

ACADEMIA ROMÂNĂ • FUNDAȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU”

CRONOLOGIA
VIETII
LITERARE
ROMÂNEȘTI

PERIOADA POSTCOMUNISTĂ

XIX

2006

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cronologia vieții literare românești : perioada

postcomunistă / coord.: Eugen Simion. - București :

Editura Muzeul Literaturii Române, 2014-

vol.

Vol. 19 : 2006 / Cristina Deutsch ; coord. red.: Lucian

Chișu. - 2023. - ISBN 978-973-167-673-9

I. Deutsch, Cristina

II. Simion, Eugen (coord.)

III. Chișu, Lucian (coord.)

821.135.1.09

Tehnoredactor: Mihăiță Stroe

Coperta: Mircea Dumitrescu

Eugen SIMION (coordonator general)

Lucian CHIȘU (coordonator redacțional)

Cristina DEUTSCH

CRONOLOGIA
VIETII
LITERARE
ROMÂNEȘTI

PERIOADA POSTCOMUNISTĂ

XIX

2006

ACADEMIA ROMÂNĂ • FUNDAȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU”

Editura
Muzeul
Literaturii
Române

București, 2023

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

În vederea elaborării *Cronologiei vieții literare românești* ce are ca obiect viața culturală a anului 2006, așa cum este reflectată aceasta în periodicele de profil, au fost procesate materialele existente în nouăsprezece publicații și suplimente literare semnificative: „România literară”, „Observator cultural”, „Cultura”, „Apostrof”, „Caiete critice”, „Adevărul literar și artistic”, „Viața Românească”, „Luceafărul”, „Contrafort”, „Revista 22” și suplimentul acestuia, „Bucureștiul cultural”, „Cuvântul”, „Convorbiri literare”, „Contemporanul – Ideea europeană”, „Vatra”, „Dilema veche”, „Dilemateca”, „Suplimentul de Cultură”, „Steaua”. Cu toate acestea, este important de menționat că anumite numere și secțiuni ale revistei „Cultura” și ale suplimentului „Adevărul literar și artistic” nu au putut fi analizate din cauza inaccesibilității materialelor respective în biblioteci sau pe platforme online. Există, în mod cert, multe alte publicații de cultură care ar fi putut să fie incluse în această listă; din păcate, în principal din cauza lipsei de arhive disponibile (și, de asemenea, din considerente legate de cantitatea deja semnificativă a materialelor), acestea nu au fost prelucrate. Cu toate acestea, excluderea lor nu implică faptul că aceste publicații nu ar putea aduce contribuții importante într-o cercetare ulterioară, oferind astfel o perspectivă și mai complexă asupra anului literar în discuție. Pot fi menționate, printre acestea, „Literatorul” (București), „Ateneu” (Bacău), „Contrapunct” (București), „Orizont” (Timișoara), „Poesis” (Satu Mare), „Tribuna” (Cluj-Napoca), „Tomis” (Constanța) ș.a. Totuși, detalii despre activitatea unora dintre aceste reviste pot fi regăsite în diverse rubrici ale publicațiilor consultate deja în vederea alcătuirii volumului. De asemenea, o serie de alte periodice (cum ar fi, de exemplu, „Acolada” sau „Astra”), în principiu relevante pentru anii 2000 în ansamblu, nu apar în anul 2006, prin urmare nu constituie obiectul investigației de față.

Cercetarea efectuată a demonstrat că anul 2006 a fost un an prolific în ceea ce privește organizarea de evenimente culturale și inițierea unor dezbateri interesante în peisajul literar românesc. Presa literară a manifestat un rol de primă importanță în explorarea și mediatizarea acestor subiecte, furnizând perspective variate asupra evoluției vieții literare din acea perioadă. Publicațiile selectate au acoperit o gamă diversificată de orașe (București, Cluj-Napoca, Iași, Târgu-Mureș, Chișinău – Republica Moldova), reflectând maniere diferite de abordare a culturii literare românești, vizibile în principal prin luări de poziție și puncte de vedere varii pe același subiect, fiind evident interesul constant al

zonei publicistice față de schimbările ce survin în domeniul cultural și literar din acest an.

Se poate considera, în principiu, că în anul 2006, mare parte dintre aceste publicații literare și culturale din România și-au menținut profilurile și direcțiile distinctive și au continuat să publice cu regularitate articole, eseuri, interviuri și recenzii critice privind atât literatura autohtonă, cât și cea internațională. „România literară”, „Observator cultural”, „Cultura”, „Apostrof” și alte periodice similare se remarcă și prin promovarea operele autorilor români contemporani, oferind astfel un cadru propice pentru dezbaterăa temelor culturale.

Este interesant de reținut că anumite de publicații au adoptat o abordare cu conotații politice, situație ce poate fi exemplificată prin conținutul „Revistei 22” sau al „Dilemei Vechi”, în paginile cărora preponderente sunt subiectele sociale și politice sensibile, componenta culturală venind în completarea acestora. Pe de altă parte, reviste precum „Convorbiri literare” sau „Contemporanul – Ideea europeană” au favorizat mai degrabă dialogul cultural și literar. Fără îndoială, presa în sine, indiferent de profilul periodicelor, a avut un rol esențial în promovarea și reflectarea schimbărilor de ordin cultural, contribuind la nuanțarea dezbaterii pe teme de ordin social și politic.

Doar pentru a puncta cu câteva exemple, notăm că, în anul 2006, temele de interes politico-cultural care au captat atenția publicului au inclus decernarea Ordinului „Meritul Cultural” în grad de mare ofițer lui Mircea Cărtărescu de către Traian Băsescu, semnarea „Apelului pentru salvarea culturii vii”, adresat tot președintelui Băsescu, și scandalul intens politizat generat de punerea în scenă a piesei *Evangheliștii* de către Alina Mungiu-Pippidi la Iași. Aceste subiecte au generat un număr semnificativ de articole și dezbateri în paginile revistelor culturale, fiind reluate, din perspective diverse de cele mai multe ori, în publicații de prim rang precum „Observator cultural”, „România literară”, „Contemporanul. Ideea europeană”, „Contrafort”, „Cultura” sau „Dilema veche”, dar fără a se limita la acestea. De asemenea, *Dosariada* a fost o temă semnificativă în acest context, generând o varietate de opinii și tensionând, nu în puține cazuri, sfera culturală.

Un loc important a fost ocupat și de acordarea premiilor literare, acestea fiind legate, prin natura lor, de o serie de opere literare publicate în anul precedent, respectiv în 2005. Datorită acestui aspect se poate vedea cum evoluează interesul față de anumite problematice culturale, care sunt schimbările de percepție ce intervin de la un an la altul, spre ce zone glisează atenția față de anumite subiecte în lumea literară românească. Filialele Uniunii Scriitorilor și revistele culturale au avut și ele un aport însemnat în recunoașterea autorilor și a lucrărilor de valoare din diferite domenii literare și culturale. Schimbarea de focalizare de la subiectele politico-sociale la cele culturale și literare a fost facilitată, în mare măsură, de acordarea acestor premii, care au dobândit un statut considerabil în validarea și recunoașterea în sfera culturală și literară. Această tranziție a fost

analizată în detaliu în paginile publicațiilor menționate, evidențiind în special influența instituțiilor care, prin mecanismul premiilor, reușesc să își impună încă propriul model cultural.

La modul general, anul 2006, este în principal legat de abordarea unor teme ce implică evoluția literaturii postcomuniste, de discuții ample privind canonul literar românesc și de analizarea unor situații de colaborare a unor scriitori cu Securitatea. Este, fără îndoială, un an marcat de dezbateri extinse și investigații asupra literaturii și culturii românești, acoperind un spectru diversificat de subiecte de interes, iar presa literară românească a fost martoră la dialoguri pe teme nu atât variate, cât de interes stringent în momentul respectiv. Un subiect central a fost analiza rolului literaturii în cadrul societății, cu accent pe implicarea autorilor în chestiuni sociale și politice, precum și asupra responsabilității sociale a operelor literare. Pentru a da doar un exemplu: revista „Cultura” a organizat o dezbatere notabilă sub titlul *Ce (ne) facem cu imaginea României?*, dialog în care au fost implicați participanți de marcă precum Angela Martin, Ioana Ieronim, Anneli Ute Gabanyi, Dan Munteanu și Augustin Ioan. De asemenea, s-au purtat discuții privind distincția între jurnalismul cultural și critica literară, precum și despre evenimentul „Bookfest”, în cadrul căruia autori precum Lucian Dan Teodorovici, Florin Lăzărescu, Elena Vlădăreanu și alții au dialogat cu politicieni de prim-plan ai momentului, precum Adrian Cioroianu și Monica Iacob Ridzi. Evident, subiectele nu se limitează doar la cele menționate: revistele literare abordează o paletă diversificată de subiecte, multe dintre ele păstrându-și validitatea până astăzi – reprezentarea femeii în literatură, influența tehnologiei asupra procesului de creație literară și promovarea tinerilor talente în domeniul literar ar fi doar câteva dintre ele. De asemenea, debuturile literare și „planurile literare” ale unor autori emergenți au suscitât interes, stârnind chiar controverse, alături de reafirmarea recunoașterii, de reconsiderarea și de promovarea autorilor clasici și moderni din literatura română – cu observația că în general cele două zone nu se intersectează, nu au puncte în comun și, de cele mai multe ori, se poate observa preferința unei reviste în ansamblul ei pentru una sau pentru cealaltă categorie.

În ansamblu, anul 2006 a reprezentat un moment în care presa literară românească a explorat o gamă variată de subiecte și a continuat să promoveze literatura română și internațională, contribuind în același timp la desfășurarea unor discuții culturale și literare semnificative – se poate observa totuși o desprindere de ceea ce se întâmplă în prima parte a decadei, anunțând, destul de lent și în surdină, schimbările de perspectivă privind reconfigurarea modului în care cultura este produsă, distribuită și consumată, aspect ce va implica, în esență, pluralitatea și accesibilitatea din sfera culturală de la sfârșitul anilor 2000.

Cristina Deutsch

IANUARIE

3 ianuarie

• [„Revista 22”, Anul XVII (2006), nr. [1] (826); Revistă editată de Grupul Pentru Dialog Social; Format tipografic A3 (20 de pagini); apare săptămânal; redactor șef: Rodica Palade; redactor-șef adjunct: Armand Gosu; redacția: Maria Bercea, Răzvan Brăileanu, Anca Simitopol; printre rubricile enumerate în caseta editorial se numără și „Studii culturale” (Andrei Oișteanu); „Cronica literară” (Smaranda Vultur); „Chenzina literară” (Tania Radu); „Cronica de teatru” (Valentin Dumitrescu); grafician: Dan Perjovschi] Tania Radu, în *Tratament nefabulatoriu*, discută despre debutul literar ca fenomen după 1990. Este analizat, în acest context, romanul de debut al Ancăi Maria Mosora, *Arhanghelii nu mor*, apărut la Humanitas: „*Arhanghelii nu mor* nu e o carte de fiecare zi. E greu de spus dacă e făcută din reziduurile înnobilate ale unei adolescențe natural metafizice sau dintr-un mimetism superior, în descendența cărtăresciană. Prea singular ca să poată fi raportat la vreun sistem de măsurare a valorii, prea bine scris pentru a fi expediat printre ciudașenii, debutul prozatoarei de la Humanitas spune ceva despre generația ei în chiar spațiul vast al unei tăceri. Absentă de la raportul congenerilor ei asupra prezentului, dezinteresată de disperarea lor foarte vocală, Anca Maria Mosora semnalizează discret un unghi de fugă, un unghi «mort» în care o mântuire poate fi așteptată. Cu *Arhanghelii nu mor*, s-ar putea să avem un «tratament nefabulatoriu» al angoaselor noastre”.

5 ianuarie

• [„Dilema Veche”, Anul III (2006), nr. 1 (102); „Săptămânal de tranziție”; apare săptămânal; Format tipografic: A3 (24 de pagini); director fondator: Andrei Pleșu; redacția: Mircea Vasilescu, Cristian Ghinea, Magdalena Boiangiu, Adrian Cioroianu, Alex. Leo Șerban, Adina Popescu, Simona Sora, Radu Cosașu, Iaromira Popovici, Andrei Manolescu, Ruxandra Tudor, Stela Giurgeanu, Cezar Paul-Bădescu, Marius Chivu, Matei Martin, Dan Stanciu] Andrei Pleșu își intitulează editorialul *Lucrurile importante*, abordând aici „problema sensului, a morții, a iubirii, a suferinței, a desăvârșirii de sine, a creativității”, cu mențiunea că trebuie „să fii mereu atent la raportul dintre lucrurile, împrejurările și ființele cu care ai de-a face, să deosebești între esențial și secund, între inevidențele determinante și evidențele contingente, între traectoria destinală și accidentul colateral”. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ În rubrica *Ținerea de minte* este reprodus un

citat din Mihai Cantuniari, „fragment din *Jurnalul* intitulat *Îmbătrânind tăcut pe canapele roase*”, apărut inițial în «România literară» nr. 48/2005. □ Șerban Foarță semnează poemul *Micul repertoriu gnostic al lui Mr. Clippit se lărgește*. □ Este reprodus un eseu al lui Andrei Codrescu, intitulat *La brice!* ■ Cu titlul „*În lumea literară de la noi prietenii sunt privite cu sictir*”, Marius Chivu semnează un interviu cu Cristian Teodorescu, cu ocazia lansării, la Târgul de carte Gaudeamus, a celei de-a doua ediții a romanului *Tainele inimei*, publicat la editura Cartea Românească, precum și a unei antologii din proza scurtă a scriitorului, *Maestrul de lumini și alte povestiri* (Ed. Curtea Veche). Acesta mărturisește: „Cota mi-a urcat când a apărut volumul *Maestrul de lumini*, iar când am publicat romanul *Tainele inimei* am avut o mulțime de cronici elogioase și ultraelogioase. Tonul l-a dat Mircea Iorgulescu, în «România literară», cu o cronică entuziastă. Am avut însă și cronici acre, două. Una de Marian Papahagi și alta de Alex Ștefănescu. [...] Dar, întorcându-mă la *Desant*, pe măsură ce trece timpul, țin mai mult la această carte decât la volumul meu de debut. E o carte pe care, de altfel, toți cei dinăuntru ei o iubesc”. Despre literatura anilor ‘80, acesta comentează: „Proza optzeciștilor a fost mai mult decât experimentul textualist prin care a luat ochii criticii, cum se spune. Povestirile lui Mircea Nedelciu și romanul său *Zmeura de câmpie*, dacă ar apărea azi, ar fi, cred, niște mari lovituri editoriale. Gheorghe Crăciun, care e unul din marii noștri stilști, dar care a fost prizat ca atare doar de câțiva critici de întâmpinare, în anii ‘80, are toate șansele să devină romancier și cu cârlig la public după ultimele sale cărți. Nu înțeleg de ce un prozator cum e Sorin Preda nu își reeditează, azi, cărțile. [...] Scriitorii optzeciști au fost atacați urât după ‘90 de câțiva critici literari, mai ales de Gheorghe Grigurcu. Acest justițiabil al literaturii române contemporane le-a reproșat optzeciștilor relația lor cu Crohmălniceanu, stalinistul ticălos, sugrumatorul literaturii române. Până atunci fuseseră diverse voci de serviciu care le-au reproșat optzeciștilor că nu au anvergura marilor romane cu dezvoltări scrise de prozatorii generației ‘60. Iar după Grigurcu, s-au mai ridicat tot soiul de epiciști literari care au încercat să lichideze această generație, pentru a face loc câtorva autori din generația anterioară și marilor speranțe din rândul generațiilor ulterioare. Jurnalismul pe care l-ați practicat după ‘89 a fost necesitate sau vocație? A fost și una, și alta. Necesitate, în măsura în care, după 1990, mi se părea că nu mă mai pot sustrage dezbaterii publice pe o temă sau alta. Vocație, după ce am descoperit acest viciu al scrisului care e gazetăria pentru un scriitor. Probabil că din acest motiv am scris câteva mii de pagini de gazetărie și doar aproape o mie de pagini de proză, dintre care câteva sute încă nepublicate”. Discutând despre condiția scriitorului înainte de ‘89, Cristian Teodorescu apreciază că „un scriitor rămâne scriitor și dacă nu mai produce literatură de ficțiune, ci publică articole de opinie. N-am vrut să strâng aceste articole în volum, fiindcă rolul lor era să moară la datorie în revistele în care au apărut. Înainte de ‘89 era, fără discuție, mai bine să fii scriitor, dacă te mulțumeai cu banii câștigați pe o carte apărută. Dar dacă voiai să fii

scriitor de dragul libertății scrisului, nu prea aveai cum să te bucuri de banii de pe cărțile pe care le-ai fi publicat, fiindcă ori erau interzise, ori nu le scriai”. Despre relația dintre scriitor și critic, acesta comentează, în încheierea interviului: „De obicei, criticii sunt sufocați de prietenii disponibile și de admirații amicale din partea autorilor, în dedicații uleioase, încât să unghie mecanismul unei amicalități profitabile, în sufletul criticului. Dacă adresantul vrea, din calcule de politică literară, să întrețină o curte de asemenea amicitii e vina lui. Criticul n-ar trebui să-și închipuie totuși – dacă îi spune deschis unui prieten pe care îl prețuiește că nu i-a reușit ultima carte – că va primi din partea acestuia mulțumiri fierbinți. Și cum bine știm, la noi există critici literari care acționează la comandă, teleghidaiți ca bătauși plătiți. [...] În lumea literară de la noi, prietenii sunt privite cu sictir și bănuite de interes, încât e de preferat să nu fie afișate, ca să nu intre în malaxorul de bârfe și zvonuri care le poate distruge”. □ Constantin Vică, în *Câte vitamine ai luat ca să te faci mare?*, semnează o cronică dramatică la piesa Verei Ion, *Vitamine*, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic. □ Alin Fumurescu publică eseu *Vasile Ouroboros sau Critica intelectualilor*, pe tema tentativelor de critică ale conceptului de intelectual. □ Eseul lui Alex. Leo Șerban este intitulat *Una, alta*. □ Tihomir Ponos scrie despre *Cazul scriitorului și politicianului Mile Budak*. □ Radu Cosașu semnează *Să începem anul cu Grigore Moisil!* □ Simona Sora, în *Traduceri, literaturi periferice și iluzii*, realizează un interviu cu Joaquín Garrigós.

7 ianuarie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, Anul XV (2006), nr. [1] (800); Supliment al ziarului „Adevărul”; Redactor șef: Marius Vasileanu; redacția: Luiza Barcan, Romulus Căplescu, Elena Dulgheru, Robert Lazu, Cristina Rusiecki, Stela Gheție, Bogdan-Alexandru Stănescu; secretariat de redacție: Dan Popescu; Format tipografic: A5 (variază între 8 și 16 pagini); ziua de apariție; sâmbătă] Marius Vasileanu, la sfârșitul eseului *Condamnați la continuitate*, notează: „«Adevărul literar și artistic» își continuă existența în această nouă formă. Cu dezinvoltură și fermitate, cu bucuria că putem aduce ceva inedit pe piața revistelor culturale: încrederea în tendința asimptotică de a vedea & scrie dincolo de efemerele aparențe. Este motivul pentru care, la acest nou început – care stă sub puternicul simbol al cifrei 800, atât cât arată numărul revistei de față, al noii serii –, reluăm urarea noastră inițială: între noi, doar Adevărul!”. ■ În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu semnează *Klein redux*, prezentare a volumului de versuri *Cangrena e un animal de casă* de Mihai Ignat (Ed. Vinea, 2006): „Poet rece, obiectivist, cultivând imaginea ca resort intern al poeziei, Ignat reușește în același timp să se dedice literaturii erotiza(n)te. Dar avem de-a face cu un fel de poezie erotică pe care ar fi scris-o Marchizul de Sade. Este mai interesat de mecanismul iubirii fizice ca reverberație a unui vag sentiment / senzație decât de «amorul curtenesc». Actul, fie că este simplă contemplare a obiectului, are mereu o componentă sadică, o luare în posesie prin mutilare, și, totuși, de aici

se nasc poeme de dragoste veritabile: «Irisul ei – o pată de benzină / perfect rotundă: acum vreau / un chibrit și nici o undă de / vânt: pe piele cresc picături / negre: aș mușca din noaptea / asta ca dintr-un câine. Andaluz.» (*Iris andaluz*)”. □ Christian Crăciun, în *Toamna extremă* scrie despre volumul lui Friedgard Thoma, *Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran* (Ed. Est, 2005). ■ Bogdan-Mihai Crețu, în *Debitul de Amazon al fanteziei*, comentează volumul de debut al lui Ștefan Manasia, *Amazon și alte poeme*, reeditat la editura Vinea: „Autorul este un «douămiist» temperat, marginalizat de bunăvoie, lipsindu-i dezinhibarea lexicală și exhibiția diaristică parcă a junilor poeți de curând impuși. El caută cu obstinație esența lucrurilor, nu este interesat de epiderma fistichie a lumii, de pitorescul fovist al contingentului, care inundă nonșalant poemele unor Marius Ianuș, Claudiu Komartin, Dan Sociu sau Răzvan Țupa. Ochiul lui Manasia, închis afară, înlăuntru se deșteaptă, astfel încât ceea ce ar ține de datele concrete ale realității este prompt convertit în viziune simili-expresionistă, într-un fel, a unui eu liric dezabuzat, care molipsește peisajul contemplat”. □ Cristina Rusiecki, în *Teroare cu picătura*, semnează o cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Richard al III-lea nu se mai face*, pusă în scenă de regizorul francez Michel Vivier la Teatrul Nottara. □ Stela Gheție prezintă romanul lui John Banville, *The Sea*, câștigător al premiului Man Booker Prize pe 2005. □ Mihail Trișcaș semnează un eseu intitulat *Nicolae Steinhardt, irenic și ironic*.

• [„Suplimentul de Cultură”, Anul III (2006), nr. [1] 57; Săptămânal realizat de editura Polirom și „Ziarul de Iași”; Redactor-șef: George Onofrei; colegiul de redacție: Emilia Chiscop, Denisa Comănescu, Lucian Dan Teodorovici; secretar general de redacție: Victor Jalbă; redactor: Ana-Maria Onisei; rubrici permanente: Adriana Babeți, Emil Brumaru, Radu Pavel Gheo, Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici; săptămânal; „Carte”: Luminița Marcu, Doris Mironescu, Costi Rogozanu; „Teatru”: Mihaela Michailov; Format tipografic: A4 (16 pagini); apare sâmbăta] George Onofrei, în *Suplimentul a dus vestea în 2005*, face o *Retrospectivă a evenimentelor culturale*: „Doi miniștri ai Culturii și câteva scandaluri ne-au ținut de urât în anul 2005, primul «cuprins» în întregime de paginile de actualitate ale «Suplimentului de cultură». Un an fără vreo «ceartă a intelectualilor», în care literatura română pare să fi câștigat și mai mult teren, dar în care au fost vânzări bune și în zona *chicklit* sau Dan Brown. Dumitru Gorzo ne-a scandalizat cu expoziția sa *Mister President is a Sexual Object* și a scris cu mult sârg și la «Supliment» despre preocupările sale. Ada Milea și-a lansat întâi spectacolul, iar mai apoi discul *Quijote*, semn că Apolodor are un «moștenitor» de toată isprava. Radu Afrim ne-a mai «pocnit» cu trei producții. Istoricului Marius Oprea i s-a reamintit cât de lung e brațul Securității și în zilele noastre. Vladimir Tismăneanu a susținut conferințe în toată țara, lansând, totodată, o carte ce avea să devină în scurt timp *bestseller*: *Stalinism pentru eternitate*. Ion Barbu s-a pus încă o dată rău cu primarul Ilie Păducel de la Petrița, mângînd pereții localității cu înscrisuri huliganice

compuse de numiții Mircea Cărtărescu, Ioan Es. Pop, Denisa Comănescu, Marta Petreu... Este deopotrivă anul în care Ministerul Culturii a plătit vreo 16 miliarde (de «roli») pentru «țeapa lui Ghilduș» și în care Alina Mungiu-Pippidi a ajuns celebră ca dramaturg, grație teatrologilor Gigi Becali, Corneliu Vadim Tudor și Dan Diaconescu Direct”. ■ Notă despre acordarea, la Botoșani, a Premiului Național de Poezie lui Șerban Foarță. ■ Se dau detalii despre anunțarea, în 2005, a schimbării echipei revistei „Observatorul cultural”, numărul 257 al revistei urmând a fi ultimul realizat de echipa Ion Bogdan Lefter – Carmen Mușat, schimbare ce nu s-a mai produs în realitate. □ În *Actualitate. Ordinea de zi* se dau detalii despre activitatea „Suplimentului de cultură” pe întreg parcursul anului 2005. ■ Ana-Maria Onisei face o *Retrospectivă a dosarelor*, intitulată *Cei mai buni dintre cei mai buni. Ediția 2005. Artă contemporană, literatură*: „Scriitorul Ștefan Agopian a «deschis» dezbateră «Cartea sau filmul?» cu un răspuns diplomat: «Și, și. Motivul e simplu. De multe ori, ca să nu spun de cele mai multe ori, după capodopere s-au făcut filme slabe, în schimb cărți oarecare au stat la baza unor filme extraordinare». Iar Alin Ionescu, Cecilia Ștefănescu, Lucian Dan Teodorovici, Constantin Vică și Alex Savitescu și-au enumerat pasiunile în materie de lectură și film. Dosarul realizat de Florin Lăzărescu, «România din vis», i-a provocat pe Bogdan Suceavă, Carmen Firan, Norman Manea, Cătălin Dorian Florescu, Gelu Vlașin și Mircea Gheorghe să povestească despre «geografia personală». «Între ce coordonate se întinde geografia dumneavoastră personală din România? Cum vedeți România reală, de astăzi? Vă puteți imagina România ca pe o Penelopă care vă așteaptă acasă?», au fost întrebările care și-au găsit răspunsul în «Suplimentul de cultură». Și tot despre România, dar mai ales despre «sentimentul de patriotism», au scris Alex. Leo Șerban, Dragoș Bucurenci, Robert Șerban, Ion Barbu, Lucian Dan Teodorovici și Alex Savitescu, în dosarul «Noi suntem români». [...] «Suplimentul de cultură» a inițiat o serie de dosare în două părți despre vacanțele scriitorilor, cărțile din copilărie și despre cât de «exportabilă» e literatura română. Adriana Babeți, Șerban Foarță, Dan Lungu, Bogdan Suceavă, Filip Florian și Silviu Gherman au dezvăluit locurile secrete în care își petrec vacanțele. Apoi, Ada Milea, Luiza Vasiliu, Simona Popescu, Claudiu Komartin, T.O. Bobe, Cecilia Ștefănescu, Emil Brumaru, Alexandru Matei, Bogdan-Alexandru Stănescu, Răzvan Țupa, Robert Șerban, Elena Vlădăreanu ne-au prezentat, în două serii, cărțile de căpătâi ale copilăriei, într-un dosar de Constantin Vică. «Suplimentul de cultură», alături de *Scufița Roșie, Fata Moșului și Cireșarii*, vă invită înapoi la cărțile copilăriei, așa cum au fost și (nu) vor mai fi.» «Ce face ca scriitura autorilor noștri să nu fie decât arareori exportabilă?». Despre «literatura fără viză», la propunerea Emiliei Chiscop, au scris Ion Simuț, Luminița Marcu, Gabriela Gavril, C. Rogozanu, Doris Mironescu, Tania Radu, Ion Bogdan Lefter, Gabriela Adameșteanu, Ioan T. Morar, Bogdan Suceavă, Dragoș Bucurenci și Ioana Bradea”. ■ Doris Mironescu, în *Întoarcerea „bătrânilor”* face o *Retrospectivă a anului literar*: „Anul literar 2005 a fost unul foarte

activ, așa cum se întâmplă deja de câțiva ani, de când «piața editorială» a înviat datorită promovării organizate a cărții. Mă voi referi în cele ce urmează doar la literatura română, deoarece «traducțiunile nu fac o literatură», indiferent de numărul de cititori ai lui Coelho sau, de ce nu, Leonard Cohen, iar revelațiile gen *Stalinism pentru eternitate* de Vladimir Tismăneanu sau *Clienții lu' Tanti Varvara* de Stelian Tănase, deși sunt actuale în mod paradoxal (și nedorit: ar trebui să fie vorba despre niște obișnuite lucrări istorice), nu reușesc să pună în lumină decât starea morală a națiunii, nu și pe aceea culturală. [...] Dacă 2004 a aparținut «literaturii tinere», datorită unor apariții precum cele semnate de Ioana Bradea, Alexandru Vakulovski, Ionuț Chiva, plus alți câțiva zelatori ai «fracturismului», anul pe care ne pregătim să îl încheiem se așază sub semnul restituirilor. Nu numai pentru că o sumedenie de autori din generațiile mature, între care Norman Manea, Ioan Groșan, Cristian Teodorescu, Ștefan Agopian sau Mircea Nedelciu, au fost reeditați cu unele dintre scrierile lor de referință. [...] Romanele din «Ego. Proză», colecția coordonată de Lucian Teodorovici, nu prea mai sunt ale unor debutanți, dimpotrivă, Sorin Stoica, Dan Lungu sau Petre Barbu își consolidează profilul deja foarte matur prin scrieri «de parcurs», iar Florin Lăzărescu dă un roman excelent despre lumea în care trăim și despre copilăria care ne-a fost furată, *Trimisul nostru special*, veritabilă piatră milenară în cariera scriitorului. Inițiativa Humanitasului din această toamnă de a lansa o colecție de debuturi în proză reprezintă, probabil, o încercare de reaprindere a simpatiei pentru juniorii literaturii române, cu siguranță laudabilă. [...] O revelație a fost publicarea, în primăvară, a unui roman inedit de Ioan Petru Culianu, scris în 1987, *Jocul de smarald*. CARTEA ROMÂNEASCĂ s-a relansat în forță, aruncând pe piață un set de cărți ale unor autori foarte sau destul de cunoscuți, între care Andrei Oișteanu, Florina Ilis, Gellu Dorian și Liliana Corobca. Romane noi și, în orice caz, ambițioase au publicat la Polirom Ioan T. Morar și Alexandru Ecovoiu. Antologii poetice, cu inedite sau fără, au dat Ion Mircea, Nichita Danilov și Magda Cârneci, iar volume originale de poeme, Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*, Ioan Moldovan, *Celălalt pește*, și Emil Brumar, acesta din urmă chiar două, *Submarinul erotic* de la CARTEA ROMÂNEASCĂ și «corosivele» din *Infernala comedie* imprimată la Brumar, în Timișoara. În poezie, un fenomen pasionant este apariția tinerilor, nu atât pentru posibilitatea de a admira arta desantului, asimilată cu abilitate și practică în forță, cât pentru maturitatea reală a multora dintre aceștia, aflați deja la a doua sau a treia carte sau măcar la prima reeditare: Dan Sociu cu *cântece eXcesive*, Claudiu Komartin cu *Cercul domestic*, t.s. khasis cu *arta scalpării*, Ștefan Manasia cu *Amazon*. Critica își dă și ea măsura prin câteva consistente reeditări (Mircea Mihăieș, Alexandru George), dar și prin cărți semnate Călin Teuțișan, Cătălin Ghiță, Dragoș Varga-Santai și Bogdan Crețu, ultimele nume mai puțin cunoscute deocamdată, dar de care se va mai auzi”. ■ Notă de prezentare a volumului de versuri *Rimelări* de Șerban Foarță (C.R., colecția „Poezie”), despre care Gheorghe Grigurcu afirmă: „Șerban Foarță are tactul de a-și limita

hazardul, care e o pură stereotipie, prin modul firesc al organicității sale sensibile, nu doar delicat și vaporos-idilic, ci și frenetic împlântat în carnația concretului, suferind de impregnarea cu licorile întunecate ale acestuia. Acribia lingvistică e numai o mască pe un chip de o mare mobilitate”. □ Emil Brumaru, în *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, publică partea a treia din *Împotriva baronului Von Münchhausen*. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. V). □ C. Rogozanu, în *Câteva titluri*, face și el o succintă trecere în revistă a anului literar 2005. □ Note de prezentare ale romanelor *Omul nostru din Havana* de Graham Greene, „traducere și note de Radu Lupan” și *Leon Africanul* de Amin Maalouf, „traducere din limba franceză și note de Ileana Cantuniari” (Polirom). □ În *Teatru la rotisor*, Mihaela Michailov face o trecere în revistă a celor mai importante spectacole teatrale românești din anul 2005. □ În *Spectacolul săptămânii* Oana Stoica semnează o cronică dramatică a piesei *Unchiul Vanea* de A.P. Cehov, pusă în scenă la Teatrul Bulandra, în regia lui Yuriy Kordonskyi.

11 ianuarie

• [„**Luceafărul**”, Anul [XLVIII], nr. 1 (725); „**Revista «Luceafărul» este editată de Fundația Luceafărul, cu sprijin de la Uniunea Scriitorilor din România și Ministerul Culturii și al Cultelor**”; „**Apare săptămânal sub egida Uniunii Scriitorilor. Serie nouă inițiată de Laurențiu Ulici**”; **Format tipografic: A5 (24 de pagini); apare miercuri; director: Marius Tupan; Redactori asociați: Horia Gârbea, Daniel Nicolescu, Ioan Es. Pop, Stelian Tăbăraș**] În *Ipoteze*, Adrian G. Romila definește *Cele patru tipuri de lectură*: Lectura „la temă” (tip Mircea Eliade), lectura „cu program” (tip Constantin Noica), lectura „pe diagonală” (tip Alexandru Odobescu) și lectura „de plăcere” (tip Radu Petrescu). □ În *La limită*, Caius Traian Dragomir descrie *O lume de miniaturi*, articol ce are ca temă reprezentațiile teatrale de la Comedie Française ce au pus în scenă, recent, o serie de piese de W. Shakespeare. □ În *Acolade*, Marius Tupan semnează editorialul *Reacții în lanț*. ■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Cronica literară*, scrie despre *Dubla intenție a apropierii*, prezentare a volumului de versuri *Cercul domestic* de Claudiu Komartin (C.R., 2005): „Atmosfera din *Cercul domestic* (Editura Cartea Românească, 2005) este una deliberat onirică, poetul având, se pare, predilecție pentru percepția vag simbolică a propriei realități psihofiziologice și plonjarea în plin vis absurd, acolo unde, cu binecuvântarea impulsurilor venite din subconștient, se poate reconstrui și, eventual, înțelege, propriul eu. «Trepanația» ades invocată în poemele lui Claudiu Komartin, dincolo de absurdul suprafeței semantice, are, în momentul decodificării elementelor simbolice, un îngrijorător halou psihanalitic, ce duce cu gândul nu numai la o acutizare a marasmului spiritual, ci și la percepția falsificată a datelor concrete și, în final, la dezorganizarea propriului univers. Nimic nou până aici, poeții s-au remarcat întotdeauna prin «scrânteli» reale sau imaginare, programate spre epatarea burghezului călduț, convențional și insipid care zace în oricare consumator

obișnuit de artă, numai că, uneori, alienarea nu mai pare a fi mimată, strigătul de disperare e chiar strigăt de disperare și ai, ca cititor, o tresărire de neliniște și un sfâșietor sentiment al vinovăției, poate pentru că, inocent în fond, faci parte din «cercul domestic» al realității nemijlocite, atât de stresante și de greu de acceptat pentru poetul cu alte coordonate valorice în dotare și, mai ales, cu o exagerată evlavie față de sine ca geniu poetic”. □ Constantin Cubleşan, în *Subcoștientul imperial*, semnează o recenzie la volumul lui Cornel Ungureanu, *Europa centrală. Geografia unei iluzii* (Ed. Curtea Veche, 2004). □ În *Galaxia cărților*, Ion Roșioru scrie despre volumul de versuri *Ieșirea din peșteră* de Costel Stancu (Ed. Marineasa, Timișoara, 2005), iar Mariana Criș prezintă *Un roman despre criza destrămării cuplului*, respectiv *Oaspeți pe pământ* de Antoaneta Pop Giuvara (Ed. Universal Dalsi). ■ Alexandru George, în *Opinii*, analizează, în *Distingeri și distribuiri*, activitatea Uniunii Scriitorilor pe anul 2005 în materie de premii literare, apreciind că „[...] chiar așa reduse, adică fără a mai fi și prodigioase, premiile Uniunii Scriitorilor erau prestigioase, erau acordate pe baza unui cert profesionalism, chiar dacă nu erau totdeauna drepte, erau mereu justificate... Și aceasta e și situația lor actuală, rămânând să planeze asupra lor întrebarea: își poate premia o instituție proprii săi membri? Îi poate distinge, atunci când egalitarismul îi stă la bază? Nu-și contravine propriului ei statut care ar presupune egala distribuire? Acum mai bine de o sută de ani, când Academia Română l-a premiat pe unul dintre cele mai glorioase ale ei mădulare, pe Vasile Alecsandri, s-a ridicat o foarte justificată voce de protest: tânărul poet Al. Macedonski, care a susținut că această distingere și acceptarea sunt niște gesturi foarte inconvenabile. Ne aflăm în ceasul de față confrunțați cu aceeași problemă. Uniunea Scriitorilor nu ar trebui să-și distingă membrii, dar e bine că o face, deoarece, indiferent de aranjamente, de erorile comise, de acțiunile compromițătoare, ea dirijează o serie de fonduri acolo unde e și valoare, căci s-a ajuns ca premiile să fie aproape unica formă de remunerare a «creației», drepturile de autor fiind mai mult iluzorii și neacoperind decât redactarea cărții în faza de prezentare la vreo editură, atunci când și acolo nu intervin banii autorului, fericit de a-și vedea și pipăi opera. Căci de citit... [...] Nu m-am propus să judec rezultatele primei acțiuni de premiere, pe anul trecut, dar unele lucruri au ieșit clar la iveală; comisia alcătuită numai din critici literari a favorizat mai degrabă realizările intelectului decât creația propriu-zisă. Nu consider că a comis nedreptăți, dar orientarea sa a fost netă și traduce însăși coloratura mai accentuat universitară a noii conduceri a Uniunii. Ea pare mai mult să emuleze cu Academia pe care însă nu ar trebui s-o și imite: conservatorismul, blocarea prin care trece această instituție venerabilă sub dictatura lui Eugen Simion nu se prea potrivesc cu ce ar trebui să se întâmple în lumea ceastălaltă, a noastră, a muritorilor, chiar dacă pot răsări de aici și gloriile imortale pe care să le comenteze nemuritorii prăbușiți de admirație în fotoliu. [...] Așadar, câteodată, marile erori mai sunt și monumente de răscruce ale istoriei literaturii, premiile devenind o formă acută, răspicată, a

judecății critice, ceea ce lipsește așa de surprinzător în ceasul de față”. □ Selecție lirică semnată de Mariana Filimon. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă*, Corneliu Barborică semnează povestirile *Crucea – de vorbă cu sine și În toamna vieții*. □ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Ana Amelia Dincă. ■ În *Istorie literară* Liviu Grăsoiu scrie despre un *Eveniment: ediție încheiată*, referindu-se la apariția ultimului volum din ediția Liviu Rebreanu, îngrijit de Niculae Gheran, *Caiete-Varia 1907-1944*, apărut sub egida „Fundației Naționale pentru civilizație rurală Niște țaran” și a „Muzeului Județean Bistrița-Năsăud”. □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Criticii* de Vasiliu Șukșin, „traducere din limba rusă de Corneliu Irod”. □ Geo Vasile, în *Profetul haosului controlat*, semnează recenziile romanului *Omul zar* de Luke Rhinehart, apărut recent la Editura Trei, în traducerea lui Horia Barna. □ Ion Crețu, în *Literatură cu multă politică*, scrie un eseu pe marginea Premiului Nobel. ■ Iordan Datcu semnează, *In memoriam*, un portret literar dedicat lui Pericle Martinescu. □ Ioan Suci, în *Fonturi în fonturi*, scrie un pamflet despre *Pseudoliteratura de sorginte speculativă*.

• **[„România literară”, An XXXIX, nr. 1; Editată de Fundația România literară cu sprijinul Fundației Anonimul; apare săptămânal sub egida Uniunii Scriitorilor; Format tipografic: A3 (32 de pagini); director Nicolae Manolescu; Redacția: Gabriel Dimisianu (director-adjunct), Alex. Ștefănescu (redactor-șef), Oana Matei (secretar general de redacție), Adriana Bittel, Constanța Buzea, Marina Constantinescu, Mihai Minculescu. Redactori asociați: Ioana Pârvulescu, Cristian Teodorescu]** În rubrica *Actualitatea*, Ioan Lăcustă scrie despre *Cărți uitate*, eseu ce pleacă de la recitirea romanelor din deceniile trei și patru ale secolului XX, pentru a deveni o confesiune legată de propria sa calitate de scriitor: „[...] După aproape treizeci de ani de scris și de publicat, după cel puțin tot atâția de «viață literară», nu din inocență le scriu. Ele pleacă mai mult dintr-un fel de compasiune pentru vacarmul în care se trăiește, literar, la noi. Îmbulzeala permanentă pe potecile care, chipurile, duc la capodoperă. La scrierea care revoluționează, ciclic, precum anotimpurile, alte și alte despărțăminte ale literelor române”. □ În *Poezii*, Petru M. Haș semnează *Pater, Lectura de apoi, Baladă, Umbra, Cafeneaua de noapte și De la musique...* □ În *Contrafort*, sub titlul *Postwar*, Mircea Mihăieș publică o primă parte a recenziei volumului cu acest titlu semnat de Tony Judt. ■ Este publicată o listă cu Premiile Academiei Române (secțiunea Filologie-Literatură), cu specificația că „în ziua de 23 decembrie 2005 au fost decernate, în cadrul unei festivități, Premiile Academiei Române pe anul 2003, în număr de 71, pe domeniile corespunzătoare secțiilor Academiei”. □ În *Lecturi la zi: Paradoxul lui Leonard Cohen*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Mircea Mihăieș, *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen*. □ În *Cartea de filosofie* Sorin Lavric semnează *În spiritul lui Platon*, o analiză a volumului *Când Socrate nu are dreptate* de Andrei Cornea, distins cu premiul «Cartea Anului» decernat de revista „România literară”. □ În

Comentarii critice: Cehi și români, Al. Săndulescu publică un portret literar dedicat slavistului Traian Ionescu-Nișcov. □ În rubrica de *Literatură*, Nicolae Breb Popescu publică o serie de *Psalmi - I - V*, precum și poeziile *Înviere*, *Cărți*, *Cărarea*, *Gemenele*, *Din iarbă*, *Hoaspe de cuvinte*. □ Cu titlul *Plecând de la cărți: Autor sau exeget?*, Mihai Zamfir îi dedică un articol scriitorului englez David Lodge. ■ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează poezia *Madrigal* (1970). □ În *Lecturi la zi*, Simona Vasilache se ocupă de *Critimixuri și alte fixuri*, prezentare a volumului Magdei Cârneli, *Poetrix*, cuprinzând „texte despre poezie și alte eseuri, apărut, în 2003, la Paralela 45”, precum și de volumul lui Horia Gârbea, *Arte parțiale*, „de curând publicat la editura Muzeului Literaturii Române”. Autoarea concluzionează că „după luptele, și mai mari, și mai mici, pe care le-a dus (le duce) optzecismul («glasate» de Magda Cârneli în *bain-marie*, la căldura aburilor ridicați de pe mlaștini...) e, de ce nu, reconfortant să dai, răsfoind cartea lui Horia Gârbea, peste o asemenea tîpsie, pe care se așază frumos, la rînd și fără rivalități de prisos, scriitori de toată mîna, cunoscuți «la centru» ori dintre cei care fac faima provinciilor, debutanți sau consacrați cu recidive. Capetele (și limitele) criticii...”. ■ Necrolog Valeriu Bîrgău. □ În *Cartea românească: Bestia de la Ploiești*, Daniel Cristea-Enache apreciază că „în ultimii ani, proza românească respiră tot mai mult aerul tinereții. Aceasta nu echivalează cu un certificat de calitate artistică, fiindcă lipsa de experiență și sincopelile în construcția romanului, naivitățile de concepție și de limbaj, îndrăznelile fără acoperire estetică reprezintă încă un balast deloc neglijabil. Dar, în pofida acestor deficiențe juvenile, e limpede că, treptat, reperele romanului autohton s-au schimbat”, și, plecând de la această idee, analizează romanul lui Alain Gavriluțiu, *Nu toată iarba e la fel*. □ Cu titlul *Lucrătura versului*, Gh. Grigurcu, în rubrica *Semn de carte*, analizează poezia lui Ion Davideanu: „trăsătura de căpetenie a versurilor lui Ion Davideanu rămâne cea, de când lumea, a individului cu vocație de artist: inadaptarea la un mediu față de care, minoritar printr-o sensibilitate intrinsecă, reacționează printr-o prezență oblică, impregnată de anxietate, decepție, eventual sfidare. Mai niciodată jubilent, imnic, mîeros-euforic, bardul nostru ia distanțe față de realul resimțit cel puțin ca suspect, dacă nu de-a dreptul ca ostil. Inadaptarea sa nu are un aer factive, mimetic, ci (dată fiind și vârsta autorului care aparține generației subsemnatului) se impune ca rod al unei experiențe îndelungate, ale cărei drojdii s-au depus cu o convingătoare lentoare, în contul unei organicități”. ■ Necrolog Pericle Martinescu. ■ În *Comentarii critice: Crepusculul bizantin*, Ion Simuț se ocupă de proza lui Ștefan Bănuțescu, în speță de primul volum din proiectata tetralogie *Cartea Milionarului*, *Cartea de la Metopolis*, apărută în 1977: „Utopia din *Cartea Milionarului* nu trebuie privită în sine, ca rezultat al invenției situate în afara oricărui comentariu. Proza lui Ștefan Bănuțescu cere o lectură mai complexă. Ea ne arată atât modul de constituire a imaginarului, de instituire a unei lumi, cât și modul în care această lume ar trebui interpretată. Ștefan Bănuțescu pune o oglindă în fața crepusculului bizantin al Metopolisului.

Narcisismul creației este dublat de narcisismul interpretării incluse în textul întemeietor. Act de multiplicare vicioasă a unei estetici decadente, dar și de salvare a unei lumi ce – altfel – ar fi pierit iremediabil”. □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu reproduce un fragment din traducerea sa la piesa *Fedra* de Racine. □ Iordan Chimet, cu titlul *Indian Woman*, publică o evocare Margareta Sterian, fragment extras din volumul *Cartea prietenilor mei*, aflat în curs de apariție la Editura Universal Dalsi. □ Ion Bălu dedică rubrica de *Istorie literară*, în articolul *Un roman de Grigore Băjenaru*, romanului postum al acestuia, *Balsam de Canada*, apărut în 2005, considerând că „*Balsam de Canada* nu modifică statutul valoric al prozatorului. Însă prin modalitățile narative, Grigore Băjenaru se alătură tardiv direcției «autenticiste» a «noului roman» interbelic, în care posibile titluri de referință rămân *Femei* de Mihail Sebastian și *Ambigen* de Octav Șuluțiu”. □ În *Literatură: Din carnetul unui Pierde-Țară*, Paul Diaconescu publică mici fragmente de proză, precum și poezia *Pirinei*. □ Ioana Pârvulescu, în *Cronica Optimistei*, semnează eseu *Aventuri de pieton bucureștean*. □ În *Teatru: Luna și Godot* de Marina Constantinescu este prezentă o cronică teatrală a piesei lui Samuel Beckett, *Așteptându-l pe Godot*, pusă în scenă la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, în regia lui Silviu Purcărete. □ În *Cronica filmului: Primul grădinar ideal(ist)*, Alexandra Olivotto prezintă filmul *Prietenie absolută* de Sellers, scenariul fiind „bazat pe romanul din 2001 al lui John Le Carré”. ■ Elena Loghinovski, în rubrica *Meridiane*, cu titlul *Polemici: Secretul lui Pușkin?*, aduce în discuție un articol semnat de Mihai Zamfir și publicat în numărul 38/2005 al revistei de față, în care era abordată problema presupusului *Jurnal secret* al lui A.S. Pușkin. Autoarea apreciază că „este timpul să ne întoarcem acum la preținsele «pagini confesive». Alcătuite, până la urmă, destul de stângaci, de unde caracterul general al scrierii și atmosfera ei „animată” de platitudine și obscenitate gratuită, ele sunt tipărite de un anume gen de editor, pentru un anume gen de cititor; tipărite pentru a șoca sau/ și pentru a se îmbogăți. Toate bune și frumoase. Doar n-o să ne apucăm să revizuim acum sfintele legi ale economiei de piață! Suntem totuși nevoiți să punem o ultimă întrebare vizând, de data această, «secretul»... recenzentului. Inaugurându-și seria, M. Zamfir emite următoarea judecată corectă: «Toți mari scriitori sunt [...], prin definiție, plini de secrete, majoritatea fabricate special de admiratori sau de invidioși...». Că, personal, D-sa nu este un admirator al «genialului poet rus» ni se pare a fi un fapt demonstrat. Să conchidem, deci, că este un ... invidios?». □ În aceeași rubrică, Alexandra Ciocârlie semnează articolul *Poezie și viață la Catul*. □ Cu titlul *Adio prietenie* este publicat un portret literar al lui John Dos Passos. ■ În *Post-restaurant* se înregistrează *Debut Lavinia Braniște*, o prezentare bio-bibliografică a autoarei realizată de Constanța Buzea. □ În eseu *La microscop: Topurile anului 2005*, Cristian Teodorescu afirmă: „Nu deplâng lipsa scriitorilor pentru că m-ar zgândări orgoliul de breaslă. Văd în ea un simptom de pauperizare culturală din ce în ce mai periculoasă. Și întrevăd dinții rânjiți ai mitocăniei ajunse la butoanele de comandă în mass media.

Dar de vină pentru această situație sau mai degrabă explicație fără precedent în România, că scriitorii nu prea mai contează pentru opinia publică sunt și redactorii departamentelor de cultură de la posturile de televiziune și de radio și chiar și unii dintre ei de la ziarele de mare tiraj”.

12 ianuarie

• [„Cultura”, serie nouă, Anul II (2006), nr. 4 (56); Săptămânal editat de Fundația Culturală Română, Președinte Augustin Buzura; Format tipografic: A3 (32 de pagini); ziua de apariție: joia; din datele prezente în revista tipărită reiese că, în realitate, unele numere apar miercuri; redactor-șef: Augustin Buzura; redactori-șefi adjuncți: Angela Martin și Adrian-Paul Iliescu; secretar general de redacție: Cristina Rusiecki; redactori: Daniel Cristea-Enache, Teodora Dumitru, Mădălina Firănescu, Mihai Iovănel, Cornelia Maria Savu, Andrei Terian; viziune grafică: Mircea Dumitrescu; tehoredactor: Diana Tatu; Corector: Nina Pruteanu] Editorialul lui Augustin Buzura, pe teme politice, este intitulat *Cercul de partid și de stat*. □ În *Cultura politică*, Adrian-Paul Iliescu semnează eseu *Elitele blocate în trecut*: „Citind publicistica lui Eminescu, sau, mai târziu, pe cea a lui Nae Ionescu, urmărind ideile lui Iorga, Crainic sau Mircea Eliade, poți alcătui un veritabil breviar de atitudini anti-liberale și anti-moderne. Este simptomatic faptul că, într-un interval scurt de timp (câteva decenii), mai toate opțiunile elitelor vehemente din România au fost dezavuate: monarhiile fie au fost înlocuite de forme republicane, fie și-au redus rolul până la niveluri strict simbolice; egalitarismul democratic s-a instaurat în toată Europa; spiritul liberal (universalist, tolerant) a câștigat în fața intoleranței etnice sau rasiale, astfel că nazismul și mișcările extremiste asociate au fast percepute în cea mai mare parte a societății euro-atlantice drept o revenire la barbarie; evreii au fost încetățeniți în toate statele; rasismul și naționalismul xenofob au fost puse la stâlpul infamiei, iar renașterea lor sub fascism a durat foarte puțin (cu toate că, prin Holocaust și prin cel de-al doilea război mondial, a produs o catastrofă de proporții incalculabile); societatea s-a secularizat tot mai adânc, iar ecumenismul a câștigat teren în dauna izolării spirituale autohtoniste; cosmopolitismul s-a generalizat. Multe dintre aceste evoluții – egalitarismul, democrația, laicizarea – stârnesc, de altfel, și azi, la noi, o severă (uneori chiar virulentă) «critică a modernității», proferată de adversarii așa-zisului «om recent» și ai presupuselor «derapaje» ale Occidentului. Se poate deci vorbi cu temei despre elitele noastre dominante (de dreapta) ca elite dedicate cauzelor pierdute, iar explicația acestui devotament contraproductiv este tocmai blocajul lor în trecut”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu scrie despre *Aspecte secundare*, analizând „imaginea României” reflectată în presa străină. ■ În *Cultura Literară. Cronica la zi*, Daniel Cristea-Enache semnează *Vesela apocalipsă*, prezentare a romanului lui Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin timp înaintea coborârii extratereștrilor printre noi* (Polirom, 2005): „Se întâmplă

însă că autorii cei mai valoroși ai noului val prozastic (de la Dan Lungu la Sorin Stoica și de la Bogdan Popescu la Lucian Dan Teodorovici) au foarte puține lucruri în comun cu membrii vocali ai generației, urmând traiectorii individuale și construind lumi ficționale de sine stătătoare. Emblema pentru alții definitorie (un penis și un maț gros, încrucișate ca niște halebarde) nu li se potrivește defel, iar provocările pe care le pun în pagină sunt de ordin artistic, nu porno-scatologic. În romanul lui Lucian Dan Teodorovici [...] avem chiar o fină parodie a modelului *underground*, o satiră din interiorul realist al lumii studențești, cu răsfrângerea eroului «damnat» în oglinda propriului ridicol. Am scris cu reală plăcere despre prima ediție a acestei cărți ce reprezenta debutul editorial al autorului. Acum, el revine cu o versiune revăzută și consistent adăugită, cu același titlu simpatic-extravagant și cu fragmente narative explicând și mai bine structura psihologică și motivațiile protagonistului. [...] O Apocalipsă derizorie, schițată în registrul alienării, dar și al alienației; un roman excelent construit și scris, exploatând cu inteligență, nerv epic și simț dramatic viața unui erou de râsu’-plânsu’”. ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează cea de-a doua parte a studiului dedicat lui Sorin Titel. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul *Junii corupți* de Mihai Eminescu. □ Andrei Terian, în *Jandarmi și impresari*, scrie despre volumul lui Mircea Iorgulescu, *Tangențiale* (Ed. Institutului Cultural Român, 2004). □ Tot aici, Teodora Dumitru semnează un amplu articol intitulat *Proces de cerebralizare forțată*, pe marginea volumului lui Cristian Tudor Popescu, *Trigrama Shakespeare. Ficțiuni speculative* (Ed. Corint, 2005). ■ Topurile revistei pentru publicațiile literare din 2005 sunt semnate de Paul Cernat, Bogdan Crețu, Daniel Cristea-Enache, Teodora Dumitru, Mihai Iovănel, Antonio Patraș, Andrei Terian, Tudorel Urian. □ Dezbateră propusă în *Cultura Controversei* este intitulată *Ce (ne) facem cu imaginea României*, la întrebări răspunzând Ioana Ieronim, Anneli Ute Gabanyi, Dan Munteanu și Augustin Ioan. □ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran semnează *În vizită la Al. Cazaban și M. Sorbul*. □ În *Despre micile asasinat. Și despre killerii noștri profesioniști* Cornel Ungureanu dezbată pe larg „cazul Octavian Goga”. □ Cristina Balinte, în *Etologia omului-animal social* analizează cele trei romane ale lui Michel Houellebecq traduse în limba română. ■ În *Revista revistelor* C. Stănescu prezintă numărul 12/2006 al revistei „Orizont”, fiind comentată pe larg conferința susținută de N. Manolescu la Facultatea de Litere a Universității din Craiova, cu privire la proiectul *Istoriei critice a literaturii române* la care acesta lucrează. De asemenea se discută despre conferința lui Daniel Cristea-Enache din cadrul *Conferințelor „Cuvântului”*, pe tema Cercului Literar de la Sibiu. Autorul rubricii apreciază că „prelecțiunile Junimii sunt, azi, Conferințele «Cuvântului», inițiate cu câțiva ani în urmă de Mircea Martin, și Conferințele Microsoft, începute în decembrie 2003, sub emblema «Comunitate și diversitate». Acestea din urmă își propun ca, făcând legătura între umaniști și tehnocrați, să contribuie la ceea ce Silviu Hotăran numește «realizarea întregului potențial al ființei umane»”.

• **[„Dilema Veche”, nr. 2 (103)]** Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Români în muzee*. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foartă scrie poemul *Fortuna imperatrix mundi*. □ Textul lui Andrei Codrescu este intitulat *Recviem pentru o pisică*. □ Se anunță, cu subtitlul *Interzis minorilor* că „joi, 12 ianuarie, în Club A are loc un nou episod al *Poeticilor cotidianului, Eminescu interzis minorilor*, prezentat de poetul Răzvan Țupa”: „A fost nevoie de mai bine de jumătate de secol pentru a se ajunge la o primă formă a operelor complete rămase de la autorul *Scrisorilor*. Și, între timp, au mai apărut caiete, manuscrise misterioase... O întreagă aventură, dar o aventură de specialitate, prea puțin pasionantă pentru altcineva decât pentru un cercetător. Și totuși, un fir a rămas dezlegat din scrierile lui Eminescu. Este vorba despre ceea ce s-ar numi poeziile licențioase descifrate în manuscrisele eminesciene. N-aș putea să spun acum pe cine am auzit prima dată vorbind despre asta. Formula «dar nu pentru asta e important Eminescu» încheie cu succes orice discuție pe tema de față. Și totuși, Creangă a putut să fie acceptat, și povestirile sale licențioase sunt destul de cunoscute. Lui Eminescu, în schimb, posteritatea i-a refuzat poemele în care a folosit vorbe care nici azi nu sunt trecute în dicționarele limbii române. [...] Nicolae Țone, editorul și poetul care mi-a pus la dispoziție textele folosite la *Poeticile cotidianului* în Club A, așteaptă de câțiva ani buni un moment în care să publice la Editura Vinea volumul de texte eminesciene «delicate»”. □ Ruxandra Cesereanu publică eseu *O călătorie în secuime*. □ Rodica Binder, în *Citind în stele și în cărți*, semnează un eseu pe teme culturale.

• **[„Observator cultural”, An VII, nr. [1-2] 302-303 (52); „Săptămânal de informație și analiză culturală”;** **Format tipografic: format A3 (32 de pagini); ziua de apariție: joi; director: Ion Bogdan Lefter; redactor-șef: Carmen Mușat; secretar de redacție: Ana Maria Sandu; redactori: Paul Cernat, Cristina Ionică, Victoria Luță, Mihaela Michailov; „Agenda culturală”: Olga Machin]** Cu titlul *Sorin Stoica nu mai povestește*, Iulia Popovici îi dedică un articol *in memoriam* scriitorului dispărut la vârsta de 28 de ani. ■ În *Dincolo de frontiere*, Ciprian Voicilă scrie, *in memoriam*, despre Sorin Stoica: „Pentru el scriitorul este unul care stă pe marginea șanțului și observă lumea. Un martor-oglină. De unde își extrăgea el sevele? Din sinceritate. Amenda poza scriitorului cu brevet”. ■ Zoltán Rost, în *Sorin la etajul VI de la Leu*, se ocupă și el, *in memoriam*, de figura lui Sorin Stoica. □ Gheorghe Crăciun, în *Retrospectiva 2005. Efect de seră cu o disciplină cool*, discută despre „rolul și locul teoriei literaturii în cadrul științelor umaniste”, textul fiind o „comunicare prezentată în cadrul celei de-a Doua Conferințe Anuale (9-10 decembrie 2005) a Catedrei de Teoria Literaturii de la Facultatea de Litere, Universitatea din București”, pe tema «Locul și rolul teoriei literare în câmpul disciplinelor umaniste». În opinia sa „teoria literaturii pare astăzi, ca și în urma cu câteva decenii, un teritoriu al tuturor experimentelor metodologice și noționale. Acesta e spațiul în care se fac de obicei verificările tehnice ale mașinii discursului literar. Aici se testează prototipuri, se

stabilesc principii de fiabilitate, sunt proiectate noi tehnologii și noi tehnici de deplasare în text, noi modalități de pornire și oprire a motoarelor interpretării. Teoreticienii literaturii sunt niște laboranți, fiecare cu perimetrul său de lucru, fiecare cu măsurătorile, probele și graficele lui de urmărire”. ■ Carmen Mușat, în *Eveniment*, scrie despre *Reușite și restanțe în ultimul an*, o retrospectivă a evenimentelor culturale românești din 2005. Aceasta apreciază că „pentru cultura autohtonă 2005 a fost un an fast. Un an în care interesul publicului pentru literatura română pare să se fi redeșteptat și stabilizat, manifestându-se ori de câte ori editurile au mizat pe scriitorii români și au făcut din promovarea acestora o politică editorială constantă. Și, când spun literatura, am în vedere nu numai proza, poezia și dramaturgia, ci și eseu, critica literară, filozofia, publicistica, precum și literatura memorialistică, la fel de bine prizată și în anul care a trecut ca și până acum, deși se poate deja vorbi despre o diminuare a numărului de titluri din aceasta categorie”. Se apreciază că instituții precum Ministerul Culturii și Cultelor, Administrația Fondului Cultural Național și Institutul Cultural Român „au devenit conștiente de importanța promovării culturii române în străinătate și în țară, deopotrivă, și, ieșind din inerția în care s-au complăcut în ultimul deceniu și jumătate, au demarat o serie de acțiuni menite să deconstruiască stereotipiile receptării (și non-receptării) literaturii autohtone”. Se subliniază competiția dintre edituri, lucru ce a contribuit la creșterea efervescenței culturale. Astfel, „multe dintre ele au publicat în ultimii ani, pe lângă numeroase (și atât de necesare) traduceri, scriitori români. Dacă Editura Paralela 45 a avut de la bun început o politică editorială axată pe publicarea scriitorilor români, asumându-și timp de câțiva ani riscul publicării unor scriitori fie prea puțin cunoscuți marelui public (pentru că multe dintre operele lor apăruseră înainte de 1989 și nu fuseseră reeditate după 1990), fie aflați la început de drum (mulți dintre aceștia sunt astăzi voci cu autoritate în dialogul cultural intern), campania agresivă de promovare a noilor colecții de la Polirom – „Fiction Ltd.” și „Ego. Proza” –, consacrate exclusiv literaturii române, a făcut ca atenția publicului să se reorienteze spre literatura autohtonă”. Este criticată Academia Română care, în opinia autoarei „a rămas, încă, o formă goliță de fond, cu reputația grav afectată de o serie de scandaluri, de la plagiate tutelate de forul suprem, la lucrări a căror calitate intelectuală stă sub semnul întrebării, contestate vehement și argumentat de specialiști”. În epilog se notează: „La început de an ne propunem întotdeauna să fim mai buni, mai drepți, mai nuanțați, mai performanți decât în anul care s-a încheiat. Poate că, în paralel cu tentativele de a ne afirma ca individualități de sine stătătoare, n-ar strica să încercăm să redescoperim sensurile uitate ale cuvântului «împreună» și să construim o comunitate intelectuală aptă să dezbată cu cărțile pe masă, fără indignări de moment, fără complexe și *parti pris*-uri orice temă, să-și recunoască, onest, eșecurile și să recunoască, la fel de onest, reușitele celorlalți”. □ În aceeași rubrică, Alexandru Matei scrie despre *2005 în literele și ideile românești*. Acesta apreciază că „Polirom rămâne singura editură care

menține un ritm de apariție a traducerilor suficient de susținut pentru a putea fi comparat cu cel al caselor de editură prestigioase din străinătate”, în timp ce „la Humanitas s-a lansat un alt desant de tineri romancieri, deocamdată nu foarte plebiscitați, dar editura-fanion a anilor 1990 se află încă în procesul de «restructurare» început spre finalul deceniului trecut, odată cu apariția unei noi generații de cititori. [...] A fost relansată apoi Editura Cartea Românească, cu cele trei colecții cărora le-a fost consacrat ultimul supliment din 2005 al revistei noastre”. Trece apoi la „relansarea poeziei”, susținută tot de Polirom și de editura Vinea, pentru a încheia cu un „top al revistelor”: „În 2005 s-a desființat și a reapărut «Cultura», s-a rebrănduit revista «Cuvântul», s-a oprit și repornit «Observatorul cultural», au devenit familiare revistele «Idei în dialog» și «Suplimentul de cultură». Din provincie, cele mai bune reviste rămân «Vatra», de la Târgu-Mureș (eseu, interviu, poezie), «Euphorion» (critică, dezbateri, poezie), din Sibiu, «Steaua» și «Apostrof», din Cluj (prima la dezbateri, a doua la istorie literară), «Timpul», de la Iași (dezbateri, ideologie), «Orizont», de la Timișoara (critică, interviu), «Mozaic», din Craiova (eseu). Plus «Ca și cum» (Arad, literatură). «Suplimentul de cultură», deși apare la Iași, are o difuzare națională și a reușit să se impună drept cel mai alert, viu, percutant magazin cultural românesc (indiferent de ceea ce cârtesc unii onorabili cronicari). «Idei în dialog» are ștaif, dar e monotună (indiferent de ceea ce trec aceiași cronicari sub tăcere, de ce oare?). Despre «Cultura» încă nu ne putem pronunța, abia a reapărut, într-o formulă redacțională eterogenă. O surpriză plăcută ne-a fost făcută de suplimentul revistei «22», «Bucureștiul cultural» și de bursa scriitorilor romani pe care a inițiat-o. «Cuvântul» are de curând cele mai consistente dosare tematice din presa noastră culturală, prezintă textele unor conferințe pasionante – păcat că apare doar lunar. Și totuși, cea mai citită revistă culturală rămâne... «Dilema veche» – prin marca, prin numele publiciștilor, prin tonul relaxat și prin diversitatea domeniilor abordate. Sperăm, totuși, că «Dilema veche» va continua să țintească mai departe de estetica *cool*, de umorul de bună calitate, de concordie în raport cu discursul cultural la putere – că nu va deveni, altfel spus, o revistă comodă. Așa cum sper că «Observator cultural» să nu ajungă vreodată tribuna ideologică sau portavocea vreunui «grup de interese»”. ■ Iulia Popovici notează o serie de *Schimbări surprinzătoare în presa culturală*, făcând o trecere în revistă a presei culturale românești în 2005: „A fost de-a dreptul un an palpitant în presa culturală, nu pentru ca ea ar fi intrat brusc în centrul vieții publice românești; a fost însă o perioadă de tulburări ale ordinii politice și de schimbări neașteptate în al căror vârtej au fost prinse nu doar publicațiile de interes general, ci și cele culturale”. Sunt amintite aici, printre altele, numirea lui Horia-Roman Patapievici la conducerea Institutului Cultural Român, desființarea săptămânalului „Cultura”, retragerea Gabrielei Adameșteanu din poziția de redactor-șef al săptămânalului „22”. De asemenea, „«Suplimentul de cultură» (publicat de editura ieșeană Polirom, în colaborare cu un ziar local), își consolidează poziția pe piață, iar «România

literară», al cărei director, Nicolae Manolescu, e ales președinte al Uniunii Scriitorilor, devine cea mai finanțată revistă culturală, ieșind brusc din conul umbrei ei tradiționale pentru o rebrânduire prin altoire cu un ciudat aer *trendy*».

□ În *Istorie*, Ovidiu Șimonca semnează o recenzie la volumul al II-lea din *Explorări în comunismul românesc* de Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici și Ioan Stanomir (Polirom, Colecția „Plural”, 2005), „nu doar «o critică din perspectiva libertății», ci un act curajos și polemic de a surprinde și de a spune că vinovățiile nu sunt numai ale înregimentărilor știuți și blasfemiați public, ci și ale altora, mult mai mulți, care, inconștienți, naivi sau oportuniști, și-au închipuit că libertatea publicării unei poezii nealterate poate fi echivalată cu libertatea pur și simplu”.

□ În *Literatură*, cu titlul *Drumul ascuns spre celălalt*, Doina Ioanid analizează romanul de debut al Gabrielei Adameșteanu, *Drumul egal al fiecărei zile*, aflat la ediția a IV-a revăzută, „cronologie și prefață de Sanda Cordoș” (Ed. I.C.R., 2005): „Apărut în 1975 și aflat la cea de-a IV-a ediție, romanul de debut al Gabrielei Adameșteanu, *Drumul egal al fiecărei zile*, s-a bucurat și continuă să se bucure de o primire critică favorabilă. Spre deosebire de scrierile esopice și de romanele parabolă atât de gustate în perioada comunistă, romanul reușește să-și mențină proaspăt interesul după 1990. Nici esopic, nici disident, *Drumul egal al fiecărei zile* propune o perspectivă onestă asupra unor vremuri tulburi, care necesitau alegeri complicate și dureroase din partea unor oameni confrunțați cu o realitate socio-istorică extrem de dură, cea imediat următoare instaurării comunismului în România. O perspectivă lipsită de acuze, de moralizări de prisos, o perspectivă dincolo de bine și rău, centrată pe o tragică supraviețuire, cu toate compromisurile și lașitățile sale, o perspectivă tulburător de umană. [...] *Drumul egal al fiecărei zile* este un roman complex, care aduce o viziune necruțătoare și totodată tandră asupra unor destine umane încercate de o istorie tulburătoare, precum și o explorare profundă și autentică asupra resorturilor sufletești, mai puțin vizibile, care ne ghidează existența, ne determină parcursul și în cele din urmă ne constituie. Scris cu finețe, rigurozitate și cu un acut simț al concretului ficțional, romanul Gabrielei Adameșteanu este deja, fără îndoială, un punct de referință în literatura română, dar, lucru mult mai important, este un roman viabil, care-și păstrează prospețimea la fiecare nouă lectură”.

□ În aceeași rubrică, Bianca Burța-Cernat recenzează *Trimisul nostru special* de Florin Lăzărescu (Polirom, colecția „Ego. Proză”, 2005): „Florin Lăzărescu este unul dintre scriitorii care au înțeles că descripția realului (social sau psihologic) nu are nici amploare, nici profunzime, nici însemnătate în absența intuiției misticului și a misterului. Atât *Ce se știe despre ursul panda* cât și *Trimisul nostru special* ni-l recomandă ca pe un autor nonconformist, cu priză la realul miraculos, cu interogații care îi sunt proprii, cu intuiții ce îl diferențiază de colegii de generație. Florin Lăzărescu scrie pentru că are ceva de transmis; proza sa este mărturia unor experiențe autentice, în plan existențial, nu doar reflexul unor experimente pur literare. Substanța celor două romane este trăirea simplă, imediată a sacrului

camuflat în profanul cotidian. [...] Proza scriitorului ieșean, densă, substanțială, dinamică, este – din păcate – mult prea grăbită, prea neatentă la detalii și, uneori, anticalofilă peste marginile iertate. E posibil ca aceste mici «păcate» (răscumpărate cu prisosință de izbânzile pe care deja le-am numit) să se datoreze fie necesității de a face unele concesii cititorului grăbit și sceptic, căruia, din rațiuni pedagogice, i se livrează odată cu miezul grav al poveștii și carnația îmbietoare a anecdotei, a poantei umoristice (în condițiile în care, cum spune un personaj din carte, «Dumnezeu e o știre răsuflată», «rar îl mai poți aduce în discuție și numai pe ocolite»), fie unei ușoare deformații jurnalistice a condeiului acestui scriitor care, beneficiind și de experiența din sectorul marketingului, dorește (în mod legitim, firește) să-și vândă marfa unui public mai larg. [...] În unele momente narațiunea lui Florin Lăzărescu pare expeditivă, lapidară în exces. Autorul în cauză nu e, de altfel, singurul care își periclitează – prin grabă și prin concesii în direcția lejerității și a giumbușlucurilor comice – soliditatea construcției, mesajul ce întemeiază narațiunea. Cam aceleași strategii de captare a bunăvoinței riscă să afecteze cărți afine celei de față precum *Venea din timpul diez ori Războiul fluturilor*, unde deriziunea și tonul parodic, altminteri de suprafață, tind să ascundă miezul profund, metafizic. Dincolo însă de toate aceste obiecții, *Trimisul nostru special* este cartea unui autor matur, cu un profil inconfundabil, cu un proiect narativ deja conturat a cărui continuare e de așteptat nu doar cu interes, ci și cu entuziasm”. □ Sorin Alexandrescu, în *Rubrici*, publică prima parte a eseului *Plural. Cinismul (I)*. □ În *Internațional*, Dumitru Țepeneag, sub pseudonimul Ed Pastenague, semnează *Scrisori pariziene. Cortázar înainte de Cortázar*, discutând pe marginea *Examenului și Jurnalului* lui Andrés Fava. ■ Ovidiu Șimonca publică, cu titlul *Trăiesc atâta vreme cât mă indignez (I)*, prima parte a unui interviu cu Gabriel Liiceanu. În prima parte a textului acesta discută despre „ofensa adusă editorilor” printr-o afirmație făcută anul trecut în „Cotidianul” cu privire la corectitudinea în lumea editorială românească. Trece apoi la activitatea editurii Humanitas, despre care afirmă: „singurul criteriu pe care îl are editura de care mă ocup este valoarea. Valoarea n-are vârstă, n-are un timp de naștere anumit, o epocă anume. Iar dacă singurul criteriu al politicii culturale pe care o promovăm este valoarea, atunci, oriunde va fi aceasta recunoscută, va fi onorată ca atare. Dar mi-e greu să cred că în fiecare an apare câte un mare scriitor. Cultura este foarte zgârcită cu nașterile glorioase”. În opinia sa „a sprijini literatura tânără este, ca intenție culturală, un lucru frumos în sine, dar nu știu dacă este și onest până la capăt, în măsura în care în iureșul promovării programate a debutului începi să închizi ochii asupra valorii literare ca atare. Îmi amintește de debuturile colective și nivelatoare din comunism. Vârfurile erau astfel dezavantajate. Dacă îți propui să publici, cu orice preț, să zicem, debutanți, îmi este greu să-mi imaginez că ajungi să crezi, ca editor, în toți zece. Dacă România ar putea produce în fiecare an câte un snop de prozatori, cred că America Latină ar începe să aibă complexe serioase față de noi. Din cauza asta, debuturile noastre au fost zgârcite.

Vrem să publicăm cărți care nu plictisesc, care pot produce bucurie literară. Dar astea nu vin când te hotărăști tu, ca editor, să faci politică de debuturi. Eu n-am găsit bucurie în debuturile făcute la pachet”. O ratare este considerată de G. Liiceanu, pentru Humanitas, pierderea debutului lui Filip Florian, cu romanul *Degete mici*, care a fost respins înainte de a fi publicat la Polirom. Oferă apoi detalii despre debutul lui Nicolae Strâmbeanu care „a fost un debut atipic, puțini oameni debutează după 40 de ani, dar a fost un debut în care am crezut total. Este o bijuterie de roman picaresc”. Trece apoi la Anca Maria Mosora, Alain Gavriluțiu și Mihnea Rudoiu. Se discută apoi despre intervenția sa din 2003, din revista „22”, unde a criticat-o pe Gabriela Adameșteanu pentru titlul pus la articolul lui Mircea Martin, „Noica – un «guru» al ceaușismului?”, acesta subliniind faptul că nu a pus niciun moment „în discuție textul lui Mircea Martin, ci inducția făcută prin titlu”. Prima parte a interviului se încheie cu detalierea modului în care Gabriel Liiceanu se raportează la Noica: „Noica, acela pe care l-am cunoscut noi, nu ne-a făcut niciodată, pe parcursul întregii noastre relații cu el, nici măcar aluziv, să simțim în vreun fel opțiunea din tinerețe. Pe de alta parte: eu nu cred că oameni ca Eliade, Cioran și Noica trebuie puși la zid și excomunicați cultural pentru acest moment al biografiei lor. El trebuie cunoscut, discutat, văzut cum de a fost cu puțință, dar judecata noastră nu se poate opri aici. [...] Oricât de tineri am fi fost, să nu credeți că eram niște bieți indivizi lipsiți de orice articulație. Eu l-am cunoscut pe Noica când aveam 25 de ani, Pleșu l-a cunoscut la 21 de ani. Sigur, în comunism eram cu toții castrați în ce privește politicul. Era o societate în care punctul de vedere al individului nu conta. Într-o asemenea societate, indivizii se maturizează greu. Dar să nu vă imaginați că noi eram asemenea unor vase în care Noica sau altul puteau turna teoria inactivismului social și că noi ne umpleam de acest spirit al neutralizării forțate”. □ În *Recenzii. Literatură*, Andrei Casuta prezintă volumul *Prostia omului alb* de Michael Moore (Editura Idea Design & Print, Colecția 451° F, Cluj, 2005). ■ În *Rubrici*, Michael Hăulică semnează o recenzie la romanul de debut al Roxanei Brînceanu, *Sharia* (Ed. Tritonic, Colecția „fiction.ro”, 2005): „*Sharia* nu seamănă cu niciun alt roman publicat până acum la noi. Fantastic urban, combinat cu post-cyberpunk, personaje post-umane... totul într-o țesătură coerentă, cu un plot bine structurat, care se susține, cu personaje bine construite și cu o extraordinară știință a scrierii, a dozării respirației, a suspansului”. □ În *Revista presei* se oferă detalii despre „Dilema veche”, „Cotidianul”, „Poesis” și „Cuvântul”. Din „Dilema veche” se semnalează faptul că „Alex. Leo Șerban anunță desființarea rubricii, de el create, «De ce (nu) e cool», pentru că... nu e *cool* «s-o ții langa» cu ce e și cu ce nu e *cool*. Așadar, *cool*-ul nu e numai o estetică, e un fel de conștiință (simț) a(l) măsurii pe care nu trebuie s-o (să-l) pierzi niciodată. *Cool* înseamnă, în primul rând, sa știi să renunți la obiceiuri, atunci când, devenite mecanice, contribuie la propria sclerozare”. Se discută și despre tema numărului, „Criza anilor ‘30, fascismul și fasciștii”. În ceea ce privește „Cotidianul”, se remarcă: „Săptămânal,

redactorii departamentului de cultură al ziarului «Cotidianul» inițiază anchete, care de care mai interesante, cu subiecte și subiecți alese și aleși pe sprânceană. În ordinea apariției, avem: cele mai bune și cele mai proaste cinci cărți ale anului trecut («Cotidianul» de miercuri, 28 decembrie 2005), topuri livrate de Mircea Mihăieș, Luminița Marcu, Carmen Mușat, Paul Cernat și Daniel Cristea-Enache. Nu putem omite subiectivitatea care a decis, în fiecare caz, topul, dar semnalăm constantele: eseu Ioanei Pârvulescu despre secolul al XIX-lea, ultimul volum de poezie al Elenei Vlădăreanu, ultimul volum de critică al lui Ion Bogdan Lefter se regăsesc printre primele cinci, în vreme ce Alex Mihai Stoenescu, Alex Ștefănescu și Eugen Simion figurează de cel puțin două ori în topul «rușinii». Cristian Teodorescu și Cristian Patrășconiu realizează, în numărul de miercuri, 4 ianuarie, o anchetă despre «oamenii providențiali ai culturii române». Numele cel mai frecvent citat este Mihai Eminescu, fie ca providențial, fie ca «geniu pur și adevărat» (Mircea Cărtărescu). Unii dintre participanți pun în chestiune tocmai oportunitatea atributului providențial. Având în vedere cultura minoră în care s-au afirmat, pot fi ei numiți cu adevărat astfel, se întreabă, de pildă, Mircea Cărtărescu și Gheorghe Crăciun. Alături de Eminescu, sunt citați frecvent Caragiale și Titu Maiorescu: oameni de litere – remarcăm – și, încă, formați cu toții de cultura germană. Dar există participanți «nonconformiști» la anchetă, care merg mai departe în căutarea personalităților providențiale ale culturii române. [...] O ultimă anchetă, realizată de Cătălina George, în numărul de marți, 10 ianuarie 2006, adună opiniile «bătrânilor» și «tinerilor» critici unii despre alții. Primii admiră lipsa de complexe a ultimilor, neînregimentarea lor, dar le condamnă superficialitatea și dorința de a șoca cu orice preț. Tinerii critici incriminează lipsa de empatie a veteranilor față de «diversitatea culturii» (Marius Chivu), dar cred, precum Paul Cernat, că nu biologia determină valoarea unei literaturi, ci calitățile ei estetice”. Sumarul revistei „Poesis” este remarcat mai ales în ceea ce privește poezia, extrem de abundentă în acest număr, cu precizarea că „amatorul de poezie poate citi o mulțime de versuri, chiar dacă autorii lor nu sunt mereu de primă mână”. Tematica revistei „Cuvântul” este „eternul masculin”: „Majoritatea intervențiilor la temă reprezintă microeseuri serioase, documentate, de literatură comparată sau monografice, care definesc și tipologizează imaginea literară/ cinematografică a bărbatului. [...] Foarte aplicat și analitic este textul lui Paul Cernat despre *Misoginie și misandrie în romanele românești interbelice*. Atât în cazul acestui eseu, cât și în cel al Simonei Drăgan, citarea unor interpretări psihanalitice este binevenită. Capricioase, umorale, articolele «mărturisitoare» ale lui Dan C. Mihăilescu și Mihai Iovănel despre Ion Negoïtescu nu trebuie ratate tocmai pentru că sunt atât de contrariante!”. □ În *Supliment* se anunță că „Centrul de Cercetare a Imaginarului din Cluj a organizat în zilele de 22-24 septembrie un colocviu internațional având drept temă «Les imaginaires européens». Au participat invitați din mai multe țări europene (Franța, Belgia, Italia, Portugalia, Marea Britanie, Germania, Elveția, Polonia, Ungaria, Slovenia,

Bulgaria, Rusia și, desigur, România), o parte dintre aceștia fiind directorii sau reprezentanții unor centre similare de cercetare a imaginarului. În afara sesiunilor de conferințe, întâlnirea a pus bazele unei rețele de excelență având drept obiectiv realizarea unei *Enciclopedii a imaginarului european*". În continuare sunt reproduse „câteva dintre textele-pilot care trasează liniile teoretice ale acestui proiect de anvergură continentală": *De ce avem nevoie de un asemenea proiect* (Corin Braga), „*Filmul*" *colocviului* de Ștefan Borbély, *Denis de Rougemont și concepția sa asupra Europei* (Remo Ceserani) și *Mitul Europei, Europa Miturilor* de Jean-Jacques Wunenburger.

13 ianuarie

● [„**Suplimentul de Cultură**" [Iași], nr. [2] 58] Lucian Dan Teodorovici semnează rubrica permanentă *Cercul nostru vă prezintă.*; pe teme de actualitate și de politică. □ Se anunță că Florin Lăzărescu, semnatarul rubricii „Trimisul nostru special”, se regăsește printre câștigătorii concursului de scenarii de film organizat de TVR. □ Notă despre reeditarea piesei *Evangheliștii* de Alina Mungiu-Pippidi la editura Cartea Românească. ■ Ana-Maria Onisei scrie despre „*Întoarcerea huliganului*" de Norman Manea – *cartea anului în Spania*. Tot aici este reprodus și un fragment din interviul „apărut în cotidianul «La Vanguardia», cu prilejul decernării premiului „Cartea străină a anului 2005” în Spania pentru *El regreso del huligan* de Norman Manea”. □ În *Anul Nou în evenimente culturale* sunt reunite o serie de notițe despre diverse evenimente culturale ce vor avea loc în anul 2006. □ Florin Lăzărescu publică un eseu în rubrica sa permanentă *Trimisul nostru special*. □ Emil Brumar, în *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, semnează câteva însemnări cu caracter eseistic. ■ Doris Mironescu, în *O demonstrație de forță epică*, prezintă romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor*: „*Cruciada copiilor* de Florina Ilis nu este un roman pe care să-l poți trece cu vederea. Dimensiunile sale – aproape 500 de pagini tipărite mărunț –, într-o scriere cu obiective ambițioase (să descrie lumea de azi și mai ales felul în care inocența mai poate supraviețui în această lume), sugerează intenția autoarei de a realiza o frescă a României contemporane, așa cum au vrut să fie și încercările postrevoluționare eșuate ale unor Nicolae Breban sau Augustin Buzura. Pericolele sunt numeroase, deoarece literatura care vrea să însumeze într-o perspectivă panoramică un moment istoric se expune capcanelor tezismului. Și asta cu atât mai mult în cazul unui roman care vorbește despre copii, pândit adică de clișeu generalizat al simpatiei pentru condiția «inocenților»”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. VI). □ Alex Savitescu publică un interviu cu Alex. Leo Șerban, orientat exclusiv pe cariera sa cinematografică. ■ În *Dosar* Horia-Roman Patapievic, Adrian Iorgulescu și Eugen Simion vorbesc despre realizările din 2005, precum și despre proiectele pe 2006. „Potrivit lui Simion, Academia a încheiat multe proiecte în 2005 sub conducerea sa. Cea mai mare reușită o reprezintă totuși definitivarea lucrărilor de extindere, consolidare și modernizare la Biblioteca Academiei

Române. Președintele celui mai înalt for științific românesc are chiar și nostalgii legate de aceste lucrări: «Când am venit în Academie, era un șantier și de 12 ani mă ocup de problemă. Cred că este un lucru extraordinar pentru Academie, și în general, pentru cultura românească. La Biblioteca Academiei sunt 11 milioane de piese de patrimoniu. Tot ce ține de istoria noastră, de la hrisoavele noastre, până la manuscrisele lui Eminescu și până la colecțiile lui George Oprescu, se află acolo. Acum ele sunt la adăpost, cartea românească este asigurată pentru o sută de ani de acum încolo. Nu aș putea să spun ce investiții s-au făcut, dar știu că a costat enorm.» O altă reușită o reprezintă, spune Simion, lansarea volumelor din seria manuscriselor în facsimil ale lui Eminescu. «La 15 ianuarie 2005 am lansat primul volum din această serie. Pe 15 ianuarie, vom lansa încă cinci volume. Deci, în total s-au scos șase volume. Pe 15 ianuarie va fi o sărbătoare și mă bucur în chip special că am reușit acest lucru, pentru că Ministerul Culturii n-a prea vrut să ne sprijine, ne-a condiționat să ne adresăm oamenilor de afaceri, ceea ce nu cred că a fost bine, pentru că oamenii de afaceri nu sponsorizează asemenea lucrări». H.-R. Patapievici vorbește despre necesitatea de „a forma traducători”: „Cel mai mare proiect pentru acest an pare să fie cel de traduceri, demarat la sfârșitul lui 2005. «Asta implică multe tipuri de activități. Trebuie formați traducători, asta facem prin parteneriate cu masteratele specializate din principalele centre universitare din țară, așa creăm traducători români. Prin bursele specifice pe care le-am bugetat vom finanța aducerea unor traducători străini, cunoscători de limbă română în țară, care vor face *workshop*-uri, ateliere de traducere, cu traducătorii români. Ne-am propus să finanțăm 20 de cărți traduse și plasate la edituri occidentale de prestigiu, traduse în conjuncție de traducători români, cu o ultimă vedere din partea unor traducători nativi. Ne-am propus să facem cataloage pentru târgurile de carte, să facem broșuri consistente cu prezentare, pe literatură, pe științe umane, pe care să le trimitem prin intermediul directorilor Institutelor Culturale din străinătate la edituri semnificative din țările cu pricina. Avem o acțiune foarte vastă și pe multe planuri de a sparge tăcerea din jurul creației românești, pe care polonezii și cu ungurii au reușit să o spargă la rândul lor. Nu facem decât să reproducem strategia lor, pe care am adaptat-o situației de la noi». □ Răzvan Țupa, în *Muzică pe litere*, semnează o prezentare bio-bibliografică Alexandru Andrieș. □ În *Noutăți la editura Liternet* este prezentat volumul lui Daniel Bratu, *Leredem*. ■ Constantin Vică semnează un interviu cu Șerban Foarță, cu ocazia apariției unui nou volum al acestuia, intitulat *Rimelări* (C.R.). Despre acest volum, autorul afirmă: „Scriu în continuare «Rimelări» pentru «Dilema Veche»; inclusiv, deci, pentru un public ce e, în primul rând, al ei. Pe care, însă, nu-l cunosc prea bine (după cum nu cunosc cu mult mai bine nici, mă scuzați, «dilemele tranziției»). Problema nu e una de *feedback* propriu-zis (ecourile nu-mi lipsesc, pe Internet sau prin viu grai), dar, ca la teatru, -n întinericul din sală, una ce ține de imprevizibil. Sunt sceptic în privința, îndeobște, a propriei mele receptări. Versificația îi cam obosește pe cetățenii onorabili”.

14 ianuarie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [2] (801)] În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă romanul-poem al Norei Iuga *Fetița cu o mie de riduri* (C.R., 2005): „Nu cred în rostul unor meditații sterile pe marginea bătrâneții și a trecerii timpului asupra locului simbolic al acestor o mie de riduri – am pierde timpul absolut degeaba: Nora Iuga lasă privirii numai imaginea fetei, ascunzând detașamentul de riduri în sufletul protejat de carapacea unei ingenuități de invidiat. De aici și parfumul tare, de crin imperial, frumusețe otrăvitoare, pe care o emană rândurile scrise. Se simte înșelătoria pusă la cale de un scriitor ce-și cunoaște meseria prea bine pentru a nu o pigmenta cu false melancolii de toamnă. Nu spun că bătrânețea, analizată de privirea ei ironic îngăduitoare, nu o preocupă cu adevărat. Însă ceea ce predomină în *Fetița cu o mie de riduri* este răsul puștoaicei averse de dragoste, în toate formele ei, hrănindu-se din amintirea unor experiențe ce se ivesc din colțuri îndepărtate ale memoriei «ridurilor». Experiența este asemeni unui teritoriu ambiguu, accesibil cu adevărat arareori când pliurile se deschid, la atingerea madlenei de buze când piciorul calcă pe dala desprinsă ori, în cazul de față, la vederea Bărbatului”. □ Teodor Vârgolici comentează, în *Legăturile cărturarilor cehi cu românii*, volumul *Vorbiri și scrisori către ardeleni (1877-1941)*. Texte selective, note și comentarii de Traian Ionescu-Nișcov (Ed. Saeculum I.O., 2005). □ Robert Lazu, în *Cybercritica*, semnează „*Răpirea zeilor*” și *Generația F*, discuție despre manifestul lansat pe diverse site-uri de Oana Stoica-Mujea, cu titlul *Generația F*, precum și despre volumul acesteia, *Răpirea zeilor* (Ed. Napoca Star, 2005): „«Suntem tineri, inovatori, vrem să fim superiori și chiar suntem. Nu suntem oameni din afara culturii, scriem un singur gen, încercăm doar să promovăm altceva, acum neaccesibil publicului. Poate că mâine lumea se va trezi, va pune mâna pe o carte *fantasy* și va trăi odată cu eroii creați de noi». Spre a nu lăsa lucrurile la nivelul unor declamații fără acoperire în valută a faptelor, O. Stoica-Mujea a publicat deja primul volum – *Răpirea zeilor* [...] – al unei trilogii al cărei titlu – *Stăpânul* – riscă apropieri nedorite de capodopera lui Tolkien, *Stăpânul inelelor*. Dincolo de această deficiență minoră, cartea se citește cu interes, surprinzând prin viziunea autoarei – care se vrea a fi o iubitoare a mitologiei clasice resuscitate în paginile ficțiunii sale”.

17 ianuarie

• [„Revista 22”, nr. [3] (828)] Sorin Antohi semnează *Barometrul de consum cultural 2005*, discuție pe marginea unei cercetări realizate de Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii (CSCDC). La discuția propusă participă Raluca Nagy, cu un text intitulat *Monumentele, muzeele și publicul lor*, Liviu Chelcea scrie despre *Instituțiile de cultură și publicul lor: logica și utilitatea unui sondaj național*, Radu Mălureanu se ocupă de *Consum cultural și nevoi*, Remus Anghel scrie despre *Consum cultural, migrație și transnaționalism în mediul rural*, în timp ce Delia Mucică semnează textul *Globalizare, politici culturale și definirea*

valorii. ■ Tania Radu semnează articolul *Avantajele romanului*, prezentare a romanului lui Cristian Teodorescu, *Tainele inimei*, aflat la ediția a II-a (C.R., 2005): „Roman puternic, pentru care contează inclusiv defectele (asimetrii greu explicabile, fabulație în exces, aglomerare de biografii inutile firului central al acțiunii), *Tainele inimei* a reconfortat la vremea respectivă critica matură, îngrijorată de desubstanțializarea prin tehnici textualiste (experimentele de tip Gheorghe Iova). Cristian Teodorescu reamintează valoarea portretului literar, a evocării, a digresiunii, a detaliului, iar reeditarea găsește cartea intactă, ba chiar cu un discret «parfum» de epocă adăugat”.

● [„Bucureștiul cultural”, Supliment al „Revistei 22”, nr. 1; apariția numerelor este aleatorie] Diana Turconi semnează *Orașul siluetelor de fum*, tema fiind geografia literară a Bucureștiului. Sunt amintiți Florin Mugur, Radu Tudoran, Geo Bogza. ■ Paul Cernat publică articolul *Tendențe și cărți din 2005*, bilanț literar al anului 2005. Acesta discută despre „acțiunea de traducere și promovare a literaturii române contemporane în Franța, prin intermediul programului Les Belles Étrangères”, vorbește despre apariția romanului *Cruciada copiilor* de Florina Ilis, la editura Cartea Românească, despre romanul de debut al Ancăi Maria Mosora, *Arhanghelii nu mor* (Humanitas), precum și despre apariția romanului *Un an în Paradis* al Liliane Corobca. De asemenea, criticul apreciază că „o tendință care prinde cheag din ce în ce mai mult în proză este – pe lângă reculul teribilismului *cool* – întoarcerea la poveste, la epic, dublată de reabilitarea purității într-un univers guvernat de scipiciul mediatic. Faptul indică, pe de o parte, renunțarea la obsesia scientistă a vechilor experimentalisti și, pe de altă parte, depășirea realismului apocaliptic din proza anilor 90, interesat de explorarea – și de exhibarea – unei «lumi a păcatului». O revanșă a inocenței poate fi întâlnită și în *Blazare* de Petre Barbu, în *Trimisul nostru special* de Florin Lăzărescu sau în *Degete mici* de Filip Florian”. Trecând la lirică, acesta notează: „[...] am asistat la promovarea grupării post-ianușiste Komartin – Sociu – Vlădăreanu – Țupa – Miruna Vlada ș.a. Volumele notabile sunt însă altele: insolitul experiment-colaj al Hertei Müller *Este sau nu este Ion* (Poliro), prozopoemul-autoportret *Fetița cu o mie de riduri* al Norei Iuga, psihedelicul *Scrisori din Arcadia* de Octavian Soviany, volumele nostalgic interiorizate ale Doinei Ioanid din *Poeme de trecere* (Ed. Vinea), valorificarea experienței gravidității din romanul-poem *Cerul din burtă* de Ioana Nicolaie (Paralela 45), alături de noile cărți ale maestrilor manieriști: *Rimelări* de Șerban Foarță și *Submarinul erotic* de Emil Brumaru (ambele la Cartea Românească)”. Paul Cernat consideră că „sectorul cel mai deficitar a fost, anul trecut, cel al volumelor de critică literară. Nu mă refer aici la culegerile cu caracter publicistic, mai mult sau mai puțin meritorii, ci la studiile sintetice. Printre excepțiile fericite s-ar putea număra solida cartografiere «la cald» a poeziei generației 80, *Flashback 1985. Originile noii poezii* de Ion Bogdan Lefter (Paralela 45) urmat de o *addenda: Puzzle cu noul val...*”. De asemenea sunt aminte și „primele volume din *Dicționarul General al Literaturii Române* realizat

sub patronajul Academiei Române (coordonator general: E. Simion) și *Istoria literaturii române contemporane* de Alex. Ștefănescu (Ed. Mașina de Scris), considerate a fi „rateuri la nivel înalt, uzând de două tipuri clasice de argumente ale autorității canonice: dicționarul și istoria literară. Primul e, în fapt, mai mult o istorie literară mascată, eclectic-partizană, decât un dicționar, în vreme ce *Istoria...* lui Alex. Ștefănescu nu este o istorie literară, ci o colecție intens subiectivă de medalioane publicistice aseasonată cu bibliografiile ale scriitorilor și cu fotografii de epocă; o sinteză pe gustul amatorilor de expresivități gazetărești cu aspect monumental și, poate, al nostalgicilor după *status quo*-ul literar de până în decembrie 1989. Meritul amândurora rămâne acela de a (re)deschide o dezbatere mai amplă”. □ În cadrul unui interviu luat reprezentanților teatrelor din București, se dau detalii cu privire la viitoarele premiere din 2006. Răspund la întrebări Teatrul Bulandra, Teatrul „Ion Creangă”, Teatrul Mic, Teatrul Nottara, Teatrul Odeon, Teatrul Luni de la Green Hours, Teatrul Național București, Teatrul de Comedie. □ Cosana Nicolae semnează articolul *Paradisul interzis – un arhetip decapitat*, analiză a volumului lui Corin Braga, *Le paradis interdit au Moyen Âge. La quête manquée de l’Eden oriental* (Paris, L’Harmattan, 2004). ■ Acesta „intră sub incidența evenimentului cultural fără frontiere atât din perspectiva faptului că a fost scrisă în limba franceză și publicată în 2004 la Paris de editura multinațională Harmattan, cât și prin amploarea obiectului transdisciplinar al cercetării sale. De altfel, acest volum de referință a primit anul acesta și Premiul Asociației de Literatură Comparată din România. Găzduit de niște coperte discrete și bipolare în alb-negru, are ca *passaport* prefața profesorului Jean-Jacques Wunenburger de la Universitatea din Lyon, cunoscut deja cititorilor români din traduceri cum ar fi *Filozofia imaginilor* și conducătorul celei de-a două lucrări de doctorat în filosofie la care scrie acum Corin Braga”. □ Magda Cârnci dă detalii despre *Parlamentul Cultural European – ECP*, eveniment ajuns la cea de-a șasea ediție, organizat la Lisabona. Aceasta apreciază că, „pusă sub tema generală *Cum poate cultura europeană să promoveze coeziunea europeană?*, ECP a fost un regal de luări de poziție serioase sau nonconformiste, profunde sau improvizate, dar întotdeauna vii, provocatoare, implicate, venite de la filosofi, cinești, plasticieni, scriitori, muzicieni sau activiști culturali de toate felurile și din toate colțurile bătrânului continent (inclusiv Rusia)”. □ În *Rubrica Scriitorii lunii ianuarie* este publicată o selecție lirică semnată de Nora Iuga și Ioana Ieronim. □ Stelian Tăbăraș publică un fragment de proză intitulat *Weekend pe continent*.

18 ianuarie

• [„Luceafărul”, nr. 2 (726)] În *Acolade*, Marius Tupan semnează editorialul *Romane cu cheie*, aducând ca exemple *Cel mai iubit dintre pământeni* de Marin Preda, *Principele* lui Eugen Barbu și A.E. Baconsky, *Biserica neagră*: „Se crede, de regulă, că romanele în care unele personaje sunt reconoscibile în persoanele din realitatea apropiată a autorilor (politicieni, magnați, scriitori) ar deține o

valoare îndoielnică, de vreme ce n-ar avea putere de generalizare. Cu toate aceste prejudecăți, prozatorii nu și-au reprimat niciodată tentația de a-și portretiza contemporanii, îndeosebi, inamici, cu speranța că-i va compromite în timp, scoțând în evidență trăsăturile lor negative. Și, din această cauză, discursurile care-i privesc sunt adevărate pamflete necruțătoare, în această ordine de idei, greu poate fi egalat capitolul despre deratizare, prezent în romanul *Cel mai iubit dintre pământeni*, în care Marin Preda nu se sfiește să facă din Eugen Barbu un personaj amuzant. Un alt prozator contemporan, prezentat ca exotic și bâlbâit, stârnește compasiunea”.

■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Cronica literară*, semnează *Vorbe de bancă în parc*, prezentare a volumului de versuri *Cântece eXcesive* de Dan Sociu (C.R., 2005): „*Cântecele eXcesive* ale lui Dan Sociu (apărute la Ed. Cartea Românească, 2005) nu aduc nimic nou, aceeași ură și revoltă, aceeași lipsă de repere, același cotidian bulversant, aceeași neîncredere în valorile culturale etc, etc. Sunt locuri comune ale poeziei «douămiiste», cum loc comun este și exultarea actelor fiziologice, văzute ca singure realități într-o lume absurdă, desacralizată, în care viața pare să-și fi pierdut sensul, timpul este o convenție precară și se îndreaptă ireversibil spre neant, spațiile sunt amorfe, universul este mut și tot ceea ce ne înconjoară pare a fi atins de o decadentă malefică. În aceste condiții, poezia se limitează la o descriere – nu explicare, nu interpretare, nu decantare, nu cristalizare – a unei existențe mundane, tragice, în care domnește o nesfârșită mizerie fizică și morală. Pentru verbalizarea ei nu mai este necesară o semantică specială și nici crearea unui «cod» poetic: douămiistii se citesc între ei și comunică foarte bine, emitentul și receptorul având același sistem de referință; tot ceea ce nu încapă în acest sistem de referință nu există, fiind aici vorba nu doar de «orgoliu creator», cât, mai curând, de un spirit de gașcă, de o fraternitate a «băieților de băieți» hotărâți să «le-o tragă dinozaurilor» (adică celor care mai au un minim de mentalitate culturală) – *a fucking conspiracy!*”.

□ Paul Aretzu, în *Realitate și ficțiune*, prezintă volumul de versuri *Descompunerea, pe jumătate* de Anton Jurebie (Ed. Autograf MJM, Craiova, 2005).

□ În *Galaxia cărților*, Ștefan Ion Ghilimescu scrie despre volumul de versuri pentru copii *Cărțulia cu bunici. Povestiri pentru cei mici* de Nicolae Neagu.

■ Alexandru George, în *Opinii*, semnează *Un îndemn*, revenind la discuția asupra premiilor literare decernate de către Uniunea Scriitorilor în 2005: „La încheierea anului de grație 2005, unul care marchează un pas înainte pe calea revoluției liberale pe care o trăim și a democratizării din ce în ce mai accentuate a țării, chestiunile de politică internă a Uniunii Scriitorilor nu pot fi separate total de ceea ce se întâmplă la noi și în lume: o organizație de breaslă, autonomă, chiar independentă încă de pe vremea comunismului, dar totuși datând de atunci cu destul succes, dar și cu un trecut prea încărcat este supusă unor exigențe schimbate cel puțin prin această revoluție eliberatoare, dar și prin modificările lăuntrice: pe măsură ce numărul membrilor sporește, caracterul de «sindicat» se accentuează, abia necesităților acestuia ar fi bine să-i facă față noua conducere. [...] Nu se poate, așadar, spune că noua

conducere a U.S.R. a început prin a călca cu stângul. Una din schimbările esențiale le-a impus însuși votul care a adus-o unde se află: a fost eliminat N. Breban, una dintre cele mai nefaste personalități ale vieții noastre literare din ultimele decenii care, grație numai unui număr derizoriu de voturi la precedentele alegeri, ajunsese să troneze cu leafă și secretară în fruntea unui «activ» mult reînnoit, ca un sfidător anacronism din era comunistă, ba chiar reprezentând-o în misiuni în străinătate, mai ales pe meleaguri unde destui scriitori români știau prea bine cu cine au a face. [...] Soarta «obștei», indiferent ce sens dăm termenului, va depinde de felul în care conducerea va ști să folosească principiul oricărei politici liberale: autoreglarea. Să așteptăm și să vedem”. □ Selecție lirică semnată de Nicolae Dorel Trifu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă*, Ioan Neșu publică povestirea *Arestarea*. ■ În *Eseu*, Octavian Soviany scrie despre *Lirica non-expresiei*, analiză a poeziei lui Virgil Mazilescu. □ Sunt publicate versuri semnate de Alexandru Cazacu și Adriana Weimer. □ În *Profil*, cu titlul *Cenzura ironică și „viziunea inimii”*, Adrian Dinu Rachieru îi creionează un portret literar lui Arcadie Suceveanu. □ În *Literatura lumii* este reprodusă schița *Gemenii* de Françoise Choquard, „prezentare și traducere de Magdalena Popescu-Marin”. ■ În aceeași rubrică Elena Lazăr publică o notă despre *Luceafărul în limba greacă*, referindu-se la ediția bilingvă Mihai Eminescu tipărită la Salonic, la editura Erodios, sub îngrijirea lui Gheorghios Vafopoulos. □ În *Meditații contemporane*, Ion Crețu alcătuiește o dare de seamă asupra ultimelor apariții din literatura universală, intitulată *Succese și decepții editoriale*. □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este publicat *Lângă foc copilul sta...* de Clemens Brentano. □ Alina Boboc, în *Thalia. În pat cu demonul*, semnează o cronică a dramatizării după Isaac Bashevis-Singer, pusă în scenă cu titlul *O poveste evreiască*, la Teatrul Bulandra. □ În *Reacții*, Alexandru Sfârlea scrie despre *Vacanțalizarea mare a literaturii*, pamflet la adresa Premiilor de Excelență acordate de Primăria Oradea, plângându-se de faptul că a romanul său, *Către Sing*, a fost eliminat de pe listă. ■ Sunt anunțate Premiile „Cuvântul”: „Studii culturale: Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir: *Explorări în comunismul românesc*, Editura Polirom. [...] Secțiunea «literatură». Debut: Anca Maria Mosora: *Arhanghelii nu mor*, Editura Humanitas. Poezie: Nora Iuga: *Fetița cu o mie de riduri*, Editura Cartea Românească. Proză: Florina Ilis: *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească. Critică: Livius Ciocârlie: *Bătrânețe și moarte în mileniul trei*, Editura Humanitas Traduceri: Bogdan Ghiu: *Istoria erotismului* de Georges Bataille, Editura Trei. Secțiunea „Mass-Media”. Reviste culturale: „Lettre Internationale” – B. Elvin. [...]”.

● **[„România literară”, nr. 2]** În *Contrafort*, Mircea Mihăieș publică a doua parte din articolul *Postwar*, analiză a volumului lui Tony Judt. □ În *Critică literară*, Iordan Datcu scrie despre *Încheierea unei monografii*, articol dedicat celui de-al treilea volum al monografiei C. Rădulescu-Motru, apărut la Albatros, în 2005, sub semnătura lui Constantin Schifirneț. □ În *Comentarii critice - Semn de*

carte: *Virtuozul number one* Gh. Grigurcu prezintă *Două cărți de Șerban Foarță*. Trimiterile se fac la *Honorificabilitudinitibus* (Ed. Brumar, 2004) și la *Rimelări* (C.R., 2005). Acesta apreciază că „o carte de publicistică semnată de Șerban Foarță n-ar putea fi decât o scintilantă reprezentare verbală, așa cum sunt de altminteri și versurile d-sale. De la prima la ultima pagină ne aflăm în fața prestației unui clown alb, de-o gravitate oferită de ținuta-i doctă, pseudopedantă și de-o, în paralel, inepuizabilă comicărie, de parcă și-ar extrage din gură nu un lanț de hârtie colorată ci unul de cuvinte joculare care nu se mai termină”. □ *Lecturi la zi: Rime la gazetă*, semnat de Tudorel Urian, este dedicat lui Șerban Foarță și ultimului volum publicat de acesta, *Rimelări* ce „însurează poemele publicate de [acesta] în rubrica omonimă din revista «Dilema veche»”. Se apreciază că „*Rimelări* este unul dintre acele volume de Șerban Foarță, scrise parcă în joacă, în care cuvintele cele mai comune își dau întâlnire cu vocabulele savante, iar banala și adesea revoltător de despiritualizată pagină de ziar nu se simte inhibată de imediata vecinătate a tomurilor prețioase. O carte care dovedește o dată în plus că pentru Șerban Foarță nu există limite într-ale poeziei”. □ În *La aniversară* Ion Stoica publică poeziile *Numai fragmente, Expediție, Tu să fii aceea, Păcatul schimbării, Mesaj, într-o doară, către urmași, Cu mult mai greu, Suntem doi, Mărturisire la o sută de ani, Din lucruri*. □ În *Literatură*, Geo Vasile semnează *Lecturi la zi: O restituire*, text dedicat volumului de proză poetică *Lisimah* al lui Mihai Moșandrei, „repus în circulație” de către Adrian Săvoiu, prin intermediul editurii Albatros. □ Tot aici Simona Vasilache semnează *Moșii roșii*, o recenzie la volumele *De-ale prințeselor și patrupezilor* de Iaromira Popovici (Ed. Curtea Veche), și *Întâmplări din noaptea Soarelui de Lapte*, romanul lui George Bălăiță, apărut în 2004 la Editura Gramar. ■ În *Cerșetorul de cafea*, cu titlul *Blues pentru Absurdica*, Emil Brumar publică poezia *Oare*. ■ În *Critică literară, Cartea românească: Femeia dada*, Daniel Cristea-Enache realizează o sinteză despre lirica Elenei Vlădăreanu „al cărei parcurs de la *Pagini* (2002) la *Fisuri* (2003) are toate datele unei evoluții la trapez, cu spectatori și fără plasă de siguranță. Volumul de debut era consistent și aproape violent biografic, cu ipostazierea autoarei într-un personaj numit elenav și cu transcrierea brută, nefiltrată a experiențelor, emoțiilor și secrețiilor eroinei. De un remarcabil autenticism, versurile aveau o zgrunțuroasă plasticitate, un puls al vieții ușor de luat în pagină. În *Fisuri*, această respirație se pierde; mai exact, tânăra poetă încearcă să și-o controleze, păstrând contactul cu realul, dar mizând pe literaturizarea lui. Tocmai ceea ce dădea farmec și substanță poemelor (ingenuitatea lirică, prospețimea senzațiilor, notația abruptă) intră acum într-un proiect ficțional pentru care Elena Vlădăreanu nu are nici chemare, nici resurse. Autoarea face parte din eșalonul poezilor de pur talent, fără cerebralitatea discursului și alte complicații textuale”. ■ În *La 300 de ani: „Istoria ieroglifică”*, Elvira Sorohan îi dedică un studiu operei lui Cantemir. Aceasta apreciază că „*Istoria ieroglifică* este un roman ezoteric care își asociază energia pamfletului, fără să se reducă la

atât. Forța transfigurării, extensia epică, aventura structurantă, construcția revelatoare de sens, situarea acțiunii în timp și spațiu, culminarea conflictului, varietatea procedeeleor narative etc. sunt argumente decisive pentru integrarea acestei povestiri alegorice în specia romanului. Raportată la contextul culturii naționale ce avea tradiția abia trecută de vârsta unui secol, „istoria” lui Cantemir își poate recunoaște originea în cronică de tip memorialistic, dar se revendică de la ea numai întrucât privește experiența personală a naratorului. Experiența însăși, filtrată de fantezia creatoare, devine proză autobiografică ce mai păstrează foarte puține asemănări cu realitatea exterioară, mai ales ca viziune și proporționare. În lumea recreată a romanului experiența se redimensionează semnificativ sub presiunea subiectivității creatoare”. □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu publică un fragment de proză intitulat „*Dacă mama arată cum trebuie...*”. ■ În *O carte în dezbatere*, Ion Simuț se întreabă *Ce s-a întâmplat cu literatura română*, abordând problematica realizării sintezelor de literatură română contemporană. Acesta face trimitere la volumul publicat de Alex. Ștefănescu în 2005, subliniind că „Alex. Ștefănescu realizează prin, *Istoria* sa un dicționar esențial al literaturii române contemporane. *Istoria* sa poate fi citită și astfel. Indicele de nume de la sfârșit te ajută să te orientezi rapid și să găsești scriitorul căutat, așezat în tabloul sintetic al istoriei după alt criteriu decât cel alfabetic. Dar nu ar fi cea mai adecvată lectură. Dimpotrivă: *Istoria* lui Alex. Ștefănescu ar pierde mult din ceea ce are ea mai original dacă ar fi consultată doar ca un dicționar de scriitori. Fragmentele riscă să obtureze perspectiva. [...] sinteza lui Alex. Ștefănescu este o galerie de portrete, o serie impresionantă de profiluri de scriitori, executate cu arta detaliului semnificativ și a trăsăturilor dominante, relevate prin intermediul cărților rezistente peste vreme. Portretul critic este ajutat de materialul ilustrativ (fotografii și fotocopii după manuscrise, coperte de cărți și desene), compunând o agreabilă istorie în imagini. *Istoria* lui Alex. Ștefănescu este și o minunată carte-spectacol, un album cu scriitori, la a cărui realizare, desigur, contribuția esențială este a textului critic, foarte inspirat, dovedind înzestrare de prozator, capabil să-și inventeze și să-și susțină personajele, să le înțeleagă individualitatea și să le releve particularitățile”. ■ În rubrica *Restituiri*, cu titlul *Șerban Cioculescu: Texte inedite*, Simona Cioculescu oferă o serie de texte ce urmau să facă parte din volumul *Amintiri*, apărut la Editura Eminescu. □ În rubrica *Literatură* este reproduș, cu titlul *Relatare despre moartea mea*, un fragment de roman semnat de Gabriel Chifu. □ Ioana Pârvulescu, în *Cronica Optimistei*, publică eseu *Dumnezeu și alții*, urmărind figura divină întruchipată în diverse personaje ca, de exemplu, în povestirea *Toderică* de Costache Negruzzi, în opera lui Ion Creangă sau cea a lui I.L. Caragiale. □ În *Teatru: Cine sunt eu?*, Marina Constantinescu semnează o cronică dramatică a piesei lui Visky András, *Discipolii*, premiera pe țară având loc la Teatrul Maghiar din Cluj, în regia lui Tompa Gábor. □ Manuela Tănăsescu publică *O oră la Roma cu Erri de Luca*, relatează a întâlnirii dintre Mira Iosif Fischman și traducătorul italian, fiind reproduse aici și două fragmente de proză

ale acestuia, *Autoportret* și *Scritorul*, în traducerea lui Mugur Popovici. □ În *Meridiane* sunt publicate poeziile *Curva de tine*, *Gorila*, *Toată lumea se precipită*, *Vârsta n-are nimic de-a face* de George Brassens, în traducerea lui Mircea Cărtărescu. □ În aceeași rubrică, sub titlul *Realitatea și literatura*, este inserată o prezentare bio-bibliografică dedicată scriitorului mexican Sergio Pitol. □ Tot aici, este publicată o notă, intitulată *Don Welles, de la film la teatru*, despre tentativa lui Orson Welles, din 1957, de a ecraniza *Don Quijote*. □ În *Post-restaurant*, *Poemul și scrisoarea*, Constanța Buzea îi răspunde poetului M.N. Tomi, fiind reproduse și poeziile acestuia, *La suprafața mării*, *În curtea blocului*, *Tot ce îți trebuie*, *Acum văd eu bine* și *În cerc*. □ În *La microscop: Diverși nebăgați în seamă*, Cristian Teodorescu critică atacurile la adresa lui Mircea Mihăieș, Lucian Boia și H.-R. Patapievicu afirmând: „Nu contest nimănui dorința de glorie sau măcar de recunoaștere largă, dar nu astfel. Vedetele anilor ‘50 din România și-au impus punctul de vedere, folosind o strategie asemănătoare, aceea a semnalării unor așa-zisi adversari ai democrației. Pe atunci, însă, aceste denunțuri găseau pregătite niște tribunale specializate care atâta așteptau. Și observ cu regret că unii dintre pe atunci tinerii care mai puteau fi girați ca înconștienți când își închipuiau că totalitarismul așa-numitei democrații de stânga era antidotul extremismului de dreapta, care nu mai exista, își pun și azi în mișcare vechile justificări, pentru a-și transforma în vise frumoase coșmarurile care ar trebui să-i urmărească toată viața”. □ În *Actualitatea*, Cronicar prezintă, printre altele, numerele 1-2/2005 ale revistei „Mișcarea literară” și discută despre analiza lui Dan C. Mihăilescu făcută *Istoriei* lui Alex. Ștefănescu în numărul din ianuarie 2006 al revistei „Idei în dialog”.

19 ianuarie

• [„Cultura”, nr. 5 (57)] În editorialul său, intitulat *Sub zodia haosului* Augustin Buzura constată: „Scăderea nivelului cultural sau, cum spunea Thomas Mann, «închircirea culturii, placiditatea în acceptarea abuzurilor unei justiții politice, stăpânirea bonzilor, setea oarbă de profituri, declinul fidelității și al credinței» sunt elemente care au contribuit și contribuie din plin la degradarea personalității umane. Prin urmare, cel mai grav act de lașitate ar fi și în acest moment să acceptăm lumea așa cum este, fără să încercăm să ne spunem, fiecare, adevărul nostru, oricât ar fi de brutal”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează *Artă fără meserie*, amplu comentariu pe marginea volumului *Reconstituiri necesare. Ședința din 27 iunie 1952 a Uniunilor de creație din România*, „ediție îngrijită de Mihaela Cristea” (Polirom, 2005). „Conține un document inedit, anume o transcriere făcută probabil după o stenogramă a discuțiilor de la acea «ședință», două comunicate și un articol apărute în presa vremii, plus un fragment dintr-o cuvântare a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Volumul începe cu un «argument», documentul inedit editat este însoțit de note, «note critice», iar la sfârșit se află o bibliografie, unde figurează 14 titluri. Între

«argument» și documente este pusă o prefață, intitulată *Securitatea în scenariile epurărilor staliniste*. Îngrijirea ediției, argumentul, notele și bibliografia aparțin Mihaelei Cristea (1946-2005), fostă vreme de peste trei decenii jurnalistă de televiziune. [...] Prefața este de Marius Oprea, jurnalist și istoric, autor de cărți de investigație documentară despre comunismul românesc”. ■ În *Cultura Literară. Cronica la zi*, Daniel Cristea-Enache publică o primă parte a portretului literar intitulat *Domnul Naratescu*, dedicat lui Sorin Stoica. ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, o primă parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”. „Am fost întrebat deseori de ce și cum am devenit critic literar. Întrebări firești, întrebări cinstite pentru că în adolescență (vârsta când se decid, cred, marile pasiuni și se profilează carierele intelectuale), puțini sunt cei care se gândesc să devină șoareci de bibliotecă, scârța-scârța pe hârtie, lectori profesioniști fără vacanțe lungi, fără sâmbete și duminici libere, în fine, puțini visează să fie judecători antipatici, curtați și, mai ales, detestați cu sinceritate de cei care scriu și publică opere, după ei, totdeauna geniale. Când li se recunoaște geniul, scriitorii sunt mulțumiți, cu o condiție, totuși: recunoașterea să fie unică, în sensul că genialitatea nu mai trebuie împărțită cu nimeni. Se poate face, în aceste circumstanțe, o excepție pentru clasici. Ei, da, pot primi atributul genialității. Scriitorul suspicios acceptă să fie așezat alături de Shakespeare, Dostoievski, eventual de Balzac (dacă este prozator) și poate de Baudelaire (dacă este poet). Dacă poetul este român, primește vecinătatea lui Eminescu și, într-o oarecare măsură, aceea a lui Arghezi, Blaga, mai nou Bacovia și Barbu. Mai mult nu...”. □ Andrei Terian, în *Karaoke*, prezintă volumul lui Călin Teuțișan, *Eros și reprezentare. Convenții ale poeziei erotice românești*, „prefață de Ion Pop” (Ed. Paralela 45, 2005). ■ Mihai Iovănel, în *Câte găuri, atâta poezie* scrie despre volumul lui Emil Brumar, *Infernala comedie, cu o epistolă a autorului către Șerban Foarță și cu 15 scanografii de acesta* (Ed. Brumar, 2005): „Cândva, Emil Brumar era specializat în morcovi, pătrunjel, păstăi, dovlecei și alte alimente legumicole care îi vitaminizau emisia poetică. Prin volumul de sonete *Infernala comedie*, Emil Brumar s-a făcut carnivor: adio, dovlecei, bonjur, femei, adică găuri! Dar a păstrat aparențele: în budoarul în care sunt clocite sonetele, printre chiloți de damă și sexe variate, Emil Brumar se comportă cu aceeași candoare vegetariană cu care s-ar bălăci într-un câmp de rochița-rânduncii”. ■ Bogdan Crețu, cu titlul „*Dar cum rămâne cu cealaltă poveste*” semnează o recenzie a romanului lui Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* (Polirom, 2005): „De oricâtă frondă s-ar dovedi capabili, oricât de dezinhibați ar fi, tinerilor prozatori de astăzi le lipsește, cu excepțiile de rigoare, curajul de a povesti pur și simplu, de a construi intrigi liniare, fără artificii seci ori șmecherii previzibile. Cei câțiva care nu își propun neapărat să șocheze, ci să joace onest, cu cărțile pe masă, realizând că romanul nu poate fi o colecție de însemnări similidiaristice, aleatorii, debordând de sexualism ori limbaj frust, dar trădând o acută sărăcie a imaginației vor fi, cred, câștigătorii de mâine. Printre

aceștia, Florin Lăzărescu mi se pare mai puțin dispus să asculte de modele vremii, conturându-și o manieră proprie care cu siguranță, peste ceva timp, va da rezultate surprinzătoare pe spații mai extinse. [...] Personajele lui Florin Lăzărescu suferă de o patimă orientală de a povesti, pentru ele lumea există numai în măsura în care tăinuiește o poveste și se supune legilor acesteia. Chiar și realitatea cea mai aridă, cea mai obișnuită, brutală, cinică, prea grăbită pentru a mai acorda atenția cuvenită amănuntelor care fac legătura cu alte lumi ficționale paralele, ascunde în nișele sale obscure un miez de poveste. Uneori narațiunea, personajele alunecă lin către zona inefabilă a miraculosului, a fabulosului, dar autorul știe să acrediteze aceste registre, montându-le în rame cât se poate de verosimile și conferindu-le turnuri firești. Lumea în care trăim, pare el a susține, nu este unidimensională, o salvează imaginația, legendele adevărate, naivitatea unora care se încapățânează să nu-și piardă dispoziția diafană de a străpunge pojghița lucrurilor”. □ În *Cultura Spectacolului* Adriana Moca semnează *Psihanaliza răului modern*, cronică dramatică a piesei *Richard al III-lea* de Matei Vișniec, pusă în scenă la Teatrul Nottara. □ Dezbaterea propusă în *Cultura Controversei* și realizată de Angela Martin este partea a doua din *Ce (ne) facem cu imaginea României*, inițiată în numărul precedent, la întrebări răspunzând Florin Manolescu, Tudorel Urian, Cosana Nicolae și Bogdan Suceavă. Florin Manolescu afirmă: „[...] cultura ar putea să aducă o reparație imaginii României în lume, dar nu poate! Ca să poată, ar trebui ca milioanele de dolari sau de euro, cheltuite în România pentru a aduce un partid sau altul la putere sau pentru a-i dota pe parlamentari cu fotolii de piele de Cordoba, să fie investite cu mai mult folos în altă parte, în școlile, în facultățile și în institutele de cercetare românești sau în câteva edituri solide, instalate în țările europene de veche tradiție, care să se ocupe de traducerea și de difuzarea culturii românești în lume. Dar cine să facă așa ceva? [...] dacă ești cât de cât familiarizat cu «misterele» culturii românești de astăzi, cu jocurile și cu aranjamentele ei de tot felul, făcute în văzul lumii, mai ceva ca în politică, ai nevoie de mult optimism ca să nu ți-o pierzi definitiv”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reproducută „poezia comică” *O sută de lei pe lună* de Ioan Ianov. □ În *Despre micile asasinat. Și despre killerii noștri profesioniști (II)* Cornel Ungureanu dezbate pe larg situația lui poeziei lui George Coșbuc înainte și după 1948. ■ În *Revista revistelor* C. Stănescu discută despre Dosarul revistei „Apostrof” (11-12/2005): „Cele două scrisori ale lui Ion D. Sârbu către prietenele sale sunt veritabile capodopere ale genului epistolar care, alături de *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*, și mai mult decât beletristica lui de ficțiune, îi asigură «expeditorului» un loc trainic în galeria marilor scriitori români. Ambele scrisori (una din 12 oct. 1978, alta din 11 febr. 1981) îl au în centru pe Lucian Blaga”.

● **[„Dilema Veche”, nr. 3 (104)]** Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță publică poemul *Discurs despre starea națiunii*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Joystick-ul lui Dumnezeu*. □ Adrian

Mihalache scrie despre *Blog-ul lui Sei Shonagon*. □ Robert Șerban semnează *N-am televizoor!* □ Iulian Comănescu, în *Muza departamentului și virtuțile ei curative, scrie despre emisiunile culturale* de la TVR 2.

● [„**Observator cultural**”, nr. [3] 304 (40)] În *La zi* se anunță: „M. Eminescu, interzis minorilor. Joia trecută (12 ianuarie), în Club A, s-a desfășurat prima ediție din 2006 a *Poeticilor cotidianului*. Cu aceasta ocazie, scriitorul Răzvan Țupa, prezentatorul *Poeticilor cotidianului*, a citit câteva dintre poeziile licențioase – multe dintre ele preluări din folclor sau interpretări ale unor motive populare – ale lui Mihai Eminescu. Dacă *Povestea poveștilor* a lui Ion Creangă este foarte cunoscută, cel puțin din auzite, versurile licențioase ale lui Eminescu fie au apărut în varianta prescurtată în *Opere*, fie nu au fost deloc publicate”. □ Notă despre publicarea în limba română a culegerii de nuvele *Marea arcă* a scriitorului francez Jean Jauniaux, la editura Fides din Iași, în traducerea Petruței Spânu, ocazie cu care autorul a făcut o vizită la București și la Iași. □ Notă despre proiectarea filmului lui Radu Gabrea, *Moștenirea lui Goldfaden*, la sediul Colegiului Noua Europă, eveniment la care au participat Andrei Oișteanu și Corina Petrescu. □ Se anunță premiera piesei lui Mihai Ignat, *Crize sau încă o poveste de dragoste*, la Târgu Mureș. □ Notă despre Conferințele Cuvântul, care vor avea loc la Centrul de Presă al Societății Române de Radiodifuziune, în data de joi, 26 ianuarie, la ora 18.00. Ediția va fi moderată de către prof. univ. dr. Mircea Martin, de la Universitatea din București. „Tema de dezbatere va fi: *Procesul comunismului este totuși posibil?* Vor participa la discuții: scriitorul Romulus Rusan, președintele Academiei Civice (conferențiar principal), scriitorul și politologul Stelian Tănase și prof. univ. dr. Alexandru Zub, de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași”. ■ Notă despre Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” ce „i-a revenit anul acesta poetei Gabriela Melinescu, după ce în anii trecuți a fost obținut de alte nume importante ale poeziei românești: Gellu Naum, Cezar Baltag, Ileana Mălăncioiu, Mircea Ivănescu, Angela Marinescu etc. La ediția din acest an au mai fost nominalizați Mircea Dinescu, Ion Mircea, Adrian Popescu și Cristian Simionescu. Juriul a fost prezidat de criticul literar Mircea Martin, avându-i în componență pe Nicolae Manolescu, Ion Pop, Alexandru Călinescu și Cornel Ungureanu”. ■ Trecere în revistă a evenimentului dedicat Premiilor revistei „Curentul”: „În categoria Studii culturale au fost premiați Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir pentru volumul *Explorări în comunismul românesc*, volumul al II-lea (Polirom); În Literatură: debut – Anca Maria Mosora, pentru romanul *Arhanghelii nu mor* (Humanitas); poezie – Nora Iuga, pentru volumul *Fetița cu o mie de riduri* (C.R.); proză – Florina Ilis, pentru romanul *Cruciada copiilor* (C.R.); critică și eseu – Livius Ciocârlie, pentru volumul *Bătrânețe și moarte în mileniul trei* (Humanitas); Traduceri: Mihail Nemeș, pentru traducerea lui *Faust* (Ed. Paralela 45), premiul fiind decernat post-mortem, și Bogdan Ghiu pentru *Istoria erotismului* de Georges Bataille (Ed. Trei)”. □ Notă despre întâlnirea, de la Institutul Goethe din București, între prozatorii

berlinezi Tanja Dücker și Jakob Hein și colegii lor bucureșteni Filip Florian și Răzvan Petrescu. „Evenimentul se constituie într-un maraton literar bilingv [...], moderat de criticul literar Mircea Martin, și în care se vor citi texte ale autorilor invitați”. □ În *Editorial*, Ovidiu Șimonca notează că *Avem o problemă!*, articolul fiind dedicat „pieței de consum cultural”. □ În *Literatură*, Gheorghe Crăciun publică un eseu intitulat *România literară și „olandezul zburător”*. *Peisaj din avion*, pe marginea Colocviului de literatură europeană de la Stuttgart. ■ În aceeași rubrică, Carmen Mușat semnează *Poezie și erotism*, recenzie la volumul *Fetița cu o mie de riduri* de Nora Iuga (C.R., 2005): „Paradoxală, oximoronică – de la primele cuvinte, cele ale titlului, până la cele din finalul poemului cu numărul 100, «numai tu nu ai punct. Te-ai făcut infinit, nimicul meu» –, Nora Iuga scrie o poezie de un rafinament crepuscular, situată la intersecția dintre confesiune și ficțiune, acolo unde ceea ce este și ceea ce ar putea fi se confundă iremediabil. «Personaj» inedit în peisajul poeziei românești, construit în siajul celebrei fetițe cu chibrituri a lui Hans Christian Andersen, de care o leagă povestea «înghițitului în sec», «fetița cu o mie de riduri» are un dublu statut: indică, pe de o parte, contrastul dramatic dintre vârsta interioară și cea biologică – sursă a tuturor frustrărilor și nostalgiilor transcrise liric –, evocând, pe de altă parte, pluriile, nenumărate, ale memoriei și imaginației din care se hrănește poemul. Veritabile structuri caleidoscopice, poeziile Norei Iuga par construite «din mers», incursiuni fascinante în inepuizabile universuri paralele, în care inserturile intertextuale, aluziile frecvente la realitatea înconjurătoare și fulgurantele imagini de sorginte onirică se amestecă într-un discurs de o tulburătoare pregnanță. [...] Versurile Norei Iuga pendulează între transparența filtrată a picturilor impresioniste și coloritul strident, aproape dureros, al picturii expresioniste, între neîmplinirile abia șoptite din care sunt construite personajele lui Cehov și senzualitatea agresivă și răzvrătită, răspicat enunțată, din versurile Sylviei Plath. [...] Meditație lirică asupra ipostazelor târzii ale corporalității, înfiorate de iubire chiar și la vârsta senectuții, elogiu adus iubirii «care mișcă soarele și stelele», oricând și oriunde, și, mai ales, nevoii de iubire – sinonimă cu a trăi –, *Fetița cu o mie de riduri* este o călătorie intempestivă la capătul nopții, acolo unde dragostea și moartea se oglindesc la nesfârșit. O carte de citit și de recitat”. □ Și Adina Denițoiu, în *Dincolo de riduri*, analizează același volum: „Cele doua fețe ale Norei Iuga nu se scindează, finalmente, nu dau naștere unei sfâșieri, ci se amestecă, se acordă, sub virtuțile scriiturii salvatoare: «scriu să nu mă gândesc. scriu să nu plâng. scriu să nu mă doară. uite-l cum doarme acolo pe Rin, rusul alb, ăla care mi-a dat întâlnire la poarta raiului și din fiecare mână îi crește un smochin». La capătul întâmplărilor, timpul încă nu se termină și fetița cu o mie de riduri rămâne o pasională: «numai tu nu ai punct. te-ai făcut infinit, nimicul meu». Pentru a pune noi punct, volumul Norei Iuga este o carte extraordinară”. □ În *Impulsul erotic de a scrie*, Ana-Maria Popescu remarcă următoarele: „Cât am citit și am recitat poemele, am încercat să descopăr ce are comun *Fetița cu o mie de riduri* cu toate

celelalte volume de versuri ale Norei Iuga. Am regăsit același limbaj insolit, puternic, marcat de un vitalism ferm, combinat cu fragilitatea universului feminin așa cum era conturat în *Captivitatea cercului*, de pildă. Apoi un anumit tip de sensibilitate a feminității sincere, tăioase, un fiziologic denudat («întrerup aici. mă duc să fac pipi. știu că tu mă auzi. tu ai vrut-o, acum suportă-mă. iar frisonul ăsta. de azi-dimineață sunt un arici, îmi cresc pe spinare țurțuri de gheață, acum mi-am golit bășica, fierbințeala aia din despicătura coapselor, Doamne, ce bine e, ca un mir, ca o limbă caldă, descleiază striurile cărnii, e o plăcere acolo, e o plăcere, măcar acolo, puțină tinerețe»). [...] În *Fetița cu o mie de riduri* există două tipuri de scriitură, diferite, și cel puțin două euri dominante. De aceea apare un ego neunitar în volum, nefidel. Textul este de cele mai multe ori creație din impuls erotic, dar este și construcție cerebrală, fișă de înregistrare. [...] Nora Iuga poate să scrie în multe feluri, cu mare forță, dar ne declară că iubește să scrie dintr-un impuls erotic”. ■ În *Rubrici. Intersecții: Jurnalism de cultură sau cultură de jurnal?*, Michael Finkenthal pleacă de la trecerea în revistă făcută de Iulia Popovici în numărul precedent asupra presei culturale românești și comentează rolul jurnalistului de cultură. În opinia sa „unul din rolurile esențiale ale jurnalismului de cultură este tocmai acela de a împiedica ascensiunea unei culturi de jurnal lipsite de dimensiuni atât etice, cât și estetice. Și mai periculos încă, lipsită de conștiința alterității (în sensul cel mai larg al acestui concept). Alteritatea nu trebuie să fie doar înțeleasă; ea trebuie să fie asimilată, să fie acceptată în practică. Și acest lucru nu se naște printr-un proces de «generare spontană»; el este condiționat de existența unor legi, de înțelegerea și acceptarea unor tipuri de comportament și de capacitatea de a alege între diverse judecăți de valoare”. ■ Alexandru Matei, în *Literatură*, semnează *Poeta disperării de a trăi*, o recenzie a volumului *europa. zece cântece funerare* (C.R., 2005): „Paginile Elenei Vlădăreanu au făcut cunoscută o poetă energică, seducătoare prin directete, sinceră până la redundanță: o luptătoare a cărei feminitate (poetică) nu seamănă nici cu cea învăluitoare a Adelei Greceanu, nici cu cea grav-nostalgică a Ioanei Nicolaie, nici cu cea psihedelică (nu e nimic peiorativ în aceasta caracterizare) a Ruxandrei Novac. Pericolul care o pândește pe Elena Vlădăreanu era – și rămâne – scăparea de sub control a propriei năvălnicii, invadarea/ improșcarea cititorilor cu secreții verbale abundente – nu că acest act maculator n-ar duce uneori la juisanța cititorului surprins. Din acest motiv, poeta a fost acuzată de «pornografie» cu diverse ocazii și maltrată verbal: la urma urmei, cum se spune, asta și cereau poemele ei: cereau adversitate, provocau prin violența evocată. [...] Poetă a disperării de a trăi, a disperării de a trăi ca femeie și a disperării de a trăi în România, Elena Vlădăreanu face prin *europa. zece cântece funerare*, cu ajutorul Editurii Cartea Românească, pasul din *underground* la suprafață, din periferie în centru, din spital în piață, cu o siguranță pe care n-o umbrește decât viziunea unui alt pas, de la suprafață în patrimoniu, din centru în cartiere rezidențiale, din piață la muzeu. Scrisă foarte bine și, cum spuneam, cu un foarte sănătos simț al

actualității, poezia Elenei Vlădăreanu devine pe nesimțite un model de atitudine și de estetică”. □ În *Eseu*, Cristian Cercel scrie *Aplecări de dreapta*, o prezentare a volumului lui Dan C. Mihăilescu, *Îndreptări de stânga* (Humanitas, 2005): „Articolele care, puse laolaltă, constituie volumul *Îndreptări de stânga* sunt inegale ca miză. Iar temele urmărite sunt diverse: societatea autohtonă postrevoluționară, Eminescu și Caragiale, generația ‘27. Între fond și formă, în cazul lui Dan C. Mihăilescu forma devine adesea, involuntar poate, mai importantă, talentul scriitoricesc «luând fața» ideii propriu-zise. Scrisul său fascinează în mod cert, îl «prinde» pe cititor, doar că pe parcurs riști să rămâi doar cu gustul scriiturii, savuros ce-i drept, dar ceea ce încearcă să spună practic autorul se pierde printre exprimări febril-baroce, nu o dată sinuoase și piezișe. Textele cele mai importante trebuie citite, recitite și, eventual, răsцитite, pentru a putea trage linie între idee și exprimare, între miez și învelișul atrăgător, dar ușor haotizant”. □ În *Polemici. Câteva precizări*, Dorin-Liviu Bîțfoi semnalează o serie de inexactități din articolul lui Paul Cernat, *Recuperarea lui Ionathan X. Uranus*, apărut în numărul 42 (299)/15-21 decembrie 2005 al revistei „Observator cultural”. Ca îngrijitor al ediției, împreună cu Mariana Macri, acesta combate argumentele lui Paul Cernat privind „motivele marginalizării invocate în recenzie, respectiv cenzura comunistă și „prejudicata «epigonismului urmuzian»” în „chestiunea slabei receptării de către critica literară a lui Ionathan X. Uranus”. □ În *Opinii*, Maria Bucur semnează *Scriitura românească în traducere – un vis de douăzeci de ani!*, o succintă trecere în revistă a necesității traducerilor de literatură, istorie, filozofie românească în Statele Unite, cu trimitere la proiectul Institutului Cultural Român de a „declanșa o serie de traduceri”. □ Ioana Ieronim, în *Îmblânzirea scorpiei, între profan și sacru* semnează o cronică dramatică a spectacolului de inspirație shakespeariană, pus în scenă la Teatrul Național din Constanța în regia new-yorkezelui Paul Bargetto. ■ În *Internațional*, cu titlul „*Cum suportă individul șocurile Istoriei*”, Gabriela Adameșteanu publică un interviu cu Norman Manea. Acesta răspunde la întrebări legate de evenimentele culturale europene ce i se par a fi cele mai semnificative (enumerând aici Festivalul Literar de la Berlin (din septembrie) și Conferința Nexus de la Amsterdam (din noiembrie)), discută despre faptul că „intelectualul și-a pierdut importanța morală” („Intelectualul în arena publică – adesea, un scriitor – și-a cam pierdut rolul de învățător sau tribun al națiunii. Chiar și importanța morală. Și asta nu doar din cauza «trădării» de care vorbea Julien Benda în faimoasa sa carte, ci prin chiar mecanismul modernității și malaxorului publicității contemporane, care produce ierarhii efemere, mereu în schimbare, pe criterii de popularitate imediată. Altfel era în democrația parlamentară europeană între cele două războaie, altfel, în cu totul alt sens, era și în societatea închisă, larvară, a «socialismului real», dominată de tabuuri și teroare.”), oferă detalii despre activitatea sa profesorală la Bard College, în Statele Unite. Trecând la postmodernism, N. Manea afirmă: „La noi, postmodernismul se află încă în centrul atenției literaților. Care este situația lui în lume? Ca toate

mișcările literare inovatoare, ca structuralismul, de pildă, sau ca «noul roman», la vremea lor, postmodernismul a adus o perspectivă nouă, a schimbat termenii de referință, a stimulat un alt fel de a scrie. În artă, însă, adică în creație, fundamental libere, prin definiție, percepția canonică se schimbă mereu, prin inovări și reveniri, printr-o treptată îmbătrânire sau clasicizare a noului și, uneori, o regenerare a vechiului. Rămân, ca întotdeauna, autorii și operele reper ale unei mișcări de avangardă. Retrospectiva artei este întotdeauna un rezumat care păstrează câțiva invarianți majori. Nu sunt deloc sigur cât și ce anume rămâne din postmodernismul care a obsedat o generație recentă. Azi, postmodernismul pare undeva în umbră, ieșit de pe scena centrală a imediatului. Timpul va cerne, ca întotdeauna, cu bineștiuta-i cruzime, ce rămâne și va reevalua, apoi, dacă va mai exista timp, ce a rămas”. În cea de-a doua parte a articolului se discută despre „imaginea stereotipă” ce i-a fost creată scriitorului, în ultimii ani în România, acestuia reproșându-i-se că „venind în Vest” nu a fost preocupat să vorbească „despre comunism, ci doar despre Holocaust”. Discutând despre etichetarea sa ca „scriitor al Holocaustului”, scriitorul opinează: „Cei care mi-au lipit eticheta par să implice un fel de vină. Să mă justific, să mă disculp? N-ar fi dreptul nostru, dreptul vieții noastre, până la urmă, de a determina «tema autorului» care suntem, cum spunea Preda? Dacă aș fi un scriitor al Holocaustului, ar însemna că în aceasta restrângere am găsit șanse creatoare, un stimulent artistic, ca să nu mai amintesc de premisa biografică deloc minoră care ar justifica o astfel de opțiune. Am spus, însă, deja în mai multe rânduri ca, «for better or for worse», cum spun americanii, nu sunt, totuși, un «scriitor al Holocaustului». Am scris puțin despre această temă (am putea s-o numim «temă»?) și mă apropiu de ea totdeauna cu mare greutate. Abordez rar, și cu intensă ezitare, această experiență-limită. Am scris incomparabil mai mult și continuu să scriu mai ușor despre comunism sau exil. Despre orice aș scrie, însă, tot despre individ este vorba, nu doar despre Istorie. Despre felul cum suportă individul șocurile Istoriei și propria sa istorie afectivă și cerebrală. Nu o dată, chiar istoria corporalității, istoria, deloc ne semnificativă, a bietelor noastre corpuri”. Se trece apoi la o amplă discuție despre „huliganii și huliganul”, amintindu-se cele trei cărți românești în care acest termen apare în titlu: *Huliganii* de Mircea Eliade (1935), *Cum am devenit huligan* (1935) de Mihail Sebastian și *Întoarcerea huliganului* (2003) de Norman Manea. „Eu am parcurs perioada războiului altfel decât Sebastian și incomparabil diferit de Eliade. După război, am respirat vreme de patru decenii miasele comunismului eliberator, de care Sebastian a scăpat prin moarte și Eliade prin exil. *Întoarcerea huliganului* exemplifică biografic și nu numai ce a însemnat huliganismul stângii și dreptei totalitare și ce a însemnat solitudinea «străinului», înstrăinat și agresat de patologia ambelor sisteme. Huliganul meu se vede pe sine ca un veșnic *outsider*, un intrus, un suspect și un marginal, un clovnesc și păgubos August Prostul, silit să parcurgă traumele unui secol dementizat, o Istorie de convulsii sângeroase. Exilatul dintotdeauna, exilat din nou și din nou, oriunde s-ar găsi [...]”. Norman

Manea încheie cu detalii despre modul în care a fost receptat volumul său în presa românească și în cea străină: „Te-aș contrazice în ceea ce privește recepția românească a cărții, pentru că unele recenzii românești pot rivaliza cu deplin succes, prin inteligență, lectura modernă, subtilitate, profunzime, cu cele din presa străină. Nu este vorba, deci, de vreo «retardare», în ansamblu, a criticii literare la noi. Problema se află în altă parte: în România contează mai puțin ce decât cine scrie. [...] În presa străină, da, cartea a fost elogios recenzată în mai toate ziarele și revistele importante din America, Germania, Italia, recent și Spania, a și figurat printre aparițiile editoriale cele mai importante în aceste țări. Unele recenzii au fost adevărate eseuri critice, mi-ar fi greu să sintetizez. Îmi amintesc bucuria cu care am citit cronică din «San Francisco Chronicle» în care se spunea că „«jupoi facilul ca pe o piele» și că volumul este printre cele mai importante ale unei generații sau în «New York Times Book Review» unde se elogia portretul mamei în carte sau în «Die Zeit» unde se vorbea despre «geniul limbii» sau în «Il Sole 24», ca și în mai toate recenziile italiene, unde se vorbea de marea literatură. Comparații măgulitoare cu Nabokov, Kafka, Gombrowicz au apărut în multe cronici, am fost mișcat de faptul că scriitorii contemporani importanți au scris entuziast [...]” ■ Ovidiu Șimonca publică, cu titlul *Trăiesc atâta vreme cât mă indignez (II)*, partea a doua a interviului cu Gabriel Liiceanu. Se discută despre „cazul Marino” din 2004 și despre reacția sa vehementă față de Ion Bogdan Lefter, Luminița Marcu și Costi Rogozanu („N-am barat calea nimănui, n-am opritat pe nimeni, nu mi-am făcut clientelă, nu am lingușitori, nu am curte, n-am pus monopol pe nimic, n-am făcut gașcă cu nimeni, n-am organizat execuții publice. De unde atunci atâta ură? O ură densă, agresivă, cu scrâșnet din dinți, mergând, nu mă îndoiesc, până la dorința de a fi evacuați urgent din viață. «Ieșiți naibii mai repede din scenă, că lumea nu poate să vadă ce grozavi suntem din cauza voastră!» Asta e sub-tonul pe care îl percep în corul mârâielilor și invectivelor de tot soiul. Și trebuie să știți că ura asta îmi face, până la urmă, mare plăcere: e un semn al deplinei reușite, este măsura românească a succesului. În România, până nu ești urât, nu exiști. Ura și invidia pot fi devastatoare și, în toate cazurile de care vorbim, ele sunt măsura exactă a incapacității de a admira și a iubi. Oamenii aștia sunt, credeți-mă, profund nefericiți.”). Se trece apoi la relația cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, subiect despre care G. Liiceanu spune: „Da, i-am cunoscut în 1982 când am reușit să ajung cu o bursă Humboldt la Heidelberg și am făcut un salt la Paris special pentru a-i cunoaște. Se pare că a fost un *coup de foudre* reciproc. Sunt printre cei mai frumoși oameni din câți mi-a fost dat să cunosc. Niște adevărați boieri: ai minții, ai sufletului, ai umorului, ai bunătății, ai dreptății, a tot ce vreți! Și toate astea dozate în egală măsură în cei doi, potențându-se și ajustându-se reciproc. O seară petrecută cu ei îți umple sufletul de bucurie. Doi ca ei pot să mântuie o întregă lume căzută. E o adevărată măgărie (aș fi inclinat să zic tipic românească, dacă n-ar fi general-omenească) că i-am aruncat în uitare. Zeci și zeci de intelectuali care le cereau înainte disperați ajutorul trec astăzi prin

Paris fără măcar să-i întrebe cinci minute la telefon de sănătate. Îmi fac iluzia că vom afla odată și odată cât au făcut pentru noi toți”. Se trece apoi la participarea sa la diverse emisiuni de televiziune, subiect despre care acesta afirmă: „Dacă ar fi după gustul meu, aş evita orice apariție la televizor. De fapt e traumatizant să te exhibi în public și, ca să-ți placă, trebuie să fii cabotin. Or, eu nu sunt. Singurul lucru care te ajută dacă apari mai des la televizor e că ai șansa să nu plătești amenda când te opresc polițiștii de la circulație. Pentru că de vreme ce astăzi se trăiește prin televizor, a apărea pe un ecran e, pentru majoritatea oamenilor, un soi de promoție. De ce apar atunci la televizor? Pentru că din rolul social pe care îl joc face parte și asta. Se întâmplă uneori să cred că am ceva de spus sau, mai bine zis, că țin de profesiunea mea să exprim lucruri pe care ceilalți le simt dar nu le pot formula întocmai. Și mai apar în emisiuni pentru că o alta postură pe care o am, cea de director al Editurii Humanitas, îmi cere să slujesc cauza cărții”. Dorințele sale, la finalul interviului sunt „că țara asta va deveni mai plauzibilă în plan istoric, economic și uman și că eu voi putea să contribui cât de puțin la ameliorarea ei. Sper, în schimb – și aici trebuie să intre în joc o instanță mai înaltă decât mine - că voi putea să-mi scriu cărțile pe care le mai am de scris din dorința de a mă deschide, cum zicea Noica, către «departele» meu. Și îmi mai fac iluzia și că stând de vorbă, așa cum facem noi acum, nu am pierdut timpul degeaba. Nici noi, nici cei care s-ar putea să ne citească”. □ În *Arte*, Iulia Popovici scrie despre *Teatru. Godot: să-i mai așteptăm venirea?*, o cronică dramatică a piesei *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, pusă în scenă la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction. Kult 2005* scrie o prezentare a primei ediții a „Galelor Kult”, eveniment ce a avut loc la Librăria Cărturești. „Au fost prezenți Bogdan-Tudor Bucheru (venit din Arizona) și Cătălin Sandu (Iași) – principalii responsabili de activitatea atelierului –, și Horia Nicola Ursu (Satu Mare, director al Millennium Press, editura care a publicat prima antologie a atelierului); câțiva dintre vechii membri ai atelierului: Roxana Brînceanu (Craiova), Bogdan Gheorghiu (Slatina), Marian Coman (Brăila), Liviu Radu, Florin Pitea, Eduard Pandele, Ben Ami, Dumitru Stătescu, Iulian Iamandi, Robert David sau mai noii Ana-Maria Negrilă, Anca Amuzescu, Mirel Palada (București); au mai fost și simpatizanți, cu sau fără treburi oficiale: Ion Hobana, Sebastian A. Corn, Jean-Lorin Sterian, Cătălin Badea-Gheracostea, directorul revistei «Lumi Virtuale», Bogdan Hrib, președintele Grupului Editorial Tritonic, Cristina Ghidoveanu de la Radio România Cultural [...]”. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere din „Adevărul literar și artistic”, „Ex Ponto”, „Tribuna” și „Euphorion”. „În aceeași formulă redacțională (cu Marius Vasileanu redactor-șef), dar în alt format, apare, ca supliment inclus în ziarul eponim, «Adevărul Literar și Artistic» (nr. 801). O achiziție bună a revistei este rubrica lui Toader Paleologu. [...] Suplimentul cultural al «Adevărului» ar putea deveni un partener de dialog cultural numai dacă cei patru prieteni din Paris – Toader Paleologu, Petre Guran, Adrian Papahagi și Cristian Bădiliță – își depășesc

idiosincraziile, prejudecățile și își asumă responsabilitatea angajării într-un astfel de dialog.” Din ultimul număr ar revistei «Ex Ponto» sunt remarcate în principal eseurile și memoriile. Se discută, de asemenea, și despre eseu lui Radu Vancu, *Postmodernul mântuit*: „Polemica se focalizează asupra interpretării de care are parte opera lui Mircea Ivănescu. Eseistul încearcă să demonstreze că aceasta este mai puțin postmodernă decât vrea Mircea Cărtărescu sa ne facă să credem”. Trecând la următoarea revistă, se notează: „Editorialul lui Ovidiu Pecican din primul număr al «Tribunei» pe 2006 (nr. 80) discută spinoasa problemă a proiectelor culturale românești. Eseistul clujean constată, în *Proiect România*, că «anul 2005 nu a reușit să lanseze în cultură o dezbatere de anvergură, cum nici în rest reforma nu a înaintat rapid și spectaculos”. Îi mulțumim frumos pentru laudele adresate revistei noastre destinate anchetei cu privire la prioritățile culturii române, dar nu trebuie uitată nici editorialele publicate, de-a lungul anului trecut, de criticul Mircea Martin în paginile revistei «Cuvântul». Penuria de idei culturale românești vine, însă, credem noi – și am mai avut ocazia s-o spunem – din lipsa de comunicare dintre grupuri culturale concurente”. De asemenea, se remarcă faptul că „dosarul revistei cuprinde texte critice despre opera cornelliană, pentru că în 2006 se împlinesc 400 de ani de la nașterea dramaturgului francez”. Numărul 11-12/2005 al revistei „Euphorion” este dedicat eseului ca gen literar: „Nicolae Balotă însuși are o pagină remarcabilă de „*mémoires d’outre-tombe*”, introducerea la volumul *Abisul luminat* – vedeta, poate, a acestei ediții a revistei. Andrei Terian este autorul unor observații pătrunzătoare asupra eseului și poeziei lui Alexandru Mușina. Tânărul critic nu se sfiște să polemizeze cu eseistul și poetul brașovean. [...] Noi credem că ar fi fost bine ca vocația eseistică a intelectualului român să fie la fel de apreciată ca – măcar – cea a poetului român. N-are nici un rost să ne amăgim cu așa ceva. Pe de o parte, filozofia sistemică a murit de mult, deci nu se mai pune problema inapetenței pentru așa ceva în România”.

20 ianuarie

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [3] 59] Sunt publicate rezultatele Barometrului de Consum cultural pe anul 2005 realizat de Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii (CSCDC) din Cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. □ Se anunță că Nicolae Manolescu „va prelua la sfârșitul lunii aprilie postul de ambasador al României la UNESCO, înlocuindu-l pe Andrei Magheru”. ■ Se anunță că romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor*, a obținut premiul pentru proză al revistei „Cuvântul”. □ Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *Corbul elastic și divin*. ■ Doris Mironescu semnează o prezentare a volumului *Cartea cu euri* de Călin Torsan, Cosmin Manolache, Sorin Stoica, Roxana Moroșanu, Ciprian Voicilă (Ed. Curtea Veche, 2005): „Scopurile cărții sunt multiple, iar autorii ei, mult mai mulți decât cei înșcriși pe copertă. Prin interviuri cu oameni de toate vârstele despre propria copilărie, prin jurnale intime de azi și din anii ‘50, prin compuneri școlare realizate

în anii '80 sau în 2000, prin eseuri memorialistice de circumstanță ale celor cinci autori de drept, volumul mărturisește o intenție de exhaustivitate pe care scrierile literare o ocolesc de obicei, cu mai multă sau mai puțină grație. Autorii având formație de antropologi, instinctul de diversificare a materialului, de abordare, pe cât posibil, a «temei» copilăriei în toată complexitatea ei trebuie să fi fost foarte puternic. Totodată, iscusința scriitoricească, știința punerii în pagină a unei mărturii pentru a îi conferi maximă atractivitate echilibrează cartea, care devine astfel și literatură. Uneori, un bun decupaj e superior întregii povești. Or, această carte conține câteva zeci de povești, unele în doar câteva rânduri, altele în câteva pagini».

□ În *Semnal* este prezentat romanul lui Jonathan Coe, *Cercul închis*, traducere de Radu Paraschivescu (Polirom). □ Șerban Foartă semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. VII). ■ Notă de prezentare a volumului de memorii *Sensul vieții* (Memorii III) de Nicolae Breban (Polirom): „Al treilea volum al memoriilor lui Nicolae Breban își propune să pună în lumină exilul scriitorului, dincolo de orice controversă pe marginea lui. Cartea acoperă ambele perioade de înstrăinare față de țară: prima, între vara anului 1971 (după demisia de la conducerea «României literare» și interviurile de protest față de începutul dictaturii personale ceaușiste) și aprilie 1972 (când s-a întors pentru a participa la un congres al scriitorilor la care n-a fost însă acceptat); iar a doua, începută în vara lui 1977, odată cu o vizită în Statele Unite, și încheiată practic în 1990, când Nicolae Breban era deja stabilit de o bună bucată de timp în Paris. Tranșantă și surprinzătoare, implicând nume importante ale lumii culturale românești din țară, dar și din străinătate, «povestea» cunoscutului scriitor român merită citită până la capăt, atât pentru spectaculozitatea ei, cât și pentru că oferă perspective interesante, inedite chiar, asupra unei perioade încă plină de neînțeleșuri». ■ Un amplu material este dedicat, *in memoriam*, lui Sorin Stoica. După o prezentare bio-bibliografică a autorului, sunt inserate aici o serie de note comemorative semnate de Lucian Dan Teodorovici, Luminița Marcu, C. Rogozanu, Vintilă Mihăilescu, Marius Chivu, Filip Florian, Cosmin Manolache, Ciprian Voicilă. Este reprodus și un interviu cu Sorin Stoica, realizat de Florin Lăzărescu. În ceea ce privește „șansa literaturii în fața concurenței mass-media”, acesta afirmă: „Literatura n-ar trebui să concureze cu TV-ul, pentru că mizele sunt diferite. Apoi, calitatea unui individ depinde de calitatea dușmanilor săi. TV-ul nu-și propune să descrie realitatea, ci creează un univers paralel autist și inautentic. Așa că literatura nu trebuie să concureze televiziunea. Să facă ce știe, să facă pentru că sunt teritorii unde literatura e suverană, iar televiziunea nu are acces. Literatura are un viitor foarte interesant”. ■ Pe marginile rezultatului Barometrului Cultural 2005 semnează o serie de analize Liviu Chelcea, director al Centrului de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii, Radu Mălureanu, sociolog, Adrian Neculau, profesor la Catedra de Psihologie, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași. □ Mihaela Michailov, în *Teatrul la rotisor*, semnează o cronică dramatică a piesei *Livada cu vișini* de A.P. Cehov pusă în scenă la Teatrul Național din Tg. Mureș. □ Ana-Maria Onisei semnează un portret literar José Saramago.

21 ianuarie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [3] (802)] În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu tentă memorialistică intitulat „*Ce voinic e Paleologu!*”. □ În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă romanul Oanei Tănase, *Filo, meserie!* (Ed. Aula, colecția „Frontiera”, 2005). □ Tot aici este comentat și volumul de versuri *Cartea Invaziilor* de Dan Bogdan Hanu, apărut la editura Vinea. ■ Christian Crăciun, în *Rezistența efemerului*, discută despre volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2005): „Autoarea posedă arta rară de a-și disimula rigoarea maniacală sub fluența stilului. Dincolo de conținut, aceasta e pliarea cea mai izbutită pe atmosfera ultimului secol în care s-a purtat stilul ca om. Operația de tip «selectează și combină» prin care ea și-a construit «romanul» (să folosim ghilimelele?) are ca finalitate un personaj fascinant: secolul în care ni se naște o națiune. Selectează documente, fapte mari și mai ales (aparent) mărunte, oameni și locuri pentru a descrie până la urmă... o boare. [...] A pune secolul revoluțiilor, exploziei științei, pozitivismului optimist și liber-cugetător sub figura tandru oximoronică a intimității, este de la început o provocare. □ În *Frunza ascensională din copacul uitării* Cristina Rusiecki semnează o cronică dramatică a piesei *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, pusă în scenă la Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu, în regia lui Silviu Purcărete. □ Robert Lazu, în *Cybercritica*, semnează prima parte din *Exploratorii literaturii universale*, prezentare bio-bibliografică dedicată Rodicăi Grigore. □ În *Lumea în răspăr*, Romulus Căplescu publică partea a cincea a analizei dedicate dramaturgului Harold Pinter.

25 ianuarie

● [„Lucefărul”, nr. 3 (727)] În *Acolade*, Marius Tupan semnează eseu pe teme socio-culturale *Realități halucinante*. □ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă volumul lui I.P. Culianu, *Arborele gnozei* (Polirom, 2005). □ În aceeași rubrică, Ana Dobre semnează recenzie volumului de versuri *Partea cealaltă. Somnul și cuvintele* de Florea Miu (Ed. Ramuri, 2004). □ În *Galaxia cărților*, Adela Pal analizează volumul de articole, dialoguri și interviuri al Svetlanei Paleologu-Matta, *Calicantus: scene din viața lui Cristal* (Augusta și Artpress, 2005). ■ Octavian Soviany semnează poemul *Dilecta desnuda*. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodușă povestirea *Blestemul dulcilor păcate* de Lucia Olaru Nenati. ■ În *Istorie literară*, Constantin Pricop face o amplă analiză a *Transformării instituțiilor culturale în instrumente de propagandă comunistă*, fiind comentată în special *Diversiunea prin titlurile publicațiilor*. □ *Poeme semnate* de Beatrice Zara. ■ Cu ocazia împlinirii vârstei de șaptezeci de ani, Barbu Cioculescu îi dedică un articol omagial lui Gabriel Dimisianu, cu titlul *Criticul, în războiul de o sută de ani*. □ În *Literatura lumii* sunt publicate versuri de Aleksei Krucinîh (traducere și prezentare de Leo Butnaru) și Milan Rufus (traducere de Corneliu Barborică).

□ În *Cartea străină*, Geo Vasile semnează recenziile romanului *Cronica păsării-arc* de Haruki Murakami (Polirrom, 2004). □ În *Meditații contemporane*, Ion Crețu abordează subiectul cronicii de carte în prima parte a articolului *Cică niște cronicari... (I)*, analiza concentrându-se în principal pe volumul *The Polysyllabic Spree* de Nick Hornby. □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Comparații* de Hermann Hesse. □ Alina Boboc, în *Thalia. Mirajul străinătății*, semnează o cronică a piesei *Audiția* de Aleksandr Galin, pusă în scenă la Teatrul de Comedie. □ În *De dincolo de Prut*, Arcadie Suceveanu îi realizează un portret literar lui Leo Butnaru, definit ca *Poet al „t existenței”*. □ Ion Cozmei, în *Eminesciana*, publică o prezentare a Festivalului literar „Mihai Eminescu, ajuns la ediția a XV-a.

● [„*Revista 22*”, nr. [4] (829)] Valentin Dumitrescu, în *Profeții despre ce-a (mai) fost* semnează o cronică dramatică a piesei *Viitorul e în ouă* de Eugen Ionescu, pusă în scenă la „Theatrum Mundi”, în regia lui Mihai Mănișțiu. □ Andrei Cornea semnează o scrisoare deschisă către Adrian-Paul Iliescu, pe marginea volumului acestuia, *Anatomia răului politic*. □ În *Chelia filozofului*, Cătălin Avramescu prezintă volumul lui Andrei Cornea, *Când Socrate nu are dreptate* (Humanitas, 2005).

● [„*România literară*”, nr. 3] Cu ocazia conferirii Premiului Național de poezie „Mihai Eminescu” poetei Gabriela Melinescu, redacția revistei publică o prezentare bio-bibliografică a autoarei. □ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș semnează partea a treia din articolul *Postwar*, analiză a volumului lui Tony Judt. ■ În *Lecturi la zi*, Tudorel Urian scrie despre *Istoria ideii de libertate*, o analiză a studiului – din păcate neterminat – al lui Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România*, acesta fiind „rodul multor ore și zile petrecute în bibliotecă. Documentarea exhaustivă, bibliografia impresionantă, sutele de note pot inhiba cititorul grăbit, dar, celui care va face efortul de a duce la bun sfârșit lectura, munca îi va fi răsplătită din plin. În discuțiile despre miracolul săvârșit în societatea românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, rolul precursorilor, eroi ai primului volum din *Libertate și cenzură în România*, devine de neocolit. Ultima lecție a lui Adrian Marino este una obligatorie pentru toți cei care vor să înțeleagă cum a apărut civilizația română modernă. Cu siguranță, un proiect de asemenea importanță culturală ar trebui continuat”. În *Literatură – Zoom critic*, Alex. Ștefănescu scrie *Dan Stanca în dezacord cu moda*, autorul fiind considerat unul dintre cei mai importanți prozatori apăruiți după 1989, alături de Mircea Cărtărescu. Se apreciază că, la fel ca „în romanele lui Cezar Petrescu, în romanele lui Dan Stanca intră multă «actualitate». Asociată cu un stil fluent și cu un mod eficient de folosire a limbii române (ceea ce înseamnă proprietate a termenilor și metafore de o frapantă originalitate, dar strict funcționale), această invazie de prezent creează o puternică impresie de jurnalism. Dar prozatorul nu rămâne la atât. Relatarea sa tinde mereu, printr-o ardoare secretă, printr-o sete de altceva, către o rezolvare fantastică a întregii narațiuni. Istoriile povestite de el n-au

deznodământ, ci încheieri apoteotice, de inspirație mistică. Este ca și cum, în afară de Cezar Petrescu, Dan Stanca ar mai recurge la un consultant, al cărui cuvânt ar fi în cele din urmă decisiv: Mircea Eliade”. ■ În *Comentarii critice*, cu titlul, *Bal, în paginile romanului Biancăi Balotă*, Barbu Cioculescu publică o recenzie a „nuvelei-roman” *Bal la regina Portugaliei* (apărut în 1979 și republicat în 2005). Autorul se întrebă retoric „în ce chip a trecut această acidă, atentă, amplă și, să spunem cuvântul, necruțătoare operă prin furcile cenzurii, nu știm, fie că ține de miracol, fie de un lot de fericite circumstanțe, pentru cei cărora noțiunea de miracol le pică greu. În cele mai puține cuvinte este vorba de o tapiserie, fin cusută cu acul, pe cât de realistă, înfățișând viața de toate zilele a unor norocoși beneficiari ai răsturnării sociale intervenite după 1944, cei care au tras foloasele imediate, dar și pe termen lung ale despuierii claselor posidente, la propriu și la figurat, mutându-se nu doar în casele, dar și în așternuturile lor, încă păstrând urma celor izgoniți” și apreciază că „lectorul avizat va remarca fericita regăsire a filonului Hortensiei Papadat-Bengescu în acuitatea amănuntului psihologic, în fluxul de frescă al narațiunii, în finețea aluzivă în bună vecinătate cu detaliul naturalist, dar mai cu seamă în luxul stilistic unde Bianca Balotă stăpânește cu autoritate forfota de imagini mateine. O numim la prezent spre a o putea mai departe frecventa în saloanele de rafinat gust ale paginilor ei literare”. ■ În *Literatură Gh.* Grigurcu publică poeziile *Atelier, Paradox, Gnoseologie, Timpul mort și Timpul viu, Deziluzie, Șterge Soarele de praf, Ilustrată din Amarul Târg, Ca într-un puzzle, Unde-i concretul pur, Călătorie în munți*. □ În aceeași rubrică, Ioan Lăcustă, în *Polemici: Început de drum?*, semnaleză un posibil plagiat al Ioanei Goșman care „tipărește într-un voluminos caiet 7 al unei longevive publicații studentești din Cluj o comunicare pe care o prezentase la un colocviu de tineri învățăcei. Subiectul: pregătirea Festivalului Mondial al Tineretului de la București din 1953, în dezbaterăa unei ședințe a Consiliului de Miniștri din martie același an”. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru publică *Cântec naiv pentru Sândel*. □ În paginile dedicate *Criticii literare*, cu titlul *Lecturi la zi: De vorbă*, Simona Vasilache publică o recenzie a volumului rezultat în urma dialogului dintre Michel Camus și Basarab Nicolescu, intitulat *Rădăcinile libertății* (Ed. Curtea Veche, 2004). □ Tot aici este publicat un necrolog Sorin Stoica. □ Daniel Cristea-Enache în *Cartea românească: Felii de viață*, analizează volumul postum de interviuri al Titei Chiper, *Într-o lumină orbitoare* (Ed. Curtea Veche, 2004, prefață de Andrei Pleșu), ce „reunește mai puțin de o treime din interviurile publicate de Tita Chiper, în ultimii ani, în revistele «Dilema» și «Avantaje»”. □ Cu titlul *Prepeleac. Eros ori Ura (Un Prozator)*, Constantin Țoiu publică două însemnări eseistice. ■ În *Istorie Literară*, Ion Simuț discută despre *Șantierul unei ediții*, referindu-se la apariția ultimului volum din ediția critică Mihail Kogălniceanu „apărut în 2004 la Fundația Națională pentru Știință și Artă, în colaborare cu Academia Română și Institutul de Istorie și Teorie Literară «G. Călinescu»”, ediție realizată de Georgeta Penelea Filitti. Se notează că „realizările

edițiilor critice – câte sunt – se petrec cel mai adesea în anonim. Premiul „Perpessicius”, acordat de Muzeul Literaturii Române, în mod special pentru edițiile critice, a fost reactivat abia în 2005, după o întrerupere îndelungată. Juriile Uniunii Scriitorilor preferă anual să suplimenteze la poezie premiile, pentru un volum ce va fi repede uitat, decât să acorde recompensă pentru o ediție critică muncită câțiva zeci de ani. E și cazul ignorării ediției Kogălniceanu, rezultatul unor competențe multiple, puse în aplicație de un colectiv priceput, de la Dan Simonescu (decedat în 1993) și Alexandru Zub, la Vladimir Diculescu (săvârșit și el dintre noi) și Dan Berindei. Pentru ultimele două volume din serie, dedicate oratoriei, Georgeta Penelea Filitti, a contribuit profesionist atât în plan filologic (pentru stabilirea și îngrijirea textului), cât și în plan istoric (prin introduceri, comentarii și note minuțioase dintr-o adevărată enciclopedie a vieții politice din a doua jumătate a secolului al XIX-lea)”. ■ În *Eminescu 156*, Stelian Tăbăraș publică *La Viena*, expunând o serie de aspecte de ordin biografic din viața lui M. Eminescu. ■ Apare o notă despre evocarea dedicată lui Mihai Eminescu la Istanbul, sub egida Institutului Cultural Român „Dimitrie Cantemir”, cu ocazia împlinirii a 156 de ani de la nașterea poetului, evenimentul având loc în data de 15 ianuarie 2006. ■ În *Eminescu 156*, Ion Buzași scrie despre *Pasiunea pentru Șincai*, relevând o serie de aspecte de ordin biografic din viața lui M. Eminescu. ■ În *Interviu: Mircea Iorgulescu în dialog cu Nicolae Breban „Drumul spre democrație este democrația însăși”*, este reprodusă parțial convorbirea „înregistrată la București și difuzată la 16 mai 1998, în emisiunea de autor «Oameni, destine, istorie» de la Radio Europa Liberă”, textul fiind revizuit stilistic de către cei doi autori, precizându-se că „la cererea redacției, motivată de rațiuni ce țin exclusiv de spațiul tipografic disponibil, am scurtat textul cu aproximativ zece mii de semne, urmând ca varianta lungă, integrală, să fie publicată într-un eventual viitor volum în care vor fi adunate aceste convorbiri”. Sunt abordate teme de natură politică (vizând perioada anilor ‘60 în România) și, în special, modul în care aceste aspecte au afectat literatura epocii. N. Breban apreciază că „[...] scriitorii au avut mai multă putere sub comunism decât au avut înainte și decât au acum. În mod nu paradoxal, în mod firesc, scriitorii într-un regim totalitar au mai multă putere, pentru că ei sunt unelte de propagandă. Unelte ale propagandei, și mai ales în comunism, dar și în hitlerism. Noi știm foarte bine că statul confiscă toate elementele de propagandă. Pune un accent foarte mare pe ele, cinematografie, presă, literatură”. □ În *Literatură*, Alexandru Vlad publică *Două instanțanee*, primul fragment de proză fiind fără titlu, iar cel de-al doilea intitulat *Pe pod*. □ Ioana Pârvulescu, În *Cronica Optimistei*, oferă o rețetă eseistică despre *Cum să scrii un roman prost care să se vândă bine*. □ În *Cronica dramatică: Inocentul Marina Constantinescu* scrie despre spectacolul *Plastilina* pus în scenă de regizorul Vlad Massaci și scenograful Andu Dumitrescu la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. □ În *Cronica filmului: O scuză și două noutăți*, Alexandra Olivotto scrie despre lungmetrajul *Sylvia* (2003) al Christinei Jeffs,

dedicat Sylviei Plath. ■ Rodica Binder, în *Meridiane: Cartea „interzisă”*, aduce în discuție scandalul literar stârnit de publicarea, în 2001 la Editura Weidle din Bonn, a volumului cu titlul *Um nichts in der Welt/ Eine Liebe von Cioran*, ce conține corespondența dintre Emil Cioran și Friedgard Thoma. În conținutul articolului este reprodus și dialogul – cu titlul *Un „alt Cioran” într-un vechi orizont de receptare* – pe care autoarea l-a avut cu Friedgard Thoma, precum și cu scriitoarea și traducătoarea Nora Iuga. Autoarea își justifică demersul, afirmând: „Pe acest fond aduc în discuție receptarea «sexistă» a cărții Friedgardei Thoma, binevoitoare de către femei, ceva mai critică, răuvoitoare uneori și adesea grosieră de către bărbați. Nora Iuga nu este deloc surprinsă de această optică divergentă. Consider că femeile sunt mai receptive la întâmplările care au o componentă emoțională, sentimentală. Rezervele cu care cartea Friedgardei Thoma a fost întâmpinată de unii cititori masculini se datorează și unei mentalități misogine persistente în spațiul românesc”. □ În aceeași rubrică Mihai Zamfir scrie despre EÇA DE QUEIRÓS, o analiză a romanului său, *Orașul și muntele*. ■ Gabriela Ursachi, în *Actualitatea: Ianuarie*, publică un portret literar dedicat Ilenei Mălăncioiu. În opinia sa „codul de acces în poezia Ilenei Mălăncioiu pare a se regăsi în chiar rândurile ei despre Bacovia, în locul unde poeta observă că «simbolistica lui se depășește pe sine și face posibilă o dureroasă privire înspre moarte, din cea mai cumplită singurătate». Dacă poate fi înțeleasă și mai ales acceptată imaginea infernului cu un singur locuitor, atunci în acest fel se poate decoji simplitatea terifiantă de pe fiecare vers, fie el o sentință implacabilă”.

26 ianuarie

● [„Cultura”, nr. 6 (58)] În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează partea a doua din *Artă fără meserie*, amplu comentariu pe marginea volumului *Reconstituiri necesare. Ședința din 27 iunie 1952 a Uniunilor de creație din România*, „ediție îngrijită de Mihaela Cristea” (Polirom, 2005). ■ În *Cultura Literară. Cronica la zi*, Daniel Cristea-Enache publică a doua parte a portretului literar intitulat *Domnul Naratescu*, dedicat lui Sorin Stoica. ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a doua parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”. „Încă o dată, cum poți fi critic literar în aceste circumstanțe, cum mai vrei să devii critic literar într-o lume în care a gândi liber este un delict grav și a fi prins citind o carte de Arghezi este o infracțiune aspru sancționată de autoritățile universitare? După 50 de ani, pot să vă spun că da, se poate, pentru că tinerii fac deseori gesturi necugetate; tinerii sunt prin definiție ambițioși și imprudenți, nu le scoți ușor din cap ceea ce gândesc și vor să facă, tinerii au sentimentul că fără ei lumea nu există (și au dreptate), fără ei, toate «se stârvesc», vorba lui Mateiu Caragiale, în fine, pentru a cita o propoziție pe care am citat-o deja: «tinerii au totdeauna dreptate, chiar atunci când nu au dreptate». Am auzit-o prima oară de la Tudor Vianu și, apoi, am descoperit c-o spusese altcineva,

înaintea lui. Mi-a plăcut, am ținut-o minte, o spun la rândul meu ori de câte ori e vorba de ideile unui om tânăr inteligent și impertinent, căci tinerețea este ea însăși «un vis al inteligenței libere», după formula norocoasă a lui Titu Maiorescu. Dar nu cumva critica literară este și ea «un vis al inteligenței libere», un act de impertinență juvenilă?». □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul *Rapsodia Dâmboviței* de George Ranetti. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian prezintă, în *Între Gedem și dom' Predescu*, volumul lui Mircea Cărtărescu, *Baroane!* (Humanitas, 2005): „Sub aceeași umbrelă protectoare a literaturii și-a plasat și Mircea Cărtărescu ultimul său volum de publicistică, care cuprinde o selecție din textele publicate în perioada martie 2004-iulie 2005 în «Jurnalul Național». Intitulat, deloc întâmplător, *Baroane!*, volumul trimite în mod direct la celebrul pamflet pe care Arghezi l-a scris în 1943 la adresa lui Manfred von Killinger, sugerând o asemănare extrem de dură între ambasadorul german și «baronii pesediști». Însă un asemenea titlu conține mai mult decât o simplă referință. Se știe că pentru Arghezi pamfletul nu era doar un recipient de injurii, ci un gen literar autonom, o adevărată artă («arta de a spurca frumos»), pe care poetul *Florilor de mucigai* a și teoretizat-o în câteva rânduri. În mod analog, Mircea Cărtărescu încearcă să-și legitimizeze opțiunile ideologice printr-o viziune a gazetarului-artist: «Ziaristul trebuie să descopere erorile, răul din viața unei comunități. Chiar dacă exagerează (și va exagera uneori, căci arta e o chestiune de temperament), viziunea lui, deformată, e cea veridică psihologic, nu „obiectivitatea” care, ca și statisticile, este de atâtea ori un simplu decor de carton.» (*Rușinea de a fi român?*). Cu alte cuvinte, pentru editorialistul de la «Jurnalul Național», pamfletul (și publicistica în ansamblul său) reprezintă un obiect estetic și, totodată, o metodă terapeutică, după cum o arată articole ca *Pragmatii...*, *Craii de Curtea-Nouă...*, *Baroane!* ori *Vierii minții?*. □ Ion Pop, în *Dadaismul, revolta artei*, scrie despre volumul *La révolte de l'art* de Marc Dachy. □ Teodora Dumitru prezintă *Cărți scrise în doi* de Jorge Luis Borges și Adolfo Bioy Casares, „traducere și postfață de Ileana Scipione” (Polirom, 2005). □ În *Disectomii la purtător* Mihai Iovănel semnează o dublă cronică negativă la volumul de versuri *Mandala* de Oana Cătălina Ninu (Ed. Vinea, 2005) și la miniromanul *Arhanghelii nu mor* de Anca Maria Mosora (Humanitas, 2005). □ Cristina Balinte, în *Artă, ingeniozitate, culoare* prezintă romanele scriitorului argentinian Federico Andahazi, *Anatomistul și Secretul culorii pure*, publicate la editura Rao, în traducerea Ilenei Scipione. ■ În *Cultura Controversei* este inserat un *Dosar* intitulat *Limitele Comprimisului* în cadrul căruia Ion Dur scrie *Între rezistență prin cultură și etica relației cu puterea*, pe marginea „cazului Noica”. În opinia sa, „dacă vom vorbi de o etică a compromisiului la Noica sau doar de treptele concesiilor făcute regimului politic din România totalitară, e necesară depășirea unei abordări fragmentare, tendențios reducionista. Modulată de context, relația cu puterea este, la Noica, o relație cu istoria concretă. Anumite teribilisme sau *ecart*-uri petrecute în tinerețea sa, adică în

perioada interbelică, s-au transformat în *malentendu*-uri care l-au urmărit parcă toată viața. Cosmopolitul Noica – din perioada interbelică – se va metamorfoza într-un alt Noica, acela situat în proximitatea protocronismului și naționalismului, cel care, credea Ion Negoïtescu, «cocheta cu puterea ceaușistă» (v. 22, nr. 39/1990). [...] După ce a cunoscut spațiul și timpul închisorii celei mai teribile, Noica nu s-a lăsat antrenat de jocul turbionar al politicului, ci s-a «scufundat» în «jocul secund» al reflecției metafizice. Numai că un autor ca Stelian Tănase producea (și răspânda) o arguție ieftină în cartea sa atât de promițător intitulată (v. *Anatomia mistificării*, 1997, pp. 480-493). Presupusa colaborare a lui Noica ar fi mers până acolo încât, în ipostaza sa de lacheu al ideologiei oficiale, Noica ar fi încheiat, prin «negocieri» purtate între 1969-1970, chiar un «pact» cu regimul, prin care îi erau asigurate libertatea filosofării, publicarea cărților și călătorii, nestingherite, în Occident. [...] Între disidență sau cearta cu dictatorul și (re)lectura lui Platon, Noica a ales, cum putea altfel?, varianta poate cea mai «comodă» dar și, din perspectiva propriului spirit, cea mai eficientă. ■ În același *Dosar*, Oana Fotache semnează *De la semantică la morală: forme ale compromisului*, articol despre critica postbelică: „Mulți dintre criticii care au debutat în primul deceniu de după război au fost oameni de stânga, înclinați către o abordare sociologică a literaturii. Demonetizarea realismului socialist și a dogmatismului critic odată cu schimbarea de regim politic de la jumătatea anilor ‘60 a antrenat și respingerea direcției sociologice în critică, supralicitată până nu cu multă vreme în urmă. Nu înseamnă că partizanii filierei estetice de sorginte lovinesciană și călinesciană, la care s-a revenit în deceniul al șaptelea, au fost la adăpost de compromisuri politice. Și aici trebuie văzut, de la caz la caz, dacă paragrafele «pe linie» din prefața unei cărți, care făceau posibilă apariția volumului, au fost simple interpolări de conjunctură, a căror artificialitate sărea în ochi și părea chiar ironică, sau n-au fost cumva prea entuziaste, fără să fie nevoie. Contează, desigur, și tipul de profit care se putea obține prin compromis: simbolic (nu în întregime scuizabil, căci nu poate fi clar delimitat de alte forme de câștig) sau mai ușor cuantificabil în plan material (funcții, promovări etc.). Ar trebuit folosit însă alt termen, mai clar, pentru noile oportunități din deceniile opt și nouă (cazul apologetilor protocronismului). Demersul de reevaluare a coordonatelor vieții literare în comunism, în relație cu contextele politice și etice incontumabile, e în plină desfășurare. Un «proces al comunismului» poate avea loc în acest domeniu și este, cu siguranță, necesar. Probabil că nu am ieșit încă – s-a scurs prea puțin timp – din faza vânătorii de vrăjitoare, dar și această etapă își are locul într-o desfășurare cathartă”. □ În *Cultura Memoriei*. Sertar Niculae Gheran semnează *Actualitatea lui Josefîni*. □ În *Lovitura liberă* Horia Gârbea scrie *Don Juan și Faust*, tabletă dedicată lui Nicolae Breban, concluzia fiind că „posteritatea lui Breban va fi favorabilă operei sale pentru că, așa cum am spus, ea va prevala față de biografie”. ■ În *Revista revistelor C*. Stănescu semnează un amplu comentariu materialului semnat de Mircea Popa în numerele 11-12/2005 ale revistei „Familia”, dedicat

lui Geo Bogza. „Un veritabil Sherlock Holmes al literelor române este Mircea Popa. Cu toată îndreptățirea, am putea spune că este «singurul detectiv consultant neoficial, ultimul și cel mai înalt for judecătoresc în materie». Călcând pe urmele «detectivilor» literari oficiali, Mircea Popa descoperă lucruri pe care aceștia nu le-au văzut, aduce la lumină documente necunoscute și aspecte ignorate ale biografiei și operei unor importanți scriitori români. O ediție critică definitivă nu-i niciodată, pentru istoricul literar Mircea Popa, o ediție încheiată: «detectivul» din el scoate mereu la iveală scrieri necunoscute uitate în cine știe ce colț de pagină dintr-o gazetă interbelică pe care nimeni n-a mai răsfoit-o. Cea mai recentă ispravă a acestui Sherlock Holmes al nostru e de citit în revista «Familia» (11-12/2005) și se referă la «Geo Bogza, insurgentul», scriitor care, constată Mircea Popa, «nu se mai află deloc în atenția tinerilor și va trece încă multă vreme până ce o adevărată și serioasă monografie îi va fi consacrată»”.

● [„Dilema Veche”, nr. 4 (105)] Andrei Pleșu își intitulează editorialul *Toate-s vechi...* □ Mircea Vasilescu, în *Barometru cu bombăneli*, semnează un eseu pe tema situației culturale actuale din România. Sunt discutate datele existente în „Barometrul Cultural realizat de recent înființatul Centru pentru Studii și Cercetări în Domeniul Culturii”, cu concluzia că „apariția acestui Centru de Studii este un lucru util și, în măsura în care își va continua cercetările începute, ne va da ocazia să știm ceva mai exact «cum stăm», astfel încât retorica de tipul «moare cultura» să fie înlocuită, în discursul public, de analize și considerațiuni ceva mai raționale și mai puțin încărcate afectiv. Mă tem însă că asemenea cercetări «pozitive» și tehnice, cu care mediul nostru cultural nu e obișnuit, vor stârni (și) oarecare ecouri cel puțin neadecvate. Mai ales – culmea? – în unele medii intelectuale”. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță publică *Alice Doesn't Live Here Anymore*. □ Andrei Codrescu scrie despre *Noua bibliotecă publică din New Orleans*. □ În *Biserică, sărbători, supermarket-uri... dar și muzee*, Vintilă Mihăilescu dă detalii despre activitatea Centrului de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii (CSCDC) și despre „barometrul cultural” realizat de acesta. ■ Ștefan Borbély semnează o recenzie a romanului *Cruciada copiilor* de Florina Ilis: „Foarte bine scris (deși, pe alocuri, poate prea sexualizat, după gustul meu), romanul *Cruciada copiilor* al Florinei Ilis (Editura Cartea Românească, 2005) este o excelentă radiografie a unei României haotice, postrevoluționare, puse în situația de a gestiona o criză socială atipică. [...] Romanul Florinei Ilis prezintă întreaga escaladă a acestor iraționalități conjugate după logica bulgărelui de zăpadă: copiii din tren se maturizează subit (inclusiv erotic) sub influența provocării «istorice» (o nouă bătălie de la Poșada) care le-a ieșit în cale, adulții din jur se infantilizează spăimos, neputincioși în fața faliei de ireal care-i invită să iasă din habitudini, scenariul arătând, cu o iscusință de romancier rar întâlnită în literatura noastră de azi, și cât de subțire este pojghița care separă virtualul de real în lumea postmodernă pe care o trăim”. □ Cezar Paul-Bădescu semnează eseu *Sentimentul românesc al rușinii*. □ În rubrica *La centru și la margine*,

Radu Cosașu scrie eseu *Omagiu de 26 ianuarie*. ■ Cu titlul *Prețul inculturii va fi barbaria* este publicat un dialog cu Mihai Șora. Întrebările sunt puse de Mircea Vasilescu, Magdalena Boiangiu, Andrei Pleșu, Cristian Ghinea, Alex. Leo Șerban, Simona Sora, Petre Iancu. Discuția începe cu starea învățământului și cu modul în care tinerii sunt afectați de această situație, trecându-se apoi la greva profesorilor și la reformele ministeriale. După o serie de detalii biografice și de comentarii de ordin politic, se discută și despre plagiatul lui Nae Ionescu, dar și despre rolul cenzurii. Despre activitatea sa editorială, Mihai Șora afirmă: „Îmi pare rău de faptul că s-a pierdut acțiunea mea de la Ministerul Învățământului. Mă chemase Malița, după ce fusesem dat afară din sistemul editorial. Elaborasem sistemul rețelei de biblioteci, cu un sistem de finanțare, printr-un proiect de lege. Toate au căzut la pământ după ce am plecat de acolo. S-au destrămat. Și în momentul de față se pune problema absurdă a subvenționării anumitor titluri – și aici se fac întotdeauna mici aranjamente – când toată politica ar fi următoarea: începând cu nivelul comunal, deci tot spațiul public, dispune de o rețea foarte consistentă de biblioteci, la dispoziția cărora ar trebui să se pună niște fonduri care să fie direcționate de biblioteci, și nu în mod central și interesat, «de sus». Biblioteca fiind deschisă către public, nu ar mai exista criza lecturii care, parțial, vine și din imposibilitatea de a achiziționa cartea care te interesează. La un moment dat, un ministru, cred că Răzvan Theodorescu, a spus că nu e nevoie de bani în cultură, pentru că în regim capitalist cultura, scriitorii, artiștii se descurcă singuri, cu publicul”. Interviu se încheie cu reflecții despre integrarea în Uniunea Europeană și despre rolul patriotismului.

● [„**Observator cultural**”, nr. [4] 305 (39)] În *Informații*. La zi se anunță împlinirea a doi ani de apariție a revistei „Dilema veche”. □ Notiță despre apariția în limba română a *Sonetelor din Crimeea* de Adam Mickiewicz, în traducerea Passionariei Stoicescu și a lui Constantin Geambașu. ■ Editorialul semnat de Carmen Mușat este intitulat *Iarna vrajbei noastre*, text în care comentează atât interviul realizat cu Gabriel Liiceanu de către Ovidiu Șimonca, cât și editorialul lui Mircea Martin din revista „Cuvântul”, „care reproduce, de fapt, alocuțiunea rostită de criticul și teoreticianul literar la festivitatea decernării premiilor «Cuvântul»”. În opinia autoarei, „cele doua voci rezumă, în fond, principalele tendințe ale scenei culturale românești: de o parte o viziune maniheistă, care împarte lumea în prieteni și dușmani (cu precizarea că, întotdeauna, prietenii sunt valori incontestabile și dreptatea este, invariabil, de partea lor, în vreme ce adversarii sunt, fără umbră de îndoială, mediocri, resentimentari și plicticoși); de cealaltă parte, o perspectivă integratoare, nuanțată, capabilă să accepte că valoare și îndreptățire pot avea și cei care exprimă puncte de vedere diferite sau chiar potrivnice față de cele susținute de cei considerați prieteni. Sau, cu alte cuvinte, opoziția fundamentală între o cultură a monologului versus o cultură a dialogului. Nu cred că se poate vorbi despre dialog cultural autentic decât în măsura în care se pornește de la premisa că Celălalt are dreptul să nu fie de acord cu tine, că

Celălalt, prieten sau adversar deopotrivă, trebuie respectat și dreptul lui la diferență trebuie încurajat”. □ Gheorghe Crăciun, în *Actualitate*, semnează eseu *Când revolta devine o modă*. Plecând de la un interviu acordat „unei reviste studențești bucureștene” acesta abordează problema conștiinței critice la noua generație: „Ca și pentru alți scriitori care vor să fie pur și simplu scriitori, și nu niște personaje mediatice de consum public imediat, pentru mine literatura e o problemă individuală, profund legată de intimitatea mea și de pulsunile mele creatoare. Dar asta nu înseamnă că tendințele și metamorfozele publice ale acestui spațiu în care am ales să viețuiesc îmi sunt indiferente. [...] Răspândiți pe la tot soiul de ziare centrale și publicații colorate, criticii virtuali ai generației au trecut direct la jurnalismul cultural și jocul de-a mondenitatea temelor și subiectelor cât mai vandabile. [...] Mai mult decât în alte perioade ale sale, literatura română de azi, cea promovată de tinerii scriitori cu precădere, e bântuită de mode. Cred că ar trebui să vorbim despre mai multe subdialecte expresive ale aceleiași mode, toate obsedate de o singură supratemă: libertatea de exprimare. Supratema în discuție e prezentă în toate compartimentele și interstițiile societății românești de astăzi, în politică, muzică, televiziune, literatură, modă vestimentară, arte vizuale, istorie, arhitectură etc. Faptul e de înțeles. Până spre sfârșitul lui 1989 societatea românească a fost obligată să poarte cămașa de forță a comunismului. De mai bine de 15 ani înoace asistăm la un complex proces de eliberare colectivă de tabuuri, restricții, ideologeme, prejudecăți, tipare de gust și sensibilitate etc. Libertatea a devenit în România o modă. Cu atât mai perceptibilă e aceasta modă în literatură, spațiu în care nonconformismul, revolta împotriva sistemului, refuzul, negativismul, nihilismul sunt la ele acasă. Fiind vorba de un fenomen generalizat, el se și bucură de o mediatizare pe măsură, aproape impudică. Oriunde te-ai uita, observi că împudoarea ascunde o nevoie de detabuizare și de depășire a unor prejudecăți, fără însă a postula ipoteza unor limite”. □ În aceeași rubrică, Ed Pastenague publică *Scrisori pariziene. Mozaic textual*, eseu dedicat lui Louis-René des Forêts. □ Cu titlul *Solomon Marcus, un om al timpului nostru* este publicată o prezentare bio-bibliografică a autorului. □ În portretul pe care Monica Spiridon i-l realizează lui Solomon Marcus, la împlinirea vârstei de 80 de ani, aceasta îl definește ca fiind *Un intelectual „nedisciplinat”*. □ O confesiune semnată de Solomon Marcus este prezentă în acest număr al revistei sub titlul *La raport*. □ Liviu Ornea creionează la rândul său un portret al lui Solomon Marcus în *Bifurcații. Literatura și matematica*. ■ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat publică, cu titlul *Un exercițiu ratat de virtuozitate*, o recenzie la romanul Ancăi Maria Mosora, *Arhanghelii nu mor* (Humanitas, 2005): „Cartea de debut a Ancăi Maria Mosora riscă să stimuleze vechile, bine cunoscutele discuții despre așa-numita «proză feminină», termen ambiguu prin care unii subînțeleg anumite atribute proprii exclusiv scriiturii autoarelor, iar alții, pur și simplu, un mod de a scrie – liric, (hiper)sensibil, intens metaforizant, nostalgic, melancolic, cu tresăriri patetice ș.a.m.d. – independent de apartenența la gen. Doar că una este să aplici

această etichetă prozei lui Sebastian ori Șulufiu și alta este să o utilizezi în legătură cu scrisul Henriettei Yvonne Stahl sau al Soranei Gurian. Construct cultural extrem de comod, termenul în cauză capătă nuanțe peiorative mai vădite în cazul autoarelor decât în acela al autorilor. [...] În felul ei, Anca Maria Mosora este o scriitoare de modă veche, tacticoasă, pudică, îndrăgostită de decoruri crepusculare, gata să întoarcă spatele prezentului fără regret. Ea are temeritatea de a opta pentru o anume estetică, mai puțin prizată astăzi de tinerii scriitori necalofili, și astfel de a refuza elegant alinierea într-un *trend*. Autoarea este o solitară, lipsită de orice legătură cu vreo gălăgioasă poetică generaționistă, întreținând în schimb îndelungi dialoguri estetizante cu tradiția prozei de atmosferă. [...] Partea rezistentă a *Arhanghelilor*... este cu siguranță poezia stranie a morții ce se insinuează încet-încet în lucruri. Scrisul acestei autoare este, deocamdată, o foarte frumoasă promisiune. Așteptăm ca Anca Maria Mosora să se țină de cuvânt”. ■ Iulia Popovici semnează, în *Literatura prețioaselor ridicole*, o recenzie negativă la același roman al Ancăi Maria Mosora, concluzia fiind că „mai mult ca sigur, dacă n-ar fi fost premiată de revista «Cuvântul», o publicație cu greutate, cartea, o proză de inspirație autobiografică, ar fi intrat pe tăcute pe linia moartă a debuturilor literare ratate. Așa, curiozitatea (în cazul celor care n-o citiseră) și conștiința misiunii profilactice a criticii (pentru cei care-o știau) au adus *Arhanghelii nu mor* într-un altminteri nemeritat prim-plan public”. ■ În *Istorie literară*, Florian Razmos publică o analiză de tip cronologic și biografic intitulată *Jurnalul fericirii: metamorfoze politice, avataruri ale scriiturii*, dedicat genezei volumului lui N. Steinhardt. ■ Dan Petrescu, în *Polemici*, semnează *Pesemne (și alte curiozități strigătoare la cer*)*, referindu-se la interviul apărut în numerele 302-303 și 305 ale revistei „Observator cultural”, luat de Ovidiu Șimonca lui Gabriel Liiceanu. În opinia sa „cel dintâi se silește să fie incomod, așa cum îi cere meseria, cel de-al doilea este, ca întotdeauna în ieșirile-i publice, plin de trufie și nevrinos. Fără îndoială, tonul luat de interviuat face parte și dintr-o oarecare strategie, menită a descuraja insistențele pe un subiect sau altul și de a da impresia că o rostire apăsată este chiar lungimea de undă a adevărului. În felul acesta, anumite lucruri inconvenabile pentru interviuat sunt lăsate la o parte, în pofida revenirilor lui”. Este criticată atitudinea acestuia față de inițiativa privind debuturile a editurii Polirom, precum și incapacitatea editurii Humanitas de a susține un demers similar. Autorul notează pe această temă: „Dar trebuie spus că, în general, nu avem a cere prea mult de la gustul său literar. Campania împotriva Poliromului continuă însă sistematic, prin racolarea unor angajați ai acestei edituri, sărbătoriti, în caz de reușită, cu șampanie în saloanele fostei Edituri Politice, prin încercarea de a-i descuraja pe alții care scriu în «Suplimentul de cultură» ș.a. Pesemne că un copil rău și prost, care vrea și jucăriile celorlalți, cu toate că are deja foarte multe, nu s-ar comporta altfel”. Se discută și despre atitudinea lui G. Liiceanu față de Gabriela Adameșteanu, precum și despre comentariile din interviu referitoare la articolul apărut în revista „22”, *Noica – un guru al „ceaușismului”*?. □ În

Eveniment, Ovidiu Șimonca semnează *Mircea Eliade* și „căderea în lume”, o prezentare a volumului lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*, „traducere de Monica Anghel și Dragoș Dodu; prefață de Zoe Petre (Humanitas, 2005): „Noutatea cercetării lui Florin Țurcanu este să arate prăbușirea și bălăcirea lui Eliade în crezul legionar. Este cartea unei căderi și a unei decăderi, a unui proiect intelectual eșuat în turpitudine. Vastitatea și adâncimea crezului legionar al lui Mircea Eliade ajung să înspăimânte. Volumul acesta este un diagnostic al opțiunii. La Eliade, a opta înseamnă a te înregimenta de partea răului. Nu este o opțiune pasageră, pe care să o regrete mai târziu. Este o opțiune în care Eliade își implică întreaga personalitate, el face elogiul unei violențe mistice, care trebuie pusă neîntârziat în practică”. □ În *Eseu*, Alexandru Matei scrie despre *Un scriitor mondial*, prezentare a volumului lui Michel Houellebecq, *La possibilité d'une île* (Editura Fayard, Paris, 2005). ■ În *Internațional*, Carmen Mușat semnează „*Condamnat și mântuit prin exil*”. *Dialog cu Norman Manea*. Se discută despre faptul că este „unul dintre scriitorii români cu cea mai mare vizibilitate în Occident”, despre lumea literară românească și despre interesul arătat față de volumele sale („M-am bucurat, firește, de interesul și inteligența cu care unii critici tineri ai României de azi au primit cărțile mele. Dar ar însemna să idealizăm felul cum sunt receptat în România, dacă am uita ostilitatea fățișă sau voalată, vizibilă nu doar în zonele extremiste și mahalagești ale vieții culturale, ci și în loje de prestigiu. Nu doar din «perspectiva departelui», cum spuneți, «cazul» meu conține, bănuiesc, revelații semnificative despre lumea literară românească. Pentru mine, imaginea lumii literare românești nu s-a schimbat, deși și-a comprimat, poate, accentele: o enclavă bogată în talente, vivace, ludică, plină de farmec și de intrigi, cu un persistent trafic de interese și influență, în care pitorescul crește din amestecuri adesea greu de disociat, generozitate și invidie, melancolie și nevoie de maculare, evanescență și egocentrism, frustrări și megalomanie, mimetism cosmopolit și provincialism”). Se trece apoi la o serie de detalii biografice, se vorbește despre plecarea sa din România în 1986 și revenirea în 1997, iar diferența, în opinia sa, între cele două decade este că, în cea din urmă, „exprimarea este liberă. Sunt incomparabil mai multe publicații, edituri, premii, călătorii. Nu se poate să nu aibă efect pozitiv asupra premizelor creației. Perfectă nu este, însă, ființa umană, nici cadrul social pe care și-l construiește. Nici chiar democrația, deci. Libertatea acționează, și ea, în moduri nu doar idilice asupra acestei dificile «profesiuni a vanității», cum numea Camus scrisul”. Se vorbește apoi despre modul în care a reușit să aibă succes literar în Germania și, mai apoi, în Statele Unite, despre relația sa spirituală cu Heinrich Böll și prietenia cu Philip Roth, care au scris amândoi apreciativ la adresa sa. Despre „canonul estetic, neoficial, cel alcătuit de cei câțiva critici importanți de dinainte de 1989”, N. Manea afirmă: „În primul deceniu comunist, când domina «dictatura proletariatului» și realismul socialist, apolitismul, dezangajarea politică erau considerate, și în literatură, o adevărată blasfemie. Pe la mijlocul anilor '60, totul a devenit

mai ambiguu în ambiguitatea socialismului românesc, evoluând spre o formă socială bizantină și coruptă, spre naționalism și centralizarea feudală, «voievodal» – stalinistă a puterii Șefului. [...] Nici în condiții mai puțin apăsătoare și drastice decât cele ale României socialiste nu se poate conta pe o perfectă puritate a lecturii. Chiar atunci când canonul este strict estetic, cum ar trebui să fie, aplicarea sa depinde de lector. Este greu să ne închipuim lectorul, fie și cel profesionist, trăind în turnul de fildeș al unei perfecte eprubete. Poate doar când scrutează opera decedaților, și nici atunci nu putem fi absolut siguri de puritatea criteriilor cu care operează”. Trecând la modul în care vede „opacitatea critică” a comentatorilor români, în speță la cea a lui N. Manolescu, Norman Manea explică: „Opiniile, chiar și de autoritate, rămân atât cât sunt – opinii. Scandalos mi se pare doar când cineva folosește poziția de autoritate sau publicația sau instituția pe care o conduce pentru a amuți păreri diferite de a sa sau mobilizează colaboratorii și subalternii în campanii de tras la țintă. Decalajul de percepție la care vă referiți nici nu se limitează, de altfel, până la urmă, la «opacitatea» unui anume lector, ci este vorba de «haloul» de suspiciune și ostilitate care s-a creat în jurul numelui meu, la buna știință a ignorării cu care Patria își onorează exilatul de peste mări. Un răspuns nu foarte gentil, aș zice, la aproape patruzeci de ani de prezență, bună, rea, în literatura română contemporană. O literatură extrem de sensibilă la și însetată de «răspândirea peste hotare»... M-am bucurat și înainte și după 1989 de prețuirea unor excelenți critici și scriitori din România și am citit în ultimii ani cronici de mare acuitate, extrem de elogioase, datorate unei noi generații de lectori. Am publicat la bune edituri și reviste românești, înainte și după 1989, am încă vreo câțiva vechi prieteni în România și, se pare, și destui prieteni necunoscuți. Asta nu schimbă, însă, răspunsul mut sau mefient al Autorității, nu doar literare, față de ecoul pe care l-au avut, atât cât l-au avut, cărțile mele în Occident. Da, pentru exilat au fost de mare însemnătate admirația unor mari scriitori și critici contemporani, ospitalitatea și fidelitatea unor mari edituri și publicații, măgulitoare premii”. Despre poziția sa de „scriitor de origine iudaică în România”, acesta precizează: „Dacă recitim înjurăturile «socialiste» din fostele reviste «Săptămâna», «Luceafărul», «Flacăra», vedem că peste tot apar «aluzii» cu totul transparente la condiția alogenului, clasicizat în rol de suspect, străin, venetic, nefast. După 1989, când presa nu mai avea restricțiile cenzurii comuniste, astfel de jeturi veninoase au fost, de asemenea, frecvente, atât în presa naționalistă, cât și în cea democrată, cu ocazia asaltului contra recenziilor mele la memorialistica lui Eliade și a lui Sebastian. Ecouri persistă și azi, după decenii, într-un război rece și surd. Eventuala mefiență față de structură sau stilul sau tematica unora dintre cărțile mele nu o judec, însă, decât în termenii în care se exprimă. Adică estetic, atunci când exprimă criterii literare, estetice. Nu caut subtexte extra-literare, nu scrutez asemenea șarade. În primele decade comuniste, mă voiam și chiar mă credeam parte a majorității captive, nu doar a minorității dintotdeauna captive. Apoi, după ce am început să public, identitatea

lingvistică mi se părea cea mai cuprinzătoare. Acum, departe de lumea și limba țării, continuu să scriu în românește și chiar să public în România. Bizară traiectorie, nu?”. Referitor la interesul suscitât în toate țările în care a fost tradus volumul său, *Întoarcerea huliganului*, Norman Manea detaliază: „Ceea ce am încercat, cu o formulă literară personală, în această «întoarcere» nu doar în biografia mea, ci și în cea a timpului, a locului și a mediului în care am trăit, a fost să recuperez un destin individual din masificatul simbol colectiv. Tragedia devine parte a memoriei colective doar când a devenit clișeu și acționează ca un clișeu. Individul este anulat nu doar prin lepedea totalitară, ci și prin aceea, ulterioară, a memoriei colective. Sunt referințe critice în carte la trivializarea contemporană a tragediei, la comercializata retorică a victimizării și la rutina melodramei în literatura dedicată abisului în care s-a extins, în secolul XX, suferința”. În încheierea dialogului, Norman Manea discută despre afinitățile sale cu Paul Celan, dar și cu Mihail Sebastian, în legătură cu acesta din urmă afirmând: „Moralmente și nu numai, mă identific cu huliganul său. Un solitar lucid și sceptic, refuzând încolnările, uniforma, acel «om singur» în care mărturisea că are deplină încredere. Jurnalul său dovedește că avea dreptate. Tocmai acest însingurat, izolat de ai săi și de cei în care crezuse, negat nu doar în toate componentele identității sale hibride, ci în însăși condiția de om. Amenințat, clătinat în speranțele și credințele sale, rămâne până la capăt un martor de neocolit al timpului său, un observator sensibil și acut, un paria tolerant, un gânditor afectuos și profund al bietei noastre existențe”. ■ Cu titlul „*Un om nu poate fi înfrânt ușor*”, Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Gabriela Melinescu, cu ocazia primirii Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu”: „Am vorbit despre faptul că sunt foarte onorată că am luat un premiu cu numele poetului Mihai Eminescu. Pe urmă am spus în ce măsură el este în noi și noi suntem în el, cum el trăiește în noi încă din copilărie. [...] Pentru mine, poezia lui Eminescu este o sursă eternă de inspirație. La Botoșani, după ce Cezar Ivănescu mi-a înmănat premiul, am spus că Eminescu iubea ca să înțeleagă, și înțelegea ca să iubească. Verbele acestea sunt foarte apropiate: a iubi și a înțelege. Și eu, în toată viața mea, am început să iubesc, iar scopul dragostei mele a fost să înțeleg”. Poeta oferă detalii și despre traducerea lui Eminescu în suedeză: „[...] există o traducere a lui Ion Miloș, care ar trebui mereu revăzută și ameliorată. Sperăm că și alți traducători se vor apuca; e o muncă gigantică să traduci Eminescu, pentru că trebuie să fii la același nivel emoțional și intelectual cu geniul. Și e greu... Se pot remedia aceste lipsuri printr-o muncă de ani de zile, care înseamnă să vrei să te dedici numai lui Eminescu”. Vorbind despre *Jurnalul suedez*, poeta afirmă: „*Jurnalul* l-am început de foarte mult timp, în Suedia, pe vremea când soțul meu, René Coeckelberghs trăia încă. Prin *Jurnal suedez* doream să fixez viața mea de acolo, care a fost plină de luptă. Îmi notam anumite întâmplări, dar nu voiam să-l public. Eu am scris *Jurnal suedez* numai în limba română, doream să nu uit limba română, mă încăpățânam să scriu în limba română. [...] Iar *Jurnalul suedez* era și un fel de exercițiu, un *alter ego* care

ținea de limba mea. Franceza sau suedeza nu erau limbile mele și aveam nevoie de un frate geamăn, cu care să vorbesc în limba mea. De aici nevoia de a scrie la acest *Jurnal suedez*”. După o serie de detalii de ordin biografic, autoarea rememorează prima sa revenire în România: „[...] N-am venit așa, cu una, cu două, am vrut să aduc în România autori suedezi contemporani. Eu am tradus mulți poeți și prozatori suedezi, i-am prezentat publicului românesc. Mi se părea mult mai important să fac o punte între literatura suedeză contemporană și literatura românească. Așa că am tradus în limba română importanți scriitori suedezi: Birgitta Trotzig, Göran Sonnevi, Katarina Frostenson, Agneta Pleijel, am scos un număr special, în Secolul 20, dedicat Suediei, împreună cu Ioana Ieronim. Am tradus scriitori clasici suedezi, precum Emanuel Swedenborg, August Strindberg și Sfânta Birgitta din Vadstena, cea care a creat limba literară suedeză”. Vorbind despre receptarea sa în România, după 1989, Gabriela Melinescu spune: „Am fost receptată extraordinar. S-a scris enorm despre cărțile mele. Iar prin apariția *Jurnalului suedez*, din care au apărut trei volume, cred că cititorii tineri din România m-au descoperit, pentru că mulți nu știau nimic despre mine, doar zvonurile pe care le răspândise Securitatea. Există mulți cititori și critici care mă descoperă prin acest *Jurnal suedez*, care e viața mea, cu suferința mea, cu bucuria mea, iar apoi ajung la literatura mea, și aceasta receptată extraordinar de bine”. În ultima parte a interviului se discută despre relația cu Nichita Stănescu, din anii ‘60. □ Doru Mareș, în *Arte*, semnează *Teatru. Auto-dafé* pentru timpul trecut, o cronică dramatică la *Auto* de Ernesto Caballero, piesă pusă în scenă la Teatrul Municipal „George Bacovia” din Bacău. □ În *Multimedia. On-line* este publicată o scurtă prezentare în care este citat Mihai Vakulovski la volumul lui George Mureșan, *Că dacă n-ar fi – 101 de povestiri adevărate*, disponibilă online la editura LiterNet. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică prezintă cea de-a treia antologie Kult, intitulată *Radharc*, lansată la Galele AtelierKult din 14-15 ianuarie. □ În *Supliment*, Iulia Popovici dă detalii despre *Texte de teatru nou*: „«Observator cultural» publică din acest număr o serie de piese de teatru românești, foarte recente, a căror notă distinctivă e faptul de a fi fost montate. Căci de ani buni, peste tot în lume, textul nou se naște nu pe hârtie, ca literatura, ci pe scenă: el există pentru a fi jucat, abia apoi își începe viața scriptică, intrând într-un circuit cultural. Paradoxal, tocmai acest circuit cultural, care să dea acces la informația teatrală, de la ce se montează la ce și, mai ales, cum se scrie, dincolo de cercul limitat al oamenilor de teatru (și nici măcar în interiorul acestuia), lipsește cu desăvârșire în România. Ceea ce ne face comunicarea, schimbul de idei, gândirea aplicată asupra actului de spectacol și a rolului acestuia în lumea vie o ficțiune auto-suficientă, lipsită de consistență. Și, pentru că endogamia sfârșește prin a naște monștri, încercăm, de acum încolo, să ne aventurăm în terenul virgin al realității culturale și sociale, în speranța că textele de teatru pe care le vom edita să lanseze dincolo de lumea scenei, prin lectura lor, cel puțin o discuție despre ce este, ce înseamnă și cui vorbește teatrul zilelor noastre”. □

Tot aici este reprodusă și adaptarea piesei *The Sunshine Play* de Ștefan Peca, ce „a avut premiera mondială la The Cube, Project Arts Centre în Dublin, Irlanda, pe 27 septembrie 2005, în cadrul Dublin Fringe Festival”.

27 ianuarie

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [4] 60] George Onofrei semnează un grupaj intitulat *Pe scurt despre o sărbătoare lungă*, pe marginea stabilirii Zilei Culturii Naționale în data de 15 ianuarie. Tot aici sunt anunțați și primii câștigători al Concursului Național de Poezie „Mihai Eminescu”, eveniment ce a avut loc la Botoșani: Oana Cătălina Ninu, Diana Geacăr și Andra Rotaru. ■ Cu titlul „*Fac parte din două culturi și particip cu tată viața mea la ceea ce scriu*” este reprodus un interviu cu Gabriela Melinescu, acordat cu ocazia primirii Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu”, secțiunea „Opera prima”. Aceasta dă detalii despre succesul avut de *Jurnalul suedez*: „Am scris *Jurnalul* ca să păstrez într-o carte toate amintirile dureroase, mai ales cele legate de moartea soțului meu, care a făcut atât de mult pentru mine. A fost un eveniment șocant din viața mea. Am vrut ca toate eforturile lui, toată munca lui să fie cuprinse între paginile unei cărți. [...] Mi-e incomod ca *Jurnalul suedez* să fie o referință principală în legătură cu mine, iar nu romanele mele. În Suedia, impactul nu a fost atât de mare, publicând și numai două volume, dar aici, unde am avut și o altă viață, lucrurile stau altfel. Este viața mea și sunt mult mai bună pe ficțiune și am să continui s-o dovedesc. Îmi apare în curând la Polirom o carte de nuvele pe care mi-am tradus- o singură din suedeză în română, se numește *Ghetele fericirii*. Voi continua cu alte cărți de ficțiune și volumul al IV-lea al *Jurnalului* îl voi publica mai târziu”. □ Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *Mugete tandre la furnica măreață*. □ C. Rogozanu, în *Muzici, cărți și niște faze*, prezintă volumele *Eu et al.* de Alex Tocilescu (Polirom, 2005) și *Nu toată iarba e la fel* de Alain Gavriluțiu (Humanitas, colecția „Proză debut”, 2005). □ În *Semnal* sunt prezentate cele trei volume din *Jurnal de scriitor* de F.M. Dostoievski, „traducere de Adriana Nicoară, Marina Vraciu, Leonte Ivanov și Emil Iordache, studiu introductiv de Sorana Bălănescu, ediție îngrijită de Emil Iordache” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. VIII)*. □ Notă de prezentare a volumului *French Coca-Cola* de Claudia Golea (Polirom, colecția „Biblioteca de duminică”). ■ Este publicată partea a doua a dosarului dedicat Barometrului Cultural 2005, material realizat de Emilia Chiscop. Aici, Corina Șuteu și Oana Radu semnează analiza *Barometrul de Consum Cultural – măsură pentru măsură în politicile culturale*. □ Marius Lazăr se ocupă de „*Culturile române*” după comunism. *Exerciții de stil*. □ Raluca Nagy semnează *Este populația indiferentă față de obiectivele de patrimoniu?* □ De asemenea, sunt consemnate și o serie de reacții din presa românească la rezultatele acestui Barometru Cultural. „O parte din echipa CSCDC, directorul Liviu Chelcea, Radu Mălureanu și cercetătorul

Raluca Nagy, semnează în «22» comentarii ample pe marginea comportamentului relevat de recentul studiu. Textelor despre instituțiile de cultură și publicul lor, consumul și nevoile românilor, li se alătură, de asemenea, comentarii pertinente ale sociologilor Marius Lazăr, Remus Gabriel Anghel sau ale cercetătoarei Anda Becuț”. □ Mihaela Michailov, în *Teatru la rotisor*, semnează o cronică dramatică a piesei *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, pusă în scenă la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, în regia lui Silviu Purcărete. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei publică un portret literar Norman Mailer.

28 ianuarie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [4] (803)] În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă volumul de versuri *Obiectele oranj* de Tudor Crețu (Ed. Vinea, 2005). ■ Teodor Vârgolici prezintă albumul *Mircea Eliade – o biografie ilustrată*, volum realizat de Mircea Handoca și apărut la editura Dacia: „Este un album extrem de interesant, de ample dimensiuni, cucerind prin bogăția și varietatea documentelor reproduse. Timp de peste trei decenii, încă din vremurile de tristă amintire, când numele și opera lui Mircea Eliade erau prohibite în țara noastră, Mircea Handoca s-a dăruit, cu pasiune, competență și sacrificii proprii, reintegrării marelui nostru scriitor și savant în patrimoniul spiritualității și creativității neamului românesc, încununându-și acum nobilele sale strădării cu acest admirabil album”. □ Bogdan-Mihai Crețu semnaleză apariția, la editura Timpul din Iași, a unei noi ediții din „culegerea culinară compilată de M. Kogălniceanu și C. Negruzzi, în 1841”, *200 de rețete cercate de bucătărie românească și alte trebi gospodărești*. □ Cristina Rusiecki, în *Aluatul moale al indeciziei*, semnează o cronică dramatică a piesei *Plastilina* de Vassili Sigarev, pusă în scenă la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu tentă memorialistică intitulat *Tătuț*, dedicat lui Șerban Cioculescu. □ În *Lumea în răspăr*, Romulus Căplescu semnează partea a șasea a analizei dedicate dramaturgului Harold Pinter. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție publică un portret literar al lui Kurt Vonnegut, cu ocazia împlinirii vârstei de 83 de ani.

[IANUARIE]

● [„Apostrof”, An XVII, nr. 1 (188); „Revistă a Uniunii Scriitorilor”; **Revistă editată cu sprijinul financiar al Consiliului Cluj-Napoca și al Ministerului Culturii și Cultelor, prin Administrația Fondului Cultural Național; Cluj-Napoca; apare lunar; Format tipografic: A3 (32 de pagini);-numerele 9 și 10 au câte 40 de pagini; numerele 11 și 12 au câte 36 de pagini redactor-șef: Marta Petreu; membri ai redacției specificați în caseta tehnică: Ana Cornea, Irina Petraș, Oana Pughineanu, Horváth Sándor, Virgil Leon, Lukács József; editori: Uniunea Scriitorilor din România și Fundația Culturală Apostrof]** Ancheta „Apostrof” este dedicată relației dintre scriitor și

editor. Întrebările formulate sunt în număr de 14: „1. Schițați portretul robot al *editorului ideal* (din punctul de vedere al scriitorului care sunteți). 2. Care dintre atributele unei edituri profesioniste primează pentru Dvs.: a) felul în care sunteți editat?; b) felul în care sunteți remunerat; c) felul în care vă este promovată cartea? 3. Schițați portretul-robot al *scriitorului ideal* (din punctul de vedere al editorului care sunteți). 4. Ce primează pentru Dvs.: a) interesul cultural? b) valoarea reală a unei cărți? c) notorietatea de care se bucură deja un autor? d) interesul financiar? 5. Cât de real, de funcțional [este] un contract editor-scriitor în România? 6. Care este procentul cel mai echitabil care ar trebui să revină din câștigul rezultat de pe urma unei cărți, celor trei factori esențiali: scriitor, editor, librar? 7. Ce vă mulțumește și ce vă stânjenește, ca scriitor, în sistemul editorial de promovare, a unei cărți (pe piață, în presă sau la televiziune)? 8. Ce cadru legislativ credeți că v-ar putea stimula, optimiza activitatea de editor? 9. Întrevedeți o cale de a ieftini cartea în România? 10. Ca scriitor, simțiți nevoia unui **agent literar**, instituție absentă cu desăvârșire în România? 11. Alcătuiți un top al primelor 10 edituri românești și, dacă doriți, motivați-l. 12. Ce înțelegeți prin „edituri imposter”? 13. În ce măsură vă avantajează participarea la un târg de carte? 14. Cum putem depăși complexul românesc privind participarea la târgurile internaționale de carte?”. Răspund la această anchetă Ștefan Borbély, Marian Victor Buciu, Ruxandra Cesereanu, Cătălin Ghiță, Dan Lungu, Andrei Oișteanu, Ovidiu Pecican, Irina Petraș, Dumitru Țepeneag, Cornel Ungureanu. ■ În *Un autor fericit*, Ștefan Borbély afirmă: „În România de azi, dacă vrei să fii un autor cu capul pe umeri și cu mintea eliberată de tristeți sau melancolii mistuitoare, trebuie să pornești de la ideea că actul de cultură nu are preț: că nu te vei îmbogăți scriind cărți, că volumele tale au un circuit economic incontrolabil și că întotdeauna gestul de a îți se edita cărțile reprezintă într-o bună măsură o favoare, la care editorul consimte oftând, din convingerea că orice pagină trecută printr-o tiparniță înseamnă o breșă criminală într-o pungă croită în așa fel încât să rămână de-a pururi, indiferent cât tragi de baierile ei, prea mică. A fi scriitor – prin comparație, de pildă, cu fotbalistii sau cu «vedetele» de televiziune – și a cere să îți se editeze cărțile reprezintă, *hic et nunc*, interiorizarea senină a convingerii că te afli întotdeauna de partea culpabilă a ghișeului la care se împart certificatele de glorie și repartițiile de fonduri. Atunci când înțelegi, cu o înțelegiune kafkiană, resemantizată în bonomie, această distincție sacrosanctă, pe care societatea românească o întreține prin toate pârgھیile sale de acreditare simbolică (inclusiv prin cele sofisticate, cum sunt grupurile de prestigiu, universitățile sau Academia), ești salvat pentru totdeauna”. □ Marian Victor Buciu semnează *Scriitorul și editorul: parteneriat într-un divorț nepronunțat*. ■ Pentru Ovidiu Pecican „scriitorul ideal este cel care dispare odată cu cititorul, înghițit instantaneu și irevocabil de un text flămând pentru totdeauna”. Acesta mărturisește: „Când scriu o carte, ceea ce contează este să o construiesc, pe cât posibil, bine, armonic, în echilibru cu ea însăși. Dacă mi se pare că e așa, atunci am izbutit, fie și numai pentru moment, iar eliberarea

mea de gândul acelei cărți se poate, în fine, produce. Când cumpăr o carte, mă poate intriga notorietatea scriitorului, pot crede că îi ghicesc valoarea sau mă pasionează arealul ei tematic”. ■ În opinia Irinei Petraș, „scriitorul ideal [...] ar trebui să împace toate cerințele de la întrebarea 4, mai puțin sau nu neapărat notorietatea. Chiar dacă ea poate asigura mai ușor câștigul meu, n-aș da deoparte cartea bună (presupunem, firește, că sunt în stare să recunosc o carte bună!) numai fiindcă autorul nu e foarte cunoscut. Ca redactor pur și simplu, mai adaug la portret respectul pentru propriul manuscris și, implicit, față de redactorul de carte. Îl prețuiesc pe autorul care vine la editură cu un text pe care pot conta, terminat într-adevăr din punctul lui de vedere, indiferent câte modificări am mai face, de comun acord, pe urmă. [...] Azi cade totul în seama scriitorului, care, dacă nu-i Cărtărescu ori Patapievici [...] are pași mulți și nesiguri de făcut până își vede cartea tipărită. [...] Formula editorială veche a sărit, prin forța lucrurilor, în aer. Sunt puține editurile de azi care se poartă ca niște edituri adevărate, nu ca simple ateliere-de-confecționat-cărți-cu-materialul-și-pe-banii-clientului. Editura nu mai e un *spațiu de enunțare*, un element al rețelei spațiale numită cultură scrisă. Editorii și scriitorii nu «țes», decât arareori, locuri împreună...”. ■ Pentru Dumitru Țepeneag „un editor ideal e *a fortiori* ireal. Ar fi un editor utopic care n-ar mulțumi decât puțini autori și încă și mai puțini cititori. În ce mă privește, mi-aș putea închipui o editură subvenționată de stat sau de un mecena și care nu și-ar supune autorii la niciun fel de cenzură: nici estetică, nici politică. Numai că un asemenea editor nu poate funcționa: chiar dacă n-ar da faliment, fiind susținut de stat sau de un mecena, doar puțini autori, repet, s-ar mulțumi cu un număr tot mai restrâns de cititori. Ca să funcționeze, ar mai trebui ca această editură «ideală» să nu intre în concurență cu alte edituri. Autorii și cititorii să nu se poată duce în altă parte. Și iată că ajungem la un fel de comunism utopic, care pare să aibă din ce în ce mai puține șanse să existe vreodată. Pentru mine, potrivit autorului de fapt nu e editorul, e cititorul. Unul dintre ei trebuie să-și impună voința, gustul. Bineînțeles că acesta e până la urmă tot cititorul. Din moment ce-am ajuns în postmodernism...”. ■ Pentru Cornel Ungureanu scriitorul ideal trebuie „să fie genial, să gândească ofensiv/ agresiv, să ne petrecem concediile împreună în Tahiti, Thailanda sau Tombuctu. Să pălăvrăgim veseli despre Eschil, Nietzsche, Călinescu sau Breban (suntem mai buni ca ei), despre Băsescu și Bush (pe ce lume trăim, Dumnezeu!). Să nu mârâie când îi tai cuvinte, pagini, când îi corectez gafele de ortografie sau de cultură generală sau când îi arunc acel manuscris pornografic la coș”. ■ În topul editurilor sunt menționate Humanitas, Polirom, editura Paralela 45, Compania, RAO, Institutul European, Corint, Paideia, Biblioteca Apostrof, dar și Eikon, Limes, Echinox, Allfa, Curtea Veche, Nemira ș.a. ■ În *Puncte de reper* Matei Călinescu semnează cea de-a patra parte a studiului dedicat lui Eugen Ionescu, *Patru piese ale perioadei mijlocii (IV)*. ■ În *Dosar* este publicat un amplu fragment din volumul Georgetei Horodincă, *Duminică seara*, „în curs de apariție la Editura Biblioteca Apostrof”. □ În *Cronica*

literară, Irina Petraș semnează *Despre vizionarism sau Ochii de păun*, o prezentare a volumului lui Cătălin Ghiță *Lumile lui Argus. O morfotipologie a poeziei vizionare* (Ed. Paralela 45, 2005), dedicată lui William Blake: „Extrem de densă și invitând, la fiecare pagină, la incursiuni pe cont propriu un teritoriu abia desțelenit ori readus, abil, în actualitate, cartea lui Cătălin Ghiță nu-l așază pe autorul ei doar în pragul afirmării, ci îi asigură un loc cu nume propriu între vocile cu un cuvânt de spus în literatura contemporană”. □ Ștefan Borbély, în *Despre filosofia culturii vizuale* prezintă volumul lui Doru Pop, *Ochiul și corpul* (Dacia, colecția „Mundus Imaginalis”, 2005). □ Ovidiu Pecican, în rubrica *Cu ochiul liber*, semnează un amplu material intitulat *Mitologii și frenezii intelectuale*, pe marginea volumului *Afacerea Meditația Transcedentală* de Doina Jela, Cătălin Strat și Mihai Albu (Humanitas, 2004). □ Magda Cârneci semnează *Jurnal spiritual (pe sărite)*. □ Ionuț Țene publică o serie de poezii: *Metanoia, Exclamație, Cineva, Podul poezilor și Înviere*. ■ Este publicată o notă despre romanul *Întoarcerea huliganului* de Norman Manea, considerat „cea mai bună carte străină a anului 2005 în Spania”. ■ Rubrica *Bibliotecii în aer liber* conține o serie de poeme semnate de Grete Tartler, reproduse în engleză (traducere de Adam J. Sorkin și Liliana Ursu) – *Hydra, Requiescat, Rosa Mystica, Aspirations, Ode on a Grecian Urn, Ermou Street* și în germană (traducere de Franz Hodjak) – *Greise Engel, Opus, Schlamlose Landschaft, Zeitung, Buzești-Platz, Willensspiel*. □ În *Vestiar* Marta Petreu prezintă ultimul număr al revistei „Cuvântul”, din decembrie 2005, tema fiind cea a masculinității. La anchetă participă, printre alții, Radu Paraschivescu, Nicolae Breban, Andrei Pleșu, Simona Popescu, Ruxandra Cesereanu, Nora Iuga, Elena Vlădăreanu ș.a. □ Despre numărul 11-12/2005 al revistei „Vatra” scrie Adriana Pop ce remarcă o inițiativă similară cu cea a revistei „Cuvântul”, o anchetă intitulată „De ce iubim bărbații?”. De asemenea, interesante, în opinia sa, sunt comentariile făcute de Al. Cistelean „pe marginea unui soi de schizofrenie, tipică «amorului optzecist». □ Numărul 11-12/2005 al revistei „Steaua” este comentat de Letiția Ilea, cu mențiunea că acesta este dedicat lui Cervantes, cu ocazia „aniversării a 400 de ani de la apariția primei părți a celebrului roman”.

• [„Contemporanul. Ideea europeană”, Anul XVII (2006), nr. 1 (646); Revistă națională de cultură, politică și știință; Fondat în 1881; Apare sub egida Uniunii Scriitorilor; Editor: Fundația Culturală Ideea Europeană; Revista apare cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor; Format tipografic: A3 (40 de pagini); apare lunar, în fiecare joi a primei săptămâni; director: Nicolae Breban; redactor șef: Aura Christi; redacția: Cristian Negoii, Andrei Potlog, Mihaela David, Claudia Maria Radu, Adrian Preda, Alina-Alexandra Ionescu, Alexandru Ștefănescu; rubrici: Călin Căliman, Irina Petraș, G.G. Constandache, Henri Zalis, Adrian Mihalache, Victor Scoradeț, Cristina Sârbu, Lucia Hossu-Longin, vignetele rubricilor: Laura Poantă; viziune grafică: Mircia Dumitrescu] Sunt anunțate Premiile Uniunii

Scriitorilor din România pe anul 2004: „Juriul Uniunii Scriitorilor întrunit în ziua de 11 noiembrie 2005, ora 10, în următoarea componență: Ștefan Agopian, Adrian Alui Gheorghe, Daniel Cristea-Enache, Constantin Cubleşan, Mircea A. Diaconu, Gellu Dorian, Horia Gârbea, Mircea Mihăieș, Dan C. Mihăilescu, Nicolae Oprea, Ion Pop (președinte), Ioana Pârvulescu, George Vulturescu a hotărât pe baza nominalizărilor din 5 septembrie 2005 următoarele Premii ale UR pentru volume apărute în anul 2004: Proză: Gheorghe Crăciun *Pupa Russa*, Humanitas. Poezie: Constanța Buzea *Netrăitele*, Vinea. Liviu Georgescu *Orologiul cu statui*, Dionis. Dramaturgie și teatologie Mircea Ghițulescu *Cartea cu artiști. Teatrul românesc contemporan*, UR. Literatură pentru copii și tineret Nu se acordă. Istorie, teorie și critică literară Adriana Babeți, *Dandysmul. O Istorie*, Polirom. Eseuri, Jurnale, Memorii, Publicistică Horia-Roman Patapievici, *Ochii Beatricei...*, Humanitas. Traduceri din literatura universală Șerban Foarță, *Blazoanele anatomiei feminine. Poeți francezi din epoca Renașterii*, Humanitas, Sorin Mărculescu, Miguel de Cervantes: *Don Quijote, I-II* Paralela 45. Antologii, Dicționare, Ediții critice Al. Condeescu, Nichita Stănescu, *Opera magna*, MLR, Ion Istrate, Ion Milea, Doina Modola, Augustin Pop, Mircea Popa, Aurel Sasu, Elena Stan, Valentin Tașcu, *Dicționarul cronologic al romanului românesc*, Editura Academiei. Debut Ioana Bradea, *Băgău*, proză, Ed. Est, Constanța Ghițulescu, *În șalvari și cu ișlic*, eseu, Humanitas. Nominalizări: Proză Mircea Cărtărescu, *De ce iubim femeile*, Humanitas; Gabriel Chifu, *Viața copilului care pășește pe zăpadă...*, Polirom; Gheorghe Crăciun, *Pupa Russa*, Humanitas; Dan Lungu, *Raiul găinilor. Fals roman de zvonuri și mistere*, Polirom; Octavian Paler, *Autoportret într-o oglindă spartă, Albatros*; Constantin Stan, *Gerda*, Cartea Românească; Dumitru Țepeneag, *La Belle Roumaine*, Paralela 45. Poezie Constanța Buzea, *Netrăitele*, Vinea; Dumitru Chioaru, *Viața și opiniile profesorului Mouse*, Limes; Liviu Georgescu, *Orologiul cu statui*, Dionis; Letiția Ilea, *O persoană serioasă*, Limes; Dumitru Mureșan, *În căutarea ființei*, UR; Ioan Es. Pop, Vasilescu Lucian, *Confort 2 îmbunătățit*. Dramaturgie și teatologie Daniel Bănulescu, *Cine a câștigat războiul mondial al religiilor*, MLR; Mircea Ghițulescu, *Cartea cu artiști. Teatrul românesc contemporan*, UR; Radu Macrinici, *Această poveste nu va fi spusă niciodată*, Eikon; Adrian Mihalache, *Verva Thaliei*, Ideea Europeană; Marian Popescu, *Scenele teatrului românesc. De la cenzură la libertate*, Unitext. Literatură pentru copii și tineret Val Butnaru, *Căruțul cu îngeri*, Ioana Diaconescu, *Roni cel viteaz și prințesa cu ghetă*, Vivaldi; Iuliu Rațiu, *Rivalii lui Harry Potter*, UR. Istorie, teorie și critică literară Adriana Babeți, *Dandysmul*, Polirom; Barbu Cioculescu. *Mateiu I. Caragiale. Receptarea operei*. Bibliotheca; Dan Cristea, *Autorul și ficțiunile eului*, Cartea Românească; Mircea Iorgulescu, *Tangențiale*, ICR; Ion Simuț, *Reabilitarea ficțiunii*; Ana Maria Tupan, *Sensul sincronismului*, Cartea Românească. Eseuri, Jurnale, Memorii, Publicistică Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir, *O lume dispărută. Patru istorii personale urmate de un dialog cu H-R Patapievici*, Polirom; Nicolae Gheran, *Sertar, evocări*

și documente, ICR; Andrei Oișteanu, *Ordine și Haos. Mit și magie în cultura tradițională românească*, Polirom; Horia-Roman Patapievici, *Ochii Beatricei...*, Humanitas; Marta Petreu, *Conversații cu Anton Dumitriu...*, Universal Dalsi. Traduceri din literatura universală în limba română Aurel Buiciuc, Mihail Bulgakov, *Scene moscovite*, Polirom; Șerban Foartă, *Blazoanele anatomiei feminine. Poeți francezi din epoca Renașterii*, Emanoil Marcu, Milan Kundera, *Lentoarea*, Humanitas; Sorin Mărculescu, Miguel de Cervantes, *Don Quijote, I-II*, Paralela 45; Horia Florian Popescu, Vladimir Nabokov, *Ada sau ardoarea*, Polirom; Alexandru Vlad, Graham Greene, *Puterea și gloria*, Polirom. Antologii, Dicționare, Ediții critice Al. Condeescu, Nichita Stănescu, *Opera magna*, MLR; Ion Istrate, Ion Milea, Doina Modola, Augustin Pop, Mircea Popa, Aurel Sasu, Elena Stan, Valentin Tașcu, *Dicționarul cronologic al romanului românesc*, Academiei. Debut Ioana Bradea, *Băgău*, proză, Est; Ionuț Chiva, *69*, proză, Polirom; Constanța Ghițulescu, *În șalvari și cu ișlic*, eseu, Humanitas; Bogdan Perdivară, *O sută de kilometri de pivniță*, Polirom; Miruna Vlada, *Poeme extrauterine*, versuri, Paralela 45". ■ În *Modele* Nicolae Breban scrie despre „*Suspecții*” tineri, articol de istorie literară în care este discutată problema debutului în cazul unor autori precum Nichita Stănescu sau Cezar Baltag. □ Ionel Necula, în *Profil*, semnează un portret literar intitulat *Cioran sau filosofia căderii*. ■ Marin Mincu, în *Intermezzo*, discută *Despre anacronismul istoriilor literare actuale*: „În prezent, nicăieri, ca la noi, nu se fetișizează atât de mult necesitatea scrierii unor noi istorii literare. Orice scriitor, oricât de modest, așteaptă să apară o altă istorie în care să fie cât mai laudat și orice critic (indiferent de vârstă sau vocație) visează să dea lovitura epocală scriind el acea carte atât de așteptată; asta se întâmplă, mai ales din provincialism cultural și – probabil – și din cauză că nu avem decât o singură reușită prin G. Călinescu. În loc să vină cu noi ipoteze de lectură sau să eseizeze cât mai original asupra textelor fundamentale sau asupra literaturii în sine, aproape toți criticii postbelici se lasă atrași de mirajul realizării unei sinteze critice care s-o egaleze/ concureze pe aceea călinesciană. Dar, comparabil cu ceea ce se petrece în alte literaturi din Europa, această atitudine utopică apare total anacronică”. Acesta comentează un articol semnat de Alexandru Mușina și publicat cu titlul *Viitor de aur...* În revista „*Vatra*” (5-6/ 2005), afirmând că autorul „se pretează (așa cum procedase și în *Antologia poeziei generației '80* din 1993) la o falsificare subtilă a lucrurilor, atunci când acuză, foarte alarmat, absența istoriilor literare actuale, scrise de criticii din generația sa”. Marin Mincu apreciază că „atitudinea visătoare a lui Mușina este una vizibil retardată, divulgând în continuare un acut complex provincialist, întrucât niciun scriitor de pe mapamond nu se mai preocupă atât de visceral, astăzi, de «locul» său în osificatele istorii literare. Acestea au fost înlocuite cu instrumente mai convingătoare, cum ar fi antologiile comentate și dicționarele de autori. Există și la noi deja asemenea instrumente critice; astfel, de curând, în 2002, a fost finalizat *Dicționarul scriitorilor români* al lui Zăciu iar în 2003 a apărut ultimul volum din antologia comentată, *Poezia*

română în secolul XX, de Marin Mincu”. În opinia sa, „chestiunea dificilă nu este deci cine va scrie ci cum va justifica euristic așa-zisa istorie, adică este important să se clarifice prin intermediul cărei perspective critice se poate accede la obiectul actual al istoriei literare. Abia pornind de aici ne putem orienta asupra «istoricului» dotat cu instrumentele trebuitoare, apte să-i confere noutatea demersului în scanarea critică exactă a configurației și substanței literaturii românești postbelice. Deocamdată, la orizont, din păcate, nu se văd decât foiletoniști castrați și manipulatori șmecheri”. □ Nicolae Bârna, în *Modele*, publică un portret literar cu titlul *Mihail Sebastian – precursor al „criticii bogate”*. □ În *Lecturi*, Petru Poantă prezintă volumul de versuri al lui Adrian Grănescu, *De o parte și de alta a cărților*, apărut în 2005. □ Selecție lirică Aura Christi. □ În *Cărți*, Irina Petraș propune „o serie de fragmente despre locuri și locuire, despre simțuri, despre parfumuri și mici sentimente cețoase”, eseul din acest număr fiind intitulat *La marginea orașului* și concentrându-se pe proza lui Rebreanu și pe cea a lui Sadoveanu. □ Ioana Bot semnează un profil intitulat *Ioana Em. Petrescu sau arhitectura cristalină a unei voci critice*. □ În *Proză* Cristian Hubali publică un „fragment” cu titlul *Arthur*, iar Marius Buchiu semnează tot un „fragment” intitulat *Miraje*. □ Adrian-Paul Iliescu, în *Clubul Ideea Europeană*, scrie despre *Fascinația râului*, analiză a devierilor de extremă dreaptă ale intelectualității românești din perioada interbelică, textul fiind un fragment extras din volumul *Anatomia râului politic*, apărut la editura Ideea europeană. □ În *Texte fundamentale* Mihai Cimpoi semnează *Dedublarea organică la Dostoievski*. □ Cu titlul „*Dumnezeul exilului e un Dumnezeu cumplit*” Aura Christi publică un dialog cu poeta și pictorița Anca Pedvis. □ Un text *In memoriam* semnează Isabela Vasiliu-Scraba, cu titlul *Un căutător de înțelepciune – Alexandru Paleologu*. □ În *Revista revistelor* este semnalat grupajul ce are ca temă Salonul Internațional de Carte de la Frankfurt, din 2005, apărut în numărul 44/2005 al revistei „România literară”. □ Tot aici este anunțată o nouă ediție a Conferințelor „Cuvântul” pe tema „Filo- și antisemitismul în România”, din numărul 10/2005 al revistei, la care participă, între alții, Marta Petreu și Andrei Oișteanu.

• [„**Contrafort**”, Anul XII (2006), nr. 1 (135); „**Revistă de literatură și dialog intelectual**”; apare lunar la Chișinău, Republica Moldova; fondată în 1994; Editori: Institutul Cultural Român, Revista Contrafort; director: Vasile Gârneț; redactor-șef: Vitalie Ciobanu; redactori asociați: Grigore Chiper, Nicolae Spătaru, Eugenia Bojoga, Vladimir Bulat, Iulian Ciocan, Constantin Cheianu, Iurie Bodrug; Format tipografic: revistă consultată online (32 de pagini)]; Editorialul, semnat de Vitalie Ciobanu, este intitulat *Moldova, ianuarie 2006: în așteptarea dezghețului (fragmente dintr-o cronică subiectivă)*. ■ În *Actualitatea*, semnată de Traian Ungureanu, se discută, printre altele despre „Evangheliștii” – cea mai controversată piesă de teatru a anului 2005, apărută în volum la Cartea Românească: „*Evangheliștii*, cea mai controversată piesă de teatru a anului 2005, a apărut de curând la Editura Cartea

Românească. Pusă în scenă în premieră națională, la sfârșitul anului 2005, la Ateneul Tătărași din Iași, în regia lui Benoît Vitse, piesa Alinei Mungiu-Pippidi a stârnit puternice controverse din partea Bisericii Ortodoxe și Catolice, dar și reacții ale celor mai importante personalități culturale din România (Nicolae Manolescu, Mircea Mihăieș, Adrian Papahagi, Teodor Baconschi ș.a.). Volumul editat la Cartea Românească reunește textul propriu-zis, un amplu interviu cu autoarea, istoria scandalului stârnit de montarea de la Ateneul ieșean, precum și o secțiune cu reacțiile personalităților culturale din România. *Evangheliștii* a primit premiul UNITER pentru cea mai bună piesă românească a anului 1992. [...] Este o piesă în care autoarea atacă cea mai grea și mai controversată temă: Isus”. ■ În *Invitație la dezbatere* se regăsește o invitație de participare la *Ancheta „Contrafort”*, intitulată *Top carte 2005*. ■ În *Cronica literară* Mircea A. Diaconu scrie despre *Gheorghe Crăciun și imnul deșertăciunii cunoașterii*, o recenzie a romanului *Pupa Russa*: „Mai mult decât extraordinar, cum zice Mircea Horia Simionescu, ultimul roman al lui Gheorghe Crăciun este, foarte exact spus, tulburător: emoția și sensul reverberează într-un singur flux pe cât de riguros și limpede în idee, pe atât de topit în haosul materiei fecundate de idee. Tulburător, de fapt, întrucât epica se relevă ca meditație implicită și ca energie care pătrunde în miezul întrebărilor despre ființă. Pe acest teren, al neliniștii tulburătoare, perspectiva lui Gheorghe Crăciun e una eroică și ține, de fapt, de categoriile sublimului; căci, oricât de căzute ar fi tribulațiile ființei în materie, subzistă în verbul său, copleșită de prezență, o admirație fascinantă pentru un mister care atrage ca un abis și care nu poate să se releve decât ca senzație a aparenței. Așadar, un roman de cunoaștere acest *Pupa Russa* al lui Gheorghe Crăciun, roman care însumează, asemenea unei epopei, o lume, dar care, prin vibrație, pare a fi un veritabil poem liric, imn glorificator înălțat în melancolie, hrănit din durere, articulat pe adâncimile ironiei tragice. [...] Emoție și sens, așadar, în romanul lui Gheorghe Crăciun. Dar sensul, explicit încă din *motto*-uri (deși nu reductibil la ele), nu diminuează trăirea, adică adevărul explorării în abisul prezenței. Așezându-și cartea sub semnul lui Marc Aureliu, al lui Mircea Nedelciu, Giordano Bruno și al Evangheliei după Ioan, ba chiar sub al unei manechine din anii ‘80, Gheorghe Crăciun vorbește din start despre felul în care Universul e robit trupului, despre nevoia trăirii totale, despre chipul frumuseții care ascunde materie, în fine, despre iertare. De asemenea, dovadă a angajării totale, directe, netrucate în scris, câte un capitol din părțile marginale ale romanului și două din capitolul central se numesc *NOTA AUCTORIS*, loc în care autorul (cel concret) se mărturisește. Iată-l vorbind, aici, despre nevoia de a scrie și de a înțelege lumea, de a o așeza sub semnul androginului, iată-l revoltându-se împotriva Marelui Romancier, convențional, ale cărui pagini i se par «departe de literatură și aproape de jurnalistică, departe de artă și aproape de ideologie», iată-l, în fine, adevărată experiență revelatoare, descoperind într-un WC de femei dintr-o gară obscenitățile mângălite pe pereți. Adevărată experiență revelatoare zic, pentru că are aici revelația faptului

că fragilitatea și grația nu exclud degradarea și descoperă astfel o lume care putrezește și care se perpetuează prin continuă degradare”. ■ În aceeași rubrică, Grigore Chiper semnează *Carnavalul formelor*, prezentare a volumului *Războiul fluturilor* de Paul Cernat și Andrei Ungureanu, publicat la Polirom: „Autorii practică scrisul calofil, o întreprindere aproape uitată în zilele noastre când limbajul prozei e țesut din durități și asperități, cuvinte și expresii tari. Nu mai amintim de faptul că unii scriitori ai momentului coboară în licențios pentru a prinde parcă mai bine pulsul timpului grăbit. Tandemul Paul Cernat/ Andrei Ungureanu se vrea situat la altă extremă, într-o lume în care limbajul își caută – și chiar găsește – candorile. Ei ar fi putut scrie un roman despre o lume aparte, o elită anacronică sau o sectă, ambele bazate pe manierele signorale de mult apuse, dar au ales un univers al fluturilor pentru a se situa în chiar miezul basmului. Din acest punct de vedere trebuie judecată cartea și tocmai din acest punct de vedere cartea e o reușită. Cartea – mai ales atunci când descrie oaza fluturilor de zi – se dorește a fi în primul rând un imperiu autonom de frumuseți lingvistice. Autorii chiar și-au făcut casă în mijlocul limbajului select al fluturilor lor de zi. Stilul ceremonios, exprimarea delicată, manieristă și pe alocuri sofisticată reprezintă piedici reale în drumul cărții pentru a deveni o preferință a copiilor. Romanul face parte din literatura adolescentină pe urmele lui *Robinson Crusoe* sau ale lui *Alice în Țara Minunilor*. E știut că Defoe și-a scris cartea pentru maturi, dar a ajuns în scurt timp o carte de căpătâi pentru adolescenții de pe toate meridianele. Mai există o trăsătură care separă *Războiul fluturilor* de toată această literatură pentru copii: cartea nu are un subiect dinamic și clar, memorabil. Descreriile și digresiunile, precum și exprimările lungi și reverențioase bruiază subiectul și îl fac aproape ininteligibil. Din *Războiul fluturilor* nu se poate realiza un film *action*, ci doar cel mult un film cu desene animate. [...] Materia romanului e de așa natură, încât predispoze la joc. Cartea e scrisă dintr-un imbold ludic și trebuie interpretată ca atare. Mai întrevăd în *Războiul fluturilor* un simptom timid de a explora o literatură mai puțin frecventată la noi, dar care în Occident ajunge să scoată tiraje și să intre în topuri. Harry Potter al lui Joanne K. Rowling bate toate recordurile. Există încă puține romane în literatura română, inclusiv de această factură, în care imaginația să fie stoarsă până la ultima picătură. Chiar dacă romanul are un subiect șters și o problematică irecognoscibilă, consider cartea o realizare personală a autorilor ei și o primă rândunică dintr-un adevărat continent literar, prea puțin vizitat și exploatat de scriitorii noștri. Dan Petrescu notează pe coperta a patra că Nabokov ar fi fost fericit să prefățeze acest volum, referindu-se în mod transparent mai mult la entomologul Nabokov și, din păcate, mai puțin la virtuțile de mare scriitor ale lui Nabokov”. □ Iulian Ciocan semnează povestirea *Amințiri din epoca Brejnev. O roșie stricată*. ■ În *Interviul revistei* este reprodus un dialog între Vasile Gârneț și Ion Simuț, cu titlul „*În plan cultural, Basarabia trebuie să cucerească România și nu invers – acesta-i paradoxul! Tot așa cum România trebuie să cucerească Europa și să o convingă de valorile ei culturale*”. Interviul

debutază cu poziția lui Ion Simuț față de literatura basarabească: „Nu am vrut să fiu nici arogant, nici nedrept, nici superficial atunci când am scris că literatura basarabească ar fi a cincea roată la căruță. Pur și simplu am încercat să o introduc într-un sistem de lectură. Eram, când afirmam acest lucru, prin 1993. Nu cunoșteam decât extrem de puțin din literatura basarabească, cam cât continuă să cunoască cei mai mulți dintre scriitorii și criticii din România. Eram limitat la niște clișee de receptare, care, din păcate, în conștiința multora, funcționează și astăzi: o limitare la poezia lui Grigore Vieru și a altor câtorva, foarte puțini. Cum pe atunci argumentam și dezvoltam teoria proprie a celor patru literaturi paralele în comunism (literatura oportunistă, evazionistă, subversivă și disidentă), mă miram, din necunoaștere (repet), că nu pot integra în acest sistem literatura basarabească și de aceea o consideram a cincea roată la căruță. Acum știu că această perspectivă a unei istorii politice a literaturii poate fi aplicată foarte bine și la literatura basarabească. Dar acest fapt s-a întâmplat, într-adevăr, după ce am devenit mai receptiv, mai serios și mai obiectiv în analizele pe care le-am întreprins asupra unor scriitori din Basarabia. Deci nu am cum să mă recunosc în prima caracterizare decât ca într-o eroare de apreciere a cuiva care ignora contextul în care am afirmat acea idee, colportată deformat, despre literatura basarabească ca a cincea roată la căruță. Dar e adevărat că nu am fost de la început, adică din anii '90, un cititor suficient de informat în legătură cu literatura din Basarabia. Nu sunt nici acum, dar năzuiesc să devin, am o dorință sinceră de cunoaștere a literaturii basarabene în valorile ei reale, în funcție de modificările unghiului de receptare. Iar percepția – nici a mea, nici a unui critic din Basarabia – nu are cum să fie aceeași cu imaginea pe care o aveam înainte de 1989 sau pe care o vehiculam în cei mai tulburi ani ai reconsiderărilor, anii '90". Despre posibila „subestimare a literaturii basarabene în România” aceasta comentează: „Literatura română din Basarabia, nefiind suficient cunoscută în România, nu are cum să fie subestimată. Pentru că ea, pur și simplu, nu este estimată aproape în niciun fel. Cu alte cuvinte, nu este luată în considerare decât de foarte puțini critici. Iar aceștia nu estimează fenomenul în ansamblu, ci apreciază o carte sau alta, de Leo Butnaru, Vitalie Ciobanu, Grigore Chipier sau Arcadie Suceveanu – o carte care le-a căzut întâmplător în mână. Cam așa este receptată din 1990 încoace literatura basarabească în România: la întâmplare. E ceva mai mult decât nimic. E bine că există critici care au bunăvoința de a face o excepție în fluxul receptării, o abatere, pentru a se opri la cartea unui scriitor basarabean, apărută în România. Dar de o receptare sistematică, firească, nu poate fi vorba”. Este amintită, în acest context, și colecția de 12 volume de *Antologii ale literaturii din Basarabia în secolul XX*. Făcând o paralelă între polemicile din România și cele din Basarabia, Simuț constată că „[...] o prea mare parte din polemicile purtate la Chișinău, disputele dintre autohtoniști și postmoderniști sunt marcate de provincialism. Dar cred că acest efect este inevitabil. E bine că ele se poartă, cu toate armele și mai ales cu toate argumentele. Bine ar fi să lipsească atacurile la persoană, dar, din nefericire, toate polemicile

deviază în pamflet și în intoleranță. La Cluj sau la Iași, la București sau la Brașov, pliate pe problemele locale, vom găsi aceleași polemici marcate de provincialism. Când polemicile vor trece din publicistică în eseuri bine argumentate și dezvoltate în cărți, atunci se va putea constata că s-a trecut la o nouă etapă. În România abia de câțiva ani am ajuns la acest stadiu, în care punctele de vedere sunt argumentate pe spații suficiente în sinteze de istoria literaturii române contemporane, cum sunt cărțile lui Eugen Negrici (*Literatura română sub comunism. I. Proza*, 2002) și Alex Ștefănescu (*Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*, 2005). Din păcate, în ambele sinteze, optzeciștii ies foarte șifonați, pentru că ambii critici detestă postmodernismul. După ce ani de zile, în presa literară, optzeciștii au încercat să-i minimalizeze pe Nichita Stănescu și pe Marin Preda și să pună în loc propriile valori, iată că doi critici șaptezeciști fac dreptate neomodernismului, considerându-l principalul furnizor de scriitori care au făcut canonul literaturii române contemporane. Toate disputele din presă pălesc pe lângă aceste sinteze. Iar o sinteză ce încorporează un anumit punct de vedere (să zicem, unul favorabil neomodernismului) nu poate fi combătută eficient decât printr-o altă sinteză (care, să zicem, ar privilegia postmodernismul). Acestea ar fi «formulele de expresie potrivită» sau «tonalitățile acceptabile», cum, pe bună dreptate, pretindeți dumneavoastră». Despre „peisajul literar basarabean”, așa cum este el reflectat în *Dicționarul general al literaturii române*, editat de Academia Română, acesta notează: „Am scris în revista «Dilema veche» despre *Dicționarul general al literaturii române*, din care au apărut până acum primele trei volume, sub titlul «Cel mai bun dicționar de literatură română» și nu-mi reneg această apreciere. Am făcut comparațiile necesare cu celelalte dicționare și rezultatul e cel pe care l-am consemnat. Din păcate, există un decalaj între modul de prezentare în dicționar a literaturii din România, un mod mai analitic-descriptiv, desfășurat pe spații variabile, dar desfășurat suficient, și modul de prezentare a literaturii din Basarabia, prea expeditiv, uneori limitat la aspectele legate de informație. Dar e un câștig integrarea – fie și pur informativă și enunțiativă – a literaturii basarabene în perimetrul literaturii române fără frontiere. Există, într-adevăr, lacune, există deficiențe, dar există cel puțin un repertoriu de nume și o serie de texte de prezentare, care, bineînțeles, pot fi îmbunătățite». Este analizată, apoi, relația literaturii române cu spațiul basarabean, dar și lipsa de interes manifestată de către piața românească față de producția de carte din Moldova: „[...] literatura basarabeană e victima reducăționismului și autosuficienței culturii române. Nu am învățat încă pluralismul cultural, ca dovadă, de pildă, că literatura maghiară din Transilvania nu mai are nici un contact cu literatura română. Vina nu e de o singură parte. La fel și în situația pe care o descrieți foarte bine, în cazul relației dintre cele două părți, de dincoace și de dincolo de Prut, ale României. Cred însă că literatura din România e permeabilă, are capacitatea de a asimila și de a percepe ca pe o alteritate literatura din Basarabia. Inițiativa, ofensiva trebuie să vină de dincolo de Prut. În plan cultural, Basarabia trebuie să cucerească România și nu

invers – acesta-i paradoxul! Tot așa cum România trebuie să cucerească Europa și să o convingă de valorile ei culturale...”. În încheierea interviului, Ion Simuț realizează un bilanț al anului 2005 în literatura română: „2005 este, în primul rând, anul în care a apărut sinteza lui Alex Ștefănescu *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*. Sunt sigur că basarabenii vor avea o dezamăgire când o vor cunoaște, pentru că singurul scriitor basarabeian prezent, tratat separat, este Grigore Vieru. Dacă la acest capitol, al literaturii române din Basarabia, *Istoria* lui Alex Ștefănescu poate trezi mari nedumeriri, în privința altor obiective ea poate aduce mari satisfacții sau neliniștitoare întrebări și cititorilor de la Chișinău sau de la Bălți. Este o carte foarte bine scrisă, cu virtuți publicistice inegalabile, cum nu au celelalte sinteze apărute până acum, cele sembrate de Marian Popa, Ion Rotaru sau Dumitru Micu. Apoi, oferă un tablou limpede al valorilor, simplificat în favoarea scriitorilor generației ‘60 și în defavoarea optzeciștilor. Ca și Eugen Negrici, Alex Ștefănescu consideră postmodernismul un dezastru pentru literatura română. Cartea intră acum, la început de an, în malaxorul debaterilor din presă, care merită, și ele, urmărite. 2005 este, de asemenea, anul în care a apărut volumul al treilea din *Dicționarul general al literaturii române*, coordonat de Eugen Simion, unde literatura basarabeiană își găsește un loc onorabil în sfera literaturii române de pretutindeni. E adevărat că ar fi fost necesară o mai bună reprezentare și o ceva mai detaliată analiză a operei scriitorilor prezenți, dar să vedem partea bună a unei generoase luări în seamă a spațiului literar pruto-nistean. [...] 2005 este anul în care au apărut foarte bune volume de poezii de Petre Stoica, Șerban Foarță, Emil Brumaru și Adrian Popescu, eclipsând ofensiva tinerilor poeți. Este anul în care au apărut foarte bune volume de proză de Florina Ilis, Costel Baboș, Florin Toma, Liliana Corobca, Andrei Oișteanu – cărți care relansează Editura Cartea Românească. Ceea ce e interesant e că și Editura Humanitas investește mai generos în debuturile în proză, făcând să apară în 2005 volume de Anca Maria Mosora, Mihnea Rudoiu și Alain Gavriluțiu, cărți foarte bine primite atât de public, cât și de critică. Editura Polirom ne-a răsfățat cu proză de Ioan T. Morar, Dan Lungu etc., dar mai ales cu o serie de volume de poezii, însoțite de CD: Claudiu Komartin, Elena Vlădăreanu, Dan Sociu, Răzvan Țupa. 2005 este anul în care l-am descoperit pe tânărul poet Constantin Crețan (debutat în 2004 la Brașov, cu o prezentare de Ana Blandiana), publicat acum de Editura Vinea cu două volume deodată, unul prezentat entuziast de Alex Ștefănescu. [...] 2005 e anul în care colecția de ediții critice «Opere fundamentale», coordonată de Eugen Simion, s-a îmbogățit cu volume de Mircea Vulcănescu, Anton Holban, Titu Maiorescu, Nicolae Filimon, Ioan Slavici, Tudor Arghezi, Ștefan Bănuțescu, Sorin Titel, făcând ca întreaga serie să totalizeze, din 2000 până acum, peste 70 de volume. 2005 e anul în care au fost generos receptate cele 12 volume apărute în colecția de antologii ale literaturii basarabene, la Editurile Știința și Arc. Să sperăm că 2006 va fi anul în care literatura basarabeiană se va vedea mai bine decât până acum în România. Mă voi strădui și eu în această

direcție”. □ În *Literatură*, Emilian Galaicu-Păun scrie 3 poeme pentru „Contrafort”. □ În *Simpozion de studii românești la Praga*, Vitalie Ciobanu semnează *Muzica iernii la Praga*, o prezentare a acestui eveniment, aflat la prima ediție, la care au participat, printre alții, Libuše Valentová, Sorin Alexandrescu, Gabriel Dimisianu. □ În aceeași rubrică, Libuše Valentová semnează *Studiile Românești în Cehia. Istorie și actualitate și În sfârșit, Praga are o statuie a lui Franz Kafka*. ■ În *Debut la „Contrafort”* Alexandru Cosmescu semnează poemul *Psychonauticalia*. □ În *Proză*, Vladimir Beșleagă publică *Tomografitti (fragment de roman pierdut)*. □ Rubrica *Despre traduceri* conține un interviu cu eseiste și traducătoarea Ilinca Ilian, intitulat „Șotronul lui Cortázar – un îndreptar practic pentru lenea noastră mentală”. □ Vasile Gârneț semnează rubrica *Revista revistelor* unde, sub titlul *Denunțuri (scriitoricești) în transparență*, sunt prezentate: numărul 4/2005 al revistei „Sud-Est cultural” (notându-se că „Valentina Tăzlăuanu, în editorialul său, consideră că sucombarea polemicii literare de anul trecut pe marginea *Antologiilor de literatură basarabească în sec. XX* este un semn al primitivismului, al revenirii «în țarcul regionalismului» basarabească” și revista „Semn” (Bălți) nr.3-4/2005, de unde se reține, printre altele, editorialul lui Nicolae Leahu, „despre polemica dintre pășuniști și postmoderniști în Basarabia de astăzi”, dar și „un grupaj de texte (jurnal, interviuri, traduceri) despre Festivalul Internațional de Poezie a Lumii Latine, „Ars Amandi”, organizat de Institutul Cultural Român, semnate de cei doi participanți la eveniment din partea Basarabiei, poezii Margareta Curtescu și Adrian Ciubotaru”.

● **[„Convorbiri Literare”, Anul CXXXIX (2006), nr. 1 (121); Revistă fondată de Societatea Junimea din Iași, la 1 martie 1867; Editor: Uniunea Scriitorilor din România; Redactor șef: Cassian Maria Spiridon; apare lunar; format A4, 160 de pagini]** În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează un articol omagial intitulat „*Convorbiri Literare*” la 10 ani din actuala serie, o istorie a revistei în ultimii zece ani. □ Interviul acestui număr, cu titlul *Despre viața interioară secretă a operei literare*, este o reproducă convorbire realizată de Constantin Tomșa cu Cristian Livescu. Acesta oferă o serie de detalii biografice, axate în special pe experiența sa de redactor la ziarul „Ceahlăul” din Piatra Neamț, de conducător al Cenaclului Scriitorilor „C. Hogaș” din județul Neamț, de colaborator al revistei „Ateneu”. □ Irina Mavrodin, în *Cvadratura cercului*, semnează un portret literar intitulat *Vicenția Vara sau poetul ca alteritate multiplă*. □ O serie de însemnări despre Emil Cioran sunt reunite, sub semnătura Svetlanei Paleologu-Matta, în *Neantul și contradicția la un anti-filosof*. □ Un studiu despre istoria și tehnica lecturii publică Maria Carpov, în „*Lectura nu este un variant antropologic fără istoricitate*”. □ Gheorghe Grigurcu reunește o serie de panseuri în *Fișele unui memorialist*. □ Nicolae Stroescu Stănișoară semnează, cu titlul *A plecat autorul Marilor iubiri*, un necrolog Aurel-Dragoș Munteanu. ■ Mircea A. Diaconu, în *Dumitru Radu Popa și morfologia aparenței*, analizează cele două volume de proză ale acestuia, *Călătoria și Fisura*, reeditate sub titlul *Skenzemon!*

(Ed. Curtea Veche, 2005): „[...] în cele două volume din anii ‘80, reeditate azi, Dumitru Radu Popa trăia sub spectrul terorii. Cu un capăt înfîpt în conjuncturile politice, cu celălalt sprijinindu-se chiar de fragilitatea ființei, ea, teroarea, dădea formă lumii și sufletelor ei. La drept vorbind, despre Dumitru Radu Popa, cineva care ar «suferi» el însuși de patologia analizei și de semeția sintezei, ar trebui să scrie o carte. O carte despre cum nu mai e cu puțină cunoașterea și despre cum nu mai e posibil adevărul. În fond, proza lui Dumitru Radu Popa face morfologia aparenței. Spațiul gol lăsat de o scândură lipsă dintr-un gard (scândura cu care trei bătrâniucid un intrus) a devenit pentru noul proprietar o poartă, loc al comunicării și al trecerii. Iată «morală» fisurii și teologia aparenței. La drept vorbind, în surdină, ce-i *Skenzemon!*? Povestea unui geamantan, care se dovedise a fi gol, devenit în timp cu totul și cu totul altceva. O realitate, așadar, în permanentă schimbare care nu poate da seama decât despre ceea ce este tranzitoriu...” □ Mircea Coloșenco semnează o analiză a *Sonetelor lui Eminescu*. □ Ioan Holban, în *Steaua din fântână*, dedică o sinteză liricii lui Ioan Alexandru. □ În *Inedit* este reprodus un *Epistolar Aurel Dumitrașcu – Andrei Zanca*. □ Florin Faifer, în *O sugestie a lui Adrian Marino*, publică o scrisoare primită de la acesta în 1985, în care îi mulțumește pentru articolul publicat în revista „Amfiteatru”. □ Adrian Alui Gheorghe semnează poemul *Proces verbal de predare a lui Eminescu*. □ În *Proză*, cu titlul *Intrarea în politică*, Horia Gârbea publică un fragment din romanul *Crime la Elsinore*. □ Tot aici, Mircea Gheorghe semnează povestirea *Iubire, bibelou de porțelan*. □ În *Cronica literară. Critica poeziei* Cristian Livescu se ocupă de *Mihai Curtean, ultimul venit în constelația concursului de debut în volum „Aurel Dumitrașcu”*. □ În *Critica prozei* Constantin Dram prezintă, în *Romanul și „clipa cea repede”*, romanul lui Emilian Marcu, *Suburbii municipale* (Ed. Augusta, 2005). □ Dan Mănucă, în *Inedite sadoveniene (II)*, discută despre volumul *Pagini de jurnal și documente inedite* (Transpunere dactilografiată a manuscriselor, ordonare cronologică: Constantin Mitru, Maia Mitru, Olga Rusu. Machetă, introducere și note: Constantin Ciopraga, Iași, Editura Junimea, 2005). □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru prezintă cele cinci volume de *Scrieri alese* de Nicolae Esinencu, primele patru fiind tipărite la editura „Prometeu” din Chișinău, în 1999, iar cel de-al cincilea la aceeași editură, în 2002. □ În *Comentarii critice. Proză*, Vasile Spiridon publică cea de-a doua parte a articolului „*Anii împotrivirii*”, prezentare a romanului lui Gellu Dorian, *Împotriva noastră*, apărut în 2004. ■ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu semnează *Între privat și public: un alt Eminescu?*, prezentare a monografiei lui Caius Dobrescu, *Mihai Eminescu. Imaginarul spațiului privat. Imaginatul spațiului public*, volum apărut la editura Aula: „Prima parte a monografiei, cea mai «legată» argumentativ, are ambiția, nu la îndemâna oricui, «de-a demonstra că, în acea parte a sa în care se conturează sau se construiește o imagine a spațiului privat, creația eminesciană se află mai degrabă într-o relație (e adevărat, foarte complexă) de afinitate cu sensibilitatea care caracteriza, în ultimele decenii ale secolului al

XIX-lea, clasele educate, atât în societatea europeană, cât și în cea românească». Este cât se poate de bine venit un astfel de demers, întrucât el are căderea de a mai reteza din aplombul encomiastic vid ideatic al celor care pretind că Eminescu ar fi apărut în cultura noastră din nimic, că el ar fi inovat totul, de la identitate, la limbă literară, filosofie, economie etc. [...] Cel de al doilea palier al monografiei este, prin forța temei sale, mai puțin subtil decât primul, căci a pune în rezonanță idei, atitudini direct exprimate de autor în opera sa cu un context istoric, social suficient de bine cunoscut nu mai poate da rezultatele inedite ca în cazul cartării intimității cu instrumentele mentalităților epocii. Dar studiul criticului rămâne și în această parte riguros, exact, recurgând adesea la document, demitizând anumite evenimente atunci când logica discursivă o cere, niciodată însă în strict interes argumentativ. Caius Dobrescu are suficiente date pentru a explica anumite atitudini radicale ale gazetarului Eminescu, iar unul dintre câștigurile monografiei sale acesta este. Prea puțini s-au încumetat a se avânta pe un teren care cere cam multe abilități și un harnașament bibliografic nu de nasul oricui. Fără buna orientare în *background*-ul istoric gazetăria lui Eminescu nu poate fi nici măcar rezumată, darămite justificată, comentată pertinent. Dincolo de extremismul unor articole se ascundea, de fapt, perpetua încercare a scriitorului de a regândi cultura și civilizația autohtone «în funcție de canoanele clasice și medievale occidentale». La așa pretenții, așa exigență”. □ Liviu Grăsoiu, în *Ex Libris. Apariții neașteptate*, scrie despre *Romanul unui jurnal închipuit*, prezentare a volumului *Jurnalul unei femei singure* de Daniel Tei (Ed. Semne, 2005). □ Mirela Martin se ocupă de romanul *Galeria cu viță sălbatică* în *Constantin Țoiu – reîntemeierea eșuată prin creație*. ■ Despre volumul de versuri al lui Dan Coman, *Ghinga* (Ed. Vinea, 2005) scrie Dan Bogdan Hanu în *Concubinaj thanatic*: „Liniile de forță ale imaginarului sunt, la Dan Coman, marginalii la cămașa de forță în care sinele îmbracă eul, fermitatea acesteia nu îndeamnă însă, cum era și de așteptat, mai deloc la disciplină sau constrângere a discursului, ci la intensificarea reverberațiilor somei ajunse un cumul de senzori prin care se așază semnul de egalitate între autoflagelare și individuația ca lanț de experiențe anamorfoțice: «bat ca descrieratul din inimă și mai ceva ca un descrieratul rezist acestui răs înăbușit». [...] Din frontul zbuciumatei și înspumatei – uneori spumoasei – generații 2000, Dan Coman e printre puținii care, cu pas neșovăielnic, s-a desprins de la bun început. Și nu doar datorită artei poetice, unice în felul ei. Ci, poate încă și mai mult, grație acelor *inefabile*, devenite *indicibile*, care-i dau dreptul de a râde numai posesorului, celorlalți fiindu-le rezervat acela de a lua aminte (și, eventual, note)”. □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, prezintă volumul de versuri al Dianei Geacăr, *Bună eu sunt Diana și sunt colega ta de cameră*, publicat la editura Vinea. ■ În *Istorie literară* Constantin Parascan publică cea de-a cincea parte a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, semnează cea de-a treia parte din *Noi mărturii junimiste*, comentariu pe marginea *Jurnalului* lui Teohari Antonescu. □ În *Literatură universală* sunt reproduse povestirile *Această gură*

de Mario Benedetti, „traducere din limba spaniolă și prezentare de Stelian Ceampuru” și *Noul șah* de Sławomir Mrożek, „traducere de Radka Janowska-Lascăr și Daniel Murgeanu”. □ În *Eseu* Andrei Brezianu semnează *Cele două fețe* ale împăratului, iar Ion Papuc – *Ceea ce știu*, notații pe marginea unor manuscrise ale lui Emil Cioran și Mircea Eliade. □ În *Despăgubiri literare*, cu titlul *Cine a furat perucile?*, este publicat un fragment din volumul lui Mircea Platon, *Ortodoxie pe litere. Îndreptar de fundamentalism literar*, aflat în curs de apariție la editura Christiana. □ Nicolae Crețu semnează prima parte a studiului intitulat *Sintaxa și semantica aluziei: Virgil Mazilescu*. □ Simona Modreanu, în *Actualitatea franceză*, îi dedică un articol lui Michel Houellebecq. □ În *Panoramic editorial*, Mihai Merticaru scrie despre *O „poveste” despre un basm: Tinerețe fără bătrânețe și sentimentul tragic al timpului*, prezentare a studiului cu acest titlu, semnat de Adrian Alui Gheorghe (Ed. Conta, 2005). □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Pictopoeme* de Adrian Lungu și Sorin Anca (Ed. Argo, Bonn); *Critice. Po(i)etica arhetipală*, vol. V, de Mihai Cimpoi (Fundatia Scrisul Românesc, Craiova, 2005); *Citește, Ulise și plângi* de Valeria Manta-Tăicuțu (Ed. Premier, Ploiești, 2005); *Liniștea vânatului* de Valentin Talpalaru (Junimea, 2005); *Trăitori sau trecători prin Târgu’ Iașului* de Constantin Ostap și Ionel Maftai (Ed. Vasiliana ‘98, Iași); *Arborele manuscris* de Dumitru Ion Dincă (Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2005), *Cu flori în gară*, teatru, de Mircea Papiu (Fundatia Culturală „Gheorghe Șincai”, Oradea, 2004); *Scrieri alese* de Gheorghe Ciocoi (Ed. Lumina, Chișinău); *Mare de semne* de Marin Moscu (Ed. Călăuza, Deva, 2004); *Urme de înger* de George Drăghescu (Dacia, 2005). □ Dragoș Cojocaru, în *Cei șapte ani de acasă*, semnează un necrolog Emil Iordache, însoțit e o prezentare bibliografică. □ Daniel Corbu publică fragmente de jurnal în *Carnetele unui deceniu (XVI). Ianuarie 1985*. ■ Valeriu Rusu, în *Varia*, scrie despre „Exportul” cultural românesc, text dedicat manifestărilor „Les Belles Lettres Etrangères” ce a avut loc pe 17 noiembrie 2005, la Aix-en-Provence, la care au participat, printre alții Gabriela Adameșteanu, Mircea Cărtărescu și Ana Blandiana: „Asistăm la o adevărată campanie-maraton la care participă, cu valori culturale românești «exportabile», cum le definește, recent, Horia-Roman Patapievici, directorul Institutului Cultural Român (vezi revista «22», 4-10 octombrie: «Identificăm cultura pentru export»; termenul «export» surprinde, căci cultura nu e o marfă precum brânza, țuica, brazii sau urșii din Carpați), cei doisprezece concurenți. Este semnificativ din acest punct de vedere și articolul lui Vasile Iancu, *Exportul culturii române între utopii și romantism inteligent*, în „Convorbiri literare”, oct. 2005, p. 157-158, care menționează și formula lui Dan C. Mihăilescu, «obsesia exportului cultural». [...] Să vii la Aix fără să faci o referire la prezențe românești excepționale în cultura franceză (M. Eliade, Em. Cioran, E. Ionesco, C. Brâncuși, George Enescu ș.a.), fără să iei contact cu profesorii de limba română și cu studenții lor (care au asigurat jumătate din publicul din sală), care de peste 20 de ani țin aprinsă flacăra culturii românești,

a limbii române, care au asigurat traduceri (benevole) din opera sa, este aceasta o risipă de neiertat a unui potențial cultural filo-român pe care îl găsești bine așezat în acest centru universitar francez. «Exportul» cultural românesc nu poate fi eficient, cât de cât, dacă nu se cultivă și nu se «exploatează» acest «strat» de afinități culturale franco-române, așezat, gospodărește, de atâtea generații de oameni de cultură români, de profesori de limba și literatura română, care, în anumite condiții istorice, au trebuit, adesea, să ia calea exilului: cei mai mulți dintre aceștia fiind «supuși» unui exil definitiv, fără a avea dreptul de a-și odihni rămășițele pământești în țară». ■ Un text critic la adresa liricii actuale semnează Vasile Iancu, în *Frica unora de a nu avea loc sub soare...*: „Am însă, mari îndoieli că vom scăpa atât de curând de valul dejecțiilor aruncate pe hârtie, numite literatură. De obicei, impulsurile de acest fel sunt vitale, nu se sleiesc precum lucrurile fine, gingașe. Parfumul cel mai subtil e potopit de duhoarea stârvului, producătorii textelor scandaloase fac bună casă cu vulgaritatea ce ne inundă din toate părțile, mai cu seamă din direcția, extrem de nocivă, a televiziunilor dominate de spiritul mărunț-negustoresc. Ce-ar fi – îmi vine acum o idee – ca acești făcători de texte porno să propună producțiile lor televiziunilor mereu în goană după senzaționalul ieftin? Dacă li s-ar accepta ofertele – și nu văd de ce n-ar face-o –, cu siguranță vor deveni vestiți. Niște VIP-uri ale «noului val» în poezia românească. Cum își doresc atât de aprig. Iar soarele literaturii îi va încălzi numai pe ei». ■ Se anunță acordarea Premiului Național de Proză „Ion Creangă”: „Fundația Culturală «Ion Creangă» a acordat Premiul național de proză, în cadrul «Zilelor Ion Creangă», desfășurate la sfârșitul lunii decembrie 2005 la Târgu Neamț. Juriul format din Mircea A. Diaconu, Vasile Spiridon, Cristian Livescu, Adrian Alui Gheorghe și Mihai Ardeleanu (președintele Fundației Culturale «Ion Creangă») a decis acordarea premiului scriitorului Gellu Dorian, autor al romanelor *Scriitorul*, *Cartea fabuloasă*, *Sfârșitul*, *Împotriva noastră* și *Insula Matrioșka*. În anii precedenți, premiul a mai fost acordat scriitorilor Horia Gârbea, Ioana Drăgan și Liviu Ioan Stoiciu”.

• [„Cuvântul”, Anul XII (XVII) (2006), nr. 1 (343); Revistă de cultură și de atitudine editată de editura Cuvântul (director general: Aurel Borșan) și de Fundația Amfiteatru (director: Cristian Brancu); lunar; „Apare la 15 ale fiecărei luni”; Format tipografic: A3 (24 de pagini): fondatorul seriei noi: Radu G. Țeposu; editor senior: Mircea Martin; redactor șef: Laura Albulescu; colaboratori permanenți: Anca Băicoianu, Paul Cernat, Gabriel H. Decuble, Michael Finkenthal, Mihai Fulger, Dana Ionescu, Mihai Iovănel, Florian Lungu, Gheorghe Crăciun, Andrei Terian, Ovidiu Verdeș, Rodica Zane; secretariat tehnic și artistic: Mihaela Pavnutescu, Jeni Ghinea] Mircea Martin semnează editorialul *Pentru o coeziune intelectuală*: „Acceptăm scandalul ca metodă sigură de autopromovare. Cădem ușor în admirația derapajelor de tot felul care ne apar ea expresii ale unui temperament puternic și, nu-i așa?, autentic. Ne lăsăm fascinați de anecdotic și de senzațional, confundăm viața însăși cu

anecdoticul și cu senzaționalul. Din aceasta cauză ideile ne plictisesc, iar problematica valorii ne lasă indiferenți. Viața noastră culturală (nu vorbesc de cea politică, să ne înțelegem) e plină de spectacol și de culoare, dar lipsită de coerență și de acel discernământ implicit care face să funcționeze o comunitate intelectuală. O bună parte din viciile societății românești de astăzi sunt purtate (nu fără strălucire, uneori) de intelectualii săi”. ■ Este anunțat Premiul pentru *Cartea de debut* în Poezie, Botoșani, 15 ianuarie 2006, acordat Oanei Cătălina Ninu pentru volumul *Mandala*, Andrei Rotaru pentru volumul *Într-un pat pe cearșaful alb* și Diane Geacăr pentru *bună, eu sunt diana și sunt colega ta de cameră*, toate apărute la editura Vinea. ■ Redacția semnează Premiile „Cuvântul”. *Observații și motivații*: „Ne-am propus ca premiile revistei «Cuvântul» să nu fie exclusiv literare. Cum era firesc ca structura premiilor să reflecte structura revistei, am acordat disciplinelor umaniste atenția pe care o merită, revista noastră fiind printre puținele publicații culturale din peisajul revuistic românesc care premiază constant și programatic științele socio-umane. Am insistat, de asemenea, asupra integrării științelor «tari» într-un concept lărgit de cultură pe care îl propunem mediilor culturale românești și cititorilor noștri”. ■ Sunt anunțate Premiile revistei „Cuvântul”: „Științe umane. Studii culturale. Nominalizări: Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir, *Explorări în comunismul românesc*, vol. 2, Polirom, Iași; Solomon Marcus, *Întâlnirea extremelor*, Paralela 45, Pitești; Cătălin Mihăilescu, *Antropomorfină*, Curtea Veche, București; Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*, Humanitas, București. Premiu: Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir, *Explorări în comunismul românesc*, vol. 2, Polirom, Iași. A prezentat Horia-Roman Patapievică. [...] Literatură. Debut. Nominalizări: Cătălin Ghiță, *Lumile lui Argus*, Paralela 45, Pitești; Anca Maria Mosora, *Arhanghelii nu mor*, Humanitas, București; Oana Cătălina Ninu, *Mandala*, Vinea, București; Alexandru Potcoavă, *Pavel și ai lui se îmbracă pentru festin în hainele de fiecare zi*, Brumar, Timișoara. Premiu: Anca Maria Mosora, *Arhanghelii nu mor*, Humanitas, București. A prezentat Ovidiu Verdeș. Poezie. Nominalizări: Emil Brumar, *Submarinul erotic*, Cartea Românească, București; Nora Iuga, *Fetița cu o mie de riduri*, Cartea Românească, București; Ioana Nicolaie, *Cerul din burtă*, Paralela 45, Pitești; Dan Sociu, *cân-tece eXcesive*, Cartea Românească, București. Premiu: Nora Iuga, *Fetița cu o mie de riduri*, Cartea Românească, București. A prezentat Ana Blandiana. Proză. Nominalizări: Gellu Dorian, *Împotriva noastră*, Cartea Românească, București; Alexandru Ecovoiu, *Ordinea*, Polirom, Iași; Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Cartea Românească, București; Dan Lungu, *Băieți de gașcă*, Polirom, Iași. Premiu: Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Cartea Românească, București. A prezentat Gheorghe Crăciun. Critică, eseu. Premiul «Radu G. Țeposu». Nominalizări: Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei*, Humanitas, București; Dan C. Mihăilescu, *Îndreptări de stânga*, Humanitas, București; Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000*, Editura Mașina de Scris,

București; Călin Teuțișan, *Eros și reprezentare. Convenții ale poeziei erotice românești*, Paralela 45, Pitești. Premiu: Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei*, Humanitas, București. A prezentat Virgil Podoabă. [...] Mass Media. Reviste culturale. Nominalizări: «Euphorion», «Lettre Internationales», «Observator cultural», «Timpul». Premiu: «Lettre Internationales». A prezentat Rodica Culcer”. ■ În *Premiul „Cuvântul” pentru debut*, Ovidiu Verdeș afirmă: „După inflația recentă de cotidian sordid, împănat demonstrativ cu auroolaci, se simțea, poate, în proza noastră, nevoia unei cărți cu arhangheli. Valoarea unei cărți nu stă, evident, în tematică, iar în cazul Ancăi Maria Mosora, adaug, nici în titlul destul de pretențios. Acestea indică doar emanciparea față de linia «dură» ce domină proza tinerilor. Confruntat cu textele unor Ioana Bradea, Ioana Baetica sau Claudia Golea, ca să ne limităm la zona feminină a acestei literaturi, textul de față propune un fel de subversiune a subversiunii. [...] Remarcabile în alte privințe, aceste cărți fie refuză emoția, din dorința autorilor de a fi *cool*, fie o exacerbează retoric, din dorința de a fi *hard*. Controlul emoției – reținute în ton, dar pe deplin asumate – reprezintă, prin contrast, principala calitate a cărții semnate de Anca Maria Mosora. O calitate care, mai ales în contextul unui debut, nu putea trece neobservată”. ■ În *Premiul „Cuvântul” pentru proză, 2005*, Florina Ilis îi răspunde lui Gheorghe Crăciun: „Faptul că ne aflăm aici cu toții, deși venim fiecare, din zone culturale diferite, deseori despărțite doar prin convingeri opuse, exprimate însă în polemici inefficient sau, în cel mai trist caz, printr-o ordine dictată de umori greu de stăpânit, dovedește, cred, că un prim pas, încă fragil, dar convingător, spre ceea ce domnul Mircea Martin definea în discursul său de deschidere o «coeziune a intelectualității» românești s-ar putea realiza începând chiar cu această seară. În ceea ce mă privește, mă bucură nespus să mă alătur tuturor celor care, începând de acum, vor face acest dintâi pas. Doresc, de asemenea, să-i mulțumesc domnului Gheorghe Crăciun pentru frumoasa prezentare pe care a făcut-o romanului meu *Cruciada copiilor*. Cuvintele Domniei sale sunt cu atât mai importante pentru mine cu cât vin din partea unui prozator pe care l-am citit întotdeauna cu bucuria învățăcelului care mai descoperă câte ceva din arta invizibilă și tulburătoare a scrisului”. ■ În *Premiul „Cuvântul” pentru Poezie 2005*, Ana Blandiana, în prezentarea dedicată Norei Iuga, afirmă: „[...] întâmplarea face să am plăcerea de a prezenta anul acesta o colegă, o poetă de valoare, care aș putea spune că nu a aparținut niciunei generații sau a aparținut multora. În orice caz, nu a aparținut unei generații în punctul de pornire. În schimb, s-a integrat și a fost adoptată din ce în ce mai recente, și probabil că procesul va continua. În orice caz, i-o doresc din toată inima. Nu știu cum e mai bine, nu știu care e norocul și care nenorocul, ce e mai greu și ce este mai puțin greu. Oricum, sigur e că și, în fața istoriei literare, ca și în fața judecății de apoi, merge fiecare singur cu opera lui”. □ Mircea Angheliescu, în *Receptarea lui Eminescu*, analizează ciclul de trei volume intitulat *Corpusul receptării critice a operei lui M. Eminescu*, antologie alcătuită de Al. Dobrescu și publicată în 2002. □ Tot în

rubrica *Eminescologie* George Gană scrie despre *Manuscrisele eminesciene facsimilate*. ■ În *Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu”* este reprodus discursul Gabrielei Melinescu, *Eminescu a gândit și a simțit și pentru noi*. ■ Mircea Martin, cu ocazia decernării acestui premiu Gabrielei Melinescu, semnează *Gabriela Melinescu, o ceremonie de iarnă*, apreciind: „Prețuiesc și iubesc în poezia Gabrielei Melinescu această gesticulație tăioasă și această meditație neconcesivă care refuză însă cinismul. Poate se situează deasupra răului – pe care îl denumește, dar nu îl denunță și nu îl generalizează facil și abuziv, astfel încât să poată învălui lumea cu disprețul ei. Dimpotrivă, poemele sale au întotdeauna o mișcare ceremonioasă, o demnitate firească, o noblețe nelipsită de săgâlnicie”.

FEBRUARIE

1 februarie

● [*„Lucefărul”, nr. 4 (728)*] Stelian Tăbăraș, în *Nocturne*, scrie *De circulație balcanică*, succint comentariu pe marginea baladei populare *Voica*. ■ În *Acolade*, Marius Tupan semnează *Premii 2005*, despre Premiile „Lucefărul”, aflate la cea de-a treia ediție: „Am reușit să debutăm și să stimulăm câțiva tineri de real talent, dar și să omagiem autori consacrați, deveniți modele literare. Am mai reușit să acordăm în așa fel premiile, încât ele să nu fie contestate și nici contestabile. Nu le acordăm pe interese și cumetrii. Cei mai buni pe parcursul unui an sunt împovărați cu lauri. Le-o fi lor greu, dar nouă ne e foarte bine. Să vedem cine i-ar putea contesta pe Raluca Dună, Maria Irod, Elena Vlădăreanu, Mariana Criș, Arina Lungu, Irina Budeanu, Teodor Dună, Claudiu Komartin, Bogdan-Alexandru Stănescu, care-s deja certitudini ale literaturii contemporane. Despre Gabriel Chifu și Adrian Popescu nu mai facem comentarii, ei sunt de mult nume consacrate. [...] Apariția la noi în revistă, premiarea înseamnă și validarea celui mai dotați din Craiova, Cluj, Timișoara, Constanța. Alexandria, Slobozia Râmnicu-Sărat. Strategia asta ne-a sporit textele și aria geografică”. □ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă monografia dedicată lui Gellu Naum de către Vasile Spiridon (Ed. Aula, Brașov, 2005). □ În aceeași rubrică, Paul Aretzu semnează, în *Obsesiile lucidității și, la sfârșit, iluminarea*, recenzia volumului de versuri *Orologiul cu statui* de Liviu Georgescu (Ed. Dionis, Botoșani, 2004). □ În *Galaxia cărților*, Ion Roșioru scrie despre volumul de versuri *Viespar în orbite* de Iulian Dămăcuș (Ed. Limes, 2005) și despre antologia *Arc de suflet peste timp*, „editată de Fundația Academică «Vasile Voiculescu» și Casa de Cultură a Sindicatelor Buzău, „cuprinzând creații ale elevilor și studenților laureați la concursul de creație literară «Vasile Voiculescu»”. □ Versuri semnate de Șerban Codrin. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*.

■ Secțiunea *Premiile Fundației Luceafărul* reunește medalioanele literare ale autorilor premiați. Prezentarea evenimentului este semnată de Stelian Tăbăraș: „Nu știu câți dintre dumneavoastră ați fost tentați, văzând lista colaboratorilor «Luceafărului», publicată în numărul dublu al revistei la sfârșitul anului trecut, să încercați fie și o sumară «sociologie» a publicației noastre. Sunt – vasăzică – aproape două sute cincizeci de colaboratori. [...] sunt din toate categoriile de vârstă, aici în «Luceafărul» neobservându-se așa-zisa «luptă dintre generații», în realitate o secvență de luptă pentru afirmare, întrucât timpul – pentru unii – «nu mai are răbdare». O a treia concluzie: Fără ca «Luceafărul» să-și fi propus asta în mod expres, întâlnim, în acest sumar de sfârșit de an, oameni ai scrisului din toate regiunile țării. [...] În primul rând e vorba de lipsa de prejudecăți a celor ce alcătuiesc revista, ei neagând grupuri și grupuscule așa-zis literare, neacceptând să fie doar un program (tot «așa-zis») estetic, programe ce apar de la un timp cu duiumul, acestea abia apoi căutându-și corifeii creatori. «Luceafărul» nu s-a făcut gazdă publicistică pentru anumite găști – fie ele chiar literare – nu a făcut altă politică decât politică estetică, de credință în axiologia bunului gust, a decenței în limbaj și în imaginile scrise. [...] Să nu se înțeleagă de aici că revista publică aleatoriu toate încercările literare. Nu! Criteriile sunt criteriile. Dar sunt cele de mult știute, durabile. Să nu vă închipuiți că, la acordarea acestor premii, opțiunile au fost în deplin consens. Au fost «certuri»! și «susțineri» cu argumente, noi încercând să întvedem în aprecierea unor autori, atât valoarea literară consacrată, cât și «valoarea adăugată», cum ar zice finanțistii. Sau am încercat să întvedem tuiurile crude ale unor destine. Așa cum anticii ghiceau soarta în zborul păsărilor – celebrele auspicii – am încercat și noi să ghicim în poezii, proze, texte critice sau de istorie literară”. Sunt portretizați aici Ana Amelia Dincă (Premiul de Debut), Geo Vasile (Premiul de Fidelitate), Valeria Manta-Tăicuțu (Premiul de Critică), Ana Dobre și Marius Marian Șolea (Premiul de Publicistică), Augustin Cupșa și Claudiu Lucian Amoran (Premiul de Proză), Lavinia Bălulescu (Premiul de Poezie), Bogdan Ghiu (Premiul de Excelență „Laurențiu Ulici”) și Alexandru George (Premiul Opera Omnia). □ În *Istorie literară* Geo Vasile prezintă două volume de versuri: *Puterea iluziei* de Ion Chichere (Ed. Mirton, Timișoara, 2004), în *Iubirea mai presus de viață*, și, în *Epica fabulatoria, Dejun sub iarbă* de Ioan Flora (Ed. Paralela 45, 2004). □ În *Literatura lumii* sunt publicate versuri de Jose Carlos de Vasconcelos, „prezentare și traducere de Micaela Ghițescu”. □ În *Mapamond* Mircea Constantinescu scrie despre *Patrick Süskind & Paolo Coelho & Humanitas*. □ În *Cartea străină*, Geo Vasile semnează recenzia romanului *O casă la capătul lumii* de Michael Cunningham (Polirom, 2005). □ În *Meditații contemporane*, Ion Crețu abordează subiectul falsului literar, în speță a prezentării unei opere de ficțiune drept „nonfiction”, în *Cum să dai lovitură cu un Jurnal*. □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Piatră neagră pe o piatră albă* de César Vallejo. □ Alina Boboc, în *Thalia. Ionesco și comedia umană*, semnează o cronică dramatică a piesei *Ce formidabilă harababură*

de Eugen Ionescu, pusă în scenă la Teatrul de Comedie. □ În *De dincolo de Prut*, Arcadie Suceveanu semnează parte a doua a portretului literar dedicat lui Leo Butnaru, *Poet al „texistenței”*. □ În *Reacții*, Adrian Costache scrie *Din amintirile unui fost scriitor (Sau cum am ajuns în „puțul literaturii”)*. □ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suciuc semnează eseul *Fariseii culturii de ieri și de azi*.

● [**„Revista 22”, nr. [5] (830)**] Adrian-Paul Iliescu semnează o scrisoare deschisă către Andrei Cornea, răspuns la scrisoarea deschisă publicată de acesta din urmă în numărul 829 al Revistei „22”, pe marginea criticilor aduse volumului său, *Anatomia răului politic*: „În scrisoarea deschisă pe care mi-o adresați (nr. 829 al revistei «22») cu privire la noua mea carte, *Anatomia răului politic*, va apărați pe larg, cu citate și trimiteri, de criticile pe care le-am adus maniheismului dvs. doctrinar și menționați ostentativ că eu am detectat răul la Patapievici, Mihăieș sau Boia, dar nu și la Vadim Tudor sau Adrian Păunescu. Din acest reproș se înțelege că ultimii doi sunt într-adevăr răi și ar fi trebuit criticați, în timp ce primii trei sunt prin definiție buni, deci mai presus de orice critică. [...] Maniheismul rezultă și din afirmația dvs. că Patapievici, Boia și Mihăieș ar fi adversarii mei – așadar, vedeți disputele de idei că pe niște războaie între dușmani. Eu însă nu urmăresc anumiți dușmani, ci critic anumite mentalități. Adversarul meu este mentalitatea elitistă de desconsiderare a democrației – pe ea o urmăresc, într-adevăr, deoarece nu cred că de așa ceva avem noi nevoie în România post-totalitară”. ■ Tania Radu, în *Nebunii trecătoare*, prezintă romanul lui Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin înaintea coborârii extraterestrilor printre noi*, republicat la editura Polirom, în 2005: „Gestul în sine poate avea mai multe explicații: nemulțumirea față de receptarea cărții la prima ediție (în 1999, la o editura că și necunoscută, Outopos), gândul că ar putea beneficia de distribuția de cu totul altă anvergură a unei edituri mari sau dorința de a readuce pe piață, practic simultan cu alte două romane publicate ulterior, primul sau titlu. [...] Teribilismul destinat al scrisului lui Lucian Dan Teodorovici manevrează inteligent relația complexă cu personajele, pe de o parte, cu cititorul pe de altă. Prezentul de care ne-am sâstisit îndeajuns după «ospețele» imprudente din proză și filmele ultimei generații își recuperează neașteptat busola în scrisul acestui autor. Dincolo de șarjele comice, condimentate minuțios cu frământări incompatibile cu bodegă (vezi paginile despre identitatea religioasă a personajului povestitor), Teodorovici ascunde un profil de moralist sfios, conștient că s-ar plasa în afară aerului timpului dacă s-ar deconspira. Mici indicii sunt «uitate» totuși printre situațiile ce alunecă în farsă la fiecare pas (un singur exemplu: sinuciderea unui prieten, care călcase cu mașină, beat fiind, o femeie însărcinată). Tot aici s-ar înscrie și alegerea scenei de final – o rescriere ludic-melancolică și autocompătimitoare a știrilor de fapt divers, cu disperăți urcați pe stâlpii de electricitate, amenințând cu sinuciderea. Lumea lui Teodorovici rescrie teribilist realitatea. O face ca să ne câștige atenția, ca și eroul sau. Odată stabilită conexiunea, autorul revine printre noi și privește spectacolul... din sală”.

• [„România literară”, nr. 4] Tudorel Urian, în *Critică literară, Lecturi la zi: Viața ca un film*, se ocupă de proza lui Mirel Brateș, „unul dintre cei mai cunoscuți scriitori de limba română din Israel”. „Stilist impecabil, elogiat de critică, premiat în România și în Israel, simțindu-se în limba română ca peștele în apă, Mirel Brateș devine, cu fiecare nouă carte a sa, o referință obligatorie pentru literatura diasporei de limba română din Țara Sfântă și nu numai”. ■ În *Literatură: La aniversară: Gabriel Dimisianu* sunt publicate o serie de texte dedicate autorului semnate de Daniel Cristea-Enache, Simona Vasilache, Alex. Ștefănescu și Mircea Iorgulescu. □ Tot aici, Ioana Pârvolescu publică parodia „după *Mircea cel Mare și solii* de Dimitrie Bolintineanu”, *Dimi cel Mare și scriitorii*. □ În *Literatură* Ion Murgeanu semnează poeziile *Alegorie, Extazul, Cântec dulce, Domnița postmodernă, Despre preoți și arginți, Limba eretică, Odă, Zăbală pe cimitir, Calea rătăcită*. □ B. Elvin, în *Literatură*, îi dedică, cu titlul *Dina Georgescu, finalul*, un articol cu caracter memorialistic soției lui Paul Georgescu. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru publică *Deodată*. □ În *Lecturi la zi: Sporul casei*, Simona Vasilache publică o recenzie la romanul *Moștenirea familiei Bildungsroman* de Florin Toma (C.R., 2005). □ Daniel Cristea-Enache în *Critică literară, Cartea românească: Felii de viață (II)*, publică partea a doua a studiului dedicat volumului postum de interviuri al Titei Chiper, *Într-o lumină orbitoare*. □ În *Comentarii critice, Semn de carte: Martor incomod* Gh. Grigurcu prezintă volumul lui Corneliu Buzinschi, *Ocultism și harababură*, o „culegere din articolele pe care le-a publicat în anii ‘90, în diverse periodice, între care «România liberă», «Dreptatea», «Alianța Civică», «Baricada», «Cuget», «Ateneu»”. ■ În *Istorie Literară*, Ion Simuț scrie despre *Mersul ediției Hasdeu*, „începută în 1986 la Editura Minerva de către Stancu Ilin, după zece ani de cercetare în cadrul Institutului de Istorie și Teorie Literară «G. Călinescu»”. Autorul apreciază că acestei „[construcții] nu i se vede decât temelia, Ordinea așteptată vine foarte greu, făcând ca opera hasdeeană să persiste într-o nebuloasă editorială. Din 2000 încoace, cei doi editori ai operei lui Hasdeu au dat la iveală și alte volume: Stancu Ilin, publicistica politică din anii 1859-1868, iar I. Opișan, pe cea din anii 1869-1902. Tot I. Opișan a mai restituit studiile și articolele economice și folcloristica, în câte două volume speciale, iar corespondența inedită, într-unul. Au fost publicate astfel alte zece volume din opera lui Hasdeu, în afara ediției critice, dar care pot intra în serie. Speranțe sunt, căci Stancu Ilin și I. Opișan sunt editori cu merite incontestabile, dar programul editorial nu se leagă într-o coerență dezirabilă, într-un corpus unitar”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică bucata de proză *Zăpada suedeză*, dedicată „tinerilor naratori români sexoși”. ■ În *Amintiri* sunt publicate o serie de *Scrisori inedite de la N. Steinhardt*, însoțite de o notă explicativă a Eugeniei Tudor-Anton. □ Adela Popescu publică poeziile *Amin!*, *Semnal* și *Neliniște*. ■ În rubrica *Document. Scriitori în arhivele CNSAS*, Ioana Diaconescu scrie despre cazul lui Nicolae Carandino. □ În *Literatură, Cronica Ideilor*, Sorin Lavric publică un eseu intitulat *Tehnica repetiției*, aducând în discuție volumul

lui Thomas Bernhard, *Vechi maestri*. □ În *Literatură*, Mircea Popa scrie despre *Pădurea spânzuraților în limba turcă*. Romanul lui Liviu Rebreanu „a apărut într-o colecție foarte îngrijită de traduceri din literaturile europene și este tradusă de d. Ziya Yamaç”, în noiembrie 1942, menționându-se și faptul că volumul „a apărut în 3000 exemplare din care s-au vândut în primele șase zile de la apariție, 1000 exemplare. Romanul a fost prezentat printr-o vitrină specială a Bibliotecii Insel din Istanbul și a fost comentat favorabil de presa turcă”. □ În *Literatură*, Ștefan Cazimir scrie, în „*Deocheatele*” lui François Villon, despre traducerea realizată de Romulus Vulpescu, volumul fiind publicat, în 2005, la editura Semne. Acesta apreciază că „nu există traducător român, nici – să zicem – Coșbuc în *Divina Comedie*, nici Șt. Aug. Doinaș în *Faust*, care să fi dus mai departe scrupulul pluridisciplinar și acribia filologică decât Vulpescu în interpretarea lui Villon. Cât privește inventivitatea verbală a traducerii, aici raportările își pierd sensul, căci darul în materie al celui despre care vorbesc sfidează orice comparație”. □ Marina Constantinescu, în *Cronica dramatică: Orașul de basm*, prezintă dramatizarea romanului pentru copii al lui Nikolai Nosov, *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*, pusă în scenă la Teatrul Odeon din București, spectacolul fiind semnat de Al. Dabija. □ Doina Condrea Derer în *Meridiane, Patru cărți și trei premii* prezintă *Călătorul nocturn (Il viaggiatore notturno, Feltrinelli, Milano)* de Maurizio Maggiani, roman distins cu Premiul Strega pe 2005, volumul *Judecătorului meu (Al mio giudice, Rizzoli, Milano)* de Alessandro Perissinotto – premiul Grinzane Cavour pentru proză în anul 2005 –, romanul lui Antonio Scurati, *Supraviețuitorul (Il sopravvissuto, Bompiani, Milano, 2005, premiul Campiello)*, precum și *Trimite-mi vorbă (Mandami a dire, Bompiani)* de Pino Roveredo (laureat, și acesta, al premiului Campiello). □ În *Corespondență din Praga: Din Boemia până în Carpați*, Libuše Valentová prezintă ultimul roman al prozatorului ceh Martin Vopenka, intitulat *Moje cesta do ztracena – Putování s Benjaminem*. □ În *Meridiane* sunt trecute în revistă *Noutățile literare din Mexic*; este publicat un necrolog însoțit de o notă bio-bibliografică dedicată scriitorului chinez Pa Kin; se anunță comemorarea lui Romain Gary într-un număr recent al „Cahier de l’Herne”, coordonat de Paul Audi; se anunță premiera, pe 2005, de către publicația britanică „Literary Review” pentru „descrierea de cel mai prost gust a sexualității”, lui Giles Coren, „care a debutat ca romancier cu volumul *Winkler*”. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. ■ Se anunță, într-o notă, premiera Gabrielei Melinescu de către Academia Suedeză pentru „introducerea literaturii suedeze în străinătate”. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, rubrică semnată de *Cronicar*, este menționat, printre altele, interviul oferit de Gabriela Melinescu cu ocazia primirii Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu”, la Botoșani, interviu apărut în numărul 60 din 21-27 ianuarie 2006 al „Suplimentului de cultură”. Tot aici, se anunță aniversarea apariției numărului 100 de către revista „Dilema veche”.

2 februarie

● [„Cultura”, nr. 7 (59)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu prezintă numărul 12/2005 al revistei „Viața Românească”, fiind remarcate aici *Poemul înstrăinării* de Liviu Ioan Stoiciu și fragmentul de roman intitulat *Mut*, de Dan Stanca. Este discutat și *Dosarul* revistei, intitulat *Aromânii, europeni ai primei ore*, trecându-se apoi la *Documentarul „Vieții Românești”* semnat de Marin Diaconu; de asemenea, este analizat în detaliu interviul realizat de Ecaterina Preda cu Vasile Andru; din ultimul număr al revistei „Observator cultural” este discutat amplul interviu luat de Ovidiu Șimonca lui Gabriel Liiceanu; se trece apoi la numărul 3/2006 al revistei „România literară”, fiind comentate, printre altele, convorbirea dintre Nicolae Breban și Mircea Iorgulescu, dar și comentariile la volumul *Istoria literaturii contemporane din 1941 până în 2000* de Alex Ștefănescu. □ În *Cultura Politică*, Adrian-Paul Iliescu semnează *Continuitatea și apogeul sultanismului intelectual*, concentrându-se în special pe figurile lui Titu Maiorescu și Nicolae Iorga. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează partea a treia din *Artă fără meserie*, amplu comentariu pe marginea volumului *Reconstituiri necesare. Ședința din 27 iunie 1952 a Uniunilor de creație din România*, „ediție îngrijită de Mihaela Cristea” (Polirom, 2005). □ În *Cultura Literară. Cronica la zi*, Daniel Cristea-Enache în dedică un articol omagial lui Gabriel Dimisianu, la împlinirea vârstei de 70 de ani. □ În *Texte și contexte*, Constantin Coroiu semnează *Sadoveanu dincolo de operă*, text cu caracter biografic. ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a treia parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”, dedicat lui G. Călinescu și E. Lovinescu. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul *Cenzorul meu* de Gheorghe Sion. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian prezintă, în *Sociu mis à nu*, volumul lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (C.R., 2005): „Debutând cu *Borcane bine legate, bani pentru încă o săptămână* (Editura Timpul, Iași, 2002), reluat, într-o variantă augmentată, cu titlul *Fratele păduche* (Editura Vinea, București, 2004), Dan Sociu s-a așezat de la bun început în prima linie a poeziei milenariste. Alături de Marius Ianuș, Răzvan Țupa și Elena Vlădăreanu, poetul botoșănean concretiza ceea ce am numit «mimetismul trăirii», adică orientarea «realistă», prozaică, senzorială, biografică și anecdotică a noii generații, în opoziție cu «mimetismul viziunii» ilustrat de autori precum Dan Coman, Teodor Dună, Claudiu Komartin sau Ruxandra Novac. În cadrul direcției amintite, tânărul debutant se distingea însă prin înscenarea programatică a evenimentialului plat, supus deformărilor sarcastice, prin subiectivitatea recesivă și sensibilitatea deceptivă, dar mai ales prin patetismul substanțial care anunța una dintre cele mai puternice voci ale ultimului val poetic”. □ Dana Ionescu, în *În căutarea biografului*, semnează o recenzie a volumului lui Mircea Horia Simionescu, *Literatură dus-întors* (Ed. Bibliotheca, 2005). □ Mihai Iovănel dedică o amplă analiză „contrautopiei” *Noi* de Evgheni Zamiatin, „traducere de

Cornelia Topală” (Ed. Leda, 2005), în *O explozie de acum un secol*. ■ Alex Goldiș, în *Fals jurnal de călătorie*, prezintă volumul *În intimitatea secolului 19* de Ioana Pârvulescu: „Chiar când își propune să decanteze și delimiteze cu precizie datele, istoria Ioanei Pârvulescu virează către o istorie fermecată plus, există un relief blecherian în nostalgii care evenimentul e decupat de pe fond cotidian. Despre locuitorii secolului 19, note vag tautologic, autoarea, nu se poate ști decât că au existat în secolul 19. [...] Tocmai pentru că e o planetă, realitatea secolului 19 trebuie inventată, în falsul jurnal de călătorie al Ioanei Pârvulescu la fiecare pas”.

□ Rodica Grigore, în *Un avatar al lui Fernando Pessoa*, recenzează romanul acestuia, *Anul morții lui Ricardo Reis*, „traducere de Mioara Caragea” (Polirom, 2003). ■ În *Cultura Controversei* se regăsește partea a doua a *Dosarului* intitulat *Limitele Compromisului* în cadrul căruia Leon Volovici semnează *Compromis și geografie*, Alex Ștefănescu – *Dacă aș fi tânăr...* („Este adevărat că există autori fără valoare care exclusiv prin compromisuri dobândesc o poziție privilegiată în societate. Ei merită, fără îndoială, să fie supuși oprobiului public. Dar ei nu sunt scriitori, sunt impostori. Discuția noastră se referă la scriitori. În ceea ce mă privește, m-am străduit toată viața să nu fac compromisuri, dar tot am făcut. Și de fiecare dată suferința mea a fost mult mai mare decât aceea pe care eventual am provocat-o cititorilor. Pe de altă parte, am remarcat faptul că lumea literară m-a sancționat pentru compromisurile făcute, dar și mai tare m-a sancționat pentru... refuzul de a face compromisuri. Este ceea ce mi se întâmplă în momentul de față, după ce am publicat *Istoria literaturii române contemporane*. Întrucât consider această carte – trebuie să fiu, iată, patetic! – cartea vieții mele, m-am străduit să nu fac în paginile ei nici un compromis, mi-am reprimat sentimentalismul (principala cauză a compromisurilor, în ceea ce mă privește) și, drept urmare, am declanșat o furtună de proteste, unele foarte asemănătoare cu niște accese de isterie. Dacă aș fi tânăr, în curs de formare, aș putea crede că societatea vrea de la mine să fac compromisuri și că mă sancționează că nu le fac. Din fericire, nu mai sunt tânăr...”), Mircea Tomuș – *Concesii, circumstanțe, unități de măsură* („În plan literar, după ce prima generație de diriguitori comuniști ai culturii a legiferat un model îngust și rigid, cu eforturile împletite dar deloc conjugate ale unor mari supraviețuitori ai epocii trecute, ale unor tineri îndrăzneți dar și ale unor strategii mai mult de ocazie, s-au produs, cam de prin 1955 până prin 1965, câteva breșe în armura oțelită a modelului: o anume deschidere spre universal, incluzând chiar și unele părți din Occidentul blamat, o punte din ce în ce mai rezistentă, chiar dacă nu totală, spre trecutul propriu, cu țintă către perioada dintre cele două războaie, o repunere, măcar parțială, a genurilor artistice în tiparele lor estetice firești. Generația care a profitat cel mai mult de această spărtură, numită a anilor ‘60, pe lângă faptul că a lărgit și consolidat aceste trasee, pe cât i-a fost în putință, a încercat să reintroducă, în ecuația complexă a produsului estetic, termenul originalității individuale, atât de ignorat și chiar blamat cu numai câțiva ani în urmă. După care, generațiile deceniilor care au urmat au procedat

fiecare după același plan strategic, lărgind și îmbogățind părții și spații, chiar dacă la nivel tactic abordările au fost mult diferite; ei n-au ignorat, spre exemplu, ba dimpotrivă, polemica deschisă, uneori ascuțită, cu generațiile anterioare, care, potrivit vechiului obicei românesc, au fost încărcate cu întreaga răspundere a păcatelor trecute. [...] Firește că dreptatea ideală există, în mod ideal, și este bine să n-o ignorăm; măcar pentru a putea măsura distanța de la ceea ce s-a făcut la ceea ce ar fi trebuit să se facă, în mod ideal, sau la ceea ce gândesc unii că ar fi trebuit să se facă. Cu condiția să se respecte adevărul lucrurilor; păreri în termeni generali se pot formula, este loc pentru toate, dar pentru aprecieri și, mai ales, pentru sentințe, este nevoie de fapte, se cer dovezi; lucrurile trebuie cunoscute, înțelese și arătate în adevărul lor adevărat. Dacă tot s-au făcut concesii, limitele lor nu pot fi stabilite decât de circumstanțele date, reale, apreciate cu obiectivitate, și de rezultatele înscrise în documente rămase, tot reale, cântărite cu dreptate.”).

□ În *Cultura Literară* Cătălin D. Constantin semnează partea a doua a studiului dedicat lui *Max Blecher, Întâmplări din irealitatea imediată. O lectură antropologică*. □ În *Cultura Memoriei*. Sertar Niculae Gheran semnează *A murit Tudor Arghezi!* □ În *Lovitura liberă* Horia Gârbea scrie *A fost odată un poet*, tabletă despre Mircea Cărtărescu. □ În *Cultura*. *Sensuri și nonsensuri* este amintit, într-o notă, un articol semnat de Gheorghe Crăciun, apărut în numărul din 26 ianuarie – 1 februarie al revistei „Observator cultural” în care acesta constată că „peisajul literar românesc postdecembrist este dominat de «tinerii noștri revoltați de serviciu»”. De asemenea, este semnalat, din aceeași revistă, dialogul dintre Carmen Mușat și Norman Manea ce conține o serie de „confesiuni privind motivele plecării sale din România ceaușistă. Dintr-un exagerat spirit de sinteză, Norman Manea aglutinează aceste motive (de pertinența cărora nu ne îndoim) într-o sintagmă îndoielnică prin echivocul și elasticitatea ei: «ca să scrii, trebuie să trăiești [...] Cimitirele sunt pline de scriitori care nu mai scriu». Acesta este un adevăr; iată încă unul: și istoriile literare sunt pline de scriitori care nu mai scriu nimic. Una peste alta, o formă acută de vitalism pare să-l țină la adăpost pe emitentul sus-numitelor panseuri de orice posibilitate de eternizare”.

• [„**Dilema Veche**”, nr. 5 (106)] Editorialul lui Andrei Pleșu, intitulat „*Pot să vă mai enervez cu ceva?*”, abordează tema interviului. Acesta apreciază că „există o strategie, o stilistică și o vocație a interviului. Trebuie să știi să ascuți, să știi să întrebi, să-ți alegi bine interlocutorul și, mai ales, să știi ce vrei să obții de la el la capătul discuției. Marii intervieweri (Tita Chiper, de pildă) au darul de a scoate nu numai ce e mai bun în partenerul de dialog, ci și ce e mai secret, mai impredictibil în subteranele alcătuirii sale: omul ajunge să reflecteze asupra unor teme noi sau să dea în vileag gânduri latente, neexprimate încă. Un interviu bun potențează personalitatea celui interviuat. Iar un interviewer bun cultivă dozajul optim între provocare și discreție. În genere, dacă la sfârșitul lecturii îți minte mai curând întrebările decât răspunsurile, ai de-a face cu un eșec. Interviewatorul s-a pus în valoare pe sine și și-a transformat interlocutorul în materia primă a unui

program (sau a unei stratageme) de ordin personal” și concluzionează: „Liiceanu, care practică «voluptatea de a te indigna», va fi citit cu plăcere, în ultimul număr al Observatorului cultural, articolul intervievatorului său despre Mircea Eliade. Acesta (intervievatorul) e cutremurat de indignare, mahnire, revoltă. E înspăimântat, sufocat de atâta turpitudine, devastat de «odiosul Cioran» și de omagierile «boante», festivistice, ale acestor agenți ai răului. Prevăd că tonul acesta dialogic, tolerant, contemplativ, nuanțat va produce iarăși nervi de tot soiul. Și iarăși conducerea revistei va ofta amar: «De ce cred oare unii că numai ei au dreptate, de ce suntem «degrabă vărsători de apelative» dezonorante, de ce, ah, de ce nu ne iubim?»”. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță publică poemul *Oameni și câini*. □ Andrei Codrescu scrie despre *Rușinoasa tăcere a bibliotecarilor americani*. □ Vintilă Mihăilescu semnează un eseu intitulat *Șamanii culturii*. □ Anca Manolescu comentează, în *Hotărârea de a intra în vorbă cu Socrate*, volumul lui Andrei Cornea *Când Socrate nu are dreptate* (Humanitas, 2005). □ Stela Giurgeanu scrie despre *Realitatea cârților virtuale*, într-un dialog cu Răzvan Penescu, creatorul LiterNet: „În spațiul virtual lucrurile sunt mai vii și mai libere. Informația circulă mai repede, nu te limitează un spațiu, nu ești legat de o tipografie și de toate obstacolele birocratice și financiare pe care le-ar implica editarea unei reviste tradiționale. [...] deși dezavantajele culturii virtuale nu prea există, prejudecățile încă persistă. «Asta este o problemă pe care nu știu exact cine a creat-o, dar felul în care ea se perpetuează nu e real. În ceea ce privește *audio-book*-ul, problema de accesibilitate ar apărea doar dacă l-ai pune într-un dulap, iar reticența în cazul aplicațiilor multimedia se poate explica probabil doar printr-o lene de a te apropia de calculator, fiind deci o prejudecată nefondată. Probabil că doar pentru cineva care nu a avut de-a face niciodată cu un PC, lucrurile sunt dramatice, dezavantajele – totale, avantajele – inexistente. Dar vorbim, până la urmă, de o problemă de adaptare pe fundalul căreia se aud niște ecouri de genul: diferența dintre generații, tehnologie vs tradiționalism... Asta este lumea în care trăim, trebuie să ne adaptăm»”. □ Dan C. Mihăilescu publică eseu *Lectura ca un trup fierbinte*.

● [„**Observator cultural**”, nr. [5] 306 (49)] În *Informații*. La zi se anunță decernarea primului premiu „Mihail Avramescu” criticului literar Cornel Ungureanu. ■ În *Editorial*, Carmen Mușat scrie despre *Actualitatea lui Eminescu*: „Eminescu nu a încetat niciodată să fie contemporanul nostru, iar opera sa nu a încetat niciodată să fie actuală, cu toate calitățile, contradicțiile și inegalitățile ei, indiferent că vorbim despre poezia, proza sau publicistica celui mai cunoscut (nu însă și cel mai citit) scriitor autohton. [...] Profundă, provocatoare, actuală în multe privințe, dar nu de puține ori datată și contradictorie, gândirea eminesciană – așa cum apare ea în scrierile politice și în publicistică – ar merita o dezbatere avizată, care să pună în lumină și zonele de umbră ale unei opere excepționale, care să atingă și subiectele tabu – cum ar fi cel al antisemitismului, al conservatorismului sau al naționalismului exacerbant al poetului. Să nu uităm,

totuși, că Eminescu a fost un om al timpului său, a gândit și a scris influențat, în bună măsură, de ideile epocii în care a trăit, s-a înscris în orizontul de așteptare creat de ideologia romantică europeană. A-l judeca astăzi fără a ține cont de contextele operei, prin prisma unei grile de lectură exclusiv postmoderne, este la fel de eronat ca a refuza, din principiu, orice discuție pe marginea scăderilor unei opere care nu are câtuși de puțin nevoie de «apărători din oficiu», ci de analiza critică, lucidă și nuanțată. Și care are nevoie, în primul rând, de o lectură atentă și constantă”. □ În *Politic*, Gabriela Adameșteanu semnează un articol despre *Personalizarea reformei în sănătate*. □ În *Actualitate*, Doina Condrea Derer face o trecere în revistă a manifestărilor dedicate, în Italia, României; discută despre „Caietele Premiului «Giuseppe Acerbi»”, tipărit în 2005, și dedicat nu numai celor doi laureați și romanistului Marco Cugno (pentru opera sa de traducător), ci și literaturii române („Secțiunea centrală, cea mai stufoasă a volumului (deschisă de *Miorița*, *Meșterul Manole* și de două poezii de Blandiana, în original și în italiană), este urmată de peste douăzeci de studii, tot atâtea sinteze privind istoria, limba și cultura noastră. Alături de câțiva români (între care Brâncuși, cu câteva aforisme) și de Ezra Pound (cu o notă despre marele nostru sculptor), întâlnim numele celor care se consacră de ani buni studiului problemelor de istorie sau cultură românească, precum Bianca Valota și Lorenzo Renzi (semnatar a două studii erudite), alături de universitarii din peninsula, Gh. Carageani, D. Cepraga, M. Cugno, B. Mazzoni, Angela Tarantino, dar și de alți cercetători de valoare.”). Se trece apoi la Festivalul Cărții din Pisa unde România a participat ca invitat de onoare. ■ În *Polemici*, redacția revistei publică, cu titlul *Silviu Lupescu versul Gabriel Liiceanu*, o notă justificativă ce precede un text al lui Silviu Lupescu, director al editurii Polirom, referitor la afirmațiile făcute de G. Liiceanu în interviu față de activitatea acestei edituri în „acțiunea de resuscitare a noii literaturi”: „Convingerea noastră este că literatura română este o acută și gravă miză editorială și că, indiferent de strategiile de promovare, atenția pentru această literatură nu trebuie să ne lase indiferenți. Și «Observator cultural» va continua să acorde atenție promovării cu spirit critic a scriitorilor români, fiind receptiv la noile tendințe din literatura română. În definitiv, replica lui Silviu Lupescu către Gabriel Liiceanu poate fi începutul unei dezbateri despre cum au acționat editurile noastre în prezentarea și susținerea literaturii române”. ■ Silviu Lupescu, în *Despre debuturi și indignări*, clarifică situația privind poziția editurii Polirom în problema debutanților și afirmă: „Editura Polirom a vizat în special stimularea interesului pentru literatura autohtonă, debutul fiind doar parte a acestei strategii. Mi se pare anormal, am spus la lansarea colecțiilor noastre, că doar în România, cu rare excepții, literatura contemporană nu se regăsește în topurile de vânzări. Pentru a ajunge în topuri însă, autorii au nevoie de edituri interesate care să îi publice și să îi promoveze, iar editurile au nevoie de autori. Polirom nu este nici prima, nici ultima editură cu un asemenea program, așa putea aminti Paralela 45, Nemira, Compania, Vinea, Dacia, Pontica,

Est, Corint ș.a. Mai recent, Humanitas a inaugurat chiar o colecție de... debut. Orice concurență nu poate fi decât stimulativă. Interesul de care cu toții ne-am bucurat din partea presei denotă că a existat o așteptare a cititorilor în aceasta direcție. Poate că Gabriel Liiceanu are o «mână bună», poate ca domnia sa merge la sigur mizând pe faptul că din orice tânăr pe care-l publică va rezulta «un Cărtărescu», noi, ceilalți, suntem însă inevitabil supuși riscului». În continuare este reprodus un amplu fragment din interviul acordat de G. Liiceanu revistei „Observator cultural”. ■ Florina Pîrjol, în *Literatură*, scrie despre *Ridicole iubiri autoficționale*, o recenzie a romanului semnat de Oana Orlea, *Alexandra iubirilor*, „traducere de Elena-Brândușa Steiciuc” (Ed. Compania, Colecția „Contemporani”, 2005): „Partea cea mai bună a romanului e cea din umbră: discret, în spatele divanelor, se conturează, din detalii disparate, o lume conectată la real, cu nedreptăți, sărăcie (târgurile de vechituri, lipsurile de tot felul, prăbușirea în mizerie a aristocrației de dinainte de război etc.), securiști, telefoane ascultate, întâlniri clandestine. Aici, textul capătă coerență și forță și e clar că, de aceasta dată, experiența e tradusă fericit în ficțiune; nu e un document sec, o radiografie indiferentă a unor ani cruzi, ci una subiectivă, participativă și verosimilă (nu neapărat în sensul adecvării/ raportării exacte la un referent istoric verificabil). Abia în zugrăvirea acestei metarealități, Oana Orlea e cea pe care o știm din cărțile scrise în românește. E punctul din care romanul ar putea fi recuperat și salvat de la facilul în care deocamdată plutește indecis. În mod cert, confesiunea feminină, dulceagă și melancolică – chiar sub pretextul recuperării destinului personal, tragic îngropat în molozul istoriei – nu i se potrivește prozatoarei”. ■ În aceeași rubrică, Alexandru Matei semnalează că *Poezia bună vine de la Botoșani*, într-o prezentare a volumului lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (C.R., 2005): „Poemele lui transfigurează aceeași realitate sordidă reprezentată în poezia «fetelor rele», dar pe Dan Sociu îl interesează mai mult experiențele sale cotidiene, oricât de neînsemnate par a fi, decât exemplaritatea unui destin «douămiist»; poetizarea firescului, oricât de banal ar putea fi el, dar fără a se strădui să ridice banalul la rangul de ultim răcnet estetic, așa cum fac minimaliștii; livrarea observațiilor minuțioase făcute de el asupra lui însuși: o autoscopie veselă, revigorantă și, cine știe, poate chiar exorcizantă. Ancorarea în cotidian îl apropie de Răzvan Țupa, dar la Sociu niciun moment intenția «iluministă» a re-sensibilizării și re-mentalizării publicului nu-și face simțită prezența. Poezia botoșăneanului nu spune multe și se teme de megafon. [...] Pentru că poate fi citit și așa, ca o poveste, nu numai ca rezultat al unor stări intermitente de grație, cred că volumul de *cântece eXcesive* al lui Dan Sociu nu e o simplă culegere de poeme. Cearta dintre expresie și *mimesis* nu-și mai are aici rostul, pentru că avem atât autenticitate a trăirii, cât și verosimil dramatic, de la grecescul *drama*, acțiune”. ■ Adina Dinițoiu abordează același subiect, recenzând și ea volumul de versuri al lui Dan Sociu, *cântece eXcesive*, cu referire și la cele precedente, *borcane bine legate, bani pentru încă o săptămână*

(Junimea, 2002) și *fratele păduche* (Ed. Vinea, 2004): „O poezie a banalului cotidian, nu atât de ironică precum a optzeciștilor, ci mai amară și mai dramatică, nu atât de fățiș intertextuală, ci mai discretă, având, oricum, doza ei de imaginar și intertext, contrapusă cotidianului nud. [...] În genere, *cântecele eXcesive* sunt cele mai puțin originale, cărăresciene în discurs; totuși, ceea ce îi aparține lui Dan Sociu, aici, dar mai ales în celelalte două secțiuni – părțile de rezistență –, este gravitatea neobișnuită a tonului, ceea ce am numit poezia amară și dramatică, împinsă uneori până la morbid”. ■ Paul Cernat, în *Studii culturale*, reunește prezentarea a două volume, Ruxandra Cesereanu & Co., *Made in Romania. Subculturi urbane la sfârșit de secol XX și început de secol XXI* (Ed. Limes, 2005) și Adrian Majuru (coord.), *Bucureștiul subteran. Cerșetorie, delincvență, vagabondaj* (Ed. Paralela 45, 2005), în *România și subculturile periferiei*. Referitor la primul volum, acesta afirmă: „În general, tinerii co-autori ai cărții se dovedesc a fi niște observatori sociali foarte mobili, cu condei iute, mai înzestrați (deocamdată) pentru gazetărie și proza modulară decât pentru studiul științific propriu-zis. Tendința către comparații istorice și mitologice de efect (preluate probabil de la Ruxandra Cesereanu), către speculații identitare improvizate și artificii literaturizante simpatice, mai mult sau mai puțin «postmoderne», plasează majoritatea contribuțiilor în zona publicisticii culturale inteligente (gen Dilema), mai puțin în cea a antropologiei sau (încă și mai puțin) a sociologiei. Vivacitatea gândirii și prospețimea scriiturii, libertatea atitudinii și îndrăzneala speculativă, abundența și percutanța ideilor (nu întotdeauna duse până la capăt și, uneori, bruiate de confuzii reduționiste), ca să nu mai vorbim de mostrele folclorice de mahala (de un umor involuntar de-a dreptul irezistibil...) fac însă din prezentul volum nu numai o lectură delectabilă în sine, ci și un excelent exercițiu pregătit pentru demersuri mai «mature»”. ■ În aceeași secțiune, Diana Florea scrie despre *Gulagul generalizat*, o analiză a volumului Ruxandrei Cesereanu, *Gulagul în conștiința românească. Memorialistica și literatura închisorilor și lagărelor comuniste*, „ediția a II-a revăzută și adăugită (Polirom, 2005): „În cazul unui text de tipul celui oferit de Ruxandra Cesereanu intervine [...] și criteriul științific, prin aportul adus la studiul fenomenului Gulag. Din acest punct de vedere prezintă interes demersul comparatist (autoarea luând ca punct de reper memorialistica și literatura rusă despre gulag), dar mai ales tipologiile și analizele de mentalitate realizate în capitolul dedicat memorialisticii române. *Gulagul în conștiința românească* cuprinde, spre exemplu, un portret al deținutului politic român ca tip uman, o schiță pentru o «eshatologie» a detenției sau o încercare de fenomenologie a torturii din perspectiva experimentului Pitești. În ciuda dimensiunii impresionante, volumul reprezintă totuși doar o introducere, un instrument de orientare în peisajul literaturii pe această temă. Textul se structurează pe alocuri ca o colecție de recenzii, bogate în sugestii, ale căror implicații nu sunt însă urmărite în analize mai strânse”. ■ Ovidiu Pecican, în *Infernul de alături*, se dedică prezentării aceluiași volum al Ruxandrei

Cesereanu: „Tipul de reconstituire încercat de Ruxandra Cesereanu cu mijloacele analizei literare este deci motivat de aspirații etice, fiind, totodată, o formă de implicare socială în elucidările prioritare ale postcomunismului. În aceste caracteristici stau și forța demersului, dar și slăbiciunile lui. Se pot reproșa, astfel, cu îndreptățire, opțiunea exclusivistă pentru sursele narative, nu și pentru realități, metodologia mai degrabă jurnalistică decât istorică, un decupaj cu teză. Odată acceptată însă formula propusă de autoare, nimic nu-l împiedică pe oricare dintre cititorii de astăzi să se metamorfozeze în cercetătorii de mâine, suplinind bărbătește, prin rezultatele osteneții proprii, lacunele ori neîmplinirile constatate. [...] O mai atentă cantonare într-o zonă controlată cu unelte specializate și mai precizate – fie și cu păstrarea interdisciplinarității – i-ar aduce Ruxandrei Cesereanu o recunoaștere optimizată față de cea, deloc neglijabilă, de care dispune deja. Dar poate că, spunând acest lucru, nu fac decât să cedez în fața propriilor prejudecăți. Se prea poate ca formula plină de nerv jurnalistic a scrișului eseistei să fi împrumutat de la eroul scrișului mediatic și instrumentarul, analizele ei aparținând tocmai zonei superioare a gazetăriei. Oricum ar fi, o carte precum *Gulagul în conștiința românească* impune atenției o autoare inteligentă, curajoasă și perseverentă în zonele cele mai incomode ale curiozității și vieții noastre”. □ Oana Fotache, în *Politica iubirii și arta învățării* semnează o recenzie la volumul lui George Steiner, *Maeștri și discipoli. Prelegerile „Charles Eliot Norton“ 2001-2002*, „traducere de Virgil Stanciu” (Ed. Compania, Colecția „AltFel”, 2005). □ Corin Braga, în *Antropologie*, scrie despre *O teorie a vizualului*, prezentare a volumului lui Doru Pop, *Ochiul și corpul. Modern și post-modern în filozofia culturii vizuale* (Dacia, Colecția „Mundus Imaginalis”, vol. 11, 2005). □ Ed Pastenague semnează un eseu în *Scrisori pariziene*, intitulat *Viclesugul rațiunii poetice*. □ Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Andreea Grecu, directoarea AFCN, pe tema „Cum poate fi sprijinită cultura prin Administrația Fondului Cultural Național?”. Se discută, printre altele, despre demisia lui N. Manolescu din consiliul de administrație, motivul fiind incompatibilitatea acestei funcții cu cea de președinte al Uniunii Scriitorilor. □ În *Arte*, Eugenia Anca Rotescu scrie despre *Teatru. Acasă printre euri*, o cronică dramatică *Întoarcerea de acasă* de Ștefan Caraman + *Euri* de Alina Nelega, spectacolul în premieră de la Teatrul „Ioan Slavici” din Arad. □ În *Fantasy & Science Fiction. Pro-Scris*, Michael Hăulică prezintă pe larg numărul 4-5/2005 al revistei de profil „Pro-Scris”. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere ale publicațiilor Times „Literary Supplement”, „Esprit” și „Le Point”. Se mai menționează și că „Revista de literatură «Sinn und Form» se află în Germania la al 58-lea an de apariție. Ultimul număr, din noiembrie-decembrie 2005, are un sumar interesant și cuprinde chiar o surpriză pentru avizații într-ale literaturii române [...]”. Surpriza se referă la „publicarea, alături de fragmente din lirica lui Bärbel Klässner, a patru poezii ale Anei Blandiana, din volumele *Reflexul sensurilor* și *Soarele de apoi*, în excelenta traducere a lui Franz Hodjak”.

3 februarie

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [5] 61] Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *Rabelais mă-ncurajează*. □ Luminița Marcu publică o prezentare a romanului Juliei Kristeva, *Moarte la Bizanț* (Ed. Rao). □ Șerban Foartă semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. IX*). ■ Notă de prezentare a volumului lui Dan C. Mihăilescu, *Literatura română în postceaușism. Vol. II. Proza Prezentul ca dezumanizare* (Polirom, colecția „Collegium. Litere”): „Al doilea volum dintr-un vast proiect editorial de radiografie a literaturii române în postceaușism (4 volume) este rezervat prozei acestor ani, definiți, în ciuda noii literaturi bazate pe provocarea de dragul provocării, printr-o nouă sensibilitate, chiar conștiință literară. Văzând 2004 ca pe «primul an de postceaușism în care am ajuns să citesc mai multă ficțiune decât memorialistică», autorul este de părere că suntem în fața unui nou capitol de istorie literară. «A pune cap la cap o muncă de 14 ani, a o așeza arhitectural cu temelie și acoperiș înseamnă de fapt a oferi contemporaneității și mai ales posterității un instrument de lucru absolut necesar cum nici nu există. Peste vreo 50 de ani, când mulți dintre noi nu vom mai fi, o asemenea carte cu cele patru volume ale ei va avea valoarea unei călăuze devotate într-un timp când, din păcate, oamenii vor fi orbi și ireversibil internetizați.» (Dan Stanca)”. ■ Notă de prezentare a romanului lui Ștefan Agopian, *Sara*, publicat în a treia ediție la editura Polirom. ■ Și dosarul acestui număr este dedicat Barometrului de Consum Cultural, fiind consemnate o serie de reacții la acesta. Luminița Marcu semnează aici *Cultura, subiect tabu al românilor (alături de religie și de sex)*. □ Pe același subiect scrie și Emilia Chiscop, în *Consumul de cultură, subiect de interes public*. ■ În *Pe scurt* este comentată reacția ministrului Adrian Iorgulescu la piesa Alinei Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii*: „Aflat la Iași, pe 24 ianuarie, ministrul Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, a declarat că piesa Alinei Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii*, se poate juca în continuare atât timp cât dorește conducerea Ateneului Tătărași din Iași. Ministrul Culturii a spus că nu intenționează să se implice în scandalul apărut din cauza piesei *Evangheliștii* și a modului în care aceasta a fost transpusă în scenă de către directorul Ateneului Tătărași, regizorul francez Benoît Vîtse. «Nu este treaba ministerului să se implice în astfel de probleme. De asta trebuie să se ocupe conducerea instituției. A trecut de mult vremea comuniștilor care se implicau în ceea ce însemna cultură și impuneau cenzura», a declarat ministrul Iorgulescu”. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Haruki Murakami.

4 februarie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [5] (804)] Adrian Papahagi scrie un articol despre bibliotecile din București, în *De bibliotheca. Argument (I)*. □ În *Cronica literară* Christian Crăciun semnează *Vocile*, prezentare a celui de-al cincilea volum al *Jurnalului* Monicăi Lovinescu (Humanitas, 2005), ce cuprinde

anii 1996-1997. □ În *Se caută doritori pentru reveria din urmă*, Cristina Rusiecki publică o cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Angajare de clovn*, pusă în scenă la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, în regia lui Radu Nichifor. □ Adrian Majuru scrie despre „thrillerul esoteric” *Prevestirea* de Claudio Gatti (Polirom, 2005). □ Este reprodus un fragment din romanul *În vara aceea verde...* de Carson McCullers, în curs de apariție la editura Leda. □ Robert Lazu, în *Cybercritica*, semnează cea de-a doua parte din *Exploratorii literaturii universale*, text intitulat *Bradley Birzer și mitologia lui J.R.R. Tolkien*.

8 februarie

● [„Luceafărul”, nr. 5 (729)] În *Vizor*, Bogdan Ghiu se întreabă dacă *Citesc poezii actuali?* Plecând de la apariția antologiei *Locul nimănuî. Antologie de Poezie Americană Contemporană. 36 de poeți americani contemporani* (C.R., 2006), acesta notează: „Ce citesc poezii români tineri? Citesc? Iar dacă iubesc ceva îndepărtat și inaccesibil, cum pot să nu traducă? Sau Internetul, vânzoleala «comunicațională», frunzărirea de «informație» și de «noutate» reușește deja să simuleze total contactul cultural ca mod de existență creatoare? Eu, unul, știu însă bine că dacă n-ar fi existat anumite traduceri din marea poezie a lumii (cele, de pildă, ale marelui poet Petre Stoica din Trakl și din ceilalți expresioniști germani), poezia n-ar fi însemnat prea mult, atât de mult pentru mine, modelul fiind într-un astfel de caz, așa cum sugeram, cel puțin dublu, dacă nu infinit: și «mesajul» tradus în sine, dar și traducătorul-poet, ca să nu mai vorbesc de extraordinarul, supralumescul fapt al străinului-în-limba-ta, al străinului-la-tine-acasă, al circulației prin traducere, al poeziei care tocmai asta și este de fapt: neconținută «traducere» a departelului în aproape. [...] M-am săturat de tradiția românească a talentelor «genuine», a poezilor incuți, care nu știu nici o limbă și nici o literatură străină și vorbesc la infinit numai despre ei înșiși și-ai lor, cultivând ne-etic aproapele: neprimenindu-și cămașa de teamă să nu (se) răcească”. ■ În *Acolade*, Marius Tupan scrie despre *Nevoia de lideri*: „Nicolae Manolescu, Matei Călinescu, Lucian Raicu, Gabriel Dimisianu, Valeriu Cristea, Eugen Simion au format și s-au format cu o promoție de creatori dotați, care s-au detașat net, polemic chiar, de proletculțiști, aducătorii atâtor insanități în cultura română. Cu toate că, la o revizuire sistematică, operele unora nu mai rezistă exigențelor estetice, ideea de insurgență a rămas, unele nume continuând să fie legate ombilical de altele. Așadar, se poate vorbi de o promoție avantajată de timp și conjuncturi, care continuă să asigure ierarhiile, deseori artificial întreținute, în dauna altora vitregite, despre care s-ar putea scrie tomuri, dacă ar exista disponibilitatea condeierilor. [...] Doi dintre cei mai dotați comentatori ai promoției, ne gândim la Laurențiu Ulici și Marian Papahagi, s-au despărțit de noi prea devreme, ceilalți, care le-ar fi putut continua proiectele, au fost intimidați sau au devenit robii conjuncturilor, dacă nu cumva a existat o strategie de anihilare, pentru a fi sprijinită o altă promoție care, din păcate, dă și ea semne de oboseală. Și, după cum afirma Nicolae Breban, n-ar

avea un mare critic. În aceste circumstanțe, va avea soarta șaptezeciștilor? Ar fi trist! Și păgubitor pentru toată literatura română”. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă volumul *Îndreptări de stânga* de Dan C. Mihăilescu (Humanitas, 2005): „Dan C. Mihăilescu pare a demonstra, din toate aparițiile sale publice, că tocmai pluralitatea fațetelor unui lucru dă savoare vieții, iar nu înțepenirea rigidă și aparent dătătoare de fior etico-dogmatic. Indiferent despre ce lucru e vorba, cărți, direcții, opinii critice sau profiluri umane. El însuși e un personaj mozaicat, manifestându-se cu același aplomb în ipostaze variate și deloc ușor de uitat. E capabil, ca critic de meserie, de cercetări literare de anvergură și de radiografii exacte ale fenomenului cultural actual, dar, în același timp, ca jurnalist talentat și mare observator-degustător al polimorfei lumi balcanic-românești, practică excelent exercițiul improvizației cu efect estetic. Ca să nu mai vorbim de «simțul limbii», concretizat, pe lângă apetitul său uriaș pentru vorba bine ticluită, și în traducerea din teatrul lui E. Ionescu. În lumea cărților, Dan C. Mihăilescu e prin excelență «omul care aduce cartea», jonglând seducător cu ironia subtilă și cu sobrietatea necesară”. ■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Nichita și apocalipsa*, recenzează romanul lui Nichita Danilov, *Mașa și extraterestrul* (Polirom, 2005): „Anticipată de semne indubitabile – invazia de ciori, apoi de berze, vitele care în loc de lapte dau sânge amestecat cu puroi, incendiile din locașurile sfinte, desacralizarea completă a lumii, spurcarea ritualurilor străvechi, exodul de spirite malefice peste pelicula transparentă care, asemenea unui ecran fragil de televizor, separă viii de morți, apocalipsa după Nichita înseamnă moartea a tot binele și răul uman și învierea răului desăvârșit, fără speranță, căci cornițele și copitele nenăscuților din pântecul Mașei nu lasă loc nici de îndoială, nici de speranță privind viitorul umanității. Cartea, oricât de zglobie metaforic și slobodă la nivelul exprimării, este una din cele mai grave și mai dureroase scrise în ultimii ani”. □ În *Galaxia cărților*, Petre Ciobanu scrie despre *Un triptic romanesc esențializat*, prezentare a volumului *Aceeși lume* de Ion Floricel (Ed. Ramuri, 2005). ■ Luca Pițu, în *Opinii*, publică */E/pistolarii noștri preferați*, comentariu eseistic la volumul *Scrisori către Liviu* de Dan Petrescu, publicat la editura Paralela 45. □ Selecție lirică semnată de Anghel Gâdea. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Pasărea din zid* de Ion Lazu. ■ În *Istorie literară*, Ion Pachiea Tatomiurescu semnează prima parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română (I)*. □ În *Literatura lumii* este reprodus articolul semnat de Harold Bloom, *Andersen – un profet al anihilării*, apărut inițial în ziarul El Pais din 9 aprilie 2005. □ În *Cartea străină*, Geo Vasile semnează recenzia romanului *Pielea rece* de Albert Sánchez-Piñol (Humanitas, 2005). □ În *Meditații contemporane*, Ion Crețu abordează subiectul cronicii de carte în a doua parte a articolului *Cică niște cronicari... (II)*, analiza concentrându-se în principal pe volumul *The Polysyllabic Spree* de Nick Hornby. □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Nostalgia* de Kostas Karyotakis. ■ Alexandru Sfârlea, în pamfletul

„Leneși”, *atacuri de cord*, „scârța-scârța” se ocupă de condiția scriitorului din România, susținând: „Nu sunt sigur – ba chiar am niște îndoieli gigantice – că scriitorul român, în conjunctura infamantă și înjositoare pentru el, a hegemoniei junglocrației din România, are un drum al său, numai al său, care să însemne o accedere spre un statut rezonabil și demn în societate. În țările occidentale – și euroatlantice – condiția scriitorului este identificată, impardonabil, cu a unui soi de apendice inflammat, fără de care societatea poate merge, la modul triumfalist și retoric înainte, fără ca, vreo clipă, cumularzii, pauperizării și cutumele să aibă în vreun fel de suferit în România, scriitorul este perceput ca un fel de aflător în treabă, care-i șicanează cu pretenții – mai ales financiare – pe nemerniciții guvernanți. [...] Critica literară, ca și poezia, a ajuns, de pildă – după părerile avizate a doi critici literari importanți, mai precis domnii Gheorghe Grigurcu și Al. Cistelean – a ajuns zic, în puncte mai mult decât critice, pretându-se dacă nu unei bagatelizări agresive, măcar unei luări în răspăr prezumțioase și glagorice. [...] Oricum, scriitorul român se duce, târâș-grăpiș, spre o Europă a iluziilor sfărâmate, a deșertăciunii și deznădejzii, pe care abia le mai ține în frâu”. ■ Tot aici este publicată și o notă ironică intitulată *Nu mai trageți în Breban!* □ În *Fonturi în fronturi*, Mircea Constantinescu semnează eseul *Scriitori în industria spectacolului*.

● **[„Revista 22”, nr. [6] (831)]** În *Un dialog necesar* este reprodus un schimb epistolar între Tony Judt și Ana Blandiana, „ca pe un argument că adevărul poate fi promovat doar prin dialog și că dialogul de bună-credință este necesar și în mult amânatul și discutatul proces al comunismului”. ■ Smaranda Vultur, în *Cronici amânate (II)* prezintă volumul Adrianei Babeți *Dandysmul. O istorie* (Polirom, 2004), distins, în 2005, cu „premiul Asociației de Literatură Generală și Comparată din România și cel pentru critică și istorie literară al Uniunii Scriitorilor din România”.

● **[„România literară”, nr. 5]** În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu publică eseul intitulat *Da, da, da și nu, nu, nu*. ■ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș semnează *Umbra instructorului C.C.*, aducând în dezbatere figura controversată a lui Ion Ianoși, în cadrul mai larg al combaterii intelectualilor legați atât de ideologia fascismului, cât și de cea a comunismului: „Ca intelectual de convingeri liberale, cred c-a sosit vremea să apăsăm pe pedala unui proces al comunismului. S-a încercat de curând la Strasbourg. Nu s-a reușit, deocamdată, pentru că Marele Frate de la Răsărit știe foarte bine să-și protejeze odraslele. Am adus în discuție un singur nume, cel al «instructorului C.C.» Ion Ianoși. România arată cum arată în primul rând din cauza tuturor, a urii pe care au purtat-o semenilor ce nu acceptau dogmele marxisto-leninisto-staliniste. În lipsa acestei minime recunoașteri a vinei, toate referirile lor la fascism sunt fariseice și contraproductive: o perdea de fum în spatele căreia se ascunde propriul trecut înspăimântător. Ca antifascist impenitent, știu că atâta vreme cât vor plana asupra României umbrele diversilor «activiști ai C.C.», ne zbatem degeaba să ieșim din minciună și mizerie”. □ În

Critică literară, Lecturi la zi: Înapoi la clasici!, Tudorel Urian prezintă volumul de eseuri al lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice*. ■ În *O Carte pe Săptămână*, Alex. Ștefănescu publică *Câtă conștiință, atâta poezie. Explozii filmate cu încetinitorul*, o prezentare a volumului de aforisme al lui Gh. Grigurcu, *Din jurnalul lui Alceste*: „Cartea lui Gheorghe Grigurcu, în general, reprezintă o grea lovitură dată prostiei. Ea este, cu o formulă care îi plăcea lui Titu Maiorescu, «un vis al inteligenței libere». Autorul trăiește de multă vreme ca un exilat în propria sa țară, dar aceasta nu-l împiedică să o apere de valul de ignoranță și vulgaritate abătut asupra ei”. ■ Serenela Ghițeanu, în *Comentarii critice: După 20 de ani*, prezintă romanul lui Bujor Nedelcovici, *Al doilea mesager*, apărut în Franța, în 1985: „Sistemul totalitar descris în roman îl depășește pe acela la care se ajunsese în România la finele anilor ‘80, ca și pe celelalte, de aiurea. Ar fi fost lipsit de interes pentru un romancier de talia lui Bujor Nedelcovici să scrie în anii ‘80, în dictatură, fără să se autocenzureze, un roman de tip realist. A și mărturisit, de altfel, că l-a interesat să scrie despre totalitarismul de orice culoare: «Când am început să scriu acest roman, nu m-am gândit doar la România și la conducătorul ei. M-am gândit la toate țările care îndură un regim totalitar, în America latină, în Asia de Sud-Est sau în altă parte.» O utopie negativă, deci, așa cum s-a spus, în tradiția lui Orwell, Zamiatin sau Kafka. [...] Astfel, mai mult decât un Orwell românesc, sau o anti-«Condiție umană», romanul lui Bujor Nedelcovici este foarte interesant și modern și ca scriitură, prin structurarea și destructurarea narațiunii. Ceea ce rămâne este Literatura...”. □ În *Literatură: Poezii se regăsește* o selecție din versurile lui Miron Kyropol. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru publică *Cântecel de hobbitoc*. □ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir semnează *Stăpâni și supuși*, un amplu studiu despre recenta publicare a însemnărilor zilnice ale Reginei Maria (Regina Maria a României. *Însemnări zilnice Ianuarie 1918 – Decembrie 1919 – Volumul I* –, Editura Historia, 2006). □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Întâmplări de școală veche*, Simona Vasilache publică o recenzie a romanului *Apocalipsa după Ian* de Adrian Costache: „Este, dincolo de mina ușor crispată, în dialoguri, în lungi paranteze «tehnice»– deh, fixuri de filolog... – a unei proze, altminteri, întru totul onorabile, principalul merit al cărții lui Adrian Costache. Poate suna, «ascultată» cu atenție, pe porțiuni, forțat, dar citită de la cap la coadă e «documentul» (pasionant) al unei lumi cât se poate de autentice. O lume între două demisii, din minister și din conducerea liceului, după un «caz» cam încâlcit, pe care o recunoști, oricând, fără multă strădanie”. □ În *Cartea Românească* Daniel Cristea-Enache întrebă *Vă place Foarță?*, concentrându-se asupra volumului *Rimelări*, o culegere de texte ce au apărut inițial în „Dilema Veche”: „Miza unor asemenea producții pare minimă, iar platitudinea (ca să nu spun: mediocritatea) lor e totală. Perisabilitatea textului se verifică prin faptul că îl uităm de îndată ce l-am parcurs. Dincolo de certitudinea că nu există o cât de vagă semnificație de adâncime (a-i cere adâncime

unui manierist înseamnă a-l jigni), nici o imagine nu ne reține atenția și nu se păstrează în memorie. [...] Un stil căznit, cu ieftine efecte publicistice, livrate sub umbrela protectoare a convenției. Dar Șerban Foarță e mai degrabă redundant decât manierist – căci nimic din fabulosul minuțios organizat al manierismului, din acea sfâșiere bine condusă a materialului (concepția noastră despre lume) și cufundarea artistului în vârtejul propriilor imagini nu se regăsește în poezioarele croșetate săptămânal. Singurele fragmente care se salvează de la naufragiul editorial sunt acelea în care a căzut un strop de umor intelectual ori, dimpotrivă, de melancolie dureroasă”. □ În *Comentarii critice, Semn de Carte: Un poet în umbra dialogului*, Gh. Grigurcu analizează volumul de dialoguri cu Alexandru Lungu semnat de Nicolae Tzone. Intitulat „*Am părăsit «groapa cu lei» a pierzaniei pentru a fi, oriunde altundeva, liber și fericit...*” (Ed. Vinea, 2004), volumul reunește conversațiile a „doi poeți de vârste apreciabil diferite” ce „comunică pe lungimea de undă a prieteniei înfiripate spontan cu prilejul unei întâlniri la Satu Mare, în 1999”. ■ Ion Simuț, în *Istorie Literară: Ceasornicarul sufletului feminin*, discută despre ediția de *Opere* dedicată lui Anton Holban, „realizată de Elena Beram în colecția de *Opere fundamentale*, coordonată de Eugen Simion”. Se apreciază că „ediția din 2005 a Elenei Beram este, într-adevăr, «cea mai amplă din scrierile lui Anton Holban», așa cum bine se recomandă. Față de ediția din 1970-1975, Elena Beram a adăugat trei texte respinse atunci de cenzură (*Contribuții la specificul românesc, Idei preconceptuate, Perahim*) și câteva zeci de articole, recenzii, note plastice sau muzicale, însemnări, provenite îndeosebi din colaborarea la «Vreamea» în anii 1932-1936. Noutățile de restituire sunt semnalate în aparatul critic. Completările documentare de acum aparțin toate sectorului de comentarii critice holbaniene. În rest, ediția din 2005 este aproape identică cu cea anterioară. Diferențele constau în simplificarea aparatului critic (lipsește bibliografia, o anexă importantă într-o ediție serioasă), simplificare aplicată prin renunțarea la puținele indicii despre variante și reducerea notelor și comentariilor”. □ Cu titlul *Prepeleac. Eros ori Ura (2) (Un Prozator)*, Constantin Țoiu publică o serie de însemnări cu caracter eseistic. ■ În *Istorie Literară*, Al. Săndulescu publică prima parte a studiului *Între bunăcredință și conformism*, dedicat dosarului ce conținea memoriile Luciei Demetrius, material încredințat lui Miron Dragu, în 1992, cu un an înainte de moartea autoarei din care a rezultat un volum de peste 500 de pagini. ■ Ruxandra Cesereanu în *Literatură: Ștefan cel picant*, publică o recenzie a volumului lui Ovidiu Pecican, *Sânge și trandafiri. Cultură ero(t)ică în epoca ștefaniană* (Chișinău, Editura Cartier, 2005): „autorul este preocupat de cultura aulică din vremea lui Ștefan cel Mare, prelucrând informațiile extrase din ornamente, bijuterii, vestimentație, mobilier, cântece, povești, interpretate din iconografia epocii și din atmosfera de la curte. Într-o primă etapă, Ovidiu Pecican este interesat de modelul eroic încarnat de Ștefan cel Mare, în care mentalul colectiv a hibridat reminiscențe din Alexandru Macedon și din Sfântul Gheorghe, peste care s-au suprapus alte influențe medievale și

voievodale. Întrebarea cheie a cărții *Sânge și trandafiri* este însă una mai puțin obișnuită: care este rolul imaginației în reconstituirea trecutului? Cartea lui Ovidiu Pecican se circumscrie, în acest sens, metodei investigării imaginarului, punând pe tapet rolul fantasmării (și nu al fanteziei) în istorie”. □ Nora Iuga scrie *In Memoriam: La plecarea Martei*, articol comemorativ dedicat Martei Cozmin. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei: Înapoi la cratiță!* □ În *Cronica Dramatică: Vitamine fel de fel*, Marina Constantinescu prezintă piesa *Vitamine* de Vera Ion pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic, în regia Anei Mărgineanu. □ În *Meridiane, Cronica Traducerilor*, Florina Pîrjol scrie *Cauza morții, literatura*, o analiză dedicată romanului lui John Kennedy Toole, *Conjurația imbecililor*. □ În aceeași rubrică, Codrin Liviu Cuțitaru scrie despre *Diversiunile narrative ale unui precursor*, prezentând volumul de proză scurtă de Edgar Allan Poe, apărut, în 2003, la Polirom, cu titlul *Masca Morții Roșii* și alte povestiri, în traducerea lui Liviu Cotrău. □ În *Cartea Străină*, Luminița Voina-Răuț prezintă romanul lui Mario Vargas Llosa, *Rătăcirile fetei nesăbuite*. □ În *Meridiane* este o publicată o notă de prezentare a criticului literar francez Raphaël Sorin, precum și o prezentare a *Romanului lumii*, proiect aparținând unui grup de scriitori din 12 țări, volum apărut la editura Einaudi, cu titlul *Il mio nome è nessuno*. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, rubrică semnată de *Cronicar*, este menționat, printre altele, interviul realizat de Ovidiu Șimonca cu Gabriela Melinescu, publicat în numărul 48 al „Observatorului cultural”. □ În *Conspirația invidioșilor* se oferă detalii despre polemica dintre Marin Mincu și „adversarii săi literari”, fiind amintit aici interviul acordat Iolandei Malamen în numărul din 26 ianuarie al ziarului „Ziua”. □ Este publicată o notă despre opiniile negative ale Irinei Mavrodin, exprimate în numărul 1/2006 al revistei „Pro Saeculum” din Focșani, în ceea ce privește participarea României la o serie de conferințe organizate în Franța, la Sète, ce aveau ca subiect receptarea lui Marcel Proust în România.

9 februarie

● [„Cultura”, nr. 8 (60)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu prezintă numărul 105/2006 din „Dilema veche”, fiind analizat în detaliu editorialul semnat de Andrei Pleșu; este discutat numărul centenar al revistei „Ramuri”, apreciindu-se că „după 1990, «Ramuri» devine una dintre cele mai temeinice și valabile publicații literare din țară, întregind lista și așa celebră, a colaboratorilor cu nume al căror prestigiu este neîndoielnic. Ca spirit, «Ramuri» este, astăzi, o centenară tânără și viguroasă”. Se trece apoi la discutarea numărului 11/2005 al revistei „Convorbiri literare” și a materialelor dedicate lui Gheorghe Grigurcu. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu publică o serie de însemnări reunite sub titlul *Mărunișuri*. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, sunt reproduse poeziile *Cântec de lume* și *Când sunt beat* de Marcel Breslașu. ■ În *Cultura Literară. Cronica*

la zi, Daniel Cristea-Enache scrie despre *Milenarism*: „Mă simt solidar cu această generație, dar nu în mod necondiționat și nu din considerente de vârstă biologică. Generaționismele prost înțelese îmi displac profund. Le recunosc rolul pozitiv în prima instanță, în ieșirea la lumină a unei noi promoții, dar nu pot să nu observ că ele implică – dacă nu sunt rapid abandonate – reciprocități avantajoase și varii compromisuri, în sfera valorii, de dragul «cauzei». Or, nici o cauză nu merită aranjamentul și coteria, minciuna grosieră sau pioasă. Iar capacitatea receptivă a criticului, disponibilitatea lui pentru înregistrarea și calificarea celor mai diverse formule estetice îl împing, *nolens-volens*, către o situație în afara oricărei generații. Tocmai pentru a putea rămâne în interiorul întregii noastre literaturi. [...] Contextul socio-istoric și cultural, elementele recunoscutibile ale societății în care trăim, cadrul mai general al unei literaturi deschise către experiment și avangardă ne ajută, într-adevăr, să-i plasăm pe acești tineri autori într-o ramă explicativă. Dar esențiale rămân notele lor diferențiale, particularitățile care să ne izbească, diferențierea despre care vorbea Lovinescu. Fără un accent individual, specific, fără o anumită forță expresivă și cognitivă a poemelor pe care ei le scriu, fără o valoare intrinsecă, întregul construct generaționist se surpă ca un castel din cărți de joc ușoare și aducătoare de ghinion. Miza majoră a literaturii, a fiecărei pagini de literatură autentică, este pentru mine una personală și personalizată, profund și intens individuală, forțând limitele reprezentării până la pragul la care întregul univers se modelează în siajul eului. [...] Cei mai buni autori din această generație lirică, Marius Ianuș și Ruxandra Novac, Teodor Dună și Zvera Ion, Claudiu Komartin și Elena Vlădăreanu, Dan Sociu și Adrian Urmanov, s-au născut – literar vorbind – cu o expresie poetică proaspătă (pe alocuri, revoluționară), dar cu riduri adânci pe figura spiritului creator, cu o suferință care-i macină pe dinăuntru, mergând până la fibra intimă a imaginarului. Și pe care ei o acoperă, într-o disimulare nu întotdeauna convingătoare, cu diverse poze și afișe ale dezabuzării, cinismului, ale provocării ostentative. Poeții generației '60, în frunte cu Nichita Stănescu, descopereau lumea cu un ochi solar, trăgând-o în registrul transparenței și al diafanului. Tinerii poeți de azi o văd într-un spectru terifiant, înregistrând cu un ochi lucid, «rece», imobil ca al morților deveniți ori nu statui, convulsiile ființei captive, zbaterele într-o lume degradată, cu sensurile sfâșiate, amestecate, răstălmăcite. Dacă e să le găsim un uriaș precursor pe această linie, trebuie să mergem, fără ezitare, până la tânărul bătrân Eminescu”. ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a patra parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”: „Criticii literari, deseori contestați, au jucat un rol important în procesul de recuperare și sincronizare a culturii noastre în faza modernă. Uneori și-au dominat epoca, așa cum s-a întâmplat cu Maiorescu, Iorga, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu. Au tras, cum se spune cu un termen publicistic, literatura după ei, într-o direcție sau alta. Cu toate diferențele ideologice, există un sens al continuității. [...] Așa arăta critica românească, să zicem, la 1941 (iau acest punct de reper: apariția

Istoriei lui G. Călinescu, performanța, cred, a criticii noastre literare): o critică sincronică, o critică deschisă, receptivă, capabilă să primească noile modele epice (Proust, Huxley, Joyce, Thomas Mann) și mișcarea de avangardă. Renunțase să mai fie o critică de direcție (cum fusese pe vremea lui Maiorescu, Gherea, Ibrăileanu și, într-o oarecare măsură, la începuturile modernismului lovinescian), devenise nu numai «o conștiință a literaturii» (cum aspirase demult să fie), dar și o disciplină a spiritului capabilă să primească valorile estetice indiferent din ce zonă apar ele. E. Lovinescu, adept al urbanizării prozei, salută apariția romanului *Ion* de Rebreanu, roman cu temă țărănească, în timp ce Iorga, ideologul țărănismului, îl respinge. Ibrăileanu, ideolog al poporanismului, remarcă la începutul anilor '20, «scafandrismul» lui Proust. Tinerii critici (Perpessicius, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu) duc o lungă bătălie pentru recunoașterea lui Arghezi, în timp ce, gărzile pretoriene ale sămănătorismului îl denunță ca poet pornograf. Atitudini, acțiuni și reacțiuni, spirite conservatoare și spirite în avangardă, tradiționaliști și moderniști, ideologi inflexibili și critici estetiști care se resemnează, cum zice E. Lovinescu, în fața adevărului estetic. Democrația spiritului critic începe de la acest punct. La sfârșitul deceniilor interbelice, critica literară românească devenise, repet, europeană, nu mai alerga disperată în urma istoriei sărind peste etape și încercând să recupereze întârzierile endemice în spațiul carpato-dunărean. Critica și, bineînțeles, literatura”. □ În *Texte și contexte*, Constantin Coroiu semnează partea a doua a studiului *Sadoveanu dincolo de operă*, discutând despre publicarea manuscriselor inedite de către editura Junimea, în 2005, în volumul *Sadoveanu – pagini de jurnal și documente*. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian prezintă, în *Metamorfoze*, volumele lui Dan Coman, *Anul cărțiței galbene*, „ediția a II-a” (Ed. Vinea, 2004) și *Ghinga* (Ed. Vinea, 2005), prezentându-l pe acesta ca fiind „un poet matur și original, unul din puținii capabili, astăzi, să izoleze traumele originare ale ființei în tăietura fină a versului fără ca, prin această operație delicată și periculoasă, să derapeze în cabotinism și în «făcătură»”. ■ Teodora Dumitru, în *La două degete sub piele*, prezintă volumele lui Teodor Dună, *Trenul de treieșunu februarie*, „prefață de Mircea Ivănescu” (Ed. Vinea, 2002) și *Catafazii* (Ed. Vinea, 2005). „La Teodor Dună, lumea e simțită hemiplegic în primul volum și catafazic în al doilea (termeni specializați care denumesc denaturări patologice ale funcției de relație, primul prin paralizia pe jumătate a corpului, al doilea prin tulburări grave la nivelul limbajului). [...] *Catafazia*, ca opțiune lirică, nu e străină nici primului volum, dar acolo apare ca o metodă fără pretenții dominante, pe fondul unei eterogenități stilistice datorate influențelor altor poeți. În cel de-al doilea volum, opțiunea se manifestă irepresibil și catafazia se generalizează. Volumul riscă să pară multora sărac și fără putere de invenție, un limbaj tarat și nu o poezie: dacă autorul insistă în repetiții și discontinuități, cititorul insistă și el să se plictisească. Totuși, ca metaforă a morții intermitente, a corpului care devine pământ, disglosia este funcțională. Reluările mecanice, frazele care trenează nu comunică o

substanță, ci un ritm intern al degradării. O compoziție mai dinamică ar fi ratat acest ritm care nu survine explicit, în fiecare poezie în parte, ci se obține cumva dincolo de text, prin acumularea efectelor de repetiție, ezitare și indefinire”. □ Diana Ionescu, în *Eseuri deghizate*, semnează o recenzie a volumului lui Andrei Oișteanu, *Cutia cu bătrâni* (C.R., 2005). □ Smaranda Voicu, în *Locul nimănu*, prezintă *Antologia de poezie americană* coordonată de Carmen Firan și Paul Doru Mugur, apărută la editura Cartea Românească, în 2006. ■ Rubrica *Cultura Controversei* este dedicată *Dicționarului General al Literaturii Române*, într-un dosar realizat de Andrei Terian și Mihai Iovănel: „*Dicționarul General al Literaturii Române*, ale cărui prime trei volume, apărute în 2004-2005 sub egida Academiei, au provocat deja un conglomerat de reacții, concertate sau sporadice, trebuie să suporte greutatea unor calificative precum «o fraudă culturală de proporții» sau «cel mai bun dicționar al literaturii române de până acum». Calitatea sau, dimpotrivă, vina capitală a acestei întreprinderi constă în privilegierea criteriului estetic în dauna celui etic, sau altfel spus, apolitismul perspectivei. Pentru unii, evitarea contextului politic în construirea unei ierarhii literare înseamnă o prudență echivocă, blamabilă; pentru alții, nu reprezintă decât o ipoteză de lucru anacronică. Există, desigur, și voci convinse că valoarea estetică este singura care legitimează includerea unui text în canon. Nimeni nu poate contesta nimănu libertatea opiniei, dar e de ordinul evidenței faptul că anvergura proiectului DGLR nu poate decât să respingă genul de receptare reducăționistă ori maniheică. Lacunele DGLR sunt inerente unui proiect colectiv la realizarea căruia colaboratorii s-au ridicat la o grilă profesionistă de redactare a articolelor. Dezbateră inițată de revista noastră nu are pretenția clasării definitive a dosarului DGLR, dar are cel puțin pretenția evitării tonului de gherilă cu care Dicționarul a fost anturat în diverse publicații”. ■ Ion Vlad semnează aici „*Reanimarea*” *lexicografiei*. În opinia sa „în momentul apariției primelor trei volume ale dicționarului academic, prima reacție e de satisfacție și de respect pentru autorii articolelor și pentru coordonatorii unei opere importante; că pot fi formulate observații, că un comentariu sau altul nu satisface lectura unui cititor avertizat sau, eventual, mai bine informat în cazul unuia sau altuia dintre scriitori, că lista bibliografiei generale are lacune (nici într-un caz grave sau semnificative!) e de înțeles. Din nefericire, orice lucrare lexicografică produce insatisfacție; nu e niciodată încheiată sau în imediată consonanță cu apariția unor cărți sau a unor scriitori. Modele străine de prestigiu au găsit soluția «anexelor» și, în consecință, a sincronizării informației”. ■ Ilie Guțan își exprimă opinia într-un amplu articol intitulat *Un dosar departe de a fi clasat*: „Dată fiind miza pusă în joc, era de așteptat ca DGLR să suscite, în valuri succesive, numeroase și diverse puncte de vedere, reacții când mai temperate, când mai inflamate, elogiile (cu măsură) și contestări (fără menajamente). Nimic mai firesc: receptarea, indiferent de accentele ei, nu-i decât ecoul și reversul iluziei de obiectivitate râvnită cu ardoare de entuziaștii arhitecți ai unui proiect monumental și, inevitabil, relativizată de la un colaborator la altul,

fie ierarhic, fie la nivel de grup cu interese solidare, destul de evidente. Din tot ce s-a scris și se va mai scrie despre *Dicționar* trebuie luate în calcul, cu înțelepciune, bunele intenții și finalitatea constructivă. [...] O deficiență de regie și de distribuire a rolurilor subminează calitatea și relevanța unor articole. Regula jocului nu e impecabilă. De aici o infuzie, voalată ori fătășă, de simpatii și idiosincrasii susținute de o retorică pe măsură: una – encomiastică și idealizantă, alta – ironic-pamfletară. Tonul, nici apologetic, nici resentimentar, nu-și avea rostul. Nu contestă nimeni aportul unora dintre colaboratori, însă de neînțeles este sancționarea lor pentru câte o carte, două, sau încă nici una, în portrete edulcorate, inevitabil ipocrite. Fără îndoială, «problema originalității» este printre cele mai dificil de controlat. [...] În concluzie, *Dicționarul* continuă să genereze nedumeriri, semne de întrebare și rămâne un dosar departe de a fi închis”. ■ Antonio Patraș afirmă în *Dicționarul*: „S-au publicat, iată, primele trei volume din *Dicționarul General al Literaturii române* (I, A/B, 2004; II, C/D, 2004; III, E/K, 2005, Editura Univers Enciclopedic), editat sub egida Academiei, lucrare ambițioasă, la realizarea căreia au pus umărul zeci de colaboratori, destui critici de notorietate și cercetători cu experiență, garanție dacă nu a reușitei depline, cu siguranță a seriozității și a profesionalismului unui atare demers. Coordonatorii au înțeles să acorde importanța cuvenită criteriului estetic și să aloce un spațiu mai extins nu grafomanilor de tot soiul, ci autorilor de certă valoare, indiferent de numărul scrierilor lor. Un alt criteriu esențial a fost acela al actualizării unor ierarhii viciate în trecut (oare numai atunci?) de factorul politic. Astfel, un scriitor ca Paul Goma ocupă aici, pe bună dreptate, un loc pe care nu puțini continuă să-l conteste și azi. Iar mulți dintre veleitarii care făceau gloria realismului socialist închinând ode lăptarilor și altor vajnici eroi ai clasei muncitoare sunt puși în umbră prin simpla trecere în revistă a etapelor unei vieți în slujba partidului și a unor scrieri compromițătoare anticipând căderea în dreapta uitare. Cum sublinia și Eugen Simion în Cuvântul înainte la primul volum, nu prin pamflet și prin alcătuirea «listelor negre» se retrasează harta literaturii române, ci prin atitudinea responsabilă, fără umori și resentimente, singura în măsură să susțină și să consacre valoarea”. ■ Bogdan Crețu scrie, la rândul său, despre *Canonul oficial al literaturii române*: „De un *Dicționar General al Literaturii Române* era, la început de mileniu, mare nevoie, în primul rând, pentru că un astfel de instrument, de vreme ce apare sub egida celui mai înalt for cultural și științific al țării, Academia, are menirea (și, se înțelege, căderea) de a alcătui canonul unei literaturi ajunse la maturitate și pentru că, vorba regretatului Adrian Marino, o cultură majoră nu poate fi girată decât de marile sinteze. În al doilea rând, întrucât celelalte lexicoane de un calibru apropiat (*Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, alcătuit de cercetătorii ieșeni, pe osatura continuării căruia acesta nou, coordonat de Eugen Simion, crește; și *Dicționarul scriitorilor români* al clujenilor Zăciu, Sasu, Papahagi) erau, în ciuda profesionalismului lor, rămase, prin natura momentului alcătuirii și apariției, în urmă cu informația. Ca proiect, DGLR este cel

mai ambițios dintre toate, căci inițiatorul său, președintele Academiei, mărturișește intenția autorilor de a da un «dicționar integral al literaturii române, cu tot ceea ce propune el: autori, publicații, curente literare, concepte, opere anonime, instituții literare etc». (s.a.) Ambiții mari, riscuri pe măsură... Dar era, cred, de datoria Academiei să purceadă în această lungă și anevoioasă corvoadă. [...] În ciuda inevitabilelor sale curențe, DGLR reprezintă un instrument demn de toată stima, singurul dicționar-tezaur al literaturii noastre, care va putea fi ameliorat tocmai prin demersuri critice nepătimașe. A-i nega valoarea certă mi se pare, de aceea, un semn de mefiență ori de lipsă de discernământ. A-i aduce corijările de rigoare este, însă, un gest pe care sunt convins că și coordonatorii săi îl vor aprecia. Așa cum este ea, că ne convine sau nu, sinteza coordonată de Eugen Simion are șansele să ofere cel mai credibil canon al literaturii scrise în limba română. Ceea ce nu e puțin lucru”. □ În *Cultura Literară* Claudiu Komartin semnează o primă parte a articolului *Marea oboseală. O privire asupra poeziei franceze actuale*. □ Cristina Balinte, în *Pe viață și pe moarte*, scrie despre *Borges și urangutanii eterni* de Luis Fernando Verissimo, „traducere de Micaela Ghițescu” (Ed. Curtea Veche, 2005). □ Laurențiu Hanganu semnează un amplu studiu intitulat *Imaginație și politică*, „fragmente din volumul *Estetică și subversiune*, aflat în curs de apariție”. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* este citată, într-o notă preluată din „Timpul”, Alina Mungiu-Pippidi, vorbind despre piesa sa, *Evangheliștii*. Se comentează aici că „[...] pudoarea o împiedică probabil pe autoare să descrie mai departe simțămintele încercate de public: nu suflă o vorbă despre cum respirația publicului devine mai rară, mai găfâită, evită să pomenească gemetele care se ridică din piepturile înfierbântate ale mulțimii întărâtate de curgerea clară a *Evangheliștilor*. Bietul public! Catharsisul pe care modesta Alina Mungiu-Pippidi i-l prezice cu anasâna îi poate fi fatal – închipuiți-vă că greu încercatul public va da în bălbâială și va poci numele autoarei...”. Tot aici este comentat dialogul dintre Gheorghe Grigurcu și Angela Furtună, apărut în numărul din noiembrie-decembrie 2005 al revistei „Jurnalul literar”. Același Gh. Grigurcu este criticat și pentru aforismele sale din numărul 4/2006 al revistei „Lucaefărul”.

● [„Dilema Veche”, nr. 6 (107)] Mircea Dinescu semnează un text intitulat *Ce legătură poate exista între un poet și o găină moartă?*: „Jenant sau nu, literatura română a produs foarte puțini sinucigași și nenumărați gospodari, căci, cu excepția lui Eminescu, poeții au cam tras ca plăvanii la jugul familiei. Dacă recitiți *Jurnalul* lui Liviu Rebreanu, veți rămâne uimiți să descoperiți că, prin anii ‘40, în plin război, retras la o fermă, marele prozator inventaria în fiecare zi ouăle găsite în cuiabar și-și nota cu scrupulozitate în caietul de reflecții cât lapte a mai dat Joiana. CTP-ul m-a sunat aseară jubilând, să mă anunțe că nu sunt singurul personaj celebru din Cetate (jud. Dolj), că-mi face concurență la televizor o găină atinsă de gripă aviară. Deși ferma mea e în afara satului, la 2 kilometri de focar, după metoda care se aplică acum, conform căreia dacă un țaran moare de TBC trebuie stârpiți toți locuitorii din zonă, e posibil, în această lume bolnavă, să fiu nevoit

să-miucid păsările sănătoase”. □ Cu titlul *Ținerea de minte* este reprodus un fragment din volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2005). □ Șerban Foarță semnează *Rimelări*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *La ce poate fi util haosul*. □ Cezar Paul-Bădescu, în *Clipe și sunete*, comentează modul în care se face televiziune culturală. □ Andrei Oișteanu, în *Moștenirea lui Goldfaden*, prezintă filmul documentar realizat, în 2004, de Radu Gabrea și Manase Radnev. □ Radu Cosașu semnează eseu *O realizare incontestabilă: io!*

● [„**Observator cultural**”, nr. [6] 307 (52)] În *Informații*. La zi se anunță sărbătorirea, la Institutul Cultural Român din New York, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, a profesorului și scriitorului Constantin V. Negoită. □ Notă despre lansarea, la Biblioteca Academiei Române, a *Bibliei lui Petru Pavel Aron*, „un veritabil monument de limbă și cultură românească, apărut recent la Editura Academiei Române”. □ Se anunță lansarea site-ului www.scriitoriromani.ro, „succinte date biografice și lista cronologică a operelor pentru un număr de peste 1.500 de scriitori romani contemporani, din țară și din diaspora”. ■ Notă despre acordarea Premiului Wurth pentru literatură europeană Herthei Müller pentru „limbajul plastic folosit în proza sa acidă, uneori laconică, alteori lirică sau suprealistă”. ■ Se anunță apariția versiunii în limba franceză a romanului de debut al Ceciliei Ștefănescu, *Legături bolnăvicioase* (Polirom, 2005): „«O tânără romancieră de succes care se pregătește să cucerească Europa» – așa o descriu editorii francezi pe tânăra scriitoare și scenaristă româncă. *Liaisons morbides* a fost editată la Editions Phébus, iar traducerea este semnată de Laure Hinkel, responsabilă ediției de anul trecut al Festivalului Les Belles Etrangères, în cadrul căruia a fost posibilă traducerea”. □ „Un documentar realizat de Lucia Hossu-Longin despre viața scriitorului Mihail Sebastian a fost difuzat duminică seara, 5 februarie, la TVR 1. Filmul prezintă viața lui Mihail Sebastian «așa cum reiese ea din jurnalul intim, intelectual și politic» al scriitorului, ținut între 1935 și 1944, și este o mărturie «asupra dramei evreiești prin propriile trăiri și dileme» ale lui Sebastian – susține realizatorul”. □ Se anunță: „Dan C. Mihăilescu, Al. Cistelean, Mircea Martin, Livius Ciocârlie, Marius Chivu, Daniel Cristea-Enache și Luminița Marcu fac parte din juriul stabilit de Institutul Cultural Român, în vederea selecției a 20 de titluri, din 290, semnate de autori români, care vor fi traduse în limbi străine. Ei au fost aleși de ICR în urma propunerilor făcute de reviste de cultură și de departamentele culturale ale unor ziare centrale. [...] După votarea titlurilor, concursul inițiat de ICR mai are de parcurs două etape: traducerea unor fragmente reprezentative (20-30 de pagini) și oferirea lor unor edituri prestigioase din Statele Unite, Franța, Germania, Marea Britanie, Italia, Spania. ICR va finanța traducerile complete ale volumelor acceptate și ar putea chiar acoperi un procent din cheltuielile de tipărire”. □ Titlul editorialului semnat de Carmen Mușat în numărul de față este *Comunicarea imposibilă duce la violență*. ■ În *Actualitate*, Ovidiu Șimonca scrie despre *Andrei Pleșu și „cearta cu jurnalismul”*, tema fiind comentariul făcut de Andrei Pleșu, în numărul 106 din 3-9 februarie al revistei

„Dilema veche”, pe marginea interviului pe care Gabriel Liiceanu l-a acordat revistei „Observator cultural”. „În esență, directorul fondator al revistei «Dilema veche» încearcă să ducă în derizoriu un interviu. Cum în România cel mai ușor este să scrii pamflete, descoperim un Andrei Pleșu care nu doar ironizează un jurnalist, ci și neagă un proiect cultural: prezența revistei «Observator cultural» în spațiul românesc. [...] Andrei Pleșu vrea să inducă opiniei publice ideea că interviul cu Gabriel Liiceanu eșuează în ceva sâcâitor și lipsit de anvergură intelectuală, pentru că eu m-aș fi păstrat în zona unor mize minore și nu mi-aș fi propus decât să-l enervez pe Gabriel Liiceanu. [...] Andrei Pleșu o ironizează până la grobianism pe Carmen Mușat, redactorul-șef al publicației, și-i răstălmăcește un text, mizând doar pe efectul pervers al unei stilistici destul de precare în planul corectitudinii citării. Ironiile lui Andrei Pleșu la adresa revistei «Observator cultural» și a conducerii sale sunt o cale foarte sigură de a duce discuția într-o zonă unde doar părerea sa contează; noi, toți ceilalți, suntem niște pigmei care ar fi foarte bine să tăcem și să-l scutim de comentarii. [...] Dorința de a vorbi cu Gabriel Liiceanu a fost opțiunea mea. Am considerat că e important pentru «Observator cultural» să dialogheze cu Gabriel Liiceanu, pentru a păși peste «ușa interzisă». Nu-mi pare rău că am vorbit cu Gabriel Liiceanu. Sunt, însă, mâhnit și revoltat că Andrei Pleșu a intervenit, abătând discuția de la afirmațiile lui Gabriel Liiceanu la ironizarea intervievatorului și la judecarea cu dispreț a «Observatorului cultural». Nu cred că așa se apără un prieten. Cred că, în acest moment, Gabriel Liiceanu ar trebui să fie jenat de articolul lui Andrei Pleșu, care a deformat până la caricatură atât întrebările, cât și răspunsurile.” ■

Cu titlul *Jurnalism cultural și/ sau critică literară?* se anunță că, în ultimul număr din 2005 al revistei „Idei în dialog”, „Dan C. Mihăilescu vorbește despre impunerea unei noi generații de jurnaliști culturali, nu numai foarte bine informați, ci și deținătorii unui important capital de autoritate”, ancheta fiind precedată „de trei intervenții mai ample, care încearcă să precizeze, mai mult sau mai puțin analitic, statutul și profilul jurnalistului cultural”. Întrebările sunt formulate în următorul mod: „1. Care ar fi definiția jurnalismului cultural și cum se manifestă astăzi, în presa românească? 2. Credeți că jurnalismul cultural și critica literară se afla într-o relație de complementaritate sau de excludere (sau de alta natură)? 3. Poate fi vorba de o modificare notabilă a discursului critic în jurnalismul cultural? Întreaga rubrică *În dezbatere* este dedicată acestui subiect. □ Miruna Runcan scrie despre *Jurnalismul cultural, teorie și practică*. □ Tot în rubrica *În dezbatere*, Răzvan Țupa semnează un eseu intitulat *Un lucru vreau să știu: Mai sunt virgine culturale în raiul musulman sau nu?* □ George Onofrei discută despre *Cine ne sunt jurnaliștii culturali?* făcând trimitere, printre alții, la Elena Vlădăreanu și Răzvan Țupa. □ Pe același subiect, Ștefan Borbély apreciază că „atâta vreme cât nu-și depășește condiția, jurnalismul cultural rămâne o preocupare plauzibilă, impusă de logica pieței. Problemele încep în momentul în care această anticameră prea zglobie, prea zgomotoasă, pentru care cultura e doar o

formă de distracție colectivă, un eveniment doar mediatic, accidental, nu ceva organic sau existențial, se prezintă pe sine ca salon spilcuit, dintr-o propensiune firească a periferiei de a avansa spre centru. [...] Pentru criticul literar de vocație, actul de cultură păstrează, chiar și-n expresiile sale cele mai nereușite, cum sunt cărțile ratate, o undă perceptibilă de sacralitate. Dimpotrivă, pentru jurnalistul cultural impetuos, de regulă adolescentin (chiar dacă, biologic, a trecut de prima tinerețe), cultura nu este decât un joc de-a buldozerul, care nivelează orice inegalitate. Prin urmare, legitimarea jurnalismului cultural ca instanță normativă de tip nou se bazează pe o eroare de structură, proprie sistemului politic și socio-uman distorsionat, deusolat, în care trăim. Până nu demult, fenomenul de cultură ne trăgea în sus, exorcizând, în bună măsură, răul empiric din jur. Acum, dimpotrivă, mulți protagoniști ai sistemului și slujitorii lor trag vârtos cultura în jos, pentru a o face pe potrivă ștachetei lor mărunte”. □ În schimb, Paul Cernat afirmă că „*Jurnalismul tinde să aibă un ascendent nu doar de audiență, ci și de capital simbolic asupra criticii specializate*”. În opinia sa, „unii «specialiști» evadează, din nevoie de audiență (și nu numai), către jurnalism, iar unii jurnaliști culturali, cu talent în colportajul de idei și în relațiile sociale, caută să se erijeze în specialiști, depășindu-și adesea domeniul de competență. În plus, se manifestă tot mai mult o confuzie între criticul literar și agentul publicitar/ editorial, mai ales atunci când «politicile» lor coincid. Adevărul e că jurnalismul tinde să aibă un ascendent nu doar de audiență, ci și de capital simbolic asupra criticii specializate. De partea cealaltă, critica «specializată» vedește un tot mai accentuat complex de inferioritate (generat de lipsa audienței) față de jurnalism, ceea ce o face adesea vulnerabilă față de impostura industriosoasă”. □ În opinia Simonei Sora, „*Jurnalismul cultural n-are nicio treabă cu critica literară*”, aceasta argumentând că „sunt vocații și meserii diferite. Printr-o asimilare destul de riscantă, tinerii cronicari de la anumite reviste culturale sunt numiți critici literari. Nu cred însă că o persoană care a absolvit Litere, a citit câte ceva, a făcut lucrări obligatorii și benevole, eventual un doctorat, și a publicat vreo sută de articole bine simțite în reviste literare poate fi numit critic literar. Un critic e un tip care, dacă nu are (încă) sistem propriu, are măcar o carte serioasă de critică literară. Confuzia dintre cronicar și critic vine, la noi, atât din defnirea lor simbiotică («cititor avizat»), cât și din cvasi-abandonarea de către critica profesionistă și universitară a actualității literare”. □ După părerea lui Robert Șerban, „*Critica literară (în sensul tradițional) este pentru revistele de specialitate*”: „Dacă facem rapid un recensământ al celor ce activează în paginile și în emisiunile de cultură, constatăm că foarte mulți dintre ei sunt scriitori. Ori autori de volume. În momentul în care sunt aduse în prim-plan cărți, normal ar fi ca relația de complementaritate să se stabilească între spiritul critic și cel care comentează apariția editorială. Critica literară (în sensul tradițional) este pentru revistele de specialitate (cele culturale și literare), nu pentru ziare, nu pentru show-urile televizate. Așa cum tot pentru acele reviste sunt poezia și proza”. ■ Ruxandra Cesereanu consideră în schimb

că „jurnalismului cultural i se potrivește atmosfera de bistro cultural; criticului, aceea de cafea literară”. Aceasta argumentează, spunând că „este vorba de complementaritate și nu de opoziție, excludere, antiteză între jurnalismul cultural și critica profesionistă. Jurnalismul cultural este un șoricel hâtru și ghiduş, care trebuie să comită cu orice preț și un mic show, pentru a atrage atenția; criticul profesionist este o făptură mai sobră, mai sfătoasă, mai doctă și elegantă. Cei doi nu se exclud, ci se completează (așa cum, de pildă, în altă ordine de idei, «România literară» și «Observator cultural» nu se exclud, ci se completează)”. În opinia sa „jurnalismul trebuie, apoi, vrând-nevrând, să fie accesibil; criticul își poate permite să fie abscons. Discursul critic s-ar putea să opteze în condițiile de astăzi mai degrabă spre jurnalismul cultural, din dorința de simplitate cotidiană”. ■ Marin Mincu nu consideră că se mai poate vorbi de „un jurnalism cultural de substanță”: „Nu cred nici că acei jurnaliști talentați ce scriu în paginile culturale ale unor cotidiene sunt chiar identici cu criticii literari, cum dă de înțeles Dan C. Mihăilescu, prin citarea unor nume ca Bogdan-Alexandru Stănescu (care este un foarte bun critic), Elena Vlădăreanu (o poetă remarcabilă), Răzvan Țupa (un poet bun și un critic în formare) etc. Aceștia nu sunt simpli «jurnaliști», ci sunt ei înșiși autori și scriu dinăuntru despre fenomenul literar, bucurându-se în mod normal de o credibilitate reală. Ceilalți (majoritatea) care scriu din snobism sau ca să-și umple spațiul tipografic pe care-l au la dispoziție în pagină nu sunt deloc convingători, păcălind publicul naiv prin «considerațiile» lor improvizate. Din lipsa aprofundării lecturii și din motive de accesibilitate, este clar că limbajul jurnalistic, în general prea oral, nu coincide cu limbajul bine precizat neologicistic, adică mai tehnic, al criticilor autentici care trebuie să-și argumenteze cât mai sobru judecățile de valoare pe care le instituie. Sunt, de asemenea, foarte sceptic în legătură cu posibilitatea așa-ziselor topuri «literare» de a înlocui ierarhiile canonice propuse de critică”. □ Bogdan-Alexandru Stănescu nu crede că „cele două fenomene își pot disputa un teritoriu comun” deoarece, în opinia sa, „avem de-a face cu două teritorii distincte. Iar faptul că discursul critic se propagă numai în rândul altor critici sau al scriitorilor (sistemul «ne citim între noi») nu înseamnă că a fost înlocuit de un izotop accesibil celor mulți. Literatura poate coborî în stradă. Critica nu”. ■ În schimb, Elena Vlădăreanu apreciază că „jurnalismul cultural nu prea se manifestă, ci e pe moarte. Frumos e că majoritatea publicațiilor pleacă la drum cu un curaj enorm. Deschid pagini de cultură, angajează oameni, cer subiecte interesante. În câteva luni, paginile respective ajung să fie remarcate, nu pur și simplu citite. Iată, îl provoacă pe Dan C. Mihăilescu să spună că jurnaliștii culturali sunt deținătorii unui important capital de autoritate. Tocmai atunci se schimbă conducerea publicației respective, iar noua conducere își bagă picioarele în ea de cultură, deci paginile respective sunt primele sacrificate. [...] Acum ne place să credem că jurnalismul cultural și critica literară se completează reciproc. Adevărul este că se ignora reciproc. Și tot un adevăr este că un articol, chiar publicat în prestigioasa «România literară», are mai multe șanse să rămână necitit

sau să nu provoace nicio reacție decât dacă același articol ar fi publicat într-un cotidian. Într-o viață mediatică normală, critica literară nu mai exista decât cu numele și fără cititori, jurnalismul cultural bucurându-se de o mult mai mare audiență. [...] Atâta timp cât critica literară de revistă se încorporează să fie interpretativă, riscă să rămână doar în manuale și în școală. Acum depinde și de alegerea pe care o face cel care scrie. Dacă vrea să fie citit din obligație de câțiva elevi, poate fi academic și se poate mândri cu asta. Dimpotrivă, dacă vrea să fie citit cu plăcere, atunci își schimbă discursul critic. Acum, indiferent cât de conștienți de jurnalismul cultural sunt cititorii și oamenii care activează în domeniul cultural, ar trebui și patronii de ziare să înțeleagă asta. Nu înțeleg, foarte bine, jurnalismul cultural e pe moarte”. ■ Mihaela Ursa consideră că „întrebarea însăși trădează un fel de nevroză culturală tipic românească. Intrăm în panică la gândul că discursurile înalt literare și-ar putea pierde puritatea. După mine, împărțirea câmpului cititorilor profesioniști în teoreticieni-istorici-critici literari și în jurnaliști culturali e un semn de normalitate. Elitele rămân elite, dar iată că știi să vorbească și în limbaje mai plebeu, câștigând de fapt un public pe care criticul «specialist» oricum nu-l avusese”. □ Gheorghe Crăciun mărturisește că jurnalismul cultural îl enervează „la fel de tare ca și reclamele de la televizor”: „[...] jurnalismul cultural e tot o chestie care țipă, sare în ochi, te atacă subliminal la presupusele mecanisme ale plăcerilor tale ascunse (curiozitatea, bârfa, tentația culiselor etc.). Tu ești un consumator onest care caută informație și realitate culturală la zi, iar ceea ce ți se oferă în paginile ziarelor sau pe sticla televizorului are și nu are legătură cu modestele tale așteptări și deziderate. Informația devine spectacol, în funcție de circumstanțe, evenimentele mici devin mari și invers (fără ca tu să înțelegi de ce), cultura pare o mondenitate între altele, ca moda, automobilismul și fotbalul de superclasă. Jurnalismul cultural se face cu vipuri și subiecte cât mai fierbinți, într-o feerie de titluri *hard*, fotografii cu subînțelesuri și subtile îndemnuri la idolatrie. [...] În cel mai bun caz, jurnalismul cultural se face prin apel la serviciile unor critici și scriitori, unii ratați, alții frustrați, nu puțini foarte tineri și aflați încă în faza examenelor inițiatice ale vieții. Băieții deștepți fac eforturi să pară sub nivelul lor intelectual și obsedați de ingredientele culturii, nu de substanța ei”. □ Alexandru Hâncu, în *De ce citesc „Sunday Times”*, dă un exemplu despre „cum se face la Londra presă culturală”: „Croniclele sunt cronici, nu polemici, nu pamflete. Citești și te lămurești, sunt cinstiți, sunt limpezi, nu sunt neapărat neutri, își includ propriile opinii, propriile convingeri estetice și politice, dar nu omit să spună ce nu le convine și de ce. Nu «demolează», nu jignesc, nu practică «atacul la persoană». Le place, spun de ce – nu, la fel. Există un ton civilizată, elegant, cu umor, cu ironie, cu metafore geniale, dar nu sunt niciodată ieftini, triviali, cu spume la gură (nu cred să fie altfel nici în România, de altminteri). Calitatea strict literară a cronicilor, pe orice temă, e excelentă. E o delectare să le citești, indiferent de domeniu: fiind atât de bine scrise, te atrag să afli și despre lucruri care în mod normal nu te pasionează. [...] Discuțiile strict

teoretice, aride, sunt pentru revistele specializate, cu circulație foarte restrânsă. În revistele de cultură «generale», toate articolele se consumă cu plăcere. Din poziția consumatorului de cultură, ei sunt cei care te lămuresc asupra «produsului», că e carte, film, disc, expoziție, concert, cronică de arhitectură, toate concură să-ți faci o imagine generală despre lumea culturală». ■ În *Studii culturale*, Laura Marin semnează *Între Occident și Orient, la marginea Europei. În căutarea identității*, o prezentare a volumului Monicăi Spiridon, *Les dilemmes de l'identité aux confins de l'Europe: le cas roumain*, (L'Harmattan, Paris, 2004): „O apariție editorială notabilă în câmpul studiilor culturale franceze cu privire la identitatea românilor, [...] studiul se adresează unui public aflat deopotrivă dincolo și dincoace de frontierele romanității, interesat de mecanismele istorice, social-politice și culturale, prin intermediul cărora un imaginar colectiv reușește să (re)configureze o temă îndelung dezbătută în ultimii ani: aceea a identităților naționale”. □ În *Memorialistică*, Bianca Burța-Cernat scrie despre *Memoria ca datorie*, recenzie a volumului de *Memorii* al Luciei Demetrius, „prefață de Gabriel Dimisianu, evocare de Miron Bergmann, ediție îngrijită de Ion Nistor”, (Albatros, 2005): „Însemnările retrospective ale Luciei Demetrius, făcute de-a lungul a mai bine de un deceniu, de pe la mijlocul anilor '70 până spre finalul anilor '80 (notațiile postrevoluționare fiind puține și nu tocmai semnificative), trădează aceeași febrilitate pe care o cunoaștem foarte bine din literatura autoarei și care împiedică amintirile să se înșiruie sistematic, cu claritate calofilă. Evenimentele se înlănțuie capricios, cu intervertiri cronologice, cu paranteze, cu aglomerări de detalii, cu salturi de la o epocă la alta, cu prolepse ori cu reveniri la același fapt, povestit uneori de două sau de mai multe ori, în variante numai ușor modificate. [...] Memoriile Luciei Demetrius, născute dintr-un sentiment al urgentei mărturisirii, al datoriei de a lăsa un ultim mesaj despre sine și despre o lume în perpetuă mișcare, reprezintă, poate, cea mai izbutită și cea mai autentică dintre cărțile acestei autoare care nu a putut ocoli ratarea. Avem un document prețios, o colecție de mărturii despre lumi ce s-au stins”. ■ Șerban Axinte, în *Danilov/ Celălalt Danilov*, prezintă volumul lui Nichita Danilov, *Ferapont (antologie de poezie 1980-2004)*, „postfața de Ion Bogdan Lefter” (Ed. Paralela 45, Colecția „Biblioteca românească – poezie”, 2005): „Nichita Danilov e un scriitor de mult reținut pe «lista scurtă» a generației '80. Apariția volumului *Ferapont* constituie un bun prilej de rediscutare a poeziei pe care autorul mai sus amintit a publicat-o între 1980 și 2004, un sfert de veac de poezie marca Nichita Danilov. O antologie de autor reprezintă, în cazurile fericite, un punct de vedere asupra propriei opere. [...] Nichita Danilov a reușit să își construiască un sistem și un limbaj poetic greu de confundat, în condițiile în care, luate separat, «ingredientele» folosite nu trimit către o operă originală. Economia de mijloace, simplitatea sintaxei, ecourile livrești ușor de reperat, repetarea până la desemantizare a unor cuvinte, exploatarea mai multor elemente proprii imaginărilor ortodoxist, toate acestea nu pot fi considerate minusuri, ci puncte de plecare bine ancorate în tradiție, care au drept

scop reinventarea unei lumi ale cărei coordonate spirituale plutesc în derivă”.

■ În aceeași rubrică de *Literatură*, Adina Dinițoiu semnează *Farmece de femeie*, prezentare a volumului de versuri al lui Emil Brumaru, *Submarinul erotic*, „ilustrații și coperta de Radu Răileanu” (C.R., 2005): „Posesor al tuturor magiilor lingvistice, fără inhibiții, fără vârste și fără provocări. Și un clasic, pentru că, cel puțin în volumul în discuție, el se situează, explicit sau implicit, în siajul marilor «moderniști»» pe de o parte, Apollinaire, Verlaine și Baudelaire, pe de alta, Arghezi, Barbu, y compris Eminescu. Dar și Dimov și oniricii. [...] *Submarinul erotic*, apărut în 2005, în noua colecție de poezie de la Cartea Românească, pare, mai mult decât altădată, o carte livrescă, alcătuită din referințe, dar și autocitări, chiar și a numelui propriu, după modelul optzecist. Poezia omonimă este o evocare intertextuală – «în dulcele stil clasic» – a iubirii «religioase», extrase din lume, trăite nu în turnul de fildeș, ci în... «submarinul portocaliu». [...] În *Submarinul erotic*, îndrăzelile de limbaj sau poate elanurile pasionale sunt mai voalate, iar «nostalgia» invocată aiurea – ceva mai puțin (auto)ironică, poemele fiind invadate din ce în ce mai mult de tristețe. [...] Alături de un erotism «îmblânzit», se face remarcată în acest volum tratarea clasică a temei, în structuri poetice fixe sau consacrate: sonet, rondel, epigramă, elegie, cântec, lirică trubadurescă. Așa încât putem vorbi de un regal poetic, ajuns la vârsta clasicizării”.

■ Nora Iuga, cu titlul *Al doilea erotism sau raiul goutte à goutte*, semnează, cu ocazia dezbaterii de la Librăria Cărturești a volumului său, *Fetița cu o mie de riduri*, o confesiune pe această temă. ■ Solomon Marcus, în *Polemici*, discută pe subiectul *Eminescu și matematica*, combătându-l pe Liviu Ornea care, în numărul 48 (305) al „Observatorului cultural” susținea că „relația poetului cu matematica este de domeniul derizoriului, deci nu merită atenție”. □ Oltița Cântec, în *Internațional* publică, cu titlul *Să crezi în La MaMa*, un dialog cu Ellen Stewart, „una din legendele vii ale teatrului contemporan, un Jules Verne al avangardei teatrale, cum a numit-o o importantă revistă americană”. □ În *Info internațional* se anunță difuzarea „primului film rusesc după o carte de Soljenițin”, intitulat *Primul cerc*. □ Eugenia Anca Rotescu, în *Arte. Teatru*, semnează o cronică dramatică a piesei *Noaptea arabă* de Roland Schimmelpfennig, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic din București. □ În *Amoruri arabe*, Doru Mareș discută despre aceeași premieră, într-o paralelă cu *Amorul pictor* de Molière, piesă pusă în scenă la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște. □ În *Supliment*, se publică, cu titlul *Texte de teatru nou*, o notă de prezentare a Alinei Nelega. În continuare este reprodus textul *Kamikaze*, cu precizarea că „premierea textului a avut loc în octombrie 2005, la Clubul Avi Cola din Târgu Mureș, fiind o producție a Teatrului Ariel/ Underground”.

10 februarie

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [6] 62] Se dau detalii despre desfășurarea târgului de carte de la Romexpo, eveniment organizat de Asociația Editorilor din România, Ministerul Culturii și Cultelor și Fundația Artexpo. □ Se anunță

participarea României, în anul 2006 la târgurile internaționale de la Paris, Leipzig, Budapesta și Frankfurt. ■ Radu Pavel Gheo, în rubrica *României e deștepti*, discută despre scandalul provocat de punerea în scenă, în 2005, a piesei Nicoletei Esinencu, *Fuck you, eu.ro.pa!*, pentru a trece apoi la comentarea scandalului provocat de piesa Alinei Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii*. □ Sunt reproduse câteva fragmente din ediția electronică a ziarului «Le Monde» din 2 februarie publică un articol despre scandalul stârnit în România de piesa de teatru *Evangheliștii*, scrisă de Alina Mungiu-Pippidi și pusă în scenă la Ateneul Tătărași din Iași de regizorul Benoît Vitse. □ Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *Sâmbătă ziua, la Iași*. □ Bogdan-Alexandru Stănescu publică o recenzie a romanului *Peștera* de José Saramago (Polirom, 2005). □ Notă de prezentare a volumului Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice*, apărut la Polirom. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. X)*. ■ Se anunță că a fost ales juriul pentru selecția titlurilor alese de ICR: „Dan C. Mihăilescu, Al. Cistelecan, Mircea Martin, Livius Ciocârlie, Marius Chivu, Daniel Cristea-Enache și Luminița Marcu fac parte din juriul stabilit de Institutul Cultural Român (ICR), pentru selecția a 20 de titluri ale unor autori români, ce vor fi traduse în limbi de circulație internațională. Membrii juriului au fost selectați de ICR în urma propunerilor făcute de revistele de cultură și de departamentele culturale ale ziarelor centrale. Pentru selecția celor 20 de titluri, juriul va trebui să aleagă între 290 de cărți, care au fost propuse de editori, personalități culturale, critici literari. Juriul se va reuni pentru prima dată în a doua săptămână a lunii februarie. Programul face parte dintr-o serie de inițiative în domeniul traducerilor lansate de Institutul Cultural Român. Institutul va începe să ofere burse pentru traducătorii nativi, atât în vederea creării unei noi generații de traducători din română, cât și pentru ținerea aproape a celor existenți deja”. □ Notă de prezentare a volumului Jorge Luis Borges, *Moartea și busola. Proză completă I*, „traduceri și note de: Irina Dogaru, Cristina Hăulică și Andrei Ionescu, cuvânt înainte, tabel cronologic, prezentări și ediție îngrijită de Andrei Ionescu, colecția: «Biblioteca Polirom», seria de autor «Jorge Luis Borges»”. ■ Constantin Vică realizează un interviu cu Costel Baboș în care se dau detalii și despre romanul acestuia, *Aș crede în Dumnezeu* (C.R., 2005): „Romanul meu e «vindecativ». Și nu numai pentru mine, dar și pentru frații mei. Eu cred că merităm această carte. În cuprinsul volumului sunt redată câteva scene, mai mult repere, nu puteam să povestesc chiar tot, mai întâi, că nu mai deveneam credibil, iar în al doilea rând, sunt lucruri care e mai bine să rămână nespuse. Eu cred că poveștile din acest volum caracterizează mai toată generația din care fac parte. Mulți, foarte mulți se pot regăsi printre pagini, e un *feedback* primit pe unde am mai publicat fragmente, înainte de apariția editorială. [...] Cred că nu evenimentele sunt importante într-un text de acest gen, ci felul cum le abordezi și le exploatezi literar, lucru pe care m-am străduit să-l fac atât cât m-au dus mâna și talentul”. □ Mihaela Michailov, în

Teatru la rotisor, semnează o cronică dramatică a piesei *Vremea dragostei, vremea morții* de Fritz Kater, pusă în scenă la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. □ Notă de prezentare a volumului lui Ioan Es. Pop, *Petrecere de pietoni*, apărut la editura LiterNet. ■ Se dau detalii despre Premiul Național de Proză „Ziarul de Iași”: „La a treia ediție a concursului, juriul, din care fac parte nume prestigioase ale literaturii și criticii ieșene – Alexandru Călinescu (președintele juriului), Emil Brumaru, Valeriu Gherghel, Nichita Danilov, Codrin Liviu Cuțitaru și Gabriel Horațiu Decuble –, a avut dificila misiune de a selecta cele mai bune titluri apărute în anul editorial 2005. După o primă selecție, au intrat în concurs 14 volume. [...] Cele 14 titluri selectate sunt: Șerban Alexandru, *Benedict și Maledict. Albedo*, Editura T, Iași; Petre Barbu, *Blazare*, Editura Polirom; Ruxandra Cesereanu, *Nebulon*, Editura Polirom; Paul Cernat, Andrei Ungureanu, *Războiul fluturilor: traducere și adaptare liberă dintr-o limbă necunoscută*, Editura Polirom; Liliana Corobca, *Un an în Paradis*, Editura Cartea Românească; Gellu Dorian, *Împotriva noastră*, Cartea Românească; Alexandru Ecovoiu, *Ordinea*, Editura Polirom; Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească; Ioan Lăcustă, *După vânzare*, Editura Curtea Veche; Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special*, Editura Polirom; Dan Lungu, *Băieți de gașcă*, Editura Polirom; Ioan T. Morar, *Lindenfeld*, Editura Polirom; Ion Vianu, *Paramnezii*, Editura Trei, și Călin Tudor Zarojanu, *Sfârșitul lumii*, Editura Polirom. Ultima etapă de selecție va avea loc la sfârșitul lunii februarie”.

11 februarie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [6] (805)] Adrian Papahagi dedică articolul din acest număr bibliotecilor universitare, în *Să nu ne fie frică de raftul liber (II)*. □ În *Cronica literară*, Bogdan-Alexandru Stănescu semnează o prezentare a volumului de versuri *Descompunerea pe jumătate* de Anton Jurebie. □ Bogdan Crețu, în *Par délicatesse j'ai gagné ma mort*, scrie despre *Carnete maro IV* de Aurel Dumitrașcu, volum apărut la editura Timpul din Iași: „Jurnalul poetului Aurel Dumitrașcu, editat de Adrian Alui Gheorghe sub titlul, fără pretenții, *Carnete maro*, încheie o confesiune tensionată, străbătută de la început de un încăpățânat presentiment al morții, mărturisind despre o existență predispusă la a se feri cu discreție de tapajul general în nișele securizante ale cărții (nu întâmplător, al doilea volum al autorului, cel mai bun de altfel, se numea *Biblioteca din nord*). Dacă primele trei tomuri constituiau un jurnal al vieții, cu tot ce înseamnă aceasta, de la iubiri demente la lecturi esențiale și exuberanța prietenilor, acest ultim op poate fi citit ca o sceptică pregătire pentru moarte”. □ Teodor Vârgolici prezintă studiul dedicat lui N. Iorga de către Ecaterina Vaum, tipărit sub titlul *N. Iorga, istoric și critic literar*. □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un fragment memorialistic intitulat *Junimiști, takiști, nababiști*. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție scrie despre *Visiting Mr. Nabokov and Other Excursions* de Martin Amis.

15 februarie

• [„Luceafărul”, nr. 6 (730)] În *Acolade*, Marius Tupan scrie despre *Scandalizarea opiniei publice*: „Un important prozator, al cărui nume îl vom ține sub tăcere, afirma că e nevoie de o campanie pentru stoparea vulgarităților, scatologiei, insanităților din unele opere recente care, culmea, mai sunt propuse și pentru premiere. Unele chiar au reușit să-i impresioneze pe unii jurați, într-o astfel de situație se pune o primă întrebare: Cine trebuie să asaneze piața literară? A doua: Există un patent pentru a se constitui doar opere veritabile? [...] Să ne fie sugerate sau interzise unele întâmplări artistice? Nicidecum. Experiențele dictatoriale ne-au cam lecuit de așa ceva. Gândirea liberă e cel mai mare câștig pe care-l au acum românii. Dar, exagerând, poți trece foarte ușor la cealaltă extremă: la lipsa de responsabilitate. Numai pentru a-și face publicitate. Căci, din păcate, în vremurile noastre, îndeosebi scandalurile te propulsează în ierarhii. [...] Atunci ne întoarcem la faimosul nostru prozator care sugerează controlul discret al scrierilor și al întâmplărilor noastre artistice. Numai că, oriunde și oricând, excesele vor fi, iar a le tempera prin mijloace coercitive nu face altceva decât să-i propulseze pe autori în topuri, chiar și cu conotații negative. De fapt, asta-i tendința lor: să producă vâlvă. Dacă nu ar fi luați în seamă, dacă ar rămâne în anonim, nu ar mai ieși în prim-plan. Și-ar consuma energiile în gol. Exact ceea ce nu-și doresc. Jocul lor nu-i lipsit de interese: scandalizarea opiniei publice e tranșată doar în favoarea lor”. ■ În *Cronica literară. O carte eveniment: Mircea Eliade față cu istoria*, Adrian G. Romila prezintă volumul *Mircea Eliade – Prizonierul istoriei* de Florin Țurcanu (Humanitas, 2005). „La bază teză de doctorat susținută în Franța, unde a și fost publicată în 2003, cu un uriaș succes, cartea abordează personalitatea lui Mircea Eliade pornind de la o documentație impresionantă (provenită inclusiv din arhiva sa americană, în cea mai mare parte încă inedită, dar și din fonduri documentare franceze, portugheze și germane), din unghiuri variate și în integralitatea ei, începând cu nașterea la București, continuând cu formarea sa în mediul universitar românesc și în cel european și sfârșind cu moartea la Chicago, în plină glorie academică. [...] E un Eliade al jurnalelor și memoriilor sale, un Eliade al scrisorilor către și dinspre prieteni, unul al operei sale științifice, al celei publicistice și al celei literare, în sfârșit, un Eliade al drumurilor inițiatice și al experiențelor care l-au marcat. E o viziune nu întotdeauna ușor de urmărit și deloc grăbită să tragă concluzii definitive, cum am aștepta mulți dintre noi. După lectura cărții, rămânem dacă nu cu impresia unei identități ambigui, atunci cu cea a unei personalități deosebit de complexe și de greu de desenat în cuvinte. E Eliade fascinantul șaman al științei religioase, al cărui anistorism îi poate scuza toate devierile? E Eliade narcisistul erudit, obsedat de exhaustivitatea bibliografică și de ascensiunea în carieră? Răspunsul lui Florin Țurcanu le include pe acestea și pe multe altele”. ■ Tot aici, Valeria Manta-Tăicuțu semnează *Umbre și refugii*, recenzie a volumului, recent reeditat, *Simple întâmplări cu sensul la urmă* de Alexandru George: „Amestec aproape baroc de formule poetice asimilate în timp,

de filosofic și meditații diafane pe marginea existenței, povestirile sau «fanteziile», cum le numește Alexandru George, au ca personaj un solitar melancolizat de realitatea înconjurătoare, un poet al împrejurărilor, un inadaptat care încearcă să-și cenzureze revolta romantică și s-o proiecteze în acel transcendent văzut întotdeauna ca balsam pentru răniții de contiguitate. Universului ostil i se opune meditația calmă, nu lipsită de note ironice, precum și o bonomie a intelectualului putrefiat de cultură, capabil să se detașeze de percepția imediată a monstruosului cotidian, cam în modul aproape uitat al lui Calistrat Hogaș”. □ În *Galaxia cărților*, Ioana Ștefănescu Bogdan analizează lirica lui Laurențiu Blaga. ■ Alexandru George, în *Opinii*, scrie eseul *La farmecul lui Mateiu*, dedicat lui Barbu Cioculescu și volumelor acestuia construite în jurul operei lui Mateiu Caragiale. □ Poezii semnate de Calistrat Costin. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* Olimpiu Nușfelean semnează povestirile *Fructul viu al mării*, *Fotografiile* și *Ucigașul ideal*. ■ În *Istorie literară* Constantin Pricop publică o *Periodizare* a epocii postbelice (1945 – anii ‘54-’64) din cultura română. □ Selecție lirică semnată de Dan Ionescu. ■ În *Istorie literară*, Ion Pachia Tatomirescu semnează a doua parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română (II)*. □ În *Cartea străină*, Geo Vasile publică recenzia romanului *Cum să fii bun* de Nick Hornby (Humanitas, 2005). □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este reprodusă poezia *Ceas* de D.J. Enright. □ Alina Boboc, în *Thalia. A patra soră (I)*, semnează o cronică dramatică a piesei semnate de Janusz Głowacki, pusă în scenă la Teatrul Național din București. □ Rubrica *Evocări*, semnată de Arthur Porumboiu, îi este dedicată lui Ion Băieșu. □ Adrian Costache, în *Aventuri spirituale*, publică un articol memorialistic intitulat *Din amintirile unui fost scriitor (Etajul doi și mansarda lui Fănuș Neagu)*.

• [„**Revista 22**”, nr. [7] (832)] Tania Radu, în *Despre talent și literatura de unică folosință* semnează o cronică literară a romanului Mirei Feticu, *Povestea Penelopei* (Ed. Vinea, 2005).

• [„**Bucureștii culturale**”, nr. 2] Este continuată ancheta referitoare la proiectele teatrelor pe 2006, răspunzând în acest număr reprezentanții Teatrului Act, Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova, Teatrului Național „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, Teatrului Ariel din Târgu Mureș, Teatrului „Maria Filotti” din Brăila. ■ Este realizat un Top literar 2005, întrebarea fiind următoarea: „Care considerați ca sunt (în ordinea preferințelor) cele mai bune cărți ale anului 2005?”. Se cere nominalizarea a câte cinci titluri pentru fiecare categorie, iar la acesta răspund Liviu Antonesei, Nicolae Bârna, Bianca Burța-Cernat, Paul Cernat, Marius Chivu, Al. Cistelean, Daniel Cristea-Enache, Horia Gârbea, Mihai Iovănel, Dan C. Mihăilescu, Carmen Mușat, Nicoleta Sălcudeanu, Andrei Terian, Tudorel Urian. Ancheta este realizată de Gabriela Adameșteanu și Cristina Spătăreanu. ■ Paul Cernat semnează articolul *O biografie de valoare internațională*, analiză a volumului lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei* (Humanitas, 2006). Acesta afirmă

că „excepțională biografie a lui Mircea Eliade pe care istoricul Florin Țurcanu a publicat-o la sfârșitul anului 2003 în Franța (la Édition La Découverte din Paris, cu o prefață de Jacques Julliard; lucrarea este la origine teza de doctorat a autorului, distinsă cu *summa cum laudae*) venea pe fundalul «scandalului» declanșat de apariția controversatului volum-pamflet *Cioran, Eliade, Ionesco. L'oubli du fascisme* al Alexandrei Laignel-Lavastine. Spre deosebire de receptarea mai mult decât onorantă de care a avut parte în mediile franceze, puținătatea comentariilor din presa românească a fost însă ușor deconcertantă. [...] Odată cu așteptată traducere în limba română (semnată de Monica Anghel și Dragoș Dodu), dezbaterea din jurul lui Eliade ar trebui, în mod normal, să între în faza depasionalizării. Fără îndoială, această «cădere în istorie» nu ar fi fost tocmai pe placul savantului. Secularizarea imaginii sale publice pe care Florin Țurcanu o propune impune însă respect și admirație prin anvergură, prin erudiția dezinvoltă, prin claritate, cult al nuanței și echilibru, dar mai ales printr-o competență cvasi-enciclopedică și printr-o rigoare de-a dreptul «exotică»”.

● **[„România literară”, nr. 6]** În *Actualitatea: Mircea, computerul și dorul*, Ioan Lăcustă îi dedică o evocare lui Mircea Nedelciu care, în 2005, ar fi împlinit 55 de ani. □ Se anunță, într-o notiță, acordarea Premiului Fundației „Petre Stoica” din Jimbolia criticului literar Cornel Ungureanu „pentru meritul de a fi readus în circuitul literar românesc opera lui Mihail Avramescu”. □ Mircea Mihăieș, în *Contrafort: Șobolani în bibliotecă*, eseu pe teme politice, aduce în discuție și conferința susținută de Andrei Codrescu, în San Antonio, Texas, în cadrul unui eveniment organizat de „American Library Association”, în care acesta, „În cea mai radicală vervă polemică [...] s-a referit la politica indiferenței practicate de ALA în legătură cu inițiativa unor bibliotecari cubanezi de a constitui un lanț de așa-numite «biblioteci libere»”. ■ Tudorel Urian, în *Critică literară, Lecturi la zi: Intoleranța solitudinii* publică o recenzie la romanul Norei Iuga, *Fetița cu o mie de riduri* (C.R., 2000). Volumul „este un monolog interior al unei femei cu o vârstă mentală și afectivă mult inferioară celei biologice. În vreme ce sufletul a rămas la temperatura copilăriei și a tinereții (jocurile copilăriei, erotismul clocoțitor al anilor tineri, tentația irezistibilă de a retrăi marile «descoperiri» din primii ani de viață, speranța că iubirea și chiar erotismul sunt încă posibile), trupul poartă descurajantele și tot mai deprimantele semne ale vârstei. De voie, de nevoie, solitudinea dobândește, în această situație, rolul unui spațiu protector în care se găsesc conservate toate bucuriile vieții. Acasă, în autobuzul care o poartă prin București sau privind în depărtare pe fereastra unui compartiment de tren, eul liric al Norăi Iuga este singur cu gândurile sale, retrăiește cu înfrigurată bucurie scene dintr-o existență tot mai îndepărtată în timp”. Autorul apreciază că „prin publicarea poemului-roman *Fetița cu o mie de riduri*, Nora Iuga își răsfășă, o dată în plus, nu puținii fani (mai ales din rândul celei mai noi generații). Este o carte totală, menită să bucure deopotrivă sufletul și mintea cititorului, combinație între sensibilitatea artistică ieșită din comun a autoarei și o scriitură

cvasi-experimentală. Perfect adaptat tehnicilor (post)moderne, fără a uita însă nimic din lecțiile măștrilor, scrisul Norăi Iuga este (ar trebui să devină) unul dintre reperatele fundamentale ale scriitorilor tineri și foarte tineri”. ■ În *O Carte pe Săptămână*, Alex. Ștefănescu scrie despre *Daniel Cristea-Enache și contemporanii săi*, o recenzie a volumului *București Far West. Secvențe de literatură română* (Albatros, 2005): „Daniel Cristea-Enache scrie lipsit de complexe despre toți scriitorii români contemporani, de la Marin Preda, Eugen Barbu, George Bălăiță, Constantin Țoiu și până la Cristian Teodorescu și Dan Lungu. De la Ion Gheorghe, Ilie Constantin, Constanța Buzea, Ana Blandiana și până la Nicolae Coande și Marius Ianuș. De La Mircea Martin, C. Stănescu, Mircea Iorgulescu și până la Dan Grădinaru. Fiecare este tratat lapidar-monografic și integrat cu o siguranță de expert în istoria literaturii române. Aceasta nu înseamnă că tânărul critic nu are opacități sau momente de entuziasm excesiv. Pe unele, de altfel, și le identifică el însuși, atunci când revine asupra unui autor și îi rețușează portretul critic făcut altădată. Ceea ce contează însă este o continuitate a devotamentului față de literatură, o atitudine mereu loială față de scriitori, o autoritate profesională firesc exercitată. N-ar fi exclus ca un capitol dintr-o viitoare istorie a literaturii române să se intituleze *Daniel Cristea-Enache și contemporanii săi*”. ■ În *Comentarii Critice: Multum in multa*, Ilie Constantin prezintă *Carnaval prenocturn*, „antologia retrospectivă, de peste cinci sute de pagini, a lui Petre Stoica (apărută în colecția «Mari scriitori români» a editurii Cartea Românească, 2004)”. „Ca momente de pulsație în afară a producției sale lirice, ele se justifică perfect, cu o impresionantă ritmicitate. Constituie ele și altceva, adică etape, trepte, secvențe distincte ale scrisului său? Nu neapărat, și nici nu dau o mare importanță segmentării operei. Petre Stoica este un autor uimitor de unitar, același de la tinerețe până la splendida «maturitate avansată» de azi. Ca și pentru alți autori, îmi imaginez un unic tom, mereu adăugit, ce sfârșește prin a-i cuprinde întreaga poezie, în genul *Firelor de iarbă* ale lui Walt Whitman. Iar în cadrul acelui unic tom, tot ar mai figura titlurile fostelor volume, cum e cazul și acestui *Carnaval prenocturn* ca elemente dintr-un cuprins”. □ În *Literatură* sunt publicate poeziile *Ceas așteptat*, *Colind de altădată*, *Până unde*, *Rugăciune*, *Lacrima neplânsă*, *Corb rătăcit*, *Rugina cernelii*, *Clopot*, *Un tăciune*, *Până departe* de Alexandru Lungu. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru publică *Lunganco cu rochia roz*. □ În *Critică literară*, *Lecturi la zi: Povești, povestiri, amintiri*, Simona Vasilache scrie despre volumul lui Mircea Anghelescu, *Literatură și biografie*, apărut la editura Universal Dalsi. ■ În *Polemici*, sub titlul *O madlenă stricată*, Daniel Cristea-Enache răspunde atacurilor lui Marin Mincu la adresa sa, apărute în special în „Cotidianul” și în „Ziua literară”. Justificarea acestui gest este următoarea: „Am pierdut deja numărul insultelor pe care Marin Mincu mi le-a adresat, în paginile unor diverse ziare și în volumele în care își strânge nestematele critice. După tehnica picăturii chinezești, dar la scară mai mare, el îmi varsă în cap, periodic, un lighean de minciuni. Și recunosc că nu am stofă de înțelept

budist: nu pot privi la nesfârșit, cu detașare, ale vieții și ale lui Marin Mincu valuri. Una este o destructurare, fie și sadică, a scrisului tău; și alta e acea «judecată» care pornește de la obsesii personale, maniacale, și de la minciuni sfruntate pentru a construi pe ele un raționament”. ■ În *Comentarii critice, Semn de Carte*, Gh. Grigurcu publică prima parte a studiului *Caragiale între oglinzi paralele (I)*, fiind discutată abordarea lui Ion Vartic asupra autorului: „Dacă G. Călinescu n-a ezitat a-l pune pe autorul lui Harap Alb în stupefiante, măcar la prima vedere, relații cu Rabelais, Sterne, Anatole France, dl. Vartic nu se lasă mai prejos în privința lui Caragiale. Îl urmărim cu sufletul la gură, captivați de spectacolul intelectual ce ni-l oferă și care contează ca o performanță în sine (așa cum regia modernă își îngăduie a trata în maniera cea mai lejeră textele clasice). Indiferent dacă autorul a fost sau nu la curent cu sursele la care face speculativă trimitere exegetul (frecvent, bunul simț ne dă un răspuns negativ), credem că ele pot fi invocate în virtutea unei concepții de autonomizare a operei față de creatorul său, opera depășindu-i informațiile, intenționalitatea, conștiința operațională. Ea e compusă din straturi «la vedere» și din straturi disimulate, practic inepuizabile, care transmit insolite mesaje. [...] E, să admitem, o cale regală de acces la profunzimile operei. O spiritualizare a ei care deschide cea mai amplă zare investigației, pe lumina căreia, după cum declară cu nereținut entuziasm dl. Vartic, «creatorul are harul de a primi o revelație, iar interpretul, harul de a o explica.»

■ În *Istorie Literară: Canon după canon*, Ion Simuț abordează problema canonului neomodernist, apreciind că „rupturile dintre epocile literare românești sunt foarte mari, până la a se crea incompatibilități între valorile uneia și ale celeilalte care îi urmează. Disjuncțiile sunt amplificate de conflictele sau diferențele politice, evidente dacă amintesc anii de cumpănă sau de graniță între epoci: 1918 desparte epoca marilor clasici (a epigonilor lor și a simbolismului incipient) de perioada modernismului interbelic; 1945 anunță proletcultismul. Următoarele două date pe care le invoc nu sunt atât de ferm și nici atât de clar conotate politic: după 1960 urmează neomodernismul, iar aproximativ după 1980 se declanșează (la noi) ofensiva explicită a postmodernismului, prin scriitorii optzeciști. Lucrurile sunt îndeobște cunoscute. Ceea ce vreau să subliniez e că fiecare din aceste epoci își edifică un canon literar propriu, aproape independent de cel din epoca anterioară. De pildă, pur și simplu se creează impresia că în perioada comunistă (fisurată, despărțită în proletcultism și neomodernism) sau în perioada postcomunistă (un amestec de postmodernism cu o cultură de divertisment) iau naștere alte literaturi față de epocile anterioare (știu că nu spun o noutate). Iar fiecare altă literatură își creează, după îndelungi și dramatice cristalizări, propriul canon. [...] Cine confundă canonul neomodernist, unul esențialmente estetic, cu un canon ce ar fi fost creat de regimul comunist, pe un principiu politic, greșește, după părerea mea, fundamental. Canonul neomodernist nu e comunist din pricină că s-a născut în timpul comunismului. E o falsă deducție. Canonul neomodernist se înalță în urma noastră din ce în ce mai limpede, ca un munte profilat pe un cer

senin (trecutul s-a limpezit). În fața noastră, spre un orizont nu prea îndepărtat, obturat de un cer noros, se profilează un nou canon ca o movilă deocamdată modestă (viitorul e turbure). Misiunea nobilă a criticii actuale e să facă să crească un munte din movilița din fața noastră (deziderat posibil și obligatoriu), nu să facă o moviliță din muntele din spatele nostru (lucru, de altfel, imposibil)”. □ Cu titlul *Prepeleac. Eros ori Ura (3) (Un Prozator)*, Constantin Țoiu publică o serie de însemnări cu caracter eseistic. ■ În *Istorie Literară*, Al. Săndulescu publică partea a doua a studiului lui *Între bunăcredință și conformism*, în care se dau detalii despre volumul de memorialistică al Luciei Demetrius. Se apreciază că „Lucia Demetrius rămâne încremenită într-o «*forma mentis*» depășită, care nu mai avea sorți de evoluție. Scrise la o vârstă înaintată, ca o compensație și ca un refugiu, cum observă Gabriel Dimisianu, autorul prefeței, *Memoriile* i-ar fi oferit scriitoarei prilej de reflecție, mai detașată, mai senină. Și e păcat, pentru că în afara valorii ca document, ele au și una literară (excelenta portretistică, derularea epică a unor scene). Cu toate repetițiile și numeroasele fapte ne semnificative evocate, prezentând un interes limitat, volumul de *Memorii* al Luciei Demetrius intră nu o dată în concurență cu opera ei de ficțiune, pe alocuri, surclasând-o”. □ În *Evocări*, Dumitru Hâncu publică *Alexandru Alimășteanu: Berlin, finele veacului al XIX-lea*, având ca temă evocarea lăsată de acesta într-o scrisoare către Ion Pillat. □ Ioana Pârvulescu, În *Cronica optimistei*, publică *Te iubesc. Mai vorbim peste 3 ani!* □ În *Eseu*, Dinu Flămând scrie despre *Umberto Saba și „privilegiul durerii”*. □ În *Bref* se anunță *Centenar Raymond Aron*. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, rubrică semnată de *Cronicar*, se discută despre conflictul, provocat de un interviu, dintre Gabriel Liiceanu și Ovidiu Șimonca.

16 februarie

● [„*Cultura*”, nr. 9 (61)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu prezintă numărul 1/2006 al revistei „Pro Saeculum”. □ În *Cultura Literară*, Virgil Mihaiu scrie despre *Inclasabila proză scurtă* a lui Ovidiu Pecican, recenzie a volumului *Zilele și nopțile după-amiezei* (Ed. Hartmann, 2005). ■ În rubrica *În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a cincea parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”: „În genere, toate conceptele literaturii și ale criticii literare sunt redefinite și, de multe ori, eliminate după 1945. Romanul nu mai este ceea ce știam că este (o scriitură a aventurii), romanul postbelic devine din ce în ce mai mult o aventură a scriiturii. Poemul renunță la formele de seducție tradiționale și devine ceva ce cu greu se poate defini. Și, mai ales, poemul se retrage, rușinat și înspăimântat, din fața acestei foarte agresive civilizații a imaginii. Poetul își pierde vechiul, strălucitorul mit pe care-l câștigase în epoca romantică. El nu mai este geniul melancolic, inconsolat, abstras, hiperionian, este un constructor de discursuri lirice de care o societate pragmatică are din ce în ce mai puțină nevoie. Dar nu numai poetul, ci,

în genere, noțiunea de autor pe care se bazează toată critica tradițională intră într-o acută criză de identitate”. ■ Mircea Iorgulescu, în *Masacru din amor*, îi dedică un amplu articol lui Panait Istrati, cu ocazia apariției unui prim volum de *Opere*, la editura franceză Phébus. □ Linda Lê semnează un eseu intitulat *Pour saluer Cioran*. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul „*Al mai tare om din lume*” de Victor Vlad Delamarina. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian scrie despre *Un tehnocrat al narațiunii*, analiză a prozei lui Florin Lăzărescu: „Între vârfurile triumphiului de scriitori ieșeni care livrează, de ceva vreme, cea mai consistentă ofertă de pe piața prozei noastre, Florin Lăzărescu pare mai interesat de mecanismul povestirii decât de istoria în sine. El nu are nici privirea fals empatică a lui Dan Lungu, nici fervorile existențialist-grotești ale lui Lucian Dan Teodorovici; are, în schimb, o scriitură mai artizanală, marcată de reflexivitate și de autoreferențialitate. De altfel, această particularitate explică și traiectoria întrucâtva inedită a tânărului autor: dacă evoluția unui prozator punctează, de regulă, drumul dinspre materia rebelă și nedomesticită către o structură geometrică închisă în sine, Florin Lăzărescu e printre pușinii care parcurg această cale în sens invers. Stăpânind de la început *cum*-ul dicțiunii, prozatorul ieșean îl umple, de la o carte la alta, cu acel ce fabulistic, dar nu mai puțin necesar. [...] Prin urmare, până la *Trimisul nostru special* (2005), Florin Lăzărescu era un autor buniceț, cu două cărți onorabile la activ, dar fără performanțe majore în domeniu, un tehnocrat al narațiunii care-și căuta nu atât formula, cât subiectele. Ultima sa carte reprezintă însă un salt remarcabil, care-l propulsează pe autor în primul eșalon valoric al prozei noastre actuale. Chiar dacă maniera epică nu suferă mutații de esență, procedeele sunt aici mai bine conjugate: *Trimisul nostru special* pare un castel medieval, cu subterane tenebroase, cu donjoane impunătoare și cu trape secrete, unde un neofit se poate rătăci cu ușurință. O altă alegere inspirată este demiterea gureșului narator care împiedica ficțiunea să se desfășoare în voie și să vorbească de la sine. Dar principala reușită a romanului vine din sensurile sale latente: în sfârșit, autorul «cade» (vorba lui Călinescu) pe o temă majoră, pe care nu o mai lasă acum să i se strecoare printre degete”. □ Teodora Dumitru semnează *Rudi-mente*, recenzie a volumului de proze *Rudi și alte cioburi de singurătată* de Ștefan Caraman (Ed. Compania, 2005). □ În *La căldura focului parodic*, Dana Ionescu scrie despre romanul lui Florin Toma, *Moștenirea Familiei Bildungsroman* (C.R., 2005). ■ Daniel Cristea-Enache semnează prima parte din *Un aliaj indestructibil*, portret literar dedicat Ilenei Mălăncioiu: „Cum a crezut Ileana Mălăncioiu că trebuie să scrie? Exact așa cum a scris: fără imaginea mentală a foarfecelor cenzurii, fiind înfundată până peste cap în propriile viziuni, deloc aurite, câtuși de puțin mitice-cu-bătaie-spre-prezentul-ferice. Însuși titlul primului volum, *Pasărea tăiată*, șochează, mai ales prin raportare la acelea, sentimental-abstract-poetice, ale colegilor de generație. E aici o referință la concret, o adâncire în el de la care poeta nu se va îndepărta niciodată. Imaginația sa își va lua, când și când, zborul

spre mituri actualizate și interpretate personal, și ea va construi scene de culoare neagră, shakespeareiană, în care, într-o complicată regie, vor apărea figuri stranii: Ieronim, Ierodesa, Natanael... Cu toate acestea, însă, apetența pentru concret va rămâne o constantă. Nervul social, istoric, național nu se va toci câtuși de puțin”.

□ În *Cultura Spectacolului*, Adriana Moca semnează o cronică dramatică la piesa Verei Ion, *Vitamine*, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic, alături de o alta, la textul ‘89... ‘89, „colaj de texte ale tinerilor dramaturgi”. ■ În *Cultura Controversei*, se regăsește un amplu interviu al lui Adrian-Paul Iliescu cu Ion Ianoși. Sub titlul *Prezumție de vinovăție*, Ion Ianoși oferă detalii despre atacul de presă al lui Mircea Mihăieș împotriva sa: „Am fost surprins de atacul său într-adevăr extrem ca violență, chiar pentru lumea noastră culturală obișnuită cu loviturile de sub centură. Ceea ce sare în ochi oricărui cititor care posedă un minim de obiectivitate este absența completă a oricăror elemente concrete de natură să sprijine acuzațiile enorme și chiar invectivele vehiculate: nu se menționează nici un episod concret din biografia mea (cu excepția faptului că am fost «instructor C.C.»), care să documenteze presupusele mele activități nefaste; nu se citează nici măcar un rând din scrierile mele, care să ilustreze influența nocivă care mi se atribuie. Singurul citat cuprinde un fragment cules de pe Internet, care nu-mi aparține și de care nici nu știam. În stilul perioadelor celor mai sinistre de teroare ideologică, textul lui M.M. face apel nu la fapte, dovezi, ci doar la o retorică inflamată ce suprapune sofistic elemente complet disparate: crimele regimului comunist și activitatea unui estetician. În această manieră de asociere abuzivă și de confundare tendințioasă a lucrurilor diferite, oricine a trăit acea perioadă și a avut vreo funcție publică poate fi stigmatizat ca torționar”. După o serie de detalii biografice, acesta concluzionează: „[...] alături de receptarea cărților mele am mai încasat și injurii personale de presă, în primi ani postdecembriști. Câțiva mi-au reproșat și atunci presupuse vini politice anterioare. Printre ei s-au numărat criticii literari Gheorghe Grigurcu și Alexandru George, cu care, de altfel, am fost în trecut în relații amiabile și am colaborat fără asperități în cadrul Secției de critică și istorie literară a Asociației Scriitorilor bucureșteni. Alți scriitori mi-au descoperit retroactiv vini pe care, față în față, decenii la rând, nu mi le-au imputat, sau mi-au atribuit poziții înalte (anume, un coleg stimat de mine) și roluri oculte (un altul, de un indiscutabil talent), probând o fantezie debordantă, în cel mai benign caz cu o asumată libertate a inexactității. Ieșirile lor necontrolate (și în sensul că nu le-au verificat), uneori pătimașe (atribut al vanității proprii), nu au avut, totuși, niciodată, agresivitatea dezlănțuirii oarbe de acum”. Se trece apoi la discutarea volumului *Eu – și el, Însemnări subiective despre Ceaușescu*, apărut în 2003. Despre „rezistența prin cultură”, Ion Ianoși afirmă: „Sintagma de «rezistență prin cultură» e, după cum știi, contestată; eu o împărtășesc, în virtutea experienței proprii. N-am fost disident ori contestatar în public, o repet de câte ori am prilejul, dintr-un scrupul pe care țin să mi-l salvardez. Am alternat cursurile cu publicistica. Am căutat să-mi perfecționez lecțiile, ele n-au fost, nici chiar de la început, doar conjuncturale (au

bune amintiri despre ele foști studenți timpurii, inclusiv colegi azi de vază, care au și depus mărturie în consecință), dar treptat le-am perfecționat, într-un efort pe care nu îl opresc nici măcar acum”. Dintre cei cu care a colaborat, îi amintește pe N. Steinhardt și Dinu Pillat, dar și pe Constantin Noica, respingând eticheta pusă de Mircea Mihăieș de „călău ideologic”. După o serie de amănunte privind activitatea sa universitară, trece la descrierea modului în care se susținea apariția unei anumite cărți, aducând ca exemplu volumul *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului* de Andrei Pleșu, apărut în 1988, revenind mai apoi, într-o prezentare amplă, la activitatea sa profesorală. În încheierea interviului, Adrian-Paul Iliescu explică și necesitatea acestui act: „Cititorii sunt, din nefericire, obișnuiți cu apariția ocazională în presa noastră a unor veritabile explozii de ură; libertatea de expresie (și de opinie) este prea adesea confundată cu libertatea de a urî, de a desființa, de a înjosi. [...] Ne-am obișnuit, de asemenea, cu atacurile furibunde ce nu se bazează pe niciun fel de informații substanțiale sau date concrete, pe niciun fel de fapte precise, ci exclusiv pe caracterizări generale infamante și pe asocieri arbitrare, destinate să compromită. Expertul necontestat în asemenea raiduri de stigmatizare globală (cunoscut deja ca atare și peste graniță), este, desigur, Mircea Mihăieș. Cititorii sunt familiarizați și cu tehnica prin care anumite personaje își convertesc frustrările, resentimentele sau propriile vinovații în diatribe virulente, menite să ostracizeze grupuri sau persoane, mai ales adversarii politici, ca reprezentând Inamicul public nr. 1, marii vinovați ce trebuie puși la stâlpul infamiei. Mult mai puțin obișnuit și deloc normal este însă ca aceste dezlănțuiri de ură și de violență retorică să provină de la funcționari publici a căror menire este să promoveze cultura și a căror datorie este să nu facă politică. [...] Meritele lui MM ca promotor al valorilor spirituale românești sunt greu de detectat, personajul fiind cunoscut după 1989 mai ales pentru pamfletele sale vitriolante; să fie oare util prin inițiativele sale publicistice de desființare politică a persoanelor, categoriilor sociale și instituțiilor (inclusiv a instituției democrației)? Ce se urmărește prin menținerea într-o funcție importantă de manageriat cultural a unui «inchizitor» politic violent, abuziv și arbitrar ca MM? Re-politizarea culturii? Reinstaurarea unui monopol ideologic? Sau pur și simplu stigmatizarea indezirabililor?”. □ În *Cultura Literară. Privire printr-un ocean*, Claudiu Komartin comentează pe marginea antologiei bilingve *Modern French Poetry* (Forest Books, 1992). □ Simona Drăgan scrie despre volumul lui Georges Bataille, *Madame Edwarda. Mortul. Istoria ochiului*, „traducere și note de Emanoil Marcu” (Polirom, 2004). □ Un amplu articol dedică, în *Budoarul de împrumut*, Cristina Balinte poeziei lui Paul Verlaine, cu ocazia apariției volumului *Virago Femmes*, „traducere de Iana Maravis” (Editura Uniunea Paneuropeană). □ Horia Gârbea semnează un pamflet intitulat *Daniel Bănuțescu – profet*. □ În *Cultura Mozaic*, Smaranda Voicu prezintă volumul de versuri al Diane Geacăr, „*Bună, eu sunt Diana și sunt colega ta de cameră*” (Ed. Vinea, 2005). □ În *Cultura. Sensuri cu nonsensuri* este semnalat editorialul *Actualitatea lui Eminescu*

de Carmen Mușat, apărut în numărul din 2-8 februarie 2006 al revistei „Observator cultural”.

● [„Dilema Veche”, nr. 7 (108)] Andrei Pleșu, în editorialul său *Viața și opera*, discută despre modul în care biografia poate explica sau nu textul: „Marcel Proust, a cărui viață n-a fost lipsită de un patos secret, a scris o celebră replică la această prejudecată (*Contre Sainte-Beuve*), ca unul care știa din proprie experiență că «o carte e produsul unui alt eu (s.m.), decât cel care se manifestă în deprinderile noastre, în viața noastră publică și în viciile noastre». Nu știu cât de departe se poate merge cu această disjuncție proustiană. În definitiv, creativitatea nu e neapărat o formă de schizofrenie, nu valorifică întotdeauna o patologică dedublare a personalității. Există experiențe și evenimente de viață care au, inevitabil, un anumit ecou, mai discret sau mai apăsător, asupra operei. Proust are însă dreptate să refuze simetriile mecanice și inferențele grosolane. E de presupus că fiecare dă, în lucrările sale literare sau științifice, tot ce are mai bun. Cu alte cuvinte, textul, când e împlinit, bate biografia. Vieți precare sau amendabile – ca ale lui Villon, Rimbaud sau Modigliani – nu exclud opere admirabile. [...] Dar chiar viețile oamenilor, indiferent dacă se cuplează sau nu cu o operă (mai mult sau mai puțin reușită), sunt departe de a fi ansambluri omogene. Avem cu toții perioade bune și perioade rele, avem cu toții, în raniță, isprăvi dezonorante și isprăvi onorabile. De aceea, nu putem fi judecați pe fragmente. Decisive sunt bilanțul, dominantă, proporția. Judecata optimă, judecata corectă nu poate fi decât cea «finală», adică cea survenită în clipa din urmă a insului și a lumii... Nu spun toate acestea ca să relativizez culpa unora și a altora sau ca să scot din discuție dimensiunea morală a unui autor sau a altuia. Vreau doar să avertizez asupra riscului de a manipula isteric sabia dreptății și de a căuta cu lumânarea răul. Vreau să atrag atenția asupra cercului vicios al «demascărilor»”. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță publică poemul *A.D. MDCXXXV*. □ Andrei Codrescu semnează eseul *Mardi Gras 2006: prima salvă*. ■ Andreea Dumitru, în *Criogenia salvează dramaturgia*, scrie despre piesa Alinei Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii*, și despre scandalul provocat atât de text, cât și de spectacol: „Am avut de toate: intervenții seismice, în *prime-time*, comunicate alarmiste, analiza raporturilor dintre teologie și artă, delicate chestiuni de etică literară, acuze de blasfemie, obscenitate și suspiciuni de cenzură, atentate când la «principiile morale ale urbei», când la libertatea de expresie. Niciodată Biserica Ortodoxă și Catolică nu s-au arătat mai solidare într-un denunț comun, niciodată Ministerul Culturii și Cultelor nu și-a dovedit mai utilă legitimitatea bicefală, competențele egale în construirea Catedralei Mântuirii Neamului și în arbitrarea unui caz, în fond, de descentralizare culturală. Și totuși, după numai două luni de la avanpremieră, *Evangheliștii* par să-și fi epuizat resursele pirotehnice. [...] Nimeni nu tăgăduiește că *Evangheliștii* reprezintă un caz atipic în istoria post-decembristă a teatrului nostru. Dar cea mai bună piesă a anului 1992 este, cu tot succesul de marketing al premierei din 2005, o piesă ghinionistă. Montarea

lui Benoît Vitse este atât de modestă, încât nu ne rămâne decât să ne imaginăm cum ar fi arătat *Evangheliștii* în regia lui Andrei Șerban, dacă proiectul punerii în scenă la Național nu ar fi fost abandonat acum mai bine de un deceniu. Câte sincope ale spiritului critic, câte comoții intelectuale nu ar fi fost azi evitate! Ce turnură ar fi luat acest «caz»! □ Teodor Baconschi, în *E groasă...*, discută despre „Barometrul cultural” publicat la sfârșitul lui 2005 în revista „Idei în dialog”: „Faptul că popularitatea lui Caragiale se înscrie în marja de eroare a pomenitului sondaj (3%) este, de pildă, halucinant. Dar, ce spun? Totul, în acea secțiune sociologică, demonstrează – așa cum corect afirmă președintele ICR – că paradigma iluminist-pășoptistă s-a dizolvat. Adio practici culturale focalizate pe lectură, asimilare critică, venerație a figurilor canonice și tensiunea către «înălțimea» de spirit. Bun găsit relativismului amoral, dulcii tiranii a divertismentului media și aceluși tip comun care, în mitocăneasca lui necunoaștere, nu acuză nici un complex. E clar că moștenirea comunismului plus haosul scremutei noastre postmodernități articulează o ecuație corozivă, exasperantă și lipsită (cel puțin aparent) de orice alternativă”. □ Radu Cosașu scrie despre *Radu Albala în 1984*, într-un text cu iz memorialistic, cu ocazia apropiatei apariții, la editura Humanitas, a unui volum din proza lui Radu Albala, în colecția „Cartea de pe noptieră”.

● [**„Observator cultural”, nr. [7] 308 (51)**] În *Informații*. La zi se dau detalii despre conferința organizată la Institutul Cultural Român din Paris „susținută de prof. dr. Constantin Zaharia și consacrată Parisului așa cum apare el în scrierile lui Emil Cioran și Eugen Ionescu”. □ Se anunță că „pelicula *Legături bolnăvicioase* a lui Tudor Giurgiu, care va avea premiera la Festivalul de Film de la Berlin în 15 februarie, a fost proiectată sâmbătă, 9 februarie, pentru oamenii din industria cinematografică prezenți la Berlinală. *Legături bolnăvicioase* este primul lungmetraj regizat de Tudor Giurgiu, pe baza romanului cu același titlu, semnat de Cecilia Ștefănescu”. □ Notă de prezentare a reuniunii *Les Belles Etrangères: la Roumanie à l'honneur en France*, eveniment organizat de Ambasada Franței la București, în parteneriat cu I.C.R.: „ediția de anul trecut a programului organizat de Centrul Național al Cărții din Hexagon a fost dedicată României, astfel că 12 autori din generații diferite au participat la lecturi publice și întâlniri cu cititorii din 35 de orașe. Este vorba despre Gabriela Adameșteanu, Ștefan Agopian, Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Gheorghe Crăciun, Letiția Ilea, Dan Lungu, Ion Mureșan, Marta Petreu, Simona Popescu, Cecilia Ștefănescu și Vlad Zografi”. □ Se anunță lansarea albumului *Poeme în garanție*, semnat de Mircea Cărtărescu și editat de Casa Radio, la Librăria Cărturești. „Albumul (carte și CD), ilustrat de graficianul Tudor Jebeleanu, cuprinde, potrivit autorului, «eșantioane» din «cărțile cele mai adevărate, mai personale, mai vii» scrise în perioada optzecistă (*Poeme de amor, Totul și Dragostea*) și înregistrate în 2 februarie 2005.” □ Elena Vlădăreanu semnează un articol pe teme politice intitulat *Soarta regiunii Kosovo se judecă la Viena*. ■ Este continuată dezbaterea din numărul precedent pe tema diferențelor dintre jurnalismul cultural și critica literară. ■ Al. Cistelean răspunde

la întrebări, apreciind că „*Cine vrea să facă discurs critic în jurnalismul cultural va trebui să facă, într-adevăr, o modificare «notabilă»*”: „Nu știu, de altfel, de ce ar trebui să inventăm noi jurnalismul acesta cultural. El există de multă vreme și funcționează în bun tandem cu critica literară – dacă aceasta e văzută, să zicem, ca un domeniu de experti. [...] Fiind întotdeauna vorba, în astfel de cazuri, de o adaptare «în jos», cine vrea să facă discurs critic în jurnalismul cultural va trebui să facă, într-adevăr, o modificare «notabilă». Inclusiv de gust, dar nu mai ales de gust. Dar nu pentru a se pune în adecvare cu «sensibilitatea contemporană» [...] după cum bine știți, de când exista ea, și critica literară operează în direcția acestei adecvări; dar e vorba de adecvare, nu de cedare”. □ Bianca Burța-Cernat subliniază faptul că „jurnalismul cultural nu participă la ierarhizarea valorilor și la constituirea canonului. Interpretarea, selecția, demersul axiologic sunt atribute ale criticii profesionale, fie ea foiletonistică sau universitară. Dar, cum nu discutăm aici despre o stare de lucruri ideală, ci despre realitățile unui câmp literar pe alocuri bizar, am spune că relația dintre cei doi termeni este una, confuză, de intersectare, de suprapunere pe porțiuni importante. [...] Neglijându-și statutul și, până la urmă, limitele, jurnalismul cultural pretinde adesea să impună propriile valori, în condițiile în care noțiunea de valoare nu mai privește atât zona esteticului, cât pe aceea a comercialului. E promovat tot ce e în acord cu tendința spre gălăgie și epatare factice a unui prezent amnezic. Însă ceea ce dă mai mult de gândit e faptul ca așa-numita critică profesionistă începe să se contamineze (și aici mă refer mai ales la critica recentă, nevertebrată, haotică a «tinerilor critici») de la discursul prin natura sa acomodant al unui gen de jurnalism cultural din ce în ce mai degradat”. □ Liviu Antonesei apreciază că „dacă lăsăm la o parte genurile comune cu cele din revistele culturale – deci cronicile și recenziile –, este limpede că, dat fiind și spațiul disponibil mai restrâns, în jurnalismul cultural avem semnele clare ale altei retorici, apropiată de cea a publicității. [...] Deci, formulări mai scurte, mai directe, mai percutante, mai spectaculoase, începând chiar din titlu. Mai degrabă informează succint și farmecă decât argumentează. E și normal să fie așa. De altfel, indiferent de domeniul abordat, genurile jurnalistice se disting de cele «literare»”. □ Cătălin Sturza, în schimb scrie despre „accidentele culturii de cotidian”: „Ca filolog care-și câștigă, pentru moment, pâinea la un cotidian, ar trebui să mă simt bine în pielea ziaristului conturat de Dan C. Mihăilescu. De altfel, nu este pentru prima oară când criticul literar de la «Idei în dialog» lansează aceasta teorie. El afirma, și în alte rânduri, că circuitul produselor culturale prin presă trece prin filtre suprapuse. În teorie, prima linie este aceea a ziarelor și a televiziunilor, care situează cărțile, piesele de teatru, filmele sau albumele pe hartă și le conferă o notorietate comercială. Ne-am obișnuit ca discursul critic să fie prezent aici, în general, într-o forma incipientă, importantă fiind acoperirea cât mai largă a scenei culturale. Urmează revistele săptămânale, lunare sau semestriale care sunt mai puțin presate de imperativul actualității. Acestea reprezintă, în mod tradițional, spațiul discursului critic și al

consacrării canonice. Pomenind de profesionalizarea jurnalismului cultural, Dan C. Mihăilescu propune ideea că acesta dobândește, treptat, un plus de autoritate, prin îmbinarea unor lucruri altminteri ireconciliabile: canonul, imediatul și piața. [...] Paginile culturale făcute cu profesionalism în cotidienele de mare tiraj sunt, din păcate, un accident. Oamenii pregătiți nu se formează în și pentru presă, ci nimeresc, din întâmplare, într-o redacție. Dacă au noroc, profită de dezorientarea generală pentru a-și face bine treaba. După un timp, pleacă spre săptămânale sau spre universitate, unde se pot manifesta în voie pe salarii mici, sau spre țări cu un climat cultural mai cald. Din păcate, nu cred ca e vorba de o tendință de așezare și de emancipare a presei, ci de un număr mic de accidente izolate, din care nu putem deduce, pentru viitorul apropiat, o regulă”. □ Doru Pop consideră că „o întreagă tradiție a modului cum se făcea presa începe să dispară”: „Trend-ul despre care se poate vorbi este acela al abandonării tradiționalelor publicații «literar-artistice» («România literară», «Steaua», «Vatra» etc.) în favoarea unor modalități de exprimare culturală cu un apetit accentuat pentru publicul larg. Și nu e nimic rău, în fond, jurnalismul cultural tocmai această funcție ar trebui să o îndeplinească, aceea de a promova gândirea critică. Pentru că aparținem tot mai mult unei «popular culture» și tot mai puțin unei «culturi înalte», discursul se diversifică, ajungând în zone care până atunci păreau anormale, cum este critica *mass-media*. [...] Efectul pozitiv al mișcării acesteia este acela că «a gândi ca un critic» începe să nu mai însemne doar «a gândi ca un critic literar»”. □ Gabriel Coșoveanu afirmă pe această temă că „«jurnalismul cultural duce cu el o scară pliabilă a valorilor, în trusa lui făcându-și loc și alte instrumente de măsurat/ajustat adaptate pentru utilizare rapidă». Bref, jurnalismul cultural este acea specie publicistică suspectată de toți, dar practică de cei mai mulți, din motive ce par a ține, mai întâi, de registrul pragmatic. Acțiunile de întâmpinare, ricanare ori creare – prin varii metode – de atitudine, pe termen scurt, se regăsesc, toate, în textele care formează, în mare măsură, substanța hebdomadarelor ori mensualelor. [...] Evident că a practica jurnalismul cultural presupune să ai deja statut de critic, însă acesta din urmă nu e validat decât în spațiul jurnalistic, egalmente ofertant și ingrat (asigură vizibilitate, dar și riscul îngropării unei munci considerabile într-o colecție ce-și așteaptă, resemnată, prăfuirea)”. □ Ancheta realizată de Adina Dinițoiu, Alexandru Matei, Florina Pîrjol și Iulia Popovici se încheie cu răspunsul Oanei Pughineanu, care afirmă: „Cultura poate fi privită în trei feluri: în stil clasic, de Cultură (cu «C» mare), elitistă, erudită, practică fără altă finalitate decât aceea de a sta într-un «turn de fildeș», cultura ca *hobby* și cultura ca *lobby* (unde demagogia simulează pedagogia și pozițiile de putere au primul și ultimul cuvânt). Cultura ca *hobby* este acea cultură practică de omul de masă, care ar trebui să-i facă pe specialiști să realizeze condiția lor de marginali. Profesioniștii (culturali sau de orice fel) încep să funcționeze asemeni castelor, sectelor. Atâta doar că nu mai au niciun secret de păstrat (poate doar pe acela de a-și fi greșit meseria)”. □ În *Literatură*, sub titlul *Spovedania unui învingător*, Mariana Codruț recenzează

romanul lui Eginald Schlattner, *Mănușile roșii*, „traducere de Nora Iuga” (Humanitas, 2005). □ Ioana Petrescu, în *O mie și una de nopți virtuale*, prezintă volumul de povestiri al lui Marius Dobrin, *Povești din ... icq* (Ed. Aius, Craiova, 2005). □ Ovidiu Pecican, în *Antropologie*, scrie despre *Nevoile imaginare*, prezentând volumul lui Ioan Petru Culianu, *Eros și magie în Renaștere. 1484* (Polirom, Colecția „Biblioteca Ioan Petru Culianu”, 2003). □ Liviu Franga, în *Toamna poeziei*, scrie despre *Opera Magna (vol. XI). Poeți latini postclasici sec. III-VI e.n.*, „prefață, text latin selectat, traducere, note și comentarii de Traian Diaconescu. Ediție bilingvă” (Institutul European, Iași, 2000). □ Michael Finkenthal, în *Intersecții*, semnează prima parte a eseului *Intelectualul dincolo de pamflet și enervare*. □ Ed Pastenague, în *Scrisori pariziene. Vieți obișnuite* publică un eseu despre volumul de nuvele *Să trecem iarna* de Olivier Adam. □ În *Arte* sunt anunțate nominalizările pentru Uniter 2006, la secțiunea critică teatrală fiind propuse Oltița Cântec, Alice Georgescu și Doina Papp. □ În *Film. Fără prejudecăți, despre Mândrie și prejudecată*, Mihai Fulger prezintă versiunea cinematografică, realizată în 2005 de Joe Wright, a ecranizării romanului lui Jane Austen. □ În *Multimedia*, Ovidiu Drăghia prezintă noul site www.scriitoriromani.ro. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică se întreabă *Cui i-e frică de literatura SF?* Pornind de la o anchetă realizată de Cătălina George în „Cotidianul”, cu titlul *Ce cărți nu citesc scriitorii și criticii literari români*, acesta ajunge la concluzia că inapetența se vedește în special pentru genul SF. „Cui i-e frica de literatura SF? Și de ce? De ce consideră criticii literari că, dacă subiectul unei cărți e scos din cotidian, automat cartea trebuie să fie proastă? Subiectul să fie de vină sau autorul? Ori poate cititorul... E drept că un cititor fidel de literatură SF are, de regulă, și o oarecare pregătire tehnică (deși, în ultima vreme, acel «science» din *science-fiction* a virat cu destulă hotărâre spre științele umaniste) și, poate, de aceea pătrunde mai bine implicațiile pe care faptul științific (imaginat de scriitor) le are asupra individului și a societății. Dar, dincolo de toate aceste lucruri, vorbim despre literatură. Iar scriitorii netalentați tot netalentați sunt, indiferent de modalitățile de exprimare folosite. SF, *fantasy*, realism magic, fantastic, istorie alternativă – toate acestea nu sunt decât modalități de a vorbi despre oameni, personajele noastre preferate. În rest... doar talentul scriitorului și compartimentul de marketing al editurii hotărăsc ce va fi”. □ În *Revista presei* sunt prezentate „Viața Românească”, „CERC”, „ROST” și „Steaua”. Este semnalată publicarea, în numărul din decembrie al revistei „Viața Românească”, a două scrisori inedite ale lui Nae Ionescu către soția sa, cu precizarea că „trecând peste faptul că sunt supralicitate patetic și prezentate ca «două adevărate capodopere de gând și de stil», [...] cele două scrisori sunt bine alese, două mostre diferite de gen, din două perioade distincte”. Se anunță că „Editura Valahia, în colaborare cu Catedra de Etnologie și Folclor a Facultății de Litere bucureștene, a reușit să pună în practică proiectul unei reviste de etnologie, trimestrială, tip caiet. Primul număr al revistei «CERC» (Cercetări etnologice românești

contemporane) este, așadar, cel din iarna 2005. Într-o casetă de pe pagina de gardă suntem informați că acest număr cuprinde lucrările prezentate în cadrul Sesiunii Științifice de comunicări pe care Catedra de Etnologie și Folclor o dedică memoriei profesorului Mihai Pop”. Este remarcat, în numărul 2 (686)/ decembrie 2005 al revistei „Steaua” interviul luat de Ruxandra Cesereanu Gabrielei Adameșteanu. Temele de discuție sunt diverse, intervievata vorbește atât în calitate de scriitoare, cât și în calitate de jurnalist (redactor-șef la „Bucureștiul cultural”, suplimentul revistei „22”). Despre „Bursa valorilor”, Gabriela Adameșteanu declară că ea «trebuia să fie, în intenția noastră, doar o anchetă simplă, de un număr-două. Răspunsurile ample ale criticilor și dorința redacțională de a acoperi o arie geografică și generațională cât mai echilibrată au făcut-o să atingă 10 ediții – Am impresia că nu există deocamdată nicio altă sinteză de acest gen, destinată unui public mai larg decât cel literar.» Se apreciază că „partea cea mai interesantă a interviului este aceea «personală», în care Gabriela Adameșteanu vorbește în nume propriu despre «rezistența prin cultură», despre polemici, dar și despre «stratagemele» sale scriitoricești. «Rezidenta prin cultură» i se pare o sintagmă improprie: «A fost mai degrabă o tehnică de supraviețuire decentă, pentru că înfruntarea cu sistemul comunist însemna asumarea unui risc major – Pentru că a te opune unui sistem ce părea așezat pe decenii (sic!, n.m.) arăta ca un gest utopic sau impulsiv – de aceea, revoltații adevărați erau mai ales tineri (mi se pare că era mai degrabă revoltă decât rezistență)»”. Se notează și dosarul tematic *Tabu-uri în cultura română*, care cuprinde texte de Irina Petraș, Ovidiu Pecican, Mihaela Mudure, Cosmina Berindei și Cristina Novac. ■ Suplimentul îi este dedicat lui *Norman Manea: scriitor de talie internațională*, revista oferind „o selecție – inevitabil restrânsă – din cronicile apărute în presa spaniolă pe marginea *Întoarcerii huliganului*, precum și articolul consacrat operei lui Norman Manea în numărul din «Lire», apărut cu prilejul prezenței celor 12 scriitori romani în cadrul programului «Les Belles Etrangères». La acest grupaj internațional am adăugat trei comentarii semnate de Anca Băicoianu, Paul Cernat și Carmen Mușat, prilejuite de reeditarea recentă, la Editura Polirom, a două dintre volumele lui Norman Manea, *Despre clovni: dictatorul și artistul și Anii de ucenicie ai lui August Proștu*”. ■ Alexandre Fillon, în *O operă demnă de un Nobel*, apreciază: „Lectura cărților lui Manea e un șoc. Scriitura lui distilează o nostalgie rece. Cititorului îi vine să părăsească, mai degrabă decât să întâlnească locurile în care protagoniștii lui au suferit. Există un aiuritor simț al vidului în paginile pe care le scrie [...]”. ■ Antonio Muñoz Molina scrie despre *Europa pierdută a lui Norman Manea*: „*Întoarcerea huliganului*, ca și alte cărți importante semnate de Brodsky sau de Miłosz, este rezultatul și mărturia unui salt în gol, singurul demers posibil pentru o vocație. După evadare, vine întoarcerea. Într-o Românie în care sfârșitul comunismului pare să fi adus o buimăceală confuză, în care renasc unele dintre spectrele trecutului: patriotismul de paradă, antisemitismul, respingerea disidentului, a celui care nu se încadrează și nu se conformează,

rapid etichetat drept suspect sau trădător. Ceea ce contează cel mai mult în aceasta întoarcere se află deja în amintire sau în nostalgia celui care se duce la cimitir cu intenția de a întâlni pe cineva mult iubit, pe care nu-l văzuse murind. Abia atunci, străinul descoperă și acceptă, la capătul unui atât de lung exil, locul de care aparține, ceea ce a fost cândva patria. El aparține limbii în care continuă să scrie, în cartierul din New York unde prezențele fantasmelor – ale trecutului și ale literaturii – sunt, uneori, mai tangibile decât persoanele reale. Aparține unei Europe pierdute, din care au scăpat atâtea dintre fantasmatele care au meritat-o: Zweig, Brodsky, Márai, Joseph Roth, Max Aub, Manuel Azaña, aceea pe care europenii de astăzi par, din nou, incapabili s-o constituie”. ■ Antonio Tabucchi creionează un portret cu inflexiuni memorialistice intitulat *Norman Manea, eternul străin*. ■ Mercedes Monmany scrie despre *Timpuri „huliganice”*: „Unul dintre cei mai mari scriitori actuali, românul Norman Manea se va vedea obligat să parcurgă, după cum explică în minunatul său roman autobiografic, *Întoarcerea huliganului*, două exiluri «cu o simetrie simbolică». Simetria funestă au stabilit-o totalitarismele care au exterminat și au epurat, de-a lungul secolului al XX-lea în Europa, un număr mare de non-aliniați, «extrateritoriali», «dezdăncinați», paria indezirabili, inadaptați: «Două exiluri: la cinci ani, din cauza unui dictator (Antonescu, aliat al Gărzii de Fier, organizația fasciștilor români în anii ‘30, care avea ca suporteri pe Cioran și pe Mircea Eliade) și un al doilea, la vârsta de 50 de ani, din cauza altui dictator (Ceașescu) cu o ideologie aparent opusă...». □ În *Supliment* sunt reproduse o serie de *Extrase din presa spaniolă* referitoare la Norman Manea, semnate de Felix Romeo, Iñaki Ezekerra, Robert Saladrigas, Lourdes Rubio. ■ Paul Cernat semnează, pe același subiect, *Dificila întoarcere a scriitorului*, apreciind că „Norman Manea este unul dintre acei scriitori pe care literatura română îi metabolizează cu destulă dificultate. Dacă-ți arăți prea mult prețuirea față de opera sa riști să-ți atragi ironii din partea administratorilor canonului autohton și, eventual, să fii taxat, cu un zâmbet, drept lipsit de gust. Potrivit unui obicei rafinat mai ales în perioada comunistă, a spune despre un scriitor că «nu e de-ai noștri» se traduce la noi prin evaluări sibilince de genul «nu are talent» sau «e cam plicticos». [...] În fapt, literatura lui Norman Manea nu avea cum să se dezvolte la maxima ei potențialitate în condițiile de seră ale comunismului ceaușist; prins sub clopotul de sticlă al cenzurii, mesajul său etic, cu profunde rădăcini autobiografice, fusese de fapt deviat în direcția unei ficționalizări sofisticate, contorsionate, cu ecouri existențialiste sau dinspre literatura absurdului. Ficțiunea epică nu era nici punctul forte, nici miza acestui prozator cu vocație de critic al totalitarismului și al dramelor acestuia la nivelul conștiinței individuale. [...] Identificarea cu cazul Mihail Sebastian este înscrisă în text, așa cum în alte părți dialogul intertextual cu Mircea Eliade e mai mult decât transparent pentru cine știe să citească. [...] Cu toată rezistența și ostilitatea, scriitorul se întoarce acasă, în cultura și în literatura română. Iar întoarcere înseamnă, în acest caz, recunoaștere”. ■ Anca Băicoianu, în *Norman Manea – memoria istoriei*,

notează: „Reevaluarea istoriei personale, ordonată și conservată în amintirile proprii și în cele ale persoanelor apropiate, ia forma raportului conflictual între identitatea reală, autentică a omului și scriitorului Norman Manea și o identitate de rol – variabilă, dar mereu coercitivă, colectivă, și prin aceasta inadecvată. Dar personalitatea pe care această carte, nu de memorii, ci mai degrabă a memoriei, o construiește nu este rezultatul rezolvării, ci instalarea curajoasă în însăși inima acestei tensiuni. Poziția sa este în punctul de convergență al unor discursuri alternative, concurente, uneori contradictorii, pe care propriul text le asimilează, le suprapune, le întreșe, traducând astfel, pe cât de fidel, pe atât de adecvat, Babelul confuz al istoriei recente într-un esperanto al narațiunii.” ■ Carmen Mușat încheie paginile *Suplimentului*, scriind despre *Responsabilitate și destin*, o analiză a volumului de eseuri *Despre Clovni: Dictatorul și Artistul*: „Aflat în dezacord cu sine, cu ideologia care l-a fundamentat, precum și cu necesitățile de guvernare, comunismul românesc este văzut de Norman Manea ca sinteza grotescă a stalinismului și nazismului, epocă în care strategiile de înlocuire proliferază în toate domeniile vieții sociale, economice și culturale, într-un ritm amețitor. Cu atât mai important este rolul care ar trebui să revină intelectualului și, implicit, gândirii critice, într-un context în care confuzia valorilor este politică de stat, iar luciditatea anihilată programatic. În ipostaza sa de August Prostul, avatar contemporan al bufonilor shakespearieni, artistul are importanta menire de a deconstrui mecanismul complicat al falsului. Partitura sa nu ia sfârșit odată cu prăbușirea regimului totalitar, câtă vreme societatea umană stă în permanență sub semnul carnavalului, al exacerbării violenței și al refuzului de a vedea în Celălalt un partener demn de respect, și nu o provocare și o amenințare la adresa majorității”.

17 februarie

● [„*Suplimentul de Cultură*”, nr. [7] 63] Ana-Maria Onisei semnează, cu titlul „*Vitse a știut să gestioneze scandalul din jurul Evangheliștilor*”, un interviu cu criticul de teatru Cristina Modreanu, pe tema piesei Alinei Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii*, și a scandalului provocat de montarea acesteia la Ateneul Tătărași din Iași. În opinia sa „spectacolul regizat de Benoît Vitse este unul corect, dar lipsit de strălucire, o producție mediocră din punctul de vedere al interpretării și modestă din punctul de vedere al decorului și costumelor, și asta nu din lipsă de bani, ci de idei. E o montare de nivel studentesc, fără să adaug un sens peiorativ cuvântului. [...] Cred în continuare că reprezentanții Bisericii au avut o reacție supradimensionată, care a stat la baza unei întregi tevături. Pe de altă parte, l-aș fi crezut numai o victimă pe regizorul spectacolului, Benoît Vitse, dacă n-aș fi auzit și citit declarațiile pe care le-a făcut în presa română și franceză, plus comunicatul pe care l-a dat cum că va scrie o continuare a piesei, cu Gigi Becali personaj. Domnia sa a știut foarte bine să gestioneze scandalul din jurul spectacolului și să umple sala Ateneului din Tătărași. Oricum, mi se pare regretabil că despre un asemenea spectacol s-a vorbit atât, în timp ce despre producții teatrale care

merită cu adevărat atenție se vorbește atât de puțin”. □ Pe aceeași temă sunt reproduse câteva succinte comentarii semnate de Cristian Tudor Popescu, Nicolae Manolescu, Andrei Pleșu. □ Florin Lăzărescu, în rubrica *Trimisul nostru special*, semnează un eseu pe tema conflictului dintre generații în lumea culturală, în *Bătrâni și tineri*. □ Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *Prin leușteanul nostru moale*. ■ Doris Mironescu, în *Pe Someș, spre Amazon...*, publică o prezentare a volumului de versuri *Amazon* de Ștefan Manasia, aflat la cea de-a doua ediție (Ed. Vinea, 2005): „Volumul de debut al lui Manasia conține toate ingredientele pentru a fi considerat o reușită. În primul rând, el folosește în poeziile sale un repertoriu de obiecte și figuri bine armonizat, cu ajutorul căruia se poate reconstitui o variantă posibilă a lumii. Spaima și uimirea, tristețea și jubilația își găsesc expresie în versurile lui Manasia, atestând, iată, încă de la debut că lira poetului este pluricordă. Asta nu înseamnă că avem de-a face cu o poezie gesticulatorie, histrionică. Confesiunea din poeme este remarcabil de unitară stilistic și ca tonalitate, evitând latura patetică, dar și contraponderea ei exhibiționistă”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XI)*. ■ Cu titlul „*Recunosc, sunt o pacoste și pentru prieteni, și pentru dușmani*”, Emilia Chiscop publică un amplu interviu cu Alina Mungiu-Pippidi. Se menționează că „Alina Mungiu-Pippidi a acordat acest interviu în decembrie 2005 «Suplimentului de cultură». O formă extinsă a sa a apărut în ediția definitivă a *Evangheliștilor*, publicată de Cartea Românească la începutul acestui an”. Majoritatea temelor din discuție sunt pe zona politicului și pe cea a socialului. Se dau, de asemenea, detalii despre posibilitățile de traducere și de difuzare a piesei sale, *Evangheliștii*, în Occident: „*Evangheliștii* a avut parte de traduceri foarte proaste, care au limitat mult pătrunderea externă a piesei. Traducerile sunt o mare problemă atunci când extragi traducătorii dintr-un număr așa de limitat de oameni cum facem noi. Benoît Vitse spune că traducerea franceză trebuie refăcută ca piesa să fie jucată în Franța. [...] Cam așa și noi, nu s-a găsit un scriitor de talent care să fie născut în limba engleză sau franceză și să dea textului savoarea din română. Până și Tompa Gábor, care a fost întotdeauna interesat de text, e nemulțumit de ambele traduceri în maghiară și spune că-i trebuie una nouă”. □ Dosarul acestui număr, realizat de Luiza Vasiliu și Ana-Maria Onisei, este dedicat „legendelor urbane”. Semnează texte pe această temă Alex Tocilescu, Robert Șerban, Bogdan Ghiu ș.a. □ În *Spectacolul săptămânii* Oana Stoica semnează o cronică dramatică a piesei *Mic mady-baby*. edu de Gianina Cărbunariu, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Kurt Vonnegut.

18 februarie

● [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [7] (806)] În *Cronica literară*, Bogdan Alexandru Stănescu semnează o prezentare a volumului de versuri *Lumea de ipsos* de Valentin Dolfi, publicat la editura Ex Ponto. □ În *Lecturi particulare*

Stela Gheție scrie despre romanul *Clear. A Transparent Novel* de Nicola Barker. □ Adrian Papahagi își continuă seria de articole dedicate bibliotecilor, în *Manuscrise, carte rară și abandon (III)*.

22 februarie

● [„**Luceafărul**”, nr. 7 (731)] În *Vizor*, Bogdan Ghiu se ocupă de *Șamanismul politic: salt mortal, cădere continuă*, comentariu pe marginea volumului lui Philippe Descola, *Par-delà nature et culture* (Gallimard, 2005) în care este citat și Mircea Eliade, „ca reprezentantul prin excelență al difuzionsimului politico-șamanic electiv”. Acesta apreciază că „lucrurile, în această privință, sunt cunoscute și fac și azi, la noi, obiectul unor controverse și, mai cu seamă, al unor tăceri înțepat-înțelepte. Important este însă să înțelegem că acest «șamanism» politic nu a reprezentat un simplu accident biografic în cazul lui Mircea Eliade și al urmașilor săi – nu, vai, științifici, ci, vai, politici, care duc pe umerii lor înaripați, arhanghelizați, viața publică românească, transformând sub ochii noștri revulsați, extaziați de fior mistic greul pământului în zbor spiritual –, ci a «informat» însăși viziunea structurală a operei sale: o operă inspirată, deci, de triviale aspirații politice, o operă secundă în raport cu adevăratele ambiții, ascunse, ale autorului ei. O operă impură”. □ În *La limită*, Caius Traian Dragomir semnează eseul *Stadiul oglinzii*. □ În *Acolade*, Marius Tupan publică eseul *Catastroficii*, considerații pe marginea producției editoriale din România. ■ În *Cronica literară. Secolul 19 într-o ficțiune autentică*, Adrian G. Romila prezintă volumul *În intimitatea secolului 19* de Ioana Pârvulescu (Humanitas, 2005). „Ioana Pârvulescu a inventat, în 2003, un gen literar, destul de greu de definit și încadrat. L-aș putea numi într-o mulțime de feluri: istorie repovestită, trecut narativ, ficțiune istorică ș.a. [...] Eseu, roman și document totodată, cartea Ioanei Pârvulescu are toate calitățile unei fresce încărcate, cu reliefuri evidente și cu adâncimi nebănuite. I-am putea recunoaște oricând în ea pe stră-străbunicii noștri, mișcându-se familiar într-o lume pe care nicicând n-am avut-o mai aproape, recompusă, deloc impersonal, cu o migală de artizan. Din țesătura ei transpare simpatia pentru subiect, o simpatie prin care autoarea a reușit să «croșeteze documentele» astfel încât să le apropie de construcția ficțională și să le scoată din încremenirea de muzeu. Și cum altfel decât ca ficțiune autentică (în toate sensurile cuvântului) am putea privi cartea, când găsim fraze întregi formulate atât de asemănător unei expozițiuni epice și așa departe de ariditatea unei relatări «obiective» și reci, de arhivă?”. ■ În aceeași rubrică, Octavian Soviany scrie despre *Poezia „cu rest”*, analiză a liricii lui Traian T. Coșovei: „[...] dincolo de predispoziția lui pentru ludic, pentru arlechiniadele melancolice și pentru grimasa ironică, Traian T. Coșovei rămâne, în partea cea mai rezistentă a liricii sale, un poet al «obsesiei textuale», adică al conștiinței că emitentul de scriitură este subordonat total și definitiv în raport cu «ilimitatul» textului, care își impune întotdeauna necesitatea, determinismul, încă și mai rigid decât cel al realului”. □ În *Galaxia cărților*, Valeria Manta-Tăicuțu semnează

recenzia volumului de versuri *Insectarul de atitudini* (Fundăția Luceafărul, 2005) de Eduard-Filip Palaghia. ■ Alexandru George, în *Opinii*, scrie partea a doua a eseului *La farmecul lui Mateiu (II)*, dedicat lui Barbu Cioculescu și volumelor acestuia construite în jurul operei lui Mateiu Caragiale, cu accent în special pe volumul *De la Mateiu citire...* (Ed. Litera, 2005). □ Poezii semnate de Marcel Mureșan. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* Viorel Dianu semnează povestirea *Ruga puțin credinciosului*. □ Selecție lirică din versurile Lilianei Grădinaru și ale Claudiei Voiculescu. ■ În *Istorie literară*, Ion Pachia Tatomiurescu semnează a treia parte a studiului „Ocluziunea” proletcultistă în poezia română (III). □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Vremea crizantemelor* de Manos Eleftheriou, „traducere și prezentare de Elena Lazăr”. □ În *Cartea străină*, Geo Vasile semnează recenzia volumului *Eseu despre orbire* de José Saramago. □ În *Meditații contemporane*, Ion Crețu scrie despre *Literatura mizerabilistă*, discutând pe marginea scandalului provocat de jurnalul lui James Frey, *A Million Little Pieces*. □ În *Poezii în capodopere, alese și traduse de Grete Tartler* este publicată fabula *Leul și șobolanul* de Jean de la Fontaine. □ Alina Boboc, în *Thalia. A patra soră (II)*, semnează o cronică dramatică a piesei lui Janusz Głowacki, pusă în scenă la Teatrul Național din București. □ Adrian Costache, în *Aventuri spirituale*, publică un articol memorialistic intitulat *Din amintirile unui fost scriitor (Culisele interzicerii volumului Orașul cel Mare)*. ■ Dumitru Ion Dincă, în *Reacții, O generație frustrată*, răspunde la editorialul lui Marius Tupan, *Nevoia de lideri*, apărut în numărul 5 din 8 februarie: „Marius Tupan este de părere că «Promoția șaptezecistă nu s-a bucurat de o susținere necondiționată (față de cea a șazizecștilor). Ba, am putea spune, unii membrii ai ei au fost minimalizați sau ignorați, fie pentru a se stabili o politică literară stranie, fie pentru a se păstra topuri deja constituite». [...] De remarcat faptul că din interese de grup, până la urmă de neînțeles, comentatorii de conjunctură și chiar critici avizați, formați în cercurile frecventate de șaptezeciști, crescuți în spiritul literaturii scrise de ei, se dezic acum de aceștia, repudiindu-i, la o vârstă când, în intervalul apăsării pe două taste diferite, leagănă nepoții pe genunchi, dau verdicte, seduși fiind în special de douămiiști. Ei ignoră, dacă nu cu bună știință, cel puțin cu rea credință, dintr-un elan de frondă pe care-l pierd din start, fundamentul pe care au stat cândva alături de cei pe care atunci îi clamau. [...] Cred că revistele literare, prin programele lor și cu autoritatea pe care o au cei din conducere, ar putea stopa această tendință de ascensiune conjuncturală a literaților fără operă, cum se exprima Marius Tupan. [...] Sunt convins că Al. Călinescu, Marin Mincu, Eugen Negrici, Daniel Dimitriu, Doina Curticăpeanu, Petru Poantă, Ioan Adam, Dan Cristea, Mircea Popa, Cristian Livescu, Corneliu Moraru etc., autorități în domeniu, nu vor rămâne indiferenți. Domniile lor au datoria, impusă în primul rând de statutul pe care l-au dobândit, prin refuzul de a încuraja impostura și nonvalorile, sancționând fără menajamente pseudoliteratura, să iasă în arenă Indiferent cât de drastice ar fi judecățile lor, sunt absolut necesare

pentru asanarea unui teritoriu bântuit de cele mai hilare fantome”. □ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suciuc semnează eseu *Există progres în literatură?*, zona de interes fiind orientată înspre autorii americani contemporani.

• [„**Revista 22**”, nr. [8] (833)] Valentin Dumitrescu, în *Efectul de scenă*, semnează o cronică dramatică la piesa *Vizitatorul* de Eric-Emmanuel Schmitt, pusă în scenă la Teatrul Nottara.

• [„**România literară**”, nr. 7] În *Critică literară, Lecturi la zi: România sub vremi*, Tudorel Urian, plecând de la antologia *Desant '83*, cu care „se naște, simbolic vorbind, proza optzecistă și, odată cu ea, ceea ce se numește în mod curent postmodernismul românesc”, trece la studiul de caz aplicat pe volumul lui Cristian Teodorescu, *Maestrul de lumini și alte povestiri*, „carte pe care se poate face un studiu de caz despre proza scurtă optzecistă și despre posibila evoluție a acesteia în noile condiții de după căderea comunismului. Ea trece în revistă proza scurtă a acestui autor, de la textele publicate în *DESANT '83*, până la cele apărute în anii din urmă. În linii mari, proza scriitorului nu a suferit mutații majore după prăbușirea regimului comunist”. În opinia sa „scriitorii «desantați» de Ovid S. Crohmălniceanu au impus în proza scurtă românească un alt tip de scriitură și un alt mod de abordare a realității înconjurătoare. «Realismul» optzeciștilor este unul în cheie minoră, croit de un scriitor care lucrează cu uneltele la vedere și nu ezită să transmită, ori de câte ori simte nevoia, mesaje din propriul său laborator de creație. Literatura nu mai este rodul observării directe a lumii înconjurătoare. Ea devine un *fake* mai mult sau mai puțin subtil, un joc al inteligenței în care, pe lângă observația foarte atentă, din unghiuri diferite a realității, intră dialogul (ironic, cel mai adesea) cu alte opere (intertextualitatea, aluziile culturale), judecățile critice la adresa cărții care tocmai se scrie, anticiparea reacției cititorilor sau a criticilor literari. [...] Spre deosebire de predecesorii lor, scriitorii optzeciști nu mai sunt atrași de «marile teme» ale literaturii realismului socialist. Ei se mulțumesc cu statutul de umili cârpaci ai textului care se chinuie să transforme câteva banale diorame din viața cotidiană într-un colaj artistic. Ironia acestui tip de demers literar este însă perfectă. Pentru că în spatele acestui joc textual dez-eroizat, autorul optzecist poate spune lucruri de neimaginat despre adevărata substanță a regimului comunist. Fără să problematizeze și fără să exprime judecăți de valoare, el descrie într-o manieră behavioristă, din frânturi de realitate, absurditatea monotonă a traiului de zi cu zi în regimul comunist. De aceea, impresia ultimă lăsată de aceste texte este aceea de hiperrealism. Astăzi, ca și ieri, mulți dintre cititorii literaturii optzeciste sunt tentați să vadă dincolo de textualism și să interpreteze prozele acelei perioade ca pe niște produse prin excelență realiste”. □ În *O Carte pe Săptămână*, Alex. Ștefănescu recenzează, în *Povestea vieții lui Mircea Eliade*, volumul lui Mircea Handoca, *Viața lui Mircea Eliade* (Dacia, 2005), considerând că „toate episoadele biografice semnificative se succed alert în cartea lui Mircea Handoca, reconstituite cu ajutorul unor informații precise, bine alese, și al unor ilustrații sugestive, care îi creează cititorului

impresia unei călătorii în timp”. □ În *Literatură*, Claudia Voiculescu publică poeziile *Fregate din larguri*, *Timp întors*, *Visez păduri*, *Trist cavaler rătăcitor*, *Ceva demonic în oglinzi*, *Cer risipit*, *tezaurul ce arde*, *Credeam că sunt Anteu*, *De s-ar mai face*, *Sonet*, *Iubiți-i, de se poate, pe măsură*. □ În *Critică Literară*, Barbu Cioculescu scrie despre *Posteritatea unui memorialist*, referindu-se la Constantin Beldie. Sunt aduse în discuție volumul *Memorii. Caleidoscopul unei jumătăți de veac în București*, apărut în 2000, precum și *Oameni văzuți de aproape* semnat de Dan Zamfirescu (Ed. Roza Vânturilor, 2005). □ În *Literatură*, *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir semnează partea a doua din *Stăpâni și supuși*, un amplu studiu despre recenta publicare a însemnărilor zilnice ale Reginei Maria (Regina Maria a României. *Însemnări zilnice Ianuarie 1918 – Decembrie 1919 – Volumul I* –, Ed. Historia, 2006). M. Zamfir consideră că „Însemnările zilnice ale Reginei Maria ne dezvăluie, cu mare întârziere, un personaj excepțional – nu prin poziția socială pe care a ocupat-o, ci prin talentul de moralist. Regina nu și-a scris însemnările spre a fi publicate; n-a luat, prin urmare, precauții de ordin literar. Tocmai de aceea rezultatul mi se pare uimitor, pentru că reprezintă consemnarea cotidiană a existenței unei Regine care nu voia altceva decât să-și îndeplinească exemplar meseria”. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru publică *M-am bucurat de poezia ta ca de-o catifea regală*, mesaj poetic dedicat lui Șerban Foarță. □ G. Pienescu, în *Critica edițiilor: Bis repetita placent*, scrie despre „indiferența multor istorici literari față de valoarea filologică, deci față de respectarea sau nerespectarea formei autentice a textelor clasice în cărțile pe care le comentează, le prefătează sau din care citează în manualele didactice de literatură română”. ■ În *Critică literară, Cartea Românească: Trei sinucigași*, Daniel Cristea-Enache prezintă romanul lui Lucian Dan Teodorovici (Polîrom, 2002), *Cercul nostru vă prezintă*: „După cinci cărți și nenumărate contribuții publicistice, Lucian Dan Teodorovici e recunoscut ca unul dintre cei mai reprezentativi scriitori din noua generație. Interesant (și, într-un fel, simptomatic pentru receptarea destul de haotică ce marchează piața noastră literară) este că romanul «de cotitură», din 2002, nu este la înălțimea celui dintâi, apărut cu trei ani mai devreme. Cu toate că în textul său introductiv, Liviu Antonesei îi dă un calificativ măgulitor («foarte bun»), *Cercul...* dezamăgește prin inconsistența epică și, deopotrivă, prin schematismul personajelor și al situațiilor. [...] Autor nu numai înzestrat, ci și inteligent, Lucian Dan Teodorovici operează un dublu transfer: mai întâi, de la tematica romanului la stilistica lui, și apoi, de la nivelul de percepție al personajului principal (opac la farmecul și farmecele vieții, posac și antipatic, știind mai mult ce nu vrea decât ce-și dorește) la însăși modalitatea de construcție a cărții. Dar o perspectivă narativă dominantă, ori unică, nu poate justifica scăderile și curențele cărților pe care le parcurgem. Nemaivorbind că, în atâtea cazuri, calitățile prozei se conjugă tocmai cu exploatarea defectelor unor personaje. Nu e cazul cu *Cercul nostru vă prezintă*: Dacă cei trei volubili sinucigași amână la nesfârșit să-și ia viața, romanul ca atare moare lent”. ■ În *Comentarii critice, Semn de Carte*, Gh.

Grigurcu publică partea a doua a studiului *Caragiale între oglinzi paralele (II)*, continuând analiza perspectivei lui Ion Vartic asupra autorului. ■ În *Istorie Literară: Un intelectual intrat în legendă*, Ion Simuț dă detalii despre contribuția lui Marin Diaconu la „realizarea ediției de *Opere* Mircea Vulcănescu, în colecția de *Opere fundamentale*, coordonată de Eugen Simion, serie din care au apărut primele două volume, masive, totalizând, împreună cu aparatul critic, trei mii de pagini – serie care însă va trebui să continue cât mai curând pentru a realiza imaginea de ansamblu, cu adevărat cuprinzătoare și lămuritoare despre vastitatea unei moșteniri spirituale”. De asemenea, se apreciază că „ediția lui Marin Diaconu de *Opere* Mircea Vulcănescu oferă fotografia unui vulcan în erupție. Aparatul critic, foarte bine gândit și savant documentat, ne explică detaliile estompate, mai puțin clare, ale unui imagini atractive, misterioase. Marin Diaconu reinventază viața unei personalități extraordinare, reconstituie efervescenta unei inteligențe strălucitoare, plasând-o în contextul ei istoric și ideologic”. □ Cu titlul *Prepeleac. Eros ori Ura (4) (Un Prozator)*, Constantin Țoiu publică o serie de însemnări cu caracter eseistic. ■ În *Literatură, Cronica Ideilor* Sorin Lavric se întreabă *A fost Eliade fascist?*, într-o analiză a volumului lui Florin Țurcanu, *Prizonierul istoriei*: „Profilul psihologic pe care autorul i-l alcătuiește lui Eliade – credința sa neabătută în existența destinului și înclinația aproape morbidă de a interpreta fiecare întâmplare ca pe un semn premonitoriu, apoi narcisismul lui Eliade și modul în care își convertea umilințele sau înfrângerile în tot atâtea cauze de imbold personal – toate aceste detalii psihologice dau cărții un aer de verosimilitate și fac din Eliade un personaj viu, credibil, și nu o simplă fantoșă livrescă, lipsită de alura plauzibilă a unei ființe în carne și oase. În plus, în paginile acestei lucrări solid construite documentar, contextul social, politic și cultural al epocii interbelice este înfățișat cu pertință și acuitate. [...] din acribia lui Florin Țurcanu s-a născut o lucrare despre care poți spune fără teamă că este o lucrare de referință. Cu alte cuvinte, după apariția ei, va trebui să treacă o vreme până când altcineva să aibă intenția de a scrie ceva asemănător pe marginea vieții și operei lui Eliade”. ■ Simona Vasilache, cu titlul „... Și v-am spus o mare minciună”, publică un interviu cu Mircea Horia Simionescu. Se discută diverse aspecte de ordin biografic, se vorbește și despre anii ‘70 în cultura română („[...] După Primăvara de la Praga, am început să credem că lucrurile merg spre bine, în perioada aceea am și debutat ca prozator, dar era o iluzie... Firește că felul meu de-a scrie n-a convenit: nu era permis, în proză, să vorbești despre «eu», poate în poezie... Așa că amestecul de jurnal, de întâmplări adevărate, de ficțiuni, pe care-l făceam, părea ciudat, era un fel de-a nu respecta normele, de-a le mina. Prietenul meu, Radu Petrescu, spunea cam așa: «Ei nu ne-au voit, totuși am apărut, așa că acum nu mai au ce face, nu ne mai pot da înapoi, trebuie să ne accepte...». Adică, până la urmă, mai negociam, ne mai făceau hatârul, mai puteam spune unele lucruri. Nu strecuram șopârle, eu n-am făcut așa ceva, ci chiar spuneam de-a binelea [...]”). Autorul oferă amănunte despre propria sa literatură, vorbește despre kitsch, despre

G. Călinescu dar și despre literatură în general. ■ Angela Marinescu oferă cititorului, în *Confesiuni literare: Limbajul întrerupt*, propria perspectivă asupra producției sale lirice: „Pentru o viitoare carte de poezie, ce nu știu când se va ivi, cred, în ciuda nepotrivirii cu poezia mea, a oricărui fel de text însoțitor, fie manifest literar, fie explicativ, și ar fi o nedreptate dacă mi-aș explica poezia pe care mi-aș provoca-o singură, fie de desființare a unor puncte opace de interpretare a criticilor mei, ce gravitează cu lejeritate în jurul aceleiași poezii apropiată cu devenirea mea, că un asemenea demers, în ciuda lucrurilor evocate mai sus, s-a întâmplat deja, aproape fără să-mi dau seama, în timp ce citeam, reciteam și scriam, înăuntrul aceluiași timp invocată, obsedant și întunecat. Un asemenea text, pe care îl scriu, scriind, nu doresc să-l adaug cărții de poezie când va fi să existe și nu doresc decât să-l fac public, într-o oarecare măsură, doar astfel, separat, nevrând să-mi îngreunez cartea cu izbitura leneșă a unui «val poetic», cu gândul că cineva, citindu-l, și-l va însuși câtuși de puțin, măcar din curiozitate sau pentru a arunca o privire, asupra poeziei, mai nuanțată dar și mai binevoitoare, decât până acum. [...] Am schimbat registre, limbaje, am urcat și am coborât cu limbajul la purtător, dar, mai ales, în același timp cu limbajul. Limbajul meu a fost nu un numitor comun dintre mine și limbaj, cât numitorul în comun, al meu, cu devenirea mea”. □ În *Literatură* Florin Sicoe publică *Povestea celor două pantere*. □ Ioana Pârvulescu, În *Cronica Pesimistei*, semnează eseul *Mistere în calendar*. □ Magdalena Boiangiu, în *Arte: La pomul lăudat...* scrie despre filmul documentar *Moștenirea lui Goldfaden*, scenariu fiind semnat de Manase Radnev, iar regia de Radu Gabrea. □ Radu Ciobanu, în *Meridiane: În pas de voie*, publică o serie de însemnări de călătorie intitulate *Impresii din Germania*. □ În *Meridiane* este reprodusă povestirea *Armament* de Dmitri Bakin, prezentare și traducere de Carmen Brăgaru. □ În aceeași rubrică este prezentat romanul de debut *Fetele din Riyad* al scriitoarei din Arabia saudită, Rajaa Al-Sanea. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*, publicând și o selecție lirică semnată de Filip Köllö. □ În *La microscop*, Cristian Teodorescu scrie despre *Orgoliul târziu al Leonidei Lari*. □ În *Ochiul magic*, rubrică semnată de *Cronicar*, este publicată o amplă prezentare a numărului 56 al revistei „Lettre Internationales”.

23 februarie

● [„Cultura”, nr. 10 (62)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu prezintă numărul 2/2006 al revistei „Tribuna”, unde este discutată pe larg *Istoria literaturii române* a lui Alex Ștefănescu. De asemenea, se detaliază fragmentele din volumul *Duminică seara* de Georgeta Horodincă, apărute în numărul 1/2006 al revistei „Apostrof”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu scrie *Când Legiunea „salvează” Europa*, notații pe marginea romanului *Îngerul abisului* de Pierre Bordage. ■ Daniel Cristea-Enache semnează a doua parte din *Un aliaj indestructibil*, portret literar dedicat Ilenei Mălăncioiu: „Modernismul Ilenei Mălăncioiu are o amprentă greu de înseriat: e o sinteză de romantism,

simbolism, tradiționalism, realism și expresionism. Prea multe «-isme» pentru a nu deruta. Prea multe pentru un scriitor cu adevărat important, care se poate ușor dispensa de ele. E vorba despre o poezie chtonică, dar nu întru totul. Căci mai important decât stratul mumelor, al oaselor albe și al tainelor ancestrale, este planul unei realități, totuși, recognoscibile. Poeta o construiește cu materii și materiale diverse, la întretăierea a două planuri: magicul popular și recuzita romantică”. ■ În aceeași rubrică, Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a șasea parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”: „Criticul literar, oricât de strălucit ar fi, dacă nu trece pe la televiziune, nu există sau există într-un cerc mic de simpatizanți. Ce-i de făcut? Ce poate să facă, azi, criticul literar pentru a se face ascultat? Nu poate face, cred, decât următoarele: întâi să nu renunțe, în al doilea rând să-și adapteze discursul la sensibilitatea publicului și, acolo unde poate, să respingă *cultura inculturii*, altfel zis: agresivitatea prostului-gust. Maiorescu lupta, în epoca lui, cu «formele fără fond» și elucubrațiile *megalografiei* noastre. Criticul de azi e nevoit să țină piept invaziei masive a Kitsch-ului și să polemizeze, dacă are unde, cu cei care consideră că nu putem intra în Europa dacă nu distrugem miturile. Miturile ne-ar împiedica să fim sincronici, cu miturile noastre rămânem, să se știe, în urma Europei... E fals. Este dezesperant de fals. Miturile fac parte din existența unei culturii și particularizează o cultură, semnul identității unei națiuni... Așadar: nu doborârea miturilor, ci interpretarea lor, iată ce trebuie să facă un critic lucid și prob într-o epocă în care toate valorile se revizuiesc. În epoca informației și a cunoașterii, nu Artistul este tipul reprezentativ (*forma mentis*), ci Omul de știință. Ce poate să facă criticul literar? Să stea, după gustul și credința mea, acolo unde-i este locul: *în ariergarda avangardei*. Să-i aștepte cu răbdare și cu spiritul deschis pe cei ce vin în literatură și să-i recitească și să-i redefiniească estetic pe cei care sunt deja în literatură”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus un fragment din poemul *Ciocoii vechi și ciocoii noi* de Alexandru Depărățeanu. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian semnează *Cronicile de la ora 5*, recenzie a volumului *Literatura română în postceașism, Vol. II: proza. Prezentul ca dezumanizare* de Dan C. Mihăilescu (Polirom, 2006): „Primul lucru care surprinde – în chip neplăcut – ochiul este absența unor contextualizări absolut necesare într-o lucrare cu pretenții de istorie literară. Lipsesc din acest volum obișnuitele date privind curente, direcțiile, formulele și programele din proza ultimilor 15 ani. Dar să nu cobesc degeaba, că autorul a promis că va face unele completări în volumul final. Apoi, frapează nu atât prezențele, cât absențele: poate fi înțeleasă proza noastră din postceașism fără cărțile lui Nicolae Breban, Augustin Buzura, Paul Goma, Norman Manea, D.R. Popescu sau D. Țepeneag (ciudat este că, într-o cronică din 2004, autorul includea scrierile primilor doi printre «primele [...] zece romane de forță apărute post ‘89», deși în prefața volumului de față se confesează candid cu privire la prepusa lor lectură: «nu am putut să trec de primele zeci de pagini»)? [...] Prin urmare, cronicile lui Dan C.

Mihăilescu sunt spumoase, picante și antrenante. Însă, parcurgând paginile cărții, am rămas cu impresia că, în urma lecturii criticului, ceva din prozele comentate se pierde. Și tare mă tem că acel «ceva» este tocmai literatura”. ■ Pe aceeași temă scrie și Mihai Iovănel în *Scurt prilej de vorbe și de ipoteze*: „Starea predilectă a subiectului identificat prin semnătura lui Dan C. Mihăilescu e una empatică, interjecțională la bază, adesea mimată, altoită pe o rămurozitate de tip Pădurea Letea. Regimul caracteristic în care e de găsit criticul este enumerarea. Această figură retorică superexploată de Dan C. Mihăilescu ține loc și de instrument, și de limbaj, și de hărți Enumerările care proliferază exotic au avantajul de a sugera complexități și geometrii secrete; și dezavantajul de a nu le poseda efectiv. Elementele enumerării nu ajung mai niciodată să fie inserate într-un dispozitiv sintactic; sunt simple dexterități stilistice ale unei critici refuzate de idee și lipsite de busolă”. □ Constantin Coroiu, în *O frescă a secolului XX*, prezintă romanul *Ritualul primăverii* de Alejo Carpentier (Ed. Leda, 2006). □ Mihaela-Gențiana Stănișor, în *Cronica unei iubiri anunțate*, scrie despre volumul *Pentru nimic în lume* de Friedgard Thoma, „traducere din germană de Nora Iuga” (Ed. EST, 2005). ■ Marius Miheț, în *Memoriile unui cetățean al modernității*, analizează volumul lui Constantin Țoiu, *Memorii din când în când*, apărut la editura Cartea Românească: „În *Memorii*, Constantin Țoiu nu respectă legiferării genului, de aceea el trece senin prin pseudo-jurnal, confesiuni și eseistică, interesat fiind doar de imprimarea unei verosimilități cititorului, excelent manevrate stilistic. De aici impresia că citim nu doar un posibil jurnal de sertar și unul de călătorii, o carte de memorii, ci chiar însemnările din laboratorul imens de creație ale unui scriitor devotat întru totul vocației sale. Pactul lui Constantin Țoiu cu Istoria din *Memorii* este pactul, în parte autobiografic, cu sinele dar mai ales cel cu scena memoriei lumii care pretinde mereu articulații exersate ale inferiorității. Deși o scriere specifică senectuții, memoriile nu rețin această rocadă sufletească pentru Constantin Țoiu. Ca un «Prepeleac» veritabil ce se află, el întinde capcane memoriei și nu invers. În aceste memorii trecem de la istoria personală la istoria unei lumi, alteori direct în ficțiune. Descoperim nu doar un creator de lumi și istorii, cât un călător cultural și un autor care-și antrenează răbdător personajele ficțiunii, racolându-le sistematic din non-ficțiune – devenită simplu pretext”. □ În *Cultura Spectacolului* o serie de cronici dramatice sunt dedicate piesei *Vizitatorul* de Eric-Emmanuel Schmitt, pusă în scenă la Teatrul „Nottara”. ■ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran semnează prima parte a studiului *Rebreanu – între socialiști și contrabandiști*. ■ În *Cultura Literară* Antonio Patraș semnează, cu titlul *Cel mai iubit dintre pământeni*, un amplu material de istorie literară dedicat lui Ion Negoițescu. □ În *Cultura Ars Combintoria* Cornelia Maria Savu scrie despre festivalul „Les Printemps des Poètes”, eveniment ce a avut loc în Franța. □ Horia Gârbea, în *Lovitura liberă*, îi dedică un pamflet lui Cristian Tudor Popescu.

● [„**Dilema Veche**”, nr. 8 (109)] Andrei Pleșu semnează editorialul *Note, stări, zile*. □ Mircea Dinescu publică o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*.

□ Șerban Foarță scrie *Psalmul 102 (fragment)*. □ Andrei Codrescu semnează textul *Hidrocarburi pentru clovni*. ■ Cu titlul „*Perfecțiunea moșăie în memoria noastră pasivă*”, Marius Chivu publică un interviu cu Nora Iuga, cu ocazia acordării Premiului pentru Cartea de Poezie a anului 2005 a revistei „Cuvântul”, pentru volumul *Fetița cu o mie de riduri*, apărut la editura Cartea Românească, subliniindu-se faptul că „săptămâna trecută, în nr. 3-4 al «Bucureștiului Cultural», suplimentul revistei «22», mai mulți critici literari au votat același volum în cele mai bune cinci cărți de poezie ale anului trecut”. Autoarea discută despre erotismul prozei sale („Dacă privesc scrisul ca pe un act erotic, mă asigur tot mai mult că el chiar asta este. Orice vărsare în celălalt presupune o acumulare de substanță care trebuie să ne scoată din noi și să ne toarne în altcineva. Între donator și primitor se creează mereu un câmp magnetic dător de plăcere. Senzația e mai intensă când îmi scriu propria carte. Simplificând, traducerea e un act cu prezervativ. Scrisul personal nu suportă protecția. E pe propria răspundere. Are Dumnezeu lui, ca bețivii, ca nebunii. De ce seduce naturalețea? Pentru că e mai generoasă decât toleranța sau mila. Naturalețea le îngăduie celor de la galerie să se simtă egali cu idolul lor și, în consecință, să-i atingă performanța.”), restul interviului fiind punctat în special de detalii de ordin biografic. □ Teodor Baconschi, în *Amicus Plato...*, comentează volumul Mircea Platon, *Ortodoxia pe litere. Îndreptar de fundamentalism literar* (Ed. Christiana, 2006).

● [„**Observator cultural**”, nr. [8] 309 (52)] În *Informații*. La zi este publicată o notiță despre faptul că „Gabriela Adameșteanu, Ana Blandiana, Dan Lungu, Ion Mureșan și Cecilia Ștefănescu au fost prezentați, săptămâna trecută, în emisiunea *Entre les lignes (Printre rânduri)* de la postul Espace 2 al Radio Suisse Romande”, în cadrul evenimentului intitulat „Săptămâna literaturii române”. □ Se anunță desfășurarea la NEC, a seminarului dedicat lui Eliade: „Miercuri, 22 februarie, s-a desfășurat la New Europe College seminarul *Eliade, Probleme, metode, evoluții în istoria religiilor*. Seminarul face parte din seria dezbaterilor interdisciplinare organizate lunar de Centrul de Istorie a Religiilor (Universitatea din București), în colaborare cu NEC, dezbateri care pun în discuție posteritatea operei lui Mircea Eliade ca istoric al religiilor. La discuția de miercuri, Andrei Oișteanu a vorbit despre *Mit, ritual și folclor religios în opera lui Mircea Eliade* și, alături de Eugen Ciurtin, a prezentat monografia *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*, Humanitas, 2005. Au participat: Andrei Pleșu, Moshe Idel, Florin Țurcanu, Anca Oroveanu, Andrei Cornea, Sorin Alexandrescu, Zoe Petre, Vlad Alexandrescu, Anca Manolescu, Ștefan Vianu s.a”. □ Se anunță lansarea volumului, la librăria Cărturești, *Zborul Reginei* de Tomás Eloy Martínez, apărut în traducerea Tudorei Șandru-Mehedinți, la editura Curtea Veche. □ Cu titlul *Succese internaționale ale scriitorilor români*, se anunță publicarea volumului lui Dan Lungu, *Le paradis des poules*, apărută în franceză la Editura Jacqueline Chambon. Tot aici se notează și faptul că „revista de cultura «A Dunánál», nr. 4/2005, editată la Budapesta de Géza Szocs, cunoscut scriitor și fost disident politic originar din

România, include în sumarul ei o proză scurtă semnată de Ioan Groșan, în traducerea lui Farkas Wellmann Endre. În același număr apar două nuvele ale scriitorului Bogdan Suceavă: *Să auzi forma unei tobe și A trimis diavolul pian* - ambele traduse din limba română de Anamaria Pop”. ■ În *Editorial*, Ovidiu Șimonca îi adresează o scrisoare deschisă lui Mircea Mihăieș, intitulată *Zgomotul și furia*, în care îi reproșează acestuia atacurile la adresa lui Ion Ianoși din „Cotidianul”: „De trei săptămâni, curg atacurile tale împotriva lui Ion Ianoși, considerat de tine exponent al sistemului criminal comunist. În toate cele trei texte, nu produci nicio probă, nu publici nicio mărturie, nu analizezi fapte. Afirmi doar că a fost «instructor al CC», iar restul e generalizare: «Prin cazul Ianoși, cred că inteligența românească de stânga și de extremă stânga a obținut un succes strălucit: ștergerea părții neconvenabile a trecutului unor indivizi care-au făcut posibil sistemul criminal bolșevic și, pe de alta parte, furnizarea unei versiuni de comunism cu față umană». («Cotidianul», 13 februarie 2006). Dar este, oare, comunismul românesc ascuns în întuneric pentru că Ion Ianoși a dat un ucaz prin care toți cercetătorii și istoricii să-și înceteze studiul și să-și uite menirea? Ameninți că vei produce probe, dar descoperim doar o furie tot mai aprigă, un zgomot în care te pierzi! [...] După ce am citit textele tale, ghidat de principiul jurnalistic atât de important al prezentării și a celui alt punct de vedere, am dorit să vorbesc și să public un interviu cu Ion Ianoși, pe care îl poți citi în acest număr. E normal, atunci când un om e atacat public, ca acesta să aibă posibilitatea să răspundă, altfel ar fi doar părerea ta, Mircea, pe care am fi multiplicat-o prin târg, precum fluturașii de reclame sau ne-am prinde-o în piept, cum prinzi florile la butonieră. Intervievându-l pe Ion Ianoși n-am avut nicio clipă impresia că acesta ar vrea să-și ascundă biografia, că nu recunoaște oroarea trăită de români în comunism, că nu-și știe cărțile proaste, că se dă intelectual sau că este ahtiat după elogii. Știi ce mi-aș fi dorit? Să nu existe textele tale, să nu fii vicepreședinte al Institutului Cultural Român, și să vorbim calm «despre lucrurile cu adevărat importante»”.

□ În *Opinii*, Iulia Popovici semnează o *Declarație de relații și interese*, răspunzând la reproșurile formulate în „România literară” cu privire la recenzieă făcută romanului Ancăi Maria Mosora în numărul precedent. ■ Este continuată dezbaterea din numărul anterior pe tema diferențelor dintre jurnalismul cultural și critica literară. ■ Adrian Oțoiu consideră că „diferența dintre critica «isteată» de gazetă și critica «inteligentă» de volum (folosesc adjectivele în mod polemic) poate fi utilă într-o discuție oarecum «la rece», unde putem teoretiza la nesfârșit despre virtuțile și păcatele relative ale amândurora. În realitate însă, în spațiul viu al culturii, aceasta distincție – care deseori «vine la pachet» împreună cu o întregă polarizare axiologică – este prea puțin funcțională. Așa cum valul trăiește simultan în componenta sa orizontală și în cea verticală, tot astfel, într-un mediu cultural sănătos, critica academică se sprijină pe critica «de întâmpinare», iar aceasta din urmă nu se poate numi critică dacă o ignoră pe cea dintâi”. ■ Pentru Nicoleta Sălcudeanu, „jurnalism cultural, cu adevărat, vom avea doar când judecata de

valoare va șfichiui în transcendența cartelului cultural”, în timp ce Cătălina George apreciază: „critica literară, la fel ca literatura, a stat destul pe piedestal, așteptând prosternare din partea cititorilor. Cred că tinerii critici știu să renunțe la etalări stilistice inutile, pentru a și-i apropia pe cei care-i citesc. Pactul cu cititorii cotidianelor presupune o adaptare a discursului critic la rigorile presei de informare – dinamism, concentrare, exprimare directă și colocvială. Într-adevăr, pactul cere uneori și compromis”. ■ Ion Simuț consideră că „jurnalismul cultural nu este o invenție a epocii noastre. El există la noi aproximativ de o sută de ani. Dau cele mai bune exemple care îmi vin în minte: revista «Flacăra» din anii 1911-1916 (reapărută după primul război), al cărei director era Constantin Banu, unde și-a început E. Lovinescu campania de revizuire literare. Ar fi de văzut și ce a năzuit Camil Petrescu să realizeze în publicațiile sale efemere «Săptămâna muncii intelectuale și artistice» sau în «Cetatea literară» din deceniul trei al secolului al XX-lea. [...] Obiectul jurnalismului cultural, așa cum îl văd eu, ar fi tot ce se petrece în jurul cărții, în jurul unei expoziții, în jurul unui spectacol, în imediata apropiere a scriitorului, a artistului plastic, a actorilor și a regizorilor etc., adică să fie interesat de fenomenele marginale ale culturii. [...] De aceea nu cred că un bun jurnalism cultural se poate face fără sociologie și fără un bun spirit publicistic. [...] Cele doua profesii nu se exclud, sunt complementare. Discursul critic (unul social sau politic) trebuie să fie, într-adevăr, cu totul altul în jurnalismul cultural decât în critica de specialitate. Eu caut altceva în «Observator cultural» sau în «Suplimentul de cultură» decât în «România literară» sau în «Caiete critice». Nu-i mai puțin adevărat că revistele literare (sau culturale) tradiționale s-ar înviora dacă ar include mai mult jurnalism cultural, în sensul de a acorda mai multă atenție sociologiei actului creator. Dar reciproca nu prea e valabilă: dacă jurnalismul cultural include prea multă critică literară (sau plastică, muzicală, teatrală), riscă să-și piardă din interes”. ■ Raluca Dună subliniază faptul că „jurnaliștii culturali au preluat într-un fel funcția criticii de întâmpinare”: „O diferențiere între jurnalismul cultural și critica literară se impune. Nu în sensul că unul ține de tradiție, altul de inovație, unul e modernist, altul «post» etc. Dar sunt funcții, roluri sociale diferite și într-un fel (ideal) complementare. Jurnalistul cultural nu are nevoie de «autoritatea» specializată a criticului, pentru a crea o imagine, un mediu. Și ar fi trist ca, invers, criticii să se transforme în simple roțițe de promovare a «trend-ului». (Oricum, ambele fenomene pot fi constatate și indică o hibridizare între limbajul jurnalismului și acela al criticii.)”. □ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat, cu titlul *Minunata călătorie a lui Florin Toma în Imaginaria*, prezintă *Moștenirea familiei Bildungsroman* de Florin Toma (C.R., 2005), „o bizarerie prozastică meșteșugită, pe care unii se vor grăbi, probabil, să o așeze sub umbrela foarte încăpătoare a postmodernismului. Eticheta destul de imprecisă, de utilizat cu precauție, pentru că voluptatea jocurilor de limbaj, complicitățile intertextuale, strategiile parodice, armele variate din panoplia livrescului sunt vechi de când literatura. Nu tot ce e livresc e postmodernist și nu

tot ce e postmodernist e livresc, iar Florin Toma e mult prea mult el însuși, neînregimentat, mai degrabă solitar decât solidar cu generația sa, pentru a-l putea așeza, comod, în suita scriitorilor «postmoderniști» afirmați în „întunecatului deceniu literar nouă”. De altfel, printre optzeciștii ironici, microrealiști, antilirici și adesea debusolați, el face figură aparte cu nuvelele din *Peisaj cu fluturi noaptea*, proze înfiripate din fantasme, din viziuni suprarealiste, dintr-o poezie stranie placată pe un scenariu epic parodic”. În opinia sa „Florin Toma se joacă amuzat cu *Casa Buddenbrook* sau cu *Cronică de familie* (ori cu orice alt text construit ca roman de formare), a căror formulă o deconstruiește la modul urmuzian. Ca «moștenire» a manierei prozastice (re)negate îi rămâne totuși autorului o anume duioșie față de propriile (anti)personaje și un soi de lirism difuz, corijate ironic. E de remarcat că respingând scenariul pedagogic de Bildungsroman scriitorul nu face decât să-l înlocuiască printr-un altul, la fel de pedagogic, preocupat tot de formarea unui erou de-a lungul unor secvențe de viață; e vorba de scenariul tipic unui basm, formulă care are avantajul maleabilității, al inventivității, al insolitului sau al vioiciunii narative. Imaginația auctorială alunecă regresiv pe firul invers cronologic al evoluției formelor literare, mergând dinspre narațiunea modernă a romanului de formare către aceea foarte veche, fundamentală, a poveștii”. ■ În *Memorialistică*, Ovidiu Șimonca discută, în *Matei Călinescu, descoperirea libertății prin singurătate*, despre volumul acestuia, *Un fel de jurnal (1973-1981)* (Polirom, 2006): „Există, în prefață, un avertisment, în care Matei Călinescu spune că notațiile sale sunt despre «o epocă revolută nu numai în viața mea, ci și în viața României, țara a cărei umbră – o umbră dureroasă! – mă însoțea când le puneam pe hârtie». Acest «fel» sau «altfel» de jurnal este străjuit de două momente: 1973 – moartea tatălui; Matei Călinescu era deja în Statele Unite și nu a putut participa la înmormântare și 1981 – când familia Călinescu primește cetățenia americană. Între aceste două date, există câteva motive recurente în volumul de față. [...] Există, la Matei Călinescu, o singură formă de supraviețuire: scrisul «ca tehnică a vidului interior». Jurnalul acesta, pe care l-a scris numai în românește, este «un mod de a mă apăra» sau «o cârjă cu ajutorul căreia înaintezi încet-încet, cu atenția concentrată asupra fiecărui pas nesemnificativ». Matei Călinescu se va simți, mai mereu, obosit, sfârșit, ursuz, jurnalul devine «scuză, pretext, justificare și, ideal, o inocentă minciună de sine». [...] Așa cum sunt, nemodificate și venind către cititor dintr-un timp peste care s-a suprapus un sfert de secol, notațiile din jurnal ne fac bine, ne spun că poți trăi liber, între angoasele tale, în exilul tău, în țara ta, cu memoria ta, cu «ritmul ei, capricios și obscur», cu toate ale tale, așa cum le vrei, așa cum le visezi, așa cum le așterni pe hârtie”.

□ Michael Finkenthal, în *Intersecții*, semnează a doua parte a eseului *Intelectualul dincolo de pamflet și enervare*. ■ În *Interviu*, cu titlul „Am obsesia de a nu ascunde nimic din trecutul meu”, Ovidiu Șimonca reproduce discuția cu Ion Ianoși. Înainte de dialogul propriu-zis, acesta notează: „Am făcut interviul provocat de cele trei articole scrise de Mircea Mihăieș și publicate în România literară și în

Cotidianul, în care profesorul Ion Ianoși era considerat ca făcând parte din tagma celor care ar trebui «să renunțe la nerușinare și la nesimțire» și să-și asume trecutul de «instructor al CC». Care era trecutul pe care trebuia să și-l asume Ion Ianoși? Care era vina sa, ce făcuse? De ce îl atacase Mircea Mihăieș? În articolele sale, Mircea Mihăieș nu producea nicio dovadă, nu convinsese prezentând fapte. Este Ion Ianoși întruchiparea «răului absolut» al comunismului? De când și de ce? Care sunt faptele de incriminat?”. Primele întrebări sunt legate de opțiunile politice ale lui Ion Ianoși: „Mă consider un om de stânga în măsura în care stânga poate fi expusă în termeni raționali. Se enunță tot timpul, în revistele culturale și chiar politice, că avem nevoie și de o stângă. Dar în clipa în care cineva spune că este de stânga începe să fie hulit. Nu se poate să judeci așa, trebuie acceptată o diversitate de poziții. Eu provin din burghezia brașoveană și iată că totuși mă consider un om de stânga, foarte atent la dreptatea și nedreptatea socială. Sunt un om de stânga, al unei stângi pe care eu o consider echilibrată, rațională și necesară. La ora actuală, în România, aproape că nu sunt oameni care să recunoască o asemenea simpatie. Când spun că sunt de stânga nu înseamnă că mă înregimentez politic. Simpatiile mele de stânga sunt culturale, intelectuale, istorice”. După o serie de detalii biografice, axate în special în jurul anului 1944, se trece la relația sa cu comunismul, despre acest aspect afirmând: „Am crezut în comunism. Eu și tatăl meu am avut aceasta iluzie, utopie, speranță, spuneti-i cum vreți. Pe parcurs, această speranță a fost infirmată. [...]”. Se dau apoi detalii despre studiile sale la Leningrad, precum și despre întoarcerea în România, în 1955. Despre aspectul incriminat, respectiv poziția sa de „instructor al CC”, Ion Ianoși precizează: „Stăteam într-un birou. N-aveam niciun rol decizional. Titulaturii de «instructor» i se conferă astăzi puteri oculte. Ca «instructor al CC», m-am ocupat de teatrele maghiare, iar apoi am trecut la Sectorul de Literatură. [...] Nu țin minte să fi făcut vreun rău unei persoane. Nu țin minte. Țin minte că au fost situații când toți trei [Tiberiu Utan și Alexandru Simion, n.n.] am salvat un volum sau un scriitor. Nu dau nume, pentru că nu vreau să forțez mâna cuiva care mi-a mulțumit, de pildă atunci când a reintrat în Universitate datorită nouă și a reprimat drept de publicare”. La întrebarea lui Ovidiu Șimonca, „În anii ‘70-’80, dvs. erați solicitat să întocmiți referate pentru cărți care nu se știa dacă să fie aprobate pentru publicare sau respinse. De ce prezentați o asemenea încredere, de ce erați dvs. solicitat pentru întocmirea referatelor?”, Ion Ianoși răspunde: „Cărțile ajungeau la Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Cei de la acel Consiliu aveau nevoie să se acopere, ca să dea drumul la cărți cu anumite probleme. Mai ales cei de la Editura Cartea Românească aveau încredere în mine că pot argumenta despre o carte cât este de valoroasă și că pot spune că nu are implicații politice nedorite. Mi-au cerut referate despre Noica, despre Liiceanu, despre Pleșu, în sfârșit, au fost multe cărți, Noica mi-a fost foarte recunoscător, mi-a scris și scrisori în acest sens, eu l-am prețuit mult pe Noica. Într-o polemică iscată împotriva lui Noica, eu i-am luat apărarea. Fusese admonestat în Era socialistă și eu i-am luat apărarea

în România literară”. Despre atacurile lui Mircea Mihăieș, I. Ianoși comentează: „[...] Nu-l cunosc, n-am schimbat un cuvânt. Eu cred că el are în minte o aiureală. Profesorul Adrian-Paul Iliescu a publicat recent o carte, *Anatomia răului politic*, carte care îmi este dedicată. [...] Mircea Mihăieș își închipuie, probabil, ca eu aș fi inspiratorul acelei cărți, un fel de «eminentă cenușie». De unde și până unde? După părerea mea, Mircea Mihăieș lovește în mine pentru că, în acea carte, Adrian-Paul Iliescu polemizează cu el și cu alții. Dar eu nu am nicio răspundere pentru acea carte, pot să o citesc, pot să discut despre ea, dar nu sunt eu autorul acelei cărți. De ce nu discută Mircea Mihăieș cu cartea în față, cu ce nu este de acord din acea carte, *Anatomia răului politic*?” După o trecere rapidă prin scrierile sale, cele de dinainte de 1989 și cele de după, O. Șimonca revine la aspectele politice legate de viața lui Ion Ianoși. În final, întrebat dacă „simte nevoia să nu ascundă nimic din biografia sa”, acesta răspunde: „Am sentimentul că trebuie să ne asumăm viața. Ne naștem întâmplător într-un loc, ne naștem întâmplător într-un timp, ne naștem întâmplător ceva. Dar, din clipa aceea, trebuie să ne asumăm această întâmplare, acest lanț de întâmplări. Când mă mărturisesc, când îmi asum viața, asta îmi produce o anume voluptate. Pentru că, în primul rând, mă gândesc la bunicul meu, la tatăl meu, la mama mea, la socrul meu. Mie nu-mi displace confruntarea cu niciun fel de trecut, oricât de apăsător ar fi fost. Dar nu poți să privești înapoi numai cu mânie. Dacă privești numai cu mânie, dacă te blochezi numai în mânie, atunci ajungi la ideea că toată viața ar fi fost inutilă. Eu nu cred că viața noastră a fost inutilă. Trebuie să privești cu mânie, dar selectiv. Eu am un trecut la care mă pot raporta, pe care îl pot discerne, în legătură cu care pot să aduc suplimentări pe care le consider utile. Tolstoi avea ideea că trebuie să fim utili, dar nu în sens material, mercantil. El zicea că valoarea supremă a omului este să fie util. Eu nu-mi pierd iluzia că ceva din aceste cărți ale mele vor ajuta pe cineva, că vor fi citite de cineva, am o anumită încredere în a fi fost util semenilor noștri”. □ În *Arte. Teatru. Ricin versus miere*, Liviu Cristian publică o cronică dramatică a adaptării piesei romanului pentru copii *Aventurile lui Habarnam* de Nikolai Nosov, dramatizarea fiind semnată de Mihaela Michailov, pusă în scenă la Teatrul Odeon din București. □ În *Arte. Film*, Mihai Fulger prezintă ecranizarea romanului *Oliver Twist* de Charles Dickens, această versiune fiind semnată de Roman Polanski. □ În *Multimedia. On-line. Cărți noi la LiterNet*, sunt semnalate recenzia Iuliei Popovici la *Woyzeck* de Georg Büchner și cea a lui Daniel Cristea-Enache la volumul de versuri *Petrecere de pietoni* de Ioan Es. Pop. □ În *Revista Presei* sunt prezentate ultimele numere din „Conexiuni”, „Idei în dialog”, „Caietele Echinox”, „România literară”. Se anunță că „numărul pe februarie al «revistei lunare de cultură» «Conexiuni», care apare la New York, îl omagiază pe scriitorul și omul de știință Constantin Virgil Negoită, la împlinirea vârstei de 70 de ani. [...] Semnează articole «omagiale» români plecați în străinătate, dar și prieteni rămași în țară: Doru Tsaganea, Eugen Diaconescu, Dan Ralescu, Gabriel Burstein, Eugen Roventa, Paul Flondor, Ion Macri, Mircea

Săndulescu, Mirela Roznoveanu, Mircea A. Diaconu, Vasile Andru, Ștefan Stoenescu, Dumitru Radu Popa”. În numărul 2/2006 al revistei „Idei în dialog” se remarcă revenirea sintezelor lunare despre viața literară românească semnate de Dan C. Mihăilescu: „Într-un excurs istoric din care răzbate plăcerea sentinței, voluptatea victimizării și o picătură de narcisism, Dan C. Mihăilescu regretă lipsa unor modele «coagulante» în cultura română. Acum, lipsa aceasta n-ar fi tocmai un păcat mortal credem noi. Mai departe, criticul trece la o altă temă – aparent alta – pentru că este vorba despre o altă scenă grotescă din același tablou întristător al «postmodernității»: cultura revoltei, a deconstrucției, a demitizării”. Se anunță că „volumul 9 al «Caietelor Echinox» este dedicat Colocviului internațional *Jules Verne dans les Carpates*, ținut la Facultatea de Litere a Universității «Babeș-Bolyai» din Cluj-Napoca, între 12 și 15 mai 2005”. Este notat și atacul din numărul 6/2006 al „României literare” la adresa revistei „Observator cultural”, fiind criticat interviul lui Ovidiu Șimonca cu Gabriel Liiceanu. Este semnalat și atacul, din numărul 5/2006 al aceleiași reviste, la adresa lui Ion Ianoși, în articolul semnat de Mircea Mihăieș, *Umbra „instructorului CC”*. □ Suplementul debutează cu o notă intitulată *Frivolitate liber consimțită*, dedicată lui Radu Cosașu la împlinirea a 75 de ani. □ Cu titlul *Bolboroseli*, Radu Cosașu publică un fragment de interviu cu sine însuși. □ Gheorghe Crăciun semnează un eseu dedicat lui Radu Cosașu, intitulat *Confesiune tardivă*. Este publicat poemul *Baladă in Fa* de Radu Cosașu, extras din volumul *O supraviețuire cu Oscar* (Ed. Hasefer, 1997). □ Florina Pîrjol, în *Radu Cosașu par lui-même*, prezintă *Supraviețuirile* ce „se numără printre puținele exemple de literatură subiectivă (deci centrată pe eu, nu pe mesaj-temă-cadru social) din perioada postbelică, alături de cea a lui Livius Ciocârlie, a târgoviștenilor și, sporadic, a unor autori mai tineri, încă necanonizați. S-a scris despre ea, se scrie încă, i s-au aplicat etichete mai vagi sau mai exacte («ficțiune autobiografică», «memorialistică deghezată»), dar punerea sa în legătură cu autoficțiunea contemporană n-a sărit deocamdată în ochii criticii”. □ Iulia Popovici, în *Inventar de teme ficționare*, se dedică aceluiași subiect: „Autoficțiunea despre care s-a vorbit atât în ce-l privește pe Radu Cosașu e în scrisul lui, mai mult decât orice, o formă de exorcizare, prin distanțarea dată de ficționalizare și autoironie, a unui defect de destin; exhibării voyeuriste a sinelui, la care își supun autoficționării mileniului cititorul avid de autenticitate, i se opune rescrierea de sine ca paleativ pentru ratarea ficțiunii pure: dacă revoluția nu s-ar fi ratat pe sine și oamenii săi, am fi avut, probabil, în loc de *Supraviețuiri*, cele mai încântătoare și adevărate proze despre oamenii hidrocentralei de la Bicaz. Pentru că Radu Cosașu are, ca scriitor, un pact cu adevărul: când să-l spună pe cel al lumii nu-i e permis, îi rămâne mereu cel al propriului eu. [...] *Supraviețuirile* lui Radu Cosașu, în versiunile lor amalgamate înainte și după 1990, au calitatea unică a cărților de aventuri, ale căror ingrediente se presupune că le cunoști, și totuși te țin cu sufletul la gură. Sunt romane de formare – a unui *gaffeur* profesionist și ghinionist, privit cu umor și critică, dură înțelegere de *alterego*-ul lui auctorial.

E ceea ce l-a făcut pe Radu Cossașu unul din puținii prozatori ai celorlalte vremuri acceptați (cu entuziasm, de-a dreptul) de generațiile tinere, și de scriitori, și de cititori. Asta în ciuda faptului că literatura lui (din fericire sau nu) nu poate naște emuli, nu poate face școală; ea a supraviețuit, ca și cel care a scris-o, ingineriei genetice a comunismului și decesului forțat al modernismului interbelic, al lui Sebastian și Camil Petrescu”. □ Tot despre Radu Cossașu, Magdalena Boiangiu scrie *Un dat genetic*. □ Alexandru Matei, în *Rațiune istorică și simțire estetică*, afirmă: „Dacă despre Radu Cossașu se poate spune că este singurul Proust român, cu mult mai lucid și dramatic decât idolul lui Camil Petrescu, sau că este un al doilea Creangă, unul urban, estetizant, implicat (a)politic și angajat într-un dialog intermitent cu sine; dacă se poate spune că realismul lui nu cadrează deloc cu cel al epocii obsedantelor decenii – ritos, psihologizant și adesea fără nuanțe –; dacă Radu Cossașu este postmodern fără s-o știe și autoficționar *à son insu*, toate acestea nu se întâmplă inocent... Există, cum bine știm, o necesitate în spatele oricărui miracol. [...] Cossașu este, în anii 1970, când apar *Supraviețuirile*, un înaintemergător literar în primul rând în ceea ce privește selecția tematică (aici s-ar putea spune că este minimalist în vremuri maximaliste). Niciodată însă *Supraviețuirile* nu s-ar fi putut scrie dacă ceva fundamental nu s-ar fi întâmplat cu autorul, astfel încât prima alienare, de la «conștiința burgheză» la «conștiința de clasă», să se «dezalieneze» în conștiința de-sine-stătătoare a autorului și încât distanța dintre Cossașu – cel-tânăr și Cossașu – cel-bătrân să apară, astăzi, în toată evidența ei. Învățătura literaturii lui Cossașu poate fi formulată și astfel: nimic nu e definitiv în viață cu excepția vieții înseși care, și ea, e efemeră. Sigur, cel mai important este că ea, literatura lui, place – dar ar fi prea simplu și reducăționist să vedem în lectura prozei lui Radu Cossașu doar o îndeletnicire plăcută. Poate pentru că cititorul simte, la originea impulsului din care el scrie, irumperea unei nevoi imediate de detașare, de obiectivare și cum ar veni de exorcizare (a răului, desigur) prin minimalizare (tot a răului, desigur)”. □ A.M. semnează *Radu Cossașu în: Sportul Pro Sport, Gazeta sporturilor*. □ Adina Dinițoiu, în *Frivolitățile supraviețuirii*, constată: „*Supraviețuirile* lui Radu Cossașu, reeditate la Editura Fundației Pro într-o ordine ce respectă o biografie interioară, par să fi fost scrise, cu titlul ultimului volum (al patrulea), «pe vremea când nu mă gândeam la moarte». E o autoironie puțin amară, desigur. Iar reeditarea lor fără modificări sau adăugiri, dar într-o succesiune care dă seama de un parcurs sufletesc de *bildungsroman*, arată exact contrariul. *Supraviețuirile* sunt, dacă vreți, mărturiile nuvelistice ale unui conflict tradus inițial în termenii opoziției «lupta de clasă» vs reminiscentele (citește: tabieturile, obișnuințele) «mic-burgheze», pe care tânărul convertit la propaganda comunistă și ajuns la «școala de cadre» încearcă din răspuțeri să și le înfrâneze”. □ Paul Cernat, în *Un film de epocă pentru Oscar*, notează: „Proza lui Radu Cossașu te amuză și te emoționează, infuzând optimism estetic în locul optimismului ideologic; cei care știu să vadă în text dincolo de aparențe vor detecta însă și sunetul grav al subtilității, și notele pudic retorizate ale nostalgiei...

Avem de-a face cu un paradoxal, oximoronic roman retro în care «rămășițele» imposibil de extirpat ale lumii interbelice renegate supraviețuiesc în avântul heirupist al stalinismului, iar «rămășițele» utopiei comuniste supraviețuiesc, la rândul lor, ca niște filme de epocă pe care le revezi cu un zâmbet în colțul gurii. [...] *Supraviețuirile*: o colecție de fetișuri tandre; de nostalgii și sentimentalisme inimitabil pianotate ironic. Muzica, fotbalul, cinematograful, «slăbiciunea mic-burgheză», sentimentalismul, ironia, «fragedia», lecturile modelatoare (Caragiale, Tolstoi, Camil Petrescu, Malraux, Babel, Proust, Mateiu Caragiale, *Huligani* lui Mircea Eliade), familia (cu inubliabilele mătuși în rolurile principale), iubirile reale sau imaginare (o întreagă galerie...), armata «de cavalerie», străzile bucureștene cu poveștile lor, experiențele «fondatoare» ale existenței cu sublimul și mai ales cu ridicolul lor, bețiile ideologice și trezirile buimace din somnul dogmatic sunt doar câteva din ingredientele acestui tip de proză în care Stalin și Caragiale, Karl și Groucho Marx, Proust și Marin Preda se întâlnesc în oglindă, generând efecte artistice irezistibile”. □ *Suplimentul* se încheie cu articolul semnat de Carmen Mușat, *Literatura unei noi frontiere. Între biografie și birocrație*: „Imprevizibil și savuros, subversiv chiar și atunci când este grav, Radu Cosașu parcurge, în proza sa, toată gama ironiei, «de la tandrețe la cinism» și mai departe, la sarcasmul acid care-l determină să distingă, în hazul de necaz generalizat la nivelul unei societăți întregi, atât rafinamentul estetic, cât și parșivenia etică. [...] Nimic din ceea ce a publicat până acum Radu Cosașu nu poate fi lăsat pe dinafară, toate povestirile lui, articolele, cronicile de cinema sau cele de sport, toate fac parte din același proiect în egală măsură existențial și narativ, toate sunt, în fapt, capitole ale unei opere latente – termenul îi aparține teoreticianului elvețian Jean Rousset – a cărei coerență este indestructibilă. Indiferent ca e vorba de povestiri sau de articole de revistă, scrierile lui Radu Cosașu sunt savuroase puneri în scenă ale accidentelor cotidianului, autorul reușind performanța de «a scrie bine sub cenzură și împotriva ei». În paginile lui se suprapun, cehovian, comedia și drama, grotescul și tandrețea patetică a unei lumi ce trăiește sub semnul *fragediei* – termen inventat de prozator, sugestiv pentru modul în care «ne frăgezisem la minte, trăind tragedia». Pe fundalul unei lumi în derivă, povestirile despre sine și despre ceilalți abundă, traducând frecvent, în cheie parodică, amploarea traumatismelor individuale și colective. Reordonarea lor, în ordine cronologică, menită să reintroducă epicul drept principiu constitutiv al acestui *puzzle* narativ, dezvăluie «desenul din covor», pregnant și sugestiv. Aceste discursuri multiple, nuanțate variațiuni pe aceeași temă, transcriu empatic procesul dificil al ștergerii și reinventării unei identități culturale și sociale pe fundalul catastrofei sociale declanșate de sosirea la putere a comuniștilor. [...] Ca și în cazul lui Livius Ciocârlie, proza lui Radu Cosașu – mai puțin eseistică, dar nu mai puțin autobiografică – pune în prim-plan problema granițelor ficțiunii, precum și pe cea a statutului biografiei în spațiul literaturii. Roman sau autobiografie, ficțiune sau autoficțiune, povestirile lui Radu Cosașu relevă potențialul ficțional

al existenței cotidiene și reactualizează o mai veche afirmație a lui Malraux: «nici adevărat, nici fals, ci trăit».

24 februarie

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [8] 64] Se anunță că spectacolele *Inimă de câine* de la Teatrul Național din București și *Woyzeck* de la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj au obținut cele mai multe nominalizări la Gala Premiilor UNITER. ■ Constantin Vică dă detalii despre site-ul Muzeului Național al Literaturii Române, www.scriitoriromani.ro, care „nu e vitrină de muzeu. [...] E ceva activ, între dicționar în continuă «progresie» și o *Wikipedia* de scriitor”. □ Este reprodus un interviu cu Günter Grass, publicat inițial în cotidianul spaniol „El País”, pe tema „caricaturilor reprezentându-l pe profetul Mahomed apărute în presa daneză”. □ Emil Brumaru semnează, în rubrica sa permanentă, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul*, textul *În deșiș de f’uturi deși*. □ Alexandru Călinescu, în *Erudiția ludică*, prezintă volumul lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba* (Polirom, 2006). ■ Notă de prezentare a romanului *Băiușei* de Filip Florian și Matei Florian (Polirom, colecția „Ego. Proză”), apărut cu o prefață semnată de Radu Cosașu, în care acesta afirmă: „O carte despre miracolele de lângă noi, despre copilărie și naivitățile ei, despre jocuri și prietenie, despre fotbal și dorințe, dar, mai ales, despre tărâmul familiei, cu toate ritualurile, iubirile, așteptările și dezamăgirile lui. În dialogul dintre autori, un fel de muzică la două instrumente, afirmațiile unuia sunt re poziționate și reformulate de celălalt, istoriile capătă mize diferite în funcție de unghiul din care sunt privite, personajele, după o scurtă «carieră» într-un capitol, sunt demascate ironic în următorul... O literatură plină de farmec, în care peste oameni și omuleți (de la cei fantastici, precum Știm și Ștam, până la cei «reali»), în măsura în care realul înseamnă un compromis între viziuni diferite) se pliază nostalgia, una susținută și compensată, cu virtuozitate, de umor, de sarcasm blajin și de gustul dulce-amăru al unor povești ce stărnesc în fiecare dintre noi pofta întoarcerii la propria copilărie”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XII). □ Notă de prezentare a romanului lui Tudor Lavric, *Necăsătoriții*, prefață de Doris Mironescu (Polirom, colecția „Ego. Proză”). ■ Notă de prezentare a romanului *Zogru* de Doina Ruști, cuvânt înainte de Ioan Groșan (Polirom, colecția „Ego. Proză”): „Nemuritorul Zogru, un personaj fabulos născut în «Săptămâna Mare a anului 1460» și folosind ca vehicule de înaintare prin istorie (până în prezent) trupuri umane, este, la rândul-i, vehiculul prin care Doina Ruști ne atrage într-o lume fascinantă a evenimentelor mici din istoria mare, a poveștilor savuroase, a fantasmelor. Prin încrengătura poveștii însă, extrem de atrăgătoare, vie, se dezvoltă mesajul. Căutarea de sine a celui venit în alte lumi ne poartă prin sentimente profund omenești, sentimentul iubirii sau cel al unei singurătați acute, ba chiar, surprinzător poate, își face loc în roman atașamentul față de istoria și locurile românești – iar asta se întâmplă printr-un moralism ascuns, închis între rânduri, subînțeles. Ironia fină și umorul

debordant, personajele fantastice, de la spiriduși la fantome, viața de după moarte a unor personalități istorice, toate acestea vin să contureze rama unui tablou în care regăsim probleme și mize mereu actuale”. ■ Cu titlul „*Eu i-am citit pe tinerii scriitori, ei nu m-au citit pe mine*”, R. Chiruță publică un interviu cu Eugen Uricaru. Acesta vorbește despre romanul său, *Supunerea*, recent apărut la editura Cartea Românească, pentru a trece mai apoi la acuzele privind colaborarea sa cu fosta Securitate: „M-au uimit violența atacului, concertarea lui și lipsa de *fair-play*, în sensul să i se acorde și celui acuzat posibilitatea de a se exprima. Eu în ziare n-am văzut nicio probă reală împotriva mea, am această convingere că până la urmă lucrurile se vor termina, dar nu în ziare”. Se discută în continuare despre plecarea sa de la conducerea Uniunii Scriitorilor, subiect despre care Eugen Uricaru afirmă: „Mi se pare cuprinsă de dorința de a căpăta o altă imagine decât cea care a fost, despre care nu știu dacă a fost mai bună sau mai rea. Constat acum o preocupare mai mare pentru comunicarea cu presa. Recunosc că atunci când am condus USR nu aveam o bună comunicare cu presa, pentru că aveam de lucru, nu de comunicat. Pe de altă parte, văd că toate inițiativele mele au intrat în practică, în acest moment indemnizațiile de merit există, legea privind compensarea pensiilor artiștilor și ale scriitorilor cu 50% din valoarea lor pentru contribuția pe care au adus-o patrimoniului național s-a votat. [...] Nu este o instituție care te face scriitor, nu este o instituție care îți dă talent, nu este o instituție care te impune. Au încercat tinerii să intre și nu i-am primit? Iar dacă nu vor, atunci de ce îi interesează ce se întâmplă acolo? Oamenii vor să se simtă persecutați, dar nimeni nu îi persecută. Au impresia că dacă ești persecutat, înseamnă că ai importanță, înseamnă că te afirmi. Or, nu îi persecută nimeni. Poate am și eu o vină pentru toate astea, poate nu am știut să mă port cu ei. Deși, iată, i-am invitat la USR, să vină la cenaclul ce exista sub egida noastră, ca să aflu că a devenit apoi un loc în care Uniunea e făcută harcea-parcea. Adică, domnule, când te invită cineva în casa lui...”. Discutând despre tinerii scriitori acesta susține: „Eu cred că dacă vrei să faci parte din literatura română, trebuie să știi din ce faci parte. Chiar dacă nu îți place. Măcar să știi ce s-a scris, să spui «nu îmi place, dar pot să argumentez de ce». Cred că lipsa asta de cultură a tinerilor vine din grabă, din ideea că în literatură pot avea loc revoluții sociale, nu estetice. Iar a inventa apa caldă astăzi mi se pare caraghios, mai ales că e scumpă. Toate experimentele avangardiste sunt prezentate ca mari descoperiri. Dacă scriitorii tineri ar fi citit literatură română, ar fi constatat că mai existau astfel de experimente. Această idee că suntem la punctul zero, că tot ce s-a scris până acum nu mai e valabil și de abia de acum începe literatura este o chestiune care aduce atingere chiar interesului național. Pentru că o literatură despre care se spune că n-a avut aproape mai nimic valabil până în 2000 este luată peste picior”. Părerea lui Eugen Uricaru în ceea ce privește „ruptura dintre generații” este sintetizată astfel: „Nu cred că în literatură există bătrâni și tineri, există doar opere. Și s-ar putea ca marginalizați să fie chiar tinerii valoroși. Se poate și așa ceva, pentru că marginalizarea, până la urmă, nu este

decât o problemă de marketing. În perioada comunistă, lucrurile erau mult mai complicate, dar în situația actuală e o chestiune de marketing. Dacă se propune publicului cu insistență un anumit nume și un anumit titlu, acelea vor avea un relativ succes. În schimb, există autori care își văd de treaba lor, dar care cu tristețe constată că nu sunt luați în seamă pentru simplul fapt că nu aparțin unui grup de interese”. ■ Dosarul acestui număr, intitulat *Consumabilele literaturii*, este realizat de Elena Vlădăreanu și are ca subiect „maculatura literară”. Semnează texte pe această temă Liviu Antonesei, Nora Iuga, Robert Bălan, Radu Pavel Gheo. □ În *Spectacolul săptămânii* Oana Stoica semnează o cronică dramatică a piesei *Ultima bandă a lui Krapp* de Samuel Beckett, pusă în scenă la Teatrul Act. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Ian McEwan.

25 februarie

● **[„Adevărul Literar și Artistic”, nr. 8] (807)** Editorialul lui Marius Vasileanu este intitulat *Târgul de carte, între pâine și circ*: „Devenit o tradiție, Târgul Internațional de Carte Bookfest din București era până acum, anual, cea mai mare sărbătoare a cărții din România. Marea sa problema a fost alta: lipsa unui spațiu adecvat. Nu intrăm în amănunte, cu toată bunăvoința organizatorilor, sediul Teatrului Național era impropriu, prea mic, sufocant în zilele calde etc. [...] AER, condusă actualmente de domnul Gabriel Liiceanu, a depus la minister un proiect de organizare a unui «Salon al cărții Bookfest», între 11 și 18 iunie, la Romexpo. Cu alte cuvinte, acesta se dorește a fi continuatorul Târgului Internațional de Carte Bookfest, în singura locație din Capitală care răspunde exigențelor unui atare demers”. ■ În *Cronica literară*, Teodor Vârgolici scrie despre *Încheierea ediției critice Liviu Rebreanu*, serie îngrijită de Nicolae Gheran, ce cuprinde 23 de volume, ultimul volum fiind tipărit la editura Prisma, „sub auspiciile Fundației Naționale pentru Civilizație Rurală «Niște țărani» și al Muzeului Județean Bistrița-Năsăud”. □ Bogdan Crețu, în *Un risipitor*, se ocupă de volumul de *Poezii* al lui Horațiu Ioan Lașcu, apărut la editura Axa, cu o prefață de O. Nimigean. □ Rodica Grigore, în *Despre singurătate și...ceva în plus*, prezintă romanul lui Gabriel García Márquez, *Povestea târfelor mele triste*, „traducere de Tudora Șandru-Mehedinți” (Ed. RAO, 2005). □ Cristina Rusiecki, în *Cutremure de catifea*, semnează o cronică dramatică a piesei *Orașul* de Evgheni Grishkovets, pusă în scenă la Teatrul ACT. □ Marius Dobrescu, în *Obsesiile unui mare scriitor*, publică un text despre *Kadare și vendetta albaneză*.

● **[„România literară”, nr. 8]** Gabriel Dimisianu, în *Actualitatea: Notă după un spectacol*, publică o cronică teatrală cu tentă eseistică a piesei lui Goldoni, *Bădăranii*, pusă în scenă la Teatrul Nottara, în regia lui Adrian Pintea. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Scriitori în tranziție*, Tudorel Urian prezintă cele două volume de interviuri, publicate de Iolanda Malamen sub titlul *Scris și de scris*, la Editura Vinea, în 2005, cuprinzând „95 de scriitori români din toate generațiile și de toate calibrele (de la Mihai Șora și Barbu Cioculescu până la foarte tânărul

poet Dan Sociu)”: „Cititorul unor cărți precum *Scris și de scris* are șansa de a-i cunoaște pe scriitorii pe care îi admiră, dincolo de cărțile care le-au adus notorietatea. Privindu-i cum argumentează, cum își articulează frazele, aflând care sunt obsesiile, frustrările, neliniștile, spaimile care îi frământă, el are posibilitatea să zărească pentru o secundă chipurile oamenilor reali din spatele volumelor de proză, poezie sau critică literară, să surprindă fărâme din existența cotidiană a acestora. Iar în cazul autorilor trecuți între timp în neființă (Maria Luiza Cristescu, Mihai Ursachi, Ioan Flora, Ion Stratan), interviurile luate de Iolanda Malamen (cu siguranță, printre ultimele acordate de cei în cauză) devin referințe de neignorant pentru viitoarele istorii literare. *Scris și de scris*, volumele de interviuri ale Iolande Malamen, sunt cărți mai mult decât utile pentru înțelegerea specificității momentului literar actual. Ele trebuie păstrate la îndemână și consultate din când în când, măcar pentru a avea dovada palpabilă a faptului că literatura română respiră încă”. □ În *Actualitatea, Februarie*, Gabriela Ursachi realizează un portret literar dedicat lui B.P. Hasdeu. □ În *Istorie Literară* Mihai Sorin Rădulescu reproduce *O scrisoare de la Mihail Sadoveanu*, cu precizarea că „aceste rânduri sunt adresate de marele prozator Henriettei Krupenski născută Sturdza, cu referire la amintirile ei”, documentul fiind analizat în detaliu. □ În *Literatură* Dinu Flămând publică poeziile *Lătrat, Pisica pe zid, Bob de mazăre, Gustare, Câini de vânătoare, Lentilă, Frunza cu o singură față, Kairos*. □ În *Literatură, Comentarii Critice*, Simona-Grazia Dima, sub titlul *Între blândețe și rigoare*, prezintă ultimul volum de versuri al Angelei Furtună, *Elegiile Estului sălbatic – Viețile mele nesfinte* (Ed. Axa, Botoșani, 2005): „[...] ultimul volum al Angelei Furtună își etalează cu maximă claritate fondul referențial prin însuși corpul poemelor. Este evident, o poezie pentru care tematica reprezintă un element vital, mai ales că este încărcată de un dramatism profund: ultragiurea biografică și sufletească subsecventă evreității, ideologia mutilantă (în comunism dar și oricând), luarea de atitudine și autenticitatea, ca necesități absolute, feminismul acerb, dezolarea în fața socialului maleficient (al cărui corolar este estul), iată câteva subiecte cu o contribuție însemnată la esența incendiară a acestui lirism. Trebuie însă precizat că forța sa de impact nu este meritul lor (ar fi putut, la fel de bine rămâne un mănunchi de sloganuri), ci al talentului autoarei. [...] Dincolo de aceste inadvertențe, Angela Furtună este o poetă puternică, de o profundă și netrucată intelectualitate, înzestrată cu o infatigabilă imaginație, precum și cu o mare disponibilitate afectivă”. □ În *Cerșetorul de Cafea*, Emil Brumaru scrie *Tu trebuia să vii răsând*. □ În *Lecturi la zi: De-ale gurii*, Simona Vasilache prezintă volumul colectiv semnat de Călin Torsan, Cosmin Manolache, Sorin Stoica, Roxana Moroșanu și Ciprian Voicilă, *Cartea cu EURI* (Ed. Curtea Veche). „*Cartea cu EURI* e, la fiecare pas, o alegere, nu de episoade închegate cu autor incert, răpite scriiturii lui Barthes, ci de seturi de voci armonice desprinse dintr-o vorbărie care se autoîntreține, la nesfârșit. Micile mituri de familie, mândriile mamelor, orgoliile copiilor curg în folclorul larg și pestriț cu care circulă, apoi, de la școală

pe maidanul cu fotbaliști, de la sat la oraș, din toial societății multilateral dezvoltate în «raiu» economiei de piață. Un prim-plan cu copii, și-un fundal cu multe, foarte multe intrigi, monografiate atent sau doar *en passant*, în așa fel încât să facă din vorbirea despre o manieră de *vivre avec*. Un fel de-a înțelege, cu subtilități de bună literatură, identitățile diferitului. Și o poveste de tinerețe, *everlasting, evergreen*, despre cum o să fie când, bătrâni, de-acum, ne vom aminti de copilărie”. ■ În *Critică literară, Cartea Românească: La anul la Ierusalim*, Daniel Cristea-Enache recenzează romanul lui Virgil Duda, *Despărțirea de Ierusalim* (Albatros, 2005): „Un haos deplin prezidează cel mai recent roman al lui Virgil Duda, *Despărțirea de Ierusalim*. Nu este vorba despre o inaptitudine compozițională a prozatorului (întotdeauna atent la articulațiile cărților sale) ci despre o deficiență structurală a volumului. Acesta își trage substanța tocmai din dezorganizarea, răvășirea unei vieți ce încearcă să se refacă dincolo de raza de acțiune a megalomaniei ceaușiste, în anii ‘80. Proza avansează semnificativ spre teritoriile biograficului, pe care și le anexează, schimbându-și implicit și explicit registrul. Chiar dacă autorul continuă să literaturizeze, să-și definească pregnant personajele, să urmărească variatele posibilități de închegare a unor scene, non-fictivul devine, în fine, dominant în scrisul lui Virgil Duda. «Romanul» său nu pare să fie altceva decât un decupaj existențial, făcut din punctul de tensiune al unei noi și dramatice experiențe. [...] cititorul înțelege cu ușurință că *Despărțirea de Ierusalim* este mult mai mult decât un banal, convențional roman al emigranțului necăjit”. □ În *Semn de Carte: Buba îngerului*, Gh. Grigurcu trasează liniile principale ale liricii lui Vasile Dan: „În versurile lui Vasile Dan se întrevede, cum un motiv de căpetenie, dualitatea lumii. Condeiu d-sale liric oscilează perpetuu între două poziții, pe de o parte materialitatea tangibilă, seria pragmatică a existenței, pe de alta o dimensiune abstractizantă, o zonă cu văzduh rarefiat, o năzuință de spiritualizare. Nu e chiar o opoziție între materie și spirit, ci un joc între două stări până la un punct amestecate, a căror deosebire e dată de prevalarea unuia din factorii în jurul cărora coagulează imaginarul. Nici unul din acești factori nu se absolutizează, mulțumindu-se a rămâne într-o ambiguitate care îngăduie reversibilități și confuzii ce slujesc mecanismul productiv poetic. Astfel încât, departe de-a se usca ascetic prin tendința transcendentă ori de-a se limita la suculenta recoltă metaforică, limbajul devine un depozitar de reflexe ce se întretaie relativ pacific. [...] Vasile Dan ne dă impresia unuia din acei îngeri arghezieni pe trupul cărora începe a crește «o bubă pământescă».” ■ În *Istorie Literară*, Ion Simuț abordează, în eseu *Proteu în labirint*, figura lui Tudor Arghezi despre care afirmă că, pentru el, „poezia este o formă de cunoaștere și numai în măsura în care își asumă o astfel de misiune este și o experiență de limbaj. Dacă o cale nu se dovedește eficientă sau conduce spre un sentiment al eșecului, trebuie încercată alta. Psalmii arghezieni sunt tocmai o experimentare a căilor de acces spre divinitate. Când una dintre căi nu dă nici un rezultat (revelația sau certitudinea), limbajul se schimbă, de la invocație la agresivitate. În alte ocazii, blestemul e o

formă extremă de disperare. O altă cale de cunoaștere înseamnă un alt limbaj. Un alt limbaj înseamnă alt fel de poezie, care angajează un alt eu. Metamorfozele eului rezultă deci dintr-o necesitate de cunoaștere”. Simuț își motivează gestul susținând că „acest eseu s-a născut din dorința de a găsi un răspuns privitor la spectacolul metamorfozelor argheziene. Evident: nu mă iluzionez că l-am găsit. Dar mă consolez, cel puțin, cu efortul că am încercat să înțeleg”. □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu publică *Eros sau Ura (5) (un Prozator)*. ■ În *Istoria critică a literaturii române*, Nicolae Manolescu îi dedică un portret literar lui Marin Sorescu. □ În *Literatură*, Florin Gabrea publică, cu titlul *Poetul din Hadernsee*, un fragment din romanul *Piranha*. □ În *Cartea Străină*, sub titlul *Un scriitor incomod*, Elena-Brândușa Steiciuc îi dedică un portret literar scriitorului algerian Boualem Sansal. □ În *Meridiane*, *Avanpremieră editorial: Andrei Kurkov – Moartea pinguinului*, publică un fragment, precedat de o notiță bio-bibliografică, din romanul acestuia ce urmează să apară în colecția „Byblos” a Editurii Curtea Veche, în traducerea lui Mircea Aurel Buiciuc. □ Muguraș Constantinescu, cu titlul: *Hanul din depărtare al lui Antoine Berman*, îi dedică un portret „cunoscutilui traducător și traductolog francez”. □ În *Meridiane* apare o notă memorialistică dedicată scriitorului german W.G. Sebald, dispăru în 2001. Se anunță că „după publicarea mai multor romane și culegeri de nuvele distinse cu premii, A.L. Kennedy a intrat în clasamentul revistei «Granta», printre cei mai buni 20 de scriitori britanici”. Este publicată o notă bio-bibliografică dedicată lui Alessandro Baricco. □ În *Secrete de familie* este prezentat pe scurt documentarul *Blestemul familiei Hemingway*, realizat de nepotul scriitorului, John. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. □ În *Ochiul magic*, rubrică semnată de Constanța Buzea, se notează aniversarea a 190 de ani de la nașterea lui Ion Ghica în săptămânalul în limba română „Curierul Atenei”. Este remarcată publicarea, în ultimul număr al revistei „Apostrof”, al unui fragment din volumul *Duminică seara* de Georgeta Horodincă, în curs de apariție la Editura Biblioteca Apostrof.

[FEBRUARIE]

● [„Apostrof”, nr. 2 (189)] Marta Petreu semnează eseu *Franța, o încercare de iarnă*, o rememorare a experienței programului «Les Belles Étrangères», desfășurat în Franța, în 2005, la care au participat Gabriela Adameșteanu, Ștefan Agopian, Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Gheorghe Crăciun, Letiția Ilea, Dan Lungu, Ion Mureșan, Marta Petreu, Simona Popescu, Cecilia Ștefănescu, Vlad Zografi. □ În *Puncte de reper*, Sanda Cordoș semnează un amplu material intitulat *Un tăcut semn de întrebare*, concentrat pe unele aspecte de ordin biografic legate de Hortensia Papadat-Bengescu. ■ În *Cronica literară* Ștefan Borbély prezintă în *Marino, postum* volumul lui Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România. Începuturi* (Polirom, 2005): „Marca intelectuală inconfundabilă a lui Adrian Marino legitimează întreaga atmosferă a volumului, care nu se caracterizează doar

prin erudiție, stăruință pe fișe sau prin raționalitatea de ansamblu a redactării, ci, în primul rând, prin formula autobiografiei spirituale indirecte, pe care savantul clujean a folosit-o în toate volumele sale «libere» de după Revoluție. Multe dintre obsesiile cristalizate ale autorului, cum sunt liberalismul enciclopedic, repudierea misticii și iraționalismelor sau sancționarea severă a foiletonisticii cu iz mistificator, de sinteză, apar explicit în volum. Ca întotdeauna, Marino edifică temeinic, planurile întregului fiind creionate de la început, fiind respectate apoi minuțios, sistematic”. □ Magda Cârneli semnează *Jurnal spiritual (pe sărite)*. □ În *Cu ochiul liber. Reografia critică* Mircea Muthu analizează ultimele volume de critică literară semnate de Constantin M. Popa: *Brațul de la Lepanto* (Scrisul Românesc, 2003) și *Lectica lui Cicero* (Ed. Aius, 2005). □ Cu titlul *Exil în exil (I)* este publicat un fragment din *The Dictator's Dictation. The Politics of Novels and Novelists. Dictarea dictatorilor: politica romanelor și a romancierilor* (Columbia University Press, 2005) de Robert Boyers. Subiectul textului de față este Norman Manea. ■ În *Revista revistelor* este prezentat numărul 5/2006 al revistei „România literară”, fiind semnalat articolul lui Mircea Mihăieș despre Ion Ianoși, *Umbra «instructorului CC»*. □ Tot aici apare o notă despre numărul de vară, din 2005 al revistei „Euresis”, consacrat lui Emil Cioran cu ocazia comemorării a zece ani de la moarte. □ În *Proză* Liviu Bleoca semnează *Un pește atât de prost că s-a înecat*. ■ Ovidiu Pecican scrie despre *Luminile lui Adrian Marino*, analiză a volumului *Politică și cultură. Pentru o nouă cultură română* (Polirom, 1995). Acesta apreciază că „nici strădaniile lui Ion Bogdan Lefter sau Gh. Crăciun de a teoretiza în marginea practicii literare a optzeciștilor și a altor contingente active pe piața actuală, nici excelențele dueluri literare ale lui Gh. Grigurcu, nici alte încercări nu egalează anvergura lipsită de complexe și directetea lipsită de complezență a diagnosticelor lui Marino. Ceea ce face din lectura paginilor în cauză un exercițiu indispensabil spiritelor libere și puternice este însă tensiunea care le scurt-circuitează, transmițând graba interioară a autorului în a încheia socotelile cu o epocă pitică în realizări culturale, febrilitatea chemării la cruciada recuceririi demnității naționale în cultură”. □ Sunt reproduse două poeme de Andrei Zanca, *Nopti de insomnie și Akroasis*. ■ În *Cu ochiul liber* Gelu Ionescu comentează pe larg *Jurnalul* lui M. Cărtărescu, apărut în 2001 și 2005: „Sunt în *Jurnal* și referiri la ceea ce există dincolo de eul său acaparator și obsedant. [...] Așa cum nu se cruță pe sine în suferința sa delirantă, nu cruță nici țara, pentru eternitate condamnată la o eternă și mocirloasă provincialitate (cum o vede de mai multe ori), nici generația sa artistică, de care s-a despărțit (prilej și de suferință, nu o dată), nici lumea, nici străinătatea, de care se simte atras și respins în același timp. El contrazice astfel obsesia megalomană a multor scriitori contemporani de pretutindeni care țin să se arate, prin omniprezența comentariilor la toate evenimentele și obsesiile de pe mapamond, mai puternici, mai geniali, mai invincibili, mai... inevitabili. Mircea Cărtărescu se izolează, joacă rolul învinsului și inadapabilului: fără a o spune prea des, nu are în minte decât recunoașterea internațională a valorii operei

sale. [...] Vulnerabilitatea clamată în jurnal e și un act de «sfidare» a evidențelor și obișnuințelor genului, dar este și unul de sinceritate. Pentru unii, el frizează indecența, dezaprobând-o și considerând *Jurnalul* un eșec ce ar zgudui (în fine!) reputația exagerată a autorului. [...] Pariul *Jurnalului* e o provocare a lui Mircea Cărtărescu ce se bazează pe valoarea cărților sale; nu-i rămâne decât să-l câștige prin cărțile care vor urma...”. ■ În *Poeți clujeni*, Marta Petreu dă detalii despre colocviul româno-maghiar *Parteneri. Dialog despre vecinătate*, eveniment ce a avut loc pe data de 21 ianuarie, fiind „organizat de catedra de literatură maghiară a Universității «Babeș-Bolyai», în colaborare cu Universitatea «Eötvös Loránd» (Budapesta) și Universitatea din Pécs. Pretextul dezbaterilor a fost volumul *Un pahar cu lumină/ Pohárnyi fény*. La dezbateri au participat Egyed Emese, Mircea Muthu, Thonka Beáta, Marta Petreu, Adrian Popescu, Szilágyi István, Balász Imre Jozséf, Egyed Péter, Könczei Csilla, Mona Chirilă”. □ Cristian Vasile scrie despre *Contradicțiile lui Gala Galaction*, comentariu al volumului *Despre Gala Galaction* de Gheorghe Perian (Ed. Limes, 2005). □ În *Biblioteci în aer liber* sunt publicate *Poeme de Marie-Clotilde Rosse*. □ Marta Petreu, în *Vestiar*, semnează *Decembrie* cu Visky András, o mini cronică dramatică a piesei sale *Julieta*, pusă în scenă la teatrul Național din Cluj.

● [**„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 2 (647)**] Cu ocazia aniversării a 125 de ani de existență a revistei „Contemporanul” este reprodus un fragment dintr-un dialog realizat de Aura Christi cu Irina Petraș pe această temă: „Eu aș încerca, parcă, să fac numere quasi-tematice, e cea mai bună variantă pentru o revistă lunară. Nu poți aduce informație culturală la zi, noutățile se învechesc rapid azi, dar poți lua în dezbateri mari teme, mari scriitori, chestiuni arzătoare. Nu doar prin anchete și interviuri, ci și prin focalizarea pe o anumită secțiune de literatură/ artă contemporană. Aș evita, apoi, studiile de prea multe pagini, lumea nu are răbdare să le citească. Mai multe intervenții de lungime medie sunt oricând mai incitante. N-aș publica un scriitor străin fără un *chapeau* scurt, dar cuprinzător. Aș introduce câteva rubrici foarte mici și acute, cu nume care să conteze. O mai mare aplecare, nu neapărat concesivă, spre ceea ce așteaptă cititorul tradițional azi. O prezență mai colorată pe site-ul de pe Internet. Apoi, aș face pe dracu-n patru ca revista să apară la dată fixă: ultima joi din lună, de pildă, fără nici o amânare. Să mă pot obișnui s-o caut, să-mi pot face, eu, cititorul, un tabiet”. □ Un comentariu eseistic face George Bălăiță pe marginea *Istoriei literaturii române* a lui Alex Ștefănescu, în *Abecedar*. ■ În *Modele* Nicolae Breban semnează *O redută „nobilă”,* editorial ce are ca temă relațiile sale cu scriitorii și jurnaliștii francezi, fragment extras din volumul *Sensul vieții. Memorii III*, „în curs de apariție la editura Polirom”. ■ În *Intermezzo* Marin Mincu publică prima parte din *Un plagiator abil care falsifică istoria literară*, ocupându-se de volumele lui Ion Bogdan Lefter, *Flashback 1985: începuturile „noii poezii” și Puzzle cu „noul val”* (Ed. Paralela 45, 2005): „Intenția lui belicoasă de a demonstra cât de mare critic («de sertar»!) a fost în deceniul opt devine un rateu lamentabil, căci a

fi «critic de sertar» e un nonsens. E rușinos să vii cu niște improvizații inepte pe care le-ai înșeilat trudnic până la 48 de ani, susținând (fără să documentezi concret) că în 1984 ai scris o carte «genială», în câteva luni, de 550 de pagini, pe care nu ți-a publicat-o nimeni. Dacă ar fi adevărat ceea ce susține, este explicabil că n-a fost publicată fiindcă era foarte proastă! Îmi pare rău dar trebuie să spun că atât de mult invocatele «exegeze» lefteriene ale poeziei optzeciste sunt niște rezumate școlărești ce absorb toate locurile comune care circulau în presa literară de atunci și deplâng lipsa de jenă a celui care are curajul să le mai semneze în anul de grație 2005”.

□ Ioana Bot semnează partea a doua a profilului literar *Ioana Em. Petrescu sau arhitectura cristalină a unei voci critice*. □ În *Lecturi* Ionel Necula prezintă volumul de interviuri al lui Liviu Ioan Stoiciu, *Cu prietenie, în umbra gândului* (Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2004). □ Selecție lirică Nicolae Tzone. □ Despre debutul lui Alice Botez în roman scrie Marian Victor Buciu în *Arta nonconformistă*. □ Aura Christi recenzează romanul lui Haruki Murakami, *Dans dans dans*, „traducere din japoneză de Iuliana Tomescu” (Polirom, 2004). □ Boris Marian prezintă volumul de versuri *Clovnul lui Hrist* de Valentin Iacob (Ed. Muzeul Național al Literaturii Române, 2004). □ În *Cronica literară* Irina Petraș scrie despre lirica lui *Vasile Macoviciuc*, „ușor smerit, mereu stingher”, cu accent pe ultimul volum al acestuia, *Viața la post-restant*. □ Tot aici, în *Jurnal elvețian sau rostirea traversată de alteritate*, este comentat volumul Ioanei Bot *Jurnal elvețian. În căutarea latinei pierdute* (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004). □ Henri Zalis face câteva comentarii pe marginea aptitudinilor scriitoricești ale criticilor literari în articolul său *În laboratorul compectitudinii*. □ Marcel Chelba semnează un amplu studiu intitulat *Constantin Noica și drumul fără de sfârșit al filosofiei*. □ Viorel Dinescu publică o recenzie a romanului lui Adrian Dinu Rachieru, *Legea conservării scaunului* (Ed. Eubeea, Timișoara, 2004). □ În *Proză*, cu titlul *Grafferul din lift*, Constantin Abăluță semnează un „fragment de roman”. ■ În *Clubul Ideea Europeană*, cu titlul „*Am ținut ca Istoria... să nu fie un cimitir de opere literare*” Aura Christi publică un interviu cu Alex Ștefănescu. Despre modul în care a alcătuit acest volum, criticul afirmă: „Am lucrat la *Istorie...* mai mult de un deceniu (îndeplinindu-mi în acest timp numeroase alte obligații; dacă n-aș fi avut de făcut alteceva, aș fi terminat-o în patru-cinci ani). Dar proiectul ei există în mintea mea încă de când eram tânăr, ceea ce înseamnă din timpul lui Ceaușescu (s-ar putea scrie un roman cu titlul ăsta: *Am fost tânăr în timpul lui Ceaușescu...*). De pe atunci citesc și recitesc literatura română contemporană, îmi fac fișe, colecționez iconografie (fotografii, manuscrise, desene etc.). Într-un fel este bine că n-am scris-o în acea perioadă, fiindcă ar fi trebuit să-i trec sub tăcere – dacă aș fi vrut să o văd publicată – pe toți autorii din România aflați în dizgrația regimului comunist, pe cei stabiliți în Occident, pe cei din Basarabia ș.a.m.d. Aș fi fost nevoit, de asemenea, să omit secvențe întregi din biografiile unor scriitori (de exemplu anii petrecuți în închisoare din motive politice) și, în general, să nu fac referiri la influența nefastă

exercitată de regimul comunist asupra literaturii”. Despre lipsa poetului Ion Mureșan și a lui Ștefan Agopian din *Istoria...* sa, Alex Ștefănescu răspunde: „Ion Mureșan și Ștefan Agopian nu sunt doi mari absenți, sunt doar doi absenți. Au meritele lor, insuficiente însă pentru a deveni vizibili într-o istorie a literaturii. O istorie a literaturii înseamnă o reducere la scară, în urma căreia detaliile dispar. Pe o hartă a României n-o să vedeți niciodată iazurile sau drumurile forestiere. [...] Am vrut să povestesc, pur și simplu, ce s-a întâmplat cu literatura română în timpul comunismului, să arăt că lungul război al scriitorilor cu regimul comunist a fost câștigat de scriitori, cu mari pierderi. Și am mai vrut să invit publicul larg la o redescoperire a literaturii române, care, așa valoroasă cum e, rămâne în momentul de față necităită. În loc să se mobilizeze împotriva mea, numeroșii autori care se consideră subevaluați în *Istorie...* ar face mai bine să se mobilizeze pentru a recuceri publicul. În zadar i-aș fi lăudat eu cu superlative răsunătoare, dacă propriile lor creații nu interesează pe nimeni”. Dezvoltând acest subiect, Alex Ștefănescu susține că „unii critici literari tineri cred că o cauză a răului o constituie elitismul scriitorilor importanți, care nu se pot adapta la noul orizont de așteptare al publicului. Acești critici pledează pentru renunțarea la elitism și pentru acceptarea ideii că există și o literatură populară, care trebuie luată în serios și respectată, de pe o poziție multiculturalistă”. Însă, în opinia sa, „preferința pentru o literatură de elită demonstrează, dimpotrivă, un optimism pedagogic, o încredere în capacitatea celor fără pregătire de a accede – cândva, prin educație – la creația literară valoroasă. Toleranța condamnă la rămânerea într-o situație dată. Exigența cheamă la ceva înalt”. Se discută apoi despre relevanța literaturii române în contextul literaturii universale, despre caracteristicile literaturii române din Basarabia, pentru a ajunge la rolul jucat de criticul literar: „Un critic literar este un cititor profesionist și, în același timp, un cititor de serviciu. El reprezintă publicul, nu îl disprețuiește. În ceea ce mă privește, eu am scris întotdeauna pentru public. Unii oameni conduc avioane, alții educă elevi, alții cultivă pământul, alții administrează țara și așa mai departe. În mod evident, ei n-au timp să citească tot ce apare. Responsabilitatea aceasta îmi revine mie, criticul literar. Și este de datoria mea să le spun celor care au alte profesii ce cărți anume merită citite, în ce constă frumusețea lor etc. Azi, un critic trebuie să facă chiar mai mult decât atât și anume să-i învețe pe contemporani să citească literatura (pentru că literatura se citește într-un anumit fel, pe care ei l-au uitat), să-i alfabetizeze din punct de vedere literar”. Despre literatura română din perioada comunistă, acesta afirmă: „Ideologia comunistă în sine n-a produs nicio operă literară valoroasă – în nicio țară, nu numai în România. Ceea ce este valoros în literatura română din perioada 1948-1989 a apărut în timpul regimului comunist și nu datorită regimului comunist. Alte ideologii malefice din istoria umanității au fost mai mult sau mai puțin productive din punct de vedere literar. Ideologia comunistă s-a dovedit a fi sterilă din acest punct de vedere. Cărțile pe care le-a «inspirat» nu reprezintă decât o maculatură propagandistică. [...] Dacă dirijarea literaturii de către partidul comunist ar fi

funcționat perfect, literatura ar fi dispărut. Ar îl rămas în loc un simulacru de literatură, care n-ar fi prezentat interes decât, cel mult, ca exponat de muzeu”. Interviu se încheie cu câteva informații despre alte două posibile Istории literare, una semnată de Nicolae Manolescu, iar cealaltă de Eugen Simion, Alex Ștefănescu susținând că: „ambele sunt într-un stadiu avansat. Nicolae Manolescu face ceea ce nu s-a mai făcut la noi și anume ia în considerare, în afară de operele literare, dosarul receptării lor critice. În viziunea sa, literatura apare împreună cu oglinzirile ei succesive în conștiința publică. La rândul său, Eugen Simion a realizat de-a lungul anilor cea mai cuprinzătoare și plauzibilă descriere critică a literaturii române contemporane. Rămâne doar să o sistematizeze”. ■ Tot pe subiectul volumului lui Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000*, scrie și Nicolae Breban în *O istorie... binevenită*: „I s-au reproșat lui Alex Ștefănescu – și i se vor mai reproșa! – absențele mai mult sau mai puțin stridente din lista sa de valori. Aceste critici, reproșuri sau rezerve, mai mult sau mai puțin aspre, sunt însă de neocolit atunci când ai curajul – talentul și hărnicia! – de a purcede la o asemenea investiție de timp, nervi și energie. În niciun caz, deși tirul artileriei e destul de susținut și încă imediat după apariție, nu cred că Alex Ștefănescu «va încasa» atâtea atacuri, critici prostești ce au mers nu rareori până la imunda calomnie, cât a trebuit să îndure George Călinescu în schimbul darului de neprețuit – și, se pare, de neegalat! – pe care l-a făcut culturii și nației române. [...] Această discuție sau controversă, cum vreți s-o numiți, va continua, de bună seamă – dar se va referi în primul rând la istoria sa –, până când nu vor vedea lumina tiparului mult-promisele istorii ale lui Eugen Simion și Nicolae Manolescu. (Unii se vor întreba, poate pe drept cuvânt, de ce nu au stârnit un asemenea interes cele două volume masive ale *Istoriei literaturii române contemporane* semnate de Marian Popa și tipărită de Marius Tupan; ei bine, tocmai această tăcere mediatică indică insuccesul unei întreprinderi, completă ca nume de autori și titluri de opere – spre deosebire de cea a lui Alex care îi uimește pe unii prin selecția strânsă a autorilor, polemică prin ea înseși! –, dar păcătuind grav printr-o «optică partizană», iar acest partizanat se referă, ați ghicit, la atmosfera, polemicile, falsele informații, idiosincraziile nu rareori joase, triviale ale fostei reviste «Săptămâna» condusă de vindicativul, adeseori pripitul prozator Eugen Barbu, atmosferă de care Marian Popa, deși trăiește de vreo două decenii în mediul universitar german, se arată contaminat!). E binevenită, apoi, această *Istorie...* pentru că încearcă să umple un gol dureros, grav, al teoriei și practicii criticii literare: inexistența sintezelor în materie, după ce, în mândrul și, uneori, excesiv admiratul Occident cultural, sintezele de toate felurile și mărimile, pe teme variate, uneori neașteptate, spectaculoase, inundă rafturile librărilor”. □ Cu titlul „*Grupul 47*” și a sa *First Lady* este reprodus un fragment din autobiografia criticului literar Marcel Reich Ranicki, *Mein Leben*, apărută la DTV-München, în 2000. Traducerea fragmentului îi aparține Anei Mureșanu Hagi, fiind precedată de o notă bio-bibliografică. □ În *Proză* Andrei Codrescu publică povestirea *Bona*, traducere de Rodica Grigore.

• [„Convorbiri literare”, nr. 2 (122)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon scrie despre *Grupurile de prestigiu și piața liberă a ideilor*, comentariu pe marginea volumului *Boierii minții. Intelectualii români între grupurile de prestigiu și piața liberă a ideilor* de Sorin Adam Matei (Ed. Compania, 2004): „Specialistul în științele comunicării de la Universitatea americană – mai întâi își definește termenii. Intelectualul este parte componentă a elitei umaniste și științifice de notorietate, care influențează, direct sau indirect, viața culturală, politica și ideologia din România. Abordarea se vrea una sociologică și istorică, cu sugestii dinspre antropologia culturală și istoria ideilor. Analiza urmărește fenomenul, în trecut și astăzi, cu aplicații de caz, de la pașoptiști, junimiști până la Grupul de la Păltiniș. [...] Ca exemplu de funcționare concretă, factuală a acestui mecanism este lansarea și confirmarea culturală a lui Horia-Roman Patapievicu de către Gabriel Liiceanu – reprezentant al recunoscutului Grup de la Păltiniș. Este acuzată exploatarea mecanismelor de piață prin influența directă a grupurilor de prestigiu, fapt ce are drept consecință deformarea generală a remodernizării lumii românești de după 1989”. □ Cu titlul *Scriitorul scrie suferind. Grafomanul scrie, scrie și scrie fără a cunoaște suferința*, Lucreția Stanciu publică un interviu cu scriitorul israelian Shaul Carmel. De dau detalii despre vizita acestuia în orașul natal, Botoșani, se discută despre lansarea volumului de poezie *Sânul drept al amazoanei*, apărut la editura Cronica, despre participarea sa la Salonul Internațional de Carte Iași-2005. Despre rolul său de președinte al Asociației scriitorilor israelieni de limbă română, acesta afirmă: „Mi-au trebuit ani și ani de zile de experiență, nu numai ca scriitor, dar și conducător de mișcare literară (cum bine știi, această Asociație de scriitori de peste 35 de ani – o oază românească de scriitori israelieni de limbă română, care acoperă întreaga paletă literară) ca să învăț să fiu conștient de recunoașterea unor realități. Mă identific total, din acest punct de vedere, cu Nicolae Breban, ca și cu minunata Nora, poeta și prozatoarea Nora Iuga. Noi, scriitorii, suntem niște aristocrați. Nu trimit pe nimeni, dintre cititori, la dicționar să vadă care este etimologia expresiei, că nu asta-i important. Eu mă refer la cu totul altceva. E o tagmă dotată, aleasă, și ea trebuie lăsată așa cum este. Ca o țară, ca un popor să poată intra în civilizație, e nevoie de noi. Fără această aristocrație (această elită scriitoricească) nu ar fi posibilă intrarea în civilizație. Și dacă au mai spus-o alții înaintea mea, nu mă deranjează că o repet”. □ În *Cvadratura cercului* Irina Mavrodin face o trecere în revistă a ultimelor apariții de la editura Granada, cu referiri în special la antologiile de lirică și la cele de proză fantastică. □ Svetlana Paleologu-Matta urmărește, în *O ambiguitate de dincolo de moarte*, figura lui Vlad Țepeș ca prototip de personaj literar. □ Gheorghe Grigurcu semnează o serie de panseuri în *Fișele unui memorialist*. □ Cornel Ungureanu publică studiul *Mihail Sadoveanu – secțiuni dintr-o geometrie literară*. □ Emil Iordache semnează un articol despre lirica rusă intitulat *Stăpânitorii limbii*, preluat din numărul 2/2002 al revistei „Neva”, „prezentare și traducere de Marina Vraciu”. □ Un eseu pe teme biografice, intitulat *Cioran. Admirația, reversul ascuns al*

disprețului scrie Mircea A. Diaconu. □ Ioan Holban, în *Cum citim pe Eminescu*, face o analiză a volumelor pe teme de eminescologie semnate de Mihai Drăgan. □ Florin Faifer, în *Inedit. Sertarul cu scrisori*, publică *O reverie a lui Valentin Silvestru*. □ În rubrica *Poezie* sunt prezenți Alexandru Pintescu, Ion Iancu Lefter, Paulina Popa, Florina Zaharia, Dorin Cozan, Dorin Ploscaru, Tristan Janco. □ Romul Munteanu publică, în *Proză*, câteva pagini de jurnal reunite sub titlul *Viața ca o ceață sau cântecul lebedei*. □ În *Teatru* Ștefan Amariței semnează sceneta *Traian Făt-Frumos și Decebal, zmeul codrilor*. □ În *Cronica literară. Critica poeziei* Cristian Livescu scrie despre *Doi poeți „trăsniți”*: *Vasile Proca și Ion Gheorghe Pricop*. □ În *Critica prozei* Constantin Dram semnează *Replici și trăiri (piese de roman)*, prezentare a volumului de povestiri *Noi, doi-trei la zece mii* de Cornel Mihai Ungureanu. □ Dan Mănuță, în *Critica criticii. Probleme de titrologie* scrie despre volumul *Arpegii critice* de Bogdan Crețu (Ed. Timpul, Iași, 2005), apreciind că acesta „iese din tiparele obișnuite și își definește preocupările plecând de la un termen aparținând unui domeniu extrem de rar frecventat de criticii literari: muzicologia. [...] Deocamdată, Bogdan Crețu merge pe drumul tradițional, scriind, tradițional, despre mulți și multe. Nu însă oricum. În secțiunea dedicată criticilor, scrie despre Mircea Cărtărescu, Florin Faifer, Nicolae Manolescu, Alex. Ștefănescu, Marin Mincu, Ion Simuț, George Gană, Mircea A. Diaconu, Sergiu Pavel Dan. Adică despre nume cunoscute și recunoscute. Nu se arată însă defel impresionat de cartea de vizită, ci merge la obiect, adică la opiniile în cauză. Ilustrativă este cronică la *Postmodernismul lui Cărtărescu*, despre care a curs multă și inutilă cerneală. Bogdan Crețu vine cu obiecții esențiale, provenite din perspectiva istorică, pe care Cărtărescu o ignoră cu totul; de unde, concluzii funambulești, amendate de cronicar cu o contra-argumentare neașteptată: în paginile cărții, sunt găsite mostre de limbaj de lemn, partinic și partizan”. ■ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru semnează *Scrisul și trăitul*, prezentare a volumului lui Ioan Moldovan, *Celălalt pește* (Ed. Paralela 45, 2005). „Străin de drogul admirației, comentator avizat și nume performant la bursa poeziei, Ioan Moldovan cultivă o moralitate delicată și o aliniere moderată (observa regretatul Radu G. Țeposu). El, plecat în lume din pepiniera echinoxistă și trecut prin «etapa» maramureșeană încearcă o recuperare a intimității. Să precizăm imediat: fără o exaltare mistică a tinereții, nici întrezărind țărnelor paradisiac. Mai degrabă cu o încărcătură metafizică și o deschidere sugestiv-biblică, încă timidă, la paritate cu angoasanta «fericită realitate» (cea «plină de vânătași»), scrisul-martor fiind chemat la bară pentru a face dovada trăitului: «Ce am trăit? Când? O uitare devenită carne / grea și obosită» (v. *Ferii Spaime*). Echidistant față de acești poli, refuzând jerbele feericului dar și captivitatea anxietății, Ioan Moldovan face din relația scrisului cu trăitul o consangvinitate fertilă, împinsă într-o confuzie fericită”. □ În rubrica de *Proză* Vasile Spiridon recenzează romanul lui Cristian George Brebenel, *Guvernământul General al Genezei* (C.R., 2003). □ În *Ex Libris. Apariții neașteptate* Liviu Grăsoiu scrie despre *Reactualizarea*

operei unui copil genial, oferind detalii despre apariția volumului Iulia Hasdeu, *Operă poetică* (Ed. Saeculum I.O, 2005). □ Antonio Patraș, în *Lectura Dantis*, comentează volumul lui Dragoș Cojocaru, *Natura în Divina Comedie, Studiu istoric și comparativ* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). ■ Simona Antofi, în *Vizionarismul estetic – o ipoteză fertilă*, prezintă volumul lui Cătălin Ghiță, *Luminile lui Argus*, apărut la editura Paralela 45. Se precizează că „obiectul studiului îl reprezintă poezia vizionară, mai precis morfotipologia acesteia, de care autorul se ocupă cu sprijinul unui impresionant echipament bibliografic, la care apelează ca aplomb și pe care-l citează/ semnaleză cu minuțiozitate. În intenția autorului, perspectiva interdisciplinară pe care o alege poate nutri o arhitectură exegetică unitară și foarte nouă, pentru critica și teoria românească, aplicată unei categorii de texte literare – cele vizionare, precum și o grilă de interpretare pe măsură. Abordarea morfologiei vizionare se organizează pe un diptic ce cuprinde fundamentarea și lămurirea teoretică a ideii de viziune (conceptele operaționale de bază sunt viziune/ vizionarism primar, respectiv viziune/ vizionarism secundar), și un praxis al vizionarismului orientat, la rândul-i, în două direcții: modelul-reper reprezentat de William Blake și o serie de exemple concrete din practica vizionarismului poetic românesc: Ion Heliade-Rădulescu, Eminescu, Tudor Arghezi, Macedonski, Octavian Goga”. □ În *Brandul discreției* Dan Bogdan Hanu semnează o recenzie la *Roman cu sertare* de Cornelia Maria Savu (Ed. Vinea, 2005). ■ În *Debuturi* Gellu Dorian se ocupă de *T.S. Khasis – Arta scalpării*: „Scrisă ca un roman, pe mai multe paliere, în care dragostea pierdută, sufocată de o inadaptare a unuia dintre parteneri, sinceră pe tot parcursul ei, domină celelalte stări sociale pe care poetul le filtrează fără prejudecăți sau cu un scop anume decât, poate cel estetic, cartea lui t.s. khasis își găsește greu corespondențe. Ca tensiune și situație, t.s. khasis seamănă foarte mult cu un alt poet bănățean, dispărut de timpuriu, dar o legendă a Timișoarei, și anume Ion Monoran, al cărui vers emblematic „Răbdător / și de unul singur ținând loc de umbră unei terase” poate fi tras ca o mânășă pe sufletul tânărului poet. Și tot Banatul a dat un alt poet cu o soartă tragică, Francisc Doda, cu care t.s. khasis s-ar putea asemăna prin tragism și stare poetică. [...] *Arta scalpării*, nominalizată la Premiul Național de Poezie «Mihai Eminescu» pentru «Opera Prima», merită toată atenția criticii literare, iar debutul lui t.s. khasis poate fi enumerat printre cele mei bune de după 2000”. □ În *Istorie literară* Constantin Parascan publică partea a șasea din studiul *Istoria Junimii postbelice*. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, semnează textul *Maiorescu văzut de I.G. Duca*. □ În *Literatură universală* sunt publicate versuri de Madison Morrison, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. □ Este reprodus un fragment din *Rilke, Ţvetaieva, Pasternak. Roman epistolar*, „traducerea din germană și rusă de Janina Ianoși; Adaptarea comentariilor și note de Ion Ianoși”. □ Ion Papuc, în *Scrisori din București*, semnează *Rainer Maria Rilke și Rusia pravoslavnică*. □ Mircea Platon, în *Despăgubiri literare*, scrie despre *Actualitatea romanului Blocada* de Pavel Chihaiia. □ În

Post-scriptum la un suspin literar Dragoș Cojocaru oferă detalii despre volumul său *Natura în Divina Comedie. Studiu istoric și comparativ* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). □ Nicolae Crețu semnează partea a doua a studiului *Sintaxa și semantica aluziei: Virgil Mazilescu (II)*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru prezintă volumul de versuri *Mai puțini trandafiri* al poetului palestinian Mahmoud Darwish. □ În *Actualitatea franceză* Simona Modreanu semnează *Azilul de fiecare zi*, recenzie a romanului *Aziluri de nebuni* de Regis Jauffret. □ Notă în care se dau detalii despre Festivalul Dramaturgiei Românești – Timișoara 2006. □ În *Panoramic editorial* Noemi Bomher scrie despre antologia *Avangarda rusă* alcătuită de Livia Cotorcea (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). □ Mirela Roznoveanu, în *Locurile tainice ale adolescenței*, semnează o recenzie a romanului *Locuri tainice* de Lyn Miller-Lachmann (Ed. Pim, Iași, 2005). □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Nemitarnice* de Theodor Damian (Ed. Dionis, Botoșani, 2005); monografia *Gellu Naum* de Vasile Spiridon (Ed. Aula, Brașov, 2005); *Simbolismul* de George Bădărău (Institutul European, 2005); *Dumnezeu pe acoperiș* de Ioana Dinulescu (Ed. Ramuri, Craiova, 2004); *În numele tău poezie* de Constantin Ghiniță (Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2005); *La marginea nopții* de Ilie Tudor Zegrea (Ed. Misto, Cernăuți, 2004); *Aventuri pe Jijia și pe Bahlui* de Leonard Gavrilu (Ed. Moldopress, Pașcani, 2005); *Psalmi arghezieni și problema devenirii creștine* de Petre Isachi (Ed. Psyhelp, Bacău, 2005), *Roua inserării* de Anica Facina (Ed. Cronica, 2005); *Mâncătoarele de ruj de buze din Casablanca* de Doru Ciucescu (Ed. Didactică și Pedagogică R.A., 2005). □ Horia Zilieru semnează *Quatrene în sentimentul lucrurilor*. □ În *Varia* Vasile Iancu scrie despre *Scriitorul slovac și revista sa din Nădlac*, prezentare a publicației „Oglinzi paralele”.

● [„Cuvântul”, nr. 2 (344)] Mircea Martin, în *O țintă greșită*, discută despre rubrica „Contrafort” din numărul 5 al revistei „România literară”, unde Mircea Mihăieș „cere o abordare frontală a fascismului și a comunismului, cele două extremismisme criminale care au bântuit secolul trecut”. □ În *Argument*, Laura Albulescu semnează „Vocea poporului” și intelectualii, discuție pe marginea emisiunii televizate *Zece pentru România* și a publicării *Barometrului de consum cultural 2005*, „realizat de Centru de Studii și Cercetări în domeniul Culturii (CSCDC) din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor”. □ În *Proză* Mihai Iovănel semnează eseu *Preda vs. Joyce*. Acesta concluzionează: „Chestiunile de felul acesta (care este granița dintre literatură și literatură populară, adică nu tocmai literatură?) sunt, mai trebuie spus?, relative. Maliția amintită la începutul acestor rânduri, a prozatorului român față de formula unui guru faimos al literaturii-plictiseală este, în orice caz, tristă. Nepopularul Joyce a avut și are mai mulți cumpărători decât va avea vreodată Preda, a cărui literatură are înscris în structura sa cea mai intimă imperativul unei largi audiențe. Este și Joyce un prozator popular? De ce nu? Indiferent de sensul adjectivului – de ce nu?”. ■ Ovidiu Verdeș scrie

despre volumul lui Mircea Cărtărescu, *De ce iubim femeile?*, apărut la editura Humanitas, ce „include texte de factură diferită – evocări, povestiri, eseuri – care nu sunt toate despre iubire. Titlul reduce această diversitate la un topos («războiul amoros») prezent, deopotrivă, în cultura de consum și în tradiția livrescă. Unii vor fi atrași de latura sapiențială, de oracol școlar, alții vor sesiza absența semnului de întrebare și ironia «răspunsului» din final. «Femeile» nu sunt însă numai tema, ci și destinatarul cărții. Publicate inițial în reviste, prozele se adresa unui public țintă: «distinsele cititoare ale revistei „Elle”». Conotația comercială ne îndeamnă să asociem femeile cu nivelul «popular» și bărbații, implicit, cu cel «elitist». Strategia scriitorului, putem presupune, a fost să «fidelizeze» și, eventual, să lărgescă acest public inițial feminin, stârnind prin aceasta și interesul altor categorii de cititori”. □ Paul Cernat semnează *Jocul bizantin la mai multe capete*, abordând conceptele de popularitate și notorietate literară în perioada comunistă. ■ I. Manolescu scrie, în *Studii culturale*, despre *Vedetele „epocii de aur”*. Acesta consideră că „în primul caz autorii devin «vizibili» și au succes datorită *ecourilor critice* (confirmarea talentului personal, construirea și menținerea reputației valorice) sau a *prizei directe la mase* (confirmarea *charismei*; acceptarea largă și nediferențiată a operei). În cel de-al doilea, ei ajung «populari» grație propriului lor zel ideologic, care le deschide circuitul oficial și îi transformă în «vedete de Partid și de Stat». [...] Cea de-a doua cale a stabilirii popularității auctoriale în «epoca de aur», calea *politică*, merită mai puțină considerație estetică, dar mai mult interes psihopatologic”. ■ Angelo Mitchievici, în *Delectare și defulare*, analizează cazul lui Eugen Barbu și al lui Vadim Tudor în acest context. □ Antoaneta Ralian, în *Literatură străină*, dedică un articol *Popularității capodoperelor*. □ Anca Băicoianu scrie despre *Efectul Coelho*. □ Sorin Lavric scrie despre *Reversul popularității. Cazul Noica*. ■ La ancheta acestui număr, intitulată *Cum poate fi un intelectual popular?*, răspund Cristian Tudor Popescu („Un intelectual nu poate fi popular decât dacă este popular de când l-a făcut mama lui intelectual. Ca să fie popular, un intelectual trebuie să poată comunica cu altcineva decât alți câțiva intelectuali și opune cu masele populare. Masa este un animal sălbatic și sensibil: simte imediat cine o bagă în seamă și vorbește cu adevărat cu ea și cine nu. Prin urmare, a fi popular nu se învață, nu se antrenează, nu se perfecționează.”), Septimiu Chelcea, Michael Finkenthal, Liviu Antonesei, Marta Petreu („Modelul de intelectual popular de la începutul anilor ‘90 (gen Iosif Sava și majoritatea invitaților săi), în care relația între valoare culturală și popularitate era, încă, una de directă proporționalitate, s-a modificat substanțial în ultimii zece ani sub presiunea televiziunilor comerciale și ca efect al absenței oricărui interes – atât în școală, cât și în presa cotidiană – pentru promovarea culturii. În timp, s-a schimbat și structura publicului, și unul dintre motive este că producătorii și vânzătorii de bunuri culturale s-au mulțumit să alerge pe «culoare de nișă», în vreme ce patronii mass-media, în goana după profit, au considerat că interesul pentru cultură este irelevant și, în consecință, s-au adaptat la cererea

unui public din ce în ce mai lipsit de criterii și termene de comparație, un public dinainte condamnat la statutul de perpetuă ignoranță.”), Gabriel Coșoveanu, Ana Blandiana („În mod evident, acest tip de popularitate, de întâlnire de gradul III, dintre scriitor și cititor, nu este facilitată, ci bruiată de prezența scriitorului în cărțile de școală, de intrarea lui «în canon». Pentru orice scriitor adevărat este infinit mai important să fie citit pe sub bancă, decât să fie citit pentru examene. Popularitatea lui Eminescu se naște în fiecare generație abia după ce au fost depășite toate examenele, extemporalele și tezele date din opera lui; din manuale nu se naște decât indiferența. E adevărat că, în cazul lui Eminescu, gradul lui de popularitate caracterizează mai mult epoca decât pe marele poet. [...] Singura formă de popularitate care mi-a făcut plăcere, care mă emoționa uneori până la lacrimi, era reprezentată de momentele în care oamenii necunoscuți îmi arătau, scoase din buzunarul de la piept, poeziile mele interzise, scrise de mână.”), Michal Pawel Markowski. □ Cu titlul „*Popularitatea nu este un criteriu de reușită în viața intelectuală*”, Laura Albulescu semnează un interviu cu Andrei Pleșu. În opinia sa „popularitatea e legată de un tip de mișcare publică care nu are nimic de-a face, ea însăși, cu viața intelectuală. Popularitatea e legată de apariții la televizor, de o viață privată spectaculoasă, de declarații mai mult sau mai puțin riscate. Pe scurt, e legată de un tip de prezență publică care nu este, în mod necesar, tipul de prezență publică a intelectualului. Prestigiul este altceva. E ceva mai misterios decât popularitatea. Se naște în chip inefabil, într-o viață de om, pe baza unei prestații de un anumit tip care, încet-încet, creează imaginea unei personalități a cărei activitate, al cărei cuvânt, al cărei simplă prezență publică impun”.

• [„*Caiete Critice*”, An CI (101), nr. 1-2 (219-220), Ian. – Febr., „*Revistă editată de Fundația Națională pentru Știință și Artă, Grupul interdisciplinar de reflecție și Editura Expert, sub egida Academiei Române*”; apare lunar; **Format tipografic: A4 (număr de pagini: ianuarie-februarie: 120; martie – 80; aprilie – 80; mai – 80; iunie-iulie – 110; august-septembrie: 112; noiembrie-decembrie: 144); director: Eugen Simion; redactor-șef: Valeriu Ioan-Franc; secretar general de redacție: Călin Căliman; colegiul editorial: Mihai Cimpoi, Serge Fauchereau (Franța), Valeriu Ioan-Franc, Klaus Heitmann (Germania), Mihail Metzeltin (Austria), Thierry de Montbrial (Franța), Maurice Nadeau (Franța), Basarab Nicolescu, Eugen Simion, Dumitru Țepeneag; redacția: Aida Sarchizian, Nicolae Bârna, Andrei Grigor, Bogdan Popescu, Răzvan Voncu, Daniel Cristea-Enache, Maria Moldoveanu, Ana-Lucia Ristea, Oana Soare, Vasile Bardan, Andrei Milca, Mihai Iovănel, Paula Neacșu, Nicolae Login, Luminița Login;**] Eugen Simion publică prima parte a studiului *Iubirile și disperările lui Cioran*. ■ Întrebarea pusă de *Ancheta revistei* este „Care este condiția cronicii literare în epoca internetului? Mai merită să faci cronică literară? Ce justificare aveți?”. Răspund la întrebări Oana Soare („În epoca post-postmodernă nu numai cronică literară va trebui să-și redefiniască statutul, ci și critica literară în general, și nu numai ele, ci și literatura.

Nu în sensul de a deveni populare – nu cred că interesează în această discuție canalul paralel al literaturii de consum, care, de altfel, nu-și găsește cititorii prin intermediul actului critic, ci prin reclamă și subiect senzațional –, ci în sensul de a-și rafina statutul de produse de elită. [...] Se vorbește în presa noastră literară de o posibilă convertire a genului în jurnalism cultural. E un soi de concept hibrid sub care se ascunde un *galimatias* în care sunt adunate în același borcan cronica literară, critica de tip universitar, simpla recenzie. Se încearcă astfel relativizarea și relaxarea genului. [...] Cronica literară însă trebuie făcută de critici literari, nu de jurnaliști culturali. Cronica literară, ca și critica literară în general, presupune o viziune asupra operei, un stil și o estetică personală.”), Bogdan Popescu („Nu știu care ar putea fi condiția cronicii literare în epoca internetului. Presupun că, dacă s-ar dovedi rentabil din punct de vedere financiar, ar putea fi inventat un program care, în urma introducerii unor date, să emită judecăți de valoare asupra noilor apariții editoriale. Ar fi posibil – de ce nu? – să-l delegăm pe atotputernicul procesor să citească în locul nostru și chiar – iar atunci Sfârșitul Lumii nu va fi departe – să scrie literatură în locul nostru. Din fericire, nu voi apuca acele vremuri. Dar eu nu sunt dintre cei chemați să-și exprime opinia despre cronica literară, căci eu nu consider că aș fi vreun critic. Sunt numai nu de tot mărunț prozator care îndrăznește din când în când să-și dea cu părerea despre câte o carte în rubrica de cronici literare a «Caietelor critice».”) și Andrei Milca („Într-adevăr, la o primă vedere am putea spune că în epoca internetului condiția cronicii literare «clasice» s-a perimat și nu mai merită, printre atâtea polemici și bârfe pseudoelitiste ale semidoctilor de tot felul, să te implici în lumea literară ca un critic activ. E preferabil să te retragi undeva, în provincie, într-un mediu blând universitar, pentru a te rupe de marasmul bucureștean, unde mai mult se clevește decât se creează. Cazul Adrian Marino mi se pare simptomatic – ori, mai demult, Mircea Zăciu. [...] Revin la un interviu pe care Eugen Simion a avut amabilitatea să mi-l acorde acum 5 ani, în care îl întrebam «ce înseamnă să mai fii critic și om de litere în vremea de azi?» (n.b. – a net-ului). Profesorul credea că ar trebui să scrie un articol pe această temă pentru «Caiete» – observ că întrebarea anchetei de față e asemănătoare cu «nedumerirea» mea de atunci. Și răspunsul cred că rămâne valabil: «critic nu poate fi decât cel care iubește literatura, incluzându-i și pe criticii de dinaintea lui; nu poate fi critic literar decât cel care are oase tari și nervi de oțel; să încerce să facă abstracție de omul care a scris cartea, pentru a nu fi injust față de ea; să-și sacrifice timp pentru a-i citi pe toți, buni sau răi – trebuie să aibă prieteni printre scriitori, dar să nu devină instrumentul lor de opresiune».” □ Pavel Țugui semnează o serie de *File de istorie culturală* în prima parte a studiului *Literatura universală în românește*. □ Oana Soare îi dedică o amplă analiză lui Petru Dumitriu, cu titlul *Geneza latentă a Cronicii de familie. De la Gide și Giraudoux la Balzac și Saint-Simon. Descoperirea modelului (I)*. □ Grigore Traian Pop semnează cea de-a doua parte a studiului *Romane ale periferiei imperiale*, ocupându-se aici de Mihail Șolohov, Boris Pasternak, Ciabua Amiredjibi,

Constantin Stere. □ Andrei Milca scrie despre *Universul labirintic și semnificațiile lui în Istoria ieroglică de Dimitrie Cantemir*. ■ În *Convorbiri „Caiete Critice”* Oana Soare semnează un interviu cu Alex Ștefănescu. Discuția este centrată în jurul apariției *Istoriei literaturii române contemporane 1941-2000* care „a stârnit, în presa literară, reacții contrarii”. Alex Ștefănescu detaliază: „Marea problemă a scriitorilor, pe parcursul a peste patruzeci de ani de comunism, a fost mereu aceea a supraviețuirii literare. Toți scriitorii și-au pus această problemă, dar nu toți au găsit aceeași soluție. Istoria literaturii române din perioada postbelică seamănă cu un lung război dintre scriitori și regimul comunist, război cu dezertori, cu eroi, cu trădători, cu specialiști în deghizaj și diversiuni... Am încercat să povestesc cum s-a desfășurat acest război, care nu are precedent în istoria literaturii noastre. În mod firesc, m-au interesat individualitățile, pe care le-am adus succesiv în prim-plan. Dar am alternat prim-planurile cu vederi de ansamblu asupra fiecărui moment din perioada postbelică”. Despre lipsurile existente în *Istoria* sa, acesta argumentează: „Înregistrez eșecurile numai atunci când ele se amestecă intim cu izbânzile și trebuie făcută o delimitare. Le mai dau atenție și în unele cazuri de impostură (cum este acela al lui Mihai Beniuc), când texte rudimentare, lipsite de aproape orice merit literar, au fost considerate multă vreme, prin mistificare, printr-o conspirație a supraevaluării, o operă valoroasă”. Finalul interviului este legat de modul în care a fost primit și receptat volumul său: „Cunosc prea bine comedia vieții literare, ca să mă mai impresioneze spectaculoasa diversitate a reacțiilor la istoria mea, de la admirație la dispreț și de la dragoste la ură. Știam, dinainte de a-mi tipări cartea, că toți cei care n-au fost luați în considerare în cuprinsul ei (de fapt, nu toți, ci numai cei lipsiți de demnitate) se vor năpusti asupra mea, negându-mi talentul, competența sau chiar reinventându-mi biografia și atribuindu-mi fapte reprobabile. Ceea ce a constituit pentru mine o adevărată surpriză a fost să constat că sunt profund indignați (considerându-mă un fel de... trădător) și cei care ar fi vrut să scrie ei cartea”. □ Ioan Lăcustă publică, sub titlul *Alandala (IV)* o serie de însemnări. □ Sunt reproduse *Pagini de jurnal* de Ioana Mărzescu, cu o prezentare de Ioan Lăcustă. □ Cristina Deutsch scrie despre *Simbolistica animalelor în povestirea huaben*.

• [„Steaua”, Anul LVII (2006), nr. 1-2 (687-488), Ian. – Febr.; Revistă lunară editată de Uniunea Scriitorilor din România și Redacția Publicațiilor pentru Străinătate; Revista este tipărită cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor; apare lunar; Format tipografic: A4 (64 de pagini); Redacția: Aurel Rău, publicist comentator, membru fondator; Redactor-șef: Adrian Popescu; secretar general de redacție: Octavian Bucur; publiciști comentatori: Ruxandra Cesereanu, Victor Cubleșan, Teodor Tihan; redactor asociat: Virgil Mihaiu; consiliul consultativ: Leon Baconsky, Caius Traian Dragomir, V. Fanache, Gheorghe Grigurcu, Camil Mureșanu, Petru Poantă, Nicolae Prelipceanu, Petre Stoica, Nicolae Șarambei, Ion Vlad] Ruxandra Cesereanu semnează un interviu cu Angela Marinescu. La întrebarea privind diferența dintre

viața poetului față de cea prozatorului, Angela Marinescu răspunde: „Din punct de vedere instrumental, nu mai fac de mult nicio deosebire între genurile literare. Am văzut pe pielea mea că nu se mai poate. Dar, în adâncul sufletului, mă simt o handicapată, o poetă, o revoluționară. [...] Orice îmi reușește este poezie, până și ce nu-mi reușește. Deși am scris și ceva jurnal și ceva eseu. Dar, așa cum nu voi avea niciodată datele necesare pentru a fi autor și nu autoare, nu am nicio calitate care să mă facă să stau ore întregi la masa de lucru (ah, obiectul sacru!) zi de zi, ceas de ceas, pentru a scrie și altceva decât o confesiune brutală. Sunt convinsă că dubla mea limitare ține de destinul meu, ăla care este, la fel de brutal. Poezia ar trebui să fie genul «handicapat», paria, între toate celelalte genuri. Și totuși, în poezie și permanent avangardist, chiar atunci când te confesezi, pentru că ești permanent în plină acțiune asupra ta însăși, dar și asupra celorlalți. Nu descrii, nu informezi, nu faci stil, nu ești calofil, faci limbaj așa cum respiri lărgind, limitele confesiunii și, implicit, ale limbajului”. Vorbind despre calificativul de „poezie neagră” aplicat liricii sale, poeta comentează: „[...] Dacă ar fi numai neagră, poezia mea, de ce aș mai scrie? Adică «vindecarea» mea nu presupune și altceva decât exhibări sumbre?”. Despre poezia din perioada comunistă Angela Marinescu notează: „Cultura se face de către cei ce se caută pe sine pentru a se cunoaște mai bine. [...] Eu nu am rezistat în comunism scriind, pentru că niciodată nu am «simțit» comunismul. Întunericul, foamea, frigul, cenzura, pentru mine nu erau strict «comuniste». Erau unele dintre condițiile vieții omenești, pe care trebuia să mi le asum cu demnitate, înainte de orice altceva”. Despre posibilul impact al poeziei române asupra Occidentului, poeta face o serie de clarificări: „Este firesc ca occidentalii să vrea de la noi ceea ce ei nu mai au de mult timp – adică implicare, nebulie, onestitate până la sânge în revoltă, primitivism într-un cuvânt. Noi, mai cu moț, le oferim rafinament balcanic, dotări intelectualiste cu carul, informație mai ceva ca la cel mai cumplit erudit, suprarealism, onirisme, textualisme de la blânde și opace la porno, metafore în șnur, piruete postmoderne, tradiționalisme tari ca piatra, subavangardisme. Unde să fie, atunci, *boom*-ul nostru? Zic și eu ca, o profană ce sunt, că, în postmodernitate, orice autor ce se respectă trebuie să fie un avangardist, dar unul ce nu se află nici la începutul curbei lui Gauss, să zicem, nici la sfârșitul curbei, cât la mijlocul ei, acolo unde se presupune că ai asimilat și dimensiunea morală a artei. Postmodernitatea este un joc la puterea a doua, ce presupune o știință nu numai a jocului pur, infantil, cât a unui joc integrat într-o dimensiune a problematicei moralității, ce presupune acțiune derulată de-a lungul timpului, asupra ta și asupra lumii”. Interviu se încheie cu opinia poetei asupra stării culturii române actuale: „Pentru mine libertate înseamnă că poți să-mi asum poezia mea, ce nu pare liberă, întrucât pare sumbră etc. Dar când îți asumi în cunoștință de cauză un limbaj, ce este numai al tău, poți merge mai departe. De aceea îmi pot «schimba» registrul poetic din când în când, nu numai pentru că am epuizat o etapă, dar și pentru că eu, fiind feminină, deci inerțioasă, «evoluez» greoi, «visceral» aș spune, cu încetinitorul

și atunci când se produce «saltul» calitativ, sunt obligată să preiau un limbaj ce-mi este propriu atunci, în clipa aceea. [...] Cultura mea este a sângelui meu albastru, aptitudinile mele intelectuale sunt puține și monotone. [...] Am rămas o șaizecistă spre douămiistă. [...] Nu-mi găsesc locul în cultura noastră. Sunt un pui de cuc într-un cuib străin. Sunt o tipă ostentativă, negativistă, o resentimentară, o perfecționistă, o tipă desuetă într-o lume «slabă», atomizată. În concluzie, literatura noastră mi se pare conformistă, în mod structural, chiar și în apogeul avangardismului ei. Cu câteva excepții bine cunoscute. Și cu excepția mea”. La finalul interviului este reprodus un fragment din poemul său, *Tăcere sexuală*. □ Ioana Macrea semnează un studiu intitulat *Arcanele cenzurii. Maraton socio-legislativ*. □ Constantin Cubleșan, în *Portrete neconvenționale*, semnează *Seniorul Aurel Rău*. □ Aurel Rău publică un fragment de proză intitulat *Baladă de toamnă*. □ Rodica Marian scrie despre *Dedublarea în discursul narativ fantastic la G. Rodenbach și M. Eminescu*. □ Un portret literar dedicat lui Tudor Vianu semnează Henri Zalis în *Vestitorul sintezei*. ■ În rubrica *Rebelii*, Răzvan Țupa scrie despre *Superficial & poetic, adică românesc*, oferind o serie de detalii despre „noul val poetic din România ultimilor ani”, cu trimiteri la Marius Ianuș și Dumitru Crudu, la „manifestul fracturist” și la „generația 2000”: „Abia după ce Marin Mincu a pus în discuție atât în suplimentul literar al cotidianului «Ziua» cât și în Cenaclul «Euridice» de la Uniunea Scriitorilor conceptul de generație în cazul scriitorilor debutați după 2000 a fost clar că era vorba despre o serie de tendințe distincte în literatura română. Între timp, în afara pomenitului fracturism (la care prefer să mă refer ca la o direcție comună decât ca la un curent) apucaseră să se contureze câteva tendințe distincte la nivelul poeziei române. Pe de o parte cu Claudiu Komartin, Cosmin Perța, Teodor Dună, Ștefan Manasia sau Dan Coman s-au continuat influențele neoexpresionismului (marginal și în interiorul optzecismului) recuperând o notă a suprarealismului gen Naum, pe de alta s-a acutizat vocea feminină a poeziei subiectivității explodând în formule personale (Elena Vlădăreanu, Oana Ninu, Miruna Vlada) sau formule maximaliste (Adrian Urmanov, Andrei Peniuc, Bogdan Iancu, Sorin Gherguț). Odată cu acreditarea critică a celor enumerați mai sus se poate spune că orice discuție asupra celor scrise de ei ar trebui să mute accentul de pe problema noutății (mai mult sau mai puțin discutabilă) asupra vitalității formulei propuse. [...] Dacă vrem să căutăm și ne vom îndrepta atenția asupra poeziei care se scrie astăzi, fie că este vorba de oameni publicați în volum ori nu, vom descoperi prospețimea limbajului spre care se deschide astăzi poezia recuperând fără cale de întoarcere dimensiunea imediată a poeziei contemporane asumându-și toate riscurile care decurg din această deschidere. Și mai mult decât atât, interesul pe care încep să îl arate cititorii și publicul larg pentru poezie arată că suntem în fața unui fenomen neașteptat: responsabilitatea de a răspunde unei cereri tot mai mari de poezie și comunicare autentică”. □ Este reprodus poemul *copilăria cu Ettore* de Ștefan Manasia. □ Florina Ilis semnează fragmentul de roman intitulat *Cinci nori colorați*

pe cerul de răsărit. □ Georgeta Antonescu scrie despre *Țiganiada în franceză*, precizând că „prin colaborarea a două edituri, română și franceză, și cu susținerea materială a Oficiului Regional de Cultură Provence-Alpes-Côte d’Azur și a Ministerului Culturii din România, cititorul cititorului francez interesat de limba și literatura română i s-a pus la dispoziție, în ediție bilingvă, unul dintre cele mai importante texte românești de la începutul secolului al XIX-lea. Întreprindere curajoasă, temerară chiar, și deosebit de dificilă, pe care cei patru colaboratori (autorii români ai traducerii și poeta franceză care a transpus-o în versuri) au dus-o la bun sfârșit cu rezultate remarcabile”. Este vorba despre volumul Ion Budai-Deleanu, *Țiganiada ou Le Campement des Tsiganes*, traduction du romain Romanița, Aurélia et Valeriu Rusu, adaptation en vers français Françoise Mingot-Tauran, Wallada, Editura Bibliotecii Bucureștilor, 2003. □ Florin Mihăilescu, în *Contexte critice*, scrie despre *Conștiința scriitorului savant*, o discuție despre volumul lui Ernesto Sábato, *Eseuri*, vol. I, „traducere și prefață de Ileana Scipione” (Ed. Rao, 2005). ■ În *Cronica literară* Ruxandra Cesereanu semnează *Biografia ideii de libertate*, o prezentare a volumului lui Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România* (Polirrom, 2005). Adrian Marino „lucrează elegant cu bisturiul pe gândirea politică și pe cultura română premodernă, fiind fascinat de evoluția unui spirit critic. De aceea, în calitate de analist migălos, nu parcurge doar structurile vizibile ideatice legate de temele respective, ci și zone mai puțin cunoscute, marginale. Obsedat de procesul lent de europenizare al culturii române, Adrian Marino ia în vizor mai cu seamă conceptul de modernitate aplicat în sfera gândirii politice. Există o tradiție românească în acest sens? A fost gândirea liberală de la noi doar un epigon? Întorcându-se la izvoare, la origini, la surse, Adrian Marino s-a angrenat într-o documentare sisifică, din dorința de a respecta fidel adevărul istoric”. ■ În aceeași rubrică, Doru Pop se ocupă de volumul lui Mircea Cărtărescu, *Baroane* (Humanitas, 2005): „Prin această culegere de năstrușnicii publicistice Cărtărescu nu doar că a urmat aproape implacabil destinul eminescian (devenind copia post-industrială a poetului național), cât asimilat unele din inflexiunile bardului cu a cărei soartă nu vrea să fie părtaș. Anti-politicianist fervent, el cere înlăturarea «căpușelor» politice de pe «trupul suferind al națiunii» și se stropșește la «trepădușii» culturali ai epocii sale. Numai că uneori vocalizele eminesciene împotriva străinilor capătă tonuri hilare când îi portretizează pe occidentali ca pe niște «sadici însetați de sânge» veniți să omoare «nobilele creaturi» din munții României. [...] Și la Cărtărescu lumea se împarte între bine și rău, o lume ce baleiază între «boieri» și «oieri», înfierând răfuielile dintre «boiernașii locali», așa cum sunt pătinișenii și postmodernii. □ Ovidiu Pecican semnează *Firul roșu al labirintului personal*, o prezentare a volumului *Aur din coama Ariadnei* de Virgil Mihaiu (Ed. Limes, 2004). □ Alex Goldiș, în *Fizionomia șahului*, se ocupă de *Eseuri creole* de Diana Adamek (Ed. Limes, 2005). □ Un studiu de teorie literară semnează Livia Titieni în *Fragmentul – un succedaneu al romanului*. □ În aceeași rubrică, *Confluente*, Theodor Codreanu scrie *De ce Kundera nu e*

postmodernist. □ În *Poezii alese* este prezentat volumul de versuri al lui J.L. Borges, apărut în traducerea lui Victor Știr, la editura „George Coșbuc”, în 2005. □ Notă de prezentare a volumului lui Adrian Grănescu, *De o parte și de alta a cărților* (Ed. Limes, 2005). □ Prezentare a volumului de dramaturgie *Teatrul uitat* de Liviu Ioan Stoiciu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ Constantina Buleu, în *Transparența și reflexia*, prezintă volumul Mirei Mocan, *La trasparenza e il riflesso. Saggio sull' „alta fantasia” tra Cavalcanti e Dante* (Dacia, 2005). □ În textul *În căutarea eului feminin* este prezentat eseu de Liane Cozea, *Confesiuni ale eului feminin* (Ed. Paralela 45, 2005). □ Mihai Lisei, în *Poezia a coborât din turnul de fildeș*, scrie despre volumul de versuri *Turnul de fildeș înclinat* de Gheorghe Chiper (Ed. Vinea, 2005). □ Adrian Țion, în *Înnobilat prin cuvânt*, prezintă volumul de versuri a lui Marcel Mureșeanu, *Valea Tauris* (Societatea Culturală „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca, 2004). □ Constantin Buiciuc scrie despre romanul inedit *Satul asfințește-n urmă* de Romulus Fabian, autor decedat în 1975 (Ed. Tim, Reșița, 2005). □ Ion Buzași, în *O antologie de literatură pentru copii*, prezintă volumul *Literatură pentru copii*. Selecție, studiu introductiv și note biobibliografice de Maria Șleahțișchi. Postfață de Constantin Cubleşan (Ed. Știința-Arc, 2004). □ Este publicată poezia *Misterioso* de Stefano Benno, traducere din limba italiană de Virgil Mihaiu, precedată de o prezentare bio-bibliografică.

● [„Vatra”, Anul XVII (2006), nr. 1-2 (418-419), Ian – Febr.; Revistă lunară de cultură, editată de Uniunea Scriitorilor, Consiliul Județean Mureș, cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor; apare la Târgu-Mureș; Format tipografic: A4 (96 de pagini); Directori fondatori: Ioan Slavici, I.L. Caragiale, George Coșbuc; Serie nouă (1971). Redactor-șef fondator: Romulus Guga; redactor șef: Cornel Moraru; redactor-șef adjunct: Al. Cistelean; colectivul redacțional: Iulian Boldea, Kocsis Francisko, Aurel Pantea, Virgil Podoabă, Nicoleta Sălcudeanu, Alexandru Vlad; Maria Campatelli (redactor pentru Italia), Dan Culcer (redactor pentru Franța), Emilian Galaicu-Păun (redactor pentru Basarabia), Dieter Schlesak (redactor pentru Italia), Andrei Zanca (redactor pentru Germania)] În rubrica *Tolle lege* Ioan Moldovan semnează poezia *Trecere pe curat*. □ În *Contra-editorial* Al. Cistelean semnează eseu de *De la imaginația materială la inspirația materială (mică adăugire la Bachelard)*. □ În *Carmen saeculare* sunt inserate o serie de versuri semnate de Claudiu Komartin. ■ În *Romanele anului* este publicat un fragment din *Christina Domestica și vânătorii de suflete*, aflat în curs de apariție. Textul este precedat de un micro-interviu, Petru Cimpoeșu răspunzând la următoarele întrebări: „1. Lucrați la un nou roman, din care revista «Vatra» publică acum un fragment. E un roman care se poate povesti? Are eroi, conflicte, epică? 2. Țineți cumva *cont*, la descriere, și de precepte teoretice? Dar de publicul căruia îi meniți cartea? 3. Care ar fi locul acestui roman între celelalte romane ale dvs.? 4. Aveți un loc în romanul românesc. Sunteți mulțumit de el? Anticipați cum va fi primit noul roman de către

critici? Dar de cititori? 5. Cum vă apare starea romanului românesc de azi? Despre *Christina Domestica*, scriitorul afirmă: „Stilistic, e mai aproape de *Simion Lifticul* sau de *Povestea Marelui Brigand*. Prin tematică, e o aiureală – sau sper să fie. De fapt, am intenționat să scriu un roman paranoic, numai că, din cauza formației mele ingineresti, cădeam adesea în stări de luciditate incurabilă și atunci mă vedeam silit să mă opresc. De aceea a și durat atât de mult scrierea. Ideea de la care am pornit mi-a fost sugerată de niște lecturi despre psihologia narativă. Care ne se opune neapărat psihologiei paradigmatică, cât mai degrabă o completează, afirmând că identitatea se formează ca narațiune despre sine, ca mit personal, a cărui funcție esențială este aceea de creare a sensului. Atunci când «povestea vieții» conține incoerențe sau nu reușește să asimileze noile experiențe, sensul ei se alterează, iar sufletul individului devine «bolnav». «Sufletul» e, la rândul său, o metaforă aproximativă sau, dacă preferați, o ficțiune suficient de coerentă pentru a-i atribui un sens”. □ La aceiași întrebări răspunde și Constantin Arcu, căruia i se publică fragmente din *Judele și fluturele*. Referitor la starea romanului românesc din acest an, Constantin Arcu afirmă: „Distribuția cărții e deficitară și sigur nu citesc toate romanele ce apar. Așa că e greu să mă pronunț ce și cum se petrece în romanul autohton, dacă despre unele volume aflu doar din presa literară. Pe această filieră am descoperit romanele publicate recent de Nicolae Breban, Gheorghe Crăciun, Gheorghe Schwartz, Dan Stanca, D. Țepeneag, Adrian Dinu Rachieru, Marius Tupan, Nichita Danilov, Fănuș Neagu, Radu Aldulescu ș.a. Se pare că «recolta» la roman în anul 2004 a fost bună, cronicile pe care le-am citit susțin această concluzie”. □ În *Epica magna* sunt publicate *In memoriam* câteva fragmente de proză inedite semnate de Sorin Stoica. □ Mihai Dragolea semnează aici povestirea *Ventilatorul, Coana Silvia și bomboniera*. □ De asemenea, în aceeași rubrică, este publicat un interviu cu Mircea Pora, axat în special pe aspecte de ordin biografic. □ În rubrica *Vatra dialog* este publicat un amplu interviu realizat de Gheorghe Săsărman cu Eginald Schlattner. Se precizează că „răspunsurile au fost înregistrate la Eichenau, în locuința familiei Uwe Schlatner, fratele scriitorului, la 28 mai 2005”. ■ În *Cronica literară*, Nicoleta Cliveț semnează *Expresionism și rigoare procedurală*, o prezentare a volumului de versuri *Circul domestic* de Claudiu Komartin (C.R., 2005). În opinia autoarei acesta „vine surprinzător de repede după debut, deși autorul nu a reușit, între timp, să se depășească. Ba chiar dimpotrivă. Părăsind inițialul «abator de creație», el își amenajează acum laboratorul, își etalează ușor arogant abilitățile tehnice, renunță, în parte, la regimul de forță al convulsiilor și-și domolește atitudinea pentru a deveni mai constativ. Încet, dar sigur, febrilitatea viziunilor caută să facă loc deschiderii spre lume, spre real, spre Celălalt. Din cele patru secțiuni ale volumului, prima – *Reziduuri, reverii* – se dovedește de o rigoare impecabilă a construcției, milimetric lucrate și desăvârșit distribuite în scenariul poetic. Poetul împinge până într-acolo exercițiul procedural, încât mai întâi te impresionează și abia apoi te convinge. Mai întâi vrei să vezi până unde poate merge și doar în al doilea rând

– de ce. Riscul este ca, uneori, să fie atât de finisată, încât să devină autonomă, desprinzându-se din regimul poemului și lăsând ideea acestuia undeva în urmă. [...] Dintr-un debutant de excepție, Claudiu Komartin a ajuns un poet dintre cei buni. Până la a deveni el însuși pare să mai fie ceva cale. Și pe această cale celebritatea îi joacă deja unele feste. Pe lângă cele pe care și le joacă singur, căci prea multă râvnă în îndeletnicirea cu poezia înseamnă a pune îndeletnicirea mai presus decât poezia”. ■ În aceeași rubrică Sanda Cordoș semnează o analiză a romanului *Cruciada copiilor* de Florina Ilis (C.R., 2005): „Cuprinzând personaje puternic individualizate, cu adevărat memorabile și desfășurând povești captivante (dovezi de forță și de imaginație epică neobișnuite), având, ca în romanele precedente (care ar merita atenția unor editori capabili care să le pună în circulație națională), teme majore lucrate, însă, în filigranul pulsativ al gesturilor și gândurilor mărunte, *Cruciada copiilor* impune, peste toate, imaginea unei țări debusolate: vitală și sinucigașă, împiedicată în propriile spaime și doldora de proiecte și fantasme, incapabilă de construcții precise și plină de inventivitate, o țară tragică și plină de umor. Deschis cu imaginea unei doamne vârstnice care își caută geamăna pe pierdută, romanul se încheie cu înmormântarea lui Romulus, puștiul de 12 ani, al cărui geamăn, Remus, îi așază în sicriu *walkman*-ul din care curge muzica lui Eminem. E greu de precizat dacă această pereche mereu despătată a gemenilor semnifică a doua șansă pe care istoria odă vieții sau doar posibilitatea dată tragediei de a avea un martor. Este, desigur, una dintre ambiguitățile neliniștitoare acestui roman de nota 10”. ■ Andrei Terian, în *De la geografie la cosmologie*, prezintă volumul Ioanei Em. Petrescu, *Studii de literatură română și comparată*, „cuvânt înainte de Ioana Bot, Ediție îngrijită, note și bibliografie de Adrian Tudurachi” (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005): „Comunicând, pe de o parte, cu un vast evantai disciplinar și racordat, pe de altă parte, la dinamica socialului proiectul critic al Ioanei Em. Petrescu e pe cât de spectaculos, pe atât de necesar. Unde ar fi ajuns critica noastră dacă autoarea ar fi să ducă răgazul să-l ducă la capăt, e greu de anticipat. Dar, chiar și în absența variantei finale, Ioana Em. Petrescu rămâne unul dintre cei mai importanți critici români din a doua jumătate a veacului abia încheiat”. □ Un eseu construit în jurul teoriilor lui Lacan semnează Alex. Cistelecan, în *Ochii care nu se văd, se uită*. □ În *Epistolarul de la Olănești* este reprodus este un amplu fragment de corespondență semnat de Alexandru Mușina, tema fiind *Limba Europei viitoare*. □ În *Pur și simplu* sunt prezente o serie de panseuri de Livius Ciocârlie. ■ În *Ars legendi* Mircea A. Diaconu semnează *Cu Cioran, despre un anume fel de răzbunare*, analiză a volumului lui Emil Cioran, *Scrisori către cei de-acasă* (Humanitas, 2004). □ Sunt publicate versuri de Andrei Zanca, Dorin Ploscaru, Mihai Ignat. ■ Ancheta acestui număr este centrată pe *Starea istoriei literare*. În *Argument* se precizează: „Istoria literară, ca disciplină ce măsoară devenirea în toate articulațiile și componentele ei (curente, orientări, structuri, personalități) are o longevitate considerabilă la noi, dacă ne gândim că primele istorii literare românești

au apărut în anii 1885 (Aron Densusianu) și 1886 (I. Nădejde). Cu toate acestea, fizionomia teoretică a conceptului și statutul disciplinei ca atare nu au încetat să fie puse și repuse în discuție, separându-se, pe de o parte, istoria literară de critică (Ovid Densusianu, G. Ibrăileanu și E. Lovinescu), dar, pe de altă parte, într-o altă fază a conceptului, stabilindu-se, de către G. Călinescu, legătura indisolubilă dintre cele două discipline. [...] Ce se întâmplă cu istoria literară românească azi, care sunt șansele de dezvoltare ale acestei discipline în zilele noastre, care e ponderea investigațiilor de istorie literară în ansamblul demersurilor de studiu al literaturii – sunt doar câteva întrebări care încă caută răspuns. Un posibil, unul dintre atâtea altele, își propune să fie și numărul de față al revistei «Vatra», despre «Starea istoriei literare». În structura numărului, după răspunsurile la o anchetă pe această temă, publicăm capitolul despre Ion Barbu din *Istoria critică a literaturii române* de Nicolae Manolescu, carte încă lucru, după care urmează câteva comentarii la istoriile literare mai semnificative apărute la noi după 1989. Iată întrebările la anchetă: 1. Care considerați că sunt, în acest moment, principalele probleme cu care se confruntă istoria literară românească? 2. Este, în opinia dumneavoastră, suficient de echilibrat raportul între critica și istoria literară, așa cum se proiectează acesta în producția editorială românească? 3. Se poate vorbi despre o criză în domeniul istoriei literare românești? Dacă da, care sunt cauzele acesteia și cum ați vedea dumneavoastră soluționarea acestei crize (metodologice, de receptare etc.)? 4. Care considerați că sunt scriitorii români ce ar trebui să beneficieze de o reconsiderare istorico-literară?”. Ancheta este alcătuită de Iulian Boldea. ■ Mircea Anghelescu, în *Criză de identitate*, afirmă: „Cred că principalele probleme pe care trebuie să le rezolve istoria noastră literară sunt comparabile cu cele generale ale societății românești contemporane: probleme de identitate, de autoritate, de regăsire a unui echilibru real, acela al unor raporturi normale cu literatura și cu lumea înconjurătoare. Dau un exemplu: o anchetă de la sfârșitul anului trecut întreba care sunt criticii cei mai îndreptățiți să ocupe poziția de autoritate pe care a avut-o, să zicem, N. Manolescu înainte de 1989. Întrebarea mi se pare fără sens de vreme ce condițiile care au poziția unui asemenea lider s-au schimbat complet. O asemenea «dictatură» nu mai este posibilă pur și simplu, din foarte multe motive, dar faptul că întrebarea a putut fi pusă arată că nici masa consumatorilor nu s-a eliberat total de obsesia autorității unice, care se exercită în toate domeniile unei discipline. [...] Din asemenea frustrări de istoric literar, care nu sunt doar ale mele, s-a născut recent și proiectul comun al unei cercetări privind o «nouă» istorie literară, elaborat împreună și la inițiativa câtorva colegi clujeni (Ștefan Borbély, Ioana Bot) la care sperăm să participe un număr important de cercetători, mai ales tineri. În primul rând ar trebui definite coordonatele posibile de asemenea cercetări, dar nu în abstract, ci încercându-le asupra unor texte, unor segmente, unor aspecte particulare. Probabil însă că asemenea frământări și deschideri de perspective au loc și în alte părți”. În încheiere, Mircea Anghelescu susține: „Este evident că fiecare epocă își face reconsiderările ei și

că epoca noastră, venind după un traumatism de peste o jumătate de secol, are mai multe asemenea operații de făcut, și mai dificile. În primul rând, trebuie «reconsiderați» scriitorii care au scris și publicat în străinătate în a doua jumătate a secolului trecut; ei sunt insuficient cunoscuți, unii chiar necunoscuți, și sunt tratați adesea în chip nepotrivit, fie cu desconsiderarea condițiilor speciale în care au scris, fie cu un respect exagerat, care trece de la situația lor umană asupra operei lor. Dar asemenea considerații implică și alte tipuri și generații de autori, pentru că schimbarea gustului și a opticii noilor generații de cititori implică și schimbarea canonului. Previziunile acest fel sunt o operație gratuită și riscată, dar prevăd, de pildă, o ridicare a interesului pentru unii autor marginali, revelatori fie ai unor medii obscure (de tipul Petre Bellu, Mircea Damian), fie de experiențe speciale, călătoriile de pildă; cred că vor trezi interes și culegeri din publicistica vechilor perioade, din interbelic (reportajul social de pildă) și chiar din sec. al XIX-lea, unde ziarele mai adăpostesc texte extrem de interesante, absolut necunoscute; voga scrierilor despre vechiul București de pildă îmi confirmă această bănuială. În acest joc al reevaluărilor, cred că interesul pentru autorii esteți va scădea”. ■ Dan C. Mihăilescu răspunde: „Desconsiderarea specialiștilor, ne-valorizarea lor sau compromiterea lor prin impunerea unor teme flagrant *contre-emploi*. Este inadmisibil să dispui încă în sistemul cercetare de slavisti, sinologi, bizantinologi, turcologi, cunoscători de alfabet chirilic ș.a.m.d. și să-i decuplezi de la subiectele familiare, să-i înfigi cu forța în proiecte colaterale, de nu chiar complet străine formației lor. Din această perspectivă nu cunosc o mai nepotrivită, mai nedreaptă și pernicioasă convingere decât cea exprimată de – culmea! – președintele în exercițiu al Academiei Române, în chiar prefața *Dicționarului General al Literaturii Române*, cum că sarcina cercetării fundamentale nu este «să studieze câți îngeri pot intra într-un vârf de ac»”. În continuare, acesta mai comentează: [...] însă, dacă-ți controlezi pesimismul, goleşti un pahar de gândire pozitivă și începi să-ți petreci ochii printre noutățile din bibliotecă, dai de DSR, DGLR, de cele patru tomuri ale *Dicționarului analitic de opere literare*, de *Dicționarul cronologic al romanului românesc*, dai peste *Istoriile* lui Marian Popa, Nicolae Manolescu, Alex. Ștefănescu (inclusiv D. Micu și I. Rotaru), dai peste *Enciclopedia* lui Florin Manolescu, dai peste ultimul volum din seria Rebreanu finalizată după patru decenii de sfântă ocnă de Nicolae Gheran, ca și peste noi înzestrări precum Ioana Pârvulescu, Ioana Bot, Mircea A. Diaconu sau Daniel Cristea-Enache, eseurile Martei Petreu, cuprinderea și prospețimea unui «veteran» ca Ștefan Borbély, ori de un Călin Teuțișan...”. ■ Florin Manolescu scrie despre *O „criză epistemologică”*: „Cred că principala problemă (dificultate) cu care se confruntă astăzi istoria literară românească este de natură teoretică și decurge din nivelul de competență profesională al celor care o practică. Dar la acest aspect mă voi referi ceva mai pe larg atunci când voi încerca să răspund la cea de a treia întrebare anchetei dumneavoastră. Deocamdată observ că este vorba de o dificultate doar din perspectiva nivelului general pe care l-a atins teoria

literară pe alte meleaguri. Pentru istoricii noștri literari, problema respectivă nu există, și, ca atare, nici nu se pune. A doua problemă pare a fi scăderea interesului general pentru acest gen de activitate. N-am în vedere interesul istoricilor literari pentru propria lor disciplină, așa cum se întâmplă majoritatea țărilor din vestul Europei. Istoricii noștri literari, profesioniști sau improvizați, tineri sau mai puțini tineri, sunt extrem de harnici, pentru că sunt convinși că au extrem de multe lucruri extrem de importante de spus și de pus la punct. În comparație cu ei, specialiștii din Occident (profesori de literatură, de exemplu), cu intenții și orgolii probabil la fel de mari ca ale noastre, dar ceva mai bine ținute sub control și cu performanțe realizate pe câte o bucată mai mică de operă sau de perioadă a literaturii, sunt confrunțați cu altă problemă (dilemă, dificultate, sau cum vrei să-i spunei). Ei consideră istoria literară de mari dimensiuni ca pe o relicvă fosilizată din secolul XIX. [...] În fine, n-aș vrea să uit încă o dificultate majoră de natură să-i descurajeze până și pe cei foarte curajoși și să-i împingă spre alte activități cu mult mai lucrative (politica, de exemplu): proasta (ca să nu spun mizerabila) recompensare a muncii unui istoric literar (ca de altfel, în general, a mai tuturor formelor de muncă intelectuală care se practică astăzi în România). Probabil că și la acest capitol (al drepturilor de autor) ne aflăm pe unul din ultimele locuri în Europa”. Răspunzând la întrebarea privind criza în domeniul istoriei literare românești acesta susține: „Prima observație generală care se poate face în legătură cu situația acestei discipline, așa cum se prezintă ea în România după 1989, este că se încearcă, sub raport cantitativ, o aducere la zi a istoriei literare interbelice. Micile (sau ceva mai cuprinzătoarele) istorii literare realizate între 1945 și 1989 sunt neglijabile sub raportul interpretărilor pe care le propun (nu și al informațiilor generale pe care le oferă) și naive sub raport teoretic. În al doilea rând, această tentativă (extrem de laudabilă, dacă avem în vedere vitregia timpurilor în raport cu oamenii care își mai pierd vremea printre cărți) se desfășoară într-un regim de libertate incomparabil mai mare decât cel de dinainte de 1990. A dispărut cenzura politică instituționalizată, nu și cenzura interioară, impusă a unor critici istorici literari de pretențiile diferitelor grupuri de interese care își dispută astăzi spațiul literar românesc și capabilă să-l transforme până și pe cronicarul cel mai talentat și mai limbut (aflat și el, bietul, «sub vremi») într-un și mai talentat surdo-mut. Pentru că totuși se poate vorbi de un evident progres general, bibliografia de specialitate înregistrează un număr impresionant de titluri, grupate, la rândul lor, în mai multe categorii: monografiile consacrate unor scriitori, dicționare de autori (regionale sau generale), dicționare de opere literare, istorii având ambiția de a cuprinde literatura română «de la origini până în prezent», literatura unei perioade (în special 1945-1989), literatura unui singur gen (poezia, proza, critica) sau numai literatura unei promoții sau a unui grup (Cercului literar de la Sibiu, «șaptezecștii», «optzeciștii» etc.)”. ■ Monica Spiridon, în *Arhitectul și constructorul*, apreciază că „noțiunea de «criză» ar trebui să ne fie din principiu suspectă. În sensul său cel mai larg (și mai vag) ea trimite la logica mutației, pe

care se bazează dintotdeauna înțelegerea și practica literaturii. Pe când în sensul ei restrâns (și mai curând trivial), *criza* a devenit un termen la modă, repus periodic pe tapet, mai ales în mass media, ca să se stimuleze sportul național al «datului cu presupusul» în sfera culturii. Asta nu înseamnă că istoria literaturii nu întâmpină la noi dificultăți majore. În primul rând, acest gen particular al discursului despre literatură nu este definit și practicat cum se cuvine, drept *instrument al unui proces coerent și sistematic de canonizare* asumat de o instanță autoritară”. Aceasta apreciază că „autorii literaturii române postbelice complică serios sarcinile unei viitoare istorii literare. În timpul regimurilor comuniste succesive, au funcționat paralel și, adeseori polemic, două sisteme alternative de valori. Primul a fost canonul socialist, impus de putere și pus concret în dispozitiv de instituția cenzurii. Cel de-al doilea, ierarhia literară – orientată în mod predominant estetic, dar nu numai – a elitei intelectuale marginalizate, care a sabotat în repetate rânduri standardele artistice oficiale. Astăzi raporturile dintre cele două sisteme *nu pot fi pur și simplu inversate* – prin legitimarea modelului subversiv anterior. În primul rând, fiindcă o anumită parte dintre scriitorii bine cotați subteran între 1945 și 1989 (pentru abordarea unor teme interzise, pentru abilitatea scrisului aluziv de tip esopic, pentru potențialul «subversiv» al operei lor) își dezvăluie astăzi valoarea strict conjuncturală. Și după aceea, fiindcă unii dintre scriitorii valoroși acceptați de regim din rațiuni extra-literare complexe – Nichita Stănescu, Marin Preda – trebuie păstrați, dar re-legitimați canonic. Există și absențe notabile de pe ambele liste: așa numita literatură de sertar, care este descoperită recent. În fine, mari probleme pune și producția literară a diasporei, neomogenă valoric și, cu toate acestea, de cele mai multe ori fie respinsă fie acceptată fără nuanțe și în bloc”. ■ Cornel Moraru, în răspunsul său intitulat *Selecția valorilor*, apreciază că „[...] s-a depreciat, în ultima vreme, însăși ideea de istorie literară de tip tradițional. Observ, nu fără stupeoare, la tinerele generații un fel de alergie la tot ce înseamnă perspectivă istorică sau cronologie, în sens larg, în contextualizarea valorilor. Situația în care se află istoricul literar de azi nu e deloc confortabilă. El are de învins nu numai dificultățile inerente ale profesiei sale, dar și o anumită rezistență din partea mediului intelectual și a gustului public cu care se confruntă mai mult ca oricând. Și totuși, cultura română mai are destul de multe goluri. Istoriografia literară nu face excepție. Nevoia de sinteze de anvergură sau de proiecte filologice rămâne în continuare destul de acută. Încă nu avem ediții critice definitive pentru toți autorii importanți și nici lucrări monografice de mai largă circulație. [...] Cu probleme și mai dificile se confruntă istoricul literaturii contemporane. Aici așteptările sunt foarte mari. Unii ar dori o istorie exhaustivă a literaturii contemporane, uitând că există deja niște dicționare (lucrări enciclopedice) care acoperă suficient întreaga suprafață a acestei perioade. Principiul selectiv, care funcționează și drept criteriu axiologic, este singurul valabil în acest caz, oricâte neazuri ar aduce istoricului. Adevărul e că, pentru literatura contemporană, rămâne deschisă în continuare problema

valorizării/ revalorizării autorilor consacrați înainte de anul 1989. Critici din diferite generații ar putea să vină cu puncte de vedere radical diferite în selecția și situarea axiologică a scriitorilor contemporani. Ceea ce, la urma urmei, este firesc. Dacă manualele alternative de literatură au pătruns de mult în școli de ce n-am accepta ca normală existența mai multor istorii ale literaturii românești postbelice? De-abia în acest fel ne vom putea face o imagine mai obiectivă asupra întregului tablou al literaturii contemporane, în măsura în care fiecare contribuție critică se completează una pe alta. ■ Pentru Geo Șerban este vorba de un *Echilibru firesc*. În opinia sa, „examenul global al perimetrului actual scoate la iveală o inversare paradoxală de situație. De unde altădată se obiecta istoriei literare că face abstracție de exigențele criticii, mai nou apar din partea criticilor, ispitiți de construcții istorico-literare, idiosincrazii la adresa prerogativelor impuse de disciplina studiului diacronic. Trecutul prospectat în stil operativ, publicistic, duce la consecințe mimetice. Baza de date e restrânsă la ediții ușor de depozitat pe masa de lucru, fără controlul surselor. Când cineva a procedat conștiincios (Ov.S. Crohmălniceanu), eforturile lui sunt discreditate, luate în râspăr, trecute cu vederea dezinvolt; în cazul pomenit sub cuvânt că avea optica unui intrat în meserie ilicit, aproape, de vreme ce venea dintr-o profesie tehnică”. ■ Irina Petraș semnează *Catedrala și labirintul*. După părerea sa, „odată cu G. Călinescu, istoria literară devine «forma cea mai largă de critică» și rostul ei «nu e de a cerceta obiectiv probleme impuse din afara spiritului nostru, ci de a crea puncte de vedere din care să iasă structuri acceptabile», «istoricul literar nu e numai un erudit care urmează a se ține în curent cu materiale disciplinei lui, ci un artist interpretator». [...] Deși criticul literar lucrează azi la întâmplare, căci și-a pierdut perspectiva panoramică (asigurată, odinioară, de un posibil control al întregii producții editoriale), și își încropește informația cum poate(știi critici care ignoră această boală a zilei și afirmă, senini, că X nu există fiindcă el, criticul, n-a auzit de el, scriitorul!), nu se poate vorbi «pe bune» de demisia ei. O răsfoire oricât de grăbită ori de cârtitoare a presei literare, o inventariere a cărților ultimului deceniu și jumătate arată că se scrie critică din belșug, mai scriu și cei din vechea gardă, dar mai ales scriu foarte mulți tineri dotați peste medie. Problema, subtextual, e alta: nu mai scrie ca altădată un Manolescu, de pildă, nu mai dă note cu steluță și coroziuni scriitorilor... Critica românească reușește, așadar, să fie o *tehnică* la standarde europene, dar nu (mai) e și o *autoritate* (în termenii lui Lovinescu). Se poate descifra, printre rânduri, și amărăciunea intelectualului care a pierdut Puterea dinainte. Nu doar la noi, ci pretutindeni. El nu mai are acces la Marea Poveste, nu mai poate cuprinde totul. Nu mai e înțeleptul satului și nu mai deține *adevărul*, acesta din urmă fragmentându-se amețitor. Puterea este peste puteri”. ■ În cadrul anchetei Ion Buzași scrie despre *Problema edițiilor critice*: „Prin monografiile și studiile critice, prin eseuri monografice au fost reconsiderați aproape toți marii scriitori români. Poate că *accentele* asupra unora, ar trebui modificate. Îmi vin în minte totuși câteva nume de scriitori care ar merita studii monografice

mai atente: Ioan Alexandru (un început încurajator a făcut Ion Bălu, prin micro-monografia publicată anii trecuți la editura «Aula» din Brașov), din perioada interbelică Nichifor Crainic, pe care Dumitru Stăniloae îl numea «poetul nostru religios prin excelență», așa cum Paul Claudel este la francezi și Rainer Maria Rilke, la germani, Radu Gyr (și aici începutul făcut de poetul Adrian Popescu, autorul monografiei *Radu Gyr sau lancea frântă*, ar trebui reluat și amplificat); unul din numerele recente ale revistei alba-iuliene, «Discobolul» ne-a relevat o scriitoare absolut remarcabilă și puțin cunoscută, Olga Caba”. ■ Ruxandra Cesereanu semnează *Reconsiderare/ desconsiderare*. Aceasta mărturisește: „Nu mă pot pronunța asupra unui echilibru între critică și istorie literară, din moment critica literară românească într-o ipostază dezechilibrată și dizarmonică. Actualmente, neutralitatea și echilibrul criticilor literari sunt lucruri secundare; oportunismul și snobismul sunt cele primare. Nu neg nicidecum inteligența criticilor literari (tineri), chiar dacă aceștia sunt influențabili și se află, uneori, în diferite sfere de interes. Dar cam așa stau lucrurile peste tot în lume, România nu face excepție de la regulă. ■ Marian Victor Buciu scrie despre *Istorism și literatură*. În răspunsurile sale acesta discută despre literatura și istoria generală, statutul istoriei literaturii, domeniul istoriei literaturii, precum și despre metodă, afirmând: „[...] constat că nici literar nu prea ne ținem de istoria ce se cuvine într-un fel susținut actualizată. O modernizare, o actualizare extrem de dinamică și, de aceea, acaparatoare a interesului, iată exigența minimală a istoriei literare. Pentru ca istoria literară să nu se repete într-un fel imatur și ca să-și mențină maturitatea mereu tânără (vitalitatea, în definitiv), ea trebuie recită, revizuită, rescrisă. Asaltul articleriei ușoare nu poate înlocui ocuparea sintezei grele, executată în toată complexitatea acestui calificativ. Avem prea puține istorii literare. Și mai puține integrale (integre, niciuna), una cu prezentul devenit trecut de șase decenii și jumătate (1941), alta cu prezentul rămas recent (a lui D. Micu), pe când o a treia parte ieșită din orice vreme (Al. Piru). Acesta continuă să vorbească despre diferitele tipuri de istorie literară, să analizeze metoda de a alcătui o istorie literară, să discute despre valorile estetice, vorbește despre eventualele dificultăți și obstacole care pot apărea în calea demersului critic, despre periodizare, despre perspectiva de abordare și așa mai departe. Despre *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)*, volumul apărut în 2005 și semnat de Alex Ștefănescu, M.V. Buciu afirmă: „Primul imbold al autorului acestei istorii nu este estetic, pe motivul, acum acceptat acid sau vehement, că nu a fost o epocă a artei, a fost una a ideologiei. El subliniază că scrie dintr-o datorie morală, ca martor. Face istorie, adică povestește. E, deci, o istorie cvasicălinesciană, în înțelesul elementar la Călinescu, însuși anume că istoria nu este altceva decât istorie, adică poveste. Istoria apare fatalmente narativă. Nimic subtil sau paradoxal aici, din punct de vedere teoretic. Cea de a doua istorie a literaturii adusă în discuție este, în realitate, prefața lui Nicolae Manolescu la volumul său, aflat încă în proiect, *Istoria critică a literaturii române*. Conferința menționată este intitulată *Istoria literaturii*

române la două mâini, text apărut în numărul 12/2005 al revistei „Orizont”. „N. Manolescu scrie o *Istorie critică a literaturii române* rămânând călinescian, întrucât menține tensiunea și confuzia programatică între critica și istoria literară. Teza fusese doar anunțată, dar neîmplinită de G. Călinescu, enunțatorul ei. Prin istoria literară, N. Manolescu întărește statutul criticii. El scrie o istorie a criticului literar. O face cu intuiție teoretică pragmatică, supunând istoria unui principiu științific, topologic, matematic, pentru a nu face eseu sau istorie a civilizației și a nu sucomba în «aporia» lui R. Wellek. (Re)face și el «hartă valorilor literare», despre care vorbea Călinescu, și se crede unul din «zecile de cartografi, silitor și modest benedictin al ideii că fiecare se cuvine judecat după ce a realizat». Reduce numărul autorilor și operelor care vor trebui să justifice congruența prin modelul sociologico-matematic și, de aceea, nu va face o hartă a întregului relief literar. Realizează o hartă parțială, metonimică, după principiul ales al modelizării și esențializării. Scrie o istorie fenomenologică, husserliană, referind doar despre esența realității istoriei literaturii. El spune că nu e o hartă ideală, dar sugerează că e una real-subiectivă. Aici, nu cauzalitatea, dar finalitatea contează. Premisa lui N. Manolescu era și a lui Iorga, cel învins de relația cu literatura ca artă purtătoare de valoare. Dar Manolescu rămâne călinescian și prin faptul că este, în felul său, ludic. ■ Mircea A. Diaconu semnează „*O istorie literară este o recitare a întregului trecut*”. Acesta susține că „putem să ne referim la situațiile – epoci, scriitori – care se discută adesea când se vorbește de revizuiți. Cunosco colegi care consideră că o reconsiderare ar trebui să se bucure scriitorii evrei, mai ales dintre războaie, un Blecher, un Fundoianu, un Sebastian, neconsiderați canonici, neintroduși în manuale, chiar dacă se bucură de prețuirea unor critici literari. Călinescu i-ar fi tratat superficial și gustul cititorilor români ar fi format de romane care în Europa marcau secolul al XIX-lea. Dar acestea sunt cazuri izolate. O istorie literară, azi, presupune recitirea întregului trecut, fără discriminările legate de istoria receptărilor; ea este sigiliul unui subiect așezat peste o sumă de evenimente și peste o sumă de interpretări asupra evenimentelor”. ■ Sanda Cordoș susține că „la noi, istoria literară este dinamizată, în plus, de către dezghețul istoriei produs după 1990. Probabil disciplina cea mai ideologizată și mistificată în totalitarism (prin transformarea ei într-un mijloc privilegiat de propagandă), istoria generală reîntră (nu fără poticneală) în matca sa normală, redevenind o profesiune a istoricilor (care, e adevărat, mai primesc, periodic, lecții din partea politicianilor și a gazetarilor). Istoria literaturii se modifică atât prin raportul (inevitabil, oricât de internă, estetică sau formală ar fi) cu istoriografia, cât și prin consecințele pe care dezideologizarea le are în câmpul propriu. După 1990, corpusul literaturii române a crescut spectaculos prin punerea în circulație a unor texte interzise (dintre care dintre cele mai diferite, de la romanele interbelice *Rusoaica* de Gib I. Mihăescu sau de la *De două mii de ani* de Mihail Sebastian până la poemele contestate ale lui Mircea Dinescu) și unor scriitori aflați «la secret», fie ei din exil sau din Basarabia. Intră în activitatea istoriei

literare atât editarea acestor opere, cât și înscrierea, tipologizarea și evaluarea lor. [...] dacă mai adaug starea (aceasta, cu adevărat dramatică) a edițiilor care ar trebui făcute, refăcute sau reluate, reiese că, în istoria literaturii române este, încă, în multă privințe, ziua de luni. Iar acest lucru nu se întâmplă pentru că istoricii au dezertat în critică; cred, mai curând, că această separație e la noi foarte greu de trasat, dar fiind faptul că istorie literară face mai toată lumea, atât universitarii, cât și cronicarii, teoreticienii și comparatiștii, consacrații ca și începătorii. Din acest motiv, nu sunt îngrijorată pentru soarta istoriei literare de la noi și aștept liniștită ziua de marți și istoriile sale, unele promise, altele nu mă îndoiesc, surprinzătoare. ■ Seria răspunsurilor la anchetă se încheie cu opinia lui Vasile Spiridon, sintetizată în textul *Istoriile literare și ideea globalizării*: „Alcătuirea de istorii literare trebuie astăzi să țină cont și ea de ideea globalizării, care, în acest domeniu nu este atât de nouă pe cât pare să fie; de multe secole dănuie imperativul canonic al cărții unice. Sensul totalizant, cumulativ și organizatoric al bibliotecii a impus ideea de conservare a memoriei literare. Și pe bună dreptate, pentru că, din perspectiva oralității, scrisul ne-a slăbit memoria. Voința de cuprindere a totalității cunoașterii, practic ilimitată, este astăzi mai satisfăcută decât oricând și cred că de aici ar putea fi suscitată și interesul pentru istoriile literare. [...] Este de așteptat ca întocmirea de istorii literare să se realizeze aproape în exclusivitate de către colective de cercetare din cadrul instituțiilor și al universităților. În acest fel ne putem racorda la noul sistem socio-cultural, bazat pe alte reguli și pe alți stimuli și care cer diferite tipuri de reacție din partea noastră. Cercetările laborioase și studiile aprofundate au nevoie de acumulări și gestații mai îndelungate. Cărți cu astfel de miză precum sunt istoriile literare nu se pot scrie oriunde și oricum, iar autorii lor nu au nici timp nici și nici disponibilitatea psihică pentru a presta și altfel de îndeletniciri în scopul câștigării existenței. Indiscutabil, să cer urmate ramificațiile care facilitează activitățile creative și intelectuale (fundații, institute, programe de finanțare culturală și universitară etc.)”. ■ Cu subtitlul *Cum se scrie istorie literară*, este reprodus un studiu semnat de Nicolae Manolescu, extras din volumul său *Istoria critică a literaturii române*, și dedicat lui Ion Barbu. ■ În cum *S-a scris istoria literară*, Iulian Boldea publică un portret literar intitulat *Nicolae Manolescu. Istoricul literar*: „Memorabil și perfect articulat, profilul personalităților literaturii române reiese cu plasticitate, din caracterizări deopotrivă sintetice și sugestiv individualizatoare. [...] *Istoria critică a literaturii române*, din care Nicolae Manolescu a publicat acum șaisprezece ani un prim volum este, am putea spune, așa cum își dorea autorul, în *Introducere*, să fie – o carte vie, dinamică, de o incontestabilă naturalețe a frazării ideatice: «Eu nu am vrut să scriu o operă perfectă (...) și steapă, ci una vie și chiar contradictorie, în măsura în care nu exprimă un autor abstract, intemporal, ci pe mine cel de acum și de aici, cu lecturile, competența, temperamentul, gustul și capriciile mele». Nicolae Manolescu ne propune aici, cum observă și Laszlo Alexandru în monografia sa, o «analiză internă a fenomenului literar», analiza

ce se situează, poate, la jumătatea distanței dintre sincronie și diacronie. Cât despre senzația de «uscăciune» pe care ar putea-o provoca lectura *Istoriei critice* pe alocuri, mărturisesc sincer a nu o fi resimțit deloc. «Cartograf» de certă sensibilitate și expresivitate ideatică a literaturii române, Nicolae Manolescu legitimează, prin cartea sa, un efort critic și istorico-literar remarcabil, ce va fi încununat, nu ne îndoim, de finalizarea unei opere ce se anunță cu adevărat esențială. *Istoria* lui Nicolae Manolescu e, înainte de toate, o istorie a valorilor literaturii române, lucru subliniat, de altfel, și de Florin Manolescu. Valori prezentate, desigur, în contextul care le-a favorizat apariția și evoluția, renunțându-se, însă, la anecdotică și biografism, în beneficiul surprinderii operei și imanența alcătuirii sale individuale. □ Tot aici Cornel Moraru face *O istorie a „Promoției ‘70”*, prezentare a primului volum din *Literatură română contemporană. I – Promoția ‘70* de Laurențiu Ulici (Ed. Eminescu, 1995). □ Al. Cistelean scrie despre *Istoria literară ca geografie (și invers)*. Acesta analizează primul volum din *Geografia literaturii române, azi* de Cornel Ungureanu, dedicat Munteniei, și a apărut la editura Paralela 45. ■ Nicoleta Sălcudeanu semnează *Romanul de scandal al literaturii*, aducând în discuție *Istoria* semnată de Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)* (Ed. Mașina de Scris, 2005). Aceasta afirmă că „defectele nu parvin din inocență, inadecvările sunt premeditate cu sentimentul scandalului asumat. De aceea mi se pare pripită opinia lui Paul Cernat ce socoate *Istoria* unul dintre «rateurile la nivel înalt». E infinit mai ușoară denotația seacă decât o muncă de o viață, cu bunele și relele ei, foșnind în conotații pe care retroactiv nu le mai poți împlânzi. Scrisul trecutului e unul deja pecetluit și mai are viață doar în măsura în care și ezitări renegate. Când tânărul și excelentul critic, inevitabil, va privi peste umăr la paginile scrise de el însuși, se va trezi neputincios față cu efemeridele de neevitat strecurate de estimările pe care *illo tempore* le credea de neclintit. Totul curge. Și farmecul e dat și de succesiunea în cascadă a ratărilor. Ele nu pot fi la nivel înalt decât dacă te exclud din literatură. Nu e cazul nostru. Autorul «Istoriei» recunoaște cu sinceritate («Cultura», 7/2 februarie 2006): «În ceea ce mă privește m-am străduit toată viața să nu fac compromisuri, dar tot am făcut. [...] Pe de altă parte, am remarcat faptul că lumea literară m-a sancționat pentru compromisurile făcute, dar și mai tare m-a sancționat pentru... refuzul de a face compromisuri». Orice critic literar o știe, iar cei tineri o vor înțelege-o cu timpul. ■ Dorin Ștefănescu scrie despre *Condiția paradoxală a istoriei literare*. Acesta se concentrează pe volumul *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism* de D. Micu (Ed. Saeculum IO, 2000). În opinia sa, în aceasta, „[...] într-o încercare sintetică conclusivă, de refacere a traseului parcurs de «străbătătorul literaturii române», sunt reliefate caracterelor dominante ale acestei literaturi, adică acele permanențe sau factori invariabili care îi asigură un profil distinct. [...] *Istoria literaturii române*, așa cum este ea concepută și realizată de D. Micu, reușește în mare măsură (în ciuda lacunelor inerente, a marginalizării ori chiar a ignorării unora și a hipertrofierii

altora) să depășească o viziune exterioară, neimplicată, *a vol d'oiseau*. Relativitatea care pândeste lăuntric orice asemenea demers este atenuată atât de percutanța interpretativă, cât și de popasurile sintetice – introductive ori recapitulative – menite să circumscrie cu rigoare momentele de transformare sau crizele de creștere, abia ele elocvente într-o perspectivă istorică. Este, de altfel, în mod neașteptat, principala dovadă a relativității metodei înseși, căci configurațiile spațiale considerate ca fenomene dominante se arată a fi în permanență modelate de factori temporali ordonatori, de natură epifenomenală, la fel cum geografia e mereu «alta», în funcție de ochiul *istoric* al artistului. Chiar dacă ambiguitatea de statut a istoriei literaturii ca atare e redusă printr-un demers aplicat la obiect, «inexactitatea» hrănește în continuare paradoxul. □ Ramona Colceriu semnează *O istorie foarte comparată*. Subiect al analizei sale este volumul lui I. Negoïtescu, *Istoria literaturii române (1800-1945)*, apărut la editura Minerva, în 1991, ce „[...] nu este una surprinzătoare ca modalitate de abordare sau ca grilă de analiză; este, am putea spune, o istorie cuminte, sau vădit cuminte, din *temeri îngropate de veacuri*. [...] criteriul de selecție care transpore *Istoriei* lui I. Negoïtescu este un reper axiologic sigur și incontestabil: literatura română înainte de Eminescu și de după Eminescu. Deci, *Istoria* lui Negoïtescu ar avea ascunsă undeva în penumbra sa figura lui Eminescu, nu numai mitizat sau supracanonizat, ci chiar inventat sub forma unei valori autentice care dictează imperios începutul și sfârșitul. Și, sub acest *scut poleit*, cine ar mai îndrăzni să ne atace principiile și criteriile?”. □ Ligia Pamfilie, în *Structură de rezistență, conținut nedefinitivat*, se ocupă de volumul al patrulea din *Istoria poeziei românești* de Mircea Scarlat (Minerva, 1990). □ Veronica Buta semnează *Istoria literaturii române doar pentru elevi și studenți?*, o prezentare a volumului lui Gheorghe Crăciun, *Istoria literaturii române pentru elevi și profesori* (Ed. Cartier, 2004). □ Dumitru-Mircea Buda, în *O istorie a imaginarului*, scrie despre *Istoria literaturii dacoromane* de Mihail Diaconescu (Ed. Alcor Edimpex, București 1999). Tot el, în *Canonul didactic al poeziei*, comentează *Istoria didactică a poeziei românești* de Iulian Boldea (Ed. Aula, 2005). □ Constantin Nicușan Micu scrie despre *O istorie posibilă a literaturii române. Modelul Magic* de Paul Anghel (Ed. Augusta, Timișoara, 2002). □ Corina David, în *O istorie „locvace”*, se ocupă de volumul *O istorie a literaturii române contemporane în interviuri* de Nicolae Băciuț. □ Nagy Imola, în *Contextul literaturii*, scrie despre *Istoria literaturii maghiare din România* de Gavril Scridon (Ed. Promedia Plus, Cluj-Napoca, 1996). ■ Alex Goldiș, în *O istorie fără eroi*, prezintă volumul *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniul literar nouă* de Radu G. Țeposu. În opinia sa aceasta ar „putea fi radiografia unei generații. [...] Problemele se ivesc, însă, dar încă din primul capitol al cărții. Trebuie spus din start, Radu G. Țeposu nu are apetențe teoretice, nici veleități documentare. Din acest punct de vedere, el ar fi, poate, unul din criticii cel mai puțin pasibil să scrie o istorie literară. Când e vorba de o istorie postmodernă, însă, lucrurile se schimbă. Căci o istorie postmodernă

poate începe oriunde și oricum, ea e, cum altfel, decât o proiecție a subiectivității necontrolate a autorului ei. Aș spune, la o privire de la altitudine, că *Istoria* lui Radu G. Țeposu e, în cel mai bun caz, «postmodernă», fără să fie și o istorie a postmodernismului românesc”. ■ Cătălin Sturza semnează *Cu undița în balta comunismului*, comentând volumul lui Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism* (Ed. Fundației Pro, 2002, 2003). ■ În *Addenda la starea istoriei literare* Mariana Gorczyca semnează *Să (des)facem totul...* Aceasta discută în ce măsură „felia de literatură română constituită în existența revistelor literare trebuie raportată la factorul politic”, „în ce măsură are relevanță această raportare din perspectiva istoriei literare” și „în ce măsură emisiunea politicului a deviat posibilul parcurs al publicațiilor literare”, susținând că „editorialele revistelor literare din anii comunismului sunt o mostră elocventă a tipului de discurs practicat în diversele materiale ce pot fi adăpostite de o publicație culturală: țesătură de trimitere livrești, seducție lexicală, ancorării în *trend*-ul aflat ușor pe panta descendentă a modelelor teoriilor literare europene dar și inevitabile *ancorări în realitatea socialistă*, având în vedere că ideologia pulsa într-un mecanism bine pus la punct, de la lunarele ședințe de învățământ ideologic, la mesajul întregii mass-media hipersupravegheat de *factorii responsabili*”. Sunt aduse în discuție reviste precum „Steaua”, „Vatra” și „Flacăra”. □ În *Înapoi la clasici* Alexandra Ciocârlie semnează un amplu studiu intitulat *Imaginea Cartaginei la Vergiliu*. □ În *Documenta* Gabriel Catalan publică *Preludii la procesul Noica. Antecedentele politice (legionare) ale unui filozof naționalist*. □ În *Biblioteca Babel* sunt reproduse o serie de poezii semnate de Jean-Pierre Siméon, traducerea fiind semnată de Dinu Flămând. □ În *Crispări* Liviu Ioan Stoiciu scrie o „proză-basm” intitulată *Între două lumi*. □ În *Extemporal*, pe marginea volumului de versuri a lui Liviu Georgescu, *Solaris*, semnează diverse considerații Ruxandra-Lucia Șopteran, Teodora Precup, Dan Degan, Alina Micu ș.a. □ În *Punctul pe i* Adrian Grănescu scrie despre *Viața și piața cărții*. □ În *Cu cărțile pe masă* Iulian Boldea semnează articolul *Un concept-imagină: balcanismul literar*. □ În *Talmeș-balmeș* este anunțat un Concurs pentru tinerii scriitori: „Uniunea Scriitorilor din România a inclus printre proiectele sale publicarea unor volume ale tinerilor autori, sub 35 de ani, indiferent de afilierea lor la U.S.R. și de eventualele cărți editate anterior. Dintre manuscrisele prezentate un juriu format din criticii Gabriel Dimisianu, Dan Cristea și Al. Cistelean au ales spre publicare volumele semnate de Augustin Cupșa (proză), Dan Miha (teatru), Ilinca Dobrescu-Bernea (proză), Violeta Ion (poezie), Lucian Mocuța (poezie). □ Este anunțat un *Eveniment cultural – concurs național de poezie*: „Consiliul Județean Sibiu și Primăria Mediaș organizează în zilele de 5-6 mai 2006 ediția a VI-a a manifestării Zilele Revistelor de Cultură din Transilvania și Banat”. □ În cadrul unei comunicat din partea Uniunii Scriitorilor se anunță organizarea selecțiilor de volume pentru premiile literare ale acestei instituții, pentru 2005. □ Notă de prezentare a numărului 3-4/2005 a revistei „Transylvanian Review”. □ Este prezentă aici o notă despre noua serie

a revistei „Cultura”: „Urmărind mai multe numere la rând, noua serie e departe de aspectul improvizat și buimăceala a celei dintâi. Mai proaspăta ei congruență vine, indiscutabil, dintr-o concepție editorială mult mai răspicată și din permanența unor contribuții de primă mână. Sunt rubrici de mare interes și efervescență polemică, implicări mai mult decât responsabile în cele culturalicești, iar tonul doar arareori iese din tiparele «culturii controverssei». □ Notă despre ultimul număr din iarna 2005-2006 al conținutului revistei „Lettre Internationales”. □ Este semnalată o polemică din numărul 49/2006 al revistei „Observator cultural”, ce se referă la interviul acordat de Gabriel Liiceanu acestei publicații, text în care se regăsesc o serie de critici cu privire la politica editorială a editurii Polirom. □ Se anunță sărbătorirea lui Gabriel Dimisianu în numărul 4/2006 al revistei „România literară”.

• [„Viața Românească”, An CI (101), nr. 1-2, Ian. – Febr.; „Revistă editată de Uniunea Scriitorilor și Redacția Publicațiilor pentru Străinătate, cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor”; „Revistă întemeiată la Iași, în martie 1906, de un grup de intelectuali în frunte cu Constantin Stere și G. Ibrăileanu”; apare lunar; Format tipografic: A5 (număr de pagini: 256, cu excepția numărului din octombrie care are 128 de pagini); Editori: Uniunea Scriitorilor, Redacția Publicațiilor Pentru Străinătate; redactor-șef: Caius Traian Dragomir; începând cu numărul 10/2006 redactor-șef devine Nicolae Prelipceanu; secretar general de redacție: Marian Drăghici; redactori: Petre Got, Liviu Ioan Stoiciu; secretariat și tehnoredactare: Mircea Cârstea] Caius Traian Dragomir semnează *Utopii (Criterii pentru definirea unui viitor)*. ■ Cu titlul *Nicu Steinhardt, în amintire...* Constantin Aslam și Mihai Diaconu înregistrează o convorbire cu Mihai Șora. Despre *Jurnalul fericirii*, acesta afirmă: „Cartea este scrisă foarte bine, este ceva extraordinar. Este scrisă foarte bine pentru că nu e gândită aproximativ. E gândită până la sonoritatea cuvântului. Sensul însuși e încorporat în undele sonore ale cărții. Nu e doar un lucru comunicat: e trăit. De aceea se intră în comuniune cu textul. Nu e un lucru față de care stai într-un raport de la distanță și în care ți se comunică un mesaj sec. Ești înhățat de carte. Cartea aceasta nu stă în fața ta ca să-ți transmită doar niște informații. De altfel, foarte multe capitole încep cu un fel de bolboroseală, care nu sunt cuvinte. [...] E un mesaj, Ca orice carte mare, transmite un mesaj”. □ Ion Buzași prezintă *O nouă ediție din poeziile lui Mihail Eminescu, respectiv Poesii*. Cu formele și punctuația autorului. Ediție critică sinoptică de N. Georgescu, volum apărut la Editura Floare albastră, București, 2004. ■ Gheorghe Glodeanu semnează articolul *Nodurile și semnele prozei lui Mircea Eliade*, analiză a volumului *Mircea Eliade, un spirit al amplitudinii* de Eugen Simion (Ed. Demiurg, 1995), precum și a studiului *Mircea Eliade. Nodurile și semnele prozei*, „ediția a II-a, revăzută și adăugită” (Ed. Univers Enciclopedic, 2005): „De data aceasta, scopul exegetului a fost acela «de a cuprinde totalitatea operei epice a lui Mircea Eliade, inclusiv literatura lui confesivă, și de a o reanaliza, acolo unde este cazul, în raport

cu documentele publicate în ultimul deceniu (paginile inedite din *Jurnal*, proiectele românești abandonate, corespondența scriitorului)». În prima versiune a studiului, criticul a lăsat în mod deliberat la o parte o serie de texte precum *India*, *Șantier*, *Jurnalul*, *Proba Labirintului*, *Memoriile*, lucrări comentate în alte volume de critică literară (*Întoarcerea autorului și Ficțiunea jurnalului intim*). Ele au fost recitite, încercându-se desprinderea notei lor pur literare și circumscrierea a ceea ce exegetul numește *figura autorului* în interiorul literaturii subiective. Operația se dovedește necesară deoarece – consideră Eugen Simion – autorul *Noapții de Sânziene* a contribuit enorm la impunerea genului biografic în literatura română. Cercetarea scrierilor confesive relevă faptul că prozatorul nu își abandonează nici aici temele, fantasmemele și ideile. Ca urmare, fără ele, *figura autorului* ar fi incompletă. Investigația se extinde și la corespondența lui Eliade, fără de care *scenariul eliadesc* ar rămâne doar fragmentar. Romancierul vorbește aici de proiectele sale epice, avansează noi concepte, schițează personaje care ulterior se vor întâlni în romanele sale. Atent la structura de existență a omului care scrie, criticul discută corespondența în sfera literaturii subiective. Biografia sub latură politică rămâne un teritoriu abordat doar tangențial, ceea ce ar putea declanșa reproșurile aceluia care, în goana lor după un senzațional ieftin, se opresc în exclusivitate la acest aspect. Opțiunile politice ale lui Eliade sunt aduse în discuție doar pentru a marca relația sa cu istoria. Exegetul analizează pe larg romanele și povestirile scriitorului, dintre care unele au rămas până nu demult în manuscris sau în revistele vremii: *Apocalips*, *Ștefania*, nuvelele redactate în anii 20. Comentariul este extins și asupra dramaturgiei lui Mircea Eliade, un sector mult mai puțin cunoscut. [...] În comparație cu prima ei versiune, noua ediție a cărții extinde investigațiile și asupra unor sectoare mai puțin abordate din creația scriitorului precum memorialistica, corespondența sau dramaturgia. Chiar dacă numărul capitolelor nu crește în mod spectaculos (XIX în prima variantă, XXV în a doua), ele au fost extinse în mod substanțial. Ample studii vizează apoi romanele neterminate ale scriitorului, puse în circulație doar de curând. Este vorba de creații precum *Apocalips* sau *Ștefania*. Ceea ce i s-ar putea reproșa, totuși, acestui demers fascinant, ce tinde către exhaustivitate, este faptul că nu prea ține seama de studiile anterioare scrise pe aceeași temă. Cu toate acestea, investigația se dovedește extrem de competentă, relevând de fiecare dată semnificațiile adânci ale textului. Scrisă cu un real profesionalism, recenta lucrare a lui Eugen Simion se înscrie printre cărțile de referință consacrate operei literare a lui Mircea Eliade. Spre deosebire de prima variantă, noua versiune a studiului are meritul de a aborda totalitatea operei lirice a autorului *Noapții de Sânziene*”. □ Diana Câmpan scrie despre *Alexandru Paleologu și lecția de eternizare a clipelor noastre*, prezentare a volumului de dialoguri cu Filip-Lucian Iorga, *Breviar pentru păstrarea clipelor* (Humanitas, 2005). ■ Cu titlul „*Poetul e un giuvaergiu care șlefuieste simțiri și idei*” Viorel Cacoveanu publică un interviu cu Adrian Popescu. După un început al discuției pe teme sociale și politice, acesta încearcă să definească rolul poetului

în societatea contemporană: „Poetul, cu vocea sa prin care vorbește uneori îngerul Păcii, nu e decât una printre multe altele în vacarmul contemporan. I se neagă oricum, azi, rolul vizionar, profetic, e preferat «saltimbancul», «nebulun amuzant», amoral, cel ce face zgomot și e mai puțin înțeles, lăsând impresia că ascunde idei mărețe, când de fapt ascunde golul! [...] Poetul e un giuvaergiu care șlefuieste simțiri și idei. Ele pot deveni mișcătoare, perene, chiar într-o lume a tensiunilor și disputelor ce depășesc limitele umanului. Uman pe care are datoria să-l apere, să-l cultive, să-l sădească în oameni”. După aceasta se trece la detalii de ordin biografic și destăinuirii privind începuturile sale literare, vorbind inclusiv despre rolul său de redactor-șef la revista „Steaua”. Despre rolul revistei Adrian Popescu afirmă: „«Steaua» a avut, se știe, o istorie glorioasă în deceniile totalitare, când a impus un anumit spirit de independență estetică, relativ, dar cumulativ față de constrângerile zilei. O deschidere spre literatura universală, cum se putea, prin traduceri, prin relansarea unor scriitori interbelici, Voiculescu și Blaga, Maniu și Pillat, printr-o ținută aproape aristocratică dată de prezența lui A.E. Baconsky, apoi Aurel Rău, D.R. Popescu, Aurel Gurghianu, Victor Felea, nume stimate în istoria revistei clujene, care nu s-a dorit «locală» niciodată, ci națională. Asta am încercat cu vechii redactori amintiți, unii, cu noii redactori (Ruxandra Cesereanu, Victor Cubleşan) cu generația medie (C. Cubleşan, tu însuși) cu neobositul Bour, cu colegii de generație Petru Poantă, Aurel Șorobetea, T. Tihan, cu poliglotul Virgil Mihaiu. Am vrut să înnoim conținutul revistei... Am reușit? Nu știu! Oricum 40 de ani trag greu în cântarul judecății istoriei literare, față de 5 ani, de când o conduc. E devreme pentru a spune că am contrabalansat gloria revistei din anii ‘60,-’70. «Steaua» înseamnă continuitate și după aceea ruptură sau o schimbare dinlăuntru, pe plan superior. De observat, totuși, dezbaterile, mesele rotunde, anchetele, cronicile literare și eseurile tinerilor sunt menționate deseori în revistele presei literare”. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Nicolae Prelipceanu. ■ Întrebarea anchetei „Vieții Românești” din acest număr este *Ce înțelegeți prin obiectivitate în critica literară?* ■ Pentru Florin Mihăilescu aceasta este *O condiție sine qua non*. În opina sa „obiectivitatea criticii literare și estetice în general constituie indiscutabil o problemă dificilă de natură teoretică și chiar cu implicații filosofice dintre cele mai complexe. Ea se află într-o primă dependență esențială de existența sau nonexistența obiectivității valorilor înseși. Nu vom intra bineînțeles aici în discuția de fond, de-a dreptul labirintic oricât ea ar trebui să fie premisa unor clarificări practice, pe care le avem în primul rând în vedere. Și nu o vom face pentru că, dincolo de gradul ei de abstracție, destul de indigestă pentru mulți cititori, ceea ce ne interesează în acest moment este în definit eventuala posibilitate a judecății critice. [...] Imaginația creatoare își deformează obiectul, pentru a permite subiectului să se exprime, viziunea critică se străduiește să-l conserve și să și-l aproprieze în autenticitatea lui. De aceea, opera criticului e o tentativă obligatorie de mortificare a oricărui element perturbator ce aparține sferei individualității sale private. Și creatorul interpretează lumea din perspectiva

eului său profund, dar o vede și o transformă din perspectiva subiectivității sale inalienabile și chiar exacerbate, cu care-și amprentează ireductibil viziunea lui artistică asupra existenței ca formă proprie și inconfundabilă a universului imaginar al operei sale. Dimpotrivă, criticul s-ar cuveni să fie asemenea unei instanțe sociale care să garanteze prin maximă obiectivitate justetea judecății de valoare. Căci să nu uităm: criticul poate fi multe, dar esențialmente el este un judecător, iar un judecător lipsit de obiectivitate comite *ipso facto* cele mai amare, mai mari și mai nefericite nedreptăți. [...] Scriitorul poate fi mai curând un egocentrist, criticul mai curând un ascet. Iar asceza lui ar trebui să fie condiția *sine qua non* a tuturor înfăptuirilor ce-i vor marca destinul intelectual și-i vor constitui o demnă și reală autoritate. Concluzia majoră a acestor poate insuficiente explicații a rezultat însă cu limpezime și corespunde integral de bună seamă unei convingeri personale, nu însă, după cum sperăm, și singulare: obiectivitatea criticului măsoară vocația și, prin urmare, șansa lui. Restul este numai întâmplare și nimic mai mult”. ■ Gheorghe Grigurcu scrie despre *O funcție a bunei-credințe*. În opinia sa „obiectivitatea nu se poate realiza, în fatidica imperfecțiune a firii omenești, decât ca o funcție a bunei-credințe, a lealității, a sincerității și, de la un punct, al curajului trebuitor pentru a-ți afirma punctul de vedere într-un context ce poate fi advers. În circumstanțele dirijismului, ale cenzurii ca și ale oportunistului inflorescent, postura obiectivă devine – se cade a sublinia acest fapt – o manifestare a dignității și a curajului”. ■ Liviu Grăsoiu o definește ca pe *Un termen fără acoperire*, susținând că a fost surprins „de o anume naivitate ce se ascundea în spatele interogației. Oare chiar redacția nu realizează faptul că întrebarea este pur retorică, iar obiectivitatea atât de clamată, de prezentă în programul majorității publicațiilor culturale și în declarațiile celor mai mulți critici literari, de fapt nu există? Ori avem de-a face cu încă o luptă singulară cu mori de vânt existente din belșug în viața noastră literară trecută, prezentă și viitoare? Apreciind, ca în atâtea alte rânduri donquijotismul, încredințez și eu tiparului părerile care nu îmi vor aduce prieteni și nici susținători decât înarmați cu zâmbete complezente și consolatoare. Așadar mă grăbesc să spun, din capul locului că obiectivitatea este un ideal splendid, de o diabolică frumusețe iluzorie, dar că ea nu există. Cel puțin în literatura română”. ■ Theodor Codreanu dorește, în schimb, *Reabilitarea obiectivității*: „În definitiv, eliminarea conceptului de *obiectivitate* din critica literară și din literatură, chiar, condamnă cultura noastră la *nematurizare*. Mă refer la partea ei «majoritară», care domină, la un moment dar, viața literară, fiindcă marii creatori rămân niște singuratici, «riscând» ratarea succesului și a modei. Susțin de mulți ani că *obiectivitatea* este piatra de încercare a creației de cultură. Și trebuie luat în calcul paradoxul că drumul spre *obiectivitate* în cultură vine din puterea *subiectivității*. Altfel spus, cei care susțin primatul subiectivității în creația culturală nu sunt suficient de *subiectivi* pentru a scăpa de capcanele mimetismului. Acest paradox al echilibrării antitezelor nu poate lipsi nici din critica literară. A pretinde că faci critică literară doar din «impresii» și «talent»

înseamnă a te condamna să scrii conjunctural, în funcție de simpatii și idiosincrasii. [...] Astăzi, în efortul de a depăși fragmentarismul, subiectivismul și improvizatia, o critică obiectivă nu mai e posibilă fără o *hermeneutică* în stare să treacă prin *multidisciplinaritatea* și *interdisciplinaritatea* produse de modernitate, pentru a atinge stadiul *transdisciplinarității*, care se constituie ca nouă paradigmă a *transmodernității* spre care pășim, față de ce e necesară reabilitarea conceptului de *valoare* și ieșirea din actuala civilizație a *kitsch*-ului. În locul șandramalelor de bâlci, atrăgea atenția încă I.L. Caragiale, e vremea să ridicăm construcții trainice, care să nu fie dărâmate a doua zi de la isprăvirea amuzamentului. Or, literatura română, din fericire, are asemenea edificii solide. Mai trebuie să le observe și critica literară și să le impună prin construcții critice pe măsura acestora”. ■ Caius Traian Dragomir scrie *Despre utilitatea – și despre o sursă posibilă – a obiectivității critice*, răspunzând la întrebarea anchetei în următorul mod: „Discuțiile asupra obiectivității criticii literare se poartă de mult – ele au provenit atât din zona teoreticienilor literaturii sau, mai curând, ai artei în general, cât și dinspre grupul ideologilor, în particular ai ideologilor totalitarismului. În fond, problema este una de natura filosofiei cunoașterii și doar o abordare cognitivă a ei ar putea, eventual, da niște rezultate notabile. Care ar fi, în acest caz, criteriile obiectivității? Ar merita, poate, să fie luat în considerație cel al raportării unei opere anume, a unui text literar, fie la o teorie exactă și coerent, corect, elaborată, de estetică literară, fie la un program enunțat și, ceea ce ar fi încă mai bine, acceptat, relativ, măcar. De bună seamă unele criterii generale necesită, și nu mai necesită, să fie integrate într-o construcție teoretică, oricare ar fi ea și oricum ar fi structurată – astfel, o anumită capacitate de a opera cu limbajul, forța inovatoare, dar și un dar al echilibrului, creativitatea metaforei și altele, urmărite cu pricepere în cursul lecturii unui text, pot da analizei critice rezultante un anumit plus de obiectivitate, sau cel puțin impresia că aceasta ar exista. [...] Sursa obiectivității – câtă poate fi când este vorba despre o judecată de valoare asupra creației, asupra, să acceptăm măcar un moment, a binomului intuiție-expresie? Evident, aceasta este cultura – ceva care nu înseamnă doar absorbție a culturii, ci și inteligență culturală. Nici vorbă doar de ceea ce, în mod curent, se numește profesionalism, specializare – acestea nu le are oricum decât cel născut pentru ele. Cultura criticului trebuie dacă nu să experimenteze complet să tindă măcar înspre totalitatea formelor trăirii intelectuale și spirituale – de la limbile principale, câteva, în care își face informare și gustă experiența textului și până la celelalte arte, la o anumită aperseptibilitate științifică, teoretică și la o semnificativă experiență personală, de viață, cum se spune curent”. ■ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Gheorghe Grigurcu: *Parcă timpul, Poetul și hârtia, De Paști, 2005, Despre ce poți scrie?, Metafizică veselă și nu prea, Estetică, Forme, Profetul și pustiul, Psalm*. ■ Octavian Soviany semnează un fragment de roman intitulat *Viața lui Kostas Venetis*. ■ Nicolae Tzone publică poemul *Peisaje din viețile care fug de noi împreună cu noi*. ■ Henri Zalis scrie studiul *Autentismul. Romanul interbelic,*

discutând aici despre Anton Holban, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Constantin Fântâneru, Max Blecher, Henriette Yvonne Stahl. ■ Gheorghe Glodeanu se ocupă, în studiul său, de *M. Blecher și experiența prozei scurte*. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Simona-Grazia Dima și Radu Cange. □ Marin Mincu publică eseu *Intermezzo 7*. □ Victoria Milescu, în *Nordul bine temperat*, îi creionează un portret literar poetului Radu Ulmeanu. ■ În *Debut. Radu Răileanu* sunt publicate poeziile *Ohne Titel No. 765*, *Unu și cu unu*, *Prăbușire sau Spunețiicumvrețivoi*, *Zusammenstimmung, 7*, *Al cincilea cântec de dragoste al unui poet nomad așa cum a fost el cules de aripile unui licurici la Muzeul Antipa, ???*, *Glăsuire de seară în Do Major fals*. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Theodor Voiosu. □ Grid Modorcea scrie despre *Trei spectacole de referință: Inimă de câine* de Yuri Kordonsky, pusă în scenă la Teatrul Național din București, *Woyzeck* de Georg Büchner (Teatrul Maghiar din Cluj-Napoca) și *Scaunele* de Eugen Ionescu, spectacol prezentat în cadrul Festivalului Național de Teatru. □ Mihai Zamfir semnează *Un tânăr de 400 de ani*, articol omagial dedicat lui Miguel de Cervantes. □ Virgil Stanciu scrie despre *Harold Pinter între literatură și politică*. □ În grupajul *Doi poeți din Belgrad* sunt reproduse poeziile semnate de Adam Puslojić și Mariana Dan. □ În *Din lumea cărților*, grupaj întocmit de Nicolae Mareș, se regăsesc două materiale despre Tudor Arghezi: *Arghezi și Polonia și Arghezi și raporturile sale cu poezia franceză*. ■ În „*Viața Românească*” – 100 Marin Diaconu publică partea a șaptea a *Documentarului* său, cuprinzând anii 1962-1971. Aici sunt reproduse și versuri (ca, de exemplu, poezia *Satul meu* de Ioan Alexandru apărută în numărul 11/1962) sau articole din colecția revistei (Tudor Arghezi – *Eminescu*, Eugen Ionescu – *Omagiul*, D.D. Roșca – *Un om între oameni*, Al. Piru – *Teoria specificului național la „Viața Românească”*, Mihai Ralea – *Rectificări asupra ideologiei „Vieții Românești”*). □ În *Restituirii* apare un amplu text al lui Mircea Vulcănescu, „îngrijit de Marin Diaconu”, *Poziția spirituală a întâiului A.S.C.R.* □ În *Cronica literară*, Florin Mihăilescu scrie *Între estetică și filosofie*, analiză a volumului lui Petru Vaida, *Opera filosofică a lui Tudor Vianu* (Ed. Enciclopedică, 2004). □ Barbu Cioculescu semnează un *Autoportret în culorile toamnei*, analiză a volumului de versuri al lui Petre Got, *Autoportret târziu* (Ed. Paralela 45, 2004). □ În *Un maestru al lui Nicolae Breban*, Theodor Codreanu realizează o paralelă între N. Breban și Milan Kundera. □ Ștefan Borbély scrie despre *Ion Vlad. Universuri românești crepusculare*, prezentare a volumului *Romanul universurilor crepusculare*, considerat a fi „unul dintre cele mai substanțiale volume de critică ale anului 2004”. ■ Marcel Lucaciu, în *Figurine cărtăresciene*, semnează o recenzie la volumul lui Mircea Cărtărescu, *De ce iubim femeile*, „ediția a doua, revăzută” (Humanitas, 2005): „Încărcată de erotism precum odinioară mărușul lui Beniuc de poeme roșii, *De ce iubim femeile* rămâne o «carte de buzunar» pe care o salvează – în ultimă instanță – estetismul, intensitatea și calitatea scriiturii”. □ Constantin Cubleşan prezintă volumul lui Cassian Maria Spiridon, *Eminescu, azi*, „în care reunește articolele și eseurile

publicate, fără abatere, în revista «Convorbiri literare»». ■ Lidia Vianu scrie despre George Virgil Stoenu: *Lumina-Umbra poeziei*, prezentare a volumului de versuri *Lumina Umbrei* (Ed. Univers Enciclopedic, 2004): „Acest al patrulea mare volum scos de George Virgil Stoenu este, pare-se, unul de purificare. Au fost înainte volume ale tandreții, ale credinței, ale cosmogoniei, ale retrospectivității. Acum avem de-a face cu ură. O ură întoarsă asupra celor două personaje până acum răsfățate: Dumnezeu și iubita din Iulie șapte. Singurul răsfăț pe care și-l îngăduie acest volum meticolos ordonat pe zodii și elemente esențiale (foc, pământ, aer, apă), cu ilustrații seducătoare de început de lume, este rima. Rima cu majuscule. Rima tiran, care acaparează pagina, intimidează sensul, ba chiar e atât de convingătoare încât vorbirea în proză devine ridicolă, fără rost. Ce nu rimează nu există. Dar și rima previzibilă, rima năstrușnică, rima imposibilă. Așa cum cele două personaje numite au fost excluse din universul poetului, și rima va pleca, trebuie să plece, din lumea lui după un astfel de volum exhaustiv în ce privește potrivirile sonore de toate felurile. *Lumina Umbrei* e un volum care naște certitudinea că totul a fost explorat. Poezia a fost nu numai găsită, ci și legată fedeleș. Dacă George Virgil Stoenu mai vrea să scrie, cred că va trebui să-și încerce norocul altundeva. Și s-ar prea putea ca *lumina-umbra* poeziei de abia acum să înceapă o nouă aventură pentru el”. □ În *Comentarii critice* Mara Magda Maftă scrie despre *Magda Isanos în monografie*, recenzie a volumului *Magda Isanos – destinul unei mari poezii* de George Sanda (Ed. George Sanda, 2005). □ Simona-Grazia Dima, în *Virulență și suavitate*, prezintă volumul de povestiri *Zeul Video* de Adrian Țion (Ed. Tinivăr, Cluj-Napoca, 2005). □ Ion Moise, în *Obsesia puterii*, scrie despre romanul lui Dumitru Munteanu, *Anotimpul viperelor* (Ed. „George Coșbuc”, Bistrița, 1997). □ Niculina Oprea, în *Noaptea poetului*, prezintă volumul de versuri *Diminețile Domnului* de Virgil Diaconu (Ed. Paralela 45, 2004). □ În *Miscellanea*, Virgil Stanciu scrie, în *Desperado sau Postmodern?*, despre volumul Lidiei Vianu *The Desperado Age British Literature at the Start of a New Millenium* (Ed. Universității din București, 2004). ■ Victor Sterom, în *Marta Petreu, mobilitatea viziunii în poeme de căutări interioare* prezintă cel de-al șaselea volum al poetei, *Apocalipsa după Marta*, apărut în Biblioteca „Apostrof”: „Arta descrierii și autodescrierii, hipersensibilitatea, senzualitatea, străbat și hrănesc memoria poetei. Mobilitatea viziunii în poeme de căutări interioare, de cunoaștere, de trecere a timpului dinspre eul liric înspre supra-eul văzut ca metaforă atotcuprinzătoare, este – aici – filozofia existențialului. Detaliu de viață personală simțit printr-o «prismă» al unor „ape ale insomniei» – sintagmă obsesivă – în poemul de laxă respirație, concentrează senzuri filozofice într-o formă insolită, frapantă. [...] Captivă în plasa reflexivității, în cușca de oțel a cerebralității această poezie folosește concretețea, suportul «corelativului obiectiv» cum ar spune Traian T. Coșovei și parafrazându-l, spun: doar pentru a se ridica în vârful degetelor și a privi în grădina principiilor morale. Poeta Marta Petreu scrie o poezie de o «cerebralitate aspră» (Eugen Simion) în care existența

– ori discreția anatomică a existenței – «coboară» direct în poezie. Altfel spus, precizia studiată, definește propriile stări lirice în versuri memorabile”. ■ Necrolog însoțit de un portret bio-bibliografic al Paulei Diaconescu, semnat de Ecaterina Mihăilă. □ Ion Buzași prezintă *O nouă tălmăcire în românește a lui Esenin*, prezentare a volumului Serghei Esenin, *Rusia albastră și fără leac*, „poezii și poeme tălmăcite din graiul rusesc de Adrian Bucurescu”, Editura Macarie, Târgoviște, 2005. □ Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri *Eu, barbarul* semnat de Adrian Botez (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). □ În *Breviar editorial* sunt reunite o serie de note de prezentare despre volumele de versuri *Pustiul cuvintelor* de George Lixandru (Ed. Orion, 2005), *N-a mai rămas timp pentru sărbători* al autorului kosovar Ibrahim Kadriu, *Manualul bunului singuratic* de Daniel Corbu (Ed. Princeps Edit, Iași, 2005), *Rana de floare* de Sabina Măduța (Ed. Florile Dalbe, 2004), volumul de povestiri *Aesopicae* de Gheorghe Neagu (Ed. Zedax, Focșani, 2005), volumul de sonete *Citește, Ulise, și plângi* de Valeria Manta-Tăicuțu (Ed. Premier, Ploiești, 2005), seria de micro-poeme *...Și vulturul așteaptă* de Dan Florică (Ed. Perpessicius, 2005), volumul de povestiri *Hoțul de vise* de Gabriel I. Năstase (Ed. Emia, Deva, 2003). □ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 10/2005 al revistei „Cronica”, cu referiri la relatarea despre Bienala Internațională de Poezie aflată la ediția a XXIV-a, desfășurată la Liège; numărul 63 al revistei „Dacia literară” ce „restituie fragmentar amintirea unor scriitori plecați dintre noi mai demult sau mai curând, de la seniorul Alexandru Paleologu la mai tinerii Aurel Dumitrașcu, Carmelia Leonte, Emil Iordache”; numărul 8-9 al revistei „Poesis”, dedicat celei de-a XV-a ediții a Zilelor Culturale „Poesis”; numărul 10 din „Revista Nouă” ce „acordă un spațiu amplu poetului Ion Stratan”; numărul 11 al revistei „Sud” ce se concentrează pe festivalul „Dimitrie Bolintineanu”, eveniment recent încheiat.

MARTIE

1 martie

● [„*Luceafărul*”, nr. 8 (732)] Caius Traian Dragomir, în *La limită*, semnează „*Veșnicia s-a născut la sat*”, eseu pe marginea filozofiei lui Lucian Blaga. □ Marius Tupan, în *Acolade*, prezintă *Cartea Ramuri*, antologie a revistei ce se ocupă de perioada 1905-1947. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila semnează *Matei Călinescu: lupta cu jurnalul*, prezentare a volumului *Un alt fel de jurnal* (Humanitas, 2005). „Scris cu plăcere sau cu durere, autoficțiune salvatoare sau adevăr universal, *Jurnalul* lui Matei Călinescu ne arată o frântură din existența unui om, la capătul lumii, dar cu gândul acasă”. □ Paul Aretzu, în *Gestul gândirii*

și al rostirii, prezintă volumul de versuri al lui Petruț Pârvescu, *Gesturi aproximative* (Ed. Princeps Edit, Iași, 2005). □ În *Galaxia cărților*, Geo Vasile scrie despre volumul de versuri *Insolența nopților* de Nicolae Sava (Ed. Axa, Botoșani, 2005). □ Tot aici, Mihaela Malea Stroe prezintă romanul postum al lui Darie Magheru, *Cărămida cu mâner* (Ed. Arania, Brașov, 2006). ■ Alexandru George, în *Opinii*, scrie partea a doua a eseului *La farmecul lui Mateiu (III)*, dedicat lui Barbu Cioculescu și volumelor acestuia construite în jurul operei lui Mateiu Caragiale, cu accent în special pe volumul *De la Mateiu citire...* (Ed. Litera, 2005). □ Sunt reproduse o serie de versuri semnate de Liviu Ioan Stoiciu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* Hristu Cândroveanu semnează povestirea *Cuțitul de la Comitetul Central*. ■ În *Eseu* Octavian Soviany scrie despre *Cărțile nostalgiei*, amplă analiză dedicată operei lui Mircea Cărtărescu: „Fără îndoială, cel mai prestigios dintre poeții cotidianului, ce au meritul de a fi readus poezia cu picioarele pe pământ, eliberând-o din chingile lirismului metafizic și ale abstracționismului, este Mircea Cărtărescu. Poetul este un nostalgic din familia spirituală a lui Dimov, fără anxietăți, dar și fără complexe, care, deși se declară «înfometat» de real, are nostalgia literaturii, căreia, pe de altă parte, îi demontează necruțător (dar nu cu maliție) toate piesele și îi denunță toate convențiile. [...] Întreaga proză a lui Mircea Cărtărescu pendulează de altfel între ipostaza inocentă și ipostaza matură, perversă și dezabuzată, a actului ficțional. Ficțiunea reprezintă – în viziunea prozatorului – un atribut al vârstei paradisiace, iar lumile în care viețuiesc cel mai adesea eroii cărtărescieni sunt paradisurile unei copilării sălbatice, fiindcă nu se situează încă sub incidența niciunei norme, sub autoritatea nici unui decalog”. ■ Doru Timofte îi dedică un articol, în *Aniversare*, lui Petre Stoica, intitulat *Ființa în propriul eu*, prezentare a liricii acestuia. □ În *Literatura lumii* sunt publicate poeme într-un vers semnate de autori ruși, traducerea și prezentarea aparținându-i lui Leo Butnaru. Tot aici este prezentă și o selecție lirică din Yehuda Amichai, în traducerea Sânzianei Mureșan. □ Ion Crețu abordează tema feministă în literatura universală în eseul său, *Feminismul în bernă, femeia mereu de-asupra*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *Crez de primăvară* de Ludwig Uhland. □ Alina Boboc, în *Thalia. Fortul ca obiect de ironie* semnează o cronică dramatică la *Hoțele sau n-avem bani* de Dario Fo, pusă în scenă la Teatrul de Comedie. □ Corina Costea, în *Istorie literară*, scrie despre *Sadoveanu și critica arhetipală*. □ Adrian Costache, în *Aventuri spirituale*, publică *Din amintirile unui fost scriitor (Nașterea – literară – a doua oară. G. Bălăiță)*. ■ Liviu Grăsoiu, în *Fonturi în fronturi*, semnează *Tinerete fără tineri*, o succintă istorie a ideii de „generație tânără” în literatură: „I-a fost dat acestei țări ca, de aproape două secole, să se tot afle în perioade de început, de trecere de la anumite structuri social-politice și economice, la altele care, inevitabil, făceau primii pași pe un drum nu întotdeauna ușor de parcurs ori trasat cu limpezime de mințile luminate ale respectivelor epoci. Reflectarea în cultură, implicit în literatură, s-a simțit imediat și a avut,

printre principalele caracteristici, prezența decisivă a generațiilor tinere, cărora le-a revenit rolul de locomotiva a noului, de impunere a unor formule artistice radical deosebite de cele anterioare. Era, se înțelege, contribuția altor sensibilități, a unor alte capacități de înțelegere a factorilor extraliterari definitorii pentru mereu noua Românie”.

● [„Revista 22”, nr. [9] (834)] Florin Țurcanu, în *Imposibilul fascism românesc sau teama de cuvinte*, comentează articolul lui Sorin Lavric, publicat în „România literară”, în care acesta analizează volumul său *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*. ■ Pe același subiect scrie și Andrei Cornea, în *Triplul „prizonierat”*: „S-a scris deja destul de mult și, în general, elogios despre cartea lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei* (Humanitas), 2005, atât după apariția versiunii românești, cât și în 2003, după apariția acestei biografii la editura franceză La Découverte. Au fost menționate, și pe bună dreptate, calitățile cu totul remarcabile ale scrisului tânărului istoric, inteligența cu care folosește sursele, echilibrul judecăților sale, refuzul descrierilor maniheiste. O altă calitate, care însă poate că nu a fost remarcată îndeajuns, este știința sa de a intersecta biografia propriu-zisă cu genealogia ideilor lui Eliade. «Viața» și «opera» nu rămân, la Țurcanu, două compartimente separate, ci, fără a se contopi, colaborează și se explică reciproc – așa cum se întâmplă, la urma-urmelor, în cazul oricărui creator. Poate însă că nu s-a insistat suficient nici asupra unui alt aspect, care mie mi se pare capital: sporul pe care, citind această carte, îl obținem pentru a înțelege cum a fost și cum este oricând posibilă «trădarea intelectualilor»: și nu doar cum ajung intelectualii să justifice teorii politice dezastruoase, precum fascismul sau comunismul, dar și cum se face că, de atâtea ori, ei rămân incapabili să-și înțeleagă și recunoască ulterior erorile, chiar și atunci când vederea retrospectivă ar fi trebuit să-i ajute”. ■ Cătălin Avramescu semnează *Dosarul Eliade*. În opinia sa „după toate standardele raționale, «tânărul» Eliade nu era în nici un caz un *icon* cultural. Și nici nu înțeleg cum a devenit vreodată unul. În orice caz, nu din cartea lui Florin Țurcanu. După ce Eliade a ajuns în Franța, după finele celui de-al doilea război mondial, el a publicat o serie remarcabilă de studii de istorie a religiilor. El își merită reputația de specialist, confirmată și de cariera de la Universitatea din Chicago. Dar acelea sunt studii precise, cum e cel despre șamanism. Ele au avut și au și acum detractorii lor de marcă, așa cum de altfel Țurcanu recunoaște. Eu nu vreau spun că Eliade nu merită o biografie. Dar așa fi vrut să înțeleg ce este atât de special în scrierile lui Eliade sau în viața sa. În cazul lui Noica sau al lui Eugen Ionescu, sunt amplu lămurit. Dar în cazul lui Eliade? Am întregul respect pentru Eliade ca specialist. Dar ca mare personaj cultural? Unde sunt meritele lui, dincolo de cele câteva lucrări de specialitate strictă, cu semnificație mai curând profesorală? [...] Dincolo de ce a gândit și a scris el, Eliade a devenit apoi un port-stindard al acestei culturi încruntate și mărginite care a fost și încă este, acum, cultura română. O cultură într-un picior, greu de recunoscut ca atare de elitele lumii libere”.

2 martie

• [„Cultura”, nr. 11 (63)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu oferă detalii despre atacul lui Mircea Mihăieș la adresa lui Ion Ianoși, făcându-se trimeri și la intervențiile lui Radu Cosașu (numărul 7/2006 al revistei „România literară”) și Andrei Pleșu (*Viața și opera*, „Dilema veche”, 108/2006). C. Stănescu comentează: „Acuzatorul «dosar de cadre» alcătuit cu frenezie și grabă americană de dl Mircea Mihăieș dlui Ion Ianoși propus judecății, alături de alți «torționari», într-un viitor proces al comunismului virat rapid către o sănătoasă vânătoare de vrăjitoare a stârnit, până în momentul când predau revistei această rubrică, reacțiile câtorva scriitori importanți, cărora le vor urma, probabil, și altele. Datoria cronicarului este să le înregistreze conștiincios spre știința celor ce vin. [...] De la Alexandru Paleologu și Mihai Șora până la Andrei Pleșu, Vladimir Tismăneanu, Mircea Martin, Sorin Vieru, Mihai Zamfir (nu mai amintesc de redactori ai României literare), o lume de intelectuali cu o mare greutate în viața noastră ideologică și sentimentală a văzut în Ion Ianoși unul din marxiștii serioși, firește nicicum invulnerabil, și un cercetător de neocolit în studiile românești despre Dostoievski, Tolstoi, Thomas Mann. Mircea Mihăieș, în furiile sale anticomuniste și antifasciste, gândește conform schemelor comunisto-fasciste în «munca cu cadrele». Sunt stupefiat că un scriitor de talentul și inteligența lui a putut scrie o asemenea infecție”. Se trece apoi la numărul 2/2006 a revistei „Contemporanul” și la analizele dedicate acolo *Istoriei literaturii române contemporane* a lui Alex Ștefănescu. Ultima parte a rubricii este concentrată pe disputa, tot din „Contemporanul”, dintre Ion Bogdan Lefter și Marin Mincu, acesta din urmă acuzându-l pe I.B. Lefter de plagiat: „O ceartă a și început în «Contemporanul», deocamdată nu cu Alex Ștefănescu, dar cu Ion Bogdan Lefter, căruia Marin Mincu de mai sus îi reproșează că i-a luat (plagiat!) «textualismul» din brațe, făcându-se stăpân pe el. Ce oroare! «Socoteala lui (a lui Ion Bogdan Lefter - an.) este foarte simplă: cum această idee nu i-a aparținut, va încerca, printr-o permanentă omisiune, să discrediteze importanța contribuției mele în promovarea mișcării literare optzeciste și, în general, a experimentalismului literar». Intrat în acest conflict de paternitate, Marin Mincu își revendică drepturile, demascând strategia malonestă și perfidă prin care «criticii care „s-au împrumutat”» copios din mine au «implementat» în mentalul celor care nu m-au citit această dezavuare perfidă». Inversând rolurile, «furciosul maladiv», care «n-a emis vreodată o singură idee proprie», «se comportă întotdeauna agresiv și mefient cu mine ca și cum eu i-aș fi furat ceva și nu invers», se laudă «că eu am fost cel care i-am uzurpat gloria», deși s-a folosit «de întreg rodul muncii mele». ■ Tot despre Ion Ianoși scrie și Valentin Protopopescu în *Cultura Politică*, un articol cu titlul *Delirium tremens*. Acesta apreciază că „Ion Ianoși este un cărturar autentic. Un profesor prin vocație. Un scriitor și un critic care îmbină armonios inteligența, erudiția, obiectivitatea și talentul. Un ins de o hârmicie nedemnă de spațiul cultural mioritic, care este unul scârbos de haotic și previzibil de neserios. Un analist aplicat al ideilor

filosofice și un estetician de tip clasic, ce a știut totuși mai mereu să evite rigiditatea conservatoare a proiectelor culturale desuete, probând o excelentă deschidere și pentru alte orizonturi teoretice, radical diferite de cele în care el s-a format. Ion Ianoși este și un personaj subțire, generos și culant. Mulți dintre studenți (sau foști studenți) au beneficiat de sprijinul său: orientări către burse, recomandări pentru debutul publicistic, îndrumări privind cariera universitară ori scriitoricească. [...] Din păcate, în aceste rânduri nu pot să fiu altfel decât retoric. Aberația unor deliranți postdecembriști nu poate fi însă potolită și împiedicată să se exprime. Ca și în politică, viața noastră culturală debordează de cazuri clinice ce ar trezi entuziasmul multor psihopatoologi de anvergură. Probabil că Eugen Papadima avea dreptate atunci când îmi spunea că în România patologia pacienților este mult mai autentică decât cea a foștilor săi analizați din Statele Unite. Din păcate, nimeni nu poate fi consiliat cu de-a sila să consulte din când în când un psihoterapeut. Spre insanitatea noastră (culturală), a tuturor...”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu scrie *Despre un „omagiu”*, o serie de notații pe marginea numărului 6/1940 al „Revistei Fundațiilor Regale”, dedicat „împlinirii unui deceniu de la venirea regelui Carol al II-lea pe tron”. ■ În aceeași rubrică, Daniel Cristea-Enache semnează un articol omagial dedicat lui Valeriu Cristea, cu titlul *Bagaje pentru paradis*. ■ Eugen Simion semnează *Laudă criticului român*, a șaptea parte a „discursului de recepție ținut la Academia Română, la 21 decembrie 2005”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul *Înstrăinații* de George Bariț. ■ Andrei Terian semnează prima parte a articolului *Desant brașovean*: „Lansarea colecției «Ego. Proză» a Editurii Polirom este, fără îndoială, unul dintre cele mai importante evenimente literare autohtone din ultimele trei cincinale. În aceste condiții, era firesc ca inițiativa editurii ieșene să fie urmată de reacții din partea concurenței. Care nu au întârziat să apară. Dar, dacă gestul analog al unei edituri puternice precum Humanitas nu surprinde defel, temerară este rezezițiunea cu care Editura Aula a scos pe piață, la finele anului trecut, nu mai puțin de opt debutanți. Cei opt (Oana Tănase, Anca Andriescu, Mihaela Bija, Ina Crudu, Cătălina Ene, Mihaela Murariu, Szilágyi Katalin și Mihail Tomulescu) au urmat cursul de «Creative Writing» ținut de Alexandru Mușina la Universitatea din Brașov. De aici, un fel de poetică de grup, caracterizată de mizerabilism, autenticism, sexualitate, umor, violență, oralitate și argou cât cuprinde, jucând pe muchia subțire dintre romanul cu ștaif și literatura de consum. Partea bună este că, adoptând această manieră narativă, aproape toți debutanții se inserează în trendul actual. Partea proastă este că puțini încearcă să-l depășească”. ■ Constantin Coroiu scrie despre *Jurnalul unui „apatriid”*, prezentare a volumului *Un altfel de jurnal (1973-1981)* de Matei Călinescu (Polirom, 2006), apreciind că acesta este „chiar un jurnal, ținut, e drept, cu intermitențe, de-a lungul primilor opt ani ai exilului reputatului critic, analist și teoretician al lecturii. E poate perioada cea mai importantă privind experiența, nu lipsită de neliniști și avataruri,

de dramatism, a celui ce, după aproape un deceniu de ședere în America, nota resemnat și cu o undă de amărăciune: «Oricum, interior eu nu voi mai fi niciodată altceva decât un apatrid»». ■ Claudiu Turcuș scrie despre *Est-etica lui Norman Manea*, o recenzie a volumului *Despre clovni: Dictatorul și artistul* (Polirom, 2005), apreciind că „probabil că cel mai important aspect în *Despre clovni* este disponibilitatea de a investiga istoria recentă cu cărțile pe față. Fără decapitări, dar deșirând toate firele. Măcar de am înțelege acum, în anul de grație 2006, că eticul nu e un criteriu opțional atunci când ne cufundăm în literatura obsedantelor decenii postbelice. Căci, despre ficțiuni, numai de bine”. ■ Raluca Dună, în *Infernalul carnaval*, comentează despre volumul de proză *Skenzemon!* de Dumitru Radu Popa (Ed. Curtea Veche, 2005): „Proza lui Dumitru Radu Popa se înscrie pe linia literaturii simbolic-alegorice, a realismului magic și a fantasticului absurd. În literatura română îi putem găsi corespondențe cu Urmuz și cu oniricii anilor 70, Dimov și Țepeneag, dar mai apropiat pare de Kafka (instalarea în absurd), de Márquez (intensitatea metaforică), de Hesse (cultivarea parabolei inițiatice) și de Borges (fantasticul livresc). Cele mai multe povestiri au drept protagonist și narator un personaj alienat, ambiguu paranoic-schizofrenic, implicat în tot felul de scenarii, inițial realiste, dar care se dezvăluie, brusc ori treptat, funambulești”. ■ Cosmin Borza, în *Răzbunarea lui Jedai*, semnează o recenzie la romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor* (C.R., 2005): „Romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor* (Cartea Românească, București, 2005), este o carte scandaloaasă. E de mirare că nu a avut aceeași soartă ca a mai bătrânului său omolog într-ale poveștilor șocante cu/ despre copii, *Împăratul muștelor*, roman refuzat de nu mai puțin de 21 de edituri engleze și americane. Așa cum, după cel de-al doilea război mondial, reprezentanții lumii (re)civilizate nu puteau înfrunța șocul întâlnirii cu fiara pe care un grup de copii o descoperă în intimitatea propriei lor ființe, nici românii, după eliberarea traumatizantă de preistoria impusă de comunism, nu pot asuma facil «realistul» tablou social, tipizat, clișeizat, caricatural, an- sau post-istoric, de povestit și nepoților, pe care Florina Ilis îl colorează în *Cruciada copiilor*. [...] *Cruciada copiilor* rămâne o experiență necesară pentru toți aceia care mai cred în puterea poveștii de a schimba lumi și literaturi. E o carte cum alta nu-i în literatura română”. ■ Este publicat textul unui apel, semnat, printre alții, de Daniel Cristea-Enache, Adrian-Paul Iliescu, Bogdan Suceavă, Dumitru Țepeneag, cu explicația că „recentele articole, neobișnuit de brutale, semnate de Mircea Mihăieș cu privire la Ion Ianoși ne readuc în atenție o problemă de mare gravitate: problema incorectitudinii intelectuale de care dau dovadă unii participanții la dezbateră publică. Recunoaștem fără niciun fel de rezerve dreptul fiecăruia la opinie și la judecată morală asupra oricărei persoane; suntem, de asemenea, întru totul de acord cu faptul că tragediile secolului XX reclamă examinări exigente ale conduitei și opiniilor celor implicați, examinări care pot merge până la un veritabil proces de ordin etic. Dar este mai presus de orice îndoială că niciun fel de judecată sau de examinare nu are valoare câtă vreme nu sunt respectate anumite cerințe

minime de corectitudine intelectuală. [...] Este strict necesar ca, în orice evaluare critică, contribuția efectivă la evenimente a persoanelor vizate să fie descrisă exact, și nu suprapusă în mod tendențios, fără nicio dovadă, actelor criminale comise în epocă; este indispensabil ca responsabilitățile să fie individualizate și prezentate corect, nu deduse sofistic dintr-o idee nebuloasă de responsabilitate globală, nediferențiată, a tuturor celor vizați pentru toate cele petrecute; este necesar să se țină seama de întreaga conduită și de toate contribuțiile persoanelor, în loc de a se alege arbitrar anumite elemente în vederea unei incriminări nedocumentate faptic. Facem așadar, prin mesajul de față, un apel hotărât, nu pentru încetarea sau diluarea examenului critic; nu pentru escamotarea responsabilităților sau a culpelor morale din perioada comunistă; nu pentru restrângerea dreptului la opinie – ci pentru ca, în toate judecățile și aprecierile făcute, să fie respectate cerințele uzuale de corectitudine intelectuală, cerințele recunoscute în toate societățile civilizate”. ■ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran semnează partea a doua a studiului *Rebreanu – între socialiști și contrabandiști*. □ Simona Drăgan scrie despre *Contradicțiile Marchizului de Sade*. □ Cristina Balinte, în *Thriller-ul manipulator*, analizează volumul *Jocul de smarald* de Ioan Petru Culianu (Polirom, 2005). □ În *Ars Combinatoria. Cinci mii de poeme dăruite pe Calea Victoriei*, Cornelia Maria Savu scrie despre festivalul Les Printemps des Poetes/ Primăvara poetilor, eveniment ce a avut loc în București. □ În *Cultura Transfocator* se dau detalii despre comentariile făcute, în numărul 6/2006 al revistei „România literară” cu privire la volumele *Când Socrate nu are dreptate* de Andrei Cornea și *Arhanghelii nu mor* de Anca Maria Mosora. Tot aici este menționat dialogul dintre Paul Aretzu și Gh. Grigurcu din numărul 1-2/2006 al revistei „Ramuri”.

● [„Dilema Veche”, nr. 9 (110)] Pavel Șușară semnează esele *O cultură, două culturi, trei culturi și de la capăt*. □ Mircea Dinescu publică o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță scrie *Ochelariște*. □ Andrei Codrescu semnează textul *Andrea Garland*. ■ În rubrica *Tema săptămânii*, Dan C. Mihăilescu, inserează esele *Succesul? „Să fie la ei, acolo!”*, unde face aluzie la interviul acordat de Gabriel Liiceanu lui Ovidiu Șimonca, apărut în numărul 47 al revistei „Observator cultural”: „Venind acum la succesul în cultură, să mai notăm trei constante. Unu. El, când este, e ca și când n-ar fi. Tot ce-a strălucit cu asupra de măsură în antumitate e deșertăciunea deșertăciunilor. Cum în cultură numai posteritatea dă măsura valorii, rezultă că, din cât dispari mai devreme, dintr-atâta ai șanse ca următoarele generații să-ți descopere mai abitar valoarea. Ionel Teodoreanu și Gellu Naum. Cezar Petrescu și Max Blecher. Delavrancea și Mateiu I. Caragiale. Mișu Văcărescu și Lăbiș, N. Batzaria și Radu Petrescu. Între valoare și reușită este nevoie de-o moarte (pardon, o «nuntă cosmică») spre a se zidi prestigiul. Doi. Apropo de prestigiu, el e una cu insuccesul. Semnul succesului este puterea, puterea care produce panică, spaimă, nicidecum respectul, cel care naște, dimpotrivă, compasiune. Prestigiul e minunat, adică demn de milă, în vreme ce puterea e feroasă, adică venerabilă. Cu puterea te îmbeți, cu prestigiul

te resemnezi. Trei. Puterea succesului ține de colectivism. Prin ura socialistă pe care o generează, reușita coagulează, solidarizează. Dimpotrivă, binele atomizează, iar succesul este un semn distinct de individualitate, o marcă, un blazon. Alergia românului gregar față de succesul individual este alt semn de «sobornicitate» disolutivă, de instinct de turmă, dar și o mentalitate de *loser*, nu de *winner*, incapabil să gândească pozitiv altfel decât în termeni de... negativitate. Mi-e teamă că, până la respectul sincer al individualității împlinite, mai avem cale de un veac de normalitate. Până atunci, ca să te impui de unul singur, e limpede că trebuie mai întâi să te expui urii cvasigenerale. Și, cum bine spune Gabriel Liiceanu, din cât ura este mai densă (vezi pălănișofobia, care constituie, de departe, nota dominantă a pieței noastre de idei post-'89) dintr-atât trebuie să ai conștiința propriei valori. Sigur că nu e normal, dar e real". ■ Tot aici, Marius Chivu înregistrează, în ancheta sa *Succesul, la mijloc de Rău și Bun*, diverse răspunsuri ale scriitorilor pe această temă. Răspunzând la întrebarea „Ce lucruri bune și ce lucruri rele v-a adus succesul?”, Gabriela Adameșteanu afirmă: „Ce viziune maniheist-mecanică despre această confirmare provizorie care ne vine dinafară și se datorează unei suprapuneri de moment între valorile și/ sau interesele (în sens înalt) unei societăți și produsul efortului nostru! Întrebarea dvs. m-a silit să îmi dau această definiție chinuită a succesului, atât și așa cum l-am cunoscut, dacă l-am cunoscut. Pentru mine, succesul are chipul neliniștitor al zeițărilor grecilor antici și la fel ca și ei cred că de unde vine binele, vine și răul. Cu cât este mai mare un succes, cu atât mai greu va fi să trăiești după el. În acest joc al norocului, eu nu am detectat, ca responsabilitate a mea, decât perfecționismul. El a dat o anume durabilitate scrisului meu, dar americanii îl consideră, nu fără justificare, o slăbiciune”. Ștefan Agopian notează: „Succesul mi-a adus câteva invitații în străinătate. Premii prea multe nu am luat, iar glorie, cât să întorcă lumea capul după mine pe stradă, nu am. Dacă voi avea însă noroc, s-ar putea să ajung nume de librărie sau de stație de autobuz. Ca aspect negativ, faptul că am ajuns în manualul de liceu și că sunt obligat să răspund întrebărilor unor ziariști care nu cunosc literatură, cu atât mai puțin ce am scris eu”. Mircea Cărtărescu scrie: „Nu-mi judec scrisul în termeni de succes sau de insucces, ci de împlinire sau neîmplinire. Mă simt împlinit când o pagină scrisă ieri îmi mai place și azi. De asemenea, când o pagină scrisă de mine place celor trei-patru prieteni pe care încă îi mai am. Cine definește succesul în literatură după numărul de cărți vândute e în totală eroare. Lucrurile sunt în planuri diferite. Numărul de cărți vândute nu e treaba autorului și e irelevant pentru *ce seul objet dont le néant s'honore*: spectacolul unei minți, care este orice carte”. Dan C. Mihăilescu consideră că „cel mai frumos lucru a fost (și este) întâlnirea față către față cu publicul, în cele mai neașteptate locuri și maniere posibile. Cel mai rău este îngustarea (aproape sinucigașă profesional și sufletește) a singurătății. Supraexpunerea și exhibiționismul te golesc, te risipesc, te «amatorizează»”. În schimb, pentru Ioana Pârvulescu „oricât ar părea de ciudat, răspunsul este unul singur, la ambele

întrebări: succesul te obligă. E un noroc că te obligă, e ca o pereche de aripi, care te ajută, dacă nu la zbor înalt, măcar la mersul rapid pe străzile literaturii sau, într-o recuzită mai actuală, e ca un motorăș, care, vrei-nu-vrei, te pune în mișcare. Te obligă să ridici pretențiile pe care le ai față de propriile cărți. Dar e și o nenorocire că te obligă, că îți cere tot mai mult, pentru că mișcă limbile ceasornicului mai repede, nu-ți mai poți permite oțlul balcanic, ritmurile lente, blânde, atât de plăcute, pentru mine cel puțin. Dilată ochiul public, care, iubindu-te, te poate înghiți cu totul”. În încheierea anchetei este inserat răspunsul lui Matei Vișniec: „Succesul? O himeră. De câte ori am crezut că am avut succes, în momentul următor mi s-a și deschis o prăpastie în față. Prin urmare, succesul mi-a adus îndoieli, angoasă, neliniște. Când am ajuns în Occident, aveam o anumită cantitate de convingeri în stoc. Cu fiecare «succes», convingerile mi s-au spulberat una după alta. Răspunsurile pe care le aveam la întrebările esențiale s-au dus pe apa sâmbetei, fiind înlocuite cu întrebări (dintre care unele esențiale). Am încercat să văd cum arată succesul la alții și de fiecare dată mi s-a părut că la ceilalți e mai solid, mai peren. La mine succesul a fost cam așa: îl simt că vine, pun piciorul pe treapta lui, mă pregătesc să fac pasul următor crezând că am în față o altă treaptă (care duce și mai sus) și, surpriză, treapta următoare e, de fapt, un abis. Cred că acest vechi concept «succes» trebuie scos din limbajul zilelor noastre, ca și alte cuvinte care nu mai au nici un sens: progres, evoluție, revoluție. Suntem imbarcați pe o navă care avansează atât de repede într-o direcție atât de necunoscută încât a avea succes înseamnă, de fapt, a învăța să privești din când în când răsăritul soarelui și să alergi prin iarbă cu picioarele goale”. □ Ciprian Mihali semnează un eseu intitulat *Ce nu este succesul în cultură*. ■ Dan Lungu, în *Spre manual, birjar!*, susține că „problema succesului, atât cât este ea tratată în sociologia culturii (destul de puțin!), este trecută în general la capitolul «receptare». Succesul este considerat o formă a receptării și este strâns legat de noțiunea de «public». Dar cum de ani buni în științele sociale nu se mai vorbește de «cultură», ci de culturi și, de dată mai recentă, nu se mai discută de «public», ci de «publicuri», schemele teoretice în care poate fi tratată chestiunea succesului cultural se multiplică în manieră deconcertantă. [...] Modul cum este definită și validată valoarea literară are o influență enormă asupra modului de a gândi succesul și asupra modului de organizare a instituțiilor culturale, indiferent dacă sunt de stat sau private. Iar modul cum ne raportăm noi acum la valoarea literară este strâns legat de faptul că prezervarea autonomiei esteticului a fost mult timp, în regimul comunist, instrument de luptă politică. Fixarea pe lungimea de undă a autonomiei esteticului încă mai are – în subtext, prin raportare la trecut – o mare capacitate de legitimare culturală și socială, care nu ne dă voie să ne raportăm mai dezinhibat la piață/ public și, dacă vrei, nu ne dă voie să democratizăm în mod inteligent succesul”. ■ Tema săptămânii este *Succesul în cultură*. În acest context, Radu Pavel Gheo scrie eseu *Oprah de la Cotroceni*, subiectul fiind mediatizarea culturii în România. ■ În rubrica *Divanul Dilemei Vechi* se regăsește un dialog cu Ion

Vianu, publicat sub titlul „Nu mă simt un celălalt, printre voi”. Participă Simona Sora, Magdalena Boiangiu, Andrei Pleșu, Stela Giurgeanu, Cristian Ghinea, Mircea Vasilescu, Radu Cosașu. Subiectele abordate sunt dintre cele mai diverse, de la volumul lui Ion Vianu, scris în colaborare cu Matei Călinescu, *Amintiri în dialog*, la detalii despre vocația sa de psihiatru, până la amănunte de ordin biografic despre Tudor Vianu. Se dialoghează pe larg despre cazul Goma, subiect despre care Ion Vianu afirmă: „Sunt dezolat de ceea ce se întâmplă cu Paul Goma, pentru că, atunci, în 1977, demersul lui Goma mi s-a părut salutar. Dar faptul că acum adoptă teze de extremă dreaptă și că este într-o opoziție sistematică cu absolut tot ce se întâmplă, diminuează valoarea actelor lui anterioare. Spunem despre el că e un Neinsager, un negator total, universal. Deci asta introduce un dubiu asupra negației lui de atunci, ceea ce pe mine mă afectează”.

● [„**Observator cultural**”, nr. [9] 310 (53)] În *Informații*. La zi este anunțată lansarea ediției în limba portugheză a volumului de povestiri fantastice *Proiecte de trecut*, de Ana Blandiana. „Volumul a apărut la Editura Cavalo de Ferro, în traducerea doamnei Tanty Ungureanu, lector de limba română la Universitatea din Porto, care a mai tradus în portugheză și din Eminescu și Urmuz. În România, destinul *Proiectelor* nu a fost unul obișnuit. Cartea a fost oprită inițial de cenzura comunistă, dar a fost publicată până la urmă de Editura Cartea Românească în 1982, după ce autoarea a primit prestigiosul premiu Herder la Viena”. □ Se anunță lansarea, la Humanitas, a volumul *De ce te iubesc. Paradoxurile iubirii în poezia lumii – o antologie de poezii de dragoste din literatura universală*, coordonata de Ioana Pârvulescu. □ Notiță despre organizarea, la Muzeul Național al Literaturii Române din București, Festivalului de poezie „Primăvara poezilor”. „Inițiat de poeta Linda Maria Baros în 2005, festivalul se află la a doua sa ediție în România”. □ Notă de prezentare a vernisajului de manuscrise Radu Petrescu, eveniment ce a avut loc la Galeria Anticariat „9”, eveniment la care au participat, printre alții, Mircea Horia Simionescu, Livius Ciocârlie, Ștefan Agopian, Gheorghe Crăciun, Carmen Mușat. ■ Se anunță că „scriitorul Mircea Cărtărescu a fost decorat de președintele Traian Băsescu cu Ordinul «Meritul Cultural» în grad de Mare Ofițer, la propunerea ministrului Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu. Potrivit unui decret publicat joi, 23 februarie, în Monitorul Oficial, Cărtărescu a fost decorat «pentru talentul remarcabil care a ridicat valoarea literaturii române contemporane, pentru spiritul managerial dovedit, prin care a deschis iubitorilor de carte noi posibilități de a avea acces la literatura de bună calitate». [...] Ediția de vineri, 24 februarie, a «Ziarului Clujeanului» găzduiește un interviu în exclusivitate cu Mircea Cărtărescu. Departe de a se simți «unic», la o zi de la publicarea decretului «de decorare», scriitorul se simte «și mai exilat, și mai înconjurat de un cordon sanitar». «Asta și din cauza faptului că în România lucrurile au luat o turnură din ce în ce mai urâtă, din ce în ce mai mizeră din punct de vedere politic, cât și din cauza faptului că penultima mea carte, care s-a vândut foarte mult și a fost un succes de casă (*De ce iubim femeile* – n.r.), mi-a adus o diminuare drastică a

imaginii de autor în ochii confrăților și această izolare în care mă simt astăzi – explică el. În calitate de publicist, Cărtărescu spune că nu regretă sprijinul pe care i l-a acordat candidatului la președinție Traian Băsescu. Cu toate că, în opinia sa, «cea mai mare calitate a lui Traian Băsescu este că nu se numește Năstase», el crede «că este singura forță capabilă, cu toate scăderile lui, să se opună proliferării răului în România”...». □ Alexandru Matei, în *Actualitate*, scrie despre *Eliade, o figură „accidental occidentală”*, glosând pe marginea volumului lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade, prizonierul istoriei*, apărut recent la Humanitas. □ În aceeași rubrică, Nicolae Turcan semnează *Cosmodernitatea sau provocările unui concept transdisciplinar*, o prezentare a întâlnirii cercului Phantasma, Centrul de Cercetare a Imaginarului din Cluj, unde s-a discutat un text prezentat de Basarab Nicolescu. La eveniment au fost prezenți, printre alții, Corin Braga, Ruxandra Cesereanu, Sanda Cordoș, Marius Jucan, Mihaela Ursa ș.a. ■ Este continuată dezbaterea din numărul precedent pe tema diferențelor dintre jurnalismul cultural și critica literară. □ Florin Dumitrescu susține că „*Critica literară nu mai e o teologie*”: „Ca rubrică jurnalistică, «cultura» este pusă la noi laolaltă cu «divertismentul», cu «mondenu» sau, în cazuri mai onorante, cu «educația» și «media». [...] Sunt multe reviste culturale de la noi care fac eforturi în a re-propune cultura ca un fenomen integrat societății. Dar... opoziția vine de multe ori «chiar din partea casei», de la acei cărturari care țin prea mult la rolul de luminatori ai neamului și pe care îi vexează posibila asociere, fie și prin paginație, cu vreun artizan care sculpează mânăstiri din chibrituri (deși poate acesta din urmă are un mesaj important de transmis)... [...] Cartea nu mai e un obiect sacru. Literatura nu mai e o religie. Critica literară nu mai e o teologie. Critica literară dispune, în schimb, de o sumedenie de instrumente performante de analiză care fac din ea o disciplină de elită, inspiratoare și normatoare pentru celelalte genuri de critică (și de discurs metacultural) – mai impresioniste, mai vagi, mai «aeriene». Nu o dată disciplinele literare au fecundat cu succes alte domenii de studiu cultural”. □ Gheorghică Aurelian Ion apreciază că „*Jurnalismul cultural ratează, de regulă, întâlnirea cu Marea Culturală*”: „Dacă vreți să aflați câte ceva despre lumea culturală românească, cu părțile sale bune și rele, cu ciudățeniile sale, atunci jurnaliștii culturali vă pot fi de folos. Și vă sunt de folos într-o măsură mai mare decât criticii literari, iar asta nu pentru că ar fi mai deștepți sau mai competenți, ci pur și simplu pentru că se ocupă de o arie mult mai largă decât literatura. De asemenea, modul de abordare a unui fapt cultural, tipul de discurs, criteriile jurnalistului sunt diferite de cele ale criticului de profesie. Nu mai bune, nu mai adecvate, ci diferite și tributare altor rațiuni. Dacă e să reduc la o imagine jurnalismul cultural, aceasta ar fi o oglindă mai mare sau mai mică, mai bine sau mai prost șlefuită, îndreptată asupra lumii culturale. În acest sens, provocarea cea mai mare a unui jurnalist cultural din presa cotidiană este să reflecte cu cât mai puține distorsiuni ceea ce se întâmplă în viața culturală. [...] La rândul său, criticul de profesie se apleacă asupra operei de artă cu instrumentele teoretice specifice,

rezultatul fiind o evaluare a acesteia. Cu alte cuvinte, criticul e cel care vorbește, cu pertință, despre valoarea unei cărți. Prin urmare, lucrurile ar sta oarecum simplu: jurnalistul informează, iar criticul evaluează, cele două demersuri fiind complementare. Simplitatea e, însă, doar aparentă, întrucât jurnalistul, în activitatea sa, este nevoit să-și selecteze materialul (în pagină nu încap toate cărțile apărute și nici toate evenimentele culturale), iar selecția presupune o anumită valorizare”. □ Cristian Tabără, în schimb, consideră că „viitorul jurnalismului cultural este asigurat de omul bine informat”. □ Constantin Vică subliniază faptul că „*Criticii și-au pierdut privilegiile și, de cele mai multe ori, credibilitatea*”.

■ Adina Dinițoiu, în *Spre profesionalizarea presei culturale?*, trage câteva concluzii la finalul dezbaterii: „«Observatorul cultural» a publicat începând cu nr. 50 (307), inclusiv în prezentul număr (53/310), răspunsurile primite la ancheta propusă de revista noastră: *Jurnalism cultural și/ sau critică literară?*. E timpul să facem un bilanț, să extragem «profitul», trăgând linie sub polemicile, definițiile, ierarhiile sau exemplele prezentate. Un profit cu siguranță există, cel puțin atâta vreme cât unele animozități și conflicte tacite au fost formulate în pagină. Spun acest lucru pentru că majoritatea respondenților activează pe teritoriul pe care și-l dispută critica literară și jurnalismul cultural. Ei au dat, în consecință, răspunsuri polemice sau, în cel mai bun caz, subiective, de altfel perfect asumate, neîncercând niciun moment să se prevaleze de o obiectivitate inexistentă. Aceasta în contextul în care (context ce ne-a determinat și pe noi să inițiem ancheta) presa generalistă cu pagini sau suplimente culturale capătă din ce în ce mai multă vizibilitate în rândul marelui public, în defavoarea revistelor de specialitate (de literatură, istorie literară etc.) sau universitare. [...] Punctul în care convin mai toți opinenții este acela care marchează schimbarea de discurs literar în critica de ziar/ de întâmpinare față de cea universitară, trecerea la un stil mai vioi și mai colocvial, cu priză la cititor. Contrar afirmației lui Bogdan-Alexandru Stănescu, «Critica» poate coborî, totuși, în stradă, și este deja un lucru știut/ acceptat. [...] Iritațiile unora sunt explicabile, având în vedere lipsa de profesionalism vădită a multora dintre jurnaliști și de calitatea îndoielnică a textelor lor. Și tot în această zonă a conflictului de prestigiu (care rezidă, în fond, în opoziția ireconciliabilă dintre cultura înaltă, elitistă și cultura de masă) se situează opinii precum cea a Simonei Sora sau a lui Bogdan-Alexandru Stănescu, care declară răspicat: «Jurnalismul cultural n-are nicio treabă cu critica literară». Cronicarul și criticul literar, spune Simona Sora, sunt două specii diferite, ultimul având neapărat un sistem critic. Ca să închei cu opiniile concordante, mai toată lumea deplânge lipsa de profesionalism, subordonarea politică a jurnalismului/ jurnalistului cultural, iar câțiva jurnaliști (de formație filologică: Cătălin Sturza, Elena Vlădăreanu) atrag atenția asupra minimalizării culturii în paginile cotidienele. Dar, dincolo de orice divergență, doresc cu toții profesionalizarea presei culturale. Un proces în desfășurare, adăugăm noi, cu rezultate deja vizibile”. □ Paul Cernat, În *Literatură*, prezintă, cu titlul *Mai mult tipuri de lectură pentru cititorii de azi*,

două CD-books: George Bacovia, *Rar* și Mircea Cărtărescu, *Poeme în garanție* (Editura Casa Radio, 2005): „S-a vorbit, din păcate, prea puțin despre un demers editorial lăudabil: seria de ediții sonore apărută în ultimii doi ani la Editura Casa Radio sub egida Societății Române de Radiodifuziune.[...] Cu imaginație creativă și seriozitate managerială, speculând inteligent momentele aniversare sau comemorative, aceștia au reușit să scoată pe piață un număr deja semnificativ de *audio-book*-uri în condiții tehnice și grafice foarte bune, cu discursuri de escortă (prefețe, postfețe, note) serioase și utile.[...] *Audio-book*-urile din seria de poezie sunt, așa-zicând, complementar-contrastive: de o parte – lectura albă, enigmatică, inexpresivă a textelor bacoviene (atâtea câte au putut trece prin furcile cenzurii staliniste din 1954), singurele citite la Radio de autorul lor; de cealaltă – lectura tandră, persuasiv-învăluitoare a «poemelor de amor» în... garanție înregistrată anul trecut de Mircea Cărtărescu. De o parte – subtilitatea concisă, pervazivă a eseului analitic semnat de Bogdan Ghiu, de cealaltă – farmecul autobiografic al confesiunii cărtăresciene din incipit”. □ În aceeași rubrică, Florina Pîrjol, în *Subțire precum chef(ir)ul*, semnează o recenzie negativă a romanului *Cheful nu se organizează, vine de la sine* de Mariana Gorczyca: „O lume de intelectuali spoși flancați pentru contrast de marginalizați sociali, toți cu chef de vorbă, dar fără nimic viu sau memorabil: singurul lucru pe care îl fac monologurile/ dialogurile e să creeze tot felul de contexte pentru descărcarea unui balast cultural cu aparență de corn al abundenței. [...] nu cred că Marianei Gorczyca îi lipsește cu desăvârșire talentul. Are însă o afectare pe care unii o consideră dezinvoltură, dar bănuiesc ca atunci când va scrie fără degetul mic ridicat a noblete îi va ieși ceva adevărat”. □ Sorin Alexandrescu, în *Rubrici*, publică partea a patra a eseului *Plural. Cinismul (I)*. □ Dorica Boltașu, în *Filozofie*, prezintă volumul lui Ion Ianoși, *Studii de filozofia artei* (Editura comunicare.ro, 2005). □ Corin Braga, în *Estetica, încotro?*, scrie despre volumul de *Studii de estetică românească* de Mircea Muthu (Ed. Limes, 2005). ■ Monica Spiridon, în *Studii culturale*, publică prima parte din *Cronica unei morți anunțate: postmodernismul*. În opinia sa „postmodernismul a fost un fel de interval, de pasaj sau de *interregnum* între Modernitate, pe de o parte, și ceva diferit de ea, care era de așteptat să-i urmeze, pe de alta. Privit retrospectiv, acest viitor odinioară impredictibil a devenit deja trecutul nostru imediat. În mai mult decât o privință, Postmodernismul seamănă cu un vehicul de tranzit, cu care mai toate ariile culturale au trebuit să se deplaseze pe diverse perioade de timp, ca să se distanțeze de Modernitate. Dar, după ce și-a îndeplinit misiunea, vehiculul este pe cale de a fi abandonat. Între jumătatea anilor ‘60 și sfârșitul anilor ‘80, Postmodern a fost un sinonim curent pentru acum, în timpul nostru. [...] Postmodernitatea a lansat atacuri concertate împotriva fundamentelor umaniste și împotriva ordinii preexistente, celebrând heterogenitatea, reanimând străvechi viziuni asupra armoniei contrariilor și subminând orice fel de monolit i se ivea în cale. Dat fiind numărul covârșitor de mare de modele moderniste, se poate spune ca au fost tot atâtea variante de postmodernism câte

tipuri de modernism înalt s-au înregistrat”. În ceea ce privește postmodernismul românesc, aceasta remarcă: „După decembrie ‘89, ferrovia renăscută a sincronizării cu Vestul a dat un anumit impuls postmodernismului românesc. Rezultatul absolut palpabil a fost un fel de carnavalizare a postmodernismului, care devine atractiv la nivelul consumului cultural popular. La începutul ultimului deceniu al veacului trecut, postmodernismul devenise sinonim cu tot ce este agreabil sau demn de atenție, căpătând conotații favorabile universale. Studenții din domeniul umanist n-ar fi acordat atenție niciunui curs care nu afișa în titlu noțiunea *passé-partout*. În planul strict teoretic, imitarea discursurilor post-coloniale, feministe sau multiculturaliste a întreținut obsesia postmodernismului, într-un trafic continuu de împrumut reciproc al conceptelor la modă. Odată cu amurgul secolului și al mileniului, rețetele și programele celor mai tinere generații de autori etalează la vedere simptomele morții anunțate a modei postmoderniste”. □ În *Intersecții. Întâlnire întâmplătoare la Ierusalim*, Michael Finkenthal vorbește despre întâlnirea pe care a avut-o cu Ion Ianoși. □ În *Internațional*, Ed Pastenague semnează, în *Scrisori pariziene*, eseu *Cadavrul încă mai mișcă*. □ În *Info Internațional* se anunță că „o mie de lucrări de literatură erotică din perioada 1527-1975, deținute de Biblioteca Gerard Nordmann, vor fi vândute la licitație la Paris”, la casa Christie’s. ■ Ovidiu Șimonca, cu titlul „*A fost o mare bucurie a mea să descopăr și să inventez lumi*” publică un interviu cu Ștefan Agopian. Scriitorul oferă detalii despre programul „Les Belles Etrangères”, ce a avut loc în toamna lui 2005 („[...] programul a fost extraordinar de bine organizat. Întrebarea rămâne: cum putem interesa noi, niște români, pe niște francezi? Și există un singur răspuns: prin cărți traduse și publicate acolo. [...] Asta nu înseamnă că n-am fost priviți cu scepticism. Abia la finalul câte unei întâlniri cu cititorii, francezii deveneau brusc interesați de România și de noi, se mirau că știm atâtea lucruri, vedeau că citisem mult mai multă literatură franceză decât ei, de exemplu. Până la urmă, cei cu care ne-am întâlnit au devenit interesați de noi. Mult mai important decât organizarea unei întâlniri unde veneau 40-50 de persoane este că vom fi traduși, fiecare, cu câte o carte. Dacă vom avea un mic succes, măcar de stimă, putem fi traduși cu mai multe cărți”.) După aceea vorbește despre reeditarea volumelor sale din anii ‘80 la editura Polirom, apreciind că „reeditarea este un mod de a întreține interesul public asupra unui scriitor. Uitați-vă ce face Humanitas: s-a terminat Cărtărescu în librării, mâine trage un reprint, un supliment de tiraj, sau o ediție nouă. Nu există librărie în care să nu găsești Cărtărescu. Mă bucur ca în multe librării din România găsești și alți scriitori contemporani, printre care și Agopian. Și am cititori foarte tineri, care mă citesc. Eu cred că am puțini cititori, dar de bună calitate”. Detaliind amplasarea temporală a romanelor sale și tematica acestora, se trece la o analiză ceva mai detaliată a romanului *Fric*, apărut în 2003, după 16 ani de lucru la acest volum. Se discută apoi la relația sa cu Paul Georgescu și cu Mircea Ciobanu, după care oferă detalii despre activitatea sa la „Academia Cațavencu”. Interviul se încheie cu o concluzie despre participarea la programul

„Les Belles Etrangères”: „Pot să spun ca m-a plictisit. Nu-mi place să călătoresc, cu toate că orice om normal ar fi fericit să plece pe banii altora la Paris, să stea două săptămâni în hoteluri de lux, să fie plimbat prin diverse orașe superbe. M-am plictisit, pentru că eram la corvoadă. Noi nu ne-am dus acolo ca să căscăm gura. Am reușit să văd o singură expoziție extraordinară, la Centrul Pompidou, despre dadaism. Ne-am și amuzat: nu se spunea ca Tristan Tzara sau Marcel Iancu ar fi fost născuți în România. În schimb, o jumătate de sală era despre dadaismul unguresc. N-am nimic împotriva, dar membrii fondatori sunt români. Una peste alta, la „Les Belles Etrangères” a fost foarte obositor. Rezultatele se vor vedea dacă voi fi tradus, dacă nu, asta e”. □ Iulia Popovici scrie despre *Cartea de teatru. Dramaturgia pe suport de hârtie*, notând că „dramAcum2 e prima antologie cuprinzând texte nominalizate la concursul de dramaturgie nouă organizat de grupul dramAcum din doi în doi ani (cea dintâi ediție a avut loc în 2002). *Trei – Elevator* de Gabriel Pintilei, *Vitamine* de Vera Ion și *Fuck you, Eu.ro.Pa* de Nicoleta Esinencu – dintre cele cinci piese publicate (cuprinzând, de asemenea, *D.W.* de Bogdan Georgescu și *Anatema (erased)* de Carmen Vioreanu) au fost montate (primele două la Teatrul Foarte Mic din București, ultima la teatrele din Brașov și Galați)”. □ În *Arte* Mihai Fulger scrie despre *Lucian Pintilie și romanticismul de bășcălie*, referindu-se la ecranizarea *Tertium non datur*, după nuvela *Capul de zimbru* de Vasile Voiculescu. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction*, prezintă romanul *Râul liniștit* de Nicola Griffith, (Millennium Press, 2005, trad. Roxana Brînceanu). □ În *Revista preseii* sunt prezentate ultimele numere din „Literaturen”, „Europe”, „Sciences humaines” și „Times Literary Supplement”.

3 martie

● **[„România literară”, nr. 9]** În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu scrie eseu *Home, sweet home...* ■ În „*Contrafort*”: „*Oierii*” *lovesc din nou*, Mircea Mihăieș se referă la scandalul literar stârnit de Virgil Podoabă în „Cuvântul” din februarie 2006: „Răspunzând invitației redacționale de a scrie un articol pe tema relației dintre valoare și succes în cultură, pe lângă o seamă de evidențe care-ți sar în ochi (de genul: nu tot ce are succes are și valoare), autorul schițează un tablou apocaliptic al scenei culturale actuale: ea ar fi împărțită într-o tabără masivă a timizilor, a celor ce stau liniștiți acasă și-și văd de (marea) creația proprie, și una, minusculă dar agresivă, a gălăgioșilor superficiali, care iau cu asalt televiziunile și se proclamă drept marii autori ai nației. [...] Pentru a-și ilustra teza, Virgil Podoabă oferă două exemple de escrocherie comisă cu sânge rece de «boieri ai minții». Cel dintâi e H.-R. Patapievici, al doilea, Mircea Cărtărescu. [...] Campania dezlănțuită împotriva unora din vârfulurile intelectuale trădează o imensă neîncredere în cultura română ca atare. Cantonaji îndărătul unor metereze meschine, vag marxizante, o seamă de personaje, profund afectate de neputința de a ieși din cercul obscur unde i-a proiectat insignifianța operei, vorbesc de «vetustețe», de

«respingerea modernității» și de blocarea «dezbatelor de idei». Afirmații una mai gogonată decât alta. E păcat că un critic în al cărui talent am crezut multă vreme ajunge să papagalicească astfel de poncife resentimentare. Însă ce mă întristează cel mai mult e că din umorul de altădată al lui Virgil Podoabă au rămas doar umorile». □ Trecere în revistă a primei ședințe a Uniunii Scriitorilor din București pe anul 2006, cu anunțarea noilor membri ai acesteia. ■ În *Critică literară*, *Lecturi la zi: Mașa în față cu postmodernitatea*, Tudorel Urian semnează o recenzie a romanului lui Nichita Danilov, *Mașa și extraterestrul* (Polirom, 2006): „Nichita Danilov este un optzecist atipic. Fantezist inconturnabil, poet și prozator de mare rafinament stilistic, Nichita Danilov este, la nivelul prozei, un povestitor de factură clasică (modelele cele mai la îndemână sunt Creangă, dar și povestitorii ruși) ale cărui relatări mustesc însă de simboluri, înțelesuri parabolice, intertextualitate și aluzii livrești. Oricum, nimic din scrisul său de până acum nu îl recomandă ca pe un posibil autor de literatură *science fiction*. *Mașa și extraterestrul* este un roman tipic pentru proza lui Nichita Danilov. El este redactat în două registre distincte. Unul intens realist, rațional, simplu, axat pe observația directă și pe valorile tradiționale, inclusiv cele religioase, diurn, al poveștii și existenței cotidiene a Mașei. Celălalt al «Extraterestrului» (o variantă originală de Mefisto care o ispitește pe femeie determinând-o, în final, cu viclenie, să semneze celebrul pact), metafizic, încărcat de aluzii culturale, fantastic, oniric, irațional, cu accente parabolice, suprarealist, în care toate reperele realității au fost date peste cap, obiectele își schimbă forma, animalele devin prezențe simbolice și/ sau parabolice”. ■ În *Literatură*, *O Carte pe Săptămână: Un roman politic și biblic*, Alex. Ștefănescu recenzează romanul lui Eugen Uricaru, *Supunerea* (C.R., 2006): „În stilul său elegant, în loc să se lamenteze sau să se războiască la nesfârșit cu cei care l-au defăimat pe nedrept, Eugen Uricaru se prezintă în fața publicului cu un nou roman, de largă respirație și, în același timp, plin de dramatism, atipic pentru direcția din proza românească de azi. [...] Romanul *Supunerea*, puternic, impresionant, de o neobișnuită – la noi, în momentul de față – gravitate intelectuală, poate fi folosit ca o carte de vizită de către est-europenii care vor să-și decline identitatea în fața lumii occidentale”. □ În *Evocări*, Nicolae Balotă publică un articol comemorativ *În amintirea lui Ovidiu Cotruș*. □ În *Literatură*, Ion Pop publică poeziile *Chiar așa*, *Ritmuri și zgomote*, *Puterea metaforei*, *Păsări*, *Cântec simplu*, *Columna*. ■ În *Plecând de la cărți: Un Céline local*, Mihai Zamfir abordează proza lui Radu Aldulescu, apreciind că originalitatea romanelor acestui scriitor „rezidă mai ales în limbaj, adică într-o latură a epicului pe care am fi tentați să o plasăm în plan secund. Începând cu romanul de debut și până la *Proorocii Ierusalimului*, frapează instalarea – de la prima pagină – a autorului într-un limbaj pe care nu-l mai părăsește. Muzica lui ciudată ne întovărășește până la ultimul rând al textului și chiar mult după aceea. Încercând definirea ciudatei muzici, operăm cu aproximări, ca în cazul scrierilor cu adevărat originale; limbajul lui Radu Aldulescu se compune prin amestecul

atent dozat de felurite registre: lexic șocant, subdialectul mahalalei bucureștene combinat cu o oralitate intensă, cu variante lexicale aberante. [...] Nu este de mirare că scriitorul nu a putut publica nimic în perioada comunistă, deși a încercat de multe ori. Dincolo de temele năucitoare ale romanelor sale, ceea ce trebuie să-i fi oripilat pe redactori și pe cenzori, de la primul contact cu textul, era desigur limbajul, de o truculentă agresivă, inacceptabilă pentru sistemul dictatorial. Și astfel a debutat în volum (cu *Sonată pentru acordeon*) abia aproape la patruzeci de ani, în 1993. Romanul *Amantul colivăresei*, apărut un an mai târziu, dădea pentru prima oară măsura concretă a unui extrem de original prozator. Iar *Istoria eroilor unui ținut de verdeață și răcoare* (1997), poate cel mai reușit roman de până acum al autorului, se poate între altele mândri și cu reprezentarea – unică și exemplară în literatura noastră – a Revoluției din decembrie 1989”. ■ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Cântec trist*. ■ Simona Vasilache, în *Literatură, Lecturi la zi: Capra vecinilor*, scrie despre volumul lui Alexandru Mușina, *Supraviețuirea prin ficțiune* (Ed. Aula, Brașov): „Vag didactice, de-un didacticism polemic, de fapt, și, în general, bine ținut, demonstrațiile lui Alexandru Mușina apără dreptul la liberă circulație al literaturii. Departe de-a asculta de doctrina (cam de-o seamă cu *Introducția...* lui Kogălniceanu) «prin noi înșine», arta are nevoie, cât ar fi ele de neliniștitoare, de influențe. De confruntări *extra muros* și de schimburi. De agoră, iar nu de ghetou. Așa că între o opțiune formală, a criticii care lucrează cu «piese» numărate, nu cu filiații, modele, *pattern*-uri de receptare, și «cosmopolitismul» teoriilor așa-numitului răspuns al cititorului, influențat de un întreg climat, literatura națională e ba totalitatea operelor scrise în limba română, și-atât, ba stratul germinativ din care «ies» cărți, îndatorate întregii literaturi (și nu numai, dar asta e deja altă discuție) care există și e, la noi, cunoscută”. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Critică literară, Cartea Românească: Cuvinte în aer*, prezintă ultimul volum al lui Răzvan Țupa: „*Corpuri românești*, departe de a face uitate curiozitățile inițiale, le certifică și augmentează prin zeci și zeci de noi exemple – nenumărate mostre de «gândire poetică» rebutată ideatic și expresiv. Tipicul tânărului autor este de un comic repetitiv, sâcâitor: după rularea unor versuri ce nu reușesc să spună și să figureze mai nimic, e dată câte o definiție fără noimă, schimbând instantaneu tonalitatea emisiei și registrul compoziției. [...] frapează omogenitatea eșecului liric, consecvența cu care autorul își ratează textele, cu încredințarea că face poezie adâncă. Imaginile sunt artificioase, transpirând în efortul semnificării. Neavând priză la real și construind haotic în planul ideii, Răzvan Țupa găsește în «ermetism» o redută și un alibi. Se știe că poezia modernistă, pe latura ei criptică, poate oferi scriitorilor fără talent iluzia unui refugiu într-o măsură mai mare decât poezia tradițională. E suficientă însă o lectură atentă pentru ca întreg edificiul autorului să facă implozie. Corpurile românești se întind, vlăguite, pe solul irakian, cuvintele rămân în aer, ca niște baloane scăpate de mâini neîndemânaticе”. □ G. Pienescu, în *Critica edițiilor* publică partea a doua din *Bis repetita placent*, scriind despre diversele

probleme cu care se confruntă edițiile critice. Acesta susține că „deficiența preponderentă a edițiilor antologice de literatură clasică română care, prin colecțiile «școlare», «populare» și «pentru copii», este și cea mai larg răspândită constă în reproducerea oricărei ediții anterioare, neindicată nici măcar printr-o simplă notă bibliografică, reproducere quasi-mecanică, neîngrijită, adică fără verificarea critică a textelor, prealabilă culegerii lor pe calculator, și fără supravegherea conștiințioasă a corecturilor. Acest tip de «preluare», total lipsit de onestitate atât față de autorul ediției de unde a fost extras textul reprodus pe sub mână, cât și față de cititorul cumpărător, «preluare» care, în alte sectoare comerciale, în afară de cel «cultural» al pseudoeditorilor, se numește furt, hoție și înșelăciune, constituie, de regulă, specialitatea unor impostori anonimi, cu mentalitate primitivă de precupeți tarabagii, iar rezultatele «muncii» lor de tâlhari sunt niște vrafuri de pseudoediții, bune de trimis nu în librării, ci direct din tipografii la centrale de reciclare a materialelor folosite”. ■ Ion Simuț, în *Istorie Literară*, scrie despre *Dicționarul-tezaur al literaturii române*, argumentând că „DGLR e cel mai bun dicționar de literatură română (așa cum am mai argumentat într-un articol din «Dilema veche», nr. 90 din 7-13 octombrie 2005). Motivele stau la îndemână: 1. Înglobează cel mai mare volum de informații de istorie literară introdus vreodată într-un dicționar de literatură română; faptul poate fi constatat atât pe verticala istoriei, cât și pe orizontala geografiei, a ariei de cuprindere (nume de scriitori, publicații, instituții, opere anonime, curente literare); 2. actualizează informațiile până la nivelul anului 2003, cu unele scăpări și lacune, dar nu foarte grave; 3. aduce o relativă omogenitate a redactării articolelor în funcție de exigența prezentărilor neutre, descriptive, fără prea multe exagerări în sensul judecăților subiective. [...] DGLR e cel mai bun dicționar de literatură română de până acum. Dar nu e, desigur, ireproșabil. E perfectibil. Accentul merită și trebuie pus pe partea pozitivă. E o victorie de palmares a cercetătorilor filologi, o performanță ce-și așteaptă concurența”. ■ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu publică un fragment cu caracter memorialistic, intitulat *De Dincolo*, dedicat lui Ștefan Aug. Doinaș. ■ În *Comentarii critice, Semn de Carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Cununa de spini a poeziei*, o analiză dedicată liricii Norei Iuga. Despre aceasta se afirmă că „pătrundem în poezia d-sale precum sub bolta unei vegetații viguroase, cu inextricabile împletituri de ramuri care, din instinctivul imbold de-a se înfățișa pe ele însele, străine de orice grijă a contextului, nu par a respecta vreo direcție, vreun proiect. Totul e îmbietor anarhic, în splendoarea izbucnirii primare. Nu e greu să fixăm punctul de pornire, celula morală inițială, germinativă, care e copilăria. Poeta vârstnică se copilărește sau poeta-copilă afectează o vârstă a ridurilor? Probabil și una și alta: «mă uit în oglindă. Văd o fetiță, mă duc la școală și am o mie de riduri». [...] Suprarealismul e cununa de spini a poeziei Norei Iuga”. ■ Ioana Diaconescu, în *Scriitori în arhiva CNSAS: deținutul nr. 3964/49*, oferă o serie de detalii biografice inedite despre cazul poetului Constant Tonegaru. □ În *Literatură* Marius Tupan publică *Detenție buclucașă*, „fragment din trilogia

Batalioane invizibile". □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei: Portret de critic în oglindă*, eseu despre criticul și cronica literară care „teoretic ar trebui să fie numai oglinda cărții comentate, dar este, în același timp, și cea mai bună oglindă a celui care scrie. Se vede imediat în ea, în detaliu, portretul criticului: frumusețea sau urâtenia sa sufletească, generozitatea sau meschinăria, inteligența sau suficiența, cultura sau incultura, temeinicia sau superficialitatea, dar și alte însușiri, să le spunem auxiliare, ca răbdarea, modestia, bunul-simț, abilitatea sau, la celălalt capăt al scalei, graba, suficiența, opacitatea, stângăcia. În cazul criticilor buni, această imagine în oglindă e întotdeauna discretă dar fermă, în fundal, veghind reconfortant dindărătul cărții prezentate”. □ Șerban Foarță îi dedică lui Emil Brumaru un răspuns în versuri la o scrisoare datată 20 XI 1976, publicată în numărul anterior al revistei. □ În *Istorie literară: Edite și inedite*, Al. Săndulescu discută despre volumul Simonei Cioculescu, *Printre cărți și manuscrise*, ce „însușește două mari categorii de articole [...]: unele de comentariu critic, referindu-se la aspecte, la scriitori sau opere anume pe care le-am numit edite, și altele, cele mai multe, nu o dată senzaționale, dând la iveală texte inedite. [...] Printre documentele istorice rare, dacă nu unicat, se găsesc acte purtând grele sigilii semnate de domni ca Ion Vodă cel Cumplit, Duca Vodă sau de mari boieri, ca Miron Costin. Împătimitul colecționar bibliofil achiziționase o altă serie de rarități: *Biblia* lui Șerban Cantacuzino (1688), *Pravila lui Vasile Lupu* (1646), *Psaltirea în versuri* a lui Dosoftei (1683), opere ale lui Dimitrie Cantemir, printre care *Descrierea Moldovei* (1771) ș.a. Simona Cioculescu ne dezvăluie un veritabil tezaur cultural-literar, care odată va trebui să fie expus”. □ Alexandra Olivotto, în *Cronica filmului: Mărșăluind pe covorul roșu*, discută, printre altele, și despre *Capote* de Bennett Miller, dedicat lui Truman Capote. □ În *Meridiane* Mariana Neț publică un amplu eseu intitulat *Elisiri d'amore*, ce se concentrează în special pe *Tristan și Isolda*. □ Codrin Liviu Cuțitaru scrie despre *Postmodernismul american: generația următoare*, articol dedicat lui Jeffrey Eugenides și lui Jonathan Franzen. □ În aceeași rubrică se dau detalii despre interviul acordat de către Christa Wolf în numărul 2151 al revistei „Le Nouvel Observateur”, cu ocazia apariției traducerii ultimei sale cărți, *O zi pe an, 1960-2000*, la Editura Fayard. De asemenea, se discută despre adevărata identitate a poetului Bernardim Ribeiro. Se anunță publicarea unui volum de convorbiri realizat de Michael Henry Wilson cu Martin Scorsese, „cu ocazia retrospectivei integrale Martin Scorsese de la Centrul Pompidou”. ■ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ Cristian Teodorescu, în *La microscop*, cu titlul *Dialog cu Paleologu*, publică un portret dedicat lui Al. Paleologu. □ În *Ochiul magic*, rubrică semnată de Cronicar, este anunțată apariția, în numărul din februarie al revistei „Cuvântul”, a unui interviu realizat de Laura Albușescu, redactorul-șef al revistei, cu Andrei Pleșu.

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [9] 65] George Onofrei publică un grupaj intitulat *Lumea editorială, dezbinată de târgul de carte din vară*. Se dau aici

detalii despre modul de organizare al târgului de carte ce va avea loc la Romexpo, în luna iunie, sub patronajul AER. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, semnează *Poezie și polițiune*, un comentariu pe marginea unui fragment din volumul lui Dan C. Mihăilescu, *București. Carte de bucăți* (Ed. Fundației Pro, 2003) ce se referă la un text al lui Filip Brunea-Fox. □ În *Semnal* apare o notă de prezentare a volumului lui Andrei Codrescu, *Scrisori din New Orleans*, traducere de Ioana Avădani (Polirom, colecția „Ego. Publicistică”). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XIII)*. ■ Notă de prezentare a volumului Gabrielei Melinescu, *Ghetele fericirii* (Polirom, colecția „Fiction Ltd”): „Imboldul care-i animă pe eroii celor nouă nuvele ale Gabrielei Melinescu este goana după fericire, după împlinirea prin iubire. Un pitic îndrăgostit fără speranță de o frumoasă Albă-ca-Zăpada, un evreu bătrân care continuă să fie alături de aleasa lui și după moarte, un cântăreț de operă care ia chipul unui demon al iubirii într-un decor de feerie pe gheață – toți sunt prizonierii acestei străvechi porunci. Lumea lor este un straniu amestec de fantastic și realitate, o lume în care plutește poezia și în care până și diavolul are inima tandră. «Nu te poți separa niciodată de ceea ce ai iubit», crede personajul din «Bătăi de aripi». Este, probabil, linia de forță a acestei cărți pline de lumină și melancolie”. □ Notă de prezentare a romanului *Cele o sută de simțuri secrete* de Amy Tan, traducere de Ioana Filat (Polirom). ■ Cu titlul „*Noi nu am făcut un exercițiu de frați. Textul rămâne în zona literaturii*”, Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Filip Florian și Matei Florian. Aceștia discută despre subiectul ales pentru romanul lor, *Băiuțeii*, despre modul în care acesta a fost construit, Matei Florian afirmând în acest context: „Eu, unul, m-am gândit tot timpul că scriu cu Filip. La bucuria asta, la băiețelul ăla mic care eram eu și pe care încercam să-l redescopăr. Miza mea a fost mult mai mare decât aceea a unui simplu roman. Nu cred că scrii doar de dragul de a scrie un roman. O faci ca să descoperi tot felul de lucruri care zac în tine, să te redescoperi pe tine”. Despre modul în care romanul se integrează în peisajul romanului românesc contemporan, Filip Florian afirmă că nu îl interesează acest aspect: „Sincer, o spun fără nici o formă de orgoliu, nu mă preocupă deloc acest aspect. Sunt atât de concentrat pe ceea ce fac și atât de doritor să fiu eu mulțumit de ceea ce-mi iese, că nici nu mă gândesc la altceva. Problema este să-mi placă mie. Când mi-a plăcut, am fost fericit, când nu mi-a plăcut, am tăiat, am tăiat, am rescris până mi-a plăcut și am mers mai departe. Dacă nu crezi în asta, degeaba scrii. Dacă te gândești la public-țintă sau la succes, cel mai simplu este să bați la porțile televiziunii și obții mult mai mult decât din a scrie”. ■ Dosarul acestui număr îl continuă pe cel precedent, *Consumabilele literaturii*, fiind realizat de Elena Vlădăreanu și având ca subiect „maculatura literară”: „Există cărți de care ne e rușine. Le-am citit, dintr-un motiv sau altul, la un moment dat. Nu doar Sandra Brown, Barbara Cartland sau Pavel Coruț. Pot fi și acele ciudate specimene ale timpurilor glorioase, care serveau drept educație sexuală pentru tineri. Consumabilele literaturii. Le-am citit dintr-un accident și, tot dintr-un

accident, pentru câteva ore, cât timp a durat lectura, ne-au plăcut sau doar ne-au «tulburat». Le ținem în spatele cărților frumoase sau le-am aruncat în spatele memoriei. Am uitat că le-am gustat și nu vorbim despre ele. Nu dă bine să le ținem în primele rânduri, nici ale bibliotecii, nici ale lecturilor noastre. «Suplimentul de cultură» vă invită la un exercițiu de sinceritate. La o provocare. Să scoatem maculatura de la colț și să vorbim despre ea”. Semnează texte pe această temă Mariana Codruț, Ionuț Chiva, Bogdan Perdivară, Cătălin Sturza, Adrian Urmanov, Adrian Schiop. ■ Se dau detalii despre revista „aLitudini”, proiect cultural al lui Ion Bogdan Lefter: „«Lista colaboratorilor e deja foarte lungă, de vreme ce revista are pagini multe! Contăm pe bună parte dintre redactorii, colaboratorii, susținătorii primei serii a «Observatorului cultural», dar vor fi – bineînțeles – și multe nume noi, ale unor personalități cunoscute sau ale unor tineri și foarte tineri.» «aLitudini» va apărea în luna martie și va avea 48 de pagini în format tabloid. «Ca punere în pagină, vom propune o imagine nouă, elegantă și totodată atractivă, fără echivalent în presa culturală românească de până acum», declară Ion Bogdan Lefter. Despre sumarul primului număr, directorul publicației a amintit de «un consistent «dosar» european», precum și «cronici, articole de opinie, dezbateri, de toate!». [...] «Lansăm – deci – o revistă de atitudine care-și propune să evolueze la altitudine intelectuală și morală! Nu într-un sens „elitist” (ba chiar... dimpotrivă!), ci într-unul profesionist pe de o parte, etic pe de alta. Altfel, «aLitudini»» va fi o publicație culturală „generalistă”, care va „acoperi” toate zonele artistice și intelectuale, operând cu un concept foarte larg de cultură, deschis și spre spațiul social și politic, și spre zonele mediatice și „de consum”. Ca orientare, ca atitudine, ne asumăm o linie deschisă căutărilor creative, nou-tăților, experimentelor, și apăsătoare liberală ca ideologie, în sensul cel mai larg al cuvântului, așa-zicând „filosofic”, favorabilă valorilor care definesc democrația contemporană, implicit – sau explicit, când e nevoie! – critică față de adversarii ei, fie că i se opun ori doar o erodează”. ■ În rubrica *Ordinea de zi* este inserată o prezentare a evenimentului dedicat proiectului Les Belles Étrangères la Institutul Cultural Român, la acesta participând, printre alții Letiția Ilea, Mircea Cărtărescu, Gabriela Adameșteanu, Dan Lungu, Péter Esterházy, Simona Popescu, Gheorghe Crăciun. Se precizează că „Între 14 și 26 noiembrie 2005, 12 autori români s-au aflat în Franța pentru a lua parte la programul „Les Belles Étrangères”, inițiat de Ministerul Culturii francez, prin intermediul Centrului Național al Cărții. Gabriela Adameșteanu, Ștefan Agopian, Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Gheorghe Crăciun, Letiția Ilea, Dan Lungu, Ion Mureșan, Marta Petreu, Simona Popescu, Cecilia Ștefănescu și Vlad Zografi s-au întâlnit cu publicul cititor din Franța în peste 30 de orașe. Pe toată durata programului, publicul a putut viziona și un film documentar realizat în România despre cei 12 autori. De asemenea, Centrul Național al Cărții a editat o antologie care reunește texte inedite ale autorilor invitați”.

4 martie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [9] (808)] În *Cronica literară*, Bogdan-Alexandru Stănescu semnează o prezentare a volumului de versuri *Liliuța* de Diana Iepure, publicat la editura Vinea. □ Ciprian Voicilă semnează eseu *Rilke, maestrul și moartea*. □ Christian Crăciun, în *Paralele inegale*, discută despre romanul *Irozii* de Constantin Virgil Negoită, apărut la editura Paralela 45, și despre romanul cu același titlu semnat de Viorica Răduță, tipărit la editura Premier din Ploiești. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție scrie despre romanul lui Robert de Goulaime, *Le Prince et le jardinier*.

8 martie

• [„Luceafărul”, nr. 9 (733)] În *Cronica literară*, Valeria Manta-Tăicuțu semnează o cronică intitulată *Omogenitatea discursului critic*, dedicată volumului lui Paul Aretzu, *Viziuni critice* (Ed. Ramuri, Craiova, 2005). □ Alexandru George, în *Opinii*, semnează un eseu intitulat *Farmece până la confuzie*. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Mircea Florin Șandru. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate două povestiri de Dana Gheorghiu, *Vanda și Iuliș*. □ Gheorghe Pârja, în *Convorbiri incomode*, semnează un interviu cu scriitorul canadian Stephen Henighan. □ Selecție lirică Cristian Botez. ■ Ion Pachia Tatomiurescu publică cea de-a patra parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* sunt publicate, cu titlul *Bêl și Zébuth* fragmente din volumul de debut al lui Laurence Vieille, în traducerea Gabrielei și a lui Constantin Abăluță. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *Balansoarul de pe terasa părăsită* de Christian Morgenstern. □ Alina Boboc, în *Thalia. Oameni de altădată* semnează o cronică dramatică la *Idolul și Iona Anapoda* de G.M. Zamfirescu, pusă în scenă la Teatrul Național. □ Adrian Dinu Rachieru, în *De dincolo de Prut*, îi creionează un portret literar lui Nicolae Popa, a cărui poezie este analizată în *Textualismul temperat: Nicolae Popa*. □ Este publicată o listă ce cuprinde noii membri ai Uniunii Scriitorilor din România, printre aceștia numărându-se Doina Jela, Gheorghe Filip, Doina Ruști, Ștefania Coșovei, George Geacăr, Florina Ilis.

• [„Revista 22”, nr. [10] (835)] Tania Radu, în *Un condei de rasă*, semnează o recenzie a debutului editorial al Ștefaniei Mihalache, *Est-falia*, (Ed. Paralela 45, 2004), considerat unul dintre cele mai bune debuturi ale editurii din acest an: „Ceea ce rămâne după lectură sunt, în mod paradoxal, mai degrabă idei decât scene de roman. De aceea sunt tentată să spun că talentata Ștefania Mihalache nu e hărăzită carierei de prozatoare. (Ce-i drept nici celei de fotomodel, despre care Gh. Crăciun face o inexplicabil de lungă paranteză introductivă în prefață). I s-ar potrivi mai degrabă un tip de eseu literar prea puțin reprezentat la noi (Livius Ciocârlie), prozatorii cu boșă eseistică eșuând în genere în uscăciune (cazul Ivasiuc). Aș vedea-o mult mai bine trăind literatura decât scriind despre

viață. Dar salut cu bucurie un condei de rasă, prin care se mai schimbă puțin compoziția supărător de turbure a prozei din ultimul val”.

9 martie

● [„Cultura”, nr. 12 (64)] Editorialul semnat de Daniel Cristea-Enache este intitulat *Morișca Mihăieș*: „În loc să fie o morișcă de argumente, dubletul publicistic al lui Mircea Mihăieș e o morișcă de insulte. A greși este omenește; dar obstinția aceasta ridicolă depășește marginile înțelegerii. Există o cale pentru «polemist» de a se salva, în al treisprezecelea ceas, din mlaștina în care singur a intrat. Să-i prezinte public, bărbătește, fără ironii dâmbovițene, scuze lui Ion Ianoși”. □ În *Revista revistelor*, C. Stănescu prezintă numărul 11/2005 al revistei „Kitej-grad”. ■ În *Cultura Politică* Adrian-Paul Iliescu scrie despre *Riscurile vehemenței*, plecând de la controversa Mircea Mihăieș – Ion Ianoși și ajungând la „cazul Eliade”: „Controverse recente din revistele noastre culturale, revigorate mai ales de atacurile vehemente îndreptate de Mircea Mihăieș împotriva lui Ion Ianoși, readuc în centrul atenției problema vehemenței și a consecințelor ei. O luare de poziție foarte recentă, dintr-o revistă care își asumă programatic caracterul dilematic al situațiilor (deci, implicit, și inadecvarea virulențelor), semnaleză limpede una dintre aceste consecințe: pericolul instalării unui cerc vicios al violențelor reciproce – incriminările brutale vor provoca alte incriminări, poate și mai brutale, de sens opus. Este incontestabil: vehemența naște vehemență, violențele de discurs se cheamă una pe alta, își răspund și se hrănesc mutual, conducând la încătușarea întregii dezbateri publice într-o plasă de ghimpi. [...] O asemenea execuție nu cred că i se face azi lui Mircea Eliade, care este unanim respectat și (uneori) chiar idolatrizat, deci calificativul în cauză nu este îndreptățit. Dar dacă, în cazul lui Eliade, pare nepotrivit să se vorbească despre «demascare», în schimb nu este deloc nepotrivit ca termenul să fie aplicat articolelor scrise de Mircea Mihăieș la adresa lui Ion Ianoși. Motivul este foarte simplu: nici un om cu capul pe umeri nu contestă valoarea de scriitor, eseist și istoric al religiilor a lui Mircea Eliade, nimeni nu îi atribuie celebrului autor român crimele comise de legionari; poate doar propagandiștii proletcultiști să o fi făcut în anii ‘50, dar ei nu mai sunt, din fericire, în scenă și nu cred că îi mai citește cineva”. □ În *Cultura Literară*, Bogdan Crețu semnează *Antiutopia mântuirii*, analizează a romanului lui Tudor Arghezi, *Cimitirul Buna-Vestire*, reeditat recent la editura Corint. ■ Constantin Coroiu scrie despre *Jurnalul unui „apatrid”*, în a doua parte a prezentării volumului *Un altfel de jurnal (1973-1981)* de Matei Călinescu (Polirom, 2006). ■ Cristina Balinte semnează o recenzie a volumului *Evangelhiștii* de Alina Mungiu-Pippidi (C.R., 2006): „Este dreptul autoarei de a vedea istoria evanghelică în felul în care și-l dorește, creând o lucrare de imaginație. Numai că din convenția personală pe care o adoptă nu pot fi excluse trimiterile la o lectură în cheie pur literală a textelor din Noul Testament. Din nefericire, aceasta se profilează superficială și purtătoare de confuzii care trec dincolo de scuza

ficțiunii individualizate. [...] *Evangheliștii* poate fi o reușită «piesă despre rolul intelectualului din toate timpurile, de a imagina o istorie mai bună și mai coerentă decât a fost», «un exercițiu de deconstruire a construcției [sic!] sociale a unei religii», «o piesă despre propagandă», direcții de stadiu privilegiate de autoare, însă în raport cu literatura biblică nu are decât aspectul unei scrieri greșite și încurcate, o joacă derizorie pe teme care presupun mult prea multă adâncime a spiritului”. ■ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion dedică o analiză primelor două volume din scrierile lui Titu Maiorescu, apărute în seria „Opere fundamentale”, sub îngrijirea lui D. Vatamaniuc. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodusă poezia *Țigani ursari* de Radu Gyr. ■ Andrei Terian semnează cea de-a doua parte a analizei *Desant brașovean*, prezentând o serie de romane apărute la editura Aula din Brașov. □ Teodora Dumitru, în *Frânghie și soap-opera*, semnează o recenzie a romanului lui Paul Bailey, *Kitty și Virgil*, „traducere de Irina Horea” (Minerva, 2005). ■ Claudiu Komartin, în *Life studies de Lipova*, prezintă volumul de versuri *arta scalpării* de t.s. khasis (Ed. Vinea, 2005): „După debutul cu *arta scalpării*, t.s. khasis este deja o voce importantă a generației noastre. Un poet excelent care debutează cu o carte ce nu va naște o mică oaste de epigoni cum s-a întâmplat cu auto-pensionatul Ianuș, și nici nu va primi laudele, premiile, recunoașterea pe care le merită. Dar, cu *arta scalpării*, Tudor Sergiu Cașiș a devenit unul dintre poeții mei preferați”. ■ Dana Ionescu semnează *Nimic despre formule*, prezentare a volumului *Despre viața și dispariția broaștelor mele țestoase. Poeme (2003-1968)* de Constantin Abăluță, „cuvânt înainte Nicolae Manolescu, prefață Sorin Alexandrescu” (Ed. Vinea, 2004): „Cu aproape doi ani în urmă, s-a editat la Vinea această consistentă și atipică antologie, ce ne poartă dinspre prezent spre trecutul artistic al unui poet contemporan greu de plasat într-un sertar anume al poeziei noastre. Cum era de așteptat, comentariile despre această importantă apariție nu s-au prea înghesuit în paginile revistelor culturale. Ar fi, pe de o parte, existența socială discretă și elegantă a poetului. Ar fi, pe de cealaltă parte, dificultatea criticilor de a plasa poezia lui Constantin Abăluță în vreun segment al discursului contemporan. Și ar fi mai ales lungul drumul al unei conștiințe artistice – de aproape 4 decenii – în care au fost puține variabile. [...] Ceea ce se compune în cele aproximativ 20 de volume publicate din 1964 încoace este o autentică forță de a nu știrbi libertatea supremă a identităților care circulă liniștit în textele sale și de a sta aproape de o obiectualitate pe care își clădește plonjările metafizice, mai directe în primele volumele”. □ Smaranda Voicu scrie despre volumul de versuri al Andrei Rotaru, *Într-un pat sub cearșaful alb* (Ed. Vinea, 2006), în *O doamnă care poartă corsete în pat*. □ În *Cultura Istoriei*, Adrian Niță semnează *Adeziunea la extremism – teme și motivații*, text în care prezintă și analizează o serie de detalii biografice despre Constantin Noica. □ Ion Pop semnează un portret literar intitulat *Romulus Vulpescu și jocul cu poezia*. □ În *Ars Combinatoria* Cornelia Maria Savu scrie despre *Premiile altora*, prezentare

a activității Fundației Culturale Libra. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* se discută pe larg despre cronică lui Cătălin Avramescu, publicată în revista „22”, despre volumul lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*, apărut la Humanitas. Tot aici este reprodus un *Protest* semnat de „un grup de membri ai societății civile” cu privire la atacul lui Mircea Mihăieș împotriva lui Ion Ianoși.

● [„**Observator cultural**”, nr. [10] 311 (40)] În *Informații. La zi* este publicată o notă despre organizarea Bookfest de către Asociația Editorilor din România. „Potrivit protocolului semnat de opt asociații reprezentând editorii și difuzorii de carte, Fundația Artexpo și Uniunea Scriitorilor, ediția din 2006 a Târgului se va numi Salonul Cărții București – Bookfest și va fi organizată de AER, iar profitul net realizat de organizator va fi donat unei organizații non-profit cu denumirea provizorie de Casa Cărții, ce va fi înființată pentru a organiza salonul în următorii ani, precum și standul României la târgurile internaționale de carte”. □ Se anunță organizarea Festivalului „Primăvara poezilor/ Le Printemps des Poètes”, în perioada 6-11 martie, cu detalii despre evenimentele din cadrul acestei manifestări. □ Notă despre participarea Anei Blandiana, în perioada 9-19 martie, la o serie de evenimente care îi sunt dedicate, în Israel, „organizate cu sprijinul ICR Tel Aviv, în parteneriat cu instituții din țara gazdă”. □ Notiță în care se anunță că „TNB va relua, începând de duminică, 12 martie, la Sala Atelier, o inițiativă culturală «uitată» de 75 de ani: Conferințele Teatrului Național. Inițiate de Ion Marin Sadoveanu, cu titlu experimental, conferințele au fost consemnate de cronicarii vremii drept adevărate bijuterii de spirit. Ele au avut un singur conferențiar din 1931 până în 1958, când au fost întrerupte de regimul comunist. Potrivit TNB, în formula nouă, personalități culturale vor susține, pe rând, în fiecare dimineață de duminică, la Sala Atelier, câte o conferință pe teme fierbinți ale culturii și civilizației contemporane”. □ Se anunță participarea scriitorilor Cecilia Ștefănescu și Cătălin Dorian Florescu la ediția din acest an a Târgului de Carte de la Leipzig. „Evenimentul include unul dintre cele mai mari festivaluri literare din Europa, intitulat *Leipzig liest/ Leipzig citește*. [...] Un alt program din cadrul Târgului de Carte de la Leipzig se intitulează *Kleine Sprachen, grosse Literaturen/ Limbi mici, literaturi mari* și va cuprinde anul acesta prezentarea volumului *II Elegii* de Nichita Stănescu de către scriitorul și traducătorul Dieter Schlesak și istoricul literar Peter Motzan. Organizator este Institutul Cultural Roman din Berlin. Seria *Limbi mici, literaturi mari* a fost lansată în 2003 de cinci instituții culturale din Berlin și cunoaște, la rândul său, o extindere la această ediție”. □ Prezentarea participării Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova, în perioada 14-18 martie, la cea de-a șaptea ediție a Festivalului Shakespeare de la Bath, unde va juca *A douăsprezecea noapte*, în regia lui Silviu Purcारेte. □ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat scrie despre *Alain Gavriluțiu, un debutant pentru „Plânsul lumii”*, o recenzie negativă a volumului de debut în proză al acestuia, *Nu toată iarba e la fel* (Humanitas, Colecția „Proza debut”, 2005): „Proza din *Nu toată iarba e la fel* se sprijină pe pactul autobiografic și pe intenția de a ilustra revoltele,

tulburările, indeciziile unei generații, experiențele ei *hard*, de la ritmurile înnebunitoare ale rockului până la extazul etilic, halucinogen sau erotic. Nimic nou. Subiectul riscă să plictisească. Gama voluptăților perverse amintite de naratorul debusolat nu e câtuși de puțin bogată. Cele mai «tari» secvențe l-ar lăsa rece chiar și pe un pudibond, într-atât sunt de neverosimile. În ciuda tuturor eforturilor, Gavriluțiu nu excelează nici măcar în registrul scabrosului. Mizerabilismul său e grotesc, artificial”. □ Ana-Maria Popescu, în *Document și mărturie*, prezintă volumul Simonei Cioculescu, *Printre cărți și manuscrise* (Editura Muzeul Literaturii Române, 2005) Este notată „dubla poziționare a autoarei: între expunerea documentului inedit – deci oferta unui istoric literar care propune obiectiv spre cercetare și receptare o serie de inedite despre scriitori și epoca lor, transcriindu-le așa cum sunt în original – și, pe de alta parte, implicarea subiectivă, a, într-un fel, eseistului, care operează o selecție în multitudinea de documente, însoțind manuscrisele de mici și subtile comentarii, de interpretări și sugestii de receptare. Lucru ce umanizează și ne apropie nouă documente de cele mai multe ori depășite, clasate, uitate, dar și riscant, pe de alta parte, volumul putând fi privit ca ușor neunitar din cauza prea marii varietăți”. □ Michael Finkenthal, în *Intersecții*, semnează un portret intitulat *Witacky*, dedicat artistului și scriitorului Stanisław Ignacy Witkiewicz. □ Doina Jela, în *O istorie implicată a comunismului românesc*, prezintă volumul lui Adrian Cioroianu, *Pe umerii lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc* (Ed. Curtea Veche, 2005). □ În *Studii culturale*, Oana Boșca-Mălin scrie despre *Proiectul Giordano Bruno – dincolo de pragul umbrei*, prezentare a volumului lui Nuccio Ordine, *Pragul Umbrei. Literatură, filozofia și pictura în opera lui Giordano Bruno*, „traducere din limba italiană de Corina Anton”, (Editura Institutului Cultural Român, 2005). ■ Monica Spiridon, în *Studii culturale*, publică partea a doua din *Cronica unei morți anunțate: postmodernismul*. Aceasta apreciază că „înainte de orice altceva, postmodernismul a fost un mod de a vedea aflat în dioptriile noastre, semnele sale de manifestare cele mai pregnante fiind de găsit cu precădere în studiile despre postmodernism. Dar nu s-a schimbat radical și modul nostru de a vedea în ultimul timp? Producția culturală a noilor medii – așa-numita realitate mediagenică, realitatea virtuală, hipertextul – a necesitat brevetarea unor noi categorii analitice. Încercarea de recondiționare și de adaptare a vechilor concepte postmoderne n-a dat rezultat, deși câțiva dintre foștii pontifi ai deconstrucției au încercat să se reconvertească în profeți timpurii ai acestui tip particular de cultură. [...] Conform uneia dintre figurile-cheie ale culturii Avant-Pop – un succesori declarat al postmodernismului – «cei mai mulți dintre practicantii timpurii ai Postmodernismului care au ajuns la conștiința maturității în anii cincizeci, șaiszeci sau șaptezeci timpurii au încercat din răspuțeri să se țină departe de linia întâi a noii și puternicei realități mediagenice, care devenea rapid scena celor mai intense schimburi sociale. Postmodernismul s-a văzut pur și simplu antrenat de motorul mediilor populare, care până la urma l-a ucis. Iar din rămășițele sale s-a născut

Avant-Pop-ul» (Mark America, Lance Olsen, *Manifestul Avant-Pop*). La o analiză atentă, efortul de a identifica noi tipare de semnificație în literatura electronică, numită de unii postmodernă, poate fi considerat ultimul episod al unor căutări la fel de vechi ca și cultura europeană. [...] Într-un fel, Postmodernismul a fost o Apocalipsă, o judecată finală a tuturor tradițiilor. În sfera producției simbolice, sfârșitul de secol și de mileniu a accentuat dramatic acest sentiment eschatologic. După moartea anunțată a Postmodernismului, după penitența sa inevitabilă, va începe în mod sigur altceva”. □ Doru Mareș, în *Info teatral. S.KI. Pályaudvar*, scrie despre piesa dramaturgului maghiar contemporan Nagy András, *Gara Anna Karenina*. ■ În *Instituții culturale* se anunță publicarea, în premieră, în paginile revistei a *Proiectelor finanțate prin AFCN*, cu mențiunea că „Administrația Fondului Cultural Național anunță rezultatele primei sesiuni-pilot de finanțare a proiectelor pentru următoarele 8 domenii: Activități muzeale, Arte vizuale și arhitectură, Dans, Management cultural și formare profesională, Muzică, Teatru, Patrimoniu cultural național, Patrimoniu imaterial”. □ În *Info internațional* se anunță că „peste șase milioane de cărți, documente și alte opere culturale vor fi disponibile, în următorii 5 ani, în cadrul unei biblioteci digitale europene – a anunțat, joia trecută, Comisia Europeană. Pentru realizarea proiectului, lansat în 2005, Comisia va cofinanța crearea unei rețele paneuropene de centre care vor întocmi versiunile digitale ale operelor. Aceste centre se vor baza pe bibliotecile naționale ale statelor membre. Ambiția Bruxelles-ului este ca, până în 2008, două milioane de cărți, filme, fotografii, manuscrise și alte opere să poată fi accesate prin intermediul bibliotecii digitale europene. În 2006, Comisia își va prezenta strategia de înființare de biblioteci digitale consacrate conținutului științific și universitar, urmând să abordeze și problema gestionării drepturilor de proprietate intelectuală în era informatică”. □ În *Arte* se anunță că „«Observator cultural» propune o dezbatere publică despre fenomenul artistic contemporan”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction*, prezintă romanul *Cicatricea* de China Miéville, apărut la editura Tritonic. □ În *Revista presei* este prezentat suplimentul de *Stil. Arte. Timp liber* al săptămânalului „Prezent”, condus de Dan Turturică, „în care paginile de cultură alternează cu cele tip *people*, spre satisfacția intelectualului preocupat nu numai de receptarea operei lui Norman Manea în România (vezi interviul luat de Cosmin Țupa scriitorului român), ci și de aspectul propriei danturi [...]. Suplimentul reunește semnăturile unor tineri scriitori, de la Adrian Schiop, Bogdan Iancu și Mihai Iovănel la deja citatul Cosmin Țupa (alias poetul Răzvan Țupa)”. De asemenea, este criticat primul număr pe 2006 al revistei „Dacia literară”, și, în special, interviul luat de Lucia Dărămuș lui Matei Vișniec, care e „e chinuit și nu se leagă. Întrebările sunt prea lungi, încâlcite, conținând tot felul de teorii și panseuri stupidele, formulate pe un ton nefiresc și oficial-festivist, cam ca la manifestările de cămin cultural de odinioară”. În ansamblu, se apreciază că „[...] revista are aceeași compoziție eterogenă, e inegală, prăfuită și plină de situații care evidențiază din belșug umorul involuntar”. □ În *Supliment*,

cu titlul *Piese de teatru nou*, este reprodusă „cea mai bună piesă a anului 2003”, *Crize sau Încă o poveste de dragoste* de Mihai Ignat.

10 martie

● **[„România literară”, nr. 10]** În *Istoria critică a literaturii române*, N. Manolescu publică un portret literar dedicat lui Garabet Ibrăileanu. Acesta consideră că „deși uneori insuficient de limpezi, poate și din cauza oralității expresiei, distincțiile lui Ibrăileanu se numără printre foarte rarele idei fertile din teoria literară românească, așa cum vor fi cele ale lui Vianu despre dubla funcționalitate a limbajului ori cele ale lui Călinescu despre critică și istorie literară ca două fețe ale monedei. Nu e puțin lucru. Fără cultura solidă a lui Lovinescu (iată, revin la comparație) și fără a-l concura în rolul de formator al modernismului, dând chiar, mai ales după război, impresia de *vieux bonnet*, Ibrăileanu are o inteligență mai vioaie ideologic și este mai spontan în preferințele ori în dezgusturile sale, ceea ce-l face simpatic și atunci când greșește”. ■ În rubrica *Actualitatea*, Mircea Mihăieș, scrie, în „*Contrafort*”, *Gulagul de hârtie*, abordând subiectul „corectitudinii politice” în ambientul literar, în special în cazul lui Mircea Cărtărescu. Autorul susține că „Mircea Cărtărescu a fost util centrelor de propagare a corectitudinii politice atâta vreme cât era băiatul cuminte, talentat, cu popularitate «de nișă». În clipa când vânzările cărților sale au început să sporească dincolo de orice închipuire, placa a fost schimbată cu violență: a devenit și el un «boier al minții», un «prostituat» ce și-a convertit aparițiile publice în stratageme comerciale. Într-un cuvânt, a devenit un fel de escroc, total lipsit de talent, numai bun de pus pe listele negre ale manipulatorilor de opinii”. Concluzia este că „împărțirea culturii române pe criterii de ideologie și de apartenență la grupuri de presiune a făcut mult rău și în trecut. Invidioșii s-au solidarizat întotdeauna cu ușurință. Oricine iese din rând, oricine sfidează (chiar fără să-și propună) poncifele corectitudinii politice e condamnat și pus în spirt în borcanele unui nou Muzeu Antipa al resentimentelor mediocrității. Cu atât mai jalnică e astăzi însumarea de atacuri la baionetă, când întregul câmp cultural e primejduit. Faptul că o serie de autori continuă să aibă succes nu poate fi iertat cu nici un chip: cum adică, să fie citit Cărtărescu de toată lumea, când pe mine nu mă citește nimeni?! E posibil așa ceva?! Doar ieri eram cu toții debutanți, eram la fel de buni și la fel de lăudați de critică! E clar, s-a prostituat, a coborât ștacheta de dragul gologanilor! Propozițiile de mai sus n-au fost rostite *tel-quel* de niciunul din cei care l-ar vrea pe Mircea Cărtărescu în postura de eternă promisiune, de veșnic adolescent gata să debuteze. Dar ea a fost gândită, cu siguranță, de toții meschinii pentru care speranța că Mircea Cărtărescu ar putea fi deposedat de cititori are tragismul suferinței impotentului ce visează la un act erotic la care nu mai are acces”. ■ În *Lecturi la zi: Being Frida Kahlo*, Tudorel Urian scrie despre volumul de debut al Andrei Rotaru, *Într-un pat sub cearșaful alb* (Ed. Vinea, 2005), volum considerat a fi „unul greu de clasificat, fără corespondent în poezia ultimei generații

și nu numai. El nu poate fi luat nici drept o biografie poetică a Fridei Kahlo, nici drept expresia poetică rezultată din contemplarea tablourilor acesteia, deși conține elemente care pe anumite tronsoane ar putea susține ambele piste de lectură. Andra Rotaru merge mai departe. Ea intră în pielea Fridei Kahlo, încearcă să îi ghicească durerile (inclusiv cele fizice), spaimetele, angoasele, speranțele și, în final, ajunge să privească lumea cu ochii pictoriței mexicane. Este o manieră tipică postmodernă de deconstruire a unui personaj (real – biografia Fridei Kahlo; fictiv – personajul Frida în viziunea Salmei Hayek, pentru mulți, inclusiv autorul acestor rânduri, principala referință; artistic – tablourile Fridei, intuițiile și judecățile rezultate din contemplarea lor) și reconstrucție a sa cu mijloace poetice. Într-un fel, cartea Andrei Rotaru se înrudește cu cele două volume *Caragiale* ale lui Șerban Foarță. [...] Destul de excentrică în peisajul liric actual, poezia Andrei Rotaru din volumul *Într-un pat sub cearșaful alb* este un subtil *clin d'oeil*, o invitație la un dialog cultural, adesea implicit, un spațiu de meditație care se cere completat cu imaginația, cunoștințele, sensibilitatea și, nu în ultimul rând, inteligența potențialului cititor”. ■ Alex. Ștefănescu, în *Critică literară, O carte pe săptămână: Comedia literaturii*, prezintă primul volum din *Viața literară* de Dan C. Mihăilescu (Ed. Fundației Pro, 2005): „Idea de a face sistematic o cronică a vieții literare i-a venit lui Dan C. Mihăilescu în momentul când Horia-Roman Patapievicu i-a cerut să scrie orice pentru revista sa, «Idei în dialog». După cum mărturisește el însuși, de mult își dorea să cuprindă într-o cronică tot ce ține de existența scriitorilor și nu numai comentarii asupra câte unei cărți. La îndemnul comprehensiv al lui Horia-Roman Patapievicu (care și-a dat seama probabil că oricum – indiferent cât de precisă ar fi solicitarea – originalul critic și istoric literar tot ar ieși din cadrul rubricii convenite), a dat curs acestei vechi tentații. A rezultat astfel rubrica – citită cu delicii de toți iubitorii de literatură – *Viața literară*. Iar după un an (și ceva) textele scrise lunar pentru revistă au apărut și într-un volum (cel pe care îl avem acum în vedere), intitulat, după adăugarea unei căciulițe pe un a (modificare aparent insignifiantă, dar cu schepsis), *Viața literară*. [...] Această înregistrare atotcuprinzătoare a opiniilor curente [...], departe de a fi expresia unui relativism radical, exprimă setea de spectacol a lui Dan C. Mihăilescu, ca și excepționala sa capacitate de înțelegere a omenescului. Nici un critic literar de la noi nu mai are o asemenea receptivitate față de viață (fie ea și literară) și un asemenea talent de poliglot al limbii române (pentru a folosi o inspirată formulă a lui Nichita Stănescu). Dan C. Mihăilescu este un superprozator capabil să facă personaje de neuitat din toți contemporanii săi, inclusiv din cei care se îndeletnicesc cu crearea de personaje”. ■ În *Comentarii Critice: De pe altă planetă*, G. Dimisianu scrie o recenzie la volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2005), despre care afirmă că „este mai aproape de perspectiva romancierului [...] decât de aceea a istoricului literar, atunci când procedează în felul arătat, adică topind bibliografia în reconstituire. Și cu atât mai mult este astfel atunci când își propune să fixeze «clipa trecătoare și să reconstituie

efemerul», operațiuni care, duse la capăt, îi produc bucurie: «M-am bucurat când am văzut că se poate reconstitui și efemerul: norii, culoarea cerului, ploaia, sau presiunea atmosferică a unei zile de mult trecute»». □ În *Literatură*, Paul Aretzu publică poemul *Cartea cu anluminură*. ■ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Cântec*. □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu semnează un fragment extras din volumul *Răvașe din Kamceatka* (Ed. Allfa, 2000), intitulat *Pe Obi, pe Irtâș... (variantă) (După Omicron, corespondentul agenției Celesta)*. ■ Cosmin Ciotloș, în *Literatură: Sine qua non-ul occidental*, scrie despre volumul lui Andrei Codrescu, *Miracol și catastrofă*, retranscrierea unui dialog online cu Robert Lazu, apărut la Editura Hartmann: „redactate direct în limba română (fără cusururi majore, dacă exceptăm câțiva *false friends*) și deparazitate de vreun fel de tezisme, răspunsurile lui Codrescu se citesc sub o anumită tensiune a atenției și a încântării care le imunizează față de eventuale, vagi, prejudecăți dogmatice. În vreme ce întrebările lui Lazu vin asiduu, pasionat (și nu arareori polemic) replicile, ample, se succed pe oricâte claviaturi, disjuncte chiar, fără suportul predeterminat al vreunei ideologii. Deși subiectele devin adesea delicate (de la religie până la opțiuni politice), Codrescu își asumă riscul unor poziții constant imprevizibile, chiar șocante. [...] *Miracol și catastrofă* ne apropie discret de o lume cu care întâi ne seduce: America mobilă și echilibrată din viața (și mintea) unui poet, înainte de toate, puternic. Nu e deloc exclus ca, adăugând argumentul valorii (certe), istoria literară să facă măcar câțiva pași în tandem – tacit și furtiv – cu legile firești ale promovării. De dragul unui autor de care canonul, dacă există, nu se poate lipsi...”. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Critică literară, Cartea Românească: Unde fugim de-acasă*, cu ocazia dispariției prozatorului Sorin Stoica la doar douăzeci și șapte de ani, analizează romanul acestuia, apărut în 2002, *Dincolo de frontiere*, considerând că este „unul dintre cele mai bune romane ale tinerei generații: ca problematică propriu-zisă și ca scriitură”. □ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu, în *Formal și informal*, publică o amplă prezentare a volumului de versuri al lui Liviu Georgescu, *Orologiul cu statui* (Ed. Dionis, 2004), apreciind că „degajată, mai-mult-decât-degajată, scriitura lui Liviu Georgescu se învecinează, pe una din laturile sale, cu avangarda. Se află într-însa o năzuință a eliberării de conveniențe precum ridicarea unui zăgaz ce dă drumul euforicului flux asociativ, un flux puternic, în stare nu doar a înlătura toate piedicile ci și a antrena materiale eterogene, a-și contura identitatea cu ajutorul acestora. Un vertij vizionar biruitor în pofida oricăror reguli, preconcepții, delimitări. Stihialitatea imaginarului pare *sans rivages*. Și totuși o asemenea poetică dezlănțuită tânjește după formă. În pliurile referențialității sale expansive se pot găsi notele unui ideal formal acut, matematizant”. ■ În *Istorie Literară: revanșa unui „marginal”*, Ion Simuț analizează ediția critică a *Operele* lui Sorin Titel, îngrijită de Cristina Balinte (Ed. Fundației Naționale pentru Știință și Artă – Ed. Univers Enciclopedic, 2005, volumele I și II) aceasta fiind considerată „foarte bună în toate compartimentele, prin calitățile ei documentare, critice și istorico-literare, de însumare a

operei epice și de înregistrare a receptării ei în timp”, apreciind că prin intermediul acestei lucrări se „contribuie într-un mod decisiv la fixarea unui loc al lui Sorin Titel din ce în ce mai sigur și la situarea lui adecvată în istoria literaturii române postbelice”. ■ În *Interviurile României literare* Simona Vasilache discută cu Florina Ilis, prozatoarea răspunzând la întrebări legate de propria tehnică scriitoricească, discută despre planurile ei viitoare, despre piața de carte, despre subiectele alese pentru romanele sale, despre relevanța biografiei în literatură. În această ultimă problemă, F. Ilis răspunde: „Evident, un scriitor nu poate fi complet detașat de ceea ce scrie și, într-un mod tainic, ceva din biografia sa se strecoară și în paginile cărților pe care le creează. În funcție de temperamentul personal, acesta va decide cât și cum să arate cititorilor din personalitatea sa. În ceea ce mă privește, poate că o anumită pudoare mă împiedică să vorbesc direct despre mine, de altfel, nici despre scrisul meu nu vorbesc prea mult. E ca și cum aș povesti despre cele mai intime lucruri, despre dragoste, de pildă. În al doilea rând, eu nu mai cred în literatura subiectivă, în literatura eului. Astăzi se înțelege prin autenticitate a-ți povesti în detaliu toate experiențele începând din fașă și până în clipa povestirii. [...] Biografia este importantă în scris, dar, în viziunea mea, nu poate constitui singurul element pe care să se construiască un roman. Dacă cineva n-a trăit experiențe interesante sau unice și are totuși un talent excepțional la scris, să nu mai scrie?!”. □ În *Literatură*, Cristian Gava publică poeziile *Copacul timpului, Imagini de toamnă, Clipele Clepsidrei, Armură veche, Nocturnă, Zile din jurnal, Cu brațe obosite, Zbor imprevizibil*. □ În *Arte, Cronică dramatică*, Marina Constantinescu semnează o cronică la piesa *Molly Sweeney* de Brian Friel, pusă în scenă la Teatrul Bulandra. ■ În *Correspondență din Bratislava*, Libuša Vajdová scrie *Încă o dată despre Adrian Marino*, rememorând momentul în care l-a cunoscut pe acesta, la începutul anilor ‘80. ■ În *Meridiane* este inserată o *Avanpremieră editorială, respectiv Rilke – Țvetaieva – Pasternak. Roman epistolar – 1926*, volum aflat în curs de apariție la Editura „Idea Europeană”, traducerea aparținându-i Janinei Ianoși. □ În aceeași rubrică este publicat poemul lui Ghenadi Aighi, *Vară cu îngeri*, în traducerea Margaretei Șipoș, fiind însoțit și de o prezentare bio-bibliografică. □ Tot aici, în *Abulnix*, este publicată o prezentare bio-bibliografică a prozatorului american Benjamin Kunkel, al cărui roman de debut, *Nehotărâre*, a fost un enorm succes. □ Se dau detalii despre cariera scriitorului argentinian Hernán Casciari, activitatea acestuia desfășurându-se în special în mediul online. □ Notiță despre romanul *Cum poți să fii francez?* al scriitoarei iraniene stabilite în Franța Chahdort Djavann. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ Rubrica *Ochiul magic*, susținută de Cronicar, conține, sub titlul *Primăvara anchetelor...*, o amplă trecere în revistă a diverselor anchete de interes literar prezente în varii publicații. Numărul 110 din „Dilema veche”, cu tema *Succesul în cultură*, pune în prim plan întrebarea „Ce i-o face pe intelectuali să se certe?”, la alcătuirea acestui dosar participând Ciprian Mihail, Dan Lungu, Radu Pavel Gheo, Radu Paraschivescu,

Monica Botez, Robert Șerban ș.a., iar la „Succesul, la mijloc de rău și bun” participă, printre alții, Gabriela Adameșteanu, Ștefan Agopian, Emil Brumaru, Mircea Cărtărescu Radu Cosașu, Matei Vișniec ș.a. Același tip de anchetă este prezentă și în „Cuvântul”, cu titlul *Cum poate fi un intelectual popular?* Participă Cristian Tudor Popescu, Liviu Antonesei, Marta Petreu, Ana Blandiana. Se notează că în numărul 53 al „Observatorului cultural” s-a încheiat dezbaterea care a avut ca temă jurnalismul cultural, fiind consemnate aici răspunsurile lui Florin Dumitrescu, Gheorghită Aurelian Ion, Cristian Tabără, Constantin Vică. □ Se anunță apariția, începând cu luna martie, a revistei „aLititudini”, director editorial fiind Ion Bogdan Lefter.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [10] 66] Notă de prezentare a volumului de versuri *Silabe omnivore* de Ioana Ieronim, apărut la editura LiterNet. □ Doris Mironescu, în rubrica sa, *Lecturi întrerupte*, semnează textul *Nu mă tem, stimabile, de întreruperi...*, o prezentare a conținutului și scopului acesteia: „«Lecturile întrerupte» desemnează toate acele cărți pe care le las de mult timp neterminate din atâtea motive, majoritatea exterioare cărților înseși, care n-au, săracele, nicio vină. Mult prea des mi se întâmplă să abandonez o lectură mie prețioasă pentru o alta, mai urgentă. Cronicile de carte nouă publicate în varii reviste, de obicei ieșene, mă îndepărtează uneori de la ceea ce aș citi, poate, cu mai multă plăcere. În cazul meu se manifestă de timpuriu oboseala de literatura română pe care un cronicar mult mai respectabil, Dan C. Mihăilescu, o mărturisea acum ceva vreme. Poate e doar o fază trecătoare. Totuși, mă simt mai bine știind că aș putea scrie și despre altceva decât «noile apariții», pentru că, totuși, o traducere nouă din Flaubert nu se tipărește chiar în fiecare an. Iar o pagină din Samuel Beckett îmi poate spune mai mult decât, să zicem, un volum de Gellu Dorian”. ■ Luminița Marcu semnează o recenzie la volumul Anei Selejan, *Trădarea intelectualilor; Reeducare și prigoană*, ediția a II-a (C.R., 2005): „Reeditarea primelor două studii în ordine cronologică ale Anei Selejan e un bun prilej de meditație și poate genera dezbateri. Pe deasupra, avem în față o ediție făcută cu mult profesionalism, cu note atente, cu indice de nume, cu tot ce ar trebui să ne ușureze o viitoare investigație. În ciuda libertății, a accesului la documente și a sâmburelui de interes aproape filosofic pe care ar trebui să-l stârnească acești ani de la începuturile comunismului, am senzația că nimeni nu prea se înghesuie să revină arheologic acolo. Deși, cred eu, ar fi și un bun prilej de a capta interesul publicului străin, pentru că acești ani exemplari din punct de vedere totalitarist ne reprezintă cel puțin tot atât de original ca ingredientele bucătăriei tradiționale... E o originalitate amară, dar n-o putem nega. Doar, eventual, uita”. ■ Se anunță acordarea premiului literar „Walter Hansenclever”, oferit de către Societatea Walter Hansenclever din Aachen, Hertei Müller. □ Șerban Foartă semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XIV)*. ■ Este anunțată lansarea romanelor *Mașa și extraterestrul* de Nichita Danilov la librăria Cărturești și *Zogru* de Doina Ruști la Muzeul Literaturii Române. □ Notă de prezentare a *Jurnalului* lui Sorin Stoica (Polirom,

colecția „Ego-grafii”). □ Notă de prezentare a *Jurnalului* lui Chuck Palahniuk, „traducere din limba engleză de Mihai Chirilov” (Polirom). □ În *Spectacolul săptămânii* Oana Stoica semnează o cronică dramatică a piesei *Henric al IV-lea* de Luigi Pirandello, pusă în scenă la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar David Lodge.

11 martie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [10] (809)] Adrian Papahagi semnează un eseu pe tema mecenatului cultural, al șaselea din această serie, în *Humphrey, Bodley, Pembroke sau despre mecenat*. ■ În *Cronica literară*, Teodor Vârgolici scrie despre *Memoriile Luciei Demetrius*, volum apărut la editura Albatros: „Așa cum relevă Gabriel Dimisianu în excelenta sa prefață analitică, Lucia Demetrius a întreprins o «reconstituire a trecutului care exclude fabulația», păstrându-se în sfera adevărului, mărturisit cu sinceritate, din perspectiva propriei sale înțelegeri. Memoriile, argumentează Gabriel Dimisianu, «îl vor interesa pe cititor și prin dimensiunea lor subiectivă, prin felul propriu al autoarei de a vedea lumea din jurul ei, de a reacționa într-o împrejurare sau alta dictat de sensibilitatea, de firea ei, ca și de formația ei morală și intelectuală»”. ■ Bogdan Crețu prezintă volumul lui Șerban Foarță, *Honorificabilitudinitibus*, apărut la editura Brumar: „Atunci când se hotărăște să-și adune în volum textele așa-zicând jurnalistice, pe care le-a publicat cu spor vreme de mai bine de doi ani într-un cotidian de pe malul Begăi, rafinatul scriitor înțelege prea bine că nu referințele concrete, legătura lor cu contingentul recognoscibil vor stârni interesul, ci aspectul expresiv”. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție semnează *Curajoasa lume nouă (I)*, analiză a romanului lui Michel Houellebecq, *Extension du domain de la lutte*, apărut în 1994. ■ În *Medalion Corin Braga*, cu titlul *Nu cade în sarcina comparatistului sau a literatului să decidă asupra realității și validității unor teorii teologice, metafizice sau psihologice*, este reprodus un dialog între Corin Braga și Robert Lazu. Discuția este axată pe detalierea binomului „arhetip-anarhetip” și pe modul în care acest concept se reflectă în lucrările sale de specialitate. □ Un portret al comparatistului Corin Braga este semnat tot de Robert Lazu în *Dileme asupra metodei*.

14 martie

● [„Dilema Veche”, nr. 10 (111)] Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță publică poemul *Tiresias*. □ Andrei Codrescu semnează eseu *Un plan pentru New Orleans*. ■ În rubrica *Societate. Din polul opus*, Teodor Baconschi publică *Opus magnum*, comentariu la volumul lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei* (Humanitas, 2005): „Notabilă este, în volumul dlui Florin Țurcanu, și încercarea reușită de a-l situa pe Eliade în istoria istoriei religiilor. [...] Cred că lucrarea dlui Florin Țurcanu mai are un merit: acela de a calma – să sperăm că definitiv – disputele româno-române

legate de un savant cu care unii se mândresc (encomiastic), în vreme ce alții se rușinează (până la desființarea operei eliadești din motive «ideologice»). Peste tot acest decor pasional și impur, admirabilul efort întreprins de Florin Țurcanu trage o linie pacificatoare: linia adevărului asumat, linia unei umanități care se înțelege pe sine, pentru a se transmuta, alchimic, în ceva mai bun”. □ În *Tema săptămânii*, cu titlul „*Niciun preot nu îl conducea*” este publicat un text semnat de Roland Barthes extras din *Fragmente dintr-un discurs îndrăgostit* în, „selecție de texte și traducere de Adriana Babeți și Delia Șepețean-Vasiliu” (Univers, 1987). □ Radu Cosașu semnează un text cu caracter memorialistic intitulat *O ficționare cu Eliade și Sebastian*.

15 martie

• [„*Lucefărul*”, nr. 10 (734)] În *Acolade*, Marius Tupan semnează eseul *Seninătatea lui Sorescu* în care abordează o serie de aspecte de ordin biografic. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă volumul *Și atunci i-am ars două palme* de Lucian Dan Teodorovici (Polirom, 2004), „ce indică încă o treaptă în evoluția unui prozator vîguros, care, din fericire, n-a prea înșelat, până acum, așteptările nimănui”. □ În aceeași rubrică Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri *Diavol cu coarne de melc* de Spiridon Popescu. □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru face un *Bilanț poetic*, scriind despre volumul de versuri *Indiferența textului* de Ion Beldeanu (Ed. Augusta, Timișoara, 2005). □ Alexandru George, în *Opinii*, continuă textul intitulat *Farmece până la confuzie*, ocupându-se aici de volumul de *Amintiri. Oameni văzui de aproape* de C. Beldie (Ed. Roza Vânturilor, 2005). □ Selecție lirică semnată de Elena Armenescu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* Emil Rațiu semnează povestirea *O fărâșă de pietate*. □ Rubrica *Eseu* conține debutul Aneimaria Oncioiu cu textul *Orwell, Foucault și mecanismele puterii*. □ Poezii semnate de Dumitru Ion Dincă. ■ Ion Pachia Tatomirescu publică cea de-a cincea parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este publicat poemul *Dormitorul* de Attilio Bertolucci, prezentare și traducere de Adrian Popescu. □ Ion Crețu, în *Meditații contemporane*, își dedică articolul *Centenarului Beckett*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *Către natură* de Klabund. □ Adrian Costache, în *Aventuri spirituale*, publică un nou fragment *Din amintirile unui fost scriitor*, ocupându-se aici de *Tema autorului și tema cărții*.

16 martie

• [„*Cultura*”, nr. 13 (65)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Dramaturgia zilelor noastre*: „Oricât ar părea de ciudat, ieri ca și azi, avem cota și vizibilitatea țării noastre. La această realitate mai trebuie să adăugăm și faptul că în literatură, ca și în atâtea alte domenii, impostorii și suplinitorii au ocupat majoritatea spațiilor vizibile. Multe genii fără cărți, multe teorii și sfaturi fără

acoperire în fapte. [...] Dar pericolul fericirii nu a existat și nu are cum să existe nici pentru scriitorul adevărat, care nu are cum să fie mulțumit vreodată, nici pentru cetățeanul care este. Dacă temele romanului sunt aceleași dintotdeauna, accentele, nuanțele, întâmplările aparțin vremii tale. Construiești, așadar, cărțile din cărămizile pe care ți le oferă lumea în care trăiești. [...] În acest context, când țara este o rană vie, ce poate face un scriitor, oricât de firavă i-ar fi vocea? Unii au învins luptând singuri cu un mare imperiu. Să fie prostia agresivă, impostura și manierele balcanice mai puternice decât ne imaginăm? Deocamdată, pentru că vorbim de relația literaturii cu realitatea, ne-am trezit, fără să vrem, figuranți într-o piesă scrisă de Păcală și Tândală în cel mai prost și neinspirat moment al «creației» lor». ■ În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează *Amintiri din ospiciu*, amplă prezentare a materialului intitulat *Din amintirile marelui umorist Ion Băieșu*, publicat în primul număr din 2006 al revistei „Renașterea” din Buzău. Tot aici este amintit și un text memorialistic semnat de Radu Aldulescu în numărul 1/2006 al revistei „Argeș”. Rubrica se încheie cu detalii despre colocviul *Elitele și cultura de masă* din „Revista nouă” (1/2006). ■ În *Cultura Politică* Adrian-Paul Iliescu semnează *Virulența ca straniu obiect de consens*, analiză a publicisticii din perioada interbelică. ■ În *Cultura Literară* Alex Goldiș scrie *Anamnesis și ideologie*, analiză a volumului lui Adrian Marino. *Libertate și cenzură în România. Începuturi* (Polirom, 2005): „Studiul e interesant și din unghiul poeziei lui Adrian Marino. Dacă, până în acest punct, tema de predilecție a ideologului era Europa, *Libertate și ideologie* echivalează cu o «revenire pe solul natal». Cercetătorul se poate întoarce, cultural, «acasă», în măsura în care în conținutul acestui «acasă» începe să se profileze, tot mai mult, ideea Europei”. ■ Sunt anunțate nominalizările la Premiile Radio România Cultural, cu mențiunea că primii laureați sunt Solomon Marcus și Norman Manea. ■ Daniel Cristea-Enache semnează un portret literar intitulat *Nichita Stănescu. Pagini de dicționar*. ■ Claudiu Komartin publică un eseu intitulat *Pentru noutatea literaturii*. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul *Ministru* de N.T. Orășanu. ■ Andrei Terian, în *Cultura Literară*, semnează „*Sunt al inimii timpului strict produs!*”, prezentare a volumului de versuri *Dansează Ianuș* de Marius Ianuș, „prefață de Daniel Cristea-Enache” (Ed. Vinea, 2006): „Trecând peste ridicolul experienței originare a fracturismului, e greu de imaginat ce ar fi devenit poezia lui Marius Ianuș fără acest șoc revelator. Unele speculații putem face totuși pornind de la antologia *Dansează Ianuș*, care reunește, în ordinea editării, cele trei volume «oficiale» ale poetului. Însă nu multe lucruri din evoluția literară a liderului fracturist se întrevăd în *Primele poezii*. Poate de aceea autorul le-a publicat abia în 2004, iar în prefața cărții de atunci (care mai includea și placheta-samizdat *Hârtie igienică*, apărută inițial în 1999) avertiza că «acest volum poate face obiectul criticii literare doar din perspectiva lucrurilor pe care le-am făcut mai apoi». Căci, pe când scria poemele cu pricina, Marius Ianuș era «un adolescent sentimental înfodolit în sârmă ghimpată». Dar, cu toate că versurile

trădează acum un ușor aer desuet, majoritatea poeziilor rezistă încă și, dacă n-ar fi fost semnate de Ianuș, ele ar fi putut asigura succesul oricărui debutant de azi”.

■ Teodora Dumitru, în *Complexul duducii*, prezintă volumul Doinei Ioanid, *Poeme de trecere*, „prefață de Carmen Mușat” (Ed. Vinea, 2005). ■ Dana Ionescu, în *Departee de locșorul cald*, scrie despre *Fetița cu o mie de riduri* de Nora Iuga (C.R., 2006): „Vizibile fiind asumarea fără jumătăți de măsură a scrisului-ca-formă-naturală-de-existență și cruda maturitate a poetei, refuzul în fața constanței –stilistică, imagistică etc. – ne apare ca efect direct. El deschide intrarea spre o lirică reflexivă și autoreflexivă ce nu-și găsește nicicând un locșor cald de unde să nu mai plece. Nu-și găsește o poziție comodă care să ofere totul, pe un continent ideal. Este mereu în alunecare spre experiment, supunându-se contingentului în care este camuflat transcendentul. Persoana I din *Fetița cu o mie de riduri* acceptă realul și se întreține cu el pentru că-i acceptă șiretenia. Vede aici scene dintre cele mai diverse, unele color, altele alb-negru, unele de singurătată, altele de senzuală iubire. Timpii care se succed și se răstoarnă în memorie odată cu aceste scene nu pot instaura decât un prezent al persoanei I, așa cum aceasta îl trăiește. Un prezent compus prin retrăire și visare, cum îi stă bine unui liric autentic, la fel de departee acum ca și la început de acel locșor cald”.

□ În *Texte și contexte* Constantin Coroiu scrie despre antologia *Academia liberă*, realizată de Ion Arhip (Ed. Princeps Edit, 2006). □ Rodica Grigore, în *Cărți, muzică și revoluții* prezintă romanul lui Alejo Carpentier, *Ritualul primăverii*, „traducere și note de Dan Munteanu” (Ed. Leda, 2005). □ Ioan Lăcustă semnează prima parte a unui articol de istorie literară intitulat *1937-1939. În culisele Cenzurii*. ■ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran publică textul memorialistic *Unde ne sunt detractorii?*. ■ În *Cultura Controversei* Andrei Grigor semnează un amplu material intitulat *DGLR și rețeta perfecțiunii* în care încearcă să aducă argumente la variile critici exprimate la adresa acestui proiect în revistele culturale. Acesta afirmă: „De fapt, cât de importantă este chestiunea paginilor, într-un dicționar sau într-o istorie literară? Cândva am avut și eu impresia că numărul lor poate induce o imagine a valorii în funcție de diferențele rezultate prin comparare. Am și semnalat problema, relativizând totuși, într-o analiză dedicată acum vreo doisprezece ani *Istoriei...* lui Ion Negoitescu. [...] Acuzele (doar o parte din ele) lui Carmen Mușat sau ale Roxanei Sorescu în această direcție bat: Eugen Simion ar fi comis toate aceste grozăvii. Dacă omește ar fi posibil, faptul ar fi mai degrabă de admirat. Dar ar rămâne inutil: poți demonstra într-o pagină genialitatea unui poet, cum poți să-i expediezi opera în lada de gunoi a literaturii la capătul a zece pagini. Ca să nu mai vorbim că un paragraf, un rând sau doar o expresie acidă strecurată în text poate șubrezi, deliberat sau nu, o construcție encomiastică înălțată în cinci coloane (vezi finalul articolului despre Mircea Cărtărescu). [...] Oricât de «dictatorial» ar fi, Eugen Simion nu ar fi putut să prevadă proasta dispoziție sau jubilațiile provocate colaboratorilor săi de insomnii, în primul caz, ori de vreo cină bună, în cel de-al doilea – cu toată suma de înjurături sau encomioane rezultate din astfel de stări.

Și, cu siguranță, nu asta a fost intenția colectivului care a realizat Dicționarul. Cu atât mai puțin a coordonatorului său, care a făcut bine preferând o lucrare foarte bună în locul uneia imposibil perfecte. Rețeta propusă de providențialii specialiști e mai degrabă culinară. Adică pentru mâncare. Sau mâncătorie...”. □ Horia Gârbea, în *Lovitura liberă*, îi dedică o tabletă lui Matei Vișniec. □ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* este amintită recenzia lui Dan Stanca la volumul lui Dan C. Mihăilescu din numărul din 3 martie al ziarului „România liberă”. De asemenea, este reprodus un fragment din interviul acordat de Alex Ștefănescu Aurei Christi în numărul 2/2005 al revistei „Contemporanul”.

● [„**Observator cultural**”, nr. [11] 312 (45)] În *Informații*. La zi este publicată o notă despre faptul că „patru scriitori, un artist vizual și un jurnalist participă, în această lună, la un program de creație experimentală, intitulat CorpoRealități și care are în centru ideea unei legături directe între practici diferite de discurs. Prima etapă a programului, organizat de Centrul Național al Dansului, se numește Contaminări și îi are ca invitați pe scriitorii Simona Popescu, Adriana Gheorghe, Elena Vlădăreanu și Adrian Schiop, pe Cristian Crisbășan (artist vizual, scriitor) și pe Claudiu Cobilanschi (jurnalist). Conceptul de bază al proiectului este cel de CorpContact, corpul fiind mediatorul unor forme multiple de exprimare și sondare a realității, care se vor... contamina. La sfârșitul lunii, fiecare participant este invitat să formuleze un «răspuns» în raport cu experiența avută. Textele și fotografiile concepute de invitați vor face obiectul unei publicații tipărite sau în format electronic, în funcție de conținutul rezultat”. □ Se anunță începerea Festivalului de Teatru Interetnic, la Târgu Mureș. „Toate teatrele maghiare și germane din țară participă, de vineri, 10 martie, și până duminică, 19 martie, la Târgu Mureș, la a treia ediție a Festivalului de Teatru Interetnic, în cadrul căruia vor fi puse în scena 27 de spectacole.” □ Notiță în care se anunță că „la Salon du Livre de la Paris (17-22 martie), Editura Curtea Veche este programată cu două lansări: Adrian Cioroianu, *Pe umerii lui Marx* și *Ce Ceausescu qui hante les Roumains*, respectiv ediția bilingvă a *Amintirilor lui George Enescu/ Les Souvenirs de Georges Enesco*, consemnate de Bernard Gavoty, ediție realizată de Elena Bulai și Doina Jela, în prezentarea grafică a Getei Brătescu [...]. Vor lua cuvântul Mihai Șora, Doina Jela și Tudorel Urian”. □ Se anunță că „Teatrul Național Radiofonic a prezentat luni, 13 martie, la Barul Majestic, audiția cu public a spectacolului – realizat în premieră – *Dialog* de Gabriela Adameșteanu. Adaptarea radiofonică a textului aparține Doinei Papp, iar regia artistică lui Attila Vizauer. Este vorba despre un spectacol cu Virgil Ogășanu, produs și prezentat în cadrul proiectului *Dramaturgi români contemporani*, coordonat de Magda Duțu. Scriitoarea Gabriela Adameșteanu spune că, la prima vedere, este vorba despre o piesă unicat pentru scrisul său, care, în ciuda diferențelor tematice, este organic legată de romanul său *Întâlnirea*, al cărui nucleu a fost publicat, împreună cu *Dialog*, în vara anului 1989, în volumul *Vara-primăvara*”. □ Notă despre desemnarea primilor „laureați ai Galei Premiilor Radio România Cultural,

manifestare aflată deja la cea de-a șasea ediție. Astfel, Premiul de Excelență pe anul 2005 va fi acordat academicianului Solomon Marcus, «pentru medierea inspirată, timp de decenii, între lumea științei și lumea artelor – prin cărțile sale, devenite repere ale unui nou umanism». Scriitorul Norman Manea este primul câștigător al Premiului Lux Mundi, inaugurat odată cu această ediție și acordat scriitorului «pentru talentul artistic și consecvența morală cu care a înfățișat lumii imaginea complexă a societății românești și pentru felul în care a reușit să transfigureze drama biografică, pe fundalul unei frământate istorii». Se anunță, printre altele, nominalizările pentru poezie (Emil Brumaru, *Submarinul erotic*; Nora Iuga, *Fetița cu o mie de riduri*; Constantin Abăluță, *Intrusul*; Ilie Constantin, *Limba Imperiului*; Ioana Crăciunescu, *Mașinăria cu aburi*; Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*), proză (Ruxandra Cesereanu, *Nebulon*; Alexandru Ecovoiu, *Ordinea*; Gheorghe Grigurcu, *Jurnalul lui Alceste*; Florina Ilis, *Cruciada copiilor*; Filip Florian, *Degete mici*; Florin Zamfirescu, *Catifea*), emisiuni culturale de televiziune (*Omul care aduce cartea* – Dan C. Mihăilescu, ProTV; *Restanțele criticii literare* – Eugen Negrici, TVR Cultural; *Parte de carte* – Cristian Tabără, ProTV; *Ia te uită ce-ai uitat* – Florin Iaru, TVR Cultural; *Fotograme* – Alex. Leo Șerban, TVR Cultural), pagina de cultură și arte din cotidiene – „Ziua” (realizator: Ion Bogdan Lefter); „Gândul” (șef departament Cultură: Cristina Modreanu); „Jurnalul național” (șef departament Cultură: Sebastian Eduard); „Cotidianul” (șef departament Cultură: Cristian Teodorescu), reviste de cultură – „Observator cultural” (redactor-șef: Carmen Mușat; redactor-șef adjunct: Ovidiu Șimonca); „Timpul” (redactor-șef: Gabriela Gavril); „Dilema veche” (director fondator: Andrei Pleșu, redactor-șef: Mircea Vasilescu). ■ Adina Dinițoiu, în *Actualitate*, semnaleză: *Andrei Marga la un pas de a da în judecată un laureat al Premiului Nobel*: „Fostul ministru al Educației Naționale, filozoful Andrei Marga, îl dă în judecată pe laureatul Premiului Nobel pentru Literatură, scriitorul maghiar Imre Kertész. Marga, în prezent președintele Consiliului Academic al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, a declarat că este deranjat de neadevărurile publicate de Kertész în cotidianul german «Frankfurter Allgemeine Zeitung». Imre Kertész îl acuza pe profesorul universitar de naționalism, pentru că nu a acceptat scindarea liniei maghiare a Universității „Babeș-Bolyai”, și punea semnul egal între naționalism și multiculturalismul practicat de prestigioasa universitate clujeană. [...] Marga este convins că în realitate articolul nu a fost scris de Imre Kertész, ci de altcineva, care l-ar fi pus pe scriitorul maghiar să îl semneze. Fundația care acordă Premiul Herder le-a cerut lui Andrei Marga și lui Imre Kertész, ambii distinși cu acest prestigios premiu, să se întâlnească și să discute. Filozoful clujean a spus că va da curs invitației”. ■ În rubrica *În dezbatere* este propusă întrebarea *Chiar a scris Alex Ștefănescu o istorie a literaturii?*: „De câteva luni, în lumea literară se vorbește, mai degrabă critic, despre acest volum. Până acum a existat o singură analiză amănunțită a lucrării (Dan C. Mihăilescu în «Idei în dialog»). «Observator cultural» își propune să discute, în detaliu și

cât se poate de serios, *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000* de Alex Ștefănescu. Cât timp sunt încă foarte puține instrumentele de lucru, dicționarele, enciclopediile, studiile de anvergură, o carte de un asemenea tip trebuie dezbătută și va fi analizată în mai multe numere ale revistei. Impactul mediatic al lucrării a fost de amploare, dar valoarea sa lasă mult de dorit”. ■ Mircea Muthu își intitulează analiza *Istoria literaturii ca mixaj*, apreciind că „*Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)* a lui Alex Ștefănescu nu este, de fapt, o istorie a literaturii române contemporane. De mult n-am văzut un asemenea rateu de proporții, expus într-o impecabilă haină grafică. Lipsa de criterii și adecvate – cel «politico-literar» e o invenție! –, și necesare unei sinteze (chiar și intențională fiind!), absențele scandalozose ale multora dintre scriitori, portretistica în descendență călinesciană, dar flancată de stilul jurnalistic lipsit adesea de adâncime ș.a., toate acestea fac din opul, elegant altfel, o nereușită răsunătoare în materie de studiu retrospectiv și nu numai. [...] E, pe de alta parte, un act de curaj, după cum nu i se poate contesta lui Alex Ștefănescu darul epicizării în exercițiul critic și, mai concludent poate, capacitatea de a mixa informația, nu neapărat literară, cu comentariul sau cu parafrizarea operei. Cititorul reține caracterizări expresive: iată, romanul lui Mircea Cărtărescu «seamănă cu un imens și superb portocal, care are rădăcinile înghesuite într-o găleată de plastic». Există, de asemenea, profiluri ce meritau să fie aduse în prim-planul receptării (Horia Stamatu, de pildă), alături de altele, care nu știu dacă mai au impact literar (Emil Hurezeanu poate fi luat ca exemplu). Or, în tot acest context, fotografiile, facsimilele devin adesea mai convingătoare decât comentariile, existând în numeroase cazuri un dezechilibru între dimensiunea iconică (adesea iterativă, cutare scriitor fiind reprodus în varii poziții, ca o vedetă) și textul propriu-zis. Alcătuită astfel, din rupturi, dintr-o mulțime de goluri și, mai ales, din alternanțe manicheice de rece/cald, *Istoria literaturii române contemporane* menține interesul celui dornic s-o parcurgă de la cap la coadă sau invers. E un fel de carte-spectacol, pe care o închid cu dezamăgirea spectatorului-actant într-o cultura girată de media și confecționată mai mult după ureche, cultură în care ochiul din afară parcă nu mai lasă șansa celui dinăuntru să se deștepte”. ■ În aceeași rubrică sunt reproduse și o serie de citate din volumul menționat, grupate sub titlul *Din perlele lui Alex Ștefănescu*. ■ Pe aceeași temă, Paul Cernat semnează *Istorie literară cu înlocuitori*, concluzia sa fiind că „deși prohibitiv, masivul op își propune să cucerească publicul mediu cultural, naiv și snob, captiv al reprezentărilor canonice preluate inertial prin școală și prin reprezentări politico-mediatic. Cum? Povestind captivant, pe înțelesul cât mai multora, tragedia comunistă și eroismul scriitorilor care s-au salvat prin literatura bună... De fapt, criticul oferă reprezentăția unui «bonom desfigurator» (calificativul aplicat acum aproape trei decenii de către Cornel Regman – absent din *Istorie*... – rămâne valabil) care merită apreciat pentru curajul și dăruirea de a se fi înhămat la un asemenea proiect de o viață (din anii ‘80, când autorul publica la revista «Tomis» fragmente dintr-o „istorie exactă”...) și

compătimit pentru eșecul său de succes. Răzbunându-și propriile complexe, Alex Ștefănescu vine în întâmpinarea complexelor mai vechi sau mai noi ale mediului literar românesc, pe fondul unei grave crize de sistem, de autoritate și de audiență publică a istoriei noastre literare. Fascinante rămân spectacolul ambalajului și al înlocuitorilor «populari», *show-ul* crud și bufon asumat cu entuziastă candoare”.

■ Carmen Mușat, în *Arca lui Noe se scufundă*, semnează o altă recenzie negativă la volumul lui Alex Ștefănescu: „Comicul involuntar al unui discurs «critic» care abundă în sentințe, în absența analizelor pe text și a argumentelor, vorbește de la sine despre «profesionalismul» lui Alex Ștefănescu. Convins de subtilitatea opiniilor sale, autorul nu se sfiește să facă *tabula rasa* din cea mai mare parte a literaturii române, ignorând senin mari scriitori – doar câteva absențe notabile, în ordine alfabetică: Ștefan Agopian, Gheorghe Crăciun, Bedros Horasangian, Virgil Ierunca, Nora Iuga (prezentă doar la «tinere speranțe», ca prozatoare), Mariana Marin, Mircea Martin, Alexandru Mușina, Ion Mureșan, Gellu Naum, Norman Manea, Eugen Negrici, Virgil Nemoianu, Toma Pavel, Simona Popescu etc. –, consacrand spații ample unor nulități absolute – Valeriu Butulescu, Adina Huiban, Ovidiu Hurduzeu, Ecaterina Rădoi, Ovidiu Dunăreanu, Dan David, Mircea Bârsilă, Grigore Vieru etc. – și tratându-i pe toți, fără deosebire, parțial. Nu există niciun capitol, în întregul volum, în care să poți găsi informații bibliografice corecte și complete. Sunt omise titluri de cărți, sunt eludate aspecte ale operei. [...] Pentru cine a scris Alex Ștefănescu această carte prețios-ridicolă pe care adevărata istorie a literaturii o va înregistra la capitolul «curiozități și rateuri»? S-ar putea spune că obiectivul major al autorului este unul reparator. În ipostaza sa de martor al unei epoci traumatizante, criticul a simțit nevoia să repara «onoarea nereperată» a acelor scriitori care «au acceptat să coopereze, pentru a nu dispărea din viața publică», care «au plătit un preț aproape la fel de mare: și-au risipit talentul, adică exact ceea ce dădea un sens vieții lor, scriind o pseudoliteratură, și-au pierdut credibilitatea, s-au înstrăinat de ei înșiși. În loc să fie compătimiți, asemenea celor care rămân desfigurați în urma unui incendiu, au fost (și sunt în continuare) puși la stâlpul infamiei». Lor, acestor victime ale repressiunii comuniste – Zaharia Stancu, Petru Dumitriu, Titus Popovici, Adrian Păunescu, D.R. Popescu, Eugen Barbu, Ion Gheorghe – care și-au înjosit talentul (din nou, talentul!), le este, de fapt, dedicat acest volum. Lor și, să nu uităm, tentativei criticului de «a se studia pe sine în timp ce citește, măsurând emoția trăită, explicând-o etc.». Așadar, nu o istorie critică, nici un demers care să integreze și criteriul etic, [...] ci o originală și nemaivăzută istorie a literaturii ca instrument de introspecție și de măsurare a emoțiilor, destinată direct Cărții Recordurilor”. □ Sorin Alexandrescu, în *Rubrici*, publică partea a cincea a eseului *Plural. Cinismul (V)*. □ În *Literatură*, Delia Ungureanu, prezintă, cu titlul *Sankt-Petersburg și resurecția prin istorie*, romanul istoric *Sankt-Petersburg. Poveștile de dragoste ale unui oraș*, „traducere din franceză de Silvia Palade” (Humanitas, 2005) de Vladimir Fedorovski. ■ În *Memorialistică. Contorsionile ficțiunii de*

sine, Iulia Popovici prezintă *Jurnalul* lui Sorin Stoica (Polirom, Colecția „Eco-grafii”, 2006): „La trei luni de la moartea autorului, tentația unei priviri *a posteriori*, a lecturii de semne premonitorii într-un material textual de factură memorialistică poate deveni de-a dreptul irepresibilă, cu toată aura de tragic și melodramă pe care-o aduce ea. S-a întâmplat deja, chiar în cazul lui Sorin Stoica: *O limbă comună*, volumul de proză publicat de el, la aceeași editură Polirom, în 2004, are ca leit-motiv lumea spitalelor, naratorul fiind atins de o boala care-l împiedica să audă; ei bine, deși la carte Stoica începuse să lucreze înainte să se-mbolnăvească el însuși, ea a fost mult prea des citită ca autobiografică, ceea ce-i ucide metafora fundamentală a surzeniei autoinduse care împiedica ființa post-tranzițională să asculte vocile lumii. [...] Ca scriitor, Sorin Stoica dădea întru totul măsura acelei definiții filozofice a omului ca trestie gânditoare: gânditoare și textualizatoare. E foarte puțin din viața (și suferința, privită cu atât de multă autoironie) lui Sorin Stoica în diaristica lui, fiindcă el, ca scriitor, trăia existența altora, a anonimilor purtători ai unor povești pe care el avea datoria de a le spune. Povești cu înțeles, în care moartea, ca și viața, făcea sens prin curgerea însăși a narațiunii, o curgere de Șeherezadă care amăgește noapte de noapte cuțitul călăului. [...] Jurnalul cuprinde, la final, un interviu (cel mai consistent) dat de Sorin Stoica lui Florin Lăzărescu și apărut inițial în «Suplimentul de cultură». Chiar și din acest text, în duet cu un alt scriitor, mult diferit de Stoica, ar fi putut ieși o proză”. ■ În *Istorie. Comunismul între „obstrucții instituționale” și „tezaurul virtual”*, Alex Goldiș face o trecere în revistă a dezbaterii inițiate de Ruxandra Cesereanu și Ion Manolescu, sub egida NEC, la începutul lunii martie. Se menționează că la întâlnire au participat Ștefan Borbély, Corin Braga, Paul Cernat, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir, Ovidiu Pecican, Doru Pop, Anca Hațiegan și Dorin Dobrinu. „De reținut este și soluția pe care o propune Ștefan Borbély în această reevaluare a comunismului – nu înainte de a se întreba, însă, dacă e legitimă sau necesară «încărcarea» memoriei tinerilor cu o istorie pe care nu au trăit-o. Comparatistul pornește de la premisa că o narațiune majoră cu privire la comunism nu ar fi posibilă din simplul motiv că multe dintre documentele majore au fost distruse de-a lungul anilor. [...] După părerea lui Ștefan Borbély, acestea constituie «tezaurul virtual» care ar putea redimensiona discursul despre comunism. Teoria se mulează și ea pe acest gen de suport material: ceea ce comparatistul propune e, de fapt, o microistorie care să se folosească de studiul de caz și de anecdoticul politic în «refacerea localului». Interesante probleme de metodă au ridicat și intervenția lui Paul Cernat și cea a Ruxandrei Cesereanu. Primul accentua asupra eclecticismului metodei din *Explorări în comunismul românesc*, proiect care încearcă «suplinirea istoricilor de profesie». Ruxandra Cesereanu subliniază, la rândul ei, diferitele «obstrucții instituționale» care derivă din caracterul greu încadrabil al studiului sau. Nefiind nici istorii, nici ficțiuni, nici tratate de psihologie, scrierile despre comunism sunt mai degrabă încadrabile în termeni generici și generoși precum «eseuri de mentalitate». Prin urmare, studiul

despre comunism apelează la un discurs hibrid, la o literatură de graniță, care implică ruptura cu metodele vechi de analiză a istoriei sau a literaturii. Ca și cum a vorbi despre comunism presupune o mutație în însăși modalitatea de a vorbi”.

□ Mircea Anghelescu, în *Studii culturale*, semnează studiul intitulat *Călătoriile, între literatură și viața reală*, făcând o trecere în revistă a literaturii românești de călătorie.

□ În *Internațional* este reprodus un articol apărut în „Tygodnik Powszechny” din noiembrie 2004, *Gombrowicz da capo*, semnat de Jacek Guturow, despre Anul Gombrowicz.

□ Ed Pastenague, în *Scrisori pariziene. Comedie de moravuri care sfârșește rău* semnează un eseu despre romanul lui Nicolas Fargues, *Ultima radă* (P.O.L., 2004).

□ În *Info Internațional* sunt oferite detalii despre Booker Prize, care conferă o serie de premii unor cărți inspirate de bloguri.

■ Ovidiu Șimonca, în *Interviu*, publică un dialog cu Mircea Cărtărescu. Prima parte a interviului este dedicată posturii „de decorat, de scriitor care a primit săptămâna trecută, de la președintele Băsescu, Meritul Cultural în grad de Mare Ofițer”. Mircea Cărtărescu afirmă: „E un lucru care încă mă nedumerește, nu știu ce să fac cu el și unde să-l așez. Când am fost sunat de la Președinție de către un consilier, care m-a anunțat de premiu, în mintea mea imediat a apărut întrebarea: îl refuz sau îl iau? Primul meu gând a fost să-l refuz. În opinia mea, instituția decorațiilor este astăzi discreditată, nu cunosc pe nimeni, din generația mea, care să se bucure de o decorație. Iliescu a dat o grămadă de decorații... [...] Vreau să vă spun că o distincție ca aceasta nu te validează ca scriitor, nu are alt sens decât cel pe care am încercat să-l subliniez: contactul personal cu președintele Băsescu, o persoană care mie îmi spune ceva, o persoană care a arătat că este un politician atipic, un om mai puțin suspect decât alții din clasa noastră politică”.

Se trece apoi la volumul *De ce iubim femeile*, pe care autorul o definește ca fiind o „carte circumstanțială, care s-a născut fără să fie conștientă de ea însăși. Este una dintre puținele mele cărți care nu s-au născut dintr-un proiect de carte, ci dintr-o serie de povestiri și articole pe care le-am scris într-o perioadă când aveam nevoie de bani. Am câștigat niște bani pentru fiecare povestire din revista «Elle». Și eram foarte fericit, pentru că în acea vreme chiar nu aveam alte surse de existență. Dar m-am străduit ca povestirile mele să merite banii aceștia. Vreau să vă spun că a fost teribil de greu să mă descurc în contextul acelei reviste, care nu era, evident, o revistă de literatură. Am încercat să fabric acele texte la un anumit standard și pentru un anumit public-țintă. Scriam fără să am în minte cine știe ce mare proiect existențial, cu miză adâncă. M-am străduit să povestesc fluent și simpatic, autoironic și tandru, niște lucruri care m-au frapat de-a lungul vieții. [...] Sunt 100.000 de exemplare puse pe piață; probabil ca s-au vândut, până la aceasta ora, peste 90.000. Bizareria continuă de câteva luni: cartea este în continuare cumpărată și solicitată în librării. Cuvântul care exprimă ceea ce simt eu este *hybris*. Simt ca este un moment important în viața mea, pe care trebuie să-l înțeleg foarte bine, să-mi dau seama ce vreau să fac de acum încolo și cum pot să-mi gestionez și scrisul, și viața, și imaginea. Acum, după ce a apărut *De ce*

iubim femeile, știu mai bine ce vreau și ce nu vreau de la literatură”. Ceea ce dorește de la literatură, M. Cărtărescu sintetizează în următorul mod: „Am să încerc să-mi recuceresc lipsa de succes de dinainte. Cuvântul succes este foarte alunecos, este unul dintre cele mai bizare cuvinte pe care le-am întâlnit. Este o confuzie totală între succesul pe care îl simte un autor și succesul cu care îl investesc ceilalți. Orice autor care se respectă simte că are succes atunci când îi place ceea ce scrie, când se simte validat în propriii lui ochi de ceea ce scrie. Pentru un autor, câștigurile financiare, numărul de cărți vândute, editura la care a apărut, traducerile pe care le are, toate sunt lucruri secundare, gestionate de alții, nu de el însuși. Singurul succes de care el poate vorbi în mod legitim este succesul pe care îl are în fața propriilor ochi”. Se trece apoi la *Jurnalul* publicat la editura Humanitas: „Dintre toate cărțile mele, *Jurnalul* a creat cele mai mari neînțelegeri. *Jurnalul* este cartea mea cea mai criticată, fără nicio îndoială, cu cele mai multe cronici negative, multe virulente. Spre comparație, o carte ca *Levantul* n-a avut niciodată o cronică negativă. Dar *Jurnalul* era firesc să provoace contestări. Atunci când un om realmente se «dezbracă» în fața ta, când apare în gândurile sale cele mai ascunse, nu toate pozitive și luminoase, cu suferințele lui, cu paranoia lui, cu frustrările lui, cu duioșiile lui, nu toți te vor lăuda, nu toți te vor aprecia. [...] Eu nu am scris *Jurnalul* ca să-l public. Dar *Jurnalul* este o carte esențială a mea, e zona aceea din care se hrănesc celelalte cărți. Multă vreme n-am vrut să-l public. Abia de câțiva ani scriu știind că voi publica mai târziu cele scrise. Până la un punct, *Jurnalul* a fost, cum a scris un critic, «lupta mea cu îngerul interior», m-a ajutat să supraviețuiesc mental și existențial și, fără nicio îndoială, m-a ajutat să-mi construiesc cărțile”. Despre presupusa poziție de „răsfățat al literaturii române”, autorul comentează: „Uite cum se văd lucrurile dinspre mine: obiectiv vorbind, nu cred că a existat vreun scriitor roman care să fi avut atâtea cronici negative ca mine. Sunt azi scriitorii români de mare anvergură care au, pe bună dreptate, numai receptare pozitivă. Mă refer la Mircea Ivănescu, la Mircea Horia Simionescu, la Emil Brumar. Cine, în toate mințile fiind, l-ar contesta pe Brumar? Văd că acum cineva l-a contestat pe Foarță: mi se pare halucinant! În schimb, eu am avut în ultimii zece ani tone de cronici negative. Lucrul acesta este confortabil și inconfortabil. Omenește vorbind, am suferit foarte mult din cauza lor. O senzație de confort am totuși acum: mă gândesc că e bine să fii controversat. Într-un fel, parcă te simți mai viu când ești și lăudat, dar și înjurat. [...] Pe vremuri ne înjura Eugen Barbu în Săptămâna, firește, dar asta nu conta. Criticii adevărați ne lăudau pe toți optzeciștii, eram niște răsfățați, niște copii prodigioși ai literaturii. Dar, de la un punct încolo, eu n-am mai fost răsfățat de critică. Am fost favorizat în alt fel, de pildă fiindcă am avut un editor, pe Gabriel Liiceanu, care a crezut întotdeauna în mine, asta a fost un mare noroc. Dar n-am fost niciodată menajat, se vede asta și în ultimele luni, din reacții ca a lui Virgil Podoabă sau a lui Daniel Cristea-Enache, care a pus o carte a mea la cele mai proaste cărți ale anului trecut. Părerile sunt foarte împărțite în privința

scrisului meu, cum se întâmplă, de obicei, în cazul unui autor mult mai tânăr”. Interviuul continuă cu o serie de clarificări despre romanul *Orbitor*: „Am în prezent sentimentul că dacă termin *Orbitor* mi-am plătit biletul în viața asta. Nu pentru că dau o importanță exagerată cărții ăsteia, ci pentru că ea încheie o lungă etapă din viața mea. În linii mari, am încheiat o altă etapă cu *Levantul*, am simțit că am terminat cu un anumit gen de atmosferă literară și interioară. Iar acum simt același lucru cu *Orbitor*: simt că încă un cerc al vieții se va încheia. Pentru mine, prioritatea absolută a destinului meu literar este, acum, să termin *Orbitor*. Mai am de lucru cam un an de zile. Vreau să pot apoi, cum v-am spus la început, redebita. Am foarte multe idei și planuri pe care nu le pot începe pentru că mă împiedică faptul că n-am terminat *Orbitor*. Fac din asta nu numai o chestiune de onoare și un pariu, ci și o necesitate practică absolută. Stau încurcat în șantierul ăsta foarte mare, care îmi consumă toate resursele și toată energia. Am, cred eu, idei mai noi și mai ciudate, mai distractive pentru mine, pe care nu le pot începe. Vreau să redebutez, aș vrea să fie ceva cu totul neașteptat, pentru mine în primul rând, să mă mai surprind o dată, să mă mai rămân cu gura căscată față de mine însumi”. După o serie de detalii de ordin biografic, în special legate de activitatea sa profesorală, M. Cărtărescu afirmă: „Am, de mulți ani, o foarte mare dorință să exist în spațiul european. Sper că mulți alți autori români au și ei această dorință. Părerea mea este că am ajuns la momentul când trebuie să ieșim în afară, să dovedim că suntem o literatură europeană normală și fără complexe. Și prin intrarea noastră în Uniunea Europeană, și prin inițiativa Institutului Cultural Român, care va încerca să traducă 20 de autori români, ceva pare a se schimba. Cred că este momentul ca un grup de scriitori, cum a fost și cel din «Les Belles Etrangères», să fie prezenți în peisajul imaginar al continentului european. Cred că este momentul să existe în lume și alți câțiva scriitori români, trăitori în România, pe lângă cei stabiliți în străinătate, precum Norman Manea, Gabriela Melinescu sau Andrei Codrescu, și care se bucură de o binemeritată faimă. [...] Mulți occidentali cred că autorii romani scriu despre o țară obscură, cu o istorie necunoscută, că sunt ancorați în folclorul local și alte clișee de acest fel. De fapt, literatura română este practic în întregime modernă și a fost așa de o sută de ani încoace. Există o serie densă de astfel de mituri, care funcționează la editorul și la publicul occidental. Dar nu este imposibil de spart zidul indiferenței. Important e să apară mai întâi cărțile, și apoi să vedem care este situația receptării”. □ În *Arte. Teatru*, Eugenia Anca Rotescu publică o cronică dramatică la piesa Verei Ion, *Vitamine*, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic. □ Același subiect este abordat și de Liviu Cristian în *Vitamine pentru Teatrul Foarte Mic*. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* scrie despre *Discriminarea de ambe sexe*.

17 martie

• [„România literară”, nr. 11] În *Critică literară, Lecturi la zi*, Tudorel Urian scrie, în *Exerciții de admirație*, despre volumul de „memorii literare” al

lui Valeriu Anania, *Rotonda plopilor aprinși* (ediția a cincea, cu o prefață de Dan C. Mihăilescu, Ed. Limes, Cluj-Napoca), „o carte scrisă cu farmec, umor, candoare înțelepciune, nostalgie și dragoste. O lectură de suflet pentru toți cei care iubesc literatura română”. ■ În *Critică literară*, *O carte pe săptămână*, Alex. Ștefănescu prezintă, în *O lectură completă a lui Mateiu I. Caragiale*, volumul lui Barbu Cioculescu, *De la Mateiu citire...* (Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2005): „Barbu Cioculescu se numără printre cititorii ideali ai lui Mateiu I. Caragiale, situându-se din acest punct de vedere în descendența lui Ion Barbu și a lui Tașcu Gheorghiu. Monografia sa constituie un exemplu fericit de lectură completă a unei opere literare dificile”. □ Cosmin Ciotloș, *În comentarii critice: De la particular la universalii*, comentează volumul Magdei Jeanrenaud, *Universaliile traducerii. Studii de traductologie* (Polirom, 2006), considerând că „într-un domeniu cu inepuizabile binarisme încremenite în clișeu (nu departe de celebra și ireconciliabila dispută medievală a «universaliiilor»), Magda Jeanrenaud are inspirația de a provoca, pe mai mult de două paliere, interesul asupra unor subiecte arareori abordate altfel decât pasager. «Principiul terțului inclus» e repus, astfel, în drepturi, poziționându-i studiile de traductologie undeva la limita eseisticii. De care o separă, uneori, lipsa unei intenții (și conștiințe) a gratuității. Oricum, e o carte de citit cu (și fără, în același timp) creionul în mână”. □ În *Literatură*, Marina Dumitrescu publică o serie de poezii reunite sub titulatura *Călătorind în marea interioară*. □ În aceeași rubrică, Mihai Zamfir prezintă, în *Plecând de la cărți: Pe canapeaua roșie...*, volumul lui Ion Ianoși, *Studii de filozofia artei* (Ed. Comunicare, București, 2005). ■ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Tulburul domn*. □ În *Lecturi: Cuplul în iarnă*, Geo Vasile discută despre culegerea de versuri *Florete* de Florica Madristsch Marin. ■ În *Literatură*, *Lecturi la zi* Simona Vasilache prezintă, punând accentul pe desfășurarea acțiunii romanului, în *Orășelul copiilor, Băiuțeii* de Filip și Matei Florian (Polirom, 2006), concluzionând că „[...] scenariile, migălite la nesfârșit, n-au nici o importanță. Adevărul, într-un roman de talent, dar căruia, nicicum, nu i se poate trece cu vederea construcția, e, tot timpul, în altă parte. Acolo unde, chiar după ce «locatarii» ei au învățat cuvintele «ne mutăm», are viză de flotant copilăria”. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească: Fratele păduche*, Daniel Cristea-Enache analizează volumul de versuri al lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (C.R., 2005). Apreciat a fi „un volum adevărat la propriu și la figurat, în care autorul se prezintă pe deplin decantat, fidel încă modului postmodernist de a înțelege poezia, dar găsim acel punct de fugă dintr-o manieră în-curs-de-constituire. Probabil că este o simplă coincidență, dar exact obiecția principală făcută, într-o cronică din «România literară», debutului său editorial («Dan Sociu poate, firește, să ia lirica, literatura, totul în glumă; ar fi însă păcat ca un tânăr autor atât de înzestrat să nu se ia pe el însuși în serios.») se vede acum sufocată de calitatea și intensitatea versurilor, de mizele noi puse în joc, într-o lirică deopotrivă biografică și transfiguratoare”, concluzia întregii prezentări punându-i eticheta de „volum absolut

remarcabil” și de „reper, de acum încolo, în poezia noastră tânără”. ■ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Nedreptățitul Abăluță*: „Destule se pot scrie, și noi înșine am abordat-o de multe ori, în marginea unei creații poetice abundente și bogate în semnificații precum cea a lui Constantin Abăluță. Ne propunem a ne opri în prezentele însemnări asupra a ceea ce s-ar putea numi lupta poetului cu realul, pe care o înfățișează în litera ca și-n atmosfera ei, în ceea ce autorul însuși numește «modalitatea aceasta de a scrie violent și iconoclast, irreverențios». [...] Poetul își compune un discurs apt a-i legitima simțământul intim, al ireparabilei rupturi cu lumea, delegându-se în simboluri, în coerența unor imagini polisemnificative care captează degradingolada ambianței ce i-a fost hărăzită precum și umbra acesteia, adică propriul său dezgust. Simbolul central al unui asemenea raport negativ ne e oferit de «statuia care vomită». Solemnitatea anorganică a unui atare monument e trasă în jos, compromisă de criza fiziologică. În loc de-a o înnobila, prosopopeea o degradează. Violenței acestui contrast îi datorăm impresia de degradare a valorilor tradiționale, de aneantizare a lor sub jetul vomei. [...] Amestecului de nebunie, eros, pozitivism, civilizație etc. Îi datorăm lui C. Abăluță tablourile unei prezențe care tinde a suprima vidul solitudinii, altminteri decât cultura artificii, cu însăși efervescenta unei materii care, admisă în starea unei «magice» fluidități, își dibuie noi, mirabile configurări. [...] Din punctul nostru de vedere (și nu numai), Constantin Abăluță e unul din poeții cei mai de seamă pe care-i avem în prezent, drept care omisiunile și minimalizările de care, din păcate, are frecvent parte, nu sunt decât atitudini perdante”. ■ În *Istorie literară*, Ion Simuț publică *O narațiune rizomatică*, amplă analiză a romanului lui Sorin Titel, *Femeie, iată fiul tău*, republicat, în 2005 (C.R.) într-o ediție realizată de Cristina Balinte. „Încununare a unei cariere de prozator, *Femeie, iată fiul tău* (1983) este cel mai complex și cel mai dificil dintre romanele lui Sorin Titel. Critica l-a plasat într-o tetralogie, ale cărei prime părți sunt: *Țara îndepărtată* (1974), *Pasărea și umbra* (1977) și *Clipa cea repede* (1979), romane cu care are în comun lumea bănățeană, atmosfera tihnită a vieții de altădată. Spațiul privilegiat se conturează în apropiere de Lugoj, fiind invocate localități rurale ca Făget, Margina, Mănăștiur, mănăstirea de la Radna, târgul de la Balta Caldă. Timișoara nu e departe. Provincia are specificul, farmecul și pitorescul ei. Un univers epic omogen, cu irizări de imaginar utopic, se constituie dintr-o diversitate de locuri și de personaje, așezate în straturi temporale și în secvențe aproape independente, reconstituite printr-o abundență de povestiri disparate. Episoadele narative sunt însă legate prin fire nevăzute și corespondențe subtile. Tectonica straturilor temporale și a grupurilor sociale nu e caracterizată de mișcări violente sau de rupturi de sens și semnificație. Prozatorul a lăsat experimentalismul abrupt și provocator în seama scrierilor sale de tinerețe și s-a transformat într-un povestitor din ce în ce mai tradiționalist, care triumfă în romanul *Femeie, iată fiul tău*. Nimic perimat în el, astăzi!”. □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu publică un al doilea fragment extras din volumul *Răvașe din Kamceatka* (Ed. Allfa, 2000),

intitulat *Pe Obi, pe Irtâș... (variantă)* (După Omicron, corespondentul agenției Celesta). ■ În *Restituiri*, Nicolae Scurtu publică *Noi contribuții la bibliografia lui Mircea Eliade*, făcând trimitere la „cele trei ample tomuri, *Europa, Asia, America... Corespondență A-Z*, București, Editura Humanitas, 1999-2004” ce „conțin un impresionant număr de epistole trimise, în răstimpul 1923-1986, celor mai diverse și, totodată, importante personalități”. Autorul apreciază că „lectura, sistematică și atentă, a misivelor lui Mircea Eliade procură satisfacții de ordin intelectual, iar autorul lor evită, cu strășnicie, locul comun sau derizoriul. Fiecare scrisoare surprinde prin informațiile pe care le conține, prin nararea unui eveniment, prin evocarea unui segment biografic sau prin sugestiile, observațiile și opiniile despre unele cărți și, uneori, despre anumiți oameni, ce se cuvin reasezați în locurile de unde au fost izgoși de semenii lor și de vitregia istoriei. De asemenea, se constată că „sunt omise, din varii motive, din structura celor trei volume, amintite aici, epistolele expediate de Mircea Eliade lui Sorin Alexandrescu, Marin Bucur, Sorin Popa (fiul lui Victor Ion Popa), Paul Simionescu, Dan Smântânescu, Vasile Spiridonică, Petru Vintilă și, desigur, mulți alții”, precum și faptul că „notele și precizările de istorie literară, culturală și politică sunt insuficiente, neconvingătoare și, uneori, complet eronate. Și de aici, o anume stare de superficialitate și, chiar, de confuzie”. ■ În *Istoria critică a literaturii române*, Nicolae Manolescu publică un portret literar dedicat lui G. Topîrceanu, cu ocazia împlinirii a 120 de ani de la naștere. □ În *Eseu*, Ilie Constantin scrie *În universul dostoievskian*, pe marginea volumului lui Valeriu Cristea, *Tânărul Dostoievski* (C.R., 1971). □ Barbu Berceanu publică poeziile *Marea iubire, Neluat în seamă, Bătrân, Neprevăzutul și Soldatul*. □ În rubrica de *Literatură, Cronica pesimistei*, Ioana Pârvulescu publică eseul *Restul e tăcere...* ■ În aceeași rubrică, Mircea A. Diaconu se ocupă de Emil Cioran în eseul *Mitul corpului*: „În eseurile sale, Cioran e omul fără corp; scrisorile către cei de-acasă, dimpotrivă, restaurează corpul. Evenimentele și lucrurile la care spune că nu mai participă, privindu-le doar, sunt mai ales ale propriului corp: nimic pare să nu fie mai important pentru Cioran decât sănătatea și, cumva prin revers, sentimentul agoniei”. □ În *Filosofie, Cronica ideilor: destine retezate*, Sorin Lavric publică o recenzie a romanului lui Per Olov Enquist, *Cartea despre Blanche și Marie* (Humanitas, 2006). ■ În *Avanpremieră editorială* se publică un fragment din *Vară la răscruce* de Truman Capote, romanul fiind în curs de apariție la editura Polirom, prezentarea și traducerea aparținându-i Antoanetei Ralian. □ În *Meridiane* sunt publicate o serie de poeme de Joachim Wittstock, prezentarea și traducerea fiind realizate de Nora Iuga. ■ Tot aici, în *Corespondență din Germania: Concurență sau complementaritate?*, Rodica Binder face o trecere în revistă a două evenimente, Salonul Internațional de Carte de la Leipzig și, respectiv, Festivalul Literar din Köln. □ În *Bref* se notează proiectele aflate în lucru cu ecranizarea cărții lui Philippe Besson, *Zilele fragile*, precum și cu filmul *Molière sau actorul fără voie*, în regia lui Laurent Tirard. Tot aici se menționează și intenția lui Adrian Noble de a realiza un film

despre viața lui Hemingway, intitulat *Papa*. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. ■ În *La microscop, Doi singuratici*, Cristian Teodorescu scrie despre decorarea lui Mircea Cărtărescu de către Traian Băsescu. □ Rubrica *Ochiul magic*, susținută de Cronicar, menționează, într-o notă negativă, volumul de versuri *Schizosonet* de Adrian Chivu (Ed. Brumar). De asemenea este criticată ancheta, apărută în numărul din 10 ianuarie 2006, al ziarului „Cotidianul” și intitulată *Bătrânii critici mârâie prudent, criticii tineri preferă beregata*. Este remarcat articolul lui Cătălin Avramescu, apărut în numărul din 28 februarie – 6 martie 2006, al revistei „22”, pe marginea volumului lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade, Prizonierul istoriei*, apărut la Humanitas: „Lăsând gluma la o parte, e păcat că un Cătălin Avramescu, ștergând cu buretele cultura română, ne dăscălește în numele unei culturi pe care, oricât de mult am prețui-o, chiar nu simțim nevoia s-o punem în locul alei noastre. Există o suficiență supărătoare în tonul cu care Cătălin Avramescu vrea să ne culturalizeze cu de-a sila în acest articol buclucaș”. Se semnaleză „un articol tendențios și inexact” publicat de către Ovidiu Nimigean în numărul 4-5 al revistei „Mișcarea literară”, intitulat *Goma. Paul Goma. Nici mai mult nici mai puțin*.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [11] 67] George Onofrei semnează articolul *Literatura tânără, cap de afiș la Târgul de Carte de la Leipzig*. Aici se precizează că „România va participa la Târgul de Carte de la Leipzig, care va avea loc între 16 și 19 martie, cu un stand organizat de Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) și Editura Polirom. Standul național al țării noastre va avea în centru literatura tânără. [...] Titlurile din standul României de la Leipzig au fost selectate de criticul literar Luminița Marcu, Lucian Dan Teodorovici, redactorul-șef al Editurii Polirom, Ana Andreescu și Victor Bădoiu, din partea MCC”. □ Casiana Ioniță semnează *Truman Capote reloaded*, cu ocazia apariției textului acestuia, *O vară la răscruce*, în traducerea Antoanetei Ralian, în colecția „Biblioteca Polirom”. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, publică *Unde zboară papagalul?*, comentariu pe marginea a două volume de Julian Barnes. ■ Doris Mironescu, în *Nichita Danilov în trei feluri de lectură*, prezintă romanul acestuia, *Mașa și extraterestrul* (Polirom, 2005): „Mai întâi, un interesant roman marquezian se ascunde printre paginile *Mașei și Extraterestrului*, o poveste pe alocuri palpitantă a unui veac de singurătate într-un sat lipovean din Bucovina, de la memoria pierdută a fastului vienez, degradat în eleganța kitsch a unei pendule Biedermeier dintr-o provincie habsburgică pierdută, la febra bolșevică și la ororile războiului, cu deportați, foamete și poliție politică, pe urmă la statul socialist român, încercând să-și camufleze sărăcia sub valuri de interdicții, și, în fine, la istoria postdecembristă, când femeile pleacă în străinătate să lucreze, iar bărbații rămân să păzească ograda, într-un matriarhat regăsit instinctiv. (...) *Mașa și Extraterestrul* este, în unele pagini, un spumos roman de moravuri lipovene”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XV). ■ Este anunțată selectarea celor douăzeci de volume ce urmează a fi traduse de ICR: „Juriul format din Dan C. Mihăilescu,

Al. Cistelean, Mircea Martin, Livius Ciocârlie, Marius Chivu, Daniel Cristea-Enache și Luminița Marcu a ales cele 20 de volume ale unor autori români care vor fi traduse în limbi de circulație internațională. Acestea sunt: *Orbitor (I-II)* de Mircea Cărtărescu, *Pitoresc și melancolie* de Andrei Pleșu, *Dimineață pierdută* de Gabriela Adameșteanu, *Șase maladii ale spiritului contemporan* de Constantin Noica, *Jurnalul fericirii* de N. Steinhardt, o antologie după seria *Teme* a lui Nicolae Manolescu, un volum care va cuprinde *Evadarea tăcută* și *Evadarea imposibilă* scrise de Lena Constante, o selecție povestiri de Ioan Groșan, o selecție de poezie de Mircea Ivănescu, o antologie de poezie de Ion Mureșan, o antologie de proză scurtă de Răzvan Petrescu. De asemenea, urmează să mai fie traduse și: *Cine a câștigat războiul mondial al religiilor?* de Daniel Bănuțescu, *Întâmplări din irealitatea imediată* de M. Blecher, *Simion Liftnicul* de Petru Cimpoeșu, *Aisbergul poeziei moderne* de Gheorghe Crăciun, *Degete mici* de Filip Florian, *Cruciada copiilor* de Florina Ilis, *Ieudul fără ieșire*, de Ioan Es. Pop, *Clienții lui Tanti Varvara* de Stelian Tănase și *Cioran naiv și sentimental* de Ion Vartic”. □ Note de prezentare a romanelor *Amantele* de Elfriede Jelinek, „traducere din limba germană de Ana Mureșanu” și *Harta arsă* de Kobo Abe, „traducere din limba japoneză și note de Angela Hondru” (Polirom, colecția „Biblioteca Polirom”). ■ Dosarul acestui număr, realizat de Cristi Neagoe, este intitulat *Cum să fii cool în cultura română*. ■ Răzvan Țupa semnează *Talibanii coolului*: „Dacă trecem în revistă atitudinile de prin domenii diferite, artele plastice ies în evidență de departe drept spațiul cu cea mai mare concentrație de participanți la «cool». Mă refer la aparenta lipsă de crispare, la interesul pentru a face lucruri mai degrabă decât de a te plânge de eternele piedici – mai mult sau mai puțin instituționale – din lumea culturală. Teoretic, e o șansă a limbajului folosit, din moment ce limbajul vizual nu are nevoie de aprobarea unor vămi naționale, tinerii care fac artă plastică se raportează mult mai ușor la mediul artistic internațional. Vlad Nancă ori Ștefan Tiron sunt *cool*. Mai greu ai putea să spui același lucru despre tinerii scriitori ca Dan Sociu ori Elena Vlădăreanu. *Cool* este, poate, Emil Brumaru, mai ales că nu se chinuie deloc să fie așa. Am auzit lucrurile acestea de la oameni care nu produc neapărat mărfuri culturale, care sunt mai degrabă consumatori de cultură. Și asta este «*definitely cool*»”. ■ Cu titlul *Cultură, Cooltura & Khulthura* este inserat aici un „dialog pe mail” între Alex. Leo Șerban și Cristi Neagoe. Alex. Leo Șerban vorbește despre rubrica sa, *cool și uncool*, ținută în „Dilema Veche”. Acesta afirmă: „Cultura (clasică) nu-și pune problema consumului, deci a valorii ei de schimb; ea, pur și simplu, ESTE. «Cooltura», în schimb, nu există în afara «culturii consumului»: este mai aproape de codul de bară decât de conceptul (tradițional) de Cultură. Ele se pot intersecta, pot interfera – dar nu țin de același *package*. Acum, din motive de vandabilitate, marketing, PR & blabla, *poți* prezenta un Cărtărescu, un Pleșu ș.a.m.d. ca «autori cool», dar e clar că zona lor de performanță n-are nimic de-a face cu zona coolului... Altfel spus: nu se resping, dar nici nu se «împing» în același *package*! Pur și simplu, ambalajul în

care sunt vânduți e mai mic decât importanța lor reală. Nu, nu mi se par că «se trag dintr-o chestie comună». «Cooltura» este «generația spontanee» a Culturii (clasice), cu care se trage de șireturi atunci când nu îi dă un șut în fund: n-are nevoie de ea ca să existe. Pe de altă parte, Cultura (clasică) ar avea tot interesul să învețe câteva «trucuri de imagine» de la «cooltura» pentru a supraviețui în jungla consumului...». □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Jorge Luis Borges.

18 martie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [11] (810)] În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu tentă memorialistică intitulat *Diletantism*, cu trimitere, printre altele, la Adrian Marino. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție semnează *Curajoasa lume nouă (II)*, continuare a analizei romanului lui Michel Houellebecq, *Extension du domain de la lutte*, apărut în 1994. □ Cristina Rusiecki, în *Hai la arta cu mesaj!*, semnează o cronică dramatică a piesei *Terorism* de Vladimir și Oleg Presniakov, pusă în scenă la teatrul Foarte Mic de Gianina Cărbunariu.

22 martie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 11 (112)] Andrei Pleșu semnează editorialul *Cleptomania*. □ Șerban Foarță publică poemul *După Dmitri Volkogonov*. □ Andrei Codrescu semnează eseu *La mulți ani, Gambit!* ■ Nichita Danilov scrie despre *Arpegii critice/ Matei Vișniec, un optzecist atipic*, comentariu la volumele lui Bogdan Crețu, *Arpegii critice* (Ed. Timpul) și *Matei Vișniec, un optzecist atipic* (Ed. Universității „Al. I. Cuza” din Iași): „Prima cuprinde o selecție de cronici literare, autorul respectând, după propria afirmație, un criteriu de selecție «nu tocmai riguros», adunând doar textele care se referă la cărți de critică literară, eseu și memorialistică. Volumul mizează pe accentele polemice, critica de întâmpinare a tânărului universitar ieșean apelând, prin tehnici juxtapuse, la absurd și ironie subtextuală. [...] *Matei Vișniec, un optzecist atipic* este o monografie critică dedicată «ucenicului neascultător» al generației optzeci. Cartea e o provocare pe care Bogdan Crețu o lansează cu eleganță tinerilor exegeți. «A sosit timpul – scrie el – decantării unui fenomen literar extrem de interesant și controversat, totodată, care își are adepții săi bigoți, dar și detractorii energici»: optzecismul”. □ Alex. Leo Șerban publică un articol pe teme de dramaturgie, intitulat *Sindromul Pinter*.

• [„**Luceafărul**”, nr. 11 (735)] În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă volumul lui Daniel Cristea-Enache, *Sertarul scriitorului român. Dialoguri pe hârtie* (Polirom, 2005): „[...] trebuie remarcat că marele atu al cărții nu e cancanul de vreun fel sau altul, nu e picanterea gratuită, toposuri ale interviului de totdeauna, ci e istoria literară, una orală, în acest context. Mulți dintre intervievați își descriu parcursul profesional, își laudă maestrul, își explică operele, își expun crezurile, își analizează epoca, astfel încât dialogul cu ei devine un

spectacol viu al literaturii române, desfăcută pe generații («cei vechi»: Zigu Ornea, George Gană, Gabriel Dimisianu, Nicolae Manolescu; «cei noi»: Cristian Tudor Popescu), pe curente și școli (preromantismul descris de M. Angheliescu, interbeliciei naeionescieni amintiți de M. Șora, oniriștii prezentați de G. Dimisianu, cerchiștii prezentați de Șt. Aug. Doinaș, crohmălnicenii și nouăzeciștii evocați de C.T. Popescu), pe etici (A. Pleșu, Z. Ornea, O. Paler). Întrebările tânărului critic, punctuale, nepărtinitoare și solid acoperite cu informație, ajută din plin la desfășurarea sigură a aceste spontan epos istorico-literar”. □ În aceeași rubrică Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri *Dincolo de zid* de Ion Maria (Ed. Ramuri, 2005). □ Gheorghe Schwartz, în *Galaxia cărților*, prezintă volumul *Kadiș pentru mama mea* de Iulia Deleanu (Ed. Kriterion, 2005). □ În aceeași rubrică, Ion Roșioru semnalează *Un temerar demers editorial* în monografia dedicată lui *Virgil Huzum* de către Mircea Dinutz și Al. Deșliu (Ed. Pallas, Focșani, 2005). □ Alexandru George, în *Opinii*, publică articolul *Pornind de la amintirile lui C. Beldie*. □ Selecție lirică semnată de Radu Cange. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* Elena Cardaș semnează povestirile *Străbunica Cloe* și *Gălbenușul de ou*. ■ În *Convorbiri incomode* Marius Tupan publică, cu titlul „*Pierderea vederii a fost cea mai mare lovitură ce mi s-a dat în viață de destin*”, un interviu cu Romul Munteanu, la vârsta de 80 de ani. Despre parcursul său cultural în perioada comunistă, criticul afirmă: „Epoca comunistă nu mi s-a părut atât de grea și insuportabilă cum a fost pentru alții. Tatăl meu a fost țăran și muncitor de fabrică. N-a fost nevoie de niciun fel de minciuni și falsificare de dosar ca să mă înscriu la facultate. A fost necesară însă foarte multă muncă. [...] N-am făcut niciun fel de compromisuri regretabile. Am renunțat însă să mai scriu versuri și m-am îndreptat către critică și istorie literară Acest angajament l-am făcut chiar în fața celor de la partid”. Despre diversele dușmării resimțite în câmpul literar, Romul Munteanu susține: „Eu mi-am creat opera de critic și istoric literar fără să dau din coate, fără să încerc să înlătur pe alții. Unele dușmării au provenit din invidie. Mi-amintesc, de pildă, că într-un dicționar literar cronologic publicat de Institutul Călinescu, în dreptul numelui meu nu apar decât niște date elementare, în vreme ce altora cu activitate mai redusă ca a mea li s-au consacrat capitole ample. Nu știu cine a făcut această operație și nu cunosc nici motivația ei concretă. Invidiile sunt în existența fiecăruia aproape inevitabile. Nu-i dușmănesc pe cei ce mi-au făcut rău din această cauză. De cei neputincioși nu m-am preocupat niciodată în mod insistent, m-am mulțumit să-i disprețuiesc”. Restul interviului se concentrează pe discutarea anumitor aspecte biografice. □ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Nicolae Rotaru. ■ Ion Pachie Tatomiurescu publică cea de-a șasea parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* sunt publicate povestirile *Secerișul* și *Boul* de Vasili Șukșin, „traducere din limba rusă de Corneliu Irod”. □ În *Mapamond* este publicată o selecție lirică din Carles Duarte, prezentare și traducere de Jana Balacciu Matei. □ Ion Crețu,

în *Meditații contemporane*, scrie despre *Baronii cărții din Marea Britanie*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodusă poezia *Mai demult, pe când eram...* de Wilhelm Busch. □ Alina Boboc, în *Thalia. Perenitatea unui spectacol* semnează o cronică dramatică la *Cotletele* de Bertrand Blier, pusă în scenă la Teatrul Național din București. □ În *Aniversare* este publicată o prezentare bio-bibliografică dedicată lui Bujor Nedelcovici, la împlinirea vârstei de 70 de ani. ■ Ion Beldeanu, în *Fonturi în fronturi* semnează, cu titlul *Jenante nimicuri numite versuri*, o amplă analiză defavorabilă la volumul *Pagini* de Elena Vlădăreanu (Ed. Vinea, 2003): „[...] întâmplător ori nu îmi cade în mâini o carte intitulată simplu *Pagini* semnată de Elena Vlădăreanu, o poetesă despre care de o vreme se vorbește și se scrie insistent, comentatorii în cauză încercând să-și convingă auditoriul că ar fi vorba despre o autoare în plină ascensiune ce merită atenția cuvenită. Într-adevăr, cartea în discuție relevă suficientă îndemânare, nimic de zis, îndemânare în amețirea cuvintelor, desigur. Numai că ceea ce se întâmplă în cazul vizat n-are mai nimic sau are prea puțin comun cu poezia. Placheta în cauză, văzută probabil ori servind drept jurnal, însumează notații ale unor întâmplări fără semnificație în care Elena Vlădăreanu strecoară ici colo amănunte capabile, probabil, să mențină curiozitatea eventualilor curioși. [...] Nu înțelegem de ce Elena Vlădăreanu a preferat să-și numească istorioara sa drept poezie. Chiar crede ea că ceea ce comite în volumul de față aduce cu așa ceva? Mult mai aproape de adevăr consemnările sale s-ar putea numi, la o adică, jurnal, noțiune de altfel invocată în câteva rânduri în paginile cu pricina, nicidecum poezie, pentru că tipăritura la care ne referim n-are nici o tangență cu poezia. Și încă o nedumerire: de ce iluștrii noștri comentatori sau recenzenti n-au semnalat paradoxala ambiguitate pusă în circulație de cartea la care ne referim? Asta și ca o jenantă nedumerire, vizând premiarea numitelor *Pagini* pe care editorul o consemnează nu fără o oarecare mândrie, probabil adăugând fălos că «opera» în cauză a și ajuns la a doua ediție...”.

- [„*Revista 22*”, nr. [12] (837)] Tania Radu prezintă volumul *Amintiri din viață. 20 de ani în Siberia* de Anița Nandriș-Cudla (Humanitas, 2006).

- [„*Bucureștii cultural*”, nr. 3] Paul Cernat semnează *Cronicarul de tranziție. Triumf narcisiac sau nevroză?*, analiză a volumului lui Dan C. Mihăilescu, *Literatura română în postceausism. II. Proza. Prezentul ca dezumanizare* (Polirom, 2006): „Concepută ca o amplă tetralogie, *Literatură română în postceausism...* este cea mai ambițioasă tentativă de conciliere între amintirile identității: un decupaj fragmentar de istorie literară «în mers». O panorama foiletonistică – dar Dan C. Mihăilescu nu a fost niciodată doar un foiletonist, ci un cronicar în sens larg, un cronicar muntean cu umori iute schimbătoare, logoreic și ahotnic, jovial și melancolic, un moralist paradoxal visând dezabuzat la paradisuri pierdute, prizând voluptuos și estet tradiția spiritual-politică autohtonă, în timp ce cartografiază mentalul cultural al prezentului. Autorul a știut să prindă în titluri pătrunzătoare «esența» speciilor discutate, pe coordonatele unei viziuni personale: «trecutul ca

reumanizare», în cazul memorialisticii recuperate, respectiv «prezentul ca dezumanizare», în cazul prozei de tranziție; totul – într-un efort de aproximare a datelor mentalului colectiv. [...] Din paginile volumului de față răzbate un frison care emoționează: melancolia succesului, dezabuzarea, spaima superficializării. *Proza. Prezentul ca dezumanizare* se cuvine a fi citită în oglindă, ca oglindă a modului cum un remarcabil și reprezentativ cronicar al anilor 90 tinde să se transforme în propria lui umbră, ca un fluture nocturn atras de lumina electrică a succesului mediatic. Drama intelectualului public în serviciul comunității...». □ Un eseu pe teme de lirică românească semnează Diana Turconi în *Orașul siluetelor de fum (II)*. □ Doina Papp publică o dare de seamă asupra *Sezonului teatral bucureștean*, comentând piesele *Molly Sweeney* de Brian Friel (Teatrul Bulandra), *Idolul și Ion Anapoda* de G.M. Zamfirescu (Teatrul Național), *Domnișoara din Amherst* de William Luce (Teatrul Foarte Mic în coproducție cu Teatrul „Maria Filotti” din Brăila), *Play Hedda* după Henrik Ibsen, (ArCub și UNITER, la Teatrul Nottara), *Orașul* de Evgheni Grișkoveț (Teatrul Act). □ Ioana Ieronim discută despre montarea piesei *Pantofii lui Lenin* de Saviana Stănescu, sub egida Companiei Teatrale Lark, la New York. □ Joaquin Garrigos, directorul Institutului Cervantes din București, semnează un text intitulat *Traducători spanioli în România*. □ Sunt reproduse câteva pagini din romanul lui Dumitru Țepeneag, *La belle Roumanie*.

23 martie

• [„Cultura”, nr. 14 (66)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat „Cultura” și jocurile fanariote: „Cât despre «Cultura», ea a fost desființată sub pretextul penibil că ar fi costat prea mult. De parcă prostia ar fi mai ieftină! Despre cele întâmplate și cum au fost persecutați și fugăriți redactorii revistei, vor vorbi ei înșiși. Acum, la un an de la desființarea acesteia și la doi ani de la apariție, mie îmi revine datoria de a mulțumi din suflet revistei «Observator cultural», în mod deosebit doamnei Carmen Mușat și domnului Ovidiu Șimonca, pentru șansa oferită colegial redactorilor revistei «Cultura» de a spune adevărul despre trista lor întâlnire cu democrația vârfulilor noii elite culturale. În momentul acela, chiar dacă aș fi scris în apărarea colegilor, de ieri și de azi, cuvintele mi-ar fi fost răstălmăcite. Niște mari personalități mici acreditaseră ideea că sunt un carierist feroce, că nu mă pot despărți de scaunul de președinte al Institutului etc. Ca să nu mai vorbesc despre «apărătorii» banului public, de care acum nu se mai preocupă nimeni. Și fără de care, iată, dovedim că ne putem descurca. Și tot în folosul culturii române, firește! Sigur, avem dificultăți, dar, atât cât vom rezista economic, vom spune ceea ce credem, dând spațiu pentru a se exprima și celor a căror opinie diferă de a noastră. Dincolo de toate, experiența arată nu numai că nici un bine nu rămâne nepedepsit, dar și că, din fericire, nici răul nu se poate face la nesfârșit fără consecințe...». □ În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează *O noapte furtunoasă*, amplă prezentare a numărului 1-2/2006 al revistei „Sud”. ■ În *Cultura Politică* Adrian-Paul Iliescu scrie *De la vehemență la „cultura urii”*:

„Întrucât suntem moștenitorii unei întregi ediții a virulenței și întrucât trăim oricum în medii din care politețea și eleganța de atitudine lipsesc în mod cronic, nu suntem șocați și, mai ales, nu suntem indignați de extraordinara vehemență ce, atât de des, răbufnește în spațiul public: suntem obișnuiți cu ea. Mai mult: suntem familiarizați nu doar cu virulența mediocrităților, ci și cu aceea a marilor talente – citindu-i pe Eminescu sau pe Cioran, ne-am pierdut capacitatea de voltă față de virulență; putem fi chiar tentați să o percepem drept însoțitoare fatidică a geniului. Dar, chiar dacă nu ajungem până acolo, o tratăm (mai ales în cazul «elitelor») cu multă indulgență. Vehemența marilor personalități, dar și a tuturor talentelor recunoscute sau apreciate, este aproape invariabil scuzată prin minimalizare. Se sugerează că ea nu ar fi nimic altceva decât o explicabilă (în condițiile incalificabile de la noi) accentuare a patosului politic; sau că este simplă particularitate temperamentală, posibil de imputat unui autor înzestrat; sau, în sfârșit, că este doar o particularitate stilistică, cu atât mai inofensivă cu cât autorul poate avea (pe fond) multă dreptate în ceea ce susține”. ■ Mircea Iorgulescu, în *O satiră. Duhului lor*, comentează articolul lui Gheorghe Crăciun despre „literatura românească exportabilă”, apărut în numărul 304/2006 al revistei „România literară”: „Evident, literatul român începe cu o cioraniană sumbră îndoială – dacă să-i spună ori nu olandezului că «literatura română de azi face și ea parte din Europa, măcar topografic vorbind». Dacă i-o împărtășește sau ba, nu se mai precizează, dar însăși evocarea abisalei chestiuni fixează altitudinea ferocității. Acel olandez, se precizase, știa «câte ceva despre geografia, istoria și cultura noastră», prin urmare ar fi fost complet nedumerit dacă afla de la român că «literatura română de azi face și ea parte din Europa, măcar topografic vorbind». Acumularea de asemenea platitudini absurde e de altfel unul dintre cele mai productive procedee parodice folosite de Gheorghe Crăciun. Scriitorul român care-i prezintă fictivului olandez literatura țării sale nu ratează nici una dintre aberațiile care au bântuit și bântuie încă prin pagini de gazete și chiar emisiuni televizate, cu personalități ce-și sprijină ferm falca-n palmă, semn de greutate a gândirii. I-ar spune de pildă olandezului «că una dintre întrebările care s-au pus în România imediat după 1990 a fost aceea dacă literatura scrisă în comunism mai înseamnă ceva sau totul trebuie luat de la capăt». [...] Cu o maliție aproape ucigașă, de nu chiar sinucigașă, pseudo-*alter-ego*-ul lui Gheorghe Crăciun din această compunere satirică este vârat apoi în uniforma celui mai militant grup literar autoproclamat ca detașament de avangardă și pus să declame un discurs marțial. «Gândindu-mă la meritele propriei mele generații», începe el, «l-aș informa pe preopinental meu din țara lalelelor că nici scriitorii optzeciști – reveniți în actualitatea «postrevoluționară» în antologii și culegeri sau cu volume personale (oare numele lui Mircea Cărtărescu, Gheorghe Iova, Alexandru Mușina, Daniel Vighi, Viorel Marineasa, Magda Cârneci i-ar spune conaționalului lui Vermeer ceva ?) ce demonstau încă o dată, dacă mai era nevoie, că fața literaturii române a început să se schimbe odată cu ei, înainte de prăbușirea comunismului,

și că modelul lor estetic e încă viabil și plin de vitalitate – nu s-au bucurat din partea cititorilor de interesul pe care-l meritau». Tehnica perfidă a lui Gheorghe Crăciun este aici periculos de străvezie”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodusă poezia *Toboșarul timpurilor noi* de Mihai Beniuc. ■ Daniel Cristea-Enache semnează o primă parte a unui portret literar intitulat *Sentimentalul ironist*, dedicat lui Geo Dumitrescu. ■ Eugen Simion semnează prima parte a studiului *Tânărul Eugen Ionescu*, discutând aici despre „literatura confesivă”. ■ Andrei Terian, în *Cultura Literară*, semnează o analiză a poeziei lui Adrian Urmanov, cu accent pe volumul *Literatură de consum* (Ed. Vinea, 2005). „Adrian Urmanov nu este nici impostor, nici imitator. Nu talentul îi lipsește, ci, în mod paradoxal, luciditatea: acea luciditate de a lăsa poezia să «curgă», fără a mai încerca să o îngrădească în digurile unor programe teoretice aberante. Tot astfel, poetul nu este un epigon al celor care i-am amintit de-a lungul cronicii; de altfel, unii dintre ei au debutat în același timp sau chiar după autorul *Cărnurilor canonice*, astfel încât nu poate fi vorba influențe. Numai că, deși urmărește să scrie o «literatură de consum», Adrian Urmanov produce o literatură consumată – consumată de către acei congeneri ai săi care, între timp, s-au instalat pe solid pe aceste teritorii printr-o mult mai bună gestionare a resurselor poetice”. □ Constantin Coroiu, în *Texte și contexte*, scrie despre *O istorie a societății românești contemporane în interviuri*, aflată la a doua ediție în 2005. □ Mihai Iovănel semnează o cronică negativă la *Cerul din burtă* de Ioana Nicolaie „preață de Gabriela Adameșteanu” (Ed. Paralela 45, 2005). □ Tot o cronică negativă este și cea a lui Mihai Fulger, intitulată *Atenție! Debut cu potențial letal!*, la romanul *Necăsătoriții* de Tudor Lavric. □ Simona Drăgan semnează un *Dosar* intitulat *Foucault. Trecut și prezent*. □ Ioan Lăcustă semnează partea a doua a unui articol de istorie literară intitulat *1937-1939. În culisele Cenzurii*. ■ Tema rubricii *Cultura. Recurs la memorie* este *Cultura – 2 ani de la înființare, 1 an de la desființare*. □ Cristina Rusiecki semnează aici *Malpraxis la Institutul Cultural Român. Jurnalul desființărilor*. □ Cătălin D. Constantin scrie eseul *Sunt trist. Nu știi să joc șah*. ■ În *Monolog la perete* Cornelia Maria Savu afirmă: „«Cultura» trebuia să cadă cât mai de sus, în așa fel încât amplitudinea saltului ei în gol să distragă atenția de la faptul că desființarea încălca flagrant legea de funcționare a ICR, promulgată doar cu câteva luni înainte. Conform aceleiași democrații originale, însă, cei care dau legile, nu mai au timp să le aplice, iar urmașii, cu alte vederi, nici nu se gândesc să le amendeze, la ignoră de-a dreptul. Așa că România a devenit un original «cimitir» al legislației în vigoare, de care nimeni nu ține seama. «Cultura» trebuia să cadă exemplar și pentru ca desființarea celorlalte reviste ale institutului să se facă lin, fără nici o rezistență (așa cum s-a și petrecut, de fapt)”. ■ Cătălin Sturza, în *Regulile dialogului civilizată*, notează: „Din păcate, domnul Patapievică a demonstrat, atunci când a preluat funcția de președinte al ICR, că mocirla fabulei lui Alexandrescu, în care se încaieră și se tăvălesc condeierii mușici, i-a pătat și domniei sale ținuta

intelectuală impecabilă și i-a intrat pe sub mânușile chirurgicale dezinfectate la Oxford. Aflând despre desființarea iminentă a revistei, redactorii de la «Cultura» își începeau mesajul către domnia sa în felul următor: «Redacția revistei „Cultura” își exprimă stupefacția și regretul la aflarea hotărârii pe care ați luat-o de a desființa această publicație. Cum în ultimele săptămâni le-ați refuzat redactorilor accesul la discuțiile despre viitorul revistei, am ales această cale, publică, pentru a vă readuce în atenție câteva dintre nedumeririle noastre (...)» [...] Despre noua «Cultura» pot spune doar atât: necesitatea ei se justifică prin faptul că, dintre toate publicațiile de pe piață, revista condusă de Augustin Buzura tinde cel mai mult, chiar dacă nu reușește de fiecare dată, să respecte aceste reguli». ■ Dorin-Liviu Bîțfoi scrie pe aceeași temă în *Lumea nouă e în altă parte*: „Oamenii cu idei și atitudini noi nu sunt, de regulă, acolo unde îi vede lumea veche, și nici nu stau locului acolo unde-i așază. Oamenii de la «Cultura» nu erau, în mod clar, de-ai locului. Poate un paradox pentru unii, nu revista «Cultura» venea din trecut, cât ea intra într-un contrast prea evident cu acest trecut care a avut multe chipuri în toți acești ani – iar acum ni se arată în cea mai nouă versiune a sa. Tinerii redactori ai publicației n-au murit deloc de bătrânețe și scleroză după cum li se prevestise, după cum nici schimbările începute cu marginalizarea și, finalmente, expulzarea lor nu au fost structurale ori de-o energie debordantă, așa cum, la drept vorbind, ne așteptam cu toții”. □ Horia Gârbea, în *Lovitura liberă*, îi dedică o tabletă lui Varujan Vosganian. □ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* este publicată o notă despre interviul acordat de Mircea Cărtărescu lui Ovidiu Șimonca în numărul din 16-22 martie al revistei „Observator cultural”. De asemenea, este comentat articolul lui Dorin Tudoran despre Norman Manea, apărut în „Jurnalul Național” din 10 martie.

● **[„Observator cultural”, nr. [12] 313 (53)]** În *Informații*. *La zi* este publicată o notă despre „Inițiativa germană de sprijinire a bibliotecilor din Europa Centrală și de Est”, cu specificația că „Germania a lansat, vineri, 17 martie, în cadrul Târgului de Carte de la Leipzig, inițiativa *Oameni și cărți pentru biblioteci din Europa Centrală și de Est*, menită să sprijine, timp de trei ani, 30 de biblioteci de limbă germană în 22 de țări din Europa Centrală și de Est și din Asia Centrală, pentru achiziționarea unor cărți, reviste și medii electronice”. □ Se anunță omagierea lui Urmuz, la Curtea de Argeș. Cu această ocazie, „într-un spațiu din Cetatea Basarabilor a fost deschisă expoziția foto-documentară și de carte *Avangarda românească în context european*, care a parcurs, deja, un itinerariu impresionant, prin Germania, Suedia și Ungaria. O expoziție omagială de artă plastică, dedicată tot lui Urmuz, semnata de pictorița elvețiană de origine română Anka Seel, a fost vernisată la Casa Norocea – filială a Muzeului Municipal Curtea de Argeș”. □ Notă despre premiera germană a piesei *Kebab* de Gianina Cărbunariu, în cadrul celei de-a șasea ediții a Festivalului Internațional al Noii Dramaturgii F.I.N.D.6. □ Se anunță că „miercuri, 29 martie [...] la Clubul Prometheus va avea loc lansarea celui mai recent număr al revistei «Plural», publicație semestrială

editată de Institutul Cultural Român. Titlul acestui număr este *Eromania*. Lansarea va fi urmată de o dezbatere asupra „Erotismului în literatura română”, moderată de criticul literar Nicolae Manolescu. Întâlnirea este organizată de revista «România literară», în parteneriat cu ICR. Revista le oferă cititorilor anglofoni un parcurs savuros prin istoria amorurilor literare românești, de la poezii Văcărești și procesul intentat lui Hasdeu pentru «episodul Emilia» până la cele mai noi apariții. Canonicii Eminescu, Creangă, Macedonski, Rebreanu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, alături de contemporani consacrați – Ștefan Agopian, Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Simona Popescu –, se întâlnesc în sumar cu nume recent afirmate, precum Cecilia Ștefănescu, Ioana Bradea, Claudia Golea, Ioana Baetica”. □ Notiță despre cele trei scurt metraje ale lui Alexandru Solomon – *Duo pentru Paoloncel și Petronom, Viață de câine și Franzela exilului*, ce au fost proiectate joi, 17 martie, la ICR. „*Duo pentru Paoloncel și Petronom* vorbește, pe parcursul a 29 de minute, despre prietenia tinerilor poeți Paul Celan și Petre Solomon în vremurile tulburi de după război. [...] *Franzela exilului* este un documentar realizat în 2003, despre «cel mai mare dramaturg necunoscut al lumii», Ion Luca Caragiale”. ■ Se dau detalii despre declarația lui Horia-Roman Patapievicu cu privire la rezervele acestuia privind „lista celor 20 de scriitori aleși recent pentru a fi traduși în străinătate”. „Reamintim că cei 20 de autori sunt Gabriela Adameșteanu, Daniel Bănuțescu, Max Blecher, Mircea Cărtărescu, Petru Cimpoeșu, Lena Constante, Gheorghe Crăciun, Filip Florian, Ioan Groșan, Florina Ilis, Mircea Ivănescu, Nicolae Manolescu, Ion Mureșan, Constantin Noica, Răzvan Petrescu, Andrei Pleșu, Ioan Es. Pop, Nicolae Steinhardt, Stelian Tănase și Ion Vartic”. □ Se face o trecere în revistă a festivităților dedicate împlinirii a 35 de ani de apariție a revistei „Manuscriptum”, eveniment ce a avut loc, pe 15 martie, la Muzeul Literaturii Române. „Despre rolul jucat în peisajul istoriografiei românești și menținut cu greu din rațiuni financiare, au vorbit Paul Cornea, Alexandru Condeescu, Nicolae Florescu, Ruxandra Mihăilă, Manuela Tănăsescu și Romulus Vulpescu. În cadrul evenimentului a fost lansat ultimul număr 1-4/2004-2005 al revistei și a fost vernisată o expoziție cu imagini și documente din arhiva MNLR, evocând cei 35 de ani de viață ai publicației. Revista «Manuscriptum» este trimestrială și are ca principal obiectiv publicarea de documente cu caracter inedit absolut (manuscrite, încercări literare, mărturii, scrisori, fotografii rare, alte documente istorico-literare). De-a lungul anilor, revista a publicat mii de materiale care contribuie la dezvăluirea unor relații literare, probleme controversate ale istoriei literare, la reconstituirea unor epoci sau curente sau a manuscriselor, din variante și versiuni nedefinitivate de autori”. □ Se anunță debutul, la Teatrul Național, al lui Constantin Turturică cu piesa *Comedie roșie*, în regia lui Alexandru Tocilescu. □ Este anunțată lansarea colecției „fiction.ro” a Editurii Tritonic, coordonată de Michael Hăulică. „Colecția «fiction.ro», ca și revista cu același nume, își propune să aducă în fața publicului românesc literatura fantastică a momentului, la noi și în lume”. ■ Editorialul

semnat de Adrian Marino militează *Pentru o nouă cultură română*, reproducând un fragment din volumul *Politică și cultură. Pentru o nouă cultură română* (Polirom, 1996): „Trei defecte culturale curente se observă de la distanță, cu ochiul liber. Cel dintâi, cu totul frecvent în publicistică, este de a nu avea niciun proiect, niciun plan propriu de studiu și de a «lucra» doar prin «comenzi» redacționale, ocazionale. Imediate, imperioase și pe termene foarte scurte. Practic, de la o zi la alta. În astfel de condiții, orice aprofundare este exclusă. A merge la unele «izvoare» devine o imposibilitate practică. Se procedează inevitabil «lăutărește», doar după ureche, prin informații de mâna a doua, a treia. A construi în spirit de sinteză, pe de altă parte, reprezintă și o himeră. Nu e de mirare că, într-un astfel de regim, tot ce se poate obține, în cel mai bun caz, și numai cu o baza culturală anterioară serioasă (caz extrem de rar), sunt doar unele «fragmente». [...] Insuficiențele organizării culturale, care nu cunoaște încă nici continuitate, nici marele efort constructiv, sunt dublate de un dezechilibru profund, de substanță, care explică foarte multe alte aspecte negative ale culturii actuale. Este vorba, în esență, de predominarea sentimentelor asupra ideilor, intuiției și gustului asupra analizei raționale, azeziunilor pur sentimentale asupra deciziilor reci, lucide, argumentate logic și obiectiv”. ■ În *Actualitate* se dau detalii despre *Premiile Radio România Cultural – 2005*, eveniment ce a fost organizat la Teatrul Odeon, pe 20 martie. „Premiul de Excelență pentru anul 2005 i-a fost acordat academicianului Solomon Marcus, «pentru medierea inspirată, timp de decenii, între lumea științei și lumea artelor – prin cărțile sale, devenite repere ale unui nou umanism». Scriitorul Norman Manea este primul câștigător al Premiului Lux Mundi, inaugurat odată cu această ediție și acordat scriitorului «pentru talentul artistic și consecvența morală cu care a înfățișat lumii imaginea complexă a societății românești și pentru felul în care a reușit să transfigureze drama biografică, pe fundalul unei frământate istorii». [...] Celelalte premii pentru anul 2005, acordate la diferite secțiuni, sunt: poezie – Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*, Editura Brumar; proză – Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească; [...] La secțiunea jurnalism cultural au fost premiate emisiunea *Ia te uită ce-ai uitat* realizată de Florin Iaru la TVR Cultural (categoria Emisiuni culturale de televiziune) și pagina de cultură-arte a cotidianului «Gândul», coordonată de Cristina Modreanu. Revista «Observator cultural» a obținut Premiul pentru cea mai bună revistă culturală în 2005”. ■ Anca Hațiegan, în *Actualitate*, scrie despre prezența lui Mircea Cărtărescu la Phantasma: „La sfârșitul lunii februarie, Mircea Cărtărescu a participat, în calitate de invitat special, la cercul de dezbateri din cadrul Centrului de Cercetare a Imaginarului de la Cluj, condus de Corin Braga. Întâlnirea a marcat o premieră în viața acestei grupări: pentru prima dată, discuțiile au avut drept suport opera de artă și nu un concept, o teorie sau un comentariu critic, fără a fi lipsite însă de caracter analitic. Dimpotrivă, vorbind despre creația sa, scriitorul s-a angajat într-un foarte consistent exercițiu (auto)reflexiv, cu valențe de hermeneutică a textului literar și de artă poetică, antrenând la final într-un

dialog, desfășurat pe aceleași coordonate, asistența compusă din: Ruxandra Cesereanu, Horea Poenar, Mihaela Ursa, Sanda Cordoș, Ștefan Borbély, Doru Pop, Cornel Vâlcu, Corin Braga, Laura Pavel, Călin Teuțișan, Vlad Roman, Constantina Buleu și Ioana Nicolaie. [...] Referindu-se la destinul său literar, cu termeni împrumutați, în mod explicabil, din registrul existențialului, autorul a evocat perioada de inițiere de la Cenaclul de Luni, considerată retrospectiv drept o «aventură colaterală», sub seducția imagismului «optzecist», de la cursul principal al scrisului său, orientat de aspirații culturaliste și metafizice”. ■ În aceeași rubrică, Ștefan Borbély semnează un articol comemorativ: *Un an fără Adrian Marino*. □ În *Începuturile liberalismului românesc*, Cristian Cercel prezintă volumul lui Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România. Începuturi* (Polirom, Colecția „Plural”, 2005): „Miza cărții [...] este aceea de a scoate în prim-plan tradiția liberală autohtonă, prepașoptistă, pentru a da astfel noi legitimități opțiunii liberale românești, ca alternativă la ideologia naționalistă, de sorginte interbelică, rămasă încă activă, în forme diverse, în viața culturală românească”. ■ Rubrica *În dezbateri* continuă discuția pe marginea întrebării *Chiar a scris Alex Ștefănescu o istorie a literaturii?*, cu precizarea că „de câteva luni, în lumea literară se vorbește mai degrabă critic despre acest volum. Până acum a existat o singură analiză amănunțită a lucrării (Dan C. Mihăilescu în «Idei în dialog»). «Observator cultural» își propune să discute, în detaliu și cât se poate de serios, *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000* de Alex Ștefănescu. Cât timp sunt încă foarte puține instrumentele de lucru, dicționarele, enciclopediile, studiile de anvergură, o carte de un asemenea tip trebuie dezbătută și va fi analizată în mai multe numere ale revistei. Impactul mediatic al lucrării a fost de amploare, dar valoarea sa lasă mult de dorit”. ■ Geo Șerban, în *2,830 kg*, comentează: „Cu toate insuficiențele pregătirilor anterioare, sfidând stadiul aproximativ al ridicărilor de teren necesare corectei situări topografice, incitat, s-ar zice, tocmai de suita obstacolelor materiale și metodologice, istoricul literar intră în pielea reporterului frenetic și ia pe cont propriu explorările, decis să alcătuiască harta tuturor variațiilor de relief, structurări și destructurări, cristalizări fertile sau dispersări ale energiilor în câmpul, bătut de intemperii bicisnice, unde talentul, libera inspirație, bucuria creației, supuse la teribile încercări, și-au văzut periclitată identitatea, forța germinativă și relația normală cu publicul de-a lungul intervalului 1941-2000. [...] Sferelor teoretic-abstracte istoricul nostru literar le preferă prizările nemijlocite, în direct, ale fenomenului literar. Are pentru cărți un apetit tactil, aproape o bulimie, se desfată a le găsi etichete diferențiate, și atunci chiar nimește caracterizări inspirate. De la cărți trece la autori, printre care se învâрте cu voluptatea reporterului agil, aflat în misiunea de a colecționa observații pentru a-i introduce, ulterior, în galeria proprie de portrete, în competiție cu posteritatea. Scrutează, confruntă, învață eticheta relațiilor, strategiile prim-planurilor. [...] Dezinvolt, caută spectacolul (cuvânt frecvent uzitat în imensul op) pe care-l realizează acum la proporțiile unui munte de hârtie, cu creste, cu prăpastii, cu zone

aride și plaiuri odihnitoare ici-colo, după cât e de abil potențialul cititor să descopere”. □ În aceeași rubrică este inițiată o altă dezbatere intitulată *Problemele artei românești contemporane*. □ În *Critică literară*, Andreea Vlădescu semnează *Conexiuni lirice – Paul Celan ca (pre)text*, o analiză a volumului lui Paul Celan, *Los poemas rumanos*, „ediție bilingvă realizată de Victor Ivanovici” (Prensas Universitarias de Zaragoza, 2005). ■ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat scrie despre *Romanul unui „hoț de povești”*, o analiză a volumului *Povestirile mamei-bătrâne* de Radu Țuculescu (C.R., 2006): „scriitorul reușește să ne surprindă prin experimentarea unui tip aparte – și în același timp înșelător – de realism, pe care l-am putea denumi, la rigoare, metarealism. Pentru că tema implicită, ascunsă într-un strat de adâncime al cărții, dincolo de poveștile și de personajele verosimile, este posibilitatea de a mai scrie în mileniul al treilea un roman realist cu relief, memorabil, pe o formulă relativ clasică. Un narator-martor, care se autodenumește „hoț de povești” (aluzie certă la poetica *mimesis*-ului realist) și care pregătește în taină propria-i «poveste» modelată din istorisirile «furate» realității (celelalte personaje îl numesc «domnul Radu»!), pătrunde în mijlocul unei comunități retrase ce-ți trăiește nostalgic ultimii ani de existență. [...] Romanul lui Radu Țuculescu este o carte despre geneza poveștilor, despre felul cum ele se intersectează cu realul, și totodată o încercare de transcriere autentică a «vieții viețuite»”. □ Adina Dinițoiu semnează *Un semn de prudență editorială?*, text de prezentare al colecțiilor editurii „Nemira”, „Totem”, „Babel” și „Suspans” în care constată că, în anii 2005-2006, majoritatea titlurilor editurii au fost reeditări. ■ Bogdan Crețu, în *Cum pot fi îmblânziți extraterestrii*, publică o recenzie a romanului lui Nichita Danilov, *Mașa și extraterestrul* (Polirom, 2005): „Există, mai întâi, aceeași tendință de a monta întreaga intrigă într-o ramă cât mai înșelătoare; cititorului lui Danilov nu i se permite răsfățul comodității, căci autorul schimbă registrul pe neașteptate, impunând un ritm alert și o obligatorie suspiciune a lecturii. Ca și *Șotron*, *Mașa și extraterestrul* debutează sub zodia unui firesc de nimic violentat, vocea naratorului își arogă modulația înșelătoare a unei simple constatări, efectul fiind de ordinul unei familiarități perfecte cu universul casnic creionat. [...] Nichita Danilov are, însă, inteligența și harul de a nu lăsa, în pofida evidentei paste eteroclite din care romanul e compus, impresia de dezordine. Dimpotrivă, el știe perfect când să reteze cutare pistă narativă, să dozeze efectele, astfel încât lectura este una incitantă, detectivistică aproape; în ciuda scepticismului cu care, îndeobște, este privită proza poezilor, autorul nu se lasă furat de hazard, ci supune totul unei lucidități pe care și cei mai firoșcoși prozatori ar invidia-o. Alternând, bunăoară, planurile, reluând, din când în când, cutare fir epic lăaturalnic, el reușește să susțină o tensiune de bun augur. [...] Multiplele perspective, registre, planuri, procedee, artificii narative cu care romanul operează reprezintă tot atâtea argumente de lectură. Una, în orice caz, profitabilă, chiar și pentru cei dispuși să ia seamă numai la minimalismul și pansexualismul care pătează proza mai tinerilor autori de curând impuși. *Mașa și extraterestrul* este

o replică involuntară dată acestei tendințe; cartea lui Nichita Danilov demonstrează că metafizicul nu este neapărat păgubos în roman și ca parabolă, simbolul pot deveni tot atâtea privilegii ale textului. În totul, nu am niciun dubiu, o reușită”.

□ În aceeași rubrică, Șerban Axinte scrie, cu titlul *Rumoare și ironie*, o prezentare la volumul *Evangheliștii* de Alina Mungiu-Pippidi (C.R. Colecția „Teatru”, 2006). „Cartea cuprinde, pe lângă textul «celei mai controversate piese de teatru din 2005», și un impresionant dosar de presă, însoțit de două interviuri, unul cu autoarea, celălalt cu regizorul francez Benoît Vitse, cel care nu a sperat niciun moment că va ajunge atât de cunoscut în România doar făcându-și meseria. Așadar, editura mai sus amintită nu se limitează la a oferi cititorilor lucrarea dramatică *Evangheliștii*, ci propune opiniei publice o oglindă (fidelă?) a cazului socio-dogmatico-literar „Evangheliștii”. Cu destul de puține excepții (unele antologate în volum), majoritatea comentatorilor s-au aventurat în a da tot soiul de verdicte, care mai de care mai comice pentru cei care au avut, totuși, curiozitatea să vadă spectacolul. Rumoarea produsă în jurul acestuia reprezintă, după părerea mea, un exemplu clar de deformare a ceva ce nu se dorea a fi decât o simplă piesă de teatru, un simplu act artistic”.

■ În *Internațional*, Iulia Dondorici prezintă *România la Târgul de carte de la Leipzig: între vizibil și invizibil*. Se precizează că „în perioada 16-19 martie, România a fost prezentă la Târgul de Carte de la Leipzig cu un stand organizat de Ministerul Culturii și Cultelor și Editura Polirom. În centrul acestei ediții s-a aflat literatura tânără, prin prozatorii Lucian Dan Teodorovici (prezent și în calitate de redactor-șef al Editurii Polirom), Cecilia Ștefănescu și criticul literar Luminița Marcu. [...] Târgul de Carte de la Leipzig este cea mai mare manifestare de acest gen din Germania după cea din Frankfurt, având și cea mai veche tradiție în această parte a Europei. Cu un număr de 126.000 de vizitatori și peste 2.000 de edituri din 36 de țări, Leipzigul a bătut anul acesta toate recordurile și a înregistrat din nou ecouri pozitive în presa germană și străină. [...] Cea mai interesantă manifestare mi s-a părut cea a Editurii Polirom, care a încercat să-și facă cunoscut proiectul de editare a literaturii tinere contemporane românești. Sub deja cunoscutul motto „Vote for the young literature!” s-a desfășurat o lectură din romanul Ceciliei Ștefănescu, *Legături bolnăvicioase* – după care a fost făcut recent și un film, în regia lui Tudor Giurgiu, prezentat la Festivalul de la Berlin din luna februarie a acestui an –, precum și din romanul lui Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin timp înaintea coborârii extraterestrilor printre noi*. Din păcate, manifestarea și proiectul nu au avut vizibilitatea pe care ar fi meritat-o, cu atât mai mult cu cât anul acesta literatura tânără a constituit un alt punct de greutate al Târgului din Leipzig, în centrul atenției aflându-se o serie de edituri noi, care au în programul lor editarea autorilor tineri, ca și medierea unui contact direct între cititori și un mare număr de autori debutanți. Revenind la România, în Leipzig au mai fost prezentate traducerea germană a operei poetice a lui Nichita Stănescu (*11 Elegii*) și *Dicționarul scriitorilor români din Banat*, coordonat de Alexandru Ruja. Cătălin Dorian Florescu a citit

din noul lui roman, apărut în februarie anul acesta la Editura Pendo din Zürich, intitulat *Maseorul orb*". ■ Pe același subiect, Lucian Dan Teodorovici semnează *Votează literatura tânără. La Leipzig*, relatând experiența sa personală la acest eveniment. Acesta consideră că „o prezență reușită la astfel de evenimente poate contribui foarte mult la șansele literaturii române de a ieși dincolo de granițe. Iar pornind de-aici, poate că un mai mare interes al editorilor români pentru participări și la alte târguri decât cele de (maximă) referință ar putea să ducă, în scurt timp, la o altă raportare a oamenilor din Vest față de literatura română. Pentru că, o spun și eu acum, după ce au mai spus-o mulți alții, mi s-a părut ca din partea lor disponibilitate există”. □ Corina Petrof, în *Internațional*, scrie despre *Problemele lumii contemporane în viziunea lui Umberto Eco*, a analiză a volumului acestuia, *A passo di gambero. Guerre calde e populismo mediatico (În pas de rac. Războaie calde și populism mediatic*. Bompiani, Milano, 2006). □ În *Internațional*, Ed Pastenague semnează *Scrisori pariziene. Un tânăr care se sufocă*, discutând pe marginea volumului de debut al lui Camille de Toledo, *Archimondain jolipunk*, apărut la Editura Calman-Lévy. ■ În *Interviu*, cu titlul „România este o problemă care mă bântuie de mult timp”, Ovidiu Șimonca publică un dialog cu Florina Ilis. Discuția începe cu detalii despre soarta manuscrisului romanului *Cruciada copiilor*: „După ce l-am definitivat, în 2005, l-am trimis la două edituri, la Editura Polirom și la Editura Humanitas. Și am așteptat. Am primit răspuns de la Polirom că sunt foarte interesați de text, că ar vrea să-l publice, dar că este prea lung. După câteva zile, domnul Lucian Dan Teodorovici mi-a trimis un e-mail în care mi-a spus că doresc să publice romanul *Cruciada copiilor* la Editura Cartea Românească, fără să fie nevoie de nicio tăietură. Polirom tocmai preluase Cartea Românească. Am fost de acord, am avut o întâlnire cu doamna Mădălina Ghiu, care a fost redactorul cărții, a făcut mici observații de care am ținut cont. Romanul a apărut foarte repede și a fost prezentat la relansarea Editurii Cartea Românească”. Despre activitatea sa literară anterioară, Florina Ilis dă următoarele explicații: „Prima carte s-a numit *Haiku și caligrame*, în 2000, în colaborare cu Rodica Frențiu, care face caligrafie japoneză. În acel volum, eu am scris versurile, și ea a făcut caligramele. După aceea mi-au apărut două romane: *Chemarea lui Matei* și *Coborârea de pe cruce*, la Editura Echinox din Cluj. Aceste romane au o mică poveste. În 2001, am trimis cele două manuscrise la concursul de debut al Editurii Univers. A urmat o conferință de presă, în care Mircea Martin a anunțat că romanul *Chemarea lui Matei* a câștigat concursul, iar celălalt roman a fost nominalizat. Tot la acea conferință de presă, Mircea Martin anunță desființarea Editurii Univers. Premiul n-a mai fost onorat – el presupunea publicarea aceluia roman la Editura Univers. Așa că, datorită domnului Eugen Pop, care a fost foarte interesat să publice romanele, ele au apărut la Cluj, la Editura Echinox”. După o serie de amănunte de ordin biografic, se trece la tematica romanului *Cruciada copiilor*: „România este o problemă care mă bântuie de mult timp. În primul rând, încerc să înțeleg ce este România, de ce suntem

priviți destul de rău în Europa, încerc să radiografiez lumea în care trăiesc. Pe de altă parte, eu vorbesc despre lucruri pe care toată lumea le vede. Fiecare va recunoaște situații din acea Românie pe care o descriu. E un prilej foarte bun, această călătorie cu trenul, ca să descriu multe straturi sociale. De la mecanici de locomotivă și șefi de stații până la președintele României, toți apar acolo, toți sunt implicați în această «cruciadă». Oferind amănunte despre celelalte romane ale sale, F. Ilis notează: „În *Coborârea de pe cruce* este vorba de un pictor și de căutarea esenței artei sale. În *Chemarea lui Matei* avem un informatician care încearcă să înțeleagă lumea, se găsește între virtual și real. În *Chemarea lui Matei* unul dintre personaje pune următoarea problemă: în ce fel lumea noastră mai poate fi salvată, cât timp și bărbatul, și femeia sunt maculați de un rău existențial”. În încheierea interviului, scriitoarea afirmă că se consideră norocoasă că a avut oportunitatea de a publica după 1989: „Da, cred că a fost un noroc. M-am simțit mult mai liberă să scriu. Mă bucur că a fost așa. Dar, pe de alta parte, poate că m-am născut la timpul potrivit, pentru că am avut și ocazia să cunosc acel timp, care există în *Cruciada copiilor*. În vremea liceului și la începutul facultății, citeam mult, nu mă uitam la televizor. Cred că toate acumulările de lectură de atunci s-au văzut mai târziu, în scrisul meu”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction*, prezintă primul număr pe 2006 al revistei timișorene „Helion”. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere ale revistelor „Ateneu”, „Cuvântul”, „AnticArt” și „aLitudini”. „«Ateneul» pe luna februarie (nr. 2/2006) nu are un material «tare» care să ne facă să murim de invidie – orice, un interviu, o anchetă, o pagină de literatură de nota zece etc. Per ansamblu, revista, numărul acesta cel puțin, respiră un aer obosit care – ni se pare nouă sau din ce în ce mai mult în ultima vreme? – e molipsitor de la o redacție la alta. Remarcăm, totuși, câteva semnături, care au convins și altă dată, cum ar fi cea a tânărului cronicar Adrian Jicu, ca și pe cele consacrate ce încearcă (și chiar reușesc, uneori) să ridice cota revistei băcăuane: Leo Butnaru, Irina Petraș, Bogdan Ulmu, Liviu Dănceanu etc.”. „Numărul 2 (344) al revistei «Cuvântul» cuprinde, pe lângă obișnuitul dosar, interesant ca de obicei, o anchetă cu întrebarea «Cum poate fi un intelectual popular?». Dintre articolele dosarului, aș remarca eseul lui Bogdan Ghiu *Întru „slava stătătoare”*, cea mai bună intervenție pe tema popularității mediatice. [...] *Istoria literaturii române contemporane* a lui Alex Ștefănescu este dezbătută, în ultimul număr al revistei, de Al. Cistelean (persiflant, dar și sobru), de Cornel Ungureanu (ambii critici sunt de acord că ceea ce atrage atenția la acest volum este în primul rând stilul) și de Gabriel Dimisianu (care-i admiră colegului său de redacție «munca titanică»). Basarab Nicolescu este invitatul de onoare al ediției din februarie a Conferințelor „Cuvântul” (la tribuna cărora mai urcă H.-R. Patapievic și Solomon Marcus).” „«aLitudini» este numele-palimpsest al unui nou magazin cultural, lunar deocamdată, al cărui director este Ion Bogdan Lefter (redactor-șef Valentin Protopopescu). În editorialul inaugural este prezentat succint profilul publicației: „o revistă de cultură liberală cu program democratic,

european, «occidentalizant», dar și o revistă care privește «cu tot respectul spre trecut, dar cu mai mult interes spre viitor». Cele 48 de pagini tip tabloid ale magazinului sunt tipărite în culori, *lay-out*-ul este și el foarte modern, iar dintre semnături remarcăm în primul rând foști colaboratori ai primei serii a «Observatorului cultural» (Szabolcs Szonda, Valentin Protopopescu, Magda Cârneci, Andrei Corbea, Mihaela Miroiu, William Totok, Victor Neumann, Emilia Drogoreanu, Ana Maria Sandu, Dan Gulea – cu un studiu despre *Romanul polițist contemporan* –, Ștefan Firică etc.) □ În *Supliment* se anunță, cu titlul *Memoriile comunismului pe înțelesul teatrului*, viitoarea premieră a piesei *Comedia roșie*, în regia lui Alexandru Tocilescu, la Teatrul Național din București. □ Ion Vianu publică un eseu pe această temă, intitulat *Cum putem vorbi despre comunism?* □ Magdalena Boiangiu, în *Memoria victimelor, memoria opresorilor* publică un dialog cu Anca Rotescu și Alice Georgescu pe tema piesei *O zi din viața lui Nicolae Ceaușescu* de Th. Denis Dinulescu, pusă în scenă la București, în regia lui Alexandru Tocilescu. □ Anamaria Pop semnează confesiunea *Nu ne putem face că n-am trăit*, din postura de traducătoare a pieselor lui Katalin Thuróczy. □ Iulia Popovici, cu titlul „*Nu ne putem dezbrăca de trecut ca de-o haină murdară*”, publică un dialog autoarea dramatică maghiară Katalin Thuróczy.

24 martie

• [„**România literară**”, nr. 12] În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu scrie despre *Școala și lumea ei*. □ În aceeași rubrică, Monica Pillat publică poeziile *Călătorie, Octombrie, Miluire, Maternă și Euridice*. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Apocalipsul acum*, Tudorel Urian prezintă volumul de debut al Oanei Cătălina Ninu, *Mandala* (Ed. Vinea, 2005), autoarea fiind câștigătoare a Concursului de poezie Prometheus, 2004: „Inteligentă și cultivată, posesoare a unei sensibilități puțin comune, și a unui imaginar poetic de invidiat, Oana Cătălina Ninu este una dintre vocile foarte promițătoare ale celei mai noi generații de poeți români”. □ În *O carte pe săptămână: O conștiință*, Alex. Ștefănescu recenzează volumul Valentinei Tăzlăuanu, *Discursuri paralele* (Ed. Arc, 2005): „Eseista nu polemizează cu cineva anume, ci cu situații, descrise sintetic. Această grijă de a nu personaliza discuția conferă publicisticii ei o anumită eleganță, dar o și face nespectaculoasă. Valentina Tăzlăuanu ar ajunge repede un personaj de prim-plan al vieții noastre literare dacă s-ar angaja în dispute cu adversari de idei reali și identificabili. Dar, probabil, n-ar mai fi ea însăși”. □ În *Actualitatea: Martie*, Gabriela Ursachi publică un portret literar dedicat lui G. Topîrceanu. □ În *Literatură*, Eugen Bunaru semnează poeziile *Țara de dincolo de ferestre, Priviri, Poem, Plecare, Paternitate*. □ În *Literatură*, Simona-Grazia Dima prezintă volumul de versuri *Roman cu sertare* de Cornelia Maria Savu (Ed. Vinea, 2005) ce „pentru avizați, [...] se înscrie coerent în linia definită, în timp, de volumele anterioare, «cinci cărți cu poezii / subțiri ascuțite le-ai vrut / din straniul oțel al damaschinilor», cum, judicios, le caracterizează însăși autoarea, într-un

autoportret la persoana a doua”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Bucurie dulce*. □ În *Literatură, Lecturi la zi: Urechea păcătoșului*, Simona Vasilache recenzează volumul de *Studii și texte. O carte populară necunoscută. „Viteazul și moartea”* de Mihai Moraru (Ed. Cartea Universitară, 2005). ■ În *Critică literară*, Daniel Cristea-Enache (*Cartea românească: Spovedania unui convins*) publică o primă parte a analizei volumul lui Radu Cosașu, *Supraviețuirile, 3. Logica* (Ed. Fundației PRO, 2004): „Negativist, intelectualist, obiectivist, rezistent prin familiarismul atitudinii și al producției literare, cu un scris ambiguu și iresponsabil; un element dubios, cu rude în străinătate; o javră mic-burgheză... Calificativele din repertoriul anilor ‘50, ai luptei de clasă și ai realismului socialist, i se potrivesc lui Radu Cosașu la perfecție, cu acea ironie a sorții care consacră mârșăviile unei epoci prin adevărurile cristalizate în alta. În limbajul lemnos și cu gândirea lor viclean-rudimentară, activiștii care îi pun aceste etichete tânărului reporter și scriitor par să înțeleagă că dincolo de entuziasmele omului nou, de puritatea revoluționară a convingerilor și conduitei lui, de cuadrații înflorați în fața realizărilor comunismului sovietic și autohton, se află ceva bine depozitat și ascuns. Un al doilea eu, sfios și tremurător ca piftia, dar reliefat, câteodată, cu o surprinzătoare vigoare și proiectat în exterior cu energia oricărui *trouble-fête*. [...] Deși publicată târziu, în 1985, *Logica*, prin conținutul de viață, vine în succesiunea imediată a gestului schițat de autor la Conferința din aprilie 1956 a tinerilor scriitori. Teoria «adevărului integral» îi aduce imprudentului care o formulează o promptă radiere profesională și socială (eliminări, excluderi, interdicții); dar celui ce va pune pe hârtie ciclul *Supraviețuirilor* ea îi furnizează o mică și prețioasă perlă de curaj personal. Atât de prețioasă, încât autorul o invocă, în paginile volumului de față, de treizeci și cinci de ori”. ■ În *Comentarii critice, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie *Poeta în față cu epoca*, o prezentare a volumului de versuri al Magdei Cârneli, *Haosmos și alte poeme (antologie de poezie 1980-2000)*, apărută la editura Paralela 45. Acesta notează că „dacă la început postura poetei era cea a unei paradoxale așteptării coroborate cu înregistrarea dezastrelor cosmice, ajunse la saturație, acum ea este cea a unui *vates* neînțeles. Vaticanarea i se pierde într-un climat al deriziunilor, al falsităților și decăderilor de sorginte omenească proximală, greu de contracarat de către un profet în propria-i cetate. [...] «Într-o epocă pândită de apocalipsă, trebuie să-ți crezi o conștiință apocaliptică dacă e să supraviețuiești și fizic și psihic și spiritual», mărturisește autoarea. Dar actuala apocalipsă e degradată ea însăși. Nu se mai poate menține la înălțimea unui dramatism absolut, măcinată de suferințe comune, de nevoi banale care blochează impulsul transcendent. Drept care conștiința poetei se decide a păși pe covorul fierbinte al prozei noastre de toate zilele, asumându-și idealul unui om «foarte nou», spectaculos prin normalitate, iradiant prin inserția sa într-o omenire pe care o poate mântui pe orizontala civilizației celei atât de mult puse la încercare”. ■ În *Istorie literară*, Ion Simuț se ocupă de *Anecdotică pamfletară*, glosând pe marginea volumului de memorii al lui Petre Pandrea,

Soarele melancoliei (Ed. Vreamea, 2005, prefață de Ștefan Dimitriu, ediție îngrijită de Nadia Marcu-Pandrea). □ În *Prepeleac*, Constantin Țoiu publică „*Rabinul Carmilly din New York*”. □ În *Interviurile României Literare* Carmen Burcea discută cu Gheorghe Carageani despre *Cum se vede din Italia cultura română*. □ În *Comentarii critice* Ioan Holban scrie despre volumul de versuri al lui Varujan Vosganian, *Iisus cu o mie de brațe* (Dacia, 2004), autorul considerând că poeziile cuprinse aici sunt „nu doar interesante, cu o arhitectură și o problematică atent articulate, provocatoare, dar și – pur și simplu – cărți frumoase: și nu e puțin lucru în peisajul nostru editorial de azi. În *Iisus cu o mie de brațe*, Varujan Vosganian cultivă ceea ce s-a numit poezia sentimentului religios, alăturându-se, astfel, unor poeți precum Daniel Turcea, Dan Laurențiu, Constantin Hrehor, Dumitru Spătaru, Lucian Vasiliu, Emilian Marcu, Dorin Ploscaru”. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei: Portret de critic în oglindă*, eseul *La ușă*. □ În *Arte, Teatru: Torino, mon amour*, Marina Constantinescu discută despre Premiul Europa pentru Teatru acordat lui Harold Pinter, la Torino, pe 12 martie. □ În *Meridiane*, cu titlul *Brașovul de altădată*, este publicat un fragment din romanul *Doar pentru prietenie* de Nikos Themelis, prezentarea și traducerea aparținând Elenei Lazăr. ■ În aceeași rubrică Doina Jela realizează o amplă dare de seamă despre Salonul Cărții de la Paris. ■ Se anunță, într-o notă, premiera, de către Radio România Cultural, lui Norman Manea și Solomon Marcus. □ În *Patru decenii* se dau detalii despre lansarea, la 15 martie 1966, a revistei „La Quinzaine Littéraire” de către Maurice Nadeau și François Erval. □ Este inserată o notă bio-bibliografică despre Franz André Heller. □ În *Romanul unui oraș* se prezintă pe scurt romanul *Cântărețul de tango* al scriitorului argentinian Tomás Eloy Martínez. □ Notiță ce anunță adaptarea pentru televiziune a romanului *Primul cerc* de Aleksandr Soljenișin. □ Este anunțată apariția *Integralei Panait Istrati* la editura Phébus din Franța, ediția fiind „stabilită și prezentată” de Linda Lê. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. □ *Ochiul magic*, realizat de Cronicar, se ocupă de criticile aduse *Istoriei literaturii române contemporane 1941-2000* a lui Alex. Ștefănescu. Sunt consemnate articolele din numărul „Observatorului cultural” din 16-22 martie, semnat de Carmen Mușat, și cel din „Cuvîntul” (15 martie-15 aprilie) al Laurei Albușescu.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [12] 68] Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă volumul lui Julian Barnes, *Pedantul în bucătărie*, „traducere de Maria Radu” (Nemira, 2006). □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *Aglaiă e în limbă după el*. □ Notă de prezentare a romanului lui Graham Greene, *Brighton Rock*, „traducere din limba engleză de Andrei Gorzo” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XVI)*. ■ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre poezia lui Mircea Cărtărescu, apreciind că aceasta „pare multora o cauză pierdută. Abandonată de însuși autorul ei, care după *Levantul* (1990) n-a mai dat nimic nou la iveală, ea este astăzi unanim percepută ca o treaptă depășită, invariabil privită cu condescendența

rezervată proiectelor ratate”. ■ Sunt anunțați finaliștii Premiului Național de Proză „Ziarul de Iași”: „Competiția pentru Premiul Național de Proză «Ziarul de Iași» a intrat în linie dreaptă. În cea de-a doua etapă de selecție a celor mai valoroase creații de gen publicate de scriitorii români în anul 2005, dintre cele 14 volume reținute de juriu într-o primă etapă, au fost desemnate, prin vot secret, cele 5 finaliste ale competiției. Juriul – din care fac parte Alexandru Călinescu (președintele juriului), Emil Brumaru, Valeriu Gherghel, Nichita Danilov, Codrin Liviu Cuțitaru și Gabriel Horațiu Decuble – a anunțat volumele dintre care va fi ales câștigătorul ediției din acest an: Ruxandra Cesereanu – *Nebulon*, Polirom; Alexandru Ecovoiu – *Ordinea*, Polirom; Florina Ilis – *Cruciada copiilor*, Cartea Românească; Florin Lăzărescu – *Trimisul nostru special*, Polirom; Ioan T. Morar – *Lindenfeld*, Polirom”. ■ Este anunțată premiera lui Norman Manea și a lui Solomon Marcus de către Radio Cultural: „Gala Premiilor Radio România Cultural, ajunsă la cea de-a VI-a ediție, și-a desemnat săptămâna trecută primii laureați. Premiul de Excelență pe anul 2005 va fi acordat academicianului Solomon Marcus, «pentru medierea inspirată, timp de decenii, între lumea științei și lumea artelor – prin cărțile sale, devenite repere ale unui nou umanism». Scriitorul Norman Manea este primul câștigător al Premiului «Lux Mundi», inaugurat odată cu această ediție și acordat scriitorului «pentru talentul artistic și consecvența morală cu care a înfățișat lumii imaginea complexă a societății românești și pentru felul în care a reușit să transfigureze drama biografică, pe fundalul unei frământate istorii». □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Chuck Palahniuk.

25 martie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [12] (811)] Adrian Papahagi dedică articolul din acest număr bibliotecilor americane, în (*VIII*) *America*. ■ În *Cronica literară* Teodor Vârgolici scrie despre *Receptarea operei lui Mateiu I. Caragiale*, prezentare a volumului lui Barbu Cioculescu, *Mateiu I. Caragiale. Receptarea operei*, apărut la editura Bibliotheca. „În 1994 a alcătuit ediția critică de *Opere*, la Editura Fundației Culturale Române, cu o contribuție esențială în conturarea profilului insolit al acestei opere în cadrul literaturii române. După câțiva ani, în 2001, revăzând și completând cu texte inedite această ediție, Barbu Cioculescu a elaborat o nouă și excelentă ediție, în remarcabila colecție de «Opere fundamentale», coordonată de acad. Eugen Simion, apărută sub egida Academiei Române, Fundației Naționale pentru Știință și Artă și a Editurii Univers Enciclopedic. Dată fiind structura edițiilor amintite, spațiul acordat referințelor critice întreprinse de-a lungul timpului asupra operei lui Mateiu I. Caragiale nu putea avea dimensiuni prea mari. De aceea, Barbu Cioculescu a luat inițiativa extrem de utilă de a elabora o exegeză a receptării critice a acestei opere, apărută la Editura Bibliotheca din Târgoviște.” □ Bogdan Crețu, în *Firimituri de la festinul poetului*, prezintă volumul de versuri *Goana magilor* de Mihai Ursachi, apărut postum la

editura Princeps Edit din Iași, în 2005. □ În pagina dedicată lui Mihai Vâlsan sunt publicate câteva scrisori între acesta și Vasile Lovinescu.

● [„**Dilema Veche**”, nr. 12 (113)] Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Dormitorul lui Goethe*. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ În *Ținerea de minte* este publicat un fragment din Teodor Mazilu, *Singurătatea și diavolul milos*, ediție îngrijită de Marius Chivu (Ed. Curtea Veche, 2004). □ Șerban Foarță publică poemul *Asonanțe*. □ Andrei Codrescu semnează eseul *Care ți-e scorul Î&D?*. □ Radu Cosașu semnează un text intitulat *Către ful inexistent*.

29 martie

● [„**Lucefărul**”, nr. 12 (736)] În *Acolade*, Marius Tupan semnează un eseu intitulat *Întâlniri literare*. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *Un model în a deveni și a fi*, volumul lui Horia-Roman Patapievici, *Zbor în bătaia săgeții*, reeditat de curând la Humanitas: „Scris sub formă de fragmente dispartate, numerotate de la 1 la 275, *bildungs-eseul* lui Patapievici e, la prima vedere, deconcertant. Dacă acceptăm convenția autobiografică a identității dintre narator și autor, atunci putem spune că autorul și-a consemnat cele mai importante momente ale vieții, de la vârsta *Cireșarilor* și a *Pif-urilor*, până la cea a gânditorului profesionist, înșiruiind cvasi-cronologic paragrafe care alternează ca întindere și ca stil. Întâlnim, pe de o parte, cioburi biografice trecute prin filtrul unei hermeneutici mature, a unei maturități care rememorează din perspectiva căutării unui sens existențial care să se așeze în lumina marilor experiențe și a marilor autori. Totul, absolut totul e reevaluat ca treaptă de evoluție a conștiinței de sine, reflectată de marile idei, de marile toposuri ale umanității. De aceea parcursul temporal al eseului de formare nu e unul obișnuit, respectând strict drumul firesc al vârstelor relatate, ci unul al etapelor cu rezonanță puternică în spirit, abordate după importanța efectelor asupra desăvârșirii conștiinței de sine”. ■ În aceeași rubrică. Paul Aretzu semnează *Respirația scrisului*, recenzie a volumului de versuri *Fiindcă* de Gh. Grigurcu (Ed. Vinea, 2005). Acesta apreciază că „pentru Gheorghe Grigurcu, poezia este consecința firească a raționării lumii, rezultatul meditației, al decantării pasiunilor: „Esența rugului nu e flacăra / totdeauna grăbită / ci liniștea cenușii care-i urmează flăcării / nespun de răbdătoare totdeauna.” (*Rugul*). Investind-o cu o dublă funcționalitate, lirica sa este sorgința pe care poetul o are înăuntru și care se revarsă fără-nctare și, în același timp, este calea propriei mântuirii, dulcele/ amarul său calvar. Menit s-o înmulțească, poezia sa este firească, exercitându-se de la sine. dintr-o necesitate vitală, precum respirația”. □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru semnează două recenzii: una despre volumul de versuri *Arborele manuscris* de Dumitru Ion Dincă (Ed. Rafet. Râmnicu-Sărat, 2005), cealaltă despre volumul al III-lea al *Jurnalului incomod* de Marta Bărbulescu (Ed. Scrisul Prahovean-Cerașu, 2005). ■ În *Opinii*, Alexandru George publică *Ferestre spre trecut*, o amplă analiză a *Rotondelor* publicate de

Muzeul Național al Literaturii Române, înregistrări ale unor discuții pe teme variate: „Cele 13 rotonde, precedate de o prefață explicativă a domnului Lucian Chișu, se întind pe un spațiu de timp larg, dar desigur că cele mai îndepărtate, convocând iluștri deveniți umbre, precum Al. Philippide, Cella Delavrancea, Al. Dima, Ion Th. Ilea, Demostene Botez sunt nu doar foarte prețioase, ci, mai ales, producătoare de melancolii, deoarece împing «acțiunea» uneori cu un secol în urmă”. O amplă parte a textului este dedicată evocării lui Marin Preda și discuției despre volumul *Întâlnirea din pământuri*. □ Selecție lirică Valeria Manta-Tăicuțu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Carnaval* de Florin Logreșteanu. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Alexandru-Cristian Miloș. ■ Ion Pachia Tatomirescu publică cea de-a șaptea parte a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este reprodus un fragment din romanul *Autobiografia unei cărți* de Michael Fais, traducere și prezentare de Elena Lazăr. □ Geo Vasile semnează articolul comemorativ *Un an de la moartea lui Mario Luzi*. □ Ion Crețu, în *Cine-i autorul*, scrie pe marginea paternității romanului lui Dan Brown, *Codul Da Vinci*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *Diavolul păcălit* de Friedrich Rückert. □ În *De dincolo de Prut* Adrian Dinu Rachieru semnează o analiză a liricii Irinei Nechit, în *Între suferință și așteptare*. □ Este anunțată organizarea Concursului național de poezie „Aron Cotruș”. □ Anghel Gâdea, în *Fonturi în fronturi*, scrie despre *O sinistră profesie*, discutând despre „viziunea catastrofică privind viitorului culturii și limbii române” pe care o are Alex Ștefănescu.

• [„*Revista 22*”, nr. [13] (838)] Valentin Dumitrescu, în *Patria cea mică. Supliment alimentar*, semnează o cronică dramatică a piesei *Vitamine* de Vera Ion, pusă în scenă la Teatrul Foarte Mic. □ Constantin Vică publică un interviu cu poetul irakian Thamer Al-Sudani.

30 martie

• [„*Dilema Veche*”, nr. 13 (114)] Editorialul lui Mircea Vasilescu este intitulat *Lista culturală scurtă* și abordează o anchetă din pagina culturală a ziarului „*Cotidianul*”, pe tema „Avem pașapoarte cam expirate pentru circulația europeană”. Comentând răspunsurile de aici, autorul apreciază: „Mi se pare că trăim în continuare în miezul unei viziuni cam vechi și cam romantice despre «prezența culturii românești în lume» dacă primul gând care ne vine în minte este să recurgem la «principiul listei». Căci nu despre recensământul numelor mari era vorba, ci despre cultura română ca «ansamblu», ca «sistem», în dialogul cultural internațional. Iar aici ne manifestăm printr-o uriașă absență tocmai din cauza precarității instituționale și a incoerenței politicilor pe termen lung. Nu-mi amintesc decât vreo două-trei inițiativă mai acătării de a promova cultura română în Europa, în rest reprezentanțele noastre culturale în străinătate au funcționat, cu mici excepții, ca simple locuri de sinecură pentru unii și alții, care au «bifat», modest,

mici «acțiuni culturale». [...] Suntem, în materie de conștiință identitară, cu un secol în urmă: tindem să ne mândrim cu cele câteva genii pe care «le-a dat pământul patriei» și să furnizăm oricui ne ascultă aceeași «listă scurtă» de nume mari. Nu prea participăm la dezbaterile lumii contemporane și avem, în continuare, o privire superficială și disprețuitoare asupra ideii de instituție culturală». □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ În *Ținerea de minte* este publicat un fragment din Sorin Stoica, *Jurnal* (Polirom, 2006). □ Șerban Foarță publică poemul *Asonanțe*. ■ În rubrica *Divanul Dilemei Vechi* se regăsește un dialog cu Mircea Cărtărescu, publicat sub titlul „*Dacă reușesc să termin Orbitor 3, mi-am plătit biletul...*”. Participă Simona Sora, Alex. Leo Șerban, Mircea Vasilescu, Marius Chivu, Iaromira Popovici, Adina Popescu, Radu Cosașu. □ Simona Sora deschide discuția cu întrebări despre volumul *De ce iubim femeile* și despre atacurile din presă, iar M. Cărtărescu răspunde: „Asta este o prejudecată destul de larg împărtășită în zona culturală: în momentul în care un artist are succes, el automat devine suspect. E un «cordon sanitar» care se formează în jurul lui, cred că e foarte omenesc să fie așa. Asta se întâmplă peste tot și în toate timpurile. Chestiunea asta, a notorietății care la un moment dat ajunge prea mare, este jenantă pentru toată lumea. Inclusiv pentru cel care capătă această notorietate. Cineva a spus că succesul este întotdeauna o neînțelegere. De fapt, este nesănătos pentru o cultură ca un ins, doi sau trei să iasă mult mai tare în evidență decât ceilalți, mai ales pe criterii care nu sunt intrinsec estetice, ci care țin de vânzări, de traduceri, de filme făcute după scrierile lui etc...”. ■ Alex. Leo Șerban intervine și el cu comentarii pe tema autorului de succes, iar în replică M. Cărtărescu afirmă: „Aici sunt mai multe confuzii. La noi încă funcționează câteva mituri – unele dintre ele cu o anumită justificare. Este mitul scriitorului care stă deoparte, care scrie numai pentru el însuși și, eventual, pentru câțiva prieteni, căruia trebuie să i se smulgă textele din mână ca să fie publicate – și pe care nu-l interesează succesul în niciun fel. Marginal și ignorat în timpul vieții, după moarte e descoperit și devine propria sa statuie. Acest mit funcționează strâns conectat cu altul, și anume că orice autor care vinde foarte mult din cărțile lui se prostituează, își comercializează talentul, ajunge un Dan Brown sau un Coelho, un autor prost care vinde mult. Conectându-se cele două mituri, s-a ajuns la un fel de simplificare a vieții culturale: unii scriitori au succes acum, lor le aparține prezentul superficial, dar mâine nu vor mai fi nimic sau foarte puțin (Cezar Petrescu, în cel mai bun caz), pe când alții, care au fost obscuri în timpul vieții (Blecher, de pildă), devin ulterior nemuritori. Este, după părerea mea, o privire simplistă a vieții culturale pentru că în toate epocile au existat și exemple de un fel, și exemple de celălalt fel”. □ Mircea Vasilescu abordează situația editurii Polirom și a colecției inițiate de aceasta pentru publicarea tinerilor autori, în timp ce Marius Chivu detaliază posibila „confiscare” a autorului de către diverse curente culturale. ■ M. Cărtărescu susține: „Eu cred că în toate taberele sunt oameni cu care poți avea comerț intelectual și afectiv. Nu mă împiedic absolut deloc de

ideologie. Îi știu bine pe inșii inavuabili, pe care i-am numit o dată «vierii minții». Sunt singurii cu care nu vreau să am de-a face. Dar, în zona culturală onestă, chiar dacă nu suntem de acord cu păltinișenii sau cu postmodernii sau cu alții, totuși le putem recunoaște, dincolo de idei, o anume excelență intelectuală, culturală, talentul literar, farmecul personal... Cred că pierdem foarte mult dacă rămânem cantonați într-o singură tabără”. Discuția glisează spre problemele întâmpinate de *Jurnal* și de modul în care acesta a fost receptat: „Oamenii au privit *Jurnalul* ca pe o cronică obiectivă a vieții mele, ca pe o relatare a ceea ce se petrece în viața mea. Or, este cel mai puțin așa ceva. [...]. Se discută apoi detalii privind activitatea sa profesorală de la Universitatea din Viena, despre primul contact cu Statele Unite, dar și despre sentimentele trăite la întoarcerea în București. ■ Radu Cosașu este interesat de opinia acestuia privind scandalurile colaborării unor scriitori cu vechiul regim, aducând în discuție și atacul lui Gheorghe Grigurcu la adresa lui Crohmălniceanu. La aceasta, M. Cărtărescu răspunde: „Eu întotdeauna am fost partizanul unei obiectivități iubitoare. La cursurile mele nu am lăsat nicio umbră în privința vieții și faptelor, uneori odioase, ale celor despre care am vorbit, oricât de minunați scriitori sau critici au fost și oricât de mult i-aș fi prețuit. Eu cred că e bine ca oamenii să știe tot, absolut tot. Mi se pare penibil să ascunzi părțile negative ale cuiva. În același timp, nu am simțit niciodată nevoia să dezvolt un conflict din jurul unui personaj, intrând în polemică cu aceia care-l atacă. Cei care-l atacă au probabil rațiunile lor s-o facă. Gheorghe Grigurcu, pentru care am mult respect, nu-l atacă numai pe Crohmălniceanu. L-a atacat pe Nichita Stănescu foarte des și pe foarte mulți alți autori. Probabil că are rațiunile lui, punctul lui de vedere, din care vede lucrurile altfel decât mine. Eu cred că îți arăți iubirea și recunoștința față de oamenii care te-au ajutat în tinerețe, scriind pozitiv despre ei. Și am avut ocazia să scriu despre Crohmălniceanu cele mai calde pagini de evocare. Știu foarte bine ce-a făcut el în anii '50, dar mi-e absolut indiferent. Cred că, față de noi, el și-a spălat, dacă se poate spune așa, o parte din vina pe care va fi avut-o. Nouă nu ne-a impus o privire asupra vieții și a literaturii specifică anilor '50. Pe noi, cei care mergeam la Cenaclul «Junimea», pe care îl conducea, ne-a învățat foarte multe lucruri, ne-a ajutat și ne-a fost un prieten sincer, așa cum nu au făcut-o mulți alți critici. Crohmălniceanu a făcut față de mine gesturi mult mai multe și mai implicate decât știu majoritatea oamenilor. Cât a trăit, a fost primul cititor al manuscriselor mele. Probabil că nu aș fi debutat în străinătate fără el. Nu este niciun secret, el mi-a deschis calea debutului în Franța, după care au venit și celelalte. Nu este în firea mea să intru în polemici. Sigur că sunt și alte puncte de vedere posibile, sigur că poate v-am dezamăgit că nu am intrat în discuție cu Grigurcu, dar eu, dacă îmi dați voie, și acum aș avea aceeași atitudine”. □ Simona Sora abordează, în schimb, problema optzecismului. ■ În opinia lui M. Cărtărescu, „ceea ce au făcut optzeciștii a fost să încerce o reapropiere, în sensul unei sincronizări aproape lovinesciene, cu ceea ce se făcea în lume în epoca respectivă. Și atunci, își are și

optzecismul legitimitatea sa. Lucrul cu care eu nu sunt de acord în privința optzecismului este că el există și astăzi, cum spun unii. Am auzit spunându-se: «literatura optzecistă este de fapt singura care există azi, după ea nu s-a mai inventat nimic, optzeciștii sunt în continuare cei mai noi și mai inovativi scriitori»”. Partea finală a discuției se reîntoarce la polemicile privind volumul său, *De ce iubim femeile*. □ Radu Cosașu semnează un text intitulat *De la ful inexistent*.

● [„**Observator cultural**”, nr. [13] 314 (50)] În *Informații*. La zi este publicată o notă despre câștigătorii concursului de debut de la editura Cartea Românească: „Premiul pentru proză i-a revenit lui Valentin Ursianu pentru romanul *Tavanul ipotetic*, iar cel pentru poezie Liviei Roșca, pentru *Ruj pe icoane*. *Pacea de la Cozia*. La secțiunile teatru și eseu/ critică și teorie literară nu a fost desemnat niciun câștigător. Juriul a fost alcătuit din Al. Cistelecan, Bogdan-Alexandru Stănescu (poezie); Doris Mironescu, Mădălina Ghiu (proză); Mihaela Michailov, Iulia Popovici (teatru); Nicolae Manolescu, Mircea Mihăieș (eseu, critică literară). Concursul a cuprins peste 150 de manuscrise trimise de autori până la sfârșitul anului trecut”. □ Notiță despre proiectul Teatrului Clasic „Ioan Slavici” din Arad de a realiza o serie de conferințe, reunite sub titlul „Dialogurile teatrului”, eveniment organizat de Dan Puric și Nicolae Manolescu. □ Se anunță că „în cadrul manifestărilor dedicate de Teatrul Național din Timișoara Zilei Mondiale a Teatrului, a avut loc un spectacol-lectură pe textul lui Mihai Ignat *Patru cepe degerate*, piesa câștigătoare a Concursului Național de dramaturgie, ediția 2005. Spectacolul-lectură, în regia lui Sabin Popescu, a fost urmat de o dezbatere moderată de prozatorul Daniel Vighi, având ca temă, pe de o parte, textul piesei, iar pe de altă parte relația dramaturg-regizor, respectiv text-spectacol. În seara aceeași zile a avut loc lansarea volumului care cuprinde textul premiat, volum apărut la editura Brumar și editat de Teatrul Național din Timișoara”. □ Notă de prezentare a întâlnirii româno-spaniole, pe probleme de traducere, ce a avut loc la București, în perioada 21-27 martie, și în cadrul căreia s-au organizat „o serie de dezbateri, mese rotunde și ateliere privind traducerea literară și statutul traducătorului de literatură, moderate de cunoscutul hispanist și traducător Victor Ivanovici. Evenimentele au fost organizate de Institutul Cervantes din București, cu sprijinul Ministerului Culturii din Spania și al Ambasadei acestei țări în România, și au avut ca invitat o delegație reprezentativă din Spania, alcătuită din trei prestigioși traducători: Mario Merlino, președintele Secției Autonome a Traducătorilor de Literatură din cadrul Asociației Scriitorilor din Spania (ACETT), Aria Teresa Gallego Urrutia, vicepreședinta ACETT, și Luisa Fernanda Garrido Ramos, distinsă cu Premiul Național de Traducere pe anul 2005, directoare a Institutului Cervantes din Sofia”. □ Se anunță că „la ICR din New York, pe 3 aprilie, va fi prezentat romanul *Lindenfeld* de Ioan T. Morar, iar trei zile mai târziu Peter Sragher va susține un recital de poezie la sediul ONU din metropola americană. Prezentarea romanului și recitalul fac parte din programul «Romanian Authors For All Seasons», menit să promoveze literatura

română în spațiul american. Recitalul lui Peter Sragher, poet român publicat în Austria, Spania, Columbia și Egipt, este organizat de ICR împreună cu Russian Book Club [...]”. □ Semnalare a viitoarei participări a Teatrului Bulandra, cu spectacolul *Triumful dragostei* de Marivaux, în regia lui Alexandru Darie, la ediția de anul acesta a Festivalului Iberoamerican de Teatru, ce se va desfășura între 31 martie și 16 aprilie, la Bogota. □ Despre Ziua Mondială a Teatrului în România, se notează că „UNITER a marcat Ziua Mondială a Teatrului cu o nouă ediție a Campaniei Naționale *Artiștii pentru artiști* și un spectacol de caritate, *Trecut-au anii...*, susținut de actorii Valeria Seciu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Caramitru și clarinetistul Aurelian Octav Popa”. □ Sunt oferite detalii despre acordarea, de către Asociația Internațională a Criticilor de Teatru (AICT) – Secția Română a unui „Premiul de Onoare lui George Banu, în cadrul Premiilor ACT, pentru activitatea excepțională în domeniul criticii și cercetării teatrale internaționale și pentru impunerea valorilor teatrului românesc în circuitul cultural european, un Premiu al Criticii, actriței Ada Milea, pentru atitudinea lucidă și critică față de actualitate, prin îmbinarea originală a satirei cu muzica și poezia în spectacolul contemporan. [...]”. □ Se anunță că revista inițiază, începând cu acest număr, un colochiu-anchetă pe tema *Avem cinematografia pe care o merităm?* ■ Rubrica *În dezbatere* continuă cu partea a treia a discuției pe marginea întrebării *Chiar a scris Alex Ștefănescu o istorie a literaturii?* ■ Ștefan Borbély scrie despre *Piatra tombală a criticii foiletonistice românești*, apreciind că „Alex Ștefănescu a greșit grav atunci când a conferit monumentalei sale culegeri de cronichete expandate sforăitorul titlu de *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000* (Editura Mașina de Scris, București, 2005). Dacă foiletoanele sale scrâșnit sintetice ar fi fost publicate în tomuri grele, succesive, așa cum a procedat Gheorghe Grigurcu, rostuindu-și observațiile întotdeauna perene pe genuri, ele ar fi legitimat o formulă critică plauzibilă, în acord cu simplitatea de structură a autorului lor, în timp ce deficiențele de construcție și de percepție intelectuală ar fi trecut, poate, neobservate. Ridicând însă tomul foarte elegant de acum la rangul prezumțios de istorie literară, pusă, colac peste pupăză, în descendența cronologică și stilistică a lui G. Călinescu, Alex Ștefănescu nu a făcut altceva decât să deschidă, prin intenția de a-și depăși condiția, poarta regală a propriilor sale carențe”. Concluzia sa, după o extinsă analiză, este că „singura calitate a *Istoriei...* lui Alex Ștefănescu – dincolo de prezentarea grafică excepțională – este prețul său prohibitiv, care o va împiedica să ajungă în mâna multor cititori, ferindu-i în acest fel de inutile procese de conștiință. Multe analize de manual școlar sunt capodopere în comparație cu metodologia revolută, realist-empirică din perspectiva căreia citește Alex Ștefănescu literatura română. Erudiția îl sperie pe autor, tot atât de mult cât îl înspăimântă și o bibliotecă de teorie literară aplicată. În absența lor, *Istoria...* sa reprezintă procesul de reducere personală a complexității literaturii noastre postbelice la un nivel de înțelegere precar, simplist, pe alocuri chiar rudimentar. Mărimea fizică a cărții se explică și prin faptul că Alex

Ștefănescu a vrut să facă din ea propriul său pat al lui Procut. În bună măsură, tâmplăria reducăționistă a reușit pe deplin, dar ne putem întreba dacă punerea ei pe piață cu ajutorul foarte generos al Băncii Raiffeisen are sau nu legitimitate”.

□ Este continuată ancheta pe tema *Problemelor artei românești contemporane*.

□ În *Eseu. Un antidot puternic pentru lenea minții*, Paul Cernat scrie despre două volume semnate de Alexandru Paleologu, *Bunul-simț ca paradox*, ediția a III-a (C.R., 2005) și *Despre lucrurile cu adevărat importante*, ediția a III-a (C.R., 2006).

■ Carmen Mușat, în *Literatură*, prezintă, cu titlul *De veghe pe aleea Băiuș*, romanul *Băiușei* de Filip Florian și Matei Florian (Polirom, 2006): „Privită prin ochi de copil, realitatea ternă și uniformizantă a epocii comuniste își dezvăluie la tot pasul fantastica ei alcătuire, ca și infinita capacitate de a ascunde neașteptate miracole în cele mai banale ființe și obiecte. Jocul complex al perspectivelor, internă și externă, ca și simultaneitatea lor, pun în lumină stilul polifonic al romanului și amplifică tensiunea narativă. Efectul de *puzzle* românesc nu este determinat doar de diferența, la nivel discursiv, între cele două viziuni complementare (cea a lui Filip și cea a lui Matei), ci și de ruptura dintre cele două lumi – cea comunistă și cea post-comunistă – în care autorii-naratorii-personajele trăiesc și transcriu/ comentează ceea ce au trăit. Altfel spus, distanța între timpul trăirii, pe de o parte, și timpul consemnării și al comentariului, pe de alta, face posibilă intervenția ficțiunii retrospective, conferind celor doi autori posibilitatea ingenioasă de a juca, simultan, toate rolurile posibile: autori, naratori, personaje, naratori și comentatori (întotdeauna comentatori ai textelor scrise de celălalt). Frații Florian scriu firesc despre o lume nefirească, perspectiva lor este inedită tocmai pentru că nu ignoră realitatea sordidă a înregimentării politice impuse – de la cea mai fragedă vârstă, devenită în limba de lemn a propagandei oficiale vârsta «șoimilor patriei», și până la maturitate. [...] Farmecul acestei cărți vine din grația și dezinvoltura cu care cei doi autori abordează subiecte de o maximă gravitate, de la divorțul părinților sau moartea bunicului, la sincopile istoriei și aberațiile ideologiei comuniste, fără să devină nicio clipă obositori, fără să se repete și, mai ales, fără să alunece în patetism sau în didacticism. Naturalețea tonului și ingenuitatea perspectivei narrative sunt doar două dintre atuurile romanului scris de Filip și Matei Florian, un roman despre care am convingerea că nu va trece neobservat în contextul cultural actual. Cu atât mai mult cu cât apariția unei astfel de cărți confirmă, o dată în plus, schimbarea lentă, dar ireversibilă, și tocmai de aceea spectaculoasă, care s-a produs (se produce încă) în proza contemporană românească”.

■ Și Ovidiu Șimonca, în *Chipul tatălui*, abordează același subiect, punând accent în special pe relatarea acțiunii romanului; în opinia sa „*Băiușei* nu este un roman politic, contestatar, cu apăsări sau cu tensiuni sociale, cu revolte mocnite sau șușoteli anticeaușiste. *Băiușei* evită să condamne o epocă prin ochii unor copii. Un roman de asemenea tip ar fi fost fals, tezist, plictisitor, literatura noastră nu avea nevoie de încă un roman în care copiii să apară mutilați, cu opresiunea infiltrată în toți porii”.

■ În schimb, Adina Dinițoiu apreciază că este

vorba de *Un patetism bine strunit*: „Ce-i drept, cine caută în aceste pagini o amară privire retrospectivă sau măcar ironică asupra copilăriei comuniste nu o va găsi. Nu va găsi luciditatea analitică *post factum* din *Explorări în comunismul românesc* și nici infuzarea trecutului cu sentimentele (în speță politice) ulterioare. Dar va găsi, evident, dubla perspectivă, a «Mateiului cel Mic» și a «Mateiului Mare», respectiv a «Filipului cel Mic» și a «Filipului cel Mare». Și va mai găsi o minunată poveste frățească, în care nu dedublarea e esențială, ci regresia, aproape proustiană, în timp, încercarea de a coborî cât mai adânc cu putință în mintea și corpul copiilor care au fost. Originalitatea autorilor, lucrând pe acest teren atât de străbătut literar, este recuperarea unei copilării frățești (într-un discurs replică-răspuns). E o poveste simplă – fără amărăciuni postcomuniste, dar și fără inocențe inutile (copiii se joacă «de-a Elena și Ceaușescu», știu de securiști, îi recunosc pe copiii acestora etc.) – despre iubirea frățească și despre «o stare atât de hieratică cum e bucuria, [...] lăncezeala asta aproape paradiziacă în regatul atâtor minunății». [...] e mai multă bucurie decât nostalgie în *Băiuțeii*: frații coboară în timp pentru a purta un dialog, unul cu celălalt, dar și fiecare cu sine, încercând să-i învie pe copiii aceia, de dragul minunilor posibile, iar nu al ororii comunismului sau al blazărilor prezentului. E o carte senină, despre o iubire frățească exact ca în povești”. ■ Ana-Maria Popescu definește acest roman ca *O carte scrisă fără încrâncenare*: „întregul text este un exercițiu de virtuozitate stilistică, cei doi frați se întrec acum probabil din nou, însă fiecare pe coarda proprie, Matei, păstrându-și sensibilitatea lirică, desfășoară povestea, iar Filip, ușor cinic, se detașează subtil-ironic de întâmplări. Amândoi sunt însă foarte departe de ideea de povestitor naiv, sunt, dincolo de aparență, autori tehnici, și o și declară, în text apărând de multe ori intervenții auctoriale: «cuvinte care, folosite brambura, au rostul să îndepărteze orice om de la fraza pe care o citește». Sunt, de asemenea, multe intervenții, discrete elemente de tehnică textuală ale autorilor, care sparg povestea, dar nu îi modifică, cu atât mai puțin nu-i scad autenticitatea, și, cel mai important, magia textului. Prefața lui Radu Cosașu e atipică, articolul lui C. Rogozanu e atipic, probabil că vor mai urma surprize. De unde rezultă că e ceva special cu textul ăsta, fără pic de încrâncenare în el”. ■ În *Internațional*, Gabriela Adameșteanu semnează un eseu despre *Autori și cărți la târgurile de carte*, subintitulat *Masochism oblomovist*: „Ceea ce lipsește în acest moment literaturii române (D. Țepeneag a tot repetat-o) sunt sintezele scurte, care să dea străinului interesat o structură în care să poată așeza numele autorilor și cărțile acestora. [...] Listele de nume «internaționalizate» și părerile noastre nu rezolvă problema insuficienței prezențe culturale românești: mi se pare însă important să vorbim nu despre locul de Cenușăreasă pe care-l avem, ci despre ce ar trebui să facem ca să intrăm la bal, dacă nu la brațul prințului, atunci măcar în rând cu toți invitații. În acest sens, trebuie să recunoaștem că ICR a făcut un pas important prin oferta de sprijin financiar atât pentru norocoasele cărți, dintre cele 20 propuse spre traducere, cât și pentru oricare altă carte care și-a găsit deja editorul străin. E un

moment bun și e important ca această schimbare de strategie culturală să fie cât mai mult comunicată în spațiul editorial străin. Primul târg de carte internațional la care am participat a fost cel de la Leipzig, din 1997, când o mulțime de funcționari culturali, editori obscuri, soții etc. au ocupat locurile, plătite din banii publici, ale autorilor români. [...]”. □ Eugenia Anca Rotescu, în *Teatru*, semnează o cronică dramatică a piesei *Amalia respiră adânc* de Alina Nelega pusă în scenă la Teatrul Ariel din Târgu Mureș. □ În *On-line* este publicată o notă despre subiectul romanului lui Bogdan Burileanu, *A treia dimensiune*, publicat la editura LiterNet. □ În *Revista preseii* este prezentat profilul publicației „Vector >”. „«Revista Vector>» (nr. 1/2005) își definește profilul pe prima pagină, precizând că «este o publicație de artă și cultură în context (ș.a.), care analizează cu predicție situația artistică și culturală regională, a țărilor din Sud-Estul Europei, aflate în tranziție, și a zonei Orientului Mijlociu, supusă presiunii conflictelor. [...] Acționând ca o platformă-proiect, publicația «Vector>» își propune să redistribuie informația relevantă, să asigure schimbul cultural și să faciliteze posibilitatea efectuării unei expertize culturale regionale». Revista e realizată de Matei Bejenaru, Cătălin Gheorghe și Vlad Morariu și e publicată de asociația omonimă din Iași, cu sprijinul Centrului Cultural Francez din Iași”. Se trece apoi la revista „Versus/m”, considerată „prima revistă de literatură româno-franceză editată de poeți care aparțin, cel puțin biologic, «generației milenariste». Primul ei număr, singurul apărut până acum (1-2005), ni-i prezintă pe Linda Maria Baros în postura de director, pe Răzvan Țupa în cea de redactor-șef și pe Claudiu Komartin, Oana Cătălina Ninu și Mădălin Roșioru ca redactori, cărora li se alătură nouă corespondenți din străinătate. «Versus/m», care continuă prin atitudine și mai ales prin literatura publicată programul defunctei reviste «Fracturi», are parte de un sumar foarte bine organizat, unde recunoaștem experiența jurnalistică a lui Răzvan Țupa, care scrie în editorial: «Astfel, iată, a apărut „Versus/m”, o revistă care să pună față în față grupurile literare din România și tendințele care se afirmă în poezia ultimilor ani în lume”. Este, de asemenea, prezentat și penultimul număr (11-12/2005) al revistei „Vatra”, „dedicat bărbaților: «De ce iubim bărbații» aduna câteva zeci de «motive» invocate de numele unor cunoscute – în lumea literelor – reprezentante ale sexului frumos”.

31 martie

• [„**România literară**”, nr. 13] Constanța Buzea publică un poem fără titlu, [„*Mi se pare încă departe dar nu e*”]. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Scène de la vie*, Tudorel Urian prezintă volumul bilingv româno-francez *est-cris* de Letiția Ilea și Wanda Mihuleac (Éditions TransSIGNUM, Paris, 2005): „o carte-obiect de artă, un eveniment editorial de luat în considerare chiar și de către foarte rafinatul public parizian. [...] Din colaborarea dintre Letiția Ilea și Wanda Mihuleac s-a născut o carte superbă, aptă să-i bucure în egală măsură pe iubitorii de poezie și bibliofiliile din România și Franța. Câtă vreme apar asemenea bijuterii

artistice și ele continuă să aibă căutare, nu avem motive să ne îngrijorăm de soarta literaturii și de viitorul cărții în postmodernitate. Rămâne ca poezia Letiției Ilea să-și dobândească și în România cota pe care o merită”. ■ În aceeași rubrică Alex. Ștefănescu scrie despre *Destinul unui umanist*, o analiză a volumului de *Interviuri* al lui Edgar Papu, ediție îngrijită de Ilie Rad și Grațian Cormoș (Ed. Limes, 2005). Acesta apreciază că „ideile lui Edgar Papu au fost *folosite*, de fapt, de promotorii propriu-zii ai ideologiei naționalist-comuniste din epocă și *falsificate* în raport cu sensul lor original. Iar Edgar Papu însuși a consimțit uneori (probabil dintr-o secretă teamă de om care a trecut prin închisoare) la această utilizare a lor în scop propagandistic. Volumul *Interviuri* ne ajută să înțelegem mai clar acest proces de mistificare și să salvăm ce e de salvat din gândirea unui umanist rătăcit într-o epocă a barbariei sofisticate”. □ În *Genealogii*, Mihai Sorin Rădulescu oferă detalii despre trei cărți de vizită (Zulnia Iorga, Liviu Rebreanu și N. Iorga), cu numeroase detalii biografice despre cel din urmă. □ În *Literatură*, Mihai Minculescu publică poeziile *Apocalipsă, Celula 88, Declarație, Pentru scrib, Ovăz de cai, O poruncă* ș.a. □ În *Literatură, Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie prima parte din *Pregătind capodopera*, referirile fiind făcute la semnificația volumului *Les Plaisirs et les Jours* de Marcel Proust în creația acestuia. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Mă temeam să-ți fiu înger de pază (2)*. □ În *Literatură*, Cosmin Ciotloș semnează *Un creator de limbaj*, recenzie a volumului de versuri *Catafazii* de Teodor Dună (Vinea, 2005). □ Horia Gârbea, în *Polemici*, scrie eseu *Despre nedreptate*. ■ În *Critică literară*, Daniel Cristea-Enache (*Cartea românească: Spovedania unui convins*) publică partea a doua a analizei volumul lui Radu Cosașu, *Supraviețuirile, 3. Logica* (Ed. Fundației PRO, 2004): „Laitmotivul «adevărului integral» poate susține *Logica* lui Radu Cosașu, mesajul ei central și actul propriu-zis al scrisului. Nu însă și calitatea deosebită a scriiturii, farmecul indicibil al acestei literaturi atente la nuanță, la sonoritatea cuvântului, la modul în care substantivele și adjectivele, verbele și adverbele respiră în frază. Dacă, inițial, autorul e tentat să *vadă idei*, precum unele dintre personajele lui Camil Petrescu, nu cu mult mai târziu el îi va căuta și frecvența pe acei scriitori la care stilul contează”. ■ În *Comentarii critice, Semn de carte: Între contingent și absolut*, Gh. Grigurcu prezintă volumul lui Dinu Flămând, *Grădini/ Jardins*, traducere în franceză de Claudia Fontu (Ed. Idea Design & Print, 2005): „Nimic (fundamental) nou nu pare a se ivi, de la o vreme, sub soarele poeziei noastre. Aceeași lamentație a declinului, a dezarticulării, a dezagregării, fie considerată pe ecranul universal, fie adusă în perimetrul confesiunii intime, același balans, fie elegiac cerebralizat, fie convulsionat-ireverențios, avangardist, între limite, această disoluție a reprezentărilor tradiționale ca și a discursului. Stăpânește priveliștea entropică, între solemnitate și burlesc. De la o promoție la alta, de la un autor la altul, doar variațiile, pe aceeași amplă temă, de sensibilitate, de accent, de ton, ca și cum un idiom ar cunoaște variante regionale, socio-profesionale, chiar dialectale și, desigur, în funcție de fiecare

vorbitor în parte. Un reprezentant distins prin accentuată intelectualizare și aerisire cosmopolită al acestei limbi pe care o folosim cu toții este Dinu Flămând. [...] Aidoma unui Ulise modern, Dinu Flămând constată că viitorul și trecutul se confundă într-un provizorat în care se închide în sine, într-o precaritate fără izbăvire: «Ithaca rămâne viitor provizoriu / al unui trecut cu clante de uși ce se fac tot mai scunde / și cu ferestre sparte prin care se uită în case luna / printre ruinele reconstituirii». Ipostaza ce ne-o prezintă poetul e cea a unui emigrant absolut”.

■ În *Istorie literară*, sub titlul *Raftul întâi: clasicii*, Ion Simuț scrie despre colecția de *Opere fundamentale*, „apărută sub egida Academiei Române și coordonată de Eugen Simion” ce „a ajuns la 75 de volume tipărite, până la sfârșitul anului 2005”. Acesta apreciază că „e, în sine, o performanță, la acest nivel cantitativ. O bibliotecă esențială de literatură română se constituie într-un aspect tipografic nou, după modelul colecției «Pleiade», de la editura pariziană Gallimard. Evenimentul este marcat prin apariția unui catalog special dedicat colecției, însoțit de un cuvânt de bilanț al coordonatorului și cuprinzând o scurtă descriere bibliografică a fiecărui volum din cele 75”. Concluzia lui Ion Simuț este că „avem speranța unei biblioteci esențiale a clasicii culturii române, într-o colecție construită cu erudiție și profesionalism” pe care „publicul de specialitate trebuie să o cunoască”.

□ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Carul cu boi*. □ În *Eseu*, George Radu Bogdan se referă la *O ipostază inedită a lui Șerban Foarță*, rememorând o întâlnire avută cu poetul în 1984. ■ În *Interviurile României literare*, Simona Vasilache poartă un dialog cu Romul Munteanu, sub titlul „*În douăzeci de ani, la Editura Univers, n-am cedat niciodată*”. Acesta răspunde la întrebări legate de etichetele pe care le-ar pune literaturii române, vorbește despre interesul său față de Școala Ardeleană, despre experiența sa la Leipzig, despre activitatea desfășurată la Editura Univers. Despre „literatura originală” contemporană Romul Munteanu opinează: „Literatura originală a făcut un mare salt, după părerea mea. Sunt scriitori și mai tineri, și mai vârstnici, care scriu bine. Mă gândesc, mai ales, la cei care s-au clasicizat de mult, cum sunt Marin Preda sau Eugen Barbu. Despre Barbu se vorbește mai puțin, fiindcă era un om ciufut, un om afurisit, care intrase în conflict aproape cu toată lumea. [...] Marin Preda a fost un vârful prozei românești. Astăzi este citit mai puțin. El a avut grijă, cât a trăit, să-și tipărească operele în tiraje foarte mari. Poate și din cauza aceasta piața să fie – bănuiesc eu – încă saturată de cărțile lui și să nu fie nevoie de reeditări”. Despre proiectele sale, afirmă „Nu știu dacă e bine să vorbesc despre visele de zi, de aceste proiecte, fiindcă nu știu dacă mai apuc să le duc la îndeplinire. Sunt, mai degrabă, niște mici utopii, pe care îmi place să le mai cultiv, pentru că îmi dau energie. Îmi dau putere de lucru. Pe această bază scriu memoriile. Memoriile sunt, în această fază, ultima mea preocupare. Așa am făcut ultimul volum de memorii, care se găsește aici, *Viața în ceață*, și sper să mai scriu unul, cel puțin, ca să duc și acești ani până la capăt, să fiu sincron cu mine însumi”. □ În *Literatură*, Nichita Danilov publică povestirea *Anghilele*. □ În *Teatru*, Candid Stoica publică un interviu cu

C. Turturică despre premiera piesei sale *Comedie roșie* ce a avut loc la Teatrul Național „I.L. Caragiale” din București. □ În *Meridiane* este prezentat pe scurt romanul Jeanettei Wilson, *Să păzești flacăra*. □ Este inserată o notă omagială Elfriede Jelinek, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani. □ Se comentează acțiunea celui mai recent roman al lui Tahar Ben Jelloun, *A pleca*, publicat la Gallimard la începutul anului. □ Notă de prezentare bio-bibliografică a scriitorului american Richard Powers. □ Se dau detalii despre polemica cu care s-a confruntat lumea teatrală din Geneva, la sfârșitul anului 2005, pe marginea lecturii publice a piesei lui Voltaire, *Fanatismul sau Mahomet Profetul*. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. ■ În *Drept la replică*, sub titlul *Să vedem cine minte*, este publicat un fragment din replica trimisă de către Marin Mincu la redacție, în care îi răspunde lui Daniel Cristea-Enache. □ *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, critică interviul realizat de Ovidiu Șimonca cu Florina Ilis și publicat în numărul 65 (313) al „Observatorului cultural”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [13] 69] Dare de seamă privind prezența României la Târgul de Carte de la Leipzig: „România a participat cu un stand propriu la Târgul de Carte de la Leipzig, care a avut loc între 16 și 19 martie a.c. și care a fost organizat de Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) și Editura Polirom. Standul național al țării noastre a avut în centru literatura tânără. În ultima zi a târgului, au lecturat autorii romanelor *Legături bolnăvicioase* și *Cu puțin timp înaintea coborârii extratereștrilor printre noi*, Cecilia Ștefănescu și Lucian Dan Teodorovici, iar criticul literar Luminița Marcu a prezentat publicului german literatura română contemporană, în special proza tânără. Cei trei «actori» ai evenimentului povestesc pentru cititorii «Suplimentului de cultură» cum au fost primiți de vizitatorii Târgului de Carte de la Leipzig”. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *13 decembrie 2004*. ■ Costi Rogozanu publică o serie de însemnări pe marginea romanului *Băiuțeii* de Filip și Matei Florian (Polirom, 2006). În opinia sa „oricât de bine scris, un text care se folosește de perspectiva «copilărească» pentru a «prinde» anumite realități traumatizante are, indiscutabil, o esență cinică. Filip și Matei Florian reușesc să nu «utilizeze», să nu «folosească» această perspectivă ca pe un truc retoric. Își povestesc copilăria și «frăția» și punct. Băiuțeii alcătuiesc un ciudat povestitor cu două voci care, pe de o parte, este obsedat de familie și de evoluția ei, de cealaltă parte, este obsedat de propria soartă literară, de formularea perfectă, de textul rotund, scris impecabil. Într-un interviu apărut în urmă cu câteva numere în «Supliment», cei doi vorbeau destul de nonșalant despre cartea scrisă împreună, nu păreau interesați de public-țintă și alte bazaconii. Sunt însă foarte interesați de rafinarea textului, nu le e milă să taie sau să reformuleze. Autenticitatea se obține prin decupaj repetat, și nu prin mimarea dicteului brut. Ceea ce este deja ceva cu totul deosebit pentru literatura nouă. Grija pentru formă, calmul pe care cei doi îl afișează în scris, lipsa de pripă și de dorință imediată de parvenire literară sunt tot atâtea motive de salvare în lectură”. ■ Cu titlul „*N-avem un complex doar față de Franța, ci*

față de toate țările occidentale”, Alex Savitescu semnează un interviu cu Alexandru Călinescu. Acesta vorbește despre relația românilor cu lumea francofonă, apreciind că „anul acesta este unul excepțional. Prin urmare, România devine centrul francofoniei. 2006 va trece, vor fi, în viitor, alte țări alese pentru acest rol. Deci, sigur, e un moment de grație acest an 2006. Nu știu ce să zic. Comparația cu mitul eminescian e și nu e pertinentă, în măsura în care există o inerție culturală, există forța clișeului care funcționează și într-o parte, și în alta, dar cultura franceză e o cultură vie, nu un monument, un obiect de patrimoniu; putem vorbi despre o presă vie, despre o viață urbană și rurală activă”. A doua parte a interviului este dedicată activității culturale ieșene, în special a celei din zona teatrală. ■ Dosarul acestui număr, realizat de Florin Lăzărescu, este intitulat *Cultura în cotidian*: „Ce ar trebui să însemne jurnalismul cultural din România e un subiect care a generat deja ample dezbateri. Cum arată el în realitate e o altă problemă. De multe ori, teoria sună foarte bine, practica încă mai lasă de dorit. Ne-am gândit că cei mai în măsură să ne dea pulsul real, necosmetizat al jurnalismului cultural sunt oamenii care realizează paginile de cultură în presa scrisă cotidiană. Drept urmare, le-am adresat câteva întrebări: Diferă concepția dvs. despre «cultură» de sensul ei tradițional? Prin ce? Ce justifică existența unei pagini de cultură într-un ziar – nevoile unui public sau faptul că «dă bine» la imaginea publicației? Pe ce principii e structurată pagina dvs. de cultură? Cum arată publicul căruia vă adresați? Ce fel de informații au relevanță pentru viața culturală românească? Cum le adună colaboratorii dvs.? Cum le filtrați? În ce măsură, spre exemplu, pălăria unui scriitor clasic, scoasă la licitație, poate reprezenta o știre culturală? Care este raportul dintre spațiul rezervat reclamelor și cel rezervat informației culturale în pagina la care lucrați?”. ■ Cristina Modreanu, de la ziarul „Gândul”, răspunde la întrebări în *Pagina de ziar*, face „agenda publică” în materie de cultură: „Cred că pagina de specialitate din cotidian are toate șansele să fie oglinda foarte vie a lumii culturale și că poate fixa, cum se spune când e vorba de politică (fiindcă mai ales de politică e vorba în ziarele de la noi!), «agenda publică» în materie de cultură. De aici, nu din revistele culturale ale căror tiraje sunt infime, își iau majoritatea oamenilor informația culturală, de aceea mai cred că avem o mare responsabilitate. E foarte ușor să greșești, să impui false modele, să perpetuezi clișee și mult mai greu să identifici adevăratele valori și să creezi o imagine corectă și completă a câmpului cultural aflat mereu în mișcare”. ■ Ion Bogdan Lefter, de la ziarul „Ziua”, răspunde în *Experiment de etapă*. În opinia sa „faptul că sunt astăzi mai vizibile și mai active ca oricând forme de cultură infuzate în practic întregul corp social, de la cele caracteristice diverselor grupuri sau etaje de vârstă la cele mai amplu mediatizate, «de larg consum». Au existat dintotdeauna culturi «populare», dar ele erau active mai degrabă la nivel comunitar și antropologic decât ca manifestări artistice. Cultura însăși se redefineste în postmodernitate, extinzându-se, amestecând formele «înalte» cu cele «joase», «elevația» cu «trivialitatea» (conform terminologiei

germane) ș.a.m.d. Teoreticienii vorbesc deja de mult despre asemenea lucruri. [...] Luați de valul evenimentelor politice (ceea ce e – în principiu – de înțeles), puțini dintre conducătorii ziarelor noastre mai au resurse de atenție și de comprehensiune pentru a sesiza importanța informației și a comentariilor culturale. Or, cea mai aptă să capteze dinamica extraordinară a domeniului e chiar presa cotidiană, în care noutățile se pot «reflecta» imediat și în care se poate reacționa rapid. Faptul că ziarele nu-și făceau deloc datoria în materie a fost unul dintre motivele pentru care am simțit nevoia unui alt tip de revistă culturală când am lansat, în anul 2000, «Observatorul»... Am explicat atunci, în câteva articole și interviuri, cum stau lucrurile și am creat o structură gazetărească săptămânală care să suplinească – atât cât se poate – precaritatea culturală a cotidienelelor”. ■ Nicolae Prelipceanu, de la „România liberă”, semnează „*A greși este gazetărește, unii spun chiar: omeneste*”: „Am pornit de la ideea unei pagini gen magazin cultural, dar fără fleacuri de tipul cine cu cine s-a măritat în zona artiștilor de cinema etc. Dacă nu iese așa e din cauză că, inevitabil, oamenii, puțini, dintr-o secție de cultură a unui ziar nu bat, nu acoperă – și, în unele cazuri, nici nu doresc să o facă – toate domeniile. [...] Mă întrebați ce fel de informații au relevanță pentru viața culturală românească – pentru cel care vrea să-și reprezinte viața culturală românească, așa spune eu. Sunt acelea care dau dimensiunile reale ale culturii române, azi chiar în afara țării. De fapt, lucrăm la un fel de construcție al cărei vârf nici n-o să-l vedem, dar punem și noi un milimetru de informație sau de opinie culturală, undeva, pe la mijlocul viitorului perete. Oricât ar fi de perisabile ziarele, cu pagina de cultură cu tot, ele construiesc, poate, subliminal, o imagine ceva mai stăruitoare în mintea celor care-o citesc. Sau poate că nu...”. ■ Cristian Teodorescu, de la „Cotidianul”, semnează *Sprrijinim valoarea, fără prejudecăți*: „Atacăm impostura și mediocritatea, tot fără prejudecăți. Și căutăm și îi scoatem în față pe tinerii talentați. Și tratăm ca pe oameni normali pe clasicii în viață. [...] Publicul pe care îl vizăm este unul tânăr sau încă tânăr, incluzând aici și personaje a căror vârstă biologică nu coincide cu tinerețea lor interioară. Există bătrâni-tineri și tineri-bătrâni. Activ, întreprinzător, curios, reprezentant al clasei de mijloc, la noi în formare, ceea ce înseamnă că nu ne adresăm doar celor care populează acest strat social, ci și celor care trag într-acolo. Adică celor care vor să reușească în viață pe puterile lor și care fac parte din motorul care împinge România înainte. Publicăm informații despre personalitățile proeminente, cele despre polemici între asemenea personalități. În general însă, interesul cititorilor pentru cultură e unul benign, ca și în sport. Vor să afle că românii au succes în străinătate. Și excită valoarea, ierarhizările – de unde și succesul topurilor în tot felul. Dar dacă faci și dosarul vreunei imposturi, chiar și cititorii pe care nu-i interesează cultura devin curioși. Informațiile se adună prin căutare, prin relații personale, dar când devii prețuit pe piață, informațiile încep să te caute ele, încât n-ai destul loc să le publici”. ■ Elena Vlădăreanu răspunde din postura de fost jurnalist cultural, la „Averea”, în *Bate vântul prin jurnalismul cultural*: „Din

punctul meu de vedere, o pagină de cultură într-un cotidian este la fel de necesară ca și una de economie sau politică. [...] Însă cei care dau banii pentru ziar au la un moment dat o revelație: pagina aia nenorocită de cultură, din cauza ei nu se vinde ziarul! Și, pac, a doua zi o scot sau, în cel mai bun caz, o schimbă într-o chestie călduță, *soft*, amestec de info teatrale și cinematografice cu știri despre vedete. Chestia asta complică lucrurile, pentru că a devenit o rutină în lumea presei. Au mai rămas doar câteva ziare care nu se rușinează de pagina respectivă și pe unele le-am pomenit deja (mai pomenesc «Gândul», «România liberă», «Ziua» și, aproximativ, adică de vreo două ori pe săptămână, «Adevărul»).

[MARTIE]

• [„Apostrof”, nr. 3 (190)] Marta Petreu semnează eseu *Cântecul Margaretelor* având ca subiect proiectul Bulgakoviadei, desfășurat în vara lui 2005, la Moscova, la care au participat și Corin Braga, Ruxandra Cesereanu și Virgil Mihaiu. ■ În *Cronica literară* Irina Petraș prezintă *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989* (Ed. Academiei, 2004, 1280 de pagini; autori Ion Istrate, Ioan Milea, Doina Modola, Augustin Pop, Mircea Popa, Aurel Sasu, Elena Stan, Valentin Tașcu, Mariana Vartic): „Este vorba despre primul dicționar de gen din literatura noastră, cum se precizează în prefață. El înregistrează și prezintă critic și istorico-literar «toate romanele apărute în volum, în foileton sau fragmentar în România» și «toate referințele critice privitoare la acestea, extrase din periodice și volume». S-a optat pentru perspectiva cronologică, dar nu lipsesc elementele de arheologie literară, căci autorii au scos din uitare texte, au reactualizat proiecte nefinalizate, au restituit variante. Fiecare roman e tratat monografic, pe spații ținând de valoarea cărții și a autorului, dar și de cantitatea referințelor, de reclama de care s-a bucurat, de evenimentul pe care l-a constituit ori nu apariția sa etc. Au fost reținute și romanele rămase în manuscris, din perioada începuturilor. Au fost inventariate lucrări care nu acoperă neapărat cerințele tradiționale ale genului, dar care au fost socotite astfel de autorii înșiși”. ■ În aceeași rubrică Ștefan Borbély prezintă romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor* (C.R., 2005): „Foarte bine scris (deși, pe alocuri, poate prea sexualizat, după gustul meu), romanul *Cruciada copiilor* al Florinei Ilis [...] este o excelentă radiografie a unei Români haotice, postrevoluționare, puse în situația de a gestiona o criză socială atipică. [...] Romanul Florinei Ilis prezintă întreaga escaladă a acestor iraționalități conjugate, după logica bulgărelui de zăpadă rostogolit la vale pentru a-și mări volumul: copiii din tren se maturizează subit (inclusiv erotic) sub influența provocării «istorice» (o nouă bătălie de la Posada...) care le-a ieșit în cale, adulții din jur se infantilizează spăimos, neputincioși în fața faliei de ireal care-i invită să iasă din habitudini, scenariul arătând, cu o iscusință de romancier rar întâlnită în literatura noastră de azi, și cât de subțire este pojghița care separă virtualul de real în lumea postmodernă pe care o trăim. [...] Dincolo de admirație pentru scrisul foarte suplu, excelent condus al autoarei, prima reacție pe care o

ai închizând cartea este legată de saturația manieristă a subiectului. Totul e dozat în exces, temele se multiplică, ca și cum ai răsuci o clepsidră, fiecare acțiune e poliedrică, multiplă, forțând, nu de puține ori, marginile obiective ale verosimilului. Li se adaugă evidentele arhetipuri referențiale, care circumscriu cadrul epic general: cruciada în primul rând, pe model medieval, apoi mesianismul arhaic al fetei bolnave, pe care «steaua» viziunii o călăuzește spre un tărâm al purității, și nu în ultimul rând marea temă a «lumii întoarse», inversate, grotești, prezentă în roman prin logica delincvenței juvenile, a marginalității sociale infracționale, specifice copiilor străzii, care ajunge să dicteze, pentru un scurt timp, logica de funcționare a «centrului». [...] În multe privințe, romanul Florinei Ilis atinge intensitatea capodoperei. Locul autoarei în istoria literaturii române este, de acum, o certitudine”. □ Magda Cârnecki semnează *Jurnal spiritual (pe sărite)*. □ Cu titlul *Exil în exil* (II) este publicat un fragment din *The Dictator's Dictation. The Politics of Novels and Novelists. Dictarea dictatorilor: politica romanelor și a romancierilor* (Columbia University Press, 2005) de Robert Boyers, subiectul textului de față fiind Norman Manea. □ În *Dosar. Roman epistolar (1926)* sunt reproduse o serie de fragmente din corespondența Boris Pasternak – Rainer Maria Rilke – Marina Țvetaieva, precedate de două comentarii semnate de Ion Ianoși și Aura Christi. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Adrian Munteanu. ■ Ion Vlad, în *Puncte de reper*, scrie despre *Extraordinara aventură a unei ediții (I)*, referindu-se la ediția de *Opere* Liviu Rebreanu realizată de Niculae Gheran. ■ În *Revista revistelor* este prezentat numărul 52/2005 al revistei „Observator cultural”, fiind discutat interviul acordat de Ion Ianoși lui Ovidiu Șimonca, menționându-se, de asemenea, și suplimentul dedicat lui Radu Cosașu. □ Dan-Eugen Rațiu, în *A rescrie estetica*, analizează volumul lui Mircea Muthu, *Studii de estetică românească* (Ed. Limes, 2005): „Cu *Studii de estetică românească*, Mircea Muthu anunță trei volume de «estetică generală și aplicată» ce-și au «eșafodajul» în scrierile sale anterioare și țintesc să ofere «o meditație estetică în contextul teoretic actual, marcat de schimbările de paradigmă». În primul volum al tripticului, sursele conceptualizării sunt luate dintr-o relectură a momentelor cruciale din istoria autohtonă a elaborărilor estetice”. □ În *Biblioteci în aer liber* sunt publicate o serie de poezii semnate de Emil Brumaru (*The Cupboard, Elegy, The Second Elegy of the Detective Arthur, From Seven Innocent Songs to Sweeten Your Mouth, Naive Song*) și Bertolt Brecht (*Livreează marfa, Început de zi, Eu, supraviețuitorul, Totul se schimbă, Paznici benevoli, Lectură fără vinovată intenție, Masca râului*). □ În *Vestiar* este semnalată punerea în scenă a piesei lui Bertolt Brecht, *Nuntă mic-burgheză*, la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj.

• [„**Caiete Critice**”, nr. 3 (221)] Eugen Simion publică partea a doua a studiului *Iubirile și disperările lui Cioran*. □ Oana Soare își continuă studiul despre Petru Dumitriu, cu titlul *Geneza latentă a Cronicii de familie. (II) Reportaj dintr-un laborator de creație. Compunerea și descompunerea unui tren pe niște linii de triaj*. □ Pavel Țugui semnează o serie de *File de istorie culturală* în

a doua parte a studiului *Literatura universală în românește*. ■ În *Comentarii Caiete Critice*, Octavian Soviany scrie despre *Explorarea circumferinței. Poezia obiectelor*, concentrându-se în principal pe poezia experimentalistă românească de la sfârșitul deceniului al șaptelea, în speță George Almosnino, Vasile Petre Fati, Constantin Abăluță, Gheorghe Grigurcu. În opinia sa, „o asemenea știință de a privi este în legătură cu funcția «textualizantă» a ochiului (prezentă, mai târziu, și în teoretizările optzeciștilor), ce dezmembrează și reassemblează la nesfârșit substanța realului, care devine materia unor serii infinite de permutații și combinații, o «lectură» sau o «hermeneutică», astfel încât poezia obiectelor va presupune cu necesitate experimentele optice, cultivarea voită a unor «disfuncționalități de percepție» care să proiecteze asupra realității unghiuri insolite de reflectare. Lucrurile vor deveni în felul acesta perfect izomorfe cu semnele în totalitate opace ale unei scriituri corporalizate și ilizibile (prin urmare, semnele unui «text»), iar realitatea devine «materie» în sensul cel mai strict al cuvântului, e închisă în sine, refractară la orice semnificat transcendent. Așa că, în trecerea de la modelul antropocentric al modernității la orizonturile nihilocentrice ale apocalipticului, poezia obiectelor (și nu numai) instaurează pentru moment un model existențial hilocentric, care îi substituie omului căzut pe circumferință, «marginal», «periferic», obiectele privite exclusiv ca niște aglomerări de materie”.

□ Vasile Bardan scrie despre *Mircea Eliade și revoluția creștină*, studiu centrat pe aspectele politice ale biografiei scriitorului. □ Ioan Lăcustă publică, sub titlul *Alandala (V)* o serie de însemnări. □ Eugen Cazan, în *Literatură străină*, se ocupă de *Hermann Hesse și jocul cu mărețele de sticlă*. □ În *Lecturi*, cu titlul *Tata e plecat în călătorie de serviciu*, Dinu Pătulea prezintă volumul de versuri al Doinei Tudorovici, *Tata nu evoluează* (C.R., 2003). □ Călin Căliman prezintă filmul *Legături bolnăvicioase*, ecranizare a romanului Ceciliei Ștefănescu.

● **[„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 3 (648)]** Este semnalat editorialul semnat de Mircea Martin în numărul 1/2006 al revistei „Cuvântul”, în care acesta face o „pledoarie pentru solidarizarea” intelectualilor. □ În aceeași rubrică se dau detalii despre atacurile la adresa volumului lui Adrian-Paul Iliescu, *Anatomia răului politic*, în articole publicate în reviste precum „Academia Cațavencu”, „22” și „România literară”. □ Tot aici este prezentat și numărul 11-12/2005 al revistei „Vatra”, număr al cărui temă este „De ce iubim bărbații”.

■ În *Modele Nicolae Breban* scrie despre *Boala europenismului*, fragment extras din volumul *Sensul vieții. Memorii III*, apărut la editura Polirom. ■ În *Intermezzo* Marin Mincu publică partea a doua din *Un plagiator abil care falsifică istoria literară*, ocupându-se de volumele lui Ion Bogdan Lefter, *Flashback 1985: începuturile „noii poezii” și Puzzle cu „noul val”* (Ed. Paralela 45, 2005): „Chiar așa, cosmetizat cu «teorii» și «analize» (ne-«documentabile») publicistic până în 1984), *Flashback-ul* lui Lefter cuprinde un material inform, plin de citări și autocitări incongruente, care dispersează percepția critică. Se notează permanent rigiditatea impactului «didactic», dat de absența unui instrumentaj adecvat care

să ne inducă lărgirea orizontului nostru de receptare datorată acestei «inevitabile» abordări lefteriene. Dar totul apare plat, lipsind capacitatea critică de structurare a acestei falii importante de istorie literară prin intermediul căreia să se întrevadă jaloanele sigure ale unei construcții integrative. Lectura valorizatoare se reduce la un surogat de neoimpresionism, fără acele necesare inserții analitice aduse la zi. Deși a abuzat enorm, în textele sale juvenile, de determinativul «postmodern/postmodernist», se observă o autorestricție în folosirea acestuia, ca și cum autorul n-ar fi fost niciodată «contaminat» de obsesia postmodernismului. [...] Am spus la început că dl Lefter se folosește eficient de metoda perfidă a omisiunii pentru a oculta în orice chip aportul meu la impunerea literaturii optzeciste. Ca și Manolescu (în cronica sa), acesta se ferește, din calcul sau din nepricepere, să vorbească, în «analizele» din *Flashback*, de substanța textualistă a optzecismului, pronunțând doar numele a doi autori «textuanți» (Iova și Nedelciu) care – în raport cu congenerii lor – aveau o conștientizare mai personală a textualizării, dar fără ca să se fi exprimat vreodată, în scris, despre aceasta înaintea mea. [...] După cum se vede, dl Lefter nu este deloc obiectiv, recurgând la tot felul de manevre pentru a șterge orice «contribuție» a mea. Tot din aceeași lipsă de obiectivitate, în aceeași *Addenda*, ocultează numele lui Liviu Ioan Stoiciu în calitate de redactor șef al revistei «Contrapunct», lăudându-se doar pe sine pentru că a fost «codirector». În prefața megalomanică la *Addenda*, el vorbește foarte pătruns despre «contribuțiunile» sale «la nesfârșitele campanii de promovare... a noii literaturi». Eu nu i le-am negat niciodată dar mi se pare incorect și imoral să nu-mi recunoască contribuția mea în susținerea acestei «literaturi noi».

■ În *Profil* Gabriela Melinescu semnează un text cu caracter biografic dedicat lui Nichita Stănescu și intitulat *Trei întâmplări din viața lui Nichita*, „fragment dintr-un dialog realizat de Aura Christi”. □ Marian Victor Buciu publică un studiu despre *Proza lui Liviu Rebreanu*. □ Ana Blandiana semnează o confesiune în rubrica *O zi din viața...* □ Selecție lirică Viorel Dinescu. □ În rubrica *Lecturi* Cornel Robu publică un eseu pe teme de literatură *science fiction*, în *O cheie pentru science-fiction*. ■ În *Textul și existența*, Iulian Boldea se ocupă de lirica lui Romulus Bucur: „Declanșate de o conștiință lucidă a ironiei și autoironiei, reflexele biografice din poemele lui Romulus Bucur sunt tot atâtea pretexte de autodefinire lirică, într-o expresie prozaică, epurată de fior emoțional. [...] Întreținut atent, fluxul liric e constant în poemele lui Romulus Bucur, evocarea sau reflecția estompându-și contururile până la limita neutrală a notației discrete, marcate de accentul parodic sau de aroma livrescă. Dacă «cenzura lirică e mereu atent întreținută cu rigoare» (Radu G. Țeposu), totuși, marca specifică a versurilor lui Romulus Bucur nu e atât echidistanța, cât implicarea discretă, atât în structurile realului, cât și în cele ale propriului text, aprofundat de o privire rece, auto-contemplativă, dar deloc concesivă cu sine”. ■ În *Cronica literară* Irina Petraș semnează *O bibliotecă Eminescu*, trecere în revistă a volumelor dedicate studierii operelor poetului în ultimii ani, accentul punându-se în special pe volumul lui Constantin Cubleșan,

Eminescu în privirile criticii (Ed. Grinta, Cluj, 2005). □ Un amplu spațiu al acestui număr este ocupat de prezentări și fragmente din *Romanul epistolar: Rilke, Țvetaieva, Pasternak*, volum îngrijit de Ion și Janina Ianoși, aflat „în curs de apariție la editura Ideea Europeană”. □ În *Traduceri* este reproducă o selecție lirică din volumul *Micile tragedii* de Aleksandr Pușkin, „traducere de Aureliu Busuioc”. □ În *Texte fundamentale* este publicat un fragment din *În căutarea prezentului* de Octavio Paz, în traducerea Rodicăi Grigore.

● **[„Convorbiri literare”, nr. 3 (123)]** Cu titlul *Exilul este un voiaj inițiativ și o probă a adevărului*, Serenela Ghițeanu publică un interviu cu Bujor Nedelcovici. Plecând de la conceptul exilului, analizat în articolul său *Exilul și literatura*, publicat în volumul *Aici și acum*, acesta face o scurtă istorie a „exilului voluntar”, într-o paralelă cu „exilul involuntar”, pentru a pune apoi în balanță situația celor care au dorit să plece din România după 1944 cu a celor din Uniunea Sovietică, insistând pe cazul Marinei Țvetaieva. Bujor Nedelcovici afirmă: „Până acum nu am făcut decât să prezint sumar și schematic câteva categorii ale exilului și cu scriitorii care s-au încadrat în ele, dar exilul este o problemă mult mai complexă și se poate vorbi de exil ca destin, filosofia exilului, o fenomenologie sau o metafizică a exilului. [...] Exilatul este o ființă scindată, este un străin aruncat în această lume, un locuitor fără loc, un nomad fără cort, un voiajor fără bagaje, o casă vidă în căutarea unui oaspete. [...] Exilul a fost o probă inițiativă («*ab initio*», de la început), o moarte și o înviere, un revelator de «*moi-même*», care mi-a descoperit o altă identitate, am depășit unele limite și praguri și m-a ridicat la un alt nivel moral, spiritual și cultural. Exilul a fost o mare șansă și mulțumesc Cerului că mi-a trimis-o! Exilul a fost înscris în destinul meu. Exilul a fost o sursă de inspirație. În romanul *Îmblânzitorul de lupi* este vorba despre exil, exilați și poate Vlad Antohie este dublul meu, care încearcă să îmblânzească lupii din cuget și din exterior”. □ Cu titlul *Ești postmodern când te întorci la premodern, și asta înseamnă tradiție*, Cassian Maria Spiridon semnează un interviu cu Constantin Virgil Negoită. După o serie de detalii biografice, axate în special pe modul în care scriitorul s-a adaptat în Statele Unite, se trece la o discuție despre conceptul de „roman algebric”, despre care autorul afirmă: „Când te apuci să scrii proză la cincizeci de ani, nu vād cum ar putea fi altfel. Planul meu era, și a rămas, dominat de o structură algebrică, cu care mă mai jucasem. E vorba de o teoremă de reprezentare, cu care am legat matematica clasică de cea *fuzzy*. Conform acesteia, o mulțime *fuzzy* este o familie de mulțimi. În consecință, am plecat la drum cu părerea că voi scrie mai multe texte, fiecare cuprinzându-le pe celelalte, ca într-o păpușă rusească, care seamănă cu foile cepei. Astfel, dacă pornesc o poveste ce se desfășoară în intervalul mai-iunie, următoarea bucată se va desfășura în intervalul aprilie-iulie, și următoarea în intervalul martie-august, și așa mai departe. Este evident că pentru un text cu un număr finit de pagini, poveștile precedente vor fi comprimate, până la a deveni punctuale. Rezumarea, o proprietate fascinantă a omului, a fost și încă mai este obiect de studiu în cercetările privind

simularea inteligenței cu ajutorul calculatorului”. Acesta dă detalii și despre romanul său, aflat în lucru, *Concert la Carnegie Hall*, „un roman al procesului comunismului”. □ În *Cvadratura cercului* Irina Mavrodin îi dedică eseu *Rochia și catedrala* lui Marcel Proust. ■ Basarab Nicolescu, în *A doua moarte a lui Eliade nu va avea loc*, analizează volumul lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade – prizonierul istoriei* (Humanitas, 2005). „Rămâne o întrebare dureroasă: dacă activitatea lui Eliade în mișcarea Garda de Fier a fost atât de ne semnificativă și limitată în timp (1937-1938), de ce nu a considerat necesar să facă *mea culpa*, asemenea prietenului său Cioran? [...] Răspunsul la această problemă dificilă nu poate fi formulat decât ținând cont de extraordinara complexitate a personalității lui Eliade, așa cum o descoperim în biografia scrisă de Florin Țurcanu. Eliade și-a afirmat fără încetare, toată viața, credința în *destin*. În consecință, și-a asumat destinul în întregul său, cu zonele sale de umbră și lumină. A-și nega destinul ar fi fost, pentru Eliade, o adevărată sinucidere. Referirea la destin nu e, cu siguranță, corectă din punct de vedere politic într-o epocă care nu are ce face cu destinul. Dar e capitală pentru înțelegerea lui Eliade. Eliade s-a înșelat, chiar mult, în angajamentele sale de tinerețe. Nici înger nici demon, Eliade era o ființă umană ca noi toți, cu multiple contradicții. O ultimă remarcă în ceea ce privește stilul literar al lui Țurcanu. Volumul e scris atât de clar, de limpede, încât, deși are 560 pagini, se citește ca un roman polițist. În curs de traducere în peste zece limbi, e o carte accesibilă și recomandabilă tuturor”. □ Constantin Ciopraga, în *Lucian Teodosiu: miraje și melancolii* face o scurtă analiză a liricii acestuia, referindu-se în special la volumul *Privilegiu*, apărut în 2005. □ Henri Zalis semnează studiul *Reportajul, înainte și pe vremea comunismului*. ■ Mircea A. Diaconu publică *Cioran, despre un Paris iluzoriu, fascinant și atroce*, comentariu pe marginea volumului Emil Cioran, *Scrisori către cei de-acasă* (Humanitas, 2004), „stabilirea și transcrierea textelor de Gabriel Liiceanu și Theodor Enescu, Traduceri din franceză de Tania Radu. Ediție, note și indici de Dan C. Mihăilescu”. □ Sinteza lui Ioan Holban, intitulată *Cine e Eminescu?*, face o trecere în revistă a scrierilor lui Edgar Papu ce au ca subiect opera eminesciană. □ În *Inedit. In memoriam* este publicată o selecție lirică Valeriu Bârgău. □ În *Poezie* se regăsesc versuri de Gheorghe Grigurcu, Minerva Chira, Veronica Balaj, Elena Vulcănescu, Corina Matei-Gherman. □ În *Proză* Daniel Dragomirescu semnează povestirea *Un bărbat și două femei*. ■ În *Cronica literară. Cronica poeziei* Cristian Livescu scrie despre *Magda Cârneci sau proba adevărului prin „absolutul mic”*: „Două voci deosebite, uneori în rezonanță, alteori indiferente între ele, se confruntă în existența uzuală a Magdei Cârneci: pe de o parte vocea poeziei, cu o activitate deloc grăbită – patru volume în peste 25 de ani, ceea ce denotă exigență față de producția literară; pe de altă parte, vocea exegezei în spațiul artelor vizuale, în spatele căreia se ascunde o pregătire temeinică, o cultură însușită cu seriozitate și aspirația sintezei. [...]”. Despre volumul *Canon politic (1991-1994)*, acesta apreciază: „Discursul a devenit greoi, verbos cu accente de isterie patetică. Suntem departe,

să recunoaștem, de nesațul de concretețe și de acel *memento* dojenitor: «O, generația mea, generație, de ce te ții de palavre atât?». Doar dacă acceptăm o consolare plauzibilă: «Curajul poetului stă în a mărturisi extazul enorm al realității»; și ar mai fi ceva: «într-o epocă pândită de apocalipsă, trebuie să-ți crezi o conștiință apocaliptică...». De la absolutul mic la conștiința apocaliptică, «calea» Magdei Cârnecki s-a blocat în căutarea mai-mult-decât-poeziei”. ■ În *Critica prozei* Constantin Dram semnează *Singurătățile lui Rudi*, prezentare a volumului lui Ștefan Caraman, *Rudi și alte singurătăți* (Ed. Compania, 2005), „care își propune să impună o viziune aparte asupra unei lumi aparte (sau percepută într-un mod aparte), așa cum precizează, provocator, o notă asupra ediției semnată de Adina Keneres. Cert este că prozele din acest volum, ordonate din perspectiva unui personaj cu roluri narative multiple, Rudi, configurează o astfel de omenire, părând a se afla într-o derivă din care cu greu se mai poate redresa, naratorului (atunci când e un altul decât Rudi) revenindu-i obligația de a insolita un personaj-martor, purtător al semnelor unei teribile maladii ce o aduce lumea ultra-contemporană: singurătatea, percepută, asimilată, comentată”. □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru semnează o prezentare a volumului *55 de poeme* de Octavian Doclin (Ed. Modus P.H., Reșița, 2005). □ În *Proză* Vasile Spiridon se ocupă de romanul istoric al lui Gheorghe Izbășescu, *Un altfel de amant al coroanei* (Ed. Limes, 2005). □ Bogdan Crețu, în *Critică, eseu*, scrie despre *Mircea Anghelescu: glose pe marginea unor fișe de bibliotecă*, recenzie a volumului său, *Literatură și biografie* (Ed. Universal Dalsi, 2005): „Deși alcătuit din articole ocazionale uneori, eteroclite ca interes și chiar ca manieră de abordare, tomul nu este nicidecum pestriț, căci o egală acribie, răbdare și sistemă leagă piesele disparate, înlănțuindu-le firesc într-o ordine confortabilă, care conferă lectorului impresia unei armonii, a unei partituri dodecafonice, dar unitare. Titlul însuși, deși aparent conjunctural, se justifică nu numai prin faptul că primul compartiment al cărții se ocupă de legătura subtilă și alunecoasă dintre literatură și biografie (subiect atacat și de alți critici în ultima vreme, dintre care i-aș aminti, în treacăt, pe Dan C. Mihăilescu, Eugen Simion, Mircea Mihăieș și recent de tot, C. Coroiu), ci și datorită faptului că multe dintre instrumentele de care exegetul se folosește în evaluarea operelor țin de propria biografie”. ■ Serenela Ghițeanu scrie *În căutarea operei complete*, analiză a romanelor lui Bujor Nedelcovici, *Zile de nisip*, *Dimineața unui miracol* și *Al doilea mesager*, republicate în primul volum de *Opere complete*, tipărit la editura Alfa. Aceasta apreciază că „dacă reeditarea sub formă de *opera omnia* este revelatoare pentru grija scriitorului de a-și sistematiza creația, alegerea unei alte ordini decât cea cronologică de apariție a romanelor ne arată dorința acestuia de a atrage atenția asupra anumitor linii de forță care o caracterizează”. ■ Antonio Patraș, în *Vânt din pupa*, prezintă monografia lui Bogdan Crețu, *Matei Vișniec, un optzecist atipic* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005), considerând că „Bogdan Crețu se dovedește un critic pe deplin format, cu personalitate și cu un condei ager și sigur pe sine, capabil să surprindă

nuanțe dintre cele mai variate, infinitezimale, în forme surprinzătoare, vii, de o expresivitate fără fașoane, eliberată de prejudecata stilului aulic și de poncifele prețios academice. Aceste deloc – dacă-mi este permis să folosesc un termen drag autorului – «firosoase» opuri (sau, mai bine, «pietre», «cărămizi» de la temelia unei opere ce se anunță impunătoare) frapează prin fericita împerechere, fără nimic din timiditatea și stângăciile inerente oricărui debut, între rigoarea construcției ideatice, limpezimea eșafodajului teoretic și subtilitatea expresiei îndelung exersată în paginile numeroaselor reviste la care universitarul ieșean publică de ani buni cu o consecvență de invidiat, având în vedere obositoarele, lipsitele de satisfacții activități didactice, ca și epuizanta muncă de cercetare”. □ Dan Bogdan Hanu, în *Palabras de amor fati*, prezintă volumul de versuri al lui Ioan Radu Văcărescu, *Gnoze* (Ed. Axa, Botoșani, 2004). □ În *Debuturi* Gellu Dorian se ocupă de volumul de versuri al Silviei Caloianu, *Niciodată pe nume* (Ed. Arc, 2005). □ În *Istorie literară* Mircea Coloșenco semnează un articol omagial intitulat *90 de ani de la moarte. Carmen Sylva – Poveștile Peleşului*. □ Un portret pe aceeași temă creionează și Calinic Argatu, în *Regina Elisabeta a României. Carmen Sylva*. □ În *Pluta de naufragiu* Florin Faifer publică un portret literar Maura Prigor. ■ Constantin Parascan semnează partea a opta a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ În *Convorbiri retrospective* Liviu Papuc alcătuiește o prezentare bio-biografică cu titlul *Dimitrie Petrino în fața războiului*. □ În *Literatură universală* sunt reproduse versuri de Edward Estlin Cummings, „prezentare și versiune în limba română de Liliana Scărlătescu”, și de Peter Scupham, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. □ Andrei Vartic semnează studiul „*Miorița*”, *160 de ani de mister*. □ În *Lectura Dantis* Dragoș Cojocaru publică eseul *Dante citit și comentat*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru se ocupă de volumul de versuri al lui Shaul Carmel, *Sânul drept al amazoanei* (Ed. Cronica, Iași, 2005). □ În *Un roman al romanelor* Constantin Coroiu comentează *A trăi pentru a-ți povesti viața* de Gabriel García Márquez, apărut la editura RAO, în traducerea Tudorei Șandru-Mehedinți. □ Simona Modreanu, în *Actualitatea franceză*, discută despre romanul *Magnus* de Sylvie Germain, distins, în 2005, cu Premiul Goncourt al liceenilor. □ Este publicat regulamentul Concursului Național de poezie și interpretare critică a operei eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XXIV-a, Botoșani-Ipotești, 10-12 iunie 2006. □ În *Panoramic editorial* Lucian Alecsa scrie despre volumul de versuri, apărut în ediție bilingvă româno-franceză, *Tâlharii tăcerii* de George Lixandru (Ed. Orion). □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Lumea ca o carte* de Mihai Cimpoi (Ed. Fundația Culturală Ideea Europeană, 2004), *Mutumania (Cronici fotbalistice)* de Adrian Dinu Rachieru (Ed. ARTPRESS și Augusta, 2005), *Jurnal teatral 3* de Bogdan Ulmu (Ed. Cronica, Iași, 2005), *Duminici samaritene* de Vasile Morar (Ed. Proema, Baia Mare, 2004), *Jurnal incomod (II)* de Marta Bărbulescu (Ed. Premier, 2003), *Eu Abel Eu Cain* de Shaul Carmel (C.R, 2004), *Liricele (Transcrie dimineța pe rouă)* de Nicolai Tăicuțu

(Ed. Tempus Dacoromania, București, 2004); *Sonete-n albnegru* de József Rácz (Ed. Marineasa, Timișoara, 2004), *Câmpia cu numere (Geometria visului)* de Petruț Pârvescu (Ed. Paralela 45). □ Horia Zilieru semnează catrenele *Mono No Aware*. □ V. Iancu scrie, în *Varia, Despre ura față de poeți și „lecturile dușmănoase”*, abordând subiectul poeziilor ce circulau în închisorile comuniste. □ În *Curier de ambe sexe*, rubrică semnată de Daniel Corbu sunt publicate trei poezii semnate de debutanți: *Prea târziu* de Vasile Pușcașu, precum și *Sete și Lumea salină* de Claudia Băținaș.

● [„Cuvântul”, nr. 3 (345)] Mircea Martin semnează editorialul *Imposibila coeziune*. Acesta susține că „existența unor «certuri», a unor polemici nu probează, prin urmare, absența unei comunități intelectuale, iar pledoaria mea pentru coeziune nu trebuie confundată cu un efort pacificator, cu un îndemn pios la iubire creștină, nici, cu atât mai puțin, la o ambianță călduță, călăie și molâie în care incompatibilitățile să conviețuiască fericit. [...] Împărtășesc toate observațiile și considerațiile lui Dan C. Mihăilescu mai puțin încheierea lui, nu sceptică, ci pesimistă, anticipată de însuși titlul articolului său *O utopie: solidaritatea intelectuală la români*. De ce să nu mai putem spera «să ne vedem vreodată uniți altfel decât conjunctural, lucrativ, pe interese punctuale și – în special – cu ajutorul lianților din import?». Câtă vreme starea societății noastre nu ne este indiferentă, de ce să considerăm cazul românesc un caz pierdut, de ce să acceptăm că suntem blestemați la dezbinare?” □ I.M., în „*Buni pentru Occident*”, oferă detalii despre inițiativa Institutului Cultural Român de a „declanșa prima operație sistematică de susținere a traducerilor din autori români în limbi de circulație internațională”. „Dacă măcar câteva titluri dintre cele 20 vor reuși să apară în Franța, Anglia, Spania sau Italia, vom putea vorbi, în sfârșit, de o confruntare internațională reală a autorilor noștri, vom vedea cât de buni sunt ei pentru Occident.” ■ În *Poezie* Octavian Soviany scrie despre *Bărbatul-mesteacăn*, prezentare a volumului *Fetița cu o mie de riduri* de Nora Iuga (C.R., 2005): „Protagonistă a unui «roman de dragoste» pe al cărui parcurs trecerea prin infernurile pasionalității are efecte purificatoare, iar suferința își redobândește efectele soteriologice, astfel încât (așa cum se întâmplă și în *Lebăda cu două intrări*) existența personajului liric se plasează sub semnul tragicului. Dar dacă în cartea anterioară a Norei Iuga eram mai aproape de tragicul fără speranță al modernilor, de un sfârșit de partidă aproape beckettian al feminității, în *Fetița cu o mie de riduri* autoarea redescoperă acțiunea benignă, cathartică a suferinței, în spiritul vechii tragedii, unde (așa cum se poate citi într-una din dramele lui Eschil) *a suferi înseamnă a înțelege*. În convalențe alchimice, prin el se realizează ieșirea din zonele toride ale visceralității, femeia de carne devine femeie de suflet, sexualitatea e sublimată, transformându-se în erotism cosmic, iar erotica se convertește în mistică”. □ Dana Ionescu, în *Africa personală*, prezintă volumul de versuri al lui Marian Drăghici, *Negresa* (Ed. Vinea, 2005). ■ În *Proză* Mihai Iovănel semnează *O cruciadă cuprinzătoare*, prezentare a romanului Florinei Ilis, *Cruciada copiilor* (C.R.,

2005): „*Cruciada copiilor* e un roman cum aș dori să citesc cât mai des sub semnături autohtone, spectaculos, provocator, complex, bine scris, un roman care are răbdarea de a-și construi efectul, un roman care se citește cu plăcerea și bucuria de a te lăsa purtat de o poveste captivantă și multietajată, și nu cu resemnarea de a-și mai fi pierdut câteva ore din viață”. ■ Ovidiu Verdeș, în *O carte „spusă”*, scrie despre volumul lui Sorin Stoica, *O limbă comună* (Polirom, 2005): „Nu știu dacă Sorin Stoica este, cum s-a spus, cel mai bun prozator al generației sale, dar este cel cu care eu unul mă identific cel mai bine. Aș fi ipocrit dacă n-aș recunoaște că, făcând această afirmație, mă refer implicit la propria mea carte, *Muzici și faze*. Nu văd însă cum, o dată ce am lăsat să-mi scape afirmația, aș mai putea duce până la capăt o cronică după tipic. Trecând peste «conflictul de interese» pe care îl bănuieți – cel dintre critic și prozator – rămâne faptul că o identificare de acest fel nu poate fi niciodată îndeajuns de argumentată. Dacă adăugăm la acestea dispariția recentă a lui Sorin Stoica, se configurează o situație de-a dreptul imposibilă”. ■ În *Istorie literară* Paul Cernat analizează *Almanahul canonic al lui Alex. Ștefănescu*. În analiza dedicată *Istoriei Literaturii Române Contemporane. 1941-2000*, acesta afirmă: „Titlul trimite direct la istoriile lui G. Călinescu și, respectiv, E. Lovinescu: 1941 este anul în care cel dintâi își publică monumentală lucrare la editura Fundațiilor Regale; deducem că Alex. Ștefănescu își propune să continue *Istoria...* călinesciană pe coordonatele *Istoriei...* lovinesciene. Formatul «monumental», numărul de pagini (peste 1.000), bogăția și expresivitatea ilustrațiilor (o adevărată istorie vizuală: circa 1.500 de documente foto din lumea scriitorilor, datorate în bună parte lui Ion Cucu), dar și subiectivitatea exacerbată, gustul pentru enorm și caricatural în portretistică, plăcerea focurilor de artificii metaforice, opțiunea pentru narativizarea istoriei literare trimit, într-adevăr, cu gândul la G. Călinescu, în vreme ce pretenția de «nouă lectură» aplicată operelor produse în comunism trimite direct la ideea lovinesciană a mutației valorilor estetice și a necesității revizuirilor”. ■ La ancheta acestui număr, intitulată *Cum se scrie o istorie literară*, răspund Al. Cistelean, Cornel Ungureanu, Gheorghe Grigurcu, Gabriel Dimisianu. Subiectul este legat de volumul lui Alex. Ștefănescu, amintit anterior. ■ Al. Cistelean, în *O literatură fără idei și fără direcție*, afirmă: „Dacă literatura e un organism sau nu, dacă i se potrivește ori ba o viziune organicistă, încă se mai poate discuta – și încă se mai discută. Există, fără îndoială, o dialectică diferit modulată de la etapă la etapă între continuitate și discontinuitate. Istoricitatea unui fenomen constă în interacțiunea amândurora. Din acest punct de vedere, lucrurile sunt prezentate destul de mecanic în *Istoria...* lui Alex. Ștefănescu. Dar asta și pentru că el a renunțat din pornire la orice alt criteriu decât cel al strictei *individualități* a autorului. Nu e rău dacă Alex. Ștefănescu ar fi vreun crocean habotnic. Dar nu cred că e. Abolind fenomenele, nu are fundal de urgență pentru individualități; iar istoria tinde să ajungă o panoramă, o galerie de portrete cu vag ghidaj prealabil, contextual. Pe cât de vivace e stilul lui Alex. Ștefănescu, pe atât de statică rezultă literatura

scrisă de el. E o literatură, strict vorbind, doar cu scriitori; o literatură fără idei, fără direcții, fără niciun principiu de coagulare”. □ Cornel Ungureanu discută despre același subiect în *Victoria stilului*. ■ Gh. Grigurcu, în *O selecție ce stârnește nedumeriri*, susține: „Cu toate că *background*-ul său este dat de tabloul în mișcare al situației politice, din nefericire determinantă pentru situația culturală, substanța sa definitorie este dată de figurile operelor asociate cu cele, frecvent distincte, ale scriitorilor. «În această carte», declară peremptoriu dl. Alex. Ștefănescu, «este sărbătorită *individualitatea*. Scriitorii (...) sunt admiși, rând pe rând, în centrul atenției, ca protagoniști ai literaturii române. Și ca *purtători de istorie*. Biografia unui scriitor este, holografic, și istorie literară.» E un punct de vedere corect”. ■ Gabriel Dimisianu, în *Arca lui Noe*, notează: „Întrebarea este dacă acest Noe contemporan al criticii a procedat peste tot, în operațiunile lui de salvare, cu o justă măsură estetică, salvând de la înec pe cine trebuie să salveze în numele valorii, lăsându-i în voia diluviului numai pe impostori și pe nechemați, pe lipsiții, în vecii-vecilor, de har literar. Autorii luați pe corabia salvatoare de critic nu se bucură nici ei de același tratament, ceea ce era de așteptat. Unii au fost «salvați» pe puntea principală, de lux, unde figurează capitole separate și cu multe fotografii. Pe alții istoria îi înghesuie pe o punte mai de jos, la comun (rubrica «Panoramic»), iar altora le apare în istorie doar numele, înșuruiți sau în explicațiile foto, imaginile lor fiind salvate, la propriu, numai de intervenția maestrului fotoreporter Ion Cucu”. ■ În *Critică, eseul* Tudorel Urian scrie despre volumul al doilea din *Literatura română în postceaușism*, subintitulat *Proza. Prezentul ca dezumanizare*, de Dan C. Mihăilescu (Polirom, 2006): „Cum s-au adaptat prozatorii români la șocul produs (și) în viața literară de prăbușirea regimului comunist? Un posibil răspuns se poate afla prin consultarea volumului dedicat prozei, din sinteza lui Dan C. Mihăilescu, *Literatura română în postceaușism*. Firește, în fața unei astfel de cărți situate în anticamera istoriei literaturii, prima tentație (și cea mai comodă) este aceea de a vedea cine lipsește din sumarul lucrării. Pe lângă deja tradiționalul Alexandru George (omis cu obstinată consecvență din cele mai multe sinteze literare apărute în anii din urmă), dintre scriitorii recenzați de Dan C. Mihăilescu lipsesc nume de care, în mod normal, nu se poate face abstracție: Dumitru Țepeneag, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Constantin Țoiu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Daniel Vighi, Alexandru Ecovoiu, Constantin Stan, Gheorghe Schwartz, Dumitru Radu Popescu, Paul Goma, Pavel Chihăia, Nichita Danilov. Și lista ar putea continua. De altfel, autorul mărturisește că nu a fost niciodată un foarte consecvent cititor de proză, cronicile publicate de el la astfel de cărți, înainte de decembrie 1989, putând fi numărate pe degetele de la o singură mână”. □ Andrei Terian, în *Lefter avant la... Lefter*, discută despre volumele acestuia, *Flashback 1985: începuturile „noii poezii”* și *Puzzle cu „noul val”*. *Addenda la falsul tratat de poezie Flashback 1985* (Ed. Paralela 45, 2005): „[...] În cazul de față e mai mult decât evident că Ion Bogdan Lefter îndeplinește, în egală măsură, rolurile de arbitru și jucător, de

judecător și parte activă în procesul afirmării optzecismului. Autorul preîntâmpină însă din capul locului acuzația de *parti-pris*, declarând franc că *Flashback 1985* intenționează a fi «istorie literară și, totodată, scriere programatică (deopotrivă, personală și colectivă)». Din perspectiva acestei implicări asumate, fragmentele de evocare sentimentală a atmosferei *Cenacului de Luni (Flashback)*, jurnalul cenaclier și parodiile din *Addenda* își diminuează din supărătorul aer mitizant ce li s-ar putea atribui, devenind simple ingrediente literare ale discursului critic”.

□ În *Literatură străină* Gabriel H. Decuble semnează *Faustiada fausta*, prezentare a ediției *Faust. O tragedie* de Johann Wolfgang Goethe, traducere de Mihail Nemeș (Ed. Paralela 45, 2005). □ În *Studii culturale* Anca Băicoianu scrie despre *Refuzul lui sau-sau: Solomon Marcus și concilierea literaturii cu știința*, prezentare a volumului acestuia, *Întâlnirea extremelor*, apărut la editura Paralela 45, în 2005. ■ În *Conferințele „Cuvântul”*. *Noi probe în „procesul” culturii*, Gheorghe Crăciun semnează *A devenit natura propria ei rezervație?* Acesta vorbește despre „criza dezideratelor antropologice”, susținând că „în felul acesta se ajunge la o paradoxală vidare a literarului și artisticului, tocmai de garanțiile esteticului și la proliferarea haotică a capriciilor gustului, dincolo de orice îndreptățire formală și axiologică. [...] Cultura a ajuns în situația în care manifestările ei interne se reglează, potrivit mecanismului de cerere-ofertă, ca și procesele economice. [...] Înțelegem cultura drept un proces în permanentă mișcare care înseamnă, în același timp, conservarea și trădarea unor infrastructuri antropologice primare, date o dată pentru totdeauna. În atare viziune, cultura se dovedește a fi un fenomen de îndepărtare de animalitate; derulat cu atâta consecvență teleologică încât, cu timpul, în posibila proiecție a unui futurolog ortodox, omul ar trebui să-și piardă unele elemente ale corpului care amintesc în prea mare măsură zoologicul și să-și dezvolte în exces, altele. [...] Deși raportarea mea la implicațiile binomului cultură-natură îmbracă o turnură cât se poate de teoretică, mi se pare o obligație de bun-simț să mărturisesc că am descoperit aceste implicații ca scriitor, constatând, în timp, că ele încep să mă obsedeze și că, fără abordarea unui punct de vedere justificativ, cu apăsate mize personale, nu pot să merg mai departe cu propria mea literatură”. Gh. Crăciun încheie, afirmând că „toate aceste transformări s-au petrecut cu mare viteză, în nici o jumătate de secol, ceea ce arată de ce ruptura la nivelul convențiilor sociale, produsă de ele, poate fi echivalată cu o formă particulară de evoluție prin acțiunea recesivă a unor valori disjuncte, corpul și rațiunea, prima dintre acestea având câștig de cauză. În realitate însă, în istoria omului, în abordările globale ale fenomenului cultural, această recesivitate n-a fost niciodată recunoscută cu adevărat, iar, în momentul de față, corpul a devenit o temă privilegiată fără termen extern de raportare, ca și cum rațiunea ar fi părăsit poziția ei forte ocupată prin tradiție. Tocmai aceasta situație ne ajută să vedem cu destulă limpezime în ce măsură vechea schemă carteziană a unui *cogito* etern definitiv și dominant (care, în paranteză fie spus, a îndeplinit pentru viața spiritului rolul unui tranchilizant de mare putere) a reprezentat în istoria ideilor un

sistem de cunoaștere cu efecte paralizante. Cât despre devenirea recursivă a culturii, e imposibil să trecem peste acest adevăr oricât de ofensiv s-a arătat ea în timp, în acțiunea sa de domesticire și umanizare a necunoscutului ce înconjoară lumea omului, cultura n-a putut supune corpul și a fost obligată să-l înfășoare în propria ei piele, fără a reuși să-i digere pe de-a-ntregul «sălbăticia» primară”.

■ Tot aici Alexandru Mușina semnează *Spectacolul ființei și Creierul Planetar*.

□ În *Revista presei culturale* este discutat numărul 54 din 9-15 martie al revistei „Observator cultural”, numărul 3 (18) din martie 2006 al revistei „Idei în dialog”, numărul 2/2006 al revistei „Timpul” și numărul 1 din martie 2006 al revistei „aLitudini”.

● [„*Steaua*”, nr. 3 (689)] Editorialul lui Adrian Popescu, intitulat *Pornind de la antologie* discută despre antologia *Un pahar de lumină, poeți contemporani clujeni* (Ed. Tinivar, 2005), alcătuită de Molnos Lajos. □ Constantin Cubleşan analizează volumul lui Marin Ioniță, *Kiseleff 10. Fabrica de scriitori* (Ed. Paralela 45, 2003, colecția Odiseu – jurnale, memorii, confesiuni, note de călătorie). ■ În *Dezbaterile Phantasma. Centrul de Cercetare a Imaginarului Cluj*, este publicată prima parte din dezbaterile intitulate *Imaginarul comunist. Deconstrucții*. În prezentare se afirmă: „Dezbaterile Phantasma, în cadrul cărora fiecare membru din *stafful* Centrului de Cercetare a Imaginarului a prezentat un text pilot, comentat de ceilalți membri, s-au încheiat. Dezbaterile de față deschide însă o nouă linie de discuții, în care Centrul de Cercetare a Imaginarului din Cluj a invitat cercetătorii în domeniul imaginarului (social, politic, cultural) spre a intra în dialog cu cercetătorii clujeni. Această primă dezbatere i-a avut ca invitați pe Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, autori (alături de Ioan Stanomir) ai unor volume de analiză a imaginarului comunist. Au participat la dezbatere Ruxandra Cesereanu, Sanda Cordoș, Ovidiu Pecican, Ion Pop, Anca Hațiegan, Ion Vianu (și foarte mulți studenți de la diferite facultăți clujene)”. ■ Ruxandra Cesereanu prezintă, în începutul dezbaterii, volumele *O lume dispărută și Explorări în comunismul românesc*, afirmând că acestea „sunt niște cărți delicioase, dar deliciul lor are nuanțe diferite. Întâi de toate, în ceea ce privește volumul *O lume dispărută*, am considerat că ar fi o alternativă adecvată să dezbaterem comunismul și altfel decât prin, să zicem, intermediul unei *memorii a suferinței* sau unui *memorii justițiare* așa cum, de pildă, fac eu (și alți cercetători) în cărțile despre Gulagul românesc sau în cărțile axate pe analiza violențelor politice; cei patru autori ne inițiază, prin intermediul unei *memorii îmblânzite* asupra comunismului, încercând o deconstrucție a mentalului comunist de altă natură, oarecum ludică, să spunem, pe de o parte, oarecum cinică, pe de altă parte. [...] *Explorări în comunismul românesc*, din care au apărut până acum două volume – înțeleg că volumul trei urmează să apară în 2006 – reprezintă altceva. E o carte la fel de delicioasă, dar pe un alt palier, cu o altă nuanță: în acest caz cei patru autori sunt niște autopsieri ai comunismului. Aici avem de-a face cu niște eseuri interdisciplinare, tot prin intermediul unui documentar, dar un documentar cu studii de caz

pe o arheologie intelectuală a comunismului, acesta fiind motivul pentru care cele mai multe portrete de caz care încearcă să demonstreze cum s-a format *omul nou* comunist la nivelul inteligenței, dar nu numai, au o latură științifică neutră, dar conțin și un narativitate specială”. □ Angelo Mitchievici deschide discuția afirmând că „eseurile despre producțiile comuniste, ca să le numim cu un termen-umbrelă, fie că este vorba despre discurs politic, literatură propriu-zisă, teatru, film, bandă desenată etc. pornesc de la experiența proprie în adolescență – o experiență de «lectură». Am citit o parte din aceste cărți care fac obiectul studiului nostru sau am vizionat o serie de filme extrem de populare atunci în copilăria și adolescența noastră decupând sau pur și simplu ignorând încărcătura lor ideologică, din ignoranță sau din simplu dezinteres. [...] Avem o legătură de natură afectivă cu o parte din aceste «producții» – ca adolescenți am fost impresionați, ne-au plăcut cândva; minciuna nu era vizibilă atunci, ci numai patosul participativ la «un măreț ideal», cel care se vinde excelent în numai toate filmele proaste”. ■ Paul Cernat afirmă că „în tot cazul, toate aceste experiențe pe care le-am pus în pagină în volumul *O lume dispărută* justifică interesul nostru pentru epocă materializat în trilogia aflată lângă în desfășurare, *Explorări în comunismul românesc*. Este o critică din perspectiva libertății – spunem noi în prefața primului volum –, o explorare a unor teritorii de obicei neglijate sau insuficient discutate de către istoria «serioasă». Nu-i vorba de niciun studiu academic în sens strict, nici de un demers non-academic. Este un demers de frontieră care integrează tot felul de direcții de cercetare dar, dincolo de ele, există o puternică motivație biografică”. ■ Ion Manolescu dă mai multe explicații, afirmând că „primul segment al demersului nostru, concentrat în volumul *O lume dispărută*, caută exact această recuperare sistematică a neuronilor afectivi, pe cele două coordonate cotidiene: pe de o parte, cea a emoției și fricii permanente; pe de alta, cea a sentimentelor delicioase ale evadării adolescentine în lumile posibile ale imaginației, ale experiențelor interzise. E aici un proustianism combinat, deopotrivă sinistru și plăcut. În al doilea rând, ne-am îndreptat demersul și către o cercetare academică, aplicată, bine garnisită bibliografic, vizând două direcții principale legate de perioada comunistă: una ideologic-politică (și aici principalul nostru sprijin este cel oferit de Ioan Stanomir, care astăzi lipsește și care și-a focalizat discursul pe analiza modelelor retorice sau politice din perioada comunistă – stalinistă și ceaușistă) și una ideologic-literară (în cele două volume din *Explorări în comunismul românesc*, cu precădere prin abordarea fenomenului consumist)”. □ În intervenția sa din discuție, Sanda Cordoș afirmă că o „carte ca *O lume dispărută* poate interesa nu numai prin pe cel curios de felul în care a arătat România anilor ‘80, ci și pe cel care este interesat de o vârstă, de o psihologie, de adolescență. În ceea ce privește volumele de *Explorări în comunismul românesc*, ele sunt, sigur, bine scrise, având parte aceasta narativă, scriitoricească, despre care s-a vorbit deja, însă sunt, totodată, cărți cât se poate de serioase în domeniul cercetării și aş sublinia mai cu seamă ceea ce se poate numi caracterul lor prospectiv. Adică sunt

niște volume care deschid niște domenii posibile de cercetare din istoria comunismului românesc”. ■ Paul Cernat dă detalii despre modul în care a fost realizată culegerea materialului și alcătuirea celor două proiecte: „În ceea ce mă privește și pe baza experienței directe, pot să spun că atunci când ne-am apucat să lucrăm la acest proiect nu ne-am gândit că o să intrăm într-un dialog [...] cu cercetările de acest tip existente în lume, în Occident. Ne-am dat seama de lucrul ăsta pe parcurs, ne-am dat seama mai târziu, poate după apariția volumului *În căutarea comunismului pierdut*, în timp ce lucrăm la *Explorări în comunismul românesc*. Într-un fel, noi, îmi place să cred acest lucru, ne aflăm într-o avangardă pe această direcție în România. În țara noastră s-a petrecut mai târziu această recuperare a vieții cotidiene din comunism decât în alte țări ale Estului Europei și într-un mod mai puțin relaxat decât în alte țări. [...] După *În căutarea comunismului pierdut* și cam simultan cu *Explorări în comunismul românesc*, am văzut apărând și alte demersuri de acest tip. E vorba de un proiect ieșean care se cheamă *Cartea roz a comunismului*. Este un simptom al unui interes crescând despre cine am fost și cum am trăit «la firul ierbii», o epocă pe care nu putem totuși să o privim nici cu un ochi foarte academic, dar nu putem nici să o transformăm într-un registru jurnalistic, gazetăresc, trivializant. Este o epocă pe care este necesar să o asumăm cu toată gravitatea, responsabilitatea, ea face parte din biografia noastră, din istoria noastră și nu e ceva abstract, ci ceva foarte dureros pentru cei care au trăit-o; cred că ea trebuie investigată, și cu instrumente sociologice, și cu instrumente de altă natură”. ■ În opinia lui Ion Manolescu, acesta este „un palier care trebuie completat pentru că, deocamdată, avem mărturiile victimelor prin contribuțiile dramatice ale foștilor deținuți politici, imediat după 1990, dar nu deținem încă o documentare a mărturiilor călăilor, nu avem o bibliografie a explicațiilor principalilor actori politici sau, unde aceasta există, ea este puternic cosmetizată și trucată, pentru a suna rezonabil, în propriul folos.[...] Mă gândesc însă că o parte dintre intelectualii de formație stângistă, care ar fi putut oferi mărturii extrem de oportune și de interesante, nu mai sunt printre noi. De exemplu, profesorul Crohmălniceanu, un om de o fină pregătire intelectuală, dar cu un evident *parti-pris* politic în perioada stalinistă, nu mai este pentru noi pentru a putea oferi o astfel de probă intelectuală despre raporturile individ-sistem-putere ale epocii. O contribuție interesantă a fost ce oferită, într-un interviu televizat, de profesorul Paul Cornea, un exemplu convingător de intelectual român de talie internațională, sedus și apoi abandonat de ideologia stângii autohtone și care și-a asumat cu demnitatea erorile de judecată ale trecutului”. ■ Paul Cernat intervine și afirmă: „O să încerc să fiu cât mai scurt cu putință. Ar trebui să investigăm cu foarte mare atenție nu numai comunismul, ci și perioada dinainte de comunism și, de asemenea, să nu uităm că nu există, în ceea ce privește perioada comunistă, așa cum suntem tentați să credem, simplificând, doar reprezentanți sistemului, ai repressiunii și victime. Uneori, lucrurile se amestecă într-un mod foarte pervers, astfel încât există în aceleași persoane atât călăi, cât și victime. Cazul Arghezi despre

care vorbea Angelo mai înainte este reprezentativ pentru că el a fost, în 1948, pus la index, a fost o victimă, iar în 1955 a fost recuperat și pus la vârf, de către același Gheorghiu-Dej, în economia sistemului. [...] sigur că manipularea este specifică, într-o formă sau alta, fiecărui forme de societate, dar în cazul regimului comunist avem de-a face cu un fenomen de manipulare cu totul particular. Nu-l izolăm nici de ceea ce a fost înainte de război și nici de ceea ce a însemnat impactul ideologiei la nivelul tuturor păturilor sociale. Noi suntem tentați să vorbim prea mult de istoria elitelor, dar, de fapt, dacă ratăm istoria societății, în sensul foarte larg, riscăm să nu înțelegem ce a fost cu noi și să reducem la câteva cazuri un fenomen foarte complex și care se cere investigat cu mijloace foarte fine”. □ Prima parte a acestei discuții se încheie cu considerații și rememorări ale lui Ion Manolescu, Angelo Mitchievici și ale Ruxandrei Cesereanu despre Revoluția din 1989. □ Irina Petraș semnează un articol aniversar, *Scrisul ca îmbrățișare*, dedicat lui Gabriel Dimisianu, la împlinirea vârstei de vârstei de 70 de ani. □ Selecție lirică Efmia Țopa și Manuel Cortés-Castañeda, traducere de Rodica Grigore. □ În *Mode, modele* Claudiu Komartin publică o serie de microportrete dedicate Angelei Marinescu, lui Ion Mureșan, Ioan Es. Pop, Mircea Cărtărescu. □ Ionel Popa, în *Cum îl citim astăzi pe Eminescu*, prezintă volumul semnat de Ioana Bot și Monica Columban, *Mihai Eminescu, Scrisori – exerciții de lectură* (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004). □ Grațian Cormoș semnează o *Exegeză Arghezi*, prezentarea volumului *Arghezi*, publicat de către Editura Institutului Cultural Român, în 2005, de Dumitru Micu. □ Cosmin Borza, în *Oda poeziei*, prezintă volumul lui Ion Cocora, *Oda caligrafului sau Ficțiunile artistului la tinerețe* (Ed. Palimpsest, 2004) și cel al lui Marcel Mureșeanu, *Valea Tauris* (Societatea Culturală „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca, 2004), cuvânt înainte de Irina Petraș. □ Florin Mihăilescu, în *Contexte critice. Corectitudinea estetică*, prezintă volumul *Estetica pragmatistă* de Richard Shusterman (Ed. Institutul European, 2004), traducere de Ana-Maria Pascal. ■ În *Cronica literară* Ovidiu Pecican se ocupă de volumul Martei Petreu, *Filosofii paralele* (Ed. Limes, 2005) „ce adună pentru prima dată pledoariile în favoarea existenței și valorii filozofiei românești risipite de autoare în volume colective și prin reviste din țară și de peste hotare”. ■ Doru Pop prezintă volumului Dan C. Mihăilescu, *Îndreptări de stânga* (Humanitas, 2005): „Volumul nu numai că adună texte și eseuri publicate de Dan C. Mihăilescu în suplimentul «Litere, arte, idei», în «Revista de istorie și teorie literară», în «Curentul» sau în «Dilema», dar are o coerență interioară, o coeziune a subiectului care trece dincolo de simpla asociere de idei. Dacă ar fi să descriem cartea într-o singură formulă aceasta ar fi «întoarcerea în trecut pentru a răspunde la o întrebare extrem de actuală: stânga sau dreapta?!»”. ■ În *Diverse crochiuri tăcute* Vlad Roman se ocupă de o serie de volume nou apărute la editura Cartea Românească. Primul dintre acestea este *Cercul domestic* de Claudiu Komartin, despre care afirmă: „Mișcarea tactică (ce devenise așteptată în ultimii ani și pentru care poetul a câștigat un interes public mai deschis) imprimată de

Claudiu Komartin constă într-o mutare de accent pe zone mai ingenuie, într-o poezie spusă cu intensitate, dorite ieșiri patetice. Opțiunea e reușită sau, mai ponderat, direcția e cu siguranță creditabilă: poemele câștigă în suplețe, dezbrăcate în cele mai multe cazuri de limbaje triviale, deși zonele trivialității și ale superfluului persistă. Un gest amplu a cărui miză nu are totuși bătaie decât într-o istorie recentă a poeziei românești, cam de zece ani încoace. Deghizarea poetului e eficientă: versurile trec în voie, primesc un grad de firesc, se descompun mai dificil, altfel zis, se încheagă. Nemulțumirea care ar putea apărea în acest câmp, vine, cel puțin în cazul meu, din două perspective: (1) sentimentalismul pierdut nu poate fi afirmat într-o grilă istorică («nu mi-e frică să...») marcată de sincopă de crezuri și, dacă este corijat astfel, (2) el, sentimentalismul, prezintă revigorări mai solide, mai puțin facile, întărite în grila sentimentului și nu a crezului ([*Nu mă mai încurc...*]). Astfel curajul afirmației se transformă într-o scânteiere de moment prin care poetul doar înțelege necesitatea afirmației sale”. ■ Cel de al doilea volum de care se ocupă este volumul de versuri *cântece eXcesive* de Dan Sociu: „Dan Sociu este în acest volum un poet al începuturilor, un neofit curios: nu știe stăpâni narativitatea ce-l invadează ca iedera, e prea ostentat, vrea să pară neserios aruncând mize după mize, iar apoi se hotărăște ca pe unele dintre ele să încerce să le ducă mai departe. Este un poet revolut și are în viitor șansa unui elegante a discursului oral, furat cu grijă și joacă în zilele vieții”. ■ Despre Elena Vlădăreanu și volumul acesteia, *europa. 10 cântece funerare*, Vlad Roman afirmă: „Poeta e reflexivă dar vrea să fie angajată. E naturală în confesiune, dar ascuțită în crezuri și obsesii politice, fără să lase prea multe linii de intersecție între cele două zone, de sărut spontan, sau de pieptănătură coerentă a celor două emisfere. Cunoaște foarte bine cantitatea limbajului și a puterii tonului său și, prin urmare, din început simțim o ponderare a vocii, o claritate cu rare stridențe, un frison ce aduce mintea în apropierea maturității. Însă știe în același spațiu se taie atent acele fire blocându-le cu incluziuni sprintene și lucide, ca o primăvară rea”. ■ Cel de al patrulea volum discutat este *Corpuri românești* de Răzvan Țupa: „Răzvan Țupa alternează planuri lăsând loc unor găuri de cheie prin care, dacă privim atent, vedem un păpușar imens în fața unei orchestre gata să explodeze. [...] El este ultimul poet din grup și singurul care are timp să ne vorbească pe îndelete. Și, prin marca aceasta, e permisibil și discret ca un început de toamnă”. ■ Alex Goldiș analizează romanul Florinei Ilis, *Cruciada copiilor* (C.R., 2005), susținând că acest roman „a stârnit deja un val de reacție pozitivă din partea criticii românești. Cred că acest lucru s-a întâmplat din două motive: în primul rând, datorită valorii incontestabile a romanului. În al doilea rând, el reprezintă o vădită contrapondere la proza la așa-zișilor scriitori Polirom (Ioana Baetica, Ionuț Chiva sau Claudia Golea), «anatemizați», pentru infuzia de sexualitate, dar și pentru lipsa totală de tehnici literare. Ei bine, romanul Florinei Ilis constituie un adevărat recul față de exhibarea discursivă a douămiiștilor și, totodată, o reîntoarcere a construcției în proza românească. În multe sensuri, *Cruciada copiilor*

e un roman «mai vechi» decât cele de la Polirom (autoarea e mai pudică și mai eufemizantă în exprimare), însă asta nu implică deloc o scădere valorică. Oricum, e de subliniat cu opțiunea pentru proza Florinei Ilis poate fi o opțiune clasică, în sensul că romanul e mai bine digerat chiar de generația criticilor care au refuzat «dezbrăcarea» prozei românești din proza tinerilor. Dincolo de aprecierea criticii, însă, e de așteptat ca volumul Florinei Ilis să întrunească (chiar dacă va fi o chestiune de câțiva ani) și popularitatea cititorului obișnuit. *Cruciada copiilor* este una din puținele cărți de literatură, de după '90, care ar putea reconcilia preferințele criticii cu *top*-urile publicului". □ Virgil Mihaiu semnează un text intitulat *Cât de tare ard două lumânări în poetica minimalistă*, o analiză a volumului de versuri *Mecanica firii* de Amelia Stănescu (Ed. Paralela 45, 2005) și a volumului lui Ioan Matiuț, *Déjà Vu* (Dacia, 2005). □ Un eseu intitulat *Gânditori majori – gânditori excentrici* semnează Ciprian Vâlcă, în *Unghiuri și antinomii*. □ Marian Barbu îi dedică un studiu lui Umberto Eco în *Un „homo ludens” omniscient*. □ Olivia N. Petrescu semnează, în *Confluențe*, un text intitulat *Spațiul Borges*. □ Tot aici, Ștefan Damian scrie despre Ceccardo Roccatagliata Ceccardi. □ Vlad Sorianu prezintă volumul de versuri *Cum se face un înger* de Mihaela Vârlan (Ed. Limes, 2005). □ De asemenea acesta scrie și despre activitatea lui literară a lui Ștefan Goanță. □ Grațian Cormoș, în „*Reabilitarea ficțiunii*” *prin sinceritate*, se ocupă de romanul Tatianei Covor, *Anunț matrimonial* (Albatros, 2005). □ Adrian Țion, în *Stihuri transilvane în spaniolă*, prezintă antologia alcătuită de Radu Vida, *Silvae continentis* (Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2005). □ O serie de note despre diverse apariții recente de carte semnează Anca Țărâlungă, în *Mătușa Julia și condeierul*, prezentând aici volumele lui Nicolae Neagu, *Cărțulia cu bunici: povestiri pentru cei mici* (Editura Pildner & Pildner, Târgoviște, 2005), Petre Dinu-Marcel, *Pulbere de stea* (Ed. Medeea, Timișoara, 2004), Alexandru Hălmăgean, *Arhei și anemone* (Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2005), Valeria Tăicuțu, *Citește, Ulise, și plângi* (Ed. Premier, Ploiești, 2005), Ioan Iacob și Mircea Ștefan, *Carate de septembrie* (Ed. Constelații, București, 2005), Ion V. Strătescu, *Palme primite, palme date* (Casa Editorială Odeon, București, 2005), Ioan Ganga, *În audiență la F.M. Dostoievski* (Ed. Gea, Botoșani, 2004) Nicolae Neagu, *Mirabile dictu* (Ed. Pildner & Pildner, Târgoviște, 2005), Augustin Cupșa, *Prezent compus/ recompus* (Ed. Convorbiri Literare, Iași, 2005), Constantin Arcu, *Ceremonial de despărțire* (Ed. Paralela 45, 2005), Valentin Talpalaru, *Liniștea vântului* (Junimea, 2005). □ În *Arte. Teatru* este inserată o cronică de dramatică a piesei *Discipolii* de Visky András, în regia lui Tompa Gabor, pusă în scenă la Teatrul maghiar din Cluj.

• [„**Vatra**”, nr. 3 (420)] În *Tolle lege* Aurel Pantea semnează o poezie. □ În *Editorial* Alexandru Vlad publică esul *Fata din tren (despre conceptul inadecvat de autor)*. □ În *Contra-editorial* Al. Cistelean scrie esul *Ineranța politică (import conceptual an detail)*. □ În *Carmen Saeculare* sunt prezente o serie de poezii semnate de Constantin Abăluță. □ În *Romanele anului*, cu titlul *Avionul*

mirosea a pește, este publicat un fragment de roman semnat de Nicolae Popa. Acesta răspunde și la întrebările revistei privind noul său roman, iar la ultima întrebare, referitoare la „starea romanului românesc de astăzi”, acesta notează: „Azi se scriu romane mai bune decât ieri, mâine se vor scrie romane și mai bune decât cele de azi, astfel încât din an în an, cu perseverență și tenacitate, n-am nicio îndoială că romanul românesc va ajunge să cunoască din nou gloria și performanțele de altă dată”. ■ În *Cronica literară* Andrei Terian scrie despre *Ceva care seamănă cu istoria literară*, amplă analiza volumului lui Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)* (Ed. Mașina de Scris, 2005). În opinia sa, „pentru Alex Ștefănescu individualitatea devine într-adevăr un prilej de sărbătoare: *Istoria* sa e un veritabil Halloween literar. [...] *Istoria* lui Alex Ștefănescu evită clarificările conceptuale, cărora le preferă un discurs vag și nebulos, care gravitează în jurul unei «frumuseți» indefinibile. Însă această mobilitate a gustului este doar o aparență. În fapt, cartea lui Alex Ștefănescu se sprijină pe un concept de literatură limitat și rudimentar. Atât de rudimentar, încât el poate fi descris cu ușurință recurgând la trei perechi de concepte: livresc vs. frust, intelectual vs. sentimental, grav vs. ludic. Putem anticipa astfel, cu minime excepții, comentariile și verdictele lui Alex Ștefănescu, care depreciază prima serie de termeni și o privilegiază pe cealaltă. Cu alte cuvinte, autorul *Istoriei* respinge în bloc literatura autoreferențială, metatextuală, intertextuală, metafizică, reflexivă, eticizantă și susține (tot în bloc) literatura concretă, senzuală, senzorială, clamoroasă, siropoasă, hazlie și ghidușă. [...] Cartea lui Alex Ștefănescu nu e o istorie literară. Ea e doar ceva care seamănă cu istoria literară. Dar nu prea mult, de vreme ce *Istoria* sa pare scrisă să nu de un critic, ci de baronul Münchhausen în persoană”. ■ Nicoleta Cliveț, în *Exerciții de rezistență*, prezintă volumul de versuri *europa. 10 cântece funerare* de Elena Vlădăreanu: „Venit după două eșecuri magistrale volumul *europa. 10 cântece funerare* reazăză poezia Elenei Vlădăreanu pe coordonatele promițătoare ale începutului și chiar o ajută să facă un pas înainte. Autenticitatea este principalul ei câștig. Spaima constitutivă de moarte, dar mai ales de morțile mărunte, cotidiene, face să-i vibreze întreaga ființă. Natură delicată, fragilă ingenuă chiar, poeta se vede obligată să raporteze din mijlocul unor atrocități și o face prin notații fragmentare, pe un ton consemnativ, uneori părăsit pentru câte o imagine expresionistă. Elena Vlădăreanu este o douămiistă care vede «europa», lumea în general, cu ochii unuia dintre «copiii mizeriei», cu o privire lipsită de iluzii, aceeași pentru o întreagă generație fără de modele («trădarea vrea să devină modelul nostru»), epuizată sufletește de o tranziție fără sfârșit. Privind, deci, cu scepticism spre «europa», ea vede în primul rând indiferența, micile mizerii ce scapă efortului global de cosmetizare, lașitatea, nimicnicia, refuzul de a se de a recunoaște evidența acestui sfârșit continuu”. ■ Sanda Cordoș, în *O cârjă în golul timpului*, scrie despre *Un fel de jurnal (1973-1981)* de Matei Călinescu: „Este, explică Matei Călinescu în *Prefață*, un jurnal intermitent, transcris în urmă cu câțiva ani

și «expurgat de detalii pur personale și de lungi pasaje introspective care, la lectură, mi s-au părut irelevante; expurgat de asemenea de tot ceea ce ar fi indiscret față de alții», publicat cu intenția de a oferi o completare («dintr-un unghi diferit») la *Amintiri în dialog*». □ În *Scanner* Alex Cistelean semnează un amplu articol pe teme filozofice intitulat *Când Andrei Cornea nu are dreptate*. ■ În *Paralele inegale* Alexandru Mușina scrie despre *Poezia actuală și publicul ei*. În opinia sa, „chiar dacă se adresează unei elite, publicul *potențial* al poeziei contemporane e, în mod sigur, mai mare de 10-20.000 de oameni. Distanța între această cifră și cea a tirajelor medii *vândute* (2-300 de exemplare) e uriașă. «Piața» poeziei actuale e, paradoxal, una cu un imens potențial de creștere. Când Ana Blandiana sau Ioan Alexandru vindeau, în anii '60, 5-10.000 de volume, nu văd de ce Mariana Marin sau Ion Mureșan să fie plafonați la 300-500 de exemplare (Nu am vorbit de Nichita Stănescu, deși și aici e un mare ecart între cât vindea el în anii '70-'80 și cât vinde azi «echivalentul» lui contemporan, Mircea Cărtărescu)». □ O serie de panseuri semnate de Livius Ciocârlie sunt publicate în rubrica *Pur și simplu*. □ În *Copii legalizate* Aurel-Dragoș Munteanu semnează un fragment inedit de roman, cu titlul *Înălțarea*. Acesta este precedat de o prezentare bio-bibliografică. □ În *Triptic* sunt publicate o serie de poezii de Eugen Suman. □ O mare parte din corpul acestui număr este dedicat lui Vasile Dem. Zamfirescu și temelor legate de psihanaliză. În acest context este reprodus un dialog dintre Vasile Dem. Zamfirescu și Virgil Podoabă, cu titlul *De la modelul cultural la modelul psihanalitic*. Urmează un grupaj de articole dedicate volumului său, *Filosofia inconștientului* (Ed. Trei, 2001). □ În *Documenta* Gabriel Catalan publică un studiu intitulat *Reacții și atitudini românești la moartea lui Stalin* □ În *Crispării* Liviu Ioan Stoiciu semnează o confesiune intitulată *O „Fereastră” optzecistă...* ■ În *Cu cărțile pe masă* Nicoleta Sălcudeanu scrie *Despre prezent numai de bine*, prezentare a *Jurnalului* lui Sorin Stoica (Polirom, 2006): „Se poate vorbi de o insuficiență grațioasă a prozei lui Sorin Stoica. Aceasta plutește volatil la rasul ierbii, cât mai lipit de coaja evenimentului. De aceea și perspectiva e una de natură etică. Lucrurile și întâmplările se înșiră în secvențialități unidimensionale, plate. Scriptura n-are miez, are suprafață. Nu există nici joc de adâncime a suprafețelor transpersate, e suprafață și atât. [...] Din prea multă ceneție, prozatorul nu poate trăi în afara sa, cu atât mai puține capabil a edifica structuri elaborate, urcând una din alta, sprijinindu-se una de alta, orașe și lumi halucinatorii, oameni și lucruri inventate cu totul. Dar nici infralumile nu-i sunt accesibile, nici ecourile visceralității sau liminarului nu se fac auzite. Prezentul continuu e cel trăit de Sorin Stoica”. □ Cornel Moraru, în *Un pariu câștigat*, prezintă antologia de proză *Papagalii mei adorați* de Cornel Nistor (Ed. Context, Cluj-Napoca, 2004). □ În articolul *În căutarea identității pierdute* Veronica Buta realizează o paralelă între două romane: *Misterioasa flacăra a reginei Loana* de Umberto Eco și *Hiatus* de Melania Bancea (Ed. Aula, Brașov, 2005). ■ În *Talmes-balmes* apare o notă privind modul în care Paul Cernat scrie despre *Istoria* lui

Alex Ștefănescu. Se apreciază că „unul dintre cei mai harnici promotori ai acestui volum este Paul Cernat. Impresionează cum are resurse să spună același lucru în mai multe feluri, în spirală din ce în ce mai amplă, din ce în ce mai baroc-nuanțată. Același lucru e simplu: lucrarea e brânză proastă în burduf de lux. Sar câte superbe felul de a o spune! E un potop de semne pe computer revărsat monodic. Puhoi. Ceea ce, trebuie s-o recunoaștem, nu e de aici, de colo. Dacă citești nr. 3/ martie-aprilie al *Cuvântului* regăsești opiniile tânărului critic mult mai nuanțate și mult mai percutante. Ideile se subțiază (sensul subțire al cuvântului) pe măsură ce se repetă”. ■ Este, de asemenea, comentat și un alt articol al lui Paul Cernat în care acesta discută despre Dan C. Mihăilescu, apărut în numărul 5-6/2006 al revistei „Bucureștiul cultural”. □ Este menționată și comentată reacția, din numărul 85 din 16-31 martie 2006 al revistei „Tribuna”, a lui Laszlo Alexandru privind același subiect, *Istoria* lui Alex Ștefănescu. ■ Necrolog Balogh József. □ În *Ce scriu unghurii* este amplu prezentat numărul 53 din martie 2006 al revistei „Irodalmi Jelen” („Prezentul literar”). □ Tot aici este prezentat și catalogul „Piața cărții”, ianuarie-februarie 2006. □ Prezentare a numărului 5 din 10 martie 2006 al revistei „Helikon”.

● [**„Viața Românească”, nr. 3**] Număr dedicat centenarului revistei „Viața Românească”. ■ Caius Traian Dragomir semnează un amplu articol intitulat *În spațiile dintre secole*, dedicat istoriei revistei „Viața Românească”. □ Grupajul *La centenarul revistei „Viața Românească”* reunește o serie de urări semnate de Nicolae Manolescu, Mihai Șora, Adrian Popescu, Lucian Vasiliu, Gabriel Chifu, Nicolae Florescu, Ioan Moldovan. ■ Mircea Popa semnează articolul „*Viața Românească*” – *deschideri europene*: „«Viața Românească» este cel mai bun produs revuistic românesc pe care viața noastră culturală îl propunea publicului cititor la început de secol XX. După etapa marilor încercări și experimente diverse, în rândul cărora intră revistele lui Heliade Rădulescu, Asachi, Bariț sau Iosif Vulcan, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea se simte nevoia schimbării de paradigmă literară, așa cum au încercat s-o facă alți mari exponenți ai timpului, ca Al. Macedonski, cu «*Literatorul*», Coșbuc, Caragiale și Vlahuță cu «*Vatra*» și «*Vieța*», dar se simțea în mod imperios și o adecvare mai pronunțată a officinelor jurnalistice la pulsul înnoitor al vremii. [...] Europeismul revistei o menține și în limitele unui raționalism luminat, care ferește revista de alunecări spre extreme, de derapaje ideologice și compromisuri condamnabile. Menținându-se pe aliniamentul specificului național, dar părăsind tot mai vizibil lestul poporanismului, revista își menține cursul în largul valorilor pozitive, încărcate de o adâncă semnificație etică și estetică, încât suspendarea ei în 1946 pare o gravă încălcare de la normele unei vieți literare normale, un atac la linia de conduită a unui drum literar de aleasă ținută intelectuală”. ■ Constantin Ciopraga prezintă „*Viața Românească*” în *orizont interbelic*. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Gheorghe Pituț. ■ Cassian Maria Spiridon semnează *O sută de ani de „Viața Românească”*. □ Florența Albu publică câteva poezii inedite: *Monoton*, *Cu Florin*

Mugur, Ceas cu cuc, Vară cu maci, Proces nejudecat. ■ Ion Pop realizează un portret literar intitulat *Între rigoare și fervoare: Poezia lui Cezar Baltag*: „Poet de prim plan în peisajul «neomodernist» al generației sale, Cezar Baltag se definește, așadar, cum au observat, de altfel, mai toți comentatorii scrisului său, drept un liric de factură supravegheat intelectuală, cu înaintări ale discursului până în pragul ermetismului, riscând câteodată explicitări «metapoetice» ale mesajului în plin discurs liric, cu o dexteritate și cu un rafinement manieriste în arta combinatorie ingenioasă și în imagistica de suavă ori severă caligrafiere, pe un fond problematic tensionat, transpus într-un univers imaginar dominat de figurile transgresării limitelor: sete, foame, ardere, explozie și implozie a ființei, vis încordat până la limita neantizării, a «pustiirii». Reactualizând, în felul său propriu, ecuația barbiană dintre «rigoare» și «fervoare», dintre «geometrie» și «extază», el a reactivat în chip fertil, în vremurile poetice mai noi, «punctul de criză» despre care vorbise autorul *Jocului secund*, amplificând reflecția asupra teritoriilor de frontieră ale contingentului cu transcendentul și admițând, în consecința unor evenimente tragice care i-au marcat viața, acea «încărcare afectivă a categoriilor abstracte» (Mircea Martin), tot mai evidentă și tulburătoare în ultimele sale poeme”. ■ Cu titlul *Arta este la fel cum este sacrul*, Leo Butnaru publică un succint dialog cu Cezar Baltag. După câteva detalii de ordin biografic, poetul vorbește despre activitatea sa de redactor-șef al revistei „Viața Românească”, despre care mărturisește: „În ceea ce privește faptul dacă revista are sau nu are program, firește că ea nu mai poate avea un strict program poporanist, pentru că ea însăși este în altă etapă istorică. Dar tradițiile acestei mari reviste ieșene și europene, înființată la Iași în 1996 de Stere, de Ibrăileanu, de atâția și atâția oameni de valoare ai neamului nostru, ne sunt foarte scumpe și sperăm să le perpetuăm. Tocmai de aceea, la un moment dat, am fost foarte îngrijorat de soarta revistei, care, din punct de vedere economic, nu mai putea apărea. Din fericire, am reușit să depășim pragul ăsta critic. Iar în ceea ce privește un strict program artistic al «Vieții românești», eu nici nu cred că este necesar în prezent. De ce? Pentru că este un fel de avalanșă a programelor și riscăm, la un moment dat, să fim rău și greșit interpretați. Încercăm să fim o revistă de literatură, de cultură, de filozofie în adevărata accepție a cuvântului. Sigur că revista are un program infuz. Unul din aceste principii, după părerea mea, este spiritul ireductibilității artei, adică a faptului că arta nu poate fi redusă la nici un alt fel de principiu inferior”. □ Petre Got semnează poezia *Adagio*, iar Sorin Mărculescu – *Eu vin...* □ Gabriela Adameșteanu publică povestirea *Visul Letiției*. ■ Gabriel Stănescu realizează un interviu cu Ștefan Stoenescu, cu titlul *Natura ondulatorie și diversă a actualității literare*. În prima parte acesta oferă explicații despre teoria sa privind „influența considerabilă a unor scriitori aparținând modernismului sau postmodernismului american asupra unor scriitori din școlile naționale europene”. Pe această temă, el susține că „un eveniment aparte l-a constituit editarea în 1986 din inițiativa profesorului Eugen Simion a *Caietelor critice ale „Vieții Românești”* pe tema

Postmodernismului, prilej de a defini termenul în raport cu literatura teoretico-critică acumulată în diferite domenii și în raport cu evoluțiile ce aveau loc în poezie, proză scurtă, roman și dramaturgie (dar și în muzică, artele plastice, arhitectură etc.) Se știe astăzi că o serie de cenacluri și reviste literare studențești din București, Cluj și Iași, precum și o serie de antologii de proză scurtă sau de poezie au conturat cu destulă precizie mutația de tip postmodern care se petrecea în anii '80 ai veacului al 20-lea, mutație care își trăgea sevele din activitatea literară a școlii de la Târgoviște sau din proza unor Ștefan Bănulescu sau D.R. Popescu, George Bălăiță sau Vasile Andru, după cum în poezie deriva din experimentalismul volumelor târzii ale lui Nichita Stănescu și din idiolectele singulare ale unor Mircea Ivănescu, Cezar Baltag sau Constantin Abăluță, care și ele se delimitau cumva de impactul la publicul larg realizat de maniera unui Marin Sorescu, Adrian Păunescu sau Mircea Dinescu. Ruptura clamată de optzeciștii reuniți de Ovidiu S. Crohmălniceanu în antologia de proză scurtă «Desant» sau de poezii ce frecventau «Cenaclul de Luni» condus de Nicolae Manolescu sau «Cenaclul Universitas» condus de Mircea Martin nu ni se mai pare astăzi atât de radicală. Mai ales din perspectiva contestărilor de care au avut ei înșiși parte, contestări ale celor mai tineri poposiți pe scena literară, o generație fără prihană, dar care încă nu și-a formulat crezul sau rațiunea de a fi – situație similară cu aceea a «post-postmodernilor» americani”. Vorbind despre rolul tradiției literare în viitorul unei literaturi, în speță a celei române, Ștefan Stoenescu afirmă: „Nu există o singură tradiție în sânul unei literaturi. Se poate afirma la un moment dat că o tradiție (sau un canon) pare a fi cea importantă sau dominantă sau productivă. Din perspectiva fiecărei generații există o tradiție potențial viabilă ori valabilă, pe baza căreia se poate ridica eșafodajul unei structuri noi. [...] Majoritatea creatorilor ajung mai devreme sau mai târziu la formula combinației unice și optime reactualizând și repotențând latențele înaintașilor, mai ales pe cele minore. În ce privește istoria literară, una dintre obligațiile acesteia este să postuleze criteriile și să nominalizeze membrii marcanți tradiției literare; pe care respectiva istorie critică o consideră a fi majoră sau decisivă. [...]”. Despre relația dintre actualitatea literară și gustul cititorului, opinia criticului este că „natura ondulatorie și diversă a actualității literare este și ea o primă impresie asupra peisajului scenei literare de la un moment dat. Criticii îi revine misiunea de a taxonomiza și cataloga realitatea literară în așa fel încât să exercite asupra cititorului o influență pozitivă. Adică, critica ar trebui să-și supravegheze discursul pentru a evita tendința de a se adresa exclusiv celorlalți confracți. Accesibilitatea este dezirabilă la fel ca și politețea față de autorul analizat oricât de precară ar fi prestația acestuia”. Despre viitorul poeziei care „este sortită unei cunoașteri limitate în cadrul breslei scriitoricești sau a unor cercuri reduse de cititori”, acesta comentează că „poezia va supraviețui ca și celelalte genuri. Diapazonul ei este foarte amplu: de la stări contemplativ-meditative la stări de exaltare și vehemență revoluționară sau anarhistă. Între aceste extreme se situează speciile poetice care se sprijină pe

experiență, rațiune, demonstrație și argumentare logică. [...] Caracterul limitat (elitist) al poeziei trebuie să-i preocupe pe psihologi și pe pedagogi. Trebuie să-i preocupe pe sociologi, antropologi, și clasa politică. În unele metrouri din New York se pot citi versuri de Nina Cassian (în engleză, firește). N-am văzut versuri de Ileana Mălăncioiu sau de Mariana Marin afișate în metrourile bucureștene. Ce fac responsabilii relațiilor cu publicul din instituția respectivă, dar cei de la Primărie sau din Ministerul Culturii, sau cei din oficiul de resort al Asociației patronilor din București ? ...”. Despre acțiunile ce ar trebui întreprinse pentru difuzarea literaturii române la nivel mondial, Ștefan Stoenescu detaliază: „Aceasta ar trebui să fie o preocupare permanentă pentru că piața literară mondială este acaparată de câteva culturi de mare tradiție care sunt interesate să se promoveze reciproc. Pentru a atinge acest țel sunt foarte bine pregătite să ducă o luptă acerbă pentru menținerea și lărgirea cotelor ce le dețin pe piață și la bursa valorilor, în universități, în spațiul tipografic, în artele spectacolului, la radio și în cadrul emisiunilor culturale de televiziune, în industria cinematografică. A nu se uita: cultura și literatura română este mai tot timpul ignorată pentru că este considerată a fi o cultură mică, minoră care după toate nici nu se ia pe sine în serios. O cultură care își contestă prin voci autorizate valori de-ale sale perene, exaltând în contrapondere pseudovalori numai și numai pentru că acestea au cotă la bursa din Gotham, nu-și câștigă stima nimănui. La fel, o cultură care nu își pune în valoare clasicii nu poate obține audiență nici înăuntru nici în afară. [...] Cultura română nu dispune în traducere românească de toate lucrările de anvergură generate de opera brâncușiană. Studiul limbii, culturii și civilizației române pentru străini nu este suficient susținut. Studiile românilor la universități din Vest sunt bagatelizate în presă de către «culturali» ifosarzi, iar deținătorii diplomelor respective întâmpină șicane și pertractări din partea birocrăției la nivel ministerial când, întorși în țară, vor, natural, să și le echivaleze. [...]”. Acesta explică, de altfel, și „slaba receptare a literaturii române în Statele Unite” în următorul mod: „O primă cauză este lipsa de informare. Sigur că Internetul poate răspunde diferitelor nevoi în materie de *România, istoria și cultura sa*. Dar ca să considerăm doar literatura ar trebui compilat un *Dicționar de autori* care să selecteze doar autorii susceptibili de a fi traduși în engleză. Apoi să ierarhizeze autorii selectați în trei categorii: autorii deveniți clasici, autori importanți datorită unui aspect al operei lor și autori minori, dar susceptibili de a fi traduși sau incluși în antologii. [...] O altă cauză este interesul scăzut, în America cel puțin, pentru regiune. Imediat după Decembrie 1989 a existat un moment prielnic pentru România, o mare simpatie și bunăvoință. Odată cu mineriadele însă, acest interes s-a topit pur și simplu. Admiterea României în organisme internaționale precum NATO sau UE va necesita sub raport lingvistic învățarea de limbi străine de largă circulație, nu și traducerea de cărți românești. Rezultă că țara va trebui să facă singură efortul de a-și traduce literatura și apoi de a o desface pe piața de carte vestică (sau extrem orientală, engleza fiind o limbă de trafic în regiune). [...]”. În finalul interviului acesta

discută despre poeții români contemporani care ar merita să fie traduși în limbi de circulație, dar și despre preferințele sale privind scriitorii români care trăiesc și scriu în America, menționându-i pe Liviu Georgescu, Dumitru Radu Popa, Constantin Eretescu, Constantin Virgil Negoită ș.a. Despre posibila candidați români la Premiul Nobel pentru literatură, afirmă: „Ca persoană particulară ne-am opri în primul rând asupra celor două nume care au fost nominalizate deja într-un grup mai mare, de cinci scriitori, parcă, în urmă cu niște ani. E vorba de Mircea Ivănescu și de Paul Goma. Nu cunosc în amănunt regulamentul selectării dintre propunerii. Aceste nume ar trebui, dacă nu reintră automat în competiție, să fie supuse din nou atenției Academiei Regale Suedeze. Pe lângă aceste nume, ne-am mai opri asupra a încă doi romancieri: D.R. Popescu și Vasile Andru și a încă trei poeți: Gheorghe Grigurcu, Constantin Abăluță și Ileana Mălăncioiu”. □ Liviu Ioan Stoiciu semnează poemul *Vicii, febre, boli noi*. □ Este reprodus un fragment din romanul *Un loc bun ca să te sinucizi* de Mircea Săndulescu. □ Adrian Popescu publică poezia *Știe bine faurul*. □ Nicolae Prelipceanu semnează un fragment memorialistic intitulat *Am fost și eu la „Viața Românească”*. ■ În *Viața Românească – 100* Marin Diaconu publică partea a opta a *Documentarului* său, cuprinzând anii 1972-1975. ■ Tot despre „Viața Românească” scrie și Henri Zalis, în amplul său studiu *Deasupra lucrului isprăvit*. □ Ioan Moldovan semnează poezia *Cinism la cină*. □ Sunt reproduse câteva fragmente de jurnal ale lui Radu Petrescu, date 1976. □ Lucian Vasiliu publică poemul *Subterana de la Chintelnic*, iar Mihail Gălățanu – *Despre iubire vorbeau toate razele*. □ Sunt publicate câteva fragmente de jurnal ale lui Mircea Ciobanu, date 1981, „fragment din Jurnalul pregătit pentru tipar sub îngrijirea Mariei Graciov”. □ Varujan Vosganian semnează poeziile *Cântec negru* și *Colind*. ■ Cu titlul *Nu știu dacă sunt mai puternic...*, Grigore Scarlat consemnează un interviu cu Gheorghe Grigurcu. Acesta dă detalii de ordin biografic, discută despre marginalizarea sa în raport cu lumea literară („Nu cred că mă aflu în captivitatea unui «turn de fildeș», întrucât comunic permanent prin scrisul meu, așa cum aveți amabilitatea a observa, cu lumea literară. Domiciliul meu marginal – încercă nu o dată să mă consoleze câțiva colegi de breaslă – ar constitui doar un enorm avantaj, un fel de mană cerească, deoarece îmi favorizează scrisul îmbelșugat, cotidian, ferindu-mă de ispitele satanice ale unui «oraș mare» care mi-ar toca mărunț-mărunț timpul de lucru. Bineînțeles, colegii în chestiune locuiesc în «orașele mari». Ce să zic? Se crede că în tot răul sălășluiește și-un dram de bine (dar poate că și invers!). Zarurile au fost (demult) aruncate și ce sens ar mai avea să mă mai proiectez în ceea ce ar fi putut fi pe traiectul unei existențe mai cu generozitate croite? S-ar părea că mica provincie monotonă, ursuză, pizmașă mi-a fost sortită precum un număr de pantofi sau de cămașă. N-aș mai fi în stare a o schimba decât dacă aș deveni, printr-o inconceptibilă mutație, un alt om.”). Vorbind despre „tema revizuirilor”, G. Grigurcu susține: „Tema revizuirilor devine – și nu am impresia că din vina noastră – obsedantă aidoma unui șlagăr. Ea răsună peste tot, nimeni nu-i poate nega

prezența, însă unii preferă să-și astupe urechile, înjurând-o în surdină. Va trece, își spun... Dar nu cred că va trece! Va persista până când își va căpăta tratarea necesară, potrivit unei logici a evoluției conștiinței literare, potrivit bunului simț elementar. În fond avem a face aci cu interferența a două verbe concurente, [...] a fi și a avea. Actul de existență al scriitorilor intră în periodic impact cu noile perspective de sensibilitate, înțelegere, analiză, ceea ce deranjează un sistem posesiv, *id est* simțământul de proprietate pe care-l au autorii bine cotați la un moment dat și, nu în mai scăzut grad, criticii care i-au susținut și care câștigă, să spunem așa, o pâine din opțiunile lor mai mult ori mai puțin instituționalizate. [...] Aprecierile asupra unor parcele limitate din opera și activitatea unor creatori, marcate evident de compromisuri politice și propagandistice, sunt abuziv considerate ca referindu-se la ansamblul creației și personalității lor, uneori de prim rang. Se recurge la un truc optic: partea e distorsionată în așa chip încât să se producă impresia că ar întrupa întregul... Exagerarea, falsul sunt contagioase”.

□ Gabriel Chifu semnează poezia *Marea mea luptă*. □ Cu titlul *O scrisoare* Ioan Groșan publică un fragment din romanul *Un om din Est*. □ Aura Christi semnează poezia *Zi îndoită*. □ Gheorghe Grigurcu scrie un *Conspect Blaga*. □ Denisa Comănescu publică poezia *The Common Room*. □ Un fragment de proză, cu titlul *Concert la Carnegie Hall*, este semnat de Constantin Virgil Negoită. □ Mirela Roznoveanu scrie poemul *Născută în exil*, „versiune românească de Vasile Andru”. □ Mihai Prepelită publică poezia *Vânzătorul de metafore*. ■ Un amplu interviu cu Marin Mincu este publicat, cu titlul „*Literatura română postbelică se manifestă ca un continuum ce nu exclude contribuția niciunei generații...*”, de către Virgil Diaconu. Marin Mincu dă detalii despre cenaclul „Euridice”, despre prietenii și vorbește despre „dușmăniile” sale literare („Pentru mine prietenia literară în sine are o semnificație mult mai înaltă, în sensul goethean al unor *incitări/ provocări/ confruntări creative reciproce* și nu se confundă cu «prietenia de pahar» a celor care mișună gregar în «groapa» MLR-ului. Cum am spus deja, în alte ocazii, ceea ce contează în primul rând este valoarea operei și nicidecum relația cointereseată. Din păcate, prietenia literară pură este ceva foarte rar. Se pare că există încă o mentalitate joasă la noi în ceea ce privește «prietenia literară». Când, acum patruzeci de ani, student fiind. Marin Preda m-a primit pentru prima dată în casa sa, m-a sfătuit grijuliu, la plecare, «să te apuci de proză și mai ales să-ți faci prieteni literari!». Eu am uitat de sfatul lui și m-am «apucat» de proză prea târziu – când se ocupaseră deja toate locurile, cum mi-a zis Bălăiță în 1984 la apariția romanului *Intermezzo* – și apoi mi-am făcut atâția adversari! Modul meu mai puțin maleabil, «scoțos», de a fi, prin intoleranța față de orice veleitarism și situarea axiologică strictă, mi-a provocat și-mi provoacă cele mai mari idiosincrasii. Mă întrebați ce «dușmani literari» am ? E prima dată când mi se pune această întrebare, așa că voi profita de ocazie ca să dezvălui unele nedumeriri în legătură cu «dușmăniile» ce mi-am căpătat mai ales printre critici. Un «dușman literar» constant îmi este Eugen Simion care mă urmărește răzbunător,

cu aceeași îndârjire mocnită, de când am scris despre *Întoarcerea autorului* în 1981, demonstrând că nu are vocație de teoretician literar”). Se trece apoi la discutarea unor topuri literare apărute în varii reviste culturale românești și la „modul total diferit și contradictoriu de evaluare al criticii noastre literare”: „Criticii tineri de poezie sunt foarte contondenți cu cei mai vârstnici, dar de multe ori criteriile lor se dovedesc arbitrare. Ar trebui, renunțând la aceste topuri inutile, să-i ajutăm pe poeții cei mai buni să apară cu cărțile lor în alte spații lingvistice (ceea ce am încercat eu în Italia) ca să-i vedem cum rezistă la confruntarea cu alți receptori decât aceia autohtoni, adică să-i facem să treacă *proba traducerii*. Abia în urma acestui test extern, vom putea să judecăm mai puțin subiectivi”. Se trece apoi la relația dintre scriitorii români și Securitate și la revizuirile literare de după 1990 care, în opinia autorului, reprezintă o „perspectivă simplificatoare în alb/ negru”. Acesta apreciază că „revizuirile de după ‘89, deși necesare, sunt de multe ori exagerate, făcându-se după criteriile *politice* sau *resentimentare* și foarte puțin după criteriile *estetice*. Critica postdecembristă nu mi se pare c-a «făcut dreptate» ci s-a manifestat, de multe ori, nevrotic (de exemplu, Al. George care-i neagă violent pe G. Călinescu și Marin Preda sau Gheorghe Grigurcu ce-l minimalizează visceral pe Nichita Stănescu). Mă gândesc că, nu peste mult timp, vom fi puși în situația neplăcută de a face o *revizuire a revizuirilor*. Este salutar că au fost reintroduși în circuit o serie de scriitori sau gânditori interziși fiindcă trăiau în diaspora (în primul rând Ionescu, Cioran și Eliade) și că s-au relaxat criteriile de receptare. Eu nu sunt adeptul unor revizuiți sângeroase căci, în timp, (dincolo de accidentele istoriei), valorile autentice se discern, oricum, indiferent de intervențiile unor dispeceri voluntari, aserviți unor interese contextuale. [...] «Tabla corectă a valorilor literare» se stabilește lent prin derularea continuă a unui proces de receptare ce fluctuează de la o generație la alta”. Discuția se orientează apoi spre analizarea „criteriului generaționist”, subiect despre care Marin Mincu afirmă: „Criteriul generaționist trebuie aplicat cu moderație. Este adevărat că, în mod ideal, orice generație vine cu o *stare plasmatică* proprie și își descoperă o *metodă de creație* ce-o individualizează diacronic, impunându-și criticii ei care-o instalează într-un proiect estetic mai mult sau mai puțin limitat. În acest sens, desigur că N. Manolescu este mai ales criticul șaizeciștilor. Radu G. Țeposu al optzeciștilor și Dan Silviu Boerescu al nouăzeciștilor. Prin sinteza critică *Poeticitatea românească postbelică* (2000), am încercat să mă situez într-un punct mai ridicat, de convergență critică, din care să pot observa contribuția fiecăreia dintre cele patru promoții poetice (‘60, ‘70, ‘80, ‘90) ce se manifestă în a doua jumătate a secolului XX. În ceea ce privește *canonul poetic*, acesta se schimbă mai greu, situându-se deasupra ideii de generație și implicând multiple criterii de evaluare. Dincolo de multitudinea de conexiuni și relații, integrabilă unei normale funcționări a *procesului de canonizare estetică* – pe care nu ne propunem s-o abordăm acum – interesează, cred, să stabilim dacă raporturile dintre *canon* și *axiologie* rămân neschimbate și în ce măsură concurența dintre

generațiile de creație modifică parametrii metafizici recunoscuți unanim. [...] Ca să stabilim «criteriile critice de judecare» ale unui canon poetic dat, trebuie să ne supunem la obiect, în afara oricărui prozelitism generaționist, ba chiar trebuie s-avem curajul s-admitem valabilitatea simultană a mai multor percepții (nu numai «estetice») care, însă, trebuie să converge într-o judecată consensuală. «Tabla adevăratelor opere de valoare» nu trebuie impusă agresiv (cum fac optzeciștii) ci dedusă normal dintr-un consens al receptării diferențiate. Literatura română postbelică se manifestă ca un *continuum* ce nu exclude contribuția nici unei generații iar valorile adevărate nu pot fi escamotate prin intervenții falsificatoare”. Discutând despre canon, acesta apreciază că „nu se poate vorbi de un canon optzecist, ci cel mult de unul «textualist» ce s-a extins contaminant la poeți din mai multe promoții. În fond, canonul «optzecist» neagă canonul neomodernist fără ca poeții să conștientizeze că-l continuă pe acesta în latura experimentală. Ludicul, parodicul și autoreferențialitatea existau și la șaizeciști dar optzeciștii le abuzează adică le transformă în scop în sine, proclamând supremația *autenticității scriiturii* prin instituirea *textualismului*. Nouăzeciștii au fost primii care-au simțit «abuzul» textualist și-au intervenit instinctiv, mutând accentul pe forme mai fluide, mai accesibile publicului, mai puțin tehniciste, mai libere. După ce aceștia au readus definitiv trăirea autentică în textul poetic, iată că vin 2000-iștii care sunt mult mai radicali, intuind pericolul marginalizării acute a tuturor formelor artistice. Prin opțiunea pentru un nou orizont de așteptare care să instituie o nouă paradigmă, ei au exhibat visceralitatea unui limbaj dur, voit «teroristic», pentru ca – prin acest șoc receptiv – să poată demasca obscenitatea unui sistem a cărui «corectitudine» nu este reală. Toate aceste inserții semiotice douămiiste fierb laolaltă în același cazan formativ (nu numai al poeziei!) și adesea devin intolerante. Nu e vorba de o legitimare abuzivă a generației 2000, ci trebuie să încercăm realmente să discernem cu calm semnele realului și să le exprimăm cât mai exact specificitatea. Îmi pare rău pentru adversarii mei, dar – așa cum spuneam în argumentul la antologia din 2004 – *generația 2000* există! Nu ne rămâne decât să-i definim noutatea”. Ultima parte a interviului este dedicată unei descrieri amănunțite a activităților sale din sfera literară, incluzând și elementele ce „țin în loc poezia și literatura română actuală”: „Nu putem vorbi, contabilicește, de «trei» sau mai multe «cauze» care ar duce la stagnarea poeziei. E vorba de efectele unui blocaj (colectiv și individual) complex mult mai adânc ce se referă la un *defetism generalizat* – provocat și întreținut de o mentalitate perimată – manifestându-se prin: îndepărtarea de existența celorlalți, egoismul sinucigaș, narcisismul maladiv și victimizarea de sine, agregarea boemă grupusculară, dușmănie endemică, neglijarea vieții omului de rând și lăsarea ei totalmente pe dinafară. Acest «defetism» uriaș nu se vede fiindcă nu e înlăuntrul poeziei care se scrie, ci este, cumva, în afară. Stă și pândește și amendează din afara literaturii. Scriitorul a devenit un profesionist cu pretenții al propriei sale anihilări”. Poeții contemporani care «vor rămâne în literatură» sunt «aceia care vor răspunde mai profund

dezideratului autenticității ce ne menține în priză receptivă continuă. E vorba de o transformare radicală – a sensibilității și a scriiturii – echivalentă cu o nouă iluminare creatoare». □ Arcadie Suceveanu semnează poezia *Lumea din care nu există scăpare*. □ Nicolae Bârna publică un portret dedicat lui Luca Pițu intitulat *Le Cajvanien. Schiță de portret*. □ Vasile Tărășeanu semnează poeziile *Ramule, neamule și Dezmoștenire*. □ Luca Pițu publică eseul *Reveria cu Lică Sămădăul și Los Conquistadores*. □ Angela Marinescu semnează poezia *Întâmplare derizorie de sfârșit*. □ Cu titlul *Lumina curge peste pielea femeilor* sunt reproduse o serie de „fragmente de roman” de Gheorghe Crăciun. □ Sunt publicate o serie de poezii de Augustin Frățiță. ■ Ancheta „Vieții Românești” are ca subiect *Viitorul literaturii române*. Vasile Andru răspunde la anchetă, într-o manieră eseistică, în *Literatura română ca Frumoasa din Pădurea Adormită*, disociind între „viitorul anglo-american al literaturii române” și „viitorul francez al literaturii române”. ■ Luca Pițu notează *Unele gândeme cu privire la viitorul, destul de contingent, al literelor valachicești*. □ Maria-Ana Tupan scrie *Scrisorile de acreditare ale criticului la viitoarea bursă de valori*. □ Theodor Damian semnează *Visând globalizarea literaturii române*. ■ Liviu Ioan Stoiciu, în *Are vreun viitor limba română, să aibă viitor literatura română?*, afirmă: „Viitorul speranțelor postrevoluționare legate de recunoașterea literaturii române peste graniță, în primii 15 ani de «libertate», a trecut. Nu am reușit să atragem atenția cu literatura noastră nici în spațiul sud-est european postcomunist (nici măcar în țările vecine nouă), după cum n-am reușit să ne impunem cu vreun scriitor în fostul spațiu al lagărului comunist, măcar în URSS. Ai senzația că literatura originală românească merge în paralel cu literatura lumii «de când se știe». Nu are importanță că ne sincronizăm cu modelul de succes al scriitorului străin în proză, nici că suntem vizibili în avangardă, în poezie (poezia noastră renaște experimental periodic), sau că teatrul absurd are și patent românesc. Pur și simplu nu contăm. S-a încercat să se treacă peste limitele limbii române, sunt români care scriu literatură originală într-o limbă de circulație internațională degeaba. Suntem ignorați, «nu avem loc». Nici excepțiile (români deveniți celebri după ce s-au exilat, de tip Eliade – Cioran – Ionesco) n-au deschis drumurile, către Occident, scriitorilor rămași în țară. Ne iluzionăm că o dată și o dată tot se va «sparge gheața» și să primim Premiul Nobel pentru Literatură (politizat) – de parcă el ne-ar face literatura mai accesibilă. Până una-alta, scriitorul român nu mai are cititor nici în propria lui țară din păcate”. □ Valentin Tașcu își exprimă opinia în „*Ce-ți doresc eu ție...*”. □ Lidija Dimkovska scrie pe acest subiect în *Viitorul este asigurat*. ■ Ion Lazu semnează *Privesc viitorul cu încredere la limită*: „[...] șansa literaturii de mâine se află în valoarea literaturii de azi. Cred că intimitatea individului se va repleti cu îndârjire în fața agresivității gregare, ea își va conserva pe viitor un loc de taină în obiceiurile omului postmodern. Or, cât timp va supraviețui nevoia de intimitate, care validează entitatea umană, va exista și nevoia de intimitate cu iubita-cartea. Nu la tot omul, bineînțeles, căci pasiunea

lecturii a fost întotdeauna elitistă – se cuvine să recunoaștem deschis acest lucru. Față de muzică, de artele grafice, față de film chiar, care se pot adresa simultan mai multor «consumatori», actul lecturii asigură o intimitate impenetrabilă, salutară. O mică victorie sigură, mai importantă decât marile campanii”. □ Ardian-Christian Kuciuk semnează „Zece ani în limba română”. □ Magda Ursache scrie *Întâi dispăre cititorul, apoi literatura*. ■ Caius Traian Dragomir, în *Vita Nova? – Viitorul literaturii sau viitorul limbilor* – susține: „Viitorul literaturii în general – și totodată viitorul văzut din acest moment al istoriei – este cel care a fost întotdeauna: o funcție a relației literatură- limbaj și, implicit, cultură, demnitate, civilizație- limbaj. Pentru o serie de literaturi – acelea care l-au dat pe Homer, Virgiliu, pe Regele David, pe Li Tai Pe, Dante, Petrarca, Sei Shonagon, pe Goethe, pe Rabelais, Villon, Montaigne, Shakespeare, Faulkner și mulți alții – partida se joacă între o retragere de tip muzeistic, o involuție către patrimoniul încremenit, a literaturii mari și a limbii culte și o nouă istorie, a dezvoltării vii, aristocratice, dinamice, a limbilor și literaturilor care au creat principalele civilizații, dovedind că mai pot crea cultură și civilizație. Viitorul literaturii române este și acesta, la fel, exact ceea ce a fost și altădată: o funcție a relației dintre creația literară și crearea de limbă română adevărată. Agresiunea la adresa limbii, larg practică astăzi din afara literaturii, dar uneori și dinăuntru ei, va fi contracarată de scriitori cu adevărat mari ai viitorului sau, din nenorocire, limba și literatura vor fi lăsate să se miște în derivă. În cazul nostru însă, miza este de tipul: a fi sau a nu fi. Ce înseamnă a nu fi este evident; ce poate însemna a fi, ne vor descifra talentele pe care le așteptăm, căci de aceea publicăm reviste de cultură, așteptând, precum Simeon la porțile Templului, spre a putea spune cândva «am văzut Doamne, mântuirea Ta». ■ În *Restituiri* Marin Diaconu transcrie un text semnat de Mihail Sebastian, cu titlul *Cronica vieții literare*, „conferință citită la postul național de Radio, în seara zilei de 21 aprilie 1933”. ■ În *Cronica literară* Florin Mihăilescu scrie despre *Ideea de libertate la români*, analiză a volumului lui Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România. Începuturi* (Polirom, 2005): „Obiecțiile noastre, probabil temerare, dar nicidecum lipsite de stimă sau chiar de o sinceră admirație pentru efortul instaurator al unei opere exegetice fără pereche în cultura noastră națională, nu anulează nici pe departe adevărată integrală la spiritul care animă ultima lucrare a lui A. Marino, act de înaltă credință democratică și de lămurit patriotism al unei conștiințe moderne și nu mai puțin europene. Autorul cărții-apel *Pentru Europa*, ca și al atâtor altele, binemeritată din plin, acum când ora bilanțului său creator a sunat, întreaga noastră recunoștință și mărturie a datoriei pe care o resimțim pentru un extraordinar model spiritual. Iar pe lângă toate acestea, simpatia față de personalitatea sa umană și față de destinul său profesional am avut-o dintotdeauna și ne-o vom păstra, inalterabilă, și mai departe”. ■ Liviu Grăsoiu, în *Momente într-o nemurire a poetului*, prezintă volumul *Corpusul receptării critice a operei lui M. Eminescu – vol. II-V* –, „ediție critică de I. Opreșan” (Ed. Saeculum I.O., 2005): „Lucrare gândită atent, realizată cu profesionalism

«Corpusul receptării...» inițiat de I. Opreșan marchează un moment de referință în eminescologie și un indirect îndemn adresat tinerei generații pentru studierea unui proces încă neîncheiat”. □ Theodor Codreanu, în *Bacovia și marginea*, prezintă volumul lui Mihai Cimpoi, *Secolul Bacovia. Stanțe critice despre marginea existenței* (Ed. Fundației Culturale „Idea Europeană”). □ Victoria Milescu scrie despre „*Cazul Labiș*” cu ocazia apariției ediției îngrijite de Florin Diac, *Hora morții* (Ed. Oscar Print, 2005). ■ Nicolae Oprea, în *Universul poetic familial*, semnează un portret literar dedicat lui Cristian Popescu. ■ Vasile Spiridon, în *Mircea Eliade – „Un om al procesului”*, semnează o recenzie la volumul lui Eugen Simion, *Mircea Eliade Nodurile și semnele prozei* (Ed. Univers Enciclopedic, 2005), „o minuțioasă și sobră analiză a creației epice eliadești, întrucât autorul este convins că și eșecurile estetice trebuie avute în vedere atunci când e vorba de un creator de talia celui comentat, fremătător la idei și agitator de spirite, înzestrat cu vocația de a schimba ritmurile și stilul prozei, de a aduce o spațio-temporalitate nouă, cu conflicte și tipologii inedite. Eugen Simion vibrează afectiv la actele de autenticitate, de virtuozitate tehnică și de comportament neobișnuit, iar echilibrul lucidității și discernământul critic dau o desfășurare calmă discursului, cu idei clare și sigure, expuse într-un stil liber, nepretențios, punctat de dialoguri cu opera, cu scriitorul, cu cititorul și chiar cu autorul însuși”. □ În *Comentarii critice* Ion Stratan scrie „*Diferența de a fi*” – o scriitoare importantă, articol dedicat Ștefaniei Coșovei și volumului publicat împreună cu Traian T. Coșovei, *Diferența de a fi* (Ed. Tomis, 2004). ■ Mara Magda Maftei prezintă *Un roman premiat: „Proorocii Ierusalimului”* de Radu Aldulescu: „Unificarea tuturor fenomenelor într-un haos multicultural, multifuncțional dar și multifuncțional, trece dincolo de orice logică textuală, tocmai când textul nu mai are niciun cadru stabil. Realitatea devine o ficțiune, ignorând momentul în care ficțiunea a copiat realitatea, personajele își asumă o identitate falsă când gândul introspectiv al autorului-narator se limitează la regretul trăirii actului propriu-zis, sau al trăirii lui cu voluptate doar în scris”. □ Gheorghe Glodeanu prezintă *O nouă ediție din proza scrutată a lui Anton Holban*, referindu-se la volumul *Conversații cu o moartă*, „antologie, prefață, note și comentarii de Marius Chivu” (Polirom, 2005). □ Ion Buzași se ocupă de volumul Aron Cotruș, *Corespondență. Scrisori trimise*, „ediție îngrijită, studiu introductiv, notă asupra ediției, note și comentarii de istorie literară de Alexandru Ruja” (Ed. Universității de Vest, 2005). □ Diana Câmpan, în *Periplu umanistic*, recenzează volumul omonim semnat de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, reeditat de editura Reîntregirea din Alba Iulia. □ Simona-Grazia Dima, în *Esteticianul – contemporanul nostru*, scrie despre volumul de critică al lui Radu Voinescu, *Trivialul* (Ed. Fundației Culturale Libra, 2004). □ Mircea Petean, în *Restaurarea poeziei liniștite*, în creionează un portret literar poetului Mircea Petean. □ În *Miscellanea* Tatiana Slama-Cazacu oferă detalii despre *Mihai Ralea și o casă ignorată din Huși*. □ Boris Marian scrie despre *Opțiunile lui Constantin Dobrogeanu-Gherea – 150 de ani de la naștere*.

□ Isabela Vasiliu-Scraba prezintă volumul lui Al. Husar, *Anti-Gog* (Ed. Agora, 1997). □ În *Breviar editorial* sunt prezentate pe scurt: *Păcatele tinereții. 56 de poeme* de Gabriel Stănescu (Ed. Muzeului Literaturii Române, 2005), *Pustiul cuvintelor* de George Lixandru (Ed. Orion, 2005), *Vacanță la antipozi* de Valeriu Mititelu (Ed. Eikon, 2005), *Narcis, străinul din oglinzi. Antologie lirică de autor* de Ștefan Vida Marinescu (Ed. Arvin Press, 2005), romanul *Defonia. Estnobilii* de Apostol Gurău (Ed. Pax Aura Mundi, Galați, 2005), *Evadări și zădărnicii* de Mircea Săndulescu (Ed. Paralela 45, 2005), *Mansardă la Paris cu vedere spre moarte* de Matei Vișniec (Ed. Paralela 45, 2005), *Viață și semn* de Vasile Andru (Ed. Herald, 2005). Prezentările sunt semnate de Eugenia Țărălungă. □ În *Revista Revistelor* sunt prezentate: numărul pe ianuarie 2006 al revistei „Spiritul Critic”, cu mențiunea că aceasta „se află deja la al IV-lea an de apariție și deja se face remarcată în peisajul literar actual”; numărul 20-24/2005 al revistei „Jurnalul literar”, fiind semnalat amplul material dedicat lui Vintilă Horia; numărul 1-2/2006 al revistei „Ramuri” ce se axează pe împlinirea a o sută de ani de apariție a publicației, dar și pe aniversarea de 70 de ani a criticului Gabriel Dimisianu; numărul 1-2/2006 al revistei „Steaua”, unde se discută despre interviul Ruxandrei Cesereanu cu Angela Marinescu; numărul 11-12/2005 al revistei „Vatra” ce conține o anchetă pe tema „Romanele anului”, la care răspund Vasile Andru și Andrei Brezianu.

● [**„Contrafort”, nr. 2-3 (136-137), Febr. – Mart.**] Editorialul lui Vitalie Ciobanu este intitulat *Libertate și putere*, fiind atinse, printre alte subiecte, și acela al scandalului stârnit de piesa Alinei Mungiu, *Evangheliștii*: „La sfârșitul anului trecut, spațiul cultural și mediatic din România a fost răscolit de scandalul provocat de piesa *Evangheliștii*. Deși distinsă de UNITER cu premiul pentru cea mai bună piesă a anului în 1992, lucrarea Alinei Mungiu-Pippidi a fost boicotată mult timp de oamenii de teatru, din motive de... autoconservare, sau privită cu ostilitate în anumite cercuri. *Evangheliștii* s-a jucat în premieră abia pe 3 decembrie 2005, la Ateneul «Tătărași» din Iași. Francezul Benoît Vitse, directorul instituției, a avut curiozitatea ușor incoștientă, se poate spune, de a monta piesa și... a dat lovitura: spectacolul a adunat săli arhipline și a stârnit o bogată paletă de atitudini – ecouri favorabile în mediile emancipate și supărarea celor două Biserici, Ortodoxă și Greco-Catolică, precum și atacuri virulente din partea unor politicieni ultranaționaliști, cu state de serviciu în fosta Securitate. Îngrijorați de efectele «destabilizatoare» ale lucrării Alinei Mungiu, Consiliul Municipal Iași a fost pe punctul să suspende spectacolele, dar a renunțat la timp, înainte de a fi marcat o tristă contraperformanță: interzicerea unei piese de teatru într-o țară care se pregătește să devină membră a Uniunii Europene. Această erupție de patimi te duce cu gândul automat la scandalul caricaturilor cu profetul Mahomed. În cazul *Evangheliștilor* însă, nu mai e vorba de o «ciocnire a civilizațiilor», suntem în interiorul aceleiași paradigme culturale! [...] Cum să comentezi o asemenea... blasfemie? Simplu: despărțind planurile. E vorba de o operă literară,

o lucrare de ficțiune, nu e o gnoză, nu e o erezie în cadrul unei Credințe, deși așa s-ar părea la o lectură habotnică. Autoarea nu îndeamnă la apostazie, ci la o încursiune în afara «domeniului», dacă vreți. Și pentru aceasta recurge la niște personaje literare și dramatice. [...] Artistul își poate permite luxul să-și pună «întrebări fără răspuns», să atace ordinea politică și fundamentele universului, miezul dur al existenței noastre, cu mijloacele specifice ale meseriei sale, exercitându-și până la urmă spiritul cu care a fost dăruit orice om, imaginația și capacitățile cognitive. Pentru o miză mai mică nu merită să-ți pierzi timpul. Reflecția prin simboluri artistice este un instrument de cunoaștere: metafora, sugestia, alegoria, gândirea asociativă reușesc să exprime relații imposibil de prins într-o logică obișnuită, o realitate căreia nu i s-a descoperit încă formula chimică. De aceea, a decreta interdicții, tabu-uri, limite și excomunicări în Artă și în Literatură nu reprezintă doar un atentat la libertatea de exprimare. Înseamnă, în termeni religioși, a-i face loc, cu inconștiență, «vrăjmașului», invitându-l să se instaleze, triumfător, chiar pe tronul mulțumirii de sine a zeloșilor apărători ai Credinței”.

■ În rubrica *Actualitatea este publicată Lista nominalizărilor pentru premiile Uniunii Scriitorilor din Moldova pe anul 2005*: „Poezie: Horia Hristov, *Căinele care păzește somnul*, Ed. Cartier; Ion Hadârcă, *Arta obsesiei*, Ed. Fundația Culturală Poesis; Andrei Țurcanu, *Destin întors*, Ed. Cartier; Angela Aramă, *Și totuși... am înnebunit...*, Ed. ARC; Grigore Chiper, *Turnul de fildeș înclinat*, Ed. Vinea Proză; Nicolae Rusu, *Naufragiu*, Ed. Viitorul Românesc; Aureliu Busuioc, *D-ale vânătorii*, Ed. Prut Internațional; Liliana Corobca, *Un an în paradis*, Ed. Cartea Românească; Elena Cușnir, *Belii meaci*, Ed. ARC; Eseu și critică literară: Valentina Tăzlaşuanu, *Discursuri paralele*, Ed. ARC; Arcadie Suceveanu, *Emisferele de Magdeburg*, Ed. Prut Internațional; Mihai Cimpoi, *Secolul Bacovia*, Ed. Fundația Culturală Ideea Europeană; Leo Butnaru, *Sleşfuitorul de lentile*, Ed. Prut Internațional; Margareta Curtescu, *Eternul Orfeu*, Ed. Știința; Vasile Gârneț, *Intellectualul ca diversiune. Fragmente tragicomice de inadecvare la realitate*, Ed. Polirom; Vitalie Ciobanu, *Anatomia unui faliment geopolitic: Republica Moldova*, Ed. Polirom; Dramaturgie: Nicoleta Esinencu, *Fuck you, Eu.ro.Pa!*, piesă apărută la Editura Solitude Reihe Literatur din Stuttgart, Germania”.

□ Tot aici este reprodusă și *Declarația a PEN Clubului din Republica Moldova* „despre violarea drepturilor omului de către regimul Lukașenko în Belarus”.

■ În *Cronica literară*, Mircea A. Diaconu prezintă, în *Emil Brumaru, îngerul jongler*, volumul de versuri al acestuia, *Infernala comedie*: „E vorba, nu mai mult, de 43 de sonete; sonete, zice poetul, lăsând impresia că se înscrie astfel într-o formulă a înstrăinării de sine, cumva parnasiană; notate cu cifre romane, ele ar trebui să dea seamă tocmai de o astfel de situație a eului în lucruri. În fine, nu aici aș căuta deocamdată pretextul notelor mele dispartate, ci, pentru a reveni iritant, în titlu. [...] Se-ntâmplă la Emil Brumaru ca Urmuz să-l înghită pe Dante; textul, adică, să înghită experiența. Așa încât, paradisiacul și infernalul sunt ornamentele decadente și maniere ale unei existențe care se topește tocmai prin exces. Cum nimic nu există,

cum existența e o simplă ipoteză, Emil Brumaru joacă pe cartea materiilor care înfloresc într-o proiecție fantasmagorică, pentru că nu-i interesat decât de miezul impalpabil. Poate tocmai de aceea, oricâtă gratuitate ar suporta imaginarul lui, el nu-i lipsit de un suport elegiac”. ■ Grigore Chiper, în *O lume în șapte zile*, semnează o recenzie la romanul *Băgău* de Ioana Bradea (Ed. EST Samuel Tastet, 2004): „Romanul *Băgău* este destul de complex, cu mai multe ingrediente și etaje, între care licențiozitatea e doar cea mai vizibilă, citiți: șocantă. Autoarea a încercat să aranjeze toate aceste componente ca într-o matrioșcă. Caracterul controversat al romanului constă tocmai în interferența planurilor, în conviețuirea unei literaturi de cea mai bună calitate, scrisă într-o tradiție recognoscibilă, cu limbajul lipsit de orice perdea. Găsim în carte jocuri intelectuale, visuri, fantasme, amintiri șterse despre epoca lui Ceaușescu, ciocniri de interese, crâmpie familiale, pagini de cercetare științifică a limbajului scabros etc. Un alt paradox al cărții e că totul poate fi înțeles și totul este chiar motivat până la un anumit punct. În această ordine de idei, *Băgău* ne oferă o grilă de lectură tip *Bildungsroman*. [...] După lectura cărții rămâi cu impresii amestecate: de admirație pentru paginile într-adevăr frumoase, uneori scrise ca în transă, pentru dialogurile care nu te lasă să te plictisești, în general pentru debitul verbal al cărții și, totodată, de jenă pentru Andreea care nu mai e selectivă în ce privește utilizarea limbajului său vulgar sexist”. □ Aliona Grati, în *Un surfing critic pe crestele mitului orfic*, analizează eseul Margaretei Curtescu, *Eternul Orfeu. Reflexe ale mitului orfic în poezia românească* (Ed. Știința, 2005). □ În *Cosmogramme*, Leo Butnaru publică un articol teoretic intitulat *Avangardă și postmodernism*. □ În *Revolta geopolitică a poeziei*, Virgil Mihaiu scrie poemul *Cetate spânzurată 'n parfum de vis*. □ În *Teatrul și realitatea*, Vasile Gârneț semnează un dialog cu Dumitru Crudu, intitulat „*Există o distanță uriașă între teatrul pe care-l facem și literatura pe care o scriem și marea majoritate a celor care trăiesc în Republica Moldova...*”. Se discută în special despre piesa *Alegerea lui Alexandru Suțo*, premiată de UNITER în 2004, și montată la Televiziunea Română de către Dominic Dembinski, dramaturgul dând de asemenea o serie de detalii biografice și vorbind despre opera sa în general. □ Este anunțată apariția, la Chișinău, a unei noi reviste de teatru, intitulată „Teatrăție”. Aceasta este editată de UNITEM, redactor-șef fiind Angelina Roșca. □ În *Eseu*, Ilinca Ilian publică partea a doua a studiului *Robert Musil și reinventarea valorilor (II)*. ■ La „Ancheta Contrafort”, anunțată în numărul precedent, pe tema *Top carte 2005* răspund: Marius Chivu, București (,1. Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Editura Humanitas) – pentru că această carte situată între roman și document, scrisă cu emoție și cu mult umor, reconstituie minuțios, cu ajutorul ziarelor, al actelor de tot felul, al jurnalelor intime, corespondenței și literaturii celor mai importante personalități din epocă (Titu Maiorescu, C.A. Rosetti, Carol Davila, Vasile Alecsandri, Iacob Negruzzi, Ion Ghica ș.a.), un secol 19 românesc aproape necunoscut, umplând un gol imens în cultura noastră. 2. Andrei Cornea, *Când Socrate nu are dreptate* (Editura Humanitas) – pentru că

reprezintă genul eseului filozofic de cea mai înaltă finețe, o raritate în cultura română, scrisă de unul dintre cei mai valoroși intelectuali pe care îi avem. 3. Adrian Cioroianu, *Pe umerii lui Marx* (Editura Curtea Veche) – pentru că este mai mult decât o introducere credibilă în istoria comunismului românesc, scrisă de cel mai bun istoric român din tânăra generație. 4. Mircea Cărtărescu, *Jurnal II* (Editura Humanitas) – nu doar pentru că este jurnalul celui mai valoros scriitor român contemporan, dar, mai ales, pentru că această scriere autobiografică se ridică la nivelul capodoperelor sale de ficțiune. 5. Emil Brumar, *Infernala comedie* (Editura Brumar) – pentru că este, pur și simplu, capodopera erotismului liric românesc. 6. Eugen Istodor, *Viețășii de pe Rahova, mărturiile unor condamnați pe viață* (Editura Polirom) – pentru că este, de departe, cea mai puternică scriere publicistică românească, aparținând celui care a reinventat arta interviului, probabil cel mai ingenios jurnalist român al momentului. 7. Paul Cernat, Ioan Stanomir, Ion Manolescu și Angelo Mitchievici, *Explorări în comunismul românesc I și II* (Editura Polirom) – pentru că vastul proiect al celor patru tineri esești este cel mai coerent studiu cultural aplicat comunismului românesc. 8. Florin Țurcanu, *Mircea Eliade, prizonierul istoriei* (Editura Humanitas) – pentru că face, în sfârșit, lumină în cazul lui Mircea Eliade, una dintre personalitățile culturale cele mai controversate în ultimii ani datorită opțiunilor ideologice de extremă dreaptă. 9. Filip Florian, *Degete mici* (Editura Polirom) – pentru că este considerat la unison cel mai bun debut în proză din ultimii ani; și este chiar mai mult decât atât. 10. Ioan Lăcustă, *După vânzare* (Editura Curtea Veche) – pentru că este un roman realist și experimental în perfect egală măsură, o formulă de roman de o îndrăzneală vecină cu inconștiența riscată de un prozator pe cât de discret, pe atât de talentat”, Liviu Antonesei, Iași (1. Paul Goma, *Culoarea curcubeului '77. Cod „Bărbosul”*, Ed. Polirom. Pentru că ne reamintește cine am fost și, poate, ne va ajuta să înțelegem și cine suntem. 2. Vasile Paraschiv, *Lupta mea pentru sindicate libere în România*, Ed. Polirom. Din exact aceleași motive. 3–4. Vitalie Ciobanu, *Anatomia unui faliment geopolitic: Republica Moldova și Vasile Gârneț, Intelectualul ca diversiune*, ambele Polirom. Pentru că «nasc și la Moldova oameni». 5–6. Edițiile Septuaginta de la Polirom și Filocalia de la Humanitas, ambele în curs de desfășurare. Pentru că este absurd să ne imaginăm dezvoltarea unei culturi mature, în Europa, fără apelul la rădăcinile sale clasice iudeo-creștine. 7–8. Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* și Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin înaintea coborârii extratereștrilor printre noi*, ambele Polirom. Pentru că, în ciuda a ceea ce crede dl. Gabriel Liiceanu, dovedesc că dl. Silviu Lupescu nu a greșit atunci când acum exact doi ani a mizat masiv pe literatura tinerilor. 9. Emil Brumar, *Infernala comedie*, Ed. Brumar. Pentru că dovedește că erosul, cel fizic, este o dimensiune valabilă a unei literaturi de calitate, nu doar materie pentru literatura de consum. 10. Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la Sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice*, Ed. Polirom. Pentru că, după un sfert de secol

de așteptare, dovedește că autorul nu este un mit, ci o ființă din carne și sânge care, dacă vrea, poate să și debuteze! Să fie primit!”), Eugen Lungu (Chișinău), Daniel Cristea-Enache (București) („1. Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000*, Editura Mașina de Scris; 2. Eugen Istodor, *Viețașii de pe Rahova*, Editura Polirom; 3. Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*, Editura Humanitas; 4. Filip Florian, *Degete mici*, Editura Polirom; 5. Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească; 6. Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin timp înaintea coborârii extratereștrilor printre noi*, Editura Polirom; 7. Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei*, Editura Humanitas; 8. Ioana Em. Petrescu, *Studii de literatură română și comparată*, Casa Cărții de Știință; 9. Elena Vlădăreanu, *Europa. Zece cântece funerare*, Editura Cartea Românească; 10. Mihail Gălățanu, *Burta înstelată*, Editura Vinea. Dificultatea principală a alcătuirii unui asemenea Top 10 vine din aceea că sunt clasificate cărți din genuri diferite. Or, cum să compari un volum de versuri, de pildă, cu un roman de câteva sute de pagini ori cu un impunător tom critic? Asumându-mi acest risc metodologic, am făcut totuși o ierarhizare a primelor zece cărți din anul editorial 2005. Cele mai bune, cele mai importante, cele mai reprezentative – în opinia mea.”), Mariana Codruț (Iași), Vladimir Beșleagă (Chișinău), Tania Radu (București), Vasile Gârneț (Chișinău), Carmen Mușat (București) („1. Florina Ilis, *Cruciada copiilor* (Cartea Românească); 2. Stelian Tănase, *Clienții lu’ Tanti Varvara* (Humanitas); 3. Adrian Marino, *Libertate și cenzură în România. Începuturi* (Polirom); 4. Vitalie Ciobanu, *Anatomia unui faliment geopolitic: Republica Moldova* (Polirom); 5. Petre Barbu, *Blazare* (Polirom); 6. Vasile Gârneț, *Intelectualul ca diversiune* (Polirom); 7. Sorin Stoica, *O limbă comună* (Polirom); 8. Andrei Cornea, *Când Socrate nu are dreptate* (Humanitas); 9. Doina Ioanid, *Poeme de trecere* (Editura Vinea); 10. Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir, *Explorări în comunismul românesc, vol. II* (Polirom); 11. Ion Bogdan Lefter, *Flashback. Începuturile noii poezii* (Paralela 45). Comentariu: 10 e un număr limitativ, au apărut, cred, mai mult de 10 cărți demne de a figura într-un top al celor mai bune apariții, printre ele un volum de poezii ca *Fetița cu o mie de riduri* de Nora Iuga sau volumul 4 din *Supraviețuirile* lui Radu Cosașu; cartea lui Livius Ciocârlie, *Despre bătrânețe și moarte* sau *Viețașii de pe Rahova* de Eugen Istodor; *Pe umerii lui Marx* de Adrian Cioroianu și *Războiul fluturilor* de Paul Cernat și Andrei Ungureanu; *În intimitatea secolului 19* de Ioana Pârvulescu și cartea lui Ștefan Borbély, *Despre Thomas Mann și alte eseuri...* Cred că anul 2005 va fi reținut de istoria literaturii ca un an al revirimentului literaturii autohtone și, deopotrivă, al intensificării interesului publicului pentru literatura română.”), Iulian Ciocan (Chișinău), Simona Sora (București), Vitalie Ciobanu (Chișinău) („1. Alina Mungiu-Pippidi, *Evangheliștii* (dramaturgie), Cartea Românească; 2. Monica Lovinescu, *Jurnal, vol. V* (1996-1997), Humanitas; 3. Mircea A. Diaconu, *La sud de Dumnezeu. Exerciții de luciditate* (eseuri), Paralela 45; 4. Mircea Cărtărescu, *Jurnal II* (1997-2003), Humanitas;

5. Dan C. Mihăilescu, *Literatura română în postceaușism. II. Proza. Prezentul ca dezumanizare* (eseuri), Polirom; 6. Nora Iuga, *Fetița cu o mie de riduri* (versuri), Cartea Românească, și Grigore Chiper, *Turnul de fildeș înclinat* (versuri), Vinea; 7. Liviu Bleoca, *Erotikon* (proză), Polirom; 8. Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* (proză), Polirom; 9. Valentina Tăzlăuanu, *Discursuri paralele* (eseuri), ARC, și Vladimir Bulat, *Ochiul de veghe. Pliurile artei basarabene actuale* (eseuri), Cartier. 10. Arcadie Suceveanu, *Emisferele de Magdeburg* (eseuri) și Leo Butnaru, *Șlefuitorul de lentile* (eseuri). Ambele la Prut Internațional.”). Și comentariul final îi aparține tot redactorului-șef al revistei: „În Basarabia, anul 2005 a fost, în mod evident, unul bogat pentru eseistică și critica literară. Volumele lui Arcadie Suceveanu, Leo Butnaru (ultimul a scos la Cartea Românească și un interesant jurnal marțial, *Perimetrul cuștii*), Valentina Tăzlăuanu, Vladimir Bulat și alte câteva titluri demonstrează un apetit analitic și o propensiune exegetică ce sporesc «gradul de maturitate» al literaturii interrriverane. Prin opera Monicăi Lovinescu celebrăm limpezimea judecăților de valoare, adevăratul patriotism (opus demagogiei naționaliste!) și noblețea morală a scriitorului român. Mircea A. Diaconu oferă în volumul *La sud de Dumnezeu. Exerciții de luciditate* un model de rigoare «tehnică» și intensitate patetică a scriiturii, pe care le admir constant în cronicile sale. Mircea Cărtărescu «răscumpără» prin consistentul, «fibrosul» *Jurnal II* succesul comercial al volumului *De ce iubim femeile*, apărut în același an, succes care i-a enervat pe atâția confrăți. Dan C. Mihăilescu assemblează, «din bucăți», o palpitană panoramă a literaturii române postdecembriste, surclasând, după opinia mea, pretențiile unor autori de *Istorie* pe cât de monumentale, pe atât de ciudat dezechilibrate valoric. La poezie, am preferat doi autori de pe un mal și celălalt al Prutului (făcându-le parte dreaptă): Nora Iuga din București și Grigore Chiper din Chișinău (cei doi posedă, de altfel, o suplețe afectivă și o formulă lirică afine). Iar Liviu Bleoca și Florin Lăzărescu sunt favoriții mei în materie de proză tânără (și mai tânără) – excelenți mânători ai detaliului semnificativ și constructori de situații insolite”. ■ În „*Debut la «Contrafort»*”, Aurica Borzin semnează o serie de *Poeme*. ■ În rubrica *Prozatorii nouului val* se regăsește un interviu realizat de Mariana Codruț cu Florin Lăzărescu, apărut sub titlul „*Dacă va fi să ratez, măcar să ratez ceva grozav*”. La început este discutată poziția lui Gabriel Liiceanu, exprimată recent într-un interviu, față de colecția editurii Polirom „Ego. Proza”, text în care acesta afirmă că „debuturile din această colecție îi amintesc de cele «colective și nivelatoare din comunism»” și că „nu se poate scoate la iveală, cu ceata, valoarea literară”. Florin Lăzărescu, al cărui roman, *Trimisul nostru special*, a apărut în această colecție, comentează: „Mă tem că opiniile din acel interviu aparțin mai degrabă unui manager editorial ieșit la atac decât unui om de cultură moderat. Pe de o parte, reacția lui mă surprinde. În principiu, nu încerci să-ți faci reclamă atacând concurența. E una dintre primele reguli pe care le-am învățat când m-am apropiat de domeniul publicității. Altfel, e explicabil: Cioran, Eliade, Ionescu nu prea au debutat la Humanitas.

Nici Mircea Cărtărescu, nici Andrei Pleșu. Patapievici, din câte știu, e descoperirea Editurii Nemira. În aceste condiții, îți vine greu să lauzi politica editorială a debuturilor. Când vreme de 15 ani te-ai obișnuit să comercializezi hituri, evident că scriitori ca mine îți par niște furnici. Însă eu n-am cum să mă simt «scriitor de ceată» sau «prozator la snop», cum se exprimă domnul Liiceanu. [...] Eu am un proiect literar personal – bun sau rău, o să spună alții, se va vedea în timp. Însă nu scriu pentru critica literară, pentru premii, pentru prestigiul apartenenței la o anume breaslă sau organizație. Scriu cu plăcere pentru un public pe care mi-l închipui la fel de pasionat de literatură ca și mine”. După o serie de detalii de ordin biografic, acesta revine la discuția despre relația sa cu editura Polirom pentru ca, mai apoi, să treacă la comentarea lumii literare românești, subiect despre care afirmă: „Încă neașezată, dar promițătoare. Până n-o să apară scriitori români care să conteze și în afara granițelor țării, n-ai cum să spui că-i grozavă. Am citit câteva articole și anchete – una făcută chiar de colegii mei de la «Suplimentul de cultură» – despre cât de «exportabilă» este literatura noastră. Eu unul sunt încrezător. Am fost invitat acum câteva luni la Lille să vorbesc despre literatura română și să prezint *O lume dispărută*, cartea lui Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici și Ioan Stanomir. Sincer, nu mă așteptam la interesul pe care l-am descoperit acolo pentru literatura noastră. Am fost în câteva librării și la catedra de literatură comparată a Universității din Lille. N-au venit foarte mulți oameni, dar toți au reacționat pozitiv, în sensul că primeam o mulțime de întrebări și discuțiile se lungeau peste două ore. Îmi amintesc chiar un profesor de la universitate, care spunea că poate propune fără probleme cărți din România mai multor edituri franceze cu care colaborează. Dar mi-a cerut traduceri. Și aici apare necazul: deocamdată, nu prea avem traduceri. Ca și în cazul obsesiei românești pentru Nobel, aproape de fiecare dată se uită că prima condiție pentru a lua Nobelul este să fii tradus în limba suedeză. E nevoie de proiecte în acest sens. De traducere. De promovare. A fost frumoasă povestea asta cu „Les Belles Etrangères”, dar nu era o inițiativă românească. Știu că ICR-ul a demarat un proiect de traduceri. Să-l vedem. Apoi, eu n-am auzit de un impresar care să se ocupe la modul cel mai serios, să-și asume cu profesionalism «exportarea» literaturii române. [...] Se vede treaba că e o hibă generală a culturii noastre”. Interviu se încheie cu câteva amănunte privind planurile sale de viitor și cu răspunsul la întrebarea „dacă n-ai fi scris, ce-ai fi făcut?”. □ În *Proză* Oleg Garaz semnează povestirea *Ocupanții din ograda lu' Gavril*. □ În *Meridian* sunt reproduse *Poeme spaniole* de Luis Cernuda, cu o notă bio-bibliografică și cu mențiunea că aceasta este una din ultimele traduceri semnate de Ion Reniță, dispărut în 2005.

APRILIE

1 aprilie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [13] (812)] În *Cronica literară* Christian Crăciun semnează o recenzie a romanului *Gheața* de Vladimir Sorokin (Ed. Curtea Veche, 2005). □ Iulia Argint, în *Cutia rotundă a ultimelor căutări*, scrie despre cele două microromane ale lui Andrei Oișteanu, *Comisionarul* și *Arhivarul*, reunite în volumul *Cutia cu bătrâni* (C.R., 2005).

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [14] 70] Necrolog Stanislaw Lem. □ Radu Pavel Gheo, în *Criticul de după colț*, semnează un text eseistic pe tema subiectivității critice. □ Se anunță că „Livia Roșca și Valentin Urșianu vor debuta cu volume la Cartea Românească”, în calitate de câștigători ai concursului de debut al acestei edituri pe aul 2005. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *19 decembrie*. □ Luminița Marcu, în *Carte de călătorie cu Don Quijote*, prezintă romanul lui Andrés Trapiello, *Când a murit Don Quijote*, „traducere și note de Sorin Mărculescu” (Humanitas, 2005). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XVIII*). ■ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre „Păcatele tinereților” lui Nicolae Manolescu, un comentariu privind cele câteva texte de proză ale criticului inserate în volumele de *Teme*: „Prozele lui N. Manolescu vorbesc *pro domo* într-un mod, altfel, inaccesibil celui care comentează doar cărțile altora. «Păcate ale tinereților», prozele sale sunt instrumente prin care criticul ni se face simpatic. El se declară apăsător de grele răspunderi morale, nesigur pe gusturile și pe competența sa, resimțind, în orice caz, o nebulosă vinovăție în fața operei interpretate. Criticul de mare autoritate apare fragil, timid în fața operei literare, pe care o privește cu înspăimântată reverență. Oare să-l credem?”. □ Dosarul acestui număr, realizat de Elena Vlădăreanu, este intitulat „Să ne răsfățăm ca fetele!”. □ Ruxandra Novac semnează aici textul intitulat *Haine, artiști, mici fascisme, Houellebecq*. □ Ruxandra Cesereanu scrie *Îmi place să fiu Ruxandra Cesereanu*. □ Oana Cătălina Ninu semnează *Haine și cărți*. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Daniel Pennac.

4 aprilie

• [„Revista 22”, nr. [14] (839)] Este publicată o amplă prezentare a Congresului european de istorie a religiilor. „Congresul european de istorie a religiilor de la București constituie evenimentul internațional major pentru 2006 în evoluția acestei discipline. Reprezentată pe toate continentele, în majoritatea academiilor, în sute de universități, organisme de cercetare și programe editoriale din întreaga lume, istoria religiilor este recunoscută ca o disciplină umanistă, a cărei autonomie federatoare se nutrește din dialogul tradițional și specific cu discipline precum: antropologia, arheologia, etnologia, filologia, filozofia, istoria ideilor, literatura comparată, orientalistă, sociologia sau teologia”. □ Tania Radu, în *Gustul relativului*, face o prezentare a publicisticii lui Andrei Codrescu.

5 aprilie

● [„Luceafărul”, nr. 13 (737)] În *Acolade*, Marius Tupan semnează eseu *Călăuze derutate*. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *Cartea cu miracole*, romanul *Băiuștii* de Filip Florian și Matei Florian (Polirom, 2006): „După marquezianul *Degete mici*, unul din cele mai bune romane de debut ale anului trecut, Filip Florian revine tot cu un roman, de data asta cu unul scris la două mâini: *Băiuștii* (Polirom, 2006). Dublura auctorială – Filip și Matei Florian – nu-i deloc neutră estetic. Ea are consecințe notabile în desfășurarea epică și în relația dintre vocile narrative, mai ales că cei doi semnatari ai textului sunt frați. Sau cel puțin asta aflăm citind romanul și încercând să facem legătura dintre numele de pe copertă și cele din text. Asta face ca alternanța naratorilor să producă reale delicii de lectură, pentru că ceea ce unul spune într-un capitol, celălalt confirmă, completează sau dezmente, reluând întâmplările din altă perspectivă și cu altă pulsație epică. Realitatea romanului se alcătuiește, astfel, lent, progresiv, din secvențe interșanjabile, din întâmplări trăite mereu la ambele capete și redade prin naivități trucate. [...] Suspendat între secvențele aceluiași miracol, zborul lui Cristos de pe bloc, nedesăvârșit tocmai fiindcă se petrecuse de prea multe ori ca să mai fie nevoie de vreo demonstrație, romanul lui Filip și Matei Florian ne reamintește cât de săracă în frumuseți și în evenimente extraordinare e lumea celor mari”. ■ Octavian Soviany, în *Profil*, îi dedică un portret literar lui Alexandru Mușina, cu titlul *Între himerism și autenticism*. □ Liviu Grăsoiu, în *Galaxia cărților*, semnează *Fațete ale prozei*, două recenzii – prima la volumul de proză *Bursa de iluzii* de Magda Ursache (Ed. Opera Magna, 2005), cea de-a doua la *Sposedanii* de Mircea Constantinescu (Ed. Romania Press, București, 2005). ■ În *Opinii*, Alexandru George continuă analiza din *Ferestre spre trecut*, o amplă prezentare a Rotondelor publicate de Muzeul Național al Literaturii Române, înregistrări ale unor discuții pe teme variate. Se ocupă aici de Rotonda 12, dedicată lui Marin Preda și romanului *Moromeții*, dar și despre rotonda din 1975 dedicată lui N. Labiș. □ Selecție lirică Eugeniu Nistor. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate două povestiri și câteva poezii de Paul Sân-Petru. □ În *Eseu*, Ana Dobre scrie *Nostalgii și melancolii*, portret literar Miron Radu Paraschivescu. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Toma Grigorie. ■ Ion Pachia Tatomirescu publică partea a opta a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este publicată povestirea *Autobiografia unei cărți* de Pavel Vilikovskiy, traducere de C. Barborică. □ În *Debuturi*, Laura Sârbu dedică un scurt text *Sonetului XLIV* de William Shakespeare, în timp ce Constantin Tureac, în *Mapamond*, scrie despre *Sonetul CXLIV – uniunea ratată a contrariilor*. □ Ion Crețu, în *Meditații contemporane*, abordează tema *ghostwriting/ pen pushing* în eseu *Despre amanunensis*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *La mare – Poem pentru copii* de Robert Louis Stevenson. □ Alina Boboc, în *Thalia. Comedie comunistă* realizează o cronică dramatică la

Comedie roșie de Constantin Turturică, pusă în scenă la Teatrul Mic. □ Adrian Costache, în *Aventuri spirituale*, publică un nou fragment *Din amintirile unui fost scriitor*, ocupându-se aici de *Un roman scandalos*, respectiv romanul său *Regele sperietorilor de ciori*, apărut la Editura Cartea Românească în 1997. □ Necrolog Balogh József. □ Este anunțată organizarea, la București și la Cluj, în perioada 21-27 martie, de către Institutul Cervantes din București, cu sprijinul Ministerului Culturii din Spania, a unei serii de „întâlniri româno-spaniole pe probleme de traducere literară”. ■ În *Fonturi în fronturi*, Radu Aldulescu face o paralelă între propriul său roman, *Istoria eroilor unui ținut de verdeață și răcoare* (Nemira, 1997) și *Istoria Literaturii Române Contemporane* a lui Alex Ștefănescu: „Am la-ndemână spre a exemplifica recenta *Istorie a Literaturii Române Contemporane* a lui Alex Ștefănescu, unde se regăsesc în bună măsură cei pomeniți cu numele lor reale în *Istoria* mea, paralelă și incompatibilă altminteri cu sistemul de valori al reputatului critic literar. Salut apariția unei lucrări de acest gen, minunându-mă totodată de efortul supranatural și supraomenesc de a eterniza și glorifica autori pe care am scuipat simbolic, ca și la propriu, excluzându-mă din respectiva *Istorie a Literaturii* cu opt ani înainte de apariția ei. Am nădăjduit, mărturisesc, în mod cu totul aberant, că nu se va mai găsi vreo instanță care să aducă în prim-planul vieții literare acei autori de maculatură, care încă produc maculatură, date fiind pozițiile și funcțiile pe care încă le ocupă respectivii în sistemul instituțiilor culturale. Cât o suna de uzat și anacronic, ăsta-i cuvântul potrivit: maculatură: opera de căpătâi a acestor autori sunt omagiile și notele informative pentru uzul Securității, chiar și atunci când nu s-au ocupat nemijlocit cu așa ceva. [...] Oamenii aceștia totuși, creatori ai tonelor de tipărituri aservite ideologiei, unii din ei pomeniți cu numele lor în *Istoria* mea și a lui Alex Ștefănescu, și-au dat și încă-și dau obolul la edificarea unei țări din lumea a treia aflată în Centrul Europei. Practic sunt ca și inexistenți cei care ar avea interesul să le ia de la gură pâinea asta, pe care o mănâncă de o viață de om și care i-a făcut așa de puternici, frumoși și deștepți cum îi vedem. Ei continuă să existe, grație mai ales unui simț al umorului ieșit din comun al scriitorului și criticului-istoric (o țară tristă, plină de humor), care-i pe cale să culegă roadele a ceea ce a semănat: noii veniți, elita tânără a politicienilor și literaților, moștenesc în primul rând caracterul înaintașilor, ca pe o regulă a jocului esențializată, ridicată la cote nebănuite, incredibile, care, prin contrast, face din sinistrele personaje ale unor istorii trecute niște bătrânei rezonabili, de o relevanță și un bun simț neverosimil”.

6 aprilie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 14 (115)] Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ În *Ținerea de minte* este reprodus un fragment din Rilke către Țvetaieva, în volumul *Roman epistolar – 1926*, „traducere din germană și rusă de Janina Ianoși” (Ed. Ideea Europeană, 2006). □ Șerban Foarță publică *Fräulein Erika v. DDR*. □ Andrei Codrescu, în *Editoriale și opinii. Tâlc*

show, semnează eseul *Întâlnirile secolului XXI*. ■ Vintilă Mihăilescu scrie despre *Receptarea barometrului de consum cultural*: „După 1990, scena societății a fost invadată de politic, eliberat de acum prin democrație. Acesta a declanșat toate pasiunile celor care ambiționau sau considerau firesc, pe față sau tacit, să ocupe un loc important pe această scenă, precum și pe ale celor care nu se mai recunoșteau de niciun fel în toată această viață agitată a societății românești, de acum libere. După ieșirea din social prin cultură în timpul comunismului, a urmat astfel căderea socialului în politic din post-comunism. Socialul tinde să fie redus în prezent la politic – iar politica este așa cum este... Celor nemulțumiți de această stare nu le rămâne astfel, s-ar zice, decât o altă formă de «salvare prin cultură». Atât cei «căzuți în politic», cât și cei «înălțați în cultură» vor dezvolta astfel, din motive diferite, o formă comună de inapetență pentru social, considerat ca nerelevant – dacă nu chiar ca suspect din punctele lor opuse de vedere. [...] Cum stăm deci cu cultura, mai sus sau mai jos? – s-au întrebat astfel, din obișnuință, majoritatea oamenilor. Întrebare nu numai nerelevantă, ci pur și simplu eronată, la care nici un sondaj de pe lumea aceasta nu și-ar propune – și nici nu ar putea – să dea vreun răspuns. Ceea ce oferea barometrul de consum cultural a trecut astfel aproape total neobservat: prezentarea pe «orizontală» și nu pe «verticală» – dacă mi se permite să folosesc această exprimare forțată – a diversității de stiluri culturale și tipuri de consum cultural, pe de o parte, și a diferențelor zonale în distribuția acestor tipuri și stiluri”. □ Alex. Leo Șerban, în *Cultura: etaj și parter*, îi dedică un articol comemorativ lui Serge Gainsbourg. ■ Radu Cosașu, în *O variațiune pe o temă eternă*, discută despre interviul acordat de Cecilia Ștefănescu lui Eugen Istodor, într-un număr recent din „Cotidianul”, axat în special pe opiniile acesteia privind literatura română.

● [„**Observator cultural**”, nr. [14] 315 (42)] În *Informații*. La zi este publicată o notă despre participarea lui Radu Pavel Gheo, Florin Lăzărescu și Lucian Dan Teodorovici, în perioada 1-4 aprilie, la Lille, în Franța, „la o serie de întâlniri organizate de Asociația Printemps Roumain (APR), în parteneriat cu Institutul Cultural Român. Cei trei scriitori au citit fragmente din cărțile lor în română și în franceză, au participat la o masă rotundă cu tema *Comment être écrivain en Roumanie aujourd'hui? (Ce înseamnă să fii scriitor astăzi în România?)* și au avut întâlniri cu publicul francez”. □ Este anunțat colocviul de Literatură Română Contemporană organizat la Facultatea de Litere din Brașov. „Tema Colocviului o constituie operele a doi mari scriitori români contemporani: Mircea Horia Simionescu și Emil Brumaru. La manifestare participă studenți și profesori de la 15 universități din România. Totodată la manifestări sunt invitate special o serie de personalități de prim-plan ale literaturii române”. ■ Se anunță propunerea Gabrielei Adameșteanu pentru premiul Uniunii Latine, cea de-a șaisprezecea ediție a evenimentului urmând să aibă loc la Roma, între 3 și 5 aprilie. „Gabriela Adameșteanu, propusă de Dumitru Țepeneag, figurează alături de catalanul Jaime Cabre, egipteanul Albert Cossery, mozambicanul Mia Couto, haitianul Frank

Etienne, italianul Luigi Meneghello, columbianul Fernando Vallejo, portugheza Maria Velho Da Costa și spaniolul Enrique Vila-Matas. Premiul, susținut de instituții oficiale ale Italiei și Spaniei (președinția Italiei, ministerele culturii și ale educației din cele două țări, Universitatea „Sapienza” din Roma etc.), îi va avea drept invitați, alături de candidați și de scriitorii care i-au propus, pe directorul departamentului de studii romanice de la Facultatea de Științe Umane din Universitatea „Sapienza”, Norbert Von Prellwitz, pe Antonio Debenedetti, scriitor și jurnalist la *Corriere della Sera*, precum și numeroși editori italieni și francezi (de la editurile Nottetempo, Voland, La Nuova Frontiera, Métailié și Actes Sud)”. ■ Se comunică detaliile despre înființarea unei noi colecții a editurii Polirom, intitulată CHIC ce cuprinde „traduceri din literatura universală contemporană, romane de succes, având un public-țintă preponderent feminin”. □ Ovidiu Drăghia, în *Actualitate*, semnează articolul *Simon cel etern?*, abordând posibila candidatură a lui Eugen Simion la președinția Academiei Române, pentru a treia oară. □ În aceeași rubrică, Sorin Ilieșiu publică o *Scrisoare deschisă către președintele României*, Traian Băsescu, pe tema apelului semnat de către 600 de intelectuali care i-au solicitat să „condamne criminalitatea și nelegitimitatea comunismului”. □ Este continuat, cu a doua parte, colocviul-anchetă al revistei pe tema *Avem cinematografia pe care o merităm?* ■ Rubrica *În dezbatere* conține partea a patra a discuției pe marginea întrebării *Chiar a scris Alex Ștefănescu o istorie a literaturii?* ■ Iulia Popovici, în *Dramaturgia care (nu) este* comentează partea dedicată acestui gen literar în *Istoria* lui Alex Ștefănescu. Acesta discută în special despre Matei Vișniec, Lucia Demetrius, Paul Everac, Dumitru Radu Popescu, Alina Mungiu, Vlad Zograf, Aurel Baranga, Ion Băieșu, Teodor Mazilu, Horia Lovinescu. „Numele noi în teatru (titlul unui subcapitol) se rezumă în această sinteză la Horia Gârbea și Eugen Șerbănescu. Pe orice om familiarizat, prin forța preocupărilor profesionale, cu starea actuală a scriiturii pentru teatru, identificarea acestuia cu Gârbea și Șerbănescu l-ar lăsa cel puțin cu gura căscată. Dar cum ar putea fi altfel, când Alex Ștefănescu nu-i pomenește, nici măcar, în niciun rând din groasa carte despre literatura contemporană, pe Dumitru Solomon, Iosif Naghiu, Ștefan Caraman sau Alina Nelega? [...] Nimic nu-l împiedică pe un critic care-și asumă misiunea unei structurări canonice să afirme că un anume autor de teatru e cel dintâi al unei dramaturgii. Dar pentru asta ar trebui să știi cu adevărat ce înseamnă, la acel moment dat, acea dramaturgie. Selecția dramaturgilor de mai sus nu se vrea exhaustivă și are în vedere un criteriu fundamental pentru literaturitatea unui text de teatru – faptul de a fi fost publicat în volum. Listei li s-ar mai putea adăuga Peca Ștefan și Vera Ion (pe care Alex Ștefănescu n-o cunoaște nici ca poetă – volumul ei de debut, *Copilul-cafea*, a obținut premiul Asociației Scriitorilor din București –, probabil din cauză că nu are o simpatie deosebită pentru douămiiștii apropiați lui Marius Ianuș), ale căror texte au fost însă publicate după apariția *Istoriei literaturii române contemporane*, sau Gianina Cărbunariu, al cărei *Stop the Tempo* a apărut pe suport electronic (la Editura

LiterNet). Scriitori fără operă, cei mai mulți, deocamdată, ei sunt, totuși, individualități puternice care marchează un moment important în dezvoltarea dramaturgiei românești contemporane. Acești oameni nu există pentru Alex Ștefănescu, la fel cum, de fapt, dramaturgia de azi, despre care face, totuși, riscante ierarhii valorice, nu există în ampla lui sinteză”. □ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat semnează articolul *O odisee într-o limbă păsărească*, recenzie a romanului de debut al lui Mihnea Rudoiu, *A toi, cuando tu no estas* (Humanitas, colecția „Proză. Debut”, 2005): „Hibrid romanesc, monstru textual numărând mai mult de 400 de pagini greu de parcurs fără un minimum de răbdare și de indulgență, întrucât sunt fastidioase, *A toi, cuando tu no estas* se dorește o comedie bufă a literaturii. Nu negăm un anumit talent de umorist detectabil din când în când în aceste pagini. Și nici apetența pentru caricatură și pentru parodia în registru minor. Sunt micile calități ale cărții, singurele care fac lectura suportabilă”. ■ Geo Șerban, în *Opinii*, scrie *Un mic și necesar adaos*, comentând pe marginea aprecierilor Gabrielei Adameșteanu despre „plasarea producției noastre literare de azi pe piața occidentală”. „Faptele cumulate în timp îndreptățesc o atenție ceva mai generoasă, care merită să fie acordată unor realizări individuale. Departe de a beneficia de condiții optime, nici măcar de publicitatea cuvenită, componenți ai obștii noastre scriitoricești aflați în emigrație, mai de demult sau mai de curând, au luat pe cont personal constituirea unui reprezentativ portofoliu de traduceri în limbi de largă circulație [...]”, notează acesta. ■ Péter Demény, în *Opinii*, scrie despre *Acribia și etica scriitoricească*, apreciind interviul luat de Ovidiu Șimonca Florinei Ilis, apărut cu titlul *România este o problemă care mă bântuie de mult timp* în revista „Observator cultural”, numărul din 23-29 martie 2006. La aceasta, autorul descoperă „acribie și atenție”. În opinia sa, „ambele provin din ceea ce aș numi etica scriitoricească. Un autor de tipul Florinei Ilis, care zugrăvește o frescă socială, care vorbește despre lumea interlopă a țiganilor și despre cea a polițiștilor, despre vedete TV și politicieni, despre programatori și economiști, despre profesori, părinți și copii – un autor de acest tip nu poate să treacă cu vederea peste detalii, pentru că fiecare detaliu, oricât de neînsemnat ar părea, poate reprezenta esența. Ratarea detaliilor ar trage după sine ratarea întregului fenomen, mediu sau anturaj. [...] Dacă e să vorbim în termenii teoriei literare, romanul Florinei Ilis nu exclude citirea referențială – din contra, o încurajează, o provoacă. [...] În *Cruciada copiilor* apare întreaga societate românească de azi, toate personajele de căpătâi ale acesteia, de aceea ea poate fi înțeleasă ca o carte ce colcăie de viață, de această viață de un exotism balcanic, în care, la sfârșit, idealista Sonia trebuie să tacă din cauza tatălui său nesărat, cuminte și înregimentat”. □ Nelly Graur, în *Internațional*, descrie „*Putiniada*” de la ultimul Târg de carte moscovit: „Cea de a IX-a ediție a Târgului de carte de la Moscova și-a închis recent porțile. Târgul a fost considerat de organizatori drept un succes: 900 de edituri participante din 87 de regiuni ale Federației Ruse; 60.000 de vizitatori, de două ori mai mulți decât anul trecut. Cifra, aparent mică față de populația unui oraș de mărimea Moscovei, reflectă

un fenomen întâlnit nu doar în Rusia: cursa pentru umplerea coșului zilnic și Internetul lasă tot mai puțin timp lecturii. De aceea, această ediție a Târgului s-a desfășurat sub deviza: «Caută-ți cartea potrivită!». Susținătorii președintelui Vladimir Putin au înțeles-o în felul lor. [...] La Târgul de carte de la Moscova a fost greu de găsit o editură care să nu fi publicat cel puțin un titlu despre viața sau ascensiunea lui Putin sau să nu fi recurs la numele președintelui rus pentru a le vinde pe altele, cum ar fi *Lecții de judo cu Putin, Misticismul lui Putin* (de A. Astrogor) sau *Cugetări, gânduri, aforisme și bancuri ale unor celebri bărbați. 395 de persoane de la Pitagora până la Putin*. Cotidianul Nezavisimaia Gazeta estimează, nu fără temeii, că «putiniada» a dominat de departe actuala ediție a Târgului de carte din capitala rusă. [...] Cel mai vândut la Târg a fost volumul semnat de Dmitri Bikov, scriitor și critic literar, *Cum a devenit Putin președintele SUA: noi povești populare* (2005), precum și *Vladimir Vladimirovici (culegere de anecdote despre Putin)* de Maxim Kononov și *Vladimir Vladimirovici.com* de Konstantin Borovoi”. □ În *Teatru. Lecția minoritară* Doru Mateș prezintă *Festivalul interetnic de teatru* desfășurat în luna martie la Târgu-Mureș. □ În *Multimedia. On-line* este publicat un fragment din recenzia lui Daniel Cristea-Enache la volumul lui Matei Călinescu, *Portretul lui M*, apărut la editura LiterNet: „Tată, prieten și scriitor: trei ipostaze și personaje rotite în jurul aceluiași protagonist, Matthew, bolnav de autism și de epilepsie, stins înainte de a fi împlinit 26 de ani. Ceea ce ar putea părea neverosimil, aproape uimitor pentru un lector neavizat este că *Portretul lui M* rămâne o carte luminoasă. Durerea părintelui nu se exprimă prin viziuni morbide și nu colorează în negru (fie el și funerar) existența și rosturile ei, ori acea cupolă metafizică sub care dramele omenești capătă, uneori, un sens. Suferința sorbită până la fund cristalizează, în paginile lui Matei Călinescu, într-o încercare de cuprindere și înțelegere a poveștii lui M; într-o aprofundare a lecției pe care acesta i-a oferit-o tatălui, ca și celor din jur; în sfârșit, într-o modificare a eului propriu, prin atingerea de inima bună și mare a fiului.” □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science fiction* scrie despre Târgul Gaudeamus de la Craiova și, în acest context, prezintă o serie de reviste de benzi desenate, printre care și „Argonaut” (numărul 7/2006), referindu-se ulterior și la *Dicționarul benzii desenate din România* de Dodo Niță și Virgil Tomuleț, apărut la Editura MJM (Craiova, 2005). □ În *Supliment* este publicat textul piesei *Tot ce se dă* de Ioan Peter, cu precizarea că „premierea spectacolului a avut loc pe 7 decembrie 2005, la Studioul Euphorion al Teatrului Național din Cluj, și pe 13 ianuarie la Sala Studio a Teatrului de Stat din Arad, fiind o coproducție a acestuia cu Teatrul Imposibil din Cluj și Casa de Cultură din Arad”.

7 aprilie

● [„**România literară**”, nr. 14] Gheorghe Mocuța publică poemul *Reportaj din Parisul în flăcări (liberté égalité diversité)*. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Viața în negru*, Tudorel Urian prezintă volumul Elenei Vlădăreanu, *europa*.

zece cântece funerare (C.R., 2005): „În peisajul poeziei românești actuale, Elena Vlădăreanu are deja statutul unui clasic al «generației 2000». Nominalizată în toate clasamentele de sfârșit de an, interviewată, invitată la dezbateri televizate și lansări de carte, tânăra autoare a devenit unul dintre reperatele certe ale celei mai noi generații literare. Poemele sale, devenite bibliografie obligatorie conțin un inventar de teme și soluții stilistice de neocolit pentru cei care aspiră la statutul de poeți ai «generației 2000». La prima vedere versurile Elenei Vlădăreanu (cel puțin cele din volumul *europa. zece cântece funerare*) sunt o combinație între feminitatea colțoasă, dură, directă, agresivă, din versurile Angelei Marinescu și sictirul (anti)naționalist din poemele «patriotice» ale lui Mihail Gălățanu. Ca mai toți congenerii săi, Elena Vlădăreanu vede condiția umană în toată precaritatea ei. Corpul omenesc este un biet mecanism alcătuit din sânge, mațe, unghii menite să zgârie zidurile, organe interne și diverse secreții. Altfel spus, idealul frumuseții feminine nu mai constă, așa cum știm din antichitate în armonia corpului, nu se mai află la vedere, s-a mutat sub crusta de piele. Ființele umane arată în viziunea poetei ca niște cadavre disecate cu organele la vedere, nimic din ceea ce oamenii se căznesc îndeobște să ascundă sau despre care evită să vorbească nu rămâne neobservat. Viziunea poetică a Elenei Vlădăreanu este, în spiritul generației sale, una fundamental anti-romantică, anti-idilică și anti-calofilă, de o duritate la limita patologicului, capabilă să-l zgâlțâie pe cititor din comoditatea somnolentă a lecturilor convenționale. [...] Poezia Elenei Vlădăreanu are forță și claritate. Poeta nu se încurcă în metafore și artificii tehnice, mesajul țintește direct la țintă. Anticalofilismul (susținut și prin eliminarea punctuației și a majusculilor) și-a găsit în versurile ei expresia poetică cea mai fericită. Combinația apocaliptică dintre visceralitate și descriere socială, marcă inconfundabilă a celei mai noi generații literare are în Elena Vlădăreanu autorul etalon. Chiar dacă printre versurile sale se simte, bine camuflată, prezența (deranjantă pentru autoare?) a unei mari sensibilități”. ■ În *O carte pe săptămână*, Alex. Ștefănescu scrie despre volumul de *Eseuri de istorie filosofiei și filosofia culturii* de Niadi-Corina Cernica (Ed. Augusta, 2006). ■ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică prima parte a studiului *Antonpanniada editorială*, semnalând inexistența unei ediții critice complete a operei lui Anton Pann. □ În *Literatură*, Irina Nechit publică poeziile *Un fel de liniște, Vin roșu, Femei adânci, Antologia de strigăte, Cuvinte din prima jumătate a vieții, Instinct, Limba în care încerc să-ți vorbesc, Poem cu arșice*. □ În *Literatură: Poveștile de peste umăr*, Cosmin Ciotloș prezintă volumul lui Alexandru Vona, *Să mai fiu o dată îndrăgostit*, „carte gândită și alcătuită de Marta Petreu” (Ed. Biblioteca Apostrof, 2005), despre care afirmă: „Cu o structură eclectică, inerentă unei asemenea arderi a etapelor, cartea conține aproape toate mărcile unei survolări a stilului lui Alexandru Vona: un interviu din 1997 (retranscris, nemotivat, în germană), o «piesetă» de teatru, poezii de tinerețe, încheindu-se cu câteva texte critice/ memorialistice semnate de Marta Petreu și de Ion Vartic, după moartea lui Vona, în 2004. Spun «stilului» pentru că, tiparul

anticonfesiv al autorului *Ferestrelor zidite* domină întregul volum. Lui i se datorează, în bună măsură, senzația confuză rămasă la finalul lecturii”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Sonet pentru Porcuța Satannici (3)*. □ În *Literatură, Prin anticariate: Cu adresă*, Simona Vasilache scrie despre *Antologia epigramei românești* de A.C. Calotescu-Neicu și N. Credevia (C.R.). □ Este publicat un necrolog Balogh József. ■ În *Critică literară*, Daniel Cristea-Enache (*Cartea românească: Viața rescrisă*) publică o analiză a volumului lui Matei Călinescu, *Un fel de jurnal (1973-1981)* (Polirom, 2005): „Ceea ce dă substanța și savoarea jurnalului de față este tocmai calitatea lecturilor pe care autorul lui le face, în sfera literaturii, a științelor sociale și a realității înseși. Mai multe portrete excelent realizate (între care unul, antologic, al lui Borges) sunt risipite în paginile acestea analitic-confesive, diaristul fiind deopotrivă un observator și un interpret subtil al fenomenelor. Fără complexe neavenite, de inferioritate sau de superioritate, el privește lumea înconjurătoare cu o atenție concentrată, încercând să-i descopere semnificațiile ascunse, structurile inaparente. Operație deloc simplă, executată în cercuri concentrice ale comprehensiunii. Apare o disparitate între eul melancolic al omului (dispozițiile lui tulburi, alternanțele de curiozitate și ataraxie, avânt și recul interior) și modul său atât de meticulos, elaborat, articulat de a pune și a urmări probleme de ordin cultural. Impresionează, literalmente, efortul cerebral prin care nonsensurile, aleatoriul existențial și capriciile divine sunt integrate într-un model moral-intelectual al densității, complexității și clarității. Experiența românească și cea a exilului, dezamăgirile ori bucuriile personale, diversele episoade ale inserției într-o nouă lume, fără pierderea vechii identități: toate sunt trecute pe hârtie, în românește, cu o enormă dificultate a transcrierii. Rescrierea aceasta a vieții – la propriu și la figurat – secătuieste și împlinește, într-un dublet pe care îl cunosc și îl experimentează, cu fiecare filă, toți creatorii adevărați”. ■ În *Comentarii critice, Semn de carte: Dansul demonizat al materiei*, Gh. Grigurcu prezintă volumul *În vād pe Dumnezeu și nu!* de Angela Furtună (Ed. Axxa, 2005). „Poezia Angelei Furtună care pare a se reduce la un dans demonizat al propriei sale materii include, și aceasta, alături de altele ale contemporaneității, o temă extranee, mărturisită de autoare într-o adnotare preliminară, cea a ororilor civilizației europene din secolul XX. Textul cuprinde o dedicație adresată «mai ales femeilor victime ale acestor veritabile maladii ale istoriei» și, prin generoasă extensie, tuturor celor «ce și-au aflat moartea prin gheara ideologiilor alimentate de intoleranță și prin politicile totalitare bazate pe dictatură și încălcarea libertăților omului». [...] O primă formulă e cea pe care am putea-o lega de nivelul infrarealului. Dezamăgită, respinsă, rănită, ființa auctorială coboară în subterana realului (incluzând acesta și funcția rațională) ca într-un adăpost unde germinațiile subconștientului se bucură de cel mai propice mediu, unde scânteierile dicteului automat joacă rolul unor revelații. Suprarealismul reprezintă o rețetă de supraviețuire, de (in)adaptare, de mântuire în răspăr. [...] Dar Angela Furtună nu pregetă a trece de la infrareal

la suprareal. Suspectată, hărțuită, rejectată, ipostaza rațională caută a contrabalansa talgerul spontan-sumbru, atroce. Se ivesc «filosofeme» lejere, cu alură ocazională, deși sunt, poate, îndelung ruminată”. Concluzia analizei este că „vedem în producția pe deplin matură a Angelei Furtună una din creațiile de seamă ale poeziei române de azi”. ■ În *Istorie literară*, sub titlul *Un avangardist misterios*, Ion Simuș scrie despre volumul *Cocktail* de Victor Valeriu Martinescu, analiza fiind însoțită de un portret literar: „Victor Valeriu Martinescu rămâne pentru posteritate ca un avangardist misterios, un stângist capabil de disidență reală, soldată cu ani grei de detenție. Automistificarea operei e o farsă nevinovată. Oricum, a disprețuit critica și istoria literară, ca toți avangardiștii. Încercarea de a-i reconstitui astăzi bibliografia presupune să ne asumăm riscul de a deveni victimele ironiei lui. Din această capcană întinsă posterității nu poți ieși decât umilit, în postura de cercetător care își respectă meseria, pentru a reconstitui sinuozitățile unui destin dramatic. VVM, deși un scriitor minor în fond, hazardat într-un limbaj sfidător, obositor prin provocările neîncetate și negativismul violent, merită sacrificiul de orgoliu al oricărui istoric literar. Deși ironizată necruțător, posteritatea îi poate fi, totuși, recunoscătoare”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Scrisori întârziate*. □ În *Istorie literară*, Al. Săndulescu publică un amplu material intitulat *Un jurnal sentimental și politic*, analiză a volumului lui Pericle Martinescu, *Confesiune patetică, pagini de jurnal intim (1936-1939)*, ediție îngrijită de Ioan Popișteanu (Ex Ponto, 2004). ■ În *Avanpremieră editorială*, cu titlul *Prințul spălător de geamuri*, este publicat un fragment din romanul *Vasiliu, foi volante* de Ion Vianu, „în curs de apariție la Editura Polirom”. □ În *Literatură*, *Cronica optimistei*, Ioana Pârvulescu scrie *Cărți în priză*. □ În *Meridiane*, Alexandra Ciocârlie publică *Un cartaginez atipic*, studiind piesa lui Plaut, *Poenulus*. □ În aceeași rubrică este publicată povestirea *Morala bărbatului bun* de Odysseas Elytis, în traducerea Elenei Lazăr, text însoțit de o notă bio-bibliografică. □ Este publicată o selecție lirică, însoțită de o notă de prezentare, din poeziile Brendei Walker, traducerea aparținându-i Antoanetei Ralian. □ Prezentare bio-bibliografică a lui Arturo Pérez-Reverte. □ Notă despre ecranizarea romanului *Petrol* de Upton Sinclair, în regia lui Paul Thomas Anderson. □ Prezentarea plachetei postume *Ultimele versuri* de Giovanni Raboni, decedat în 2004. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*.

8 aprilie

● [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [14] (813)] Adrian Papahagi scrie despre *Biblioteca Apostolica Vaticana*, în cea de-a noua parte a seriei sale de articole dedicate bibliotecilor. ■ În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă *Jurnalul* lui Sorin Stoica, apărut la editura Polirom: „Observație maniacă, căreia nu-i scapă niciun amănunt, analiză antropologică, ironie acidă și o tristețe năucitoare: rezultatul lecturii este o stare atât de confuză, un amalgam de emoții puse în ordine prin o tehnică a contrapunctului pe care o simți «nelucrată», ci

venind din chiar natura unui prozator autentic”. ■ Traian T. Coșovei dedică un articol revistei „*Manuscriptum*” – *la aniversară*, cu ocazia împlinirii a 35 de ani de apariție: „Cea mai recentă apariție, volumul care acoperă perioada 2004-2005, în peste 400 de pagini și alte câteva sute de imagini, este un număr complex. Conține o amplă secțiune de «arhivă contemporană»: Nichita Stănescu, Ioan Flora, Laurențiu Ulici, Virgil Mazilescu, Mircea Scarlat, Marius Robescu, alături de un foarte interesant grupaj de scrisori aparținând lui Lucian Blaga; un opus consistent Dumitru Cristian Amzăr, alături de Martha Bibescu, Mircea Eliade, Constantin Noica. Am păstrat cu sfințenie structura și rubricile tradiționale ale revistei și am introdus altele noi, cum ar fi «Zodia poeziei», «Zodia prozei», «În grădina lui Polemos». Pe lângă colaboratorii vechi ai revistei, am apelat la scriitorii contemporani: Ion Mureșan, Nicolae Prelipceanu, Ioan Groșan, Andrei Oișteanu, Paul Vinicius, Radu Cosașu, Iolanda Malamen, Gheorghe Crăciun, foarte apropiați fenomenului literar actual, cărora le-am încredințat materialele inedite aparținând celor care le-au fost prieteni. Prezentările acestea sunt copleșite de o inerentă undă de tristețe. Rubrica «File de album», cuprinzând desene inedite ale graficianului Vasile Kazar, reproduse excelent, se constituie într-un veritabil mic album de artă. [...] Într-un dialog între generații, critici, istorici literari, poeți, prozatori ori dramaturgi se întâlnesc pentru a comemora un număr de revistă culturală pentru care trecutul nu înseamnă uitare. Este semnul că peste generații, în pofida dificultăților de ordin financiar ori birocratic, cultura română nu are bariere și că marile valori sunt în atenția, încordata atenție a publicului”. □ Bogdan Crețu, în *Poetul după 60 de ani*, analizează volumul de versuri al lui Mircea Popovici, *Izobare*, apărut în 1946. □ Cristina Rusiecki, în *Slăbiciunile mustoase ale masculinității*, semnează o cronică dramatică a piesei *Copilul îngropat* de Sam Shepard, pusă în scenă la Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov. □ În interviul acordat de Steven Caldecott lui Robert Lazu se discută despre *Conferința Tolkien de la Universitatea Oxford (21-15 august 2006)*.

11 aprilie

• [„**Revista 22**”, nr. [15] (840)] În *Poate CNSAS să funcționeze?* sunt reproduse fragmente din dezbateră moderată de Gabriel Liiceanu, ce a avut loc la pe „4 aprilie, la sediul GDS, „referitoare la situația din CNSAS”. Gabriel Liiceanu afirmă: „Cred că întâlnirea noastră de astăzi este o ședința de lucru a societății civile. Expresia «societate civilă», tocmai pentru că în România societatea civilă nu prea există, este înțeleasă foarte aproximativ și, ca orice lucru neînțeles, ea poate deveni lesne obiect de deriziune. În timp ce în democrațiile dezvoltate ea reprezintă un corector constant al derapajelor puterii, la noi ea este mai degrabă masa de oameni care – între alegeri – rămâne la discreția puterii și care, când și când, încearcă timid să-și facă auzit glasul. Ea nu devine activă la noi decât atunci când se ajunge la un consens al nemulțumirii în privința unei probleme a cărei nerezolvare afectează majoritatea populației. Dacă intelectualii neangajați

în structurile puterii constituie nucleul societății civile, lucrul ăsta se întâmplă tocmai pentru că ei pot exprima mai bine consensul acelei nemulțumiri generale sau pentru că pot detecta apariția unei disfuncții grave pentru viața întregii societăți. Ei pot atrage, de pildă, atenția că deconspirarea trecutului comunist al României, în speță al Securității, echivalează cu deconspirarea prezentului nostru mizerabilist. De ce? Pentru că mediul de afaceri, clasa politică, magistratură și serviciile secrete stau, toate, înfipte cu picioarele în trecut. De aici importanța funcționării CNSAS”. Participă la discuție Constantin Ticu Dumitrescu, Claudiu Secașiu, Andrei Oișteanu, Șerban Rădulescu Zoner, Emil Constantinescu, Sorin Ilieșiu, Ana Șincai, Cristian Tudor Popescu, Crin Antonescu, Daniel Buda, Cătălin Avramescu. □ Valentin Dumitrescu scrie despre Gala Uniter 2006. ■ Gabriel Liiceanu semnează textul *De ce ne e greu să ajungem la dumneavoastră? Trei handicapuri ale comunicării culturale*. În opinia sa „de mai bine de un secol, dar avându-și punctul de culminație în interbelic, intelectualul român suferă de complexul culturii marginale. Toate reușitele postbelice ale intelectualilor români ajunși la Paris în preajma războiului pot fi privite ca tot atâtea victorii raportate împotriva acestui complex”. Acesta menționează „handicapul elitei izolate”, „handicapul capitalului istoric negativ” și „handicapul limbii”. În încheiere, afirmă că „prin noua structură de funcționare a Institutului Cultural Român a apărut posibilitatea ca statul român să subvenționeze costurile de traducere ale unui titlu pe care un editor străin dorește să-l publice. Sunt convins că această oportunitate va modifica proporția pe care am amintit-o. Cu o singură condiție: ca editorii și autorii români și francezi să fie lăsați să se caute și să se găsească între ei pe piața culturală a Europei. Iar Institutul să acorde subvenția de traducere sau tipărire atunci când, la capătul unor contacte din ce în ce mai frecvente și variate, cele două părți se vor fi găsit deja”.

● [„**Bucureștiul cultural**”, nr. 4] Ion Vianu semnează eseu *O plimbare pe Strada Matei Caragiale*. ■ Paul Cernat publică articolul *Constantin Țoiu, între ficțiunea istorică și romanul retro*, prezentare a romanului acestuia, *Istorisirea Signorei Sisi* (C.R., 2006). Acesta apreciază că „autorul este o fericită excepție în rândul prozatorilor de prim-plan ai perioadei anterioare lui 1989: dintre toți romancierii «obsedantului deceniu», el a rămas aproape singurul care nu și-a trădat, nu și-a abandonat și nu și-a degradat vocația narativă, continuând neîntrerupt să scrie proză, proză bună: de la bruioane reflexive de colecționar și medalioane eseistico-memorialistice (găzduite săptămânal în cadrul rubricii din paginile României literare) până la construcții epice de tip romanesc. În vreme ce alți grei ai epocii s-au cheltuit în proiecte instituționale (Augustin Buzura), s-au manierizat emfatic până la ilizibil (Nicolae Breban) ori s-au împotmolit în fundături prozastice pseudo-senzaționaliste (D.R. Popescu, Fănuș Neagu ș.a.), Constantin Țoiu – un scriitor croit, în mod vădit, din altă stofă, fină, veche și cu ștaif autentic – și-a văzut discret de treabă, făcând ceea ce știe mai bine: să istorisească și să reflecteze, cu un zâmbet amuzat, în marginea vieții și a

literaturii, să comenteze dedesubturile înșelătoare ale naturii umane și să deguste spectacolul vieții mărunte din culisele uneori tragice, alteori doar pitorești ale Istoriei mari”. □ Sunt publicate o serie de texte pe teme teatrale, reunite sunt titlul *Piese contemporane*, semnate de Doina Papp, laureată a Premiului UNITER pentru critică teatrală. □ Cu titlul *Centre Nationale du Livre – o instituție model pentru sprijinirea culturii* este publicat un interviu cu Anne Miller în care se dau detalii despre activitățile acestei instituții. Interviul este realizat de Gabriela Adameșteanu. □ În *Scriitorii lunii martie* este publicat, cu titlul *Trunchiul și așchia* un fragment de roman de Marius Robescu și un fragment din romanul *Ecluza* de Radu Mareș.

12 aprilie

● **[„Luceafărul”, nr. 14 (738)]** În *Acolade*, Marius Tupan semnează eseu *Raftul cu minuni*, discutând despre „anomalii și confuzii” în literatură, ca exemplu negativ fiind dat romanul lui Ștefan Agopian, *Fric*. □ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *Femeia de la miezul nopții*, volumul lui Radu Albala, *Femeia de la miezul nopții* (Humanitas, 2006). □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Melancoliei nimicitoare*, prezintă volumul de versuri *Melancolia pietrei* de Carmelia Leonte (Junimea, 2005). □ În *Galaxia cărților*, Alexandru Sfârlea publică o cronică la volumul de versuri *Bestiarul de fontă* de Lucian Scurtu, apărut în Biblioteca „Familia”. □ Tot aici este prezentat și volumul de versuri *Celălalt pește* de Ioan Moldovan (Ed. Paralela 45, 2005): „El este «interpretul unei decompoziții» căreia – cum însuși zice în *Argument* – îi caută un sens, constituindu-se, ca obiectivare a expresivității, într-o «tranziție a existentului». Fapt pentru care se recunoaște, mai degrabă, ca un «tactician» al luptei (dihotomice) dintre înăuntru și afară, în care – conform unei «lămuriri propuse de E. Montale» – *afara* are mai multe șanse de izbândă. [...] Cu «tristețea laudei», deconspiră și teaurizează – înstrăinat de tribulațiile estetizante ale generaționiștilor – «aurul îngrășat cu mai nimic». În poemele lui, nu de puține ori – cu mare artă – ca într-un paroxism al istovirii înăuntru (cel montalian invocată) șubrezește și (i) legitimează *afara*”. ■ Alexandru George, în *Opinii*, analizează volumul lui Ion Simuț, *Dincolo de Styx*, volum apărut în 1994. □ Poezii de Șerban Codrin. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate două povestiri de Corneliu Barborică. ■ În *Aniversare* Luca Pițu semnează *Fragmente dintr-un microdiscurs grigurcofil*. ■ Tot aici, Barbu Cioculescu prezintă volumul lui Gh. Grigurcu, *Din jurnalul lui Alceste* (Ed. Limes, 2005). Acesta subliniază faptul că a defini volumul doar „[...] ca pe o culegere de cugetări ar însemna să văduvim adevărul de una din trăsăturile esențiale ale unei memorialistici *sui generis*, și anume de grifa stilistică a unui poet placat pe un redevabil moralist. Or, linia de aur a aforismului clasic pretinde despersonalizarea, până acolo unde autorul se recunoaște în reușita artefactului său fără a deveni bun public”. ■ Ion Pachie Tatomișescu publică partea a noua a

studiului „*Ocluziunea*” proletcultistă în poezia română. □ În *Literatura lumii* sunt reproduse versuri de Leonid Cernov, Mihail Semenko, Serghei Tretyakov, Ivan Afanasiev-Soloviov, „versiune românească de Leo Butnaru”. □ În *Cartea străină* Geo Vasile semnează un *Pamflet antitotalitar și thriller psihologic*, prezentare a celor două romane ale lui Ismail Kadare, *Fiica lui Agamemnon* și *Succesorul* (Polirom, 2005). □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodus *Gazel* de Hafiz. □ Este publicată o *Evocare* Miron Radu Paraschivescu, semnată de Arthur Porumboiu. ■ Ioan Lascu, în *Reacții*, scrie despre Încă o mane(a)vără literară: *Istoria...* lui Alex Ștefănescu: „De fapt, Alex Ștefănescu a sculptat, ba nu: a săpat – acesta este cuvântul! – într-un bolovan uriaș mastodontul literaturii române contemporane (căci e vorba de preistorie – iată perspectiva!). Un organism enorm căruia îi lipsesc mai multe organe vitale pentru a supraviețui în timp. Tare mi-e teamă că, asemenea modelului ei preistoric, lucrarea/ lucrătura este sortită să dispară, prăbușindu-se sub propria-i greutate... pecuniară”. □ Sunt reproduse câteva poezii inedite de Nicolae Davidescu: *E mort divinul Pan*, *Autoparodie*, *Variantă la poezia Interior*. □ Sunt publicate Premiile Societății Umoristice „Păcală” și ale revistei „Harababura”.

13 aprilie

- [„**Dilema Veche**”, nr. 15 (116)] Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Interdicții și alergii*. □ Mircea Dinescu semnează o tabletă în rubrica *Cu Dilema la croitor*. □ Șerban Foarță scrie *Despre poem ca „tertium datur”*. □ Andrei Codrescu semnează eseu *Primăvara și poezii chinezi*. □ Cu titlul „*Un film dedicat, despre oameni sofisticați*”, Marius Chivu publică un interviu cu Tudor Giurgiu, regizorul ecranizării romanului *Legături bolnăvicioase* de Cecilia Ștefănescu.

- [„**Observator cultural**”, nr. [15] 316 (51)] În *Informații*. *La zi* este publicată o notiță despre acordarea Marelui Premiu Librex 2006 editurii Paralela 45 în cadrul Târgului Național de Carte Librex, organizat între 5-9 aprilie, la Iași. □ Se anunță că „Gabriel Liiceanu, Ioan Tugearu și Sanda Manu și-au dat demisia din Consiliul Administrației Fondului Cultural Național (AFCN), ei urmându-le lui Nicolae Manolescu și Nicolae Alexi, care au renunțat la funcțiile pe care le dețineau în Consiliu la începutul anului”. □ Se dau detalii despre campania organizată de editura Curtea Veche „în favoarea lecturii”, prezentându-se și ultima carte lansată la „serile de joi”, *Amante și regine* de Benedetta Craveri. ■ În *Actualitate* se regăsește un interviu luat de Ovidiu Șimonca lui Vladimir Tismăneanu, în calitate de coordonator al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România. □ În aceeași rubrică, Adrian Dohotaru publică un interviu cu Doina Cornea, sub titlul „*Societatea civilă a avut un rol determinant în rezolvarea crizei din CNSAS*”. ■ Linda Maria Baros scrie despre *Un festival promițător: Primăvara poezilor în România. Desant poetic*: „Ar trebui să spun că prima ediție românească, cea din 2005, s-a desfășurat poate cu prea multă discreție, deși la ea au participat 65 de poeți din 14 orașe. Ediția a doua a

festivalului, cea din 6-11 martie 2006, s-a dovedit mai cuprinzătoare, desfășurându-se în 20 de orașe. Din cei peste 250 de participanți, aproape 100 au fost din București, unde, în numai cinci zile, au avut loc 32 de manifestări culturale. [...] scopul principal al festivalului a fost acela de-a reintroduce poezia în spațiul public, de-a o face accesibilă tuturor cititorilor; în acest sens, au fost organizate lansări de carte, întâlniri cu cititorii, dezbateri, mese rotunde, lecturi și spectacole de poezie la Muzeul Literaturii Române, la Uniunea Scriitorilor, la Institutul Cultural Francez, precum și în zece licee din București, dar și în alte licee din diferite orașe, în biblioteci, centre culturale, la sediile filialelor Uniunii Scriitorilor, în cafenele ș.a.m.d.”. □ Alexandru Matei scrie despre *Întâlnirea cu poezia franceză*, o prezentare a activității Institutului cultural francez. Acesta dă detalii și despre Festivalul francofon al poeziei, organizat recent. □ Judith Oriol se referă la *A opta ediție a festivalului Primăvara poeziilor*: „Alegerea Ambasadei Franței din România și a Institutului francez din București pentru a opta ediție a festivalului Primăvara poeziilor s-a oprit asupra proiectului *De la Imagine la Literă*, proiect defalcat într-o expoziție și o întâlnire poetică. Vernisajul expoziției, care a avut loc la 6 martie, a întâmpinat publicul cu stampe originale, cu volume de artiști, cu desene și picturi rezultate în urma colaborării dintre pictorița Dominique Médard și doi poeți, francezul Jean-Claude Villain și italianul francofon Giovanni Dotoli. [...] Mai mult, între 6 și 11 martie, Ambasada Franței și Institutul Francez din București s-au asociat pentru a susține festivalul născut din inițiativa Lindei Maria Baros și realizat în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din România. Dacă toate aceste manifestări au avut un anumit succes, elementul cel mai important, după mine, este concretizarea și dezvoltarea unui festival românesc născut pe modelul celui francez intitulat *Primăvara poeziilor*. Cea mai frumoasă recompensă a eforturilor noastre vine din faptul că România – cea a profesioniștilor cărții și a amatorilor de poezie – și-a însușit această sărbătoare a poeziei și a încercat să-i confere o rezonanță națională”. ■ Rubrica *În dezbateri* continuă cu partea a cincea a discuției pe marginea întrebării *Chiar a scris Alex Ștefănescu o istorie a literaturii?* ■ Angelo Mitchievici, în *O istorie hip-hop*, scrie pe această temă, apreciind că „principala obiecție în legătură cu opul lui Alex Ștefănescu *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000* (Editura Mașina de Scris, București, 2006, concepția grafică: Mihaela Șchiopu, fotografii de Ion Cucu) decurge dintr-un viciu de încadrare pe care criticul încearcă să-l deturneze în favoarea sa, punând în mișcare o serie de strategii de evitare. Alex Ștefănescu precizează că titlul reprezintă o cedare de circumstanță în fața unei convenții – nimeni nu-l obligă însă să fie convențional –, fără a o asuma până la capăt cu toate rigorile ei academice. Aceste rigori încearcă să le escamoteze în prefață și le desfide cu maximă nonșalanță pe parcursul lucrării. Relația dintre tablou și temă în micul insert explicativ din «precizări preliminare» mi se pare o interesantă punere în scenă a întregului ansamblu, titlul este o metaforă pentru o istorie a lui «este ca și cum». [...] *Istoria* lui Ștefănescu este construită după model și pe acea dimensiune a

Istoriei călinesciene, care acordă o pondere importantă excursului biografic. [...] Alex Ștefănescu nu face decât să coboare literatura la nivelul mahalalei, provincializând-o prin idiomul său burlesc, decis să se debaraseze de orice obligație care incumbă într-un astfel de demers. Celebrarea individualității anunțată programatic este infirmată. Aceasta atitudine (care este și credo-ul criticului) devine dimensiunea directoare a criticii sale. De aici decurge automat eliminarea sau descalificarea unor scriitori valoroși, mai complicați pe linie teoretică, precum Sorin Antohi, Toma Pavel ș.a. sau, în ordinea ficțiunii, aduși la numitorul comun al comprehensibilității criticului fraternizând cu masele largi populare, dar și din rațiuni demitizante (voit demistificatoare, demascatoare). [...] Elogiul individualității, anunțat drept criteriu esențial în prefață, se transformă subreptice în *Istoria...* lui Alex Ștefănescu într-un elogiu al mediocrității, meritocrația în mediocrație, distanțarea critică în cultivarea idosincrasiei prin tutuire, familiarism și relaxare bolovănoasă, obraznică uneori în cuprinsul unor opere care solicită exercițiul intelectual al metodei, un onest (măcar) nivel de cunoaștere a literaturii europene, colocvialitatea savantă, admițând chiar «înțepătura» critică informată cultural și, de ce nu, farmecul discret al burgheziei. Simplă cozerie cu aromă de scandal, abreviată teoretic prin confuzie, de un ludic facil, opul își găsește un uz monden, fiind cu adevărat o istorie literară a timpului nostru, o istorie populistă, o istorie *hip-hop*, o istorie *cool*”. □ Paul Cernat, în *Eseu*, semnează *Dezamăgirile unu polemist de serviciu*, o recenzie a volumului lui Laszlo Alexandru, *Toate pânzele sus! Polemici* (Ed. Grinta, 2005): „O temă importantă a cărții este decepția intelectuală: de la dezacordul admirativ cu opiniile din *Dante mio* ale idolului său cultural, Giovanni Papini (*Trei nedreptăți ale lui Giovanni Papini*), trecând prin amarele pagini din Marian Papahagi: un portret neretușat în care pune bemoli elogiilor mitizante din jurul activității de ambasador cultural și italianist a regretatului filolog clujean (cândva modelul său intelectual, responsabil ulterior de blocarea activității universitare a tânărului și incomodului polemist L.A.) și până la dosarul «despărțirii de Goma». [...] Polemistul este în largul lui când îl taxează nemilos pe Alex Ștefănescu („«frânarul literaturii române», apud Cornel Nistorescu) și când denunță servilismele și sofismele din pamfletele de dreapta ale lui Cristian Bădiliță (cu al său «zigzag între minciuna flagrantă și linguşeala flatantă») sau din articolele «relaxate» ale mai junelui poet Claudiu Komartin. Titlul volumului de față reia îndemnul adresat ironic acestor tineri cărora le prevede «un succes fulminant în carieră»... Autorul nu rămâne niciodată dator; mereu în alertă, monitorizează prompt obstrucțiile întâmpinate și reacționează tranșant, fără compromisuri, pe chestiuni de principiu. Atitudinea culantă, concesivă față de intelectualii care au cauționat regimurile totalitare (de la G. Călinescu și C. Noica) îl face pur și simplu să explodeze”. □ Bogdan Crețu, în *Istoria lecturii între castrare și autofricțiune* semnează o recenzie la volumul lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la Sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice* (Polirom, Colecția

„Plural M”, 2006): „Autorul ieșean este, o spun cu toată responsabilitatea, unul dintre cei mai fermecători esești actuali, care știe să transforme lectura într-un adevărat spectacol, să îmbine perfect seriozitatea, erudiția, cu subminarea ironică a acestora, echilibrând sensibilitatea și cinismul, malițiozitatea și admirația, lirismul și grotescul etc.”. ■ În *Literatură*, Adina Dinițoiu scrie despre volumul *Poeme de trecere* de Doina Ioanid (Ed. Vinea, 2005), apreciind că „Doina Ioanid este o poetă consecventă. În ce privește formula stilistică aleasă și, aș spune, ținuta artistică, Doina Ioanid scrie minipoeme în proză, texte mai puțin descriptive, conținând mai degrabă nuclee epice, precum fotografiile în mișcare, *flash-uri* cu o obligatorie „istorie» *before* și *after*. În primele ei texte, din antologia colectivă *Ferestre '98*, descripția era mai evidentă, efectul de stampă sau de basorelief – mai pregnant. [...] Pe linia volumelor deja publicate, *Poeme de trecere* marchează o evoluție interioară, dar păstrează aceeași calitate, constantă, a versurilor, pe care o știm încă de la volumul de debut. Iar față de poezia feminină a ultimilor ani, viscerală și foarte sexuală, poemele Doinei Ioanid fac figură aparte, afișând exact contrariul: discreție, lucrătură stilistică și economie de mijloace”. □ În aceeași rubrică, Vlad Slăvoiu realizează portretul *Unui avangardist recuperat*: Grigore Cugler. Se discută și despre volumul *Apunake și alte fenomene. Afară-de-unu-singur*, apărut la Editura Compania, în 2005, cu o prefață de Florin Manolescu și ilustrații de Carmen Nistorescu. □ Ștefan Borbély semnează un eseu intitulat *Omul de cultură și actul politic*. ■ În *Internațional*, Nelly Graur îi dedică un articol comemorativ lui Stanislaw Lem, recent dispărut, inserând în text și fragmente de interviuri cu acesta, apărute în varii publicații poloneze. □ Ester Slevogt, în *Pe drumul vechilor geamantane*, prezintă Festivalul Internationale Neue Dramatik, „un proiect al mai multor autori [ce] povestește despre căutarea Europei și a fericirii de-a lungul traseului trenului Orient-Express”. □ Ed Pastenague, în *Scrisori pariziene*, semnează un eseu despre *Igor Gran, un campion al subversiunii*. □ În *Arte*, Iulia Popovici scrie o cronică dramatică la piesa *Autobahn* de Neil LaBute, pusă în scenă la Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Timișoara. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction. Kult 2005* prezintă numărul 1/2006 al revistei „Pro-Scris”. □ În *Supliment*, Ana-Maria Popescu oferă detalii despre *Cartea săracă – Două proiecte*: „Un proiect recent: la inițiativa lui Samuel Tastet (Editura Est), în parteneriat cu Institutul Francez și Muzeul Național al Literaturii Române, a avut loc expoziția *Le Livre pauvre*. Ca invitat, s-a aflat în România Daniel Leuwers, poet el însuși, care a demarat în Franța, dintr-o motivație personală la început, apelând la un cerc de prieteni, ceea ce a numit apoi «carte săracă». Și un proiect nu atât de nou, despre care însă nu s-a scris pe cât merita, demarat în România de un cristian, pornit aproape de la același tip de motivație. Din primul proiect rezultă o carte-obiect, un obiect de artă, în șapte exemplare prețioase. Miza celui de al doilea proiect este mai mult popularizarea poezilor în medii cât mai diverse și, implicit, promovarea poeziei”. □ Pe aceeași temă scrie și Daniel Leuwers, în *Bogăția cărții sărace*. □ În *Le Livre Paure*, Pavel

Șuşară prezintă expoziția organizată de Muzeul Literaturii Române de către Daniel Leuwers. □ Samuel Tastet semnează eseu *Cartea săracă sau ceea ce salvează litera*. ■ Un cristian, în +8, scrie despre poezia *underground*: „Două ar fi punctele de rezistență ale *underground*-ului [...]: libertatea totală acordată autorului (tiraj nelimitat, începând de la 300 de exemplare, de la o sută în sus revenindu-i – lipsa oricărei cenzuri, lipsa unor reciprocități organizaționale – acestuia obligativitatea de a participa, poza sau face act de prezență pentru instituția care tipărește volumul, de unde și absența unui contract sau a vreunui angajament prin care autorul să menționeze măcar apariția în aceasta colecție, ceea ce duce, fără îndoială, la înghițirea cu totul a carnetelor în cărți cu acces direct la gloria premiilor literare); în gratuitatea, care duce, inevitabil la circulația deosebită (dați-mi voie să folosesc acest termen, *no name* respectă legea Depozitului Legal, deși ar putea-o fenta fără probleme, iar carnetele se găsesc nu doar la târgurile de carte, ci și la reuniuni, congrese, colocvii și alte asemenea locuri și localuri festive)”. Acesta continuă să ofere și alte detalii despre această serie: „Seria «no name» face parte dintr-un proiect mai amplu, care include, printre altele, și edițiile *second hand* (vezi Doina Ioanid – *Duduca de marțipan*). Dacă seria «carmen» (2001-2003) s-a oprit la numărul 13, odată cu apariția carnetului *Tăcere sexuală* (Angela Marinescu), „no name” are până acum opt apariții. [...] Dar iată cele opt carnete „no name”: Cosmin Ciotloș, *Branlete*, Raluca Baci, *Tăietura din ochi*, Miruna Vlada, *Nimic interzis doar apropierea*, Eugen Suman, *Bestiar urban*, Iulia Balcanaș, *Oameni și străzi*, Răzvan Țupa, *Corpuri românești*, Dan Coman, *Doamne-Doamne*, Ștefan Manasia, *Când tu vii*. Un pariu, o provocare, un experiment, prietenie, tinerețe și respect reciproc. Neoficial și netaxabil. Citiți și dați mai departe. Va urma. V-o spune cu siguranță echipa „no name”: Cosmin Ciotloș, Oana Cătălina Ninu și un cristian”. ■ Doina Ioanid, în *Povestea unui carnetel de duduca*, reproduce câteva mărturisiri ale autorilor publicați în colecția „no name”: Iulia Balcanaș („Nu m-am gândit prea mult de ce am publicat în colecția asta, dar am certitudinea că pentru mine «no name» a fost un dublu experiment: conceptul editorial inedit și mini-jurnalul de călătorie publicat în interior. Practic, «no name» înseamnă renunțare la orice artificii. Mai în glumă, mai în serios, e ca și cum te-ai duce gol pușcă la un interviu de angajare: ai la îndemână doar câteva texte la care ții foarte mult, tipărite în niște minuscule carnetele, alb-negru, trase la xerox și distribuite gratuit.”), Răzvan Țupa („Seria «no name» e singura întreprindere interesată de prezentarea textelor și atât. E o provocare să îți lași poezia la îndemâna oricui vrea să citească fără niciun fel de barieră financiară. Cred că dacă «no name» ar fi fost o serie ale cărei produse s-ar fi vândut nu aș fi spus da așa repede. Poate aș fi ezitat puțin, cu toate că echipa lui un cristian mă face să-mi doresc să lucrez cu ei în orice condiții.”), Eugen Suman („Ar trebui, probabil, să vă vorbesc în cele ce urmează despre proiectul lui Cristian, despre carnetelul semnat de mine și, eventual, despre mine. Însă nu știu dacă o voi face mai mult decât la modul pasager. Și asta nu pentru că nu

mi-ar păsa sau pentru ca aş considera toate astea lipsite de importanța lor, dimpotrivă, proiectul ăsta e printre puținele din țară care promovează *no-name*-uri ca mine într-un mod neconvențional, eficient și, mai ales, în logica de *cool* pentru care Adi Schiop militează în ultima vreme. E o diferență enormă între ce face Cristian și greșoasele concursuri literare pentru cei nedebutați în volum în care «câștigătorii» sunt recompensați cu sume de nimic și sunt plimbați ca ursu' prin fața diferitelor *vip*-uri locale sau oficiali provinciali (și să nu credeți că un concurs de genul acesta care are loc în București ar fi mai breaz, nu, aceleași scârboase arhetipuri își fac apariția și aici). Din punct de vedere al promovării, al accesibilității textelor și al tirajului, proiectul lui Cristian este numai de laudat. Despre *Bestiar urban* nu voi spune decât atât: nu e ceea ce pare. Citiți-l, dacă vă prindeți despre ce e vorba bine, dacă nu, nu. Pe mine nu mă interesează decât să-l citiți.”), Miruna Vlada („De ce am acceptat să public *underground*? Pentru că nu aveam poeme suficiente pentru un al doilea volum. Pentru că mi-a surâs ideea de poezie oferită gratis unor potențiali cititori, ca un dar foarte intim, oferit fără discriminare. Pentru că am posibilitatea să promovez fenomenul literar contemporan în spații neconvenționale, unde lumea vine de bunăvoie și își poate exprima liber reacția la poeme. Pentru că noile poeme sunt mult mai puțin *underground* decât *Poemextrauterine* și s-a putut crea un contrast interesant. Pentru că am vrut să îmi păstrez speranța că poezia, dăruită în mod dezinteresat, va mai salva ceva”.)

14 aprilie

• [„România literară”, nr. 15] În *Actualitatea*, Gabriel Liiceanu scrie *Proiect eşuat de emisiune TV. Cum să bârfim despre cărți?*, dând detalii despre proiectul unei emisiuni literare propus de Realitatea TV. □ Alex. Ștefănescu, în *Îmi aștept, liniștit, sfârșitul...* discută, pe scurt, despre reacțiile critice la volumul său *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)*, constatând că din articolele apărute pe această temă „aproximativ șaizeci la sută din articole sunt nefavorabile, scrise într-un limbaj de o violență rar întâlnită și aparțin, toate, unor autori pe care nu i-am inclus în cartea mea. Semnatarii acestor articole consideră *Istoria* lipsită de orice valoare, iar unii dintre ei protestează, în același timp, vehement, împotriva faptului că au fost ignorați.” ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Întâlniri esențiale*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Dan Ciachir, *Luciditate și nostalgie* (Ed. Timpul, 2006): „Categoric, în literatura română de după căderea comunismului s-au petrecut câteva mutații majore. Una dintre acestea, tot mai vizibilă la reprezentanții ultimei generații de scriitori, este atrofierea capacității de a admira scriitorii mai vechi, pierderea bucuriei întâlnirii cu maeștrii care, într-un fel sau altul, le-au marcat anii de formare. Orgolioasă și suficientă sieși, generația ieșită din mantaua lui Marius Ianuș și-a făcut un titlu de glorie din aruncarea peste bord a tot ceea ce iese din tiparele propriului program și din sfărâmarea (prin ignoranță) idolilor generațiilor anterioare. Demitizarea este cuvântul de ordine, iar vechii maeștri contează doar în măsura în care scrisul lor mai are puncte de interferență

cu noua estetică. Pe acest fond de emancipare a tinerei generații, de revoltă împotriva valorilor canonizate, o carte precum *Luciditate și nostalgie* de Dan Ciachir are darul să descumpănească. Ea este un anacronic exercițiu de admirație, o reverență smerită făcută unor scriitori care, prin operele lor și prin miturile țesute în jurul personalității lor au marcat formarea intelectuală și devenirea scriitoricească ale autorului”. □ În *Eseu*, Horia Gârbea publică *Personaje patrupede*, o sinteză ce adună laolaltă varii personaje emblematice din această categorie, existente în literatura română. Se discută despre câinii din *Baltagul* sau *Ochi de urs* de M. Sadoveanu, despre câinii și pisicile din *Groapa* lui Eugen Barbu, despre cei din *Cimitirul Buna-Vestire* de T. Arghezi ș.a. ■ În *Critică literară: Cele 1001 hagialăcuri*, Cosmin Ciotloș publică o recenzie a volumului lui Radu Albala, *Femeia de la miezul nopții și alte povestiri desculțe*, republicat la Humanitas, în 2006. În opinia sa „grația neperisabilă a prozelor lui Radu Albala este egal depărtată de toate epocile, aristocratică și misterioasă. Singurele riduri sunt acelea, implicite, ale unei tălpi de femeie dansând. [...] Din orice surse și cu orice recomandări, drumul către *Femeia de la miezul nopții* merită parcurs până la capăt, de dragul unei lumi la care altminteri n-am mai putea avea acces. Și, în definitiv, de dragul celor 1001 de hagialăcuri ale lui Radu Albala”. □ În *Literatură* sunt publicate o serie de poezii de Marius Chivu reunite sub titlul *Vântureasa de plastic*. □ În *Literatură*, *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie a doua parte din *Pregătind capodopera*, în care continuă discuția despre *Les Plaisirs et les Jours* a lui Marcel Proust. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Ferfană*. ■ În *Comentarii critice: Prietenia ca destin*, Barbu Cioculescu discută despre *Cartea prietenilor mei* de Iordan Chimet (Ed. Universal Dalsi, 2005): „Depozitar al unui fantastic album sufletesc, martor, printre ultimii, ai unei epoci care începe să se închidă în tainele ei, Iordan Chimet pare a-și spune ultimul cuvânt odată cu *Cartea prietenilor mei*. Să sperăm că e o simplă stratagemă a unui spirit care știe să fie și ghiduş. Și, oricum, să nu trecem cu ușurință peste sfatul bătrânului înțelept: «Explorați universul acesta suav din fața voastră, dinlăuntrul vostru. Nu vă risipiți eternitatea – pe care o stăpâniți în comun cu florile și păsările – în mod inutil, cu ochii deschiși.» Sau, mai precis: «La ora bilanțului trebuie să mă întreb ce mai rămâne din această bulversantă ipoteză a existenței? Totul. Datorită prietenilor mei, chiar dacă trăind ca ostatic într-o societate artificială, într-o tiranie absurdă, mi-am recăpătat libertatea, putând conviețui cu prietenii mei într-o lume paralelă, situată în afara istoriei, în care temnicerii nu puteau pătrunde.» O lume paralelă și totuși un triumf pe teritoriul adversarului!”. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache, sub titlul *Cuvinte potrivite*, publică o analiză a volumului lui Alexandru George, *Marele Alpha* (eseu, ediția a II-a, C.R., 2005), despre care afirmă că „are rigoarea hermeneutică a studiului literar (fără să-și propună a fi o monografie în toată puterea cuvântului) și libertățile imaginative ale eseului, pendularea autorului între cele două încadrări arătând că opul său nu se înscrie, cu totul, în nici una dintre ele. Originalitatea

ipotezelor avansate, noutatea pistelor de lectură pe care criticul le propune, se sprijină pe o parte a creației argheziene (poezia îndeosebi, apoi textele cu veleități teoretice, pamfletele și la urmă romanele), iar nu pe un fond documentar solid în ordine cantitativă, pe volumul masiv al operei. Alexandru George nu se arată interesat de o străbateră la pas și o descriere în amănunt a acesteia, ci de identificarea unei structuri, ilustrată cu exact atâtea citate câte sunt necesare”. ■ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică a doua parte a studiului *Antonpanniada editorială*, discutând calitatea diverselor ediții, de la cea a editurii Semne până la aceea de la editura Minerva. ■ În *Istorie literară*, sub titlul *Un roman împotriva cititorilor*, Ion Simuț abordează din nou volumul lui Victor Valeriu Martinescu, *Cocktail*, realizând aici o amplă analiză. „Victor Valeriu Martinescu poate aspira la gloria baudelairiană de a nu fi înțeles. El, ca avangardist singuratic, situat în afara oricărei grupări, s-a și instalat cu satisfacție în acest rol de scriitor ciudat, care, de fapt, nici nu vrea să fie înțeles, pentru că nu ar avea cine să-l înțeleagă: toți cititorii sunt niște proști sau niște stupizi, ca să nu mai vorbim de cititoare. Acest discurs negativ împotriva cititorilor revine ostentativ în cartea sa din 1943, *Cocktail*, imposibil de clasificat. Autorul o numește simplu «scriere», atât în dedicația către sine însuși, ca singurul demn de ea («închin această scriere singurului meu prieten și camarad de arme spirituale, victor valeriu martinescu, în semn de pioasă recunoștință și de suveran dispreț» etc.), cât și în explicația introductivă. Ne informează că a mai tipărit (mai degrabă a multiplicat) din această carte 31 de exemplare în urmă cu câțiva ani: «numai 31 de exemplare – și acestea *hors commerce* – dat fiind nivelul de înțelegere pur intelectual al publicului cititor de ieri, de azi și de totdeauna» [...] VVM scrie un «super-roman» împotriva cititorilor săi, a criticilor literari, disprețuiți în egală măsură, declarând un război cu toată lumea. Se confesează jignindu-și continuu confesorul”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Darul turcoacei*. □ Ion Buzași publică un articol biografic intitulat *Octavian Goga la Blaj*, cu ocazia împlinirii a 125 de ani de la nașterea poetului. □ Geo Vasile se ocupă de volumul de povestiri al lui Stelian Tăbăraș, *O să ne mai vedem* (Casa Cărții de Știință, 2006). ■ În *Interviurile „României literare”*, Simona Vasilache, cu titlul „*Sunt un produs al lecturilor în catacombe*”, reproduce discuția avută cu Gheorghe Grigurcu. Întrebările sunt în special de ordin personal, atingând și diverse aspecte biografice. Despre relația sa cu optzeciștii, acesta afirmă: „În anii din urmă ai «epocii de aur» am fost între cei dintâi critici care s-au ocupat foarte favorabil de poezii optzeciști, pe atunci supuși unor măsuri de marginalizare și hărțuire. Mărturie: volumul meu, *Existența poeziei* (Cartea Românească, 1989), în care ultima parte, consistentă, adună comentariile în cauză. Așa zisul «conflict» al meu cu optzeciștii nu e decât o legendă, una din scornirile de prost gust ce mă urmăresc. Singurul reproș pe care l-am făcut unora dintre ei a fost cel referitor la o anume anistoricizare, la o desprindere din conștiința contextului diacronic, cu rezultate păguboase, ca de pildă celebrarea lui Ov. S. Crohmălniceanu în temeul ultimului său avatar, ignorându-se îndelungatul,

penibilul trecut al celui comparat cu, *hélas*, Titu Maiorescu și Lucian Blaga”. □ În *Document*, Nicolae Havriliuc scrie despre *Victor Ion Popa la Teatrul Național din Cernăuți*. ■ În *Literatură*, *Cronica optimistei*, Ioana Pârvulescu publică prima parte din 1927 – *an de grație și dizgrație*, prezentând pe larg, în formă calendaristică, evenimentele culturale ale acestui an în România: debutul lui T. Arghezi cu volumul *Cuvinte potrivite*, articolul lui Mircea Eliade, *Mitul arghezian*, apărut în numărul din 12 ianuarie al ziarului „Cuvântul”, articolele sale, din aceeași publicație despre N. Iorga, fiind amintită și rubrica lui Felix Aderca, inițiată în „Universul literar”, în luna aprilie, intitulată *De vorbă cu d. T. Arghezi*. ■ În *Literatură*, Gina Sebastian Alcalay scrie despre *Taina lui Mihail Sebastian*, o serie de însemnări pe marginea jurnalului scriitorului. □ În *memoriam Stanislaw Lem* grupează evocarea lui Mihai Mitu, *Cum l-am cunoscut*, și articolul lui Constantin Geambașu, *Aventura semanticii*. □ În *Meridiane*, *Cronica traducerilor: Un contract în alb*, Florina Pîrjol scrie despre romanul *Contractul* de Vladimir Volkoff, apărut, în traducerea Sabinei Ana Chișinevski, la Humanitas, în 2006. □ Sunt publicate câteva poezii semnate de Panayiotis Arghiropoulos, traducere de Nikita Vantsias, însoțite de o notă bio-bibliografică. □ În aceeași rubrică, se dau detalii despre scriitoarea Vittoria Guerini, cunoscută sub pseudonimul Cristina Campo. □ Sub titlul *Gauss și Humboldt*, este publicată o scurtă prezentare bio-bibliografică a scriitorului german Daniel Kehlmann. □ Prezentarea romanului *Ouăle dragonului*, apărut la editura Mondadori, sub semnătura lui Pietrangelo Buttafuoco. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. □ Calendar literar pentru luna aprilie. □ *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, semnalează, sub titlul „*Atitudine civică de bun simț*”!, un articol publicat de Bogdan Perdivară în ultimul număr al „Evenimentului zilei”, articol ce titrează *Boicot la Uniune. În ciuda eforturilor USR, mulți tineri scriitori nu vor să audă de asociație*, discutându-se cazul lui Ionuț Chiva și Adrian Schiop.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [15] 71]** Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *19 decembrie*. ■ Doris Mironescu, în *Literatura română după 1990. Viața și opera*, prezintă *Literatura română în postceausism, vol. al II-lea: „Proza. Prezentul ca dezumanizare”* de Dan C. Mihăilescu (Polirom, 2006): „În narațiunile din 1990 încoace, criticul caută urmele lumii în care trăiește, o lume preocupată în primul rând să înțeleagă haosul moral din care a ieșit și pe acela social în care tocmai a intrat. Cu alte cuvinte, cronicarul se desparte uneori de istoria literaturii pentru a ne oferi un fel de biografie a acesteia. O biografie nu cancanieră, nu a scriitorilor, ci a literaturii române înseși, urmărită în latura ei profundă, care încearcă să elucideze sensul Istoriei mari în istoriile ei mici. [...] Se poate aduce cărții sale obiecția (s-a și adus, între timp) precum că lipsesc nume care au însemnat ceva pentru literatura anilor ‘90. Autorul își ia din introducere precauția de a-și anunța volumul ca pe o selecție subiectivă, marcată de întâmplare și de un gust literar capricios. Gustul său lucrează însă cu folos, deoarece lipsesc în special «bătrânii» supraviețuitori ai

propriei epoci, Augustin Buzura, Fănuș Neagu, Dumitru Țepeneag. De prin 2000 încoace, criticul triază cu sита mai rară, de aceea îi scapă unele dintre numele celor mai promițători tineri: Florin Lăzărescu, Ioana Bradea, Bogdan Suceavă, Filip Florian. Iau aceasta drept un semnal al unei abdicări pe cale să se semneze: Dan C. Mihăilescu s-a dorit cronicar literar al anilor '90, perioadă de-acum încheiată". □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XIX). □ Note de prezentare a volumului de eseuri *Dincolo de limite* de Salman Rushdie, „traducere de Petru Dulgheru” și a romanului *Husarul* de Arturo Pérez-Reverte, „traducere din limba spaniolă de Mihai Cantuniar”, ambele apărute la Polirom. □ Dosarul acestui număr este dedicat Galei Premiilor UNITER, eveniment ce a avut loc, pe 3 aprilie, în Sala Mare a Teatrului Național din București. □ *Cronica de film*, semnată de Iulia Blaga, se ocupă de ecranizarea romanului Cecilei Ștefănescu, *Legături bolnăvicioase*, în regia lui Tudor Giurgiu. ■ Elena Vlădăreanu prezintă cel mai nou număr al publicației semestriale „Plural”, apărut sub titlul *Eromania*: „Lansarea revistei de la «Prometheus» a fost însoțită de o dezbatere având ca temă erotismul în literatura română, dar, mai ales, limbajul erotic. Deși ar fi trebuit să fie moderată de Nicolae Manolescu, discuția a încăput pe mâinile lui Alex Ștefănescu. Acesta s-a ținut la o distanță decentă de temă, preferând să pună întrebări și să comenteze mai puțin. Adrian Solomon, autorul selecției, consideră că marea problemă a literaturii erotice în România o constituie critica literară, care deseori operează cu instrumente impresioniste și păreri personale. Lipsind o abordare serioasă a erotismului, apar ușor acuzele de pornografie și reacțiile pudibonde. [...] «Cu literatura erotică am depășit o etapă foarte importantă, ne-am apropiat de maturitate», este de părere Tania Radu. «Aveam nevoie de acest palier în literatura română, pe viitor vom fi mai puțin alergici la erotism», spune aceasta. Totodată, remarcă un fapt important: legăturile literaturii române cu erotismul nu sunt atât de noi, iar asta o dovedește și numărul din «Plural»”. ■ Notă de prezentare a volumului *Portretul lui M* de Matei Călinescu, apărut, în colecția „Palimpsest”, la editura LiterNet: „E suficient, pentru un scriitor, să pună pe hârtie și să publice o carte ca *Portretul lui M* pentru a se detașa imediat de plutonul masiv al făcătorilor-de- literatură, artizanii cuvintelor goale, care nu figurează, nu exprimă și nu costă nimic», este de părere Daniel Cristea-Enache. «Experiența topită în acest volum, pentru care superlativul critic răman palide și neconvingătoare, este una triplă. Tată, prieten și scriitor: trei ipostaze și personaje rotite în jurul aceluiași protagonist, Matthew, bolnav de autism și de epilepsie, stins înainte de a fi împlinit 26 de ani. Postscriptum-ul de față continuă hașurarea spațiilor albe din complexul bolilor lui Matthew și din câmpul de relații pe care autistul solitar le-a dezvoltat cu oamenii care l-au înconjurat.»”. □ În *Chic, lit & the city* Ana-Maria Onisei semnează un eseu dedicat fenomenului *chick lit*.

15 aprilie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [15] (814)] În *Cronica literară* Teodor Vârgolici scrie despre volumul de *Corespondență inedită* al lui B.P. Hasdeu, apărut la editura Vestala, sub îngrijirea lui Ionel Opreșan: „Explorând în continuare vastitatea și bogăția universului hasdeian, cu desăvârșita sa competență, I. Opreșan ne-a oferit recent un nou și masiv volum, de cinci sute de pagini, la Editura Vestala, cuprinzând *Corespondența inedită*, primită și emisă de B.P. Hasdeu. Volumul completează în mod substanțial cele trei tomuri de corespondență apărute sub genericul *B.P. Hasdeu și contemporanii săi români și străini*, la Editura Minerva, în 1982, 1983 și 1984, îngrijite de Al. Săndulescu, Nicolae Mecu, Crina Bocșan-Decusară, Viorica Nișcov, Mihai Vornicu și Mihai Mitu”. □ Cristina Rusiecki, în *Bolnavii mintal adoră comunismul*, semnează o cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Istoria comunismului povestită pentru bolnavii mintal*, prezentată în cadrul celei de-a treia ediții a Festivalului de Teatru Francofon de la București. □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu tentă memorialistică intitulat *Reapropierea de Pleșu*. □ Cu titlul *Fundătura Watery, numărul 13* este reprodus un fragment din romanul lui Joseph Delaney, *Cronicile Wardstone*. □ Ciprian Voicilă, în *Un gând și câteva interogații*, semnează un eseu despre Rainer Maria Rilke.

19 aprilie

• [„Luceafărul”, nr. 15 (739)] În *Acolade*, Marius Tupan scrie despre *Pătimirile lui Agopian*, plecând de la un articol al lui Marian Popa, publicat în numărul 538-539 din 9 ianuarie-6 februarie 2003 al revistei „Luceafărul” și de la *Avocatul Diavolului* (Fundăția Luceafărul, 2003), dezvoltând un conflict mai vechi cu Ștefan Agopian: „De altfel, de ani de zile așteptăm de la exigentul condeier un eseu, un discurs public, o intervenție care să ne zguduie conștiințele, dar, din păcate, nu avem șansa unui șoc. Îngăduitori totuși, ne-am repezit să recitim recenta lui producție, *Fric*, nu înainte de a consulta postfața lui Petru Creția Cu abilitatea-i cunoscută, comentatorul ne avertizează că ne putem aventura: «Ea (petrecerea) nu trebuie să fie scatologică, ci originară și poligenetică, nu pitorească, ci cosmică». Apoi, de pe un bilet, trimis de același exeget lui Agopian, care, publicându-l, săvârșește un act sinucigaș, aflăm: «Cartea e greu de dus la liman, dar stă în puterea ta s-o faci. E bine să mai citești niște lucruri». [...] Stilul e omul și pătimirile-s făptura sa. Cine-l studiază pe Agopian își dă seama de îndată în ce stare se află. Veninul strâns în el nu amenință să se transforme în vreun diamant, ci alimentează o suferință profundă, care ne îngrijorează. Nutrim speranța că autorul agresiv își va regăsi totuși pacea sufletească. Cât despre năravuri, ce-am mai putea comenta!”. □ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *Mormanul de instantanee*, romanul de debut al lui Tudor Lavric, *Necăsătorii* (Polirom, 2006). □ În aceeași rubrică Paul Aretzu scrie, în *Cartea anilor și a poeziei*, despre *55 de poeme* de Octavian Doclin (Ed. Modul P.H., Reșița, 2005).

□ În *Galaxia cărților*, Geo Vasile se ocupă de volumul de debut *Nu toată iarba e la fel* de Alain Gavriluțiu (Humanitas, 2005), în timp ce Valeria Manta-Tăicuțu prezintă volumul de versuri *Privilegiul giulgiului* de Emilian Marcu (Ed. Alfa, Iași, 2005). ■ Alexandru George, în *Opinii*, semnează eseu *Lecturi în comunism*, pe teme de istoriografie literară românească. □ Poezii semnate de Marius Marian Șolea și Vasile Ioan Ciutacu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă să publice *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Reprezentafia de adio* de Ion Crețu. ■ Ion Pachia Tatomiurescu publică partea a zecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* sunt inserate o serie de tablete ale scriitorului catalan Ramon Solsona, extrase din volumul *Cimitir de buzunar*, în curs de apariție. ■ În *Centenar Aurel Rău* semnează un articol de istorie literară dedicat revistei „*Viața Românească*”. Tot aici sunt anunțate și *Premiile Centenarului revistei „Viața Românească”*: Mihai Șora, Gh. Grigurcu, Maria-Ana Tupan, Aurel Rău, Andrei Oișteanu, Mihai Cimpoi, Florin Mihăilescu, Cassian Maria Spiridon. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodusă poezia *Muza* de Anna Ahmatova. □ Adrian Costache continuă *Din amintirile unui fost scriitor cu Dimineți pe rotile și...omagiile*. ■ În *Reacții* Ioan Suciuc scrie despre *Grizinele lui Agopian*, o tentativă de analiză a romanului *Fric*, axată în principal pe povestirea acțiunii. ■ În *Fonturi în fronturi*, Valentin Tașcu publică *Ce va zice, pe franțuzește, desigur*, Gallimard, comentariu al listei de editare selectate de Institutul Cultural Român ca recomandare de editare pentru editura Gallimard: „Dar ce se va fi întâmplat. Nimic altceva decât o treabă strict românească de gașcă, de alegere prin decimare de valori, așa cum suntem obișnuiți de decenii: un juriu care reușește performanța să «citească» în nici două luni de zile aproape 300 de cărți propuse, din care au ales fără să clipească 20. Minune!, când știm că la Prix Goncourt, de pildă, o echipă de critici de elită stau vreo 6 luni la Cannes, închiși în hotel, și abia prididesc să parcurgă volumele înaintate spre ei. [...] La fel, nu neg nici valoarea autorilor selectați, de fapt pe unii încă nu i-am citit (Petru Cimpoeșu, Filip Florian, Răzvan Petrescu și Florina Ilis), dimpotrivă, sunt un fan al lui Ion Mureșan, Ioan Es. Pop și al lui Ioan Groșan, îl respect și-l recunosc ca lider pe Nicolae Manolescu, îl iubesc în taină și de demult pe Mircea Ivănescu, îl invidiez pe Andrei Pleșu că este cel mai scilpitor spirit contemporan (mai ales că a dispărut Al. Paleologu), mă distrează inteligenta filozofie de cartier a lui Stelian Tănase (stăpân pe vocabula lui, ca și Mircea Dinescu), am admirat curajul Gabrielei Adameșteanu din romanul ei de acum peste două decenii, îmi place de pe când debuta cum se poartă încă tânărul Daniel Bănuțescu, nu mă mai exprim despre Mircea Cărtărescu, am spus-o, pentru că aștept să ia Premiul Nobel pentru literatură și să merg la aeroportul care-l va aduce din Scandinavia ca la Canossa). Despre dispăruți (M. Blecher, C. Noica, N. Steinhardt), desigur, numai bine, dar nu înțeleg ce caută pe o listă contemporană, cu atât mai mult cu cât ei sunt deja recunoscuți pe plan european, iar armânca Lena Constante, o adevărată Doamnă,

este deja premiată în spațiul limbii franceze. [...] Mă gândesc, deoarece probabil nu voi mai căuta vreodată sprijin la asemenea instituții nedrepte din ignorare (nu ignoranță) să cer repetarea jurizării, în alte condiții, asigurându-se măcar răsfoirea cărților propuse”.

20 aprilie

● [„Cultura”, nr. 18 (70)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează *Apărarea are cuvântul*, amplu comentariu la articolul lui Sorin Lavric, *Fețele Martei Petreu*, apărut în numărul 4/2006 al revistei „Idei în dialog”. Acesta „pune sub semnul întrebării onestitatea intelectuală a istoricilor și cercetătorilor care s-au ocupat critic de mișcarea legionară și de influența ei asupra intelectualității de dreapta din perioada interbelică”. Sunt semnalate și „paginile de jurnal” ale lui Eugen Barbu reproduse în numărul 2/2006 al revistei „Saeculum”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodusă poezia *Partidului* de George Lesnea. ■ În *Cultura Polemică* Teodora Dumitru se ocupă, în *Fețe-fețe*, tot de articolul lui Sorin Lavric, *Fețele Martei Petreu*, apărut în numărul 4/2006 al revistei „Idei în dialog”. Concluzia este că „argumentele prin care Sorin Lavric își construiește discursul contestatar au o validitate limitată, unele sunt falacioase, altele, de tipul demascării micului fals istoric, sunt corecte, dar niciunul nu periclitează radical cartea discutată”. ■ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele* Mircea Iorgulescu semnează *Complexul „Complexului” și „Muie Show”*, analiză a romanului lui Petre Barbu, (Polirom, 2005). „Un roman ce nu are cum fi, însă, pe gustul imbecililor de toate speciile, fie aceștia vioi, fie posaci, fie solemnii. Nu e un zglobiu roman cod, nu este nici unul câlțos și nu e nici împănat de considerațiuni care să probeze fumigena aderența autorului la cercul gânditorilor de nebuloase profunzimi. E o satiră întunecată și sfâșietoare. Gen greu”. □ Nicoleta Sălcudeanu, în *Rățoiri academice*, semnează o recenzie negativă la volumul lui Gheorghe Perian, *Despre Gala Galaction* (Ed. Limes, 2005). □ În *Cronica la zi*, Daniel Cristea-Enache semnează eseul *Românul priceput*, dedicat lui E. Lovinescu. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei* Eugen Simion întocmește o „fișă de dicționar” dedicată lui Petre Pandrea. ■ Andrei Terian publică o recenzie la romanul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* (C.R., 2006): „[...] dacă romanul de față nu reușește să atingă nivelul din «Cruciada copiilor», cauza o constituie erorile sale de proiectare și nu miza aparent redusă. Dar, una peste alta, «Cinci nori colorați pe cerul de răsărit» e o carte onorabilă, care confirmă talentul Florinei Ilis, o prozatoare a cărei evoluție merită urmărită și de aici înainte cu interes”. ■ Mihai Iovănel, în *Comme art. inc.*, scrie despre volumul de versuri al lui Claudiu Komartin, *Cercul domestic* (C.R., 2005): „«Cercul domestic» este înainte de toate o poză. Pixelii din poza de pe copertă sunt distribuiți în volum în concatenări mai mult sau mai puțin stabile: colo o sprânceană, colo o șuviță, dincolo tuleie. Identitatea de autor a lui Claudiu Komartin nu reușește să se autonomizeze față de această poză. Poemele ilustrează

poza (mă refer la aceasta ca la o instalație; ca la o punere în dispozitiv gramatical ce trădează, desigur, predispoziția «gramaticală» a poetului). [...] Pe scurt: Claudiu Komartin este un bun cititor de poezie, dar un producător infantil. Gustul lui a selectat o listă okay de poeți, pe care îi mimetizează destul de elegant și de fluent. Contribuția eului său la acest proces este pur biografică și deci anecdotică: e ca un japa care se pozează în fața unui dispozitiv istoric (monument, clădire, ruină etc.), fără a se integra prin asta aceluși dispozitiv. Ce rezultă? Un colaj în care mura lui Komartin (vorbesc la figurat) spânzură pe un corp care în mod evident nu-i aparține». □ În *Carne vie, carne moartă* Mihai Fulger semnează o recenzie negativă la romanul Liliane Corobca, *Un an în paradis* (C.R., 2005). □ În *Cultura Spectacolului*, Adriana Moca dedică o amplă cronică dramatică punerii în scenă a piesei *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett la Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu. ■ Dosarul acestui număr este intitulat *Limitele compromisului*. ■ Edgar Reichmann semnează aici un amplu studiu intitulat *Trădarea intelectualilor și alte trădări*. □ Ioan Lăcustă scrie partea a cincea a unui articol de istorie literară intitulat *1937-1939. În culisele Cenzurii*. □ În *Cultura Memoriei* Nicolae Gheran publică *La centenarul unui necunoscut*, text de istorie literară dedicat lui N.I. Herescu. □ În *Texte și contexte. Mic tratat de deontologie* Constantin Coroiu semnează o primă parte a analizei volumului lui Dorin Tudoran, *Absurdistan. O tragedie cu ieșire la mare* (Polirom, 2006). □ Cristina Balinte, în *Cei deosebiți*, scrie despre *Calendarul imbecililor* de Ermanno Cavazzoni (Humanitas, 2005). □ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* este publicat un text intitulat *Plagiat?* ce se referă la acuzele lansate de Marin Mincu în numerele 2 și 3/2006 ale revistei „Contemporanul” contra lui Ion Bogdan Lefter, definindu-l pe acesta ca pe „un plagiator abil care falsifică istoria literară”.

● **[„Dilema Veche”, nr. 16 (117)]** Editorialul lui Andrei Pleșu, pe teme politico-sociale, este intitulat *Note berlineze*. □ Andrei Codrescu semnează eseu *Afacerile noastre*. □ Șerban Foarță scrie poemul *Comparaison n'est pas raison*. □ Adrian Mihalache, în *Conducta de cultură*, îi dedică un articol lui Porter Anderson.

● **[„Observator cultural”, nr. [16-17] 317-318 (52)]** În *Informații*. *La zi* este publicată o notă despre organizarea celei de-a cincea ediții a Festivalului Internațional „Shakespeare”. „Festivalul aduce anul acesta o noutate: parteneriatul între Fundația «William Shakespeare», Teatrul Național «Marin Sorescu» din Craiova și Primăria Municipiului București, prin Centrul de Proiecte Culturale ArCuB. Astfel, o parte dintre prestigioasele producții ale companiilor invitate în perioada 25 aprilie – 4 mai la Festivalul Internațional «Shakespeare» vor fi prezente și pe scenele bucureștene. Pe 28 și 29 aprilie, la Teatrul Odeon, se va juca piesa *A douăsprezece noapte*, în regia lui Declan Donnellan, conducătorul trupei *Cheek by Jowl*, laureat al Premiului «Laurence Olivier». Teatrul «Oskaras Korsunovas», Vilnius, va prezenta, pe 2 și 3 mai, la Teatrul Odeon, *Visul unei nopți de vară*, în regia lui Oskaras Korsunovas, laureat al Premiului «Europa»

pentru teatru. Compania Ryutopia, Tokio, va prezenta, pe 3 și 4 mai, la Sala Izvor a Teatrului Bulandra, spectacolul *Poveste de iarnă*, montat de regizorul Yoshihiro Kurita”. ■ Se anunță debutul lui Octavian Paler ca dramaturg, pe 21 aprilie, pe scena teatrului «Andrei Mureșanu» din Sfântu Gheorghe, într-un spectacol semnat de regizorul Horațiu Mihaiu și intitulat *MaMaMagritte*. □ Alexandru Matei, în *Actualitate*, prezintă evenimentul ce a avut loc la Institutul francez din București, unde Editura EST, reprezentată de Samuel Tastet, a lansat trei volume – scrisori și pamflete – aparținând lui Jean-Louis Courier, „unul dintre cei mai reductibili pamfletari francezi din perioada Restaurăției post-napoleoniene”. □ Este reprodus un fragment din romanul *Zitul* de Tatiana Tolstaia, apărut în traducerea Luanei Schidu la Editura Curtea Veche, colecția „Byblos”, 2006. ■ Barbu Cioculescu, în *Istorie literară. Literatura română – o nouă istorie*, semnează o recenzie a primului volum al lui Henri Zalis, *O istorie condensată a literaturii române, 1880-2000* (Ed. Bibliotheca, Colecția „Eseu”, Târgoviște, 2005): „Specificând perioada 1880-2000, cartea se deschide asupra unei «minime precizări», unde se explică de ce nu a luat în cercetare anumite zone ale literaturii naționale: nimeni, la noi și în cercurile europene atrase de originalitate, nu simte ca urgentă invocarea literaturii de inspirație religioasă. Nici a literaturii venite din zona, respectabilă ca incipiență, a folclorului, ambele «protejate de instanța captivă a modelului descriptiv, disonant cu determinarea performanțelor speciale». Acestea fiind, probabil, cele de ordin estetic. [...] Paradoxal, nuanțările cele mai subtile pretind mari arcuri peste timp, iar dacă lectorul va observa lipsa din volum a unor importante nume scriitoricești, un «epilog provizoriu» îl va încunoștința că, în fapt, el parcurge numai primul tom al acestei condensate istorii literare, iar un al doilea tom, de patru sute de pagini, urmează. Revine că, oricât de condensată, literatura noastră nu se lasă parcursă pe mai puțin de opt sute de pagini. Criticul literar care va dori să-și spună cuvântul asupra tentativei zalisiene va trebui așadar să se înarmeze cu o doză de răbdare, înainte să-și enunțe ultimul cuvânt”. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Strategiile autosabotajului critic*, prezintă volumul lui Dan C. Mihăilescu, *Literatura română în postceaușism. II. Proza. Prezentul ca dezumanizare* (Polirom, colecția „Collegium”, 2006): „Textele lui Dan C. Mihăilescu poartă amprenta unei schizoidii congenitale care face farmecul acestui «personaj» derutant și în perpetuă derută. Criticul încearcă din răspuțeri să concilieze nostalgia istoricului literar cu aviditatea de nou a jurnalistului cultural, opțiunile estetului conservator cu conformismele cronicarului de întâmpinare care se vrea în avangardă, iubirea pentru valorile «tari», pentru tradiție, romanitate ș.a.m.d. cu tentația (neasumată ca atare) a «gândirii slabe», postistorice, transnaționale, relativizante, încrederea în valorile culturii individualismului cu nevoia de a se adapta la exigențele culturii de masă. D.C.M. intră pe rând, cu naturalețe, în toate aceste roluri, fără teama de a se contrazice, fără nicio ambiție de consecvență cu sine. E postmodernul perfect (nimic rău în asta) – în ciuda faptului că susține contrariul –, scrisul său evoluează sub semnul logicii incluzive a lui „și... și...”.

O dovadă suficient de clară: al doilea volum, cel mai recent, din tetralogia critică *Literatura română în postceaușism*. [...] Urme ale istoricului literar (reprimat de cronicarul D.C.M.) pot fi detectate și în cartea despre proza anilor postdecembriști. Grija pentru contextualizare, interesul pentru biografia autorului, pentru motivațiile literare și extraliterare care îl determină pe autor să scrie într-o manieră sau în alta, tentativele de clasificare, obsesia panoramei cuprinzătoare (chiar dacă în formă fragmentară, de *puzzle*) sunt semne («din alte vremi», vorba cronicarului) ale unei viziuni integratoare – melanj de istorie literară și de sociologie a literaturii – asupra fenomenului literar. [...] Discursul lui D.C.M. abundă în contradicții și inconsecvențe. Criticul nu se poate pune de acord cu sine nici măcar în privința a ceea ce înseamnă un Prozator. «Unitatea de măsură a Prozatorului e testiculul»; prozatorul adevărat e îndeosebi «balzacian». Criticul îi reproșează așadar lui Stelian Tănase că nu scrie «cinstit, balzacian». Dar asta după ce în cronică despre Villara arăta cu obidă ca românii valorizează în general romanul clasic, social, balzacian, în detrimentul construcțiilor rafinate, livrești, simbolice. Acuza la Gheorghe Crăciun și la alții tocmai estetismul pe care îl lauda în altă parte. Într-o primă instanță D.C.M. și se arată «ahotnic» (cu o vorbă care-i e foarte dragă) de scriitura prozastică gratuită, pentru ca mai târziu să-l observe entuziasmându-se în fața ego-grafiilor, a perspectivelor relativiste (ah! atât de incriminate de cronicar cu alte ocazii!), a «pitorescului cvasipatologic al observației» din texte ale unor tineri prozatori. [...] De la literatură, cronicarul trece cu dezinvoltură la considerații despre climatul social, economic și politic actual – manieră de captare a bunăvoinței publicului. Adăugirile interpretative sunt minime și nespectaculoase. D.C.M. se exersează cu succes în cronică-recomandare, nu în cronică-analiză. E străin totodată de critica de verdict. Diplomat, evită să se pronunțe tranșant. Sau pur și simplu nu se pricepe la evaluări. Altminteri nu ar miza pe «revelații» ca Octav Bozișan, Ioana Băețică, Florin Oncescu, Jolán Benedek, Mira Feticu sau Dima Bicleanu, pe care, e de presupus, viitorul nu-i va confirma. Ceea ce scrie cronicarul despre «autosabotajul narativ» al lui Ioan Lăcustă este valabil – culmea ironiei – pentru Dan C. Mihăilescu însuși, care își sabotează, prin exces de relativism, propriul discurs critic”. □ În *Studii culturale*, Florina Pîrjol semnează articolul *Sadism altermondialist sau masochism europeanist?*, o analiză a volumului lui Jean Baudrillard, *Societatea de consum, Mituri și structuri*, „traducere de Alexandru Matei, prefață de Ciprian Mihali” (Ed. comunicare.ro, 2005). ■ Alexandru Matei, în *Literatură. Muzicuța albă cânta prea încet*, publică o recenzie a volumului lui Răzvan Țupa, *Corpuri românești* (C.R., colecția „Poezie”, 2005): „Noutatea poeziciei lui Răzvan Țupa față de cele ale colegilor săi postmoderniști de inspirație optzecistă, ale neo-expresioniștilor moderniști și ale mizerabiliștilor contraculturali stă într-un aliaj de McLuhanism cu imagism. Nu e niciun rău în a nu fi revoltat, ba chiar, având în vedere aversele recente de cruzime textual-sexuală care au crescut la cote alarmante conținutul de umori al unor volume recente de poezie, e salutar. Dar reflecția cotidian-mediatică din

poemele lui Răzvan Țupa rămâne marginală, nu e metabolizată, pentru că organul poetic al poetului nu se hrănește cu armaggedonism pe filiera McLuhan-Baudrillard-Virilio-Fukuyama; nici cu acrimonie escatologică sau cu anxietate depresivă. Dimpotrivă, ceea ce afirmă cu prisosință poezia lui este o reconciliere prin semne (poetice) cu o lume de simulacre. Viziunea lui Țupa – pentru că poetul are într-adevăr viziune – este una a unei lumi în care fiecare obiect-*gadget* poartă urme ontologice. Dero nu poate scoate chiar și petele ontologice ale obiectelor care ne umplu existența – aceasta este vestea buna adusă de poezia lui Țupa. Pe ele, pe aceste pete, vine poezia să le culeagă și să le ducă la destinație patrimonializându-le, ca un mijloc magic de transport în comun. Michel de Certeau, citat undeva de poet, scrie în *Cultura la plural* că, în Grecia, mijloacele de transport se numesc metafore. [...] Are viziune, are talent, are caracter, are credință: lui Răzvan Țupa îi lipsește, din păcate, limpezimea. La vârsta la care nu mai poți fi iertat și încurajat ca tânără speranță, el trebuie să învețe nu numai să tematizeze firescul, nu numai să-l îndemne pe cititor să deschidă ochii pentru a primi pe retină frumusețea lumii vii, ci să scrie fresc. Lipsit de violență, «actul» său poetic poate rămâne doar fericita intenție a unui prea îndelung preludiviu”. □ Michael Hăulică, în *Science & Science Fiction. Eurocon 2006* face o trecere în revistă a celei de-a 28-a Convenții Europene de Science-fiction, eveniment ce a avut loc la Kiev. □ În *Literatură* Adina Dinițoiu semnează o recenzie a romanului lui Costel Baboș *Aș crede în Dumnezeu. Amintiri reinventate* (C.R., 2005), „un *Bildungsroman*, în fond, preocupat mai mult de «recuperarea» familiei destrămate decât de restituirea unei epoci sau a unei copilării în comunism (cu accentul pe al doilea termen). Ca și romanul *Băiușei*, scris de Filip și Matei Florian (Editura Polirom, 2006) – în raport cu care are temă comună, dar... un singur frate la apel –, copilăria este reparcursă nu pentru regimul comunist, ci pentru ea însăși. De fapt, pentru Costel Baboș însuși, pentru care scrisul se pare că are nu atât voluptăți estetice, cât efect terapeutic de exorcizare a lipsurilor și bățăilor din copilărie, primite de la tatăl bețiv, de evocare a imaginii mamei, fraților și a tuturor «actanților» din *Bildungsromanul* său”. ■ Igor Mocanu, în *Literatură*, scrie despre „*Tainele inimei*” sau *lectura palimpsest*, o recenzie a romanului lui Cristian Teodorescu, aflat la cea de-a doua ediție, *Tainele inimei* (C.R., 2005). Publicat inițial în 1987, acesta poate fi considerat „un roman în care consecințele suportate de personaje ne interesează mai mult decât cauzele lor. Am putea spune că structura romanului este construită după modelul manualelor de fizică sau de matematică în care, după ce îți este prezentată problema, la sfârșit într-un capitol separat ai cheia de rezolvare, însă metoda rămâne să o reconstruiești chiar tu. [...] De aici rezultă spectaculos-insolitul prozei lui Cristian Teodorescu: să poți vorbi de indivizi care fac parte dintr-un sistem și să ocolești nonșalant clișeele. Într-adevăr, personajele din «Tainele inimei» nu sunt niște tipuri bine conturate, cum erau cele ale lui Kogălniceanu. Fiecare personaj în parte, până și unul nesemnificativ, ca bragagiul Midat, de pildă, este imprevizibil. Nu știi care poate fi

atitudinea adecvată în legătură cu o întâmplare sau alta, ceea ce umanizează considerabil personajele și tensionează pe fir înalt desfășurarea acțiunii. Iată aici încă un paradox al prozei lui Cristian Teodorescu: să poți tensiona la maxim firul unei povestiri cu ajutorul notei autentice a faptului divers. [...] Kogălniceanu era prietenos, complice, își trata cititorul cu o camaraderie reverențioasă. Teodorescu descrie medical, rece, uneori fără menajamente. Proza lui Kogălniceanu era carameaua servită după suta de grame de lichior, cea a lui Teodorescu are efectul murăturii servite a doua zi după beția cu spirt medicinal a regimului. Kogălniceanu vorbește despre avânt cultural, evoluție și progres, Teodorescu despre degradare, involuție, accident. Kogălniceanu creează «eroi principali», Teodorescu descrie «povești» auzite de la «persoane de bună condiție». Kogălniceanu prevestește *la belle époque*, Teodorescu tocmai dă jos de pe șevalet, pentru a fi expusă în galeria secolului, pânza despre *la mauvaise époque*. «Tainele inimei» în varianta Kogălniceanu sărbătoresc, ale lui Teodorescu abhoră. Așa încât efectul provocat de cel din urmă este unul homeopatic, necesar, cathartic”. □ Michael Finkenthal semnează un eseu intitulat *Talanții Iscarionului și cântecul cocoșului intelectual*, în care se fac trimiteri la romanul lui Nikos Kazantzakis, *Ultima tentație a lui Isus Hristos*. ■ Monica Spiridon publică prima parte a eseului *Inventând Europa – identități și frontiere*, o încercare de analiză a modului în care studiile culturale recente abordează fenomenologia spațială. „O astfel de orientare își revendică un obiect de studiu pe care, în lipsă de altceva mai bun, îl putem numi teritorialitate culturală – mai precis, un spațiu a cărui percepție este filtrată de normele și de convențiile culturale active în diverse comunități. Virajul în discuție merge mână în mână cu colportajul cultural intensiv de termeni precum loc, amplasament, peisaj, regiune, topografie, limită, frontieră etc. În aceeași serie se înscrie și noțiunea de toponimie lansată anterior de Gaston Bachelard pentru a sublinia dimensiunea trăită a spațiului și raporturile insului cu el. [...] Dicționarele de geografie culturală, în vogă azi, definesc frontierele drept structuri spațiale elementare, cu funcție de discontinuitate geopolitică și de marcaj, de reper, operând în trei registre: real, simbolic și imaginar. Simbolicul se referă la apartenența la o comunitate ancorată într-un teritoriu propriu și trimite, deci, la identitate. Antropologii insistă asupra rolului fondator al simbolicului în instituirea de identități colective sau individuale prin intermediul unor delimitări. Imaginarul conotează de regulă relația cu Celălalt și deci cu Sine însuși, cu propria istorie, cu miturile fondatoare sau destructive. [...] Națiunile periferice s-au lansat în căutarea unor tactici apte să le facă recunoscute și acceptate ca membre de drept ale prestigioasei familii europene. Obsesia statutului lor liminal a fost sursa unui anumit bovarism geopolitic (cum îl numea inspirat Sorin Antohi) – o preocupare pentru modelele occidentale cele mai diverse și o tendință de a proiecta topografiai citadine fantasmatiche compensatoare.” □ Dan Lungu, în *Internațional. Scrisori pariziene*, semnează eseu *Cu Nicolas, despre birocratizarea scriitorului*. □ În *Un cavalier al scriiturii*, Ed Pastenague îi dedică un portret lui Eric Chevillard.

□ Radu Țuculescu, în *Arte. Teatru*, semnează, cu titlul *De trei ori Teatrul Municipal*, o cronică dramatică a piesei *Scaunele* de Eugen Ionescu. □ Oltița Cântec semnează cronică teatrală la *Sfârșitul lumii se amână* de Ștefan Mitroi, pusă în scenă la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași. □ În *On-line. Multimedia. Carte nouă la LiterNet* este reprodus un fragment din recenziile Ilincăi Bernea la volumul lui Matei Ghighiu, *Sala de așteptare*. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere din „Literaturen”, „Le monde des livres”, „Le Nouvel Observateur” și „Lire”. ■ Suplimentul acestui număr este dedicat scriitorilor germani din România: „Scriitorii germani originari din România, cei mai mulți dintre ei stabiliți în Republica Federală (cu excepțiile notabile, prezente și în paginile ce urmează, ale lui Eginald Schlattner și Joachim Wittstock), par mai degrabă «uitați» de literatura română. Puțin traduși, puțin mediatizați în presa culturală (aici excepția ar putea fi Herta Müller), scriitorii în cauză au voci diverse și expresive, vieți tulburate și tulburătoare, contribuții marcante în cadrul literaturii germane. În plus, dincolo de orice considerente teoretizante despre literatura căreia îi aparțin, poezii și prozatorii despre care este vorba în suplimentul de față (ce va fi urmat de unul cu texte literare propriu-zise, poezii) au legături strânse cu literatura română. Ceea ce Georg Aeschl remarca despre Hodjak și Söllner, și anume că pe cei doi «îi leagă mult mai multe relații freactice», poate fi extins la relațiile existente între toți acești scriitori ori la relațiile literaturii lor cu literatura română. Ceea ce revista «Observator cultural» încearcă practic să facă prin aceste două suplimente este să atragă atenția asupra unei literaturi prea puțin băgată în seamă la noi, cu toate valențele ei estetice și sociale. [...] Miza este așadar de a (re)trezi interesul pentru o literatură care, în ciuda faptului că se exprimă într-o limbă străină, este foarte importantă pentru spațiul cultural românesc. Sunt texte diferite ca factură și ca stil, texte care, puse laolaltă, pot da o imagine la scară micro a ceea ce înseamnă toți acești scriitori atât în sine, cât și raportați la peisajul cultural românesc ori german. Scriitorii cu o identitate culturală extrem de complexă prin însăși natura lor. Nu are în fond nicio importanță dacă sunt «ai noștri» sau «ai lor». A-i introduce în dicționare și a-i traduce cu mai mult zel ar arăta că-i respectăm, căci merită într-adevăr aprecierea noastră, la fel de mult ca și scriitorii români care au ales să scrie în alte limbi”. □ Gerhardt Csejka semnează *Singuri pe piața liberă – autori interculturali, nemți din România*. Acesta discută despre publicarea ediției de opere a lui Oskar Pastior la editura Hanser din München. □ Daniel Vighi rememorează o serie de *Amintiri cu Aktionsgruppe Banat*. □ Stefan Sienerth scrie, în *Pe povârnișurile lingvistice ale copilăriei*, despre scriitorul transilvănean Erwin Wittstock. □ Cristian Cercel, în *Mărturisirea crepusculului. Două Bildungsromane cu semn schimbat*, prezintă cele două romane ale lui Eginald Schlattner, apărute la Humanitas, *Cocoșul decapitat* și *Mănușile roșii*. ■ În *Cărțile „pline” și cerul „gol”* se regăsește un dialog între Richard Wagner și Rodica Binder. Scriitorul german se referă la diferența experiențelor literare ale Estului față de Vest („Mulți dintre colegii lor occidentali au fost ori au rămas

comuniști de salon, perorând și astăzi despre «dreptate socială», «pace mondială», «înțelegere pentru alte popoare sau culturi» sau împotriva «imperialismului american» ori a «pericolului mondializării» – toate acestea sub semnul fatalului imperativ al «corectitudinii politice», ceea ce nu este altceva decât autocenzură. Scriitorul emigrat din Est vorbește mai degrabă despre «libertate individuală». Cine a trăit în comunism știe să prețuiască libertatea de opinie și este mai circumspect față de cererile agresive pentru respectarea unor dogme, argumentate din punct de vedere religios, fundamentalist, islamist. Unul din cele mai importante principii ale culturii europene este, cred eu, vocația ei critică. Aceasta presupune o societate secularizată, care astăzi în Occident este subminată vizibil de un concept relativist de «multiculturalism». Faptul că Europa are valori care merită să fie apărate a rămas, pentru mulți intelectuali occidentali, marginal.”), pentru a trece mai apoi la o amplă detaliere a activității grupului Aktionsgruppe Banat. ■ Nora Iuga semnează un eseu despre Herta Müller intitulat *Securitatea-plămân, Securitatea-ficat, sfâșietor, dureros, continuu*. □ Oskar Pastior semnează un *Text autobiografic*. □ Georg Aeschel scrie, în *Încet mă preschimb într-un altfel de străin*, despre literatura germană din Ardeal și Banat și, în speță, despre romanul lui Franz Hodjak, *Pietre de hotar*.

21 aprilie

• [„**Revista 22**”, nr. [16] (841)] Valentin Dumitrescu semnează o cronică dramatică a piesei *Cum gândește Amy* de David Hare, pusă în scenă la Teatrul Mic. ■ În *Insomnia imaginației* Tania Radu semnează o recenzie a romanului lui Dan Stanca, *Mut* (C.R., 2006): „*Mut* e un român răscolitor, care ar fi trebuit să se încheie însă undeva spre 200 de pagini. Un roman-sповедanie – mântuirea imposibilă prin confesare fiind adevărată tema recurentă la Dan Stanca. [...] Dan Stanca ficționează teribil în fiecare carte, inventând mereu pe aceeași canava de interogații metafizice. În mod ciudat, apetitul lui pentru construcții epice epatante pare asigurat pentru multă vreme de un combustibil nematerial: insomnia imaginației”. □ Laurențiu Brătan prezintă ecranizarea romanului Ceciliei Ștefănescu, *Legături bolnăvicioase*, în regia lui Tudor Giurgiu. □ Iuliu Diclescu, în *Români și tentația „largului” francofon*, comentează, într-un context mai larg, punerea în scenă, la Paris, a piesei *Manole ou le don de l’amour (Manole sau darul iubirii)*, de către Teatrul Național din Târgu Mureș, cu mențiunea că „piesa a avut la bază atât legenda populară orală, cât și *Meșterul Manole* al lui Lucian Blaga”.

• [„**România literară**”, nr. 16] Sunt anunțate nominalizările la Premiile Uniunii Scriitorilor pe 2005. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Funambulism critic*, Tudorel Urian prezintă volumul de recenzii al Nicoletei Sălcudeanu, *Pasiențe* (Ed. Fundației Culturale Ideea Europeană, 2005): „La prima vedere, recenziile Nicoletei Sălcudeanu sunt, precum noul roman francez, interesante mai mult prin cum se spune decât prin ce se spune. Stilul pare să ia fața ideii, arabescurile condeiului ecranează, până la un punct, conținutul. Cronicara a

deprins și practică fără ostentare mersul pe sârma limbajului. Scrisul său este o continuă emisie feerică de baloane de săpun care se ating în aer, se sparg voluptuos, dar sunt instantaneu înlocuite de altele. Jargonul științific, limbajul doct, prețios, al simpoziunilor și lucrărilor academice de teorie și critică literară, stilul *cool* și dezinhibarea verbală ale băieților de cartier, metaforele împrumutate de la «vecina mea», poeta, locurile comune ale criticii literare și cele ale tot mai acaparantului univers mass-media sunt precum notele unui xilofon pe care autoarea le izbește fără încetare pentru a obține, în final, melodia dorită. Niciun moment de relaxare, nicio platformă de tras sufletul nu întrerupe acest funambulism stilistic. Mereu în formă, niciodată melancolică, depresivă, sau îngândurată, Nicoleta Sălcudeanu își face de fiecare dată apariția pe scena literaturii cu aplombul machist al unei vedete de cabaret care știe cum să își pună la picioare întreaga suflare din sală. [...] *Pasiențe* este o carte în care sunt puse sub lupă stilul și ideile mediatorilor realității (literare). Este vorba în primul rând de criticii literari, mai vechi și mai noi, dar și de așa-ziii analiști și polemisti politici. Altfel spus, o analiză a filtrelor literaturii”. ■ În *Critică literară, O carte pe săptămână: Fantezie fără limite*, Alex. Ștefănescu scrie despre romanul *Zogru* de Doina Ruști (Polirom, 2006), despre care afirmă că „este cel mai fantezist roman care s-a publicat la noi în ultimii ani. Seamănă, prin inventivitate epică și prin amestecarea dezinvoltă a epocilor istorice, cu un roman al lui Platon Pardău, *Minunata poveste a dragostei preafericților regi Ulise și Penelopa*, scris sub influența lui Alvaro Cunqueiro. În *Zogru* există însă în plus un realism fulgurant și un fior horror care nu-l lasă pe cititor să trateze totul ca pe un simplu joc literar. [...] Inteligentă, inventivă, tinzând să schimbe repede, nervos registrul narativ, dintr-un fel de nerăbdare de ființă răsfățată, Doina Ruști face o (nouă) demonstrație de virtuozitate stilistică, dar ratează (iar) ocazia de a scrie un mare roman, cum numai ea (și încă doi-trei prozatori de azi) ar putea scrie”. ■ În aceeași rubrică sunt publicate, de către Cosmin Ciotloș, două recenzii: una la volumul de debut al Elenei Brădișteanu, *Kairós – jurnalul unei femei* (Ed. Măiastra, 2006), a cărui prefață este semnată de Gh. Grigurcu și una la monografia dedicată lui Ion Barbu de către Andrei Bodiu (Ed. Aula, 2006). □ În *Literatură* Robert Șerban publică o serie de poezii, printre care *O mică întâmplare, Un semn, Noua decorație* ș.a. □ În *Literatură, Carnet* Val Gheorghiu publică o tabletă intitulată *Frivolitatea – păcat și tentație*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Sfâșiat de umbra unui inger*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache oferă câteva detalii despre volumul lui N. Steinhardt, apărut, în anii ‘30, sub pseudonimul Antistihus, *În genul tinerilor...* ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache, sub titlul *Baroniada*, publică o amplă prezentare defavorabilă a volumului lui Mircea Cărtărescu, *Baroane!* (Humanitas, 2005): „Lipsit, în bună măsură, de realism, slab sau deloc documentat asupra straturilor umane ce compun lumea autohtonă, pe care totuși ambiționează să le descrie, autorul desenează România de azi într-un mod cvasi-caricatural. [...] *Baroniada* pe care o denunță, justițiar, articlerul,

găsind putreziciuni în instituții și foruri, clase sociale, mentalități naționale, și apărându-se cu teza că ziaristul trebuie să descopere răul din viața unei comunități, își ratează astfel obiectivele, ca și majoritatea efectelor stilistice. Nu o răsturnare de regim a schimbat sau va schimba felul de a fi și a reacționa al lui Mircea Cărtărescu, cel care mănâncă la București «pâinea amară a exilului» și care își descoperă vocația civică în urma unui telefon de la Marius Tucă. Un lucru este cert: în bogata bibliografie a acestui important scriitor român contemporan, *Baroane!* se instalează, confortabil, pe treapta cea mai de jos”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie *Iarăși despre Caragiale*, prezentând volumul lui Vasile Gocea, *Oftalmologia sau ochelarii lui Nenea Iancu* (Ed. Grinta, 2002). ■ În *Istorie literară*, sub titlul *Dresura de fantasmă*, Ion Simuș se ocupă de volumul lui Dumitru Țepeneag, *Cuvântul nisiparniță* (Editura Universității de Vest, Timișoara, 2005). Cu ocazia colocviului organizat de către Facultatea de Litere din Timișoara, prin Catedra de Limbi Romanice și Centrul de Studii Francofone din cadrul ei, cu tema Dumitru Țepeneag și cu participarea autorului, „a fost lansată o nouă ediție a volumului *Cuvântul nisiparniță*, despre care au vorbit, alături de autor, Ileana Oancea, Robert Șerban și Adrian Bodnaru. Un atelier de traducere a făcut o sesiune specială, cu participarea celor inițiați în domeniu (profesori, traducători) sau în curs de inițiere (studenți), propunând mai multe variante ale experienței de traducere: autotraducerea autorului din incipitul romanului *Pigeon vole*; retroversiunea unor fragmente din versiunea franceză a romanului *Maramureș*; traduceri succesive, repetate de alți traducători, și compararea traducerilor etc. O activitate profitabilă, fără îndoială, în procesul profesionalizării actului de traducere ca inițiere pentru cei aflați la început de drum. S-a putut constata pe viu în ce măsură «traducerea omoară» un text sau îl înstrăinează pe autor de propria operă transpusă într-o altă limbă, experiență traumatizantă pe care a invocat-o Dumitru Țepeneag, la modul explicit, în *Cuvântul nisiparniță*”. În încheiere se constată că „prozatorul e clovnul propriului trecut, orice ar face. Există soluții de a masca această fatalitate: dresura de fantasmă sub forma arbitrariului controlat al imaginarului, adică sub forma unei textualizări a onirismului. Visul e un circ al fantasmelor, iar prozatorul e dresorul lor, victorios în urma unui proces îndelungat de îmblânzire. Dominarea propriilor fantasmă trebuia să treacă prin purgatoriul altei limbi, care sună mai autoritar, dar nu perfect inhibitoriu. Fantasmăle nu trebuie distruse, ci convertite. Deci, la care comandă răspunde ficțiunea, de care ascultă: nisiparniță, clepsidră sau sablier? Deși sinonime, fiecare creează alt text, altă reacție, alte fantasmă, altă ficțiune, deci altă literatură”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică „*Na-vă Europa...*”. □ În *Dialog electronic* este reproducă o amplă convorbire între Leon Volovici și Virgil Duda, tema fiind „prezența în librării și în paginile revistelor literare din România a unor scriitori români (sau «de limbă română») stabiliți în Israel”. □ Este publicată a doua parte a calendarului literar al lunii aprilie. □ În *Genealogie* Mihai Sorin Rădulescu se ocupă de *Familia Nicolae Cartoian*. ■ În *Literatură, Cronica*

optimistei, Ioana Pârvulescu publică a doua parte din 1927 – *an de grație și dizgrație*, prezentând pe larg, în formă calendaristică, evenimentele culturale ale acestui an în România: activitatea de la „Sburătorul” lui E. Lovinescu, articolele lui M. Eliade împotriva lui T. Arghezi, plecarea la Paris a lui L. Rebreanu ș.a. □ În *Arte, Teatru: Când bate Mistralul*, Marina Constantinescu oferă detalii despre Festivalul de la Avignon. □ În *Interviurile „României literare”*, sunt publicate cele două dialoguri realizate de Doina Jela cu Vladimir Sorokin, al cărui roman, *Gheața*, a fost recent publicat la Editura Curtea Veche, iar celălalt cu Denisa Fejes, traducătoarea romanului. □ În *Meridiane*, Matei Alexandru publică eseu *Declinul prozei franceze*. □ În *Bref* se dau detalii despre *Anul Senghor*. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, publică o notiță despre sărbătorirea centenarului revistei „Viața Românească”. □ Tot aici, cu titlul *În intimitatea lui Eugen Barbu*, se discută apariția unor extrase de jurnal în numărul 2/2006 al revistei „Saeculum” din Focșani. □ Se anunță apariția unei noi reviste a Facultății de Litere din București, intitulată „Eliterebelle”, numărul 1 având ca temă obscenitatea.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [16] 72]** Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul 22 decembrie. □ Doris Mironescu, în *La pas, prin Eternitate*, semnează un eseu în care este urmărită tema cimitirului în lirica românească. □ Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă romanul lui Graham Greene, *Brighton Rock*, „traducere din limba engleză de Andrei Gorzo” (Polirom, 2006). □ În *Semnal* apare o notă de prezentare a volumului lui Jorge Luis Borges, *Cartea de nisip. Proză completă 2*, „traduceri și note de Cristina Hăulică și Andrei Ionescu, prezentări și ediție îngrijită de Andrei Ionescu” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XX)*. ■ Notă de prezentare a romanului *Animalul inimii* de Herta Müller, ediția a II-a, traducere de Nora Iuga (Polirom, colecția „Fiction Ltd”): „«Fiecare carte a acestei scriitoare germane născută în Banatul românesc, indiferent de genul abordat, poartă amprenta terorii secrete care nu poate fi ștersă din memoria ei. În cărțile Hertei Müller, Securitatea nu este doar o instituție represivă, ea îmbracă toate aspectele răului uman: de la umilință și hărțuire până la frică, tortură și moarte. De aceea, dialogurile ei cu Securitatea nu se limitează la obișnuitele anchete care apar ca trase la indigo în majoritatea cărților pe această temă. La Herta Müller răul se arată ca o premoniție în fiecare detaliu al lumii înconjurătoare: sunt mesaje secrete în plante, în obiecte, în ritualurile zilei, graiuri ascunse pe care numai ea le știe și de aceea textul însuși pulsează de senzori care semnalizează alarma. Cea mai complexă și mai completă carte a Hertei Müller este în acest sens *Animalul inimii*, o carte care te învață să rezisti, să te salvezi, să trăiești.» (Nora Iuga)”. □ Notă de prezentare a volumului de nuvele *Anul negru. Concurs de frumusețe masculină la Stâncile Blestemate*, „traducere din limba albaneză, postfață și note de Marius Dobrescu (Polirom). ■ Dosarul acestui număr, realizat de Ana-Maria Onisei, este intitulat *Deontologia criticului literar*. ■ Carmen Mușat semnează aici *O judecată critică*

tranzantă nu exclude comentariul nuanțat și notează: „Critica literară este, astăzi, la fel de necesară ca și până acum și cred că multiplicarea instanțelor critice ar trebui salutată, și nu deplânsă ca dispariție a Autorității critice, unice și absolute. În opinia mea, primul și cel mai important principiu al codului deontologic al criticului literar trebuie să fie onestitatea. Un critic autentic – asta înseamnă: competent, erudit și cu o intuiție a valorii probată în timp – nu-și poate permite să scrie din rațiuni exterioare profesiei lui, cu alte cuvinte nu se poate prostitua, scriind «la comandă», pentru a face servicii sau, dimpotrivă, deservicii lui X sau lui Y. Nici «amorul din prieteșug» și nici resentimentele nu se pot substitui argumentelor, în absența cărora judecata de valoare este sortită deriziunii și, finalmente, coșului de gunoi al istoriei literaturii”. În opinia sa „criticul este, în egală măsură, un mediator, o interfață – între operă și cititor –, dar și un creator în adevăratul sens al cuvântului. El nu trebuie să uite că, citind o carte, o face nu doar pentru sine, ci și pentru ceilalți. Există totuși o diferență importantă între cronica de întimpinare și studiul critic: dacă prima trebuie să semnaleze ceea ce merită citit și să distingă convingător între valoare și non-valoare, cel de-al doilea trebuie să recreeze opera dintr-o perspectivă subiectivă, s-o introducă într-o structură intertextuală semnificativă, să o investească, de fapt, cu valoare de circulație. Rolul criticului este așadar esențial pentru că, în avalanșa de titluri care apar, vocea lui trebuie să selecteze și să ofere argumente solide pentru modul în care a operat o astfel de selecție”. ■ Luminița Marcu scrie despre „*Political correctness*” în critică. *Ne-am obișnuit să dăm o dimensiune megalomaniacă criticii*. În opinia sa „un critic nu triază între valoare și nonvaloare, dar noi ne-am obișnuit să vorbim în termeni bombastici și să dăm o dimensiune megalomaniacă criticii. Un critic citește în felul lui, interesant sau nu, comprehensiv sau nu, în contra direcției sau în direcția principală, o carte. El face o lectură publică, asta e tot. În România trebuie să-și asume, tocmai pentru că face ceva public, faptul că i se va răspunde, din varii motive, într-un fel care amintește de epoca de piatră. Cu isterii, cu victimizări, i se va reproșa că cutare s-a îmbolnăvit din cauza lui, i se va aminti că nu e decât o domnișoară cu cârlionți, i se vor face complimente în registru fizic, tocmai ca nu cumva să-și imagineze că are și ceva de spus la masa înțelepților, i se vor pune piedici de toate felurile, la locul de muncă, eventual. Și multe alte lucruri foarte drăguțe. Dar lui îi rămâne întotdeauna plăcerea meseriei, plăcerea scrisului și a cititului, dacă le-a avut vreodată. Și un pic de notorietate, care, dacă nu suntem ipocriți, recunoaștem că nu face rău la nimeni”. □ Doris Mironescu își exprimă opiniile în *Tatăl nostru, Polonius*, în timp ce C. Rogozanu comentează pe acest subiect în *Două reguli personale*. ■ Marius Chivu, în *Criticul din „underground”-ul receptării*, afirmă: „În mod ideal, un critic literar ar trebui să scrie cât mai simplu și să-și exprime clar ideile, să aibă o gândire mai degrabă concretă decât abstractă, să judece opera predominant estetic, să fie sincer, hotărât și independent în opinii, să accepte însă că judecata lui nu e infailibilă și nici singura, că verdictul obiectiv asupra unei opere se găsește numai la confluența

mai multor subiectivități critice, prin urmare să nu-i fie teamă să fie personal, dar nici să nu caute – cu riscul oricărei ipoteze – să fie în dezacord cu precedența, să adevceze textului discursul critic; să nu suprainterpreteze de dragul tentației și gloriei diferenței, să fie indulgent cu prudență, să nu fie narcisist (*y compris* manierist, teoretizant, pamfletar) și să nu uite că scrie, în fond, pentru un potențial cititor care trebuie sedus, convins să citească ce merită sau, dimpotrivă, descurajat să-și piardă timpul cu cărți mediocre; prin urmare, să nu-și piardă capacitatea de admirație – nimic nu e mai plictisitor decât un critic încrâncenat, care nu mai știe să admire”. □ Pentru Tudorel Urian criticul literar este „*Un simplu companion al publicului în actul lecturii*”: „Criticul trebuie să evite o prea mare prietenie cu scriitorii despre care scrie. Situația ideală a criticului este aceea de a citi texte, fără să știe cine este autorul lor. Atunci judecata de valoare este complet liberă. Cu cât persoana autorului îi este mai apropiată, cu atât scad șansele unei judecăți obiective. Fiecare critic se gândește cu groază (sau, după caz, cu bucurie?) la întâlnirea cu autorul despre care tocmai a scris. O presiune apasă întotdeauna asupra sa, chiar dacă puțini o recunosc, iar unii nici măcar nu sunt conștienți de acest lucru. În celălalt sens, un critic nu trebuie să omită niciodată din comentariul său judecata de valoare. În ea stă însăși menirea criticii literare”. ■ În *Teatrul la rotisor* Mihaela Michailov semnează o cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *L'Histoire du Communisme racontée aux malades mentaux*, pusă în scenă, la Paris, de către Compagnie Ecran Total.

22 aprilie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [16] (815)] Bogdan Crețu, în *Elena Vlădăreanu: poezia crizei*, prezintă volumul acesteia, *europa. zece cântece funebre*, apărut la editura Cartea Românească: „Dăm de aceeași autenticitate ce se întemeiază în primul rând pe consemnarea hiperrealistă, dar și polemică, a unor amănunte tabuizate îndeobște, ce țin de intimitatea proprie, dar și de exorcizarea unui acut sentiment de angoasă, specific, se înțelege din tonalitatea «misionară» a unor versuri, întregii generații, în numele căreia poeta simte nevoia să se exprime. [...] Pentru cine este dispus să intre în jocul autoarei, corelația dintre cele două ipostaze morbide ale celei mai crude dintre experiențele omenescului salvează textul din ghearele vulgarității. Altfel este evident că totul se vrea o răscumpărare, o revoltă împotriva unui prezent castrant, care găzduiește între pliurile sale suficiente mostre de mizerie morală, pentru ca radiografierea unor amănunte triviale, la limita scabrosului să pară dulci naivități”. □ În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu scrie, în *Padișahul întregii melancolii. Din reveriile alchimistului abstractor*, despre volumul de versuri al lui Mihai Ursachi, *Benedictus* (Ed. Compania, 2002). □ Teodor Vărgolici, în *Contribuții la exegeza lui Panait Istrati*, prezintă volumul Mariei Cogălniceanu, *Panait Istrati: tentația și ghimpia libertății* (Ed. Ex Libris, Brăila, 2005). □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu tentă memorialistică intitulat *Don Quijote*

și *Sancho Panza*, tot cu trimitere la Andrei Pleșu. □ Cristina Rusiecki, în *O seară tihnită de teatru*, semnează o cronică dramatică a piesei *Doi pe un balansoar* de William Gibson, pusă în scenă la Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov.

26 aprilie

● [„**Luceafărul**”, nr. 16 (740)] Caius Traian Dragomir scrie despre „*Viața Românească*” – un secol de existență. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *Versiuni postdecembriste*, romanul lui Eugen Uricaru, *Supunerea* (C.R., 2006): „Cu toate ciudățeniile lui, romanul are o mare calitate: cu cele 450 de pagini ale sale și cu construcția tip cercuri concentrice, unde aceeași secvență este întoarsă, sucită și răsucită pe toate fețele, are puține șanse de a ajunge pe mâna cititorilor tineri. Care cititori tineri, în permanentă criza de timp, vor rata în chip binecuvântat dulcea otravă a paginilor domnului Eugen Uricaru”. □ În aceeași rubrică Barbu Cioculescu prezintă volumul de nuvele al lui Stelian Tăbăraș, *O să ne mai vedem* (Editura Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005). □ În *Galaxia cărților* Ana Dobrotă recenzează volumul de evocări *Unde au dispărut minotaurii?* de Marin Codreanu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005, ed. a II-a). ■ În *Opinii* este reprodus discursul lui Nicolae Manolescu la sărbătorirea Centenarului revistei „*Viața Românească*”. □ Sunt publicate poeziile semnate de Florentin Palaghia. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă să publice *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Unicela Temnic* de Mircea Ioan Casimcea. □ Ana Dobre, în *Eseu*, semnează un studiu despre *Poezia românească în anii '50*. □ Selecție lirică semnată Ioana Geacăr. ■ Ion Pachia Tatomirescu publică partea a unsprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Metempsihoză* de Veronika Dreichlinger, traducere de Despina Naghi. □ Liviu Pană, în *Mapamond*, scrie despre Panait Istrati. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodusă poezia *De Paști: Inscricție pe un ou* de Eduard Mörike. □ Alina Boboc, în *Thalia. Coup de théâtre... à Bucarest*, prezintă cea de-a treia ediție a Festivalului de Teatru Francophon ce s-a desfășurat în perioada 2-12 aprilie, la București. □ Valentin Tașcu, în *Reacții*, semnează (*Ne*), „privitor ca la teatru, comentariu pe marginea proiectelor teatrale AFCN al Institutului Cultural Român. □ Este publicată lista de *Nominalizări pentru Premiile Uniunii Scriitorilor pe 2005*. „Juriul alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), întrunit în ședința din 14 aprilie a.c., a stabilit prin vot următoarele nominalizări: Proză: Virgil Duda, *Despărțirea de Ierusalim*, Editura Albatros; Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească; Ioan Lăcustă, *După vânzare*, Editura Curtea Veche; Dan Perșa, *Războiul ascuns*, Editura Albatros; Gheorghe Schwartz, *Axa lumii*, Editura Polirom. Poezie: Emil Brumar, *Submarinul erotic*, Editura Cartea Românească; Aurel Pantea, *Negru pe negru*, Editura Casa Cărții de Știință Cluj; Dan Sociu, *cântece eXcesive*,

Editura Polirom; Octavian Soviany, *Scrisori din Arcadia*, Editura Paralela 45; Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*, Editura Brumar. Critică. Istorie literară. Eseu: Andrei Cornea, *Când Socrate nu are dreptate*, Editura Humanitas; Dora Mezdrea, *Nae Ionescu. Biografia*, Editura Istros-Muzeul Brăilei; Ion Mircea, *Ocolul pământului în 80 de poeme*, Editura Fund. PRO; Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*, Editura Humanitas; Nicoleta Sălcudeanu, *Pasiențe*, Editura Ideea europeană. Dramaturgie: Mircea Daneliuc, *Femei în gips*, Editura Curtea Veche; Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat*, Editura MLR; Paul Vinicius, *Colonia Grafitti*, Editura MLR; Traduceri din literatura universală: Mihai Cantuniaru – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică*, Editura Polirom; Mioara Caragea – José Saramago, *Eseu despre orbire*, Editura Polirom; Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*, Editura Humanitas, Ileana Scipione – J.L. Borges, A.B. Casares. *Cărți scrise în doi*, Editura Polirom; Luminița Voina-Răuț – Mario Vargas Llosa, *Adevărul minciunilor*, Humanitas; Debut: GrațIELa Benga, *Mircea Eliade. Căderea în istorie*, Editura Hestia; Bogdan Crețu, *Arpegii critice*, Editura Univ. „Al. I. Cuza”, Iași; Filip Florian, *Degete mici*, Editura Polirom; Tudor Lavric, *Draculalund*, Editura DominoR; Andra Rotaru, *Într-un pat sub cearșaful alb*, Editura Vinea. Premii speciale: Vasile Gârneț, *Intelectualul ca diversiune*, Editura Polirom; Eugen Istodor, *Viețășii de pe Rahova*, Editura Polirom; Mircea Mihăieș, *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen* cu 32 de poeme traduse de Mircea Cărtărescu, Editura Polirom; Alex. Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*, Editura Mașina de Scris; D. Vatamaniuc, *Tudor Arghezi, Biobibliografie*, Editura ICR”. ■ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suciu îl critică pe acad. Eugen Simion în *Un „nemuritor” încrămănit în proiect*, afirmând că „dacă înainte de 1989 era greu, dacă nu imposibil să ai o gândire liberală declarată public, este uimitor și de neînțeles ca după anul 1990 să nu te mai oblige nimeni și totuși să ai concepții etatiste, centraliste și conservator – socialiste – dacă se poate spune astfel. Este normal ca un om de cultură să respire și să se miște firesc într-un climat de libertate și deschidere, și nu să încrămenească în ideologii de tipul celor întinătoare ale socialismului (gen Ion Iliescu). Eugen Simion a fost opt ani președinte al Academiei Române și era cât p-aci să mai candideze încă odată”.

27 aprilie

● [„Cultura”, nr. 19 (71)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează *Cursa cu obstacole*, comentariu pe marginea textului *Extraordinara aventură a unei ediții I* de Ion Vlad, dedicată ediției Rebreanu a lui Nicolae Gheran, apărut în numărul 3/2006 al revistei „Apostrof”. În aceeași rubrică se regăsește și o prezentare a revistei „Atitudini”. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodusă poezia *Primăvara de Gheorghe Tăutu*. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele* Mircea Iorgulescu scrie despre *Dictionnaire égoïste de la littérature française* de Charles Dantzig (Grasset, 2005). □ Daniel Cristea-Enache discută despre *Groapa* de Eugen Barbu,

cu ocazia republicării recente a romanului la editura Gramar. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei* Eugen Simion semnează partea a doua a „fișei de dicționar” dedicate lui Petre Pandrea. ■ Andrei Terian, în *Mortal Kombat*, prezintă volumul de versuri al lui Claudiu Komartin, *Cercul domestic* (C.R., 2005): „Dacă există, totuși, o breșă în falanga retorică a lui Komartin, aceasta nu se află în centru, ci pe flancuri. Mai ales în ciclul secund al volumului, autorul face câteva concesii inexplicabile trendului poetic actual. Sau, mai bine zis, uneia din direcțiile acestuia, adică variantei confesiv-prozaice. O concesie, la drept vorbind, destul de ciudată, de vreme ce Komartin a creat el însuși un *brand* (ba chiar și un *trend*) pe latura vizionarismului milenarist. [...] Cu toate imperfecțiunile sale, «Cercul domestic» e un volum bun, cu mult peste media poeziei de azi. Nu a venit încă momentul pentru un bilanț al douămiismului, dar e sigur că Claudiu Komartin rămâne în prima urnă valorică a generației sale”. ■ În *Cultura Literară. Corpuri românești. Elemente de poetică recesivă (V)* Răzvan Țupa semnează *Poezia. Fronturi deschise*, articol în care analizează lirica lui Ștefan Baștovoi, Adrian Urmanov și Andrei Peniuc. Acesta afirmă: „Ceea ce s-a numit Generația 2000 a concentrat, mai degrabă, mai multe tendințe manifestate în spațiul literaturii române sau de aiurea, rezultatul fiind acela al unei explozii imediate a nevoii de grup la care au fost reduse individualități distincte. În eseu de față încerc să identific aceste tendințe, așa cum s-au manifestat ele în textele poeților considerați douămiiști, dar și în demersurile din afara României”. □ Rodica Grigore, în *Un oraș numit Acasă*, analizează volumul lui Andrei Codrescu, New Orleans, *Mon Amour: Twenty Years of Writings From the City* (Algonquin Books of Chapel Hill, 2006). ■ În *Cultura Controversei*, cu titlul „*Suprarealismul și ciulinii dau permanent în floare în România*”, Nicolae Băciuț semnează un amplu interviu cu Dinu Flămând. Referitor la schimbarea canonului literar, acesta afirmă: „În literatură, noutatea e foarte rară. Iar apoi, eclecticismul postmodern amestecă pretutindeni toate temele și toate stilurile pentru a-și cucerii oarecum dreptul de a fi «demodat». Iar România din ultimele decenii nu a cunoscut condiții normale încât să se poată spune că un stil, o tendință, o modă literară, o concepție literară dominantă vor fi ajuns la suprasaturație și se procedează la o radicală modificare a gusturilor. Scriitorii cei mai proeminenți din ultimele decenii rareori au lăsat o operă constituită, care să devină, la o adică, un reper depășit; mulți dintre ei s-au stins prea repede. [...] O bună parte a prozei românești de astăzi e scrisă prost și prost construită. Cei care încearcă să o traducă, de aceste două aspecte se izbesc înainte de toate. Cât despre romanul social, ce să mai vorbim. El lipsește aproape cu desăvârșire. În poezie, terenul e și mai alunecos. Postmodernismul inițial a rămas într-o fază de infantilizare a discursului, în timp ce-și contemplă cu admirație eticheta, iar câțiva din celebrii săi condotieri, acum cu ghiociei pe la tâmpile, probabil că își antologhează cu oarecare jenă șăgalnica postură adolescentină, lăsându-ne degeaba să așteptăm producția lor de «maturitate». [...] Iar, în prezent, sunt redescoperite cu «uimire» dialogul în interiorul

poemului, plajele de proză, enunțul eliptic, serialismul și, în general, tehnicile de degradare a solemnității rostirii. Foarte bine, asta înseamnă, eventual, că este redescoperită generația *beat* sau că se trage cu ochiul la forme de protest de care poezia și-a mai izbit capul și în trecut, prin peisajul accidentat al Avangardei moderne”. Conversația trece apoi la detalii despre modul în care se alcătuiește o antologie literară, se discută despre „limitele traducerii”, precum și despre volumele sale de versuri *Stare de asediu* și *Viață de probă*. Despre ultima sa culegere de versuri, *Frigul Intermediar*, care urmează să apară la editura Paralela 45, Dinu Flămând afirmă: „Este o imagine din copilărie; mi-a apărut, salvatoare, înainte să predau manuscrisul, când umblam după un titlu. Sunt trei portocale puse la fereastră, între cele două geamuri. Puse acolo să se păstreze, dar și ca să le văd eu de departe când voi sosi acasă, să mă întâmpine deja cu pâlparea lor. Unii dintre noi ne mai amintim ce explozie de exotism puteau să aducă într-o casă câteva portocale pe care le găseai rareori în iarna românească. Dar iată că mi-a trebuit aproape o viață întreagă să pricep și mesajul de atunci al mamei, care le pusese în geam pentru a veni astfel din depărtare în întâmpinarea bucuriei mele. În mod paradoxal, acest frig, care nu este nici al lăuntrului, nici al părții de afară, protejează viața, chiar îi asigură o oarecare strălucire. Eu am o relație ciudată cu frigul. Nu aș spune că-mi era frig chiar și în pântecul mamei (a zis-o deja Brecht), dar simt deseori viața ca pe un asemenea frig-armistițiu, înaintea frigului decisiv. E un frig mai degrabă tonic. Dar poate că nu fac bine să intru în jocul explicațiilor. Eu sper că poezia prinde mai mult decât intenționez eu și probabil chiar altceva. Aici se află marele mister al autonomiei limbajului poetic”. Dialogul glisează apoi spre detalii de ordin biografic (privind, în special, perioadele de „abandon poetic”, activitatea gazetărească, experiența exilului). Interviuul se încheie cu opinia scriitorului față de relația dintre critica literară și scriitorii din exil: „[...] de ce să mă mir că despre «exilați» scriu doar prietenii care își mai aduc aminte de ei? Nu mă plâng. M-am împăcat cu ideea că și existența literară este doar o formă de relativitate asumată și că nu trebuie să abdic nici atunci când societatea se de-culturalizează alert. Mi-ar fi destul să mai pot scrie vreo zece poeme. Iar apoi, nu-i așa, persistă și miracolele prieteniei”. □ Ioan Lăcustă semnează partea a șasea a unui articol de istorie literară intitulat *1937-1939. În culisele Cenzurii*. ■ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran publică prima parte a textului *Și a fost ziua întâi*, dedicat corespondenței lui Liviu Rebreanu. ■ Antonio Patraș, în *Cultura Literară. Jocul cu moartea*, prezintă ultimul volum al lui O. Nimigean, *Mortido* (Ed. Versus, 2003): „«Mortido» e, prin urmare, și o «jucărea» în care frapează comedia limbajului, parodia stilurilor și a formelor literare, de la cronicari la Mateiu Caragiale. Nimigean nu disprețuiește nici enumerația (valorificată în fel și chip), nici procedeele citării (vezi minuțioasele reconstituiri documentare ale genealogiilor lui Abaza), nici clișeele ori locurile comune care, contextualizate abil, devin surse nesecate de expresivitate. Cât despre motto-uri, acestea, mai toate, sunt extrase din așa-numita literatură «pentru copii» (Creangă, Carroll etc.),

pentru a sugera, cred, că jocul cu moartea poate fi de o tulburătoare și crudă ingenuitate. Unde începe și unde se sfârșește jocul acesta, autorul nu ține să ne mai lămurească. Dar sunt convins că nu și-a spus, încă, ultimul cuvânt”. ■ Dana Ionescu, în *Omenesc, prea omenesc*, semnează o recenzie la volumul de nuvele *Supraviețuiri 4. Pe vremea când nu mă gândeam la moarte* de Radu Cosașu: „De cele mai multe ori lucrând în tandem, ironia și autoironia vizează un segment larg de existență social-istorică, traversată de eroi de tragedie, comedie, melodramă sau benzi desenate. Ei se văd cel mai bine în «Meseria de nuvelist», dar și în «Pe vremea când nu mă gândeam la moarte». Maniera cuprinzătoare în care se desfășoară epic, tematic, stilistic și imagistic piesele acestui ciclu desface, evident, mai multe realități. Nu e de mirare că Ovid S. Crohmălniceanu vedea în aceste volume «poate cel mai original roman al „obsedantului deceniu”». Scriitorul cunoaște toate aceste realități și se aproprie de ele cu naturalețe, fără stridențe sau opinteli compoziționale. Subtilitatea stilistică și-o ia din unduirile unei inteligențe proteice pe care o investește în literatură, și ea parte din melodrama omenescului. Cititorul dă peste o expoziție din care nu lipsește nimic din tot ce l-ar putea interesa”. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* se discută, în *Inexactități*, despre interviul oferit de Marin Mincu revistei „Viața Românească”: „Referindu-se la Eugen Simion, Marin Mincu spune: «recent, i-a schimbat textul Monicăi Spiridon (după cum susține ea însăși) din «Dicționarul General al Literaturii Române», bagatelizându-mi opera, punându-mi în seamă cărți pe care nu le-am publicat și dându-mi premii pe care nu le-am luat»”. □ Este semnalat și comentariul lui Marius Chivu din numărul 2-3/2006 al revistei „Contrafort” despre volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*.

● [„Dilema Veche”, nr. 17 (118)] Editorialul semnat de Andrei Pleșu este intitulat *O comisie pentru condamnarea comunismului?* □ Andrei Codrescu, în *O experiență mișcătoare*, scrie despre cărțile pe care le-a strâns de-a lungul vieții. □ Șerban Foarță semnează poezia *Chiar*. □ Alex. Leo Șerban scrie un eseu pe teme culturale în *Regina, Maybach-ul și apendicita lui Camil*. ■ Radu Cosașu, în *Ura în toată incultura ei*, prezintă volumul *Totuși, n-au fost singuri: solidaritatea intelectualității române și evreiești în anii 1900-1940*, „ediție îngrijită de Maria Marian”, (Ed. Universal Dalsi), unde se discută și „cazul Călinescu”: „E o selecție din articolele de un crunt antisemitism împotriva *Istoriei literaturii române*, publicată în ianuarie 1941, la câteva luni după instaurarea regimului antonescian. Antisemitismul intelectual nu a dat în România pagini mai sumbre și totodată mai elocvente pentru ura și incultura lui; nu cred că a venit vremea să le uităm și pe ele”.

28 aprilie

● [„Revista 22”, nr. [17] (842)] Maria Bercea alcătuiește un dosar cu titlul *Cultura la ea acasă în Casa Lovinescu*. Este consemnat aici un interviu cu Ioana Pârvulescu, pe marginea Cenaclului Lovinescu, scriitoarea afirmând că „membrii

lui sunt tineri studenți și absolvenți de la Litere și de la Filozofie. În interbelic, cele două facultăți erau sub aceeași umbrelă. Era spre folosul tuturor. Literații frecventau și cursuri de la Filozofie, aveau o baza filozofică solidă, iar filozofii știau multă literatură. Astăzi, cele două facultăți sunt complet separate, studenții de la Litere nu-și bat capul cu filozofii, iar cei de la Filozofie stau prost cu literatura, mai ales cu poezia. Or, la acest cenaclu cele două «tabere» se reunesc, se amestecă și nu pot să va spun cât de bine le prinde tuturor. Literații se învață cu rigoarea și profunzimea de gândire a colegilor lor de la Filozofie, iar aceștia descoperă tainele și puterea literaturii. Iar eu urmăresc cu pasiune schimbul lor de remarce pe marginea textelor citite”.

● [„**România literară**”, nr. 17] În *Critică literară, Lecturi la zi: Textualismul planturos*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Ioan Groșan, *Caravana cinematografică și alte povestiri* (Ed. Corint, 2005): „Scrisul lui Ioan Groșan este unul structural ironic. Enervant de inteligent și lucid, autorul deconstruiește cu zâmbetul pe buze tehnicile narative postmoderne, râde de comportamentul auctorial al congenerilor săi (inclusiv sau, mai ales, de propriul său comportament auctorial), dar și de reacțiile foarte previzibile, frizând locurile comune de comportament, ale personajelor sale la diverșii stimuli narativi și, nu în ultimul rând (deși niciodată explicit), la cel puțin la fel de previzibilele reacții la lectură ale cititorului prozelor sale. Nimic nu scapă ochiului acid al scriitorului (comportamentul naratorului, al personajelor și al cititorului), practic întreaga relație scris-citit stă sub semnul ironiei. Iar cititorul devine fără voia lui și, uneori, fără ca măcar să o știe, parte a acestui joc de-a șoarecele și pisica inițiat de un autor lucid până în imediata vecinătate a cinismului. [...] Ioan Groșan face parte, indiscutabil, din elita prozatorilor români. În scrisul său se regăsesc toate mărcile literaturii generației sale, dar și ceva în plus: detașarea ironică specifică unui scriitor inteligent, mereu lucid, care nu își pierde capul nici în fața sofisticatelor tehnici de asamblare a textului, nici în fața fascinantelor și adesea seducătoarelor căi ale epicului pur. În mod paradoxal, deși este un stilist de mare subtilitate, un povestitor situat binișor peste media congenerilor săi și un virtuoz al tehnicilor narative, Ioan Groșan mizează cu sublimă autoironie tocmai pe un soi de îndoială în privința calității sale de scriitor. Acest tip de realism, singurul din scrisul său referitor cu adevărat la trăire, conferă marea originalitate a prozei sale”. □ În *Critică literară, Aniversare*, Alex. Ștefănescu îi dedică un portret literar lui Gheorghe Tomozei, în *Prințul Tom*. □ Cosmin Ciotloș, în *Critică literară: À l'américaine*, realizează o recenzie a romanelor lui Tudor Lavric, *Draculand* (Ed. Do-minor, 2005) și *Necășătorii* (Polirom, 2006), apreciind că „simplul fapt de a debuta cu două cărți este, în general, suficient pentru a atrage atenția asupra unui autor”. □ În *Literatură*, Liliana Ursu semnează poeziile „13 feluri de a fi privită de o mierlă”, *Cerul Învierii*, *Câte puțin despre îmblânzitori*, *Zugravul și poleitorul*, *Câte puțin despre Rai*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Malraux la Panthéon* este publicat un text al lui Lucian Raicu, din noiembrie 1996, netipărit până acum.

□ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Caligrafie*. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu scrie *Cu taxă inversă*. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache, sub titlul *Impactul critic*, prezintă volumul lui Mircea Iorgulescu, *Tangențiale* (Ed. Institutului Cultural Român, 2004): „Sunt reunite aici analize de dimensiuni variabile (de la simpla recenzie la studiul în toată regula) dedicate unor cărți de critică și istorie literară, memorialistică și publicistică accentuat confesivă. Poezia și proza lipsesc, de asemenea teatrul: literatura artistică adică, «pură» în sensul ficționalității. Nu că problemele pe care le urmărește autorul nu s-ar regăsi în interiorul unor astfel de opere și că o analiză atentă nu le-ar putea decupa explicativ; dar Mircea Iorgulescu preferă în cazul de față să disece metaliteratura, ceea ce se scrie – și se trăiește - pe marginea cărților. În cele mai bune pagini ale sale, critica pe care o întreprinde nici nu este una propriu-zis literară, ci culturală în sens larg, angajând competențe diverse (în sfera istoriei, psihologiei, sociologiei, politologiei) și expunând o altă miză decât aceea a stabilirii unui diagnostic axiologic. Mai mult decât atât, în ambele secțiuni ale volumului apare o problematică fierbinte, deopotrivă actuală și spinoasă: o sumă de teme delicate, aproape tabu, pe care alți critici le ocolesc cu prudență. *Tangențiale* este, atunci, o frumoasă figură de stil, oarecum improprie dacă o raportăm la conținutul volumului și la maniera de lucru a autorului. [...] O carte inegală, cu hibe, dar și cu porțiuni de mare densitate descoperim în aceste *Tangențiale*, în care spiritul critic, câteodată eclipsat, se înfățișează cel mai pregnant în ipostaza lui seducător-marțială”. ■ În aceeași pagină, la *Semn de carte*, cu titlul *Oponent nu numai prin cultură*, Gh. Grigurcu scrie despre volumul lui Bujor Nedelcovici, *Jurnal infidel. Calea și semnul 1997-2001* (Ed. Allfa, 2004). Pentru scriitor „istoria e un intermediar al definitivului, o anticameră a absolutului. Pentru ca un eveniment să poată fi analizat și sancționat, el trebuie să se transforme în «fapt istoric». Altfel n-ar putea fi asumat de conștiința colectivă. Neajunsul studierii comunismului e împrejurarea că obiectul cercetării e încă de dată recentă, că mai sângerează încă. Dar în curând, e convins Bujor Nedelcovici, va pătrunde în conștiința europeană, cea care-i poate acorda condiția de istoricitate: «Dar până atunci să nu depunem armele. Să strângem mărturiile, documentele și arhivele astfel încât cei care vor veni după noi să aibă posibilitatea să le transforme într-un fapt istoric». Cel ce lansează un asemenea îndemn, oricât de «solitar» și de «donquijotesc» s-ar simți, e unul din combatanții pe frontul unui ideal, unul din «protestatarii», unul din «nonconformiștii» cu fața îndreptată spre infinitul devenirii”. ■ În *Comentarii critice*, Ion Simuț publică un articol de sinteză despre Moromete și Ioanide, apreciind că „Moromete și Ioanide, ca personaje reprezentative, relevă suficiente similitudini pentru a le pune în relație. Comunică între ele, peste voința autorilor. Sunt, în egală măsură, efigii ale personalității scriitorilor care le-au creat. Susțin o pregnantă filosofie de viață, o concepție asupra societății și a familiei, o atitudine socială, intelectuală și morală – cu intersecții subtile și diferențe semnificative. [...] Lui Marin Preda nu i-a plăcut

proza lui G. Călinescu, în principal pentru că era o literatură cu aristocrați. A scris chiar un articol periculos de virulent împotriva romanului *Scrinul negru*. S-ar părea că proza celor doi nu seamăna prin nimic: nici prin mediu, nici prin teme, nici prin stil. Ar fi prea puțin să recunoaștem un realism comun, deși amândoi bat semnificativ înspre comedia caragialiană a caracterelor din anturajul persoanelor centrale. A vorbi, la amândoi, de un umor al ideii ar fi probabil prea vag, dar nu nepotrivit. [...] Moromete s-a contaminat – discret și subtil – de la literatura cu aristocrați de care Marin Preda încerca să se detașeze. Nici el nu stă tocmai bine cu dragostea, nici el nu are raporturi ireproșabile cu societatea. Ca și Ioanide, Moromete este, în mediul său, omul superior, cu capricii și retractilități. L-am putea numi un țăran decadent – puțin exagerat, dar Moromete suportă o astfel de interpretare sau speculație. Ioanide este un elitist convertibil, capabil să-și diminueze convingerile aristocratice când timpurile proletare o cer. Moromete e un elitist inflexibil, dispus să piardă totul în numele vieții independente, pe care se laudă că a dus-o tot timpul. Ioanide și Moromete fac parte din aceeași categorie de aristocrați ai spiritului. Sunt – cum ar spune tribunalele sociologice și ideologice mai recente, cărora le-ar putea deveni victime sigure – boieri ai minții, fiecare în mediul său și fiecare cu caracterul său, coruptibil sau nu”. □ În *Literatură*, cu titlul *Un avangardist dincoace de ariergardă*, Marian Victor Buciu construiește un portret literar al lui Ionathan X. Uranus, pseudonim al lui Marcel Avramescu. □ Simona Vasilache în *Literatură, Prin anticariate*, oferă detalii amănunțite despre numărul din 15 octombrie 1924 al revistei „Gândirea”. ■ În *Scriitori în arhiva CNSAS*, Ioana Diaconescu publică un amplu material documentar intitulat „*Ostii la adresa regimului democratic popular din P.C.R.*”: Constantin Noica, discutând dosarul de anchetă din 1960, 336/P „Constantin Noica și alții” – vol. I – A.C.N.S.A.S. □ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică a treia parte a studiului *Antonpanniada editorială*, semnalând cele trei ediții antologice din *Povestea vorbii* de Anton Pann apărute la editurile Regis, Herra (2003) și Miracol (1996). □ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric, sub titlul *Abnegația eclipsării de sine*, prezintă monografia lui Zigu Ornea, *Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea* (Ed. Compania, 2006). □ În *Calendar: Aprilie*, Gabriela Ursachi publică un portret literar al lui Tristan Tzara. □ În *Meridiane*, în traducerea lui Catrinel Pleșu, se publică o selecție de *Scrisori* ale lui Martin Heidegger către Hannah Arendt, extrase din volumul, aflat în curs de apariție la Humanitas, *Hannah Arendt – Martin Heidegger SCRISORI 1925-1975*. □ În aceeași rubrică, Corin Braga publică *Bulgakov și vremurile Antihristului*. □ În *Meridiane* se discută despre *Cel mai provocator roman despre 11 septembrie*, *The Good Life* al lui Jay McInerney. □ Sunt publicate două poezii semnate de Ryszard Kapuściński, în traducerea și cu o prezentare de Nicolae Mareș. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ *Ochiul magic*, rubrică alcătuită de Cronicar, semnaleză „critica severă la adresa ultimei mode literare” din editorialul lui Ovidiu Dunăreanu, publicat în revista „Ex Ponto”. □ Sunt remarcate o serie de polemici din revista „Idei în dialog”,

printre care și cea dintre Eugen Ciurtin și Cătălin Avramescu, în cazul lui Mircea Eliade. □ Este criticată revista „Eminescu, Luceafărul românilor de pretutindeni”, editată de „societatea literar-artistică Sorin Titel din Banat”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [17] 73] Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, se ocupă de erotica poeziei lui Macedonski, în eseu *Lectura ca viol*. □ C. Rogozanu prezintă *Jurnalul* lui Chuck Palahniuk, „traducere din limba engleză de Mihai Chirilov” (Polirom, 2006). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XXI)*. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, publică textul *22 decembrie*. □ Notă de prezentare a romanului *Catrafuse* de Richard Wagner, „traducere din limba germană și note de Michael Astner” (Polirom). □ Dosarul acestui număr este dedicat lui Salman Rushdie, cu ocazia apariției, la editura Polirom, a volumului de publicistică a acestuia, *Dincolo de limite*. Sunt, de asemenea, reproduse trei dintre editorialele publicate de scriitor, până în 2002, în „The New York Times”. □ În *Spectacolul săptămânii* Oana Stoica semnează o cronică dramatică a piesei *Arlecchino. Slugă la doi stăpâni* de Carlo Goldoni, pusă în scenă la Teatrul Bulandra în regia lui Giorgio Strehler. ■ Sunt anunțate nominalizările la Premiile Uniunii Scriitorilor din România pe anul 2005: „Pe 15 mai, la Teatrul Național din București, vor fi decernate premiile pe 2005 ale Uniunii Scriitorilor din România. Juriul, alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), a stabilit nominalizările, pe listă aflându-se în premieră și autori care nu sunt membri ai Uniunii – Eugen Istodor și Dan Sociu. La categoria proză sunt nominalizați: Virgil Duda – *Despărțirea de Ierusalim* (Albatros), Florina Ilis – *Cruciada copiilor* (Cartea Românească), Ioan Lăcustă – *După vânzare* (Curtea Veche), Dan Perșa – *Războiul ascuns* (Albatros), Gheorghe Schwartz – *Axa lumii* (Polirom). La poezie, nominalizările sunt următoarele: Emil Brumaru – *Submarinul erotic* (Cartea Românească), Aurel Pantea – *Negru pe negru* (Casa Cărții de Știință Cluj), Dan Sociu – *cântece eXcesive* (Cartea Românească), Octavian Soviany – *Scrisori din Arcadia* (Paralela 45), Petre Stoica – *Pipa lui Magritte* (Brumar). Cea mai bună traducere din literatura universală se va alege dintre: Mihai Cantuniari – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică* (Polirom), Mioara Caragea – José Saramago, *Eseu despre orbire* (Polirom), Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul* (Humanitas), Ileana Scipione – J.L. Borges, A.B. Casares, *Cărți scrise în doi* (Polirom), Luminița Voinea-Răuț – Mario Vargas Llosa, *Adevărul minciunilor* (Humanitas). Debutanți votați pentru nominalizare sunt: Grațiela Benga – *Mircea Eliade. Căderea în istorie* (Hestia), Bogdan Crețu – *Arpegii critice* (Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași), Filip Florian – *Degete mici* (Polirom), Tudor Lavric – *Draculalând* (Dominor), Andra Rotaru – *Într-un pat sub cearșaful alb* (Vinea). [...] De asemenea, USR va decerna anul acesta un premiu special pentru o carte care «nu intră comod într-una dintre categoriile» anterioare, după cum a explicat Horia Gârbea. Nominalizați sunt: Vasile Gârneț – *Intellectualul ca diversiune* (Polirom), Eugen Istodor – *Viețășii de pe Rahova*

(Polirom), Mircea Mihăieș – *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen cu 32 de poeme traduse de Mircea Cărtărescu* (Polirom), Alex. Ștefănescu – *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000* (Editura Mașina de Scris) și D. Vatamaniuc – *Tudor Arghezi, Biobibliografie* (Editura Institutului Cultural Român)”. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Ismail Kadare.

29 aprilie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [17] (816)] În *Cronica literară* Teodor Vârgolici scrie despre *Începuturile poetice ale lui Tudor Arghezi*, comentariu asupra seriei de *Scrieri*, ajunsă la volumul 45, îngrijit de Mitzura Arghezi și Traian Radu, volum „apărut sub egida Academiei Române, Fundației Naționale pentru Știință și Artă și a Institutului de Istorie și Teorie Literară «G. Călinescu»”. ■ Christian Crăciun, în *Un vehicul al disperării*, scrie despre volumul lui Mircea Mihăieș, aflat la cea de-a doua ediție, *Cărțile crude, Jurnalul intim și sinuciderea* (Polirom, 2005): „O carte care descrie cu mare subtilitate mulțimea de contradicții în care este prins eul auctorial al diaristului. Disoluția caracteristică jurnalului reflectă, în fapt, disoluția modernă a eului. Ferindu-se de pitorescul factologicului, autorul a pornit un proiect mai ambițios: să urmărească felul în care fantasmalele autodestructive se convertesc în forțe plâsmuitoare de text confesiv. Destructurând miturile fondatoare ale diarismului, Mircea Mihăieș analizează «lipsa de imaginație» a jurnalului și faptul că, la fel ca moartea, acesta este o negație a particularului, deși pare că tocmai despre acesta vorbește. Aș adăuga că, la fel ca și moartea, jurnalul rămâne finalmente mut”. □ Un portret literar dedicat lui Vasile Andru semnează Geo Vasile, în *Stilistul paselor sofronice*. □ Este reprodus un fragment din romanul *Grădinile ascunse* de Vasile Andru, apărut la editura Paralela 45. □ Tot aici Mircea Săndulescu scrie *Andru, paznic de taine*.

[APRILIE]

• [„**Apostrof**”, nr. 4 (191)] În *La ce bun scriitorii...* apar o serie de note privind întâlnirea din 24 martie a membrilor Asociației Scriitorilor din Cluj. □ Marta Petreu semnează editorialul intitulat *Blaga nu contează, Consiliul Local Sebeș, da!* ■ În *Cronica literară* Irina Petraș prezintă volumul *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2006) de Ioana Pârvulescu: „Ioana Pârvulescu scrie cărți gustoase. Și o face nu doar cu pedanteria și aplicația unui cercetător dăruit, ci și cu ceva din fascinația pentru taină, secret și mister a copilăriei. Ea pune la bătaie bibliotecii, arhive și memorii, multe ore de trudă și migală de restaurator de artă. [...] Ioana Pârvulescu știe să-și asume un miraculos rol secund în propria carte. Ea știe de la început că fragmentele, cioburile, pietricelele pe care le va aduna între coperte vor fi prin ele însele atrăgătoare, vor avea singure farmec și lipici. Că rolul său e mai greu și mai ușor în același timp. Ea e urzeala și ursitoarea,

deopotrivă. Are grijă să lege cu ște oricât de fragile cioburile între ele, să le asigure un fundal, o matcă. Aceasta ține și de nevoia de ancorare proprie epocilor bulversate, vremurilor încă neșezate, pentru care trecutul poate fi un suport de genul «am fost cândva și vom putea fi din nou». Însă întreprinderea are în ea și o componentă «magică». Scoțând la iveală vremuri înșelător mai bune, autoarea își descântă contemporanii, îi îmbie spre alte accente și spre alte priorități. Povestea își arogă dreptul de a fi mincinoasă (cam în felul în care Alex Ștefănescu utiliza extrapolarea deducând din «ghicitul» într-o singură fotografie atmosfera și detaliile unei lumi întregi). Privirea e întoarsă ca înspre copilărie, asperitățile sunt atenuate, se alege la suprafață, ca untdelemnul, doar ceea ce e bun și, de la un punct încolo, exemplar”. ■ Ștefan Borbély, în *Cyberpunk*, analizează volumul Florinei Ilis, *Fenomenul science fiction în cultura postmodernă. Ficțiunea cyberpunk* (Ed. Argonaut, 2005): „Din cartea Florinei Ilis sunt multe de învățat, motiv pentru care ea e de păstrat pe raftul prim al bibliotecii. Cititorii mai tineri – dar nu numai... – pot sistematiza cu ajutorul ei o lume bulversantă, care acum li se pare incontrollabilă, proteiformă. Volumul e un bun sistem de lectură, și am fost surprins să constat – ceea ce nu aveam de unde să știu în momentul susținerii tezei – că unele dintre tehnicile narrative virtualizante au și fost deja adaptate de către Florina Ilis, fără suprasarcina tehnologică rebarbativă, la scrierea celor trei romane care i-au adus notorietatea. *Cruciada copiilor* pare să se fi hrănit cel mai mult din ele: «cheia» e în volumul pe care îl discutăm acum, în timp ce detaliile fiecare cititor le va depista în liniște, de unul singur”. □ Ion Vianu, în proză, semnează *Noaptele lui Laban*, „fragment din *Vasiliu, foi volante* (roman, partea a II-a din *Arhiva trădării și a Măniei*), în curs de apariție la Ed. Polirom”. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Liviu Antonesei, extrase „din volumul *Dispariția și eternitatea Eonei*, în curs de apariție”. □ Dora Pavel publică eseul *Creșterea și descreșterea imperiului francofon*. □ Magda Cârnelci semnează *Jurnal spiritual (pe sărite)*. □ Este reprodus poemul *Burta roză a timpului și burta neagră a timpului* de Nicolae Tzone. □ În *Cu ochiul liber, În orizontul traducerii* George State prezintă volumul lui Gelu Ionescu, *Orizontul traducerii*, „ediția a II-a, revăzută” (Ed. Institutului Cultural Român, 2004). ■ Moshe Idel semnează studiul *Simbolismul stâlpului și perspectiva lui Eliade asupra iudaismului* în cadrul *Dosarului* dedicat lui Eliade. □ Mihail Dragolea prezintă, în *Țiganiada și nimicul francofon*, volumul lui Mihai Bogdan, *Mai nimicul nostru* (Ed. Echinoc, 200). ■ Ion Vlad, în *Puncte de reper*, scrie despre *Extraordinara aventură a unei ediții (II)*, referindu-se la ediția de *Opere* Liviu Rebreanu realizată de Nicolae Gheran. ■ În *Estuar. Miracolul unei supraviețuiri*, Gelu Ionescu îi dedică un portret literar lui Radu Cosașu. ■ Marian Victor Buciu scrie despre *Ioan-Mihai Cochinescu*, referindu-se în principal la romanul său, *Ambasadorul*: „I.-M. Cochinescu este un prozator trecut prin muzică și film, de aceea proza sa nu rămâne fără legătură cu celelalte două arte. Chiar dimpotrivă. În această intersecție a celor trei arte, el realizează o structură sincretică personală. [...] Retorica, tehnicile narrative

postmoderne, bine asimilate, nu strivesc, ci evidențiază ontologia narativă. Ele sunt motivate, țin de un anumit tip de verosimil deschis și mobil, circumscris între realism și onirism. Maturitatea artistică a romancierului constă tocmai în această adecvare a mijloacelor de expunere la un univers ficțional configurat și stăpânit cu indiscutabilă fermitate. De aceea, sentimentul indus la lectură este unul de deplin firesc al creației. [...] *Ambasadorul* configurează romanescul prin onirism textualist și poetic, în descendența, pe linie autohtonă, a *Crailor de Curtea-Veche*, după cum a observat percutant Monica Lovinescu. Și pentru că vine vorba aici de onirism oriental, să ne amintim că Dimov, într-o scrisoare a sa, numea onirismul *visătorism oriental*. În *Ambasadorul*, acest *visătorism oriental* este indus prin spiritualitatea chineză sau osmoza regnurilor. [...] Realitatea în starea de vis, condiție comună a ficțiunii declarate, este produsă într-un fel de demiurgie reprezentatională. *Ambasadorul* este creditabilă ficțional prin trăinicia și fascinația lumii românești, țesute din cuvinte, de aceea pare, probabil, excesiv sau pripit ce spune Cărtărescu că «pe Cochinescu nu trebuie să-l credem niciodată». Sau putem admite necredibilitatea doar în raport cu realitatea, pentru că în relație cu realul el este pe deplin creditabil”. □ În *Desacralizarea lecturii* Ciprian Sonea prezintă volumul lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la Sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice* (Polirom, 2005). □ În *Biblioteci în aer liber* sunt publicate o serie de poezii semnate de Tristan Janco, extrase „din volumul *Memoriile Șoahului*, în curs de apariție la Biblioteca Apostrof, traducere de Letiția Ilea”.

• [„*Caiete Critice*”, nr. 4 (222)] Eugen Simion, în *Mihail Sebastian: Jurnal indirect*, discută despre volumul coordonat de Teșu Solomovici, *Jurnal II: Jurnal indirect 1926-1945 – Mihail Sebastian*: „Teșu Solomovici s-a gândit – și nu s-a gândit rău – să recitească articolele lui Mihail Sebastian pentru a descoperi notele subiective și, după ce le descoperă, să le adune într-o carte care ar putea alcătui un jurnal de creație și, indirect, un jurnal existențial. Al doilea jurnal, zice el, pentru ca acela care citește să nu-l confunde cu adevăratul jurnal intim. Operație reușită. Operație – pot spune necesară. [...] Jurnalul conceput și ordonat de dl Teșu Solomovici dă posibilitatea cititorului de azi, intoxicat de politică și de incultura mediatică, să se întâlnească cu unul dintre actorii cei mai importanți ai literaturii tinere din deceniul al IV-lea din secolul care s-a încheiat de curând. Un secol în care modelele literaturii se schimbă radical, iar destinele trec, adesea, prin încercări dure. Mihail Sebastian este un exemplu...”. ■ Revista dedică o rubrică în memoria lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Semnează texte omagiale aici Eugen Simion (*Doamna Zoe...*) și Stan Velea (*O ilustră istoriografă a culturii*). □ În *Cronici literare*, Daniel Cristea-Enache publică *Pagini de dicționar*, textul fiind o analiză a volumului *Memorii. Aqua forte* de E. Lovinescu. □ Andrei Milca semnează prima parte a studiului *Eugen Barbu – Romanele sportive (I)*. ■ Pavel Țugui, în *Dosar Caiete Critice. File de istorie culturală*, scrie despre *Tristan Tzara și regimul democrat popular din România*. □ Este reprodus articolul lui

Tristan Tzara, *Câte ceva despre cultură*, cu mențiunea „articol scris special pentru Scânteia”. ■ În *Comentarii Caiete Critice*, Paul Dugneanu face o *Schiță a celei de-a doua perioade a suprarealismului românesc*, referindu-se în special la Gellu Naum, Paul Păun, Gherasim Luca, Dan Trost, Virgil Teodorescu. ■ Cu ocazia comemorării a zece ani de la moarte, este reprodus un fragment din volumul *Ioanid Romanescu în apărarea poeziei* (monografie) de Vasile Bardan, „în curs de apariție la Ed. Princeps Edit – Iași, ediția a II-a”. □ În *Convorbiri Caiete Critice* Călin Căliman semnează un interviu cu Nicolae Corbeanu, orientat în special asupra unor aspecte de ordin biografic, precum prietenia cu Nichita Stănescu. Se discută, de asemenea, despre romanul său autobiografic, *Amintirile unui laș*, publicat în 1998: „Un scriitor nu poate scrie decât despre experiența lui de viață, despre ceea ce i s-a întâmplat lui, despre ceea ce a simțit sau a văzut sau a auzit sau a citit el. Chiar atunci când scrie despre omuleții verzi din Marte scrie, de fapt, sublimat, despre el însuși. În cazul meu, legătura e mai directă. Purificarea de elementele biografice e imperfectă. Dar nici n-am intenționat acest lucru. N-am vrut să fac artă pentru artă, ci să las cititorilor de astăzi și (vreau să sper) de mâine mica mea mărturie despre o epocă oribilă din istoria României. O epocă care ne-a marcat profund și ne-a alienat pe noi, românii, pentru multă, pentru foarte multă vreme. Și cred că această alienare este cea mai mare crimă făptuită de regimul comunist împotriva poporului român. Pentru că, sunt convins, oamenii de mâine vor trebui să facă eforturi pentru a înțelege ce s-a întâmplat atunci aici”. □ Ioan Lăcustă publică, sunt titlul *Alandala (VI)* o serie de însemnări. □ În *Literatură străină*, Eugen Cazan scrie despre *Exupéry – un mic prinț sensibil în citadela de pe pământul oamenilor*. ■ Dinu Pătulea, în *Lecturi*, discută despre *Criteriul autenticității*, o prezentare a *Istoriei literaturii române contemporane (1941-2000)* de Alex Ștefănescu (Ed. Mașina de Scris, 2005). „În cuprinsul ei, așa cum s-a mai arătat, autorul încearcă să recompună printr-o serie de portrete epoca literaturii române în timpul comunismului. Într-o scurtă și pertinentă prefață, el clarifică câteva dintre intențiile sale și își argumentează opțiunile: perioada descrisă este lipsită de valori absolute, asistăm la o degradare a conceptului de literatură și de libertate, independența creatorului este nulă, ideologia ocupă locul cel mai important, scriitorul devine un sclav al propagandei etc. El recunoaște însă faptul că, în ciuda acestor discriminări, s-au scris unele opere valoroase. Creatorii au încercat să-și salveze operele de vigilența ochiului ideologic al partidului și, uneori, chiar au reușit. [...] Operând cu o mare cantitate de date a producției literare tipărite în această perioadă și, din nefericire, nu toată de o reală valoare, autorul face câteva portrete, rezumă idei generale și chiar tinde să cuprindă ultima generație, cea a scriitorilor «douămiiști». [...] Desigur, Alex Ștefănescu nu și-a propus să facă o istorie a literaturii române de pe asemenea poziții. El propune, în general, o lectură dintr-un alt unghi, folosindu-se dintru început de un artificiu stilistic: urma de viață autentică – literar vorbind – pe care o operă o are în conștiința cititorului, dar și a istoriei literare propriu-zise, indiferent de

epocă, modă, conotație politică sau orice altceva. Este acesta un mare pariu! Demonstrația sa – cu excepția celor câteva comentarii pe care le-am menționat deja – este plăcută, uneori chiar convingătoare. *Istoria...* lui Alex Ștefănescu este o carte care are darul de a-l intriga pe cititor, nicidecum să-l plictisească. Este o carte vie, imprevizibilă, contradictorie adesea și întotdeauna pasionantă. Acest demers de înțelegere a literaturii române în alt mod decât a fost făcut până acum este o premieră în cultura noastră și trebuie menționat ca atare”.

● **[„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 4 (649)]** În *Modele* Nicolae Breban semnează editorialul *Întoarcerea din exil*. Acesta afirmă: „Vorbim cu toții despre exil – eu însumi într-un volum anterior relativizăm acest concept – uitând că, în conștiința noastră, aproape în subconștientul nostru, el, exilul, înseamnă altceva decât la Greci: nu o alungare, ci o fugă. De fapt, de ce am fugit noi de propria noastră matrice, de comunitatea în sânul căreia ne născusem, ce ne dăruise limba – primul instrument și de fapt prima meserie pe care ne-o dăruiește Mama, orice mamă, deoarece ea ne învață limba! – ce ne dăruise acel sentiment inconfundabil și tiranic al apartenenței, al pământului, de fapt!? De ce am fugit? Simplu, mi se va răspunde, am fugit de tiranie! Din dorul de libertate! [...] Eu m-am întors însă, printre puținii, foarte puținii asemănători mie din cultura română și, dintr-un foc, mi-a fost anulat exilul – atât cât a fost! – dar, cumva, și valoarea. Risc aproape să împart cu Petru Dumitriu dubla sa nereușită și, deși unele instituții ca și unele spirite îmi arată o anume considerație, «silueta» mea în câmpul, în peisajul literaturii contemporane, suferă de o ambiguitate insistentă, așa zice. Împart, de altfel, cu unii colegi această «ambiguitate a valorizării» de parcă noi, cei care «înainte» eram priviți, fără dubiu, ca autori de «prima mână» – «înainte» înseamnă înainte de ‘89! – am fi fost cumva «declasați». E vorba de nume precum Marin Sorescu, Valeriu Cristea, Fănuș Neagu sau Eugen Simion. «Scuza» celor care «ne» trec pe o altă treaptă a «considerației», poate chiar a valorii, este că sau «ne-am dat» cu «fosta putere» sau nu ne-am atașat cu convingere așa-zisilor «anti-comuniști» adică aceluia care, după Revoluție și-au descoperit o feroare luptătoare, politică, cu greu previzibilă «înainte». Politica, virusul ei – combinat, se-nțelege și cu un oportunism sui generis! – a irupt și în lumea noastră literară”. Se precizează că fragmentul este extras din volumul *Sensul vieții IV. Memorii*, aflat în lucru. ■ În *Intermezzo* Marin Mincu semnează textul *Să vedem cine minte*. Acesta discută afirmațiile sale dintr-un interviu recent acordat Iolande Malamen în ziarul „Ziua”, numărul din 26 ianuarie 2006, unde a afirmat că nu agreează „polemica sterilă” și că „intră în ring numai când este provocat”. În continuare Marin Mincu susține: „Repet că, în orice dispută critică, argumentele strânse și limbajul urban sunt esențiale. Am observat amuzat că de la o vreme: mai exact de când conduc Cenaclul «Euridice» – sunt atacat în haită de diverși literați (mai vârstnici și mai tineri) care, oricât ar părea de ciudat, se arătau foarte curtenitori cu mine până mai ieri. Este notoriu că unii dintre aceștia au fost chiar premiați ca o recompensă imediată. Nu le dau numele încă. Deci oricine vrea să fie luat în seamă de critică

se repede să mă muște pe la spate, fără ca eu să-i fi făcut vreodată vreun rău. Ba chiar celor mai mulți le-am făcut numai bine!”. Trece apoi la atacul lui Daniel Cristea-Enache din revista „Cultura”, numărul 8-9 din februarie 2006 unde, în textul *Milenarism*, „el își arogă o importanță exagerată înfoidu-se foarte pieptos la mine și susținând aiuritor că «Marin Mincu înspăimântat că iau *jucărea*ua generaționistă s-a năpustit mahalagește împotriva mea revendicând *întâietăți* cronologice». În aceste enunțuri exonerate de la cutuma adevărului dl Cristea-Enache minte patentat, căci eu nu m-am «năpustit» asupra lui niciodată ci, cel mult, așa cum reiese chiar din citatele alese de el l-am mustrat în spirit pedagogic pentru unele exhibări critice prea arogante”. În cea de a doua parte a articolului său Marin Mincu face trimitere la ceea ce numește „atacul său cel mai recent”, un articol al lui Daniel Cristea-Enache publicat în numărul 6 din 15-21 februarie 2006 al revistei „România literară” cu titlul *O madlenă stricată*: „Ce se întâmplă? Așa cum spuneam la începutul acestui «răspuns», atacându-mă vehement, cu avântul eroic al unui *pagliaccio*, simpatic personaj al comediei medievale italiene cunoscut pentru vitejia sa butaforică, dl Cristea-Enache se cramponează maniacal de numele meu pentru a-și face publicitate, sporindu-și astfel «faima» de matador al criticii postdecembriste. Apare cel puțin bizar faptul că el publică de mai multe ori (pe pagini întregi din «Adevărul literar și artistic» și «România literară») aceleași citate trunchiate din mine, însoțite de aceleași comentarii jalnice. În loc să-și asume, cu stoicism, principiile eticii scriitoricești, el se autocontemplă narcisiac în oglinda aprecierilor critice ce i-am dedicat, extaziindu-se de exactitatea diagnosticării, cu o satisfacție de sadomasochist. Numai așa se explică reluarea obsesivă *in extenso* a acestora, cu o fixație psihanalizabilă”. Concluzia sa este că „[...] primitivismul funciar al dlui Cristea-Enache rezultă, în primul rând, din maniera agresivă extrem de joasă, chiar abjectă (specifică fostului său patron, Cristian Tudor Popescu, căruia nu pregetă să-i ia un interviu foarte encomiastic în propria-i publicație) pe care o folosește, fără nicio jenă, de fiecare dată când mă atacă, cu intenția țațoșă, declarată direct, de a-mi aplica niște «corecții» definitive. Astfel, după patruzeci de ani de activitate critică neîntreruptă, aflu că eu n-aș fi altceva, pentru el, decât o «rătărire a textualismului» care «bălmăjește» și «scrie strâmb», «spurcându-i» integritatea morală și «scoțând adevărul din buzunarul de la pantaloni». Din punct de vedere profesional, în raport cu calificarea sa înaltă, nu sunt decât un «mincinos» «stupid», «urât și murdar» care «se pretează la falsificări ordinare» și emite numai «elucubrații» cu «iz penal», «punând pe hârtie» doar «porcărioare» și «prostii» și recurgând la «savantlăcuri» când «joacă prea mult alba-neagra semiotică» în postura de «sărman semiotician»”. □ În *Lecturi* Boris Marian scrie despre *Caragialismul anticomunismului românesc*: „Se pare că Belu Zilber spunea că în România, comunismul va avea ceva caragialesc, iar Mircea Dinescu adăuga observația de bun simț: «românii au râs de socialism, vor râde și de capitalism». Revenind la un ton serios, ar trebui să ne gândim că un anticomunism autentic într-o țară cu 50 de ani dictatură, din

care 45 în formula «dictaturii proletariatului» este greu de «răsădit». În timpul acesta au pierit un mare număr de ponenți, dar nu se știe câți, deși are importanță – unii apreciază la 1 milion numărul victimelor, în timp ce alții la câteva mii sau zeci de mii. Unii vorbesc de un Holocaust roșu la concurență (oribilă «concurență») cu Holocaustul evreiesc, alții neagă un Gulag românesc. Unii învinuiesc pe evrei de acest holocaust roșu, ceea ce nu este de răs, ci de plâns, pentru orbirea în care se poate scufunda o istorie tragică. Aici Caragiale nu are nimic de spus, acest așa-zis anticomunism este o formă de antisemitism foarte pervers. Nu ne oprim la această absurditate, deși trebuie să spunem că nu există pădure fără uscături și că au fost și evrei participanți la represiune. Ar fi fost o prostie să se nege, dar se repetă provocarea cu «iudeo-bolșevismul» din propaganda nazistă, legionară și antonesciană”. □ În aceeași rubrică Viorel Dinescu scrie despre opera dramatică a lui Dan Plăeșu. □ Un portret literar semnează Ionel Necula, în *Profil*, cu titlul *Octogenarul Petrovici*, „fragment din volumul *Ion Petrovici. Un capitol de istorie a filosofiei*, în lucrul la editura Ideea Europeană”. □ În rubrica *3000 de semne* Aura Christi scrie despre *Ion Ianoși și misterele Sankt Petersburgului*, prezentare a monografiei-eseu a acestuia, *Sankt Petersburg. Romanul și romanele unui oraș*. □ Selecție lirică Tatiana Rădulescu. □ În *Lecturi* Daniela Petroșel scrie un articol cu titlul *Marin Sorescu și parodia umoristică*. ■ *Cronica literară*, semnată de Henri Zalis, este dedicată, în *Un veritabil himeric*, lui Cassian Maria Spiridon și volumului de versuri al acestuia, *Pornind de la zero*: „Problematicele unei asemenea lirici nu-și duc mesajul la capăt dacă pierde tonul inițial. Acesta ține la cărări pe care artistul calcă în aspirația sa monodică, străin de apatie, fisuri ale crezului, reclusiunea constelată. În aerul mărturisitor, fraternizăm cu poetul ieșean. Situat la distanță geografică îl consider un interlocutor familiar, pe măsura valorilor comune, a prestației sale dintre cele mai însemnate, literar vorbind”. ■ În *Profil* Irina Petraș semnează *Ființele alcătuitoare ale eului*, analiză a prozei lui Mircea Cărtărescu. Aceasta afirmă, privitor la *Jurnal*, că „deși aici e vorba despre interpretarea unui text, am avut de-a lungul lecturii *Jurnalului* sentimentul că viața este tratată de Mircea Cărtărescu aidoma unui text, unul unic, complicat și rebel, în care varietatea tehnicilor scripturale e datoare mai multor «autori» (șirul eminescian de coadaptațiuni), lucru ce obligă la remanieri. Adevărurile sunt mereu multiple, singurătatea e atroce, funciară și, paradoxal, imposibilă. De unde răbufnirea: «Cel mai idiot lucru e că omul ar fi o ființă socială. Ne dăm seama de ființa noastră strict în singurătate, izolare și cea eternitate care este nefericirea. Socializarea, de orice fel, înseamnă să fi trăit, să fii cărat de curenți în zone care nu-s ale tale.» Jurnalul e fantasmarea unei zone care să poată accepta nume propriu. Căutarea e labirintică, iar rezultatul, mai degrabă o proză onirică, în care timpul și spațiul își amestecă semnamentele. Personajul conturat ca proprietar al zonei e o ficțiune, nu i se mai poate pretinde să răspundă pentru faptele sale; dar e și cea mai «adevărată» dintre ființele alcătuitoare ale eului”. ■ Este reprodus un apel semnat de Mircea Dumitru, Sorin Vieru, Adrian-Paul Iliescu, Alexandru

Singer, Alexandru Ștefănescu, Mihaela Pop, Daniel Cristea-Enache, Aura Christi, Andrei Potlog, Adrian Preda și Alina Ionescu, în care se menționează următoarele: „Recentele articole, neobișnuit de brutale, semnate de Mircea Mihăieș cu privire la Prof. Ion Ianoși ne readuc în atenție o problemă de mare gravitate: problema incorectitudinii intelectuale de care dau dovadă unii participanți la dezbaterea publică. Recunoaștem fără niciun fel de rezerve dreptul fiecăruia la opinie și la judecată morală asupra oricărei persoane; suntem, de asemenea, întru totul de acord cu faptul că tragediile secolului XX reclamă examinări exigente ale conduitei și opiniilor celor implicați, examinări care pot merge până la un veritabil proces de ordin etic. Dar este mai presus de orice îndoială că nici un fel de judecată sau de examinare nu are valoare câtă vreme nu sunt respectate anumite cerințe minime de corectitudine intelectuală. Refuzul de a lua în considerare faptele concrete, efectiv comise (sau omise), de persoanele supuse examinării; înlocuirea faptelor concrete, relevante, cu o retorică violentă de ordin general, retorică aplicabilă oricui a trăit și a îndeplinit diverse funcții în perioada incriminată, dar care este în fapt îndreptată selectiv numai împotriva anumitor persoane, a căror stigmatizare se dorește; refuzul de a face cele mai elementare discriminări și nuanțări între rolurile sociale și intelectuale jucate în epocă; și, mai ales, confundarea tendențioasă a unor roluri și conduite comune, frecvent întâlnite, cu rolurile și conduitele torționarilor – toate aceste elemente, care se regăsesc în articolele lui Mircea Mihăieș, dovedesc o lipsă de onestitate intelectuală. [...] Facem așadar, prin mesajul de față, un apel hotărât, nu pentru încetarea sau diluarea examenului critic; nu pentru escamotarea responsabilităților sau a culpelor morale din perioada comunistă; nu pentru restrângerea dreptului la opinie – ci pentru ca, în toate judecățile și aprecierile făcute, să fie respectate cerințele uzuale de corectitudine intelectuală, cerințele recunoscute în toate societățile civilizate”. ■ Mihai Gheorghiu publică un fragment amplu dintr-un studiu intitulat *Mircea Eliade. Romanul conștiinței nefericite*. Acesta notează: „Constituirea romanelor este dominată de vocea naratorului care preia prin stilul indirect liber gândirea personajului, fără a se confunda niciodată cu el. Vocea naratorului este permanent întrețesută cu fragmente de monolog interior al personajului, modalitate de a conferi credibilitate și un sens pe cât posibil autonom prezenței personajului care este centrul de interes al romanului. Personajele celor două romane se construiesc prin această croșetare continuă a vocii naratorului care întotdeauna prezintă gândirea și acțiunea personajelor și vocea proprie a acestora. Poetica autenticității este astfel respectată în sensul în care din roman dispare vocea auctorială care regizează întreaga lume, iar ceea ce se întâmplă parvine cititorului prin prezentare scenică, adică printr-o co-prezență a acestuia la eveniment. Eliade nu merge până la a autonomiza deplin vocile personajelor care nu preiau niciodată inițiativa și nu parvin la discursul la persoana I, discurs care să reconstruiască lumea romanului conform propriei conștiințe sau acțiuni. Timpul romanului este aici numai prezentul care devine, trecutul nu este decât efigie și nu poate fi cunoscut,

evenimentele trecute cu relevanță pentru prezent sunt amintite numai în fragmentele de monolog al personajelor. Trecutul pare că nu poate fi autentificat, conștiința prezentă a personajelor este ceea ce trebuie să domine, asigurând astfel caracterul fragmentar al viziunii, deci noua condiție, failibilă, a naratorului. Existența lumii este un prezent continuu, un timp care ia naștere acum prin aceste conștiințe turmentate de întrebări și experiențe pe care și le doresc liminare și absolute, vocile personajelor tind să fie dominate de aceeași urgență a temporalității care se dizolvă în fragment, confuzie și eroare existențială. Există aici o voință de construcție și de structurare a prozei eliadești care nu este dusă până la capăt”. □ În *Antologia Conte* este publicată *Elegia Întâia* din *Elegii Duineze* de Rainer Maria Rilke, „traducere din germană de Nicolae Breban, volum aflat în lucru la editura Ideea Europeană. □ În *Proză* Andrei Codrescu semnează eseu *New Orleans*. Textul este precedat de o notă bio-bibliografică. □ În rubrica *Bref* apar o serie de note și notițe privind varii fapte culturale și evenimente literare. Este menționat că, după o vizită în Germania și apoi la Paris, unde a scris volumul al patrulea din *Sensul vieții. Memorii* și a tradus *Elegiile duineze* ale lui Rainer Maria Rilke, în acest moment Nicolae Breban se află la Florența, unde a început ultimul volum al trilogiei *Ziua și noaptea*. □ Se anunță încheierea volumului *Roman epistolar 1926* de către Janina și Ion Ianoși care „cuprinde ampla, bogata, fascinantă corespondență – tradusă în toată lumea aproape! – al celor trei mari scriitori, care alcătuiesc o trinitate mare: Marina Țvetaieva, Rainer Maria Rilke și Boris Pasternak. O carte-eveniment, publicată de Ideea Europeană, o minune dăruită literaturii române de doi mari, insist – mari! – cărturari, Janina și Ion Ianoși”. □ Se anunță lansarea, de către Muzeul Național al Literaturii Române, a site-ului www.scriitoriromani.ro. Se precizează că „pe site veți găsi succinte date biografice și lista cronologică a operelor pentru un număr de peste 1500 de scriitori români contemporani din țară și din diaspora”. □ În *Traduceri* este reprodus un fragment din romanul *Patima savinsen* de François Emmanuel, „traducere de Tudor Ionescu, în curs de apariție la editura Libra”. □ În *Cărți*, cu titlul *Viața în ceață*, sunt publicate o serie de însemnări diaristice semnate de Romul Munteanu. Se precizează că volumul este în curs de apariție la editura Libra.

● [„**Convorbiri literare**”, nr. 4 (124)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează prima parte a studiului *Dogmatica terțului*, dedicat filosofiei lui Lucian Blaga. ■ Cu titlul *Critica nu e o știință, ci o operă de sensibilitate, cu gust de stil*, Cassian Maria Spiridon publică un interviu cu Gheorghe Grigurcu. După câteva detalii privind încetarea apariției revistei „Columna”, se trece la „cazul Goma”, despre care Gh. Grigurcu afirmă: „Neîndoios, fostul meu coleg de la Școala de literatură, Goma, e cel mai... marginalizat dintre marginalizați. Învinuit ba de lipsa operei, ba de lipsa talentului și, în genere, de ireverență, calomnie, ură, ca și cum n-ar fi vorba, pe de-o parte, de-un personaj intrat în istorie prin faimoasa-i mișcare anticomunistă, cea mai de răsunet de pe, de -atâtea ori, lăncedele meleaguri carpato-danubiene, iar pe de altă parte de-un scriitor dintre cei

mai dotați din avem la ceasul de față, nu fără ecouri și pe alte meridiane. Cauza unei asemenea reprimări o constituie criteriul moral ferm, exigența acută cu care operează prozatorul exilat la Paris, nefăcând niciun rabat, neacceptând nicio oscilație. Chiar dacă săvârșește erori de detaliu, pe care nu o dată nu șovăie a le corija el însuși, Goma învederează un fond onest și temerar ca o lumină puternică ce dă în vileag turpitudinile spectacolului politicianist, dezvăluie butaforia intereselor meschine, înlătură grima și măștile de pe cinstitele obraze ale confrăților”. Despre „grupurile de prestigiu” și despre modul în care acestea influențează desfășurarea fenomenului cultural, acesta susține că „e normal să se alcătuiască «grupuri de putere și influență intelectuală» între afini, chiar dacă prestigiul, întemeiat pe carismă, «nu este neapărat câștigat prin mijloace „democratice” ori prin jocul pieții, ci este generat prin accesul privilegiat la resurse intelectuale, adică prin „eliminare”». Cu riscul de-a părea naivi, rămânem la convingerea că și pe mai departe creația de valori ale spiritului va dispune de propriul său statut, fără legătură cu democrația (necesară ca un climat al cetății, dar irelevantă în procesele selecției axiologice; oare votul universal ar putea determina o atare selecție?) și fără legătură cu economia de piață”. După câteva detalii privind cele două volume ale sale din *Poezia română contemporană*, Gh. Grigurcu își exprimă părerea cu privire la *Istoriile* literare semnate de Marian Popa și de Alex Ștefănescu: „*Istoria* lui Marian Popa? O imensă scriere, cu luxuriantă înfățișare, plină de vervă, conținând destule pagini incitante, dar straniu atrasă de producțiile civic-patriotarde, de nuanță totalitară. Să mai reamintesc că asupra genezei sale planează o bănuială penibilă? E necesar ca situația să fie lămurită în termeni mai concludenți. Cât privește *Istoria* lui Alex Ștefănescu (care a renunțat cu acest prilej la punctul, după Alex, indiciu al provizoratului, al tranzitoriului grăbit, clasicizând-și numele), e o carte de mare interes, fie și rezultând din ambiția continuității călinesciene ce-o animă. Talent critic puternic individualizat, manifestând-se vampiric printr-un nesfârșit șir de metafore care sug sângenele operei, dl. Ștefănescu se lasă descoperit pe latura selecției numelor, extrem de controversabilă”. În ceea ce privește publicațiile culturale, Gh. Grigurcu notează: „În România, după câte sunt informat, apar aproximativ două sute de reviste. E mult, e puțin? În Ungaria, de pildă, țară cu o populație de două ori mai mică, se realizează de trei ori mai multe! Avem destule periodice culturale demne de interes (nu toate și de mare stimă, căci unele, chiar dintre cele cu pană, nu ezită a practica o cenzură «de casă», se vede că din nostalgia celei desființate!), așa încât nu-mi permit a menționa câteva titluri, căci aș nedreptăți altele de care nu-mi amintesc pe moment sau pe care pur și simplu n-am avut posibilitatea de a le urmări. Prefer a semnală un fenomen îmbucurător în acest domeniu. Și anume emanciparea unor reviste de provincie de tutela centrului, altădată tiranică. Avem câteva publicații (din Iași, Cluj, Pitești, Focșani, Târgoviște etc.), care, deși nu apar în capitală, învederează pulsațiile unui spirit autonom, difident fără a cădea în obsesia diferențierii cu orice preț, mușcător fără a deveni grosier-negativist. În

coloanele lor, polemica respiră în condiția sa de normalitate”. Se trece apoi la o „reevaluare” a „gloriilor” literare ale anilor ‘60-’70, se discută despre cei mai importanți scriitori români ai anilor ‘80, pentru a încheia cu opinia asupra „criticii adecvate zilelor noastre”. Grigurcu apreciază că „numai rămânând fidel sieși comentariul închinat literaturii își va putea păstra acuitatea, prospețimea, autenticitatea. Monopolul metodei riscă a-l sufoca. Neadmițând a ațipi pe laurii unui tipar dat, va răspunde propriului său comandant creator”. ■ Tot aici, cu titlul *A scrie în limba maghiară este singura mea șansă să spun ceva autentic despre lume...* Adrian Alui Gheorghe realizează un interviu cu poetul Sántha Attila. Se discută despre conceptul de „poet maghiar în România”, despre influența culturii române asupra formării sale poetice, pentru a se trece mai apoi la influența literaturii minorităților asupra literaturii române. Despre „prieteniile literare” acesta susține: „[...] eu sunt convins că așa-zisele «mari prietenii literare», să zicem între Petőfi și Arany, între Creangă și Eminescu, după un timp nu se bazau pe literatură, ci pe simpatii omenești. Însă la fel de adevărat este și faptul că nu prea pot lega o prietenie cu un scriitor care are o viziune total diferită despre literatură. În acest sens sunt un șovin literar, pentru că chiar cred că noi (prieteni mei și eu) facem literatura «adevărată», chiar dacă știu, normal, că totul este relativ – însă eu cred că noi scriem acum și aici, nu pentru o posteritate despre care nu știm absolut nimic. La urma urmei, dacă noi nu credem în noi, atunci cine să creadă? Știu că această atitudine naște foarte multe antipatii în rândul criticilor, care nu pot să se debaraseze de gândul că ei sunt în legătură, în ciuda relativismului valorilor, cu niște valori estetice atemporale (chiar dacă neagă vehement că mai cred în așa ceva)”. Discutând despre diferența dintre literatura maghiară recentă și cea română, scriitorul afirmă: „Prima dată să aruncăm o privire asupra circumstanțelor în care un scriitor destul de puțin cunoscut în Ungaria, Kertész Imre, a obținut premiul Nobel. Cred că acest caz ilustrează cel mai bine nașterea acelei Europe atente la particularități despre care vorbeam mai înainte. [...] Cred că premiul luat de Kertész nu este important numai pentru literatura maghiară (este și pentru ea, desigur), ci pentru toți acei autori care cred sincer că fiecare cultură este aparte și necesită o abordare particulară. Premiul luat de Kertész nu este numai al nostru, al ungarilor, ci al aceloră care cred în particularitate și în dialog în același timp. Și, ca fapt divers, să amintesc aici că Kertész are legături mai strânse cu România decât se crede, devreme ce în anul 2000, când a luat premiul Herder, l-a desemnat ca bursier pe un transilvănean de-al nostru, poetul Orbán János Denes (amintit mai înainte la transcristiști). Cât despre diferențele dintre literatura maghiară și cea română – amândouă sunt particulare, amândouă sunt valoroase, și cea mai mare diferență este că una a fost iar cealaltă urmează a fi premiată cu un Nobel”.

□ În *Cvadratura cercului* Irina Mavrodin își continuă eseu dedicat lui Marcel Proust, în *Obsesia numită Proust*. □ Constantin Ciopraga analizează lirica lui Dumitru Radu în *Fragmentarism și armonie*. □ Nicolae Stroescu Stănișoară semnează studiul *Horia-Roman Patapievici și fața intolerantă a modernității*. □

Ovidiu Hurduzeu, în *Scrisul ca eveniment intrupat*, se ocupă de volumul lui Mircea Platon, *Ortodoxia pe litere. Îndreptare de fundamentalism literar*. ■ Despre poezia lui Gh. Grigurcu scrie Mircea A. Diaconu în *Gheorghe Grigurcu. Eroismul caligrafilor, între formă și vid*. □ Lucian Vasiliu, în *Mihail Sadoveanu altfel*, publică, pe lângă câteva detalii de ordin biografic, și o serie de observații privind modul în care este perceput Celălalt în opera sadoveniană. Se fac trimiteri la evrei, armeni, romi ș.a.m.d. □ Ioan Holban, în *O prea scurtă oră de glorie* scrie despre romanele lui Marcel Constantin Runcanu. □ În *Sertarul cu scrisori* Florin Faifer publică *Profesorul Ion Zamfirescu – efuziuni epistolare*. □ În *Poezie semnează versuri* Liviu Georgescu și Sorin Roșca. □ În *Proză* este publicat fragmentul de proză *Satul de lut* de Ion Gheorghe Pricop, extras „din volumul în pregătire *Cartea de bronz*”. □ În *Critică literară. Critica poeziei* Cristian Livescu publică prima parte a studiului *Miron Kiropol sau poezia ca regresivitate ontică*. ■ În *Critica prozei* Constantin Dram scrie despre romanul *Zogru* de Doina Ruști (Polirom, 2006). Acesta apreciază că „romanul poate fi citit de la acele aprecieri critice din cuvântul înainte semnat de Ioan Groșan (asimilat, de altminteri, de text, atunci când de face trimitere spre peisajul cultural contemporan, în cod postmodern, ca și Horia Gârbea sau Andrei Blaier) orientate explicit spre trăsăturile remarcabile ale volumului: «*Zogru* este un roman care se citește repede, cu plăcere și lasă în urmă gustul complicat al meditației. Este o carte frumoasă, bine scrisă, care aduce în actualitate lectura voluptoasă, grija față de poveste și o memorabilă invenție stilistică». [...] Considerăm acest nou roman semnat de Doina Ruști, dincolo de reușitele certe de ordin stilistic, ca pe o provocare interesantă, de ordin formal și tematic”. ■ În *Critica criticii* Dan Mănuță semnează *Scepticul nemântuit*, prezentare a volumului lui Eugen Simion, *Întoarcerea autorului. Eseuri despre relația creator-operă*, „cronologie și postfață de Andrei Terian” (Ed. Institutului Cultural Român, 2005), „Ce rost și-ar mai avea o reeditare? Datează *Întoarcerea autorului*? Întrebări firești, ale căror răspunsuri vin de îndată. Eugen Simion se arată el însuși prudent. «Mitul autorului inspirat» a căzut, susține el, în postfața intitulată *Figura autorului*, redactată special pentru această a doua ediție. Cred însă că, din punctul de vedere al teoriei literare, chestiunea rămâne deschisă și mereu actuală, fie și numai dacă avem în vedere literatura virtuală, tot mai insistent prezentă pe ecranele calculatoarelor: care este partea creatorului și care este partea programului! [...] Carte de riguroasă documentare universitară, [ce] are dezinvoltura eseului. Sunt citabile, în primul rând, caracterizările pregnant-lapidare făcute unor scriitori precum Malraux («a făcut din eșec o valoare și din experiență o metafizică»), Camus sau Mircea Eliade, precum și «dialogurile», alcătuite după un tipic cu o tradiție strălucită în critica noastră. În genere, eseul este o specie speculativă. Și Eugen Simion nu putea rata ocazia de a nu broda un eseu pe marginea confesiunii proustiene intitulată *Conversation avec Maman*. O analiză fină ajunge la concluzia că, pentru Proust, reacția față de Sainte-Beuve ar putea fi rezultatul unui posibil Complex al lui Oedip. La urma

urmei, de ce nu? Dar dacă ne întoarcem la titlul fragmentului, parcă am ajunge, mai curând, la Complexul Mamei Teribile (sau al Marii Mame)”. □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru comentează antologia de autor *Vârsta cuvintelor* de Ioan Petraș, ediția a doua, (Ed. Marineasa, Timișoara, 2006). ■ În *Proză* Vasile Spiridon semnează *Comunismul fără frontiere*, recenzie a romanului *Mașa și extraterestrul* de Nichita Danilov (Polirom, 2005). „Romanul *Mașa și Extraterestrul*, al lui Nichita Danilov, unde schimbările de perspectivă și alternanța episoadelor realiste cu acelea stranii ajută conștiinței naratoriale să se confunde cu conștiința personajului, aparține unui timp al destrămării tuturor pretențiilor de bine social. Chiar și sentimentul religios s-a atenuat, fiind înlocuit de un misticism al ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, ficțiunea frizând și aspecte ale științifico-fantasticului. Sunt puse sub semnul întrebării sceptice umanitatea în ansamblu ei, criza identitară suferită în imperiul globalizării comuniste, precum și aspirațiile și iluziile din perioada contemporană”. □ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu scrie despre *Paul Goma: un destin reconstituit din dosarele securității*, comentariu pe marginea volumului Mariane Sipoș, *Destinul unui disident: Paul Goma* (Ed. Universal Dalsi, 2005). □ Antonio Patraș, în *Surâs cu filtru* prezintă volumul lui Florin Faifer, *Filtru* (Ed. Cronica, Iași, 2006). □ Ovidiu Morar, în *O istorie condensată a literaturii române*, se ocupă de volumul cu acest nume semnat de Henri Zalis, ce acoperă perioada 1880-2000. Concluzia este că „[...] H. Zalis ne promite și un al doilea volum în care, pe lângă contribuția intelectualilor români la extremismul de dreapta autohton din epoca interbelică, sperăm să aflăm răspunsuri și la celelalte chestiuni. Altminteri, poate c-ar fi fost mai bine să fi așteptat apariția acestui al doilea volum pentru a judeca lucrarea în ansamblu, căci e posibil ca multe dintre obiecțiile formulate acum să se dovedească până la urmă neîntemeiate. M-aș bucura să fie așa, căci activitatea lui Henri Zalis merită de bună seamă întreaga noastră considerație. Evident, istoria literară în discuție, deși «condensată», conține destule informații și analize interesante, deschizând noi perspective de lectură asupra unor autori cunoscuți și reevaluând, pe de altă parte, autori ignorați sau uitați astăzi, astfel încât ea îmbogățește, indiscutabil, cercetarea literară contemporană, constituind un reper important”. □ Adrian Voica, în *Cartea cu sute de martori*, scrie despre volumul *Complexul bacovian* de Theodor Codreanu, apărut la editura Junimea. ■ În *Arabescurile anonimatului* Dan Bogdan Hanu prezintă volumul de versuri de Mihai Ignat (Ed. Aula, Brașov, 2004): „*Kleinpoemele* jalonează poezia unei vieți – înșelător zis – «mici», căci nu de o sfidare sau de ostentația în fața gesticulației ample sau a aplombului retoric, în sumă, a expresivității hiperbolizante e vorba, cât de excesul de pudoare față de registrele înalte, compromise nu de puține ori de contextul în care sunt apelate. Constantă și definitorie pentru poezia lui Mihai Ignat pare a fi o anume stupoare, depusă și cristalizată asemenea unui precipitat în textele sale, rămasă ca urmă, ca mărturie – dar și sancțiune ! – a forfotei, fie ea susur sau gâlgâit al cotidianului, nefiltrată reflexiv și cu umorile sedate sau

doar date la minim. Într-o lume în care din ce în ce mai multe ex-necunoscute sunt demascate frenetic ca posibilități, imperiul firescului se extinde pe măsură, iar poezia, cel puțin pe un anumit tronson al ei, i-a luat mai mereu pulsul, asumându-l referențial și asimilându-l estetic”. □ În *Debuturi* Gellu Dorian prezintă volumul de versuri *Greieriada* de Radu Verman (Ed. „Convorbiri literare”, 2006). □ În *Istorie literară* Mircea Coloșenco semnează un articol comemorativ la 390 de ani de la moartea lui *W. Shakespeare* (23 aprilie 1616), text însoțit de câteva sonete, în traducerea lui Petru Rezuș. ■ Nicolae Crețu publică prima parte a studiului *Ludicel elegiac*, dedicat lui Nichita Stănescu. ■ Constantin Parascan semnează partea a opta a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ În *Convorbiri retrospective* Liviu Papuc scrie *Ce nu știam despre junimiști*. □ În *Literatură universală* sunt publicate o serie de versuri semnate de Dick Davis, „traduceri și prezentare de Olimpia Iacob” și Sántha Attila, traducere de Ana Olos. □ Mircea Platon, în *Despăgubiri literare*, se ocupă de volumul *Rotonda plopilor aprinși* de Valeriu Anania, republicat, în a cincea ediție, la editura Limes, în 2005, cu o prefață de Dan C. Mihăilescu. □ În *Lectura Dantis* Dragoș Cojocaru semnează eseul *Despre dragostea sfichiuitoare a Protopopului de Talavera*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru comentează volumele de versuri ale lui Ghennadi Ayghi, *Alunecări de vise*, „traducere din limba rusă de Leo Butnaru” (Ed. Ivan Krasko, Nădlac, 2004) și *Mai pur decât sensul*, poeme eseuri, apărut în 2005. □ În *Actualitatea franceză* Simona Modreanu prezintă romanul *Le destin de Iouri Voronine* de Henriette Jelinek (Éditions de Fallois, 2005). □ Este publicat regulamentul Festivalului Concurs de Poezie „Costache Conachi”, ediția a XIV-a. □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Transmodernismul* de Theodor Codreanu (Ed. Junimea, 2005), *Variațiuni pe marginea subteranei* de Emil Iordache (Ed. Convorbiri literare, 2004), *Bovarismul celor doi Caragiale* de Anișoara Pițu (Ed. Alfa, 2005), *Indiferența textului* de Ion Beldeanu (Ed. Augusta, Timișoara, 2005), *Poezie și poetică* de Gheorghe Glodeanu (Ed. Libra, 2004), *Utopii ireversibile* de Ion Popescu-Brădiceni (Ed. Napoca Star, 2004), *Bună dimineața, septembrie* de Simion Gociu (Cernăuți, 2004), *De șapte ori șapte păcate* de Sebastian Drăgan (Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2005). ■ Constantin Coroiu, în *Critica și viața literaturii*, publică un portret literar Lucian Raicu.

● [„Cuvântul”, nr. 4 (346)] În *Revista presei culturale* sunt discutate rubrica „Ochiul magic” din „România literară”, editorialul lui Augustin Buzura dedicat Dosariadei în ultimul număr al revistei „Cultura” (din 13 aprilie), precum și numărul 3/2006 al revistei „Mozaicul”. □ În *Poezie* Gabriel H. Decuble semnează un articol despre poezia patriotică interbelică, în „*Mama țară*” interbelică. ■ Ovidiu Verdeș scrie un eseu pe tema „cât de românesc este romanul românesc”, în *Un răspuns „canonic”*: „Reformulată în termeni contemporani, problema «românescului» ar trebui să iasă din zona speculațiilor esențialiste, pentru a se înscrie într-o reflecție asupra *identității*. Fiind vorba despre roman, în speță, o

teorie a «identității narative» (Ricoeur) pare cea mai indicată. Însă a cui identitate? Din moment ce vorbim despre literatură de ficțiune, răspunsul nu poate fi decât: a cititorilor. Unii teoreticieni ar opina, tranșant, că trebuie să dăm cititorilor dreptul de a hotărî cât de românesc este «romanul românesc», mulțumindu-ne să le cuantificăm răspunsurile prin anchete sociologice. [...] În planul psihologic al receptării este normal ca sugestia familiarului să se declanșeze pe un fundal de necunoscut și să vină, mai degrabă, din surse livrești îndepărtate. Să fie atunci romanul străin mai «românesc» decât cel românesc?”. ■ Mihai Iovănel semnează *Romanul și specificul. Câteva răutăți cu narator necreditabil*. În opinia sa „romanul nostru nu a reușit să-și creeze un public cu dependență semnificativă, cu excepția aceluia cu determinări curriculare – din sistemul academic, educațional sau literar. Și asta pentru că nu merită vreodată unul; nu a oferit un brand inconfundabil, care să creeze din capul locului rutinele unei curiozități tensionate. Se poate obiecta aici prin citarea tirajelor mari din timpul regimului comunist. Dar obiecția e, măcar parțial, falsă: tirajele erau produsul unei piețe artificiale, alcoolizate, precum un curcan îndopat. [...] Totuși, avem romancieri mari și capodopere românești. Problema nu e însă că nu putem imagina o listă de romane sau de romancieri valorizabili prin originalitate (autonomie față de vocabulare românești aparținând altor literaturi – franceză, hispanică, anglo-saxonă), amploare, convertibilitate estetică etc. Problema e că romanele și romancierii românești nu structurează/generează într-un regim coerent o lume specifică și complex mobilată”. ■ În *Critică, eseu* Paul Cernat scrie despre *G. Călinescu și specificul național* în textul *În căutarea „punctului de echilibru*. □ În *Literatură străină* Radu Paraschivescu semnează *Adaptați și adoptați*, un amplu articol despre Vladimir Nabokov, Milan Kundera și Samuel Beckett. □ În *Poetul național* Alexandru Antim semnează *O idolatrie monoteistă a modernității*, comentariu pe marginea evoluției figurii lui Mihai Eminescu în istoria literară.

● [„*Vatra*”, nr. 4 (421)] Întregul număr al revistei este dedicat relației dintre ieziuiți și români. □ În *Tolle lege* Ion Mureșan publică un *Poem*. □ În rubrica *Ieziuiții și românii* sunt prezente o serie de poeme semnate de Marko Ivan Rupnik. □ Cu titlul *Ei, elevii au ieziuiților? Și totuși așa este!* sunt publicate o serie de prezentări bio- bibliografice printre care se numără cele ale lui René Descartes, Heinrich Heine, Voltaire, James Joyce. □ În *Via crucis* Marius Nicolae Marcu semnează poemul *Certitudini și imperative*. ■ În *Talmeș-balmeș* se dau detalii despre nominalizările pentru premiile Uniunii Scriitorilor pe 2005. Se precizează că „juriul alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), întrunit în ședința din 14 aprilie a.c a stabilit prin vot următoarele nominalizări: Proză: Virgil Duda, *Despărțirea de Ierusalim*, Ed. Albatros; Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Ed. Cartea Românească; Ioan Lăcustă, *După vânzare*, Ed. Curtea Veche; Dan Perșa, *Războiul ascuns*, Ed. Albatros; Gheorghe Schwartz, *Axa lumii*, Ed. Polirom. Poezie: Emil Brumar, *Submarinul erotic*, Ed. Cartea Românească; Aurel Pantea,

Negru pe negru, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj; Dan Sociu, *cântece eXcesive*, Ed. Polirom; Octavian Soviany, *Scrisori din Arcadia*, Ed. Paralela 45; Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*, Ed. Brumar. Critică, Istorie literară, Eseu: Andrei Cornea, *Când Socrate nu are dreptate*, Ed. Humanitas; Doina Medrea, *Nae Ionescu. Biografia*, Ed. Istros – Muzeul Brăilei; Ion Mircea, *Ocolul pământului în 80 de poeme*, Ed. Fund. PRO; Ioana Pârvulescu, *Din intimitatea secolului 19*, Ed. Humanitas; Nicoleta Sălcudeanu, *Pasiențe*, Ed. Ideea Europeană. Dramaturgie: Mircea Daneliuc, *Femei în ghips*, Ed. Curtea Veche; Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat*, Ed. MLR; Paul Vinicius, *Colonia Graffiti*, Ed. MLR. Traduceri din literatura universală; Mihai Cantuniari – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică*, Ed. Polirom; Mioara Caragea – José Saramago, *Eseu despre orbire*, Ed. Polirom; Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*, Ed. Humanitas; Ileana Scipione – J.L. Borges, A.B. Casares, *Cărți scrise în doi*, Ed. Polirom; Luminița Voinea-Răuț – Mario Vargas Llosa, *Adevărul minciunilor*, Ed. Humanitas. Debut: Grațiela Benga, *Mircea Eliade. Căderea în istorie*, Ed. Hestia; Bogdan Crețu, *Arpegii critice*, Ed. Univ. «Al. I. Cuza», Iași; Filip Florian, *Degete mici*, Ed. Polirom; Tudor Lavric, *Draculalând*, Ed. DominoR; Andra Rotaru, *Într-un pat cu cearșaful alb*, Ed. Vinea. Premii speciale: Vasile Gârneț, *Intelectualul ca diversiune*, Ed. Polirom; Eugen Istodor, *Viețașii de pe Rahova*, Ed. Polirom; Mircea Mihăieș, *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen. Cu 32 de poeme traduse de Mircea Cărtărescu*, Ed. Polirom; Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)*, Ed. Mașina de Scris: D. Vatamaniuc, *Tudor Arghezi. Biobibliografie*, Ed. ICR”. □ Se dau detalii despre Festivalul-Concurs Național de Poezie „Avangarda XXI”, ediția a VI-a, Bacău, 17-30 iulie 2006. □ Tot în rubrica *Talmeș-balmeș*, reunite sub titlul *Ce scriu ungerii*, sunt inserate o prezentare a numărului 2/2006 al revistei „Művelődés” („Cultura”), a numărului 74 din 19 aprilie 2006 al cotidianului „Kronika” și o prezentare a numărului 4/2006 al revistei „Látó”.

MAI

3 mai

• [„**Luceafărul**”, nr. 17 (741)] Bogdan Ghiu, în *Vizor*, semnează o tabletă intitulată *Puterea scriitorului*, în care acesta afirmă: „Sub comunism n-am fost, ca scriitorii, victime. Nici acum, în trucata economie de piață, nu suntem. Am luptat și am fost geloși pe putere, atât. Dar resentimentul nu este o forță creatoare, ci ne separă, tocmai, de propriile puteri”. ■ Marius Tupan, în *Acolade*, semnează *Zbateri zadarnice*, comentarii pe marginea ideii de volum de istorie literară: „O istorie ambițioasă, explorând o anumită perioadă de timp, e o sumă de mode,

curente, fenomene, grupări, personalități care nu pot fi studiate în toată amploarea, obiectivitatea și complexitatea lor, fiindcă unor cercetători le lipsește timpul fizic să parcurgă toată bibliografia, altora, discernământul, doar nu se nasc toți sub aceeași zodie fecundă, celorlalți harul. Apoi, nu toți respectă jocul în care s-au antrenat. Ca să duci la bun sfârșit o asemenea carte, cu toate măsurile luate, poți să te compromiți, amuzându-i pe cei rămași în afara ei. În perioada postbelică au apărut mai multe tentative, dar majoritatea lor sunt eșecuri reconfortante. Se poate cineva mândri că a fost inclus în însăilarea lui Alexandru Piru? Ne îndoim. Dar în a lui Ion Rotaru, dolda de farse? Nici atât. Inițiativele, trebuie să recunoaștem, au fost laudabile, dar rezultatele, catastrofale. [...] Românii așteaptă cu interes istoria lui Nicolae Manolescu, fiindcă domnia sa nu pare să fie influențat de caracterul și comportamentul autorilor, ci numai de valabilitatea operei acestora. Din fragmentele publicate în presă se observă de îndată detașarea profesorului, care își respectă misiunea și nu ignoră regulile jocului. E un exemplu care trebuie să dea de gândit amatorilor. Or, după ce vezi că aceștia acceptă și chiar adoră temenelele, crezând că-s meniți să stabilească noi și profitabile ierarhii, fără să aibă morala și însușirile necesare, nu poți decât să surâzi amuzat. Niciun destin literar nu începe și nici nu se sfârșește cu includerea sau absența într-o carte. Cu voia Domnului, vor apărea multe altele care vor face reparațiile cuvenite”. ■ În *Cronica literară*, Adrian G. Romila prezintă, cu titlul *O biografie zguduitoare, o minunată poveste, Amintiri din viață. 20 de ani în Siberia* de Anița Nandriș-Cudla, volum republicat la Humanitas, ce „reîmprospătează memoria victimelor Gulagului sovietic, decupând figura exemplară a unei femei bucovinence care s-a luptat până la capăt ca să nu-i cadă victimă. E o biografie zguduitoare, dar o minunată poveste”. □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru prezintă volumul de proză *Duhovnicul Mareșalului și alte povestiri* de Dorin Ivan, în timp ce Geo Vasile scrie despre volumul de versuri al lui Doru Vlașin, *Ultima suflare*. ■ Alexandru George, în *Opinii*, semnează eseu *Când crima e enormă*, tema fiind condamnarea comunismului. □ Sunt publicate o serie de poezii de Spiridon Popescu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează un nou fragment din *Fișele unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate povestirile *Aplauzați, cetățeni!* (*Cursuri intensive de aplauze*) și *Soarta tristă a stâlpilor de cafeana* de Vasile Andru. ■ Octavian Soviany semnează un amplu eseu intitulat *Starea de cvasi*, insistând în special pe poezia feminină românească a ultimelor decenii. În opinia sa, „în context românesc, poate că ideea de cvasitate nu se face nicăieri atât de pertinentă ca în poezia feminină a ultimelor decenii. Ea se naște dintr-o criză a identității feminine, care duce la identificarea cu mega-femeia. așa cum se întâmplă la poetele din școala Angelei Marinescu, adică la asumarea unei identități supra-individuale, care e mereu doar posibilă, dată ca pură trimitere, ca pură tensiune spre altceva. Căci criza identității feminine generează o producție de sex, astfel încât mega-femeia își face vizibil sexul, și-l ostentează, mimând ipostaza feminității forte, adică a feminității instituite ca sex. [...] Exemplară

rămâne, dintr-o asemenea perspectivă, lirica Angelei Marinescu, unde criza identității feminine generează trecerea în regimul lui ca-și-cum, experimentarea unor identități virtuale, iar feminitatea este privită cu nedisimulată ostilitate, drept rezultatul unei «mutilări primordiale», încât poezia se naște aici din spasmiile unei făpturi rupte, care aspiră să-și regăsească «jumătatea» sacrificată. [...] Odată cu trecerea la seducția textuală și la scrierea «slabă» se dobândește astfel (așa cum o dovedesc cu prisosință textele Adelei Greceanu) o nouă «autenticitate în scriitură», care nu mai ia naștere din forarea dureroasă a țesutului visceral, ca în lirica «forte» a căpcăunelor, ci din acceptarea, în spirit minimalist, a unei lumi a contiguităților și a suprafeței unde lipsa/ refuzul adâncimii se compensează prin conectarea la fluidul unei simpatii universale, care leagă toate obiectele, fie ele cât de umile, și toate făpturile. Și dacă este adevărat că de obicei scrisul feminin eșuează când își propune să penetreze în zona abstracțiunilor metafizice (apanaj al scrierii «tari»), rămânând solidar cu realismul senzorial, autenticitatea în scriitură a Adelei Greceanu este esențialmente feminină. Și nu se poate să nu remarcăm, în încheierea acestor considerații, similitudinea dintre scriitura adezivă a Adelei Greceanu, care urmează schema dinamică a mângâierii și demersul etic al postmodernismului”. ■ Ion Pachie Tatomiurescu publică partea a douăsprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este publicat un fragment din romanul *Identitatea* de Milan Kundera, „prezentare și traducere de Simona Cioculescu”. □ Geo Vasile, în *Cartea Străină*, analizează volumul *Cu ochii larg închiși* de Arthur Schnitzler (Ed. Trei, 2006). □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este reprodusă poezia *Hotărâre* de Joseph von Eichendorff. □ Alina Boboc, în *Thalia. FestCo 2006*, prezintă cea de-a patra ediție a Festivalului de Comedie Românească, eveniment ce s-a desfășurat în perioada 7-15 aprilie la București. □ Sunt date detalii privind organizarea Festivalului Național de Poezie „George Coșbuc”. ■ În *Reacții*, Anghel Gâdea publică *O scrisoare a lui Marin Preda către Milică Roșu*, alături de o scrisoare adresată de către autor lui Marius Tupan, text pe marginea comentariilor lui Alexandru George cu privire la volumul *Rotondei 13* publicat de Muzeul Literaturii Române. □ În aceeași rubrică Ioan Neșu scrie despre *Revistele literare și cititorii lor*.

4 mai

• [„Cultura”, nr. 20 (72)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează „*Scrisul are sexul pe care-l merită*”, analiză a dezbaterii pe tema *Literatură feminină?*, apărută în „Revista nouă”, numărul 2-3/2006: „Deși incitantă la prima vedere, puține lucruri merită a fi reținute dintr-o discuție pe o temă pusă sub semnul întrebării: «Literatură feminină?», în «Revista nouă» (2-3/2006). Plasată între nostalgiile lui Petre Manolache și diplomatica «fugă de răspundere» a lui C. Trandafir («literatura n-are gen» și «nu există literatură feminină sau masculină sau ambigenă, ci numai literatură valoroasă ori în afara spațiului estetic»), tema se bucură de comentarii decente și cam anoste, scoase parcă dintr-o îndatorire de

serviciu”. □ În *Cultura Literară*, Daniel Cristea-Enache semnează *Balzac versus Proust?*, eseu ce pune în paralel romanul subiectiv și cel obiectiv. Acesta apreciază că „există mai multe poetici, distincte, ale romanului european și autohton: iată un fapt, de teorie și istorie literară deopotrivă, frecvent omis în înțelegerea și analiza celor mai semnificative opere ale genului. Primele lecturi ale unui cititor și cercul întâi al educației sale estetice se bazează pe structura basmului, a poveștii, cu coeficientul de miraculos implicat în majoritatea episoadelor și cu succesiunea strânsă a palpitantelor întâmplări prin care trece protagonistul. Ulterior, lectorul ieșit din copilărie și intrat în adolescență se apropie de zona romanului realist, încercând să desprindă de aici o imagine a lumii, aspecte și elemente ale ei care îi sunt deocamdată străine. În pofida așa numitului pact al ficționalității, deși ceea ce se petrece între copertile unei cărți nu este viață propriu-zisă, ci literatură, iluzia pe care aceasta o poate crea este atât de puternică, încât cititorul nu mai ține cont de granițele dintre text și existență. Caută în prima dintre sfere soluții pentru reușita în a doua, proiectându-se în câte un erou favorit și manifestându-și solidaritatea cu acesta în toate momentele grele pe care le traversează”. □ În aceeași rubrică Elena Ciufu prezintă volumul de convorbiri al Laviniei Betea cu Ioana Berindei, *Am făcut Jilava în pantofi de vară*, apărut la editura Compania. □ În *Alte 100 de poeme ale românilor despre ei înșiși și țara lor alese de Petru Romoșan*, este reprodus poemul lui Gherasim Luca, *Un oraș pe care îl voi părăsi mâine*. ■ În *Cultura Literară* Andrei Terian semnează *Mungiu-Pippidi Superstar*, o analiză a piesei *Evangheliștii* de Alina Mungiu-Pippidi (C.R, 2006): „Dat fiind că *Evangheliștii* este, în egală măsură, un intertext și un exercițiu de deconstrucție, principala provocare estetică a piesei constă în găsirea unui *story* alternativ, care să poată fi substituit cu succes scenariului biblic. Cu alte cuvinte, Alina Mungiu-Pippidi încearcă să concureze logica simbolică a Scripturii printr-o logică mimetică, traducând-o pe una în cealaltă. Rezultă de aici o suită de conversiuni ale sacralului în profan cea mai de efect fiind propunerea de a explica învierea lui Isus prin răstignirea lui Baraba. Numai că, experimentând în exces asemenea compatibilități imaginare, autoarea neglijează adesea principiul verosimilului. Am văzut deja cum este șarjat Pavel căruia i se pun în cărcă toate relele posibile într-un mod simetric – adică nu prin surplus, ci prin deficit – este caricaturizat Isus, care aduce mai degrabă cu o marionetă dezarticulată decât cu o individualitate plauzibilă. [...] «Cea mai bună piesă românească de teatru a anului 1992»? Posibil. Însă motivul trebuie căutat în calitatea precară a dramaturgiei noastre din acel an, și nu în talentul inefabil al Alinei Mungiu-Pippidi”. ■ În *Fără concesi*, D.I. semnează o recenzie la volumul *Netrăite* de Constanța Buzea (Ed. Vinea, 2005) în care „se vede o ireversibilă ieșire din istoria așa-zis exterioară ființei particulare. Însoțită, firește, de o adâncire din ce în ce mai grea în cealaltă istorie, această mișcare nu este deloc anacronică, pentru că nu se formează în funcție de cititor, ci de invizibila lume a poetei. Anacronică le poate părea ceea ce empiric numim «manieră» celor ce descoperă poezia prin formulele exploatare la noi în ultimele

2-3 decenii”. ■ Dana Ionescu semnează o recenzie a volumului lui Vasile Baghiu, *Punctul de plecare. Șaisprezece transcrieri* (Ed. Compania, 2004): „Autorul pare să cocheteze cu o nouă tentație. În așteptarea mării aventuri, vocea din micile sale piese nu face modulații. Există o vizibilă liniaritate a narațiunii centrate pe un singur personaj, dar ea nu pare semnul distincției sau al limpidității, ci seamănă cu efectul unei platitudini cu pretenții. În niciunul dintre textele strânse în volum introspecția nu ajunge prea departe. Probabil că autorul mizează pe spații goale, lăsându-și cititorul să completeze detaliile. Îi oferă schița unui personaj și a unei situații, lăsându-i iluzia că are libertatea de a le completa. Numai că, din păcate, în respectiva schiță nu mai încap nimic din categoria elementelor-tip autointerpretante”. □ Cristina Balinte, în *Când poleiala lui Je se curăță prin autre*, analizează monografia *Rimbaud* de Vasile Popovici (C.R., 2006). □ În *Cultura Spectacolului*, Cristina Rusiecki semnează o amplă cronică dramatică a piesei *Nevrozele sexuale ale părinților noștri* de Lukas Barfuss, pusă în scenă la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești. □ Dosarul acestui număr îi este dedicat lui Sigmund Freud. ■ În *Cultura Literară. Corpuri românești. Elemente de poetică recesivă (V)* Răzvan Țupa scrie despre *Formulări. Clasificări. Generalizări*, text în care „încearcă să puncteze câteva elemente care au dinamizat practica poetică a ultimilor zeci de ani”. □ Constantin Coroiu, în *Texte și contexte*, scrie despre *Scrisorile lui Cezar Petrescu*. ■ În *Cultura Memoriei* Niculae Gheran publică a doua parte a textului *Și a fost ziua întâi*, dedicat corespondenței lui Liviu Rebreanu. □ Ioan Lăcustă semnează partea a șaptea a unui articol de istorie literară intitulat *1937-1939. În culisele Cenzurii*. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* se discută, în *Etica după Polirrom*, despre dosarul, cu tema „Deontologia criticului literar”, apărut în numărul 72/2006 al revistei „Suplimentul de cultură”. Se dau detalii și despre controversa dintre Ștefan Agopian și Marius Tupan, fiind menționat editorialul acestuia din numărul 15/2006 al revistei „Luceafărul”.

● [**„Dilema Veche”, nr. 18 (119)**] Editorialul lui Andrei Pleșu, *Legi împotriva competenței*, discută despre numirea lui Dan Shafran ca director al Institutului Cultural Român în sediul de la Stockholm, nou înființat. □ În *Ținerea de minte* este reprodus un fragment din Benjamin Fundoianu, *Imagini și cărți* (Ed. Minerva, 1980). □ Șerban Foarță semnează poezia *Mai nimic*. □ Andrei Codrescu scrie eseul *Îmbrătoșări*. □ Adrian Cioroianu semnează *Elegia despărțirii de idolii tinereților*, text dedicat memoriei lui Jean-François Revel. □ În tema săptămânii, Aurel Codoban scrie despre *Blasfemia teoretică și secularizată*. Acesta afirmă: „Am putea observa mai întâi că aceste valorizări blasfemice ale produselor din interiorul unei culturi de către o altă cultură, exterioară ariei, sunt datorate generalizării sau, mai precis, globalizării comunicării. Ea este totodată rezultatul comunicării între culturi unde dialectica sacralului și profanului, așa cum o formulează Eliade, funcționează cu viteze diferite. Prin urmare, o cultură, cum este în general cea occidentală, ce pare să-și fi pierdut simțul blasfemiei, e firesc să nu resimtă discursul ironic al artelor sau al mass-media asupra semnificațiilor altor culturi,

care sunt mai degrabă religii decât culturi. Dar, oare, să-și fi pierdut cultura noastră simțul pentru orice fel de blasfemie? Să nu sacralizeze civilizația occidentală actuală chiar nimic? Pentru că în cultura «total dezvrăjită» a postmodernității în drum spre globalizare par, totuși, să se facă simțite noi tabuuri. Sacralitatea lumii în care trăim pare să graviteze în jurul vieții și să idolatrizeze corpul, iar tabuurile noastre s-au modificat pe măsură”. ■ Paul Cernat semnează *Blasfemia și drepturile artei*: „Când literatura încetează să mai producă «blasfemii», înseamnă că socialmente ea a încetat să mai conteze; că, altfel spus, nu mai prezintă niciun pericol de a influența opinia publică, de a-i destabiliza inerțiile și poncifele. Există uneori o componentă blasfemică în libertatea extremă a artei – a artei moderne cu deosebire – de a transgresa, contesta sau chiar sfida normele și tabuurile sociale, în opoziția ei față de autoritatea instituționalizată resimțită ca meschină, restrictivă și opresivă. [...] Astăzi, după atâtea revoluții sexuale, când estetica șocului e mai eficientă decât clasică, vetusta estetică a capodoperei, sexul, violența și chiar drogurile ca teme ale literaturii și artei au devenit modă. În mediile globalizante, revolta a ajuns *mainstream*, e, oricum, aducătoare de succes. În această lume, «blasfemiile» artistice sunt fie antifundamentaliste (pentru mediile dominate de acest tip de gândire), fie anti-*political correctness* (iarăși – în mediile controlate de acest curent). [...] Oricum, arta «adevărată» e incorectă politic în sens larg (chiar dacă promovează atitudini egalitare, anticoloniale, feministe, homofile ș.a.m.d.), e, așa-zicând, «în răspăr», și așa trebuie să rămână: cea mai rezistentă expresie a vulnerabilității umane. Oricum am privi lucrurile, fără valoare autentică, arta devine surrogat propagandistic, moft comercial, simulacru sau impostură”. □ Pe aceeași temă este și eseul lui Constantin Vică, *Poveste fără sfârșit*: „Schimbarea instanțelor provoacă un arbitrar al acceptabilului. Așa că, în literatură, argumentul «e inacceptabil» seamănă cu plângăciosul din fața blocului care se pune de fiecare dată la leapșa și nu prinde nimic. [...] Mai șocant decât *Letopizdeț*-ul vakulovskian sau ianușismele lui Ianuș (se pare că există și piraterii) e să ascuți profesori de orice tip făcându-se de râs sau președinți de țară stând la masă cu războinicii luminii. Probabil, în ceva vreme, și asta va fi literatură. Un mod onest de a depăși travaliul trivialului. În ultimul an au fost următoarele «șocuri literare»: pornografia și milenarismul tinerilor de la Cartea Românească (intră și Emil Brumaru în lot) și scandalul anapoda-teologic stârnit de piesa Alinei Mungiu-Pippidi”. □ Un eseu pe tematica lecturii semnează Constanța Vintilă-Ghițulescu în *O carte pentru fiecare*. □ Este reprodus poemul *Esseu* de Geo Bogza. □ Emil Brumaru semnează *Sonet IX*. □ Radu Cosașu publică *Note informative despre ce se mai vorbește în orașul nostru*.

• [„**Observator cultural**”, nr. [18] 319 (51)] În *Informații*. La zi este publicată o notiță privitoare la spectacolul realizat de Mihai Măniuțiu la Teatrul Național din Cluj pornind de la poeme de Ioan Es. Pop și Ion Mureșan, intitulat *Banchetul sau Calea spre Momfa*. □ Se anunță punerea în scenă la Teatrul Nottara, de către Teatrul Pygmalion din Viena a spectacolului *Lumea minunată a lui*

Sigmund Freud. □ Se dau amănunte despre lansarea proiectului cultural „Café d’Europe”: „Institutul Regiunilor din Europa (IRE) și Președinția Austriacă a Consiliului Uniunii Europene au anunțat oficial la Bruxelles lansarea proiectului cultural «Café d’Europe». Proiectul se va desfășura în cele 25 de state membre ale Uniunii Europene, precum și în România și Bulgaria. Prevăzut a se derula de Ziua Europei, acesta încurajează cetățenii spațiului comunitar, precum și pe cei ai statelor candidate, să exploreze diversitatea culturală europeană”. ■ Editorialul semnat de Carmen Mușat abordează subiectul *Reinventării literaturii române*. Aceasta apreciază că „literatura română a intrat, de vreo cinci ani încoace, într-o zodie norocoasă. Mă gândesc, desigur, nu doar la interesul tot mai evident al publicului pentru producția editorială, reflectat în numărul tot mai mare de titluri și autori care se lansează pe piața de carte, ci, în primul rând, la apariția unor prozatori de foarte bună calitate, ale căror cărți au stârnit atenția cititorilor și a criticii literare deopotrivă. Deși încă la început, fenomenul este unul îmbucurător și cred că, dincolo de valoarea reală a scriitorilor, un rol important l-au avut strategiile de promovare inițiate de edituri, sprijinite de diverse instituții culturale (publice și private), preluate apoi și amplificate de presa culturală. [...] Nu mai este un secret pentru nimeni faptul că prestigiul se construiește în timp, iar implicarea editurilor, a instituțiilor culturale și a *mass-media* este esențială, succesul sau eșecul unui autor depinzând, în mare măsură, de un complex de factori, dintre care cel valoric nu este întotdeauna decisiv. Când însă valoarea intrinsecă și succesul de piață merg mână în mână și mai cu seamă când astfel de «cazuri» de coincidență fericită se multiplică, cred că avem suficiente motive să fim optimiști. Dacă am avut poeți foarte buni, care în ultimii șaisprezece ani și-au consolidat opera poetică, și alții care au reușit să debuteze și să se impună în acest interval, o nouă generație de romancieri era așteptată cu sentimente amestecate, mergând de la scepticism și neîncredere până la nerăbdare și speranță. [...] Pentru că răspunsul nu poate fi decât unul singur: avem romane și avem romancieri, și încă de foarte buna calitate. Rămâne însă de văzut cum vom ști să-i promovăm nu doar în țară, ci și în afara țării, cum vom ști să-i impunem în conștiința publicului, ce metode vom putea inventa astfel încât să-i auzim mai des, să îi vedem mai des, în librării, la întâlniri cu publicul sau în emisiuni radio-TV. Au, cu siguranță, mult mai multe de spus decât vedetele de carton din *show-biz*-ul românesc”. ■ În *Informații* sunt anunțate *Nominalizările la premiileUSR*: „Pe 15 mai, la Teatrul Național din București vor fi decernate premiile pe 2005 ale Uniunii Scriitorilor din România. Juriul, alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), a stabilit nominalizările, pe listă aflându-se și autori care nu sunt membri ai Uniunii: Eugen Istodor și Dan Sociu. La categoria proză sunt nominalizați: Virgil Duda – *Despărțirea de Ierusalim* (Editura Albatros), Florina Ilis – *Cruciada copiilor* (Editura Cartea Românească, Ioan Lăcustă – *După vânzare* (Editura Curtea Veche), Dan Perșa – *Războiul ascuns* (Editura Albatros),

Gheorghe Schwartz – *Axa lumii* (Editura Polirom). La poezie sunt nominalizați: Emil Brumar – *Submarinul erotic* (Editura Cartea Românească), Aurel Pantea – *Negru pe negru* (Casa Cărții de Știință, Cluj), Dan Sociu – *cântece eXcesive* (Editura Cartea Românească), Octavian Soviany – *Scrisori din Arcadia* (Editura Paralela 45), Petre Stoica – *Pipa lui Magritte* (Editura Brumar). La categoria critică, istorie literară, eseu: Andrei Cornea – *Când Socrate nu are dreptate* (Editura Humanitas), Dora Mezdrea – *Nae Ionescu. Biografia* (Editura Istros-Muzeul Brăilei), Ion Mircea – *Ocolul pământului în 80 de poeme* (Editura Fundației PRO), Ioana Pârvulescu – *În intimitatea secolului 19* (Editura Humanitas), Nicoleta Sălcudeanu – *Pasiențe* (Editura Ideea Europeană). Dramaturgie: Mircea Daneliuc – *Femei în gips* (Editura Curtea Veche), Liviu Ioan Stoiciu – *Teatrul uitat* (Editura Muzeului Literaturii Române), Paul Viniciu – *Colonia Grafitti* (Editura Muzeului Literaturii Române). La categoria cea mai bună traducere din literatura universală sunt nominalizați: Mihai Cantuniar – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică* (Editura Polirom), Mioara Caragea – José Saramago, *Eseu despre orbire* (Editura Polirom), Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul* (Editura Humanitas), Ileana Scipione – J.L. Borges, A.B. Casares, *Cărți scrise în doi* (Editura Polirom), Luminița Voina-Răuț – Mario Vargas Llosa, *Adevărul minciunilor* (Editura Humanitas). La categoria debutanți nominalizații sunt: Grațiela Benga – *Mircea Eliade. Căderea în istorie* (Editura Hestia), Bogdan Crețu – *Arpegii critice* (Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași), Filip Florian – *Degete mici* (Editura Polirom), Tudor Lavric – *Draculand* (Editura Dominor), Andra Rotaru – *Într-un pat sub cearșaful alb* (Editura Vinea).
 USR va decerna anul acesta un premiu special pentru o carte care nu intră în niciuna dintre categoriile menționate. Nominalizați: Vasile Gârneț – *Intellectualul ca diversiune* (Editura Polirom), Eugen Istodor – *Viețășii de pe Rahova* (Editura Polirom), Mircea Mihăieș – *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen cu 32 de poeme traduse de Mircea Cărtărescu* (Editura Polirom), Alex Ștefănescu – *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000* (Editura Mașina de Scris) și D. Vatamaniuc – *Tudor Arghezi, Biobibliografie* (Editura Institutului Cultural Român)”. □ Iulia Popovici, în *Texte de teatru nou pe Internet*, anunță apariția antologiei *4atru piese* (LiterNet) ce cuprinde cele patru texte dramatice publicate de revista „Observator cultural” în luna ianuarie. □ Se dau o serie de detalii despre Festivalul Internațional Shakespeare în cadrul căruia urmează să se monteze la Teatrul Național din București *Hamlet*, în regia lui Omri Nitzan. □ Ovidiu Pecican, în *Modul lapidar al Scripturii*, glosează pe marginea volumului de aforistică al lui Gh. Grigurcu, *Din jurnalul lui Alceste* (Ed. Limes, 2005): „[...] aforismele lui Gh. Grigurcu au crescut și cresc în continuare pe mai mulți versanți ai sensibilității creatoare a poetului, criticului, polemistului și moralistului. Unul este, nu încapă îndoială, de sorginte clasică. Însuși recursul la recuzita antichizantă a clasicității, la punctele obligatorii de trecere ale acesteia (referințele culturale latine, precum onomastica din titlu, apariția lui Narcis, dialogul direct cu La Bruyère etc.) vin

din această tulpină, afinitate culturală care trădează, în cele din urmă, o linie forte din structura de profunzime a autorului. [...] Mi-ar fi plăcut ca în devălmășia vie a volumului să mă pot orienta cu ușurință printre motivele predilecte ale aforistului. În lipsa unei ordonări tematice, pe capitole, ar fi prins tare bine un indice final, de noțiuni și de nume. Gh. Grigurcu nu pare însă omul care să acorde importanță unor asemenea pedanterii. S-ar putea ca la mijloc să fie însă și o lipsă acută de timp. Trebuie ținut minte că *Din jurnalul lui Alceste* a apărut în 2005 împreună cu – cel puțin – două volume de versuri, unul de publicistică politico-socială și unul de panoramare a mai multor voci critice actuale. Impresionantă recoltă, de mare varietate și mereu consistentă prin conținut și abordare. Este și acesta unul dintre motivele pentru care aforistul Grigurcu riscă să treacă prea puțin observat de critici până când timpul va isca o ocazie mai potrivită”. □ Michael Finkenthal, în *Intersecții*, scrie *Despre „imposibila coeziune”* referindu-se la apelurile repetate ale lui Mircea Martin la „coeziune intelectuală”, menționând și articolul acestuia, *Imposibila coeziune*, din numărul pe martie-aprilie al revistei „Cuvântul”. □ În *Ce-am căutat și ce-am găsit la Moscova. Sadovaia 302 bis (o carte scrisă la șase mâini)*, Ruxandra Cesereanu și Aleksandr Beleavski discută despre proiectul inedit al „celor patru scriitori clujeni aflați la Moscova pe urmele lui Mihail Bulgakov”. Ruxandra Cesereanu precizează că „totul a pornit de la ancheta realizată de mine la revista «Steaua», din Cluj, pe marginea romanului străin în secolul XX, un top 10, la care au fost solicitați destui scriitori clujeni. M-a interesat ca răspunsurile să vină de la diferite generații, cu diferite opțiuni și maniere de a scrie. În urma acestei anchete, rezultatul care a ieșit a fost parțial spectaculos, parțial nespectaculos, în sensul în care autorul cel mai menționat în această anchetă, la care mi-au răspuns 44 de scriitori clujeni, a fost previzibilul Thomas Mann, cu mai multe romane. [...] Sperasem, deci, să iasă Bulgakov, dar nu mă așteptasem că îl voi și avea într-o anumită parte a topului. În urma acestui rezultat, am gândit o excursie documentară a celor care au mizat pe un scriitor anume. [...] Desigur, cei invitați în această excursie documentară au fost strict scriitorii care îl nominalizaseră pe Bulgakov pe locul I. Proiectul l-am afiliat la Phantasma, Centrul de Cercetare a Imaginarului, unde eu mai avusesem un proiect pe literatura onirică și halucinatorie, e vorba de un atelier de *creative writing* la care lucrasem benevol cu studenții; l-am afiliat aici ca proiect concretizând această excursie documentară, dar el s-a dovedit a fi un proiect colectiv, prin participarea colegilor mei”. Se specifică că este vorba, printre alții de Marta Petreu și de Corin Braga. ■ În *Critică literară. De la Barbu Cioculescu citire...*, Paul Cernat semnează o recenzie a volumului lui Barbu Cioculescu, *De la Mateiu citire...* (Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2005): „Monografia *De la Mateiu citire...* preia, declarat, titlul cu sugestii evanghelice al unui cunoscut eseu al regretatului Alexandru Paleologu, afișând o frumoasă modestie: «citindu-l pe divinul Mateiu și încercând să nu ne depărtăm prea tare de el, dar nici să nu-l sufocăm sub pernele admirației. Cu dorința de a-l înțelege cât mai bine, mai de

aproape – dar nu devenind mai mateini decât Mateiu însuși». Vechi și hârșit matein, criticul nu face rabat de la obiectivitate. Cartea de față – adevărată datorie de conștiință – încununează pasiunea sa de o viață; nu cred să greșesc prea mult văzând în ea culminația activității unui istoric literar și scriitor mult prea parcimonios, modest și discret”. ■ Monica Spiridon publică a doua parte a eseului *Inventând Europa – identități și frontiere*, o încercare de analiză a modului în care studiile culturale recente abordează fenomenologia spațială. În opinia sa „există totuși frontiere care fac problematică, dacă nu imposibilă delimitarea tranșantă între zone identitare distincte. Aceste arii, de confluență și de suprapunere mai curând decât de separare, sunt în sensul etimologic al termenului niște confinii. În latină cuvântul *confinis* desemnează nu numai o linie de demarcație și un reper distinctiv, ci și spațiul proxim aflat de ambele părți ale acestei linii. Un *confinium* unde frontiera joacă rolul de fâgaș care permite și stimulează contactele. [...] Într-un fel sau în altul, mai toate identitățile periferice europene au fost marcate de ipoteza statutului lor frontalier, care a devenit treptat un pivot al semnificației și al importanței lor. Practic, comunitățile culturale sud-est europene s-au perceput pe ele însele și au fost la rândul lor percepute de alții drept intersecții, praguri, porți sau punți între identități diferite sau între o identitate și o alteritate culturală. [...] Relativ recent, discursurile identitare și-au schimbat radical strategia ca să țină pasul cu realitățile globale contemporane. Unul dintre rezultatele palpabile ale acestei noi turnuri este o nouă percepție a identităților periferice. Fostele rude sărace devin mai curând moștenitoarele bogate ale familiei, surse viguroase ale creației culturale, alimentate de tradiții multiple. Într-un fel, se poate chiar spune că în momentul de față discursurile identitare supralicitează teoretic statutul frontalier. Din păcate, în loc să pună net în cauză logica alternativă a unor ecuații anterioare, precum central versus liminal, o asemenea răsturnare spectaculoasă de perspectivă nu face altceva decât s-o perpetueze și s-o valideze, întorcând-o cu susul în jos. Între cele două opțiuni polare, în mod egal frustrante prin exces, o formulă de echilibru devine o urgență. Putem să tragem deci concluzia că pentru comunitățile de frontieră o identitate «europeană pur și simplu» rămâne de redefinit”. □ Iulia Popovici în *Arte. Teatru* scrie despre *Umbra lui Strehler la București*, o prezentare a turneului Piccolo Teatro din Milano la Teatrul Bulandra. □ Cătălina George, în *Povestea rromilor din capul nostru*, semnează o cronică dramatică a „adaptării scenice de Beatrice Rancea și András Demeter” intitulată *Șatra*, prezentată la Teatrul Național din Constanța. □ În *On-line. Carte nouă de la LiterNet*, Iulia Popovici scrie despre *Extazul și nefericirea noii dramaturgii*, cu trimitere la *The Sunshine Play* de Ștefan Peca. □ Michael Hăulică, în *Science & Science Fiction. Eurocon 2006 (II)* publică cea de-a doua parte a prezentării celei de-a 28-a Convenții Europene de Science-Fiction, eveniment ce a avut loc la Kiev. ■ Suplimentul acestui număr continuă să se ocupe de scriitorii germani din România. ■ În acest context, Nora Iuga semnează *Poezie germană cu rădăcini românești. Plecăm sau nu plecăm?*, eseul

în care se referă la poezia optzeciștilor germani din România. Plecând de la o anchetă realizată de Gerhardt Csejka, la începutul anilor '80 în revista „Neue Literatur”, „la care răspundeau poeții tineri germani și poeții români aparținând aceleiași generații”, autoarea afirmă că „ei au fost primii care au făcut distincția, spunând că poezia optzeciștilor români nu e decât o revoluție în zona esteticului, încercând doar răsturnarea vechilor retorici, în timp ce textele poeților germani forau în însăși structura politică și ideologică a ordinii statale. Se pot aduce, fără îndoială, argumente justificative pentru obrocul estetizant al poeților români optzeciști. Poezia lor se adresa unei țări întregi, cea a germanilor doar câtorva sute de mii, de aceea cenzura era mult mai tolerantă cu cei din urmă. Poate îi considera o cantitate neglijabilă. [...] Își puneau pielea în joc scriind așa, pentru ca mulți dintre ei chiar credeau că pot să schimbe ceva; exista vreo dovadă mai elocventă ca nu voiau să părăsească România? [...] Pe la jumătatea anilor '80, mai toți poeții germani se repatriaseră – în acest context verbul suna bizar. Să te repatriezi după secole de exil. Poate de aceea, întrebați ce amprentă a lăsat România în conștiința lor, mulți răspund cu detașare superioară că ei nu au patrie, nicio patrie, fiindcă se consideră cetățeni ai lumii. În fond, nici neamului, nici patriei nu le aparții, pentru că nu ți le-ai ales tu, ca să le vrei. Și totuși, la un sfert de veac de la părăsirea României, mulți dintre ei continuă să scrie despre țara în care s-au născut. [...] În ciuda unor amprente personale evidente care s-au păstrat din versurile poeților germani originari din România, dacă le punem textele din anii '80 alături de cele din anii '90, adică dinainte și de după emigrare, vom fi frapați de o schimbare de ton și mai ales de viziune la mai toți. Nu e vorba de un plus sau de un minus valoric, e vorba de alt climat poetic – ca și când fiecare, pătrunzând în alt mediu geopolitic, a fost nevoit să-și găsească și în poezie un spațiu ocrotitor. [...] Poate că această poezie a câștigat în plan estetic, expresia s-a rafinat, umbrele deschid căi de reflecție mai profunde decât lumina care îți arată totul dintr-odată. Dar viața unde e? Nu pot să nu-mi pun întrebarea: ce marchează mai puternic creația unui poet – datul lui inițial, marca lui artistică sau situația? Exilul, dezrădăcinarea, lipsa zidului care face dinamita inutilă; și, când vii dintr-un rău în care trebuia să găsești soluții de supraviețuire, să-i dai cu tifla morții, să faci mișto de falca despicăată și te trezești într-un spațiu în care lupta se atenuează, pentru că orice spațiu ocrotitor ajunge să semene cu o grădiniță sau cu un sanatoriu, atunci nu-ți mai rămâne decât să te lupți cu tine, adică să te joci sau să-ți iei temperatura la ore fixe. Și mă întreb dacă un cetățean al lumii nu se simte uneori un orfan. Se întâmplă ceva cu poeții: când te amenință moartea lupți cu moartea, când te amenință viața fugi de viață. Ce mult ne-au lipsit nemții ăștia, ce mult ne lipsesc încă... oare știu și ei ce mult le lipsim?”. □ Cu titlul *Texte* este publicată o selecție poetică semnată de Werner Bossert. □ Ernest Wichner semnează un *Fragment dintr-o scrisoare către poetul Gregor Laschen*, „text preluat din revista «22»”, în care se discută despre Rolf Bossert. □ Sunt reproduse o serie de fragmente din volumul *33 poeme cu Petrarca* de Oskar Pastior. □

Revista redă câteva poezii din volumul *Die Einzahl der Wolken/ Singularul norilor* de Ernest Wichner, „ediție bilingvă, traducere de Nora Iuga, Editura Fundației Culturale Române, București, 2003”. □ Sunt reproduse o serie de poezii din volumul *În coc locuiește o damă* de Herta Müller, „în curs de apariție la editura Vinea”. □ Sunt publicate versuri din volumul *Banater Alphabet* de Richard Wagner (Wunderhorn Verlag, Heidelberg, 2001), traducere de Cristian Cercel. □ Sunt publicate câteva poezii din volumul lui Franz Hodjak, *Siebenbürgische Sprechübung* (Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1990), în românește de Georg Aesch. □ Werner Söllner semnează o serie de poeme apărut în volumul *Der Schlaf des Trommle/ Somnul toboșarului*, „ediție bilingvă, traducere din limba germană de Grete Tartler, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996”. □ Sunt reproduse o serie de poezii din volumul *Tagebuchtage. Gedichte 1963 bis 1989* (Hg. Gerhardt Csejka, Druckhaus Galrev, Berlin, 1992) de Anemone Latzina, traduceri de Georg Aesch. □ Sunt publicate câteva poezii din volumul *Poeme* (Univers, 2000) de Dieter Schlesak, traducere de Andrei Zanca. □ Sunt publicate versuri din volumul *Summen im Falsett* de Klaus Hensel (Deutsche Akademie, Villa Massimo, Roma, 1995), traduceri de Georg Aesch. □ Joachim Wittstock semnează un fragment extras din volumul *Colțul penitenței*, „în curs de apariție la Editura Institutului Cultural Român, traducere de Nora Iuga”.

5 mai

- [„Revista 22”, nr. [18] (843)]

- [„Bucureștiul cultural”, nr. 5] Gabriela Adameșteanu realizează un interviu cu Cristian Preda pe tema francofoniei. ■ Paul Cernat scrie despre *Florina Ilis în căutarea Japoniei „din noi”*, prezentare a romanului *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*: „O prozatoare înnăscută, perfect traductibilă, fără balast localist, care știe să povestească și căreia îi place să fabuleze, nu să improvizeze la nesfârșit pe canavaua propriei biografii. Și care știe de minune să vorbească din interiorul unor identități diferite, fie ele masculine, fie nipone. Până la urmă, noua carte a Florinei Ilis este (și) o carte despre diferență și despre căutarea înverșunată a «inaccesibilului» scrisă de o prozatoare a noului globalism cibernetic și a problemelor sale de identitate”. □ Doina Papp, în *Elogiul teatrului*, semnează o cronică dramatică la adaptarea *Măscăriciul*, după, A.P. Cehov, pusă în scenă la Teatrul Bulandra. □ În aceeași rubrică se dau detalii despre Festivalul Internațional Shakespeare, ce are loc între 25 aprilie-3 mai, la Craiova și 28 aprilie-14 mai, București, eveniment organizat de Primăria Municipiului București, ArCuB, Fundația William Shakespeare și Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova, cu participarea teatrelor Odeon, Bulandra și a Teatrului Național din București.

- [„România literară”, nr. 18] Pe pagina *Actualității* apare o reacție a lui Horia Gârbea privind atacul lui Ionel Bandrabur la adresa lui Alex. Ștefănescu din cauza neincluzerii sale în volumul de *Istorie a literaturii*. □ În *Critică literară*,

Lecturi la zi: „Păcatele tinerețelor”, Tudorel Urian prezintă volumul de versuri semnat de Valeriu Stoica, *Istории duminicale* (Ed. Libripress, 2006). □ Este reproducă poezia *Eterna farsă* de Adela Popescu. □ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu scrie despre *Cronicarii unor fapte lipsite de glorie*, comentând negativ colecția „Frontiera” a editurii Aula din Brașov, coordonată de Alexandru Mușina. ■ Cosmin Ciotloș în *Critică literară: Desant optzeci și ceva* publică o recenzie la volumul de proză al lui Dumitru Radu Popa, *Skenzemon!*, apărută la Ed. Curtea Veche, apreciind că aceasta „este, de fapt, o sumă a celor două dintâi: *Călătoria* (1982) și *Fisura* (1985). O sumă exactă, de vreme ce prozele scurte ale acestor cărți, mai toate amputate sau de-a dreptul excluse de cenzură, sunt reiterate fără modificări sau adăugiri «de sertar». Pentru cititorul de azi, forma aceasta de selecție e cum nu se poate mai potrivită: avem în mână un întreg dosar de receptare subînțeleș, cu povestiri inocente trunchiate (după chiar mărturisirea autorului), cu altele, de-o evidentă duritate, neatinse în vreun mod de aparatul cenzurii. [...] Nu știu dacă nu cumva, rămânând la vedere numai inventivitatea alertă, autoreferențialitatea potențată discret și textualismul neostentativ, nu s-ar putea întâmpla ca Dumitru Radu Popa să fie considerat, peste câțiva ani, la o lectură grăbită, un desantist autentic. Poate că o carte cum e *Skenzemon!* va fi citită indistinct, laolaltă cu volumul colectiv *Desant '83*, al cenacliștilor de la Junimea: Mircea Nedelciu, George Cușnarencu, Ioan Lăcustă, Cristian Teodorescu etc. Ceea ce ar fi, desigur, o formă acută de strabism istoric, dar și o probă serioasă pentru un talent viu ca acela al lui Dumitru Radu Popa. Din care va ieși așa cum cititorul de mâine va decide...”. □ În *Literatură* Valeriu Mircea Popa semnează poeziile *Bijutierul*, *Piața Spaniei*, *Conversația*, *Desprinderea de tălpi*, *O punte*, *Un blues*, *Cândva*, *La Jack pe Calea Griviței*. ■ În *Literatură, Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir abordează tema *Scriitorul și comunismul*, în prim plan fiind figura lui Petru Dumitriu, republicând și apelul scriitorului către cititori la reeditarea *Cronicii de familie*, în 1993. În opinia sa, „implorând indulgența cititorilor de astăzi și a celor viitori, autorul *Cronicii de familie* lansează posterității un apel: «Cititorul să deosebească ce era opera mea de ce era pecetea scârnavă a autorităților». Sfântă naivitate: din păcate ne cere ceva imposibil! Ce bine ar fi ca cititorul să poată interveni în textul pe care îl citește; numărul capodoperelor ar fi în creștere continuă și infinită. Tare mi-e teamă că o colaborare melioristă a cititorului de romane cu autorul lor va rămâne în eternitate un pios deziderat. Suntem condamnați să purtăm în spate, până la sfârșitul timpului, greutatea cărților noastre nereușite, mincinoase ori pervertite, fără ca vreo mână milostivă să mai poată face vreodată ceva pentru noi”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Caligrafie pentru Satannici*. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache, sub titlul *Elegii de când eram mai tânăr*, prezintă *Opera poetică I-II* de Mircea Dinescu (Ed. Cartier, 2005): „Este destul de greu să ne imaginăm impactul detonator al apariției tânărului Mircea Dinescu pe scena liricii noastre de la începutul deceniului opt. Îi citim versurile de debut, *nolens-volens*,

cu ochii noștri de acum și cu o privire, dacă nu obosită, în orice caz transformată de succesivele liberalizări ale imaginarului poetic. Ultimii ani au ridicat în mod semnificativ cota îndrăznelilor artistice (limbaj slobod până la vulgaritate, scene de sex fără perdea, expuse ca într-o vitrină de bordel, aluzii triviale ori referințe directe la anumite părți – nu multe – ale anatomiei omenești), profitând din plin de libertățile de opinie și expresie îngrădite altădată. Vechile revoluții, raportate la exhibările din prezent, par să aibă o «violență» înduioșătoare, mai puțin negatoare, aproape constructivă. [...] Departe de a figura și ilustra ipostaza de zeu tânăr, cu o suverană indiferență față de toate cele omenești (precum poezia de tinerețe a lui Nichita Stănescu), lirica lui Mircea Dinescu face și reface, așadar, desenul unor momente de grație smulse cu efort contextului și «domnului Ceas» ce ne măsoară destrămarea. Gesturile atât de libere, decise, ruperea convențiilor sociale și artistice, refuzul net al tiparelor comportamentale dau, într-adevăr, creației sale un aer proaspăt și nonconformist”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, cu titlul *Criza trecutului*, Gh. Grigurcu scrie despre volumul lui Tudor Cristea, *Chipul și oglinda* (Ed. Adam, 2005). Se apreciază că „două sunt planurile pe care acționează criticul. Mai întâi, d-sa are în vedere derularea în substanță a creației, care face ca pe de-o parte operele trecutului să prefigureze pe cele ce vor veni, iar pe de alta, operele noi să arunce lumini asupra celor precedente, să le înveșmânte în irizările unor nebănuite sensuri și corespondențe. [...] Dar naturala interacțiune a creațiilor apare însoțită, în perspectiva unei istorii vii, cu momente de asimilație, rejectare și corijare, de schimbări periodice ale percepției. Avem a face cu «mutația valorilor», proces care «aduce la zi» creațiile trecutului, curățându-le de scoriile conformismului, activându-le latențele, organizându-le și ierarhizându-le altminteri. [...] Deși operează sintetic, neocolind generalitățile inevitabile, sistematizările de bun-simț, țelul d-sale fiind de-a oferi segmente de istorie literară, imagini «rotunjite» ale operelor/ autorilor, dl. Tudor Cristea are grijă de-a releva de câte ori are ocazia pliuri ale textelor nebăgate-n seamă de exegeza anterioară, fațete ce reverberază într-un chip aparte în zilele noastre”. □ În *Comentarii critice, Octavian Goga – 125: Mesianism național*, Ion Simuț realizează un amplu portret literar al poetului. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Masa de scris*. □ În *Cronici bizare*, Cronicar semnalează recenzia Luminiței Marcu la volumul *Zogru* de Doina Ruști, apărut în numărul 74 al „Suplimentului de cultură”. □ Este reprodus un amplu fragment din jurnalul lui Mihai Cantuniari, *Îmbătrânind tăcut pe canapele roase*. ■ În *Literatură*, Mircea Handoca publică un amplu *Dosar – Mircea Eliade*, în realitate o critică la adresa volumului lui Florin Țurcanu, *Le prisonnier de l'histoire*, apărut la Paris, în 2003, și publicat recent la Humanitas, în traducerea Monicăi Anghel și a lui Dragoș Dodu. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei: Experiențele cu vorbe. Celor care iubesc cuvintele și celor care se tem de ele*. □ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică a patra parte a studiului *Antonpanniada editorială*. ■ În *Carte-document*, Al. Săndulescu discută despre volumul de convorbiri cu Ioana Berindei, publicat

de Lavinia Betea sub titlul *Am făcut Jilava în pantofi de vară*. □ În *Meridiane* este publicată povestirea lui Andrei Codrescu, *Vestitorul*, în traducerea Rodicăi Grigore, extrasă din volumul *A Bar in Brooklyn. Novellas & Stories 1970-1978* (Black Sparrow Press, Santa Rosa, 1999). □ Gabriela Melinescu publică, cu titlul *Perechi creatoare*, o *Correspondență din Stockholm*. □ Cu titlul *Centenar Samuel Beckett*, este realizată o prezentare bio-bibliografică a autorului. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, semnaleză dosarul din numărul 2 al revistei „Alitudini” intitulat *Păcatele tinereților*, în care se discută despre Mircea Eliade, Constantin Noica, Nina Cassian și Ion Ianoși.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [18] 74]** Oana Stoica anunță că *Festivalul Shakespeare de la Craiova și-a deschis filiala bucureșteană*. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, prezintă romanul lui Cătălin Lazurca, *Celebrul animal*. ■ Luminița Marcu, în *Doina Ruști, pe fâșia îngustă dintre kitsch și literatură adevărată*, semnează o recenzie la romanul *Zogru* (Polirom, 2006), despre care notează că „nu e o carte desăvârșită, nu e un roman care să schimbe fața literaturii, dar e cu siguranță o carte foarte curajoasă și originală. [...] *Zogru*, o carte curajoasă și o autoare care alege să meargă pe fâșia periculoasă dintre kitsch și literatură adevărată, cu adâncimi nebănuite, reușind, de cele mai multe ori, să atingă un echilibru de invidiat!”. □ Notă de prezentare a romanului lui Thomas Pynchon, *Strigarea lotului 49*, „traducere și note de Geta Dumitriu” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XXII)*. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *22 decembrie*. □ Dosarul acestui număr este dedicat avanpremierii publicării în românește a romanului lui Philip Roth, *Complotul împotriva Americii*, ce urmează să apară la Polirom, în traducerea Fragăi Cusin. □ Notă de prezentare a volumului de eseuri *Existențe ironice* de Voicu Bugariu, apărut la editura LiterNet. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Sławomir Mrozek.

6 mai

● **[„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [18] (817)]** În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu semnează *Poeme la vreme de iarnă istorică*, prezentare a volumului de *Poeme* de Paul Anghel (Albatros, 2004). ■ Bogdan Crețu, în *Claudiu Komartin sau despre criza elegantă*, prezintă volumul de versuri al acestuia, *Cercul domestic* (C.R., 2005): „Autorul are ambiția (sau poate narcisismul orgoliu) de a ține sub control fluxul poemului, chiar și când acesta se vrea o simplă confesiune (sau mai ales în astfel de situații). Impresia este că textul reprezintă execuția fidelă a unei partituri prestabilite, autenticitatea fiind un simplu efect de scriitură (dar poate ea, oare, să fie și altceva?). Inteligența concurează ferm sensibilitatea, strunind-o și închizând-o într-o rostire elevată, nicidecum debutonată, ca în cazul unor congeneri ai poetului. [...] Eu, unul, aici aș intui nota de originalitate a poetului, ferindu-mă să acuz cabotinismul spovedaniei lirice

sau alte mostre de cerebralitate: în spiritul epocii, poezia nu-și mai permite sa fie simplă etalare a afectivului, discurs nemediat, ci tinde să se instituie ca spectacol. Din acest punct de vedere, *Cercul domestic* impune un poet al livrescului, al jocului grav, al fandării riscante între polul unei certe încărcături ontologice și cel al lucidității celui care se ia pe sine drept obiect de disecție. Din acest punct de vedere, din generația tânără, Claudiu Komartin este printre puținii care a câștigat pariul. Un poet care, de nu se va lăsa cotopt de ispitele inteligenței, va confirma cu siguranță”. □ În *Lecturi particulare* Stela Gheție prezintă volumul de povestiri *Rien ne me manque* de Soumya Ammar Khodja. □ Un amplu material este dedicat Congresului European de Istorie a Religiiilor, eveniment ce urmează să aibă loc la București, între 19-23 septembrie.

10 mai

• [„**Lucefărul**”, nr. 18 (742)] Marius Tupan, în *Acolade*, scrie despre *Normalitatea revanșarzilor*, text în care discută despre sursa de inspirație a personajului Anatol Rovina din romanul său *Vitrina cu păsări împăiate*, fiind vorba despre A.E. Baconski. □ În *Cronica literară* Constantin Cubleşan semnează o recenzie a volumului lui Emil Stan, *Cioran. Vitalitatea renunțării* (Ed. Institutul European, 2005), în timp ce Valeria Manta-Tăicuțu, în *Spațiul orfic al memoriei*, se ocupă de povestirea *Pietrele din lună* de Ovidiu Dunăreanu, publicată în antologia *Concert la patru mâini* (Ed. Ex Ponto, 2005). ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează *De acasă până la universalitate*, amplu articol dedicat răspândirii literaturii române în străinătate, cu trimiteri de la V. Alecsandri și până la Marin Preda. Acesta susține: „Criza actuală a literaturii și cărții autohtone este în liniile cele mai generale, dar și mai incontestabile, una de comunicare, aceasta afectând și așa-zisele opere sau momente «de curaj» dintr-o carte sau alta care nu sunt percepute de cei ce n-au experiența «lagărului», reflexele de apărare și de groază dominante atunci, nici sclipirile de speranță. Cititorul din afara lui nu poate gusta «curajul» unui scriitor comunist care strecoară într-o discuție replica unuia care se îndoiește de eficiența reformei agrare și deposedării de pământ a țăranilor, chiar dacă toți ceilalți o aprobă. După cum nu citește la fel ca lectorul de pe vremuri o scenă dintr-un roman în care o tânără și grațioasă studentă pune pe o colegă de cameră să-i facă un masaj și aceasta, mângâindu-i reliefurile proeminente, face să-i scape o licoare balsamică inundând-o voluptuos între fese, într-o scenă cu sugestii vagi de lesbianism. Pentru «morală proletară» asta era ceva scandalos, aproape periculos, dovedind mare curaj; orice cititor occidental va trece însă peste ea fără să clipească”. ■ Sunt publicate o serie de *Poeme* de Octavian Soviany. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă seria *Fișelor unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea lui Dumitru Hurubă, *Uraaa! Bunica are un amant...* □ Selecție lirică de Diana Corcan. ■ Ion Pachia Tatomirescu publică partea a treisprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este publicată povestirea

lui Vasilii Șukșin *Prima cunoștință cu orașul*, traducere de Corneliu Irod. □ În *Atitudini* Mircea Constantinescu semnează eseuul *Înainte și după cenzură*. □ În *Meditații contemporane* Ion Crețu, plecând de la un exercițiu propus de revista „Le Figaro littéraire”, comentează pe marginea ideii de „(re)judecare a unor personaje literare controversate”, în *Crimă și pedeapsă*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Balada puricelui* de Johann Wolfgang Goethe. □ Alina Boboc, în *Thalia*, scrie despre *Conferințele Teatrului Național*, făcând o scurtă istorie a acestei inițiative. □ În *Reacții* Alexandru Sfârlea semnează *Insolență și mojie*, comentariu pe marginea conflictului dintre Marius Tupan și Ștefan Agopian. □ Se dau detalii despre organizarea Festivalului Național de Literatură „Tudor Arghezi”.

11 mai

● **[„Dilema Veche”, nr. 19 (120)]** În *Editoriale și opinii*, Mihai Vasilescu semnează *Bâlciul de carte*, articol despre participarea României la Târgul de carte de la Frankfurt. □ Șerban Foarță publică *Permutații ciclice*. □ Andrei Codrescu scrie eseuul *O zi ca oricare alta*. □ Andrei Oișteanu semnează articolul *Mircea Eliade și mișcarea hippie*, oferind detalii despre modul în care Eliade a perceput mișcarea hippie în Statele Unite, în anii ‘60. ■ În *La centru și la margine*, Radu Cosașu scrie *Ca între doi oameni cu nervii tari*, într-o dispută cu Gh. Grigurcu despre Ovid S. Crohmălniceanu: „Măsura acestei uri realist-socialiste a dat-o «necrologul» din România liberă, la puțină vreme după dispariția criticului, unde, cu o grabă întru totul oribilă, dl Grigurcu ținea să facă inventarul tuturor păcatelor estetic-politice ale proaspătului decedat. Nici la 70 de ani, sărbătoritul nu regretă textul său de o nemiloasă promptitudine, precum o cerea vigilența ideologică față de tot ce-i dușmănos, viu sau mort. Nu bunul-simț, de atâtea ori contrarevoluționarul bun-simț, ne va împiedica să demascăm imediat un dușman, pe loc, la locul gropii lui – așa ne-o cerea pe vremuri morala comunistă, acum intransigența anticomunistă. Nici mărturiile lui Mircea Cărtărescu, ale lui Cristian Teodorescu și ale generației de desanțiști privitoare la rolul fast pe care l-a avut «Croh» în biografia lor literară nu-l îmblânzesc. [...] De facto (vorba ceea...), dânsul disprețuiește/ ignoră orice argumente care-i pot destabiliza ura împotriva unui Crohmălniceanu integral detestabil”.

● **[„Observator cultural”, nr. [19] 320 (42)]** În *Informații*. *La zi* este publicată o notiță despre Anul Beckett, la Teatrul Național Radiofonic: „Premiera cu spectacolul *Așteptându-l pe Godot*, traducerea Gellu Naum, în regia lui Gavriil Pinte este un spectacol cu ajutorul căruia se dorește recuperarea absenței din fonoteca teatrală a Societății Române de Radiodifuziune a unei montări cu celebrul text beckettian”. ■ Cu titlul *Paul Goma în proces cu toată lumea*, se anunță că „scriitorul Paul Goma a înaintat o acțiune în justiție, prin care cheamă în judecată un număr de douăzeci și patru de persoane și instituții publice, vinovate, în opinia sa, de a fi inițiat acțiuni «care vizează denigrarea sa, sub caracterizarea

falsă de «antisemit» și izolarea sa de societatea românească și de publicul din România”. Pe «lista neagră» a lui Paul Goma figurează, în ordine alfabetică: Administrația prezidențială, Gabriel Andreescu, Editura Polirom, Federația Comunităților Evreiești din România, Alexandru Florian, Horia Gârbea, Mihai Dinu Gheorghiu, Radu Ioanid, Laszlo Alexandru, Ion Bogdan Lefter, Nicolae Manolescu, Boris Marian, Mircea Mihăieș, Carmen Mușat, Andrei Oișteanu, revistele «22», «Observator cultural», «Realitatea evreiască», «Timpul», Michael Shafir, William Totok, Ion Vianu, Elie Wiesel, ziarul Cotidianul. După cum reiese din plângerea înaintată justiției, fostul disident anticomunist pare convins că «statutul de paria de care se „bucură” în prezent din plin este consecința firească» a acțiunilor publice ale celor citați mai sus în calitate de «pârâți». □ Se anunță că la Mediaș a avut loc cea de-a șasea ediție a „Zilelor revistelor de cultură din Transilvania și Banat”. „În cadrul dezbaterii *Conceptul de generație în literatura română. Încotro merge literatura română după 1990?* au avut loc discuții aprinse, moderate de directorul revistei «Echinox», Horea Poenar. În cea de a doua zi s-au decernat premiile Mediensis și Dafora, în urma nominalizărilor făcute de revistele literare, scriitorilor: Alexandru Mușina și Dumitru Chioaru – premiul Mediensis pentru activitatea literară; Al. Cistelean și Kocsis Francisko – premiul Mediensis pentru promovarea dialogului interetnic. Pentru Concursul Național de Poezie «Aron Cotruș», juriul, format din Horea Poenar (președinte), Alex. Cistelean, Ioan Moldovan, Carmen Mușat, Eugeniu Nistor, Virgil Podoabă, Dan Bogdan Hanu, Liviu Papuc, Marius Chelaru, Aurel Pantea, Ioan Radu Văcărescu, Dragoș Varga-Santai și Ioan Veza, a acordat următoarele premii: Ada Ghica (Mediaș) – Premiul «Aron Cotruș» și premiul revistelor «Observator cultural» și «Euphorion»; Andrei Doboș (Cluj), Premiul I și premiul revistelor «Vatra» și «Familia»; Ionuț Radu (Craiova) – Premiul II și premiul revistei «Echinox»; Gabriela Ivașcu (Pitești) – premiul III și premiul revistei «Convorbiri literare»; Livia Ciupav (Arad) – Mențiune și premiul revistei «Discobolul».” ■ Necrolog Zoe Dumitrescu-Bușulenga. ■ În *Actualitate. Uniunea Scriitorilor îi momește pe tineri*, Alexandru Matei precizează: „Dincolo de adversități, Luminița Marcu și Daniel Cristea-Enache au stat la aceeași masă”. Este vorba despre Colocviul tinerilor scriitori a cărui primă ediție a avut loc în zilele de 5 și 6 mai. „Privit cu circumspecție, cu speranță sau disprețuit pe față, colocviul a demonstrat că Uniunea Scriitorilor poate fi mai mult decât o instituție tot mai anonimă și mai permisivă – inutilă chiar, aservită politic nu demult –, un loc de întâlnire; o instituție care-și propune să încurajeze creația literară, deocamdată cu mai puțin, mai târziu – sperăm – mai consistent. Până una-alta, scriitori și critici care nu se cunoșteau decât din texte s-au văzut și și-au vorbit prima oară. [...] Colocviul Tinerilor Scriitori organizat de Uniunea Scriitorilor a venit după un val de contestații la care instituția a fost supusă în ultima vreme, mai ales din preajma alegerilor de anul trecut, care i-au dat câștig de cauză lui Nicolae Manolescu. Mulți foști și actuali membri ai ei, dar mai ales mulți dintre scriitorii tineri neînregimentați au contestat chiar rostul

Uniunii Scriitorilor, devenită în ultimii ani o instituție prăfuită, fără coloană vertebrală, departe atât de ceea ce fusese în comunism – un mijloc de control al unor oameni cu un mare capital de imagine, deci periculoși –, cât și de ceea ce ar trebui să fie astăzi: un sindicat a ceea ce secolul al XVIII-lea începuse să cunoască sub numele de autori. [...] Alături de lecturi și dezbateri, Uniunea Scriitorilor a tipărit, cu ajutorul editurii Brumar, o antologie cu textele trimise de unii dintre participanți pe tema propusă. Antologia este prefăcută de Dan Mircea Cipariu, continuă cu Cuvântul moderatorilor – prozatorul Constantin Stan și criticul Daniel Cristea-Enache – și cu cel al participanților. Textele, scurte, încearcă o dare de seamă asupra situației actuale a literaturii române, dar, însumate, n-au valoarea istorică a dosarului «Caietelor critice» de anul trecut dedicat noii generații de poeți. Proiectul trebuie continuat și ameliorat, el singur putând deveni, în ani, un document autentic al stării literaturii române. [...] La finalul Colocviului Tinerilor Scriitori s-au acordat patru burse de creație în valoare de 10.000 de lei noi. Cei patru câștigători sunt Răzvan Bica – *O istorie alternativă a literaturii române în benzi desenate*, Luca Dinulescu și Dragoș Schenkel – *Orice*, Sorin Gherguț – *Păpușile din patul tău*, Antonio Patraș – *Literatura criticilor*.” ■ În aceeași rubrică Doina Ioanid scrie *În așteptarea unui festival european*, o trecere în revistă a celei de-a zecea ediții a Festivalului de Poezie, intitulat „Poezia în avangardă”, eveniment organizat de Casa de Cultură a Municipiului Sighișoara și de ASPRO: „Pe lângă lecturile de poezie, care nu puteau lipsi de la un astfel de festival, în program au figurat și teme de dezbatere precum «Mizele poeziei actuale, *Underground* reconfigurat» și «Poezia de azi: ieșirea din *underground* sau exilul/ dizidența continuă», din dorința de a reconsidera sensul poeziei în cetate. Una dintre cele mai incitante dezbateri a avut loc pe marginea *underground*-ului, spun «pe marginea», pentru că a fost, de fapt, o dezbatere care a deviat de la subiect și a degenerat în tot felul de discuții generaționiste”. □ Bogdan Suceavă, în *Exercițiul evaluării academice: o discuție despre practicile editoriale* glosează pe marginea unei serii de articole pe această temă semnate de Andrei Cornea, Alina Mungiu-Pippidi și Mihaela Miroiu. □ *Visul unei nopți de mai*, eseu semnat de Radu Cosașu, este preluat din numărul din 15 mai 1986 al revistei „România literară”, unde a apărut la rubrica „Telecinema”. □ Roxana Sorescu, în *Tertium non datur versus Capul de zimbru* face o paralelă între textul lui Vasile Voiculescu și filmul lui Lucian Pintilie. ■ Matei Călinescu, în *Reflecții despre Întoarcerea huliganului*, analizează romanul lui Norman Manea (ediția a II-a, prefăcută de Matei Călinescu, Polirom, 2006): „Cele trei teme majore, recurente și întretesute ale operei lui Norman Manea (cuprinzând atât ficțiunea, cât și non-ficțiunea) sunt experiența Holocaustului, trăită în copilărie, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial; existența, ca om și ca scriitor, în interiorul unui sistem totalitar, și anume, varianta românească a comunismului; respectiv, exilul. Aceste teme sunt pe deplin dezvoltate în cartea cea mai direct autobiografică, *Întoarcerea huliganului* (2003), care este și cea mai complexă operă a sa de până acum. Este

o carte de memorii, după cum se precizează în subtitlu, dar nu doar în înțelesul obișnuit al cuvântului: pentru că pe întreg cuprinsul ei sunt inserate pagini de pură ficțiune, ca și numeroase elemente caracteristice speciei eseului moral. [...] cititorul își dă seama că și atunci când autorul deschide «ferestre» ficționale către lumi posibile sau dramatizează pasaje de meditație, scopul său este întotdeauna adevărul, inclusiv adevărul personal, cu zonele sale mai complicate și mai ambivalente. Memorialistul ne transmite sentimentul că este supus unei duble obligații: aceea de a spune adevărul, oricât de dureros ar fi acesta, și aceea de a nu-l simplifica, de a nu recurge la formule sau clișee, de a nu-l trivializa. Sarcina scriitorului autentic, pare a sugera Manea, este nu de a simplifica, ci de a desimplifica. Pentru că adevărul nu este niciodată simplu. [...] Cartea întreagă, de fapt, ar putea comunica sentimentul, indirect și subtil, al virtuților terapeutice ale scrisului. În orice caz, o lectură atentă a părții intitulate *A doua întoarcere* – care [...] poate fi dificilă, chiar solicitantă pentru cineva nefamiliarizat cu istoria populației evreiești din Europa de Est a secolului trecut – îi va permite cititorului să înțeleagă semnificația simbolică a uitării carnetului pe scaunul din avion și a răspunsului creator al celui păgubit nu numai la această pierdere, ci la pierdere, în general. Această parte aruncă o lumina retrospectivă și retroactivă asupra întregului memorial. În această lumină, supratema cărții se dovedește a fi tocmai aceea a pierderii: pierderea recuperată prin actul reamintirii și al scrierii”. □ În *Intersecții*, Michael Finkenthal scrie *Despre responsabilitatea intelectualului „angajat”*, eseu în care se referă în special la aspecte politice, în speță la decizia lui Traian Băsescu de a înființa comisia prezidențială pentru cercetarea crimelor săvârșite de regimul comunist. □ În *Studii culturale* Paul Cernat se ocupă de *O istorie a copilăriei în România modernă*, recenzie a volumului lui Adrian Majuru, *Copilăria la români. Schițe și tablouri cu prunci, școlari și adolescenți* (Ed. Compania, 2006). □ În *Festivalul Internațional Shakespeare* este publicată o succintă cronică dramatică a piesei *Troilus și Cressida* de W. Shakespeare, „o producție a Teatrului «Katona József», Budapesta (Ungaria), pusă în scenă de către Silviu Purcărete, la Teatrul Bulandra. □ Constantin Popa, în *Teatru*, scrie că *Basarabeni vor teatru social*, cronică teatrală dedicată premierei piesei *Oameni ai nimănui*, adaptare după piesa omonimă a lui Dumitru Crudu, pusă în scenă la Chișinău. □ În *Fantasy & Science fiction*, Michael Hăulică discută despre premiile pentru acest gen pe 2006: premiul Crawford, premiul Philip K. Dick, premiul Hames Tiptee jr., premiul Hugo. □ Igor Mocanu, în *Între două regnuri*, prezintă volumul lui Sesto Pals, *Omul ciudat*, „ediție revizuită”, prefață de Nicolae Țone (Ed. Paideia, 2003). □ Suplimentul acestui număr se ocupă de Sesto Pals, „poetul care nu publica”: „Deși mult mai puțin cunoscut decât mulți dintre reprezentanții avangardei istorice – și pentru că a publicat extrem de puțin în timpul vieții, fiind nevoit să se retragă foarte de timpuriu din prim-planul scenei literare –, Sesto Pals este un scriitor a cărui operă poetică și filozofică merită să fie cunoscută și comentată. Preocupat încă din tinerețe să exploreze relația complexă

literatură-filozofie, Sesto Pals era convins că «ruptura» dintre cele două domenii este arbitrară și aparentă. Prin bunăvoința doamnei Lucy Sestopali, văduva poetului, punem acum la dispoziția cititorilor Observatorului cultural o serie de poeme inedite, incluse de autor în două cicluri distincte – *Întuneric și lumină* și *Poeme*, însoțite de două comentarii critice, semnate de Michael Finkenthal și Igor Mocanu”. □ Portretul semnat de Michael Finkenthal se intitulează *Întoarcerea poetului la cititorii săi*. □ Revista reproduce un grupaj de poeme inedite, din 1950 și până în 2002. □ Igor Mocanu, în *Între două regnuri*, prezintă volumul lui Sesto Pals, *Omul ciudat*, „ediție revizuită”, prefață de Nicolae Țone (Ed. Paideia, 2003). Varianta din Supliment este cea care cuprinde textul integral al articolului. □ Suplimentul se încheie cu o serie de *Repere biografice* ale aceluiași autor.

12 mai

• [„Revista 22”, nr. [19] (844)] Eugen Ciurtin, în *Nici măcar Montaigne?*, comentează articolul lui Cătălin Avramescu, intitulat *O tragedie culturală*, text ce pleacă de la articolul acestuia din urmă, *Dosarul Eliade*, publicat în numărul 834 din „Revista 22” și de la replica lui E. Ciurtin, *Eliade: cumva Montaigne?*, din numărul din aprilie 2006 al revistei „Idei în dialog”. Acesta afirmă că „una peste alta, el crede că «orice tentativă de situare în afară cadrelor democrației liberale de inspirație anglo-saxonă a dus la o tragedie istorică. Și la una culturală. Adică acolo unde suntem noi astăzi». Vrut larg, acest «noi astăzi» mă îndeamnă să revin. Nu pentru că aş vedea situația atât de suveran și apodictic, ci pentru că la «tragedie culturală», crede Avramescu, s-a ajuns din pricina lui Eliade și a generației lui. Avem de-a face, așadar, cu o repasionalizare decisă a discuțiilor în jurul (operei) lui Eliade, sub parametri mai degrabă excentrici. Citindu-l, ai senzația că se recurge la orice stratagemă pentru a-l implica pe Eliade în probleme care nu sunt ale lui, combinată cu excluderea mai tuturor problemelor lui (unele mari). Pentru o nuanță într-un dialog actual putem face loc măcar cât Rosa Parks acum atâtea decenii. Cu atât mai mult cu cât criticile sale tranșante depășesc câteva bune zeci de numere din întreaga colecție a revistei «22», din care s-ar putea colaționa lejer un răspuns satisfăcător la toate chestiunile strict culturale. La toate celelalte neajunsuri, nedumeriri și *impromptu*-uri se poate parca bibliografic”. ■ Tania Radu, în *Cartea de după*, semnează o recenzie la volumul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* (C.R., 2006): „Contând pe apetitul ascetic al cititorului, Florina Ilis face aici un pariu riscant. *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* reprimă sevele de dragul umbrei pe care copacul o lasă pe pânză. Inteligentă, sensibilă, prozatoarea anului 2005 are aici orgoliul de a chema de dincolo de paravan. Teatrul de umbre care este micul său roman japonez se adresează, din nefericire, unui public cu alte așteptări, pentru care grația tăcută se tolerează, cel mult, în poezie. Fără erupțiile senzuale ale unei Marguerite Duras, din *Amantul*, și, slavă Domnului, fără performanțele sexual-aerobice ale Claudiei Golea, din *Planeta Tokio* sau *Vară în Siam*, cartea Florinei Ilis rămâne

în mare măsură mută. Ca demonstrație, e dincolo de reproș. Ca reușită, rămâne, din păcate, dincoace de adevărata plăcere a lecturii. O poveste frumoasă, cu care nu prea știi ce să faci. O pui în ramă și te odihnești, din când în când, pe curbă fină a stop-cadrului ei”. □ Rodica Palade, în *MCC: administrator sau sabotor?*, scrie despre ediția din 2006 a Bookfest.

● [**„Bucureștiul cultural”, nr. 6**] Joaquín Garrigós scrie despre *Prezentul și viitorul revistelor culturale: provocarea internetului*. La finalul acestui text se precizează că „pentru a dezbate toate aceste probleme, se vor întâlni la București, pe dată de 10 mai a.c., ora 11.00, la Institutul Cultural Român și la Suceava, pe 11 mai, un grup de directori de reviste culturale spaniole, toate din provincie, cu colegii lor români. Vor fi prezenți Fernando Iwasaki, de la «Renacimiento», din Sevilla; Daniel Najmías, de la «The Barcelona Review», revista editată în patru limbi și numai pe Internet, și Jose Luis Zeron de la «Empireuma», din Orihuela, revistă ce se caracterizează printr-o deschidere cu precădere spre literaturile din limbi de circulație restrânsă, în paginile căreia au fost găzduiți și mulți scriitori români, ca Mircea Eliade, George Bacovia, Max Blecher, Marin Sorescu, precum și Denisa Comănescu, Al. Ecovoiu, Liliana Popescu, Ioan T. Morar, C.V. Bănescu și mulți alții care ar mai putea fi trecuți în revistă”. □ Daniel Najmías semnează *Poeme de nesomn*, traducere de Andrei Ionescu. □ Succintă prezentare a publicației „The Barcelona Review”. □ Fernando Iwasaki semnează *Fantezii textuale*, traducere de Andrei Ionescu. □ Succintă prezentare a publicației „Renacimiento”. □ Jose Luis Zeron semnează poemul inedit *Casa memoriei*, traducere de Andrei Ionescu. □ Succintă prezentare a publicației „Empireuma”. □ Răzvan Brăileanu, în *Sănătatea relațiilor bolnăvicioase*, prezintă adaptarea cinematografică a romanului *Legături bolnăvicioase* de Cecilia Ștefănescu, în regia lui Tudor Giurgiu.

● [**„România literară”, nr. 19**] În *Critică literară, Lecturi la zi: „Păcatele tinerețelor”*, Tudorel Urian prezintă romanul lui Constantin Țoiu, *Istorisirile Signorei Sisi* (C.R., 2006): „Toate cărțile lui Constantin Țoiu, fie că este vorba de romane sau de scrieri memorialistice, au soliditatea lucrului bine făcut. Armonia frazei este impecabilă, referințele culturale foarte subtile, rod al frecventării cu asiduitate a operelor anticilor (nu lipsesc substanțialele citate în limba latină), dar și al sălilor de expoziție, se topesc firesc în substanța romanelor sale, argumentarea ideilor este bine articulată, personajele au consistență și identități ferme. Totul se scaldă în apele liniștite ale unui estetism superior. Cel mai recent roman al prozatorului, *Istorisirile Signorei Sisi*, nu face excepție de la regulă. [...] *Istorisirile Signorei Sisi* este un roman (cu cheie?), dar și un foarte incitant eseu despre ultimul secol de istorie românească. O perioadă pe care autorul a cunoscut-o prin prisma experienței sale din cei 85 de ani de viață și din relatările unor martori oculari din vremea tinereții sale. Nae Ionescu, Corneliu Zelea Codreanu, Ionel Brătianu, I.G. Duca, generalul Ion Antonescu, Ana Pauker sunt numai câteva dintre personalitățile care au marcat viața politică de la noi în secolul XX. Autorul aduce mărturii importante legate de toți aceștia (impresionantă este descrierea

scenei asasinării lui Corneliu Zelea Codreanu) sau le pune personalitățile într-o nouă lumină prin aducerea de noi mărturii sau prin reinterpretarea unor fapte mai mult sau mai puțin cunoscute. În plus, în anumite situații, autorul nu ezită să se avânte pe teritoriul imponderabil dar atât de fascinant al istoriei contrafactice. *Romanul Istorisirile Signorei Sisi* prilejuiește bucuria unei mult așteptate noi întâlniri cu unul dintre maeștrii incontestabili ai romanului românesc postbelic”.

■ În pagina *In memoriam*, Alex. Ștefănescu semnează *Ce urât ne-am purtat cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, un portret literar prilejuit de dispariția acesteia. ■ Gheorghe Ceaușescu scrie *Ne-a părăsit o Doamnă*, articol omagial la moartea Zoei Dumitrescu-Bușulenga. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș prezintă volumul de versuri *Cetatea lui Bucur* de Ștefan Baciș, volum publicat pentru prima oară în 1940 și republicat, în 2004, la Humanitas. □ În *Literatură* Mihail Gălățanu semnează poemele *Lumea Amăgitorului și Lumea Amăgitorului (2)*. □ Tot aici, cu titlul *Vocea lui Malraux* este reprodusă o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, datată 3 noiembrie 1996. □ Geo Vasile, în *Gravitate cantabilă*, publică o notă de prezentare a volumului de versuri *Partea cealaltă. Semnul și cuvintele* de Florea Miu. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Cânticel din păhărel*. □ În *Literatură, Prin anticariate: Avangarda înapoi!*, Simona Vasilache scrie despre *Paradisul suspinelor* de Sașa Pană (Ed. Socec, 1948). □ În aceeași rubrică Horia Zilieru publică poeziile *Cele nevăzute, Mirungere, Epitemia, În spatele oglinzii, Turnând în pahar, 4 corzi și 1 pian, Axios! Dignus est!* ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică partea a doua a articolului *Elegii de când eram mai tânăr* dedicat apariției celor două volume de *Opere* de Mircea Dinescu, concluzionând: „Publicului de ultimă generație ar trebui totuși să i se atragă atenția că domnul acela coleric și logoreic, pe care îl vedem mereu la televizor gesticulând și vociferând, întrerupându-l și contrazicându-l pe interlocutor, amestecând probleme grave cu bancuri de toată mâna, făcând glume și rating, domnul acela purtând numele de Mircea Dinescu a fost odată un mare poet”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, cu titlul *Realul fictiv*, Gh. Grigurcu scrie despre volumul de versuri al lui Liviu Ioan Stoiciu, *Cantonul 248* (Ed. Vinea, 2005): „Numitorul comun al poeziei lui Liviu Ioan Stoiciu îl reprezintă raportul dureros al ființei auctoriale cu o lume amenințătoare ce poate fi dezamorsată doar în măsura în care trece în viziunea poetică. O viziune ce-i păstrează însă caracterul de exterioritate neasimilabilă, corespondentă narațiunii, anecdotei, sumei de asprimi ale concretului care-i acordă nota intrinsecă. În felul acesta, grotescul nu e numai o marcă a percepției, ci și una a distanțării morale”. □ În *Comentarii critice, E. Lovinescu – 125: Confesiunile unui critic*, Ion Simuț realizează un amplu portret literar al acestuia. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu scrie *Trecutul*. □ Ilie Constantin, cu ocazia comemorării a 60 de ani de la moarte, publică un portret literar dedicat lui Pompiliu Constantinescu. □ În *Literatură, Krenoterapie* Ștefan Cazimir publică o proză inedită a lui Vasile Alceu Urechia, intitulată *Băile Sinaia*. □ Tot aici Iordan Datcu îi aduce un *Omagiu lui Ovid*

Densusianu, referindu-se la volumul *Ovid Densusianu în amintirea și conștiința critică românească*, „ediție îngrijită de Ion Diaconu și Ioan Șerb” și apărută la Ed. „Grai și suflet”, Cultura Națională, 2005. □ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric analizează cea de-a doua parte a memoriilor lui Aleksandr Soljenițin, apărute la Humanitas sub titlul *Ca bobul între pietrele de moară*, în 2006, în traducerea lui Nicolae Vrublevschi. □ În *Literatură* este publicată, din *Elegii duineze*, *Elegia a cincea* de Rainer Maria Rilke, în traducerea lui Nicolae Breban. □ În *Meridiane*, *Avanpremieră editorială*, este reprodus un fragment din romanul *Michelangelo Electric* de Sarah Hall, în curs de apariție la Humanitas, în traducerea Sandei Aronescu. □ În *Meridiane*, Rodica Binder publică o analiză a volumului scriitorului german de origine română Nicolaus Sombart, *O călătorie în România*, apărută la editura Transit din Berlin. □ Cu titlul *Un aristocrat lăudăros* este inserată o notă de prezentare a scriitorului american Gore Vidal. □ În *Actualitatea*, cu titlul *Poemul și scrisoarea*, sunt publicate textul scrisorii lui Gheorghe Simion, precum și o selecție din versurile acestuia. □ În *Ochiul magic*, Cronicar notează interviul realizat de Eugen Istodor, în numărul 15 al „Academiei Cațavencu”, cu Leonida Lari. □ Notă despre publicarea unui fragment din romanul postum al lui Marius Robescu, *Trunchiul și așchia* în numărul 1-4/2004-2005 ale revistei „Manuscriptum”.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [19] 75]** Lucian Dan Teodorovici, în *Cercul nostru vă prezintă.*: semnează *Markó Béla, poet în România*. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, publică textul *22 decembrie*. ■ Doris Mironescu scrie despre *Un artist al scalpării: T.S. Khasis*, prezentare a volumului acestuia de versuri, *arta scalpării* (Ed. Vineia, 2005). „Dacă n-am avea de-a face cu poezie adevărată, așa cum e cazul în volumul *arta scalpării*, un astfel de repertoriu încărcat, aproape neverosimil (deși, se pare, dureros de exact), și-ar pierde orice conținut și orice drept la empatie din partea cititorului. Expunerea propriului craniu jupuit nu ține loc de manifestare artistică. Jupuirea trebuie să se facă cu oarecare tehnică, cu o bună cunoaștere a regulilor acestei arte masochiste, care s-o absolve de acuzația indecenței. Dar la fel de indecentă ar fi o perfectă înstrăinare de calitatea umană a experiențelor evocate în versuri. [...] Volumul *arta scalpării* apare ca un lung poem în 36 de părți, scrise între februarie și septembrie 2005 (cu notarea scrupuloasă a datei, care la un moment dat segmentează o frază în două, semn că versul a fost scris călare pe miezul nopții – iată autenticitatea), de aproape 80 de pagini, a cărui unitate compozițională se vedește în mai multe feluri. Mai întâi, prin «poveste», care este spusă «pe sărite», cu multe întreruperi și reveniri. Apoi, printr-o orchestrare muzicală de motive poetice și obsesii cinematografice sugesive, făcând parte dintr-un discurs oblic despre violență, durere sau gol sufletesc: „știi / cred că am nevoie de o bătă de baseball / mi-ar face bine să mă plimb pe străzi / cu o bătă de baseball pe umăr”. Revenirea imaginii în diferite contexte, la fel de sec-amenințătoare, contribuie la precizarea unui arsenal imagistic specific, original. Khasis se pricepe să construiască o imagine și s-o înșurubeze în mintea

cititorului său prin specularea în sens aberant a unui detaliu aparent inofensiv”.

□ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXIII). □ Notă de prezentare a volumului lui Gabriel Troc, premiat la concursul de debut „Ioan Petru Culianu” pe 2005, *Postmodernismul în antropologia culturală* (Polirom).

■ Se anunță lansarea celui mai recent roman al Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*, la Muzeul Literaturii Române. ■ Cu titlul „*Pledoaria mea pentru poezie*” am vrut să fie pe cât de haiosă, pe atât de serioasă, Robert Bălan publică un interviu cu Simona Popescu. Aceasta dă detalii despre volumul *Lucrări în verde sau Pledoaria mea pentru poezie*, afirmând: „Eu cred că vremea îngropăciunii, a pietrelor tombale a trecut, că a venit vremea lucrărilor în verde, a dezgropării «viței-de-vie»: a poeziei celei uitate, a poezilor despre care cei mai mulți nu mai știu nimic, a valorilor care țin de viață, a «culturii bucuriei», cum îmi place mie să spun. [...] mă dezgustă conceptul de poezie dulce-înflorat din mintea unor tantineni înconjurători, cel sexual-ilariant, din mintea unor june, cel negru-înflorat, din mintea unor poeți «tragici» de ultimă serie, în timp ce vedeam, cu stupoare, cât de hiperactivi sunt «tragicii», plini de energie în câmp socioliterar. [...] Din dorința mea de a mă scutura de toate astea pentru totdeauna și, într-un fel, ca să-i fac pe studenții mei (nu ca profesor, ci ca un scriitor care avea în față mințile cele mai interesante care există azi în România) să pună poezia adevărată alături de muzicile și de romanele după care se dădeau în vânt”. În același context al detalierei genezei acestui volum, Simona Popescu vorbește și despre romanul său, *Exuvii*: „Și la *Exuvii* am lucrat vreo șapte ani, deși cartea fusese scrisă – toată! – în câteva săptămâni. Avea 30 de pagini. Apoi au început rescrierile. Pentru mine scrisul înseamnă rescriere, după cum adevăratul citit înseamnă recitare. Doar rescrierea creează volum, acea geometrie variabilă ca și infinită, efectul de perpetuum mobile. M-a întrebat cineva odată când știu că am terminat o carte. Și am spus că, într-un fel, nicio carte de-a mea nu e, din punctul meu de vedere, terminată, pentru că aș fi putut să le continui mult timp, prin rescriere. Ele sunt aceste cărți, și nu altele numai pentru că m-am decis, la un moment dat, să pun punct. Rescrierea nu e o operație de finisare, repet, ci o formă a ineputabilei spontaneității, a unei ineputabile *serendipity*. Dai mereu peste lucruri care vorbesc despre tine, care luminează noi reliefuri din ceea ce n-avea formă, în mintea ta, în viața ta. Dai peste ele fără să cauți. Doar așteptând, învărtindu-te în jurul celor găsite. Altfel, cartea e făcută din straturi, straturi de «*dripping*» spontan. E adevărat că am lucrat mult la «*fagure*», la structura în care să montez tot ceea ce am adunat de-a lungul anilor. Dar și «*fagurele*», așa geometric cum pare, ține tot de instinct! Lucrările au fost gândite ca un spectacol pe două scene (una la subsol!). Partea de «*regie și montaj*» mi-a luat ceva timp, dar m-a și amuzat”. Despre ceea ce înseamnă pentru ea poezia, aceasta mărturisește : „Pentru ca să vorbesc despre conceptul meu de poezie am avut nevoie de aproape trei ani (de citit poezie citesc de o viață și cred că sunt un foarte bun cititor de poezie, o spun fără modestie) și de peste 300 de pagini. I-am adunat în carte pe mulți dintre cei

care au făcut din mine ceea ce sunt astăzi: o grămadă de poeți, tineri și bătrâni, femei și bărbați, morți și vii. Dar și muzici, filme, prieteni (a se vedea coloana sonoră din carte și genericele). Așa că-i las pe alții să vorbească despre poezie în cinci minute. Să dea alții un singur citat... iluminator. Un singur nume de poet. Un singur răspuns la întrebarea ce e poezia...". □ Mihaela Michailov, în *Teatru la rotisor*, semnează o cronică dramatică a piesei *Arlecchino*. *Slugă la doi stăpâni* de Carlo Goldoni, pusă în scenă de Giorgio Strehler. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Truman Capote.

13 mai

● **[„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [19] (818)]** În *Cybercritica* Robert Lazu semnează *Prejudecați în țara literelor*, comentariu la ancheta realizată de Cătălina George în numărul din 10 februarie 2006 al ziarului „Cotidianul”, cu titlul *Ce cărți nu citească scriitorii și criticii literari români*: „Citind răspunsurile lui Radu Cosașu, Gheorghe Crăciun, Florin Iaru, Liviu Antonesei, Iolanda Malamen, Cătălin Lazurca, Filip Florian, George Bălăiță, Cornel Ungureanu, Paul Cernat, Dan C. Mihăilescu, Carmen Mușat, Costi Rogozanu și Tudorel Urian, am văzut cum majoritatea interlocutorilor lui C. George – cu excepția, notabilă, a profesorului Ungureanu – nu pot depăși o anumită rețineră față de cărțile care, din diverse motive, înregistrează un succes considerabil. Dacă lista *bestseller*-urilor ar număra exclusiv titluri precum *Alchimistul* lui Coelho, *The Da Vinci Code* a lui Brown sau *Harry Potter* a lui Rowling am înțelege, cu ușurință, rezervele celor amintiți. Problema este că nu toate titlurile care înregistrează o mare popularitate încă din timpul vieții autorilor sunt mediocre. Începând de la *Don Quijote* și până la *The Lord of the Rings* există o mulțime de opere care, deși glorioase, sunt adevărate capodopere consemnate ca atare în istoria literaturii universale. Căci orice ar zice «specialiștii», perenitatea operelor cardinale este situată dincolo de vederile lor, adesea, întristător de înguste”. ■ Editorialul lui Marius Vasileanu, intitulat *Reviste la aniversară*, se ocupă de revista „Viața Românească”, ce sărbătorește 100 de ani de apariție, precum și de revista „Contemporanul”, ajunsă la 125 de ani. „Eu însumi colaborator sporadic la «Viața Românească» și cititor împătimit al ambelor reviste, am răsfoit cu mare plăcere numerele speciale editate cu acest prilej. [...] «Viața Românească» (nr.3/2006) începe cu un articol intitulat «În spațiile dintre secole», articol semnat de Caius Traian Dragomir. Redactorul-șef se întreabă (retoric): «Va deveni mâine „Viața Românească” o revistă care ar putea să poarte, la fel de bine, un nume precum acela de „Viața Europeană”?» Și răspunde tot el: «Faptul ar corespunde intenției fondatorilor. Ei au dorit să publice un lunar care să fie dedicat vieții reale, în tot ceea ce aceasta are drept fapt semnificativ, social, public, individual, așa cum intenționase să fie și «Viața» lui Vlahuță. «Viața Românească» a ținut însă ca orientarea sa – am putea spune din perspectiva de azi atât fenomenologistă, cât și existențialistă – să ofere o oglindă a creativității, a forței spirituale, a forței naturale de a fi a

românismului. [...] Vocația ei universalistă, modernă, în același timp devotată elitelor și îndreptată către aspirații și necesități populare a făcut-o să se poată apăra împotriva amenințărilor care i s-ar fi putut ivi din propriul ei program.» Emoționante intervenții-mărturii au și Nicolae Manolescu, Mihai Șora, Lucian Vasiliu, Nicolae Florescu, Constantin Ciopraga, Cassian Maria Spiridon, Nicolae Prelipceanu. [...] ...Revista intitulată astăzi «Contemporanul – Ideea europeană» editează, la rândul ei, un număr sărbătoresc (nr. 5/2006). În primele pagini, care sunt dedicate evenimentului, semnează printre alții: Gabriel Dimisianu, Ion Vianu, Nicolae Manolescu (cu o mărturie intitulată «*Contemporanul*», *vaporul-amiral*), Ileana Cudalb, Adrian-Paul Iliescu, Robert Șerban, Marta Petreu, Henri Zalis, Marin Mincu”. □ Traian T. Coșovei scrie despre *Un prozator de mari promisiuni: Tudor Lavric*, prezentând romanul acestuia, *Necăsătorii* (Ed. Polirom, 2006). □ În *Cronica literară* Teodor Vârgolici analizează volumul de *Scrieri literare* de Timotei Cipariu (Ed. Fundației Naționale „Satul Românesc”, 2005). □ Stela Gheție, în *Apa vie*, prezintă antologia *Interactive Poetry*. Saul Graydon, ed. Imelda Printing cons. Oxford: Heinemann, 2004. □ Adrian Papahagi își încheie seria dedicată bibliotecilor cu *De bibliotheca. Epilog*.

17 mai

• [„**Luceafărul**”, nr. 19 (743)] Bogdan Ghiu semnează, în *Vizor, Proces în efigie: elaborarea memoriei (de la tropism la tropicitate)*, eseu pe teme de lectură literară. □ În *Nocturne*, Stelian Tăbăraș o evocă, în *În Țara de Sus*, pe Zoe Dumitrescu-Buşulenga. □ Textul lui Marius Tupan, din rubrica *Acolade, Rechinii, între ei*, se ocupă de Eugen Barbu. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romila prezintă volumul Anei Blandiana, *O silabisire a lumii* (Humanitas, 2006), ce conține „o panoramă mozaicată a locurilor pe care le-a vizitat în decursul unei vieți”. □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Spații suprarealiste*, recenzează romanul *mamabena.com* de Anamaria Beligan (Ed. Curtea Veche, 2005). □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru prezintă volumul de versuri *Diligența de Cipău* de Jean Găbudean Rivalet (Casa de Editură „Mureș”, 2006), iar Alexandru Sfârlea scrie despre volumul de versuri *Zidiri* de Marin Chelu (Biblioteca revistei „Familia”, 2006). ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a doua parte a studiului *De acasă până la universalitate*, dedicat limbajului operei lui I.L. Caragiale. □ Selecție lirică Ioan Țepelea. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă seria *Fișelor unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Rochia de gală* de Viorel Dianu. ■ În *Eseu*, Octavian Soviany semnează *Patosul teoriei. O literatură cu „riscuri”*, amplă analiză a literaturii experimentaliste românești: „Odată cu aventura experimentalismului, își face așadar apariția în spațiul literaturii române «poligraful», scriitorul care se exercită în direcțiile cele mai diverse, caracteristic mișcărilor neoavangardiste în general (avem iarăși la îndemână exemplul Novissimilor) și care – după Alberto Arbasino – tinde să exprime însăși «condiția creatorului de artă modern». Exemplele nu ne lipsesc, de la experimentalității care aparțin

promoțiilor anterioare (un Marin Mincu, o Nora Iuga) până la exponenții promoției '80 (de la Mircea Cărtărescu sau Matei Vișniec la Marta Petreu). Cel mai spectaculos și cel mai semnificativ este însă exemplul lui Gheorghe Iova, personalitate aproape cu neputință de definit printr-o formulă reduționistă, căci, dacă un alt «poligraf» de notorietate, Marin Mincu, este perceput mai ales în calitate de critic și teoretician (chiar dacă cea mai importantă dintre operele sale s-ar putea să fie romanul *Intermezzo*), despre Iova nimeni nu s-ar hazarda să precizeze dacă este, înainte de toate, poet, prozator, eseist, teoretician al textualismului sau filosof al limbajului cu rădăcina în Wittgenstein”. □ Selecție lirică Nina Voiculescu. ■ Ion Pachia Tatomiurescu publică partea a paisprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* sunt extrase fragmente din volumul *Cartea celor cinci povestiri* de Castelao, „prezentare și traducere de Mariana Ploae-Hanganu”. □ În *Meditații contemporane* Ion Crețu publică eseu *Femeilor le place Jane Eyre, bărbaților – Străinul*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Tensiuni electrice* de Franz Hodjak. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează *Comunismul ca obiect de ironie*, cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *L’histoire du communisme racontée aux malades mentaux*, „prezent în două festivaluri recente, Festivalul Francophonie «Coup de théâtre... à Bucarest» și invitat în Festivalul de Comedie FestCo. □ Adrian Costache, în *Aventuri literare*, continuă seria *Din amintirile unui fost scriitor*. ■ În *Fonturi în fronturi*, Ovidiu Dunăreanu scrie despre *Extravağanțe și rătăcirii*: „Nici proza unora dintre exponenții noului val nu este mai brează. Însăilată în grabă, cu materialele și arhitectura cele mai ieftine, fără miză, împănată, la fel de provocator, cu scene licențioase, croită după tipare hollywoodiene, în care prevalează faptul asupra imaginației, neconcludentă din punct de vedere stilistic, ea se chinuie să ne sară cu stridență în ochi și să ne convingă să o percepem drept postmodernistă, experimentalistă, neoavangardistă etc. Autorii unor astfel de scrieri, adunați chiar în cooperative gen «micii meseriași», de câte doi, trei sau patru inși, fac dovada unei primejdioase imaturități și cred, fanatici și mitomani, în prostiile pe care le debitează Cei vizați ar trebui să fie ceva mai circumspecți și mai cu capul pe umeri. Iar când vor să acrediteze asemenea bazaconii, ar fi bine să privească peste umăr, la predecesorii lor din deceniul nouă, optzeciștii, și să ia aminte de eșecul acestora care și-au asumat pompos postmodernismul românesc, ce, până la urmă, pare să fi fost doar un avangardism de refugiu, o metodă speculativă de escamotare a ideologiei literare și politice de atunci. [...] Parafrazând una din judecățile memorabile ale lui Alex. Ștefănescu, din monumentală și severă sa *Istorie...*, apărută la finele anului trecut, putem spune cu resemnare și înțelegere că generația la care ne referim este una «pe potrivă timpului lipsit de glorie pe care îl trăim», iar literatura ei – poezia, proza, teatrul, critica – bineînțeles cu unele excepții deosebit de promițătoare, este «maximum» de literatură «pe care îl poate produce stilul» acesteia «de viață».

18 mai

• [„**Dilema Veche**”, nr. 20 (121)] Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Despre bășcălie, hiperbolă și înjurătura prezidențială*. □ Șerban Foarță scrie poezia *Clătind catargele...* □ Andrei Codrescu semnează eseu *Pro-paranoia*. □ Lucia Dragomir publică *Zvonuri și răzbunări*, articol de istorie literară ce are ca subiect „un caz din lumea literară comunistă”, vorbind despre rolul lui Eugen Barbu și al revistei „Săptămâna”. □ Dan C. Mihăilescu scrie eseu *Sigur e numai ce nu e*.

• [„**Observator cultural**”, nr. [20] 321 (51)] În *Informații*. *La zi* este publicată o notiță despre faptul că „Institutul Cultural Roman din Paris a găzduit joi, 11 mai, o seară comemorativă Pius Coculescu Servien, savant și poet de origine română, care s-a făcut remarcant în mediile franceze în mai multe domenii – estetică, lingvistică, poezie. Memoria sa a fost evocată de Magda Stavinschi, președinta Asociației Române de Studii Transdisciplinare, Basarab Nicolescu, fizician, membru al Academiei Române, și Laurence Bennaceur, fiica lui Pius Servien”. □ Se anunță că „Anul Internațional Ibsen va fi sărbătorit în România, miercuri, 17 mai, la Ateneu, printr-un concert de pian în interpretarea norvegianului Geir Botnem și o piesă de teatru, dans și muzică bazată pe opera *Peer Gynt*. Anul 2006 marchează împlinirea a 100 de ani de la moartea dramaturgului norvegian Henrik Ibsen, ale cărui piese sunt cel mai des jucate în lume, după cele ale lui William Shakespeare”. □ Notiță despre organizarea, la Institutul Cultural Român de la New York, a unei întâlniri cu scriitorul Andrei Codrescu. „Autorul lui *Casanova în Boemia* își va lansa cu această ocazie volumul de convorbiri în *cyberspațiu* cu Robert Lazu, *Miracol și catastrofă*, volum apărut în 2005 la Editura Hartmann”. □ Se anunță că „în perioada 22-28 mai, la Teatrul Odeon se va desfășura prima parte a programului de schimb teatral americano-roman ARTE (American-Romanian Theatre Exchange), ca urmare a unui parteneriat între Teatrul Odeon București și Lark Play Development Center New York. Lark Play Development Center din New York le oferă dramaturgilor americani și străini posibilitatea de a-și dezvolta activitățile într-un schimb teatral cu importante beneficii artistice și culturale pentru ambele țări. Dramaturgii români și americani au astfel ocazia de a-și îmbunătăți calitatea pieselor și a traducerilor prin participarea la sesiuni comune de lucru”. ■ În *Actualitate*, Ovidiu Șimonca semnează un material intitulat *Nicolae Manolescu îl ironizează pe Alex Ștefănescu*, relatare despre gala de decernare a premiilor Uniunii Scriitorilor: „Juriul a fost alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri). În cadrul festivității, s-au oferit și două premii speciale, unul revenindu-i lui Alex Ștefănescu, autorul *Istoriei literaturii române contemporane, 1941-2000*. După acordarea premiului, președinteleUSR l-a ironizat, la scenă deschisă, pe Alex Ștefănescu. [...] Ironiile lui Nicolae Manolescu la adresa cărții lui Alex Ștefănescu sunt primele luări de poziție publice ale directorului revistei «România literară». Ele înseamnă și foarte

mult, dar și foarte puțin. Foarte mult pentru că, trecând peste faptul că sunt colegi de redacție, Nicolae Manolescu și-a pus în funcțiune spiritul critic și a reușit să puncteze câteva din deficiențele cărții. Foarte puțin pentru motivul că Nicolae Manolescu nu s-a încumetat până acum să-și pună pe hârtie observațiile. [...] Celelalte premii acordate nu sunt în miezul unor controverse. E de remarcat prezența unor tineri, care au fost răsplătiți de PremiileUSR. La proză a câștigat Florina Ilis, pentru *Cruciada copiilor*; un premiu previzibil – Florina Ilis a câștigat tot ce a însemnat premiu literar în 2005. La poezie a fost preferat un alt tânăr, Dan Sociu, pentru *cântece eXcesive*. Nicolae Manolescu a avut următoarea remarcă: «Mă bucur foarte tare că Dan Sociu a luat acest premiu. A luat cel mai tânăr dintre nominalizați. E o schimbare de mentalitate la generația noastră. Am dovedit că nu suntem niște retardați, niște nenorociți». Filip Florian, cu romanul *Degete mici*, a primit Premiul de debut, împreună cu Bogdan Crețu, un tânăr universitar ieșean, care a avut și câteva colaborări la revista «Observator cultural». Cartea sa, o culegere de articole intitulată *Arpegii critice*, a apărut la Editura Timpul. La categoria «Critică, istorie literară și eseu» premiul a revenit Ioanei Pârvulescu, pentru volumul *În intimitatea secolului 19*. Ioana Pârvulescu a spus că la acest volum «a lucrat cel mai intens, cu cea mai mare pasiune», dorindu-și să facă vizibilă o întregă epocă, cu «oameni tonici, plini de energie». [...] Liviu Ioan Stoiciu a primit Premiul pentru dramaturgie, acordat pentru volumul *Teatrul uitat* (Editura Muzeului Literaturii Române). Acordarea premiului lui Liviu Ioan Stoiciu a părut cel mai emoționant moment al serii. Nicolae Manolescu a dat mâna cu Liviu Ioan Stoiciu și l-a felicitat (se știu tensiunile dintre Nicolae Manolescu și Liviu Ioan Stoiciu, pornite de la sancțiunile pe careUSR le-a dictat împotriva revistei «Viața Românească» și împotriva lui Liviu Ioan Stoiciu). [...] Filozoful Mihai Șora a primit Premiul Național de Literatură.USR a dorit să răsplătească talentul de scriitor al domnului Șora, modul în care și-a construit o parte din operă, ca dialoguri purtate între Tânărul Prieten, Devotatul Amic și Mai Știutorul”. Sunt anunțate PremiileUSR pe 2005. „Premiul Național de Literatură pentru valoarea excepțional a operei: Mihai Șora. Proză: Florina Ilis – *Cruciada copiilor* (Editura Cartea Românească); Poezie: Dan Sociu – *cântece eXcesive* (Editura Cartea Românească); Critică, istorie literară, eseu: Ioana Pârvulescu – *În intimitatea secolului 19* (Editura Humanitas); Dramaturgie: Liviu Ioan Stoiciu – *Teatrul uitat* (Editura Muzeului Literaturii Române); Cea mai bună traducere din literatura universală: Mihai Cantuniari – *Harta sferică* de Arturo Pérez Reverte (Editura Polirom); Debut: Bogdan Crețu – *Arpegii critice* (Editura Timpul) și Filip Florian – *Degete mici* (Editura Polirom); Premii speciale: Alex Ștefănescu – *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000* (Editura Mașina de Scris) și D. Vatamaniuc – Tudor Arghezi, *Biobibliografie* (Editura Institutului Cultural Român); Premiul „Andrei Bantaș” pentru anglistică: Luana Schidu pentru traducerea volumului *Vrăjitorul* de Vladimir Nabokov (Editura Humanitas); Premii pentru cărți apărute în limba minorităților: Vida Gábor – *Trei singurătăți* și Ondrej

Stefanko – *Intimități publice*. ■ În rubrica de *Literatură*, cu titlul *Literatura română a câștigat un pariu pe termen lung*, Carmen Mușat prezintă romanul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* (C.R., 2006): „Convinsă că «astăzi, mai mult ca oricând, cititorul are nevoie de povești», romanciera construiește lumi ficționale în spațiul cărora evoluează personaje viabile, ce poartă cu ele fascinante povești despre forța destinului și puterea imaginației, povești derulate pe fundalul Japoniei contemporane, în care tradiția și inovația se întrepătrund și se condiționează reciproc. De altfel, în pofida fundalului și a inserturilor japoneze, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* nu are nimic din exotismul la care s-ar aștepta cititorul, fiind mai curând un roman despre multitudinea identităților latente pe care le purtăm în noi și pe care privirile celorlalți – privirea Celuilalt – le scot la iveală în momente de grație. O poveste, captivantă și plină de farmec, despre dragostea care creează lăuntric și ne remodelează personalitatea, despre limita fragilă dintre eșec și împlinire, despre banalitățile cotidiene care compun fantastica alcătuire existențială. [...] Reabilitând prestigiul poveștii și farmecul irezistibil al noțiunii de povestitor, fără să fie explicit metatextual, romanul Florinei Ilis pune o serie de probleme ce țin de natura ficțiunii și de rolul creatorului de lumi, fie ele virtuale sau ficționale. Din acest punct de vedere, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* amintește de primele două romane ale Florinei Ilis, *Coborârea de pe cruce* (2001) și *Chemarea lui Matei* (2002), care dezvăluiau, de la bun început, o prozatoare a cărei forță nu constă doar în vocație (indispensabilă, fără îndoială), ci și în subtilitate și inteligență. Confirmându-și, încă o dată, clasa, Florina Ilis este, cu certitudine, un pariu pe care literatura română l-a câștigat pe termen lung”. □ Ana-Maria Popescu discută, în *Caligrafia japoneză a Rodicăi Frențiu*, despre lansarea romanului Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*, eveniment ce a avut loc la Muzeul Literaturii Române, spațiu ce „a găzduit și expoziția *Caligrafia Japoneză. Metamorfozele liniei* a doamnei Rodica Frențiu, la vernisaj fiind lansat și albumul tipărit cu lucrările expuse”. □ Bianca Burța-Cernat, în *Naționalismul ca fantasmă erotică* recenzează romanul lui Ovidiu Pecican, *Imberia* (C.R., 2006): „*Imberia* se desenează lent, scenă cu scenă, ca romanul unui tip de realism redus la esență. Este romanul (cu unele accente autobiografice) al unei căutări de sine într-o vreme confuză, construit pe obsesia legăturii indisolubile între istoria «mare» și istoria personală. Aceasta din urmă, menită să se dizolve în anonim. Personajul (prea «mic» și prea tipic ca să fie considerat un «erou»») e unul din anonimii superiori (de aceea numele lui aproape că nici nu contează) croiți din stofa dostoevskiană a «căldiceilor» devorați de propria neputință. Pe fundal: imaginea unei Românie agitate de discursuri naționaliste, de crize identitare, de dificultatea de a se confrunța cu trecutul său recent, «deocheat». În prim-plan: tribulațiile unui ego neliniștit, aflat la ceasul recapitulărilor, schizoid, nemulțumit de dialogul cu sine. [...] Scriitorul lucrează cu sentimente personificate, mai degrabă decât cu personaje în accepțiunea clasică a termenului. Pune în scenă pasiuni. Țintește să coboare în «subterană», la

rădăcina răului. Și în parte reușește, dacă facem abstracție de unele pasaje introspective al căror păcat s-ar putea să fie nota demonstrativă, alunecarea prea decisă în eseism, în detrimentul ficțiunii propriu-zise. Bunăoară discuția din tren dintre o tânără profesoară lucidă (și ea debusolată ca și naratorul) și un naționalist înfierbântat, ostil oricărui argument de bun-simț, deși în acord cu fundalul romanului, pe care se profilează obsesiv tema identității naționale, pare o scenă oarecum parazită, în marginea epicului. Ar fi fost de dorit ca discuția să se poarte între personaje care participă la evenimentele romanului, nu între personaje episodice, fără funcționalitate narativă”. □ Adina Dinițoiu, în *Despărțiri și melancolie*, prezintă romanul lui Juan Carlos Onetti, *Despărțiri*, „traducere din limba spaniolă și prefață de Ileana Scipione” (Nemira, colecția „Babel”, 2006). ■ Geo Șerban, în *Istorie literară*, semnează *O lectură și mai multe rezonanțe afective*, comentariu pe marginea volumului Georgetei Horodincă, *Duminică seara* (Ed. Biblioteca Apostrof, colecția „Ianus”, 2006), caracterizat drept o „întreprindere riguros ancorată în perimetrul criticii de interpretare, înzestrată totodată cu suflu narativ, menit a spori acuitatea exegezei. Pe parcursul demonstrației, argumentele analitice interferează evocări de situații, momente, întâlniri depozitate în bagajul experiențelor personale de-a lungul anilor. Se observă imediat că latura memorialistică îndeplinește un dublu rol; a scoate în evidență alte traiectorii și destine duce, până la urmă, la diagnosticarea mai exactă a propriilor căutări, frământări, coagulări, poziționări față de agitatele valuri ale vieții literare, ieri ca și astăzi. Autoarea numește explicit acest exercițiu: în căutarea unghiului ideal. [...] Polemismul intrinsec al expertizei restitutive din *Duminică seara* răspunde nevoii lăuntrice de a miza pe opțiuni temeinic fundamentate ale conștiinței, în raporturile umane, morale, estetice, trecute prin filtrul reflecției asupra drumului parcurs de una singură sau împreună cu cei apropiați, demni a-i câștiga încrederea. Are loc, astfel, o interesantă demonstrație de respect pentru sensul grav al prieteniei de idei, fertil conjugată cu dorința acută de a restitui faptelor aflate în dispută autentică lor față. Întregul demers pornește din nemulțumirea iscată de felul cum e percepută, postum, prestația și implicarea lui Ovid S. Crohmălniceanu în viața literară. Delimitările trasate de la început între inflația elogiativă și tentativele negaționiste reprezintă un indiciu de obiectivitate. Pentru a elimina suspiciunile de facilă cosmetizare, argumentele sunt căutate în atitudinea adoptată de critic în perimetrul spinos al avangardei. [...] Seducătoare prin bibliografia pusă la contribuție și, în egală măsură, prin fluxul memorialistic ce însoțește generos, suveran, coagulant, edificiul critic. Această latură are și coerență, și capacitate molipsitoare. Pe măsură ce avansează lectura, se trezesc amintiri dintr-un aluat identic pentru cine a străbătut aceleași vremi”. □ Florina Pîrjol, în *Critică literară*, semnează o recenzie la studiul lui Vasile Popovici despre Rimbaud, volum aflat la cea de-a II-a ediție (C.R., colecția „Critică & Istorie literară”, 2006). □ Liviu Franga publică prima parte a prezentării dedicate *Istoriei literaturii latine de Eugen Cizek*, apărută în două volume, „ediția a II-a revăzută și adăugită” (Ed.

Corint, 2003). □ În *Revista Presei. Ce mai scriu revistele transilvane*, sunt comentate revista lunară „Caietele de la Mediaș”, „Vatra” și „Transilvania”, ultimele două abordând pe larg subiectul *Istoriei literaturii române contemporane 1941-2001 a lui Alex Ștefănescu* („[...] Trecem la «Vatra», unde Andrei Terian scrie despre *Ceva care seamănă cu istoria literară. Ați ghicit, este vorba despre Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000* (mai deunăzi premiată de Uniunea Scriitorilor din România!) a lui Alex Ștefănescu. Oarecum jenat că ar putea plictisi, Terian amintește că opul «a fost luat deja la tir încrucișat» într-o serie de anchete apărute în «Tribuna», «Observator cultural», «Cuvântul» și «Cultura». Andrei Terian reține efectul pervers al expedierii relației dintre literatură și ideologie în regimul comunist astfel: «literatura nu datorează nimic regimului comunist», dar regimul cu pricina «a interzis orice formă de asociere sau de elaborare a altor estetici decât cea oficială. [...] Și revista «Transilvania» deschide, odată cu numărul său cel mai recent, «un serial dedicat *Istoriei... lui Alex Ștefănescu* – o carte despre care Dan C. Mihăilescu prevestea, în iarna anului trecut, că va stârni, în 2006, un adevărat scandal literar. Multe cronici deja adunate o dovedesc cu prisosință; suntem convingiți că mai sunt multe de spus. Așteptăm colaborări în acest sens de la toți cei interesați» – este invitația lansată de revistă. În acest număr, două cronici, una semnată de Dragoș Varga-Santai și intitulată *Hainele cele noi ale cronicarului literar sau Obsesiile domnului Alex Ștefănescu*, cealaltă – Radu Vancu, *O istorie mică*.”) □ Suplimentul acestui număr este axat pe întrebarea *Cum se scrie pentru teatru?*: „Când «Observator cultural» a început să publice, în ianuarie, *Texte de teatru nou*, proiectul nu intenționa să promoveze anumiți autori și nici măcar direcții estetice, ci, într-o lume în care curiozitatea față de ceea ce se petrece dincolo de vitrine e foarte redusă, voia să aducă în prim-planul acestor vitrine realitatea unei noi dramaturgii care începe să existe, dar nu și să se vadă. Între timp, însă, a devenit foarte evidentă nevoia de a da un chip uman acestei noi dramaturgii, chipul și asemănarea celor care-o scriu. E nevoie de *brand*-uri individuale pentru ca noua dramaturgie să ajungă și ea un brand. În acest supliment, cei patru autori ai *Textelor de teatru nou* – Peca Ștefan, Alina Nelega, Mihai Ignat și Ioan Peter – vorbesc despre teoria (uneori) și practica (mai ales) a propriului scris, despre ce, de ce și cum scriu, criticul Miruna Runcan discută despre piesele de teatru publicate în «Observator»... și despre peisaje dramaturgice în general, Tompa Andrea aduce de la Budapesta experiența unei inițiative de promovare a textului nou, iar Saviana Stănescu se joacă de-a tangoul dramaturgului cu regizorul și producătorul. Un amestec de texte despre empirismul și profesionalismul scriiturii pentru teatru, fără rețete, dar cu *ready-mades*. Pentru o vitrina cât mai asortată”. □ Iulia Popovici semnează un eseu intitulat *Arta și meșteșugul scrișului*. □ Ștefan Peca încearcă să răspundă la întrebarea *De ce (să scrii) teatru?*. Acesta argumentează că „[...] în România, ani de zile nu au existat autori de teatru și dramaturgi în adevăratul sens al cuvântului, mulți regizori au devenit

show-makers: au scris textul, au fost propriii lor dramaturgi și regizori și inevitabil s-au transformat în mici dictatori care nu mai au nevoie de nimic în afară de ei înșiși, uitând inclusiv de publicul pentru care făceau spectacolul. Singura problemă în cazul regizorilor sau actorilor care (și) scriu este tocmai teatralitatea pe care o presupune educația și statutul lor de practicieni teatrali. Un autor nu are nevoie să gândească în termeni regizorali sau strict actoricești, pentru că astfel pierde din individualitate, din orizontul foarte larg al imaginației libere de îngrădirile teatralității. Asta nu înseamnă că un autor dramatic trebuie să uite că drama înseamnă conflict permanent și să-și imagineze că proza sau poezia au loc într-o sală de teatru sau să-și închipuie că o piesă de teatru este literatură – literatura este pentru tipărire, textul dramatic este pentru scenă (și asta e prima lecție pe care o înveți când lucrezi în teatru)”. □ Ioan Peter semnează *Mă plimb pe faleză...*, Saviana Stănescu – *Cum se scrie o piesă de teatru. Mici pași pentru mari dramaturgi*, Mihai Ignat scrie *A trândăvi... cu pasiune*. □ Cu titlul *Politicul în teatrul post-dramatic* sunt reproduse o serie de fragmente dintr-un articol semnat de Hans-Thies Lehmann, publicat inițial în revista „Masca”. □ Cu titlul *Teatrele și dramaturgiile lor. Cazul maghiar* este reprodus un fragment dintr-un buletin informativ *on-line*, realizat de Andrea Tompa, ca parte a unui proiect al Institutului Maghiar de Studii Teatrale”. □ *Dialog despre monolog și forma lui extremă, melodrama* este un fragment de discuție între Andrea Tompa și Alina Nelega pe această temă. □ Miruna Runcan, în *Texte de teatru... Nou?* discută despre proiectul editorial lansat de revista „Observator cultural”: „Ce mi se pare evident, din această selecție mai degrabă întâmplătoare, a celor mai recente piese noi reprezentate, e că ele sunt vii, simple și totuși complex construite, iar cotidianul lor nu e nicidecum unul stupidizant, ci unul esențializat, trecut prin filtrul a patru temperamente și stilistici de sine stătătoare, ceea ce le face rezonante nu doar pe strada pe care s-au născut, ci și pe alte bulevarde. Semn că, iată, tânără fizic sau deja matură, dramaturgia nouă e sănătoasă și profesionistă, cu adresabilitate largă, dar și, în același timp, țintită către afara clubului-muzeal-teatral; e limpede că un efort prelungit și concertat nu poate aduce decât rod bun. Sunt, deja, vreo cinci ani de când ciclurile de teatru-lectură, antologiile, seriile de teatru de autor, *workshop*-urile de scriitură și, mai ales spectacolele independente servesc, cu trudă nerăsplătită, această cauză. A venit, cred, momentul ca ea să se bucure de politici culturale pe măsură, fiindcă – ce platitudine, în fond! – teatrul românesc înseamnă, mai-nainte de orice altă investiție grandioasă, texte multe, texte scrise cu știință a scriiturii, texte bune și reprezentabile, texte traductibile”.

19 mai

- [„Revista 22”, nr. [20] (845)] Cu titlul *150 de ani de la nașterea lui Sigmund Freud* este publicată o dare de seamă asupra evenimentului organizat, pe 6 mai, de către Forumul Cultural Austriac, la Ambasada Austriei din București, „o dezbatere

pe marginea psihanalizei și a întemeietorului ei”. □ Un text comemorativ semnează Andrei Oișteanu în *15 ani fără Culiianu*.

● [„**România literară**”, nr. 20] Succintă dare de seamă asupra desfășurării Colocviului Tinerilor Scriitori, eveniment ce a avut loc la Uniunea Scriitorilor, pe tema „conștiința de sine a noii literaturi”. Întâlnirea a fost moderată de Daniel Cristea-Enache și Constantin Stan. Au participat, printre alții, „poetii Tudor Crețu, Radu Șerban, Rareș Moldovan, Șerban Axinte, Livia Roșca, Mihai Vieru [...], criticii Ioana Cistelean, Cristina Chevereșan, Andrei Terian [...], prozatorul Alexandru Potcoavă”. □ În *Actualitatea, Contrafort*, cu titlul *Noi, pro-dorintu-doranieni*, Mircea Mihăieș abordează publicistica lui Dorin Tudoran, apreciind că „originalitatea [acesteia] – despre poezia sa am scris cu alte prilejuri – constă, din câte-mi dau seama, dintr-o extraordinară capacitate de a miza pe propriile idiosincrasii. E o performanță unică în publicistica românească de azi, bogată, de altminteri, în voci și scenarii ce acoperă o gamă infinită, de la pitorescul amoral, la încrâncenarea irigată de obsesii ideologice. În ce mă privește, așa cum am mai spus-o, prefer să fiu alături de Dorin Tudoran chiar atunci când greșește, decât alături de adversarii săi, fie și când au dreptate”. □ În *Voci din public* este publicată o *Scrisoare deschisă domnului Gabriel Liiceanu*, semnată de Rodica Topor, privind o emisiune televizată dedicată cărții. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: „Păcatele tineretelor”*, Tudorel Urian prezintă romanul *Blocada* de Pavel Chihaiia, „ediție definitivă, prefață de Petru Comarnescu, «Redescoperirea lui Pavel Chihaiia» de Ion Negoïtescu, Dacia, 2005). „Somptuos în pitorescul său pestriț, romanul *Blocada* fascinează încă, după aproape șase decenii de la apariția primei ediții. Chiar dacă este autorul unui singur roman, Pavel Chihaiia trebuie așezat între prozatorii români foarte importanți de după cel de-al doilea război mondial”. □ În *Polemici, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu oferă niște *Precizări inutile* în legătură cu atacurile la adresa sa în diverse reviste. ■ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș prezintă volumul de nuvele al Gabrielei Melinescu, *Ghetele fericirii* (Polirom, 2006): „Cel mai recent volum de proză, *Ghetele fericirii* (Polirom, 2006), conține nouă nuvele atipice, oricum ar fi ele citite. Grația tuturor relaționărilor de aici pare a urmări un criteriu mai curând poematice în vreme ce simplitatea frazei le face să tindă spre o proză cursivă; la fel precizia centimetrică a amănuntelor din trecut. Pe de altă parte, vocea atât de unitară a întregului volum e mascată permanent de feluritele nume ale naratorilor. Fericirea și seninătatea căutate neîncetat sunt sabotate din loc în loc de imaginea gravă a morții. Optimismul estetic al deceniului șapte se preschimbă, la rândul lui, într-o înțelepciune mai degrabă atemporală. [...] O carte cu care se empatizează după toate codurile eleganței, *Ghetele fericirii* nu evită nici tragismul, nici sordidul, nici deziluzia. Sunt pagini zguduitoare aici, lăsate într-un fundal care le menține vii, sunt imagini superbe și luminoase pe care nu le putem palpa – angajându-ne într-un joc al lecturii confiente, feminine. Din care, ca în toate poveștile cu rabinii, avem numai de câștigat...”. ■ Sunt anunțate, într-o notiță, Premiile revistei

„Convorbiri literare”. □ În *Literatură*, Constantin Hrehor semnează poeziile *Taraba cu medalii*, *Filonul zvâcnind sub magnoliei*, *Târâș cu steaua după mine*, *Viața în purpură*, *Biblia cutreieră planeta*, *Terra rosa*. □ Tot aici, cu titlul *Arta admirației* este reproducă o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, datată 15 noiembrie 1996. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *În dorul lelii*. ■ În *Literatură*, Mihai Zamfir realizează un portret intitulat *Doamna Zoe*, dedicat lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache scrie, sub titlul *Îngerul jongler*, despre volumul de versuri al lui Emil Brumaru, *Submarinul erotic* (C.R., 2005): „De la debutul editorial și până la *Submarinul erotic* cel mai recent, autorul nu face «decât» să se repovestească, ludic și elegiac, concupiscent și îngândurat, cu o invenție limitată la un univers de mici dimensiuni și de proprie folosință. E foarte original acest balans între o realitate fragmentată minuțios în componente domestice și planul oniric în care sintaxa poetică se poate răsuci în fel și chip, rotind în jurul baobabului sau punând pe urma nimfelor numeroase proiecții ale deplinei libertăți. Asemeni lui Leonid Dimov, dar fără luxurianța imagistică și feeria lexicală a magistrului, Emil Brumaru se îndepărtează programatic de modelul liric abstract al generației lui Nichita Stănescu, deschizându-și universul pe orizontală, într-o consistentă și proaspătă imanență”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, cu titlul *Realul fictiv*, Gh. Grigurcu prezintă volumul de polemici *Toate pânzele sus!* de Laszlo Alexandru (Ed. Grinta, 2005). ■ În *Comentarii critice*, E. Lovinescu – 125: *Bovarismul ideologic*, Ion Simuț continuă să traseze portretul criticului, discutând adevărurile acestuia la modernism. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică prima parte din *File de istorie de Gh. Jurgea Negriști*. ■ Matei Călinescu, în *Aniversare: Citatul ca inocență regăsită* analizează poezia lui Mircea Ivănescu. În opinia sa „la nivelul limbajului, poezia lui Mircea Ivănescu exprimă sensul «modern» al unei inocențe pierdute și totodată pe cel «postmodern» al unei inocențe regăsite, dar la «puterea a doua» –, prin citat, prin repetiție deliberată și ambiguitate (auto)ironică, în dialog cu sine însuși, audibil și pentru cititorul atent. Ceea ce nu se mai poate spune direct și naiv, se poate comunica poetic prin asumarea pe deplin conștientă și prin re folosirea unor clișee lingvistice sau formule stereotipe, culese din limbajul curent, uneori chiar și din limba de lemn a ziarelor, combinate insolit cu expresii sucite amuzant, dar și cu figuri înalt-poetice, învechite desigur, dar tocmai din această pricină capabile de rezonanțe noi în noul context foarte personal în care sunt introduse. Rezultatul nu e o prozaizare polemică a poeziei, în scopuri demistificatoare, cum s-a spus nu odată despre poetica lui Mircea Ivănescu, ci, dimpotrivă, o delicată liricizare și înnobilitare a prozaicului, oral sau scris, o transfigurare enigmatică a banalului, o îmblânzire a asperităților, stridențelor și a diverselor ticuri de vorbire în mijlocul cărora se găsește inventatorul lui mopete (anagramatic, și prin punere în abis, «poetul» transformat în «poeme»)”. □ În *Literatură*, cu titlul *Fata de la Triest*, este publicat un fragment din jurnalul intitulat *Călătorii sprâncenate* de Maya Belciu. □ În

aceeași rubrică Horia Gârbea face o scurtă trecere în revistă a jocurilor de societate amintite în literatura interbelică din România. □ Este publicat un calendar literar pentru prima parte a lunii mai. □ În *Meridiane* este reprodusă povestirea *Cercul* de Tatiana Tolstaia, în traducerea Margaretei Șipoș. □ Monica Joița scrie un amplu material despre *Poeți venețieni de azi*. □ Cu titlul *Îngerul asasinat* este publicată o notă despre monografia dedicată lui Walter Benjamin, semnată de Tilla Rudel și publicată la editura franceză Menges. □ Se anunță apariția unei noi selecții de poeme, într-o traducere inedită, din opera lui W.H. Auden, la editura Gallimard. □ În *Actualitatea, Post Restant*, Constanța Buzea scrie *Despre un nou debut*, o prezentare a volumului lui Rodian Drăgoi, *Poeme de trecere*. □ În *Ochiul magic*, Cronicar oferă detalii despre *Un banchet dat de revista „Contemporanul”*, cu ocazia aniversării a 125 de ani de existență.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [20] 76]** Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează textul *22 decembrie*. □ Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă romanul *Colecționarul de istorie* de Elizabeth Kostova (Ed. Rao, 2006). □ Notă de prezentare a romanului lui Truman Capote, *Alte glasuri, alte încăperi*, „traducere de Mircea Ivănescu” (Polirom). ■ Notă de prezentare a volumului de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R.), despre care N. Manolescu afirmă: „O poezie spirituală scrie Robert Șerban, pe cât de inteligentă, pe atât de plastică. Există, s-ar zice, în aerul bănățean ceva care îi împinge pe poeți către ludic și către umor, fără să facă totuși din ei niște jucăuși sau niște umoriști. Jocul lor nu este de-a literatura, ci cu literatura. Robert Șerban o spune chiar în prima poezie din carte, o artă poetică uimitoare: poezia autentică are totdeauna un *background* poetic. În poezie, *je est un autre*. Un altul, care, ca un îneecat, mă prinde de mână. Poetul este paiul de care se agață toți poeții lumii. O admirabilă carte de versuri”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XXIV*). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre romanul lui Kazuo Ishiguro, *Să nu mă părăsești*, „traducere din limba engleză de Vali Florescu” (Polirom). ■ Notă de prezentare a volumului de versuri de versuri *Dilecta* de Octavian Soviany (C.R.), despre care Nora Iuga afirmă: „Octavian Soviany e un alchimist *sui generis*; beat de cultură, își extrage din esențele livrescului elixirul propriei poezii. E un barochist care se mișcă în lumile imaginare ca în propria-i bucătărie. [...] Citindu-i cărțile, ne lăsăm purtați prin burguri medievale germane, în vechi Italii renascentiste, în rafinate saloane franceze, ne întâlnim cu Rimbaud, cu Baudelaire, cu Apollinaire, trecem și pe meleagurile răsăritene unde ne așteaptă poetul Serghei; știe să se costumeze ca nimeni altul, făcându-și din costum propria lui piele. Este un mediu excepțional, în stare să capteze toate aceste spirite afine, aparținând aceleiași categorii a *voyou*-ului, a jucătorului, a celui care dă cu tifla spânzurătorii.” ■ George Onofrei face un comentariu pe marginea Târgului de carte Bookfest, în *Telenovela „Bookfest”*. ■ În același context, R. Chiruță semnează un interviu cu Ioan Onisei, cu titlul *Ministerul Culturii – scos vinovat pentru neputința și orgoliile industriei editoriale*. □ În

Actualitate se menționează că, la Teatrul Național din București, a fost pus în scenă *Hamlet* de William Shakespeare de către Teatrul Cameri din Tel Aviv. □ Oana Stoica semnează o cronică dramatică pe aceeași temă, intitulată *Hamlet, contemporanul nostru*. □ Pe aceeași temă scrie și Mihaela Michailov în *Petale din gloanțe*. ■ Se dau detalii despre Concursul „Ioan Petru Culianu”, ediția a II-a: „A doua ediție a concursului de debut «Ioan Petru Culianu» pentru cărți de studii și eseuri organizat de Editura Polirom se va desfășura în perioada mai-octombrie 2006. Lucrările prezentate trebuie să se înscrie în domeniile istoria religiilor, studii culturale, mentalități, antropologie. Pot participa și manuscrise din alte domenii precum științe socio-umane (psihologie, sociologie, istorie, științe politice, studii de gen, asistență socială), comunicare, relații publice, studii media. [...] Laureatii primei ediții au fost Adela Toplean (premiul I, pentru volumul *Pragul și neantul*), Gabriel Troc (*Postmodernismul în antropologia culturală*) și Liviu Bordaș (*Iter in Indiam*) ale căror volume au apărut recent la Editura Polirom”. □ În *Vedeta culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Tom Sharpe.

20 mai

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [20] (819)] În *Cronica literară* este publicată o prezentare nesemnată a volumului de versuri *Dilecta* de Octavian Soviany (C.R., 2006). „*Dilecta* lui Soviany e un exercițiu de virtuozitate manieristă, un pergament desfășurat de poetul-caligraf pe masa acoperită în ultimul timp de creații sterpe, fruste, lipsite de orice farmec. Poezia lui Octavian Soviany amintește de o vreme plină de farmec, a poeziei adevărate (în ciuda aspectului de artefact ieșit din «fabrica» virtuozului). [...] Întreaga poezie de dragoste a lumii, tot ce înseamnă vers licențios e trecut prin filtrul fermecător al poetului Soviany, unde i se adaugă amprenta ironică, șfichiuitoare a lui *miglior fabro*, a pedantului poet de curte ce privește cu admirație egală trupul poeziei și sufletul ei. *Dilecta* scoate la lumină mii de ani de dorință, de prosternare în fața trupului feminin al poeziei, și-mi confirmă un lucru pe care-l bănuiam în legătură cu Soviany că se închină, în umbra nopții, la sânii ca doi dinți de lapte ai *Dilectei Poetica*”. ■ Bogdan Crețu, în *Un poet eXcesiv*, prezintă volumul de versuri al lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (C.R., 2005): „*Cântecele eXcesive* propriu-zise, adunate în ultimul ciclu, înregistrează totuși aceeași spaimă a eșecului pe care, totuși, poetul îl înregistrează, sperând să-l poată îmblânzi, mutându-l în discurs. Ceea ce, fără niciun dubiu, chiar reușește, grație unei adresări care nu exclude dubla bătaie a versului”. □ Achim Miha semnează un text despre gnosticism intitulat *Lucian Blaga și Iuda*. □ În *Cybercritica* Robert Lazu scrie prima parte din *Cybercritica și Dispariția lui „Afară”*, comentariu pe marginea volumului de eseuri al lui Andrei Codrescu, *The Disappearance of the Outside. A Manifesto for Escape* (Ruminator Books, 2001).

24 mai

• [„Luceafărul”, nr. 20 (744)] În *Nocturne*, Stelian Tăbăraș indică *Istoriile* lui Herodot ca posibilă sursă pentru *Scrisorile* lui Eminescu, cu referiri în principal la *Scrisoarea a III-a*. □ În *La limită* Caius Traian Dragomir realizează o paralelă între Hermann Hesse și Louis-Ferdinand Céline în *Siddharta și Călătorie la capătul nopții*. □ Textul lui Marius Tupan, din rubrica *Acolade, La barieră*, se ocupă de volumul *Medalion literar* alcătuit de Marian Barbu și Alexandru Gheorghe. ■ În *Cronica literară* Geo Vasile semnează *Duhul romanului identitar*, recenzie a romanului *Zogru* de Doina Ruști: „În urma acestui recent roman de succes, *Zogru* (Polirom, 2006, 270 p., cu un cuvânt înainte lucid, competent, analitic, semnat de Ioan Groșan) și a cărui principal merit este tehnica acțiunii continue preluată din cinematografie, Doina Ruști ar putea să devină un fel de Amélie Nothomb a românilor, aptă să ofere un *best-seller* pe an, menit să reinstaureze magia epică, vitală pentru cititorul postmodern. Convenția literară propusă este chiar *Zogru*, protagonist și duh nemuritor al adâncurilor chtonice, cu al său *modus operandi* de pricolici care pătrunde în sângele personajelor și figuranților prin străpungerea în două puncte a carotidei, amintind de mitologia universală a vampirului, a zburătorului, incubului, dar în primul rând de poveștile horror din folclorul românesc, recicland totodată temele elixirului nemuririi și fericirii”. □ În *Cronica literară* Ion Roșioru prezintă monografia dedicată lui Ion Larian Postolache de Mircea Dinutz și Al. Deșliu. ■ Alexandru George, în *Opinii*, semnează *Oribilă situațiune*, o polemică cu Augustin Buzura despre care afirmă: „E ceva nou, aș zice epocal, în gândirea acestui acuzator; se pare că «dosariada» l-a scos din fire, căci a dezgropa morții e o treabă fără rost sau cu unul diversionist menit să ascundă mizeria țării și problemele ei reale. Or, venind de la un scriitor care și-a făcut o operă și reputație că urmărește adevărul și numai adevărul până la capăt, cum proclamă un continent întreg din liberativa arhivă actuală, faptul că procesul comunismului (fie și în forma cea mai benignă, la nivelul informației) este ceva profund reprobabil. Căderea regimului a fost un dar al Istoriei, ce rost mai are să-i «facem» o analiză corectă. Se poate trăi și în unele cazuri prospera și așa”. □ Versuri semnate de Dumitru Nicolcioiu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă seria *Fișelor unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Regele și maestrul* de Radu Aldulescu. □ În *Eseu*, Valeria Manta-Tăicuțu semnează studiul *Dimitrie Cantemir: invocații și sentenții*. □ Selecție lirică Emil Stănescu. ■ Ion Pachia Tatomiurescu publică partea a cincisprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* este publicată o microantologie lirică ce conține poezii semnate de Fuad Rifka, Rael Jarabah, Sohrab Sepehri și Munir Mezyed, „prezentări și traduceri de Marius Chelaru”. □ În *Mapamond* Maria Irod semnează un articol de teorie literară intitulat *Estomparea „eului creator” și interacțiunea discursurilor*. □ În *Meditații contemporane* Ion Crețu publică eseu *Scrisul la patru mâini*, printre exemplele alese fiind și romanul *Femeia în roșu* de Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihăieș. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de*

Grete Tartler este publicată poezia lui Joachim Wittstock, *Zăpada, vizibilul cu ispita sa*. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează partea a doua din *Comunismul ca obiect de ironie*, cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Istoria comunismului povestită pentru bolnavi mintal*. ■ Sunt anunțate Premiile Uniunii Scriitorilor pe 2005: „Juriul alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), întrunit în ședința din aceeași zi a stabilit prin vot următoarele premii: Proză: Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Ed. Cartea Românească. Poezie: Dan Sociu, *cântece eXcesive*, Ed. Cartea Românească. Critică, Istorie literară, Eseu: Ioana Pârvolescu, *În intimitatea secolului 19*, Ed. Humanitas. Dramaturgie: Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat*, Ed. Muzeului Literaturii Române. Traduceri din literatura universală: Mihai Cantuniaru – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică*, Ed. Polirom Premiul fundației Andrei Bantaș; Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*, Ed. Humanitas. Debut: Bogdan Crețu, *Arpegii critice*, Ed. Timpul, Iași; Filip Florian, *Degete mici*, Ed. Polirom. Premii speciale: Alex. Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*, Ed. Mașina de Scris; D. Vatamaniuc, *Tudor Arghezi, Biobibliografie*, Ed. Institutului Cultural Român. Comisia pentru Minorități naționale aUSR a acordat două premii pentru literaturile în limbile minorităților: în limba slovacă: Ondrej Stefanko – *Verejne dovernosti (Intimități publice)*, poezie în limba slovacă, Ed. Ivan Krasko 2005. În limba maghiară Vida Gábor– *Fakusz Három magánya (Trei singurătăți)*, roman, Ed. Magvető. Premiul Național de literatură: Mihai Șora”. □ Sunt anunțate premiile Festivalului „Tudor Arghezi”: „Premiul *Opera Omnia*: Petre Stoica (Timiș). Premiul *Opera Prima*. Andra Rotaru (București). Premiul *Volum în manuscris*: Andreea-Cristina Novac (Suceava). *Grupaj poezie*: Premiul I: Laurențiu Mititelu (Brăila). Premiul II și Premiul Asociației Scriitorilor București: Livia Roșca (Vâlcea). Premiul III și Premiul revistei «Lucefărul»: Alexandru Mărchidan (Pitești). *Secțiunea «Argezologie»*: Dumitru Micu (București)”. □ Liviu Grăsoiu, în *Fonturi în fronturi*, publică esul *Dintre suferințele scriitorului: ignorarea*.

25 mai

• [„**Dilema Veche**”, nr. 21 (122)] Editorialul lui Andrei Pleșu conține un prim fragment al ciclului *Note, stări, zile*, subintitulat „dintr-un posibil ciclu de scrisori către Gabriel”. □ Șerban Foarță semnează poezia *Amatorul de stampe*. □ Andrei Codrescu publică esul *Cameră pentru o noapte*. □ Alex. Leo Șerban scrie esul pe teme culturale *Rafturi, cifre, învățeli & socoteli*, unde este amintit și numărul 19 al revistei „România literară” dedicat dispariției lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga. ■ În *Divanul Dilemei Vechi*, cu titlul „*Pe noi ne-a interesat traducătorul*”, este înregistrat un dialog cu Antoaneta Ralian, la care participă Magdalena Boiangiu, Simona Sora, Mircea Vasilescu, Cezar Paul-Bădescu.

• [„**Observator cultural**”, nr. [21] 322 (42)] În *Informații*. *La zi* este publicată o notiță despre organizarea conferinței cu tema „Cioran văzut de trei exegeți

străini” la Centrul de Presă al Societății Române de Radiodifuziune. „Vor participa prof. univ. dr. Michael Pawel Markowski, Universitatea Jagiellona, Cracovia (scriitor, critic literar), Marek Bieńczyk (scriitor, traducătorul lui Emil Cioran în limba polonă) și prof. univ. dr. Eugène van Itterbeek, Universitatea «Lucian Blaga» din Sibiu (directorul Centrului de Studii «Emil Cioran»). Conferențiarilor își vor susține intervențiile în limbile engleză și franceză”. □ Se anunță lansarea suplimentului literar al revistei „Dilema veche”, intitulat „Dilemateca”. □ Se anunță lansarea, în Club A, a romanului lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*. □ Notiță despre un triplu eveniment organizat la Institutul Cultural Francez din București: „o expoziție de desene realizate după romanul *Orbitor* de Mircea Cărtărescu, prezentată de Edmond Baudoin; o lectură-spectacol a unor fragmente din romanul *Întâlnirea* de Gabriela Adameșteanu, în interpretarea lui Annie Pauleau-Gauthier; și audiția piesei sonore a lui Céline Lachkar, care reinterpretează romanul Cecilei Ștefănescu, *Legături bolnăvicioase*”. ■ Notiță despre alegerea lui Norman Manea ca membru al secției de literatură al Academiei de Arte din Berlin. Se comentează: „Foarte apreciat în străinătate pentru proza sa densă, Norman Manea revine astfel în atenția publicului german, după douăzeci de ani de când, plecat definitiv din România, a ales Berlinul ca prim oraș al exilului său”. ■ Notă despre desfășurarea ceremoniei de acordare a titlului de Doctor Honoris Causa lui Barbu Brezianu, însoțită de o notă bio-bibliografică. □ Se anunță punerea în scenă, la Teatrul Odeon, a spectacolului-lectură *Întâlnirea*, dramatizarea realizată de Anca Hațiegan după romanul omonim al Gabrielei Adameșteanu. □ Notă despre punerea în scenă, la Târgu Mureș, a piesei *Crize sau încă o poveste de dragoste de Mihai Ignat*. □ Editorialul reproduce, cu titlul *Ce este polemica?*, fragmente dintr-un eseu pe această temă semnat de Jean-François Revel, textul fiind publicat inițial într-un număr al revistei „L’Express” din 1964. □ În materialul intitulat *80 de ani de italianistică la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași*, semnat de Harieta Topoliceanu, se regăsește o amplă dare de seamă asupra simpozionului internațional cu tema *Cultura italiană în România*, organizat de către Universitatea „Al. I. Cuza” Iași în colaborare cu Institutul Italian de Cultură din București. □ În *Actualitate*, Letiția Câmpan semnează articolul *Ruxandra Cesereanu și studenții săi au făcut o lansare pe acoperișul unui bloc*, o prezentare a evenimentului lansării volumului *România înghesuită – cutii de chibrituri, borcane, conserve (ipostaze ale ghețozării în comunism și postcomunism)*, „cel mai recent volum experimental semnat Ruxandra Cesereanu & Co, apărut la Editura Limes din Cluj”. ■ Aceeași autoare dedică o recenzie volumului menționat, în *Un sat sau o uliță pe verticală*: „Departa de-a cădea în capcana derizoriului în ce privește «viața la bloc», Ruxandra Cesereanu & Co semnează un volum pe cât de savuros, pe atât de edificator și ilustrativ pe această temă. *România înghesuită – cutii de chibrituri, borcane, conserve (ipostaze ale ghețozării în comunism și postcomunism)*, apărut la Editura Limes din Cluj-Napoca, este cel de-al patrulea din seria de volume experimentale publicate în formulă colectivă de scriitoarea clujeană și studenții

săi, prezenți în lucrarea de față în număr de 24. [...] Provenind în majoritate de la facultățile de Jurnalism și Litere din Universitatea «Babeș-Bolyai», cosemnatarii cărții proiectează, prin filtre de diferite forme și culori, unele sumbre, apăsătoare, altele pestrițe, aceeași imagine de ghetozare a sistemului de blocuri, fie ele reședințe sau cămine studentești. De altfel, în prefața volumului, Ruxandra Cesereanu spune că autorii au «urmărit profilul psiho-social (ori chiar politic) al vieții la bloc înțeleasă ca o rețea, ca un *Net* interuman». □ Se anunță că „în perioada 23-26 mai 2006, la Institutul Cultural Român [...] se va desfășura Simpozionul internațional *Avangarda Românească – Centenarele începutului de mileniu: Cugler. Voronca. Roll*. Evenimentul este organizat de Institutul Cultural Român și Institutul pentru Cercetarea Avangardei Românești și Europene, în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din România, Institutul Cervantes, Editura Vinea, Muzeul Național al Literaturii Române, Fundația «Ioana Crăciunescu – Urgent», Fundația Arte Vizuale, Institutul de filologie română «Al. Philippide» al Academiei Române din Iași, Theatrum Mundi, Muzeul Național de Artă din Cluj». ■ În *Critică literară*, cu titlul *Între două reprize epuizante de dans la discotecă*, Bianca Burța-Cernat prezintă volumul colectiv editat în urma Colocviului tinerilor scriitori (Ed. Brumar, Timișoara, 2006): „[...] inițiatorii de curând consumatului Colocviu al Tinerilor Scriitori (mai precis Uniunea Scriitorilor din România), sprijiniți financiar de Administrația Fondului Cultural Național, au decis să «imortalizeze» chintesența dezbaterilor pe tema «conștiinței de sine a noii literaturi» într-o antologie. Asta în ipoteza că memoria culturală ar mai avea ea însăși șansa de a subzista în viitor, unul mai apropiat sau mai îndepărtat. Chestiune problematică, dacă luăm ca reper stima de care «se bucură» achizițiile culturale ale trecutului (chiar și ale celui mai recent) în ochii miopei ai multora dintre lupii tineri ai scrisului actual prezenți în antologia de față. [...] Criticul Daniel Cristea-Enache și prozatorul Constantin Stan, moderatorii ai discuțiilor purtate în cadrul colocviului, vin (spre deosebire de Dan Mircea Cipariu) cu un discurs articulat, cu o imagine destul de clară cu privire la ceea ce ar însemna literatura anilor 2000 (sau «milenaristă»). O literatură a crizei, născută în interstițiile tranziției, o abordare fantasmatică a realului, o dorință de libertate absolută în spațiul realității, al limbajului, al imaginației, o literatură a revoltei creatoare. O încercare de a transcrie, cum crede Daniel Cristea-Enache, «convulsiile ființei captive, zbaterile într-o lume degradată, cu sensurile sfâșiate, amestecate, răstălmăcite». [...] Pe o linie a moderației ușor sceptice și ironice se înscriu intervențiile lui Augustin Cupșa, Tudor Crețu, Răzvan Țupa și, pe mici porțiuni, Doris Mironescu (deși poate ar trebui să mai reflecteze asupra «pragmatismului de bun simț al discuțiilor literare de astăzi») ori Luca Dinulescu. Așteptam mai mult de la voci precum Cristina Chevereșan sau Ioana Cistelecan ale căror păcate, în textele din acest volum, sunt inadecvarea și o notă de prețiozitate. Cea mai mare parte a «eseurilor» se încadrează în categoria compozițiilor școlare pe o temă dată, au formă fixă, stângăcii de exprimare (cu atât mai uluitoare

cu cât junii aceștia au veleități de scriitori), vehiculează o nesfârșită serie de clișee generaționiste culese de prin presa culturală sau de pe internet și înghițite fără a fi fost mestecate, manifestă o vizibilă ostilitate față de coerență și sens. Sunt, altfel zis, creațiile unor bacalaureați «nici prea-prea, nici foarte-foarte» care, între doua reprize epuizante de dans la discotecă, notează pe genunchi, în versuri sau în proză, cogitațiuni despre viața și despre lumea contemporană”. □ În *Intersecții*, Michael Finkenthal îi dedică lui Benjamin Fundoianu un eseu intitulat *Fundoianu și duminica istoriei*. ■ Ovidiu Șimonca, în *Opinii*, discută despre *Fixațiile cronicarului de la „România literară”*. Acesta comentează aprecierile tendențioase din paginile altor reviste la adresa publicațiilor care au analizat conflictul dintre Ministerul Culturii și AER, pe marginea târgului de carte Bookfest. Este criticat, în rubrica „Ochiul magic”, articolul semnat de Rodica Palade în revista „22”, precum și Ovidiu Șimonca, pentru textul *Pe raftul lui Liiceanu nu stă Onisei*: „La adăpostul anonimatului, sunt trimise opiniei publice cele mai nocive (și false) afirmații despre colegi de breaslă. De ce Cronicarul nu-și asumă semnătura? În presa românească, doar Corneliu Vadim Tudor acționa, încercând să se ferească de oprobiul opiniei publice și al tribunalului, cu pseudonimul Alcibiade. Acest pseudonim generic, Cronicar, încărcat de resentimente, aruncă o lumină nefavorabilă asupra întregii redacții de la România literară. Mi-aș dori mult să-mi cunosc preopinientul atunci când primesc lecții de «primenire sufletească»”. □ Ed Pastenague, în *Scrisori pariziene. Viața e ca un text*, semnează un eseu în care este comentat volumul lui Thomas Clerc, *Maurice Saschs, un om fără ocupație* (Ed. Alia, 2005). □ Boris Marian, în *Opinii*, scrie despre *Inconsecventul Goma*. ■ Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Denisa Comănescu sub titlul „*Propriul meu nume nu-mi mai aparține*”. Discuția este orientată în jurul colecției „Raftul Denisei”, recent lansată de editura Humanitas. După o serie de detalii biografice și amănunte privind experiența sa la editura Univers, se trece la discutarea modului de selectare al cărților în vederea publicării („Eu m-am ocupat dintotdeauna de ficțiunea străină. Imediat după 1989, a fost o cădere a ficțiunii. În prim plan erau recuperările, cărțile mari care nu au putut apărea înainte, volumele de religie, filozofie, istorie recentă. Și cărțile de memorialistică. Șapte-opt ani după 1989, interesul publicului n-a mai fost pentru ficțiune. Ficțiunea străină a început să-și reintre în drepturi după 1997-1998 și, mai ales, după 2000. Avem acum un public cu poftă pentru ficțiunea străină. Cum pofta vine mâncând, cu ce delicatase ajungi la publicul românesc? Sunt în contact permanent cu principalii agenți literari din lume și cu marile edituri străine. Internetul și e-mail-ul sunt instrumente de lucru formidabile. Primesc prin Internet cataloagele editurilor străine. Manuscrisele cărților care vor apărea peste doi-trei ani ajung la mine tot prin Internet. Orice editură străină care se respectă și orice agent literar bun te bombardează cu informații, îți trimit, dacă nu întreg manuscrisul, cel puțin un fragment dintr-o carte care urmează să apară”). În ceea ce privește flerul editorului, aceasta susține: „Flerul se dobândește în timp și ține de profesionalism. Îți dau un exemplu: am

obținut drepturile pentru un titlu care va apărea în Statele Unite în 2007. Am primit un eșantion de 30 de pagini – începutul cărții, care mi-a plăcut foarte mult. Întotdeauna e foarte important începutul. Marii autori reușesc să te izbească din primele pagini. [...]” Se discută apoi despre rolul criticului în impunerea unui autor pe piața de carte, despre modul în care „se construiește” un autor în Occident, despre rolul traducătorului. Despre mutarea de la editura Polirom la Humanitas, Denisa Comănescu afirmă: „A fost o mare provocare pe care n-am vrut s-o scap. Vreau să-ți mai spun ceva: de când s-a înființat Editura Humanitas exista un gând, care scotea capul din când în când în mintea mea: mi-ar fi plăcut să lucrez la Humanitas. Acum lucrez la Humanitas, unde atmosfera este aparte: civilitate, relații mai mult decât cordiale între noi toți. Atmosfera este imprimată de Gabriel Liiceanu – tot acest respect între noi de la el pornește. În plus, nu mai sunt atât de stresată că trebuie să scot multe cărți. Lipsa stresului mă face să lucrez mai bine și să aleg titlurile mai bine. În editură, avem fiecare spațiu suficient. E foarte important să ai spațiu la locul de muncă”. Despre colecția „Raful Denisei”, aceasta spune: „Sper să fie o colecție care să atragă tinerii, mai ales tinerii *cool* de astăzi. Lor le plac lucruri excentrice, lucruri puțin altfel, care să nu aibă legătură cu *mainstream*-ul. Mă gândesc mult la ei. Și le pregătesc cărți considerate *cool* în Occident, cu autori care experimentează”. Interviu se încheie cu detalii despre „seria de autor Isabel Allende”. □ În *Teatru. Meandrele realului*, Iulia Popovici semnează o cronică dramatică la piesa *Autobahn* de Neil LaBute, pusă în scenă la Teatrul Fără Frontiere din București. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* publică eseu *Ce-și face scriitorul cu mâna lui*. □ În *Revista presei, Tinere elite de la Litere* este prezentat primul număr al revistei „Eliterebelle”. Se menționează că „revista apare „cu sprijinul Facultății de Litere a Universității București și al revistei «Observator cultural»”. Aceasta „nu pocnește de non-conformismul generației nouăzeciste a Literelor – de la T.O. Bobe la Gherguț –, dar are ținută, consistență. Din punctul de vedere al *layout*-ului, revista seamănă cu fratele mai mare, Observatorul, ca și din acela al concepției: cronici, rubrici și dosare tematice. Sunt, desigur, subiectiv când fac toate aceste comparații dintre «de pe timpul meu» și «de acum», dar admit și că era imposibil ca revista din 1996, an de tranziție sălbatică, de avânt anti-comunist, să semene cu cea din 2006, an pre-european, al unei istorii mult mai așezate. Primul dosar, din primul număr: *Despre obscenitate*. Deschiderea o face profesorul Mihai Zamfir, într-o intervenție lămuritoare: «Latinescul *ob-scenus* a însemnat la origine „prevestitor de rele”, „purtător de ghinion”; termenul se aplică acelor semne care anunțau o nenorocire. De la început, *obscenus* a fost mesager al nenorocirii, adică al răului». Profesorul afirmă că «obscenitatea rezidă în privire», adică în felul în care faci să apară un lucru, nu în «sinea» lucrului. Într-un alt articol, Igor Mocanu scrie despre schimbarea receptării subgenurilor dramatice tradiționale: comicul de ieri este astăzi patetic, tragicul de ieri, comic. Pentru că, astăzi, tragicul, ca să fie tragic, trebuie asumat, dacă nu e comic; sau obscen: «Când obscenitatea este asumată, pătrunsă

de conștiința de sine [...] se cheamă că avem de-a face cu un caz clinic, care nu mai e obscen, și care are estetica lui, și s-ar cere tratat. Adevărata obscenitate este clocită acolo unde sălășluiește perfidia, poltroneria, unde drogatul este mincinos, și târfa-și exhibă o adevărată centură de castitate»". ■ Suplimentul acestui număr este dedicat Verei Călin. □ Geo Șerban, în *Vera Călin – O emigrație* semnează un portret bio-bibliografic al acesteia. □ Tot Geo Șerban, în *Fără ifose, fără ipocrizii – un bilanț asumat*, oferă detalii despre manuscrisul rămas de la Vera Călin, notații cu caracter memorialistic despre viața sa la Los Angeles. □ O amplă confesiune a Verei Călin este inserată aici cu titlul *O emigrație*. □ Ana-Maria Popescu, în *Emigrația, un drum de permanentă căutare a eului* realizează o paralelă între Vera Călin și Gabriela Melinescu, concluzia fiind că „în vreme ce Gabriela Melinescu găsește un cadru în care poate crea, poate scrie, își poate împlini, în fond, destinul, început în țară, Vera Călin nu mai poate avea continuitate în cariera universitară, în ciuda deselor invitații ca *visiting professor* la prestigioase universități din America, Israel, Canada. De aceea, probabil, glosele Verei Călin au în centru raportarea permanentă la propriul eu în exil, departe de apropiați, de prietenii din țară, pe când Gabriela Melinescu construiește o retorică a străinului, a celui alt care, în exil, devine aproapele. Refugiată în limba suedeză, împrumutând cultura țării de adopție, Gabriela Melinescu rememorează un trecut și un prezent deslușite și asumate dincolo de trauma proprie, și ridicate la nivelul unei mitologii personale a iubirii și a trăirii artistice. Vera Călin meditează reiterativ, se reîntoarce permanent la vechiul fundal referențial, la vechile coduri culturale, pe care nu le părăsește, și din cauza cărora, atunci când simte că le pierde definitiv, devine victima unui context de criză. [...] Relația cu America este, încă de la început, una de negare. Vera Călin păstrează o atitudine de neimplicare afectivă, nu se regăsește și nu se simte acasă acolo. De aceea, în momentul identificării Americii cu sfârșitul de drum, simte nevoia construirii unui spațiu personal, un cadru identitar propriu, un *home*. De aceea își umple locuința cu tot felul de obiecte străine de ceea ce înseamnă America. [...] Dar trebuie luat în seamă faptul ca Vera Călin își scrie însemnările la o vârstă a bilanțurilor, când depărtarea devine, implicit, dublă: în spațiu, dar și în timp. De aceea tristețea în fața faptului că evadarea dintr-un mediu considerat ostil – România comunistă – a adus-o într-un mediu devenit insuportabil de tern, unde nu-și găsește împlinire pe niciun plan (profesional, personal, social, cultural etc.). De aceea toată speranța pare centrată în jurul călătoriei, a deselor peregrinări prin lume, a vacanțelor și a căutării spațiilor familiare, a drumului în vizita în România. Iar nostalgia, care recheamă un sine pierdut undeva în urmă, devine sinonimă cu durerea la Vera Călin”.

26 mai

● [„Revista 22”, nr. [21] (846)] Alex. Cistelean semnează eseuul *De la dandy la instalator. Introducere în psihanaliza obiectului*.

● **[„Bucureștiul cultural”, nr. 7]** Alex. Cistelean publică eseu *Iritarea la români*. □ Paul Cernat, în *Regionalism reformat*, analizează volumul lui Cornel Ungureanu, *Geografia literaturii române, azi vol. 4 – Banatul* (Ed. Paralela 45, 2006). □ Doina Papp scrie despre *Întâlnirea*, „un spectacol-lectură la teatrul Odeon”, din proza Gabrielei Adameșteanu. ■ Este publicat un dialog Gabriela Adameșteanu – Aurora Cornu, pe marginea romanului celei din urmă, *Fuga spre centru* (Albatros, 2005). În prezentare se precizează: „poetă și inspiratoare a lui Marin Preda – cel mai important scriitor român al timpului –, povestește cu un umor feroce destinul generației sale, petrecut sub toate totalitarismele. Ca și eroina sa, Aurora Cornu se va instala la Paris. Eric Rohmer o alege pentru rolul romancierei din *Genunchiul Clarei*. Vocea Aurorei Cornu anunță un talent autentic, grav și, în același timp, hazliu”. În mare parte interviul se concentrează pe detalii biografice și, în special, pe relația Aurorei Cornu cu Marin Preda. □ Gabriela Adameșteanu, în *Fața adevărată a regimului Kadár*, îi dedică un amplu articol lui Péter Esterházy și istoriei romanului său, *Harmonia Caelestis*. □ În *Scriitorul lunii aprilie* Ion Vianu semnează povestirea *Intercity*.

● **[„România literară”, nr. 21]** În *Literatură*, Dan Mănuță scrie un „eseu lexicografic” intitulat *Constantin Ciopraga, nonagenar*. ■ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș prezintă, cu titlul *Pe patru roți. Plus una*, volumul de versuri al lui Robert Șerban, *Cinema la mine-acasă* (C.R. 2006): „Încântătoare. Acesta e cuvântul pentru cea mai recentă carte al lui Robert Șerban. [...] Poemele de aici sunt ceva mai mari decât se vede, ele fie își înglobează spațiile dintre versuri, fie dau pe dinafară până într-o altă carte de poezie sau până în textul de pe pagina următoare. Fără hiatusuri, fără cezuri, avem un volum care se citește măcar de două ori la rând cu o plăcere nebună. Sau de trei ori. Sau de câte ori trebuie pentru a fi ținute minte, aforistic, fragmente întregi și totodată pentru ca ochiul ipocrit să le pună la îndoială (nu bag mâna-n foc că va reuși). [...] Cel mai apropiat de Șerban ca scriitură și ca acuitate a detaliului de zi cu zi mi se pare, fără să ezit, Dan Sociu. Și asta cu toate că mizele și intențiile lor nu se suprapun decât arareori, pe spații mici și relaxate. Aș spune, folosind o metaforă, că cei doi au ochii de-aceeași culoare. Nu se încruntă însă la fel”. □ În *Literatură* Ioan Vieru semnează poeziile *Corespondență, Irigarea pustiului, Călătorie, Spațiul intermediar*. □ Tot aici, cu titlul *Un drog mântuitor* este reprodusă o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, datată noiembrie 1996, în care acesta discută despre Saint Simon. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Lunganco cu rochia-n vânt*. □ În *Literatură*, *Prin anticariate: Un regat nițel absurd*, Simona Vasilache scrie despre *Tablete din țara de Kutu* de Tudor Arghezi. ■ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică partea a patra a studiului *Antonpanniada editorială*. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enachesemnează, sub titlul *Noua pornografie*, o recenzie negativă la romanul de debut al Ioanei Băețică, *Fișă de înregistrare* (Polirom, 2004, cu o prefață de Liviu Antonesei): „Epica e tulbură la propriu și la figurat, un fel de poligon de încercări cenacliste, o poștă a redacției

bombardată cu textele unui singur expeditor. În cartea «splendid construită» nu se vede nici cea mai vagă idee de construcție. Povestirile sunt la fel de haotice, dezlânate și prost redactate, cu câteva fragmente mai onorabile în *Planeta do diez* și bune pagini în *Omul care a terminat-o cu lumea*, acestea din urmă datorate însă lui D.H. Lawrence. Pe care tânăra autoare ambiționează să-l continue, ducându-i la bun sfârșit o proză neîncheiată. Dar cum să poți rescrie pagini de literatură, când nu ești capabil să le scrii? Noua pornografie, pe care Ioana Baetica o ilustrează abundent și exact, este tot una cu cea veche: o completă lipsă de talent literar, de expresivitate artistică și de îndemânare lingvistică, pseudoliteratură ambalată comercial ori servită rece”. □ Cu titlul *Monitorul cultural* este publicată o notă critică la adresa lui Ion Bogdan Lefter, cu trimitere la atacurile acestuia față de N. Manolescu, G. Dimisianu și Daniel Cristea-Enache. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, cu titlul *Între pământ și cer*, Gh. Grigurcu prezintă volumul de versuri al lui Dan Damaschin, *Rugăciunile pictorilor. Les prières des peintres*. Versiunea franceză de Letiția Ilea (Ed. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2005), despre care consideră că reprezintă „un șir de tălmăciri din graiul culorii și al formelor plastice închinat credinței în cel poetic, astfel încât să nu se producă o suspensie a celui din urmă într-un spațiu sufocat de solemnitate, ingrat pentru poezie. Dan Damaschin izbuteste a păstra relația vitală pentru artă cu concretețea eului creator în frământarea sa ireductibilă, în sfera sa autonomă care contează precumpănitor pe planul expresiei literare”. ■ În *Comentarii critice, E. Lovinescu – 125*, Ion Simuț continuă să traseze portretul criticului, în partea a doua din *Bovarismlul ideologic*. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică partea a doua din *File de istorie*. □ În *Istorie literară*, Al. Săndulescu scrie despre *Un martor al anului 1940*, comentând jurnalul lui Pericle Martinescu, publicat sub titlul *Uraganul istoriei. Anul 1940*. □ Gabriela Ursachi, în *Calendar: Mai* publică o prezentare bio-bibliografică dedicată lui Pompiliu Constantinescu. □ Cu o notă de prezentare a lui Teodor Vârgolici sunt publicate, în *Document*, o serie de *Pagini inedite din „Jurnalul” lui Gala Galaction*. □ În *Literatură, Replica*, Petru Vaida abordează, în *O problemă deschisă*, analiza lui Mircea Handoca la volumul lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade: prizonierul istoriei*, material publicat în numărul 18 al revistei „România literară”. □ În *Literatură. Cronica optimistei*, Ioana Pârvulescu, cu titlul *Însuși Mircea*, îi dedică un eseu aniversar lui Mircea Cărtărescu. □ În *Comentarii critice*, Alexandru Matei se ocupă de *Autoficționari*, precizând că „de la o vreme, mai ales de la momentul exploziei editoriale a literaturii române de ultimă oră – fie că vorbim despre prozatorii poliromiști, de redactorii cu talent literar ai unor reviste *glossy* sau de unii dintre poeții douămiști – s-a impus și în România termenul de autoficțiune. E drept, el e preluat mai ales pe filieră franceză și acoperă o producție literară vastă: autobiografii, narațiuni și poeme biografiste, asta în condițiile în care genurile prozastice românești nu au un echivalent pentru franțuzescul *récit* - noțiune-valiză pentru orice fel de proză căreia nu i se potrivește subtitlul «roman». 69 al lui Ionuț Chiva, ca și *O vară în Siam* a Claudiei

Golea, *Cum mi-am petrecut vacanța de vară* de T.O. Bobe, *Tinerețile lui Daniel Abagiu* de Cezar-Paul Bădescu, *Tricephalos*-ul Ruxandrei Cesereanu, *Exuviile Simonei Popescu*, *Orbitorul* lui Mircea Cărtărescu, dar și *Supraviețuirile* lui Radu Cosașu și, de ce nu, *Patul lui Procust* al lui Camil Petrescu, ca și *Amintirile din copilărie* ale lui Creangă ar fi autoficțiuni. Termenul nu este însă deloc pus în legătură cu poezia, ca și cum ar fi de la sine înțeles că ficțiunea nu se poate formula decât în proză”. În concluzie, apreciază autorul, „partea de ficțiune, cu sau fără materializare simbolică, ca procedeu de compromis prin care cititorul este co-interesat la drama eului lipsit de transcendență, apare, la gradul zero, în chiar voința de epicizare a scriiturii. Autoficțiunea are nu numai nerv și ritm, dar are, obligatoriu, poveste; ea spune povestea celui care vorbește/ scrie atâta vreme cât acesta – eul – este subiect al vorbirii/ scrierii. Astfel i se atrage cititorului atenția asupra mizei primordiale a autoficțiunii: cea identitară. De ce era nevoie de o nouă literatură, zgomotoasă, țipătoare, când aveam o mulțime de forme de literatură personală, de la confesiune, trecând prin eseu, la roman? Tocmai pentru a deveni «audibil măcar pentru sine», într-o mulțime proliferantă de voci, la ora la care, vorba lui Sloterdijk, «individul este masă»”. □ În *Meridiane*, este publicată o selecție de fragmente din volumul *Era bine*, apărut în 2003, de Jean d’Ormesson, în traducerea și cu o prezentare de Simona Cioculescu. □ În aceeași rubrică este reprodusă povestirea *Scrisoarea anonimă* de Andrea Camilleri, traducere și prezentare de Mihai Minculescu. □ În *Actualitatea*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ Tot aici, în *La microscop*, Cristian Teodorescu scrie despre *Textierul lui Ceaușescu*, Dumitru Popescu, făcând apel și la memoriile lui Nicolae Breban. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, sunt criticate o serie de titluri din „Observatorul cultural” care induc în eroare cititorul. □ Este semnalat interviul Laurei Albușescu cu Ileana Mălăncioiu, apărut în numărul din 15 mai - 14 iunie al revistei „Cuvântul”.

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [21] 77] Elena Vlădăreanu semnează o prezentare a Galei de decernare a premiilorUSR, eveniment ce a avut loc la Teatrul Național din București, pe 15 mai: „În primul rând, trebuie subliniat că anul acesta au fost eligibile toate cărțile apărute în cursul anului 2005, nu doar cele ale membrilorUSR, cum se întâmpla până acum. Schimbarea aceasta, radicală, se justifică prin dorințaUSR de a-și atrage tinerii, mulți dintre aceștia nefiind membri ai Uniunii și nici interesați să devină. Așa se explică și decizia juriului de a premia volumul de poeme al lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (Cartea Românească). Autorul nu este membruUSR. Mai mult, a concurat cu autori grei, precum Emil Brumaru, Petre Stoica sau Octavian Soviany. [...] Dacă premiul la poezie era puțin previzibil, tocmai datorită concurenței, nu același lucru se poate spune despre celelalte secțiuni. Era evident că Florina Ilis, cu romanul *Cruciada copiilor* (Cartea Românească), va lua «Premiul pentru Proză» din moment ce a adunat crema premiilor de până acum. În aceeași situație, s-a aflat și romanul lui Filip Florian, *Degete mici* (Polirom), care a primit unul dintre premiile de debut.

Previzibil a fost și premiul secțiunii eseu, care i-a revenit Ioanei Pârvulescu, pentru *În intimitatea secolului 19* (Humanitas). Neașteptat (însă numai pentru «profani») a fost premiul special primit de Alex. Ștefănescu, pentru *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*, o lucrare controversată, mai mult înjurată decât aplaudată, la o secțiune înființată anul acesta și la care au fost nominalizate de-a valma istorii literare, eseuri...”. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ C. Rogozanu, în *Niște americani*, prezintă romanele *O vară la răscruce* de Truman Capote, „traducere de Antoaneta Ralian” (Polirom) și *În țara ultimelor lucruri* de Paul Auster, „traducere de Ana Maria Rusu” (Humanitas). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXV). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, dedică un text operei lui M. Blecher, în *Hohotul de răs al „marelui bolnav”*. ■ Notă de prezentare a volumului *Lucrări în verde sau Pledoaria mea pentru poezie* de Simona Popescu (C.R.), despre care autoarea mărturisește: „Cartea este și un Bildungsroman, e și o poveste despre Profy, Scry și Sy (trei dintre «entitățile» care formează ceea ce numesc în altă carte «simonidul» – despre alte «componente» vorbesc în alte cărți!). «Pledoaria» (pun cuvântul între ghilimele, că e o pledoarie «à rebours»!) am vrut să fie pe cât de haioasă, pe atât de serioasă. De aceea l-am luat aliat în construcția ei pe marele meșter Ion Budai-Deleanu. Aș vrea să vă mai spun că, într-un fel, cartea asta vorbește cel mai mult despre mine. Pentru cine vrea să mă cunoască, acesta ar fi un bun început. Într-un fel, ca tot ce am scris până acum, este o carte despre viața mea”. □ Notă de prezentare a volumului *Corespondență. Jurnale* de Mihail Bulgakov „traducere, note și indice de Ana-Maria Brezuleanu, prefață de Ion Vartic” (Polirom). □ Oana Stoica prezintă Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, ediția a XIII-a, 2006. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar P.G. Wodehouse.

27 mai

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [21] (820)] În *Cronica literară* Teodor Vârgolici prezintă volumul de *Cugetări* al Iuliei Hasdeu, alcătuită de Ionel Oprișan și publicată la editura Saeculum Vizual. □ Christian Crăciun, în *Filosofia după Marta*, prezintă volumul Martei Petreu, *Filosofii paralele* (Ed. Limes, 2005): „Două sunt premisele de la care pleacă autoarea: filosofia românească este «marea necunoscută a culturii naționale» și «în cultura română cei care s-au bucurat de existența filosofiei românești au fost în primul rând literații, cărora li se datorează, de altfel, existența a nu puține instrumente de lucru...» (7). Asumându-și cu mândrie această condiție de literat «frontierist», mediind cu profesionalism între cele două domenii, Marta Petreu se înscrie cu bun orgoliu într-o tradiție. Articolele adunate aici sunt «ocasionale» (o prezentare a filosofiei românești pentru o enciclopedie, o *laudatio* pentru profesorul Nicolae Balotă, o prefață la cartea lui Bucur Țincu și alta la *Dimensiunea românească a existenței* a lui Vulcănescu), dar și unele studii mai ample”. □ În *Cybercritica* Robert Laz

scrie partea a doua din *Cybercritica și Dispariția lui „Afară”*, comentariu pe marginea volumului de eseuri al lui Andrei Codrescu, *The Disappearance of the Outside. A Manifesto for Escape* (Ruminator Books, 2001).

31 mai

• [„**Lucefăarul**”, nr. 21 (745)] În *Acolade*, Marius Tupan scrie despre *Paradoxalul Flora*, evocare a poetului Ioan Flora. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romila semnează o cronică literară a volumului de „articole, eseuri și interviuri” *Degetul pe rană* de Cristian Bădiliță (Ed. Curtea Veche, 2006), în timp ce Valeria Manta-Tăicuțu prezintă volumul de versuri *Bârfitor la colț de Univers* de Calistrat Costin (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2006). □ În *Galaxia cărților* Mircea Dinutz scrie *Vocea barbarului*, portret liric dedicat lui Adrian Botez. ■ Alexandru George, în *Opinii*, semnează *Apărătorii patriei*, eseu despre „noul regim al libertății” în cultura română după căderea comunismului. Acesta afirmă că „în locul unei foarte justificate și salubre operații de revizuire, cât mai generală, dar mai ales privind pe scriitori reputați (Căci analiza critică asupra operei lui Nichita Stănescu, de pildă, pentru a-l confirma în situația pe care și-a câștigat-o în comunism, adică una foarte înaltă, tot REVIZUIRE se cheamă, dacă e făcută cinstit, cu toată acuitatea și răspunderea, nu ca un avocatlâc în spirit de gașcă) au apărut o serie de «apărători ai valorilor», de contestatari ai oricărei contestări, de critici (uneori profesioniști) care neagă dreptul la critică, la opinie, adică la admirație și negație. Și, pentru că acțiunea aceasta are și un substrat politic (mai ales când vine de la... apolitic) și e una dintre cele mai bune afaceri publicitare, apărătorii aceștia apăruți peste noapte se proclamă unii ai... neamului. [...] Se prea vede de aici în ce hal a ajuns spiritul critic la ceasul de față în cultura română: comunismul a lucrat asupra mentalităților și nu prin «doctrina» sa de care nu făcea caz sincer nimeni, ci prin alterarea funcțiilor firești ale intelectului. Spiritul nomenclaturist stăpânește pe mulți intelectuali (desigur, nu dintre cei mai subtili, spiritele dissociative și analitice), dar totuși oameni de bună credință cărora cei mai «de sus» le dau o lecție de conformism și lașitate, atitudinea intelectuală cea mai comodă. Ba îi și premiază trăgându-i în tagma «apărătorilor»”. □ Sunt publicate poeziile de Anton Jurebie. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, continuă seria *Fișelor unui memorialist*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate două povestiri de Corneliu Barborică. ■ În *Eseu*, Octavian Soviany scrie despre *Textualism și cvasiliteratură*, analizând autori precum Gheorghe Iova, Marin Mincu, Gheorghe Crăciun, Nora Iuga. Acesta apreciază că „autorii textualiști vor cultiva cvasiliteratura sub forma textului, care nu e nici poem, nici roman, nici pagină de jurnal, nici eseu, fiind în același timp câte ceva din toate acestea. Textualismul definindu-se așadar drept o formă de cvasiliteratură, opera unui nou tip de producător, scriptorul care se pierde pe sine în actul inscripționării, devenind una cu propriul său text, cu propria-i urmă, transformându-se el însuși într-un «cvasi» a cărui existență se plasează în regimul lui «ca-și-cum». [...] Dacă la autori ca Marin Mincu sau Gheorghe

Crăciun cvasiliteratura apare drept consecință a unei conștiințe teoretice exacerbate, care își ilustrează conceptele cu ajutorul narațiunii sau al (pseudo)jurnalului, Nora Iuga juxtapune, în schimb, în volumul *Piața soarelui*, poemul și pagina de jurnal, pune față în față, pe parcursul unui incitant «jurnal de bucătărie», eul empiric și dublul său scriptural. Semnificativă pentru modul în care evidențiază legătura aproape organică dintre textualism și formula cvasiliteraturii este aici mai ales perspectiva textualizantă a unei autoare care la prima vedere are prea puțin de a face cu textualismul”. □ Poezii semnate de Gabriela Teodora Vătafu. ■ Ion Pachia Tatomiurescu publică partea a șaisprezecea a studiului „*Ocluziunea*” *proletcultistă în poezia română*. □ În *Literatura lumii* sunt publicate povestirile *Noapte albă* și *Gata de plecare*, „prezentare și traducere de Geo Vasile”. □ În *Meditații contemporane* Ion Crețu semnează eseu *Moare franceza?*, în întâmpinarea celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei, eveniment ce urmează să aibă loc în ultima parte a anului 2006, la București. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Gardul de scânduri* de Christian Morgenstern. □ În *Reacții* Alexandru Sfârlea semnează *O „mușcătură” de mano sinistra*, notă despre lansarea volumului lui Alex Ștefănescu, *O istorie a literaturii române contemporane*, la Oradea. ■ Necrolog Iordan Chimet. □ Sunt reproduse o serie de *Citate surescitate din „Contemporanul” adunate*, semnate de Nicolae Breban, Marian Victor Buciu, Aura Christi, Henri Zalis, Simona-Grazia Dima și Daniela Tomescu. ■ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suci se întreabă dacă *Există disensiuni în cadrul Uniunii Scriitorilor?* Sunt comentate disensiunile dintre Nicolae Manolescu și Ionuț Chiva, dintre Alex Ștefănescu și Luminița Marcu în cadrul unei analize mai ample a „promovării tinerilor la televiziuni”.

[MAI]

● [„*Caiete Critice*”, nr. 5 (223)] În *Fragmente critice*, Eugen Simion scrie *Despre păcatele creatorilor*, pe tema colaborării scriitorilor români cu Securitatea: „Vreau să spun că trebuie să despărțim lucrurile în chip categoric: una este culpa politică sau culpa morală (acestea pot interesa opinia publică) pentru că vin în atingere cu biografia publică a autorului și alta este biografia intimă a autorului. Pe aceasta din urmă nimeni nu este îndreptățit s-o cerceteze, cel puțin o vreme (cât timp cel vizat este în viață și are o familie care dorește să păstreze secretul intimității)... [...] Adevărul este că opera învinge în cele din urmă, și este bine că se întâmplă așa. Valoarea ei nu depinde de valoarea morală a omului ce o scrie. Și, iarăși, este bine că este așa, pentru că altminteri ce-am face cu François Villon, dar cu Céline și Ezra Pound?... Din fericire, repet, opera nu depinde de lașitățile, căderile morale, viciile omului biografic, eului superficial. [...] Geniul este, prin definiție, bolnav de ceva și a-i judeca opera în raport cu boala lui este, desigur, o eroare. [...] Dorin Tudoran, o conștiință lucidă, azi ca și ieri, scrie în «Ziua» că opera nu poate izbăvi biografia care nu-i la înălțimea operei; opera se poate justifica doar pe sine (interpretare liberă). Are dreptate într-o privință: opera nu

se poate justifica, în fond, decât pe sine; totuși: o mare operă nu poate plăti, la infinit, pentru păcatele unei biografii care n-a putut fi, dintr-un motiv sau altul, la înălțimea creației sale. [...] În secolul al XX-lea, când totalitarismele au fost în floare, nu este deloc singulară situația în care opera a fost superioară omului ce a scris-o. Ce vom face în acest caz? Nu putem face, cred, decât un singur lucru: analizăm cu obiectivitate valorile estetice ale operei și scriem, cu aceeași obiectivitate, despre biografia omului care n-a știut sau n-a putut să țină piept, într-o istorie rea, circumstanțelor. Trebuie, cred, să ne obișnuim cu ideea că în timpuri grele omul care scrie poate să facă mari compromisuri pentru a-și salva opera. Nu-i bine, dar se întâmplă”. □ Andrei Mîlca semnează partea a doua studiului *Eugen Barbu – Romanele sportive (II)*. ■ În *Convorbiri Caiete Critice*, Nicolae Iliescu semnează un interviu cu Nicolae Manolescu. Interviul începe cu exprimarea opiniilor sale despre literatură, vorbește despre rolul criticului, despre actul lecturii pentru a trece, mai apoi, la peisajul literar actual, despre care afirmă: „Mi-e greu să caracterizez peisajul literar actual. Nu mai sunt la curent. Am citit literatura ultimelor două decenii pe apucate, nevoit de obligații mai degrabă redacționale decât critice, atunci când a trebuit să acord premii ale României literare, de exemplu. Nu văd nici un motiv pentru ca literatura actuală să nu-și aibă succesele și ratările ei, valorile și nonvalorile. Indiferent de cum au știut autorii să profite de dispariția cenzurii și de altele. Sigur, repartiția talentelor ține de hazard. [...] Hazardul poate face să avem astăzi 44 de genii sau niciunul. Statistica, aplicată la numere mari, e înșelătoare dacă e aplicată la numere mici. Habar n-am câte genii ar putea fi în literatura română postdecembristă”. Se trece apoi la analizarea relației scriitorului cu politica, pentru a ajunge la modul în care este definită Uniunea Scriitorilor astăzi: „Sărind de la una la alta, cum mă obligă întrebările, cred că USR, la un an de la alegerea mea ca președinte, arată bineșor. Pe de o parte, s-a stabilizat economic, financiar, prin încasarea taxei de timbru și negocierea unor contracte; își poate juca, oarecum mai liniștit, rolul de sindicat al breslei, dar și pe acela profesional de a organiza manifestări literare care să sporească vizibilitatea scriitorului și a cărților de literatură. Pe de altă parte, USR începe să devină o voce distinctă în problemele, cum se spune, cetății, nu făcând politică de partid, dar intervenind în tot ce preocupă societatea (civilă, nu?), oferind opinii, dacă nu soluții, trăgând semnalul de alarmă când e cazul”. Despre scandalul recent privind colaborarea unor scriitori români cu Securitatea, N. Manolescu comentează: „Dacă un lider de opinie se dovedește a fi fost turnător este mai grav decât dacă turnătorul e un poet ori un romancier, eventual, valoros. În al doilea caz, conștiința fiecăruia decide. În primul, e mai complicat. Fiindcă, iată, plaja, să zic așa, de oferte e mult mai mare decât a prevăzut legea. Deocamdată aflăm cine a turnat ori a făcut poliție politică. Nu și cine i-a recrutat pe turnători, cine a folosit turnătorii împotriva celor turnați, ca represiune, șantaj și așa mai departe. Apoi, unii au fost recrutați de foarte tineri, alții, când erau la vârsta discernământului; unii au spus în denunțuri lucruri care îi puteau periclita pe

apropiații lor, alții doar s-au prefăcut că spun; unii au semnat angajamentul obligatoriu pentru toți cei care ieșeau din închisoare, alții au semnat, așa zicând, nesiliți de o atare împrejurare; în fine, unii au semnat angajamente, dar nu au denunțat pe nimeni mai apoi, alții n-au semnat angajamentul, dar au semnat denunțuri. Cred că trebuie să judecăm de la caz la caz. Și mai ales să încercăm să privim situațiile care se ivesc în contextul epocii. Mă amuză, ca să nu zic că mă disperă, ușurința cu care unii acuză fără să știe cu adevărat cum stăteau lucrurile cu Securitatea comunistă. Graba de a judeca nu este bună”. □ În *Comentarii Caiete Critice*, Oana Soare își continuă studiul despre Petru Dumitriu, cu titlul *Dialectica abisului. Câteva aspecte ale episodului münchenez din biografia lui Petru Dumitriu*. □ Răzvan Voncu semnează articolul *Istoria literaturii vechi, o istorie deschisă?*: „Pe scurt, pledez pentru o istorie deschisă, cum spuneam, sau, în termeni mai prețioși, pentru o ficțiune antropologică a omului ca ființă textuală, în epoca veche. O tentativă de aproximare, prin discursul istoriei literare, a universului spiritual al omului vechi, deși acesta pare că se îndepărtează tot mai mult de noi, pe măsură ce noi ne apropiem, cu instrumentele cunoașterii, tot mai mult de el”. ■ Crișu Dascălu, în *Cauza și efectul*, discută despre criza literaturii de astăzi: „Cu o periodicitate tot mai precipitată, literaturii i s-a prezis, cu deosebire în secolul din urmă, că va intra într-o criză ale cărei efecte erau socotite ca fiind tot mai greu de prevăzut. Ba unei specii, ba unui întreg gen i se proorocea, cu un dramatism ce nu putea fi camuflat sub gravitatea tonului, dacă nu dispariția iminentă, în orice caz un viitor sumbru, din care nu se știe dacă și cum va ieși. În ciuda acestor opinii de Casandra neconsultată, scriitorii și-au văzut de treabă, literatura a continuat să existe, iar crizele au rămas îngropate în rândurile oraculare mereu reluate, dar niciodată confirmate. [...] Pentru ca lucrurile să reentre pe făgașul lor firesc, este nevoie, înainte de toate, să se revină la acceptarea ideii (fără de care orice discuție devine, într-adevăr, de prisos) că literatura se situează în interiorul spațiului estetic și că acesta se delimitează net de cel utilitar. A propovădui arta fără artă, literatura fără literatură, poezia fără poezie etc. Înseamnă a crede că arta, literatura, poezia etc. stau pe același plan cu jocul de golf, cu jefuirea unei bănci ori cu războiul din Irak. De la arta pentru artă s-a sărit, fără a se fi calculat consecințele saltului, la arta fără artă, adică la o artă bună la toate, la alungat insomnia, la biruirea plictisului, la desfătarea simțurilor [...]”. ■ Rubrica *In memoriam* este dedicată de către Eugen Simion unui „memorandist întârziat”, respectiv lui Ioan Șerb. □ În *Lecturi* Niculina Oprea scrie *Înapoi la fabulă*, prezentare a volumului lui Milijurko Vukadinović, *Leul în pielea măgarului* (Ed. Princeps Edit, 2006). □ Vasile Bardan prezintă *Două volume de critică: Incursiuni critice – vol. III (Romania Press)* și *Suprerealismul poetic românesc, prima perioadă (1928-1942)* de Paul Dugneanu. □ În *Literatură subiectivă*, Nicolae Iliescu reunește o serie de notații în *O epopee respiratorie*. □ În *Literatură străină*, Felix Nicolau semnează *Un personaj american între Falstaff și Don Quijote*, comentariu la romanul *Conjurația imbecililor* de John Kennedy Toole.

• [„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 5 (650)] Numărul este dedicat aniversării a 125 de ani de la înființarea revistei. ■ Scriu pe această temă Gabriel Dimisianu („Sunt un vechi și devotat cititor al «Contemporanului». Mai exact spus, îl citesc din 1956, de când George Ivașcu, numit la conducerea mohorâtei publicații de îndrumări ideologice, cum fusese în anii dogmatismului, a făcut din ea, în scurtă vreme, o revistă vie, modernă, extrem de atrăgătoare. [...] În vremea din urmă revista a devenit și mai dinamică, și mai promptă în receptarea actualității, și aceasta datorită străduințelor depuse de Aura Christi, actualul redactor șef. Inimoasa, talentata, prodigioasa eseistă, poetă și romancieră găsește timp, energie și inventivitate pentru a le dedica unei publicații care îmbogățește imaginea momentului nostru cultural.”), Alex Ștefănescu („Așa cum arată în prezent, revista este serioasă, are colaboratori de elită și cititori competenți. Nu este citită pe stradă, ci acasă, cu atenție, și păstrată apoi în bibliotecă. În apele ei trăiește un rechin, Nicolae Breban, care ori de câte ori se zbate provoacă valuri în întreaga cultură română. Îmi place această publicație demnă, necurtenitoare față de public. Îi urez să reziste încă 125 de ani.”). ■ Editorialul lui Nicolae Breban este intitulat „*Contemporanul*” la 125 de ani: „În decursul celor vreo 15 ani am oferit conducerea și responsabilitatea revistei unor tineri inimoși și promițători, doritor ca generațiile «care vin» să continue ceea ce noi, generația șaizeci, îndrăznisem în vremuri mai dificile. Prozatorului Florin Sicoie, romancierului Cătălin Țârlea și, în ultimii ani, poetei Aura Christi. Poetă cu puternice efluvii lirice, care «îndrăznește» să revină la prozodia și regulile artei clasice, azi, când în România și aiurea poezii scriu, chiar și cu talent, de parcă ar fi uitat marea și prestigioasă tradiție și tehnică a liricii europene, sub pretextul post-modernismului ce pare a întuneca nu puține minți, părând a le «libera». Excelentă eseistă, romancieră de mari ambiții tematice, Aura Christi, împreună cu fratele ei, Andrei Potlog, sosit și el din provincia suferințelor românești, Basarabia, au avut, de vreo trei ani, curajul nebun și inimos de a înființa o Editură – Ideea Europeană –, sprijinind și revista noastră și convingându-mă și pe mine să n-o abandonez, obosit de un dispreț afișat cu un snobism stângaci, provincial, al unor colegi care vor să ne dea lecții de management cultural și de post-modernism, uitând că Breban a fost printre primii care, în anii ‘70 încă, în câteva romane, a lansat germenii acestui curent din care unii vor să facă o modă absolută, de un fanatism ușor comic. [...] Unii, chiar și scriitori sau simpatizanți ai lor, se întrebă dacă mai e nevoie de reviste literare? Da, răspundem noi și o dovadă că este așa e existența acestora ca și faptul că atâtea zeci și sute de spirite harnice și competente lucrează la izvodirea lor. De parcă am trăi un alt moment de... furtună, primejdie, criză sau, mai știi – o altă tenace clipă a unei alte mari uniri naționale. O unire a spiritelor, o amintire vie și luptătoare a strămoșilor nației, limbii și literaturii, artelor și științelor, o unire reală a unei credințe vii într-o Românie de mâine – și încă de mâine dimineață! –, alta decât cea pe care o înnegresc unele ziare streine sau unii Români, dezamăgiți prea iute, de-aiurea.

Deoarece, revenind mereu pe pământul acesta, mărturisim și prin aceasta slujirea unei mari literaturi, care a fost, este și trebuie să fie cea românească! Mulțumind celor care ne citesc, care cred în idealurile ce ne animă, și cărora le urăm să nu-și piardă în niciun fel speranța în cultura vie și în soarta națiunii”. ■ Ion Vianu, în același context, îi creionează un portret literar lui George Ivașcu, văzut în postura de colaborator al revistei „Contemporanul”. □ Alte urări adresate revistei cu această ocazie sunt semnate de Irina Petraș, Dana Duma, Cristina Sârbu, Cassian Maria Spiridon, Călin Căliman, Rodica Grigore, Victor Buciu, Aura Christi. Cea din urmă mărturisește: „Am învățat enorm în acești ani; în primul rând, am învățat meserie. Apoi, ce anume înseamnă spiritul de echipă, solidaritatea, rezistența, existența pe limită, accesarea spre un vârf și menținerea pe platou, despre care Nicolae Breban) spune că e unul monoton și are un aer tare, imposibil, rarefiat. Câte și câte am învățat în acești ani, care – raportați la cei 125 câți împlinește «Contemporanul» – înseamnă foarte puțin. O parcelă minusculă. Pentru mine însă acest segment de timp (de durata unor secole interioare) a coincis cu anii mei de formare. E o perioadă frumoasă, dramatică, extrem de vie și, mai ales, unică. E un fragment de timp la care pot reveni oricând îmi pofteste inima, vampirizându-l, pentru a-mi depăși «iernile ființei», hrănindu-mă din încinsele-i magme cunoscute – ce noroc! – parțial”. ■ Un amplu text cu caracter biografic, pe tema a debutului la „Contemporanul” și a colaborării ulterioare cu revista, semnează Nicolae Manolescu în articolul „*Contemporanul*”, *vaporul amiral*. Acesta apreciază: „«Contemporanul» era, la începutul anilor ‘60, revista cu cel mai mare prestigiu. Devenea tot mai bună și «Viața românească», unde era redactor șef adjunct Paul Georgescu, acela care le va urmări cu simpatie și încurajări repetate debutul tuturor congenerilor mei, ca și mie, de altfel. În curând, se va impune «Luceafărul» lui E. Barbu, unde a debutat cu adevărat Marin Sorescu, dar, din păcate, revista o va lua razna creând o criză în viața literară de la sfârșitul deceniului. Între acestea și noile publicații de după 1964 («Ramurile» craiovene și restul localelor), «Contemporanul» rămânea «Contemporanul», revistă reînviată de G. Ivașcu în a doua parte a deceniului anterior și omorâtă de C. Mitea, primul consilier al lui Ceaușescu, după 1971, când G. Ivașcu a fost mutat (cu cronică mea literară cu tot) la conducerea «României literare». Toată lumea bună dintre 1955 și 1971 putea fi aflată în paginile «Contemporanului», de la Arghezi și Bogza la șaizeciști, adică la noi, cei mai tineri pe atunci scriitori și critici. Dacă s-a schimbat ceva în atmosfera literară a vremii, aceasta s-a datorat într-o oarecare măsură și tipului de presă culturală pe care o făcea Ivașcu și care își găsisse în «Contemporanul» vaporul amiral. Astăzi, recapitulând acestea toate, mă simt foarte bine în pielea unui colaborator permanent, zece ani fără pauză, al celei mai citite reviste culturale de la mijlocul secolului trecut”. □ Despre „Contemporanul” scrie și Anca Pedvis în *Suflarea de aur a culturii*. □ Un amplu studiu de istorie literară semnează Corneliu Șenchea în „*Contemporanul*”. *Trei reviste și un nume care împlinește 125 de ani*. ■

Adrian-Paul Iliescu, în *Valoarea tradiției – valoarea proiectului*, susține că „o tradiție ca aceea a «Contemporanului» reclamă respect, dar impune grave obligații de onoare. Respectul este inspirat nu numai de suita de semnături celebre care au marcat paginile revistei de-a lungul a mai bine de un secol, ci și de faptul că dezbaterile publicate au însoțit și cristalizat textual preocupările societății române moderne din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea (de la începutul acelei mitice *belle époque*) și până azi. Obligațiile decurg din aceea că o asemenea tradiție constituie un veritabil tezaur public ce trebuie nu numai apărat, ci și onorat printr-o continuitate demnă. Imperativul moral al continuității este înspăimântător de greu de atins, mai cu seamă într-o perioadă de reșezare a valorilor – reșezare de care non-valorile și pseudo-valorile profită, pentru a acumula un prestigiu bazat nu pe autentică performanță, ci pe simpla notorietate, pe un tip *sui generis* de activism media. [...] Incisiv în fond (și niciodată virulent în expresie), penetrant teoretic, dar fără verbozitate și gestică facilă, curajos moral fără însă a practica un militantism de serviciu, «Contemporanul. Ideea europeană» asigură complicitatea necesară pentru ca tradiția și proiectul să se stimuleze reciproc. Revistei trebuie să i se adreseze ritualul La mulți ani iar spiritelor sale tutelare urarea de a proba, cu aceeași forță morală și cu același talent, îndrăzneala de a continua”. ■ Robert Șerban, în *Cutie cu surprize*, mărturisește: „Orice revistă este, pentru mine, ca o cutie cu surprize: o deschid cu speranța că acolo o să găsesc ceva care-mi place. În «Contemporanul» am găsit, nu de puține ori, articole care m-au «ținut», autori care m-au... prins, cu care m-am împrietenit, literar vorbind”. ■ Marta Petreu oferă detalii despre cum l-a cunoscut pe Nicolae Breban, în vara anului 1990, în textul său intitulat „*Sunt Nicolae Breban*”. □ Alte mărturii sunt semnate de Daniela Tomescu, Viorel Dinescu, Valeriu Cușner, Henri Zalis, Adrian Mihalache, Nicoleta Sălcudeanu. Aceasta notează: „O publicație culturală ce ajunge la venerabila vârstă de 125 de ani, e una de patrimoniu, măcar pentru istoria pe care o duce în spate. O asemenea longevitate presupune tenacitate, clarviziune, un program coagulat. Sigur, programul inițial s-a metamorfozat de-a lungul timpului, în funcție de predispozițiile culturale ale momentului, evoluând, se poate spune despre «Contemporanul» că e cu adevărat contemporană cu noi. O revistă culturală e o tribună, iar «Contemporanul. Ideea Europeană» este una din acele tribune unde se pot răspica toate ideile, fără discriminări”. Mai semnează texte Simona-Grazia Dima, Ovidiu Morar, Monica Săvulescu, Claudia Maria Radu, Olimpiu Nușfelean, Alexandru Ștefănescu, Marin Mincu. □ Se dau detalii despre lansarea site-ului www.scriitoromani.ro, realizat de Muzeul Național al Literaturii Române. Pe acest temă scriu Eugenia Țarălungă, în *1900 de scriitori români contemporani*, și Luca Pițu, în *Hermeneutica internetoșilor*, Irina Petraș – *La o lansare*. □ Șerban Foartă semnează poezia *Net Net*. □ Rubrica *Bref* conține câteva note privind romane publicate în ultimul timp la editura Leda/ Grupul editorial Corint, cum ar fi, de exemplu, Bernard Malamud, *Cârpaciul*, „traducere și note

de Antoaneta Ralian”, Alejo Carpentier, *Harpa și umbra* „traducere și note de Andrei Ionescu”, Carson McCullers, *În vara aceea verde*, „traducere de Maria Valer”, Jerome K. Jerome, *Arta de a Nu scrie un roman*, „traducere de Lia Decei”.

● [„Convorbiri literare”, nr. 5 (125)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează partea a doua a studiului *Dogmatica terțului*, analiză a filosofiei lui Lucian Blaga. ■ Cu titlul *Am simțit și simt o identitate stilistică, de sentimente, viziuni, cu Mihail Sadoveanu*, Vasile Iancu publică un interviu cu Constantin Ciopraga. După o serie de detalii biografice, legate în special de legătura sa cu Pașcaniul și trecând apoi la amintirile din facultate, la perioada petrecută la Universitatea din Iași, C. Ciopraga oferă detalii despre traducerea și prefațarea monografiei lui Jean Boutière, *Viața și opera lui Ion Creangă*. Detaliind atașamentul său spiritual față de Mihail Sadoveanu, acesta afirmă: „Am pus în scrierilor noastre despre Sadoveanu ceva din mine. Am simțit și simt o identitate de sentimente, de viziuni, o identitate stilistică cu Sadoveanu. Toate acestea mi-au fost inoculate din copilărie. Scriitorul Sadoveanu a încarnat personaje pe care eu însumi le-am cunoscut ca personaje vii. Văd în Sadoveanu un scriitor total, cu toate erorile pe care le-a făcut ca scriitor și om. Aceste personaje vin din propriul meu trecut, oameni vii, cunoscuți din poarta casei părintești, acei oameni din neamul meu care stăteau la taifas pe banca din drum. În cimitirul din Pașcani, sunt osemintele strămoșilor mei, neamul Cioprăgeștilor, așezați acolo de veacuri, alături de osemintele Profirei și ale lui Alexandru Sadoveanu”. Despre difuzarea defectuoasă la nivel mondial a literaturii române, C. Ciopraga opinează: „Cred că este vorba. În primul rând, de o proastă gestionare a patrimoniului literar românesc: cu alte cuvinte, de o politică culturală precară, inconsecventă, veleitară, făcută, cum s-ar zice, cu țărâita, cu o zgârcenie extrem de păguboasă. Trebuie să existe programe care să-și propună, în mod concret, să se facă, anual, un număr apreciabil de traduceri de cărți reprezentative ale literaturii române clasice și contemporane, cu prevederi clare de subvenționare a traducătorilor. Selectați pe criterii de competență, de notorietate profesională. De regulă, traducerile din literatura română s-au făcut și se fac grație relațiilor personale ale scriitorilor noștri. Din păcate, trebuie să recunoaștem, dacă Eugen Ionescu, Emil Cioran, nume importante ale literelor franceze, ar fi scris în limba română, aici, acasă, despre ei nu s-ar fi vorbit deloc în Franța”. Interviul se încheie cu o confesiune privind planurile viitoare de lucru ale criticului: „Fișele mele de lectură din ultima vreme se vor concretiza în două volume de critică literară și eseistică, aflate în faza finală de elaborare: *Partituri și voci*, acesta cuprinzând interpretări despre mai mulți poeți de azi, fiecare cu vocea sa distinctă, și *Portretizând*, în care însumăm portrete lirice despre douăzeci-douăzeci și cinci de poeți contemporani, din toate generațiile, considerați de noi cei mai reprezentativi. Sper să fie tipărite cât mai curând posibil”. □ Cu titlul *Mă consider un personaj cu dublă cetățenie culturală – română și israeliană*, Lucreția Stanciu consemnează un interviu cu

Andrei Fischof. Interviu este precedat de o prezentare bio-bibliografică. Acesta dă detalii despre viața sa în România și în Israel, discută despre debutul din 1969 în revista orădeană „Familia”, despre aparițiile sale editoriale, despre traduceri, precum și despre premiile literare obținute și mărturisește: „Mă consider un personaj cu dublă cetățenie culturală – română și israeliană. Că sunt categorisit uneori ca poet român, alteori ca poet israelian de limbă sau de expresie română, dar marea mea satisfacție este când citesc sau aud că sunt socotit poet israelian, ebraic”. Se dau detalii și despre literatura română din Israel, despre modul de funcționare al Asociației Scriitorilor Israelieni de limbă română și despre Uniunea Scriitorilor Israelieni, despre colaborarea scriitorilor din Israel și România apreciind că „e necesară și bine venită. Propun, de pildă (am mai spus asta de câteva ori), ca întâlnirile de la Neptun, dacă vor fi, să fie sub titlul «scriitori de expresie română de pretutindeni», și nu scriitori români în exil – din acest motiv am refuzat până acum să particip la aceste întâlniri, eu nefiind nici scriitor român (de fapt) și nici în exil. Este, cum spuneam o deosebire esențială între scriitorii români în exil și cei de expresie română din Israel: limba folosită, temele, apartenența politică și aspirațiile naționale etc”. □ În *Cvadratura cercului* Irina Mavrodin își continuă studiul dedicat lui Marcel Proust, în *Obsesia numită Proust*, într-o analiză a poziției lui Camil Petrescu față de opera scriitorului francez. □ Svetlana Paleologu-Matta semnează articolul *Eminescu în era tehnică*. □ Gheorghe Grigurcu publică un nou fragment din *Fișele unui memorialist*. □ Mircea Coloșenco publică *Glusul lui George Bacovia (Probleme de textologie și de editare)*. ■ Un articol omagial Zoe Dumitrescu-Bușulenga semnează Grigore Ilisei în *Un tezaur*. □ Gavril Istrate publică articolul omagial *Alexandru Andriescu – 80*. ■ Ioan Holban, în *O istorie a Estului*, prezintă romanul *Supunerea* de Eugen Uricaru (C.R., 2006), ce „[...] reprezintă unul dintre cele mai importante evenimente editoriale ale acestor ani; dincolo de carte, înregistrăm primul succes sigur al unui parteneriat între o editură privată cu o mare deschidere de piață, «Polirom», și un «brand», cu glorie veche (ca un disc de ambreiaj, de coloană, spart mărunț) asigurată. [...] Altfel, *Supunerea* e ceea ce se cheamă un «roman total»; oricine urmărește un anume «interes al lecturii» – cum îi spune Wayne C. Booth în *Retorica romanului* –, va găsi în cartea lui Eugen Uricaru un roman după cum vrea: psihologic, de dragoste, politic, social, simbolic, istoric, realist, parabolic, al «obsedantului deceniu» și al tuturor obsedantelor cinci decenii din a doua jumătate a secolului trecut”. ■ Este republicat textul lui Aurel-Dragoș Munteanu, *Un mare cărturar*, „articol scris cu prilejul morții lui Mircea Eliade (1986), cenzurat de redacția revistei «Luceafărul» și menționat în scrisoarea de demisie din PCR (1988)”. □ În *Poezie* semnează versuri Andrei Fischof, Magda Grigore, Tudor Negoescu și Iulian Grigoriu. □ În *Proză* Nicolae Turtureanu publică un text confesiv intitulat *Pentru cine exist*. □ În *Cronica literară* Cristian Livescu semnează partea a doua a studiului *Miron Kiropol sau poezia ca regresivitate ontică*. □ Constantin Dram, în *Vibrații bine temperate*, prezintă romanul lui Grigore

Ilisei, *Între linii* (Ed. Princeps Edit, 2005). □ În *Critica criticii* Dan Mănuță se ocupă de modul în care apare figura lui Iacob Negruzzi și de rolul jucat de acesta în cadrul Junimii în volumele lui Nicolae Mecu, *Între fapte și sens* (Ed. Enciclopedică, 2004) și *Centrul și periferia* (Ed. Adam, București, 2004). □ În *Comentarii critice* Adrian Dinu Rachieru semnează *Poetul – „o rană deschisă”*, analiză a volumului de versuri *Jocul ocult al țărmlui cu marea* de George L. Nimigeanu (Ed. Ardealul, Târgu-Mureș, 2006). □ În *Proză* Vasile Spiridon scrie despre *Metamorfoza lui K.*, discuție pe marginea romanului lui Nicolae Breban, *Pândă și seducție*, apărut în 1991. ■ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu comentează, în *A fi mereu în miezul realului*, volumul lui Marin Mincu, *Fărâme critice*, apărut în 2005, afirmând că „[...] scrisul lui Marin Mincu incită, provoacă, enervează sau place, dar nu lasă nicidecum indiferent. El este semnul unei tenacități rare în câmpul nostru literar, iar vocea sa, deși uneori răgușită, alteori seacă, guturală, arareori melodioasă se numără printre cele mai autoritare din peisaj. Oricum, acest recent volum se citește cu un interes sporit, căci autorul nu practică, precum atâția alții, critica fadă, călduță, constatativă. Lui îi place să se ipostazieze într-o felină a criticii (sau într-un mistreț, fără colți de argint), care, «de aproape patruzeci de ani», se află la pândă permanentă «asupra acelor mișcări interstițiale ale textului și ale scriiturii». □ În *Ex libris. O carte în discuție* Emil Nicolae și Ioan Amironoaie semnează o serie de comentarii despre volumul *Poezii* alese de Adrian Alui Gheorghe (Ed. Conta, 2006). □ În *Cerneala simpatică* Antonio Patraș publică un portret literar intitulat *Omul și cărțile*, dedicat lui Dan C. Mihăilescu. □ În *Apariții neașteptate* Liviu Grăsoiu semnează *Redescoperirea unei promisiuni*, prezentare a volumului de *Studii literare* de I. Trivale (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ În *Harta fictivă a ființei*, Dan Bogdan Hanu se ocupă de volumul de versuri al lui Emil Nicolae, *Paranoima* (Ed. Crigarux, Piatra Neamț, 2005). □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, prezintă volumul de versuri *Reguli de plutire* de Viorel Grigoriu (Ed. Conta, Piatra Neamț, 2005). ■ În *Istorie Literară* Constantin Parascan îi dedică un articol omagial lui Constantin Ciopraga, cu ocazia împlinirii vârstei de 90 de ani, în corpul textului fiind inserat „un interviu inedit al profesorului Constantin Ciopraga la împlinirea a 60 de ani”. □ În *Pluta de naufragiu* Florin Faifer semnează portretul literar *Anecdotistul*, dedicat lui C. Săteanu. ■ Nicolae Crețu publică partea a doua a studiului *Ludicul elegiac*, subiectul fiind poezia lui Nichita Stănescu. ■ Constantin Coroiu semnează *Ralea, elogiul valorii – 110 ani de la naștere*, dedicat criticului și istoricului literar Mihai Ralea. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, reproduce o scrisoare a lui Titu Maiorescu sub titlul *Carmen Sylva, Titu Maiorescu, G.T. Kirileanu, S. Fl. Marian într-o „relație” inedită*. □ În *Literatură universală* este reprodușă *Elegia a noua* de Rainer Maria Rilke, „traducere din germană de Nicolae Breban”, precum și o serie de versuri semnate de Michael Krüger, „prezentare și traduceri de Andrei Zanca”. □ Se dau detalii despre modul de organizare al Concursului Internațional de Creație Literară „Veronica Micle”, ediția a X-a, 2006. □ În *Arte*

Mircea Ghițulescu semnează *Dramele unui autor de comedii: Paul Vinicius*, comentariu pe marginea volumului acestuia, *Comedia Grafitti*. □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Mersul în vârful peniței* de Paul Sân-Petru (Ed. Cronica Iași), *Pârگا* de Octavian Doclin (Ed. Marineasa, Timișoara, 2004), *Diavol cu coarne de melc* de Spiridon Popescu (Ed. Dacia, 2003), *Rama absenței* (Ed. Timpul, 2006) și *Grădinile sufletului auster* (Ed. Tipul, 2005) de Leonard Ciureanu, *Cu o pereche de aripi noi* de Carmen Veronica Steiciuc (Ed. Augusta, Timișoara, 2005), *Poeme de trecere* de Rodian Drăgoi (Ed. Deliana, București, 2006), *Fals tratat denigrator* de Dan Movileanu (Ed. Andrew, Focșani, 2006), *Crezuri creștine* de Adrian Botez (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). □ Se dau detalii despre cea de-a VI-a ediție a Zilelor Revistelor de Cultură din Transilvania și Banat, eveniment ce a avut loc în perioada 5-6 mai, la Mediaș. □ Dragoș Cojocaru semnează portretul literar *Ștefan Cuciureanu, poet și italianist*. □ Florin Oprescu scrie despre volumul *Meridian Blaga 5*, tipărit de către Societatea Culturală „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca. ■ În Zilele Revistei „Convorbiri literare”, ediția a X-a, 12-13 mai 2006, Paul Aretzu scrie *Despre continuitate și conflict între generațiile literare postbelice*. Tot aici este publicat și un Tabel nominal cu persoanele participante la acest eveniment. ■ Sunt anunțate Premiile Revistei „Convorbiri Literare”, acordate cu această ocazie: „Secțiunea Reviste: Revistei «Contemporanul – Ideea europeană», la 125 de ani de existență – reprezentată de Aura Christi, redactor șef; Revistei «Viața Românească», la centenar – reprezentată de Caius Traian Dragomir, redactor șef. Premiul pentru Edituri: Editura Ex Ponto, la împlinirea a 10 ani de la înființare – reprezentată de Ovidiu Dunăreanu, redactor șef. Premiul pentru Debut: Bogdan Crețu. Premiul pentru Traducere: Ion Miloș. Premiul pentru Eseu: Ovidiu Hurduzeu, Ioan Pinte, Andrei Brezianu. Premiul pentru Critică: Mirela Roznoveanu, Emilian Marcu, Nicolae Leahu. Premiul pentru Poezie: Vlad Scutelnicu, Adi Cristi, Paul Aretzu, George Vulturescu. Premiul pentru Proză: Doina Ruști, George Bălăiță. Premiul de Excelență: Gabriel Dimisianu. Pentru Opera Omnia: Constantin Ciopraga”. □ Este publicat regulamentul Festivalului-concurs național de poezie „Avangarda XXII”, ediția a VI-a, Bacău, 17-30 iulie 2006. □ Este publicat regulamentul Concursului Național de Poezie și Proză Scurtă „Magda Isanos – Eusebiu Camilar – Constantin Ștefuriuc”, ediția a XI-a, 10-11 iunie 2006, Suceava-Udești.

● [**„Cuvântul”, nr. 5 (347)**] Ancheta acestui număr, realizată de Laura Albulescu, este intitulată *Scriitoare despre feminitate*. Răspund Adela Greceanu, Nora Iuga, Simona Popescu și Elena Vlădăreanu. Întrebările formulate în *Ancheta scriitoarelor* sunt: „Cum credeți că se reflectă condiția de femeie în scriitura dumneavoastră?” și „Au existat în biografia dumneavoastră momente în care v-ați dorit să nu fi fost femeie?”. ■ Nora Iuga, în *Nimic mai plicticos decât să conduci lumea*, afirmă: „Cât sunt femeie și cât sunt bărbat în poezia mea nu hotărăsc eu și, de aceea, niciodată nu am putut și nu am dorit să fiu altceva decât

ceea ce sunt”. ■ Simona Popescu scrie despre „*Ochiul hermafrodit*”: „Hortensia Papadat-Bengescu vorbea undeva, într-o proză, despre «ochiul hermafrodit». Eu cred că așa e ochiul creatorului – hermafrodit, indiferent de condiția lui, feminină sau masculină. [...] Toți scriitorii bărbați care mă interesează au o «scriitură feminină», adică sunt antiepicici, merg pe o narativitate «fluidă», în care contează mai mult «liniile de fugă» decât «arhitectura»”. □ Gheorghe Crăciun semnează eseul *Femina bifrons*. ■ La cea de-a doua anchetă a numărului, intitulată *Pro și contra feminismului*, răspund Mihaela Irimia, Loredana Ivan, Al. Cistelean, Rodica Zane, Ștefania Mihalache și Valentin Protopopescu. Întrebările acestei anchete sunt: „1. Este feminismul o apărare sau o negare a feminității? 2. Ce argumente aveți în favoarea sau împotriva feminismului?”. ■ În opinia lui Al. Cistelean, *Feminitatea nu poate fi înlocuită de nimic*: „Se înțelege că orice feministă, cât de amatoare, îmi poate reproșa un miez de misoginism în chiar această (aparentă, va zice ea, dar de fapt, perversă) exaltare. Măcar în măsura în care e implicat aici un concept dezastruos – cel de feminitate ca artă, ca drog sau bibelou; feminitatea definită, așadar, prin farmec și prin capacitate seductivă. [...] Cred că ar fi un reproș întemeiat dacă acest concept reacționar ar exclude din feminitate calitățile intelectuale și de performanță socială și creativă ale femeii. Dar nu le exclude, ci, din contră, le integrează. Așa încât feminismul îmi rezultă ca un înlocuitor al feminității; numai că feminitatea nu poate fi înlocuită de nimic – și cu atât mai puțin de feminism”. ■ Valentin Protopopescu scrie despre *Inerția mentalității patriarhale*: „De unde anume provin trăsăturile «de esență» ale caracterului masculin pe care, chipurile, le-ar prelua, defeminizându-se, femeia? Nu cumva din modelul social impus și susținut de generații întregi în ceea ce numim cultura apuseană? Nu cumva un asemenea model a fost perpetuat și susținut, frecvent prin forță, grație unei pedagogii instituționale (familie, biserică, școală?) categoric masculine? Iar dacă așa stau lucrurile, atunci e cumva «vina» femeii că, pentru a-și afirma, întreține și apăra drepturile, a «îndrăznit» să împrumute instrumente din unicul arsenal recunoscut ca valid în societatea falocratică?”. ■ În *Literatură străină*, Antoaneta Ralian scrie despre *Femeile în literatura universală*. □ Anca Băicoianu, în *Portretul scriitoarei ca personaj*, face o paralelă între Marguerite Yourcenar și Marguerite Duras. ■ Necrolog Zoe Dumitrescu-Bușulenga. ■ Necrolog Silvian Iosifescu. ■ Este prezentat Colocviul tinerilor scriitori, eveniment ce a avut loc la București între 5-6 mai, „manifestare organizată în urma unui proiect depus de către Dan Mircea Cipariu, și finanțată de către Administrația Fondului Cultural Național și Uniunea Scriitorilor”. La acesta au participat în jur de 50 de scriitori din București și din provincie. „[...] Temele amintite au fost anticipate prin articolele reunite în antologia *Colocviul tinerilor scriitori*, apărută la Editura Brumar și cuprinzând 29 de texte ale participanților, precum și punctele de vedere ale moderatorilor și coordonatorului proiectului. Reținem câteva afirmații: «Literatura-celor-care-au-învățat-să-scrie-după-1989 este, deocamdată, la stadiul ieșirii dintr-o criză autoimpusă. Majoritatea autorilor

au scos mai întâi la iveală refuzul de a scoate cu adevărat ceva la iveală.» (Șerban Axinte); «Sunt dintre cei care cred că magnitudinea rupturii dintre discursul douămiist și cel optzecist sau nouăzecist e totuși mai mică decât cea dintre optzeciști și predecesorii lor șazeciști sau șaptezeciști.» (Tudor Crețu); «Mă simt solidar cu această generație, dar nu în mod necondiționat și din considerente de vârstă biologică. Generaționismele prost înțelese îmi displac profund.» (Daniel Cristea-Enache)”. ■ Paul Cernat discută (*Pseudo*)emanciparea literară a femeii postbelice, urmărind aici modul în care instaurarea comunismului în România a acționat asupra emancipării femeilor și cum s-a reflectat acest aspect în literatura epocii: „În literatura română postbelică, scriitoarele au fost însă, nu doar numeric vorbind «în progres» față de interbelic. Nu am mai avut, e drept, o excepție de prestigiu Hortensiei Papadat-Bengescu, dar am avut prozatoare de înalt nivel, precum Gabriela Adameșteanu, Alice Botez sau Dana Dumitriu. [...] În schimb femeile cu o reală autoritate critică au lipsit aproape cu desăvârșite. În perioada interbelică a existat o singură femeie-critic literar, pe nedrept uitată azi: Izabela Sadoveanu, comentatoare longevivă (peste 30 de ani de activitate foiletonică), curajoasă, constantă și avizată, dar fără ecou. [...] S-ar putea spune că femeia-critic continuă să fie percepută, tacit, în anii pseudoemancipării comuniste mai ales ca reproducătoare, păstrătoare, însoțitoare și prelucrătoare de idei și teorii și mult mai puțin în calitate de «creatoare», mai ales pe teritoriile rezervate bărbaților”.

□ Radu Paraschivescu semnează eseu *Spirala misoginismului*. ■ Cu titlul „*Numai El ne mai poate salva*” Laura Albulescu semnează un interviu cu Ileana Mălăncioiu. Discuția debutează cu detalii despre volumul antologic *Linia vieții*, despre care poeta afirmă: „[...] voi spune că poezia din cărțile pe care le-am publicat până acum este exponențială pentru biografia mea, în măsura în care aceasta este înțeleasă și ca biografie spirituală. Lucru valabil pentru orice poet adevărat. Ceea ce diferă de la unul la celălalt sunt faptele de viață și cărțile care l-au marcat. De aceea, voi preciza că, în *călătoria mea spre mine însămi*, un rol esențial l-au avut, pe de o parte, teroarea istoriei, pe de alta, faptul că, în anii de formare, m-a preocupat problema tragicului, care presupune asumarea unei vinovății și a unei responsabilități pentru refacerea echilibrului pierdut. Faptul că am fost percepută de o parte a criticii ca poeta vinei tragice m-a bucurat. Fiindcă trimiterea de la cărțile mele de poezie la cele de eseuri este perfect justificată. [...] Volumul de poeme *Ardere de tot*, scris în paralel cu eseurile despre tragic, reflectă exprimarea de sine în faza în care ajunsesem la marile întrebări legate de Transcendență și de salvare. Prin *Linia vieții* m-am întors, pe alt plan, la lumea din care vin, reconstituită în primele volume, și am făcut trecerea către *Urcarea muntelui*, pentru a vorbi despre Golgota pe care urcă un întreg popor de condamnați. Fără îndoială, asta presupunea un risc. Nu doar existențial, ci și estetic. Pentru că, în dorința de a spune în mod direct ce se întâmpla în lagărul în care trăiam, a trebuit să uit ce învățasem de-a lungul anilor despre poezie și să iau totul, altfel, de la început”. Ileana Mălăncioiu vorbește despre condiția sa de

poetă, susținând că „există poete, altfel stimabile, care afirmă sus și tare că trebuia depășită ipocrizia cu care erau abordate astfel de teme, pentru că sexul ar reprezenta însăși viața. Așa o fi. Dar, din păcate, încercarea de a-ți afirma libertatea prin despărțirea trupului de suflet înainte de a fi nevoit să accepți lucrul acesta – care, în cele din urmă, se va produce oricum –, pe mine mă face să mă gândesc mai curând la moartea psihică și – implicit – la moartea Poeziei”. O amplă parte a interviului este dedicat conceptului de „supraviețuire prin cultură” în România comunistă: „Voi începe prin a constata că e prima oară când apreciază cineva faptul că m-am pronunțat împotriva celor care se simt datori să batjocorească *rezistența prin cultură*. Am făcut-o din două motive. Întâi, pentru că formularea asta, care îi aparține lui Noica, devenise calul de bătaie al adevăraților rezistenți care au apărut, după 1989, precum ciupercile după ploaie. Ascultându-i, am fost silită să mă întreb: să fi fost oare de preferat *rezistența prin incultură*, împotriva căreia nu știu să se fi pronunțat? Al doilea motiv pentru care am intervenit în dezbateră publică la care vă referiți a fost acela că eu nu cred că între disidența din țara noastră și rezistența prin cultură ar exista o prăpastie de netrecut. La urma-urmelor, ar fi fost mai important să-ți exprimi protestul printr-o scrisoare adresată unui ștab mai mic ori mai mare, decât printr-o artă care chiar a însemnat ceva. Dacă pentru noi, scriitorii, s-a schimbat ceva în bine este faptul că nu mai există cenzura și că apariția unei cărți nu mai depinde de planurile aprobate de un ștab oarecare, pentru că au apărut editurile particulare. Din păcate, cenzura politică nu putea să dispară definitiv peste noapte. Se mai practică și acum, așa, în virtutea obișnuinței”. În încheiere, despre afinitățile sale spirituale cu alți poeți români, Ileana Mălăncioiu mărturisește: „Ca și Emil Botta, pe care am avut bucuria de a-l cunoaște de când am debutat, am comunicat întotdeauna mai profund cu morții, care mă fac să mă gândesc la marea taină, decât cu cei vii. Oricum, cred că nu e zi de la Dumnezeu în care să nu se întâmple ceva prin care să nu îmi amintesc de Bacovia”.

• [„Dilemateca”, Anul I (2006), nr. 1, mai 2006; Supliment al ziarului „Dilema veche”; Format tipografic]: A4 (nr. 1 - 84 pagini; nr. 2 – 102 pagini; nr. 3-7 - 100 pagini); „Dilemateca este editată sub licență de Satiricon Srl.”; senior editor: Mircea Vasilescu; editori coordonatori: Simona Sora, Marius Chivu; secretar general de redacție: Matei Martin; prezentare grafică: Dan Stanciu; Redacția: Magdalena Boiangiu, Adrian Cioroianu, Radu Cosașu, Matei Florian, Cristian Ghinea, Stela Giurgeanu, Andrei Manolescu, Cezar Paul-Bădescu, Ruxandra Petrescu, Adina Popescu, Iaromira Popovici, Alex. Leo Șerban] Editorialul lui Mircea Vasilescu este intitulat *1.500.000* și este, în practică, o prezentare a acestui nou supliment: „«Dilemateca» se adresează celor care le place să citească. Nu face «cultură mare», nu pune pietre de temelie, nu ține tot timpul degetul la tâmplă, nu ridică literatura pe soclu. Încearcă să prezinte, viu și atractiv, scrieri și autori. E un fel de «călăuză» a cititorilor. [...] «Dilemateca» a fost mai întâi un cuvânt inventat de Dan Stanciu pentru a-l pune deasupra cărților

«adunate» de colaboratorii «Dilemei» din textele publicate în revistă. Acum a devenit, cum s-ar spune în marketing, un «brand». Este realizată de echipa de la «Dilema veche» și de colaboratorii care i-au fost alături de-a lungul anilor. În afară de intenția de a scrie firesc și atractiv despre cărți și lecturi, «Dilemateca» nu-și declară vreun program, nici ideologic, nici estetic. Poate doar un program sentimental și cam idealist: să fie citită cu plăcere și folos de cât mai mulți din cei un milion și jumătate de cumpărători de cărți.” ■ Matei Florian scrie despre *Bookfest: istoria unei dezbateri pasionante*: „Cel mai mare târg de carte din București, Bookarest, organizat până în iunie 2005 de Fundația Artexpo în incinta Teatrului Național din București, a fost timp de câteva luni bune spațiul predilect pentru desfășurarea unor ample mișcări de forțe, interese, controverse și polemici, soldate, după cum se știe, cu o schimbare nu doar de nume, ci și de nași. Cum Bookfest. Salonul Cărții București este, cu siguranță, unul dintre cele mai importante evenimente culturale din România, considerăm că un istoric al acestei perioade agitate este mai mult decât binevenit”. ■ Tot Matei Florian semnează și un *Demers pentru normalitate*, referindu-se la Colocviul Tinerilor Scriitori, eveniment organizat de Uniunea Scriitorilor: „Privit de unii cu suspiciune, ca o simplă încercare de spălare a imaginii Uniunii Scriitorilor, blamat vehement într-un manifest publicat pe clubliterar.com, Colocviul Tinerilor Scriitori, a reușit, în cele două zile de discuții și dezbateri, să reunească peste 50 de scriitori și critici din toată țara într-un dialog civilizat, pe alocuri poticnit sau lipsit de vervă, dar, per total, benefic și inedit. Asta numai și pentru că, dincolo de adversități inerente, pe 5 și 6 mai a avut loc prima ediție a unui eveniment în care reprezentanții tinerei generații (printre care și unii semnatari ai dezbaterilor de pe site, Răzvan Țupa, Claudiu Komartin, Dan Sociu sau Bogdan Perdivară) au putut vorbi, pentru prima oară, real, deschis și fără prejudecăți despre teme privitoare la definirea (sau supraviețuirea) literară, începând de la titlul lansat de organizatori, conștiința de sine a noii literaturi, și sfârșind cu problemele, probabil mai reale și concrete, de tiraj, drepturi de autor sau promovare. Temele discutate au încercat să dea definiții posibile noii literaturi, dincolo de termenii celebri de «generație milenaristă» sau «post-fracturism»”. ■ Tot aici se discută, în *Povestea unui tablou de familie*, și despre Gala Premiilor Uniunii Scriitorilor din România, o dare de seamă asupra evenimentului, la sfârșit fiind menționate și premiile acordate. „Juriul format din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri) a oferit următoarele premii: ● Proză: Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Editura Cartea Românească. Debut: Filip Florian, *Degete mici*, Editura Polirom și Bogdan Crețu, *Arpegii critice*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași. Critică, istorie literară, eseu: Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*, Editura Humanitas. Dramaturgie: Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat*, Editura MLR. ● Traduceri din literatura universală: Mihai Cantunari, *Arturo Pérez Reverte, Harta sferică*, Editura Polirom. ● Premii speciale: Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1941–2000*, Editura Mașina

de Scris și D. Vatamaniuc, *Tudor Arghezi. Bibliografie*, Editura ICR. ● Premiul Național de Literatură i-a revenit în acest an filosofului Mihai Șora.” □ Matei Martin semnează un articol despre *Afacerea Handke: comedie la Comédie Française*. □ Este publicat un articol bio-bibliografic dedicat lui Oskar Pastior, cu ocazia primirii premiului Büchner. □ Dosarul acestui număr are ca temă producția de carte din România. Simona Kessler apreciază că „[...] traduceri nu pot să se substituie literaturii autohtone, dar prin traduceri ai acces la literatura universală. Nu numai după 1990 traduceri au «făcut» un public; să ne amintim, totuși, de traduceri publicate de Editura Univers înainte de 1989: nu erau «comandă politică», aveau tiraje uriașe și se vindeau ca pâinea caldă! La începutul anilor ‘90, majoritatea editorilor particulari s-a inspirat la greu din portofoliul Editurii Univers. Și să nu uităm că unele ediții au putut apărea netrunchiate doar după 1990. Literatura comercială, atât de disprețuită de «intelectuali», a contribuit la capitalizarea unor edituri, care au putut astfel să publice și autori care se adresează unui public educat și mai sofisticat. Se poate spune că traduceri au dus la întărirea financiară a editurilor, pe de-o parte, iar pe de altă parte, prin traduceri din autorii tineri, în ascensiune în Vest, suntem în rând cu lumea, la curent cu tendințele literare internaționale”. □ În același *Dosar*, Matei Florian scrie *Prin librăriile vechi ale unei capitale europene*. □ În secțiunea *Fotbal și literatură* este reprodus un text semnat de Radu Cosașu, *Al 13-lea*, preluat din numărul din 12 iunie 1986 al revistei „România literară”. □ Simona Sora semnează, în *Dosar*, eseu *Bestseller-urile mele*. ■ În *Recenzii. Literatură română*, Sanda Cordoș scrie despre *Jurnalul* lui Sorin Stoica (Polirom, 2006): „Tehnic vorbind, volumul conține scrisorile pe care Sorin Stoica, aflat în casa părintească, le scrie prin e-mail unui grup de prieteni. Este, așadar, mai degrabă un epistolar decât un jurnal, existența adresanților direcți modelând tipul de discurs atât în limbajul, cât și în temele sale. Fiind un discurs deschis spre lume (iar nu unul întors spre sine), scriitorul îndepărtează autoironic dicțiunea emoțiilor (deși câteva fugitive propoziții par să-l înscrie în clasa emoționabililor), refuză să-și exprime (altfel decât în treacăt) propria interioritate, după cum sunt extrem de rare notațiile despre boală. Atunci când o face, totuși (în mărturii semănând frapant cu cele făcute de Mircea Nedelciu, de care îl apropie, de altfel, aceeași structură de luptător), asociază boala cu scrisul, reținând un șir de coincidențe”. □ Tot aici, Luminița Corneanu discută pe scurt despre romanul *Captivul* de Dora Pavel (Polirom, 2006). □ Paul Cernat semnează o notă de prezentare a volumului *J.R.R. Tolkien, Credință și imaginație* de Virgil Nemoianu și Robert Lazu (Ed. Hartmann, 2006). □ În *Literaturi străine*, Iulia Alexa discută despre volumul *Locul nimănui. Antologie de poezie americană contemporană – 36 de poeți americani contemporani* (C.R., 2006). □ Matei Florian, în *E-book*, prezintă *Jeu de Paume* de Alex. Leo Șerban și Șerban Foarță (LiterNet.ro, 2006), iar în *Audio-Book* CD-ul *Rar* de George Bacovia (Editura Casa Radio, 2005). □ Adina Popescu semnează un interviu cu Ioana Gruenwald, directoarea Centrului de Carte Germană la București.

■ Ancheta numărului este intitulată „*Ce v-ați autocenzura?*”, iar la ea răspund Ștefan Agopian, Paul Bailey, T.O. Bobe, Ștefan Borbély, Livius Ciocârlie, Andrei Codrescu, Sanda Cordoș, Gheorghe Crăciun, Vasile Gârneț, Radu Pavel Gheo, Nora Iuga, Angela Marinescu, Mircea Mihăieș, Ioana Nicolaie, Ruxandra Novac, Ioana Pârvulescu, Răzvan Petrescu, Marta Petreu, Ioan Es. Pop, Robert Șerban, Cristian Teodorescu, Lucian Dan Teodorovici, Constantin Țoiu. T.O. Bobe afirmă: „Nu știu sigur dacă se poate vorbi despre autocenzură atâta timp cât nu există o cenzură mai mult sau mai puțin instituțională, indiferent dacă aceasta din urmă se manifestă în mod explicit sau într-unul tacit, așa cum se întâmpla în România anilor ‘70-’80. Cred că, mai degrabă, ar fi vorba despre niște elementare reguli de bun simț. N-aș scrie pretinse ficțiuni, reproducând «felii de viață», de teama că acestea ar putea avea repercusiuni neplăcute asupra vieții unor oameni nevinovați. N-aș face apologia crimei, a violului sau, și mai și, a evaziunii fiscale. N-aș jigni, cu bună știință, sentimentele și credințele cele mai profunde ale nimanui. În numele libertății de creație, n-aș scrie poezii în care să-l porecesc pe Mahomed, romane în care să-i înjur pe unguri sau vodeviluri în care, spre exemplu, mama unei recognoscibile militante a societății civile ar face sex în grup cu cinci nigerieni voinici”. Gheorghe Crăciun susține: „Dacă bătrânețea m-ar aduce în situația de a-mi gândi scrisul altfel decât o fac acum, atunci aș vrea să am puterea de a-mi reprimă câteva porniri *in nuce*: dorința de a scrie un roman balzacian cu tot tacâmul, intenția de a transforma în ficțiune, atribuindu-le unui personaj, sute de pagini de jurnal personal abandonate prin nenumărate caiete adunate în timp, atracția din ce în ce mai pronunțată față de tema bolii și a morții, dezgustul față de erotism, tinerețe și corporalitate că spații narative”. Angela Marinescu notează: „1) Mi-aș autocenzura dorința irepresibilă de a face rău, dorința ascunsă, de fapt, în spatele revoltei permanente împotriva tuturor ființelor și lucrurilor care se petrec pe această lume. 2) Mi-aș autocenzura gradul ridicat de afectivitate. 3) Mi-aș autocenzura continua presiune pe care o exercit asupra mea, atunci când sunt nemulțumită. 4) Mi-aș autocenzura repulsia pentru imperfecțiunea umană, deoarece pe cea naturală – catastrofe, cutremure, inundații – o ador. 5) Mi-aș autocenzura patetismul. 6) Mi-aș autocenzura disponibilitatea erotică în ceea ce privește interpretarea mea în indiferent ce domeniu. 7) Mi-aș autocenzura plăcerea profund erotică de a mă autocenzura”. Răspunsul Norei Iuga este sintetizat în următorul mod: „Principala calitate a scrisului meu e naturalitatea, nu sinceritatea. Sinceritatea poate fi educată și la baza educației stă autocenzura. Copiii nu sunt sinceri, dar când cresc pot deveni sinceri. Naturalitatea nu se educă, e instinctivă. Am spus mereu că instinctul e mai inteligent decât inteligența. Dacă mă autocenzurez nu pot să scriu. Nici pe timpul cenzurii nu m-am autocenzurat. [...] Sentimentele nu mi le pot cenzura. Scriu cum simt. Nu țin cont de imperativul momentului. Cei care mă contestă, îmi confirmă cel mai mult valoarea, pentru că pe literații noștri – cu mici excepții – nu-i interesează decât ce știu. Și eu nu sunt un scriitor comod”. Răspunsul Martei Petreu este:

„Mi-am autocenzurat directetea: e rău primită, așa că mi-am ambalat-o nu o dată în tot felul de panglicuțe și poleieli retorice... Dacă aș fi în stare (dar nu sunt!), mi-aș autocenzura sinceritatea, prin care mă livrez în mod imprudent dușmanilor mei”. Lucian Dan Teodorovici scrie: „În literatură prefer să mă limitez la sugestii erotice și să evit cuvintele licențioase, chiar dacă ele fac parte din naturalul oral; apoi, evit pe cât posibil să ridiculizez, să cobor în haznale, cum am mai spus, vreo religie; mai mult, cenzurez, omor din fașă, recunosc cu oarecare jenă, personaje în care s-ar putea recunoaște prieteni sau – mai ales – membri ai familiei. Și totuși, deși par încorsetări, nu e vorba de așa ceva: pur și simplu, nu m-aș simți deloc în largul meu, ca scriitor, dacă nu mi-aș cenzura cele de mai sus”. Constantin Țoiu încheie ancheta cu afirmația „Îmi autocenzurez necunoașterea”. □ În *Crai de Cartea-Veche* Ștefan Agopian scrie despre *Un scriitor bine ascuns*, comentând un volum de cronici rimate, semnat Mefisto, apărut în 1916. ■ Cu titlul *M-aș fi dus la Woodstock, dar fără iarbă*, Marius Chivu publică un interviu cu Dan C. Mihăilescu. După o serie de detalii privind activitatea sa de jurnalist cultural, acesta își exprimă opiniile despre „literatura tânără”, dar vorbește și despre revistele literare: „Niciodată nu-s prea multe, chiar dacă jumătate dintre ele sunt de prisos. Dacă polarizez iute, de la «România literară» și «Dilema veche» la «Suplimentul de cultură», de la «Observator cultural» și «Bucureștiul cultural» la «Rost» și «Convorbiri literare», de la «Idei în dialog», «Vatra», «Cuvântul», «Apostrof» și «Ziarul de duminică», la «Luceafărul», «Mozaicul», «Tribuna», y *compris* paginile culturale din «Cotidianul» și «Ziua», nu lipsește nicio direcție literară sau culturală, în sens larg. Ce lipsește este o revistă ca «Lire» și că străvechiul «Secol XX», care să ne aducă acasă ultimele tendințe de pe mapamond. Nu pe computer, ci pe hârtie”. Privind demersul ICR de a selecta douăzeci de autori români pentru a fi traduși și publicați în străinătate, acesta afirmă: „Mie totul mi s-a părut de un *fair play* desăvârșit. ICR s-a obiectivat la modul absolut, a lăsat în sarcina redacțiilor presei literare selecția membrilor juriului și a cărților propuse jurizării. Cei șapte jurați, la fel, unul mai diferit că altul, au încercat să desfolieze un evantai cât mai larg, să dea o imagine de Românie cu certă varietate literară. Sigur că, oricând, alți șapte oameni ar fi ales cu egală îndreptățire alte 20 de titluri de valoare certă. Sigur că se pot face selecții pe genuri literare, pe generații sau tematic. Eu, de exemplu, aș miza în mod egal pe literatură și eseu. Adică aș pune la paritate, să zicem, poezie nouăzecistă și eseistica unor Patapievici, Antohi, Alina Mungiu. Sau noua proză și noua gândire teologală (Teodor Baconski, Mircea Platon, Mihail Neamțu), ceea ce lumea occidentală nu prea acceptă. Toți vor exclusiv beletristică, exportul de idei fiind apanajul Vestului, nu-i așa? În sfârșit, sigur că fiecare om din juriul cu pricina a rămas cu nostalgiile și amărăciunea lui: Mircea Martin că în selecția inițială nu figura Cristian Popescu, Luminița Marcu fiindcă n-au fost mai mulți tineri prozatori poliromici, Daniel Cristea-Enache că nu s-au ales Ileana Mălăncioiu și Buzura ș.a.m.d.” În încheiere se dau o serie de detalii biografice și este reprodusă poezia *Adevărat sunt doar*

răsfrânt. ■ În *Documente*, Gabriel Liiceanu scrie despre *Spovedania lui Steinhardt*. Tot aici este publicată o scrisoare a lui N. Steinhardt către Constantin Noica. □ Stela Giurgeanu, în *Literatura blog*, semnează un reportaj despre blogurile literare. □ În *Fragmente*, cu titlul *Umbrele căpitanului de dragoni*, este publicat un capitol din viitorul roman al lui Filip Florian, *Cele 50.000 de zile ale regilor*.

● [„*Vatra*”, nr. 5 (422)] În *Tolle lege Romulus* Bucur semnează poemul *O seamă de personaje secundare*. ■ Editorialul lui Alexandru Vlad, intitulat *Trădătorul credincios*, este un eseu pe marginea „aventurii sale de traducător”. Acesta notează: „Probabil că orice traducere este în principiul litigioasă, bazându-se [...] destul de mult pe subiectivitatea creației, și tocmai de aceea nu vor putea face niciodată calculatoarele traducere literară. Astfel, traducerea vor fi subiective (sau nu vor fi deloc!), dar e firesc să fie așa pentru că numai subiectivitatea noastră poate pătrunde până la subiectivitatea autorului. Dacă traducerea literară ar putea fi «științific» făcută nu sunt deloc convins că opera în cauză ar mai transmite cu aceeași eficiență stările și sentimentele originare. Acestea nu țin de domeniul obiectivului. Și traducerea, de fapt, n-a fost niciodată concepută ca să concureze originalul, ci mai degrabă să-i mai da o viață. Să-l facă accesibil «săracilor». Și ce ar însemna oare literatura universală dacă aceasta ar conține în exclusivitate originalele? N-ar fi mai săracă? Ce ar însemna Shakespeare, Cervantes, Dante, Flaubert și Thomas Mann știți doar pe limba lor de către studioși, beneficiind doar de exegezele conașionalilor? Ce-ar însemna ca Joyce, un etern exilat, să se întoarcă în Irlanda natală, cu un fel de domiciliu obligatoriu?”. □ În rubrica *Carmen saeculare* sunt publicate o serie de poezii semnate de Liviu Ioan Stoiciu. □ În *Romanele anului* este reprodus un fragment din *Crime la Elsinore* de Horia Gârbea. Autorul răspunde la întrebările revistei privitoare atât la propriul său roman aflat în lucru, exprimându-și, în același timp, și opinia despre „starea romanului românesc de azi”. Despre acest subiect Horia Gârbea afirmă: „Starea e bună, chiar excelentă! În 2004 și 2005 au apărut romane bune de tot. Și de facturi diferite stilistic și tematic. Notam cu mândrie că avem romane excelente. Să enumăr? Uricaru, Chifu, Doina Ruști, Ioana Bradea, Zarojanu, Danilov, L.D. Teodorovici, Bogdan Suceavă. Dar și Ioan T. Morar, Crăciun, Aldulescu. Costi Stan, Iolanda Malamen. Mai punem la catastif pe Ioana Baetica și Florina Ilis, ultima necitită de mine încă, dar foarte lăudată. Debutantul Kiki Vasilescu e și el bun. Nu îi dă consacratul Țoiu însă! Era să omit, la câte nume sunt, autori precum C.V. Negoită sau Ardian Kuciuk. Și câți or mai fi necițiți de mine. Câte romane valoroase și ce varietate! Să tot citești dacă ai timp și bani! Sau, dacă le primești în dar, trebuie să îți faci timp. Să mai vii cu un roman peste toate acestea e o provocare serioasă, o aventură, un risc. Îi iubesc pe toți romanțierii și vreau să-i întrec. Probabil voi reuși!”. ■ În *Cronica literară* Nicoleta Cliveț semnează *Infernul din infern*, prezentare a volumului de versuri *ghinga* (Ed. Vinea, 2005): „Ieșită din «felul acela de conștiință bolnăvicioasă și înnegrită la miez», poezia lui Dan Coman are neapărat în nevoie de câte o «cârțiță galbenă»

sau o «ghingă» pentru a exista. Deocamdată nu știm cum ar arăta (sau dacă ar mai exista) textele sale în absența unei astfel de fapte infernale, nu doar prolifică în ordinea scrisului, dar și extrem de încurajatoare într-ale narcisismului. La cei 30 de ani deplânși aici, poetul este destul de bine acomodat la spasm și la angoasă, tinzând chiar spre un manierism al negativității, din care nu lipsesc momentele de extază. [...] Cum nu-i lipsește nici talentul, nici pregnanța, e de așteptat o schimbare. ■ Sanda Cordoș, în *Salvatori și nemântuiți*, prezintă romanul lui Bogdan Suceavă, *Venea din timpul diez* (Polirom, 2004): „Romanul ar putea fi considerat ilustrativ pentru o tendință pe care Bogdan Suceavă a încercat s-o creioneze în câteva articole, numită a *ficțiuni politice* (sintagma ce seamănă îndeajuns cu aceea *romanului politic* practicat de majoritatea prozatorilor români în anii ‘70-’80 încât să suscite o interesantă comparație a reprezentărilor), în care s-ar încadra Petre Barbu, Radu Aldulescu, Răzvan Rădulescu, Dan Lungu, Lucian Dan Teodorovici, Radu Pavel Gheo și care «nu e doar conectarea noastră, ca scriitori, la lumea politicii (ar fi simplist să credem asta), ci e vorba despre includerea în imaginarul literar actual a unor spații unde operează de obicei imaginarul de natură politică», inclusiv (cu o miză sporită) a celor în care «explorările realității depășesc frontierele realului». [...] O asemenea explorare propune *Venea din timpul diez*. Scrisă din perspectiva unui narator-martor enigmatic (în câteva rânduri spune *eu și noi*, dezvăluind distanța redusă dacă nu apartenența la lumea protagoniștilor), romanul promite «adevărata cronică» a Bucureștiului în «anii nouăzeci cu toate tainele lor și cu toate istoria lor nespusă». ■ Andrei Terian, în *Renașterea autorului*, prezintă volumul Mihalei Ursa, *Scritopia sau Ficționalizarea subiectului auctorial în discursul teoretic* (Dacia, 2005). În acest volum autoarea „investighează «subiectul auctorial ca figură a imaginarii criticii și teoriei literare». Miza principală a construcției vine din încercarea de a demonstra că «actul critic este imposibil fără apelul la imaginar: fantasma unui autor locuiește la debutul oricărui act critic, după cum fantasma unui critic sau a unui interpret este presupusă în orice operă»”. □ În *Scanner* Alex. Cistelean semnează eseu *Schema câinelui vagabond*. ■ În *Algoritm* Alexandru Mușina scrie despre *Poezia lucrurilor de care ne pasă (un studiu diagonal)*. Acesta încearcă să definească din punct de vedere estetic conceptul de „poezie adevărată”. În opinia sa „[...] poezia, o anumită poezie, chiar mai mult decât o invenție sau o descoperire științifică, nu e repetabilă. Se poate multiplica, reproduce, imita, traduce, dar acestea sunt moduri de existență, de perpetuare, prelungire, difuzare a poeziei. Dintre care – unele – au mai mult sau mai puțin din «poezia adevărată» (o traducere bună). Mai mult: nu există – la o adică – ierarhie între diferitele tipuri de poezie, deși nevoia noastră de sistematizare și ierarhizare face ca, mereu, o anume specie să fie considerată mai importantă, un anume mod de a scrie (sau anumite teme) să fie «central» («centrale»). Nu-i vorba de relativism: ierarhizările, relecturile, fac parte din metabolismul oricărei culturi normale; atâta doar că nu pe această cale putem înțelege, aproximativ măcar, *ce e important* pentru/ în

poezie. Nu pentru/ în poezia deja scrisă, ci în aceea care se scrie, se va scrie, care ne rămâne de scris”. □ În rubrica *Pur și simplu* Livius Ciocârlie semnează o serie de panseuri. □ În *Triptic* Dumitru Chioaru publică poemul *Poesia (II)*, iar Gellu Dorian semnează *Skitoma*. □ În *Fragmentarium* Gheorghe Grigurcu semnează *Nerăbdarea caligrafică*. Textul este precedat de un grupaj semnat de diverși critici, citate reunite sub titlul *Șapte propoziții pentru Gheorghe Grigurcu*. Regăsim aici nume precum Cornel Moraru, Al. Cistelean, Iulian Boldea, Aurel Pantea, Virgil Podoabă, Nicoleta Sălcudeanu, Kocsis Francisko. □ În *Alte cărți supraviețuitoare* Anca Hațiegan publică prima parte a studiului *Glasul din pământuri*, o analiză a volumului de nuvele *Întâlnirea din pământuri* de Marin Preda, volumul său de debut apărut în 1948. □ Dan Țăranu în *Laurențiu Fulga – Kitsch și id(ilă)* comentează romanul acestuia, *Alexandra și Infernul*. □ Tot aici Ioana Macrea-Toma scrie despre *Paul Georgescu și pedagogia focului*, o analiză a celor mai reușite romane ale acestuia, *Vara baroc* și *Solstițiul tulburat*. □ Mihaela Bija se ocupă de *Două romane ale lui Costache Olăreanu, Ficțiune și infanterie* și *Avionul de hârtie*. □ Despre literatura lui Ștefan Bănuțescu scrie Cristina Schiel, în *Feminitate și ficțiune*. □ Sanda Cordoș, în *cristale și aluviuni*, analizează romanul lui Mircea Ciobanu, *Istorie*. Acesta a apărut între anii 1977 și 1986 la editurile Cartea Românească și Eminescu în cinci volume. □ Evelina Oprea, în *Precaritatea textului confesiv*, se ocupă de volumul *Paradisul derizoriu* de Livius Ciocârlie. □ Raluca Nicolai analizează romanul *Îngerul a strigat de Fănuș Neagu*. □ În *Epica magna* sunt publicate fragmente de proză semnate de Silviu Lupașcu și Tudor Crețu. □ În *Biblioteca Babel* este reprodușă o selecție din *Sonetele către Orfeu* de Rainer Maria Rilke. □ O amplă secțiune a acestui număr, intitulată *Prim-plan Liviu Georgescu*, conține un memorial de călătorie cu titlul *Turnul Londrei: erezia de ceață; planete strălucitoare*. □ Tot aici Mircea A. Diaconu îi face un portret literar lui Liviu Georgescu, intitulat *Existență și literatură*. □ Dumitru Radu Popa prezintă volumul de versuri al acestuia, *Orologiul cu statui* (Ed. Dionis, 2004). □ În schimb, Iulian Boldea, în *Reverii apocaliptice*, se ocupă de volumul de versuri *Piatră și lumină* (Ed. Paralela 45, 2005). ■ Un amplu articol îi dedică Al. Cistelean în rubrica *Triunghi echilateral* lui Dan C. Mihăilescu, în *Show-ul de critică*, o analiză a volumului *Literatura română în postceaușism. II. Proza. Prezentul ca dezumanizare* (Polirom, 2006). În opinia sa „[...] Dan C. Mihăilescu face figură de excepție până și în cele mai banale ritualuri critice. E drept, însă, că el nu se ia în contre cu nimeni și tratează pozitiv toate contribuțiile, de la prefețe și cronici până la însemnările de copertă. O face, de regulă, din rigoare (ca să nu zic minim profesionalism) și pentru ca receptarea să nu bată pasul pe loc, să nu răspundă ce s-a spus; o face, cum ar veni, serios, cu pozitivitate tenace. [...] Opțiunile de gust a lui Dan C. Mihăilescu nu se abat doar asupra prozei eșuate în stricta tehnicitate; ele privesc mai ales – și chiar mai drastic – un anumit tip de viziune sau de atitudine, aproape generalizat în proza tânără. E vorba de proza trivialității, de poetica a dejecțiilor și a

exhibiționismului, de viziunea mizerabilistă și deprimistă ca premeditare și metodă; pe scurt, de proza jegului și dezagregării, în care naturalismul își etalează a doua viață. Concluzia acestei expediții în proza tânără e îndestul de dezolantă, cel puțin atunci când această proză e tratată ca fenomen: «determinante mi-au rămas senzația de necropsie socială, imaginea de crematoriu de speranțe, gustul de cenușă al ficțiunii. Lectura unui univers handicapat, abuzat și dezabuzat». [...] Luați în parte, destui din protagoniștii acestei viziuni primesc notă bună, dar și când sunt strânși în clasa lui Dan C. Mihăilescu i se crispează stomacul. Ceea ce e semn rău, întrucât, după cum se știe, un critic trebuie să aibă stomac bun, rezistent la toate”. ■ În aceeași rubrică tot Al. Cistelean semnează și *Prozatori cu revelații (și fără)*, o prezentare a volumului lui Virgil Podoabă, *Metamorfozele punctului. În jurul experienței revelatoare* (Ed. Paralela 45, 2004), „o complementaritate nevoită cu cartea lui Dan C. Mihăilescu (de fapt, mai degrabă invers) vine oarecum de la sine, căci, puse laolaltă de hazard, cele două tomuri alcătuiesc numai bine un tratat despre proza contemporană. Firește, bănuiala că cei doi s-ar fi înțeles în secret n-are niciun temei, dar are, în schimb, tot temeiul evidența că, fie și fără voie și fără știință, critica literară e o activitate de con-lucrare și de dialog nu doar spontan, dar și strict constructiv. Punctele de incidență dintre cei doi se putea opri doar la această complementaritate dictată de transcendența criticii dacă n-ar mai fi, oricât de nuanțată, opțiunea comună pentru proza de viziune tare și dacă, la origine, exegezele lui Virgil Podoabă n-ar fi fost și cronici literare în toată regula”. □ Cea de a treia parte a analizelor este intitulată *O carte americană* și este dedicată volumului lui Mircea Mihăieș, *Viața, patimile și cântecele lui Leonard Cohen* (Polirom, 2005). □ Bogdan Crețu semnează *Caragiale antiutopist. Călătorie în Tâmpintopole*, o discuție despre un foarte scurt text al lui I.L. Caragiale, intitulat *Cronica fantastică*, apărut inițial în „Ghimpele” din data de 9 iunie 1874. □ În *Ușa deschisă* sunt publicate versuri de Livia Roșca, Daniel Olteanu, Iuliana Varodi, Ion Șerban Tomșa, Andrei Doboș. □ În *Vatra-dialog* este înregistrat un interviu cu Teofil Răchițeanu, semnat de Dafina Suciș și datat noiembrie 2005. După o notă bio-bibliografică poetul dă o serie de detalii din privind cariera sa. Acesta mărturisește: „După anii ‘90 toate cărțile – și n-au fost puține – mi le am tipărit pe baza resurselor proprii. Niciodată o instituție oficială nu mi-a sponsorizat o carte, deși măcar o dată în viață Uniunea Scriitorilor ar trebui să facă acest lucru pentru fiecare membru al ei. Dar eu nu particip activ la viața scriitoricească. Din izolarea în care singur am ales să trăiesc, nici nu aș putea-o face, chiar dacă aș vrea. [...] Oriunde ar trăi, scriitorul român are, în general, o cruce greu de purtat. Eu o port aici, în munții mei. Când noi mai putea-o, voi pune și eu fața la pământ și se vor sfârși toate. Să știți însă, că eu am speranță că situația tragică a scriitorului român nu va dura la sfârșit”. După o serie de detalii privind prietenii sale literare, acesta vorbește despre relația de amiciție cu Geo Bogza, dă amănunte despre volumele sale de versuri, discută despre politică, precum și despre proiectele sale literare, precizând că există un

volum de poeme în curs de apariție la editura Clusium din Cluj-Napoca, aceasta fiind intitulată *Alizeul de Dor*. □ În *Cu cărțile pe masă* Veronica Buta prezintă volumul de versuri *Dincolo de zid* de Ion Maria (Ed. Ramuri, Craiova, 2005). ■ În *Talmes-balmeș* Ioana Cistelean scrie despre *Teribilismul bine-temperat. Colocviul tinerilor scriitori*: „Ceea ce se anunța furtunos, ca un buzdugan zvârlit furibund-contestatar-suspicios prin presa scrisă și televizată, cu zile bune înainte ca evenimentul (inclusiv în programul Literatură tânără, inițiat de Uniunea Scriitorilor în noua prezentare și avându-l pe Dan Mircea Cipariu ca director de proiect) să se materializeze, s-a dovedit un nerv fâșâit, surd, mocnit, chiar docil. Colocviul tinerilor scriitori, derulat în capitală între 5-6 mai 2006, s-a lăsat deștețenit tocmai de președintele Uniunii scriitorilor, criticul literar Nicolae Manolescu, pozând într-un părinte indulgent, calin vis-a-vis de vâlva și valurile provocate de reacțiile de boicot ale susținătorilor lui Marius Ianuș, ușor distrat de declarațiile apocaliptice la adresa instituției pe care, cu onor, o prezidează și dispus să aplice ideile proaspete ale participanților la dezbateri. O oareșce jenă cotropindu-i pe junii scriitori, criticului literar Daniel Cristea-Enache i-a revenit ingrata sarcină, ca moderator, să resusciteze atmosfera, doar că, dând citire unei variate și construite tematici propuse de el, scriitorășii cei viteji au dat într-o cvasi buimăceală, neștiind cum și în ce ordine se atace chestiunile”. □ Se dau detalii despre o nouă revistă de cultură intitulată *Verso*, „un bilunar de cultură editat de Fundația pentru Studii Europene «Ideea Europeană» și de un consorțiu compus din universități, firme și oameni de afaceri din Transilvania, din care face parte și Universitatea «Babeș-Bolyai». Redacția primului număr: Ion Mureșan, redactor șef, Ovidiu Pecican și Al. Vlad, redactori șefi-adjuncți, Alex. Cistelean, secretar general de redacție. Redactori: Alex Goldiș, Grațian Cormoș, Adriana Stan. □ În *Despre ce scriu ungarilor* este prezentat numărul 19 din 9 mai 2006 al săptămânalului „Erdélyi Napló” („Jurnal transilvan”). Este, de asemenea, prezentat numărul 19 (851) din 12 mai 2006 al revistei „Pagini brașovene”. Este semnalat un interviu luat de către Adrian Alui Gheorghe lui Sántha Attila, apărut în numărul 4/2006 al revistei „Convorbiri literare”.

● [**„Contrafort”, nr. 4-5 (138-139), Apr. – Mai**] Editorialul lui Vitalie Ciobanu, intitulat *Parisul în trei zile*, este un eseu ce are ca temă vizita acestuia în Franța, la invitația instituției „La Maison Roumaine” (Casa Română) „pentru a ține o conferință, în 13 mai curent, pe tema evoluțiilor identitare post ‘89 din Basarabia”. ■ În *Actualitatea*, sunt anunțate *Premiile Uniunii Scriitorilor din România pe anul 2005*: „În ziua de 15 mai 2006, în cadrul unei ceremonii prezidate de Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, la Teatrul Național București s-au decernat premiile UR pentru cărțile apărute în anul 2005. Juriul, alcătuit din Gabriel Dimisianu (președinte), Daniel Cristea-Enache, Mircea A. Diaconu, Dan C. Mihăilescu și Cornel Ungureanu (membri), întrunit în ședința din aceeași zi, a stabilit prin vot următoarele premii: Proză: Florina Ilis, *Cruciada copiilor*, Ed. Cartea Românească; Poezie: Dan Sociu,

cântece eXcesive, Ed. Cartea Românească; Critică, Istorie literară, Eseu: Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*, Ed. Humanitas; Dramaturgie: Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat*, Ed. Muzeului Literaturii Române; Traduceri din literatura universală: Mihai Cantuniar – Arturo Pérez Reverte, *Harta sferică*, Ed. Polirom; Premiul Fundației Andrei Bantaș: Luana Schidu – Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*, Ed. Humanitas; Debut: Bogdan Crețu, *Arpegii critice*, Ed. Timpul, Iași; Filip Florian, *Degete mici*, Ed. Polirom; Premii speciale: Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane, 1941-2000*, Ed. Mașina de Scris; D. Vatamaniuc, *Tudor Arghezi, Biobibliografie*, Ed. Institutului Cultural Român; Filozoful Mihai Șora a primit Premiul Național de Literatură; Din bogata producție editorială 2005 a autorilor basarabeni, doar volumul *Intelectualul ca diversiune. Fragmente tragicomice de inadecvare la realitate*, de Vasile Gârneț, apărut la Ed. Polirom, a fost nominalizat pentru Premiul special”. □ Notă despre lansarea, la Uniunea Scriitorilor din Chișinău, a volumului Lucreției Bârlădeanu, *Secolul nomazilor. Itinerar literar român-francez* (Ed., Chișinău, 2006). ■ În *Cronica literară*, Gheorghe Chiper scrie despre *Poemul care alimentează viața*, prezentare a volumului de versuri *Fetița cu o mie de riduri* de Nora Iuga (C.R., 2005): „Volumul se subintitulează «poem-roman». Nu e un roman în versuri de tipul *Evgheni Oneghin* al lui Pușkin. Acest poem-roman înseamnă o suită/ sută de poeme străbătute de teme și personaje comune. De fapt, poemul-roman al Norei Iuga e un conglomerat de elemente (lucrurile, ființele, prezentul, trecutul, senzațiile, amintirile, lecturile, visurile, imaginarul) ce se întrepătrund sau se contopesc. Adică numeroase linii ce se întretaie în numeroase puncte. Nora Iuga nu scrie numai despre trecut, deși acesta e dominant: un trecut îndepărtat, aproape imemorial, și un trecut apropiat, palpabil, ca un prezent inconștient. Biograficul, promis încă din titlul plachetei, impunător prin experiența trăită și prin referințele făcute, caută să răbufnească deasupra celorlalte. Uneori, versurile iau forma (și substanța) unor notații fugare, în care se regăsesc trăirile cele mai intense, dar și observațiile cele mai pertinente. Acest fel de a scrie, conectat la bornele evenimentului intim, lasă în urmă ecouri așa cum cercurile concentrice se largesc pe o apă lină”. □ Mircea A. Diaconu semnează *Mihai Ursachi. O recitare*, prezentare a volumului de poeme *Goana magilor*, apărut la editura Princeps Edit din Iași. □ Mariana Codruț, în *Pe fluviu în jos*, scrie despre vizita la Iași, la Goethe Zentrum, a trei tineri scriitori vienezi, Linda Stift, Thomas Stangl și Reinhard Kretzl, autori incluși în antologia de proză austriacă *Stromabwärts/ Pe fluviu în jos*. □ În *Cosmogramme*, Leo Butnaru publică partea a doua a articolului de teorie literară *Avangardă și postmodernism*. □ În *Poezie* Vasile Romanciuc semnează *Inima în 17 silabe*. Mai sunt reproduse aici versuri de Irina Nechit și Horia Hristov. ■ *Interviul revistei* este realizat de Eugenia Bojoga cu Corin Braga. Discuția debutează cu cele două volume publicate de acesta la începutul anului, *De la arhetip la anarhetip* la Editura Polirom și *La quête manquée de l’Avalon occidentale. Le Paradis interdit au Moyen Âge* la Editura L’Harmattan din Paris: „De la arhetip

la anarhetip reia preocupările mele mai vechi legate de arhetipurile sau invarianții literaturilor europene. Sunt în volum câteva studii pe teme nebunii eroice (la Giordano Bruno), a utopiei și a antiutopiei în epoca premodernă sau a bolii și a creației la Thomas Mann. Cea mai consistentă este poate partea întâi, în care dezvolt o teorie a geografiei simbolice, adică a geografiei care nu este construită, așa cum suntem noi obișnuiți, după criterii empirice și pragmatice (care asigură conformitatea reprezentării grafice cu realitatea fizică), ci după alte criterii, de natură magică, mitică și religioasă, estetică, geometrică și cognitivă, axiologică, psihanalitică sau ideologică. Aceste criterii stau la baza unor hărți (în anexa volumului sunt reproduse câteva mapamonduri medievale și renascentiste) aberante din punctul nostru de vedere, complet inutilizabile, dar fascinante dacă le înțelegem logica internă. Așa cum în ultimele decade s-a constituit o disciplină numită psihoistorie, la fel ar putea fi concepută o psihogeografie, capabilă să pună în evidență fantasmalele ce stau la baza imaginarului cartografic”. Se trece apoi la o analiză teoretică a conceptului de imaginar, pentru a se ajunge la lansarea Centrului de Cercetare a Imaginarului de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj. Despre colocviul „Les imaginaires européens”, organizat la Cluj în perioada 21-15 septembrie 2005, acesta afirmă: „La colocviu au citit comunicări douăzeci și doi de invitați din străinătate (Lyon, Grenoble, Perpignan, Limoges, Paris, Bordeaux, Louvain, Bologna, Milano, Praga, Geneva, Cracovia, Budapesta, Sofia, Loughborough, Ljubljana, Moscova, chiar Buenos Aires), cinci invitați din București și Craiova și zece clujeni. Pe de o parte, după cum o arată și tema anunțată prin titlu, colocviul și-a propus să facă o radiografie prismatică, pe mai multe paliere și folosind mai multe metodologii, a ceea ce am putea numi imaginarul european, deși mai corect ar fi să vorbim de imaginarele europene. [...] Pe de altă parte, plecând chiar de la panorama de viziuni și hermeneutici construită de comunicări, colocviul și-a propus să exploreze posibilitatea de constituire a unei rețele care să ceară de la Bruxelles finanțare pentru un proiect de amploare europeană. Acest proiect, propus participanților de la colocviu, are acronimul EURIMAG (European Images, Stereotypes and Prejudices) și s-ar solda cu crearea unei *Enciclopedii a imaginarului european*. Divizată în mai multe volume (imaginarul social, istoric, geografic, religios, politic și mediatic, artistic și plastic etc.), adunând la un loc perspectivele tuturor popoarelor continentului nostru, această enciclopedie ar putea inventaria patrimoniul spiritual și creator al marii familii europene”. Se dau apoi detalii despre organizarea și activitatea secției de „Literatură universală și comparată” din cadrul Catedrei de Literatură comparată a Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj. Ultima parte a interviului este dedicată activității de prozator a lui Corin Braga. □ În *Condamnarea comunismului*, cu titlul *Comunismul a produs un tip de om foarte greu de recuperat într-un teritoriu de normalitate*, Vasile Botnaru semnează un interviu cu Andrei Pleșu pe teme istorice și politice. □ În *Amintiri din epoca Brejnev* Iulian Ciocan scrie povestirea *Visul lui Ionel Pâslari*. □ În *Proză*, Nicolae Popa semnează

Coapsa melancolică. □ În *Meridian* este reprodus fragmentul de roman *Revenirea* de Howard Jacobson, în traducerea Mirunei Andriescu. ■ Suplimentul „Contrafort studentesc” (nr. 1, mai 2006) debutează cu nota explicativă a lui Alexandru Cosmescu, [noi... care noi?]: „Suplimentul «Contrafort Studentesc» este un prim pas către evidențierea celor care au hotărât să nu se resemneze cu situația socială din Basarabia, ostilă culturii autentice, și visează să o transforme, să ofere culturii române de aici un mâine demn și fertil. Din păcate, acești tineri sunt – aici și acum – prea puțini și prea dispersați. Sper că totuși se vor uni și, împreună, vor constitui ceva care să dureze. Eventual nu într-o structură unică, dar în mai multe grupuri descentralizate – cărora le vom oferi cu dragă inimă spațiu în acest supliment. Pentru că, dacă noi nu facem nimic, nimeni nu va face asta în locul nostru. Puțini au energia și curajul specific nouă, puțini văd la fel de bine ca noi ce se întâmplă cu noi, puțini au, totuși, încredere în forțele noastre, în valorile noastre, în ceea ce vrem să facem. Și anume din cauza lipsei de încredere și de stimul ne-am înstrăinat atât de noi înșine, cât și unul de altul. Ar trebui, cred eu, să încercăm să uimim, să ne oferim nouă înșine mai întâi dovada că putem realiza ceva, că putem să constituim (să ne coagulăm) ca mișcare de idei dotată și cu un spirit de generație”. □ Constanța Popa semnează o prezentare intitulată *Le Grand Jardin, 2006: Jurnaliști europeni în jurul culturii*, pe tema seminarului intitulat Universitatea Europeană de Jurnalism Cultural, organizat între 17-24 aprilie la Joinville. □ Nora Labo semnează proza scurtă *Fragmentaria*. □ Ioana Petcu scrie *Decompoziții teatrale*, „melodramă în format A4”. ■ Dezbaterea suplimentului este intitulată „Repere culturale și existențiale ale noii generații”, la ea participând Constanța Popa, Ion Urușciuc, Ana Chetrari, Olga Macrinici, Djulietta Sultus și Mihaela Balan. Se discută despre „cărțile, filmele, piesele de teatru, genul de arte vizuale” agreate de tineri, despre ceea ce ei caută în „produsele culturale”, „plăcere estetică”, „rețete de fericire”, „învățăminte morale”, „sugestii de creație”, se vorbește despre „interesul publicului basarabean pentru cultură”, despre „dezbaterile critice demne de interes în Republica Moldova” (Constanța Popa: „S-a consumat deja dezbaterea generaționist-literară între «Literatura și arta» (ca exponentă a tradiționalismului) și «Jurnal de Chișinău» (postmoderniștii). A fost o discuție palpitantă pentru un număr foarte restrâns de cititori, care cunosc, cât de cât, situația din lumea literelor de la noi. În rest, pe forumul Jurnalului și de la mulți prieteni de-ai mei care nu au nici o legătură cu scrisul, am înțeles că dezbaterile literare nu-i interesează. Speranța mea este că, în urma acestor discuții, măcar un cititor al «LA» sau al «Jurnalului» și-a pus fireasca întrebare: «Măi, da' cine-s oamenii ăștia care fac atâta zarvă? Poate ar trebui să fac rost de vreo carte a unuia dintre ei, să citesc ceva din ce-au scris, să mă lămuresc de care parte sunt eu.» Dacă în urma polemicii măcar o persoană a avut curiozitatea să deschidă o carte de poezie sau de proză a tinerilor sau a bătrânilor scriitori basarabeni, atunci nu s-a cheltuit cerneală și hârtie degeaba”. Ion Urușciuc: „Incitant acest «Dacă nu, cum explicați acest vid?»! Evident, se simte lipsa unor dezbateri critice

sănătoase. Și aceasta se întâmplă într-o atmosferă în care cultura, la scară mică, nu mai este receptată ca în comunismul sovietic, unidirecțional. Acum vine un X sau un Y și spune că patriotul scriitor genial Z e mediocru. Desigur, genialul Z, lezat în amorul propriu, scrie că X/Y a violat... litera O, de exemplu. Și, din bârfă în bârfă, se ajunge, pentru a patriei cinstire (?), la făurirea istoriei maculaturii «critice» române din Basarabia”. Ana Chetrari: „În R.M. există dezbateri critice și la televiziune, și în presa scrisă, deși nu toate sunt organizate într-un mod capabil să atragă atenția receptorului. Acord preferință dezbaterilor de la TVR1, acestea fiind mai bogate în idei, subiecte și au un limbaj mai elevat”. Olga Macrinici: „A fost, toamna trecută, o polemică în «Literatura și arta» și de atunci mi-am cam pierdut respectul pentru veteranii literaturii basarabene. Uneori mai apuc câte ceva la Bună seara lui Mircea Surdu și, din când în când, se mai obosesc și ziarele independente în limba română să mai atragă atenția și asupra culturii. În rest, în R.M., toți se implică în scandaluri politice. Lucrurile se explică simplu: oamenii își hrănesc mai întâi stomacul (și încă mai visează cârnați de 18 bani) și pe urmă le mai adie și a cultură (dacă mai există)”. Djulietta Sultus: „În presă există dezbateri critice interesante, însă televiziunea lasă de dorit. Din cauza că majoritatea oamenilor sunt preocupați doar de divertisment și de a face «bani mulți»; iar dezbaterile pe teme de cultură nu se încadrează în sfera lor de interes. Însă la sate, e o altă problemă – Mare – pentru că nu se face carte la nivel satisfăcător”. Mihaela Balan: „Ceva parcă există... aștia de la «Contrafort» și «Literatura și arta» se înjurau prin ziare, în rest... nu știu. Să explic acest vid nu are rost...”), discută despre relația lor cu „generația veche din literatura basarabească” („Constanța Popa: Din literatura basarabească de până la perioada optzecistă am citit în special proza lui Vladimir Beșleagă și a lui Aureliu Busuioc. Mi-a plăcut. Nu cred că am dreptul să-i judec pe scriitorii de până la 1989 pentru felul în care și-au trăit viața. Trebuie să luăm în considerație faptul că ei au creat în condiții de tensiune permanentă, că libertatea de expresie de care ne bucurăm noi astăzi era, pentru ei, un vis imposibil. Mă bucur de faptul că unii dintre patriarhi sunt receptivi la ceea ce se întâmplă în cultura basarabească din secolul al XXI-lea, că încearcă să-i sprijine pe junii autori care se lansează astăzi. [...] Ana Chetrari: Literatura e dependentă de codurile culturale ale fiecărei epoci și fiecărei societăți. Formele literare cunosc un proces de îmbătrânire, de uzare; alte forme și alte procedee considerate până atunci secundare, marginale vin să ia locul formelor «oficiale», canonizate. Nu putem rămâne la «epoca bătrânilor», dar nici nu putem face abstracție de importanța lor în procesul evoluției literare.”), dar și despre „lucrurile care li se par anormale în societatea și în cultura basarabească de azi”.

□ Este reprodus manifestul literar *Immediatism* de Hakim Bey. □ Alexandru Cosmescu scrie despre *Hakim Bey sau autonomia temporară*. □ Constanța Popa semnează *Forme clasice și teatru de alternativă la BITEI 2006*, prezentare a ediției a șaptea a Festivalului Internațional „Bienala Teatrului „Eugene Ionesco” (BITEI). □ În *Revista revistelor. Lecturile infidele* ale lui Vasile Gârneț sunt

prezentate „Sud-Est cultural”, nr.1/2006, dedicat culturii și literaturii irlandeze, și „Revista Semn”, nr. 1/2006.

● [„Steaua”, nr. 4-5 (690-691), Apr. – Mai] Editorialul lui Adrian Popescu este dedicat volumului lui Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române: „Lansarea la Cluj a impresionantei «Istorie a literaturii române contemporane, 1941-2000»* a fost un eveniment cu multiple ecouri, de public și de presă, marcat ca atare de două întâlniri bine mediatizate. Una cu studenții de la Facultatea de Jurnalism, cealaltă cu scriitorii clujeni, la Biblioteca Universitară unde Blaga fusese cercețator în perioada marginalizării lui postbelice. Despre cea de a doua întâlnire trebuie spus că a beneficiat de aportul la două excelente eseiste, Marta Petreu și Irina Petraș, care, cu finețe, tact și eleganță, au descris fapta culturală a lui Alex Ștefănescu, opul masiv cel radiografiază un lanț segment cultural, politic și spiritual din istoria României moderne și contemporane. Operă de scriitor, a afirmat în esență Irina Petraș, o arcă literaturii române, dar și un vas de lux, a spus, simplific, eseista «Apostrofului». ■ Un amplu dialog cu studenții Facultății de litere din Cluj, intitulat *Față în față cu sine și cu cititorii*, este dedicat lui Mircea Cărtărescu. După o introducere a organizatorilor Mircea Muthu, Corin Braga și Ruxandra Cesereanu, M. Cărtărescu mărturisește: „Aș vrea ca discuția noastră să se desfășoare sub acest semn al sincerității, al lipsei de formalizare. Între generația mea și generația voastră nu există o prăpastie, așa cum există între generația mea și generația părinților mei, de exemplu. Eu cred că voi sunteți o continuare firească a generației mele. Noi am refuzat de la-nceput costumul și cravata și am purtat cu mândrie, cu trufie, cu obrăznicie uneori, uniforma generației noastre: blugii. Și această ținută informală, de stradă, ne-a caracterizat, așa cum a caracterizat și generația de după noi și generația următoare, care sunteți voi. De aceea, aș vrea să avem o discuție în blugi, poate și cu mici șvunguri culturale, dar în primul rând bazată pe niște ingrediente fără de care nu se poate și anume onestitate, deschidere, respect unul față de celălalt, ceea ce înseamnă, până la urmă, sinceritate”. Acesta dă detalii succesul avut de volumul său «De ce iubim femeile», considerând că s-a pomenit „într-o ipostază falsă. [...] M-am pomenit în ipostaza unui scriitor de succes. Astăzi eu nu mai sunt cunoscut ca un scriitor onest, un scriitor bun, ci toată lumea, când se referă la mine, zice «scriitorul de succes». Nu există cuvânt mai înșelător, mai alunecos și mai trădător decât acest cuvânt. Mai ales când este aplicat unei zone înalt culturale așa cum este literatura”. Prozatorul dă detalii despre preferințele sale literare, vorbind apoi despre romanul «Orbitor», încă neterminat în momentul interviului: „[...] Lucrez de vreo zece ani și ceva la el. [...] în mintea mea, cel puțin, e cea mai mare nebunie pe care am făcut-o vreodată, o prostie chiar, acesta este cuvântul, și cartea care mă satisface cel mai mult, pentru că, de obicei, prostiile te satisfac în viață cel mai tare. De ce spun că este cea mai mare prostie? Pentru că o carte atât de mare, de o mie și ceva de pagini tasate, bătute, fără dialoguri, îți mănâncă 10 ani în viață și-ți mănâncă și creierul în același timp, fără ca din ea să obții cine știe ce

satisfacție, în afară de plăcerea intransitivă de a scrie. Discuția se duce apoi înspre detalii despre editorialele sale publicate în «Jurnalul Național», se discută despre diferența dintre «literatura de calitate versus literatura proastă», pe această temă Mircea Cărtărescu afirmând: „În primul rând, nu cred că literatura transmite numai valori. Literatura are foarte multe funcții, de la funcția de relaxare, de destindere după o zi grea, până la funcția de modelare intelectuală, de construire a acelor structuri interioare care ne fac să ne simțim mai bogați, chiar dacă fără ele putem trăi foarte bine. [...] Hai să atacăm veșnica problemă «nu se mai citește», computerul a ucis literatura, astăzi tinerii citesc din ce în ce mai puțin. Și vă fac o mărturisire neașteptată: și cei maturi citesc din ce în ce mai puțin. Pentru că nu-i o chestiune de generație sau de obiceiuri ci de, să zicem, calitate a vieții, ritm al vieții. Viața pe care noi o ducem astăzi în concurența generală, în capitalismul nostru original, este cu totul și cu totul alta decât viața care se ducea în acea oază paradoxală comunistă, care, dacă ucidea libertatea de gândire și spiritul critic, în schimb dădea până și oamenilor celor mai de jos posibilitatea de a citi literatură bună. De ce? Pentru că literatura era singurul mod de divertisment care exista”. Se trece apoi la o serie de întrebări de ordin general, la părerile sale despre mass media, despre muzică, despre regizorii săi preferați, precum și despre filme. Despre impactul mass-mediei asupra culturii și literaturii în România, acesta susține că „dacă mass-media și ar face datoria și ar avea oameni competenți, ar contribui la diseminarea culturii, dar așa cum este ea astăzi [...] am început să am serioase îndoieli în privința eficienței difuzării. De altfel, mass-media nu poate difuza cultură propriu-zisă. Chiar și emisiunile culturale se fac prea alert, în ritmul televiziunii. [...] Chiar și când Dan C. Mihăilescu sau Ion Bogdan Lefter țin emisiuni, de altfel foarte bune, la televiziune, parcă sunt săltăreți, parcă se grăbesc, parcă ceva îi trage de mânecă, încearcă să fie cât mai vii pe ecran”. La întrebarea privind volumul „De ce iubim femeile”, respectiv „dacă calitatea medie a celor care îl citesc a scăzut sau a crescut”, Mircea Cărtărescu răspunde: „Cred că *De ce iubim femeile* a fost citită în alt registru decât alte cărți ale mele. Chiar l-am auzit pe un critic oarecare spunând: «Cărtărescu e bun, dar nu în această carte». Eu cred că orice se citește e bun citit. Cred că e bine să citim și *Harry Potter*, decât niciun fel de lectură. Cred că decât să stai la cârciumă e mai bine să citești chiar și Paulo Coelho, care nici măcar nu-i cel mai rău scriitor. Fie și Dan Brown, fie și Sandra Brown... Deci, eu cred că scrisul nu poate să dăuneze, la fel și lectura. Ea este mai bună decât alte îndeletniciri. Poate adevărat ceea ce îmi spunea Gabriel Liiceanu: «Domnule Cărtărescu, după această carte o să vă iubească mai multă lume decât după toată opera dumneavoastră dinainte». Poate că într-un fel e adevărat, dar în alt fel este cu totul fals”. În încheiere, M. Cărtărescu se confesează: „Eu cred că orgoliul artistului, dacă nu este exprimat public, este absolut justificat și creativ. Firește că, dacă vine cineva și te privește cu dispreț, se consideră ridicat pe un pedestal pe lângă care toți ceilalți sunt niște pitici, el devine, foarte repede, extrem de antipatic, pentru că încalcă niște legi ale conviețuirii

între oameni: cu cât ești tu mai expansiv, cu atât ceilalți trebuie să se restrângă. Deci orgoliul exprimat public este cel care trebuie blamat. În public trebuie, întotdeauna, să ai dramul tău de ipocrizie. Trebuie să te retragi. Să știi cât te poți întinde, să știi că și cel din fața ta e un egal al tău. Poți să fii coborât cu scrânciobul din cer, dar când vorbești cu un om ești și tu doar un om. Nu ești marele scriitor sau marele pictor sau marele artist. Trebuie să lași spații oamenilor să răsuflă în jurul tău. Un scriitor trebuie să fie orgolios în interior și modest în exterior”. □ În *Argumente pentru o geografie a literaturii române*, Cornel Ungureanu semnează studiul *Octavian Goga în spațiu și timp*. □ Selecție de *Sonete* semnată Aurel Rău. ■ În rubrica *Rebelii* Elena Vlădăreanu semnează *Fuck poetry!*: „Explicația insensibilității mele la poezie simplă: au apărut în ultima vreme foarte mulți poeți buni și foarte buni. Nu toți au publicat, dar asta nu mai e așa o mare problemă, din moment ce ei își pot lăsa textele la citit pe diverse site-uri specializate (cel mai de calitate este de departe www.clubliterar.com). Scriindu-se foarte multă poezie bună, piața e saturată. E drept că acum editurile, respectiv campaniile de promovare sunt cele care împing cărțile spre cititori. A publica la o editură mică, așa cum sunt Pontica sau Vinea, care nu prea se omoară cu campania de publicitate, din motive de înțeles de altfel, înseamnă, într-un fel sau altul, a-ți condamna cartea la viața de raft și la, eventual, lecturi specializate. Revenind acum la poezia multă și de bună calitate. Dincolo de aceste două calități absolut vizibile (și lăudabile, de ce nu?), între cărțile de poezii apărute în ultimul an sunt foarte puține care se individualizează. Pare tot mai greu să găsești astăzi în poezie un drum nebatătorit, pe care să te aventurezi. Pare că tot ce ai încerca s-a mai făcut, și nu acum zeci de ani, ci se face încă, acum, lângă tine. [...] Corect este să spun că la adăpost de astfel de «identificări» se păstrează poezia cu schepsis, inteligentă, așa cum este cea scrisă de poeții din Arad (mă gândesc la «anarhiștii» literari Cătălin Lazurca și Vasile Leac). Deocamdată, mi se pare că doar această retorică are parte de viitor. Poate și un Dan Coman, care exploatează suprarealismul și îl întoarce după el însuși. Poezia de acest tip nu e compatibilă cu comoditatea și de aceea e puțin probabil să se mai scrie cineva prea curând așa cum scrie Coman. Poate acum vreo doi-trei ani, aș fi spus și despre poezia lui a. urmanov că mușcă din viitor”. La sfârșitul acestui text este publicată poezia lui Cosmin Perța, *Stop cadru, imagine cu Jesica-n pat*. □ Ion Pop, în *Un grămătic*, semnează un portret literar Gheorghe Tomozei. □ Sunt publicate poezii de Simona-Grazia Dima, Nicolae Sârbu, Tristan Janco. □ În *Doi universitari clujeni* sunt prezentate volumul *Invalizii zeului Apollo* de Vasile Voia, o introducere în poezia modernă și *Studii de estetică românească* de Mircea Muthu, articolul fiind semnat de Raul Botha. □ Barțu T. Arghezi semnează un text despre volumul *Cuvinte potrivite*, apărut în 1927, de Tudor Arghezi. □ Constantin Cubleșan, în *Teroarea iluziei*, dedică o analiză volumului lui Augustin Buzura, *Teroarea iluziei*. Convorbiri cu Crisula Ștefănescu. Cuvânt înainte de Crisula Ștefănescu. Post-scriptum de Augustin Buzura (Polirom, 2004). □ În *Baraca de Tir a prozei* Titu Popescu

semnează povestirea *Pietà*. □ Tot aici, Diana Adamek publică un text intitulat *Vasco da Gama navighează. Francesca Juanita povestește*: □ Oleg Garaz semnează *Ocupanții din ograda lu' Gavril*. □ Emil Rațiu publică un fragment de roman intitulat *Miorița*. □ Eugen Giurgiu scrie schița *Orfanii*. □ R.V. Giorgioni semnează *Omul invizibil (Câinele & maimuța aproapei)*. □ Gabriel Costea scrie *Balena Alinei*. □ Este publicată o povestire semnată de Franz Hodjak, *Soția lui Jacob Ganther*, textul fiind precedat de o prezentare bio-bibliografică semnată de Loredana Barbu, care semnează și traducerea din limba germană. ■ Ruxandra Cesereanu face o succintă prezentare a evenimentului „*Les Belles Etrangères*” în articolul *Trei într-o barcă: „Les Belles Etrangères” și clujenii*, precizând că „Marta Petreu, Ion Mureșan și Letiția Ilea au fost scriitorii clujeni care au avut șansa să fie selectați pentru „*Les Belles Etrangères*”, fiind traduși cu câte un volum personal în limba franceză”. Autoarea alcătuiește trei microportrete ale acestor autori. □ Ovidiu Pecican semnează o prezentare a volumului lui Gheorghe Grigurcu, *La ce oră vine dentistul* (Ed. Charmides, Bistrița, 2005). □ Sunt publicate o serie de panseuri semnate de Gheorghe Grigurcu și reunite sub titlul *Norocul implică un dezzechilibru*. ■ În *Cronica literară* Mihaela Ursa scrie despre *Noua poezie „veche”?*, o analiză a volumului de versuri *Submarinul erotic* de Emil Brumaru și a volumului de versuri *Rimelări* de Șerban Foarță, ambele apărute la Cartea Românească, în 2005: „Atât poezia lui Foarță, cât și cea lui Brumaru, este o poezie de interior: ea vine dintr-o puternică aplecare autoreflexivă, dar și din dorința de spectator, pe care îl inventează cu fiecare inflexiune (motiv pentru care ideea editurii, de a publica volumele însoțite de câte un CD, pe care autorii își citesc versurile, li se potrivește mănășă) [...] Ceea ce mi se pare demn de toată atenția în volumul *Submarinul erotic* (și într-o anumită măsură oarecum nou la Brumaru) este o anumită tendință centripetă: în locul ek-stazelor erotice propovăduită mereu spre exterior, către un cititor *voyeur* (chiar și atunci când poemele sunt adresate direct amantei), din ce în ce mai multe își fac loc în această carte poeme ale intimității închise (în fond, expresii ale propensiunii crescute către contemplație, despre care aminteam mai sus). «Submarinul erotic» însuși, imaginea care dă titlul volumului, este numai una dintre figurile intimității în submersie: culoarea lui este «portocaliul» (semn al crepusculului sau al zorilor abia deschise, semn al graniței și a limitei). [...] Cât de «nouă» sau de «veche» este astăzi o atare poezie (și mă refer acum la ambele formule/ poetici/ volume/ viziuni? Cât de viabile sau de «datate» sunt astăzi izolarea intimistă a erotismului lui Emil Brumaru sau combinatorica textuală a lui Șerban Foarță? Sunt întrebări la fel de nepotrivite și de proaste ca și poezia celor care le pun de obicei. Din punctul meu de vedere, ținuta canonică a celor doi poeți este evidentă, după cum evident este și deliciul procurat generațiilor de noi cititori de versuri, care încep să obosească de atâta contra-poezie și să defuleze tot mai acut și mai explicit nevoia de poezie pur și simplu”. □ Ruxandra Cesereanu, în *Scara lecturii și a plăcerii*, prezintă volumul lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba* (Polirom,

2005). ■ Doru Pop, în *Un Alien de tot hazul*, scrie despre romanul *Mașa și extraterestrul* de Nichita Danilov (Polirom, 2005): „Apariția romanului Nichita Danilov, *Mașa și extraterestrul*, în cadrul seriei «Fiction Ltd» a editurii Polirom reprezintă o binevenită evadare comică din noianul de erotisme uscate sau lovite de ciură bubonică din ultimul timp. [...] Halucinantul caz de care dispune autorul are un potențial care poate fi dezvoltat dincolo de discuțiile în jurul naturii himerice a lumii, dacă ar ajunge pe terenul fertil al narațiunii eliberate de orice fel de «extraterestri». Mașa este un caz clinic de literatură magic-onirică, Danilov operând ca și când ar fi ultimul psihanalist de pe planetă, căzut în desuetudine, dar reușind totuși să compună o bucată de literatură eliberată de nevrozele post-moderniste”. ■ Alex Goldiș, în *Romanul și rolurile secundare*, prezintă romanul *Captiv* de Dora Pavel (Polirom, 2006): „Ultimul roman al Dorei Pavel alternează, în mod vizibil, două planuri narative care se îmbină cu greu: povestea de dragoste incestuoasă a fraților Zigu și Zedra conține, în centrul ei, mult mai profundă narațiune despre ambiguitatea dintre teatru și un sanatoriu de bolnavi mintal. [...] Romanul Dorei Pavel rămâne un excelent elogiu al temelor secundare care – doar ele – pot construi, în subsolul ficțiunii, efectul de realitate”. □ În *Basarabica* Alexandru Vakulovski semnează un portret literar al poetului Nicolae Popa. □ Ovidiu Oprea, în *Cărți românești noi*, prezintă o serie de volume apărute recent la editura Cartea Românească: romanul lui Florin Toma, *Moștenirea familiei Bildungsroman*, romanul lui Costel Baboș, *Aș crede în Dumnezeu. Amintiri reinventate*, *Cutia cu bătrâni* de Andrei Oișteanu, *Tainele inimei* de Cristian Teodorescu, *Un an în paradis* de Liliana Corobca. Se apreciază că „Editura Cartea Românească se reanșează cu o colecție de proză eterogenă, aducând în atenția cititorului autohton scriitori din generații diferite, singurul criteriu care contează, în cele din urmă, fiind cel calitativ. Talentul de povestitor despre care se vorbește atât de mult și care ar lipsi tinerei generații de scriitori de la Polirom se regăsește poate mai mult în această colecție”. □ Selecție lirică Petre Got. □ T. Tihan semnează *Gânduri despre Perpessicius*. □ Este publicată povestirea *Numele secret de Jorge Miguel Cocom Pech*, cu precizarea că este „poet și prozator în limba maya – Mexic”, traducere de Olivia N. Petrescu. □ Ioan Țepelea scrie despre volumul de versuri *Am băut apus de soare* de George Corbu (Ed. Fundației Internaționale pentru Cultură și Știință Mihai Eminescu, 2005). □ Grațian Cormoș prezintă romanul lui Gellu Dorian, *Împotriva noastră* (C.R., 2005). □ Constantina Buleu se ocupă de volumul lui Ioan Pinte, *Mic jurnal discontinuu. Însemnările unei preot de țară* (Ed. Eikon, 2005). □ Vistian Goia scrie despre volumul *De la Moscova la New York* de Ilie Radu (Ed. Limes, 2005). □ Constantin Buiciuc prezintă romanul *Carnavalul damelor* de Veronica Balaj (Ed. Hestia, Timișoara, 2005).

● [„**Viața Românească**”, nr. 4-5, Apr. – Mai] Sunt publicate o serie de poezii semnate de Nora Iuga. □ Cu titlul *O zi periculoasă* este publicat un fragment „din volumul II (în lucru) al romanului *Asfințit de Europă, răsărit de Asie*” de Fănuș

Neagu. □ Tatiana Slama-Cazacu semnează eseu *Reflecții asupra unui concept vag și a unui termen vag sau incorect definit: cultura*. ■ În rubrica *Centenar „Viața Românească”* Marin Diaconu scrie despre *Etica în „Viața Românească” (1906-2006)*. □ În *Premiații Centenarului „Vieții Românești”* Mihai Cimpoi publică articolul *O prietenie arhetipală: Stere și Ibrăileanu*. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Aurel Rău. □ În *Istorie și creație*, Florin Mihăilescu analizează volumul lui Mircea Anghelescu, *Literatură și biografie* (Ed. Universal Dalsi, 2005). ■ Cristian Livescu semnează un portret literar dedicat lui Cassian Maria Spiridon, în *Un romantic rătăcitor printre optzeciști: C.M. Spiridon: „Poezia lui Cassian Maria Spiridon și-a găsit fâgașul la confluența a două alpii: una a stărilor originare, străbătută de curenți metafizici, ușor exaltată prin unele atitudini prea avântate, teatrală prin felul de a înainta în «noaptea suferinței», pe urmele lui Nerval și Rilke, agonisind în schimb o anumită acomodare cu acel dincolo al adevăratei poezii, aceea a privilegiului aprofundării ontice, în meleagul de esențialitate al lumii; cealaltă experimentală, în ton cu «chemarea» spre real adusă de optzeciști și marea lor ofensivă spre «vestul necunoscut», în căutarea «aurului» autenticității și ironiei radicale, subversive, la adresa poeziei prea închise, prea înțepenite în canonul modernității. Vizionarul, de aceea, este mereu «atins», subminat, dizlocat la acest poet cu o structură gravă, solemnă, de furtunile post-moderne, care alterizează eul, oferindu-i o proiecție în faptul de a fi martor și exeget al facerii poemului”*. □ Maria-Ana Tupan, în *Poeme de sfârșit idolii*, semnează o prezentare a volumului de versuri *Lup fără haită* de Constantin Hrehor (Ed. Criterion, 2005). Este publicată o selecție de lirică de Gheorghe Grigurcu. □ Ion Bălu scrie despre *Macedonski, poetul și destinul său*. ■ În *Profil Radu Petrescu* sunt publicate fragmente inedite de jurnal, datate 1976. ■ Marian Victor Buciu semnează un portret literar Radu Petrescu în *Târgoviște (sau despre locul ude se întâmplă „totul”?)*. ■ Lucia Ispas, în *Avatarii lui Radu Petrescu. Matei Iliescu și Alexandru Eliade* realizează o detaliată analiză a personajelor prozatorului. ■ Cu titlul „Nu sunt partizanul unei receptări apologetice a lui Mircea Eliade”, Gabriel Stănescu semnează un interviu cu Mircea Handoca. Se începe cu o serie de detalii despre relația lui Mircea Eliade cu revista „Viața Românească”, se trece apoi la publicarea albumului Mircea Eliade la editura Dacia, în 2005, se discută apoi despre corespondența dintre M. Handoca și M. Eliade, precum și despre diversele tentative exegetice, românești și străine, din acest domeniu, fiind amintiți aici, printre alții, Mac Linscott Ricketts, Bryan Rennie, Gheorghe Glodeanu, Mircea Itu, Eugen Simion, Cornel Ungureanu, Florin Țurcanu, Nicolae Florescu ș.a., pentru a se trece, apoi, la detractorii lui Eliade, analizați în detaliu. O vastă parte a interviului este axată pe explicarea motivelor ce au stat la baza publicării volumului *Mircea Eliade, Texte „legionare” și despre românism* (Ed. Dacia, 2001). În încheierea interviului, Mircea Handoca militează pentru „inclusiunea lui Mircea Eliade ca scriitor interbelic în manualele de literatură română”. ■ Ștefan Borbély analizează activitatea critică a lui Marin

Mincu în *Un precursor teoretic al optzecismului*: „Marin Mincu dispunea, pe de altă parte, și de agresivitatea necesară întreținerii unui front cultural major, ceea ce ar fi putut face din el un foarte bun strateg catalitic al optzecismului. În absența lui, mulți optzeciști au evoluat economic, pe linia unui neomodernism academizant, ajungând relativ târziu la conștiința identității lor postmoderne; fenomenul, socio-cultural în primul rând, poate fi analizat la nesfârșit, ci argumente pro și contra, echilibrate sau pătimase. La fel de adevărat este însă și faptul că nici Marin Mincu nu le-a rămas dator optzeciștilor, volumul său *Poeticitate românească postbelică* subevaluând unele nume «sacre» (Mircea Cărtărescu, Al. Mușina), sau omițând altele. Impactul teoretic al criticului asupra optzecismului ar trebui însă reanalizat nepărtinitor, fiindcă, dintre toți criticii însemnați de care dispunem, apropierea sa teoretică de starea de spirit a celor mai tineri decât el se dovedește a fi cea mai pregnantă. Ne putem juca chiar sincron, întrebându-ne cât de reductabilă ar fi putut deveni ofensiva tipologică a optzeciștilor, dacă l-ar fi acceptat ca stegar pe Marin Mincu. Aici se pare că s-a ratat o șansă... [...] Paradoxul receptării critice a operei scriitorului de care ne ocupăm derivă, dincolo de blocajele psihologice inerente pe care le stârnește o personalitate dificilă, foarte accentuată și deloc dispusă la concesiile sau jumătăți de măsură, și din refuzul obstinat al congenerilor săi de a-i recunoaște umanistului Marin Mincu dreptul, foarte uman de altfel, la integralitatea formulei sale umane. Mincu este o existență culturală complexă, pluridisciplinară, care se manifestă deopotrivă de organic și de integrator ca poet, prozator, eseist sau critic literar, și a opera o distincție netă între aceste identități complementare poate genera erori de apreciere, cu atât mai mult cu cât formula spirituală pe care Marin Mincu o practică este una de tip existențial. Fie că scrie poezie, fie că publică romanul *Intermezzo* sau glosează despre textualism, Mincu gândește actul scrisului ca pe o implicare existențială totală – aproape întotdeauna pătimașă, patetică motiv pentru care nu de puține ori deslușirile studiilor sale critice ne sunt oferite în paginile de jurnal sau de rememorare, tot așa cum sensul poeziilor sale ne sosește, indirect, pe căile tehnice, specializate ale exegezei critice. [...] Marin Mincu este, în multe privințe, criticul emblematic, reprezentativ al drumului pe care literatura română postbelică îl traversează de la modernism la postmodernism. Adeseori, el este tocmai veriga-lipsă pe care foarte mulți o caută pentru a întregi lanțul unei evoluții fără fisuri, fără a dori vreodată să o identifice cu adevărat”. □ Sunt publicate câteva poezii de Iulian Boldea, însoțite de o casetă bio-bibliografică. ■ Ancheta „Vieții Românești” este intitulată *Despre viața și opera scriitorului român de azi*. □ Vasile Andru semnează aici fragmentul memorialistic *Lungul drum al vieții către operă*. ■ Ion Bălu își intitulează răspunsul *Scriitorul și editorul*, discutând în special despre situația scriitorului român în tranziție. □ Simona-Grazia Dima publică eseuul „*Viața mea e, de fapt, una de soldat*”. ■ Caius Traian Dragomir, în *Literatură națională – destin național*, afirmă: „Viața și opera scriitorului român, precum a scriitorului de oriunde și de oricând sunt, general, și continuu în cumpănă. Capacitatea de

sacrificiu, sau cel puțin austeritatea în planul existenței, alimentează efortul dedicat operei, dacă nu totdeauna și valoarea acesteia. Renașterea autentică și durabilă a literaturii noastre va fi rezultatul convingerii scriitorului român că, oricât de frust, de distorsionat, de încărcat de nedreptate, destinul nu este decât unul absolut firesc. Suntem o națiune normală – deci, nu îi respectăm cum trebuie, și nu îi susținem destul, pe aceia care ne creează identitatea și veșnicia”. ■ Gheorghe Grigurcu scrie și el *Despre condiția actuală a scriitorului român*. Acesta analizează, într-o primă etapă, relația scriitorului cu cititorul, apoi trece la relația scriitorului cu oficialitatea, pentru a încheia cu detalii despre relația scriitorului cu ceilalți scriitori („Ele poartă amprenta contextului care polarizează tendințele înnoitoare, prodemocratice și cele conservatoare, postideologice. Dacă apare un maniheism, nu suntem de vină noi, cei care-l consemnăm, ci realul care se îndărătnicește a fi tensionat (schizoid), amânând *sine die* perspectiva unei rezonabile reșezări a criteriilor și a valorilor. Explicabil, perpetuarea unor cercuri politice postcomuniste atrage magnetic clientela respectivă din sfera culturală, îngânând, fie și cu modulații mai «subtile», aria conservărilor, a stagnărilor, prielnică celor ce-au avut situații avantajoase înainte de decembrie și le-au păstrat, dacă nu le-au augmentat (în unele cazuri considerabil) după acel moment ambiguu. Nu pregețăm a vorbi despre oportunistul din anii comunismului, dar ne jenăm a vorbi despre oportunistul în floare din preajma noastră.”) și cu sine însuși („Indiscutabil, nu fiecare dintre noi are chemarea ieșirii în for, de a-ți acoperi ochii și a-ți astupa urechile la tot ce te-nconjoară nu e o probă de demnitate, după cum nu e nici pretinsa «echidistanță» (moralmente și intelectualmente imposibilă) între dreptate și nedreptate, între bine și rău, între adevăr și minciună. Deși «angajamentul» în stil comunist e compromis, există, se cuvine a exista un angajament al scriitorului față de propria-i conștiință, care îl determină să nu mușamalizeze, să nu ignore, să nu excludă vectorii fundamentali ai existenței, între care atitudinea față de semenul său, ci să-i integreze ca aspecte ale propriei sale ființări. Scriitorul ce-și respectă statutul lăuntric nu e un monstru egoist, reducăționist, ci un eu generos, integrator.”). ■ Florin Mihăilescu scrie despre *Existențele interactive*, concluzia sa fiind că „dreptul scriitorului la o condiție de viață civilizată și chiar îndestulată nu poate face obiectul niciunei îndoieli. Dar adevărata lui aspirație ar trebui să fie una de ordin spiritual. Nu a lui se cuvine a fi grija situației materiale, ci a societății, care se onorează prin intelectuali și prin creatorii ei de valoare. Elitele pot fi adeseori costisitoare, dar nu pot fi înlocuite cu nimic care să le întrecă forța de a înnobila spiritualitatea unei națiuni. Are însă oare scriitorul român de azi întreaga dăruire de sine spre a se ridica la înălțimea unei asemenea misiuni? Iată o întrebare jumătate idealistă și jumătate utopică, la care deocamdată nu putem răspunde. Va răspunde însă, cu siguranță, viitorul mai mult sau mai puțin apropiat”. □ Răspunsul Ștefaniei Mincu este intitulat „*Eu numai prea mai vreau să fiu scriitor*”. □ Ancheta acestui număr se încheie cu textul semnat de Radu Voinescu, *Avem nevoie de solidaritate*. □ Gabriel Stănescu semnează poemele

Manifest, Mic tratat despre beatitudine, Muntele de gunoaie, Poem găsit printre manuscrise și Sat părăsit. □ Viorel Cacoveanu publică dialogul *Pagubă colaterală!* ■ Ion Lazu alcătuiește un *Medalion Mircea Ciobanu*. □ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Laurian Stănescu. ■ Nichita Danilov semnează povestirea *Sub zodia lui Farfuridi*. □ Cu titlul *Viața e o boală – Confabulații*, Mircea Cârstea publică un fragment de roman. □ Virgil Diaconu analizează, din punct de vedere teoretic, *Poezia ca hipersemn stilistic*. □ Selecție lirică semnată Valeriu Mititelu, Ignatie Grecu, Adrian Botez, Valeria Manta-Tăicuțu. □ Gheorghe Neagu publică povestirea *Un securist de tranziție*. ■ Marin Mincu scrie eseul *Intermezzo. Vis semiotic cu Umberto Eco*. □ Caius Traian Dragomir semnează poemul *După Lepanto, pe țarm*. □ În *Cronica literară* Constantin Virgil Negoită dedică un articol volumului lui Vasile Andru, *Viață și Veac* (Ed. Paralela 45, 2004). □ Simona-Grazia Dima prezintă, în *Discreta apologie a artei*, volumul de povestiri *Scrisoarea lui Lavoisier* (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2004) de Iolanda Malamen. □ Cornel Munteanu, în *Politicul și literatura*, scrie despre volumul *Literatură și ideologie* de Dan Mănuță (Ed. Timpul 2005). □ Radu Voinescu semnează o recenzie la *Melonul domnului comisar. Pentru o nouă poetică a romanului polițist clasic* de Daniela Zeca (Ed. Curtea Veche, 2005). ■ Marin Codreanu, în *Adrian Alui Gheorghe de la optzecismul avangardei anti-comuniste la transmodernitate*, prezintă volumul „lui Adrian Alui Gheorghe *Poezii alese* (chiar și din titlul cărții rezultă că este vorba de un volum antologic), cu un *Cuvânt înainte* de Alexandru Cistelean, *Fișă de dicționar și selecție critică: Vasile Spiridon*, tipărită la Editura Conta, 2006”. Cartea este „structurată în nouă secțiuni, care corespund cu numărul de cărți antologate: *Gloria milei* (Cartea Românească, 2003); *Îngerul căzut* (Timpul, 2001, ediția I, și 2003, ediția a II-a); *Complicitate* (Libra, 1998); *Supraviețuitorul și alte poeme* (Editura Axa, 1997); *Fratele meu, străinul* (Editura Timpul, 1995); *Cântece de îngropat pe cei vii* (Editura Panteon, 1993); *Intimitatea absenței* (Antiteze, 1992); *Poeme în alb-negru* (Editura Junimea, 1987); *Ceremonii insidioase* (Editura Junimea, 1985). A zecea secțiune este ocupată cu patru poeme inedite. Volumul de *Poezii alese* se încheie cu *Note critice* (selectiv), în care semnează optsprezece autori importanți, precum Laurențiu Ulici, Nicolae Manolescu, Cornel Ungureanu, Marin Mincu, care este de părere că «poemul *Erich* este un model de maximă tensionare semiotică prin care Adrian Alui Gheorghe demonstrează că știe cum trebuie să scrie un poet român pentru a fi receptat la nivel european». Pot fi citați și mai tinerii critici literari Horia Gârbea și Octavian Soviany. În fine, Adrian Alui Gheorghe este un poet important, care își pregătește, cu trudă și migală de meșter medieval, uneltele de lucru pentru scrierea unei poezii transeuropene. [...]”. ■ Mara Magda Maței, în *Antologia vine întotdeauna la sfârșit*, prezintă antologia de versuri a lui Liviu Ioan Stoiciu, publicată în 2005, din care poetul a selectat cele mai reprezentative poezii din cele zece volume apărute până în acest moment. Autoarea apreciază că „LIS e contaminat de utopie, vrea o lume pe care își imaginează că

orice om o poate controla, pentru că fiecare om poate dispune de propria persoană și de propria libertate, în numele unei egalități firești, dar surmenate după atâtea veacuri de uzitare în van. Are această obsesie a perfecțiunii morale, care însă nu se regăsește în versuri. Un traseu poetic care a glisat de la fantezmele copilăriei la senzația stăpânirii timpului prin formule vremelnice, precum iubirea pentru o femeie sau alta, abandonul aceste: obsesii, decăderea în singurătate, disperarea și în final soluția sinuciderii. Moartea, care sună însă, în poezia lui LIS, mai platonice ca niciodată; e o senzație de moarte exteriorizată, prinsă, de exemplu, în diverse secvențe despre credințele populare referitoare la ritualurile de trecere. Moartea nu e o confesiune finală, e doar o scenă finală, un debușeu temporar la agitația cotidiană.” □ În *Comentarii critice*, Constantin Trandafir scrie *Între gravitate și vervă satirică*, recenzie a volumului de versuri *Între a fi și a avea* (Ed. Viitorul Românesc, 2004) de Marian Ruscu. □ Ionel Necula prezintă volumul de versuri al lui Dionisie Duma, *Aceste zile*, apărut în ediție bilingvă româno-engleză la Ed. Arhip Art din Sibiu, în 2005. □ În *Magie și mere coapte*, Niculina Oprea se ocupă de volumul de versuri *Formatul magic* (ed. Brumar, 2005) de Viorel Lică. □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Sinestezii*, prezintă volumul de versuri *Privire spre timp* (Ed. Lux Libris, 2005) de Ioan Suci. □ Constantin Gherghinoiu, în *Poezia la antipozi*, scrie despre volumul de debut în poezie al lui Valeriu Mititelu, *Vacanță la antipozi* (Ed. Eikon, 2005), premiat la concursul național de poezie „Porni Luceafărul”, Botoșani, 2004. □ Gabriel Rusu, în *Despărțirea de Don Juan, întâlnirea cu Don Quijote*, prezintă volumul de versuri *Eva, Anno Domini 2005* (Ed. Curtea Veche, 2006) de Alexandra Mihalcea. □ Mara Magda Mafta recenzează volumul de povestiri *Ceremonial de despărțire* (Ed. Paralela 45, 2005) de Constantin Arcu. □ Viorel Dianu scrie despre romanul lui Ion Lazu, *Ruptura* (Albatros, 2006). ■ În *Apocalipsa personajului*, Aurelian Titu Dumitrescu prezintă volumul lui Octavian Soviany, *Cinci poeme dramatice* (Ed. Palimpsest, 2005). □ În secțiunea dedicată criticii și istoriei literare, Florentin Popescu analizează volumul lui Tudor Cristea, *Chipul și oglinda* (Ed. Adam, 2005). □ Ioan Dumitru Denciu prezintă volumul de debut al lui Gabriel Furnica, *Hârtii lipite/ note, aforisme și alte impurități* (Ed. Zedax, 2005). □ Adrian Botez prezintă monografia *Virgil Huzum* (Ed. Pallas Athena, Focșani, 2005), alcătuită de Mircea Dinutz și Alexandru Deșliu. □ În *Cartea străină*, Andi Bălu scrie despre *Laurence Sterne, geniul conversației*, prezentare a noii ediții din *Viața și opiniunile lui Tristram Shandy, gentleman*, apărută la Polirom în traducerea lui Mihai Miroiu și Mihai Spăriosu. □ În *Breviar editorial* Eugenia Țărălungă prezintă volumele: *Prezent compus/recompus* de Augustin Cupșa (Ed. Revistei „Convorbiri literare”, 2005); *Eu, ticălosul și scârbitul* de George Luca (Ed. Limes, 2005); *Migrene III* de Ara Alexandru Șișmanian (C.R., 2005); *Palme primitive, palme date* de Ion V. Strătescu (Casa Editorială Odeon, 2005); *Titus. Teatru* de Octavian Onea (Ed. PrintEuro, 2004); *O cameră cu două camere* de Geo Vasilievici (Ed. Tomis, 2006); *Ion Larian Postolache – antologie de texte literare* de Mircea Dinutz și

Alexandru Deșliu (Ed. Pallas Athena, Focșani, 2006); *Pașii noștri.../ Nos pas...* de Valeriu Anghel (Ed. Pallas Athena, Focșani, 2005); *Teatru și proze* de Gabriel Diradurian (Ed. Ararat, 2005); *Un bărbat din Nazaret* de Dumitru Ignat (Ed. Dionis, Botoșani, 2005). □ Sunt prezentate numărul 18/2006 al revistei „Cultura”, cu detalii despre noua structură a redacției și trimiteri la dosarul acestui număr, „Limitele compromisului – Trădarea intelectualilor și alte trădări” de Edgar Reichmann; numărul 4 al revistei „Contemporanul”; numărul 3 al revistei „Apostrof”, fiind remarcat, printre altele, „Jurnalul spiritual” semnat de Magda Cârnelci; numărul 3 al revistei „Convorbiri literare”, cu accent pe interviul cu Bujor Nedelcovici; numărul 2-3 al revistei „Bucovina literară”. La sfârșitul rubricii sunt prezentate o serie de numere ale unor reviste din Vrancea: numărul 50 din „Oglinda literară”, numărul 24 al revistei „Pro Saeculum”, numărul 59 din „Salonul literar”, numărul 16 al revistei „Contraatac” și primul număr al publicației „Pururi tânăr”.

IUNIE

1 iunie

● [„Dilema Veche”, nr. 22 (123)] Editorialul lui Andrei Pleșu, *O idee bună*, are ca temă condamnarea comunismului și variile probleme ridicate de această atitudine. □ Andrei Codrescu publică eseu *Îngeri*. □ Victor Scoradeț scrie *De la teatrul de proiecte la proiectele de teatru*. ■ În *Tema săptămânii*, Oana Radu semnează *Se caută un pic de viziune*, articol despre lansarea Fondului Național Cultural: „Lansarea Fondului Cultural Național, în urmă cu un an, este doar una din manifestările încercării de a construi în România un mecanism transparent și democratic de finanțare în domeniul cultural. Lucru fără îndoială pozitiv, dacă nu ar fi parazitat de multe incoerențe și construit fără un dialog pe termen lung cu sectorul cultural. Manifestarea cea mai evidentă și des invocată ține de felul în care se ia decizia privind finanțările acordate: prin «comisii de experți» care au început deja să legitimizeze orice hotărâre luată la nivel central în domeniul cultural. [...] Ceea ce avem nevoie este să stăm puțin și să ne gândim, împreună – politicieni, administratori și reprezentanți ai sectorului cultural – de ce susținem cultura, ce ne propunem și unde vrem să ajungem, și abia apoi să construim mecanismele unui drum cât de cât posibil. Altfel ne învârtim în cerc în mica noastră grădiniță, ale cărei garduri au fost puse de multă vreme de alții, pentru cu totul alte motive”. ■ Corina Șuteu semnează *Politici culturale „la ei” și „la noi”*: „Cincizeci de ani de dezvoltare economică în Europa occidentală s-au aflat sub semnul unor politici culturale concentrate în jurul problematicii eterne a participării la actul

cultural și a celor două aspecte interrelaționate ale sale: democratizarea culturii și democrația culturală. Primul este strâns legat de ideea de acces la bunurile culturale, ca o garanție a bunăstării și emancipării sociale. Al doilea este legat de ideea de diversitate culturală, cu toate implicațiile sale complexe, care se întind de la prăbușirea granițelor dintreînaltă și cea de masă, la probleme mai complicate legate de conviețuirea interetnică pașnică în cadrul societăților multiculturale. [...] Când Europa de Est își ițește capul provocările culturale proprii Europei de Est, după căderea comunismului, sunt foarte diferite de cele rezumate atât de schematic mai sus. Statul, ca singurul investitor în cultură, e obligat să joace un rol problematic și destul de negativ în faza inițială a tranziției postcomuniste. De aceea, măsurile imediate în politicile culturale, în întregul «bloc» estic, includ, în primul rând, dezetatizarea infrastructurilor culturale, fără nici o analiză riguroasă prealabilă a implicațiilor pe termen lung ale unor asemenea măsuri”. □ Nicolae Manda scrie despre teatrul contemporan în „*DramAcum*” – o istorie. □ Magdalena Boiangiu, cu titlul *Cum va supraviețui cultura?*, semnează un interviu cu Andreea Grecu, director la Administrația Fondului Cultural Național. □ În *La centru și la margine*, Radu Cosașu scrie *O scenă de dragoste cum n-am mai citit*, pe marginea romanului *Animal pe moarte* de Philip Roth.

● **[„Observator cultural”, nr. [22] 323 (48)]** În *Informații*. La zi se dau detalii despre „Zilele Culturale Poesis”, eveniment desfășurat la Satu Mare în perioada 25-27 mai, ce „a cuprins colocvii despre poezie, lansări de carte și reviste, recitaluri de poezie, precum și o expoziție de fotografie semnată Mihai Cucu, intitulată *Portrete de scriitori contemporani*. S-au acordat și Premiile literare anuale «Frontiera Poesis» la secțiunile: Opera Magna (Nicolae Balotă, Augustin Buzura și Matei Călinescu), Marele Premiu pentru Poezie (Dinu Flămând), Premiul cultural al orașului Satu Mare (poetul canadian George Elliott Clarke), Premiul pentru traduceri (Joaquin Garrigos Bueno din Spania și Janina Ianoși), Premiul pentru colecții de poezie (Editura Brumar, Timișoara, și Princeps Edit, Iași), premiile speciale ale juriului «Poesis 2006» (Ion Miloș – Suedia, Gaál Áron – Ungaria, Arcadie Suceveanu – Republica Moldova)”. □ Notă despre lansarea, la Institutul Italian de Cultură din București, a romanului *Numele ei era Viața* de Melania Mazzucco, apărut în traducere românească la Polirom. □ Se anunță că „Institutul Cultural Român va acorda subvenții de circa 10.600 euro pentru cinci edituri din Cehia, Polonia și Franța, pentru a traduce cărți ale unor autori români printre care se numără Mircea Cărtărescu, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Camil Petrescu și Petru Cimpoeșu. [...] La începutul lunii martie, ICR a mai selectat 20 de volume ale unor autori români care vor fi traduse în limbi de circulație internațională, printre acestea regăsindu-se lucrări de Andrei Pleșu, Mircea Cărtărescu, Nicolae Manolescu, Constantin Noica, Gheorghe Crăciun, Gabriela Adameșteanu, N. Steinhardt, Lena Constante, Ioan Groșan, Mircea Ivănescu, Ion Mureșan, Răzvan Petrescu, Daniel Bănuțescu, M. Blecher, Petru Cimpoeșu, Filip Florian, Florina Ilis, Ioan Es. Pop, Stelian Tănase și Ion Vartic. Spre deosebire de TPS,

volumele acestor autori vor fi traduse cu fonduri de la ICR și propuse spre editare unor edituri din Statele Unite, Franța, Germania, Marea Britanie, Italia, Spania”.

□ Sunt oferite amănunte despre evenimentul ce va avea loc la Institutul Cultural Român din Berlin, pe 6 iunie, unde „scriitoarea Nora Iuga va prezenta [...] patru poeți ai «Generației 2000», într-o seară literară intitulată *Microbiografii europene*. Cei patru sunt Elena Vlădăreanu, Claudiu Komartin, Adela Greceanu și Teodor Dună”.

□ Iulia Popovici, în *Scrisoare din mica mea capitală*, scrie despre Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, ediția a XIII-a. ■ Paul Cernat, în *Literatură*, dedică articolul *Un experiment editorial facil* seriei de debut în proză a editurii Aula din Brașov, inițiată la sfârșitul lui 2005. Apar aici o serie de prozatori incluși anterior în antologia Junii ‘03: Mihaela Bija, Szilágyi Katalin, Ina Crudu, Anca Andriescu, Mihail Tomulescu, Mihaela Murariu, Cătălina Ene și Oana Tănase, „autoare din afara grupului”. „Cu excepția cărții Mihaelei Murariu – singura de proză scurtă – avem de-a face cu niște microromane mizerabiliste cam de 70-100 de pagini, «rupte din realitatea de azi». Majoritatea par a fi produsul nefinisat al unor cursuri de scriere creatoare. [...] Cărțile interesează, cel mult, ca mostre de mentalitate literară. E de prevăzut că majoritatea autorilor vor abandona «moftul» pasager al scrisului și se vor pierde într-un anonim mult mai rentabil.”

□ În *Studii culturale*, Georgiana Albu semnează *Destinul eului modern – între pustiire și elevație*, analiză a volumului lui Jean-François Mattéi, *Barbaria interioară. Eșeu despre imundul modern* (Ed. Paralela 45, colecția „Studii”, seria „Studii socio-umane”, 2005). ■ Michael Finkenthal, în *Inteseccii. A murit Iordan Chimet*, semnează un portret al scriitorului. ■ În *Internațional*, Ernest Wichner scrie despre *Oskar Pastior, laureat la premiului Büchner*.

■ Ovidiu Șimonca, în *Interviu*. „*Ne despărțim de comunism numai dacă îl înțelegem*”, discută cu Vasile Ernu. Detaliile biografice, grupate în jurul romanului *Născut în URSS*, sunt punctate de diverse afirmații, majoritatea cu privire la comunism. Se vorbește despre trecut ca temă literară, în speță în literatura română actuală, și se precizează că „există patru autori – Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir – care au publicat la Polirom, tot în aceeași colecție în care apari tu, volumul *O lume dispărută*. Mai există și *Băiuțeii*, volumul fraților Florian. În cele două cărți trecutul comunist este revizitat. Ideologia lasă locul amintirii. Sunt de acord că lucrurile încep să se echilibreze. Eu respect mult aceste două cărți la care te referi. Cred că e un început bun. Meritul cărților de care vorbim este de a găsi nuanțe. [...]”. Despre acuzația că este nostalgic în volumele sale, Vasile Ernu afirmă: „Da, sunt nostalgic, dar numai într-un anumit sens. Cine vorbește despre copilărie și n-are elementul nostalgic? În orice ține de trecut există un element nostalgic pe care nu poți să-l lichidezi. Altfel, cartea ar fi fost o făcătură. Dar nu sunt deloc nostalgic, n-aș mai vrea să mă întorc să trăiesc în URSS și în comunism. [...] Aș fi putut fi considerat nostalgic, dacă nu vorbeam despre fiecare amintire într-un mod ironic. Eu lucrez cu acest instrument, ironia, îl ador. În schimb, nu-mi place bășcălia. În România, mi-au trebuit peste

zece ani ca să înțeleg discursul din Academia Cațavencu. Pentru mine, bășcălia din Academia Cațavencu a fost, mulți ani, un fel de înjurătură de mamă. Pentru că acea bășcălie părea făcută de pe poziții de putere, de pe poziția celui care deține adevărul: să-ți distrugi adversarul fără a-i permite să se apere. Eu chestia asta n-o înțeleg. Eu sunt ironic, nu bășcălios. Eu încerc să arăt că ceea ce am trăit noi ne poate ajuta. Aceasta întoarcere în timp asupra vieții mele, privind-o fără încrâncenare, mă face să spun și că au fost foarte multe elemente pozitive. [...] Ceea ce vreau eu să spun este să fim un pic mai detașați față de această încrâncenare. Și vreau să mai spun că lumea în care trăim poate fi la fel de periculoasă, sunt pârgii la fel de puternice, că se întâmplă și astăzi lucruri la fel de urâte. Eu nu ridic în slăvi comunismul și nu laud capitalismul. Eu spun doar că noi ne-am format în comunism și că, astăzi, nu trăim în «cea mai bună dintre lumile posibile». Trecutul mă interesează pentru a înțelege mai bine prezentul. Cartea chestionează trecutul în perspectiva înțelegerii prezentului”. □ În *Arte*, Constanța Popa scrie despre Bienala teatrului „Eugène Ionesco”: „Purtând genericul *Între Orient și Occident*, a șaptea ediție a Bienalei Teatrului «Eugène Ionesco» (BITEI), desfășurată între 16 și 28 mai, a oferit publicului basarabean posibilitatea de a urmări 39 de spectacole produse de companii teatrale cu viziuni artistice diverse și, uneori, contradictorii. În acest an, programul festivalului, organizat de Teatrul «Eugène Ionesco» din Chișinău [...] a inclus spectacole ale unor companii teatrale din Europa și Asia, reprezentând 14 țări (Franța, Japonia, Italia, Ucraina, Elveția, Turcia, Rusia, Spania, Polonia, Georgia, Lituania, Coreea de Sud, România, Moldova) cu un *background* dramatic eterogen”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* discută despre o posibilă Asociație a Scriitorilor Români de Fantasy și Science Fiction: „Acest articol are ca subiect asociația scriitorilor de gen, pentru că editorii au asociația lor (chiar mai multe, iar în cazul lor nu se pune problema specializării), cititorii (fani sau doar simpatizanți) se organizează dacă simt nevoia, pe când scriitorii... Scriitorii sunt cei care ar avea cel mai mult nevoie de o astfel de asociație. Unii ar putea spune că și scriitorii au Uniunea Scriitorilor sau ASPRO, în rândurile cărora chiar se regăsesc câteva nume cunoscute ale genului. Ei, nu, nu chiar. Câtă vreme literatura F&SF este comasată la secțiunea «literatură pentru copii și tineret», nu cred că e cazul să vorbim despre USR. [...] Singura șansă a scriitorilor de F&SF (specializați sau nu) ar fi crearea unei asociații proprii care, în cazul transformării USR într-o federație a diverselor asociații (cum se vehicula o idee), ar putea adera (de ce nu?) la aceasta”. □ Se anunță organizarea, la Baia Mare, de către Teatrul Municipal Baia Mare și Fundația „Liga pentru Teatru”, în perioada 11-18 iunie 2006, a celei de-a XIV-a ediții a Festivalului Internațional de Teatru Atelier, „manifestare teatrală neconvențională cu caracter exploratoriu”. ■ Suplimentul acestui număr este dedicat Gabrielei Adameșteanu, definită ca fiind „o autoare pentru Europa”. În cadrul grupajului sunt alese o serie de materiale publicate cu ocazia apariției romanului *Dimineața pierdută*, în traducerea franceză a lui Alain Paruit, la editura Gallimard.

■ Cu titlul *Suspendați în istorie* este reprodus un fragment din prefața semnată de Carmen Mușat la volumul *Dăruiește-ți o zi de vacanță*, (Ed. Paralela 45, ediția a II-a, 2002): „În preocuparea ei pentru destinele unor oameni obișnuiți, trăitori în realitatea imediată și netrucată a «societății socialiste multilateral dezvoltate», și prin formula narativă aleasă, Gabriela Adameșteanu stă alături de Radu Cosașu, Norman Manea, Mircea Nedelciu, Cristian Teodorescu, Bedros Horasangian sau Gheorghe Crăciun (care au scris despre viața cotidiană în comunism, publicând de-a lungul deceniilor comuniste). Lor li se adaugă, în ultimii ani, nume ca Petre Barbu, Radu Aldulescu, Filip și Matei Florian. Gabriela Adameșteanu nu construiește ample edificii epice, nefiind interesată de acțiune – nici chiar în romane accentul nu cade pe evenimentele exterioare, ci pe reverberațiile acestora în viața lăuntrică a personajelor –, preferând să consemneze stări, momente, gesturi răzlețe sau frânturi de conversație care dau consistența unei lumi ce supraviețuiește la limita vidului existențial”.

■ Alain Nicolas semnează „*Les Belles Etrangères*” la ora literaturii române, eseu despre tematica romanului Gabrielei Adameșteanu.

■ Cu titlul *Viziune întunecată și cruzime*, este reprodus un articol apărut în „Le Monde”, numărul din 18 noiembrie 2005, semnat de Raphaëlle Rérolle: „Oricât de purtați de vremuri, indivizii descriși de Gabriela Adameșteanu nu sunt, totuși, niște inocenți. Nu cumva chiar din capacitatea lor incredibilă de orbire li se trage o parte din răul care-i copleșește? Numai dacă minciunile de sus nu i-au privat de facultățile de judecată. În orice caz, scriitoarea se complăce să descrie erorile lor de judecată, în special asupra sentimentelor celuiilalt. Cecitatea lor în ce privește mersul lumii este adesea aproape la fel de mare (cu câteva excepții) ca și aceea de care dau dovadă în ce privește propriile emoții și chiar manifestările corporale corespunzătoare. Și ne gândim, citind *Dimineața pierdută*, că se întâmplă rar să întâlnești un scriitor care să aibă atât de puțină compasiune (și atât de mult talent) pentru personajele sale – concetățenii săi”.

■ Alain Favarger, în *Anatomia haosului. Gabriela Adameșteanu lasă să se audă vorbirea simplă a unei femei din popor*, articol apărut în „La Liberté Suisse” din 10 decembrie 2005, analizează același roman și afirmă că „întreaga originalitate a cărții vine din punerea față în față a vieții private și a dramelor colective. În numai o jumătate de secol, România va fi trecut de la visurile naționaliste ale partizanilor Antantei, care au determinat intrarea în război a țării în 1916 de partea aliaților, la vulgata marxistă a omului nou și a societății fără clase. Fără a uita epoca neagră, violent antisemită a dictaturii pronaziste a mareșalului Antonescu, între 1940-1944. Această cronologie agitată de evenimente găsește un ecou în roman, în conștiințele individuale, în drama vieților zdrobite în închisorile și lagărele care păstrează amprenta suferințelor acestor învinși ai Istoriei”.

■ Laurent Patrice, în *Secolul pierdut al României*, reproduce un dialog cu Gabriela Adameșteanu, organizat, de asemenea, în jurul romanului *Dimineața pierdută*. Autoarea afirmă, la începutul interviului, că a început să scrie atrasă „de pitorescul limbajului și comportamentului unei rude. Odată scrise primele pagini, m-am oprit: personajul meu nu avea

destin. Am revenit după vreo doi ani, hotărâtă să scriu o nuvelă despre bătrânețe, sărăcie și moarte. Destinul personajului meu (o femeie de vârsta a treia, fostă negustoreasă, devenită, pe vremea comunismului, croitoreasă cu ziua) mă speria acum, că-l știam. Era vorba despre teama de a înfrunta momente în care viața își dezvăluie insuportabila cruzime. În mod paradoxal, scriam cu o imensă plăcere, datorată cu siguranță vitalității personajului meu, limbajului ei foarte colorat, pe care continuam să-l aud, la întâmplare, în timpul lungilor mele călătorii cu niște hârburi de autobuze arhipline. Și mi-am dat atunci seama că eram prea tânără pentru personajele mele, memoria era de două ori mai scurtă decât a lor. Îmi plăcuse mereu să-i ascult pe vârstnicii care trăiseră într-o perioadă de libertate”. Despre modul în care a fost primit romanul în România, precum și despre traducerea sa în franceză, autoarea susține: „Se spune că am una dintre cele mai fine «urechi» din literatura română, dar cred că agerimea «urechii» mele se datora și izolării. Mi-am petrecut o bună parte din viață într-o țară închisă și nu mai credeam în posibilitatea traducerii cărților mele așa cum nu credeam că voi face o călătorie pe Marte. Iubesc profund limba franceză; cunosc geografia și istoria Franței prin literatura ei. Dar mă resemnasem să cred ceea ce mi se spunea, că scrisesem o carte intraductibilă. Asist deci foarte emoționată la noua viață a romanului meu, în limba cu care am avut cele mai mari afinități și sper ca el să-l inițieze pe cititorul francez într-un spațiu cultural multă vreme sufocat, dar astăzi, din nou, viu”. ■ Gabrielle Napoli analizează romanul în articolul *O dimineață pierdută pentru o epocă regăsită*, publicat inițial în numărul din decembrie 2005 al revistei „La Quinzaine Littéraire”. ■ Clémence Boulouque, în *Dimineața pierdută*, o carte-cult, afirmă despre romanul *Dimineața pierdută* că „această călătorie la capătul războaielor și dictaturilor are verva unui Céline, fără angajamentele sale dezgustătoare: într-adevăr, generoasa Gabriela Adameșteanu a devenit apoi unul dintre intelectualii cei mai importanți după Revoluția din 1989”. ■ Doina Ioanid îi realizează scriitoarei un *Portret în mișcare*: „Lumea dezvrăjită a acestei autoare ascunde [...] o mare tandrețe și compasiune (față de personaje, ca și față de cititor, se poartă cu sinceritatea pe care o datorezi celor apropiați). Adevărul ei romanesc, zguduitor de-a dreptul, fără edulcorări și amăgiri, urmărește să ne deștepte dintr-un vis urât. Apropierea față de celălalt, pe care am mai remarcat-o și cu altă ocazie, permanenta demistificare, pornită tocmai dintr-un sentiment tandru, greșit taxată uneori de critici drept cruzime, generozitatea de a se retrage din prim-planul scenei, cu efecte dintre cele mai benefice la nivelul scriiturii și al receptării, la care se adaugă o știință a concretului, o carnalitate a ficțiunii rar întâlnite, precum și o profundă cunoaștere a resorturilor sufletești, toate acestea o recomandă pe Gabriela Adameșteanu ca pe o prozatoare autentică, de mare forță”. ■ Bogdan-Alexandru Stănescu semnează *O cronică întârziată la un roman modern*: „Marea calitate a acestui roman modern este chiar modul în care reușește să ascundă cu naturalețe tehnica *hi fi* utilizată, lăsând la suprafață doar farmecul unei povești captivante. Este atât apanajul marilor romane,

aparținând modernismului umanist (dacă faci abstracție de osatura mitologică și de fluxul percepțiilor lui Leopold Bloom, vei rămâne din *Ulise* cu imaginea unei Molly fascinante, de o senzualitate nespălată, sau cu cea a antisemitismului dublenez ori cu cea a organelor sfărâind dimineața în tigaia lui Bloom – efigii crude, dar fermecătoare), cât și al postmodernismului «clasic» (scoți din Pamântul apelor dihotomia ideologică istorie mare-istorie mică și, când închizi ochii, mlaștinile în care este aruncată povestirea tind să-ți arate intestinele, țiparii se zvârcolesc amenințător în memoria lecturii). [...] *Dimineața pierdută* reușește să fie un roman modern fără să afișeze acest lucru. Iar aici stă și cheia unui lucru pe care n-ar trebui să-l neglijăm: plăcerea lecturii. Și corespondentul său în scriitor: talentul”.

■ Iulia Popovici, în *Polifonia vocilor interioare*, discută despre cele două dramatizări făcute după romanele Gabrielei Adameșteanu: „*Dimineața pierdută* a devenit la sfârșitul anilor ‘80 un spectacol memorabil (l-a pus în scenă, la Bulandra, Cătălina Buzoianu), celălalt, *Întâlnirea*, a avut de curând o lectură la Teatrul Odeon. O nuvelă, *Dialog*, a fost montată, anul acesta, la Teatrul Național Radiofonic (în interpretarea lui Virgil Ogășanu), Gabriela Adameșteanu fiind astfel cea mai exploatată teatral prozatoare a literaturii române contemporane”.

■ Suplimentul se încheie cu articolul semnat de Ovidiu Șimonca, *Publicistica n-a fost un timp „pierdut”*. Acesta discută despre activitatea publicistică a scriitoarei și despre contribuțiile acesteia la revista „22”. Concluzia este că „dacă publicistica Gabrielei Adameșteanu va insista și în continuare pe deschiderile occidentale atât de necesare pe care trebuie să le înregistreze cultura română, asta înseamnă că și-a făcut datoria. Un scriitor, făcând publicistică, oferă altor oameni de cultură vizibilitatea necesară, este atent la izbânzile altora, este dispus să scrie despre succesele culturale internaționale ale României. Modelul publicistic al Gabrielei Adameșteanu este cât se poate de necesar culturii române, cu mari posibilități (prea puțin valorificate) de extindere internațională. Și, mai devreme sau mai târziu, va face prozeliți și va sufoca micile orgolii și invidii dâmbovițene”.

2 iunie

● [„Revista 22”, nr. [22] (847)] Gheorghe Schwartz, într-un amplu material intitulat *Ghișeul de presă*, ce comentează relația dintre cultură și televiziune, discută și despre Gala Premiilor Uniunii Scriitorilor: „Dacă diferitele decernări de premii ale unor instituții profesionale sunt transmise cu mult fast, în lungi emisiuni în direct, nu numai pe canalul «cultural», dar chiar și pe primul canal al televiziunii române, premiile scriitorilor nu prezintă interes pentru un post obișnuit să popularizeze doar un grup restrâns de autori, precum și pe cei ce aduc argumente în favoarea acestui grup”. □ În *Persecuția psihiatrică a opozanților și disidenților*, Ion Vianu publică un fragment din studiul său pe această temă, în contextul anunțării lansării, la Târgul de carte din iunie, de la București, a volumului coordonat de Ruxandra Cesereanu, *Comunism și presiune în România*.

Istoria tematica a unui fratricid național, apărut la Polirom. „Volumul cuprinde șaptesprezece studii tematice, axate pe analiza comunismului românesc și a represiunii din România. Dintre aceste studii amintim: *Securitatea și moștenirea sa* (Marius Oprea), *Canalul Morții* (Doina Jela), *Deportările din perioada stalinistă* (Smaranda Vultur), *Persecuția psihiatrică a opozanților și disidenților* (Ion Vianu), *Videologia lui Nicolae Ceaușescu* (Adrian Cioroianu), *Experimentul reeducării prin tortură* (Ruxandra Cesereanu)”.

● **[„România literară”, nr. 22]** Alex. Ștefănescu, în *Actualitate*, scrie *A lovi cu pumnul în tabla de șah*, eseu ce se ocupă de polemicile din presa literară. Acesta subliniază că „în acest gen de «impetuozitate tinerească» se înscrie pentru mine atacarea de către unii autori tineri a lui Mihai Eminescu, a lui Nichita Stănescu, a lui Nicolae Breban și Augustin Buzura, a lui Gabriel Liiceanu și Andrei Pleșu, a Uniunii Scriitorilor, a Academiei Române, a României literare și a altor valori și prestigii din spațiul culturii. Eu știu că literatura înseamnă competiție, că formele literare se devorează reciproc și că numai unele ies învingătoare, în timp ce altele mor sau sunt reciclate, dar înțeleg să aibă loc doar un război între moduri de a scrie și nu unul între oameni. [...] Polemicile cu ei sunt, practic, inutile, pentru că argumentele, oricât de convingătoare, nu îi impresionează. Ar trebui făcut cu totul altceva și anume ar trebui sancționați, prin opoziție unanimă, de opinia publică din lumea literară, sancționați nu pentru ideile lor (valoroase sau nevaloroase), ci pentru huliganism, pentru nerespectarea unor reguli elementare ale conviețuirii civilizate. Din nefericire, unii scriitori maturi îi curtează (din oportunism sau lașitate) pe acești tineri prost-crescuți, fără să prevadă că până la urmă vor avea de suferit și ei din cauza valului de obrăznicie în continuă creștere”. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi*, Marius Chivu publică *Cel mai viu dintre scriitori*, o prezentare a *Jurnalului* lui Sorin Stoica (Polirom, 2006): „La antipodul tipului de scriitor autist, introvertit, revoltat și rupt de lume, Sorin Stoica avea nevoie de comunicare, trebuia să împărtășească. Asaltat de întâmplările zilnice ale provinciei și de comportamentele oamenilor ei, izolarea și repaosul la care îl obligă boala erau cu atât mai greu de suportat. Găsea mari satisfacții intelectuale și sentimentale în nimicurile vieții și se simțea dator să le salveze povestindu-le. Prietenește, direct și cald, dintr-o postură aproape anonimă, fără fițe de artist, neascunzându-și propria uimire. O anume prolixitate a lui, reproșată de unii critici, venea, de fapt, din generozitate, nu din egocentrism. Scriitorul restituia lumea oamenilor, era un intermediar de o curiozitate extremă, dotat cu fin simț de observație și, mai ales, cu plăcere și talent al spunerii. [...] Sorin Stoica avea curajul patetismului, o ironie înțelegătoare și o anume voluptate a perplexității, deținea rarul bun simț al moderației, era generos și curios, îi plăcea să admire și să se mire, găsea în literatură o mare responsabilitate, iar miza scrisului său nu era nicidecum gloria. La 27 de ani, pot spune că Sorin Stoica avea înțelepciune, iar prin moartea lui cred că tânăra generație începe să aibă un destin”. ■ În *Literatură*, Claudiu Komartin publică *Poemele cu Tătuca. O poveste*

basarabeană pentru Ruslan. □ Tot aici, în *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie *Rămași fără sprijin*, articol omagial la dispariția lui Jean-François Revel. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Ferfană*. □ În *Literatură, Prin anticariate: Femina*, Simona Vasilache scrie despre volumul Adrianei Bittel, *Întâlnire la Paris*. □ Simona-Grazia Dima, în *Numărul de aur*, prezintă volumul lui Mircea A. Diaconu, *Atelierele poeziei* (Ed. Fundației Culturale Ideea Europeană, colecția „Istorie, teorie și critică literară”, 2005): „Demersul critic al lui Mircea A. Diaconu este similar unui suflu intuitiv, ce intră în poem/ în universul poematice precum într-o incintă locuită, spre a ieși la fel de ușor, fără a fi lezat larii locului, ori a fi rănit inima fragilă a instanței lirice, de veghe înăuntru. Prin «lejeritate» și transparența sa, săgeata investigativă posedă o certă înrudire cu obiectul/ ținta sa: ceva de ordinul poeziei, care-i permite să lovească fără a lăsa urme, aidoma înțeleptului străvechi, adică, în sens superior, fără să tulbure noimele poetice, să deranjeze rânduiala profundă a așezământului liric. Scriitura ocolește stilul de edict critic, fiind, mai degrabă, de natura suflului, aeriană deci, reunind orice instrument ce-și poate dovedi utilitatea, formulările sunt nerepetitive, potolit flamboaiante, barochizând la modul blând, serafic”. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul *Colecționarul*, o recenzie la a doua ediție a volumului lui Andrei Pleșu, *Obscenitatea publică* (Humanitas, 2005): „Lăsând altora modelul profetului național, neobosit în a penaliza rătăcirile de la drumul drept, Andrei Pleșu privește mult mai tolerant sminteala și deșucheala «marelui bordel al tranziției». Îl explorează și îl înfățișează cu o tandră complicitate, fără a lua în tragic tulburarea vremilor și a oamenilor. Constatând «inflația nevrotică a comentariului», eseistul care a îmbrăcat haina gazetarului încearcă să străpungă cortina mediatică, interfața sclipitoare dintre lumea reală și imaginea ei refăcută, pentru a ajunge la sensul primar al întâmplărilor. Atenția e distributivă, iar mișcarea obiectivului, circulară, panoramând o realitate ieșită din cămașa de forță a comunismului. Dacă lumea românească pare – și este – după 1989 scăpată dintr-un ospiciu-închisoare, atunci ea și-a găsit în Andrei Pleșu observatorul și comentatorul ideal [...]”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, cu titlul *Trecut prezent, prezent trecut*, Gh. Grigurcu prezintă volumul *Printre cărți și manuscrise* de Simona Cioculescu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). Acesta apreciază că „Simona Cioculescu ne-a prilejuit astfel o substanțială întâlnire cu un trecut prezent care e și un prezent trecut, în măsură a ne confrunța atât cu idealurile, cât și cu neajunsurile vieții marilor noștri înaintași, într-un curs neîntrerupt, ajungând până la noi, al lucrurilor, căruia de la o vreme nu putem a nu-i simți gustul solemn de fatalitate”. ■ În *Comentarii critice, Corespondență necunoscută*, Ion Simuț analizează volumul *Nicolae Iorga și Universitatea din Cluj. Corespondență (1919-1940)*. Ediție îngrijită de Petre Țurlea și Stelian Mândruț (Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, 2005). □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică partea a treia din *File de istorie*. ■ Rubrica *In*

memoriam găzduiește *Lamento pentru un prieten* de Barbu Cioculescu, articol omagial la dispariția lui Iordan Chimet. ■ În *Scriitori în arhiva CNSAS*, Ioana Diaconescu publică un amplu material intitulat *Dinu Pillat. „15 ani temniță grea pentru crima de trădare de patrie”: deținutul nr. 344/1961*. ■ În *Literatură* sunt reunite o serie de texte omagiale sub titlul *Adriana Bittel la aniversară*. Gabriel Dimisianu semnează *Fericită întâlnire*, Ioana Pârvulescu – *De ce o iubim*, Sorin Lavric – *O Hestia modernă*, Daniel Cristea-Enache – *Misteriosul cronicar*, Alex. Ștefănescu – *Blonda cu bibliografia făcută*, Marina Constantinescu – *Semne*, Mircea Iorgulescu – *Blândă rău!* □ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric scrie despre *Metafora matematică*, o recenzie a volumului lui Solomon Marcus, *Paradigme universale II. Pornind de la un zâmbet* (Ed. Paralela 45, 2006). □ În *Teatru*, Marina Constantinescu, cu titlul *În pădurea Arden*, prezintă pe larg Festivalul Shakespeare, organizat la Craiova. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș publică recenzii la volumele lui Dan Stanciu, *Parazitul azurului* (împreună cu Sasha Vlad, Ed. Locul Tare, 2006) și *Trusa instalatorului de umbre* (împreună cu Iulian Tănase, (Ed. Locul Tare, 2006). Despre aceasta din urmă se apreciază că „poartă în ea o schemă lingvistică mai rar experimentată în suprarealism, un instrumentar nou și – din câte se vede – foarte eficace. Cunoscutele *cadavres exquis* nu mai rezultă din plieri liniare, ci din adevărate origami. Broaște sau bărcuțe din hârtie, cocori sau avioane din pagini de caiet, poemele de aici își conțin regulile, frumusețea și – în același timp – fragilitatea”. □ În *Interviurile R.L.*, Theodor Tudoroiu discută *Cu Alina Diaconu despre Borges*. □ Margareta Șipoș și Tamara Tinu, în *Cronica traducerilor: Când ți se uită Zâtul în ceață...*, comentează pe marginea romanului Tatianeii Tolstaia, *Zâtul*, publicat la editura Curtea Veche, în traducerea Luanei Schidu. □ Tot în *Meridiane* este publicată o notă biografică despre scriitorul mexican Jorge Volpi. □ În *Zona gri* se discută despre „noua literatură chiliană” și despre reprezentantul acestui curent, Carlos Franz. □ În *Actualitatea: Poemul și scrisoarea*, Constanța Buzea oferă detalii despre Minerva Chira, publicând și o selecție din lirica acesteia. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, se anunță *O nouă revistă culturală: Verso*, apărută la Cluj. „Din echipa redacțională fac parte Ion Mureșan (redactor-șef), Alexandru Vlad, Ovidiu Pecican (redactori-șef adjuncți) și Alexandru Cistelean (secretar general de redacție)”. ■ Se anunță apariția, sub numele *Dilemateca*, a „primului număr al unei noi reviste din familia Dilemei”. Este remarcată ancheta ce pornește de la întrebarea *Ce v-ați autocenzura?*, realizată de Marius Chivu. ■ Notă de apreciere despre *Profilul* dedicat, în numărul 22 al revistei „Cultura”, lui Iordan Chimet.

● [„**Suplimentul de Cultură**”, nr. [22] 78] Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Luminița Marcu publică o recenzie a volumului lui Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei* (C.R., 2006): „Mihai Zamfir a continuat analizele sale deloc imponderale față de politic în articolele din «România literară», unde am citit unele dintre cele mai acute analize ale operelor și atitudinilor scriitorilor români din regimul comunist. Cred că, în cazul

său, stilul elegant, competența lingvistică ce acoperă un număr impresionant de limbi străine, umorul și atitudinea tonică, ca și expertiza sa (excentrică pentru un profesor de literatură română) în aria lusitană nu exclud (dar fac mai discretă) una dintre cele mai tranșante atitudini critice față de problema etic-estetică, în continuare actuală, în continuare incomodă. Dacă ar fi să-mi iau pe o insulă cărți de critică literară, cele ale lui Mihai Zamfir ar fi cu siguranță printre ele”. □ Note de prezentare ale romanelor *Scândurica* de Dan Miron, „prefață de Antonio Patraș” și *Garsonieră în centru* de Antoaneta Zaharia, „prefață de Bogdan-Alexandru Stănescu”, apărute la Polirom, în colecția „Ego. Proză”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXVI). ■ Notă de prezentare a volumului lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*, „postfață de Sorin Antohi” (Polirom, colecția „Ego-grafii”), despre care autorul mărturisește: „Ceea ce încerc să fac este un fel de arheologie a vieții de zi cu zi a Uniunii Sovietice, ca o metaforă a culturii și civilizației sovietice. Textul, scris în maniera unui «gen eretic», încearcă să sintetizeze teme, eroi, situații, amintiri, lucruri și cuvinte-cheie sub forma unor piese de puzzle. Deși fiecare piesă-text poate fi citită separat, întregul nu poate fi văzut decât montând piesă cu piesă. Acest ansamblu nu are pretenția de a construi o imagine exhaustivă, obiectivă și exactă a ceea ce a fost cultura sovietică. Este o arheologie subiectivă, personală care vrea să dea doar contururi, starea de spirit, modul de a gândi și de a vorbi al unei culturi, să creioneze mentalitatea culturală sovietică. Această arheologie nu propune o cheie de înțelegere, o judecată morală sau valorică, ci doar induce o familiarizare care ne poate ajuta pe toți să înțelegem mai bine ce a fost Uniunea Sovietică și ce înseamnă lipsa ei”. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre volumul lui Liviu Antonesei, *Literatura, ce poveste! Un diptic și câteva linkuri în rețeaua literaturii*: „Cartea expune o întreagă teorie a jocului, preluată de la *magister ludi* Ioan Petru Culianu și aplicată cu deosebire la domeniul literaturii. Totul este joc, biografia noastră personală, ca și scrierea de literatură. Nu mai puțin, ideea de a compune o carte din eseuri libere, cu arboroase note de subsol, cu tot felul de anexe și linkuri «pe hârtie» este cât se poate de ghidușă și nu putea să-i vină decât unui scriitor care se simte foarte liber manifestându-se în scris. *Literatura, ce poveste!* se citește pentru a intra în contact cu un autor spumos, cu idiosincraziile sale inteligent justificate, cu amintirile sale, inventate sau nu. Pentru că, dincolo de toate, Liviu Antonesei se joacă frumos”. □ Mihaela Michailov, în *Teatru la rotisor*, semnează o cronică dramatică a piesei *Krum* de Hanoch Levin, pusă în scenă la Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Timișoara.

3 iunie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [22] (821)] În *Cronica literară* Bogdan Crețu semnează *Poezie cu premeditare*, prezentare a volumului de versuri *Obiectele oranj* de Tudor Crețu, apărut la editura Vinea. □ În *Chemarea Beatricei* Paul Sandu comentează pe marginea volumului lui Horia-Roman Patapievici,

Ochii Beatricei (Humanitas, 2004). □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un text intitulat *Citate din Nietzsche*. □ Ciprian Voicilă scrie despre *Trei mărturii despre conștiință*, făcând o paralelă între *Viața ca o pradă* de Marin Preda, *Ușa interzisă* de Gabriel Liiceanu și *Pururi tânăr înfășurat în pixeli* de Mircea Cărtărescu. „Mircea Cărtărescu ne descrie experiența avută în satul Chirnogi ca pe o a doua naștere, petrecută brusc, printr-un salt total, ontologic, în urma căruia vechiul Mircea Cărtărescu rămâne mort și anonim așa cum moartă și anonimă rămâne omida în urma fluturului apărut din ea. Ca și în cazul celorlalte texte, conștientizarea faptului de a fi are loc din întâmplare. Într-o cheie jungiană, fragmentele extrase din cele trei cărți sunt mărturii ale procesului de individuație prin care devenim ființe individuale, unice. În urma înfrângerii minotaurului din noi pătrundem «la sosirea vremii» în centrul labirintului, unde ne așteaptă propriul sine.” □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează prima parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”, luând în discuție aici în special topurile literare americane. □ În *Cybercritica* Robert Lazu scrie partea a treia din *Cybercritica și Dispariția lui „Afară”*, comentariu pe marginea volumului de eseuri al lui Andrei Codrescu, *The Disappearance of the Outside. A Manifesto for Escape* (Ruminator Books, 2001).

7 iunie

● [„*Luceafărul*”, nr. 22 (746)] Caius Traian Dragomir semnează eseu *Cultură și falsitate*. □ În *Cronica literară* Valentin Tașcu scrie *Juxtaliștii*, prezentare a volumului de versuri *Să îndeplinim dorințele prostscrișilor* de Bogdan Geană. ■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Plăsmuiri virtuale*, publică o cronică la volumul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* (C.R., 2006), apreciind că „romanul pendulează între realitatea reflectată și realitatea metaforizată, jocul de umbre pe un paravan sau jocul de marionete sau jocul virtual aducând în fața cititorului o întregă colecție de euri în eugenie permanentă”. În ceea ce o privește pe autoare, „Florina Ilis este o bună povestitoare, scrie alert și cu aplomb, fără prea mari preocupări în privința «mizei» romanului și a expresivității artistice a textului; deocamdată, cărțile ei reușesc să se distanțeze de formula literaturii de consum care l-a făcut celebru pe Paolo Coelho și care constă în a scrie clar, precis, eficient, presărând ceva filosofic, psihologic și truisme optimiste în construcție, atât cât să nu se spună că scrii numai pentru *omul soft* sau pentru acei nefericiți *hikikomori*, «tineri alienați de către societatea modernă [...], dependenți de calculator și de civilizația Internetului»”. □ Ion Roșioru, în *Galaxia cărților*, semnează *Ana autozidindu-se în poem*, prezentare a volumului de versuri *Arzând pustiu-n pipa depărtării* de Ana Ardeleanu (Ed. Ex Ponto, Constanța, 2006). ■ Alexandru George, în *Opinii*, publică partea a doua a eseului *Apărătorii patriei*, continuând analiza „stilului nomenclaturist al comunismului” în cultură, precum și încercările de reevaluare critică de după 1989. □ Poezii de Viorel Sâmpetean. □ În *Stop cadru* Valeriu Cușner analizează, în *Tradiție răvășită*, romanul lui

Mircea Ioan Casimcea, *Cântecul Gibonului*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Captiv în labirint* de Florin Logreșteanu. ■ Mihai Cimpoi, în *Eseu*, îi dedică un portret literar lui George Bacovia, sub titlul *Omul de la marginile vieții*. □ Cu precizarea *Festivalul Tudor Arghezi, Premiul revistei „Luceafărul”* este publicată o selecție lirică de Alexandru Marchidan. □ În *Istorie literară* Leo Butnaru scrie eseu *Șlefuitorul de lentile*, o paralelă între conceptul de „poet” și cel de „rege”. □ În *Literatura lumii* este reprodus un fragment din nuvela *Concurs de frumusețe masculină la Stâncile Blestemate* de Ismail Kadare, „prezentare și traducere Marius Dobrescu”. □ Tot aici sunt publicate poeziile de Severino Bacchin, traducere de Dorel Istrate, precedate de o notiță bio-bibliografică. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, prezintă romanul *Vălul pictat* de Somerset Maugham, „traducere și note de Andrei Bantaș” (Polirom, 2005). □ Ion Crețu, în *Meditații contemporane*, își intitulează eseu *Scrisul se învață... dar nu se predă?* □ În *Poezii în capodopere alese și traduse* de Grete Tartler este publicată poezia *Funcționarii* de Kostas Karyotakis. □ Alina Boboc, în *Thalia*, dedică o cronică dramatică piesei lui Matei Vișniec, *Angajare de clovn*, pusă în scenă la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila. ■ Un protest al lui Horia Gârbea, cu titlul *Stopați pirateria!*, se referă la punerea în scenă, fără acordul său, a piesei *Cafeaua domnului ministru* de către Maia Morgenstern, Alexandru Georgescu și Maria Teslaru, în diverse turnee din țară. ■ Pavel Chihaiă semnează, *In memoriam*, textul *La plecarea lui Iordan Chimet*.

8 iunie

● **[„Dilema Veche”, nr. 23 (124)]** Șerban Foarță semnează poezia *Humorescă*. □ Andrei Codrescu publică eseu *Vara în America*. □ În „Trădarea”, între noi, *caragialienii*... Dan C. Mihăilescu îi scrie lui Radu Cosașu pe tema deschiderii programului TVR „Mari români”, iar Radu Cosașu îi răspunde. ■ În *Tema săptămânii*, Ovidiu Verdeș scrie despre *Romanele de „sub” cultură*, apreciind că „epitetul «controversat» revine obligatoriu în orice discuție despre romanele ultimei generații de scriitori, de parcă literatura ar trebui să fie sau a fost vreodată obiect de consens. Autorii sunt acuzați că recurg în exces la ingrediente precum violența, drogurile, sexualitatea, fie din teribilism adolescentin, fie dintr-un calcul pripit al succesului de piață. Asemenea procese de intenție nu duc, bineînțeles, nicăieri, deoarece ei pot invoca în replică fie libertatea de creație, fie propria experiență de viață, marcată de violența societății. [...] Noutatea cărților unor Sorin Stoica, Cezar Paul-Bădescu, Ioana Bradea, Adrian Schiop, Ionuț Chiva, Filip și Matei Florian – selecția este subiectivă – ține însă nu numai de literar, ci de anumite mutații culturale. [...] Nu vreau să fac o pledoarie «generaționistă», ci doar să vă conving că imaginea de sălbatici «subculturali» a acestor tineri, nedemni, chipurile, de Parnasul nostru contemporan, este ineptă și ridicolă. [...] «Autoficțiunea» înseamnă, printre altele, conștiința faptului că ficțiunea intervine în cea mai simplă relatare autobiografică, fără să se confunde prin aceasta cu

fabulația sau cu minciuna. Am convingerea că acest angajament autobiografic reprezintă un câștig în literatura noastră, în care există multe jurnale intime, nenumărate memorii, dar prea puține autobiografii. [...] Altfel spus, prozatorii «douămiști» nu povestesc spontan, «așa cum le vine», lipsiți de acele preocupări artistice rezervate îndeobște romancierilor consacrați. Ei scriu, probabil, tot atât de greu pe cât au scris Neculce, Creangă, Caragiale, Preda și alți (la vremea lor) «subculturali». Ceea ce înseamnă că «sub» cultura noastră literară de manual nu se află decât... tot cultură”. □ Tot aici, Cătălin Sturza semnează *Războiul fantasy-ului cu basmele lui Propp*, articol despre literatura SF și fantasy. □ Rodica Zane scrie pe tema basmului în *A fost odată ca niciodată... atunci... acum*. □ Cu titlul *Protagonistii basmului românesc* este reprodus un fragment din volumul *Mitologie românească* de Marcel Olinescu (Ed. Saeculum I.O., 2001). □ Cu titlul *Cartea de povești*, Adina Popescu înregistrează o convorbire cu Anca Eftime, director la Editura Corint Junior.

● [„**Observator cultural**”, nr. [23] 324 (41)] În *Informații*. La zi se anunță lansarea, la librăria Cărturești, a volumului *Covorul cu scorpioni* de Gelu Ionescu, ce „face mai mult decât să însuflețească o epocă și o galerie de personaje care au animat viața culturală a României, atât sub ochii cenzurii comuniste, cât și în exilul românesc, la faimoasa Europa Liberă, unde scriitorul a lucrat de la plecarea din țară până la mutarea postului la Praga”. ■ Cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani, revista reproduce câteva fragmente din interviul cu Mircea Cărtărescu, text apărut în revistă în martie 2006. □ Oana Cristea Grigorescu, în *Actualitate*, publică, cu titlul „*Scrisul te ține captiv*”, un dialog cu Dora Pavel. Discuția se țese în jurul romanului său recent apărut al editura Polirom, în colecția „Fiction Ltd”, *Captivul*. „*Captivul* este un roman al nebuniei și al victimei, de unde și titlul. În intenția narațiunii mele a stat tentativa disperată (și foarte riscantă) a unui regizor celebru de a-și salva fiica de la o boală mintală gravă, proiect care se va întoarce, însă, tragic, chiar împotriva lui. E un roman al nebuniei și misterele ei, un roman despre limita aceea, atât de fragilă, dintre normalitate și anormalitate. Dar e și un roman al tatonării identității umane. [...]”. Vorbind despre „gustul criticii”, autoarea afirmă: „Cred că gustul unei părți a criticii e încă tributari tipului de roman-polifonic-panoramic-masiv, romanului «măreț», cum îl visau cândva americanii. Romanele de succes ale momentului pot fi însă la fel de bine și cele mici, dense, puternice, percutante. Uită-te la premiile Goncourt, Femina sau la Booker Prize-urile ultimilor ani. Se parcurg rapid. Cititorul e grăbit, nu mai are răbdare. Oricât am face noi apel la liniștea și încetineala lecturii, ritmul lui «romantic» e altul. Lectorul vrea să ardă etape, să obțină totul mai ușor și mai repede”. Dar, în opinia sa, „moda experimentelor cu orice preț a cam trecut. Nu neg că artificiile tehnice sunt necesare, eu însămi recurg la ele uneori, dar nu trebuie să fie ostentative. Să nu uităm că nu doar publicul cititor, ci și criticii gustă, instinctiv, poate fără să recunoască, tot romanul fluent”. □ Liviu Franga revine la prezentarea volumului lui Eugen Cizek, *Istoria literaturii latine* (vol.

I-II, 2003, Grupul Editorial Corint, ed. a II-a, revăzută și adăugită; ed. I, 1994), în cea de-a doua parte a eseului *Cartea clasică. Istoria literaturii ca arheologie a literelor*. □ *Ion Barbu despre cum l-a cunoscut pe I.D. Sârbu* reproduce un text cu caracter memorialistic, cu ocazia prezentării a două proiecte la Bookfest: „cartea-album a lui Ion Barbu, intitulată *Frumosul din Petrila adormită*, ce va fi lansată în 15 iunie [...] și monografia *Un om din Est*, dedicată marelui scriitor de Daniel Cristea-Enache, ce se va lansa în 17 iunie”. ■ Cu mențiunea că „în a doua jumătate a lunii mai, a.c., a avut loc cea de-a patra reuniune a membrilor Centrului de cercetare a imaginarului – Phantasma, din noua serie de întâlniri inițiate de Corin Braga, la care sunt invitate să participe personalități culturale din afara grupului clujean de dezbateri”, este publicată o dare de seamă cu titlul *Alexandru Mușina la dezbaterile Phantasma*. Se dau detalii despre subiectul propus de Alexandru Mușina, *Literatura în contextul social actual*: „Sub acest titlu generic, vorbitorul a abordat tema evoluției poeziei românești, de la poezia pașoptistă la cea care se face în prezent, prin prisma istoriei obiectelor încorporate în universul său imaginar. Problemele ridicate de el au fost de ordin sociologic și de teoria receptării, evocând cercetările lui Eugen Lovinescu în domeniu. [...] Corin Braga a remarcat faptul că analiza lui Alexandru Mușina, abandonând criteriul generaționist, scoate în evidență lentoarea cu care s-au produs, în realitate, schimbările mari de paradigmă a imaginarului în literatura română. «Vârstele» acesteia sunt mult mai puțin numeroase decât s-ar putea crede după o înșiruire a -ismelor care au caracterizat-o de-a lungul timpului. Ruxandra Cesereanu și Ștefan Borbély au atras atenția asupra importanței poeticii îmbrățișate și/ sau enunțate de către un creator, care nuanțează foarte mult statutul obiectului imaginar, în timp ce Sanda Cordoș și Călin Teuțișan au avansat termeni pentru o posibilă clasificare a lor – în «obiecte decorative» vs «obiecte utilitare», respectiv «obiecte cosmice» vs «obiecte artefact». Controversat a rămas statutul obiectelor imaginare fantastice, din poezia onirică, de pildă, sau din cea metafizică”. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Literatură. Istorisirile unui scriitor de modă veche* semnează o recenzie la romanul *Istorisirile Signorei Sisi* de Constantin Țoiu (C.R., 2006): „O manierizare a scriiturii și o oarecare slăbire a structurii de rezistență a narațiunii sunt identificabile și în ultimul roman al lui Constantin Țoiu. Cu observația – esențială – că, spre deosebire de congenerii săi, autorul *Istorisirilor Signorei Sisi* scrie în continuare nu numai lizibil, dar și, pe mari porțiuni, captivant. În același timp, proza sa ante-decembristă (cu excepția romanului de debut din 1965, *Moartea în pădure*, compromis ideologic necesar în epocă) rezistă mai bine eroziunii timpului. [...] Mesajul umanist al cărții lui Constantin Țoiu este învelit sofisticat într-o poveste alambicată, cu mai multe paliere, fragmentată, polifonică. Pledoaria pentru diversitate tematizată în roman își află un corespondent chiar la nivel compozițional/scriptural în organizarea narațiunii pe mai multe voci și în mixarea mai multor tipuri de scriitură: realistă, realist-magică, ludică, introspectivă, autoreferențială. Toate aceste formule care, în mod obișnuit, fac parte din filme diferite se

«tolerează» exemplar în *Istoriisirile Signorei Sisi*. Și nu numai aici, pentru că prozatorul recurge la acest mixaj («postmodernist» ar zice unii) și în *Galeria cu viță sălbatică*, și în romanele ulterioare. [...] În *Istoriisirile Signorei Sisi* avem un excelent roman retro, estetizant, calofil, captivant”. □ În *Intersecții*, Michael Finkenthal publică un eseu intitulat *Pentru cine scriem?*: „Pentru cine scriem, deci? Noi, «reporterii», așa cum am mai spus-o, ne citim unul pe celălalt. De aceea, încercăm să găsim soluții la probleme pe care, uneori, alții nu și le mai pun; și ne certăm între noi pe teme precum cine finanțează Târgul de Carte Bookfest sau dacă trebuia sau nu să se stabilească o comisie care să clarifice președintelui țării cum de au fost posibile – excesele, spun unii, crimele, spun alții – din timpul comunismului și cine trebuia să stea în fruntea ei. Dar chiar și în lumea postmodernă, prostia, răutatea și urâtenia își fac simțită prezența. Chiar și când preocuparea noastră esențială devine aceea de a înțelege și a include excepțiile și *outsiderii* de toate formele, genurile și culorile, ne simțim trădați când cei cărora le-am întins o mână ne-au întors, mai târziu, când nu au mai avut nevoie de ajutorul nostru, spatele. Și apoi, oricât de relative ar fi lucrurile și oricât de nebun spectacolul numit «realitate», de un acoperiș avem, totuși, nevoie, așa cum avem nevoie și de o limbă în care să ne exprimăm bucuria, când ne bucurăm, și tristețea, când suntem triști. Poate că scrisul mai are un rost și poate că undeva, în peșterile lumii postmoderne, se mai ascund, totuși, câțiva cititori...”. ■ În *Critică literară*, Adina Dinițoiu semnează articolul *O poftă de literatură ca stil de viață*, prezentare a volumului lui Radu G. Țeposu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, „ediția a III-a, prefațată de Al. Cistelean (C.R., 2006): „Scrisă înainte de 1989 (după spusele autorului, ar fi trebuit să apară în 1985), ea a apărut abia în 1993 (din motive de cenzură, bineînțeles), la Editura Eminescu (București), iar ediția a doua în 2002, la Editura Dacia (Cluj-Napoca). În 1993, observa Al. Cistelean, era imposibil ca apariția ei să nu constituie un eveniment editorial, în calitatea sa de «abordare de pionierat», fiindcă exegeza «generației ‘80» era foarte săracă, în vreme ce astăzi, după 13 ani, cartea «revine pe un fond de saturație exegetică». Căci, remarca prefațatorul, «optzecismul a fost tema favorită a ultimilor ani, și el încă mai seduce virtuțile academice ale tinerilor critici și exegeți». [...] Revenind la istoria lui Radu G. Țeposu și la contextul ei de apariție, în 1993 și astăzi, aș spune că ea continuă să-și păstreze marea calitate de «pionierat» în exegeza optzecistă. Ea păstrează, dincolo de istoricizarea pe care o constatăm astăzi în cazul generației ‘80, un aer de noutate, de întâmpinare, de primă abordare a unor autori tineri, «miraculoși», despre care criticul scrie și cu care este contemporan. [...] Cu entuziasm naiv, dar generos, Radu G. Țeposu se lansează în circumscrierea trăsăturilor literaturii «mai noi»: «Idealul prozei mai noi pare a fi demontarea vieții în fragmente și detalii, iluminarea subterană, hiperrealistă a cotidianului». [...] Istoria lui Radu G. Țeposu rămâne una în spirit călinescian, tipologică, cu o parte introductivă, teoretică (*Semnele schimbării. Postmodernismul*), și alte trei consacrate poeziei, prozei,

respectiv criticii literare a deceniului nouă. Tipologiile descoperite continuă și ele demersul critic interbelic, în speță călinescian: *Cotidianul prozaic și bufon, Gnomici și esoterici. Manieriștii, Fantezismul abstract și ermetic* etc. De altfel, istoricul literar pune accentul foarte pronunțat pe continuitatea între generații, pe filiații și tradiție. «Radicalismul estetic», prozaismul, poezia cotidianului, cultivarea prozei scurte ș.a.m.d., toate aceste practici optzeciste continuă tendințe ale generațiilor precedente. Receptarea entuziastă pe care o afișează adesea Radu G. Țeposu își găsește pandant în această condescendență a privirii critice care ocultează polemica generaționistă în favoarea continuității literare. [...] Meritul de seamă – ca să fim drepti – este chiar entuziasmul jovial și foarte tonic cu care criticul scrie, în pofida titlului cărții, despre literatura tânără a unui «întunecat deceniu». ■ În *Internațional*, Alina Felea scrie despre *Toma Pavel la Collège de France*, oferind detalii despre activitatea acestuia, respectiv seria de șase prelegeri, tema propusă fiind aceea a „modalității în care literatura reflectează asupra nefericirii”. „Legătura cu cartea sa, *La pensée du roman*, este vizibilă, ideea-nucleu a lucrării fiind cea a dificultății pe care a întâmpinat-o dintotdeauna ființa umană în a «locui lumea și care se reflectă în moduri diferite, în funcție de epoci, în roman. Incursiunea prin epopee, tragedie, dramă și roman pe care a realizat-o pe parcursul prelegerilor l-a condus atât la considerații de ordin general, cât și la discutarea unor opere concrete care fac posibile aceste considerații. Conceptele (pe care a preferat să le numească «alegeri filozofice»), după ce au fost enunțate la început, au fost evitate totuși mai apoi pentru că «trebuie să dai prioritate operei și nu teoriilor». [...] În această poetică a regăsirii ingenuității, purității și proapețimii unei lecturi profund participative, ideile pe care le comunică Toma Pavel sunt concentratul unor reflecții de o mare profunzime și de o atenție extrem de scrupuloasă. Dezinvoltura, spontaneitatea, umorul pe care le pune în joc când își susține prelegerile, în ciuda seriozității temei, se îngemănează cu straturile adânci ale gândirii. Literatura nu e niciodată abordată cu superficialitate și observațiile făcute sunt totdeauna prilej de reflecție. Dovada perenă o constituie, nu în ultimul rând, cărțile sale. [...] Bine cunoscut la noi pentru celebrele *Lumi ficționale*, *Mirajul lingvistic*, *Arta îndepărtării* (și nu numai), Toma Pavel va cuceri, din nou, cu siguranță, publicul din România cu *La pensée du roman*, care urmează să fie tradusă și în limba română. În foarte frumosul volum *Le monde des littératures*, adevărat «atlas» al reflecției literare apărut în anul 2003 la Editura Universalis în condiții grafice excepționale și reunind articolele unora dintre cei mai renumiți critici francezi, primul capitol, *Les formes littéraires*, conține în scurta introducere ce vrea să scoată în evidență consubstanțiala instabilitate generică a literaturii și următoarele fraze: «în 1962, Umberto Eco publica *Opera deschisă*. În 2003, Toma Pavel a dat *La Pensée du roman*. Încă din titlu, aceste eseuri, oricât de diferite ar fi, pun în lumină ambiguitatea fundamentală instalată în opera literară: o operă a cărei interpretare nu e niciodată fixată; o formă care, fără a enunța un discurs normativ, nu e mai puțin mesagera unei

reprezentări a lumii». Cartea lui Toma Pavel aici evocată se impune de la sine ca un reper al unei noi viziuni asupra istoriei romanului (chiar dacă opera literară e atât de greu de prins într-o formulă) ca și asupra istoriei literare ca disciplină”.

□ Iulia Dondorici scrie despre *Complexitatea și importanța autobiografiei în lumea contemporană*, o analiză a volumului lui Owen Evans, *Mapping the Contours of Oppression. Subjectivity, Truth and Fiction in Recent German Autobiographical Treatments of Totalitarianism*, (Ed. Rodopi, Seria „Amsterdamer Publikationen zur Sprache und Literatur”, Amsterdam, 2006).

□ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru. Tăieturi în carne vie* semnează o cronică dramatică a piesei lui Bertolt Brecht, *Opera de trei parale*, pusă în scenă la Teatrul German de Stat din Timișoara.

□ În *Fantasy & Science Fiction* Michael Hăulică publică o *Avanpremieră Bookfest 2006*, referindu-se exclusiv la zona SF.

□ Suplimentul este intitulat *Bookfest 2006. Scriitori spanioli la București*. Este vorba despre Jesús Pardo, Luis García Jambrina și Manuel de Prada, invitați la Salonul de Carte Bookfest de către Institutul Cervantes în colaborare cu Ministerul Culturii din Spania.

□ Lavinia Similariu semnează, în *Furtuna – un roman de dragoste, un roman polițist*, o recenzie a romanului lui Juan Manuel de Prada publicat, în traducerea autoarei articolului, la editura Rao, în 2006.

□ Cu titlul *Viața invizibilă* revista reproduce un fragment din romanul omonim al lui Juan Manuel de Prada, publicat la Editura Espasa Calpe, Colecția „Espasa Narrativa”, Madrid, 2003.

□ Luis García Jambrina semnează *Literatura și orașul*, fragment însoțit de o prezentare bio-bibliografică.

□ Cu titlul *Cărți poștale de la N.Y.* este publicat un fragment din volumul lui Luis García Jambrina, *Vise paralele*, „traducere de Ileana Scipione (Ed. Rao, 2006).

□ Jesús Pardo semnează *Acum trebuie să mori*, traducere de Tudora Șandru-Mehedinți, fragment însoțit de o prezentare bio-bibliografică a autorului.

9 iunie

- [„Revista 22”, nr. [23] (848)] Valentin Dumitrescu scrie despre Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, eveniment aflat la cea de-a XIII-a ediție.

- [„România literară”, nr. 23] În *Critică literară, Lecturi la zi: Exotism postmodern*, Tudorel Urian prezintă romanul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de la răsărit* (C.R., 2006), considerându-l „un roman al fragilității relațiilor umane, dar și al impasului comunicării. Limbajul poate trasa destine și, uneori, un singur cuvânt în plus sau în minus poate duce la luarea unor decizii menite să schimbe irevocabil sensul unei vieți. Personalitatea umană este o construcție foarte fragilă (la clădirea căreia au contribuit absolut toate experiențele fericite sau traumatizante, cărțile citite, relațiile cu părinții, colegii de școală, profesorii, întâmplările erotice, moartea celor dragi), ușor de destabilizat la cea mai mică adiere de vânt. Nici un om nu seamănă cu celălalt pentru că aliajul din care este construit diferă. De aceea comunicarea dintre oameni scârțâie, dincolo de cuvinte rămân întotdeauna zone de umbră, iar nefericirea este înscrisă în gena umană.

[...] Calitățile scrisului Florinei Ilis au fost amplu comentate în ultima vreme. Temeinicia construcției, limpezimea frazei, indiferența la cântecele de sirenă ale modei literare, finețea observației, tonul calm, superior, și calitatea ideilor aduse în discuție fac diferența și explică succesul pe care prozatoarea Florina Ilis îl are în România și, mai nou în afara țării. Combinația de cerebralitate și sensibilitate artistică proprie scrisului acestei autoare caracterizează și romanul *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*. Chiar dacă miza acestui roman este mai mică decât cea a mult premiatului *Cruciada copiilor*, publicul tot mai larg al Florinei Ilis nu va fi dezamăgit în urma acestei noi întâlniri cu proza scriitoarei preferate”. □ Alex. Ștefănescu, în *Critică literară*, scrie despre *Cărți proaste*, fiind comentate aici volumul lui Viorel Savin, *Evanghelia eretică* (Ed. Casa Scriitorilor din Bacău, 2005), *Migrene* de Ara Alexandru Șișmanian (C.R., 2005), volumul de versuri *După douăzeci de ani* de Sorin Mitu (Ed. Argonaut, 2005), *Romanul îndrăgostirii de mama* de Adrian Georgescu (Ed. Mento Macro, 2005), romanul lui Marius Olaru, *Iarna tropicală* (Ed. Limes, 2005) sau romanul *Taina unei vieți* de Stela Brie (Ed. Altes, 2006). □ În *Literatură*, Mariana Filimon semnează poeziile *Scindări nocturne*, *Identitate*, *Matrice*, *Pragul de noapte*, *Dor de nimeni*, *Fulgere* ș.a. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. De ce Rimbaud* este publicat un text al lui Lucian Raicu, din aprilie 1998. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumar semnează eseu *Dincolo de „marfă” și „nașpa”*. ■ În *Critică literară*, *Lecturi la zi: Un deserviciu*, Marius Chivu scrie despre volumul dedicat *Colocviului Tinerilor Scriitori*, „București, 5-6 mai 2006, „volum colectiv” (Ed. Brumar, 2006): „Organizatorii au editat și un volum colectiv în care o parte dintre participanți au trimis texte pornind de la tema colocviului, «Conștiința de sine a noii literaturi». Nu știu cine a ales această temă, știu însă că e atât de generală și de ambiguă încât volumul nu avea cum ieși altfel. [...] Volumul face un deserviciu tânărului scriitor. Texte îngălate, cu idei puține, repetabile și plictisitoare, pline de biografisme, egocentrisme și teribilisme, fără spirit critic, abundând ori în truisme ori în afirmații absurde și după ureche, totul scris în limbaj de lemn, prețios-colocvial sau profetic. Două concluzii poți trage de aici: tânărul scriitor român ori nu are prea multe de spus (ceea ce e grav) ori nu știe cum s-o facă (ceea ce e și mai grav). Cum spuneam, puține texte detașate, sincere și cu idei notabile”. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul *Răsfățuri critice*, o recenzie a volumului *Pasiențe* de Nicoleta Sălcudeanu (Ed. Fundației Culturale Ideea Europeană, 2005), apreciind că „din fericire pentru Nicoleta Sălcudeanu, nivelul debutului se vede în mod clar depășit prin a doua sa carte de cronici, *Pasiențe*, care continuă firul criticii actualității, după bucla reprezentată de editarea tezei de doctorat. După șase ani, figura de hârtie a cronicarului și-a pierdut ori și-a corectat, în bună măsură, liniile stridente, ticurile stilistice, manierismele insuportabile, limpezindu-și conturul și devenind (cum spune chiar autoarea, despre alți critici) un mai «bun conducător de operă». Există încă destule fragmente deficitare de prea multă, căznică, expresivitate, marcând

paginile scrise până la pragul lui 2003. (Cronicile nu sunt datate, dar le putem aproxima apariția urmărind anii în care au fost publicate cărțile comentate.) [...] Critic și cronicar de autentică vocație, probată prin aceste *Pasiențe*, autoarea ar trebui să-și mai tempereze răsfăturile de domniță întinsă leneșă pe canapea și citind literatura română ca pe o colecție de enigme”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Jurnalul unui incompatibil*, o analiză a *Jurnalului de tranziție (1994-1996)* de Constantin Mateescu (Ed. Almarom, 2005). „Constantin Mateescu aparține clasei de scriitori incompatibili atât cu regimul comunist cât și cu cel postdecembrist, spre tăioasă deosebire de «abilii» care le-au slujit pe ambele ori de opozanții de dată recentă, *exempli gratia* un foarte reputat moralist și gazetar, «excelent», însă dezavantajat de faptul că «elocvenței sale, argumentației și substanței discursului politic i se opune imaginea de «colaboraționist» căreia contemporanii nu i-o pot trece lesne cu vederea». Un astfel de autor nu poate fi agreat (și simte clar o atare atitudine) de către cei ce s-au aliniat în diverse grade la «doctrina și tematica» trecutului regim ce și-a supraviețuit. În spatele amăgitoarelor fraze elogioase, d-sa percepe «nu atât năduful sau suspiciunea ci mai degrabă reproșul surd împins până la animozitate, de parcă aș fi comis o necuviință că am preferat onestitatea și marginalizarea în loc să lupt pe baricadele demenței colective»”. ■ În *Comentarii critice, Un savant de secol XIX*, Ion Simuț analizează volumul lui Timotei Cipariu, *Scientia Litterarum*, „ediție, prefață, micromonografii, comentarii, note enciclopedice, glosar, indici, bibliografie de Stela Toma, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie și Teorie Literară «G. Călinescu», 2004”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică o serie de notițe reunite sub titlul *Pe moment*. □ În *Literatură*, Sorin Lavric semnează *Paul Miron la 80 de ani*, articol bio-bibliografic unde este discutat și jurnalul acestuia, intitulat *Drumul străinătății* (C.R., 2006). □ În *Memorialistică* este publicat un fragment din volumul lui Nicolae Balotă, *Abisul luminat*, cu titlul *Cu Blaga sub cerul înstelat*. □ În *Literatură*, cu titlul *Petreceri la bloc*, este publicat un fragment din volumul *Ghidul nesimțitului* de Radu Paraschivescu, în curs de apariție la Humanitas. ■ În *Critică literară: Adevăruri incomode*, Cosmin Ciotloș prezintă volumul lui Gabriel Liiceanu, *Despre minciună* (Humanitas, 2006). □ Este publicat un calendar literar ce acoperă perioada 22 mai – 3 iunie. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei*, publicând eseu *Fețele zeiței*. □ În *Meridiane*, Esei Lidia Vianu scrie *Transromanul*, articol de sinteză ce se concentrează pe Virginia Woolf, James Joyce și Kazuo Ishiguro. □ În *Bref* este publicată o notă intitulată *Romane cu lesbiene*, o prezentare bio-bibliografică dedicată scriitoarei galeze Sarah Waters. □ În *Meridiane* se publică o *Corespondență din Stockholm*, semnată de Gabriela Melinescu, cu titlul *Bucuria începutului*. □ Kathrin Lauer comentează, în *Premiul Georg-Büchner 2006*, activitatea literară a lui Oskar Pastior, recent premiat. □ În *Meridiane: Nuvele englezești* este inserată o notă biografică despre A.G. Byatt. □ Prezentare a autoarei britanice de romane polițiste Ruth Rendell. □ Constanța

Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, cu titlul *Inteligența inimii*, se fac trimiteri la poetul și publicistul timișorean Marcel Tolcea. □ Este apreciat numărul 5 al revistei „Cuvântul”, tema acestuia fiind *Feminitate, feminism, misogynism*. □ Se semnaleză interviul lui Ioan T. Morar, publicat în numărul 79 al „Suplimentului de cultură”, pe tema „cum să fii prozator înainte și după romanul de debut”. □ Se atrage atenția asupra articolului publicat de Ion Papuc, în numărul din ianuarie 2006 al revistei „Convorbiri literare”, în care abordează subiectul sensibil al morții lui Dragoș Protopopescu.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [23] 79] Constantin Vică semnează o prezentare a lansării de carte a volumului lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*, eveniment ce a avut loc în Club A, pe 26 mai. □ Casiana Ioniță, în *Cui i-e frică de un top literar?*, discută topul New York Times, ce include cele mai bune opere de ficțiune din ultimii 25 de ani. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Doris Mironescu, în *Octavian Soviany: poezia care seduce*, publică o prezentare a volumului acestuia, *Dilecta* (C.R., 2006): „Nu o «poveste de dragoste» (slavă Domnului!) spune Soviany în cartea sa. Mica istorie erotică ce se poate ghici în spatele poemelor este în mod constant sabotată prin imaginarea de noi și noi contexte amoroase, cuprinzând toate pozițiile clasice – precum și câteva mai noi – din arsenalul iubirii: chemarea îmbietoare și jalea postcoitală, înfrigurarea amantului și extazul amantei, dezamăgirea celui *malaimé* și triumful lui Casanova. Poetul pozează avantajos în decoruri caracteristice, în Franța lui „Louis seize” sau în Orientul celor *O mie de nopți*, în chip de amant livresc, care suspină ritmic și muzical. (...) Oricum, prin caracterul adresativ al multora dintre aceste poeme de dragoste, ele se pretează foarte bine recitării, mai ales în cazul textelor de un patetism euforic, deloc rare în volum”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XXVII*). ■ Notă de prezentare a romanului *Arhiva trădării și a mâniei: Vasiliu, foi volante* (Polirom) de Ion Vianu: „Al doilea roman din ciclul *Arhiva trădării și a mâniei* (primul, *Caietele lui Ozias*, a apărut în 2004, la Editura Polirom) reia narațiunea lui Dan Naidin, canalizând-o însă spre alt personaj: Vladimir Vasiliu, director al spitalului psihiatric Răstoaca Melcilor. Autorul continuă procedeul folosit în primul roman al ciclului și, urmărind viața protagonistului, creează de fapt o frescă a societății comuniste românești. Pe sub măști, dincolo de numele schimbate, recunoaștem astfel personaje istorice, iar întâmplările, la limita dintre dezvăluire și ficțiune, ne țin trează atenția și prin faptul că se petrec într-un cadru pe care îl recunoaștem ușor în propria memorie”. ■ Notă de prezentare a romanului *Se înnoptează. Se lasă ceață* de Mihai Zamfir (Polirom). „Mihai Zamfir adoptă tehnica epistolară pentru a «povesti» o iubire ieșită din comun, pe cât de atrăgătoare, pe atât de surprinzătoare. Toată narațiunea se desfășoară în corespondența dintre cei doi protagoniști, Petru Cosmovici și Isabel Nogueira, care s-au cunoscut pe vremea facultății, iar după ani, au reluat legătura, exclusiv prin corespondență. Gradat, autorul ne introduce în această

atmosferă, ne face părtași la dezvoltarea unei relații pe care n-o putem bănuși de altceva decât de puritate, ne transformă, cu alte cuvinte, în poștașii curioși ai acestui schimb epistolar, pe o rută care se rupe de banalitate și ne ține permanent trează dorința de a afla cât mai multe despre iubirea lor”. ■ Cu titlul „*Eram, până la «Lindenfeld», un prozator fără cărți*”, Emilia Chiscop realizează un interviu cu Ioan T. Morar. Interviul începe cu o discuție despre debutul său, petrecut în 1984, cu volumul *Vară indiană*, pentru a trece mai apoi la opinia autorului despre generația tinerilor prozatori din România, subiect despre care afirmă: „În proza tinerilor de acum este multă autobiografie. Există o tentație greu reprimată, se vede, să povestești experiențele tale de viață din cămin, primii fiori erotici, primele întâmplări mai deocheate, primele beții sau cele mai reușite degustări de «iarbă». Construcția romanescă e lăsată pe mai târziu, probabil. Constat la tinerii prozatori o anumită uniformă stilistică, dorința de a fi *cool*, de a șoca. Și asta este explicabil prin vârstă și corijabil prin intensificarea lecturilor. Filip Florian e un nume care se detașează din pluton. Dar, de altfel, el nu e chiar de douăzeci de ani, iar asta se simte în maturitatea scrisului. Am admirat lipsa de inhibiții a unora, dar această lipsă de inhibiții m-a împiedicat să văd și alte calități. T.O. Bobe mi se pare un autor ieșit din seria erotizanților. Lucian Dan Teodorovici și Dan Lungu sunt, de asemenea, autori individualizați deja, autori cu vocile lor. La ceilalți, din generația Polirom, ca să zic așa, aștept a doua carte”. Un răspuns amplu este menit să explice momentul descoperirii „vocației sale de prozator”: „Riscând să atrag ironiile unor marginali (s-a mai întâmplat asta!) vă spun, cu mâna pe inimă, că m-am simțit scriitor dintotdeauna. De la prima carte citită. [...] Eram, până la *Lindenfeld*, un prozator fără cărți. Poet cu cărți, dar prozator fără nimic scris. Sau, altfel spus, eram un scriitor care scrisese doar poezie și teatru. [...] Scriitorul absolut este acela care nu mai trebuie să suporte și umilința scrisului! Scriitor nedublat de un autor! Din nefericire, când lași îndoielile să lucreze, ei, bine, atunci trebuie să demonstrezi cu câte o carte că ești scriitor”. Pe finalul interviului, se dau detalii despre subiectul romanului *Lindenfeld*, se vorbește despre o posibilă „carieră europeană” a acestuia („Când am scris cartea nu m-am gândit la criticul român, să-i fiu pe plac. Nu am plasat «chei» de lectură care să măgulească inteligența și rafinamentul unora. Asta nu înseamnă că m-am străduit să scriu inexpressiv. M-am gândit la un cititor european educat, care să poată înțelege ce scriu. Și m-am purtat ca atare, nu am făcut aluzii pe care să le înțeleagă numai românii, nu am vrut să dau frâu liber «specificului» național. Am avut, în acest sens, standarde de scriitură pe care le-am respectat, în general. Apoi am mai mizat pe cariera europeană pentru că o serie din întâmplările cărții privesc minoritatea germană din Banat, suferințele ei de după război, deportarea în Siberia, depopularea satelor de tip Lindenfeld. Nu s-a scris prea mult despre acest episod tragic din viața șvabilor bănățeni. Cartea are deci, pentru spațiul german, un caracter de recuperare, de luminare a unei istorii mai puțin cunoscute. Iată o premisă pentru un destin european al cărții. Pentru că dacă ai succes în

Germania, șansa de a fi citit în Europa e mai mare. Am primit o solicitare pentru dreptul de autor în Portugalia, de pildă. O traducătoare de acolo a citit cartea, i-a plăcut și s-a oferit să propună unei edituri acest roman.”) De asemenea, se discută despre cariera sa de la „Divertis”. Tot aici se dau și detalii despre câștigarea, de către Ioan T. Morar, a Premiului Național de Proză „Ziarul de Iași”. □ Cu titlul *Festivalul Internațional de la Sibiu ne descoperă „teatrul-șantier”* Oana Stoica semnează o corespondență de la eveniment. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei publică un portret literar Vladimir Sorokin.

10 iunie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [23] (822)] În *Cronica literară* Teodor Vârgolici semnează *Comentarii eminesciene*, prezentare a volumului lui Constantin Cubleșan, *Eminescu în privirile criticii* (Ed. Grinta, 2005). □ Adrian Papahagi publică cea de-a treia parte din *Generația katehontică. Noi precizări*. Acesta susține: „Distingând între generația noastră și cea precedentă, e departe de mine gândul să neg sau să disprețuiesc geniul și truda celor bătrâni. Asta ar însemna în primul rând să terfelesc icoana tatălui meu, unul dintre oamenii cei mai cinstiți și mai frumoși ai generației sale. Firește că oameni ca Pleșu, Blandiana, Sorin Dumitrescu și mulți alții sunt mai apropiați spiritual de noi decât de colegii lor de generație biologică și de destin istoric. Dar grosul generației acestora constă în lumpen-intelectualitatea ceaușistă, plină de liber cugetători, de canalii securiste, de prăfoși, de pseudo-academicieni profesori-universitari-doctori fățoși, plați, lași, conformiști, iar de curând ștanțați cu noile ISO: bun pentru integrarea în post-Europa”. ■ Un amplu spațiu în acest număr este dedicat Salonului Cărții București – Bookfest (13.06-18.06.2006). O serie de reprezentări ai unor edituri importante răspund la întrebările anchetei realizate de Marius Vasileanu: „1. În ce măsură prezența bestseller-urilor a contribuit la succesul editurii dumneavoastră? Puteți menționa câteva astfel de titluri? 2. Existența unui site al editurii vă avantajează în vânzarea producției de carte? 3. Sunteți dispuși să participați la un sistem național informatizat pentru promovarea și distribuirea de carte? 4. Cum apreciați programul de lecturi publice inițiat de Uniunea Scriitorilor? Aveți în vedere o formulă similară de promovare a producției dumneavoastră de carte?”. Răspund la întrebări Mihai Penescu, președintele editurii All, Lucian Pricop, director editorial Paralela 45 („Programul de lecturi publice a reprezentat o inițiativă de laudat a Uniunii Scriitorilor, fiind extrem de necesară, dar care are câteva incoerențe în ceea ce privește aplicarea lui. Complementar cu proiectul Uniunii Scriitorilor am inițiat, împreună cu o revistă pentru liceeni, care face parte din trustul Șapte Seri, un proiect ce propune o serie de întâlniri în marile licee bucureștene. La aceste întâlniri vor participa autorii români publicați de Paralela 45.”), Gh. Arsene, Curtea Veche Publishing, Manuela Paraschivescu, coordonatorul departamentului de marketing Humanitas („Programul inițiat de Uniunea Scriitorilor revitalizează, de fapt, o instituție abandonată pe nedrept. Această formă de apropiere a publicului

de cărți și de autorii ei a mai existat la noi. În alte țări, lecturile publice (plătite, așa cum e normal) n-au fost curmate, iar succesul lor a fost notoriu. Cititorii își doresc să-i vadă pe autori, să le audă vocea, să discute cu ei după sesiunea de lectură propriu-zisă. E de salutat reînnoșarea acestei tradiții, iar primii ei pași s-au bucurat de ecouri apreciative. Indiferent dacă întâlnirea cu scriitorul care își citește din operă se petrece la un liceu, pe o terasă sau într-o sală de teatru, beneficiile ei nu pot fi contestate. Și Humanitas a organizat astfel de evenimente în unele dintre librăriile sale din țară, prezentând succese ale autorilor români, în măsura în care sondajele pe care le-am făcut ne-au dovedit că există un interes real pentru astfel de întâmplări. [...] Aduug aici existența *audiobook*-urilor, care oferă publicului prilejul de a auzi vocile unor scriitori români (Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Horia-Roman Patapievici etc) altfel decât în zumzetul spațiului public.”), Oana Boca, șef departament promovare și relații cu presa Polirom și Cartea Românească („Există la Polirom titluri care se vând în tiraje foarte bune: *De veghe în lanul de seară* al lui Salinger, de exemplu, *Conjurația imbecililor* de John Kennedy Toole, romanele lui Elfriede Jelinek, cele ale lui Helen Fielding, sau cărți semnate de autori români: Robert Turcescu, Vladimir Tismăneanu, de pildă. Succesul editurii – economic și de imagine – nu vine însă din direcția aceasta, a *bestseller*-urilor, pentru că Polirom este o editură care nu lucrează numai cu *hit*-uri. Vorbim aici despre un program editorial complex și coerent, care nu ocolește numai-decât cărțile cu public restrâns, specializat (avem 55 de serii și colecții). Însă nu suntem singura editură cu o astfel de politică.”), Ilieș Câmpeanu, redactor-șef editura RAO. □ Tot aici, Marius Vasileanu publică, cu titlul „*Ambiția era este să oferim scriitorilor români de vârf o colecție așa cum merită*”, un scurt interviu cu Daniel Cristea-Enache, în calitate de director de imagine al Grupului Editorial Corint. Acesta afirmă că „fără a exclude ideea de a publica titluri inedite, am mers până acum pe varianta reeditării, în condiții grafice cu totul deosebite și în ediții definitive, a unor romane, cărți de proză scurtă, jurnale și eseuri care rezistă cu brio schimbării de regim și de canon. Sunt aici, practic, chiar autorii de la vârful canonului nostru literar, selectați în funcție de valoarea lor și nu de apartenența la o generație sau la o grupare literară. Nu mă interesează vârsta autorului, ci tinerețea miraculoasă (atunci când ea există) a operei sale majore. De la șazeciști la nouăzeciști și de la proza inclasabilă a unui Tudor Arghezi la romanul postmodernist *avant la lettre* al lui Costache Olăreanu, cred că prin această colecție se conturează un tablou axiologic, tematic și problematic de largă respirație al literaturii române moderne și contemporane. [...] Colecția va fi, bineînțeles, augmentată prin noi titluri de referință, semnate de autori din toate generațiile de creație. Ambiția mea este să oferim scriitorilor români de vârf o colecție așa cum merită: volume pe care să-ți faci plăcere să le citești, să le așezi în bibliotecă și să le iei de acolo ori de câte ori vrei să parcurgi o pagină de mare literatură. Avem în portofoliu mai multe surprize: din perioada interbelică, doi autori cu un rol major în modernizarea literaturii noastre; apoi,

Ion D. Sârbu cu strălucitorul său roman de sertar *Adio, Europa!*; în fine, vom deschide colecția și către cărțile de poezie. Vom edita două antologii din lirica unor poeți cu majusculă, unul dintre ei fiind Ioan Es. Pop, antologat și prefațat de către Dan C. Mihăilescu. Dacă eforturile noastre vor fi sprijinite și de alte instituții, dintre acelea care își declară interesul și afecțiunea pentru scriitorul român, voi fi primul care să aplaud”. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează cea de-a doua parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”, luând în discuție aici în special romanul lui Toni Morrison, *Song of Solomon*.

14 iunie

● [„*Lucefărul*”, nr. 23 (747)] Bogdan Ghiu, în *Vizor*, scrie *La Gallimard, birjar! (Târg, bâlci sau salon?)*, un comentariu pe marginea târgului de carte Bookfest din București. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla semnează o cronică a volumului *De la arhetip la anarhetip* de Corin Braga (Polirom, 2006), lucrare ce „deschide un larg orizont în această încercare de a clarifica un domeniu deja consacrat dincolo de spațiul autohton și, în același timp, fundamentează o perspectivă hermeneutică prin care să poată fi analizate produsele culturale ale post-modernității”. □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Poveștile Omului Negru*, recenzează romanul *Castelanii* de Titu Dinuț (Ed. MJM Craiova, 2006). □ Valentin Tașcu, în *Galaxia cărților*, semnează *Suveranitatea în iubire*, prezentare a liricii Mădălinei Maroga. ■ Alexandru George, în *Opinii*, scrie partea a treia a eseului *Apărătorii patriei*, pe tema revizuirilor literare. □ Selecție lirică Mircea Florin Șandru. □ În *Memorii* Gheorghe Grigurcu scrie *O dorință nebună*. □ În *Eseu* Adrian Dinu Rachieru publică textul pe teme de estetică intitulat *Globalizare și imagologie*. □ Versuri de Alexandru Sfârlea. □ În *Istorie literară* Leo Butnaru semnează partea a doua a eseului *Șlefuitorul de lentile*. □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Gogoși* de Vasilii Șukșin, traducere de Corneliu Irod. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, prezintă romanul *Te voi revedea* de Marc Levy (ed. Trei, 2006). □ Ion Crețu, în *Meditații contemporane*, scrie despre *Mărirea și decăderea romanului occidental*, articol ce se încheie cu următoarea remarcă: „Dacă este să ne oprim fie și pentru o clipă asupra scenei literare românești contemporane, romancierul autohton se găsește, deloc surprinzător, în faza în care se afla confratele lui britanic în anii ‘60: el este slab plătit și muncit; cursurile de *creative writing* sunt privite cu scepticism, dacă nu chiar ridiculizate, festivaluri ale romanului nu există, cluburi ale cărții nici atât. Cât despre Premiul USR, el, ca recompensă bănească, este descurajant de inexistent. Poate vor veni și vremuri mai bune, vor spune unii, dar, dacă judecăm după semne, ele nu se prea întrevăd la orizont”. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Cântec din „Paracelsus”* de Robert Browning. □ Alina Boboc, în *Thalia*, dedică o cronică dramatică piesei lui Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*, pusă în scenă la Teatrul „George Căprian” din Buzău. □ În *Aventuri spirituale* revine Adrian Costache, cu un nou episod *Din amintirile unui fost scriitor*, intitulat *Tipologii scriitoricești*.

15 iunie

• [„Dilema Veche”, nr. 24 (125)] Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Tranziția și avaturile luxului*. □ În *Editoriale și opinii*, Mircea Vasilescu semnează eseu *Bookfest. Am intrat în UE*. □ Șerban Foartă scrie *Le(s) grand(s) paris (variantă)*. □ Andrei Codrescu publică eseu *Scrisoare deschisă către oamenii mari*. □ Ioan Lăcustă comentează pe scurt romanul *Moartea pinguinului* de Andrei Kurkov, „traducere de Mircea Aurel Buiciuc (Ed. Curtea Veche, 2006). □ Radu Macrinici, în *La zi în cultură*, semnează „A” de la *avangardă, actualitate, atelier*, prezentare a celei de-a XIV-a ediții a Festivalului Internațional de Teatru „Atelier”, „manifestare teatrală neconvențională cu caracter exploratoriu”, eveniment organizat de Teatrul Municipal Baia Mare și Fundația „Liga pentru teatru”, la Baia Mare, în perioada 11-18 iunie. □ Radu Cosașu semnează un al doilea text intitulat *Către fiul inexistent*.

• [„Observator cultural”, nr. [24] 325 (40)] În *Informații*. *La zi se anunță organizarea, în Club A, a unei seri „de teatru și poezie, care a inclus lansarea numărului doi al revistei de poezie «Versus/ Versum»*. Ultimele două întâlniri din seria «Poeticilor cotidianului» sunt dedicate scriitorilor care au încercat cu succes alte zone ale artei. Prima invitată este Vera Ion, cunoscută mai degrabă ca dramaturg, după succesul piesei sale *Vitamine*, în regia Anei Mărgineanu. Cealaltă invitată va fi Cecilia Ștefănescu, autoarea cărții, respectiv a scenariului filmului *Legături bolnăvicioase*. □ Se dau detalii despre conferința dedicată lui *Proust și Vermeer. Apologia impreciziei*, la Cluj-Napoca, eveniment organizat de Muzeul de Artă Cluj Napoca. Conferința a fost susținută de Lorenzo Renzi de la Universitatea din Padova. □ Se anunță lansarea, la Librăria Cărturești, a volumului *Artistul și Moartea* de Emil Ivănescu, apărut la Editura Institutului Cultural Român. „Volumul a fost prezentat de Matei Călinescu, critic și teoretician literar, profesor la Universitatea Bloomington, Indiana, Alexandru George, critic literar și publicist, Raluca Dună, editor, și Ioan Stanomir, directorul Editurii ICR.” □ Se anunță organizarea unei manifestări dedicate lui Panait Istrati, organizat de Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”. □ Cu ocazia împlinirii a zece ani de la relansarea revistei „Secolul XXI”, se notează: „Cu o ținută grafică impecabilă, datorată în cea mai mare parte doamnei Geta Brătescu, și cu numere tematice care s-au remarcat de fiecare dată prin calitatea textelor publicate, Secolul XXI a constituit, încă de la apariția sa, în 1961, un reper incontestabil în spațiul cultural european”. □ Viviana Chetraru, în *Actualitate*, discută despre *Poezia contemporană românească la Berlin*, într-un comentariu dedicat celor două evenimente organizate de către Institutul Cultural Român: „Sub auspiciile Institutului Cultural Român din Berlin, cele două evenimente artistice, expoziția de pictură și seara literară, au fost bine primite de publicul berlinez. Fără riscul de a exagera, pot spune că seara de poezie aflată pe agenda culturală a Institutului, pentru prima dată organizator al unui astfel de eveniment, a fost un real succes. Directoarea Institutului, Adriana Popescu, a făcut o scurtă introducere a celor două prezențe

artistice ale României în spațiul berlinez, pentru ca apoi cuvântul să fie predat moderatoarei serii, Nora Iuga, poetă, romancieră și traducătoare, de curând prezentă la Berlin, cu ocazia Poesiefestival Berlin (27 mai-4 iunie). [...] Publicul prezent, tânăr și mai puțin tânăr, german și român, a ascultat atent timp de 60 de minute lirica românească contemporană în lectura autorilor Teodor Dună, Adela Greceanu, Claudiu Komartin și Elena Vlădăreanu, reprezentanți ai «Generației 2000», după cum au fost numiți de critici. Varianta în limba germană a poeziilor citite a fost prezentată în interpretarea actriței Ricarda Ciontoș, în traducerea Norei Iuga, a Arindei Crăciun, a lui Jan Koneffke și a lui Ernest Wichner. [...] Seara de la Berlin a venit ca o continuare a unei serii similare, găzduite la sfârșitul anului 2005 de Institutul Cultural Român din Viena. Din păcate, Berlin a însemnat deocamdată și capătul de linie al acestui tren de promovare a liricii moderne românești în spațiul european. Un capăt de linie încununat de succes. Chiar dacă poeziile lor nu sunt traduse în număr foarte mare, poeții români au fost încântați de receptivitatea publicului, de dorința acestuia de a intra în contact și de a cunoaște mai îndeaproape poezia românească contemporană și piața de carte din România. Dincolo de inconvenientele ținând de limbă, ei speră să se inițieze și să se realizeze cât mai multe proiecte literare în spațiul european. Astfel de proiecte, astfel de lecturi publice pot reprezenta prilejuri de lansare a unor autori valoroși, dar mult prea slab sau deloc cunoscuți peste hotare. Totodată, urmând principiul reciprocității, proiectele literare ar fi parte componentă din dialogul între culturi, dialog despre care se vorbește atât de mult în contextul integrării europene, sub sloganul «unitate în diversitate».

■ Cu ocazia viitoarei lansări, la Bookfest, a volumului ce urmează să fie publicat la Humanitas, *Jurnalul portughez* (1941-1944) și *Jurnalul romanului „Viața nouă”* (1940-1942) de Mircea Eliade sunt reproduse o serie de fragmente din *Jurnalul portughez*.

■ Este redat un fragment din volumul lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006).

□ Paul Cernat, în *Studii culturale*, semnează recenzia *Inactualități pentru timpurile noastre*, dedicată volumului lui Ștefan Borbély, *Despre Thomas Mann și alte eseuri*, colecția „Janus”, (Ed. Biblioteca Apostrof, 2005): „Miza declarată a prefetei o constituie, de altfel, afirmarea plăcerii hermeneutice de a chestiona «misterul intelectual al detaliului» literar și «ceea ce pare la prima vedere sibilinic». Nimic mai «inactual», la prima vedere... În definitiv, eseurile lui Ștefan Borbély sunt scrise pentru cunoscătorii avizați, pentru o elită (universitară) de cititori hârșiți ai marii culturi universale, pentru un public cultivat și rafinat, pentru o Castalie poate... Dar atenție: avem de-a face cu o subtilă pedagogie a lecturii, căci eseistul ne «învață» la tot pasul cum și ce să citim în aparențele unui text canonic. Lecția ar fi următoarea: diavolul stă ascuns în detalii chiar sub ochii noștri, iar menirea terapeutică a hermeneutului este să îl aducă, «ludic și responsabil», la lumină, după o prealabilă coborâre în Infernul labirintic al semnificațiilor».

□ În aceeași rubrică, Alex Goldiș scrie despre *Lupta lui Iacob cu Derrida*, recenzia a volumului lui Ion Vlad, *Romanul*

universurilor crepusculare: Thomas Mann, Robert Musil, Hermann Broch, Witold Gombrowicz, Günter Grass, Curzio Malaparte, Heinrich Böll, L.-F. Céline (Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2004): „[...] teza principală pe care volumul încearcă s-o edifice e confuză. De la «roman reflexiv» la «roman de idei» sau de la narațiune a permanentei «meditații» la «roman intelectual», toate se înșiră într-un lanț sinonimic fără capăt. Efortul disociativ și clarificator e minim. Până la urmă, se conchide că romanul nu e decât «o tentativă de a explora și de a examina destinul ființei». Cititorul poate ajunge, de fapt, la concluzia că romanul e totul și nimic. Când reabilitare a *mythos*-ului povestirii, când meditație sau digresiune, ceea ce Vlad teoretizează, în devianță musiliană, este «romanul fără însușiri». Vizibile sunt, totuși, cele doua retorici amalgamate: autorul adună sub eticheta de iz tradițional a «romanului de meditație» tocmai caracteristicile metaromanului postmodern: eterogenitatea, autoreferențialitatea, intertextualitatea sau multiplimitatea planurilor discursive”. □ Cătălina George, în *Arte. Viața între rame*, face o trecere în revistă a Festivalului de Teatru de la Sibiu. □ În *Fantasy & Science Fiction* Michael Hăulică publică cea de-a doua parte a *Avanpremierii Bookfest 2006*, referindu-se exclusiv la zona SF. □ Suplimentul acestui număr îi este dedicat lui Mircea Horia Simionescu: „Mircea Horia Simionescu nu este doar un scriitor important al literaturii române contemporane, ci o adevărată instituție, a cărei legitimitate greu ar putea fi pusă la îndoială. Pentru criticii și istoricii literari, ca și pentru cititorii împătimiți de literatură, MHS este de multă vreme un *brand*. Fie că vorbim despre el ca despre unul dintre fondatorii – împreună cu Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa, Petru Creția sau Alexandru George – Școlii de la Târgoviște, fie că ne referim la opera sa ca la o aventură unică a cuvintelor, a numelor și a genurilor literare, un lucru este sigur: Mircea Horia Simionescu a reinventat scriitura, redefinind astfel conceptul însuși de literatură, a ignorat cu fermecătoare naturalețe toate convențiile (literare și nu numai), subminând «cu sistem» toate locurile comune și toate principiile realismului socialist sau ale «romanului politic» în vogă în timpul regimului comunist. «Observator cultural» va propune în paginile următoare un portret *en miettes* al artistului ca rafinat meșteșugar, probabil ultimul autor din această specie rarissimă. [...]”. □ Carmen Mușat semnează portretul intitulat *Autorul ca homo faber*. Aceasta îl definește pe Mircea Horia Simionescu drept un autor care „care fabrică pasionat cărți-obiect, în care materialitatea mustește de sens”, apreciind că „ficțiunile lui Mircea Horia Simionescu, infuzate de un spirit ludic cu totul singular în literatura română, respiră firesc și livresc în paginile acoperite de scrisul mărunț, ordonat și citeț, ce înconjoară și decupează crochiuri în peniță, inluminuri risipite generos în carnația foarte percutantă a textului. Așa se face că fiecare carte semnată MHS este un unicat ce ar trebui facsimilat și publicat ca atare, pentru a păstra, în era reproducerii tipografice și a *cybertextului*, palpitul tulburător al urmelor lăsate pe hârtie de «mâna care scrie» și care, scriind, gândește un întreg ansamblu semnificativ și coerent. Postmodernitatea ficțiunilor lui Mircea Horia Simionescu

vine, așadar, dintr-o empatică asimilare a Bibliotecii, o bibliotecă subiectivă, transpusă sistematic în ritmurile propriei gândiri și convertită în operă de autor, în același timp orgolios – nu își permite el, atât de des, «luxul» de a inventa bibliografii generale, dicționare onomastice, autori și titluri fanteziste?! – și «cuminte», făcând din *imitatio auctorum* unul dintre principiile fundamentale ale scrierilor sale”. □ Cu titlul *Deadura* este publicat un text inedit semnat de Mircea Horia Simionescu. □ Paul Cernat îi creionează autorului un portret cu titlul *Maestrul metaliteraturii parodice*. □ Gheorghe Crăciun, în *Mâna tragică*, analizează la rândul său proza lui M.H. Simionescu: „Drumul încercărilor limbajului este în cazul lui Mircea Horia Simionescu acela de la hazard la aleatoriu, de la ingenuitatea exprimării automate la ingeniozitatea calculului ingineresc. De fapt, scrisul acestui mare autor nu este doar rezultatul unei astfel de evoluții. E și o demonstrație pe viu, între niște limite apropiate de poetica manieristă, că ingenue cu adevărat sunt doar spusele ingenioase, spusele scrise, cu alte cuvinte. Aici e viciul cel mare al literaturii. Fie într-o manieră programatică, fie într-una care mizează pe explozia imediată de sens, literatura se face cu și prin literatură. Mâna celui care scrie nu este niciodată liberă. Prin aceasta mâna privată de libertate vorbește tragicul. [...] Derizoriul și nu eroicul, perifericul și nu centralul, multiplul și nu identicul, structura aleatorie și nu teleologia, ironia și nu patetismul sau cinismul. Literatura lui Mircea Horia Simionescu ne vorbește despre toate acestea. E o vorbire indirectă, prudentă, dubitativă, bonomă, aluzivă de multe ori, care asediază locuri comune, aduce în scenă «nesfârșitele primejdii» ale oricărui subiect epic, bibliografiază neantul, adnotează gravitatea găunoasă a vorbirii în nume propriu, nomenclaturizează haosul, arată peste tot cu degetul mecanicul placat asupra viului. E o «spusă scrisă», o exprimare de sine echivalentă cu perpetua alteritate”. □ Caius Dobrescu scrie despre *Mircea Horia Simionescu – antieroul civilizator*. □ Cu titlul *Autoportret* este redat un „fragment din pseudo-prefața autorului la ediția a II-a a *Dicționarului onomastic*, Editura Allfa, București, 2000”. □ Adina Dinițoiu semnează articolul *Pe hârtia îngălbenită a unor incredibile manuscrise*, comentariu pe marginea *Bibliografiei generale* de M.H. Simionescu, volum republicat în ediție electronică la LiterNet, în 2004. □ Florina Pîrjol, în *De la jurnal la (auto)ficțiune*, se ocupă de volumul autobiografic *Trei oglinzi*, concluzia autoarei fiind că „Mircea Horia Simionescu ne arată cum se face un astfel de text, și cu aceasta ocazie aruncă în aer o întregă practică literară veche de câteva sute de ani. Altfel, de remarcat că sinceritatea e retorică pură, așa încât nici nu ne mai interesează dacă ceva din ceea ce se povestește aici e rupt sau nu din realitatea autobiografică: totul e mimat atât de abil încât ajungem la concluzia că totul poate fi pastișat, totul poate fi re-scriș «în genul». Totuși, literatura contemporană deconstructivistă – așa cum este cea a lui Mircea Horia Simionescu – are meritul, niciodată îndeajuns remarcat, de a avertiza cititorul asupra regimului realității contemporane: virtualul. Adevărul nu stă niciodată cuminte în fața puștii, el apare tocmai atunci când e țintit, dar în spatele

vânătorului, într-un aici mereu exterior enunțului; adevărul este că nu-l putem «prinde», și autoficțiunea nu face altceva decât să ni-l reamintească”.

16 iunie

● [„Revista 22”, nr. [24] (849)] Andrei Ursu publică un articol omagial intitulat *Despărțire de Iordan Chimet*. ■ Andrei Cornea, în *Katehonții*, comentează articolul lui Adrian Papahagi, *Generația katehontică*, apărut în „Adevărul literar și artistic” din 26 mai, unde acesta afirmă: „După «mântuirea prin cultură» în care au crezut părinții noștri, mari devoratori de beletristică, noi preferăm să revenim, cu toată simplitatea, la mântuirea prin credință. Generația noastră este fără îndoială generația așteptată de România, dar nu doar pentru a o scoate definitiv din comunism și din convalescența tranziției, cu întreaga sa cohortă de tare, ci pentru a-i păstra spiritualitatea și credința pe care mulți sunt gata să o târguiască pe treizeci de euro-arginți. Pentru această, eu văd generația noastră ca pe o generație katehontică, îndreptată împotriva curentului «progresist», de dezintegrare a valorilor lumii vechi care domină azi.” Andrei Cornea, în replică, răspunde: „Chiar nu-și aduc aminte «katehonticii» că și cei pe care îi pun în cadru – Eliade, Cioran, Noica, Voiculescu – tot pe linia spirituală au pornit, după care a venit deraierea colectivă în politică și rinocerizarea? Și apoi, e mai firesc să fim salvați și noi, și toată lumea după placul bunului Dumnezeu, și nu după catehismele «katehontice». S-a trăit în relativă liniște, la noi, și pe oriunde altundeva, atât cât s-a trăit, atunci când profeții somnolau și fanaticii erau luați drept nebuni. Nu-mi convine, deci, ca iarăși nebunii să treacă drept filosofi și somnambulii drept profeți!”. □ Este reproduș un fragment din Mircea Eliade, *Jurnal portughez și alte scrieri* (Humanitas, 2006), cu mențiunea că volumul va fi lansat la Bookfest, pe 18 iunie. □ Sunt reprodușe câteva fragmente din volumul lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006), cu precizarea că volumul va fi lansat la Bookfest, pe 18 iunie.

● [„Bucureștiul cultural”, nr. 8] Dumitru Țepeneag, în *O inițiativă care trebuie dusă până la capăt*, scrie despre proiectul Institutului Cultural Român de a subvenționa traducerea a douăzeci de scriitori români în limbi de circulație internațională. Acesta precizează: „Ca să fie aleși acești 20 de scriitori, s-a alcătuit o comisie de critici provenind din toate generațiile literare. După discuții, îmi închipui, pline de însuflețire, acești critici, de a căror competență și imparțialitate nu mai are rost să ne îndoim, au publicat o listă de nume. Sunt convins că au fost mulți nemulțumiți. Și, desigur, o altă comisie ar fi selectat probabil alte nume. Nemulțumiți trebuie că au fost și scriitorii din diaspora, constatând că nici unul dintre ei nu se află pe listă. (Dacă ar fi fost vreunul, poate că ceilalți ar fi fost și mai nemulțumiți!) Nemulțumirea celor mai mulți vine și din faptul că această listă a putut fi resimțită ca un canon, un canon suplimentar... După atâția ani de așa-zisă egalitate, romanul e foarte sensibil la clasamente... Dar ce contează! Important e că ideea subvenționării prinde contur și putem spera că în curând

se vor obține rezultate concrete”. ■ Paul Cernat scrie despre *Băieții din Alea Băiuț*, recenzie a romanului *Băieții* de Filip și Matei Florian: „Ar fi de reproșat o anumită diluare «minimalistă», risipirea autorilor în mărunțișuri și un exces de virtuozitate gratuită, mai ales în prima parte. Dar și defectele pot fi privite, la o adică, drept calități. *Băieții* nu e o carte «despre lumea de azi», ci o scufundare lucidă în magia trecutului intim. Solidari peste timp, cei doi frați-cavaleri de Băiuț compun cu inteligență, umor și delicatețe ironică o carte proaspătă și fermecătoare despre miracolul cotidian al copilăriei lor în ceaușism, una dintre cele mai frumoase «cărți tinere» apărute la noi în ultimii ani”. ■ În prima parte a anchetei realizate de Gabriela Adameșteanu, *Bursa scriitorilor tineri*, sunt grupate răspunsurile la următoarele întrebări: „1) Când vorbim despre scriitorul tânăr, ne referim la vârstă lui biologică, la vârstă literară, la experiență, la valoare? Până la ce vârstă/ număr de cărți mai ești «scriitor tânăr»? Cum și când se iese din categoria de «scriitor tânăr»? Care este relevanța conceptului? 2) Este un avantaj să fii scriitor tânăr? Este un dezavantaj? Este semnul unei apartenențe de grup, de ideologie literară etc.? 3) Sunt obstructionați scriitorii tineri? Dacă da, de cine și în ce fel? 1 – publicare dificilă; 2 – receptare critică și mediatică nedreaptă; 3 – carieră literară, administrativă, didactică; 4 – altele (care) 4) Sunt sprijiniți scriitorii tineri? Dacă da, de cine (exemple)? 1 – publicații culturale; 2 – edituri; 3 – televiziuni, radiouri; 4 – instituțiile culturale românești; 5 – fundații culturale străine; 6 – persoane 5) Există competiție/ negare reciprocă între grupurile de tineri scriitori? Dacă da, cum se manifestă și ce a născut-o/ o întreține? 6) Numiți 5 autori tineri pentru proză, poezie, eseu, critică/ istorie literară, teatru/ scenarii”.

□ Cornel Ungureanu, în *Cei vechi visau să fie zei, cei de azi vor să fie tineri*, apreciază: „Cum literatura este, ea însăși, un gen «bătrân» și cum literatura tânără intră, totuși, într-un sistem de definiții de odinioară, aș spune că scriitorul care oferă o operă încheiată, așezată în bună relație (fericită relație) cu operele mari de odinioară, nu mai e tânăr. [...] Conceptul «scriitor tânăr» e unul de lucru: aflat în zona lansării, a publicisticii curente, a necesității noului, dar și a retragerii către o transcriere a evenimentului biologic, el, conceptul, nu prea are șanse de a supraviețui într-o bună definiție a culturii. El ține de agitația pasional-polemică, uneori de exaltări cu consecințe nefericite”. În opinia sa „există specializați în descoperirea și sprijinirea scriitorilor tineri. Mircea Martin, Ion Pop, Marin Mincu, Alexandru Mușina sunt doar câțiva dintre criticii literari care, de zeci de ani, sunt preocupați de sprijinul tinerilor”. ■ Irina Petraș, în *Relativizând*, apreciază că „printre cei considerați/ numiți tineri scriitori există adolescenți-întârziați alături de inși-foarte-serioși-și-puși-pe-fapte-mari. Nu despre un grup/ o grupare e vorba, nici despre un program. Sunt multe găști de cartier, care așteaptă să crească. Par altfel, dar, în esență, nu sunt. E chestiune de nuanțe și de context. Atât. Un pic derutați și foarte nerăbdători, sunt anticomuniști zeloși și intransigenți, dar și nostalgici ai paternalismului comunist care te promovează automat și interesat, care îți acordă șanse, slujbe, împrumuturi, locuințe etc. Fiindcă pe cine sunt

supărați tinerii scriitori? Pe Uniunea Scriitorilor? Nu, căci o consideră, în clipe de luciditate, o chestie paralelă cu interesele lor. Și e în regulă. Nu vor nicidecum în Uniune, dar se duc acolo când sunt chemați, gata supărați că Manolescu îi «momește», hotărâți să nu le placă nimic, tânjind după daruri și bombănind când le primesc. Ar putea construi o altă organizație, dar n-o fac fiindcă sunt chiar mai dezbinați – am descoperit-o repetat – decât mai vârstnicii. Aceștia din urmă au fost uniți față în față cu dușmanul comun și acum suportă mai ușor dezamăgirile fiindcă au rezerve neconsumate de răbdare. Ce ar trebui să se întâmple că să fie bine? Toți cei care au peste 40 de ani să se retragă undeva la periferie, în munți, eventual, fără luptă, și să lase locul tinerilor. Jalba principală e chiar asta: să dispară bătrânii din Uniune, nu Uniunea! Nu contează că e loc pentru toată lumea și că densitatea pe metru pătrat nu are nicio relevanță când vorbim despre artă și talent. Pe verticală, în sus, e loc liber din plin”. ■ Dan C. Mihăilescu, în *De câțiva ani s-a pornit ofensiva tinereții pe toate planurile, cu toate armele*, notează: „De câțiva ani s-a pornit ofensiva tinereții pe toate planurile, cu toate armele și-n toate formele posibile, inclusiv cu alergia la trecut, la tot ce ține de valorile tradiționale, paralel cu noul cult fanatic al prezentului subuman, sordid, mizofil. Pe de altă parte, a trebuit lăsată să moară (fără violență!) literatura veche, adică învechită, să-și cearnă – singură sau asistată – o dată mai mult oferta pentru posteritate. Evoluție, nu revoluție. S-a încercat la început o terapie de șoc, la Nemira, cu Dan Petrescu și Valentin Nicolau, pe la începutul anilor 90, când au izbucnit pe piață Patapievici, Dan Stanca, Daniel Bănulescu, Radu Aldulescu, Caius Dobrescu și când au țâșnit în poezie Cristian Popescu și Ioan Es. Pop. A fost ca un comando, un desant literar uluitor, după care motoarele întineririi s-au returat și s-a reintrat în... normalitate. Bun. Acuma, odată cu al doilea val, adică ingineriile editoriale de la Polirom, în proză și poezie, toată lumea caută cu disperare tineri, îi privilegiază pe toate căile și cu toate mijloacele”. □ În *Noutăți editoriale* este prezentat volumul de nuvele al lui Stelian Tăbăraș, *O să ne mai vedem* (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006). □ Gabriela Adameșteanu prezintă volumul Laviniei Betea, *Am făcut Jilava în pantofi de vară. Convorbiri cu Ioana Berindei* (Ed. Compania, 2006). □ Doina Papp prezintă *Festivalul International Shakespeare – evenimentul de prestigiu al stagiunii*. □ În *Scriitorul lunii mai* Monica Săvulescu-Voudouris publică povestirea *Să vezi totul cu ochii tăi!*

● **[„România literară”, nr. 24]** Alex. Ștefănescu, în *Actualitatea. Viața literară în imagini*, scrie *Ion Cucu ne invită la o călătorie în timp*, oferind detalii despre inaugurarea unei expoziții de fotografie de la Muzeul Literaturii Române, cu fotografiile ale scriitorilor ce acoperă o perioadă de peste 45 de ani. „Ion Cucu povestește generațiilor viitoare cum era viața literară și ce atitudini aveau protagoniștii ei, în a doua jumătate a secolului douăzeci. Povestește, în plus, pentru privitorii cu sensibilitate, cum modelează cititul și scrisul chipul ființei omenești, cum îl cizelează și iluminează, cum îl purifică de acea animalitate reziduală care transpare la oamenii necultivați”. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Istoria la*

timpul prezent, Tudorel Urian recenzează volumul lui Radu Ciobotea, *Reportajul interbelic românesc. Senzaționalism, aventură și extremism politic* (Polirom, 2006). Se notează că acesta „trece în revistă principalele tipuri de reportaj practicate în perioada interbelică, dintr-o dublă perspectivă comparativă: reportajul românesc este comparat cu reportajul francez din aceeași perioadă (mult mai vag sunt aduse în discuție cazuri de reportaj din presa anglo-saxonă și italiană), pe de o parte și cu proza, română și franceză, de cealaltă parte. De altfel, mai multe dintre vedetele reportajului din perioada interbelică au scris și reportaje. [...] Dincolo de reflecțiile privind teoria și practica reportajului, studiile de caz și comparațiile cu literatura, cartea lui Radu Ciobotea poate fi citită și ca un excelent studiu de istorie. Autorul descrie, din perspectiva reportajelor apărute în presă, momente cheie ale istoriei secolului XX. În felul acesta ele dobândesc relevanța unor mărturii directe, ale unor contemporani. Nu în ultimul rând autorul oferă o analiză a motivațiilor și dimensiunii controversatelor implicări ale unor intelectuali de mare prestigiu în disputele ideologice din preajma celui de-al doilea război mondial.” □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Gagica literară...*, Marius Chivu scrie despre volumul de debut al Dianei Geacă, *bună eu sunt diana și sunt colega ta de cameră* (Ed. Vinea, 2005), criticându-l în același timp și pe Adrian Urmanov care a participat la selecția acestui volum. M. Chivu apreciază că „brutal spus, Diana Geacă se înscrie și ea în lista fetelor dezinhibate care debutează în literatură cu propria menstruație. Am mai citit această poezie pre(ten)țios-vulgară de câteva ori până acum. De fapt, am citit-o de atâtea ori încât aș putea s-o scriu eu însumi dacă mi-aș pune în cap. O poezie care dă târcoale sordidului cu pretenția că face o incursiune în frustrările existențiale, în blazarea sexuală și alienarea erotică a femeii milenariste. Ca să-mi pun degetul la tâmplă și să filozofez, există, probabil, tendința de a circumscrie o criză postadolescentină, aceea a dezabuzării, a relațiilor multiple cu pontaj sexual, a singurătății postcoitale, a angoasei unei maternități nedorite și a fanteziilor homofobe, dar cred că Diana Geacă este prea înfierbântată și mult prea tânără (literar vorbind) pentru a aborda, cu rezultate notabile, o temă atât de mare și de delicată. Nu beneficiază nici măcar de avantajul inaugurării, dar, pe ici pe colo, se crede deja o Angela Marinescu sau o Nora Iuga”. □ Rubrica este continuată cu ... și *artista mecanomorfă*, prezentare a volumului Andrei Rotaru, *Într-un pat sub cearșaful alb* (Ed. Vinea, 2005), „un volum despre care am spus prea puține, un volum de citit și încă de explorat, cu o miză peste medie, gândit și lucrat, care nu face compromisuri în niciun fel, cu atât mai puțin în numele poeziei, și care dă măsura maturității, a ambiției Andrei Rotaru de a scrie o carte deosebită, irepetabilă în felul ei”. ■ În aceeași rubrică, Cosmin Ciotloș se ocupă, sub titlul *Ferestre 2005*, de doi autori prezenți în volumul colectiv *Ferestre '98*, Victor Nichifor și Doina Ioanid. Volumul de versuri al celui dintâi, *Epoca Lu* (Ed. Paralela 45, 2005) este „o poveste interesantă, nici mai fadă, nici mai spectaculoasă decât o impun limitele conceptuale”, în timp ce *Poeme de trecere* al Doinei Ioanid este considerat „[...] o foarte bună carte de

poezie și o tot atât de serioasă amenințare pentru cea care-i va urma”. □ În *Literatură*, Nazaria Buga semnează poeziile *Clepsidra*, *Colind printre săbii și flăcări*, *Șarpele*, *Scrisoare pe un perete alb*, *Ea sau despre restituirea frumuseții*, *Transsubstanțiere*, *Sarcophage*, *Spălarea mâinilor*. □ În *Literatură*, *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie partea a doua din *Rămași fără sprijin*, articol omagial la dispariția lui Jean-François Revel. □ Sunt anunțate premiile „Poesis 2006”, Laureați Opera Magna fiind Nicolae Balotă, Augustin Buzura și Matei Călinescu. Marele premiu pentru poezie „Frontiera Poesis 2006” i-a fost acordat lui Dinu Flămând. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Pinguinii sunt burtoși*. □ Într-o notiță se anunță că a avut loc, la Muzeul Literaturii Române, simpozionul „Arta și credința în familia Pillat”. ■ În *Literatură. Semn de carte*, Gh. Grigurcu publică *Interogații critice*, o analiză a volumului lui Al. Cistelean, *15 dialoguri critice* (Ed. Aula, 2005) „cu Ion Negoitescu, Mircea Zăciu, Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Lucian Raicu, Gheorghe Grigurcu, Pavel Chihăia, Virgil Nemoianu, H.-R. Patapievic, Gabriel Dimisianu), text miezos, atractiv, care, deși datând în bună parte de mai mult de un deceniu, își păstrează prospețimea”. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul *Înceleiați în clișee*, o recenzie a volumului lui Radu Pavel Gheo, *Românii e deștepți* (Polirom, 2004): „Fără a fi chiar «un scriitor strălucit, ce va marca o epocă», așa cum îl vede Mircea Iorgulescu într-un puseu de entuziasm, Radu Pavel Gheo este unul dintre numele sonore ale ultimei generații. Talent epic și eseistic, inteligență artistică și critic-disociativă, cultură bine asimilată, plus o prospețime a judecăților și a stilului în care le formulează. Autorul are nu numai figură, ci și arhitectură interioară de *good guy*, om cinstit exprimându-și cu sinceritate opiniile și apărându-le apoi ferm, dar cu eleganță. Ceea ce atrage, în primul rând, în scrisul său este această notă de onestitate intelectuală. Dacă greșește și alunecă în parțializări ori ocultări ale adevărului (de la cel istoric la cel estetic), o face pe cont propriu, fără a urma la comandă aliniamentele «patriotice» ori «corect politice» ale imposturii. [...] Dorind să ne smulgă din înceleiala clișeeleor patriotice, Radu Pavel Gheo nu face altceva decât să ne împingă în șabloane de semn contrar, *politically correct*, pe care nu le mai conștientizează. Deconstrucția deconstrucției, deocamdată, lipsește; iar *Românii e deștepți* dezamăgește”. ■ În *Istorie literară*, G. Pienescu discută despre *Un proces care nu a avut loc decât pe hârtie*, referindu-se la ideea, apărută între 1972-1973, la TV și în presa literară, potrivit căreia „Tudor Arghezi a fost condamnat, în procesul revistei «Facla» cu Regele Carol I, din august 1912, împreună cu N.D. Cocea, Alexandru Filimon și Toma Dragu, la «2 ani închisoare» și la «10.000 lei amendă, în solidar» pentru culpa de *lese majesté*”. În addenda este anexată *Declarația lui Tudor Arghezi*. □ În aceeași rubrică, Ion Simuț se ocupă de *Socialismul evanghelic*, dedicând o amplă analiză volumului X de *Opere* al lui Gala Galaction, acesta conținând publicistica scriitorului, „ediție îngrijită și note de Teodor Vârgolici, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie

și Teorie Literară «G. Călinescu», 2005”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică două tablete reunite sub titlul *La Fontaine și autocenzura*. ■ În *Interviurile României Literare*, Simona Vasilache publică, sub titlul «*Cu cât anii trec, cu atât resimt mai puternic atracția literaturii*», un amplu interviu cu Paul Cornea. Acesta răspunde la întrebări legate de activitatea sa de conducător de licență și doctorat pentru Simona Popescu, Mircea Cărtărescu, Liviu Papadima, Mircea Vasilescu, Bogdan Lefter, oferind varii amănunte și despre activitatea sa profesorală la modul general. Ultima parte a interviului este dedicată volumului, aflat în pregătire la Polirom, *Interpretare și raționalitate*, despre care acesta afirmă: „Deși studiul meu are ca obiect interpretarea în toată varietatea aplicărilor ei, acord o atenție prioritară interpretării literare. În acest sens, continui, dar operând schimbări de macaz și completări necesare, ceea ce am schițat în ultimul capitol al *Introducerii în teoria lecturii*. E ciudat, dar cu cât anii trec, cu cât sunt mai acaparată de Internet și mai deschis revizuirii culturii mele de bază, cu atât resimt mai puternic atracția literaturii, ca joc liber al fanteziei, cu atât îmi apare mai indispensabil rolul ei integrator, stimulator, de «păstor al ființei», ca să uzez de metafora expresivă a lui Heidegger”. ■ În *Literatură*, Șerban Foarță publică un eseu intitulat *Cromatici mateine*, în care glosează pe marginea *Crailor de Curtea-Veche* de Mateiu Caragiale. □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 4 iunie-18 iunie. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Optimistei*, publicând eseu *Metamorfoza*. ■ Daniela Firescu, în *Literatură, Lecturi*, prezintă romanul lui Gabriel Chifu, *Povestirile lui Cesar Leofu* (C.R., 2002): „Lectura romanului demonstrează că necesitatea ficționalizării este mereu actuală. Motiv ce traversează secole (de la Șeherezada la Gabriel Márquez – *Vivir para contar*), povestirea întârzie, amână, suspendă moartea. Semnificație înțeleasă și de Cesar care își notează, transcrie «vise, coșmaruri, dorințe (...) întâmplări care n-au avut loc», conștient nu doar de importanța povestirii dar și a consemnării: «De ce am notat? Cum aș fi putut proceda altfel? Faptele nu există dacă nu le povestești, în a le depăna stă tot farmecul!...». [...] Adevărul minciunilor românești cum observă Mario Vargas Llosa, într-un eseu celebru, este expresia iluziilor, frustrărilor proiectate în spațiul privilegiat al ficțiunii, ordinea ei artificială conferă siguranță, refugiu, «acolo se dezlănțuie, libere acele poftă și spaime pe care viața le suscită, fără a reuși însă să le astâmpere sau să le îndepărteze», ea este un substitut temporar al vieții. În acest spațiu își găsește refugiul temporar și Cesar Leofu”. □ În *Arte*, cu ocazia conferirii titlului de Doctor Honoris Causa de către Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, lui George Banu este publicat, pe lângă discursul acestuia, un amplu *Laudatio* semnat de varii nume din lumea teatrului. □ În *Meridiane* este reprodus un fragment din *Noile suferințe ale tânărului W.* de Ulrich Plenzdorf, prezentare și traducere de Andrei Anastasescu. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, se anunță lansarea volumului de poeme *Mierea târzie* de Evgheni Evtușenko la Uniunea Scriitorilor, în traducerea lui Șt. Dimitriu.

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [24] 80] Robert Bălan semnează o prezentare a volumului *Covorul cu scorpioni* de Gelu Ionescu (Polirom). □ Se dau detalii despre lansarea volumului Simonei Popescu, *Lecturi în verde sau Pledoaria mea despre poezie*, eveniment ce a avut loc în data de 6 iunie. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Abbsurdica*, semnează un text fără titlu. □ Notă de prezentare a *Antologiei poeziei românești la zid*, volum îngrijit de Ion Barbu (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXVIII). □ Notă de prezentare a volumului de interviuri *Neprețuitele femei. Publicistică feministă* de Mihaela Miroiu (Polirom, colecția „Ego. Publicistică”). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie un eseu intitulat *Cum citesc scriitorii*. □ Notă de prezentare a romanului *Trainspotting* de Irvine Welsh, „traducere din limba engleză și note de Andra Matzal” (Polirom). ■ Cu titlul „*E bine ca tinerii să fie recunoscuți la timp, ca să nu se otrăvească din cauza frustrărilor*” Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Dan Sociu. Interviul începe cu evoluția, în timp, a ceea ce înseamnă „fi poet” pentru Dan Sociu, acesta comentând, în continuare, însemnătatea primirii Premiului pentru Poezie al URSS: „Pe Brumaru și pe Stoica îi citesc din adolescență, mi se păreau niște supereroi ai poeziei, nici în cel mai dement vis al meu nu mi-aș fi putut imagina că o să ajung să fiu nominalizat alături de ei. Iar *Scrisori din Arcadia* a lui Soviany este o carte excelentă, o carte care va rămâne cu siguranță în istoria literaturii. [...] Doi dintre membrii juriului, Daniel Cristea-Enache și Dan C. Mihăilescu, mi-au lăudat cartea cu mult timp înainte de nominalizări. Deci și-au asumat opțiunea, or mie asta mi-e de ajuns. În plus, s-a scris destul de mult și de bine despre *cântece eXcesive*. Și e cam ridicol să ne închipuim că s-au adunat membrii juriului și au hotărât, la unison, că anul ăsta e musai să meargă pe o anumită linie. E cam insultătoare ideea asta. Singura mișcare strategică a fost schimbarea regulamentului, decizia de a nominaliza și autori care nu sunt membri ai Uniunii. E o măsură corectă, având în vedere faptul că majoritatea tinerilor scriitori nu sunt înscriși în această asociație. Atitudinea lor e de multe ori critică, ceea ce nu se înțelege însă e că oricine și orice are nevoie de critică, știu că e banal ce spun, dar prăpastia dintre tineri și această instituție a fost creată de conducerea ei, care a văzut mult timp în orice afirmație critică o ofensă, o încercare de demolare”. În a doua parte a interviului se dau detalii de ordin biografic, poetul discută despre perioada în care a lucrat în presă, precum și despre proiectele sale literare viitoare ce includ și scrierea unui roman. □ Dosarul acestui număr, alcătuit de Elena Vlădăreanu, este dedicat temei copilăriei, textele fiind reunite sub titlul *Primele jucării*. Semnează aici Tania Radu, Dan Coman, Dan C. Mihăilescu, Ștefan Manasia. ■ Rubrica *Actualitate* se ocupă de Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu. ■ Pagina *Vedetă culturală*, realizată de George Onofrei, este dedicată lui Norman Manea. Este reprodus aici un micro-interviu în care Norman Manea comentează alegerea sa ca membru al Academiei de Arte din Berlin, dă detalii despre reapariția romanului *Întoarcerea huliganului* în România („Cartea va apărea, într-adevăr, anul acesta, în Franța, Olanda și China,

anul viitor în Portugalia și Polonia. A doua ediție românească vine după epuizarea primeia și după excelente comentarii critice în presa culturală din țară, datorate, mai ales, unei noi generații de lectori. Cartea a fost scrisă în românește, limba autorului, și este preocupată de România. Presupune, deci, o anumită complicitate cu cititorul român, care mi-aș dori să descopere, în paginile ei, nu doar istoria turbulentă a unui destin individual, a unei comunități, a unei epoci, ci și o viziune originală în reconstrucția literară a trecutului, în instrumentalizarea creatoare a memoriei.”). Se discută, de asemenea, și despre filmul realizat despre scriitor de către Televiziunea Română. □ Mihaela Crăciun semnează *Norman Manea și fragii din Bucovina*.

17 iunie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [24] (823)] Daniel Cristea-Enache, în *Un conservator postmodern*, îi dedică un portret literar lui Dan C. Mihăilescu. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu semnează *Poezia ca scenariu funebru*, prezentare a volumului de versuri *Ghinga* de Dan Coman (Ed. Vinea, 2005): „După marele succes pe care l-a înregistrat cu volumul de debut, *Anul cârțiței galbene* (Editura Timpul, Iași, 2003), Dan Coman refuză să se metamorfozeze subit, cu ocazia ieșirii în lume cu noua plachetă intitulată sec *Ghinga* (Editura Vinea, 2005). Riscul este acela de a lăsa impresia unui manierism precoce, numai că pe autor prea puțin îl interesează, probabil, să-și fardeze tăietura versului astfel încât ea să îi satisfacă pe maniacii de originalitate. În fond, fidel temperamentului său, poetul reia amestecul de suprarealism și expresionism, pe care majoritatea criticilor i l-au remarcat încă de la început; nu vreau nicidecum să formulez ipoteza unui discurs mimetic, chiar dacă la lectură am simțit un ușor iz de *déjà vu*. Dan Coman este un scriitor cerebral, un lucid păpușar, care trage, la propriu, sforile unui amplu poem, căci cartea, în întregime, se vrea o epopee a unei tragice zbateri între viață și moarte, între corporalitate și abstract, între iubire și ură ș.a.m.d”. □ Stela Gheție, în *Adevărul, frumosul și binele* scrie despre volumul lui Alberto Giacometti, *Écrits* (Paris: Hermann, 1992). □ În *Comu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un fragment memorialistic cu titlul „*Sfidarea memoriei*” și *magistrela psihologiei carcerale*. □ Cristina Rusiecki, în *Reverie de saltimbanc*, prezintă Festivalul Internațional de Teatru trans.form@ de la Sfântu Gheorghe. ■ Marius Vasileanu publică un amplu interviu cu Dan C. Mihăilescu. După o prezentare bio-bibliografică sunt discutate o serie de detalii din experiența de cercetător a acestuia, vorbindu-se inclusiv despre rolul său în conducerea „Revistei de Istorie și Teorie Literară”, trecându-se apoi la suplimentul cultural al „Cotidianului”, LAI, unde Dan C. Mihăilescu a fost redactor-șef în anii '90. Despre modelele sale culturale, acesta afirmă: „Modelele mele, în mod paradoxal, nu țin de istoria și critica literară Poate modelele târzii, care sunt în mod evident Călinescu (nu Lovinescu!) și Ion Negoițescu – care m-a fascinat cu cartea despre Eminescu. Pe urmă am avut modele intangibile, cum e Nicolae Manolescu, la

care țin pentru că are exact ceea ce eu nu am și n-am să am niciodată. Adică răceală, precizie, verdict laconic. Eu sunt tot ce poate fi mai necronicar literar, mai non-Manolescu, adică sunt eseist, moralist, digresiv, logoreic, asociativ. Îmi place să fac și spectacolul meu, adică să folosesc de multe ori textul ca pretext pentru giumbușlucurile mele. Deci natura mea este efectiv una de literat. De poet, cum am și fost până la 24-25 de ani și din cauza asta modelul meu principal, marea energie lirică prin care am fost matritat este Ioan Alexandru. [...]” □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează a treia parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”, despre Don DeLillo. □ Dan C. Mihăilescu publică un articol autobiografic în *Cotrobăind prin ADN*.

21 iunie

● [„*Luceafărul*”, nr. 24 (748)] Bogdan Ghiu, în *Vizor*, semnează *Un Moromete evreu și sfârșiturile modernității*, scurt comentariu pe marginea romanului lui Philip Roth, *Complot împotriva Americii*, apărut recent în traducerea românească a Fragăi Cusin la editura Polirom. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul lui Virgil Ierunca, *Românește*, reeditat, în 2006, la editura Humanitas: „Panoplia de opinii îndurerate despre spațiul cultural românesc a fost publicată, pentru prima oară, de Virgil Ierunca, în 1964, la Paris, și ea a exprimat perfect acordul celor doi mărturisitori ai adevăratei României, în ciuda semnăturii de pe frontispiciu. Atunci, de acolo, din fieful gândirii libere românești, paginile lui Virgil Ierunca păreau triste și pesimiste, grele de cenușiile sentimente pe care orice intelectual le-ar fi trăit în fața îngrădirilor adevărului. Patria lui Cioran și a lui Mircea Eliade era iremediabil închisă în pusta deșertică a sovietelor, unde normalitatea de gândire și de viață nu părea să mai aibă vreodată sorti de izbândă. Tonul nu putea fi altul decât pamfletar, șfichiuitor, încercând să delimiteze martirii de lichele, oamenii de marionete. Cartea reprezenta un minim gest de demnitate națională, făcut doar acolo unde putea fi făcut, dar cu țintă îndepărtată”. ■ Valeria Manta-Tăicuțu, discută, în *Destinul privirii*, debutul în poezie al lui Augustin Cupșa cu volumul *Prezent compus/ recompus* (Ed. Convorbiri Literare, 2005): „Debutul în poezie al lui Augustin Cupșa a fost lipsit de zgomotoasa întâmpinare de s-au care s-au bucurat tinerii din generația sa (v. Claudiu Komartin sau Dan Sociu), dovadă că nu întotdeauna critica literară actuală reușește să aibă instrumentele necesare pentru identificarea unor talente autentice, lăsându-se prea adesea (se) dusă de valul unor mode implementate la noi cu voinție empirică. [...] Poemele din *Prezent compus/ recompus* demonstrează că noua generație de poeți este capabilă să se detașeze, prin discurs tranzitiv/reflexiv, de speculațiile lingvistice de periferie și că, fără să țină neapărat cont de gusturile «canonice», știe să facă ceea ce trebuie: poezie pur și simplu”. □ În *Cărți de luat acasă*, Gabriel Rusu recenzează volumul lui Ioan Lascu, *Despărțirea de cultură*, apărut la Editura Ramuri din Craiova. □ Alexandru George, în *Opinii*, scrie eseul *Împotriva liberalizării*, pe tema „reacției împotriva liberalismului” în perioada de început

a anilor '90 în România. □ Selecție lirică Adam Puslojić. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Justiția divină*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Nimic, nimic* de Augustin Cupșa. □ Poezii semnate de Theodor Voiosu. □ În *Istorie literară* Leo Butnaru publică partea a treia a eseului *Șlefuitorul de lentile*. □ În *Literatura lumii* este reprodusă o selecție ce include poezii de Lalleshwari, Habba Khatun, Noor-Ud-Din Noorani și Roman Kissiov, „prezentare și traducere de Marius Chelaru”. ■ Mihai Cimpoi, în *Liniștea și neliniștea formei*, îi dedică un articol omagial lui Constantin Ciopraga, la împlinirea vârstei de 90 de ani. □ Despre Ian McEwan scrie Ion Crețu, în *McEwan, elevul lui Bradbury*, din rubrica sa, *Meditații contemporane*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Oglinda* de Sylvia Plath. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează o cronică dramatică piesei lui Carlo Goldoni, *Arlecchino, servitore di due padroni* pusă în scenă la Teatrul Bulandra de către Piccolo Teatro di Milano, aflat în turneu la București. ■ În *Recitiri* Ecaterina Tudose Pricină scrie despre *Povestirile lui Cesar Leofu*, prezentare a celui de-al cincilea roman al lui Gabriel Chifu, apărut în 2002, operă în care „țesătura narativă se întemeiază, în mod insolit, pe confesiunile unui torționar din regimul comunist, cu nume de-a dreptul bizar. Aflăm pe parcursul romanului că provine din calificativul românizat *le fou*. Romanul reprezintă spovedania unui ex-securist, ajuns la 70 de ani, care consemnează retrospectiv într-un «caiet secret» evenimentele vieții sale nu pentru a se mântui, ci pentru a-și demonstra individualitatea în fața posterității”. □ Eseul lui Ioan Suci, din *Fonturi în fronturi*, este intitulat *De la comunism la corectitudinea politică*.

22 iunie

● [„**Observator cultural**”, nr. [25] 326 (44)] În *Informații*. La zi se anunță omagierea lui Mircea Eliade la Paris, cu ocazia împlinirii a douăzeci de ani de la moarte. „O masă rotundă a fost organizată cu această ocazie, care a prilejuit, de asemenea, reeditarea cărții *Încercarea labirintului*, publicată de Rocher, sub semnătura jurnalistului Claude Henri Rocquet. Este o carte de interviuri și discuții cu Mircea Eliade, tradusă și în limba română. Au participat, între alții, editorul Pierre Guillaume de Roux și Basarab Nicolescu.” ■ Editorialul semnat de Carmen Mușat se intitulează *Lumini și umbre la Bookfest*: „Niciunul dintre editorii cărora le-am cerut să comenteze plusurile și minusurile Salonului cărții Bookfest nu au semnalat doar neajunsurile, ci au punctat, cu *fair play*, și reușitele certe ale actualei ediții. Spre deosebire de simplii cititori – încântați de posibilitatea de a se întâlni cu autorii preferați și de a achiziționa cărțile pe care și le doreau de mult –, editorii au avut cu totul alte așteptări și, în consecință, nici deziluziile nu i-au ocolit. Reproșul cel mai frecvent pe care l-au formulat la adresa organizatorului – AER și președintele sau, Gabriel Liiceanu – vizează monopolizarea imaginii Bookfest în portofoliul Editurii Humanitas. Altfel spus, o suprapunere – greu de acceptat din punctul de vedere al editorilor, fie ei reprezentanți ai unor asociații

concurrente, fie chiar membri ai AER – între Bookfest și Humanitas, care a făcut ca autorii și cărțile editurii conduse de Gabriel Liiceanu să beneficieze de o mediatizare mult mai susținută decât ceilalți”. □ În *Eveniment* sunt grupate o serie de opinii, unele ale vizitatorilor, altele ale redactorilor revistei privind Bookfest. Ca subtitlu, articolul titrează: „Gabriel Liiceanu a anunțat că nu va mai candida pentru un nou mandat de președinte al AER”. Se apreciază că „Recent încheiatul Salon al Cărții Bookfest a constituit, din mai multe puncte de vedere, o premieră. A fost primul eveniment de acest gen organizat *da capo al fine* fără implicarea Ministerului Culturii și, în consecință, singurul eveniment autofinanțat. Într-un spațiu de aproximativ 8600 mp au fost prezenți peste 200 de expozanți și s-au desfășurat 180 de evenimente. În cele șase zile de târg – 13-18 iunie – peste 70.000 de vizitatori au «inspectat» standurile editurilor și majoritatea au cumpărat cărți, beneficiind de reducerile de preț oferite de expozanți. Ediția din acest an a înregistrat o premieră și la capitolul mediatizare TV, Realitatea TV fiind partenerul media al organizatorului – AER – în baza unui contract de aproximativ 38.000 de euro, în schimbul căruia postul TV a alocat 300 de minute de transmisiuni în direct”. □ Ana-Maria Popescu în *Opiniile redactorilor noștri* grupează o serie de note pe marginea târgului de carte Bookfest. Aceasta apreciază că „Târgul de carte din anii trecuți, cu amestecul de de toate, mai degrabă adunate decât expuse, cu aer de bazar, a fost înlocuit de un salon, un cadru coerent, unde fiecare s-a străduit să respecte convenția. *Feed-back*-urile mediei și ale publicului au fost mai mult decât pozitive. Evident ca sunt și oameni, mulți dintre ei chiar scriitori sau personalități publice, care mai au ușoara nostalgie a Orientului, care preferă mai degrabă târgul, mai cald și mai prietenos, unde oamenii se simt mai intimi, față de un salon, mai riguros, dar mai impersonal. [...]”. □ În *Istorie literară. Două palme date gustului public*, Bogdan Crețu prezintă primul volum din *Avangarda rusă*, „antologie, versiune românească și note de Leo Butnaru” (Ed. Princeps Edit, 2006), precum și *Avangarda rusă*, „antologie, traducere, note, prefață de Livia Cotorcea” (Ed. Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2005). □ În *Critică literară*, Bianca Burța-Cernat comentează, cu titlul *C. Rogozanu, marcă înregistrată*, volumul lui Costi Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni* (Polirom, 2006): „În *Agresiuni, digresiuni* sunt reunite câteva zeci de cronici, recenzii, articole de atitudine publicate în «România literară», «Observator cultural», «Suplimentul de cultură», «Dilema», «Apostrof» (de ce oare niciun articol dintre cele apărute, la sfârșitul anilor ‘90, în «Caiete critice»?). Le cunoaștem cu toții mai de mult. Unele au făcut vâlvă. Nu li se poate nega o anumită savoare. Calitatea lor de căpătâi este atitudinea exprimată ferm, apăsător, detaliu care nu poate să nu atragă atenția, nu poate să nu facă diferența în condițiile în care, în general, producțiunile cronicarilor au, în ultimii ani, hibe ca îninteligibilitatea, conformismul, platitudinea. Semnătura lui C. Rogozanu funcționează ca o marcă înregistrată. Trebuie spus însă un lucru: când nu demască pe nimeni pentru păcate de dinainte de 1989 sau mai recente, când scrie favorabil, amabil, lui C. Rogozanu i se întâmplă să

fie plictisitor. Dacă «agresiunile» prezintă interes prin bizazeria și exagerările lor, printr-o anume retorică impetuoasă, «digresiunile» nu au suficientă sare și suficient piper. Curios lucru, articolele despre feminism sunt cam anemice, cam neconvingătoare, nu prea au atitudine, dau impresia că au fost scrise pentru a mai bifa încă un punct de pe agenda militantă a autorului. Se vede clar că acesta nu se învârte cu prea mare siguranță în domeniu, că preia cam după ureche două-trei idei”. □ Ovidiu Șimonca abordează și el același subiect în *Criticul risipitor*: „Noutatea volumului este prefața, intitulată *Argument*, unde C. Rogozanu își prezintă crezul de critic literar și reamintește oamenii (Ion Bogdan Lefter, Nicolae Manolescu) care l-au încurajat să publice, i-au dat încredere și i-au susținut libertatea scrisului. C. Rogozanu a urmărit, de-a lungul ultimilor șase ani de când publică în reviste literare, să-și construiască o atitudine: «Credibilizarea actului critic contemporan doar așa se mai poate face. Cu alte cuvinte, să redescopere cumva forța ingenuității critice, a nemulțumirii fundamentale față de inerții, a misiunii individuale, artistice până la urmă, pe care și-o asumă când dorește să folosească alte cărți pentru construcția propriei aventuri». [...] Volumul *Agresiuni, digresiuni* se risipește în prea multe direcții, fiind lacunar în descrierea unor momente importante ale culturii române din perioada 2000-2005. Culegerea de cronici nici nu dă măsura autorului, nici nu e o imagine a epocii literare. Mai degrabă este o ambiție iluzorie de exhaustivitate, decât un proiect coerent și articulat. Puseurile de curaj se pierd printre texte unde autorul devine prea pedant (majoritatea cronicilor despre criticii literari și-ar fi găsit locul într-o altă carte). Oricum, *Agresiuni, digresiuni* are câteva texte excelente. Dacă selecția ar fi fost mai riguroasă (și ar fi fost completată cu texte noi și perspective mai amănunțite), volumul ar fi câștigat mult în impact.” □ Gabriela Adameșteanu semnează eseul *Crimele neglijate ale comunismului. O sintagmă neinspirată*. □ Mihaela Irimia, în *Laudatio Domini Stephen Greenblatt*, cu ocazia vizitei la București a celebrului anglist și shakespeareolog, îi dedică acestuia un articol bio-bibliografic. □ Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Gelu Ionescu, autorul volumului *Covorul cu scorpioni* (Polirom, 2006), „una dintre cele mai puternice și mai aspre mărturii despre comunismul românesc și lașitățile intelectualilor din acea vreme”. Discuția începe cu detalii despre romanul *Muntele vrăjit* de Thomas Mann, trece apoi printr-o serie de detalii cu caracter biografic, atinge subiectul „Europa liberă”, ajungând mai apoi la „rezistența prin cultură”, fenomen despre care autorul afirmă: „[...] trebuie să discutăm ceea ce s-a numit «rezistența prin cultură». Eu nu neg acest tip de rezistență. Cei mai mulți, care nu erau de partea Securității, au trăit în zona «rezistenței prin cultură». Chiar aveam sentimentul că luptăm împotriva celor care scriau la «Săptămâna» sau la «Luceafărul». S-a împărțit lumea scriitoricească între «colaboraționiști», grupul din jurul lui Eugen Barbu și Vadim Tudor, și ceilalți. Acest tip de luptă a avut importanța ei și dădea sentimentul unei oarecare libertăți. Dar această libertate era insuficientă, era – ceea ce Matei Călinescu a surprins foarte bine – «libertatea unor ostateci»; noi acceptam

ca cenzura să ne taie din cărți, trăiam în conformism. Au fost scriitori care au semnat în volumele omagiale dedicate lui Ceaușescu. De pildă, Augustin Buzura a scris un singur omagiu care i-a fost reprodus în toate volumele care îl omagiau pe Ceaușescu. Era același text, multiplicat periodic. Și așa au pățit și alții, le-au fost reproduse slăbiciuni de altădată”. □ Katalin Thuróczy, semnează, în rubrica de *Teatru*, o primă parte a unui *Epistolar dramatic* ce tratează „despre teatrul de azi din România și Ungaria”. □ Acest număr al Suplimentului este dedicat Institutului Cultural Francez din București. □ Adina Dinițoiu publică, cu titlul „*Am încercat să ieșim cât mai mult în afara zidurilor Institutului*”, un interviu cu directoarea acestei instituții, Irina Boulin-Ghica.

23 iunie

● [„*Revista 22*”, nr. [25] (850)] Gheorghe Schwartz semnează partea a doua din *Ghișeul de presă*, cu un *Studiu de caz* de această dată.

● [„*România literară*”, nr. 25] În *Critică literară, Lecturi la zi: Postmodernism de secol XVIII*, Tudorel Urian prezintă romanul lui Mihai Zamfir, *Se înnoptează. Se lasă ceața* (Polirom, 2006), despre care afirmă că este „un roman de mare subtilitate și modernitate. [...] Mihai Zamfir demonstrează cu această carte că romanul epistolar de factură iluministă are încă șansa lui, poate suferi un *update* în postmodernitate. Un astfel de roman aduce o fărâmă de sentiment, de căldură umană și de raționalitate în supertehnologizata și standardizata lume contemporană”. ■ În aceeași rubrică, Mircea A. Diaconu publică *Paradisul senzual*, prezentare a volumului de sonete *Infernala comedie* de Emil Brumar, „cu un fragment dintr-o epistolă a autorului către Șerban Foarță și cu 15 scanografii de acesta” (Ed. Brumar). „Cum nimic nu există, cum existența e o simplă ipoteză, Emil Brumar joacă pe cartea materiilor care înfloresc într-o proiecție fantasma-gorică pentru că nu-i interesat decât de miezul impalpabil. Poate tocmai de aceea, oricâtă gratuitate ar suporta imaginarul lui, el nu-i lipsit de un suport elegiac”. □ Cosmin Ciotloș, în *Cronica unei cărți așteptate*, scrie despre volumul lui Emil Ivănescu, *Artistul și moartea* (Editura Institutului Cultural Român, 2006): „Pentru prima dată adunate între două coperte, textele lui Emil Ivănescu interzic categoric o lectură grăbită, de punere în temă ori de popularizare, la fel cum interzic și repartizarea didactică pe genuri. Recuperate din manuscrise, din dactilograme sau din reviste de epocă, ele se cuvin citite cu creionul în mână și cu un carnet pe-aproape. Poate chiar, la limită, retranscrise... Nu e întâmplător, din această perspectivă, faptul că volumul de față e o ediție critică. (O altă formă, popularizantă, de publicare mi s-ar părea cu totul inadecvată). Ce cuprinde cartea? Două piese (*Dialogii psihopatului* sau *Colocviile sfârșitului de noapte* și *Artistul și moartea*), câteva fragmente de jurnal, scrieri în proză și corespondența tânărului autor”. □ În *Calendar, Iunie* Gabriela Ursachi îi dedică un microportret literar lui Constantin Stere. □ În *Literatură* Octavian Doclin semnează poeziile *Pârگا, Fuiorul, Turnul Unghiului, Apărarea domeniului, Lamentația, Ierihon, Complotul*,

nașterea și *Mâna de țărână*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Lumea ca o piscă* este publicat un eseu al lui Lucian Raicu, din septembrie 1997. □ Într-o notiță se anunță organizarea unui *Simpozion româno-italian „Panait Istrati”* la Biblioteca Centrală Universitară. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Blues*. □ În *Literatură*, Simona-Grazia Dima scrie despre *Proiecte himerice, prezentare a volumului lui Viorel Marineasa, Tradiție supralicitată, modalitate diortosită. Publicistica lui Nichifor Crainic și a lui Nae Ionescu, la o nouă citire* (Editura Universității de Vest, Timișoara, 2004): „Prin actualitatea viziunii sale, volumul lui Viorel Marineasa ar merita să provoace o dezbatere pasionată în mișcarea de idei din România de astăzi. Atuurile literare, alături de cele științifice, sunt evidente. Bogăția și claritatea ideilor, subtilitatea și rigoarea demonstrației, patosul argumentativ se îngemănează cu expresivitatea stilistică, paranteza fermecătoare, vorba de duh ori detaliul succulent, lucru vizibil îndeosebi în note. Corpusul lor formează, la propriu, o carte în carte, potențând consistența, varietatea și actualitatea unei bibliografii mai degrabă organic asimilate decât utilizate”. □ În *Prin anticariate: Un om obosit*, Simona Vasilache scrie despre romanul lui Constantin Fântâneru, *Interior*, publicat în 1932. ■ În *Critică literară. Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul *Farmecul istoriei literare*, o recenzie a volumului lui Mircea Angheliescu, *Literatură și biografie* (Ed. Universal Dalsi, 2005): „Un patos al ideilor și jubilația înscrierii celui mai excentric eveniment într-un sens al devenirii culturale (dacă nu artistice) însuflețesc paginile autentice de istorie literară: ușor de recunoscut, la lectură, indiferent dacă ele fac parte din mari sinteze sau din antologii și culegeri de texte. Grila istorică este imediat detectabilă în *Literatură și biografie*, volumul de studii, eseuri, comunicări academice și articole semnat de Mircea Angheliescu. [...] Înțeleasă astfel, nu ca strictă memorare de episoade și file de cronici bătrâne, ci ca o inteligentă articulare a faptelor în structuri de semnificație, cu notarea paralelismelor, analogiilor, precedentelor și efectelor în durata lungă, istoria literară apare ca un domeniu complex și fecund. Ea ne provoacă prin descoperirea de probe, de manuscrise considerate pierdute ori scrisori rămase necunoscute (cum s-a întâmplat, nu demult, cu setul de epistole, de o valoare excepțională, din corespondența lui Eminescu și a Veronicăi Micle); dar farmecul său nu se reduce decât în primă instanță la victoriile arhivistice. «Mai presus de documente și mărturii», vorba bătrânului Heliade, apare bucuria creației, a discursului istoriografic apt să explice inexplicabilul, să raționalizeze hazardul și să găsească un sens convulsiilor din istoria propriu-zisă. Fără poză doctorală și ostentație bibliografică, volumul lui Mircea Angheliescu (în care apar și comentarii ale actualității editoriale) este o subtilă și cu atât mai eficientă pledoarie a istoricului literar în favoarea profesiei sale: îmbrățișată și onorată timp de patruzeci de ani, pentru a fi, acum, recomandată cititorilor mai tineri”. ■ Gh. Grigurcu, în *Semn de carte*, semnează *Un mușchetar*, analiză a volumului *Fărâme critice* de Marin Mincu (Ed. Pontica, 2005). În opinia sa, „oricâte obiecții am putea aduna în contul acestui

mușchetar vanitos, înzordonat cu o amplă coleretă, cu pantaloni bufanți și cu dantele spumoase la mâneci, care e Marin Mincu, e sigur că fără d-sa literatura noastră actuală ar fi fost mai puțin vie, mai lipsită de culoare. Dacă, după ce l-am privit sub unghiul spectacolului baroc ce ni-l oferă personalitatea d-sale, îl măsurăm prin lentila fumurie a difidenței critice care șterge efectul sclipirilor sprințare, sperăm a ajunge la o concluzie rezonabilă. Confratele Mincu e unul din criticii însemnați ai momentului. Egotismul teatral ce i se impută cu amuzament sau iritare e considerabil redus inclusiv prin atenția constantă, exemplar generoasă, pe care o acordă tinerilor autori”. □ În aceeași pagină, Ion Simuț, la rubrica *Restituiri*, scrie despre *Un român la Madrid*, dedicând o amplă analiză volumului al II-lea din *Un roman epistolar al exilului românesc. Corespondență de Alexandru Busuiocanu*, „ediție, note, traduceri de și postfață de Liliana Corobca, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie și Teorie Literară «G. Călinescu», 2004”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu scrie despre *Un ministru poet*, cu trimitere la poeziile recent publicate ale lui Valeriu Stoica. ■ În *Literatură*, însoțite de o prezentare semnată de Cosmin Ciotloș și de o confesiune a autorului intitulată *La poeziile regăsite*, este publicată o amplă selecție de *Poeme în limba română ale tânărului Andrei Codrescu*. Figurează aici poezii publicate în „Luceafărul” și „Steaua” (1965): *Șantier, Prieteni, Puls, Toamna unui pictor, Prima baracă, Cântec de dragoste, Moment la Argeș, Secundă cu perforatoare, Cântec de femeie, Decembrie, Seara, Poetul*. □ În *Literatură*, Horia Gârbea semnează eseu *Alcooluri și beții de personaje*, comentând pe marginea „setei epocale” a unei game largi de personaje din literatura română. ■ În *Interviurile R.L.*, George Radu publică, sub titlul «*Suntem prea convinși pentru a fi și convingători*», o convorbire cu Ștefan Cazimir. Temele abordate sunt legate de implicarea sa în viața politică, de „actualitatea scriitorului” în detrimentul artei acestuia, cu trimitere la I.L. Caragiale, în final acesta vorbind despre modul în care se elaborează o carte („Am citit cândva, nu mai țin minte unde, că secretul de a duce o treabă la capăt este să mergi atât de departe încât să nu te mai poți întoarce. Cred că, în cazul elaborării unei cărți, regula s-ar traduce în epuizarea surselor documentare, sau măcar în acumularea unui volum de date capabil să asigure «masa critică» a decolării. Importantă e, apoi, filtrarea informației. După experiența mea, esențiale sunt trei filtre: adversativ, concesiv și extensiv. Fiecare idee din bibliografia problemei trebuie supusă acestor trei probe: dacă poate fi respinsă (da, dar); dacă poate fi admisă, însă cu prețul unor rezerve (totuși); dacă, în fine, poate fi lărgită (nu numai). Și tot astfel, fiecare enunț propriu va fi trecut prin aceleași site, cu scopul de a-i verifica rezistența și de a preveni, în limita posibilului, apariția unor fisuri.”). □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Optimistei*, realizând, în *Vremea cititului*, o amplă prezentare a Bookfest 2006. □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 19 iunie-27 iunie. □ În *Meridiane, Corespondență din Germania*, Rodica Binder scrie despre *Scandalul Handke sau dreptul de a greși*. □ În *Cronica traducerilor*, Codrin Liviu Cuțitaru

se întreabă *Ce este un autor?* într-o amplă recenzie a romanului lui David Lodge, *Autorul, la rampă!* (Polirom, 2006), apărut în traducerea Corneliei Bucur. □ În *Meridiane* se anunță apariția unul volum ce cuprinde traducerea franceză „a aproape întregii opere a lui Vasili Grossman”, în colecția „Bouquins” a editurii Robert Laffont. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, alcătuit de Cronicar, este semnalat textul lui Mircea Martin din numărul din 15 iunie-14 iulie al revistei „Cuvântul” în care abordează problema traducătorilor români. □ Se anunță ședința Consiliului Uniunii Scriitorilor ce a avut loc în data de 16 iunie, ședință în care au fost primiți o serie de noi membri în variile filiale din țară.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [25] 81] Elena Vlădăreanu, în *Microbiografiile noastre au ajuns la Berlin*, oferă detalii despre proiectul de lectură de la Berlin, intitulat *Microbiografiile europene*, eveniment organizat și susținut de Institutul Cultural Român. De asemenea, Elena Vlădăreanu precizează că „înainte de «Microbiografiile» noastre «europene», Nora Iuga a participat la «poesiefestival berlin 2006», una dintre cele mai importante manifestări de gen din Europa, la care au venit 80 de poeți din 28 de țări. Festivalul a cuprins mai multe secvențe, printre care și un atelier de lucru intitulat *VERSschmuggel/ Trafic de versuri*. Specializat, la fiecare ediție, pe o anumită regiune europeană, atelierul s-a focalizat acum asupra Balcanilor, spațiu sinonim – în opinia organizatorilor – cu «Europa de Est și de Sud-Est». Câte doi poeți, împreună cu un traducător, au lucrat la traducerea reciprocă a unui grupaj de poezii, participând în final la o lectură publică moderată de un jurnalist/ scriitor. Nora Iuga și tânărul poet german Ron Winkler și-au citit textele în fața unui public de peste 300 de persoane, într-o întâlnire moderată de scriitorul sloven Aleš Šteger”. ■ George Onofrei face un *Bilanț provizoriu la „Bookfest”*, prezentare a primei ediții a Salonului Național de Carte din 14-18 iunie. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu prezintă romanul lui Haruki Murakami, *Kafka pe malul mării*, „traducere din limba japoneză și note de Iuliana Oprina” (Polirom, 2006). ■ Notă de prezentare a volumului lui Mircea Martin, *Ultima critică*, ediția a II-a, revăzută (C.R.), despre care autorul afirmă: „Critica înseamnă, înainte de toate, înțelegere. Ea nu este iubire pentru că iubirea se dispensează de înțelegere. Sunt critici, după cum sunt oameni în genere, care nu înțeleg decât ceea ce iubesc. Sunt alți critici și, de bună seamă, alți oameni care nu iubesc decât ceea ce înțeleg. Cred că un critic ar trebui să înțeleagă și ceea ce nu iubește; după cum ar trebui să se apropie cu iubire de ceea ce nu înțelege: să depășească momentele de contrarietate sau de opacitate printr-un elan de simpatie penetrantă. Înțelegerea deci, ca putere de supunere la obiect, ca probă de plasticitate spirituală, ca sfidare a închistării și suficienței, ca semn că dialogul există și comunicarea – comuniunea chiar – sunt posibile”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXIX). □ Doris Mironescu, în

Lecturi întrerupte, dedică un text liricii lui Mihai Ursachi. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Max Frisch.

24 iunie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [25] (824)] Adrian Papahagi semnează *Farmecul discret al griului*, comentariu pe marginea volumelor lui Aurelian Crăiuțu, *Elogiul libertății și Elogiul moderației* (Polirom, 1998 și 2006). □ În *Cronica literară* Teodor Vârgolici se ocupă de volumul lui I. Opreșan, *Cariatide literare. Studii de istorie a literaturii române*, apărut la editura Vestala. □ Stela Gheție scrie despre romanul *La dormeuse de Naples* de Adrian Goetz. □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează un eseu cu caracter memorialistic, *Isaievici*, ce vizează corespondența dintre tatăl său și N. Steinhardt. □ Cristina Rusiecki, în *Reverie de saltimbanc*, semnează o cronică dramatică a piesei *Spălăm copilul sau facem altul?* de Christopher Durang, pusă în scenă la Teatrul Național din Constanța. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează a patra parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”, unde se ocupă de *Blood Meridian* de Cormac McCarthy și de cuadrilogia *Rabbit* de John Updike.

28 iunie

• [„**Luceafărul**”, nr. 25 (749)] În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul lui Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului* (Humanitas, 2000, 2006), volum ce „are caracterul unui mic manual introductiv, de larg interes pentru umaniștii din varii discipline, subîmpărțit clasic. Primul capitol (*Structuri și metode*) tratează concret problematica hermeneuticii tipologice, definind noțiuni ca «arhetip» sau «mit» și argumentând pertinent universalitatea imaginarului ca traseu interdisciplinar al umanoarelor. Celelalte șase capitole (*Două regimuri ale imaginarului, O schemă bipolară: Infernul și Paradisul, Jocul alterității, Evadarea, Imaginarul istoric, Mituri politice*) aplică succint direcțiile teoretice fixate în primul, într-un larg parcurs istoric, geografic și epistemologic, exemplificând validitatea mitanalizei durandiene – multe din accepțiile lui Lucian Boia sunt preluate de la autorul *Structurilor antropologice* ale imaginarului – prin diferite regimuri imaginare (politic, religios, antropologic)”. □ În *Între sexualitate și doctrină*, Valeria Manta-Tăicuțu prezintă volumul *Ținutul Klarei* de Lucian Alecsa (Ed. Dionis, 2005). □ În *Galaxia cărților* Valentin Tașcu scrie despre *Obsedanta poezie*, prezentare a volumului de versuri al lui Andrei Novac, *Lacrimile târzii ale pescărușului din catifea albastră*. □ Poezii semnate de Florea Burtan. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Rocada... nebun-damă* de Titus Suci. □ În *Eseu* Ana Dobrescu scrie *Despre balcanism* în literatura română. □ Sunt publicate o serie de poezii de Adrian Mihalcea. □ În *Istorie literară* Leo Butnaru semnează partea a patra a eseului *Șlefuitorul de lentile*. □ În *Literatura lumii* este publicată prima parte din *Bestiar* de Julio Cortázar, traducere de Tudora Șandru-Mehediți. □ În aceeași rubrică sunt reproduse poezii de Daniel

Najmías, „prezentare și traducere de Andrei Ionescu”. ■ Ilie Traian consemnează, cu titlul „*A integra cultura diasporei în cea națională*”, un interviu cu Theodor Damian, poet și eseist botoșănean, stabilit la New York. Se discută despre cenaclul „Eminescu” și despre revista „Lumină lină” ambele din New York. Despre aceasta din urmă Theodor Damian afirmă: „[...] e adevărat că se simțea nevoia unei publicații culturale. A mai apărut, ulterior, o publicație culturală în Georgia (*Origini*) dar ea este cumva ideologic-culturală, mai puțin literară și mai puțin comunitară. La noi nu numai crearea revistei aparține comunității, ci și sponsorizarea ei. Apar chiar reportaje și fotoreportaje din viața de cenaclu”. Se dau apoi detalii despre diversele posibile contacte culturale cu România. Vorbind despre impunerea scriitorilor români în spațiul american, acesta detaliază dificultățile întâmpinate: „Mulți am publicat în edituri americane sau în publicații de profil în reviste academice de literatură sponsorizate de universități – dar consacrarea pe care unii ar aștepta-o nu a venit neapărat. Ea ar însemna, mai ales, niște premii”. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Recunoștință față de vechii profesori* de Robert Bly. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează o cronică dramatică la *Doi tineri din Verona* de William Shakespeare pusă în scenă la Teatrul de Comedie. ■ Sunt date detalii despre primirea de noi membri în Uniunea Scriitorilor din România la diverse filiale din țară. ■ Succintă dare de seamă asupra conferinței de presă a URSS cu tema „Uniunea Scriitorilor – un an cu o nouă echipă”. □ Liviu Grăsoiu, în articolul său *Doar nepăsare?* din *Fonturi în fronturi* discută despre situația „Revistei literare radio”.

29 iunie

● [„**Dilema Veche**”, nr. 25 (126)] Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Să fim realiști?* □ Șerban Foarță scrie poezia *Siluite*. □ Andrei Codrescu publică eseul *Haleli și ceteli*. ■ În *La zi în cultură* Marius Chivu semnează „*Generația așteptată*” recomandă cititul, o amplă listă de recomandări de lectură semnate de varii scriitori, critici literari, oameni de cultură: „Paul Cernat (critic literar) – Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Editura Polirom), o autobiografie de export numai bună de scos din cap clișeele răsuflăte despre comunism; și *Dilecta* de Octavian Soviany (Editura Cartea Românească), rafinement fără vârstă pentru toți cei care cred că frumusețea poetică e pe cale de dispariție. [...] Radu Pavel Gheo (scriitor) – Vasile Ernu, *Născut în URSS*, pentru că am tot citit despre ea și sunt foarte curios. Ar mai fi reeditarea romanului lui Radu Aldulescu *Proorocii Ierusalimului* de la Editura Corint, culegerea de cronici *Agresiuni, digresiuni* a lui Costi Rogozanu și *Antologia poeziei românești la zid*, alcătuită de Ion Barbu, ambele apărute la Editura Polirom. [...] Florin Lăzărescu (scriitor, editor) *Avangarda rusă* de Livia Codorcea, apărută la Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași, o carte care s-a vândut foarte bine la acest Salon de Carte. Aș mai numi două cărți citite de mine în cruciș pe la standuri: Vasile Ernu, *Născut în URSS* și Petru Cimpoșu, *Christina Domestica*. Alexandru Matei (eseist) Noile cărți de

poezie de la Cartea Românească: Octavian Soviany, *Dilecta*, Simona Popescu – *Lucrări în verde*, Robert Șerban, *Cinema la mine-acasă*. Două cărți de la Editura EST: *Malone moare* de Samuel Beckett și Maurice Blanchot, *Cartea care va veni*; le recomand pentru scriitură, în lipsa căreia întreaga literatură franceză ar fi o literatură de mâna a doua. De la Editura Paralela 45, *Trupul știe mai mult* de Gheorghe Crăciun, un fel de *making of* al *Pupei Russa*, pentru că e prima dată când la noi apare acest gen de carte; și *Barbaria interioară* de Jean-François Mattéi, un eseu despre sălbăticia modernității și despre schizoidia omului, între animalitatea reprimată și obligația de se expune ca ființă culturală. [...] Ana Maria Sandu (scriitoare) – Vasile Ernu, *Născut în URSS*, pentru că viața socială din România comunistă e în vogă și cu atât mai mult cea din URSS; și Milorad Pavić, *Ultima iubire la Țarigrad* (Editura Paralela 45), cartea unui autor foarte interesant, o carte trasă în țiplă și însoțită de un pachet de cărți de tarot. Robert Șerban (scriitor, jurnalist, editor) – *Intrarea în casă* (Editura Brumar) o antologie din poezia lui Ioan Flora, alcătuită de el înainte de a muri, și ilustrată cu propriile desene, pentru că este vorba de selecția personală a unui important poet postbelic. Contactul cu poezia de calitate ne arată că viața poate fi frumoasă. [...] Andrei Terian (critic literar) – Vreți să știți ce vi se poate întâmpla dacă vă uitați la prea multe *talk-show*-uri de doi bani și ajungeți să credeți toate aberațiile pe care le auziți acolo? Citiți *Christina Domestica* a lui Petru Cimpoeșu. Face toți banii; și tot timpul. Răzvan Țupa (scriitor, jurnalist) – *Avangarda rusă* de Livia Codorcea pentru că e o apariție cu totul specială. Despre avangarda franceză și română există mai multe cărți, dar cu privire la avangarda rusă știam doar câte ceva despre Maiakovski și Hlebnikov, or acum îți dai seama că lucrurile stau puțin altfel. Și ar mai fi *Antologia avangardei ruse*, volumul 1, în traducerea lui Leo Butnaru, apărută la Princeps Edit”. □ Constanța Vintilă-Ghițulescu semnează textul „*Experiențe culturale*” cu *funcționari culturnici*. □ Radu Cosașu publică *666 la 6.6.06*.

● [„**Observator cultural**”, nr. [26] 327 (36)] În *Informații*. La zi se anunță că „Institutul Cultural Român din New York a lansat oficial miercuri, 21 iunie, *New Drama Support Program*, menit să susțină dezvoltarea schimburilor româno-americe în teatru. Potrivit instituției, programul va sprijini diverse proiecte de colaborare între organizații și artiști români și americani și se va concentra pe punerea în scenă a dramaturgiei contemporane. [...] A două inițiativă este *After the Fall: Reality and the New Romanian Theatre/ După cădere: Realitatea și noul teatru românesc*, un proiect de colaborare între Immigrants Theatre din New York și grupul *dramAcum* din România, ai cărui reprezentanți se vor afla între 1 și 15 iulie în Statele Unite”. ■ Se dau detalii despre dezbaterile asupra proiectului de lege privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor: „Amendamentul intenționează, de fapt, să creeze un monopol al cultelor în domeniul credințelor și opiniilor. O serie întreagă de cărți de filozofie sau beletristică va putea fi considerată ofensatoare pentru unele culte și interzisă.

Romane și ecranizări precum *Codul lui Da Vinci*, piese de teatru precum *Evangheliștii* de Alina Mungiu sau concerte cu formații considerate «sataniste» ar putea fi, de asemenea, interzise». □ Se anunță apariția primului număr al suplimentului „Contrafort Studențesc”, publicație ce „are opt pagini și intenționează să promoveze creațiile culturale provenite din mediul studențesc basarabean”. □ Carmen Mușat semnează editorialul *Mă îndoiesc, deci exist*, text pe marginea acordării premiului „Heinrich Heine”, „decernat de Consiliul Municipal al orașului Düsseldorf personalităților ale căror opere literare «promovează drepturile omului, progresul social și economic și pledează pentru solidaritate internațională»”, lui Peter Handke. □ În *Literatură*, Luminița Marcu scrie despre o *Carte românească din 1936 cu prefață de Unamuno*, fiind vorba despre volumul dedicat Spaniei de Mihai Tican Rumano, apărut la Cartea Românească. □ George Ardeleanu, în *Istorie*, semnează un articol despre întâlnirea dintre Katherine Verdery și N. Steinhart, „în oglinzile Securității”. ■ În *Literatură*, Matei Călinescu publică *Un joc nepermis cu „firele sorții”*, prezentare a volumului de versuri *Scara lui Iacob* de Marta Petreu (C.R., colecția „Poezie”, 2006). „În acest volum, lirismul Martei Petreu e în mare măsură de esență biblică, și anume aproape exclusiv vetero-testamentară. Marele intertext e *Geneza* – cu trimitere evidentă la 28:10-12, în care Iacob la Bethel își pune o piatră sub cap și adoarme, având viziunea acelei scări spre cer pe care urcă și coboară îngerii. Dialogul mereu reluat între Eu – un Eu feminin – și Tu e cel mai adesea un monolog, de tip psalmic, în care Tu-ul e mut, e o voință transcendentă, existența în absolut, dar poate inexistentă și doar imaginată, o entitate infinit exigentă, dar incertă, construită după modelul terestru și fundamental masculin al Tatălui (dar numele Tatălui, Augustin, e și cel al Fratelui). Alte intertexte biblice importante sunt *Cartea lui Iov* și *Eclesiastul lui Solomon*, într-o lectură intens personală. *Eclesiastul* neagă – și prin negație interzice – sensul lumii noastre umane: nimic din viața noastră nu are nicio semnificație și nici nu trebuie să aibă. A introduce sens în zădărnicie, în *vanitas vanitatum*, e, în realitate, după cum gândește Marta Petreu, un fel de păcat sau o trișerie, un joc nepermis cu «firele sorții» din teatrul de păpuși al lumii, pe care doar marele Păpușar incert are dreptul să le tragă. Într-o poziție centrală în volum se găsește laconicul poem *Zeul*, în care eul poetic se spovedește, dar nu cu umilință, ci cu un fel de trufie implicită. [...] Ceea ce surprinde în vocea cristalină a Martei Petreu e asprimea verbului, metaforă tăioasă, lipsa oricărei urme de milă de sine, o verticalitate în chin și singurătate, o neînduplecare și-o încrâncenare care dau versului o vitalitate poetică extraordinară, o intensitate dureroasă, o autenticitate prin contrast cu puritatea și simplitatea rece a stilizării. E ceva mătăsos, pur liric, în strigătul reținut și trufaș al poetei. [...]”. □ Paul Cernat, în *Memorialistică*, scrie despre *Jurnalul unei iluzii*, analiză a jurnalului lui Emil Dorian, *Cărțile au rămas nescrise. Jurnal 1945-1948*, „cuvânt înainte de Margareta Dorian, prefață de Valentin Protopopescu” (Ed. Compania, 2006), analiză realizată în paralel cu cea a *Jurnalului* lui Mihail

Sebastian: „Cu excepția a una-două semnalări entuziaste în presa cotidiană, critica a tăcut până acum. Iar tăcerea ei este, mă tem, psihanalizabilă. Pentru că volumul ne pune, fără menajamente, în față unui fapt social și istoric pe care mulți dintre compatrioții noștri nu sunt încă dispuși să și-l asume lucid și (auto)critic: circumstanțele adeziunii spontane la partidul comunist a unor intelectuali evrei, victime ale antisemitismului interbelic, ale terorii legionare și ale masacrelor antonesciene: resentimente, spaima, speranțe, iluzii, dezamăgiri. [...] Dacă Sebastian e un tânăr cosmopolit monden și frivol care, sub presiunea unei istorii atroce, se întoarce solitar spre rădăcinile sale comunitare, un nealiniat individualist care, în urma terorii antisemite, sfârșește prin a încerca ispita alinierii, «domesticul» Dorian este un familist cuminte și un scriitor umanist, devotat comunității sale. [...] Nu avem de-a face, desigur, cu un jurnal strict «etnic»: întreaga lume românească postbelică, inclusiv cea literară, e prinsă în franjurii săi. Însă ca document subiectiv al comunității evreiești imediat postbelice, cu toate «straturile» ei sociale și facțiunile ei politice (marea burghezie «reacționară», afaceriștii colaboraționiști, fideliile vechilor lideri Filderman și Zissu, sioniștii, socialiștii, comuniștii de tot felul, marea masă traumatizată), volumul rămâne o adevărată mină de aur”. □ În *Internațional*, Luiza Palanciuc îi dedică un portret lui Michel Riffaterre intitulat *Michel Riffaterre: clasicismul bine temperat*. ■ Ovidiu Șimonca, cu titlul „*Cei care mai cred în bune maniere încep să devină minoritari*”, publică un interviu cu Radu Paraschivescu. Acesta vorbește despre activitatea sa jurnalistică, fiind semnatarul unor rubrici în publicații precum „Evenimentul zilei”, „Idei în dialog”, „Gazeta sporturilor” și „Cuvântul”; trece apoi la detalii despre volumul său, *Ghidul nesimțitului* („*Ghidul nesimțitului* e o probă de literatură, nu are nimic metodologic; eu n-am ambiția să scriu un tratat despre nesimțire, un manual de atingere a performanței în nesimțire. E o șarjă tandru-ironică la adresa atitudinalului nostru de zi cu zi, de la felul în care avem o relație cu oamenii care ne sunt vecini, până la felul în care ne urcăm sau coborâm din autobuz, de la modul în care trecem strada, până la cum mirosim, urât sau plăcut. Cartea cred că mai spune ceva: lucrul teribil pe care l-am pierdut în ultimele decenii este capacitatea noastră de a ne bucura de conviețuire. În momentul în care s-a produs «blocalizarea», când lumea a fost mutată de la rosturile ei în cutiile de chibrituri care sunt apartamentele de bloc, multe lucruri s-au pervertit. De aici tristețea mea, de aici dorința mea de a pune o șampilă pe comportamentul actual al omului.”). Despre colaborarea sa cu Humanitas, unde este din 2003, acesta afirmă: „Mă simt bine. Am judecat cu sufletul și nu cu buzunarul. Se vede treaba că am făcut bine. Tocmai dădusem o serie de interviuri pentru o companie americană, unde urma să fiu plătit foarte bine și să fac o muncă tâmpită. Să fiu un fel de vechil peste un grup de traducători, care tocmai traduceau documente de administrație locală. Sunt puține lucruri mai urâte decât traducerile din administrația publică. Între salariul acelea foarte bun și un program infect de lucru și salariul mult mai mic de la Humanitas, dar cu perspectiva de a lucra cu niște oameni la care eu țineam foarte

mult, am ales varianta a doua. Cred că am ales bine. Firma americană după un an a închis porțile și a plecat din România. Iar la Humanitas am reușit să-mi fructific niște proiecte, coordonez două colecții, «Arena» și «Râsul lumii», am publicat două cărți, *Fanionul roșu și Ghidul nesimțitului*, și am beneficiat de un lansaj pe care nu l-aș fi avut la alte edituri”. Finalul interviului este dedicat unor aspecte privind târgul de carte Bookfest, problemelor traducerii și pasiunii scriitorului pentru sport. □ În cea de-a doua parte a *Epistolarului dramatic* este reprodusă scrisoarea semnată de Iulia Popovici ca răspuns „la scrisoarea publicată în numărul trecut de Katalin Thuróczy despre teatrul de azi din România și Ungaria”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction*, prezintă „Jurnalul SF”, „revista săptămânală de SF [...] care a apărut în perioada decembrie 1992 – iunie 1996. În cei aproape patru ani de existență, în JSF s-au publicat peste o mie de texte, iar numărul autorilor a trecut bine de o sută, majoritatea fiind nume noi”. □ Suplimentul acestui număr este dedicat împlinirii a 65 de ani de la Pogromul de la Iași. □ Samuel Tastet semnează *Părerea unui autor despre evreitate și antisemitism. Cum să uiți ceea ce ești?:* „În 2003 am publicat alte trei cărți importante. Una este *În afară destinului*, prima carte în românește a lui Imre Kertész. Să fii evreu ungar și să ai Premiul Nobel nu înseamnă niciun avantaj pentru a fi citit aici. Un soi de «invidie» și de «suspiciune» înconjoară cartea și autorul. Remarca deputatului Vosgianian, la Iași!!!, la târgul de anul acesta: «Ah, a luat Premiul Nobel! Normal, e evreu!» nu mai are nevoie de niciun comentariu. Îmi place Imre Kertész. Îmi place omul. Surâsul său. Prezența să reconfortantă. Prima noastră întâlnire în 1998 la Budapesta, la Café Central, a fost o explozie de entuziasm. De atunci ne vedem foarte rar și întotdeauna din întâmplare, dar noi nu credem de fapt în întâmplare. Imre Kertész s-a născut pe 9 noiembrie, o dată teribilă, aceea a Noptii de Cristal din 1933 și aceea a Căderii Zidului Berlinului în 1989. Imre Kertész poartă în el aceste două date și discreția suferinței sale ar trebui să ne pună pe gânduri. A doua lui carte, *Kadiș pentru copilul nenăscut*, este bulversantă. Este puțin spus. Îți ia orice speranță, dar, în același timp, deschide spații necunoscute. Aș fi gata să afirm: cine n-a citit această carte nu știe ce înseamnă să ai un copil! Ea a apărut în 2005. A doua apariție este o carte clasică, cunoscută în toată lumea: *Mitul arian* de Léon Poliakov. Chiar dacă nu tratează propriu-zis lumea evreiască, ea o implică pentru că pune în evidență, din punct de vedere științific – nu putem pune la îndoială știința și seriozitatea lui Léon Poliakov, în care excelează – ceea ce anunță însuși titlul: mitul arian. Mitul care a schimbat definitiv fața Europei. Și ale cărui efecte încă le resimțim. [...] Cea de-a doua apariție inevitabilă este cartea Alexandrei Laignel-Lavastine, *Cioran, Eliade, Ionesco: uitarea fascismului*. Când spun inevitabilă, cuvântul este mult prea slab, mai corect spus indispensabilă. Am vorbit mai sus de meschinea cenzură. Ce contează, cititorul român este inteligent și nu-i place să i se impună ce să citească sau să fie luat drept un imbecil. Sunt surprins în mod fericit la fiecare târg de carte că prețul nu-l împiedică pe cititor să cumpere cartea. [...]

Asemenea unui scriitor, consider că a publica cărți reflectă o parte din tine, pe care o livrezi celuilalt și că, iremediabil, atunci când consideri că a scrie, a edita, a trăi chiar țin mai mult de sensul tragediei decât de cel al divertismentului, atunci e evident că nu mai vorbești același limbaj cu al celorlalți și mai ales te îndepărtezi de restul majoritar”.

30 iunie

● [„România literară”, nr. 26] În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu publică eseu *Cui de trecut îți vorbește...* □ În *Ochiul magic*, sub titlul *Trupul și cuvântul*, se dau detalii despre numărul 5-6 al revistei „Apostrof”, tematica propusă de Marta Petreu fiind „Scriitorul și trupul său”. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Cartografia literaturii române*, Tudorel Urian prezintă volumul al IV-lea din *Geografia literaturii române, azi*, dedicat Banatului, de Cornel Ungureanu: „Studiul lui Cornel Ungureanu *Geografia literaturii române, azi* oferă șansa înțelegerii evoluției organice a literaturii și culturii într-un spațiu definit, în funcție de toți factorii de influență: evoluția istorică și politică, modelele culturale dominante, compoziția etnică etc. Din această perspectivă, Banatul este un spațiu al multiculturalității și al plurilingvismului, o zonă de interferență a culturilor central europene și mediteraneene, un continuu dialog între culturi și spiritualități, de pe urma căruia toată lumea are de câștigat. Cititorul cărților care compun această sinteză are șansa să pună într-o altă lumină literatura, specificul, evoluția și, în ultimă instanță, bogăția literaturii române în context european”. ■ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu semnează *Un spectacol de inteligență visătoare* în care, plecând de la volumele Anei Blandiana, *Spaima de literatură, A fi sau a privi, O silabisire a lumii* (Humanitas, 2006), face o paralelă între lirica și publicistica autoarei: „Între poezia și publicistica Anei Blandiana există o deplină continuitate stilistică, evidențiată de recentele trei volume de însemnări, eseuri, confesiuni etc. publicate simultan (și unite printr-o banderolă). Ni se oferă aproape opt sute de pagini de literatură bună, despre care nu se poate spune tranșant că este poezie, proză sau eseistică. Ar trebui să vorbim, mai curând, de un spectacol de inteligență visătoare, susținut de una și aceeași ființă capabilă să observe, să se emoționeze și să reflecteze. Scriitoarea este aceeași dintotdeauna: gravă și meditativă, de o demnitate statuară, cultivând simplitatea ca singura ei formă de cochetărie. Totuși, ceva s-a schimbat. Unele texte au o precipitare dramatică, trădând oboseala existențială a naufragiatului care scrie fără speranță un nou mesaj pentru a-l arunca în largul mării. Totodată, a crescut gradul de esențializare al textelor. Poeta nu-și mai îngăduie nici temporar să se joace de-a scrisul, nu mai este capricioasă, nu-și mai pune la urechi cercei din cireșe, în momente de răsfaț al feminității. Ea este integral o conștiință, spunând adevăruri importante despre care știe că nu li se va da importanță. Un entuziasm contrazis planează, ca o pasăre rănită, în fiecare text. [...] Ana Blandiana știe că discursul ei nu este ascultat și că, dacă totuși este ascultat, nu este luat în considerare. Știe

că este Casandra. Aceasta însă nu o face să tacă. Ea acceptă, ca pe o coroană de spini, gloria de a vorbi într-un pustiu. Tocmai această resemnare asigură scrisului ei un viitor. Cândva se va vedea că, prin raportare la monologul poetei, toate *talk-show*-urile de mare audiență din vremea ei nu erau decât zgomot”. □ Într-o notă, Horia Gârbea critică modul în care revista „Convorbiri literare” a prezentat evenimentul dedicat Zilelor «Convorbiri literare» ce a avut loc la Iași. □ În pagina dedicată criticii literare, Cosmin Ciotloș se ocupă de două volume de poezie: *Santinela de lut* de Cosmin Perța (Ed. Vinea, 2006) și *Schizosonet* de Adrian Chivu (Ed. Brumar, 2006). Despre primul autor acesta apreciază că „cel mai adesea dominat de poezia pe care o scrie (una foarte bună, de altfel), Cosmin Perța reușește performanța de a o amprenta categoric. Limitându-se, momentan, la ordonarea elementelor lumii sale, el își asumă creația în sens invers, rămânându-i de încheiat tocmai lumea”, în timp ce despre cel de-al doilea afirmă că „Adrian Chivu dă măsura unei indecizii conceptuale”. □ În *Literatură* Andrei Zanca semnează poeziile *Traversări*, *Koan*, *Și cum să ieși*, *Oare unde*, *Ostenit*, *La o răscruce*. ■ Tot aici, în *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie, în *Franța din noi*, despre volumul *Teme franceze* de N. Manolescu (Ed. Institutului Cultural Român, 2006), ce „nu aduce texte inedite, dar ne pune în fața unei realități de rezonanțe curioase: legătura noastră determinantă cu Franța se demonstrează aici matematic”. În opinia sa, „Nicolae Manolescu nu întreprinde exegeze, nu încearcă figurații inedite ale literaturii franceze; el realizează doar o suită, uneori sclipitoare, de considerații teoretice privind literatura, ilustrate însă cu exemple franceze. Veritabilul nostru fond cultural iese la iveală. Când are senzația că face o descoperire în ordinea etern-dezordonată a literaturii, descoperire ce trebuie exemplificată printr-o capodoperă, Manolescu apelează instinctiv la Balzac, Stendhal, Proust, Gide, la Voltaire și La Rochefoucauld sau chiar la alții, de mai redusă înălțime, dar care-i sunt familiari printr-o continuă frecventare (Taine, Sainte-Beuve, Benjamin Constant etc.). Ce fel de Franță compun preferințele criticului român? O Franță rezumativă, mult mai interesantă decât Franța în sens larg”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poemul *Micul testament (Opt strofe deteriorate)*. ■ Geo Vasile, în *Iconografie transilvană*, prezintă volumul lui Ion Horea, *Reversuri* (Ed. Ardealul, Târgu Mureș, 2005): „Refugiindu-se în poezie, așa cum odinioară scribul la plăcile de lut, cu speranța de a lăsa celor ce vor veni după sine un semn, o urmă, o mărturie, Ion Horea se însoțește cu duhul filosofic al declamației blagiene, dar și cu cel al psalmilor argezieni. [...] Dând valoare estetică și metafizică unor expresii ce numesc îndeletniciri și obiecte din universul rural, montând precum orfevrii nestemate din limbajul sacru al creștinismului ortodox, dar și din cel al folclorului românesc, Ion Horea probează prin poezia sa diferența imensă dintre poezia trăită ca unică expresie scripturală și spiritualistă, și impostura confecționerilor de falsuri mimetice, livrești, păgâne prin amoralitate și găunoșenie, ridicați însă în slăvi de felurite jurii și grupuri de comando prin reviste, târguri (chiar și internaționale) sau studiouri tv”. □ În *Prin*

anticariate: My way, Simona Vasilache scrie despre volumul lui Costache Olăreanu, *Ucenic la clasici* (C.R, 1979). ■ În *Actualitatea* este publicată o scrisoare deschisă către Stelian Tănase, semnată de Ileana Iordache în care acuză calomnierea „numelui și memoriei tatălui său”, Vladimir Streinu, făcând referire la un fragment de conversație dintre Stelian Tănase și Monica Lovinescu, reprodus în volumul acesteia, *Jurnal 1998-2000*, apărut la Humanitas. □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 28 iunie-13 iulie. □ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu semnează *Pietate și creație*, amplă analiză a volumului lui Ioan Pinte, *Mic jurnal discontinuu – Însemnările unui preot de țară* (Ed. Eikon, 2005). □ Ion Simuț, în *Restituiri*, abordează *Psihologismul halucinatoriu*, reluând discuția despre romanul lui Constantin Fântâneru, *Interior*, republicat la Polirom, în 2006. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează *Expediție în interior*. ■ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric vorbește despre *Arta epistolară*, comentând cele ediții ale volumelor de corespondență ale lui Constantin Noica, *Scrisori inedite* (Ed. Limes, 2005) și *Sub semnul depărtării. Corespondența Constantin Noica – Sanda Stolojan* (ediție de Maria Cogălniceanu, prefață de Matei Cazacu, Humanitas, 2006). „Pentru exegeții operei lui Noica sau pentru cercetătorii preocupați de viața filozofului, corespondența cu Sanda Stolojan are însemnătatea unui document de epocă. Cu alte cuvinte, valoarea estetică a epistolelor este dublată de o informație biografică de primă mână. Aici aflăm de încercările succesive ale lui Noica de a-și găsi un loc potrivit pentru școala la care visa [...], cum tot din paginile corespondenței aflăm de tracasările la care era supus de autorități atunci când primea de la prieteni invitația de a face o călătorie în Occident. Până acum, cartea de față este cea mai consistentă culegere de epistole purtând semnătura lui Noica. [...] Așadar, două volume epistolare destinate celor care au în orizontul de preocupări opera sau viața lui Constantin Noica”. ■ În *Interviurile R.L.*, Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul «*Criza valorilor nu bântuie numai la Porțile Orientului*», o convorbire cu Octavian Paler, fragmentul fiind extras din volumul *Convorbiri cu Octavian Paler*, aflat în pregătire. Tema este legată de fascinația lui Paler pentru figura lui Don Quijote: „Bineînțeles, pentru mine, «adevăratul, profundul Quijote» e cel care ne sugerează că important ar fi să ne străduim până la capăt. Dacă putem. Dacă avem resurse. Dacă ajungem să credem că nu «măsura» ne poate scoate din mediocritate, ci harul (cine-l are!) de a dori, de a visa, de a iubi «fără măsură». «Nebunește», adică, dar asta n-are legătură cu psihiatria. Eu nu m-aș putea lăuda că am făcut ceva «nebunesc». Mă aflu, însă, printre purtătorii de «donquijotism» care se strecoară cum pot în lumea noastră pragmatică, unde unica valoare certă e banul. O dovedesc și prin seriozitatea cu care «conferențiez» moliilor, deși am depășit demult vârsta lui Don Quijote; cea la care bătrânii pot fi ridicoli cu riscuri mai mici”. ■ În pagina dedicată *Debuturilor în critică*, rubrică nou apărută, R.M. Năstase scrie, în *Cum pierzi cu atuurile în mână*, despre volumul de versuri al lui Daniel Pișcu, *Jucătorul de cărți* (Ed. Vine, 2006), în timp ce Mihai Mandache se ocupă, în *Amintiri din linia a doua*,

de volumul *Timpul iluziilor* al lui Ioan Lăcustă (Ed. Curtea Veche, 2006). □ În *Comentarii critice*, Elvira Sorohan se întreabă *De ce râdea Gary Sârbu*, realizând un amplu portret literar dedicat lui I.D. Sârbu. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Optimistei*, scriind *Despre est în vest*. ■ În *Meridiane*, sub titlul *Teoria nu mă interesează*, este reprodus un amplu dialog cu scriitorul britanic Peter Ackroyd, „text redactat și tradus de Lidia Vianu”, cu ocazia organizării unei videoconferințe cu autorul, într-un dialog cu studenții, de către Centrul pentru Literatura Contemporană în Traducere. □ Tot aici, cu ocazia decernării Premiului Benjamin Fondane lui Petr Král este publicată o serie de poeme din ciclul *Deplasări*, alături de o notă bio-bibliografică. □ În *Ultimul secret al lui Romain Gary* se dau detalii despre ultimul roman al acestuia, *Vinul morților*, tipărit după foarte mulți ani de la dispariția autorului. □ Se semnalează, într-o notiță, apariția unui volum dedicat surorilor Brontë, *Lumea de dedesubt* pe Patrick Reumaux. □ Notă de prezentare a prozatorului sard Salvatore Niffoi, cu ocazia succesului ultimului său roman, *Văduva descultă*. □ Notă despre ecranizarea TV a volumului *Primul Cerc* de Aleksandr Soljenițin, în regia lui Gleb Panfilov. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, susținut de *Cronicar*, este semnalat interviul lui Mircea Handoca luat de către Gabriel Stănescu în numerele 4-5 ale revistei „Viața Românească”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [26] 82] Robert Bălan semnează articolul *Salonul Cărții, reflectat în statisticile oficiale ale AER*. □ Elena Vlădăreanu scrie pe același subiect în *Târgul în răutăți și lucruri drăguțe*. ■ Tot pe tema Târgului de carte „Bookfest” scrie și George Onofrei în *Generația așteptată și apoi sabotată*: „Pe 13 octombrie 2005, «Cotidianul» a pornit un proiect jurnalistice ambițios: lansarea unei elite tinere. «Așa s-a născut desenul unui grup de oameni înzestrați pentru performanță. Ei au fost căutați în acele spații spirituale, etice și profesionale care descriu standardele de civilizație ale societății: politică, economie, justiție, știință, arte, sport, religie și societate civilă», se precizează pe site-ul www.generatia-asteptata.ro. La dezbaterea de pe 17 iunie, de la «Bookfest» au participat scriitorii: Lucian Dan Teodorovici, Florin Lăzărescu, Elena Vlădăreanu, Dan Sociu, Cătălin Lazurca, Cecilia Ștefănescu, Adrian Schiop, Teo Hergelegiu, Luminița Marcu și Filip Florian și, pe de altă parte, politicienii Adrian Cioroianu, Cristian Boureanu, Cristian Adomniței, Roberta Anastase, Monica Iacob Ridzi, Dan Mihalache și Cozmin Gușă”. □ Constantin Vică semnează *Sentimentul românesc al Bookfest*. □ Într-o notiță se anunță că Gabriel Liiceanu renunță la șefia AER. □ Tot pe tema proiectului „Generația așteptată” scrie și Florin Lăzărescu, în rubrica sa, *Trimisul nostru special*. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Abbsurdica*, publică un text fără titlu. ■ C. Rogozanu, în *Ernu și Enron*, prezintă volumul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*, „prefață de Sorin Antohi” (Polirom, 2006): „Ernu evocă trecutul comic-glorios al cetățeanului uresesist. Aparent își asumă o nostalgie *soft*, fără mari pretenții, de amuzament, în care sunt povestite amestecurile alcoolice ale lui *homo sovieticus*, în care sunt

trecute în revistă șocurile cine-erotice ale aceleiași, în care toaletele intră într-un soi de turbion nostalgic înduioșător. [...] Aici apare acea iresponsabilitate de lux despre care vorbeam la început și pe care Ernu o propune nonșalant. Formularea unei întrebări cu argumentație simplă care să neliniștească profund. Aceasta e finalitatea, fără dorință de rezolvare a aporiei. Este un exercițiu care prinde foarte greu în culturile provinciale. Un complexat nu-și va recunoaște niciodată superficialitatea inevitabilă mai ales în discuțiile despre marile teme istorice ale lumii. Iar această frică de superficialitate îi va inhiba pe vecie spiritul critic”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXX). □ Notă de prezentare a volumului de *Eseuri* de Jorge Luis Borges, „traduceri și note de Irina Dogaru, Cristina Hăulică, Andrei Ionescu și Tudora Șandru-Mehedinți, prezentări și ediție îngrijită de Andrei Ionescu” (Polirom). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre *Un roman european despre șvabii bănățeni*, note de lectură pe marginea romanului lui Richard Wagner, *Catrafuse*, „traducere Michael Astner” (Polirom, 2006). □ Notă de prezentare a romanului *Uimire și cutremur* de Amélie Nothomb, „traducere din limba franceză de Dragoș Bobu” (Polirom). ■ Notă despre decernarea Premiului Național de Proză al „Ziarului de Iași” pe 2005 lui Ioan T. Morar pentru romanul *Lindenfeld*. ■ Luiza Vasiliu scrie despre deschiderea Muzeului de Literatură al Modernilor (Literaturmuseum der Moderne), eveniment ce a avut loc la Marbach, pe 6 iunie 2006.

[IUNIE]

● [„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 6 (651)] Sub titulatura *Primăria Municipiului București ArCub. Centrul de proiecte culturale*, se anunță organizarea *Festivalului Internațional Shakespeare* (Craiova-București, 25 aprilie – 4 mai, 28 aprilie-14 mai), aflat la a cincea ediție. Se menționează că acesta „a adus anul acesta o noutate și anume parteneriatul între fundația William Shakespeare, Teatrul Național Marin Sorescu din Craiova (pe de o parte) și Primăria Municipiului București prin centrul de proiecte culturale ArCub (pe de altă parte). În urma acestei înțelegeri, unele dintre prestigioasele producții ale companiilor invitate la Festivalul Internațional Shakespeare de la Craiova au fost prezentate și pe scenele bucureștene”. Se dau detalii despre a piesa lui William Shakespeare, *A douăsprezecea noapte*, pusă în scenă în regia lui Declan Donnellan. ■ Nicolae Breban semnează, în *Intermezzo*, editorialul *Libertatea*: „Inși ca Nichita Stănescu sau Marin Preda – pentru a nu-i cita decât pe aceștia doi, dar am mai putea adăuga vreo zece-cincisprezece nume aproape de aceeași valoare! – au fost într-un fel eroi ai rezistenței naționale, supra-literare, chiar și în ciuda unor ezitări sau «stângăcii» pe care le-au comis în infernala misie de a lupta contra «istoriei»; iar «istoria» celor cincizeci de ani de așa-zis comunism părea cu adevărat instalată și chiar legitimă de vreme ce statele libere, modelele noastre dintotdeauna o luau în seamă! Azi, istoria s-a «întors» în vechile ei «cămări» și «obicinuițe», dar cei doi, un Preda sau Stănescu Nichita par a fi uitați afară. Uitați de foștii lor

confrați și adulatori de altă dată, care au profitat nu puțin de aura și de geniul lor, dar nu și de publicul lor, de lectorii lor împrăștiați în toată țara, prea ocupați azi de «hurducătura istoriei», a «istoriei românești» cel puțin, acest vehicul cu arcuri primitive și comenzi ciudate, paradoxale, pentru a cădea în boala noilor oportunități politice, instalată chiar și în sfânta-sfintelor a literaturii naționale”. ■ Marin Mincu, în *Dezinformare și calomnie*, revine la un răspuns la un atac, text publicat, în toamna anului 2005, în revista „Observator cultural”, susținând că dreptul său la replică a fost trunchiat. De asemenea, se face referire și la textul lui Nicolae Manolescu, *Să vedem cine minte*, dintr-un număr recent al revistei „România literară”: „N-aș fi republicat acest răspuns dacă n-aș fi descoperit și alte «intervenții» foarte perfide (cum ar fi textul *Mărturie mincinoasă*, publicat în România literară, nr.30 din 3-9 august 2005, semnat de istoricul Ioan-Aurel Pop, actualul director al Institutului român din Veneția) prin care se continua acțiunea de dezavuare, minimalizare și obscurizare a contribuțiilor mele, răstălmăcindu-se cu reavoință enunțurile din răspunsul meu sincer, dat la ancheta despre «Mizele culturii române». Solicitându-i chiar atunci publicarea unei replici, directorul României literare m-a refuzat, obligându-mă, până la urmă, să recurg la această soluție întârziată”. Conflictul despre care se vorbește este legat de o afirmație a lui Nicolae Breban privind neimplicarea lui Marian Papahagi care „n-a întreprins absolut nici un gest (deși se afla pe un post cultural maxim și avea relații numeroase printre universitari și editori italieni) pentru a face cunoscută literatura română în Italia, fiindcă – așa cum îmi declarase în decembrie 1997 în biroul său de director – efectiv nu credea în valorile acestei literaturi”. □ Ionel Necula scrie despre *Atelierele poeziei*, prezentare a volumului cu acest nume semnat de Mircea A. Diaconu, apărut la editura Ideea Europeană, ce „își propune să discute despre ultimele decenii de poezie românească, fără să delimiteze exact intervalul de timp circumscris. Îl înțelegem. Cum să decupezi o perioadă exactă când evoluția poeziei românești reclamă o curgere, o continuitate, un dialog perfect, între corifei și ciraci, între antecesori și posteriori, între avangardă și ariergardă. Aglutinarea grupărilor este așa de captivantă încât neutralizează încercarea de delimitare exactă a intervalului. Știe bine că poezia, poezia bună, vreau să zic, nu are vârstă și nu se reatașează unui timp strict determinat”. □ Ioana Macrea-Toma, în *Etno-detectivism*, semnează o recenzie a volumului de nuvele și eseuri *O să ne mai o să ne mai vedem* de Stelian Tăbăraș (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006). □ Viorel Dinescu prezintă volumul de versuri al lui Cătălin Enică, *Arcă în abis* (Ed. Școala gălățeană, 2004). □ În *Poeme* este reprodusă *Elegia a doua* de Rainer Maria Rilke, „traducere din germană de Nicolae Breban, în curs de apariție la editura Ideea Europeană. □ În *3000 de semne* Aura Christi scrie despre romanul *Femeile nopții* de Madeleine Davidsohn, apărut la editura Libra. □ În *Cronica literară* Irina Petraș semnează un material intitulat *Din nou despre jurnal*, discutând despre volumul *Confesiuni ale eului feminin* de Liana Cozea (Ed. Paralela 45, 2005). ■ Sunt anunțate Premiile revistei „Contemporanul”, fiind inserate aici și o serie de

portrete literare, printre care se regăsesc Ion Ianoși, Mircea Martin, Gabriel Dimisianu: „Un juriu alcătuit din membrii redacției a decernat – cu prilejul aniversării «Contemporanul», revistă națională de cultură, politică și știință, care împlinește 125 de ani – următoarele Premii: Premiul „Opera Omnia” – Ion Ianoși. Premiul de Excelență – Irina Petraș. Premiul de Excelență – Mihai Cimpoi. Premiile Editurii Ideea Europeană „Cartea anului”: Cristian Tiberiu Popescu, *Templierii. Istorie și mistere*; Adrian-Paul Iliescu, *Anatomia răului politic*. Premiul special – Editura ErcPress. Premiile au fost acordate odată cu desene semnate de Vlad Ciobanu”. □ Despre activitatea editurii Ideea Europeană scrie și Nicolae Breban, în *E un eveniment ce se întâmplă acum, aici*, textul punând accentul pe colaborarea cu Ion Ianoși. □ Aura Christi semnează, în același context, un portret literar dedicat Irinei Petraș, în timp ce Constantin Ciopraga scrie despre Mihai Cimpoi. □ În *Cartea anului* este comentat volumul *Anatomia răului politic* de Adrian-Paul Iliescu, apărut la editura Ideea Europeană, în 2005. □ Și Cătălin Grigore, în *Despre răul politic românesc*, scrie pe același subiect. ■ Cu titlul „Nu văd, deocamdată, vreo șansă românească pentru Nobelul literar”, Aura Christi publică interviu cu Norman Manea. După o serie de detalii biografice, accentul fiind pus pe anul 1986, care este și anul plecării scriitorului din țară, se trece la o discuție despre ceea ce modul în care percepe atitudinea celorlalți vizavi de faptul că este evreu, pentru a se ocupa, mai apoi, de amănunte ce privesc activitatea sa literară din afara României, în contextul afirmației că este „unul dintre cei mai apreciați scriitori români din străinătate”. La întrebarea „ce înseamnă a fi scriitor român care a ales exilul?”, Norman Manea răspunde: „Revenind la literatură, aș repeta că am considerat totdeauna limba drept criteriul esențial al identității unui scriitor. Tematica, etnicitatea, religia, preferințele sexuale cărora li se atribuie azi atâtă însemnătate mi se păreau, cel mult, caracteristici complementare. De la o vreme, am început, însă, mărturisesc, să mă întreb dacă nu exista, poate, și un factor unificator dincolo de frontierele limbii. A fi scriitor în exil este o traumă, parțial eliberatoare și mereu frustrantă, sursă de dificultăți și deprimări și eșecuri, dar și un experiment pedagogic major. Când provii dintr-o literatură și limbă necunoscută în lumea largă, trăiești într-o enclavă solitară, din care ieși în teatrul social pentru a comunica cu un mediu străin. Cu timpul, mediul devine mai puțin străin, dar rămâi tot un exotic, un «alien resident». S-ar putea găsi, eventual, și avantaje în această situație, mai ales în vremea noastră «multiculturală», când exilatul este deja un personaj familiar. Dar «codul» tău de sensibilitate și gândire și expresie cere un mare, adesea insurmontabil, efort de transpunere în limba și tradițiile de gândire ale celor între care trăiești, o continuă «translare» spre ceilalți, dar și o re-evaluare și re-gândire a propriilor prejudecăți și predispoziții, formate într-o altă lume”. Se discută apoi despre situația creată de propunerea, de către Nicolae Breban, a volumului său, *Întoarcerea huliganului*, în 2005, la Premiile Academiei Române, cu mențiunea că premiul în cauză nici măcar nu a fost acordat în acel an, fiind invocat motivul că Norman Manea, în *Întoarcerea huliganului*,

„își vorbește de rău țara”. Despre acest volum, Norman Manea afirmă: „Am scris cu mare dificultate și multă vreme această carte. Tocmai pentru că implicarea emoțională era inevitabilă, căutarea unei structuri literare adecvate devenea încă mai importantă. Nu a fost ușor, am găsit-o abia când am avansat cu scrisul. Intrând în materia biografiei și, în același timp, paradoxal, în căutarea «estetică» a formei narative, am intrat într-o retrospectivă multiplicată, m-am «reinițiat», da, în mine însumi, în ceea ce au însemnat ceilalți pentru mine și ce a însemnat, de timpuriu, scrisul, o «izbăvire» de ceilalți și de mine însumi”. Vorbind despre imaginea pe care o are scriitorul român peste hotare, autorul consideră că „este greu de vorbit de o imagine standard a scriitorului român în lume... ea ar trebui să rezulte prin compunerea și sinteza multor prezențe. Tzara, Ionesco, Cioran, Eliade, Istrati? Un anume aer comun al străinătății, poate, al misterului și paradoxului și experimentului exotic, oniric și transcendent? Cât despre viitorul literaturii... ultimii profeți au murit demult, ca și atâtea dintre profețiile lor. Ar trebui să putem și mai întâi, ce se va întâmpla cu planeta pe care rătăcim. [...] Cartea bună nu a dispărut, nici scriitorii de talent, deși auspiciile culturale sunt departe de a fi încurajatoare, iar cititorii buni, editorii buni, redactorii buni se împuținează. Greu de pronunțat cuvântul «viitor» în legătură cu această veche și poate învechită minune a lumii”. Interviu se încheie cu detalii despre ultimele volume citite de acesta, cu amănunte despre ceea ce înseamnă, în opinia sa, „cartea totală” („Orice carte mare, durabilă, este, în felul ei, totală, nu pentru că ar avea de toate, deși de obicei are, ci pentru că este totul. De la antici, «totul» s-a cam spus... «Post-scriptumul» continuă, însă, adăugând, dacă nu revelații grandioase, măcar tușe și nuanțe noi, adesea tulburătoare, despre alte epoci și alte moravuri.”) și despre aspirația scriitorilor români la premiul Nobel: „Câteva mari șanse s-au pierdut, cred, cu literatura noastră dintre cele două războaie, apoi cu Nichita Stănescu. Nu ar fi inutil, poate, de reamintit celor care perpetuează pălăvrăgeala provincială despre Nobel că, așa cum rezultă din amintirile Gabrielei Melinescu, Nichita nu a făcut nimic pentru a stimula șansele sale, ba chiar a fost indiferent, dacă nu și retractil față de această posibilitate. Un mare talent, deasupra încoronărilor. Din păcate, Nimbul Nichita s-a torsionat, contorsionat, schimonosit în chiar ultimii ani ai poetului. Nu văd, deocamdată, vreo șansă românească pentru Nobelul literar”. În continuare, sunt reproduse o serie de extrase din presa străină despre volumele sale. □ În *Texte fundamentale* sunt publicate câteva fragmente preluate din volumul *Proze* de Philippe Jones, „traducere de Irina Petraș, în curs de apariție la Casa Cărții de Știință”. □ În *Eseu* Simona-Grazia Dima scrie despre *Kavafis, păstrătorul dezolat și extatic*. □ În *Traduceri* este publicată o selecție lirică Eliseo Diego, precedată de o prezentare bio-bibliografică, ambele aparținându-i Rodicăi Grigore. □ În rubrica *Bref* este inserată o amplă dare de seamă despre conferința *Parteneri. Dialog despre vecinătate*, eveniment ce a avut loc la Cluj-Napoca și s-a desfășurat la Facultatea de Litere. Printre altele, este menționat aici proiectul *Istoria politică a literaturii române*, adus în dezbatere în cadrul acestui eveniment,

moderatori fiind Ioana Bot și Ștefan Borbély. De asemenea, se dau detalii despre o seară literară organizată la Institutul Cultural Român din Budapesta, seară intitulată *Literatura în schimbare. Ce ducem în secolul al XXI?* Printre participanți sunt menționați Valentin Tașcu și Jenő Farkas, gazdă fiind Mircea Opriță. În aceeași rubrică se dau detalii despre organizarea unei ședințe a Comitetului director al Uniunii Scriitorilor, la Cluj, invitați ai scriitorilor clujeni fiind Nicolae Manolescu, George Bălăiță, Gabriel Dimisianu, Horia Gârbea, Gabriel Chivu, Varujan Vosganian, Irina Horea, Al. Cistelecian, Alexandru Istrate, Cassian Maria Spiridon.

• [„**Contrafort**”, nr. 6 (140)] Editorialul lui Vitalie Ciobanu se ocupă de *Provocarea europeană a lui Traian Bănescu*. □ În *Actualitatea*, Marin Postu semnează *Literatura și politica – interferențe nu tocmai inocente*. În opinia sa, „nobilele discursuri literare, axate pe dimensiunea estetică a lumii, s-au transformat în cuvântări politice menite să atragă cititorul (cu drept de vot!) în tiparele unei anumite doctrine de orientare de stânga sau de dreapta. Inevitabil, faptul a dus la discreditarea esteticii literare, la profanarea, pe ansamblu, a funcțiilor gnoseologice, educative, culturale, creative ale literaturii, precum și la deprecierea a tot ce ține de câmpul semantic al cuvântului «carte». [...] De aici deducem refuzul noilor generații de scriitori de a urma calea bătătorită a unor personalități care, vrem sau nu, au făcut politica (literară) a unui secol din care abia ieșim pe târâte. Scriitura postmodernă își macină propriul turn de fildeș, evitând, în mare parte, contactul rimat și ritmat cu electoratul ce se vrea entuziasmat, sedus; ea își caută un cititor pe care să-l șocheze cu jocul artificios al literelor, să-i amintească de «trecutul de aur» al lecturii, de noul raport axiologic eu-lume-text, fapt care consună cu «ruperea» de niște mo(n)stre oferite de-a gata. Conținutul literaturii și cel al politicii au o esență comună: imaginarul uman. Diferența dintre ele constă în faptul că literatura este dezinteresată, pe când politica nu ar fi ea fără interes, profit, supunere. Între plăcerea de a scrie/ citi/ comenta /analiza un roman și plăcerea de a fi ales/ convins /condus, respectiv plăcerea de a conduce/ alege/ impune, există un raport nu atât între individual și social sau între parte și întreg, cât dintre proiecția interioară a lumii și realizarea ei exterioară. Un raport care nu exclude caracteristicile temperamentale ale autorului, pregătirea profesională, gradul de asumare a responsabilității etc. Plăcerea estetică stimulată de receptarea unor idei literar-artistice (trecerea ireversibilă a timpului, iubirea ș.a.) nu e compatibilă cu travaliul «eficient» al unor simboluri, arhetipuri sau invariante mitice (mitul Salvatorului, al Epocii de aur) care îi pot aduce unui lider politic accesul la vârful piramidei, deși se vorbește despre același lucru. Altfel spus, discursul politic țintește același obiectiv ca și literatura, utilizând, în mare parte, aceiași termeni (și nu numai), retorică și afectivitate, numai că «pâinea și ciroul» ascund în culise alte realități, mult mai crude”. □ În aceeași rubrică, Constanța Popa oferă detalii despre suplimentul „Contrafort studentesc” – publicația unei „generații de bun-simț”: „Primul număr al «Contrafortului studentesc», apărut în luna mai

2006, reprezintă o șansă nesperată pentru noua generație de scriitori, critici și cronicari din Republica Moldova. În prezent, literatura și întreaga cultură sunt domenii pe care cei mai mulți tineri le disprețuiesc și le evită, iar «Contrafort studentesc», supliment al revistei «Contrafort», își propune să-i «momească» pe junii talentați și să le ofere oportunitatea de a se exprima liber și de a-și pune în valoare capacitățile de creație într-un spațiu liber de restricții și prejudecăți. [...] Membrii redacției «Contrafort» au precizat faptul că suplimentul literar studentesc este programat să apară în patru numere pe an și să se impună ca platformă de expresie pentru tinerii scribi basarabeni. Redactorii revistei pun preț pe principiul continuității și al responsabilității. «Contrafort studentesc» nu își dorește să impună o anumită viziune artistică, ci să fie terenul unei «conviețuiri pașnice în opt pagini a concepțiilor diferite», îmbinând creația pură cu dezbaterile și jurnalismul cultural”. ■ Sunt anunțate *Premiile Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pe anul 2005*: „În ziua de 29 iunie 2006, în cadrul unei ceremonii desfășurate la Uniunea Scriitorilor din Moldova, au fost decernate Premiile USM pentru cărțile apărute în anul editorial 2005. Juriul, alcătuit din Constantin Cheianu (președinte), Ghenadie Nicu, Nicolae Popa, Adrian Ciubotaru, Ana Bantoș, Eugen Lungu, Emilian Galaicu-Păun (membri), întrunit în aceeași zi în ședința finală, a stabilit prin vot următoarele premii: Poezie: Horia Hristov, *Câinele care păzește somnul*, Ed. Cartier, Chișinău; Proză: Aureliu Busuioc, *D-ale vânătorii*, Ed. Prut Internațional, Chișinău; Eseu și critică literară: Mihai Cimpoi, *Secolul Bacovia*, Ed. Fundația Culturală Ideea Europeană, București; Vasile Gârnet, *Intellectualul ca diversiune. Fragmente tragicomice de inadecvare la realitate*, Ed. Polirom, Iași; Vitalie Ciobanu, *Anatomia unui faliment geopolitic: Republica Moldova*, Ed. Polirom, Iași. Debut: Nicoleta Esinencu, *Fuck you, Eu.ro.pa!*, piesă apărută la Editura Solitude Reihe Literatur din Stuttgart, Germania. Consiliul Uniunii Scriitorilor din Moldova a decernat o serie de premii: Opera „Omnia” – Anatol Codru; Premiul de excelență – Dionisie Tanasoglu; Premiul «Relații culturale» – Ion Simuț; Premiul special al USM – Vasile Vasilache”. ■ În *Cronica literară*, Grigore Chiper prezintă *Doi poeți: Dan Sociu și Angela Aramă*. Sunt discutate aici volumele *cântece eXcesive* (C.R., 2005) de Dan Sociu („În volumul de debut dovedea că e un juvenil maturizat, în actualul e un matur întors cu fața spre juneție. El nu-și modifică stilistica riscând s-o altereze, ci o manierează.”) și volumul de debut *Și totuși... am înnebunit!...* (Ed. ARC, 2005) de Angela Aramă („Angela Aramă dă dovadă de o imaginație luxuriantă, scrie cu pasiune, este ironică până la sarcasm. O poți admira sau repudia, căci ea scrie la două mâini. De când s-au stins protestele din dealul Schinoasei, cartea de poezie e cea mai auzită voce a ei.”). □ Mircea A. Diaconu scrie despre *H.-R. Patapievici. Modernul tulburat și sănătatea spiritului de discernământ*, recenzie a volumului *Discernământul modernizării* (Humanitas, 2004). □ În *Poezie* Ghenadie Nicu semnează o selecție lirică. □ În *Colocvii*, Leo Butnaru publică o serie de *Note despre avangarda românească*, prezentare a simpozionului

organizat la Institutul Cultural Român. ■ În *Brambura printre cărți – Bookfest 2006*, Vasile Gârneț scrie *despre Oameni și cărți*, o trecere în revistă a „primei ediții a Bookfest-ului – Salonul Cărții București (vechiul «Bookarest», pentru cei care respectă tradiția) –, organizat de Asociația Editorilor din România (AER)”, eveniment ce „s-a desfășurat în acest an între 13-18 iunie, la Complexul expozițional Romexpo”. □ Tot aici, cu titlul „*Autorii basarabeni, pe care îi publicăm la Polirom, se nasc din propria matcă a culturii române*” se regăsește un interviu cu Silviu Lupescu, pe marginea Târgului de carte Bookfest. ■ Marius Chivu vorbește despre lansarea revistei „Dilemateca”, în „*Dilemateca*» este o revistă a cărei ideologie este pur și simplu lectura”: „Dilemateca este un concept unic deocamdată, nu avem concurență directă pe piața românească. Am privit câmpul cultural și am văzut că lucrurile încep să meargă foarte bine, că piața de carte e într-o continuă dezvoltare în ultimii doi ani. Televiziunile și media, în general, acordă puțin câte puțin tot mai mult interes culturii și cărții. Și atunci ne-am spus că e nevoie de o revistă care să se adreseze în primul rând cititorului mediu de carte, potențialului cititor, cel pe care-l poate ispiti, dar și celui care citește foarte mult și are nevoie de un anume ghid, dar și de o revistă de tip «*Lire*» în care să găsească personajele implicate în câmpul literar, de la scriitor până la persoanele din spatele cărții, asta însemnând traducător, editor, PR, organizator de lansări, târguri și așa mai departe. Revista aceasta ține de brand-ul Dilema, dar nu este un supliment «Dilema veche», este o revistă de sine stătătoare. Suntem patru oameni care lucrăm la ea. Mircea Vasilescu este senior editor, eu și Simona Sora – editori coordonatori, Matei Martin e secretar general de redacție, și cel care se ocupă de grafică, Dan Stanciu. O revistă care încearcă, spuneam, să se adreseze cititorului care își satisface bibliomania și, mai ales, o publicație necesară pe piața de reviste culturale. La noi revistele culturale au cu totul alte mize. Ele se dau în vânt după polemici, au programe ideologice, și poate că așa e în firea lucrurilor. Cititorul a fost, dacă nu pierdut cu totul, în orice caz, a fost lăsat deoparte. Cred că în timp va scădea interesul pentru aceste reviste, ele vor deveni tot mai de nișă. «Dilemateca» este o revistă a cărei ideologie e pur și simplu lectură și nimic mai mult”. În a doua parte a interviului este descris în detaliu primul număr al revistei. ■ Următorul interviu realizat de revistă este dedicat cursurilor de scriere creatoare, interpelat fiind Alexandru Mușina. Acesta dă detalii despre activitatea editurii Aula, vorbește despre titlurile oferite de editură la Târgul de carte Bookfest, trecându-se apoi la rolul „atelierului de scriere creatoare”, despre care afirmă: „Principiul este simplu, la fel cum pentru a deveni pictor trebuie să faci o facultate sau un liceu de pictură, să înveți în atelierul cuiva, sau ca să devii muzician trebuie să înveți să cânti, poți să cânti la chitară singur, să înveți după ureche, dar una e să cânti, să «lălăiești» tu, și alta e să fii un compozitor. Același lucru se învață la cursurile de scriere creatoare. Îți înveți tehnici de scriere și cum să compună, cum să asambleze un text de la un capăt la celălalt, fac tot felul de exerciții cu ei, și mai ales caut să găsesc la fiecare ceea ce este

specific lui, tipul de proză pe care poate să-l scrie. Romanul este unul dintre aceste genuri: sunt romane sentimentale, sunt romane comice, sunt romane psihologice. Fiecare student își găsește formula lui în cadrul cursului de scriere creatoare. La noi, în România, este ceva încă nou, deși eu îl fac de 14 ani, între timp se mai predau și în alte centre universitare. În America deja este un lucru comun sau în spațiul anglo-saxon, există chiar și doctorate de scriere creatoare. [...] Eu zic că mai degrabă un curs foarte bun îl face un poet valoros sau un prozator valoros, pe scurt: un meseriaș valoros. Dacă este și universitar, cu atât mai bine, dar în principal – și în Occident așa se întâmplă – îl fac scriitorii care au demonstrat că știu să scrie. Eu recurg tot timpul la comparația următoare: scriitorul este ca un meseriaș care știe să-ți construiască o mașină, un Lamborghini, criticul literar sau universitarul este ca un comentator al calităților mașinii, ca unul de la o revistă care-ți explică cum e făcută, cum merge, dar nu a fabricat-o el, or noi pregătim totuși meseriași. De aceea e de preferat totdeauna un scriitor, poet, prozator care să fie luat ca profesor asociat. Există diverse formule în Occident”. □ Dialogul cu Robert Șerban este axat în special pe activitatea editurii Brumar, pe care acesta o reprezintă la Târgul de carte Bookfest: „Ținând cont că Editura Brumar, pe care o reprezint, e profilată pe poezie, așteptările mele la capitolul «vânzare» nu sunt foarte mari. Poezia are un public special, un public limitat, împușinat, un public care poate fi numit de elită. Și, totuși, Târgul din acest an, din punct de vedere financiar, pentru noi a însemnat mai mult un succes, pentru că au fost cele mai bune vânzări de până acum”. □ Florin Lăzărescu, tot în contextul Târgului de carte Bookfest, oferă detalii despre activitatea editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași: „Editura Universității «Alexandru Ioan Cuza», fiind o editură mică, putem spune că este deja un succes că se află aici. De regulă, editurile mici au mai puține șanse să apară la un Târg de carte, dat fiind prețul destul de ridicat. Deși Bookfest este, evident, cel mai bun la care am participat în ultimii ani, problema spațiului e destul de acută. [...] În ce privește editura noastră, avem o producție foarte bună și am ajuns acum, în 2006, la 80 de titluri pe an. Sunt tot felul de dificultăți, pentru că noi suntem o editură de stat, dar ne străduim să intrăm și noi pe o piață care e liberă, o piață cu alte reguli și în care marketingul primează. Spre deosebire de editurile «universaliste», cum ar fi Polirom sau Humanitas, noi suntem axați să scoatem cărți de știință, cărți de mare valoare, cărți pentru un public restrâns. Și cu atât e mai important ca o editură precum este a noastră să fie prezentă la Bookfest, întrucât avem cărți de care au nevoie poate doar 10-15 persoane, oameni avizați, experți în domeniu. În aceste condiții, vă dați seama, nici măcar nu are rost să le difuzezi în sute de librării din România. Cel mai potrivit loc pentru a veni cu asemenea ediții este un Târg de carte, unde îți găsești cu mai mare ușurință cititorul. Publicul interesat te așteaptă un timp și, dacă nu te găsește în librării, vine aici, la Târg, unde știe că e cea mai mare probabilitate să-ți vadă producția de carte”. □ Vitalie Ciobanu, în *Occidentul și urgența angajamentului etic*, semnalează un *Dublu eveniment editorial: Traian*

Ungureanu, referindu-se la lansarea celor două volume ale acestuia Bookfest, *Războiul timpurilor. Declin occidental și asediu islamic* și, respectiv, *Tehnica neputinței la români*. □ Cu titlul *Despre „războiul timpurilor”*, *degringolada rusă și nevoia de seriozitate la români*, Vitalie Ciobanu semnează un interviu pe teme politice, istorice și sociale cu Traian Ungureanu. □ Subiectul Anchetei „Contrafort” din acest număr se referă la *Legea privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni*. Răspund pe această temă, printre alții, și o serie de scriitori din republica Moldova: Maria Șleahtițchi, Valentina Tăzlăuanu, Iulian Ciocan, Nicolae Rusu, Nicolae Spătaru. □ În *Corespondențe*, Virgil Mihaiu scrie despre un *Triumf basarabean la Sfântu Gheorghe*, notații pe marginea Festivalul Internațional de Teatru trans.form@ de la Sfântu Gheorghe.

● **[„Convorbiri literare”, nr. 6 (126)]** În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează partea a treia a studiului *Dogmatica terțului*, analiză a filosofiei lui Lucian Blaga. □ Cu titlul *Să fii fiul mai multor patrii este, în fond, o șansă enormă*, Adrian Alui Gheorghe publică un interviu cu poetul româno-danez Dimitrie Grama. Acesta discută despre dubla sa apartenență, română și daneză, despre rolul poeziei în viața sa, despre influențele literare. Despre imaginea literaturii române în străinătate, poetul afirmă că are impresia că „se face un fel de propagandă falsă unor personalități culturale române”. □ În *Cvadratura cercului* Irina Mavrodin își continuă studiul dedicat lui Marcel Proust, în *Obsesia numită Proust (III)*, într-o analiză a poziției lui Camil Petrescu față de opera scriitorului francez. □ Gheorghe Grigurcu publică un nou fragment din *Fișele unui memorialist*. ■ Constantin Ciopraga scrie despre *Șerban Foarță – Poezia, acces spre „dincolo”*. □ George Popa semnează *Metaforă și eliberare*, text dedicat urmării acestui subiect în lirica universală. □ Mircea Coloșenco publică studiul *Timp și spațiu în poezia lui Bacovia*. □ Ioan Holban, în *Suflet respirând păduri și tăceri și fantasme*, îi dedică lui Sergiu Adam un portret literar. □ În *Inedit* sunt reproduse două scrisori semnate Aurel Dumitrașcu. □ Mircea A. Diaconu, după o prezentare bio-bibliografică *Traian Chelariu (21.VII, 1906-4.XI.1966). Poveste cu iconari (I)* redă câteva file din *Jurnalul* autorului, din anul 1933. □ În *Poezie* sunt reproduse versuri de Miron Kiropol, Dimitrie Grama, Nicolae Mihai, Nicolae Rotaru, Andreea Brătan, Maria Postu, Anica Facina, precum și poemul *Psalmii fiului rătăcitor* de Dumitru Vacariu. □ În *Debut* sunt publicate poeziile *Peisaj* și *Scriu* de Diana Mănăilă. □ În *Proză* Hristu Cândroveanu scrie primul capitol al romanului *Cuțitul de la Comitetul Central*. □ Vasile Baghiu semnează *Două zile din Jurnalul vienez (I)*. □ În *Cronica literară. Critica poeziei* Cristian Livescu se ocupă de *Moștenirea lui Mihai Ursachi*. ■ În *Critica Prozei* Constantin Dram comentează volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2005), în *Un secol ca un roman*: „Ioana Pârvulescu scrie despre «intimitatea secolului 19», asumându-și și avertizând asupra riscului de a se situa, prin acest «eseu», la granița mereu într-o mișcare controlată de regulile acestei cărți, între document și ficțiune. O carte despre ceea ce am putea numi cel mai fascinant

secol, cel puțin dintr-o anumită perspectivă intelectual-afectivă, și care trimite, presupune un anume spirit de aventură, care să te facă să percepi această dimensiune temporală ca pe o altă planetă, nu doar ca pe o determinare curentă a aceluiași spațiu istoric. De altfel, autoarea acestei cărți [...] nu ezită, chiar de la primele rânduri, să explicitizeze poziția față de subiectul abordat, ca și față de procedura adoptată, configurând însă un anume halou ce nu face decât să sporească o doză de interes a lecturii unui volum care, cel puțin din ceea ce promite titlul, se plasează dincolo de primele nivele ale interesului intelectual”. □ Dan Mănuță, în *Critica criticii, scrie Eminescu și protocronismul*, analiză a poziției lui Edgar Papu pe acest subiect, în special cu trimitere la volumul său din 1971, *Poezia lui Eminescu*. ■ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru scrie *Despre „gloria inertială” (Nichita, între Gicu și Alex (I))*, analiză a receptării critice a unor poeți precum Nichita Stănescu sau Marin Sorescu prin prisma lui Gh. Grigurcu: „Totuși, Gh. Grigurcu – elegant spus – exagerează. Nu-i putem ignora ori minimaliza pe cei care au dat tonul, chiar dacă e vorba de o gesticulație largă, emfatică și un șir de abdicări morale. Nu putem scrie istoria literară a unei epoci operând cu criterii etice. Mai mult, odată cu scurgerea anilor, biograficul se estompează și faptele incriminate scad în importanță, cei în discuție legitimându-se prin operă (dacă există!). Și, indiscutabil, ea există în cazul unor Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu ș.a., scriitori pe care Gh. Grigurcu îi judecă cu inclemență, sub unghiul moralității, refuzându-le cărțile. Și invocând supradimensionarea șaizeciștilor. [...] «Campion» al revizuirilor, Gh. Grigurcu conduce cu aplomb ofensiva, intrigat că există și voci «ale rezervei» (cam s-a exprimat chiar d-sa). Vrem, nu vrem, literatura – în pofida tonului văicăreț al unora – va fi mereu spusă în cauză, revizuirile sunt – repetăm și noi, pe urmele altora – firești, necesare, inevitabile. Problema e că puzderia de «evaluatori» de ocazie sfârșesc prin a submina critica de autoritate și a discredita tocmai spiritul critic. Între admirația extatică, ridicând blocaje «confortabil retrograde» și pofta demolatoare, întreținută de năbădăi pamfletare, umorale se impune a fi găsit tonul judicios, scutit de oportunisme, supralicitări ori partizanate; altminteri, receptarea rămâne aleatorie și ne instalăm în ceea ce M. Mincu numea o «dezordine axiologică dirijată». [...] Or, Gh. Grigurcu, ca neobosit combatant, are motive și argumente să se îndoiască de o anumită ierarhie literară. Și dacă maculatura encomiastică nu mai intră în discuție, îmbelșugând cimitirele literare, propunerile d-lui Grigurcu, dincolo de seducția amprentei stilistice, pot trezi și anumite «voci ale rezervei». Fără ca astfel de opinii potrivnice să însemne și un refuz programatic al revizuirilor. Conspectând stive de volume, criticul se mișcă dezinvolt în peisajul liric, având în spate o întinsă activitate de foiletonist, încercând a ordona «viața aceasta ordinară și tulbure» (cum spune poetul Gh. Grigurcu). Or, revizuirile operate vizează seria oficială, rod al unei ordonări care s-a bucurat de concursul criticilor. [...] Excepțional analist, dezinteresat de tipologic, revendicând (îndreptățit) priorități, Gh. Grigurcu

dovedește, ciudat, o încrâncenare alergică față de anumite nume”. □ În *Proză* Vasile Spiridon prezintă volumul lui Bogdan Mihai Dascălu, *Sânge albastru* (Ed. Fundației Culturale „Ideea Europeană”, 2005). ■ Bogdan Crețu, în *Critică, eseu*, semnează prima parte a articolului *Istoria literară ca divertisment*, prezentare a *Istoriei române contemporane. 1941-2001* de Alex Ștefănescu (Ed. Mașina de Scris, 2005): „E destul de dificil să mai scrii acum, la mai bine de jumătate de an de la apariția impozantei *Istoriei a literaturii române contemporane. 1941-2000* [...] a lui Alex Ștefănescu, timp în care reacțiile critice s-au adunat cu toptanul, egalând, aproape, dimensiunile ciudatei sinteze. Cred că s-au scris, până în acest moment, în jur de 150 de cronici, dintre care cele mai multe negative, ba chiar încalcând convențiile criticii de întimpinare. Sincer să fiu, nu înțeleg încrâncenarea unora, care au transformat spațiul cronicii în pamflet ieftin și încercănat; cum se explică faptul că, bunăoară, *Istoria* lui Marian Popa, deși mult mai susceptibilă de malpraxis exegetic (umbă vorba și despre un plagiat din *Istoria literaturii române din Basarabia*, a lui Mihai Cimpoi, dar nici dezvăluirile lui Dan C. Mihăilescu, legate de originea securistică a unor informații din carte nu sunt de trecut cu vederea), nu a stârnit atâtea patimi și disocieri? Care să fie explicația, mă întreb, temându-mă că răspunsul poate fi dibuit în unghere care se sustrag judecății strict literare. [...] Altfel, un alt lucru i-a deusolat pe majoritatea comentatorilor elegantului tom semnat de Alex Ștefănescu, îndemnându-i să tragă corecta concluzie că nu avem de a face cu o adevărată istorie literară, ci cu un stadiu intermediar din elaborarea uneia. Aici aș denunța și existența unei prejudecăți: cititorul român se așteaptă ca o astfel de sinteză să fie o lucrare îndesată de date (condiție pe care cartea de față o respectă), scrisă într-un stil gri, neutru, ținut în chingi cu obstinație, să fie o operă «academică», ținând către statutul unui discurs specializat. Or, *Istoria* lui Alex Ștefănescu tocmai în acest punct înșeală așteptările: ea nu se adresează specialiștilor, nu se vrea un demers care să epateze prin erudiție și prin analize ieșite din comun: ea nu are altă ambiție decât să popularizeze literatura română contemporană într-un discurs accesibil, ba, mai mult decât atât, simpatic. Se vede bine efortul criticului de a căuta tot soiul de formulări pitorești, care îi joacă, nu o dată, renghiuri. Dar, în ciuda acestora, volumul poate fi văzut, cu rezervele mai sus argumentate, ca un soi de *vulgata* a literaturii din ultimele șase decenii”. ■ Pe același subiect scrie și Antonio Patraș, în *Exercițiul de sinceritate*: „Visul lui Alex Ștefănescu s-a împlinit. După ani și ani de trudă exegetică și de austeră meditație, uite că a reușit să scoată la lumină mult râvnita carte, ambițios intitulată, având în vedere reperele prestigioase la care se raportează, *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000* (București, Editura Mașina de Scris, 2005). Tentativa îndrăzneată de a scrie o istorie a literaturii care să concilieze viziunea lovinesciană, temeinic fundamentată teoretic și ideologic, cu de neegalatul edificiu călinescian îl va fi pus probabil în mare dificultate. Dar nu l-a speriat pe cel obișnuit să înfrunte marile primejdii, cu pieptul înainte și cu capul sus, bărbătește, oricâte sudori îi vor fi scădat fruntea

brăzdată adânc, până la os, de chinuitoare, complicate reflecții. Încercănată de bibliografia parcursă și de nopțile fără somn, frământate de mistuitoare neliniști, privirea criticului și-a păstrat totuși seninătatea, lumina aceea bună și caldă, semn al purității unui suflet sensibil și iubitor de literatură”. □ Constantin Cubleşan prezintă volumul *Forme fixe în poezia românească. O istorie comparată a poeziei românești în context european, până la primul război mondial* de Irina Airinei (Ed. Cartea Universitară, București, 2005). ■ În *Exerciții de respirație* Dan Bogdan Hanu scrie despre volumul de versuri *Însemnări primitive* de Ioan Moldovan (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2005), „o probă de anduranță la însușirile neîncetat oprimate ale realului, la imprescriptibilul său empirism. Sub atari auspicii, partitura scripturală va fi in-formată până la saturație de acele recursiuni îmbibate de aprehensiune, luând aproape consecvent chipul notațiilor de recul. In-formată se poate citi și ca in-filtrată printr-o succesiune de arcuiri îndărăt, spre un punct de fugă din care pornesc și se desfac, precum undele de apă, nuanțele vieții interioare, întreținute și foiletate cu impetuoasă grație, de o salutară, voluptuoasă incontinență reflexivă. Poemele nu oferă însă și spațiu de retenție pentru variantele și tatonările inerente travaliului reflexiv, în sensul că fluiditatea discursului nu este afectată de aluviuni. Densitatea acestuia ține, în întregime, de o știință a administrării esențelor, de altfel «vocația expresionistă mascată sub o dicțiune austeră», observată de Al. Cistelean, e disciplinată de predispoziția poetului spre a persevera în concentrarea nu doar formală a expresiei, fapt ce înobilează poemul atât în rangul limpidității, cât și în acela al tensiunii semnificante”. □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, scrie despre volumul de versuri *O foame de roșu* de Mihai Curtean, apărut la editura Timpul. □ În *Istorie literară* Nicolae Crețu discută despre poziția de „ultimul mare romantic european” a lui Mihai Eminescu, în *O obsesie a eminescologilor?* □ Constantin Coroiu prezintă *O ediție Eminescu*, volumul de *Poezii* îngrijit de Dumitru Irimia și publicat la Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași. ■ Sunt anunțate Premiile Concursului *Porni Luceafărul*, ediția 10-11 iunie 2006: „Juriul celei de a XXV-a ediții a Concursului Național de Poezie și interpretare critică a operei eminesciene «Porni Luceafărul», 10-11 iunie 2006, alcătuit din. Cezar Ivănescu, Liviu Ioan Stoiciu, Lucian Vasiliu, Cassian Maria Spiridon, Marius Chelaru, Gellu Dorian, Daniel Corbu, George Vulturescu, Paulina Popa, Cristian Simionescu, Marian Constandache, Vasile Spiridon, Adrian Alui Gheorghe. Mircea A. Diaconu, Lucian Alecsa, Nicolae Corlat (secretariat) avându-l ca președinte pe Cezar Ivănescu, în urma jurizării lucrărilor sosite la concurs, a hotărât acordarea următoarelor premii: Secțiunea carte de debut publicată: 1 Premiul «Horațiu Ioan Lașcu», al Filialei Iași a U.S.R – Radu Verman; 2. Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova – Radu Verman. I. Secțiunea carte în manuscris, debut în poezie: 1. Premiul Editurii Junimea, Iași și premiile revistei «Poezia» – Ionuț Radu din Pitești; 2. Premiul Editurii Convorbiri literare și al APLER și premiile revistelor «Convorbiri literare», «Viața românească» și «Feed Back» – Andreea Cristina Novac din Suceava;

Premiul Editurii Principeș-Edit Iași și al revistei «Porto Franco» Galați – Luigi V. Banbulea din Cluj; 4. Premiul Editurii Axa Botoșani – Luminița Cojoacă din Drobeta Turnu Severin; 5 Premiul Editurii Gee și premial revistelor «Poesis» și «Ateneu» – Diana Cristina Iliescu din Timișoara; 6. Premiul Editurii Emia Deva, premiile revistelor «Antares» și «Dacia literară» – Corina Curcudel din Iași; 7 Premiul Editurii Paula, premiile revistelor «Hyperion» și «Poesis» – Mihaela Valentina Gâinaru din Suceava; 8 Premiul revistei «Semne» – George Dorian Stănculescu din Iași; 9. Premiul revistelor «Convorbiri literare» și «Poezia» Dan Bogdan Federeac din Săveni, jud. Botoșani; 10. Premiile revistei «Procust» – Ana Maria Zaharia din Vaslui; 11. Premiul revistei «Antiteze» – Andrei Mihai din Sibiu; 12. Premiul ziarului «Evenimentul din Botoșani» – Andrei Mihai din Sibiu”. □ Ion Hadârcă publică prima parte a studiului *Constantin Stere și Nicolae Iorga: Antinomiile idealului convergent*. □ Ion Țurcanu semnează un amplu material despre *Poezia basarabeană din interbelic*. □ Constantin Parascan publică partea a IX-a a studiului *Istoria Junimii postbelice*. ■ Un articol comemorativ semnează Dionisie Duma în *La revedere, doamnă Zoe Dumitrescu-Bușulenga*. □ În *Convorbiri retrospective* Liviu Papuc comentează volumul *Cuvânt înainte la o viață de scriitor* de Alain Robbe-Grillet, apărut la editura Cartier din Chișinău. □ În *Literatură universală* sunt publicate versuri de Emily Dickinson, „traduceri de Miron Kiropol”, *Odă în metru antic* de Mihai Eminescu, traducerea în limba engleză fiind realizată de Adrian B. Sahlean, versuri de William C. Cross, John Ash și Nina Habias. ■ Sunt anunțate premiile filialei „Dobrogea” a U.S.R. pe anul 2005: „Juriul: Nicolae Rotund (președinte), Marian Dopcea, Dumitru Mureșan, Ion Roșioru, Constantin Miu (membri). 1. Cartea de istorie și critică literară a anului – *Istoria literaturii din Dobrogea* (Constanța, Editura Ex Ponto) – Enache Puiu; 2. Cartea de proză a anului – Concert la patru mâini. Antologie. Prozatori contemporani (Constanța, Editura Ex Ponto) – Ovid Dunăreanu, Liviu Lungu, Dan Perșa, Florin Șlapac; 3. Cartea de eseistică a anului – *Covorul de purpură. De la Oreste la Oedip. Teatru antic în spațiul dobrogean* (Constanța, „Ovidius University Press”) – Vasile Cojocar; 4. Cartea de teatru a anului – *Horeadele. Trilogie dramatică: Judecata, Răsplata, Roata* (București, Editura Tempus Dacoromania Comterra) – Șerban Codrin; 5. Cartea de poezie a anului: *Mecanica firii* (Pitești, Editura Paralela 45) – Amelia Stănescu; 6. Cartea de debut a anului: *Mandala* (Versuri). Prefață de Nicolae Țone (București, Editura Vinea) – Oana Cătălina Ninu; 7. Premiul de Excelență pentru întreaga activitate literară – Arthur Porumboiu și Ion Faier”. □ În *Eseu Andrei Brezianu scrie despre Curente și provocări americane la ora globalizării*. □ Ion Papuc semnează prima parte a studiului dedicat lui Mihail Fărcășanu, *Un elev român al lui Carl Schmitt*. □ Dan Cojocar continuă *Lectura Dantis cu Din ce știa Dante*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru analizează lirica poetei romanșe Luisa Famos. □ În *Actualitatea franceză* Simona Modreanu discută romanul *Fuir* de Jean-Phillipe Toussaint. □ Este publicat Regulamentul de Acordare a Premiului Național de Istorie și Critică

Literară „Petru Creția”. □ Ștefan Oprea prezintă cea de-a cincea ediție a Festivalului Internațional Shakespeare de la Craiova, eveniment ce a avut loc între 23 aprilie și 3 mai. □ În *Panoramic editorial* Daniel Dragomirescu recenzează romanul lui Ioan Baban, *Anotimpul imposibilei iubiri* (Ed. Timpul, Iași, 2005). □ Emanuela Ilie scrie despre volumul de proză scurtă al lui Andrei Zanca, *Minuturi* (Ed. Limes, 2005). □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Breviter* de Aurel Sasu (Ed. Limes, 2004); *Calvaria* de Alexandru Pintescu (Ed. Maison d’Edition – Publishing House, Oradea, 2003); *Cartea veche între fascinație și cunoaștere* de Luana Troia (Ed. Princeps Edit, Iași, 2005); *O antologie a poeziei de astăzi* (Ed. Cronica, Iași, 2005), *Dezleagă-mă* de Constanța Apetroaie (Ed. Timpul, Iași, 2006); *Linie de demarcație* de Leo Bordeianu (Ed. Augusta, Timișoara, 2005); *Acvila neagră* de Ion Muscalu (Ed. Danaster, Uași, 2006); *Jurnal incomod III* de Marta Bărbulescu (Ed. Scrisul Prahovean – Cerașu, Pitești, 2005). □ În *Convorbiri polemice* Adrian Alui Gheorghe semnează *Cum m-a pus Daniel Corbu „să plagiez...”!?*, referindu-se la volumul *Mihai Ursachi în amintirile contemporanilor* în care apare un text semnat de Adrian Alui Gheorghe care în realitate nu îi aparține. □ În *Varia* Vasile Iancu semnează eseu *Versuri despre noi înșine*, axat pe poezia românească din anii ‘50. □ În *Curier de ambe sexe* sunt publicate două poezii semnate de Mădălin Stan și Vasile Grama.

• **[„Cuvântul”, nr. 6 (348)]** Editorialul lui Mircea Martin este intitulat *Moravuri intelectuale*: „Întrebarea pe care mi-o pun însă tot mai des în ultima vreme este dacă intelectualii români ei înșiși diferă – și în ce măsură – de românii obișnuiți. Și, mai ales, dacă au căderea să-i judece pe alții de pe o poziție superioară. Nu e vorba, se înțelege, de o cădere (și de o poziție) morală, căci diferența în ordine intelectuală rămâne, fără îndoială, masivă”. ■ Paul Cernat semnează un articol comemorativ dedicat lui Iordan Chimet. ■ Octavian Soviany, în *Poezie*, discută despre *Poezia obiectelor mici*, prezentare a volumului de versuri al lui Ștefan Manasia, *Amazon* (Ed. Vinea, 2005): „Mai puțin mediatizat decât mulți dintre colegii săi de promoție, clujeanul Ștefan Manasia este totuși un poet cu timbru profund, care încearcă să transpună reportajul mizerabilist în registrul (superior?) al poeziei fantastice, ce mizează pe insolitarea perspectivelor și a unghiurilor de percepție”. ■ Andrei Terian, în *Despre ratare și succes*, comentează două volume de poezie: *Manuscrise din spatele nopții* de Cristian Dică și *arta scalpării* de t.s. khasis, amândouă apărute la editura Vinea, în 2005. În opinia sa, „[...] debutul lui t.s. khasis (*arta scalpării*) convinge tocmai prin alternarea exploziilor semantice cu pauzele de respirație. Bacovian pursânge și plastician al unei atmosfere difuze, dar sufocante, tânărul poet arădean este, totodată, un *fabbro* desăvârșit, care știe să deschidă plăgile traumatiche din concretul cotidian și prozaic. Aparent anodină, fals jurnal al unei vieți stereotipe într-un târg do provincie, poezia sa fascinează tocmai prin această persistență morbidă a rănilor care supurează în crusta propriei existențe. Derizorii sau

solemne, penibile sau patetice, triviale sau sublime, întâmplările biografice sunt expuse cu un suflu apatic și monoton, netulburat nici măcar de pierderea identităților pe care eul le lasă în urma sa printr-o suită de «năpârliri» mutilante». ■ Ovidiu Verdeș, în *Proză*, scrie despre *Proba celui de-al doilea roman*, în atenția sa fiind *Zogru* de Doina Ruști, *Necăsătoriții* de Tudor Lavric și *Băiuțeii* de Filip Florian și Matei Florian, toate apărute la Polirom, în 2006: „Doina Ruști are tactul de a nu insista pe caracterul supranatural al personajului, sugerat indirect, prin legendele contradictorii care se țin în jurul său. Procedul coborârii miraculosului în cotidian amintește, prin efectele sale umoristice, în primul rând de Bulgakov. Un alt «maestru», tematizat ca personaj episodic, este Ioan Groșan (care semnează, de altfel, prefața cărții). Inventivitatea și verva povestirii, plonjonul dezinvolt în plin Ev Mediu românesc amintesc *O sută de ani de zile la porțile Orientului*. [...] *Băiuțeii* nu excelează prin omogenitate. Comentariile încrucișate au, pe alocuri, o anumită crispă de paranteze metatextuale. Lucru de înțeles: când umbra fratelui îți pândește fiecare pagină, este mai greu să intri în pielea propriului personaj-copil. [...] La fel ca Sorin Stoica și alți câțiva tineri autori, Filip și Matei Florian reușesc de minune să *se povestească* fără balastul analizei psihologice, adică pur și simplu, povestind. Asemenea cărți mă încredințază că autobiograficul nu reprezintă un impas pentru ficțiune, așa cum decretează uneori, din resentiment, romancierii consacrați. Dimpotrivă, la ora actuală, este principala modalitate de relansare a ficțiunii, chiar atunci când intenția autorilor este să facă nu doar «literatură»». □ Mihai Iovănel, în *Un naș și trei botezuri (din mai multe)* prezintă trei romane apărute, în 2005, la editura Aula din Brașov: *Filo, meserie!* de Oana Tănase, *Ancuța de la parter* de Szilágyi Katalin și *Bolovanii sau aventurile lui Petrică Bolovan, țăran proxenet* de Mihail Tomulescu. □ În *Critică, eseu* Paul Cernat discută despre volumul lui Cornel Ungureanu, *Geografia literaturii române, azi. Vol. IV Banatul*, apărut la editura Paralela 45. □ Dana Ionescu, în *Instrumente necesare*, discută despre două monografii: *Ion Barbu* și *George Coșbuc*, ambele semnate de Andrei Bodiu și publicate la editura Aula din Brașov, în 2005 și, respectiv, 2002. □ Bogdan Ghiu, în *Traductologie*, semnează un amplu articol despre „*Eliberarea*” traducerii, analiză a volumului *Universaliile traducerii. Studii de traductologie* de Magda Jeanrenaud (Polirom, 2006). ■ La ancheta acestui număr, intitulată *Despre condiția traducerii și statutul traducătorului în cultura română*, răspund Mariana Ștefănescu, Radu Paraschivescu, Irina Mavrodin, Sorin Mărculescu, Andrei Ionescu, Ion Petrică, Nora Iuga, Carmen Bartl, Andrei Corbea, Andrei Cornea, Ciprian Mihali. Întrebările anchetei sunt: „Cum apreciați statutul traducătorului astăzi în România? Cum vă plasați pe axa fidelitate/ trădare? Credeți în trădări valorizante? Considerați că există texte intraductibile? Dacă da, numiți câteva”. ■ În opinia lui Radu Paraschivescu „traducătorul și-a asumat rolul de dublură și condiția aproape anonimă a efortului. Nu are vizibilitate și, prin urmare, nici recunoaștere. Atenția și reflectorul mediatic se opresc foarte rar asupra lui. S-a

obișnuit să fie plătit prost și nu întotdeauna la timp. Câștigă într-un an bun cât un manelist într-o zi proastă. Are virtuți și rost de creator, dar e tratat de multe ori ca un simplu accesoriu editorial. Nu are vreo revistă sau vreun forum pe care să angajeze discuții în breaslă. Lucrează discret, uneori insomniac, și se retrage pentru a-l lăsa pe autor să-și savureze gloria”. ■ Pentru Irina Mavrodin, *Traducătorul are un nume*: „Statutul traducătorului? Dar se poate, oare, vorbi astăzi în România despre un statut al traducătorului? Am publicat nu de mult, un articol intitulat *Retragerea dreptului de semnătură*, în care arătam că în reviste și ziare, la televiziune și la radio, când se vorbește sau se scrie despre vreo carte tradusă, nu se specifică, decât cu foarte rare excepții, că acea carte este transpusă în versiune română de către un traducător care are un nume. Am constatat că se practică, mai mult ca niciodată, această suprimare de nume, ca și cum versiunea în limba română ar fi căzut de undeva, neidentificabilă. Este, astfel, sugerată ideea că nu are nicio importanță cine a făcut traducerea, că toate traduceriile au aceeași valoare. Acum un anumit număr de uni, cumpărătorii de carte mai căutau anumite traduceri, evitându-le pe altele. Acum nici măcar cei care le vând nu știu bine ce vând (sub raportul traducerii), dacă sunt întrebați. Practica de acoperire până la ștergerea numelui se manifestă și în felul în care semnătura traducătorului este «ascunsă», prin diferite tehnici, ca aceea care o plasează pe pagina pe care sunt date numele tuturor celor care au contribuit la confecționarea cărții”. ■ Nora Iuga afirmă: „Cred că orice partitură literară, tradusă în altă limbă, câștigă mai mult prin respectarea fluențelor firești și prin oralitatea limbii folosite, a specificității sensibile a acesteia și, mai ales, printr-o mai mare sensibilitate față de semnificat și nu excesiv de riguroasă față de semnificant; respectarea rigidă a sensului falsifică și anihilează textul [...] Când traduc, simt o irezistibilă ispită să asociez cuvintele într-o perioadă după stimuli sonori de tipul sensurilor transmise prin muzică. [...] De-aia spun eu că numai poezii, adevărații poeți, au voie să traducă poezie”. ■ Cu titlul „*Unica și invincibila mea pasiune*” Laura Albușescu publică un interviu cu Antoaneta Ralian, acesta fiind axat pe activitatea sa de traducător: „În primul rând, traducerea nu este o meserie, traducerea este o artă. [...] Este un lucru știut că boom-ul, explozia, inflația de traduceri de după 1989 au scos la suprafață o sumedenie de cărți mediocre și o pleiadă de traducători mediocri. Firește, printre «cei noi» există și mulți buni sau chiar foarte buni. Dar și o ploaie de nechemați, de amatori, de veleitari, lipsiți de o cunoaștere aprofundată, nuanțată a limbii din care traduc, cât și – vai! – a limbii române. Și, mai cu seamă, lipsiți de un fond apercceptiv de lecturi bune, de cultură elementară. Mărturisesc că nu prea citesc traduceri – și din lipsă de timp, și din instinct de apărare – atunci când traduceriile nu sunt semnate de nume în care am încredere”. ■ *Conferințele „Cuvântul”* din mai 2006 sunt dedicate lui Emil Cioran. Sunt reproduse aici cele trei comunicări pe această temă: *Cioran: între plictis și economie* de Michał Paweł Markowski, „traducere din limba engleză de Laura Albușescu”, *Cum îl citim pe Cioran?* de Eugène van

Itterbeek, „traducere din limba franceză de Nicoleta Mărculescu” și *Considerații asupra câtorva finaluri românești și nonromânești, pornind de la Cioran* de Marek Bieńczyk.

● [„Dilemateca”, nr. 2] Dora Pavel semnaleză un posibil caz de plagiat al lui Christophe Duffosé, făcând o scurtă paralelă între volumul acestuia, *L'heure de la sortie* (Denoël, Paris) și romanul lui Ian McEwan, *The Cement Garden*. □ Cristina Foarfă scrie *Despre experimente literare. În flash*, scurt comentariu pe marginea unui text experimental al lui Christian Bök. ■ *Dosarul* acestui număr este inspirat de un alt *Dosar*, coordonat de Matei Florian, apărut în 2000, în „Dilema”, pe tema „ce era bine, când era rău”, cu trimitere la perioada postdecembristă. Se apreciază aici că „rememorările lucide, jurnalele de formare într-o lume azi dispărută, supraviețuirea în locuri destinate exterminării au interesat, vreme de un deceniu, mai mult decât ficțiunea, fie ea cu pretext memorialistic. Cu ecou și în jurnalismul cultural, mărturiile de acest tip au adus în centrul atenției un alt tip de discurs, ale cărui valori de bază sunt mai degrabă etice – sinceritate, fidelitate față de fapte, fiabilitate. În umbra memorialiștilor *hard* gen Ion Ioanid, Paul Goma sau Lena Constante, s-au publicat însă, mai ales în spațiul jurnalistic sau în cel etnologic, o sumă de discursuri sociale și culturale, mărturii personale și autobiografii pline de culoare și nerv care fac parte din «noua» paradigmă, mizând, înainte de orice, pe stabilirea unei comunicări veritabile cu cititorul. Într-un articol despre războiul de independență, Sorin Alexandrescu găsea că funcția acestor mărturii stă în «descoperirea sau inventarea unei semnificații». Dar cât de mult poate interesa astăzi semnificația unor arheologii personale neroice, care pot părea nostalgic-paseiste doar pentru că intră, la modul ironic adesea, în condiția (convenția) rememorării de sine? Și, de fapt, care este semnificația lor, de la *Cartea roz a comunismului* (coord. Gabriel H. Decuble), la cele patru istorii personale din *O lume dispărută*, semnate de Paul Cernat, Ion Manolescu, Angelo Mitchievici și Ioan Stanomir, de la *Anii '80 și bucureștenii* sau *Arca lui Noe. De la neolitic la Coca-Cola*, la *Cartea cu euri* de Călin Torsan, Cosmin Manolache, Sorin Stoica, Roxana Moroșanu și Ciprian Voicilă? Cum ar putea intra în dialog lucidele *Supraviețuiri* ale lui Radu Cosașu, reeditate în ultimii ani, cu ironia neagră din *Născut în URSS* de Vasile Ernu? Câtă nostalgie după o vârstă pierdută, cât defetism, câtă dilemă încap în cărțile acestea pe cât de diferite, pe atât de obsedate de datoria memoriei? Nu despre nostalgie, așa cum este ea descrisă în alte țări foste comuniste, și nici despre o amnezie selectivă nu poate fi vorba în cărțile românești la care ne referim. De la autoficțiunii recuperatoare, la povestiri anonime, la utopii negre, toți cei care scriu acest gen hibrid în care proza, poezia, memorialistica se dozează reciproc, fac un efort de sistematizare a abuzurilor ideologice asupra memoriei proprii”. □ Cu titlul *Pionierii și întunericul*, este reprodus un fragment semnat de Cezar Paul-Bădescu, extras din volumul *Tinerețile lui Daniel Abagiu* (Polirom, 2004). □ Tot aici este inserat un dialog între Rodica Binder și Richard Wagner, intitulat *Cine suferă de „ostalgie”*?

Richard Wagner afirmă: „Cred că fenomenul are mai multe cauze. În Germania el s-a manifestat deja la începutul anilor '90, dar după câte am observat, el se face resimțit și în ale foste țări comuniste din Europa Centrală și de Răsărit. Fenomenele de felul «ostalgiei», care de fapt este o «nostalgie», sunt totdeauna legate și de problemele actualității. Acum, în cauză ar putea fi criza generală care-i afectează mai ales pe cei tineri, dar care în același timp le oferă și unele șanse enorme. Mulți însă nu-și dau seama de asta, de faptul că o criză reprezintă în același timp și o mare șansă, oferind noi deschideri. Pe de altă parte, cunoștințele tinerilor despre trecut, despre comunism, despre caracterul criminal al comunismului sunt atât de rudimentare în aceste țări, inclusiv în Germania, încât respectivii tineri au o imagine foarte naivă despre ceea ce a fost socialismul real existent. Pe-atunci ei erau copii, iar părinții lor, așa cum părinții fac întotdeauna, i-au menajat. Prin urmare ei nu au cunoscut întreaga realitate, ci doar anumite fragmente ale ei. Aceasta ar fi una din cauzele pentru care «ostalgia» este și...”.

■ *Dosarul* se încheie cu următoarea concluzie, după o amplă analiză a volumelor legate de această temă: „Urmele roșii, roz sau negre ale comunismului expirat pot fi găsite în mai toată literatura scrisă după 1989. Nu e însă tema dosarului de față o asemenea decriptare riscantă și realist-biografică. Pentru unitate, am renunțat și la includerea în caleidoscopul românesc a unei cărți autobiografice dure precum *Născut în URSS* de Vasile Ernu, care descrie lumea sovietică «din imediata vecinătate mnemonică a ceaușismului», cum scrie Sorin Antohi în detașata sa postfață. Ea și-ar fi avut însă locul mult mai aproape de spațiul românesc decât de cel al Estului comunist, revizitat și el pe scurt și din perspectiva acestei nostalgii prea des invocate. Nu știu cum e la alții, dar la noi nostalgia nu e altceva decât o rememorare (patetică sau ironică), o punere în abis a propriilor tare, sechele, automatisme, o reconsiderare a micii vieți inconștient-rutiniere din vremea comunismului. Toate acestea dintr-o perspectivă critic-expiatorie. E ca și cum cei care scriu aceste cărți ar fi, simultan, analistul și analizatul propriului proces de doliu. Un doliu nu după comunismul pierdut, ci după propriile identități pierdute într-un fel și câștigate în alt fel (inclusiv prin povestire), un doliu după propriile obiecte (psihice sau reale), un doliu după cei ce am fi putut să fim fără această nefericită paranteză istorică în care s-a petrecut, în fond, prea mare parte din viața noastră”. ■ În *Recenzii. Literatură română*, Paul Cernat scrie despre *Un cavalier al frumuseții poetice*, prezentare a volumului *Submarinul erotic* de Emil Brumaru: „«Naiv» rafinat crescut la școala poezilor Evului Mediu și a sonetiștilor Renașterii, a trubadurilor și truverilor, goliarzilor și minnesangerilor, a simboलिștiilor și suprarrealiștiilor, Emil Brumaru este – dincolo de trucurile post-moderne cu care se împodobește de la o vreme – un maestru al reveriei senzuale, un Pierrot jovial și trist care-și distilează emoțiile în tiparul clasic al rimelor și al formelor mai mult sau mai puțin fixe. Publicul de azi, amator de senzații facile, vede în el mai curând un voluptuos al poemelor erotice, ratând tocmai frumusețea, candoarea melancolică, farmecul desuet și inocent, fragilitatea interioară,

pudoarea (da, pudoarea!). Dar popularitatea își are prețul ei...”. □ Sanda Cordoș, în *Despre ce discută criticii literari?*, semnează o recenzie a volumului lui Al. Cistelecan, *15 dialoguri critice* (Ed. Aula, 2005). ■ Marius Chivu comentează volumul de versuri al lui Robert Șerban, *Cinema la mine-acasă* (C.R., 2006): „Poezia lui Robert Șerban nu se ascunde după retorică, nu are timpi de pierdut, nici sentimente de menajat; ea se deschide cu gesturi minime și precise primindu-te în mijlocul ei, de unde lucrurile nu se văd mai clar, dar sunt spuse mai simplu. Prin *Cinema la mine-acasă*, poetul timișorean capătă, în sfârșit, conturul celor câteva linii esențiale”. □ În *Literaturi străine*, Claudiu Constantinescu semnează recenzia romanului *Zitul* de Tatiana Tolstaia (Ed. Curtea Veche, 2006). □ Andrei Gorzo scrie despre romanul lui Thomas Pynchon, *Strigarea lotului 49* (Polirom, 2006), „traducere și note de Geta Dumitriu”. □ În *Filosofie*, Cătălin Avramescu scrie despre volumul lui Gabriel Liiceanu, *Despre minciună* (Humanitas, 2006). □ În corpul revistei este reprodus catalogul editurii Humanitas, cu note de prezentare ale volumelor nou apărute. □ În *Crai de Cartea-Veche* Ștefan Agopian scrie despre *Un fost deținut politic*, *George Ivașcu*, pe marginea volumului acestuia, *Confruntări literare*, apărut în 1966. ■ Ancheta acestui număr este intitulată *Tabieturi și metehne de scriitor*, răspunzând la ea Gabriela Adameșteanu, Adriana Babeți, Andrei Codrescu, Radu Cosașu, Cătălin Dorian Florescu, Șerban Foarță, Dan Lungu, Iulian Tănase, Ion Vianu. Gabriela Adameșteanu afirmă: „Cred că la prozator nu contează inspirația, ci contează să se așeze să scrie. Eu, oricum, rescriu și rescriu un text. Mai rău este că îți vine să scrii atunci când ești pe stradă sau în alte momente nepotrivite. Până am terminat prima carte, compuneam în cap pasaje și pe urmă le scriam seara târziu. După 33 de ani, asta n-a mai mers. Dar am destul de multe carnete cu note. Când ai gândit ceva în cuvinte, acel lucru (nu vreau să spun idee) mai rămâne înregistrat în computerul care este mintea noastră. Dar nu (neapărat) și esențialul: formula lingvistică”. □ Răspunsul lui Șerban Foarță este formulat în poemul *Tabieturi și metehne*. □ Ion Vianu mărturisește: „În ultimii ani, am devenit aproape complet dependent de calculator. Word este instrumentul primei versiuni a unei scrieri. Pentru a ajunge totuși la un text publicabil, am nevoie să trec printr-o versiune pe hârtie. Cel puțin printr-una. În general, se instalează un dialog între ecran și hârtie. Iar versiunea definitivă este din nou pe ecran”. □ Rubrica *Profil* îi este dedicată Denisei Comănescu, „director editorial pentru literatură străină, Humanitas”. □ În *Cărți de plastic*, Ioana Bot critică, sub titlul *Imitație românească de contribuție științifică*, volumul *Înapoi la lirism. Răspunsuri la o anchetă literară coordonată de Aurel Pantea*, apărut la editura Ardealul din Târgu Mureș, în 2005. ■ Cu titlul „*Fără cărți, aș fi avut nevoie de sute de vieți*”, Marius Chivu consemnează un interviu cu Ioana Pârvolescu, realizat cu ocazia primirii premiului pentru eseu și critică literară al Uniunii Scriitorilor pentru volumul *În intimitatea secolului 19*. După o serie de detalii de ordin biografic, se trece la discutarea modului în care scriitoarea a renunțat la activitatea de cronicar literar: „De cronica

literară m-am lăsat după trei ani de rubrică săptămânală. Am considerat că e suficient ca să am o bună cunoaștere a tuturor tipurilor de cărți «din interior» și cred că pentru orice fel de literat o perioadă de critică literară e binevenită, ca să nu spun obligatorie. Dacă o faci onest, ai ce învăța de aici. Dar un adevărat cronicar literar alege cărți de toată mâna, bune și rele, or eu alegeam aproape numai cărți care-mi plăceau cât de cât. Pe cele proaste, care mă dezamăgeau de la început sau pe la jumătate, preferam să nu le citesc până la capăt, așadar n-aveam cum să scriu despre ele. Mi se părea și mi se pare și acum că viața e prea scurtă ca să-mi pierd timpul cu ce (și cu cine) nu-mi place. Asta nu merge în exercițiul critic, ești obligat să te sacrifici și să citești și cărți proaste, altfel cum să faci ordine!?” Se discută apoi, la modul general, despre literatură, autoarea vorbește despre preferințele și pasiunile sale, interviul încheindu-se cu trei poeme inedite: *Eros*, *Thanatos* și *Genesis*. □ În *Reportaj*, Matei Florian semnează *Conversații de Salon de Carte*, microinterviuri cu vizitatorii de la prima ediție a Salonului de Carte Bookfest. □ În *Fragmente*, Răzvan Rădulescu semnează *Partida generalilor*, fragment din romanul *Regatul lui Teodosie*, „în curs de apariție la editura Polirom”. □ Sunt publicate o serie de mini cataloage de carte al editurilor Albatros, Curtea Veche, Humanitas, Nemira, Proeditura, Tritonic și Univers, cu note de prezentare ale volumelor nou apărute la această editură.

● **[„Steaua”, nr. 6 (692)]** Basarab Nicolescu semnează un studiu intitulat *Imaginație, imaginar, imaginal. Perspective transdisciplinare*. ■ În *Rebelii* Alexandru Vakulovski publică eseu *Poezie și publicitate*, tot aici fiind reprodus și poemul *Asta am devenit* de Claudiu Komartin. □ Aurel Martin semnează un articol omagial, *Centenar „Viața Românească”*. □ Florin Mihăilescu, în *Contexte critice*, scrie *Miturile și critica*, o analiză a volumului lui Gilbert Durand, *Introducere în mitologie* (Dacia, 2004). □ Cu titlul *Prozatorul sentimental* Constantin Cubleşan publică un portret literar dedicat lui Vasile Rebreanu. □ Florin Zaharescu semnează un necrolog Vasile Rebreanu. □ Mircea Vaida-Voevod îi dedică poezia *Ecou*. □ Cu titlul *...pe celălalt mal...* este publicată o selecție lirică Eugenio Montale, în românește de Gabriella Molcsan. □ Ruxandra Cesereanu, în *Cronica literară*, semnează *Eseistul de vocație*, o prezentare a volumului *Despre Thomas Mann și alte eseuri* de Ștefan Borbély (Biblioteca Apostrof, 2005). ■ Sanda Cordoș, în *Ficțiunile și știința criticului*, prezintă volumul Mihaelei Ursa, *Scriitopia sau Ficționalizarea subiectului auctorial în discursul teoretic* (Dacia, 2005) volum ce „continuă, îmbinând, preocupările de până acum ale activității sale, aceasta reușind să fie – în expresia autoarei – o «întreprindere academică» (prin suprafața, densitatea și profunzimea cercetării) și «o lectură actualității» (prin implicarea intensă și autentică în dezbateră de idei a momentului). Adoptând o atitudine de «observator implicat» și apelând – din rațiuni de bună adecvare la specificul subiectului – la o metodologie diversă ce îmbină «linii din gândirea analogică, psihocritică, critică sociologică sau lingvistică, teoria actelor de vorbire», autoarea dovedește o triplă a competență în *Istoria, teoria și comparatistica*

ideilor literare și culturale, situându-se, astfel, într-o familie de cercetători (puțin numeroasă la noi) ce cuprinde numai precum Paul Cornea, Adrian Marino, Mircea Martin, Monica Spiridon, Ioana Em. Petrescu și Liviu Petre. □ Alex Goldiș, în *O teorie critică românească*, scrie despre volumul *Studii de literatură română și comparată* de Ioana Em. Petrescu (Ed. Casa Cărții de Știință, 2005). □ Ovidiu Pecican prezintă volumul lui Virgil Podoabă, *Mircea Zaciu, ultimul latin* (Ed. Limes, 2005). □ Adrian Popescu semnează un necrolog Petre Bucșa. □ Ovidiu Drimba alcătuiește un amplu material intitulat *Valoarea sintezei istorice*, o discuție pe marginea celor două volume ale lui Mihail Diaconescu, *Istoria literaturii dacoromane și Antologie de literatură dacoromană. Texte comentate*. □ Ion Radu Zăgoreanu, în *Percepția preajmei*, prezintă volumul de publicistică a lui Cornel Cotuțiu, *Securea cu rotile* (Ed. Biblioteca „Miorița”, Câmpulung Bucovina, 2005). ■ Constantina Buleu, în *Arta „hoțului de jucării”*, prezintă volumul lui Radu Țuculescu, *Povestirile mameibătrâne* (C.R., 2006), ce „își desenează corporalitatea nuanțele unei multifățetate hermeneutici a realității pe care o consolidează intertextual și pe care – fidel regimului originar al comunității izolate al cărei destin fragmentat este investigat în acest roman – o ordonează diegetic în funcție de Eros și de Thanatos”. □ Anca Giurgiu, în *O istorie a societății române contemporane*, prezintă volumul lui George Arion *O istorie a societății române contemporane în interviu* (Ed. Fundației „Premiile Flacăra”, 2005). □ Cosmina Berindei, în *O plimbare de dimineață pe holurile castelului*, prezintă romanul de debut al lui Mihnea Rudoiu, *A toi, cuando tu no estas* (Humanitas, 2005), ce „se înscrie alături de *Arhanghelii nu mor* al Ancăi Maria Mosora și de *Nu toată iarba e la fel* de Alain Gavriluțiu, într-o serie de trei volume ce inaugurează colecția „Proză debut” a editurii Humanitas. □ Selecție lirică Lucia Dărămuș. □ În rubrica *Mătușa Julia și condeierul* sunt prezente o serie de note semnate de Elena Butușină în care sunt comentate volume recent apărute: trilogia *Migrene* (C.R., 2005) de Ara Alexandru Șișmanian, romanul *Tăvălugul* de Zeno Ghițulescu (Ed. Ardealul, Târgu Mureș, 2005), volumul de versuri *La pândă* de Ioan Pop Bica (Ed. Limes, 2005), volumul de versuri *Ciorapii mei negri de plasă* de Loredana Cristea (Ed. Corvin, 2005), volumul de aforisme *Jurnalul unui cabotin* de George Drăghescu (Ed. Limes, 2005), volumul *Oglinda de fum* de Rodica Scutaru-Milaș (Ed. Limes, 2005), volumul *Literatură și extaz artificial* de Andrada Fătu-Tutoveanu (Ed. Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2005), colecția de tablete *Șotron* de Melania Cuc (Ed. George Coșbuc, Bistrița, 2005), volumul de versuri *Cum se face un înger* de Mihaela Vârlan (Ed. Limes, 2005), volumul de fabule *Marșul* de Ioan Voaideş (Brașov, 2005), *Escapade critice* de Nicolae Borlovan (Ed. Marineasa, Timișoara, 2005), volumul de poeme *Bestiarul de fontă* de Lucian Scurtu (Biblioteca Revistei Familia, Oradea, 2004), volumul *Noi, doi-trei la zece mii* de Cornel Mihai Ungureanu (Ed. Ramuri, 2005), „*Big Bangs Back*”, roman de Eugen Cojocar (Ed. Ideea Europeană, 2006), *Libertate și destin* de Virgil Diaconu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005), *Ancheta literară*

de Simona-Grazia Dima și Aurelian Titu Dumitrescu (Ed. M.A.I, 2006), „*E frig în oraș și sunt singur*” de Vlad Scutelnicu (Ed. Dionis, 2005), „*Texte de sedus femeii prea romanțioase*” de Daniel Sur (Ed. Eikon, 2005), *Un alt septembrie* de Mircea Ștefan (IDC Press, 2006), *Poeme lutnice* de Dumitru Cerna (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006), *Alte poeme pentru mai târziu* de Mircea Ștefan (IDC Press, 2006), *Nemitarnice* de Teodor Damian (Ed. Dionis, 2005), *Sub norii de plastic* de Lazăr Lădariu (Dacia, 2005), *Câmpia cu numere* de Petruț Pârvescu (Ed. Paralela 45, 2005), volumul bibliografic dedicat lui Octavian Goga, cu ocazia împlinirii 125 de ani de la naștere, intitulat *Contribuții la o bibliografie* (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006). □ În *Meridian Blaga 5 – Literatură* este prezentat volumul tipărit de Societatea Culturală „Lucian Blaga” din Cluj Napoca. Raul Botha semnaleză aici texte precum *Poetul întrebătoarelor tristeți* de V. Fanache, M. Gligor – *Întâlniri esențiale Lucian Blaga – Mircea Eliade, Blaga și Bacovia sub zodia lui Saturn* de M. Cimpoi. □ Adrian Țion, în *Scutul livresc*, scrie despre volumul de versuri *Starea de vis* de Ion Beldeanu (Ed. Lidana, Suceava, 2005). □ Tot Adrian Țion se ocupă și de volumul de schițe, nuvele și povestiri *Când vin apele mari* de Valeriu Varvari (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005). □ Selecție lirică Paul Miron. □ În *Unghiuri și antinomii* Codruța Purcaru semnaleză *O nouă exegeză despre Lucian Blaga și filosofia europeană a secolului XX*. □ Salvatore Statello publică *Ines de Castro, de la istorie la mit literar*, în românește de Ștefan Damian.

• [„**Vatra**”, nr. 6 (423)] În *Tolle lege* Dieter Schlesak semnaleză poemul *Târziu pentru Celan*. ■ În *Vatra-dialog* este consemnat un interviu cu Gheorghe Crăciun semnat de Mariana Gorczyca. Acesta vorbește despre concepția sa asupra literaturii în general, afirmând că „scriitorul e obligat să se expună, dar nu oricum, nu îmbrăcat în costume de probă, nu într-o salopetă murdară, pătată de vopsele. Scrisul e artă experimentală, ține și el de artă. Produsul scriitorului ajunge un bun public de care se pot bucura și ceilalți atunci când faptul acesta devine imperios necesar. Timpul nu contabilizează eșecurile. Până când un gest creator să ajungă bun public e nevoie de Purgatoriu (trecerea de la limba uzuală la limba literaturii se face printr-un purgatoriu) care, mai departe, te duce în Infern. Nu în altă parte, pentru că scriitura este un infern. Abia aceasta ieșire din Infern îți poate da senzația că ai învins. Ții în mână o carte dar, până una alta, în jurul tău se întinde nu Paradisul, ci lumea profană...”. În continuare, Gheorghe Crăciun dezbatte, într-un amplu răspuns, problema autenticității, susținând că „autenticitatea este o problemă veche decât lumea. Astăzi, când vorbim de autenticitate, vorbim de fapt despre o nouă autenticitate. În momentul de față, într-adevăr, problema autenticității se complică, în sensul în care ea pare să nu mai fie posibilă fără o doză de ficțiune. Așa s-a ajuns la conceptul de *autoficțiune*. [...] Apelul la ficțiune, una placată de propria subiectivitate, este o șansă oferită unei mai mari consistențe epice. Deci imaginarul se adaugă la trăire. Cine are putere imaginativă, acela reușește. Dar cred că mai putem aduce în discuție, apropo de autenticitate, încă

ceva. Mă întreb – și este o întrebare pe care, la un alt nivel, și o punea Mircea Eliade în romanele lui autenticiste, de la persoana întâi – de ce proza noastră de astăzi e atât de lipsită de spirit? [...] Mă interesează și mă fascinează aventurile corpului, adică ale senzației, percepției, afectului, organicului. În cărțile mele de proză, eu am încercat să propun niște narațiuni descriptive, deloc lipsite de dinamism, cât mai puternic infuzate de conștiința corporalității. Cred că epicul nu înseamnă doar o înlănțuire de fapte. El poate să fie și o poveste a reacțiilor tale corporale care la rigoare se poate confunda cu procesul de achiziționare și trăire a realității la nivel senzitiv. Despre rolul instituțiilor culturale acesta afirmă: „După 1990 nu mai putem vorbi despre afirmarea unor veritabile generații literare. Sentimentul de generație nu se naște oricum și în orice condiții. În România vechiului regim, cenaclurile studențești și revistele studențești au fost niște importante porțițe de scăpare. Nu știu dacă în Cehia, Polonia, Ungaria fenomenul a fost tot atât de pronunțat. Cred că nu. Și totuși, fenomenele sunt comparabile. [...] Sigur că și noi suntem vinovați pentru că nu suntem cunoscuți și nu prea suntem băgați în seamă. De la un punct încolo, însă, scriitorul nu mai poate face nimic. E nevoie să intervină instituțiile culturale. Până anul ăsta mare lucru nu s-a făcut. Dar a început să se facă. Și mă gândesc la cei 12 scriitori români care au fost în Franța în noiembrie anul trecut, în cadrul proiectului «*Les Belles Etrangères*». Și la ceea ce face acum ICR-ul cu proiectul de traducere a unor autori români în străinătate, 20 de autori în fiecare an. Un alt proiect, care mi se pare și mai salutar, constă în invitarea unor traducători străini, tineri cu precădere, în România, pentru sejururi de două trei-luni. După părerea mea, ei nu ar trebui în această perioadă să traducă nici măcar o propoziție ci doar să se familiarizeze cu spațiul geografic, social și cultural autohton. Probabil că proiectul e gândit chiar în acest sens. Închei adăugând că, în aceste discuții cu posibilul meu interlocutor est-european, eu aș fi foarte interesat de ceea ce au făcut la modul concret instituțiile maghiare, poloneze, cehe pentru promovarea literaturii lor în afara granițelor. Cred că avem multe de învățat chiar de la vecinii noștri”. Vorbind despre sine, Gheorghe Crăciun se autodefinește: „Eu sunt un prozator care nu crede în subiecte și în scheme epice. Lucrul cel mai curios care mi se întâmplă este că atunci când simt că apare în mine, așa, într-o perspectivă cât se poate de confuză, fantasma unei cărți, devin eu însumi un tip fantasmatic. Primele zeci de pagini ale fiecărei cărți sunt un fel de piese de domino care nu știu cum își vor putea găsi locul într-o ulterioară logică. Sunt fantasme, pulsuni corporale transformate în propoziții, învelișuri de moment pentru o eventuală temă mare care va veni, dacă va veni. După care începe un joc care foarte mult se petrece în minte, un joc al compatibilizării acestor fantasme, care țin de planuri foarte diferite ale vieții și ale simțirii. Până când descopăr că ele se pot uni pe o nervură. [...] scriem pentru a da o formă verbală unei boli de care nu putem altfel scăpa. Din momentul în care mi-am asumat administrarea acestei maladii care este cartea, libertățile mele sunt deja doar libertăți punctuale, libertăți de stil. Nu mai

am dreptul decât la mici momente de nebunie lexicală, la mici derapaje. Nu-mi plac construcțiile impecabile și țin la aceste fisuri. În rest, cartea mă obligă să o las să se așeze cât mai bine în acele straturi de fantasmе inițiale care ajung să facă parte intrinsecă din corpul ei. Interviu se încheie cu opinia scriitorului despre posibila implicare socială a autorului. Acesta se întrebă „[...] dacă scriitorul trebuie să fie un om care se să se angajeze plenar în acțiuni de tip social și politic sau el trebuie să își vadă de ale lui. S-ar putea ca răspunsul să fie undeva la mijloc. Întotdeauna angajarea socială, politică, ideologică a unui scriitor a fost pernicioasă. Literatura nu se poate face decât individual. Cărțile să scriu în reclusiune”.

□ Un alt dosar al acestui număr este dedicat orașului Sighișoara. Aici Gheorghe Baltag semnează studiul *Miorița – elemente de filozofie antică*. □ Prezentare bio-bibliografică Dieter Schlesak, urmată de o serie de poezii publicate în traducerile lui Radu Zanca și ale Magdalenei Constantinescu. □ Sunt, de asemenea, publicate o serie de articole și de texte originale privitoare la Dieter Schlesak, în limba germană, cât și în limba română. □ În rubrica *Poezi din Sighișoara* sunt reproduse versuri semnate de Andrei Zanca, Marius Iosif, Mariana Gorczyca, Dan Lotoțki, Dinu Olărașu. □ Cu titlul *Vorbitor* este publicată o scenetă semnată de Radu Macrinici. □ În *Talmeș-balmeș* apare o prezentare a numărului 1-2 din mai 2006 al trimestrialului „Caietele de la Mediaș. Dialoguri culturale”. □ Prezentare a revistei bilunare „Verso”, recent apărută în mai 2006. Sunt semnalate aici nume precum cel al lui Ion Mureșan, Alexandru Vlad, Ovidiu Pecican, Al. Cistelean, Alex Goldiș, Adriana Stan, Grațian Cormoș. □ Prezentare a numărului 5 al revistei „Orizont”. Este semnalat un dialog între Eugen Bunaru și Nicolae de Popa, pe marginea conferinței lui Vladimir Tismăneanu, *Viața, moartea și viața de apoi a comunismului românesc*. □ Notă despre discuțiile transcrise și publicate în numărul 4-5/2006 ale revistei „Steaua”, între studenții din Cluj și Mircea Cărtărescu, „o întâlnire ca o «discuție în blugi», după cum se propune însuși Cărtărescu, adică sinceră și fără fasoane. Pe acest fond amical și sincer («eu cred că voi sunteți o continuare firească a generației mele.») Mircea Cărtărescu își va fi uimit, cât de cât, admiratorii declarându-le chiar de la început că problema lui «fundamentală» este, «la ora aceasta», «să-și piardă succesul» câștigat odată cu *De ce iubim femeile*. □ O notă despre numărul 62/2006 al revistei „Observator cultural”, cu precizarea că suplimentul acesteia este dedicat „poeziei germane cu rădăcini românești”. □ În *Ce scriu unгурii* este comentat numărul 8/2006 al revistei „Helikon”. □ Tot aici este analizat numărul 20 din 30 mai 2006 al săptămânalului „A Hét”. □ Prezentare a numărul 22 din 1 iunie 2006 al magazinului săptămânal „Reportaj transilvan”.

• [„Apostrof”, nr. 5-6 (192-193), Mai – Iun.] În *Ancheta „Apostrof”* tema este *Scriitorul și trupul său*. Respondenții sunt în număr de 36, iar întrebările la care aceștia răspund sunt următoarele: „1. În ce relație vă aflați cu trupul dvs. (din punct de vedere afectiv, senzual și medical)? 2. Care ar fi alter egoul dvs. erotic/ senzual din literatura română și/ sau universală? 3. Care este bolnavul dvs.

preferat din literatura română și/ sau universală? 4. În ce relație vă aflați cu sănătatea și cu boala? 5. De ce boală vă temeți? 6. Ce boli ați proiectat în cărțile dvs.? 7. Când ați fost ultima dată la medic? Și cum a decurs întâlnirea? 8. Dacă ar fi să alegeți o boală, ce ați alege? 9. Ce învățătură ați primit de la trupul dvs., de la senzorialitatea lui, adică de la plăcere și de la durere? 10. Dacă ați avut ocazia de-a veni în contact cu sistemul medical, ce aveți de spus în legătură cu acesta (de pildă, este el un «bolnav incurabil», cum îl numește presa)?” □ Adrian Popescu răspunde semnând poemul *La vârsta bolilor*. □ Sunt reproduse o serie de poezii de Ion Pop: *Gerusalemme liberata*, *Hamac*, *Aprilie*, *Ceremonia ceaiului*, *Cântec simplu*. ■ Dora Pavel răspunde la anchetă în „*Monstrul*” feminin „Aleg dintre preferații mei un bolnav din iubire. Poate părintele Cayetano Delaura, eroul lui Márquez din *Del amor y otros demonios*. Tânărul care, despărțit bestial de femeia iubită, minora Sierva María, condamnat în piața publică de Sfânta Inchiziție și osândit, apoi, ca infirmier la un spital de leproși, «trăi mulți ani împreună cu bolnavii, mâncând și dormind cu ei, direct pe podea, și spălându-se în ligheanele lor chiar și cu apa folosită de aceștia, dar nu izbuti să-și vadă împlinită dorința înfrigurată și mărturisită de a se molipsi de lepră». (trad. de Tudora Șandru-Mehedinți). [...] Bolile din romanele mele nu sunt proiecții de sine. Am descris cazuri clinice de psihism deviant, nevroze și coșmar interior, urmare a brutalității lumii exterioare sau a traumelor copilăriei. Fobii, angoase, vinovății fără vină, distorsiuni bizare, aproape inexplicabile, ale spiritului uman”. ■ Gelu Ionescu semnează *Marii bolnavi au deseori ceva de sfinți*: „Bolnavul meu preferat este Hans Castorp din *Muntele vrăjit*, poate și pentru că nu e atât de bolnav cât vrea să fie... *Placet experiri*, cum îi spune mereu doctorul Behrens. Ca să fiu sincer până la capăt, cred că și eu m-aș fi îndrăgostit de Mme Chauchat și aș fi asistat ca și Castorp la o ședință de spiritism. [...] În cărțile mele am «proiectat»», cum ziceți, o singură boală: aceea de a inocula plăcerea cititului, plăcerea înțelgerii unui text, chiar și aceea a unei interpretări. Oare am reușit? Știm prea bine care au fost eroii care s-au îmbolnăvit din prea multă – și poate prea «literală» – lectură. De fapt, cum alții au spus-o mai bine ca mine, orice text e rescris ori de câte ori e citit. Cum s-ar putea spune, virusul e intratabil, orice pacient are forma sa de maladie”. ■ Gabriela Melinescu scrie despre *Relația de dependență*: „Bolnavul meu preferat din literatura română este George Bacovia. L-am văzut când eram copil, locuia pe strada Puțul cu Tei, în apropierea casei noastre. Cânta la vioară în grădina casei plină de dalii. De la Bacovia am înțeles că boala și durerea pentru poet înseamnă «sănătate» și «fericire». [...] În *Boala de origine divină* am scris despre boala numărul 1 a vieții: iubirea, un fel de «serviciu militar» care trebuie făcut trecând prin viață. Despre iubire ca exigență înaltă. Apoi în romanul *Acasă printre străini* am descris boala care m-a vizitat de două ori până acum: tusea convulsivă. În copilărie a fost cum a fost, dar la vârsta adultă tusea asta auzisem că este de multe ori fatală. Prietenii medici au apreciat, citind cartea, strategiile personale prin care i-am scăpat bolii: mi-am stat de veghe, n-am

dormit nopți la rând, supraviețuind convulsiilor luând numai antibiotice, bând doar șampanie, Moët et Chandon, după metoda lui Satie (pentru o altă boală!), gustând sufocarea care se transforma uneori în pur extaz”. □ Iulian Boldea răspunde la întrebări în *Trupul ca labirint*. □ Eugen Uricaru semnează *Eu și o parte din mine*. □ Este reprodus poemul *Lehamitea* de Balász Imre József. □ Michael Finkenthal scrie o *Epistolă despre trup*. □ Nicolae Preliceanu semnează *Numai de bine*. □ Ștefan Borbély dă succinte răspunsuri la anchetă în *O tandrețe exasperată*. ■ Lucian Vasiliu, după câteva răspunsuri scurte introduce în text poemul *Epistole ale trupului către spirit*. ■ Bogdan Ghiu, în „*Am o propoziție, am un trup...*”, afirmă: „Literatura și cultura română nu au corp, nu au curajul, umilitatea și imaginația de a recunoaște infinitul străin al trupului, de a se folosi de el, de a crea cu trupul în loc să fantasmeze corpuri monumentale de substituție. Doar poeții își mai simt și-și mai poartă, pe aici, trupul. Bacovia. [...] Trăiesc fără trup dacă nu mi-l fac singur. Căci dacă nu-mi fac eu, ca scriitor, trupurile, mi le dau ceilalți, societatea, «cultura», prefabricate. Televiziunea și media în general tocmai cu asta se și ocupă: cu normarea trupului, a senzațiilor, a plăcerilor și durerilor lui – și a semnificațiilor lor. Nu-ți poți fabrica însă trupul de unul singur. Orice corp este o combinație, o compoziție, o «interacțiune». Or, tocmai cu asta îmi umplu, îmi îndeletnicesc existența: căutând parteneri, umani/ nonumani, pentru construirea de trupuri nesupuse, necodificate, nenormate. Pentru extinderea și rafinarea pielii, adică a suprafeței de resimțire și de exprimare, de înscriere a realului. Corpul complet, în permanentă extindere și proliferare”. □ Oana Pughineanu semnează *Moarte prin telepatie*: „Cât despre scriitor, el trebuie să stea mereu la pândă, să arate cu degetul locul în care viața se ascunde ca o termită. Căci viața te roade oriunde: la bal și la spital, la dîneu și-n copârșeu. Viața e grăjdarul conștiincios al celulelor, iar scriitorul e roaba. Din perspectiva aceasta nu mă pot plînge: cu fiecă respirație lumea se înfundă în mine ca un sicriu într-o mlaștină (a se vedea, pentru metafore mai reușite, Bănulescu și Max Blecher)”. ■ Ovidiu Pecican semnează *Un decalog al trupului*, răspunzând la cea de-a doua întrebare în următorul mod: „De la Casanova la Portnoy, am încercat mai multe variante. Din păcate, cu rarissime excepții, literatura română – altminteri plină de copulări – nu oferă prea multe exemple de sexualitate superior validabilă. Sigur, erotismul este departe de a se reduce la atâta. Am ideile mele în privința asta și de mai mulți ani îmi umblă prin cap o carte ce s-ar putea numi *Sextronomie*, tratând despre acordul sau dezacordul profund dintre sex și gastronomie. Revin însă: cum se știe, erosul e doar una dintre ipostazele iubirii, care se consumă, altminteri, și în zona filiei, și în cea a lui *agapé*”. □ Călin Teuțișan scrie despre *Trupul-labirint*. □ Laura Pavel-Teuțișan semnează *Trupul străin, trupul nostalgic*. ■ Olimpiu Nușfelean, în *Nefericirea se demonetizează*, susține: „Ca orice scriitor care a avut o tangență cu textualismul (fără să țin să fiu un reprezentant declarat al acestuia) și mai ales cu teoriile legate de viziunea lumii ca text (continuu) în care intră, cred, textele și trăirile noastre deopotrivă, mi-am perceput (și îmi

percep) trupul ca un text ce trebuie cunoscut, explorat, interpretat și încadrat într-o viziune (a lumii?) mai cuprinzătoare, într-o devenire asistată de cultură, în care fiecare entitate are exponențialitatea sa care permite interferențe și influențe. Odată născut, trupul trebuie și el construit (nu doar îngrijit; sau îngrijit în sensul construcției), descoperit și dezvoltat în plan afectiv, senzual, nu doar sub incidența instinctualului, cenzurat și încurajat prin preocupare medicală. Dar egoul unui scriitor este deschis mereu spre două abisuri: unul interior și unul reprezentat de infinitul lumii. [...] N-am identificat un bolnav anume, preferat, în literatura citită. Poate, așezat într-un cadru generic, foarte cultural, cu mică incidență la registrul vieții, ar fi Hans Castorp și universul din *Muntele vrăjit* de Thomas Mann. Dar au fost câțiva scriitori, cu bolile lor, așezați, cu interes și impact, în marele text al lumii, în romanul neterminat al lumii: Dostoievski, Max Blecher, Boris Vian, Thomas Mann din vremea târzie a scrierii romanului *Doctor Faustus*. M-a fascinat lupta lor cu existența pentru triumful scrisului, luptă ce depășea desigur cadrul strict medical. [...] Aici, în zona acestor personaje și a altora de felul lor, se pun marile întrebări ale condiției scrisului. Este scriitorul un infirm, un bolnav incurabil, atâta vreme cât, ca în cazul unui personaj precum Benjy, boala îi oferă măsura adevărului (lumii), credibilitatea, autenticitatea, sentimentul autenticității? Este oare boala într-adevăr măsura adevărului? Cât de tare trebuie să fie cugetul unui scriitor care, trăitor între cărți asemenea lui Kien, iubindu-le, trebuie să iasă deasupra lor, într-o altă realitate? Sau rămâne pentru totdeauna prizonier al lor? Te salvezi, prin scris, tu ca persoană sau salvezi lumea? Îți lași existența devorată de operă? Dar gândul că tu, prin scrisul tău, prin jocul inocent al imaginației tale, ai putea contribui la opera insistentă de corupere, de îmbolnăvire a lumii? Și ce facem, cum păstrăm vie, obiectivă, detașată, neatinsă de maladiile lumii mâna aleasă să scrie mereu?”. □ Minerva Chira semnează poemul *Soarele negru*. ■ Nichita Danilov dă un răspuns eseistic la anchetă în *Nu-i așa, Marta?* □ Carmen Firan semnează eseul *Trup și suflet*. □ Sunt reproduse o serie de poeme semnate de Aura Christi: *Trup și suflet, Marele nimeni, Cineva din noapte*. ■ În *Dosarul* dedicat lui Lucian Blaga Mihai Iubu semnează un amplu material intitulat *Amintiri despre Lucian Blaga*. □ Este reprodusă *A șasea elegie* de Rainer Maria Rilke, în traducerea și cu o prezentare de Nicolae Breban, fragment extras din volumul Rilke, *Elegii duineze*, „în curs de apariție la Editura Ideea Europeană”. ■ În *Cu ochiul liber*. „Înainte de moarte există bolile”, Gelu Ionescu prezintă *Jurnalul (1996- '7)* al Monicăi Lovinescu (Humanitas, 2005). □ În *Revista Revistelor* este prezentat numărul 18 al revistei „România literară”, fiind remarcat „Dosarul Mircea Eliade” de Mircea Handoca, dar și pagina lui Ion Simuț dedicată lui Octavian Goga. □ Tot aici este comentat numărul 3/2006 al revistei „Familia” în care se regăsește o „insolită antologie de poezie românească”. ■ Irina Petraș semnează *Ne naștem pe rând și murim pe sărite*: „Bolnavul preferat? Blecher. Și luciditatea rece a inteligenței captive în «vizuina luminată» a trupului. «Instalat în nenorocire», suspendă moartea sau spaima de moarte, «sperge o singurărate»

(M. Sebastian) și atinge efectul straniu și tulburător al unui optimism al resemnării. Orgoliul este suprimat, boala nu e o stare de excepție – ca la Hortensia Papadat-Bengescu –, ci o întâmplare care te scutește de automatismul cotidian și-ți împrumută eroismul ironic al disecării mecanismelor interioare. Boala este o experiență tulburând «eterna insomnie a vieții» și obligând la acceptarea deschisă a «bizarei aventuri de a fi om». [...]». ■ Gheorghe Schwartz răspunde pe scurt la întrebări în *Categoric Schwartz*. □ Cătălin Ghiță semnează *Mi-a plăcut întotdeauna de mine însumi*. ■ Adrian Alui Gheorghe, în *Boala și sănătatea sunt virtuți*, afirmă: „Da, am o alergie mai veche. La proști. La prostie. La ideologii. Mi-e teamă de criticii care scriu despre cărți fără să le citească, fără să mai citească ceva. Mi-e teamă de cititorii fără talent. Mi-e teamă că aş putea să intru în *Istoria* lui Alex Ștefănescu. Mi-e teamă de confrății care se exprimă în scris de parcă ar vorbi cu capul băgat sub apă. [...]». □ Este reprodus un fragment din nuvela *Mafalda* de Ioana Drăgan. ■ Marius Chivu scrie *Câtă realitate încap într-un spital*. □ Sunt reproduse două *Poeme de Marc Delouze*, în traducerea Letiției Ilea. □ În *Cafe Apostrof* se dau detalii despre revista bilunară „Verso”, apărută recent la Cluj: „Editată de Fundația Ideea Europeană a UBB și condusă de Ion Mureșan, revista, după cum spune articolul de direcție, vrea să prindă «normalitatea», adică fața și reversul lucrurilor, cu prețul lor cu tot. La lansarea revistei, care s-a petrecut cu tam-tam în 10 mai, «Verso» a fost prezentată ca o revistă de dezbateri, de cultură în sensul larg al cuvântului, de reacție rapidă la real”. □ Notiță despre cea de-a 16 ediție a Festivalului Internațional „Lucian Blaga” ce avut loc la Cluj în 4-5 mai. ■ Ruxandra Cesereanu semnează *Eu și trupul meu, trupul meu și cu mine/ Noi și ceilalți. Lumea și noi*: „Cărțile mele, mai cu seamă volumul de poeme *Oceanul Schizoidian*, sunt centrate pe nevrozele și anxietățile care ne bânuie destul de des pe toți (plus isterii, paranoia, schizoidie etc.). Dar cărțile acestea sunt scrise tocmai ca să exorcizeze aceste neliniști și tensiuni, să le descarce și să producă oarecare terapie. Cred că *Oceanul Schizoidian* ar putea fi considerat un adevărat manual psihiatric, pe care s-ar putea lucra cu spor în medicina modernă (ori postmodernă) întru ajutorul bolnavilor psihici. Cum eu însămi am vrut cândva să devin medic psihiatru, faptul că scriu acest lucru acum nu este gratuit ori zadarnic. *Oceanul Schizoidian* a fost prefațat de altfel de un alt volum de poeme al meu, *Zona vie*, axat tot pe multiple tensiuni psihice care riscă să se preschimbe în maladie”. La sfârșitul textului este inserat poemul *Febra*. ■ Liviu Antonesei scrie *Să faci foarte multă dragoste ajută la diabet*. ■ Florina Ilis semnează *Mai mult mă dor sentimentele decât mă doare trupul*: „Am proiectat eu însămi atât de multe personaje, fiecare cu individualitatea sa mai mult sau mai puțin pregnantă, încât «evadările» spre interioritatea altor personaje ficționale nu au ajuns să constituie pentru mine o nevoie prea intensă, de aceea, în afara lecturilor din copilărie, când încercam să-mi găsesc eroi preferați cu care să mă «îmbrac», mai târziu nu am mai simțit acest imbold”. □ În *Revista Revistelor* este prezentat numărul 2/2005 al revistei „Euresis” dedicat lui Cioran, la zece ani de

la moarte. □ În *Biblioteci în aer liber* sunt reproduse, în versiune franceză, o serie de poezii de George Bacovia, traducerea fiind semnată de Miron Kiropol. □ Ion Vianu semnează *Ultimul grafem*. ■ Sunt anunțate *Premiile Uniunii Scriitorilor – Filiala Cluj*: „1. Andrei Zanca, poezie – *Maranatha*, Grinta. 2. Dan Damaschin, poezie – *Rugăciunile pictorilor*, Casa Cărții de Știință. 3. Florina Ilis, proză – *Cruciada copiilor*, Cartea Românească. 4. Teodor Tanco, proză – *Cândva mă voi întoarce acasă*, Limes. 5. Mihai Dragolea, proză – *Colecția de mirări*, Limes. 6. Mircea Muthu, critică și istorie literară – *Studii de estetică românească*, Limes. 7. Mihaela Ursa, critică și istorie literară – *Scriitopia*, Dacia. 8. Liana Cozea, critică și istorie literară – *Confesiuni ale eului feminin*, Paralela 45. 9. Ștefan Borbély, eseu – *Despre Thomas Mann și alte eseuri*, Biblioteca Apostrof. 10. Diana Adamek, eseu – *Eseuri creole*, Limes. 11. Marta Petreu, eseu – *Filosofii paralele*, Limes. 12. Letiția Ilea, traducere – Léon Bloy, *Exegeza locurilor comune*, Grinta; Gérard Blua, *Pe drumul operei*, Limes. 13. Szócs István, eseu – *Félrejáró ingák/ Pendule nebune*, Pallas-Akadémia. 14. Diana Cozma, debut – eseu – *Dramaturgul-practician*, Casa Cărții de Știință. 15. Roxana Sicoe-Tirea, debut – poezie – *A șaptea dimineață a lumii*, Limes. 16. Colectivul Dicționarului (Ion Istrate, Doina Modola, Mariana Vartic, Mircea Popa etc.), Premiul „Mircea Zăciu” – *Dicționar cronologic al romanului tradus în România*, Ed. Academiei. 17. Gheorghe Glodeanu, Premiul „Liviu Petrescu” – Max Blecher, Limes. 18. Justin Ceuca, Premiul „Radu Stanca” – *Aventura dramei românești*, Dacia. 19. Sanda Tomescu-Baciu, Premiul „Eta Boeriu” – *Nuvele norvegiene.ro*, Casa Cărții de Știință. 20. Călin Teuțișan, Premiul „Ioana Em. Petrescu” – *Eros și reprezentare*, Paralela 45. 21. Adrian Popescu, Premiul „Marian Papahagi” – *Aur, argint, plumb*, Limes. 22. George Vulturescu, Premiul „I.D. Sârbu” – *Monograme pe pietrele Nordului*, Limes. 23. Lukács József, Premiul „Nicolae Drăganu” – *Povestea orașului-comoară*, Biblioteca Apostrof. 24. Dáné Tibor, Premiul „Bálint Tibor” – *Huszoegyéves lettem/ Am împlinit douăzeci și unu de ani și A gálánskor/ Breviarul vremurilor galante*, Appendix. 25. Jancsik Pál, Premiul „Szilágyi Domokos” – *Mit tanácsolsz cinege?/ Ce-mi propui, pițigoiiule?*, Kriterion. 26. Csávossy György, Premiul „Kacsó Sándor” – *A bor dícsérete/ Lauda vinului*, Mentor. 27. Vianu Mureșan, Premiul „Henry Jacquier” – *Heterologie. Introducere în etica lui Lévinas*, Limes. 28. Ioan Negru, Premiul „Negoiță Irimie”, *Zăpadă cu lupi*, Grinta. 29. Alexandru Jurcan, Premiul Cartimpex, *Să ieși din viața mea cu o lumânare în buzunar*, Casa Cărții de Știință. 30. Adrian Grănescu, Premiul „Mikó Ervin” – *De-o parte și de alta a cărților*, Limes. 31. Doina Rad, Premiul „Mongolu” – debut – *Eta Boeriu*, Limes”. ■ George Bălăiță semnează *Trup. O digresiune*. ■ Marta Petreu scrie *O zi din viața mea fără durere*.

IULIE

1 iulie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [26] (825)] Adrian Papahagi semnează un comentariu pe marginea volumului lui Aurelian Crăiutu, *Elogiul moderației* (Polirom, 2006). ■ Valentina Chiriță, în *Fals tratat de postmodernism*, prezintă romanul lui Andrei Codrescu, *Mesi@* (Polirom): „Cartea are drept temă furibundele teorii despre Apocalipsă, ele fiind îmblânzite de cinismul postmodern al unui autor deosebit de livresc care nu pregetă să ne aducă la cunoștință aproape toate rămășițele unei culturi ajunse la sfârșit de mileniu și, implicit, sondarea genului decadent. Conduasă de rețeta unui tip de roman postmodern care se hrănește din literatura de consum (exotism, aventuri), cartea are o intrigă polițistă, dar se sfârșește ambiguu, ca un *bluff*, din simplul motiv că actorul răului, prevestitorul Apocalipsei, este la fel de real ca și amenințarea pe care o poarta. Motiv pentru care lectura se relaxează și poartă cititorul prin hățișul de teorii și identități *fin de siècle*”. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu scrie despre *Brand-ul Brumaru*, prezentare a volumului de versuri al lui Emil Brumaru, *Submarinul erotic* (C.R., 2006): „Poetul este, nu mai încapă vorbă, unul dintre cei mai populari printre tinerii scriitori, afișând o aură juvenilă el însuși, de etern îndrăgostit, de dezinhibat ludic. Paradoxal, această apariție nu a mai convins, stârnind nițel cam necugetate reacții ostile ale unor juni critici, care s-au întrecut în a-și da în vileag, la modul pamfletar, dezamăgirea. Principalul reproș era acela că avem de a face cu o supă reîncălzită, că poetul se repetă, că nu mai surprinde, ba chiar că se autopastează etc. După mine, este abuziv a-i cere unui autor să-și reinnoiască permanent discursul, să-și primenească fără oboseală versificația etc. Nu, manierismul li se refuză tocmai scriitorilor minori, căci nu e la îndemâna oricui să creeze o formulă recognoscibilă întru totul. De altfel, încă de la *Ruina unui samovar* se vedea limpede cum că Brumaru nu are de gând să caute poezia prin alte cotloane opace în afara celor de care a știut cu asupra de măsură să profite. [...] În ciuda unor repetiții inevitabile, la urma urmelor, în cazul scriitorilor care au harul de a-și construi un *brand* inconfundabil, Emil Brumaru a revenit în poezie frumos, rămânând același tânăr poet dintotdeauna”. □ Stela Gheție prezintă romanul *War Trash* de Ha Jin (New York: Pantheon Books, 2004). □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează a cincea parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”, continuând să se ocupe de romanele lui John Updike.

5 iulie

• [„**Luceafărul**”, nr. 26 (750)] În *Acolade* Marius Tupan scrie despre *Vizibilitatea creatorului*, text construit pe marginea inițiativelor Uniunii Scriitorilor dedicate „evidențierii potențelor literare în cadrul public”. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă romanul lui Adrian Alui Gheorghe, *Bătrânul și Marta*, reeditat de curând la Editura Paralela 45. În opinia sa „cartea

lărgeste aria interesantelor experimente ale prozelor scrise de poeți consacrați, experimente semnate, în ultimii ani, de nume ca Ana Blandiana sau Gellu Dorian”.

□ În *Reverii aristocrate*, Valeria Manta-Tăicuțu prezintă volumul de versuri *Poem pe cord deschis* de Petre Scutelnicu (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2006). □ În *Galaxia cărților* Alexandru Sfârlea scrie despre volumul *Imaginea Europei în revista „Familia” (1865-1906)* de Corneliu Crăciun. □ Alexandru George, în *Opinii*, semnează un studiu cu titlul *T. Maiorescu în posteritate*. □ Selecție lirică Mihai Minculescu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Momente nule*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Păpușa de porțelan* de Emil Rațiu. □ În *Istorie literară* Gheorghe Barbă și Siegfried Wolf semnează un studiu intitulat *Pornind de la un roman istoric...*, discuție ce pornește de la romanul *Evreul din viața lui Petru cel Mare sau cronica din viața oamenilor trecători (1689-1738)* de David Markiș, apărut la editura Limbus Press din Sankt Petersburg. □ În aceeași rubrică Leo Butnaru semnează partea a cincea a eseului *Șlefuitorul de lentile*. □ În *Literatura lumii* este publicată partea a doua din *Bestiar* de Julio Cortázar, traducere de Tudora Șandru-Mehedinți. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, recenzează romanul *Tinerete furată* de Susanna Kaysen (Ed. Trei, 2006). □ În *Meditații contemporane* Ion Crețu discută despre Camille Paglia și volumul acestuia, *Break, Blow, Burn*, introducând și un fragment dintr-un interviu acordat de autor pe această temă. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Unora le place poezia* de Wisława Szymborska. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează prima parte a articolului *Teatrul Național din București între două stagioni*. □ În *Aprecieri* Octavian Roske publică un amplu articol pe teme de cultură și civilizație americană, cu titlul *Despre părinții fondatori sau paradoxurile politice americane*. □ Sunt oferite detalii despre Concursul „Traian Demetrescu” – TRADEM, eveniment ce va avea loc la Craiova.

6 iulie

- [„**Dilema Veche**”, nr. 26 (128)] Șerban Foarță semnează *Rime & asonanțe*. □ Andrei Codrescu publică eseu *Șpânguiți clasa creativilor!* □ Florina Ilis scrie despre *Caligrafia japoneză*, articol dedicat expoziției de caligrafie japoneză, semnată de Rodica Frențiu, „expoziție prezentată atât la Cluj, la Muzeul Național de Artă, cât și la București, la Muzeul Literaturii Române”. □ Alex. Leo Șerban, în *Handke, Vanessa, Bookfest-ul, TIFF-ul și IF-ul*, discută despre „scandalul Handke”, dezbătut pe larg de către Rodica Binder în numărul 25 al revistei „România literară”. □ Radu Cosașu semnează eseu *O septuagenară și al ei «The End»*.

- [„**Observator cultural**”, nr. [27] 328 (43)] În *Informații. La zi* este publicat necrologul Georgetei Horodincă. □ Cu titlul *Nume folosite în mod abuziv de MNLR și ArCuB* apare o notă despre „premiera spectacolului de teatru-poezie *O tânără pisică a cerului*, după un scenariu de Grațiana Popescu”. T.O Bobe și Ioana Nicolaie susțin că numele lor a fost folosit abuziv, fără a li se cere acordul.

■ Se anunță participarea Gabrielei Adameșteanu la Festivalul de literatură din Berlin: „Scriitoarea Gabriela Adameșteanu este una dintre cei invitați la cea de a șasea ediție a Festivalului internațional de literatură de la Berlin, ce va avea loc între 5 și 16 septembrie. Potrivit site-ului oficial al evenimentului, la 12 septembrie, scriitoarea va citi din romanul *Întâlnirea* la Haus der Berliner Festspiele. Lectura face parte din programul secțiunii Kaleidoscope, ce include autori invitați direct de festival, spre deosebire de scriitorii din alte secțiuni, aleși de un juriu. Printre scriitorii care vor ajunge anul acesta la Festival se numără și Isabel Allende, Jorge Semprun, Doris Lessing, Monica Ali și Gao Xingjian, laureatul premiului Nobel pentru Literatură din 2000. Festivalul de la Berlin reunește autori consacrați și debutanți și găzduiește circa 300 de evenimente: lecturi, întâlniri cu autorii, discuții politice, proiecții de ecranizări ale unor opere literare. Anul acesta este programată, de pildă, o dezbatere despre viitorul Europei. Valurile de imigranți ilegali, controversa caricaturilor daneze, uciderea cineastului Theo van Gogh – aceste indicii ale unei noi stări de lucruri pe continent vor fi discutate de Tilman Spengler (Germania), Margriet de Moor (Olanda) și Viktor Erofeev (Rusia)”. Se anunță că „prozatorul român Florin Lăzărescu a câștigat locul al doilea, *ex-aequo*, al concursului «Premiul pentru literatură est-europeană», pentru romanul său *Trimisul nostru special*. «Premiul...» este o inițiativă lansată în 2005 de Banca Austria Creditanstalt, KulturKontakt Austria și Editura Wieser, având ca obiectiv susținerea și promovarea lucrărilor semnate de autorii din țările Estului Europei, astfel încât să fie cunoscute și în spațiul germanic”. □ Ion Murgeanu, în *Actualitate*, scrie despre expoziția lui Ion Cucu de la Muzeul Literaturii Române, într-un articol intitulat *O friză cu imagini din viața scriitorilor români*. ■ Revista aduce *În dezbatere Caracatița cenzurii și nenumăratele ei „ipostaze”*. ■ În acest context Adina Dinițoiu, în *Textul față cu cenzura*, discută despre prefața semnată de Mircea Nedelciu la volumul *Tratament fabulatoriu* (C.R., 1996), aceasta fiind, în opinia sa, „un exemplu foarte instructiv, în fond, de «textualism» pus la lucru, de text util, de text-câmp de bătaie, de text de sacrificiu. De text care să parze, atrăgându-le asupra lui ca o momeală, toate suspiciunile care ar fi putut sufoca romanul propriu-zis, un text care să deturneze cenzura, o nadă care uzează de vocabularul oficial, îmbrățișând în aparență ideologia socialistă, dar voind în esența lui să o desființeze, într-un soi de dialog intratextual, dar cu bătaie dincolo de literatură, cu cititorul real”. □ Arina Petrovici semnează eseul *Ne interesează dacă presa e liberă?* □ Ana-Maria Popescu, în *O morfo-tipologie a cenzurii*, prezintă volumul coordonat de Marian Petcu, *Cenzura în spațiul cultural românesc* (Ed. comunicare.ro, 2006). □ Florina Pîrjol, în *Traduceri. Manualul traducătorului din România* prezintă volumul semnat de Magda Jeanrenaud, *Universaliile traducerii. Studii de traductologie*, „cuvânt înainte de Gelu Ionescu” (Polirom, colecția „Collegium. Litere”, 2006). ■ Bianca Burța-Cernat, în *Literatură. Ultimii trubaduri*, prezintă volumul lui Emil Brumaru, *Submarinul erotic* într-o paralelă cu lirica lui Octavian Soviany (C.R., colecția „Poezie”,

2005): „*Submarinul erotic* și *Dilecta* sunt oaze de lirism autentic și rafinat în deșertul poeziei noastre actuale. Emil Brumaru și Octavian Soviany aparțin tagmei pe cale de dispariție a poeților care nu coboară în stradă, nu se mulțumesc să descrie banalul cotidian în manieră banală, ci creează viziuni, prețuiesc la justa valoare sugestia și nu dau doi bani pe versurile univoce, socotesc că poezia e alchimie, nu discurs jurnalistic ori refren *hip-hop*, că în poezie contingentul trece purificat, derealizat, translucid, că tranzitivitatea poeziei e de altă natură decât tranzitivitatea prozei, că, în fond, nu există poezie fără metaforă, fără imaginație a cuvintelor. [...] *Submarinul erotic* este o sinteză a poeziei lui Emil Brumaru, o concentrare de esențe. Fiecare poem trimite la altele, mai vechi sau mai noi, la narațiunile nostalgice din *Detectivul Arthur*, *Julien Ospitalierul* sau *Adio, Robinson Crusoe*, la fantasmalele onirice ale *Dulapului îndrăgostit* ori ale *Fluturilor din pandișpan*, la jocurile erotismului obscen din *Infernala comedie*. Sunt prezenți că de obicei motanii languroși, însoțindu-l pe «îngerul jongleur Emil Brumaru», sunt aici servitoarele cu forme rubensiene, femeile asemănătoare cu Lou a lui Apollinaire ori inspiratoarea Tamaretelor. Licorile zeiești, laptele și mierea, aromele obișnuite ale poeziei lui Brumaru, extrase din mărar, leuștean și zbor de fluturi nocturni, fructele evocând rotunjimi de femeie și atâtea alte coordonate ale unui fantastic paradis de o clipă sunt la locul lor în *Submarinul erotic*. [...] Ceremonioși, contemplativi, artiști, Brumaru și Soviany estetizează intens senzorialul, până în punctul în care acesta devine eterat. Corpul și spiritul fuzionează, naturalul și artificialul se pierd unul în altul. Erotism înseamnă aici energia care adună pe aceeași orbită obiecte și imagini diferite. Pentru poeții în discuție erosul este entuziasm pentru spațiile poetice create, pentru paradisurile artificiale închipuite. Brumaru imaginează o lume bucolică, unde fiecare obiect se umanizează, se impregnează de nostalgie – dulapul vechi, samovarul în ruină, legumele din conserve, șopârlele se îndrăgostesc fără speranță și își plâng în surdina propria lor curgere spre moarte. Soviany regizează spectacole ample în încăperi decorate ca la Huysmans sau Oscar Wilde ori în palate decupate din basmele celor o mie și una de nopți. Brumaru e dinamic, narativ, ludic, baroc, fantazează în marginea miracolului domestic, Soviany compune tablouri statice, adesea simple *flash-uri* metaforice, e mai degrabă un clasic trecut prin parnasianism și un contemplator «rece». Ambii explorează întimitatea ca pe un spațiu exotic». ■ Ovidiu Țichindeleanu în *Născut în URSS, trăiesc în România*, scrie despre romanul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*, „postfață de Sorin Antohi” (Polirom, colecția „Egografii”, 2006) considerat a fi „una dintre rarele lucrări postdecembriste care încurajează rezistența critică împotriva caricaturizării propriului trecut, împotriva autocolonizării spațiului cultural românesc cu ideologeme preluate din repertoriul «taberei victorioase» a Războiului Rece. Raritatea unor asemenea apariții vreme de cincisprezece ani de «libertate» postcomunistă, și felul în care majoritatea reacțiilor de până în prezent urmează același format, ținând întâi să se dezică de «comunism» înainte de pronunțarea oricărei interpretări referitoare la textul însuși

al lui Vasile Ernu, sunt, de altfel, indicii directe ale greutății ideologice care apasă și limitează câmpul cultural românesc actual”. În opinia sa „textul lui Vasile Ernu are așadar valențe antiideologice, nu avem de a face cu un capriciu pur estetic, o simplă manevră oportunistă ori o chestiune provincială – pentru că *Născut în URSS* nu este o curiozitate exotică «moldovenească», ci este scris în primul rând pentru spațiul cultural românesc. Da, cetățenii Uniunii Sovietice, *y compris* cei ai actualei Republici Moldova, au beneficiat de un acces mult mai larg decât românii la cultură și consum, iar asta ar trebui să dea de gândit încercărilor de compensare a sentimentelor locale de inferioritate față de Occident prin ironii superioare adresate actualei «rude sărace» de mai la Est. Valoarea textului nu provine însă din exotismul său, căci tezele vehiculate îi privesc direct pe participanții la dialog în spațiul cultural românesc”. □ Gabriela Adameșteanu semnează prima parte a eseului *De ce noi?*, subintitulat *Stereotipuri: interbelicul și intelectualii sunt de vină*. □ În *Studii culturale. Teroarea re- și de-construită* Miruna Covaci prezintă volumul semnat de Giovanna Borradori, *Filozofie într-un timp al terorii. Dialoguri cu Jürgen Habermas și Jacques Derrida*, „traducere din limba engleză de Marie-Louise Semen, traducere din limba franceză a interviului cu Jacques Derrida de Ciprian Mihali” (Ed. Paralela 45, colecția „Studii”, Seria Studii Socio-Umane, 2005). □ Liviu Franga publică prima parte a eseului *Cartea clasică. Când zeii nu mai calcă printre oameni*. □ Michael Häulică, în *Fantasy & Science Fiction. 2006 – începutul contemporaneității* scrie despre premiile importante de gen acordate pe anul în curs la nivel internațional. □ Suplimentul este dedicat *Antologiei poezilor tineri* a lui Laurențiu Ulici. □ Aurelia Ulici semnează *Cum a căsăpît cenzura Antologia poezilor tineri de Laurențiu Ulici. Povestea unui manuscris*. ■ Paul Cernat discută pe același subiect în *O antologie cenzurată în România anilor '80: „Blocată de cenzură de-a lungul «întunecatului deceniu literar nouă», Antologia poezilor tineri. 1978-1982, realizată de regretatul Laurențiu Ulici, a văzut lumina tiparului postum (în 2005, la Editura Muzeul Literaturii Române). [...] Alegând drept unice criterii de selecție declarate bornă 1950 (toți autorii antologați sunt născuți după această dată) și gustul estetic (exprimat prin poemele alese și prin spațiul acordat fiecărui autor), criticul încearcă strategic să «tragă» poezii promoției șaptezeciste – al cărei subtil promotor a fost – către prezentul viu, mai exact către schimbarea de paradigmă impusă de fenomenul optzecist, văzând în creația lor nu atât o «literatură a epuizării», o coadă de cometă a lirismului naturist-metaforic, afectiv, exuberant și jubilat (aflat «pe val» în anii '60), ci un fenomen de tranziție către deliricizarea, prozaismul și relativismul ironic-demitizant al celei mai noi promoții. El vede în metamorfozele literaturii de după 1975 «simptomele unui impas»: «Limbajul poetic impus de tinerii lirici ai anilor șaizeci (și generalizat prin contaminare la toate generațiile) dă semne tot mai vizibile de oboseală», epuizarea modelului fiind manifestă în proliferarea formulelor manieriste, livrești și calofile. Manierizarea este însă și primul pas către producerea unui limbaj nou. Deși în principiu «am putea să*

considerăm promoția '70 ca pe ultima promoție a unei generații, iar promoția '80 ca pe cea dintâi promoție a unei noi generații», antologia de față arată contrariul. Criticul amendează, cu bune argumente, conceptul de generație, transformat de tineri în stindard de luptă și fetiș: «întemeiată, simplu, pe un criteriu biografic interior, generația (ca și promoția) rămâne în cele din urmă o atestare administrativă și sintetică a unei realități complexe și dinamice». Termenul e util atâta vreme cât își conține înțelesul acesta. [...] Se vede bine cât de mult a fost influențată schimbarea modelului poetic «șaițecist» de trezirea la o nouă realitate politică și existențială, de erodarea valorilor țării, de atitudinea deziluzionată, cinică, negativă, plină de revoltă mocnită, de refugiul în fabricarea de paradisuri artificiale eretice față de comandamentele regimului, de atracția obiectelor fetiș ale civilizației occidentale. Desolemnizarea, deliricizarea, contingenta, pierderea inocenței «aurorale», a entuziasmului jubilat și a încrederii în limbajele/ temele confiscate de propaganda triumfalistă, proliferarea ironiei aseptică și a deriziunii atotdizolvante, conștiința critică a convențiilor și a manipulării sunt epifenomene ale unei dramatice erodări a sistemului, traduse în limbaje poetice diverse – neo-moderniste, neotraditionaliste, expresioniste, existențialiste, minimaliste, realiste sau incipient-postmoderniste”. Partea finală a textului conține o „scurtă antologie de versuri eliminate de cenzură”. Se regăsesc aici, printre alții Mircea Cărtărescu, Florin Iaru, Alexandru Mușina, Ion Mureșan, Marta Petreu, Octavian Soviany ș.a.

7 iulie

• [„**Revista 22**”, nr. [27] (852)] Este publicată comunicarea lui Andrei Oișteanu, cu titlul *Masacrul de la Iași în Jurnalul lui Mihail Sebastian*, susținută la conferința Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”.

• [„**Bucureștiul cultural**”, nr. 10] Paul Cernat, în *Un tânăr cronicar „alternativ”*, semnează o recenzie a volumului lui C. Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni* (Polirom, 2006): „Fie că e vorba despre volume de literatură, de critică literară (folosite pentru afirmarea unor afinități sau a unor delimitări), de literatură confesivă (memorii, jurnale, criticficiuni, istorii personale etc.), de eseuri, de teorie feministă, de filozofie contemporană și studii culturale, textele din *Agresiuni, digresiuni* sunt selectate în funcție de relevanța atitudinii. Cartea de față vinde, înainte de orice, o atitudine critică «made în C. Rogozanu»: una puternic personalizată și marcat narcisistă, menită să pună în scenă spectacolul tânărului autor, nu consistența lui. În definitiv, un autor care «se folosește de cărțile comentate pentru construcția propriei aventuri» nu e un critic în care să ai încredere, ci, în cel mai bun caz, un «opinioman» care, asumându-și parțialitatea, îți dă de gândit”. □ Gabriela Adameșteanu publică un interviu cu Wilfried Gruber, ambasadorul Republicii Federale Germania la București, pe tema *O imagine mai cuprinzătoare despre cultura română în Germania*. ■ În cea de-a doua parte a anchetei realizate

de Gabriela Adameșteanu, *Bursa scriitorilor tineri*, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Liviu Antonesei, Simona Sora, Tudorel Urian, Loredana Baltazar. ■ Liviu Antonesei afirmă că „unii îi consideră «scriitori tineri» pe autorii aflați în pragul debutului, alții pe debutanți, desigur dacă nu e vorba de debuturi întârziate! Înainte de 1990, erau cuprinși în această categorie, de obicei, autorii care nu împliniseră 30 de ani, dar, la o rubrică de interviuri din Luceafărul – „Ce gândește, ce scrie tânărul scriitor?” – apăreau autori între 30 și 40 de ani, destul de bine consacrați. În ce mă privește, încadrez în această categorie – că folosesc criteriile combinate! – autorii până la 30 de ani, cu de la zero până la două cărți publicate. Sigur, ei trebuie măcar bănuți de oarece valoare, altfel i-aș lăsa la categoriile versificatori, «scârța, scârța pe hârtie» etc. [...] Cred că sunt mai puțin obstructionați decât au fost cei din generația mea, din toate punctele de vedere amintite de dvs. Sunt mai multe edituri, revistele aleargă după colaboratori, au apărut și publicațiile «absolut libere» de pe Internet, nu mai există repartiția obligatorie în cătunele patriei etc. Sunt însă mai mari pericolele «autoobstrucționării» – tentațiile sunt mult mai numeroase și bagajul cultural e, de multe ori, sărăcuț, critica s-a cam transformat în publicitate și atunci riscul de a merge pe minima rezistență crește, iar, uneori, inexistența cenzurii nu te îndeamnă la cine știe ce subtilitate”. ■ Pentru Tudorel Urian „dincolo de tinerețea înscrisă în cartea de identitate, există însă și o tinerețe care emană din texte. Un mod de a scrie, propriu unui grup literar alcătuit pe baza unor afinități generaționiste, poate aduce și unui autor ceva mai copt eticheta de tânăr. Categorie însă, scriitor tânăr nu înseamnă scriitor debutant. Există debutanți care, nici prin vârstă, nici prin felul de a scrie, nu pot fi trecuți la categoria tineri. Ei impun respect din prima clipă, sunt genul de oameni cărora simți nevoia să le vorbești mereu cu dumneavoastră. Am spus despre Alexandru Vona, aș mai da câteva exemple, Mihai Șora (exceptând, firește cartea de la Gallimard, despre care nu s-a prea știut în țară), Al. Paleologu, Alexandru George, toți oameni care au debutat târziu, pe deplin formați și despre care mi-e greu să cred că s-a vorbit ca despre niște tineri scriitori”. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Evangelia după Marta Petreu*, prezintă volumul de versuri al acesteia, *Scara lui Iacob* (C.R., 2006): „Marta Petreu scrie o poezie a stării de dizgrație. Orice formă de revelație, metafizică sau lirică, i se refuză cu obstinație. După cum i se refuză accesul la concretețea mustoasă a verbului. Cuvintele sale, contaminate, până la ultimul *semem* ce le compune, de morbul abstracțiunii reci, se zbat zadarnic să se coaguleze în imagini. Un univers al conceptelor ține locul unei lumi a imaginilor, iar retorismul pândește la fiecare colț de pagină. [...] Poezia Martei Petreu e trăire dezabuzată a sofismului și a paradoxului. *Scara lui Iacob* articulează, ca și volumele anterioare ale poetei, o metafizică a absenței nutrită de bine cunoscutele crize ale modernității. Vocea e a unui căutător obosit și debusolat, repetând, din ce în ce mai puțin convins, aceleași metafore ale transcendentului vid, ale timpului devastator, ale angoasei în fața morții. Mai puțin virulent decât *Cartea mâniei* ori *Apocalipsa după Marta*,

volumul în cauză încearcă să dinamizeze spectacolul unui eșec metafizic prin timide răbufniri blasfemiatorii”. □ Constantin Abăluță semnează portretul literar *Petr Král și metafizica pietonală care ne unește*. □ În *Scriitorul lunii mai Adela Greceanu* publică un fragment din *Mireasa cu șosete roșii*.

● **[„România literară”, nr. 27]** În *Polemici*, Gabriel Dimisianu semnează *Frământările unui justițiar*, o amplă replică la articolul lui Bujor Nedelcovici, apărut în „Aldine”, suplimentul ziarului „România liberă”, numărul din 17 iunie, acesta referindu-se la două articole ale lui G. Dimisianu, *Cine pe cine acuză?* („România literară”, nr. 29/2005) și *Reflecțiile unui sceptic* („România literară”, nr. 46/2005). Criticul afirmă că „febrele justițiare de care se lasă agitat Bujor Nedelcovici îl fac să adopte față de mine, de la un moment dat, un ton scăpat cu totul de sub control. Mă admonestează, mă ceartă, mă culpabilizează și o face – prin ce transfer de mentalitate? – în termeni de ședință de demascare, amintind de întunecatele vremuri pe care altfel susține că le condamnă. Sau mă înșel? Parcă ar vorbi Novicov sau Moraru, schimbând, desigur, ce e de schimbat: «Dar ce a făcut Gabriel Dimisianu care se află în conducerea Uniunii Scriitorilor de câțiva ani? A avut o inițiativă personală în acest sens? A scris un protest și l-a trimis președintelui României? N-am aflat. «Apelul către președintele României, Traian Băsescu, în care se cere condamnarea regimului comunist ca nelegitim și criminal» a fost semnat de 300 de personalități din țară și din străinătate. Numele lui G. Dimisianu nu figurează printre semnatori, în schimb colegi de redacție de la România literară – N. Manolescu și Alex. Ștefănescu – au semnat acest apel». □ Este publicată o *Scrisoare deschisă* semnată de Ion Tudor Iovian către N. Manolescu în care acesta cere recunoașterea sa ca poet. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Cartea neliniștirii*, Tudorel Urian prezintă volumul de versuri al lui Dinu Flămând, *Frigul intermediar* (Ed. Paralela 45, 2006): „[...] lirica lui Dinu Flămând rescrie meditațiile amare ale lui Cioran cu uneltele poetice ale lui Ștefan Aug. Doinaș. Angoasele sale sunt expuse cu o anumită grandilocvență (ușor de sesizat la poemele din ciclul intitulat prea puțin poetic *Amplitudini de probabilitate*), cu o robustețe a formulărilor și a gândirii care par să indice (la fel ca la Cioran) o mult mai mică vulnerabilitate a autorului la obsesiile care par să îl macine. Dinu Flămând este unul dintre poeții români de azi foarte reprezentativi și cele câteva mii de kilometri care îl despart de casă nu ar trebui să fie motiv de îndoială în privința locului ce i se cuvine în tabloul de familie al poeziei românești în contemporaneitate”. □ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu semnează *La înălțimea așteptărilor*, un portret literar al poetului Constantin Crețan, cu ocazia apariției ultimului volum al acestuia, *Gri metalizat* (Ed. Vinea, 2006). □ În pagina dedicată criticii literare, Cosmin Ciotloș se ocupă, în *Für Hugo*, de romanul lui Cristian Robu-Corcan, *Gravură în mi bemol* (Humanitas, 2006): „Straniu prin tema care se diluează picaresc și muzical pe pagini întregi, rafinat până peste așteptările vremii prin scriitură, arborescent fără a fi stufos și exotic în absența geografiei, opul acesta pare a veni, totuși,

de nicăieri. Desigur, nu cade pe un teren steril, se pot oricând stabili conexiuni, nu și paternități sau filiații. E o carte pe care puține altele o anunță, dar pe care destule o primesc în rândul lor. [...] Rupând legăturile cu o bună parte din proza actuală și inventând un teritoriu prin care se circulă – vrând-nevrând – cu o viteză care amețește și taie respirația, Cristian Robu-Corcan devine fără oscilații unul din cei mai interesați prozatori ai ultimilor ani. Îi mai rămâne, totuși, obligația să se decidă între dantelăriile baroce și execuțiile seci ale benzilor desenate”.

□ Jordan Datcu publică *In memoriam* o prezentare bio-bibliografică Ioan Șerb.

□ În *Literatură* Ion Tudor Iovian publică poemul *O țară unde nu poți nici să trăiești nici să mori* și un fragment din *Vămile – vameșii*.

□ În aceeași pagină, cu titlul *Fotoliul numărul 6*, este reprodus un text al lui Lucian Raicu, scris în decembrie 1996, un eseu despre Eugen Ionescu.

□ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică fabula *Boul și vaca*.

□ În *Prin anticariate: Cu voi...*, Simona Vasilache scrie despre volumul Tiei Peltz, *Cum i-am cunoscut*, apărut la E.P.L., în 1964.

□ G. Pienescu, în *Restituiri*, oferă o serie de detalii despre *Texte argheziene cvasiinedite*, referindu-se la polemica din „Facla”, din 1912, cu Constantin Banu.

■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică, sub titlul *Cometa suprarrealistă*, o recenzie a volumului Georgetei Horodincă, *Duminică seara* (Biblioteca Apostrof, 2006), o carte „substanțială pe aproape toată întinderea ei, în cele două sute de pagini dedicate suprarrealismului ca aventură poetică și existențială”.

□ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Jurnale feminine*, o prezentare a volumului *Confesiunile eului feminin* de Liana Cozea (Ed. Paralela 45, 2005): „Abordând tema unor jurnale scrise de femei, Liana Cozea face o distincție între romanul feminin, adesea «subversiv», cu o propensiune spre pansexualitate, în care țâșnesc, după cum spune Hélène Cixous, «imensele izvoare ale inconștientului», și jurnalul Doamnelor, «normal» acesta, circumscris lucidității, cu un echilibru al sincerităților.[...] E o pertinentă introducere la seria de jurnale investigate de cercetătoare, scrieri ce acordă atenție nu doar «dezastrelor» personale ci și celor politic-sociale, ultimele provocându-le nu o dată pe cele dintâi”.

□ În *Istorie literară*, Ion Simuț abordează *Pitorescul prozei de călătorie*, analiză a volumului lui Nicolae Iorga, *Neamul românesc în Basarabia* (Ed. Semne, 2006).

□ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează prima parte din *Fochistul*.

■ Ioana Diaconescu, în *Scriitori în arhiva CNSAS*, prezintă o serie de documente reunite sub titlul *Ion Petrovici la reeducare*.

□ În *Literatură*, cu titlul *Eminescu și cuadratura cercului*, este publicat un *Laudatio* la adresa lui Pompiliu Crăciunescu, semnat de Basarab Nicolescu, cu ocazie ediției a XXXVII-lea a Zilelor Eminescu și a instituirii Premiului Național de Istorie și Critică Literară „Petru Creția”.

□ Este publicat un calendar literar pentru perioada 14 iulie – 19 iulie.

□ Al. Săndulescu, în *Literatură*, scrie despre volumul IV al *Însemnărilor zilnice ale Reginei Maria* (Ed. Albatros, 2006).

□ Ioana Pârvolescu semnează *Cronica Pesimistei*, scriind *Bieții oameni*.

□ Marina Constantinescu, în *Cronica dramatică*, prezintă piesa lui Daniil Harms, *Elizaveta Bam*, pusă în scenă la

Teatrul Bulandra. □ În *Meridiane*, Ilie Constantin publică un amplu fragment din volumul *Împotrivirea la uitare*, intitulat *Fragmente despre Julien și Rodion*, o paralelă între Julien Sorel și Raskolnikov. □ Se anunță, într-o notiță, publicarea, sub titlul *Carnetului Frontului Popular 1935-36*, o serie de „notații inedite ale lui Malraux”. □ Notă despre subiectul romanului *La Conquistadora* ce aparține scriitorului franco-cubanez Edoardo Manet, publicat recent la Ed. Robert Laffont. □ Succintă prezentare bio-bibliografică a scriitorului portughez Arturo Pestana dos Santos. □ În *Literatură*, *Poemul și scrisoarea*, sunt reproduse o serie de poezii de Monica Patriche, precedate de o prezentare realizată de Constanța Buzea. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, se scrie despre *Obiectivitatea așteptată*, trimiterea fiind făcută la articolul *Raport final la „Bookfest”* apărut în numărul 82 al „Suplimentului de cultură”. □ Se semnaleză publicarea, în revista „Saeculum”, a unor fragmente din jurnalul lui Eugen Barbu din anii ‘70, fără a fi indicată sursa.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [27] 83]** Emilia Chiscop semnează *Pe șleau despre lucruri nepermise ascunse în cutia cu pudori*, cronică dramatică a piesei *Monoloagele vaginului* de Eve Ensler, pusă în scenă la Clubul Blackout. □ Se anunță lansarea volumului coordonat de Ruxandra Cesereanu, *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național*, eveniment ce va avea loc pe 3 iulie, la Biblioteca Centrală Universitară «Mihai Eminescu» din Iași. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Abbsurdica*, semnează un text fără titlu. □ Luminița Marcu, în *Savoarea micii istorii personale*, publică o recenzie a romanului Corei Flavian, *Marta sau etiologia inconturnabilului eșec (proiect de telenovelă sud-est europeană)*, prefață de Daniel Cristea-Enache (Polirom, 2006). ■ Se anunță participarea Gabrielei Adameșteanu la Festivalul Internațional de Literatură de la Berlin, eveniment ce va avea loc între 5 și 16 septembrie. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XXXI)*. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, discută o serie de aspecte din romanul lui G. Ibrăileanu, *Adela*. □ Notă de prezentare a romanului *Alternativa Wilt* de Tom Sharpe, „traducere din limba engleză și note de Radu Pavel Gheo” (Polirom). □ Andrei Udișteanu publică un interviu cu Ion Barbu, autorul *Antologiei poeziei românești la zid*. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar F. Scott Fitzgerald.

8 iulie

● **[„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [27] (826)]** Teodor Vârgolici prezintă volumul *Conexiuni literare târgoviștene* de Ștefan Ion Ghilimescu (Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2006). ■ În *Cronica literară* Cristian Crăciun semnează *România, în timpul primului război cultural*, prezentare a volumului *Trădarea intelectualilor. Reeducare și prigoană* de Ana Selejan (C.R., 2006): „Meritul principal al cercetării este tocmai această răceală, retragerea pe cât posibilă a subiectivității, maxima economie de adjective, autoarea nu face un eseu ideologic, ci pune textele pe masă, lucru esențial într-o temă asupra căreia s-a brodat destul

de mult”. □ Claudiu Komartin prezintă romanul *Întrebă praful* de John Fante (Humanitas, 2006), traducere de Vali Florescu. □ Cristina Rusiecki, în *Reverie de saltimbanc*, semnează o cronică dramatică a piesei lui A.P. Cehov, *Livada cu vișini*, pusă în scenă la teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov. □ Anca Nyiri, în *Poet rus de renume mondial în România*, semnează un portret literar Evgheni Evtușenko. □ Despre vizita acestuia în România scrie și Vasile Buga în *Întâlnire cu o legendă vie*. □ Sunt publicate poeziile lui Evgheni Evtușenko *Tancuri la Praga, Iubire, Jumătate, Viața și moartea*. □ Magda Crișan, în *O mie de pagini de suflet rusesc*, semnează un microinterviu cu Evgheni Evtușenko. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu publică a șasea parte a articolului dedicat „*Marelui roman american*”.

12 iulie

● [„**Luceafărul**”, nr. 27 (751)] În *Acolade* Marius Tupan se ocupă de *Spectacolul Evtușenko*. ■ În *Cronica literară* Serenela Ghițeanu semnează *Despre provocatorul francez*, prezentare a romanului lui Bujor Nedelcovici, *Provocatorul*, apărut, la editura Allfa, în volumul al II-lea de *Opere complete: „Provocatorul*, apărut în 1997 în România, la Editura Allfa, apoi în limba franceză, în traducerea Floricăi Ciodaru-Courriol, la Editura Euro-Culture, în 2000, este ultimul roman scris de autor, în vreme ce *Ultimii* este romanul de debut, apărut în 1970, la Editura Cartea Românească. Scriitorul explică, într-un *Avertisment*, reeditarea în ordine inversată prin faptul că cititorul zilelor noastre este prea în criză de timp și prea ispitit de alte tentații, în detrimentul lecturii, prin urmare, el trebuie captat de un roman mai apropiat sensibilității și preocupărilor lui de azi. [...] Scris în perioada 1995-1996, la Paris, *Provocatorul* este romanul cel mai atipic al lui Bujor Nedelcovici. Este plasat în Franța, cu câteva incursiuni la San Francisco, Montreal și Mexic. Romanele *Cartea lui Ian înțeleptul*, *Apostolul din golful îndepărtat*, ca și *Îmblânzitorul de lupi*, fuseseră, și ele, plasate în decor franțuzesc, dar personajele erau români. În *Provocatorul*, personajele sunt francezi și nimic nu mai face legătura cu România. Sedus de ambianță, Nedelcovici intercalează, în text, expresii și chiar fragmente întregi în limba franceză. Este romanul în care scriitorul se vede eliberat de istoria recentă a României, care apare obsesiv în toate romanele sale, iar în Prefață, autorul confirmă această eliberare”. □ În aceeași rubrică, Valeria Manta-Tăicuțu semnează recenzia volumului *Printre cărți și manuscrise* de Simona Cioculescu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ În *Galaxia cărților* Valentin Tașcu prezintă volumul de versuri *În șapte culori, deasupra ființei* de Oana Roventă. □ Alexandru George, în *Opinii*, publică parte a doua a studiului *T. Maiorescu în posteritate*. □ Versuri semnate de Liviu Capșa. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Autoritate în exces*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt reproduse trei povestiri de Antoaneta Pop-Giuvara. ■ În *Eseu*, Octavian Soviany scrie despre *Un nou sentiment al realului*, discutând pe marginea „reelaborării noțiunii de eu poetic”: „elaborarea noțiunii de eu poetic îi preocupa, pe

parcursul anilor '80, pe exponenții mai multor promoții literare, vehiculându-se cu diverse «modele antropologice», mai mult sau mai puțin abstracte (Mircea Cărtărescu, Alexandru Mușina, Simona Popescu, Călin Vlasie) pe care s-ar fundamenta instanța eului, identificat ba cu eul empiric perceput în dimensiunea lui visceral-somatică, ba cu un «subiect participativ» sau cu o instanță comunicantă supra-individuală. Asemenea abordări au ca notă comună faptul că îi conferă eului (chiar dacă uneori la un nivel destul de abstract) un statut antropomorf și, dintr-un asemenea unghi, ele sunt asimilabile postmodernismului care, cel puțin din perspectiva Lindei Hutcheon, însemnează revenirea la o artă mimetică, figurativă, pe care o problematizează și o dilematizează la nesfârșit, ajungând astfel la un poate paradoxal «neant al reprezentării». În opoziție cu asemenea abordări, textualiștii încearcă, dimpotrivă, să impună, mai ales prin Marin Mincu, dezantropizarea eului, transformarea acestuia într-un ansamblu funcțional de relații foarte abstracte care au în vedere enunțatorul, destinatarul, referentul și codul, prin intermediul cărora se manifestă legile textului. [...] Cu toate acestea, o linie fermă de demarcație între cele două direcții experimentaliste din literatura anilor '80 nu e întotdeauna ușor de trasat, căci, deși resping în luările lor de cuvânt teoria textualistă, poeții cotidianului au, așa cum am văzut, o conștiință acută a textului, textualizează (în mod voit sau nu) și au, de asemenea, nu în mai mică măsură decât textualiștii autodeclarați ca atare, voluptatea jocului intertextual, a citatului și a parafrizei. [...] Deoarece, în ciuda adeziunii lor programatice, pentru poezia pur senzorială a «realiilor», optzeciștii privesc totuși lumea cu ochii «șoarecelui de bibliotecă» și –așa cum constata Cornel Moraru – «modelele lui Eugen Suci, Coșovei și ale colegilor lor nu mai sunt extrase din zona „integratoare”, nu mai sunt propriu-zis imitate, ci citate. Poemul e un laborator hipertextual, rezultat al conștientizării intertextualității fundamentale a textului poetic.(...) Dacă Nichita Stănescu venea solemn-jubilativ din natură, Cărtărescu vine îndeosebi din cultură». În consecință, conștiința textului și a textualizării, jocul intertextual, autospecularizarea semnificantului scriptural nu pot fi privite ca niște elemente ce aparțin doar textualismului, ci particularizează poezia experimentalistă în general. Adevărata diferență dintre textualiștii «înrașiți» (adică adevărați) și poeții optzeciști ai cotidianului se leagă de transformarea, de către cei dintâi, a textualizării într-un act existențial prin care ființa umană își atinge autenticitatea deplină, de faptul că aceștia percep textul și operația elaborării acestuia cu o gravitate superlativă, pe când ceilalți, «postmoderniștii», denunță minciuna textului (și a literaturii) prin parodie, sunt ironici și predispuși către ludic. Iar noul sentiment al realului ține, în cele din urmă, și la unii, și la ceilalți, de revelația lumii, a realității ca «text»". □ Selecție lirică Andra Rotaru. □ În *Literatura lumii* sunt publicate câteva proze scurte semnate de Nicolai Elin și Vladimir Kataev, Iuri Prokopenko, Valeri Zemlianski, Tatiana Andreeva, „prezentare și traducere de Ion Roșioru”. ■ Geo Vasile, în *Cartea străină*, scrie despre Nichita Stănescu în limba italiană: mega-ediție bilingvă semnată de Fulvio Del Fabbro, fiind

vorba despre antologia apărută, la Florența, la Casa Editrice Le Lettere, în 1999, sub titlul *La guerra delle parole*. □ Ion Crețu, în *Mapamond*, revine la discuția despre Camille Paglia din numărul precedent. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia lui Robert Frost, *Foc și gheață*. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează partea a doua a articolului *Teatrul Național din București între două stagii*. □ Este reprodus poemul *Moștenitorii lui Stalin* de Evgheni Evtușenko, traducerea fiind semnată de Gheorghe Barbă. □ Despre Evgheni Evtușenko scrie și Ștefan Dimitriu, din postura de traducător de poezie, în micro-interviul acordat revistei în rubrica „Fapte culturale”. □ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suci publică un eseu ce pornește de la de la volumul lui Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului*, lansat recent la Târgul de carte Bookfest.

13 iulie

• [„Cultura”, nr. 30 (82)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Clovnii democrației noastre*. □ C. Stănescu semnează *Un mare model*, articol omagial dedicat lui Iordan Chimet. □ Valentin Protopopescu scrie eseu *Despre morală, artă și invizibil*, dedicat lui Jean Cocteau. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, abordează tema *Romanicierului-poet*: „În afara cadrului polemic al discuției critice (G. Călinescu susținea, împotriva adepților lui Proust, că romanul autohton trebuie să parcurgă mai întâi și să epuizeze faza balzaciană), el conturează o perspectivă inedită, un nou mod de înțelegere a genului epic. Forjată la școala realismului obiectiv, convingerea cititorului obișnuit este că romanul edifică o lume ce «redă» realitatea propriu-zisă. Autorul ar realiza, astfel, o transpunere și o transmutație a elementelor și faptelor de existență, aducând «viață» în paginile foșnitoare ale cărții și invitându-ne să descoperim paralelisme, omologii, simetrii cu experiențele noastre biografice. Textul reflectă existența, lumea înconjurătoare se regăsește în universul artistic. [...] Este necesară, însă, o asemenea viziune mai cuprinzătoare asupra romanului, pentru ca operele lui Arghezi («*Ochii Maicii Domnului*», «*Cimitirul Buna-Vestire*», «*Lina*»), ca și capodopera lui Mateiu I. Caragiale, «*Craii de Curtea-Veche*», să nu fie înlăturate, prin exces «purist», din cuprinsul genului. Cei doi romancieri atât de originali fiind, de altfel, foarte diferiți unul de celălalt. Mateiu I. Caragiale realizează cu infinită migală, nu numai stilistică, un plan simbolic fără de care întâmplările de la suprafața romanului său nu pot fi decodate. Fiecare dintre personajele principale reprezintă o fațetă a spiritului nostru, iar întâlnirea «crailor» echivalează cu un inventar *sui-generis* al calităților și defectelor omenești. Scriitura artistă și parabola complicată se presupun reciproc, într-o carte în care nimic nu este întâmplător și totul reverberează simbolic. Spre deosebire de acest labirint romanesc, accesibil prin utilizarea unor chei și coduri de lectură, creațiile epice ale lui Arghezi au un coeficient liric, de poezie pură, ce le transformă radical planul de referință și comprehensiune. Logica secvențelor e dată nu de cauzalitatea strânsă a evenimentelor, ca în romanul realist balzacian, ci de jocul

umorilor și expresivităților creatoare”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu publică *Treceri*, text ce însumează o serie de notații pe marginea unui dialog cu Octavian Paler. □ Constantin Coroiu, în *Cultura Literară. Texte și contexte* îi creionează, în *Un creator de mari publicații*, un portret lui George Ivașcu. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion semnează o primă parte a *Fișei de dicționar* dedicate lui Octavian Paler. ■ În aceeași rubrică, Andrei Terian scrie despre *Profa de proză*, recenzie a volumului *Nebulon* de Ruxandra Cesereanu (Polirom, 2005): „Cartea Ruxandrei Cesereanu nu e unică în contextul prozei postdecembriste. Dimpotrivă, proza românească de după (noua) «Eliberare» pare atinsă iremediabil de mania ezoterismului. De unde și o posibilă regulă: când nu e nici euforie («atitudine», înjurătură, spirit de gașcă, ostentare a marginalității) sau butaforie (manipulare, *trompe l’oeil*, cult al suprafețelor, demontare a perversiunilor ideologice) proza ultimilor ani e musai mitoforie (rituri, vise și mistere, confrerii secrete, erupții ale supranaturalului, uroboroși, pegași și alți cai verzi pe pereți). Și totuși, e evident că nu toate aceste scrieri (să zicem, de la Pavel Coruț la Mircea Cărtărescu) stau pe același plan și că simpla punere în pagină a miturilor nu garantează valoarea operei. În aceste condiții, cred că un criteriu rezonabil de a distinge între textele bune și cele proaste este efectul produs asupra cititorului. Adică: una e inițierea personajului și alta inițierea lectorului; una e inițierea din carte și alta e inițierea prin carte, mai ales că ultima nu derivă neapărat din prima. Cu alte cuvinte, o carte bună e aceea care reușește să transfere – măcar în parte – sentimentul revelației asupra celui care o citește. Din acest punct de vedere, «Nebulon»-ul Ruxandrei Cesereanu e un eșec. Transferul nu se realizează. Și nici nu ar avea cum să se realizeze, de vreme ce în calea sa stau două obstacole insurmontabile: limbajul impropriu al relatării și strangularea faptelor prin comentariul auctorial”. □ Rodica Grigore scrie despre *Samuel Beckett. Tentația eșecului*. □ Bogdan Crețu semnează *Caragiale antiutopist. Călătorie în Tâmpitopole*, analiză a textului *Cronica fantastică*, apărut în „Ghimpele” din 9 iunie 1874.

● [„Dilema Veche”, nr. 27 (129)] Șerban Foarță publică *Rococon*. □ Andrei Codrescu semnează eseu *Aniversarea lui Miss K*. □ Dora Pavel scrie despre romanul lui Truman Capote, *O vară de răscruce*, „traducere de Antoaneta Ralian” (Polirom, 2006). ■ Teodor Baconschi comentează pe marginea *Jurnalului portughez* al lui Mircea Eliade: „Farmecul *Jurnalului portughez* constă mai ales în sinceritatea lui aproape necenzurată. Autorul se vede publicat – de vreme ce li se adresează uneori cititorilor virtuali –, dar nu e încă dezlipit de biografia sa reală, asumată în primă persoană. Această comuniune cu propriul destin, potențată de spaima bolșevizării României, ne livrează un Eliade scutit de prudențe tactice; diaristul e frust până la neglijență, cu urmarea că obsesiile sale ni se dezvăluie ca atare. Scriitorul se prezintă ca pesimist cu false jovialități compasive, se mustră pentru deficiențele de tehnică literară (pornite din excesiva sa «grabă» narativă), e convins de revoluția pe care o va provoca intuiția referitoare la perenitatea

simbolismelor arhaice și își trăiește excesele cu voluptatea de a le putea legitima savant (cum se întâmplă în cazul adulterului, justificat cu argumente dionysiace sau hinduiste). [...] Sub îngrijirea lui Sorin Alexandrescu, acompaniat de Mihai Zamfir și Florin Țurcanu, cele două volume cuprinzând ediția integrală a capitoului lusitan din parcursul lui Mircea Eliade ne sunt restituite de Editura Humanitas dimpreună cu un aparat critic menit să garanteze ținuta evenimentului. Grație acestui șantier competent, Mircea Eliade se întoarce, cu totul, acasă”. □ Cezar Paul-Bădescu semnează un pamflet intitulat *Scrisoare de amor*, pe tema extrem de actuală a foștilor colaboratori ai Securității, făcându-se trimeri, printre altele, și la Mircea Dinescu. □ Florin Dumitrescu semnează un articol comemorativ intitulat *40 de zile fără Jordan Chimet*. □ În *La porțile Occidentului*, Rodica Binder se întreabă *Unde ne sunt intelectualii?*, discutând aici despre ultimul volum al lui Wolf Lepenies. Autoarea afirmă în acest context: „Nu au fost Mircea Dinescu, Ion Caramitru, Doina Cornea, Ana Blandiana, Andrei Pleșu, Radu Filipescu (pentru a nu cita decât cele mai cunoscute nume) figurile de proră ale primei perioade a tranziției, nu lipsită de dramatism? Vocea lor s-a făcut auzită mult dincolo de hotarele țării, atribuindu-li-se în Occident, între altele, și calitatea de a fi fost «conștiințele morale» ale României... Episodul revenirii intelectualului în postura de erou pe scena politică a Europei Centrale (și a celeia de răsărit mă simt tentată să adaug, citind eseul) a fost scurt, cultura neputând suplini, pe termen lung, politica”. ■ Radu Cosașu scrie *Către comisia Tismăneanu*: „A devenit însă un loc comun – înainte de ‘89 și după... – disprețul acordat cărților care s-au tipărit cu viza poliției. E întotdeauna loc, la noi, pentru melodramă. După ce ani de zile s-a susținut cu temeinică furie că sub comuniști nu se pot scrie cărți bune, căci cenzura paralizază talentul, cinstea și inteligența, s-a pășit într-o nouă etapă, de neconceput înainte de 1968, ca să luăm un punct de reper, și anume Praga: s-a acceptat, în fața unor dovezi irefutabile, că apar cărți bune și foarte bune cu viza poliției, cu ștampila aceea greu suportabilă: bun de tipar. [...] Nu știu – chiar și Monica Lovinescu a spus în acest caz de grevă: «nu știu» – dacă scriitorii buni, foarte buni și extraordinari ai literaturii române contemporane cu Ceaușescu trebuie disprețuiți și huliiți fiindcă și-au învins cenzorii, nu o dată, cu frumusețea scrisului lor care putea ascunde nu numai pile pentru gratii, ci – cu exagerarea de rigoare! – și tunuri ca valsurile lui Chopin, obsesia lui Sorin Titel. Mai degrabă cred că în permanenta hulire a «rezistenței prin cultură» se citește străvechea inapetență pentru dialectică, incapacitatea de a trăi și a crea în contradicțiile celei mai iraționale tiranii. Cărțile noastre bune, foarte bune ale unor scriitori – azi, de stânga sau de dreapta, nu contează! – au văzut lumina bunului de tipar prin jocul unei raționale și creatoare duplicități, și ea neobosită, precum absurdul. [...] Cu un scrupul, recunosc, ușor gogolian – al personajelor sale mărunte care se adresează Împărăției stângaci și sfâșietor, în probleme de nimic... – mă simt dator să vă propun ca în acel paragraf să se spună oricât de concis, dar limpede că acel regim criminal și ilegal nu a reușit să pustiască literatura română; sub

Dej sau sub Ceaușescu, literatura noastră nu a fost nici o «Siberie a spiritului», nici «o Hiroșimă» – două din imaginile de bază ale nihilismului de sorginte anticomunistă, după 1990. Cred că nu comit vreo impertinență dacă vă rog să nu cedați acestor clișee. Iar dacă am exagerat rolul vicleniei în istoria oricărei orânduiri, puneți-o pe seama incompetenței mele meserii de nuvelist”.

● **[„Observator cultural”, nr. [28] 329 (36)]** În *Informații*. *La zi se anunță* că „volumele celor șapte scriitori premiați la sfârșitul anului trecut de Uniunea Scriitorilor din România (USR) și de Editura Cartea Românească au fost lansate joi, 6 iulie, la sediul USR. Este vorba despre doi câștigători ai concursului de debut organizat de Cartea Românească – Livia Roșca și Valentin Ursianu – și despre cinci scriitori desemnați câștigători la concursul de manuscrise al USR pe anul 2005 – Ilinca Bernea, Augustin Cupșa, Violeta Ion, Dan Mișu și Andrei Mocuța. La lansare au fost prezenți Nicolae Manolescu, Gabriel Dimisianu și Bogdan-Alexandru Stănescu”. ■ Se anunță acordarea Premiilor literare „Euridice”, evenimentul fiind organizat de către Muzeul Literaturii Române, Fundația Culturală Paradigma și Cenaclul „Euridice”. „Din juriu au făcut parte Alexandru Condeescu, Mihail Gălățanu, Marin Mincu, Ștefania Mincu și Răzvan Țupa.” Nominalizările pentru poezie sunt: Dumitru Bădiță, *Unghii foarte lungi și cumsecade* (Ed. Vinea, 2005), t.s. khasis, *arta scalpării* (Ed. Vinea, 2005), Vasile Leac, *Seymour, sonata pentru cornet de hârtie* (Ed. Hartmann, 2005), Alexandru Vakulovski, *Ecstasy* (Ed. Pontica, 2005), George Vasilevici, *O cameră cu două camere* (Ed. Tomis, 2006), iar cele pentru proză: Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* (Polirom, 2005), Mircea Cârstea, *Instituția* (Ed. Pontica, 2005), Claudia Golea, *French Coca-Cola* (Polirom, 2005), Cătălin Lazurca, *Nu, zaet, pagadi* (Ed. Hartmann, 2005), Pavel Păduraru, *Karlik* (Ed. Pontica, 2006). Câștigător, la categoria poezie, a fost desemnat t.s. khasis, *Arta scalpării*, iar în secțiunea de proză *Karlik* de Pavel Păduraru. ■ Editorialul este intitulat *Mircea Nedelciu – portret en miettes*, cu ocazia împlinirii a șapte ani de la dispariția scriitorului. □ În *Literatură*, Cristian Cercel semnează *Trecutul firesc și prezentul artificializat*, recenzie a romanului lui Richard Wagner, *Catrafuse*, „traducere din limba germană și note de Michael Astner” (Polirom, colecția „Fiction Ltd”, 2006). □ În *Studii culturale*. *Mihaela Miroiu, o intelectuală angajată*, Bianca Burța-Cernat prezintă volumul acesteia, *Neprețuitele femei. Publicistica feministă* (Polirom, colecția „Ego. Publicistică”, 2006), apreciind că „articolele Mihaelei Miroiu aduc în discuție – dincolo de clișeele «eternului feminin» perpetuate nefiresc în post-modernitatea românească – discriminările subtile ale femeii într-o societate în care, în principiu, legea garantează egalitatea de șanse: politica subfinanțării domeniilor unde lucrează cu precădere femeii (învățământ, medicină, administrație publică), limitarea accesului femeilor la posturile de decizie, marginalizarea lor în spațiul politic, invizibilitatea lor în discursul public, practica desconsiderației la nivelul limbajului jurnalistic, mediatizarea excesivă a imaginii tradiționale a femeii, răspândirea, prin practică didactică, a stereotipiilor de gen ș.a.m.d. [...]”.

□ În aceeași rubrică, Dorica Boltașu scrie despre *Noile maladii ale sufletului și soluția feministă*, o prezentare a volumului semnat de Julia Kristeva, *Noile maladii ale sufletului*, „traducere din franceză de Sabina Dorneanu” (Ed. Trei, colecția „Biblioteca de psihanaliză”, 2005). □ Gabriela Adameșteanu semnează a doua parte a eseului *De ce noi?*, subintitulat *Despre eroism, despre maniheism*. □ În interviul luat de Ovidiu Șimonca lui Sorin Adam Matei acesta dă detalii printre altele, despre schimbările survenite, la nivel cultural, în ultimii ani, în România: „În corpul culturii române au apărut insule din ce în ce mai mari de autonomie și de independență. Numai că nu este depășită o mare problemă: cultura română este susținută de relații personale structurate în coterii și «grupuri de prestigiu» ce distorsionează fluxul cultural. Putem sesiza lucrul acesta în primul rând în modul în care se comunică în cultura română. Comunicarea se face pe un model mental și instituțional de secol al XVIII-lea, un model al saloanelor aristocratice. Revistele culturale din România sunt colecții de scrisori de salon între amici, pe modelul scrisorilor din societățile academice din Rennes, Lyon sau alte provincii culturale europene: X își exprimă o poziție asupra unei probleme, Y răspunde ș.a.m.d. Nu spun că nu sunt și excepții între revistele culturale; «Observator cultural» încearcă să depășească disputele de clan, «Revista 22» se mai străduiește și ea din când în când să iasă din rutină etc. Spațiul cultural românesc rămâne, însă, cu preponderență, unul al persoanelor, în care oamenii discută unii cu alții ca persoane, iar instituțiile sunt subordonate persoanelor”. În opinia sa „problema e că structura culturii românești nu este una în întregime modernă. Modernitatea presupune o anume omogenitate a spațiilor sociale, fie ele pur economice, de natură politică sau culturală. Omogenitate înseamnă aici o egalitate ontică a actorilor, pe modelul egalității politice, care spune că toți sunt egali în fața legii. Că nu există boieri și șerbi, că nu există «stări», «caste», ci doar cetățeni cu drepturi egale în aceste spații. Cultura română nu a ajuns la nivelul acesta de omogenizare, ea are clare clanuri și «stări», boieri veliți, boiernași și trei-logofeți, organizați în ranguri, cinuri și fiefuri. Cultura română, ca spațiu social, nu e, deci, omogenă. Nu e o mămăligă dulce și păstoasă, unde fiecare boabă de porumb contează ca celelalte. Ea este ca o mămăligă cu cocoloașe: are o textură inegală și greu digerabilă. Cocoloașele sunt, evident, grupurile, care întrerup omogenitatea spațiului cultural și ne dau un gust amar”. Se trece apoi la polemica sa cu Horia-Roman Patapievici (pe care îl descrie ca fiind „un eseist interesant, [ce] are o capacitate de a scrie cu o anumită volubilitate.”) și la volumul *Boierii minții*, definit de autor drept „o analiză sociologică a câmpului cultural românesc, începând cu pașoptiștii”. Despre Mircea Cărtărescu, acesta afirmă: „Uite, astăzi toată lumea vorbește de Cărtărescu, după succesul fulminant înregistrat cu *De ce iubim femeile*. Nimeni, dar nimeni, nu a scris sau nu a analizat acest succes prea întârziat al lui Mircea Cărtărescu în alt fel decât encomiastic. Succesul lui Mircea, de altfel meritat, ne dă ocazia să facem mult mai mult decât să-l consemnăm. El ne poate ajuta să medităm la câteva lucruri. La sensul și importanța *underground*-ului din

anii '80, cu toată diversitatea sa de opțiuni, la purgatoriul economic prin care a trecut Cărtărescu și alți autori de valoare după 1990 și la regăsită valorizare comercială a anumitor talente, în noul mileniu, de către impresari neașteptați. Avem nevoie de o imagine asupra lumii literare scrisă în cheie critică, jurnalistică și realistă. Nu e de ajuns să vorbești despre marii scriitori de azi, dacă nu înțelegi de unde au pornit. Cărtărescu e o poveste în mic a literaturii române, un ghem care trebuie deșirat”. □ Constanța Popa, în *Arte. Teatru. Visul neîmplinit al dramaturgilor basarabeni* prezintă activitatea Atelierului de Dramaturgie Contemporană din Chișinău pe parcursul stagiunii 2005-2006. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* discută despre antologiile și almanahurile specifice genului. ■ Suplimentul acestui număr este dedicat lui Gheorghe Crăciun. ■ Carmen Mușat semnează articolul *Cerebralitatea senzorială a unui scriitor de cursă lungă*, un portret literar dedicat lui Gh. Crăciun: „Scrisul lui Gheorghe Crăciun – indiferent că vorbim despre romanele sale sau despre cărțile de critică și de teorie literară – este o continuă explorare a limbajului, a modului în care cuvintele exprimă realitatea concretă a lumii și a propriului trup. Interesat de suprafețe, Gheorghe Crăciun nu le percepe niciodată ca fiind plate, lipsite de relief, ci, dimpotrivă, intensitatea cu care le privește pune în evidență iregularitatea și profunzimea acestora. Ochiul scriitorului, fixat asupra suprafețelor, funcționează întocmai unei lupe – amplifică, mărește, dezvăluie cele mai mici detalii ale obiectului. El știe că profunzimea este doar «o iluzie mentală», consecință imediată a intensității cu care privim în jurul nostru. [...] Tensiunea și dramatismul scriiturii lui Gheorghe Crăciun își au sursa în această încercare, mereu reluată, de a reuni trupul cu mintea, concretețea senzorială cu abstracțiunea ideilor, realitatea anatomică și acea «membrană interioară», deopotrivă abstractă și concretă care este materia scrisului. Pentru Gheorghe Crăciun scrisul este «acela care îmi protejează viscerele, fantasmale, inima, scoarța cerebrală. Dincolo de carne, în adâncuri, pliată atent pe tot ceea ce nu se vede, e pielea scrisului». Convins că «trupul știe mai mult», autorul *Frumoasei fără corp* oferă, iată, o inedită definiție a operei, ca trup textual, multiplicat, în același timp interioritate și exterioritate, imposibil de disociat. Demersul lui Gheorghe Crăciun este, în literatură și în textele sale critice și teoretice, cel al unui hermeneut. Simptomatic pentru scrisul sau îmi pare a fi refuzul de a trasa granițe între diferitele sale ipostaze culturale – Gheorghe Crăciun pune în pagină o elaborată și subtilă hermeneutică: a literaturii, a vieții și a propriei corporalități”. □ Este publicat un text inedit al lui Gh. Crăciun, datat și localizat „Krems, Austria, 5 ianuarie 2004”. □ Paul Cernat discută în articolul său despre „relația dintre trup și literă” ca temă în scrierile lui Gh. Crăciun. În opinia sa „proza lui Gheorghe Crăciun indică mai curând o paradoxală cerebralizare a corporalului, o foarte sofisticată prelucrare estetică a acestuia și o pudoare intelectuală asumată. Este o proză dificilă, impopulară, pândită, ici-colo, de un anume demonstrativism «didactic» (fapt conștientizat și asumat de către autor), dar străbătută de un autentic frison existențial.

Puternică ei dimensiune teoretico-experimentalistă nu reprezintă altceva decât o încercare dramatică de a depăși impasul intelectualist, sterilizant, prin descoperirea unei sintaxe a trupului. Spirit teoretizant, grav și problematic, prozatorul Gheorghe Crăciun este un căutător în limbaj și prin limbaj, un analist al corporalității textului. Or, analiza tinde să descompună până în cele mai mici amănunte obiectul, spre a-l putea studia cât mai atent. Este, prin excelență, mioapă și utopică în tentativa ei de a raționaliza ireductibilul, de a pipăi materialitatea «frumoasei fără corp» care e literatura. [...] Pentru Gheorghe Crăciun, «obsesia corpului» («mistica mea corporală») e, în primul rând, un antidot regenerativ pentru o literatură a epuizării și pentru inflația paralizantă a lucidității. Corpul ca remediu și salvare, intelectul că impas sterilizant și eșec... Un bovarism scriptural asumat și devenit vocație. [...]» □ Bedros Horasangian analizează *Fiziologia și etiologia scrisului la Gheorghe Crăciun*, apreciind că „Gheorghe Crăciun este un scriitor român contemporan, într-o lume cultural-scriitoricească puternic divizată (divinizată) și polarizată (ignorată) în funcție de aderențe sau expulzări, de conflicte reale sau imaginare amplificate de echipele de intervenție rapidă ale susținătorilor veșnic în alertă polemică, într-un timp al izolarilor fortuite și ierarhizărilor de tot felul, în funcție de oportunități și oportunități valorificate sau mai puțin, Gheorghe Crăciun (n. 1950) este un autor care aduce rafinamentul scriiturii, rigoarea compoziției narative și temeinicia bibliotecii la un nivel de unde, deja, putem vorbi de «mare literatură»» □ Caius Dobrescu, în *Un Bertrand Russell de respirație wagneriană*, face o amplă analiză a romanului lui Gh. Crăciun, *Pupa russa*. □ Adina Dinițoiu, în *Paradoxuri și păpuși rusești*, discută despre *Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)* (Ed. Paralela 45, 2006): „Gheorghe Crăciun își motivează – în jurnal – apetența teoretică și eseistică, pe de o parte prin imaturitate, mai exact prin maturizarea târzie, iar pe de altă, prin incapacitatea de a se adapta la real, finalmente prin refuzul acestui real. *Falsul jurnal...* este, în fond, impresionant prin onestitatea și decența, prin tonul autentic și lipsit de egolatrie (ca și în *Bătrânețe și moarte în mileniul trei* a lui Livius Ciocârlie) cu care acest spirit teoretic remarcabil trece – odată cu îmbătrânirea, boala, deci cu decăderea corpului – la epoca dezvrăjirii. Se cunoaște de altfel prea bine obsesia corporalității în proza lui Gheorghe Crăciun, prelungire de bun augur a textualismului experimentalist al primelor scrieri (*Acte originale. Copii legalizate*), abandonat pe drum sau, în orice caz, transformat, în diverse procedee ale intertextualității și metatextualității în *Compunere cu paralele inegale*, 1988; *Frumoasa fără corp*, 1993. [...] *Jurnalul* este, în întregul său, o carte amară, dezabuzată, dezvrăjită, scuturată de mirajele și ambițiile literare. Corporalitatea prin care Crăciun explică textul și prin care – în această carte – îl substituie nu e nici ea mai consistentă din punct de vedere ontologic. Totul este la sfârșit praf, pulbere și praf pentru acest Ecleziast fără Dumnezeu. Am putea vedea aici, desigur, o anume față a postmodernității...”.

14 iulie

● [„Revista 22”, nr. [28] (853)] Rodica Palade semnează, cu titlul *Bookfest, un proiect de regenerare a bucuriei colective. În câteva luni am aflat despre oameni cât într-o viață*, un interviu cu Gabriel Liiceanu. Acesta oferă detalii despre modul în care se organizează Târgul de carte Bookfest: „Am vrut ca parte dintre bucureșteni să se bucure laolaltă (altfel decât acasă la televizor), să se bucure într-un spațiu public anume creat în jurul acestui obiect ambiguu și fascinant care este cartea, a acestui fleac care ascunde într-un pumn de hârtie o lume mare cât tot universul. Iar o carte nu poate fi onorată decât dacă toate elementele materiale care o compun sau o înconjoară (hârtia, forma literei, coperta, locul în care cartea este expusă – librăria sau salonul de carte) tind către elementul spiritual care este miezul cărții și îl pun pe acesta în valoare. Iar aceasta «tindere» se numește frumusețe. Tot ce intră în contact cu cartea trebuie să fie frumos. Eu cred că de-asta a fost Bookfest un succes. Ambianța cărții și drumul către ea au fost frumoase”.

● [„România literară”, nr. 28] □ Barbu Cioculescu, în *Actualitatea*, scrie despre *Previziuni, prognoze, predicții*. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Viața la bloc*, Tudorel Urian prezintă *Ghidul nesimțitului* de Radu Paraschivescu, „cu un cuvânt de întâmpinare de Andrei Pleșu și un prolog în versuri de Șerban Foartă” (Humanitas, 2006): „Greu de definit ca specie – se situează undeva între proză și (anti)ghid utilitar – cartea lui Radu Paraschivescu este una horror, cel puțin în măsura în care este comică. Citite într-un roman, toate exemplele extrase din decalogul care călăuzește comportamentul social al nesimțitului ar fi mostre de umor de cea mai bună calitate. Paraschivescu simte enorm și vede monstruos, iar naturalețea cu care spune lucrurile pe șleau stârnește hohote de râs. Paradoxal, la această parodie de studiu științific despre comportamentul nesimțitului nu-ți prea vine însă să râzi. Poate concentrația de fapte este prea mare, nu prea există pauze de respirație. Or, se știe mersul pe sârmă devine de la un moment dat încolo obositor pentru cel care îl practică, dar și pentru cel care privește. Poate tema este prea aproape de noi, iar infuzia de ficțiune, insesizabilă. Fiindcă vedem cu groază că toate personajele și întâmplările din această carte fac parte din coșmarul nostru cotidian”. ■ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu semnează *Fabrica de farmec*, prezentare a volumului lui Emil Brumaru, *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul* (Polirom, Colecția „Suplimentul de cultură”, 2006). Textele sale, apărute inițial în săptămânalul „Suplimentul de cultură” din Iași „se remarcă prin secvențele capricios-autobiografice”. „Publicate recent sub formă de volum, textele apărute de-a lungul timpului la rubrica *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul* se recitesc cu plăcere, fără să producă acea senzație de termen de garanție depășit pe care o produc articolele din presă ale altor scriitori. Tot ce scrie Emil Brumaru (probabil și adresele din agenda sa) se transformă în literatură. Și nu în orice fel de literatură, ci în una conștientă de ea însăși, decisă să valorifice toate libertățile pe care le are. [...] Ni se pare ceva de la sine înțeles și firesc că există Emil Brumaru în literatura română. Frumusețea textelor lui nu mai miră aproape pe

nimeni, ba unora le provoacă chiar o ușoară plictiseală (și îi determină să repete mecanic formula «un mare poet minor»). De fapt, existența poetului – a acestui extraordinar poet, în vremuri cu totul nefavorabile poeziei – este senzațională și aproape neverosimilă. Ea ar trebui să ne uimească mai mult decât eventuala prezență la Iași a unui extraterestru”. □ În pagina dedicată criticii literare, Cosmin Ciotloș se ocupă, în *Proiect stilistic*, de romanul de debut al Corei Flavian, *Marta sau etiologia inconturnabilului eșec* (Polirom, 2006), apărut cu o prefață semnată de Daniel Cristea-Enache. „Ajutată de o ingeniozitate combinatorie rar întâlnită și de un umor care relaxează nu atât discursul, cât concluziile lui, Cora Flavian reușește ample parade de virtuozitate verbală. [...] O proză mai interesată de literă (și de literatură) decât de viață, mai preocupată încă de cotidianul notației decât de exemplarul faptelor, *Marta...* pare scrisă la două mâini: cea dintâi, firavă, pasionată, a naratoarei Marta e acaparată treptat, ca de-o mânășă, de șarja lucidă și inteligentă a Corei Flavian”. □ În *Literatură* Aura Christi semnează poeziile *Zi îndoită*, *Cineva din noapte*, *Culorile nopții*, *Arhitectura nopții*, *În lumina morții*, selectate din volumul *Grădini austere*. ■ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie prima parte din *Documentul pierdut și regăsit*, un eseu despre *Jurnalul portughez* al lui Mircea Eliade, publicat de curând. În opinia sa, „dacă există vreo formulă pentru a constata ceea ce numim «genialitatea» înzestrării unui individ, în cazul lui Mircea Eliade formula se ascunde în *Jurnalul portughez*. Indiferent ce anume citește, Eliade formulează aproape întotdeauna drept consecință un adevăr esențial și de frapantă noutate. El poate pleca de la o banală carte de istorie, de la un articol de ziar, de la un roman polițist, la fel de bine ca de la textele unui filozof celebru: rezultatul, personal și frapant, te face să uiți punctul de plecare. În nenumăratele cărți pe care le-a citit atunci, fără sistem, de-a valma, Eliade n-a căutat surse de inspirație sau sugestii, ci doar argumente pentru propria sa viziune asupra culturii, pentru propriul său «Adevăr», care se năștea în acei ani spontan și ireversibil”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică fabula *Doamna Tigru Domnul Tigru*. □ În *Prin anticariate: Estimp...*, Simona Vasilache scrie despre *Levantul* lui Mircea Cărtărescu: „Format de manual, copertă crem plăcut, ilustrată de Dan Stanciu. Nici că se putea mai sugestiv *deus ex machina*: pe dinăuntru unui bufet de apartament, mașinăria împinge de timp – de nisipul dintr-un soi de clepsidră, ca să scoată, deasupra, abur. Sau duhuri din lampă. Puterea fără de putere, Ariel urnind locomotive, îi și este, secolului XIX, cea mai bună etichetă. Fiindcă lui, vremea când s-a occidentalizat Orientul, i-aduce Levantul ofrandă. Scenele îi sunt datate la 18... care, pe englezește (de care Mircea Cărtărescu face uz fără abuz), nici nu-i prea departe de 80 și ceva. [...] Dau repede la ultima copertă, cu fotografia autorului în medalion, și cu prezentarea lui Crohmălniceanu: «poate chiar atâta farmec încât să împace cu poezia și pe cei care au renunțat să o mai citească.» Vechea vânătoare cu capcane, în care cititorul, ca ursulețul învățat din nu mai știu care basm cu feciori de împărat înceți la minte, dă paginile cărții în căutare de fistic și de halva. Leacurile pe care Cărtărescu, cel

de acum vreo șaisprezece ani, i le pune la cotor sunt bune pentru sastiseala filologică, pentru toți cei pe care «vechiturile» îi fac să se simtă bine ca «specialiști», crezând ei că au, bine ruginite, armele cu care să le atace, să le descârneze pe curente și școli, și pe care nouitatea îi sperie, fiindcă le cere să fie doar buni, și plezirăști, cititori”. ■ În *Lecturi*, Gabriela Toma scrie despre *Literatura SF*, inserând o recenzie a volumului de povestiri *Figurine de ceară* de Mircea Opriță ((Ed. Viitorul Românesc, 2004): „În registrul semnificațiilor, povestirile tind spre o unitate de ansamblu la nivelul celor patru volume circumscrise unor labirinturi narrative, integrate tehnicii joyceene a romanului. Lectura volumului retrospectiv propune cititorului o retorică a alterității, un act de refacere a relațiilor intersemice subtil sugerate de autor de la o constelație la alta și totodată dezvăluie singurătatea ființei umane în fața propriilor stări, precum și dorința de a-și marca efemeritatea în prezența absolutului”. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică partea a doua din *Cometa suprarealistă*, o analiză a ultimului volum antum al Georgetei Horodincă, *Duminică seara* (Biblioteca Apostrof, 2006): „Disputele și băcăliile suprarealiștilor depășesc, iată, cadrul unui fenomen artistic (oricât de exotic), trăgând fire de tensiune istorică și morală, contribuind la o mai nuanțată înțelegere a complicatelor raporturi dintre artă și ideologie, implicare și apolitism, caracterul solitar ori solidar al activității intelectuale. Această bifurcare între arta cu tendință și arta pentru artă devine mai vizibilă în epocile «încărcate», congestionate, iar polemicile care o subîntind sunt reiterate ori de câte ori momentul istoric cere scriitorului să coboare în Stradă, să iasă în Cetate. E și motivul pentru care aceste discuții vechi de șase decenii și mai bine au, pentru noi, o frapantă actualitate. Ele pot fi translate, fără probleme și cu minime modificări de accent, în decorul anilor ‘90. Aceeași controversă (combativitate ideologică versus apolitism creativ) și la gurile Dunării”. □ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Un clasic al poeziei noastre actuale*, o prezentare a volumului lui Petre Stoica, *Pipa lui Magritte* (Ed. Brumar, 2005). Se apreciază că „poezia lui Petre Stoica își are începuturile înaintea șaiszeciștilor cu care a mers apoi într-un paralelism temporal, cu toate că în mare măsură divergentă în substanță. [...] Ceea ce intervine ca factor novator în perspectiva lui Petre Stoica e figurarea ființei sale care până acum s-a văzut îndeobște pusă în paranteză, topită în masa imaginilor ce reprezentau un real stilizat. Nu avem a face nici de data aceasta cu un afiș al unicității proclamative a subiectului (gen: «Eu sunt spiritul adâncurilor» sau: «Eu nu sunt altceva / decât o pată de sânge care vorbește»), ci cu un personaj «fără pretenții», marcat de pitoresc de care poetul se disociază printr-o răceală a observației ușor amuzate. Un personaj care e o ipostază a poetului atins de vârstă, dar totodată «un altul», subordonat unei discipline în cadrul căreia descripția și anecdota îi asigură o proiecție în exterior. O dezolare, o decepție a sinelui îl împiedică, după toate probabilitățile, pe autor a se lansa în nume propriu, îndemnându-l la un deghizament. Fără complexe, bardul ne înfățișează un «proscris» provincial, în figura căruia, evident, se

răsfârâge simpatetic. [...] La început de mileniu, Petre Stoica face figura unui clasic al poeziei românești din a doua, atât de bulversată, jumătate a secolului XX”. □ În *Istorie literară*, Ion Simuș abordează, într-o minuțioasă analiză, problema *Edițiilor anastatice*, referindu-se în special la cele apărute la editura Semne. Se fac referiri la *Istoria literaturii române* a lui G. Călinescu, la *Opere complete* de Anton Pann, la *Istoria lui Ștefan cel Mare povestită neamului românesc* de N. Iorga ș.a. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează partea a doua din *Fochistul*. ■ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric scrie despre *O lucrare de referință, Dicționar de termeni filosofici ai lui Constantin Noica* de Florica Diaconu și Marin Diaconu (Ed. Univers Enciclopedic, 2004): „Ca instrument de lucru menit uzului viitorilor exegeți, *Dicționarul de termeni filosofici ai lui Constantin Noica* are trei trăsături principale: este introductiv, cvasi-obiectiv și exhaustiv. Profilul introductiv al dicționarului ține de intenția pe care au avut-o Florica și Marin Diaconu atunci când au pornit la elaborarea lui: să ofere exegeților setul principal de concepte pe care le folosește Noica în terminologia sa. E vorba așadar de jargonul de bază pe seama căreia opera lui Noica poate fi interpretată, de cărămizile de bază ale gândirii lui. Aceste cărămizi sunt tocmai conceptele pentru a căror lămurire acest dicționar a fost gândit. Și atunci, dicționarul este precum un instrument propedeutic făcut în vederea viitoarelor interpretări exegetice. Asta înseamnă că nu avem în față o lucrare de exegeză în paginile căreia cititorul să găsească o interpretare proprie venită din partea autorilor. [...] Cu *Dicționarul de termeni filosofici ai lui Constantin Noica*, publicul român are la îndemână cel mai bun instrument de lucru care a apărut până acum la noi în materie de cercetare nicasiană”. ■ În *Arhivă sentimentală*, Solomon Marcus publică o serie de *Scrisori către și de la Albert Einstein*, însoțite de comentarii. ■ În *Literatură*, Mioara Caragea critică romanul lui Nicolae Strâmbeanu, *Evanghelia după Aaraña* (Humanitas, 2004), volum ce a primit Premiul pentru debut al „României literare”. Se apreciază că „un roman istoric nu este evident un manual de istorie. Te aștepți, totuși, citindu-l, ca informația pe care o vehiculează să aibă îndeajuns de multă acuratețe, încât să nu anuleze efectul de real necesar adeziunii la universul ficțional; iar, dacă ea contrazice datele istoriei, așa cum se întâmplă în ficțiunile postmoderne care înscenează istorii alternative, abaterea să aibă un sens, să fie o subversiune controlată și necesară logicii ficționale. Nu așa stau însă lucrurile cu romanul *Evanghelia după Aaraña* de Nicolae Strâmbeanu, publicat de editura Humanitas, a cărui principală materie istorică o constituie începutul secolului al XVI-lea, țările iberice, teritoriile descoperite de portughezi și de spanioli. Deși lăudabil în principiu pentru insolitul teritoriului istoric ales, romanul conține licențe care depășesc ca număr și amploare marja de eroare suportabilă într-o narațiune ce mimează istoria, prejudiciind în permanență integrarea istoricului în spațiul ficțional și dăunând, în ultimă instanță, lecturii, care, din binevoitoare, e nevoită să devină suspicioasă. [...] Interasant prin pasta sa verbală, romanul *Evanghelia după Aaraña* ar fi trebuit să-și plaseze acțiunea eventual în Germania sau în Olanda,

în orice caz, într-o țară pe care autorul s-o fi cunoscut, cât de cât. Nu s-ar fi pierdut nimic și toți am fi avut de câștigat. Este greu de înțeles faptul că, deși multe dintre erori (cel puțin cele onomastice) ar fi putut fi corectate în procesul de revizuire a cărții, acest lucru nu s-a întâmplat. Editura n-a făcut-o, probabil, din respect pentru «infailibilitatea» textului, iar autorul nici atât, închipuindu-și că, fiind vorba de «ficțiune», totul este permis. «Ficțiunea» nu poate servi totuși ca alibi pentru maltratarea unei limbi pe care, dacă autorul o exploatează cum îl taie capul, ar fi trebuit totuși să o cunoască, cel puțin la un nivel minimal. O carte nu este numai un joc de imaginație, ci (cel puțin ar trebui să fie) și un act de cultură. Un «act de cultură» mai mult decât îndoielnic în cazul *Evangheliei după Araña*, care-i cere în mod paradoxal cititorului să-și suspende propria cultură”. ■ În aceeași rubrică, Lucia Simona Dinescu scrie despre *Un manifest al virtualității*, text de sinteză despre literatura virtuală, ce pleacă de la manifestul lui Ion Manolescu, *Un manifest postmodernist*, publicat în numărul 5/1996 al revistei „România literară”. În opinia acesteia, „literatura virtuală nu înseamnă «moartea cărții» sau «moartea autorului», ci mai degrabă fenomenul de coexistență a culturii tipărite cu cultura electronică. [...] În al doilea rând, corporalitatea este una dintre temele proxime ale literaturii virtuale, umanul fiind invocat să populeze imaginarul ficțional, alături de ființe ale vieții sintetice și ale inteligenței artificiale, de avatari de pe Internet sau de clone monstruoase, desprinse parcă din imaginația *science-fiction*. [...] În al treilea rând, una dintre problematicile etice în fața provocărilor științifice ale vremurilor noastre conținute în literatura virtualității este asumarea virtuții, nu în înțelesul de moralism tezist, ci în sensul de implicare socială și politică și de responsabilitate. [...] literatura virtuală intră în coreferențialitate cu virtuozitatea și cu vizualitatea, în măsura în care scriitorii construiesc, cu măiestrie artistică, lumi ficționale ale spațiului virtual generat de noile tehnologii, dar și poetici stilistice noi, care îmbină jargonul cibernetic cu argoul comunităților urbane, structurile narrative hipertextuale cu modelele fractale (precum volumul *Fractalia* al lui Șerban Foarță). Relaționarea actuală dintre literatură și tehnostiință a fost anticipată, spre exemplu, de fenomenul *science-fiction* și de experimentele avangardiste, de literatura permutațională, precum jocurile ficționale ale grupului Oulipo (*Ouvroir de littérature potentielle*)”. Concluzia autoarei este că „interpretată ca o concatenare între spațiul realității fizice și cel al noilor medii de comunicare, virtualitatea poate fi analizată deopotrivă în chip fenomenologic, pragmatic, discursiv și ficțional. Situată permanent la o interfață multistratificată, virtualitatea în literatură înseamnă nu doar coexistența dinamică dintre suportul de hârtie și mediul electronic, o experiență scriptică și lecturală maleabilă, ci și un meta-discurs despre corespondențele dintre concepte și ideologii, teorii literare și practici ficționale aflate în sincronie cu dilemele ontologice, epistemologice, etice și artistice ale actualității. Virtualitatea nu este condiția dematerializării vieții și a culturii, ci este mai degrabă întâlnirea dintre mediile materiale și simbolice ale realității fizice și mediile culturale computaționale. În

aceeași direcție funcționează și fenomenul de virtualizare, de trecere a unui produs cultural de la suportul analog la cel digital. Mai interesant însă este, în momentul de față, procesul de compenetrare a mediului fizic cu cel electronic, adică încercarea literaturii din suportul de hârtie de a-și depăși propriile granițe, de a lucra subversiv împotriva propriului mediu al celulozei, perpetuându-l în același timp în care îl modifică. La granița dintre milenii, literatura se transformă, ieșind din propria cochilie, asumându-și riscul confruntării cu exterioritatea tehnoculturală, cu heteronomia, în același timp în care impregnează lumea exterioară cu ficțiunile și experimentele sale, cu propria-i autonomie estetică sau cu literaritatea”. □ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Optimistei*, scriind eseu *James*. □ În *Teatru*, Luminița Voinea-Răuț argumentează *De ce mi-a plăcut Elisaveta Bam?*, cronică dramatică a piesei lui Daniil Harms. □ În *Meridiane*, Libuše Valentová scrie, în *Cartea străină*, despre *Ivan Klima și excursiile sale primejdioase*, amplă analiză a volumului de povestiri *Excursiile mele primejdioase*. □ Tot aici sunt publicate *5 poeme de Paul Bailey*, în traducerea lui Marius Chivu. □ În *Cronica traducerilor*, Alexandru Matei publică *Libelula s-a hotărât să devină proastă*, recenzie a romanului *Libelula* de Martin Page, apărut în traducerea Ioanei Bot (Humanitas, colecția „Cartea de pe noptieră”). □ Într-o notiță este anunțat „Primul Simpozion Internațional de Studii Românești din Cehia”, eveniment ce s-a desfășurat la Praga, în 23-24 noiembrie 2005. □ Notă bio-bibliografică despre scriitorul australian Peter Carey. □ Se menționează un interviu acordat de Aleksandr Soljenițin lui Vitali Tretiakov, redactor-șef al revistei „Moskovskie Novosti”, în care acesta „afișează o susținere prudentă a politicii lui Vladimir Putin și critică Occidentul pentru laicizarea lui arogantă și amenințătoare”. □ Notă despre volumul *Jupuirea lui Borges* în care Juan Gasparini „a întreprins o minuțioasă anchetă pentru a reconstitui ultimele luni de viață ale marelui scriitor argentinian”. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ Calendar literar pentru perioada 20 iulie – 2 august. □ În *Ochiul magic*, semnat de Cronicar, este semnalat numărul din iunie al revistei „Tomis”, dedicat lui Mircea Cărtărescu. □ Este apreciată publicația suceveană „La Lettre R”, fiind notat conținutul numărului dublu, apărut la sfârșitul lui 2005, cu tema „Arts et politique”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [28] 84] Se dau detalii despre premiul lui Florin Lăzărescu la „Eastern European Literature Award”: „Anul acesta au intrat în concurs 200 de titluri din 10 țări. Participarea celor zece țări din Estul Europei a fost hotărâtă în urma unor selecții la nivel național. Juriul românesc, format din Ion Bogdan Lefter, Liviu Papadima și Andrei Corbea-Hoișie, a trimis în Austria 20 de titluri apărute în anul editorial 2005, însoțite de fragmente traduse în limba germană. În final, la concurs au participat, la secțiunea poezie, *Cerul din burtă* de Ioana Nicolaie, iar la proză, *Trimisul nostru special* de Florin Lăzărescu, care a și câștigat premiul al doilea”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Doris Mironescu, în *Kaddish cu Camelia*, publică o prezentare a volumului de versuri al lui Radu Vancu, *biographia litteraria*

(Ed. Vinea, 2006): „Nu despre sine vorbește Vancu, sau prea puțin. În schimb, poetul face un soi de exorcism literar, un *kaddish* dublat de emoții alcoolice, o rememorare impregnată de vizionarism poetic din speța cea mai pură. Primul ciclu al cărții, *amintiri pentru tatăl meu*, vorbește despre trecuta viață și despre moartea tatălui, într-o serie de poeme care reprezintă un exercițiu în egală măsură poetic și spiritual. A doua parte a volumului înfățișează câteva scene din prezentul de îndrăgostit domestic al poetului alături de Camelia, muză exclusivă a ciclului studii de iubire. [...] O poezie excelentă, care pune la lucru viziunea pe șantierul memoriei, lăsând frumusețea să vindece traumele trecutului. Radu Vancu se arată a fi un poet de o certă maturitate, o voce inconfundabilă în peisajul actual, o dată cu această fantastă și totodată atât de vindecătoare biografie literară”. □ Notă de prezentare a volumului de povestiri *Sir Sugismund* de Luca Dinulescu (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXXII). □ Note de prezentare ale romanului lui Martin Amis, *Banii*, „traducere din limba engleză și note de Sorin Moise” (Polirom) și a volumului *Sadovaia 302 bis* de Ruxandra Cesereanu, Marta Petreu, Corin Braga (Ed. Biblioteca Apostrof). □ Se dau detalii despre prima ediție a evenimentului „Periferia culturală europeană”, ce va avea loc, între 14 și 16 iulie, la Petrița, în Valea Jiului.

15 iulie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [28] (827)] □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează *Înceiere (I): Anecdota primează*. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu scrie despre *Sorin Stoica. Jurnalul în fața morții*, prezentare a *Jurnalului* acestuia, apărut în 2006, la Polirom: „[...] Jurnalul lui Sorin Stoica [...] surprinde o dramă consumată cât se poate de demn, de bărbătește. Ca prozator, autorul atrăsese atenția prin harul și sațietatea greu de strunit de a povesti, de a readuce narațiunea pură, directă, în atenția cititorului. O nevoie acută de comunicare era de citit și în povestirile sau romanele sale, căci această permanentă preocupare de a fi pe placul lectorului pornește dintr-o empatie de bun simț. În cazul acestor însemnări diaristice, statutul cordialității scriitorului se schimbă drastic; mai întâi, avem de a face cu un jurnal cu adresanți preciși, ceea ce nu implică intenția publicării. Izolat spațial și, mai ales, prin neiertătoarea boală, Sorin Stoica simte nevoia să păstreze legăturile cu lumea de care pe nedrept a fost nevoit să se rupă, să rămână în contact cu cei câțiva prieteni care îi suportă și îi înțeleg mărturisirea. Scrisul devine în primul rând terapeutic, suplinind o funcție cvasi-curativă”. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu se ocupă de *Noile voci ale romanului american*.

19 iulie

● [„Luceafărul”, nr. 28 (752)] În *Acolade* Marius Tupan semnează *Tranziția arămie*, eseu despre „rezistența prin cultură” în perioada comunismului și despre luarea în derizoriu a acestui fenomen în perioada de după ‘89: „Mai de curând,

au apărut unele istorii literare care analizează perioada și actorii săi, autorii, dar numai cea semnată de Marian Popa constituie un adevărat proces al comunismului în spațiul cultural: celelalte patinează în gol, de vreme ce semnatarii lor se ambiționează să impună ierarhizări false, fără să cerceteze avântul fenomenelor, mai crude și mai spectaculoase decât oricând. E trist că unii comentatori de serviciu le validează. Cei care râvnesc să elimine sau să îngroape felii din istorie ar trebui să studieze mai atent convulsiile celor aproape cincizeci de ani, contextul în care au avut loc acestea și să dea verdicte în vecinătatea adevărului”.

■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla semnează o recenzie a volumului lui Constantin Pricop, *Literatura română postbelică* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005) volum ce „reprezintă prima parte dintr-un eseu mai amplu despre critica literară de după 1948, urmărind nu atât posibilele periodizări sau obositoare denunțări ale cenzurii și ale compromisurilor estetice, răsdiscutate elaborat de atâția alții (Eugen Negrici, Sanda Cordoș), cât semnalarea unor probleme mai puțin vizibile, dar care au afectat în mod evident cadrul normal al funcționării actului critic până în prezent”.

■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Între Ares și Orfeu*, prezintă volumul de versuri *Trimitor la vise* de Adam Puslojić (Ed. Fundația Scrisul Românesc, 2005).

□ În *Proza retro* Valentin Tașcu scrie despre un volum de Lazăr Popescu, menționând că acesta conține „poemoproze”, fără a specifica însă titlul volumului și editura la care a apărut.

□ Alexandru George, în *Opinii*, publică parte a treia a studiului *T. Maiorescu în posteritate*.

□ Versuri semnate de Șerban Codrin.

□ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Fond sentimental dureros*.

□ În *Cerneală proaspătă* Ion Crețu semnează povestirea *Coroana de spini*.

■ În *Café d’Europe* Gheorghe Schwartz publică un amplu material intitulat *Europa sau Despre diferitele încifrări și descifrări de pe pielea din fibră de sticlă a Vacilor Speranței. Teorii și controverse*, cu mențiunea că „de Ziua Europei, președinția austriacă, în exercițiu la acea dată, a organizat o manifestare culturală menită să reînvie tradiția cafenelelor literare, întrucât cafenelele europene au statuat un anumit prestigiu celor ce le-au călcat pragul, acolo născându-se curente culturale, idei științifice și conspirații politice, regimurile totalitare le-au limitat până la dispariție. Atmosfera de libertate din cafenelele europene a reieșit și din textele citite de 27 de autori din cele 25 de țări membre ale UE și din cele două țări candidate, România și Bulgaria. Subiectul propus de PEN International a fost «Europa sedusă», iar autorii au putut să se exprime cum au crezut de cuviință”.

□ Este publicată o selecție lirică semnată Andrei Popescu, precedată de o notiță bio-bibliografică.

□ În *Literatura lumii* sunt publicate câteva poezii semnate de Bulleh Şah, Khwaja Mir Dard, Iftikhar Arif, Josh Malihhabadi, „prezentarea și traducerea versurilor de Marius Chelaru”.

□ Geo Vasile, în *Cartea străină*, semnează o cronică a romanului *Caligula* de Maria Grazia Siliato (Polirrom, 2006).

□ Ion Crețu, în *Mapamond*, scrie despre *Fața nevăzută a lui Balzac*, comentariu la articolul lui Marc Fumaroli, apărut în „Le Monde des livres”, *La nature humaine mise à nu*.

□ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete*

Tartler este publicată poezia *Nu ajunge defel să deschizi o fereastră* de Fernando Pessoa. □ Alina Boboc, în *Thalia*, semnează o cronică dramatică la două piese de Eugen Ionescu, *Ce formidabilă harababură* și *Delir în doi*, puse în scenă la Teatrul de Comedie. ■ Dumitru Micu semnează, *In Memoriam*, un articol comemorativ intitulat *Georgeta Horodincă, dincolo*.

20 iulie

● [„Cultura”, nr. 31 (83)] În *Revista revistelor*, C. Stănescu scrie despre conflictul dintre revista „Bucovina literară”, prin intermediul redactorului-șef Ion Beldeanu, și Asociația Iași a Uniunii Scriitorilor, acuzată că trece peste activitatea Societății Scriitorilor Bucovineni: „Atât actuală Societate a Scriitorilor Bucovineni cât și «Bucovina literară», precizează Ion Beldeanu în Cadran-ul sau din ultimul număr al revistei – sunt continuatoarele directe și de drept ale instituțiilor literare cu aceleași nume din perioada interbelică. Supărarea sa provine din subevaluarea acestor instituții, din echivalarea Societății Scriitorilor Bucovineni cu un «oarecare cenaclu» sau «oarecare grupare», desconsiderarea mergând până acolo încât, scrie poetul Beldeanu, «un brav literat ieșean, cocoțat întâmplător în fruntea asociației scriitoricești de acolo, a decis eliminarea reprezentantului Societății Scriitorilor Bucovineni din comitetul numitei filiale, fapt rămas și preluat de cei care conduc azi respectivă asociație». Și, ca argumente menite să repare gravă omisiune, Ion Beldeanu înșiră meritele grupării – pardon, Societății! – interbelice. Nu-i cea mai inspirată formă de a pretinde lauri, funcții și reprezentări bazate pe meritele trecutului”. □ Valentin Protopopescu, în *Cultura Politică. Psihologia cotidianului*, scrie despre *Cocteau și psihanaliza*. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, semnează *Mihail Sebastian. Pagini de dicționar*. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu publică *Oameni, destine, istorie*, o serie note pe teme culturale. □ În *Cultura Literară. Texte și Contexte*, Constantin Coroiu semnează eseu *Spațiul lecturii și cele o mie și unu de spații ale literaturii*. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică partea a doua a *Fișei de dicționar* dedicate lui Octavian Paler. ■ Andrei Terian, în *Instituția criticii*, analizează volumul lui Mircea Martin, *Singura critică*, apărut recent într-o nouă ediție: „Activitatea critică a lui Mircea Martin seamănă cu o cursă contra cronometru. Mai mult decât cu ceilalți colegi de generație, autorul se află în competiție cu sine sau, mai exact, cu sentimentul de (in)actualitate a propriilor scrieri. De altfel, termenii cel mai des folosiți în dublul preambul la nouă ediție din volumul «Singura critică» (1986) sunt «actual» și «actualitate», care ajung să contureze treptat o adevărată obsesie. Cu siguranță că tot din aceeași teamă de a nu părea desuet criticul a eliminat atâtea bucăți în sumarul primei ediții, chiar dacă suprimările respective nu erau întotdeauna necesare. Un text dens precum «Formă și valoare», bunăoară, ar fi trebuit păstrat fie și numai pentru luciditatea de a propune drept dominantă a deceniului nouă «disocierea, tot mai imperios necesară, între contemporan și

actual». [...] Pe lângă secțiunile sale teoretice, «Singura critică» mai cuprinde șapte portrete antologate în cea mai întinsă parte a volumului. Dintre acestea, ultimele două – despre Liviu Petrescu și Al. Călinescu – sunt «trase» din recenzii; «corecte», coerente, dar fără o miza majoră. Primele două – despre Edgar Papu și Adrian Marino – sunt mai degrabă niște «exerciții de admirație», deși criticul nu evită să formuleze, atunci când e cazul, rezervele de rigoare. Totuși, persistă aici conștiința unui anume discipolat; [...] În schimb, punctul de atracție al portretelor se găsește în capitolele despre Lucian Raicu, Nicolae Manolescu și Gheorghe Grigurcu. Articolele sunt cu adevărat excepționale și cred că, la peste două decenii de la scrierea lor, ele rămân nedepășite. Dense și convingătoare, scrise cu o adeziune secretă, dar și cu distanțările necesare, numind fără ocolișuri «orbirile» și recunoscând *insight*-urile congenerilor săi, Mircea Martin reușește să atingă și aici acea «longevitate» pe care, după spusele sale, o capătă orice pagină de «critică adevărată».

■ Teodora Dumitru, în *Biografia unui receptor de spițuri*, semnează o recenzie la volumul de versuri *arta scalpării* de t.s. khasis (Ed. Vinea, 2005): „Ceea ce-l deosebește de restul frustraților social sau sentimental, posesori de băte, și toți apti de transformarea curentă a lui «ich liebe dich» în «ich liebe dick», este intuiția. Fiindcă, deși nu contează cine e Marmontel, Grupul Miu sau ce e poezia, khasis are un praxis amețitor în această direcție, știe unde să dea *Enter* într-o maioneză indecisă care ar putea fi un text de orice factură sau o lălăială mizerabilistă, și să-l rupă în formă de poezie. Are un calcul al distanței și al juxtapunerii, confundabil cu o strategie, capabil să schițeze o metafizică. Pentru că fizica e un contur care conține, în progresie cinic-aleatorie, un număr de situații și de obiecte permutabile, metafizica lui khasis e deductibilă din tehnica juxtapunerii. Faptul că elementele ajung să se combine într-o ordine care te poate transforma în pacient la ospiciul mocrea e o întâmplare. Puteau foarte bine să se combine într-o ordine care să te facă proprietar de merțan. Totul e o chestiune de magnetism și de *space* dat între obiecte, cuvinte și situații, astfel încât ele să evite sau nu imbricarea într-o direcție dezastruoasă”.

□ Dana Ionescu, în *Calm excurs duminical*, prezintă *Ocolul României în 80 de poeme. Cu un jurnal de bord de Ion Mircea* (Ed. Fundației Pro, 2005).

■ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran publică *Blaga: „Ah, Doamne, ne omoară papagalii”*, material în care sunt reproduse o serie de fragmente de corespondență între Lucian Blaga și Liviu Rebreanu.

□ În *Cultura. Eveniment*, Victoria Anghelescu semnează un amplu material intitulat *Sibiu – Capitala Culturală a Europei în 2007*.

□ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, Cătălin Sturza semnalează eseul *Poezia actuala si publicul ei* Alexandru Mușina, apărut în revista „Vatra”, nr. 3/2006.

● **[„Dilema Veche”, nr. 28 (130)]** Editorialul lui Andrei Pleșu este intitulat *Sponsorizări*, abordând teme socio-culturale și politice.

□ Șerban Foarță scrie poezia *Mic tratat de chichiologie*.

□ Andrei Codrescu publică esul *Viața pe hârtie*.

● **[„Observator cultural”, nr. [29] 330 (41)]** În *Informații*. La zi este inserată o notă omagială dedicată lui Norman Manea, cu ocazia împlinirii vârstei de 70

de ani. □ Notă despre participarea României la Salonul Internațional de Carte de la Frankfurt. □ Se dau detalii despre organizarea, la Bistrița, a conferinței revistei „Cuvântul”, cu tema „Care este patrimoniul nostru moral și simbolic?”, evenimentul fiind urmat de lansarea volumului lui Gh. Crăciun, *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)*. □ Ciprian Șulea, în rubrica *În dezbateri*, semnează *Morala și televizorul*, prezentare a volumului lui Adrian Gavrilescu, *Noii precupeți. Intelectualii publici din România de după 1989* (Ed. Compania, 2006): „Evaluarea profilului intelectualului public este destul de severă. Adrian Gavrilescu face, într-un prim capitol, o sinteză a situației intelectualilor publici în cultura occidentală, după care, pentru grosul cărții, se oprește la cazul românesc. Paralela duce la concluzia că modelul românesc reproduce, în mare, modelul occidental: intelectualii publici proeminenți se grupează într-o castă care își protejează abil interesele comune (deși par a fi în relații conflictuale), își adaptează discursul pentru piață, mai ales odată cu accesul la televiziune, și se plasează la intersecția mai multor circuite (universitar, mediatic, politic etc.) astfel încât să-și poată transfera capitalul intelectual dintr-o parte în alta și să-l convertească în notorietate și putere simbolică”. □ Paul Cernat discută despre același volum, apreciind că acesta este „o bombă care urma să pună pe jar *establishment*-ul cultural, mediatic și universitar, dezvoltând terapeutic mecanismele de funcționare ale clientelarelui, oligarhic-tribalului și cvasi-feudalului mediu cultural mioritic. Un demers așteptat. Pentru că – o știm prea bine cei care ne mișcăm prin aceste medii – «revistele culturale românești, emisiunile TV realizate de intelectuali, sistemul de promovare din interiorul lumii universitare, paragrafele editorialiștilor, târgurile de carte, relațiile dintre edituri evocă o violență specială, lipsită de implicare fizică: se practică atacul la persoană, traficul de influență culturală, aranjamentele la premiile acordate celor mai bune cărți ale anului, construirea carierelor universitare după regulile de funcționare ale clanurilor academice, falsificarea tirajelor reale ale revistelor culturale, trocul în universul editorial, manipulările prin *talk-show*, recalificările la locul de muncă, minimalizarea sau maximizarea colaboraționismului cu regimul comunist»”. □ Pentru Péter Demény volumul lui Adrian Gavrilescu este *Un drum neterminat*, argumentând acest lucru prin faptul că „Gavrilescu are o capacitate cu totul ieșită din comun de a căuta și de a găsi, de a înșira elemente și de a stabili legături. În această capacitate stă puterea de convingere a volumului. Autorul arată neobosit că X este profesorul, discipolul, părintele, copilul sau prietenul lui Y, informații care, desigur, reduc mult credibilitatea amândurora. Când închizi cartea și te dezmeticești cumva (greu, ce-i drept), găsești că toată lumea e rudă cu toată lumea – lanțul slăbiciunilor caragialesc stăpânește tot Bucureștiul și, la o adică, toată România. N-am nici cea mai mică îndoială că autorul *Scrisorii pierdute* are, ca întotdeauna, dreptate. De aceea, cred că acest volum este, din acest punct de vedere, binevenit. Un duș rece moral nu strică niciodată: dacă măcar unele dintre personajele cărții se vor uita în oglindă (cei mai mulți, desigur, vor căuta scuzele sau răzbunarea

ori, în cel mai rău caz, nu vor căuta nimic, continuând exact ceea ce au făcut și până acum), acesta va fi câștigul real al sferei publice românești”. □ Arina Petrovici, pe același subiect, semnează *Lista lui Gavrilesco (tânăr și nesponsorizat)*. □ Silvia Colfescu, în *Opinii*, publică, despre *Interminabilul Bookfest*, o serie de *Marginalii triste și vesele la un Salon și la un interviu*. □ În *Literatură*, Luminița Marcu scrie despre *Cea mai frumoasă carte a verii*, recenzie a romanului lui Kazuo Ishiguro, *Să nu mă părăsești*, „traducere de Vali Florescu” (Polirom, colecția „Biblioteca Polirom”, 2006). □ Letiția Câmpan, în *Sadovaia 302 bis – o Bulgakoviadă reușită*, prezintă volumul experimental semnat de Ruxandra Cesereanu, Marta Petreu, Corin Braga, Virgil Mihaiu, Ovidiu Pecican, Ion Vartic, *Sadovaia 302 bis* (Ed. „Biblioteca Apostrof”, colecția „Ianus”, 2006): „Cartea a «dospit» firească, în urma expediției moscovite din 4-9 iulie 2005, pe urmele personajelor din *Maestrul și Margareta* de Mihail Bulgakov, a patru din scriitorii clujeni mai sus-pomeniți: Marta Petreu și Ruxandra Cesereanu, Corin Braga și Virgil Mihaiu. Proiectul Bulgakoviadei, după cum și-au denumit scriitorii demersul documentar de la Moscova, s-a născut odată cu o anchetă asupra romanului străin al secolului al XX-lea, inițiată de Ruxandra Cesereanu pentru revista «Steaua». Din cei 44 de scriitori respondenți, șapte au optat pentru *Maestrul și Margareta* al lui Bulgakov, romanul adunând cele mai multe nominalizări pentru locul I. După ce au reușit să convingă unele instituții oficiale să le susțină proiectul, electorii lui Bulgakov au pornit la Moscova în căutarea locațiilor care l-au inspirat pe scriitorul slav, devenite emblematice în *Maestrul și Margareta*. «Povestea călătoriei moscovite, dar și a motivațiilor interioare pentru care l-am ales pe Bulgakov, alcătuiește această carte», spun autorii în introducerea volumului, autori care au ținut să lanseze cartea într-un cadru aparte: la Cafeneaua Bulgakov, unde s-au proiectat filmările inedite pe care le-au făcut clujenii la Moscova. [...]”. □ Liviu Franga publică cea de-a doua parte a articolului *Când zeii nu mai calcă printre oameni*, dedicat volumului lui Plutarh, *Despre oracolele delfice*, „traducere de Adelina Piatkowski și Magda Mircea” (Polirom, 2004). □ În *Internațional*, cu titlul *Modernitate și Iluminism – o genealogie disidentă*, este reprodus eseuul lui Couze Venn, „prezentat în cadrul colocviului *The Rures and Lures Of Modernity*, organizat de Catedra de Studii Britanice a Facultății de Limbi Străine din București, în noiembrie 2005”. □ Luminița Batali, cu titlul „*E deosebit de important să facem cunoscută creația contemporană*”, publică un interviu pe teme culturale cu Traian Băsescu. Acesta abordează subiecte legate de strategiile de promovare ale culturii române în străinătate, în contextul intrării României în Uniunea Europeană. □ Sunt anunțate Premiile Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pe 2005: „Poezie: Horia Hristov, *Câinele care păzește somnul*, Editura Cartier, Chișinău; Proză: Aureliu Busuioc, *D-ale vânătorii*, Editura Prut Internațional, Chișinău; Eseu și critică literară: Mihai Cimpoi, *Secolul Bacovia*, Editura Fundația Culturală Ideea Europeană, București; Vasile Gârneț, *Intellectualul ca diversiune. Fragmente tragicomice de inadecvare la realitate*,

Editura Polirom, Iași; Vitalie Ciobanu, *Anatomia unui faliment geopolitic: Republica Moldova*, Editura Polirom, Iași. Debut: Nicoleta Esinencu, *Fuck you, Eu.ro.Pa!*, piesă apărută la Editura Solitude Reihe Literatur din Stuttgart, Germania. Consiliul Uniunii Scriitorilor din Moldova a decernat o serie de premii: Opera „Omnia” – Anatol Codru; Premiul de excelență – Dionisie Tanasoglu; Premiul „Relații culturale” – Ion Simuț; Premiul special al USM – Vasile Vasilache”. □ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru. Dă-mi tot ce poți (cât ești tânăr)*, discută despre piesele selectate la cea de-a treia ediție a concursului dramAcum: *Blifat* de Gabriel Pintilei, *Fragile. Do not drop* de Maria Silvia Pitea, *În doi* de Ioana Blănaru, *With a Little Help from My Friends* de Maria Manolescu, *Karmacuantic* de Laurențiu Bănescu, *Est-Vest. Corpuri în descompunere* de Cristian Panaite și *Mi-e frică* de Mihaela Michailov. □ Florin Băiculescu, în *Arte*, semnează un eseu despre *Mozart și Cioran*, pe marginea „ediției lui Vlad Zografi, cu o selecție alcătuită de Aurel Cioran, fratele damnat, apărută la Humanitas, în 1996, cu titlul *Cioran și muzica*”. □ În *Multimedia. On-line* se anunță apariția, la LiterNet, romanului *Semnul lunii* de Ilinca Bernea, „roman distins cu premiul Uniunii Scriitorilor la concursul de manuscrise pe anul 2006”. ■ Șerban Axinte semnează o recenzie a volumului de versuri *biografia literaria* (Ed. Vinea, 2006) de Radu Vancu, ce „pare a trimite, prin titlu, către o chestiune mult dezbătută în ultimii ani: reiterarea biografismului în poezie. Nu putem însă afirma că poetul se limitează doar la această tendință ce are toate șansele să devină un loc comun al liricii actuale. Din contra, avem de-a face cu un autor care știe să-și «programeze» discursul, să-l extindă pe mai multe paliere, astfel încât biografia sa literară să însemne în primul rând o sumă de experiențe livrești sublimate într-un confesionar tulburător, hipermnestic. [...] Prin textele scrise «în dulcele stil clasic», Radu Vancu dialoghează cu vârstele poeziei. Calchierea unor formule consacrate nu e de natură doar să-i încante pe esteți. A-ți asuma o experiență livrescă anterioară înseamnă a-ți pregăti un punct de vedere care nu trebuie să fie ancorat doar în prezent. Din necesități de echilibru e bine să privești și spre trecut. Poetul duce acest demers până la capăt. Texte precum *mușcătura fiarei, grotă, păianjenul* sau *ăștia-s pantofii cărămizii* întregesc una dintre cele mai interesante cărți de poezie publicate în ultimii ani”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* discută despre diferențele existente, pe piața SF românească, între anii ‘90 și momentul actual. □ În *Revista presei* este prezentată „Verso”, publicație bilunară ce apare la Cluj: „«Verso» e cât se poate de vie și respiră un aer de normalitate: are texte inteligente, o rubrică interesantă și rulează nume cu destulă rezonanță, unii dintre ei mai zgârciți cu înfățișările în public, ceea ce iarăși e foarte bine, însemnând că un proiect de acest fel îți face poftă de scris. Și de citit deopotrivă. Aflăm din caseta redacțională că revista e editată de Fundația pentru Studii Europene Ideea Europeană și îl are ca redactor-șef pe poetul Ion Mureșan. Redactori-șefi adjuncți sunt Ovidiu Pecican și Alexandru Vlad, poziția de «segere» (adică secretar general de redacție) e ocupată de Alex. Cistelean, în timp ce echipa

propriu-zisă de redactori e formată din Grațian Cormoș, Alex Goldiș (ambii prezenți și în paginile unor numere mai vechi și mai noi ale revistei noastre) și Adriana Stan”. □ S suplimentul acestui număr este intitulat *Azilul de noapte sau Ce înseamnă să fi moldovean*. □ Cu titlul *Inventarea de zi cu zi a Moldovei* este reprodusă aici discuția moderată de Cosmin Costinaș, eveniment ce a avut loc la ksa:k, Centrul de Artă Contemporană din Chișinău, pe 10 iulie 2005, și la care a participat, printre alții, Nicoleta Esinencu.

21 iulie

• [„Revista 22”, nr. [29] (854)] În *Trivialele și neprețuitele femeii* este recenzat volumul Mihaelei Miroiu, *Neprețuitele femeii. Publicistica feministă* (Polirom, Colecția „Ego. Publicistica”, 2006).

• [„România literară”, nr. 29] Pe prima pagină este publicată o *Tabletă de Nicolae Manolescu*. □ Solomon Marcus, în *Actualitatea*, semnează eseu *Ofsaid*, pe teme fotbalistice. □ Este publicat un comunicat de presă referitor la evenimentul „Zile și Nopti de Literatură”, Neptun, 2006. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Spovedaniile unui exilat*, Tudorel Urian prezintă volumul memorialistic *Covorul cu scorpioni* de Gelu Ionescu (Polirom, 2006) care, în opinia sa, „este o carte mozaic, compusă din douăsprezece fragmente memorialistice defnitorii pentru a marca personalitatea intelectuală a lui Gelu Ionescu. Ele trec în revistă întreaga existență a autorului, cu aspectele sale esențiale, dar și cele neglijabile, oamenii pe care i-a cunoscut, înfrângerile, bolile, dar și momentele de luminoasă împlinire. Diferențele valorice dintre fragmente sunt semnificative, fapt explicabil pentru o carte în care notațiile cu caracter personal (pe multe pagini sunt evocați prieteni din copilărie, colegi și profesori, inclusiv din ciclurile inferioare, oameni și întâmplări din perioada în care era figurant la Teatrul de Operetă, rude mai apropiate sau mai îndepărtate) stau laolaltă cu cele esențiale, legate de nume capitale ale culturii române (Tudor Vianu, George Călinescu, Ion Negoitescu, Eugène Ionesco, Mircea Eliade, Emil Cioran) sau cu descrierea atmosferei din culisele postului de radio «Europa liberă». [...] o carte fascinantă care, pe alocuri, ne face să vedem cu alți ochi lumi despre care credeam că știm totul sau pe care le-am ignorat, pur și simplu”. ■ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu scrie despre *O poetă de care n-a auzit nimeni...*, referindu-se la Loredana Cristea și la volumul de debut al acesteia, *Ciorapii mei negri de plasă* (Ed. Corvin, 2005): „Loredana Cristea este nu o pasăre care scoate triluri frumoase, ci o conștiință artistică, în curs de constituire (de armonioasă constituire). Ea are o cultură literară nu vastă, dar bine însușită. Și-o va extinde, fără îndoială, întrucât este receptivă și dă dovadă de discernământ în valorificarea experiențelor poetice anterioare. Începutul este mai mult decât promițător. [...] Să sperăm că echipa de zgomote care se legitimează azi drept tână generație nu va reuși să brueze la nesfârșit vocea lirică melodioasă a Loredanei Cristea. Și nici a altor tineri talentați, cărora li se reproșează cu cinism că «nimeni n-a auzit de ei»”.

■ În pagina dedicată criticii literare, Cosmin Ciotloș se ocupă, în *Școala de la Ficțiuni*, de *Dublul, un roman* de Ara Șeptilici (Ed. Paralela 45, 2006), caracterizat drept „o carte inexplicabilă, amețitoare și fermecătoare, conștientă de sine și indiferentă față de real. [...] Putem mai ușor povesti ce se petrece cu o asemenea proză decât ce se petrece în ea. Discursul trăiește o poveste a sa, nu neapărat explicită, dar cu adevărat frumoasă stilistic. Sare în ochi scriitura estetică și fragmentară, autoironică și amăgitoare. [...] o carte care rămâne unică în relația ei cu cititorul. Îi permite acestuia numai să admire de la distanță, fără a-i indica regulile de orientare prin bulversantele coridoare ale poveștii. În orice caz, un debut puternic și original, produs exemplar al singurei «școli» care ne-ar fi putut oferi așa ceva. □ Mihai Mandache se ocupă, în *Întâmplări mărunte*, de volumul de povestiri al lui Cornel Mihai Ungureanu, *Noi, doi-trei la zece mii* (Ed. Ramuri, 2005), apreciindu-se că autorul „are certe abilități de cronicar al banalității cotidiene, dar nu reușește să-și impună o disciplină a scrisului, lăsându-se sedus cu prea multă ușurință de tentația parantezelor sterile. *Noi, doi-trei la zece mii* e o carte pe care începi s-o uiți înainte de a o fi terminat”. □ În *Literatură*, Ioan Țepelea semnează poeziile *Metafizica numelui*, *Moartea*, *Poză 1*, *Poză 2*, *Poză 3*, *Poză 4*, *Poză 5*, *Poză 6*, *Poză 7*, *Poză 8* și *Poză 9*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Mai bine mai târziu decât prea devreme* este publicat un eseu al lui Lucian Raicu, din septembrie 1997, despre Georges Poulet. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Blues pentru Absurdica*. ■ În *Lecturi*, Răzvan Mihai Năstase scrie despre *O deznădejde cinstită*, recenzie a volumului de debut al lui Augustin Cupșa, *Prezent compus/recompus* (Ed. Revistei „Convorbiri literare”, 2005): „Volumul de debut al lui Augustin Cupșa are de toate, și reușite și eșecuri, șezând sub semnul unei disperări cronice. Dar, spre deosebire de mulți colegi de-ai lui de generație care scriu așa doar fiindcă e *trendy*, la el sentimentul acut al deznădejzii este sincer și convingător. În *Prezent compus/recompus* sunt destule poeme foarte bune, și multă umplutură. Dar cum orice album de muzică conține doar câteva *hituri* și restul melodiilor doar umplu *trackurile* discului, nu văd de ce unui poet, mai ales debutant, i-am cere mai mult”. □ În *Prin anticariate: Lângă Mântuleasa*, Simona Vasilache scrie despre *Sonatine* de Radu Cosașu (C.R., 1987). ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică o analiză intitulată *Degradarea poeziei*, prezentare a antologiei *Puțin mai mult (55 de poeme)* de Carolina Ilica (Ed. Academiei Internaționale Orient-Occident, 2005, cu o prefață de Theodor Codreanu). Acesta consideră că „din nefericire pentru Carolina Ilica, creația sa nu prezintă doar acele reziduuri formale, stângăcii ușor de îndreptat, printr-o simplă revizuire a textului, sau de ocolit, într-o fază ulterioară. Miezul însuși al poeziei sale este stricat. Reflecția «filozofică» e la nivelul unei domnișoare romanțioase, captivă la pension și transcriind, cu degetul la tâmplă, impresii în jurnal. [...] Aceasta e poeta comparată de prefațator cu Eminescu («Se știe că, în genere, un poet e stăpânit, în imaginarul său, de un singur element, cel mult două. Carolina Ilica se pare că face excepție și din acest

punct de vedere, atestându-și complexitatea eului ei poetic, apropiindu-se, deci, de marea excepție a liricii românești, Mihai Eminescu»), autoarea de un «rafinament uneori excepțional» (Mircea Iorgulescu), cu o «delicatețe preraphaelită» (Al. Cistelecian), «o Elisabeth Browning a noastră» (Laurențiu Ulici), «o Ana Ahmatova a poeziei române» (Octavian Soviany). Asemenea evaluări critice par să fi fost făcute într-o stare de transă, ori să se refere la un alt autor decât cel al ineptiilor de mai sus. [...] E limpede că nota de originalitate a Carolinei Ilica e de găsit în chiar conturul caricatural al poeziilor pe care le scrie, le tipărește, le adună și le publică iar – cu multă și inutilă încăpățănare”. □ Este publicată poezia *Fitness* de Adela Popescu. □ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Jocul de-a impersonalizarea*, o primă parte a prezentării volumului de versuri *poeme poesii altele aceleași vechi nouă*, „antologie și prefață de Matei Călinescu” (Polirom, 2003): „Adevărul e că M. Ivănescu se caută pe sine pe mai multe căi, începând cu cea proximă a datelor imediate, «prozoice» ale existențialului. Pornește prin a da ocol obiectivității (obiectului) înainte de a ajunge la sine, ca și cum s-ar sfi de-o denudare morală, de-o nemijlocită confruntare cu eul propriu. [...] Cu aerul ambiguu al unui scepticism productiv, al unei mefiențe încrezătoare, poetul atacă pe un front de amploare consemnarea realului, în duhul unei indirectități pudice a discursului subiectiv, a unei tergiversări de a aborda tema consacrată a subiectului. Astfel textura poetică ia naștere într-o cultură detaliată, insistentă a unui peisaj obiectual, abia întretesut cu înregistrările pozițiilor personale, aidoma unor adaosuri obositor-ironice la lumea dată”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Păcatul unui „om al muncii”*. ■ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric scrie despre *Un poet prozator*, analiză a volumului *Scrisori din New Orleans* de Andrei Codrescu (Polirom, 2006): „Puțini gazetari au scris atât de dur despre administrația Bush așa cum o face Andrei Codrescu în paginile acestei cărți. Și puțini au reușit ca, prin prim-planurile decupate din substanța lumii americane, să surprindă germenii incipientii ai unei noi civilizații, o civilizație americană despre care nu ne putem face o reprezentare vagă, și asta numai printr-un efort de imaginație ieșit din comun. O lume în care bibliotecile vor avea mai multe calculatoare decât cărți, o lume în care implanturile, microcipurile și tehnica cibernetică vor face pretutindeni legea, iar combustibilii fosili vor fi înlocuiți cu surse energetice de care deocamdată nu avem nici o idee. Într-o asemenea lume, poezia nu va mai exista, iar robotul nostru telefonic va vorbi mai inteligent decât noi înșine. Inteligență, sarcasm, scepticism și fler psihologic, acestea sunt trăsăturile precumpănitoare ce răzbat din *Scrisorile din New Orleans* ale lui Andrei Codrescu”. ■ În *Centenar Traian Chelariu* sunt publicate o serie de însemnări de jurnal sub titlul *Fragmente cernăuțene din anii '30 – text inedit* –. □ În *Literatură* sunt reproduse *Două proze de Gheorghe Schwartz, Pedepsa capitală și Răsplata capitală*. □ În aceeași rubrică, Grete Tartler scrie despre *Istoria poeziei ca jurnal*, o recenzie a primului volum de *Scurtă istorie a poeziei române* de Ilie Constantin (Albatros, 2005, colecția „Critică și istorie literară”).

Aceasta apreciază că „Ilie Constantin are curajul de a nu ignora un deceniu pe care cei mai mulți critici literari îl eludează din jenă : «În primul deceniu de după confiscarea puterii de către comuniștii impuși de Stalin, poezia demnă de acest nume e pusă sub obroc. Foarte anevoie... poeții vor putea înlocui improvizațiile proletcultiste, apoi melopeea realist-socialistă cu un cânt tot mai individualizat». Iar mai târziu, «obligați să aplice în creația lor metoda realismului socialist, poeții trebuiau, în plan filosofic, să se adâncească în studiul materialismului dialectic». Ilie Constantin subliniază acele părți bune ale literaturii scrise în comunism: complicitatea fertilă între autori și cititori, beția de simboluri, alegorii, limbajul codat, chiar alături de riscul reducerii oricărui text liric la obsedanta aluzie politică Sprijinindu-se pe comparații cu literatura franceză, autorul *Istoriei* încearcă o demonstrație a funcției compensatorii pe care a deținut-o poezia în societatea românească închisă din punct de vedere politic”. □ Marilena Popescu descrie *Peripețiile unui incunabul*, referindu-se la colecția „Biblioteca Grumazestiana”. □ Horia Gârbea publică eseu *Lecturile personajelor*. □ Notiță despre turneul Teatrului Național „Radu Stanca” din Sibiu la Lisabona. □ Marian Victor Buciu, în *Paranteza ne(dreaptă)* oferă lămuriri despre trunchierea răspunsului său la ancheta din revista „Paradigma”, pe tema „Avangardă și experimentalism” (nr. 1-2/2006). □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 3 – 20 august. □ Notiță despre Premiile Festivalului „Sensul iubirii” desfășurat la Turnu Severin și aflat la cea de-a IX-a ediție. □ În *Meridiane* sunt reproduse o serie de poezii semnate de Sașa Ciornâi (Aleksandr Glikberg), în traducerea și cu o prezentare de Leo Butnaru. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Ochiul magic*, rubrică realizată de Cronicar, se dau detalii despre apariția, cu ocazia centenarului revistei „Viața Românească”, a unui *Documentar* realizat de Marin Diaconu „în care sunt recapitulate aspecte ale conținutului revistei din perioada postbelică: rubrici și autori, dezbateri organizate de V.R., polemici, «aniversări, comemorări, evocări», felul în care au fost reflectate conferințele U.S. și alte evenimente ale vieții literare din interval. În ultimul număr (1-2/2006) este publicată secvența a șaptea a «Documentarului», referitoare la perioada 1962-1971. Recapitularea nu este exhaustivă, ci selectivă, bineînțeles, autorul scoțând în evidență, prin succinte comentarii însoțitoare, ceea ce crede că a fost mai interesant în revistă în segmentul de timp cercetat”. □ Este prezentat pe larg numărul din iulie al revistei „Idei în dialog”, apreciindu-se că publicația „nu-și dezmente rangul aparte pe care și l-a câștigat în rândul revistelor noastre de cultură: o gazetă serioasă și consistentă, ale cărei dezbateri filozofice, în ciuda tonului adeseori polemic pe care îl ating, nu depășesc niciodată pragul civilizat al unor dialoguri de factură umanistă. Părerile semnatarilor sunt felurite, iar uneori convingerile lor diferă în chip radical, și poate tocmai de aceea eseurile, articolele și recenziile scrise în paginile «Ideilor în dialog» au miez și atractivitate”.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [29] 85]** Se dau detalii despre întâlnirea cu scriitoarea elvețiană Monica Cantieni, eveniment ce a avut loc pe 15 iulie,

la sediul Goethe-Zentrum din Iași, și la care a participat T.O. Bobe. ■ Sunt discutate Premiile Uniunii Scriitorilor și ale editurii „Cartea Românească”: „În urma concursului de manuscrise pe anul trecut, Uniunea Scriitorilor a decis să premieze și să publice trei volume de proză, unul de poezie și unul de teatru. La poezie, premianta acestui an a fost Violeta Ion, cu volumul *marta*. Pentru Cistelean, Violeta Ion nu pare o debutantă, deși realitatea este alta. La teatru, concursul de manuscrise a fost câștigat de Dan Mișu, un dramaturg care nu se află la prima apariție editorială. Pe lângă cele 7 piese publicate anterior, în portofoliul scriitorului, care în opinia Luciei Verona «refuză moda adoptată de generația sa», se mai află și un roman. [...] Și dacă în programul editorial al anului viitor deja nu mai există «locuri disponibile» la poezie, în cazul teatrului și al criticii nu e mare înghesuială. «Găsiți-vă rapid un critic!». Asta i-a sfătuit președintele USR, criticul literar Nicolae Manolescu, pe proaspăt lansații scriitori, dezamăgit că printre cărțile publicate nu se află nici măcar una de critică literară. Majoritatea manuscriselor primite la această categorie sunt teze de doctorat. Acestea sunt, pe de o parte, incontrollable, pe de alta, neinteresante din punct de vedere comercial pentru o editură. Dar istoria literaturii, susține Manolescu, nu o scriu autorii. Nu ei sunt cei care definesc curentele și conceptele. Însă «criticii de azi se pricep la toate, mai puțin la literatură». Și actualul președinte al USR promite că nu va ieși la pensie până când această nouă generație nu își va găsi și ea criticul ei. Noii autori trebuie însă să fie atenți: «La prima carte, mulți sunt grozavi, abia de la a doua începe declinul sau urcușul», spune Manolescu”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu publică o recenzie a romanului *Moartea pinguinului* de Andrei Kurkov (Ed. Curtea Veche, 2006). □ Note de prezentare ale volumului de povestiri *Catedrala* de Raymond Carver, „traducere de Horia Florian Popescu” și al romanului *Dans dans dans* de Haruki Murakami, „traducere din limba japoneză și note de Iuliana Tomescu” (Polirom). □ Șerban Foartă semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XXXIII*). ■ Cu titlul „*M-am săturat de imaginea mea de komisăreasă*”, Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Ruxandra Cesereanu. Această dă detalii despre modul în care își organizează scrisul, vorbește despre activitatea sa universitară, în speță despre cursul ce tratează „represiunea comunistă”. Despre rolul terapeutic al literaturii sale, Ruxandra Cesereanu afirmă: „Poezia mă mântuie cel mai bine, dacă mi se îngăduie să folosesc acest cuvânt tare. Mi-aduc aminte că, după ce am scris volumul de poeme *Oceanul Schizoidian* (republicat acum, în 2006, de Editura Vinea), m-am simțit revigorată și însănătoșită de parcă aș fi scuturat din mine un întreg ospiciu, cu toți nebunii, psihopații și depresivii săi. Dar am exorcizat destule și în (prin) proză. *Tricephalos* m-a vindecat de destule nevroze, fiindcă am scris acolo despre multe spaime, inhibiții și frustrări. Iar una dintre părțile romanului (*Peripețiile Alisei în Țara New-Yorkeză*) am scris-o chiar ca terapie simili-psihanalitică, la New York, pentru a compensa cercetarea asupra torturii politice pe care o efectuam la Universitatea Columbia, unde mă aflam cu

o bursă Fulbright: ziua citeam cărți despre violențele corporale și psihice atroce, iar seara scriam ca nebuna la *Peripețiile Alisei în Țara New-Yorkeză*, ca să mă descarc cumva și să nu înnnebunesc de citit despre atâta oroare”. Ultima parte a interviului este dedicată prozei sale scrise direct în spaniolă. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Alessandro Boffa.

22 iulie

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [29] (828)] Cu subtitlul *În avanpremieră, un nou roman de Radu Aldulescu* este publicat un fragment din *Mirii nemuririi*. □ Editorialul lui Marius Vasileanu este intitulat *Adevărata stagiune a CNSAS*, având ca subiect „noua Dosariadă”. ■ În *Cronica literară* Cristian Crăciun semnează *Citindu-l pe Eliade*, prezentare a volumului lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade. Dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006): „Tehnica autorului ține de o fascinantă utilizare a decupajului și a conexiunii surprinzătoare, în care orice text devine un punct dintr-un inter-text parcă nesfârșit, generând, luminând neașteptate semnificații prin această alergare de suveică. Citească-se, de exemplu, analizele frazelor cu «...prietenii legionari...» (pp.154 ș.u.) sau a amintirii disputei cu Noica despre implicare morală și neutralitatea «administrativă», a raporturilor dintre România și Portugalia, respectiv dintre Antonescu și Salazar, a celebrei deja teme a legăturilor lui Eliade cu legionarismul, obsesia «romanității» ș.a.m.d. Portugalia reprezintă, spune de mai multe ori autorul o oglindă prin care Eliade descifrează România și se descifrează pe sine. O turnantă a destinului în care raporturile dintre «cei patru Eliade» (savantul, scriitorul, memorialistul și publicistul) se schimbă. Eliade din India nu mai seamănă cu cel din perioada tinereții bucureștene, dar nici cu cel din perioada diplomatică Londra-Lisabona”. □ Claudiu Komartin, în *Douăzeci și trei de mii de inimi*, prezintă romanul *Gheața* de Vladimir Sorokin, apărut la editura Curtea Veche. □ Teodor Vârgolici scrie despre *Spovedania unui învins* de Panait Istrati, volum republicat la editura Gramar, în traducerea lui Ion Pas. ■ Un amplu material despre Arhivele CNCSSAS este compilat de Carmen Chivu și Raluca Vasilescu în *Contactarea în mediul literar (I)*. Este prezentat dosarul de urmărire informativă „Oșanu”, aici regăsindu-se și nota lui Constantin Noica (Nica Dan) despre Mircea Eliade. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează eseul *Literatura ca armă electorală*.

25 iulie

• [„**Luceafărul**”, nr. 29 (753)] În *La limită* Caius Traian Dragomir semnează un articol omagial intitulat *Jordan Chimet – diferența salvată*. ■ În *Acolade* Marius Tupan scrie despre *Întâmpinarea junilor*, abordând subiectul debutului editorial. În opinia sa, „un studiu sistematic privind debuturile editoriale ar da la iveală multe situații memorabile, dar și destule conjuncturale, grație unor practici nu întotdeauna responsabile. Un eveniment atât de important pentru tânărul creator, purtătorul multor iluzii și idealuri poate fi un stimulent în cariera

sa, însă și un factor inhibant, care-l va marca pentru toată viața. Unii, aflați cândva sub protecția lui Eugen Barbu, vor constata că nu intră în calculele unor redacții și edituri, alții, sprijiniți de Manolescu, să zicem, vor beneficia de un alt tratament, mai ales că profesorul nu semnează pentru oricine, la întâmplare, adeziuni. Parcimonia se impune în astfel de cazuri, altfel ajungem la confuzii în viața literară – de care nu suntem scutiți nici acum. Puțini debutanți se pot orienta de la început la cine să se adreseze pentru a căpăta o recomandare. [...] În altă ordine de idei, unii comentatori se pot înșela în privința valorii unor semnatori. Un poet, considerat la debut Hölderlin-ul nostru, a garat de la o vreme pe claviatura textelor de muzică ușoară. Un critic, considerat o mare speranță, a sucombat în paginile revistelor pornografice. În schimb, un prozator, comentat cu reținere la debut, bănuț de jocuri neortodoxe, mai ales că nu s-a afiliat la nicio grupare, i-a surprins pe critici prin programul și vigoarea sa, astfel că puțin vor fi aceia care vor recunoaște că s-au înșelat în comentariile lor. E clar că orice pronostic e riscant, de aceea unii scriitori ezită să se pronunțe tranșant în zorii unei opere. Alții, mai abili, dau verdicte după ce le vor fi consultat pe ale confrăților. Valorificarea unei scrieri, mai ales când aceasta nu se înscrie într-un curent, întârzie deseori. E clar că avem puțini diagnosticieni, dar foarte mulți purtători de opinie. Se înțelege pentru care optăm. O anchetă în acest sens ar fi binevenită”. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla semnează o recenzie la romanul de debut al Corei Flavian, *Marta sau etiologia inconturnabilului eșec* (Polirom, 2006). □ În aceeași rubrică Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri al lui Mircea Florin Șandru, *Orbul la fereastră* (Ed. Arvin Press, 2006). □ În *Galaxia cărților*, Marilena Fleșeriu semnează *Omagiu lui Saint- Exupéry*, prezentare a volumului *Pique la lune sau Visătorul oder Der Träumer* de Iuliana Petrian. □ Alexandru George, în *Opinii*, publică parte a patra a studiului *T. Maiorescu în posteritate*. □ Versuri semnate de Ileana Roman. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Deznădejdea care distruge*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea lui Ion Roșioru. *Noapte buimacă la Zăval*. ■ În *Café d'Europe* Gheorghe Schwartz semnează partea a doua a textului intitulat *Europa sau Despre diferențele încifrări și descifrări de pe pielea din fibră de sticlă a Vacilor Speranței. Teorii și controverse*. □ Sunt publicate poezii de Doina Cerchează. □ În *Cărți de luat acasă* Gabriel Rusu scrie despre *O verigă lipsă în istoria literaturii române*, prezentare a volumului *Antologia poezilor tineri 1978-1982* de Laurențiu Ulici (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005): „Lucrarea ar fi trebuit să vadă lumina – atât pe cea a tiparului, cât și pe cea din ochii cititorilor – cu vreo două decenii și ceva în urmă. Cenzura ceaușistă i-a ghilotinat, cu meschinăria analfabetă tipică oricărei manifestări dictatoriale, destinul firesc. Ajunsă de abia astăzi la noi, din inițiativa recuperatoare a M.L.R. București, cartea constituie o verigă care lipsea în evoluția literaturii române contemporane a cărei dinamică este acum limpezită și fixată pe coordonate mai ferme”. □ În *Literatura lumii*, cu titlul *Unica moștenire*, este publicat un fragment din romanul *Republica invizibilă* de Joan

Peruga, „prezentare și traducere de Horia C. Matei”. □ Tot aici sunt publicate versuri de Sankha Ghosh, în traducerea lui Marius Chelaru. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, semnează o cronică a romanului *Ultimul vis al lui Freud* de D.M. Thomas (Ed. Trei, 2006). ■ În paralela sa din rubrica *Mapamond*, intitulată *America vs România – prin literatură*, Ion Crețu susține că „[...] spre deosebire de literatura americană spre care te poți întoarce pentru a înțelege mai bine ce se întâmplă cu America de ieri și de astăzi, literatura română din ultimii 50 de ani este, mi se pare, total inutilă pentru acest exercițiu. Dacă vechea societate ar fi continuat să dăinuiască, scriitorii – de la Labiș la Buzura – ar fi oferit suficiente date pentru a înțelege încotro ne îndreptăm, cum și de ce. Așa, este ca și când am călători fără hartă și fără busolă. Singurul autor român, după părerea mea, care ne spune, în mod coerent și credibil, ceva despre societatea pe care o trăim este Slavici. Puține opere literare ne lămuresc atât de bine pe noi românii despre esența capitalismului ca *Moara cu noroc*. Dar asta de la o distanță de peste un secol”. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicat poemul lui Walt Whitman, *Căpitanul meu, căpitane!* □ Se dau detalii despre organizarea celei de-a cincea ediții a festivalului „Zile și Nopti de Literatură”. □ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suci publică un eseu pe tema *Literatura cool și diferența dintre injurătură și artă*, discuția fiind organizată în special în jurul romanului *Trainspotting* de Irvine Welsh.

27 iulie

● [„Cultura”, nr. 32 (84)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Viața și moartea în sistemul ticăloșit*: „M-am gândit deseori și la potopul de acuzații ce s-a abătut asupra generației mele de scriitori. Au fost, cred, vreo trei valuri de acuzatori care, din nefericire, n-au scris și n-au pus în locul cărților contestate altele, mai bune și mai utile. Și nici n-au cunoscut bucuria victoriilor într-un război adevărat. Până acum, s-a vorbit puțin sau nu s-a vorbit deloc despre dificultățile pe care au fost obligați să le depășească cei de vârsta mea pentru a readuce firescul în literatură. La un moment dat, în anii ‘50 – epoca imitata azi cu euforie –, a fost aproape imposibil să pronunți chiar și numele propriei etnii sau să afirmi că ai avut o istorie, cu inevitabilele ei bune și rele. Azi pare de neînțeles. A fost îngrozitor de greu să se restabilească legătura cu trecutul, până s-a ajuns ca operele celor ce ne-au precedat să fie cunoscute. Fiecare pas, oricât de mic, a fost însoțit de frică, umilință și nesfârșite sacrificii. Trebuiau înfruntate nu numai propriile rețineri – sentimentul zădărniceii sau convingerea că, la nevoie, nimeni nu îți va întinde o mână, ci și lașitatea altora care, de prea multe ori, înclină balanța în partea nedorită, încetinind drumul. Sunt, așadar, și alte dosare, care trebuie cercetate pentru că ne-au marcat cu adevărat drumul prin timp, nu numai cele cu insanitățile turnătorilor și ale securiștilor. [...] La Tribunal, la Universitate, în drumul de fier, cu deosebire în redacții și, mai ales, în cafenele, se ascute, se înveninează și se aprinde zilnic un spirit critic zdrobitor. Se critică, acolo mai

ales, toate lucrurile imaginabile și neimaginabile, tot ce se mișcă, tot ce se cugetă și se scrie în România și în străinătate. Ieri, ca și azi, o imensă energie națională este cheltuită pe mărunțișuri, pe bășcălie și contraziceri fără argumente, deși ea ar fi mai mult decât necesară «într-o acțiune folositoare de îndreptare». Rasă occidentală cu obiceiuri orientale, cum observa Le Cler, subintendentul francez trimis de Napoleon al III-lea pentru a pune ordine în administrația armatei Principatelor. Cunoașterea realității, dar și a particularităților noastre psihice care nu ne convin, ne-ar schimba, sau măcar echilibra modul de a judeca trecutul, chiar și trecutul apropiat, condamnat de mulții procurori care au reinventat monștrii de odinioară, pentru că numeroșii curajoși de azi să aibă împotriva cui lupta – fără riscuri și cu mult folos pecuniar”. ■ În *Revista revistelor*, C. Stănescu semnează *Bronzul crăpat*, analizând un articol al lui Alexandru George publicat cu ocazia împlinirii a 166 de ani de la nașterea lui Titu Maiorescu. □ În *Cultura Politică. Psihologia Cotidianului*, Valentin Protopopescu scrie despre *Raționalismul unui poet*, eseu dedicat lui Jean Cocteau. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*, semnează *Jurnal american (I)*. ■ În *Cultura Literară. Texte și Contexte*, Constantin Coroiu prezintă volumul de eseuri și portrete *Capete de rând* de Nichita Danilov (Ed. Paralela 45, 2006): „De o expresivitate aparte sunt portretele unor scriitori contemporani din volumul «Capete de rând». Nichita Danilov nu descrie, ci evocă și psihanalizează, preocupat deopotrivă de «figura» creatorului, dar și de ceea ce numește «eul social», neuitând – zice el – «nici de curcubeu și nici de hăul aflat dedesubtul lui». O galerie de portrete, în care își găsec locul, fără discriminări, scriitorii importanți și autori de anvergură modestă, îndeosebi ieșeni, face dovadă virtuților de observator fin ale prozatorului. Poeții au prioritate, fiindcă ei sunt majoritatea scriitorimii din România. Dacă ar fi critic sau numai jurnalist cultural, i-aș reproșa că e prea generos. Dar generozitatea sa e, oricum, una înșelătoare. Danilov surprinde atitudini și comportamente, pentru a releva psihologii, caractere, destine. Își poate permite să selecteze în funcție de acest scop și să fie subiectiv. Mai subiectiv chiar decât, să zicem, Alex Ștefănescu, pe care îl amendează într-un pamflet pentru profeția sa privind sfârșitul iminent al culturii și limbii române. Apoi, pe Nichita Danilov, subiectivismul îl «prinde». Nu mai e nevoie să argumentez de ce. Dar, dincolo de accente, de nuanțe, de o anume percepție, valoarea este respectată. Un exemplu elocvent: eseu, în mai multe trepte consacrat lui Nichita Stănescu: «Trei trepte despre perfecțiune și o legendă». În prima parte, Nichita Danilov, de acord cu Nicolae Breban, crede, cam restrictiv, că «în vremea dictaturii energiile se canalizează spre un singur țel»: lupta cu sistemul în care cuvântul e ca o grenadă gata să explodeze”. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion scrie eseu *Despre știință și religie sau despre „cele trei biete lucruri inseparabile”*. ■ Andrei Terian, în *Noul „trăirism”* prezintă romanele lui Lucian Dan Teodorovici *Cercul nostru vă prezintă*: (2002) și *Atunci i-am ars două palme* (2004): „[...] deși contextul diferă întrucâtva de la un volum la altul (în primul caz e vorba de o poanta pe

care tatăl o face cu privire la performanțele sexuale imaginare ale fiului, în celălalt – de melancolia povestitorului care se întoarce în orașul natal), sensul pasajului rămâne, în esență, același; la adăpostul unei glumițe superficiale, naratorul proiectează o parabolă despre imposibilitatea Evenimentului. Căci, cu toate că e deturnată printr-o manevră facilă, care nu face decât să camufleze o butaforie printr-o altă butaforie, adevărata semnificație a anunțului își păstrează fondul grav și continuă să rezoneze în conștiința personajelor că un memento despre limitele condiției umane (nu întâmplător, protagonistul din «*Cercul nostru va prezintă:*» mărturisește că înțelegerea poantei a însemnat pentru el «un moment al revelației», unul care s-a transformat treptat într-o imagine emblematică a propriei neputințe)”. □ În aceeași rubrică, Mihai Iovănel scrie despre *Mecanica femeilor* de Louis Calaferte, volum publicat în 1992. ■ Nicoleta Sălcudeanu, în *Cartea răfuiei*, se ocupă de volumul de debut al lui C. Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni* (Polirom, 2006): „Cum ideea de revizuire pare a fi rațiunea de a fi a textului, demersul nu e condus spre consecințele ultime ale acesteia. Dacă «recitarea critică a unor astfel de scriitori ai poporului este o componentă principală a conceptului de revizuire», ea nu e și suficientă, fiindcă C. Rogozanu se mulțumește doar să arate cu degetul goliciunea împăratului fără să o și demonstreze. Or, nu se poate face revizuire în ipostază doar constatativă, fără măcar un cât de mic efort analitic. Se poate doar vorbi despre ea. Cum și face C. Rogozanu, referindu-se la un alt «revizionist», Gheorghe Grigurcu: «Iată o ocolire de neînțeles a adevăratei probleme: nu cumva, în cazul acestor autori, compromisul lasă adânci urme în chiar textele lor? Putem discuta despre un Marin Preda imoral și totuși valabil estetic? După mine, cele două componente nu pot fi separate, nu pot fi discutate pe rând. Avem aici unul din neajunsurile pionieratului într-ale revizuirii: actul de revizuire propriu-zis suferă o perpetuă amânare deghizată în nesfârșite pomelnice de compromisuri» (p. 21). În lipsa demonstrației, a unui eșafodaj de argumente, C. Rogozanu, la rândul său, amână actul revizuirii, ratând deocamdată interioritatea criticii literare, menținând-se doar în liziera sa, folosindu-se doar de pomelnice de întrebări retorice sau de constatări seci. «Agresiuni, digresiuni» este orice altceva decât o carte de critică literară, iar C. Rogozanu se arată a fi un bun gazetar de atitudine. Unul temperamental”. □ Cristina Balinte dedică textul intitulat *Biblioteca Borges* lui Luis García Jambrina și lui Carlos María Domínguez, „autori editați în România, la RAO, în colecția de literatură contemporană, prin entuziasmul de lăudat al Ilenei Scipione care a declanșat, aici, o serioasă ofensivă de promovare a prozei actuale de limba spaniolă”. ■ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran publică *Când miza jocului dispăre*, material în care sunt reproduse o serie de fragmente de corespondență între Lucian Blaga și Liviu Rebreanu.

• [„**Dilema Veche**”, nr. 29 (131)] Șerban Foarță publică a doua poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie esul *Valea cu răcoare*. □ Radu Cosașu semnează *Cum arăta „un om mort” în 1958?*, eseu în care se regăsesc o serie de detalii biografice despre Lucian Raicu.

• [„**Observator cultural**”, nr. [30] 331 (45)] În *Informații*. La zi se anunță organizarea, în perioada 29-31 iulie, la Baia Mare, a zilelor Nicolae Steinhardt.

□ Luiza Palanciuc, în *Eveniment*, semnează un eseu intitulat *Școala de la Sighet, un spațiu al reflecției*. □ În *Studii culturale*, Iulia Deleanu scrie despre *Experiența stimulativă a alterității*, o recenzie a volumului *Evreul și celălalt* de Esther Benbassa și Jean-Christophe Attias, „traducere din franceză de Andreea Vlădescu” (Ed. Est, 2005). ■ În *Literatură*, cu titlul *A scris Augustin Cupșa un roman?*, Bianca Burța-Cernat recenzează *Perforatorii* de Augustin Cupșa (C.R., colecția „Proză”, 2006): „Trebuie subliniat de la bun început: Augustin Cupșa este deocamdată un poet care se exersează în genul epic. Un poet calofil, cu viziune, cu sensibilitate imagistică, inventând armonii frastive și metafore de impact. Cartea sa antiepică, experimentală se citește ca un poem în proză ce adună aluvionar reverii, coșmaruri, clipe de contemplație și tot soiul de proiecții subliminale filtrate de o minte angoasată, terorizată de urâtul cotidian. [...] În cea mai mare parte, proza din *Perforatorii* se dezvoltă haotic într-un registru al ininteligibilității. Autorul a riscat enorm scriind o carte despre Nimic (împănată cu teorii filozofice la mâna a paisprezecea) și nu știu dacă a câștigat. Cred că nu mă înșel prea rău dacă presupun că foarte puțini cititori vor reuși să parcurgă până la capăt, pagină cu pagină, «romanul» lui Augustin Cupșa. Și asta nu din vina cititorilor, care n-ar fi în stare să guste un text sofisticat, ci pentru că textul este sofisticărie ce nu duce nicăieri. Oare ce tip de public are în vizor tânărul scriitor? Faptul că nu face concesii în direcția literaturii lejere, contaminate de clișee consumiste, este laudabil. Dar nu e deloc laudabil faptul de a nu se fi gândit că răbdarea celui mai binevoitor dintre cititori are limite. Augustin Cupșa nu ne pune pe masă mofturi confesive, povești despre tineri debusolați ș.c.l. Dar ne livrează altfel de mofturi: aluzii livrești răsuflete, paradă de lecturi nedigerate, o mașinărie textuală ce se învâрте în gol. Mă tem că aceia care vor citi (și nu neapărat cu plăcere) *Perforatorii* vor fi strict cititorii avizați (în special cronicarii literari), motivați de un interes profesional”. □ În *Critică literară*, Mariana Băluță-Skultéty prezintă volumul lui Liviu Franga, *Poetica lui Hasdeu* (Ed. Roza vânturilor, colecția „Biblioteca istorică și filologică”, 2006): „Analiză riguroasă a teoriei poetice și a poieticii hasdene, investigație relevantă de comentariul doct și inspirat, ne dezvăluie un cercetător, el însuși creator, care îmbină în mod fericit acribia științei cu zborul poeziei. *Poetica lui Hasdeu* cuprinde o remarcabilă bogăție de informație, idei și sensibilitate”. □ Cu titlul „*Cine încearcă să deconstruiască miturile se trezește cu o lopată în cap*” Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Liviu Antonesei. Acesta discută despre reeditarea volumului său de debut, *Semnele timpului*, despre politică, despre Securitate și CNSAS, despre „scăderea calității învățământului”. Vorbind despre preferințele sale din proza actuală, Liviu Antonesei afirmă: „Am sprijinit-o pe Ioana Băețică, atacată, culmea, nu de bătrâni, ci de critici din generația ei. M-am întrebat dacă în cazul Ioanei Băețică nu s-a exagerat. Apoi, l-am sprijinit pe Silviu Gherman. L-am sprijinit pe Bogdan Suceavă, care mi se

pare excepțional. Romanul acela, *Venea din timpul diez*, cred că e primul roman convingător despre tranziția românească. *Venea din timpul diez* e realist, dar are și o dimensiune bulgakoviană, spre fantastic, e foarte bine încheiat. L-am sprijinit pe Radu Pavel Gheo, i-am prefăcut volumul *Adio, adio, patria mea cu î din i, cu î din a*. Sunt frații Vakulovski, foarte buni”. Despre „starea criticii” acesta comentează: „Bătrânii critici s-au cam lăsat de meserie sau, când scriu, scriu tot despre aia ai lor, că atâta mai țin minte. Critici tineri au apărut câțiva, care s-au ocupat și de bătrâni, cum sunt Paul Cernat, Luminița Marcu, Costi Rogozanu. Ultimilor doi le trebuie o prezență constantă în revistele literare, nu pot să scrie când și când, când au chef, asta e o meserie unde îți trebuie constantă. Mie îmi plăceau foarte mult Luminița Marcu și Costi Rogozanu când scriau săptămână de săptămână la România literară. După aceea au slăbit ritmul, ceea ce nu e bine pentru proză, care trebuie citită, observată, analizată. Să nu uităm: generația ‘60 a avut criticii ei, generația ‘70 la fel, generația ‘80 a fost dublată de un nucleu foarte bun de critici, care au simțit valoarea”. Se trece apoi la presa culturală românească în general și, în speță, la revista „Timpul”, unde se dau detalii despre rubrica lui Dan Petrescu, „Scrisori către Liviu”: „Dan Petrescu era colaboratorul Timpului, cum este și acum, chiar dacă și-a luat o vacanță. Dan Petrescu a dorit să dea eseurilor pe care le scria o formă mai personalizată, cea a unor scrisori către mine. El mi-a trimis câte o scrisoare pe lună, vreme de vreo trei ani. Spunea lucruri pe care le-ar fi gândit și într-un eseu. Dar a găsit această formulă epistolară, prin care își aducea singur obiecții, pe care apoi le combătea. Își găsea un interlocutor, care, își închipuia, nu-i împărtășește punctele de vedere: Ai să spui, Liviu, că nu ești de acord. Totul era un joc livresc. În formulă epistolară, textele mergeau mai bine, ca scriitură și ca argumentație. Eu de vreun an tot trag de Dan Petrescu să-și reia rubrica. Abia aștept să reînceapă să scrie la gazetă”. Interviu se încheie cu câteva detalii de ordin biografic, scriitorul schițând și o serie de planuri de viitor. □ Delia Ungureanu, în *Arte. Teatru* scrie despre *Jesus Christ Superstar sau triumful tinereții*, comentând punerea în scenă a spectacolului de către studenții de la UNATC. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* prezintă revista „Helion”, „singura revistă literară care publică bandă desenată, un gen pe nedrept ignorat în România”.

28 iulie

● [„Revista 22”, nr. [30] (855)] Ioan Stanomir semnează articolul *Eliade, între oglinzi paralele*, prezentare a volumului lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006): „Melancolică și lucidă, cartea lui Sorin Alexandrescu este cronică nașterii acestui nou Eliade. Intervalul portughez furnizează pretextul reevaluării unui destin intelectual. În reconfigurarea posterității critice a scriitorului și savantului, volumul de față marchează o etapă fundamentală, furnizând o metodă de lectură și ilustrând echilibrul spiritului critic”. ■ Cătălin Avramescu, în *Mea culpa în „Cazul Eliade”* publică o analiză a

volumului acestuia, *Jurnalul portughez si alte scrieri*, vol. I-II (Humanitas, 2006). Acesta afirmă că „apariția biografiei lui Florin Țurcanu despre Eliade a generat câteva reacții, dintre care unele au vizat și două articole critice ale subsemnatului, publicate în «22» și în «Idei în Dialog». Nu am să revin asupra argumentelor de atunci, pentru că țin de la început să corectez una din afirmațiile deja făcute. Îi reproșam lui Eliade că el și generația sa au fost ostili valorilor anglo-americane și concluzionăm că aceasta este o «tragedie culturală». Într-un fel, îmi mențin critica. Dar e ceva ce trecusem cu vederea. Eu îl tratam pe Mircea Eliade ca parte a culturii române. Or, am realizat că acest lucru este, în principiu, fals. Ca savant, Eliade este de fapt o parte a culturii americane. [...] Scopul unui jurnal este acela de a-i cunoaște pe aceia care l-au scris, împreună cu timpurile lor. Eu am încercat să înțeleg ce fel de om și ce fel de savant a fost Mircea Eliade între 1941 și 1945. Am scris cu altă ocazie că influența, nefastă, în cultura romană, a tânărului Eliade și a generației sale e o «tragedie culturală». Acum, datorită *Jurnalului portughez*, cred că l-am înțeles mai bine pe Eliade și doresc să aduc, public, o corecție la ceea ce am susținut în articolele precedente. În fond, o tragedie are o măreție a ei. Tragic a fost destinul culturii ruse sub stalinism, tragic a fost drumul colaboraștilor francezi, tragică e cultura diasporei sefarde. Dar nu e nimic tragic în profilul cultural al tânărului Eliade. Aici suntem în plină tragicomedie”. □ Rodica Palade, în *Închisoarea Sighet: memorial și scoală*, prezintă Memorialul Sighet și Școala de vară de aici, proiecte realizate de Ana Blandiana și Romulus Rusan.

• [„**Bucureștiul cultural**”, nr. 11] Micaela Ghișescu scrie despre *Statutul traducătorului de literatură în România*: „În România, [...] putem spune că, spre deosebire de multe alte țări, traducătorul are, sub aspectul recunoașterii strict formale a rolului său, o situație acceptabilă: dacă îndeplinește anumite criterii (3 traduceri publicate din autori reprezentativi, 3 recomandări din partea unor membri notorii ai Uniunii Scriitorilor, eventuale recenzii – spun «eventuale» pentru că recenziile, în publicațiile culturale, sunt mult mai rare, aș putea spune chiar excepționale, față de multitudinea traducerilor, bune sau proaste, care apar), dacă îndeplinește deci aceste criterii, traducătorul poate să accedă la statutul de scriitor, ceea ce situează activitatea sa în rândul profesiilor de elită și promovează literatura tradusă ca activitate creatoare. Această situație oarecum privilegiată poate – și trebuie – să contribuie la ridicarea calității traducerilor literare”. ■ Paul Cernat semnează *Stilistica prozei în preajma revoluției*, prezentare a volumului lui Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei* (C.R., 2006): „Cartea este de fapt o culegere de eseuri, 12 la număr, propunând tot atâtea «cifruiri» din perspectiva «stilisticii diacronice» (metodă brevetată de Mihai Zamfir) și «tot atâtea tentative de recuperare» a unor dimensiuni «rămase pe nedrept în umbră». Diversitatea lor e deconcertantă: nuvelistica tânărului Rebreanu, stilistica «noului roman» european, proza lui Mateiu Caragiale, Constantin Stere și Topîrceanu, romanele «generației tinere» din anii 30, memorialistica lui E. Lovinescu, jurnalul intim autohton, nuvelele lui Vasile Voiculescu, moralismul lui Marin Preda sunt citite din unghiul

unei «stilistici de profunzime» vizând identificarea matricei generative a operei și, implicit, a personalității autorilor”. □ Sunt publicate fragmente din piesa de teatru a Ioanei Ieronim, *Athénée Palace sau De profesie supraviețuitor*. □ În *Scriitorul lunii iulie* Norman Manea semnează *Miss D*, „fragment din romanul *Impostorul*, în pregătire”. □ Bianca Burța-Cernat recenzează volumul Dorinei Al-George, *Șocul amintirilor*, ediția a doua revăzută și adăugită, Colecția „Sapientia” (Ed. Paralela 45, 2006). □ Doina Papp semnează cronicile dramatice ale pieselor *Richard al III lea se interzice* de Matei Vișniec (Teatrul „L.S. Bulandra”) și *Livada de vișini* de A.P. Cehov (Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov). ■ Anca Hațiegan publică un interviu cu Ruxandra Cesereanu. Discutând despre recunoașterea sa mai degrabă ca eseistă decât ca prozatoare și poetă, aceasta comentează: „Sunt și poetă, și prozatoare, și eseistă: și nu reneg niciuna din aceste ipostaze, chiar dacă știu că sunt (și simt că sunt) mai ales poetă și prozatoare. Dar în lumea noastră scriitoricească și românească există tendința de a parțializa percepția asupra unui autor care se manifestă în mai multe chipuri. Gura slobodă a lumii are tendința de a spune: cutare nu poate fi și poet, și prozator, nu poate fi decât una sau alta, ori poet, ori prozator, ori eseist. Acesta este un fel ciuntit de a percepe imaginea unui autor, schizofrenizându-l chiar, într-un fel, pe acesta. În cazul meu, am fost mediatizată mai ales ca eseistă în ultimii ani, cu o singură excepție: în 2002-2003, când s-a discutat destul de mult și de încins asupra romanului meu *Tricephalos*. Din pricina excesivei mediatizări legate de eseurile mele, am decis ca în anii ce vin să public doar poezie și proză”. Se trece apoi la o analiză a ultimului său volum de proză, *Nebulon*. Despre creația eseistică, Ruxandra Cesereanu afirmă: „În ce privește eseurile pe care le scriu, și ele inițiază în ceva, dar nu doar în ceea ce a fost mediatizat în chip exagerat. Eseurile mele nu înfățișează doar lumea infernului și violențele (de toate soiurile), ci și lumea victimelor care rezistă. Aceste texte cu miză morală sunt în aceeași măsură despre violență, dar și despre supraviețuire, onoare, loialitate, prietenie, credință, spiritualitate. Nu am scris niciodată eseul despre infern ca să rămân captivă în infern, ci ca să găsesc soluții de salvare din el”. ■ În cea de-a treia parte a anchetei realizate de Gabriela Adameșteanu și Cristina Spătăreanu, *Bursa scriitorilor tineri*, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Al. Cistelean și Paul Cernat. ■ Al. Cistelean susține, în *Înapoi la Măiorescu!*, că „[...] tinerii nu pot scrie cât li se publică (nu cât li s-ar publica, pentru că, de fapt, li se publică mai mult decât scriu); atât de către reviste, cât și de către edituri (nu știu ce fac radiourile și televiziunile, dar, cum acolo funcționează de la sine o regulă de tinerete, probabil că o respectă scrupulos). Nici nu mai e vorba de vreo selecție în publicarea lor sau a celor scrise de ei; e vorba direct de un snobism, de un fel de spaimă și inhibiție a bătrânilor în fața ideii de tânăr. Nu există revistă care să nu practice acest snobism, fie în numere speciale, fie în pagini generoase. În ultimii ani, cauza tinerilor pare a fi devenit cauza tuturor. Spaima de tineri a deschis vraște ușile tuturor redacțiilor; ba chiar s-a transformat într-o vânătoare de tineri; bătrânele redacții ies la «agățat»

tineri fără să mai stea la discernământ. Iar dacă mai și au norocul să dea peste vreunul versat în limbajul de cartier, îndată-l pun la panoul de onoare și scot banii de premiu”. Ca exemplu acesta dă revista „Vatra” care „nu numai că a fost cea dintâi care și-a asumat programatic deschiderea spre tineri, dar a și reușit să evite, pe de o parte, talmeș-balmeșul primirii cu turma, iar, pe de alta, primirea pe bază de bilet de recomandare ideologică. Vatra are o rubrica permanentă (*Ușa deschisă*) rezervată tinerilor, dar mai ales dedică, din doi în doi ani, în funcție și de recoltă, firește, câte un număr monografic fenomenului debuturilor; sunt numere deopotrivă de evaluare și prospectare, în care sunt prezente, în principiu, toate școlile și grupurile (de la cele care există la cele închipuite)”. ■ Paul Cernat, în *Tinerețea nu e un certificat valoric*, apreciază: „Categorii de «scriitor tânăr» poate avea conotații pozitive (o anume inocență, dinamism, prospețime creativă, impetuoșitate, nonconformism, apetit novator) sau peiorative (lipsa de experiență, imaturitate, confirmare insuficientă, teribilism juvenil). Tânărul scriitor este privit de regulă ca o virtualitate, ca o promisiune încă neconfirmată pe deplin, este neinstituționalizat sau abia în curs de instituționalizare. Iar instituționalizarea nu ține (doar) de numărul de cărți publicate. Mi se pare, oricum, înduioșător să vezi cum unii optzeciști continuă să se considere la 50 de ani (și peste) «scriitori tineri». Sau să vezi critici precum Tudorel Urian, Nicoleta Sălcudeanu, Mircea A. Diaconu, oameni care se apropie de 45, trecuți la categoria tineri... Dar, dacă vorbim și azi despre bătrânii junimiști (simpatice oximoron!) sau despre tânăra generație a lui Eliade et comp, de ce nu?”. Acesta subliniază faptul că tinerii scriitori sunt susținuți de „majoritatea publicațiilor culturale importante, ziare, colecții editoriale precum Ego. Proza de la Polirom (și nu numai), Editura Vinea (în poezie), colecțiile de debut de la editurile Paralela 45 și Aula, mai nou Uniunea Scriitorilor și Institutul Cultural Roman, cluburi, dar și personalități în căutare de discipoli. Unele opțiuni mi se par discutabile. Mă contrariază, de pildă, sprijinul susținut pe care Nora Iuga – o autoare pe care o respect și o prețuiesc – îl acordă afirmării (inclusiv internaționale) a unor tineri poeți «douămiiști» supraevaluați, conjunctural, de o anumită parte a criticii”.

● **[„România literară”, nr. 30]** Pe prima pagină este publicată o tabletă pe teme istorice semnată de N. Manolescu. □ În *Actualitatea, Contrafort*, Mircea Mihăieș scrie *Măștile transparente* oferind detalii, în finalul articolului, despre volumul lui Adrian Gavrilescu, *Noii precupeți. Intelectualii publici din România de după 1989*, unde acesta îi dedică câteva rânduri, considerate calomnioase, și lui M. Mihăieș. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Caietele lui Crăciun*, Tudorel Urian prezintă volumul *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa rusă (1993-2000)* (Ed. Paralela 45, 2006): „Cugetările lui Gheorghe Crăciun, generos risipite în paginile volumului, au rostul unor fișe care ar putea intra în corpul unor viitoare romane pentru mai buna creionare a personalităților unor eroi fictivi. Altminteri, dincolo de aerul lor apoftegmatic, revelațiile raționamentelor nu se impun mereu cu puterea evidenței. [...] Ochiul de prozator al lui Gheorghe Crăciun funcționează

fără reproș, observațiile sale au precizia acordului fin. [...] Care este rostul unui asemenea jurnal de idei? Admiratorilor prozei lui Gheorghe Crăciun o asemenea operă le permite familiarizarea cu universul interior al scriitorului favorit, revelarea modului în care obsesiile, temerile și raționamentele omului se reflectă în operă. De asemenea cunoscătorii operei pot vedea geneza anumitor idei, modul în care ele sunt convertite în ficțiune. Este un exercițiu de sinceritate (pe care autorul, o mărturisește de câteva ori pe parcursul cărții, nu are curajul să îl ducă până la capăt), o zi a porților deschise pe șantierul de creație al unuia dintre importanții prozatori români de azi. În ce-i privește pe obișnuiții degustători de jurnale și memorii, aceștia au toate șansele să rămână crunt dezamăgiți după lectura acestui jurnal atipic”. ■ În *Critică literară, Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu scrie despre *Texte cu argint viu*, articol bio-bibliografic despre Irina Nechit: „Structural, ea rămâne o poetă, nu chiar totdeauna inspirată, dar totdeauna capabilă să salveze situația, printr-o neașteptată schimbare de perspectivă, printr-o rapidă trecere în alt plan al imaginației. [...]”. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș comentează volumul lui Livius Ciocârlie, *Pornind de la Valéry* (Humanitas, 2006), afirmând că „nu e puțin lucru ca un grupaj de note fragmentare pe marginea textelor unui autor ca Paul Valéry să evite pericolele din gama didacticismului, a erudiției seci sau a admirației necondiționate. Și pare de-a dreptul incredibil să-ți menții umorul, savoarea personală, luciditatea, fie că pornești de la, fie că te oprești la Valéry. Este tocmai ceea ce lui Livius Ciocârlie îi reușește fără efort și fără ezitări. Aproape jumătate dintre comentariile de aici au apărut în rubrica omonimă pe care autorul a ținut-o în paginile României literare. Publicate în foileton, ele au tot dinamismul necesar unei asemenea teme. Din acest punct de vedere, volumul reprezintă o surpriză activă pentru aproape orice cititor; un (fals) îndreptar de lectură cu creionul în mână și o (insidioasă) tentație de a scrie, la rândul său, pe manșeta cărții”. □ În *Literatură* Carmen Firan semnează poemele *Stele și cruci, Cămașa de apă, Locul unde nu moare nimeni, Obsesii, Sărbători*. ■ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir publică partea a doua din *Documentul pierdut și regăsit*, un eseu despre *Jurnalul portughez* al lui Mircea Eliade, apărut de curând. În opinia sa, „în «sera» portugheză, ferite de privirile publicului, rod al unor meditații pe care le găsim consemnate doar în *Jurnalul portughez*, luau naștere cele mai originale intuiții ale viitorului teoretician. Sub acest aspect, documentul publicat acum de Editura Humanitas are valoare excepțională: în arheologia personalității lui Eliade, posedăm astfel piesa esențială, modulul central al unui *puzzle* care ne va înfățișa, după război, un personaj atât de diferit de cel al anilor ‘30, de cel al perioadei românești. Volumul pe care Mircea Eliade îl va scrie mult mai târziu, *Nașteri mistice*, a avut, se vede, la bază o îndepărtată experiență proprie”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Blues pentru Absurdica*. □ În *Prin anticariate: Lângă Mântuleasa*, Simona Vasilache scrie *Călătorie în centrul pământului*, eseu despre romanul *Femeia în roșu*, experiment literar semnat de Adriana Babeți, Mircea Mihăieș și Mircea Nedelciu: „[...]”

povestea, detectivistico-istorică, purtând toate stigmatele trecutului recent, pe care o scot ei în față e greu de rezumat. Narativitatea situației, în schimb, filmul paralel în care joacă și acțiunea, și jurnalul care-i ține socoteala, se simte și se povestește ușor. Așadar, dacă există o planetă *de l'écriture*, făcută din sedimente de literatură, în care optzeciștii să vrea să sape, în căutarea unor miezuri vii, forja dă la lumină exact capacitatea asociativă pe care, independent de construcția lor, o au poveștile. Pe structura asta de plasă stă posibilitatea de-a răscoli și de-a reacheza canonul. Literatura, în schimb, trăiește din forme. Romane ample despre măruntaiele romanului nu s-au mai scris de când *Femeia în roșu* a prins patină de manual”. ■ În *Lecturi: Cadre din lumea de dincoace*, Răzvan Mihai Năstase se ocupă de *Caiet de citire și de caligrafie* de Cristian Popescu (Ed. Vinea, 2003), „[...] o carte eminentemente confesivă. Scrisul lui Cristian Popescu, indiferent de temele abordate, pare mereu marcat de obsesia mărturisirii, a spovedaniei lente și complete, a speranței că paginile scrise onest și febril îi vor aduce mântuirea. [...] o carte compusă, recompusă și inegală, un soi hibrid de jurnal – eseu – confesiune. De aici, pe lângă o nostalgie contagioasă și malignă, se pot reține însă câteva pasaje extraordinare în care imagini desprinse din lumea de zi cu zi, din lumea de dincoace pe care Cristian Popescu s-a grăbit s-o părăsească, se văd foarte limpede. Aceste imagini ale miraculosului cotidian au îndeajuns de multă forță încât să salveze și restul volumului și să-i aducă lui Cristian Popescu un strop de glorie postumă”. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică *Un film cu buget redus*, recenzie a romanului *Ce se știe despre ursul panda* (Polirom, 2003) de Florin Lăzărescu, despre care afirmă: „De o mare economie a resurselor, cu un «buget» ficțional redus, filmul lui Florin Lăzărescu surprinde plăcut prin imprevizibilul înlănțuirii scenelor, ca și prin co-participarea acestora la o structură de adâncime coerentă, unitară. [...] un roman, până la urmă, meritându-și realmente lectura”. □ În *Literatură, Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Jocul de-a impersonalizarea*, o primă parte a prezentării volumului de versuri *poeme poesii altele aceleași vechi nouă*, „antologie și prefață de Matei Călinescu” (Polirom, 2003). ■ În *Istorie literară*, Ion Simuț semnează *Scritura unei agonii*, analiză a romanelor lui Vladimir Beșleagă, dar în special al volumului *Zbor frânt*, prima ediție fiind publicată în 1988: „Într-o literatură de poeți, cum e cel mai adesea percepută literatura basarabeană, Vladimir Beșleagă consolidează de unul singur un reper al epicii reflexive, conectate la sensurile modernității. De cealaltă parte, Ion Druță a perseverat în direcția prozei de inspirație rurală și de viziune tradiționalistă, îmbinând o pronunțată apetență lirică și sentimentală cu o evocare epeică a colectivității. Individualitățile lui Vladimir Beșleagă, excepții insolite, personaje labirintice în narațiuni labirintice, străbat anevoios un proces de conștiință morală și existențială, pentru a ieși epuizate la limanul eșecului și pentru a accede în zona tragicului modern. Ionicul basarabean are un foarte bun exemplu în *Viața și moartea nefericitului Filimon*. Romanul *Zbor frânt* al aceluiași prozator fusese primul în acest stil al psihologiei autoscopice”. □ În

Prepeleac, C. Țoiu publică trei tablete *Despre roman*. ■ În *Restituiri* este reprodus un amplu material intitulat „*Corespondență interceptată de Securitate*”. Ștefan Baciuc – N. Steinhardt. Este inserat aici articolul lui George Ardeleanu, *O hartă epistolară „cu probleme”*, în care detaliază informațiile găsite în dosarele CNSAS, precum și o recenzie a lui Ștefan Baciuc la volumul lui N. Steinhardt, *Critică la persoana întâi*, acest text fiind și el confiscat de către Securitate. □ În *Literatură*, cu titlul *Neaua de la Văcărești*, este publicat „un fragment dintr-un roman în curs de apariție la Editura Curtea Veche”, semnat de Ioan Lăcustă. □ Gabriela Ursachi, în *Calendar: Iulie*, publică o prezentare bio-bibliografică dedicată Angelei Marinescu. □ În *Ochiul magic* se anunță *Aceeași plăcută surpriză*, respectiv apariția numărului de vară 2006 al revistei „Lettre Internationale”. ■ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică partea a șasea a studiului *Antonpanniada editorială*. □ În *Literatură* Ștefan Cazimir publică povestirea *Malurile Dunării*. □ În aceeași rubrică Jordan Datcu semnează *Din Carpați în Pind. Carte românească la Londra în 1906*, un articol biografic despre Tereza Stratilescu. □ Rubrica *Meridiane* este dedicată *Poeților contemporani din Marea Britanie*, cuprinzând o selecție de versuri semnată de Polly Clark, prezentare și traducere de Vasile Baghiu. □ Notiță biografică despre Joyce Carol Oates, cu ocazia împlinirii vârstei de 68 de ani. □ Cu titlul *Decana literaturii polițiste* este publicat un scurt articol de prezentare despre Ruth Rendell. □ Succintă prezentare biografică dedicată lui Alfred Döblin. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ Cronicar, în *Ochiul magic*, publică poezia *Mușat și ursitorile* de Alex. Ștefănescu. □ Notă de prezentare a numărului 3-4 al revistei „Vitrăliu” și al ultimului număr din revista „Cuvântul” ce „ne propune ca temă de dezbatere înfățișarea Bucureștiului și alura urbană sau suburbană a capitalei”. Este menționat aici și interviul luat de Laura Albulescu lui Matei Călinescu, ce „ne surprinde prin concepția lucidă privitoare la locul pe care îl ocupă minciuna în scrierea cărților”. □ Se anunță sărbătorirea lui Norman Manea în revista „Apostrof” (numărul 7/2006), cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani.

● [„**Suplimentul de Cultură**”, nr. [30] 86] Dare de seamă, semnată de Mihaela Michailov, asupra Festivalului de Teatru de la Avignon. □ Emil Brumaruc, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ C. Rogozanu publică o recenzie a volumului lui Dorin Tudoran, *Absurdistan. O tragedie cu ieșire la mare* (Polirom, colecția „Ego. Publicistică”, 2006). □ Notă de prezentare a volumului lui Dumitru Țepeneag, *Un român la Paris*, ediția a III-a (C.R., colecția „Jurnal & Memorie”). □ Șerban Foarță scrie poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XXXIV)*. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, se ocupă de volumul lui Florin Faifer, *Filtru* (Ed. Cronica, Iași, 2005). □ Dosarul acestui număr este dedicat Festivalului Cultural de la Petrila, intitulat „Periferia Culturală Europeană”: „Suplimentul» s-a prezentat la festival cu o ediție specială – Ediția de Valea Jiului – și cu doi autori: Emil Brumaruc și Radu Pavel Gheo (cărora le-au fost lansate, de altfel, cele mai recente volume apărute la Polirom). Mai mult, s-a lansat și cartea cu

«Salutările de la Petrila», editată la Timișoara, de Brumar – *Petrila unter alles*, în care publiciști contemporani reface exercițiul julesvernian de a scrie 230 de semne despre Petrila”. □ Se dau detalii despre concursul de debut „Ioan Petru Culianu”, organizat de editura Polirom, pentru volume de studii și eseuri. □ În *Vedetă culturală* Emilia Chiscop semnează un portret literar David Lodge.

29 iulie

● [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [30] (829)] Sorin Lavric scrie despre *Demnitatea lui Noica*, analizând cele două discuții avute de acesta cu Securitatea în 1972 și 1973. ■ Editorialul lui Marius Vasileanu, intitulat *Baricada de la Păltiniș*, se referă tot la tehnica „contractării” utilizată de Securitate, cu trimitere la cazul lui Constantin Noica: „Deplin conștient de nocivitatea sistemului, Noica vrea să salveze ceea ce mai poate fi salvat: cultura. Și privește în consecință partea plină a paharului, atâta cât a mai rămas. El îndeamnă occidentalii să ia în considerare cultura sau măcar aspirația la înalta cultură a unora de aici. Pledează pentru acordarea de burse conștient de impactul pe care acestea l-ar avea (și l-au și avut!): «să nu facă economie de cultură și să trimită în România cărți, burse în număr cât mai mare». Apoi, atitudinea sa față de sistem este precum cea a unui ascet laic – cum observa Sorin Lavric – față de întruchiparea răului. Starea sa înaltă de spirit pare a se împotrivi unei stări de spirit decăzute la maximum. Își focalizează persuasiunea și relativizează spunând ofițerului de informații să nu mai acorde atenție unor comentarii externe potrivnice sistemului: «regimul le dă prea multă importanță»... Sistemul pare a fi pentru Noica precum un animal foarte periculos pe care doar inteligența fină, subtilă și creativitatea îl mai pot îmblânzi cât de cât (căci puțini mai credeau pe atunci în anii ‘70, că monstrul va pieri curând): «am înțeles, că procesul meu, în conținutul lui nu are seriozitate, însă îndărătul lui era rezerva asta, eram un dușman posibil al regimului»... Să ne înțelegem, nu împărtășim lecturarea paginilor și acțiunilor lui Noica în cheie exclusivist creștină, precum procedea unii. Se poate identifica însă o latură profundă și generos spirituală a paginilor alăturate. El pare a-și fi asumat o luptă mult mai grea, luptă din interior – iar faptul că toți discipolii importanți au devenit purtătorii de drapel ai verticalității – unii înainte dar mai ales – după ‘89, arată ca Noica a învins. Prin structură și destin el nu a fost capabil de alte baricade – atât de necesare, desigur –, dar baricada cultural-spirituală ridicată de Noica s-a dovedit a fi o uriașă șansă și pentru generațiile din vremea sa și pentru cele de astăzi”. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu prezintă volumul de versuri *Punțile Stalinskaia* de Radu Andriescu (Ed. Brumar, 2004): „Această formă de poezie, cu un receptor particular, precis, amintește de conceptul lui Frank O’Hara, *personalismul*, care presupunea adresarea directă, intimă chiar, prin intermediul discursului liric. Risc o ipoteză: unii autori douămiiști ar fi putut împrumuta procedeul prin intermediul cărților lui Radu Andriescu; Dan Sociu este unul dintre ei, iar, prin intermediul său, probabil și alții au fost contaminați”. □ Claudiu Komartin, în *Față în față*,

scrie despre romanul lui Saul Bellow, *Iarna decanului* (Polirom, 2005). □ În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează *Încheiere (II): Câteva absențe*. ■ Carmen Chivu și Raluca Vasilescu continuă dosarul dedicat *Contractării în mediul literar (II)*. □ În *Cybercritica* Robert Lazu semnează prima parte din *Constelația imaginilor*, analiză a creației poetice a lui Andrei Codrescu. □ Stela Gheție, în *Lecturi particulare*, scrie despre Tennessee Williams, *Mémoires d'un vieux crocodile*. Tr. fr. Marcel Pons et Michèle Witt (Paris: Laffont, 1978, 1992). ■ Cu subtitlul *În avanpremieră, un nou roman de Radu Aldulescu* este publicat un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

[IULIE]

● **[„Apostrof”, nr. 7 (194)]** În *Estuar*, Marco Cugno, traducătorul lui Norman Manea în italiană, semnează. *Norman Manea. A cincea imposibilitate. Avanpremieră la o nouă carte de Norman Manea (precedată de câteva note „autobiografice” ale traducătorului lui Norman Manea în italiană și de câteva considerații despre opera lui)*. ■ Sanda Cordoș scrie *De la August Proștul la huligan*, analiză a volumelor lui Norman Manea, *Anii de ucenicie ai lui August Proștul* (C.R., 1979), *Pe contur* (C.R., 1984), *Despre clovni. Dictatorul și artistul* (Biblioteca Apostrof, 1997), *Casa melcului* (Hasefer, 1999) și *Întoarcerea huliganului* (Polirom, 2003). Acesta afirmă că „Norman Manea trasează în *Întoarcerea huliganului* conturul celei mai complexe descinderi în sine: recuperarea relațiilor întrerupte sau tensionate cu părinții, revizitarea iubirii imposibile, ratată prin uzură, asumarea propriei evreități («această potențial mare temă amânată», adică «evreitatea mea, pe care niciodată n-am negat-o, dar ale cărei consecințe nu am fost dispus să le scrutez», potrivit mărturiilor din *Casa melcului*) și a condiției de artist a cărei «patrie nomadă» se găsește doar în sine. Din ținuturile acestei interiorități, din «indivizii care ne alcătuiesc multiplicitățile și potențialitățile», din răsucirile, contorsiunile, din gheara care sfâșie, din tumele și din surâsul clovnesc ce, tot mai stins, încă persistă, se naște o lume unică, profundă, având «vibrații mereu paroxistice», cu expresia lui August Proștul, și «pulsul anxietății», în formularea huliganului. O lume (o cochilie migratoare) cu care literatura patriei părăsite și imposibile se îmbogățeste”. ■ Ruxandra Cesereanu scrie despre *Clovni totalitari ai secolului XX*, un comentariu la volumul lui Norman Manea, *Despre clovni: dictatorul și artistul*. ■ Ștefan Borbély, în schimb, face o analiză a volumului *Anii de ucenicie ai lui August Proștul* constatând că „multe dintre fragmentele selectate de către Norman Manea insistă pe tensiunea paradoxală dintre eficiență și arabesc, ca și cum sistemul ar găsi în alexandrinism analogia involuntară pentru dorința sa de a apropia geometria de oameni, de a «umaniza» tot ceea ce pare să se opună, prin specific, acestei intenții (cum se întâmplă, de pildă, cu matematica). E foarte incitantă și sugestia potrivit căreia barochizarea spațiului public reprezintă, în ultimă instanță, un exces al proximității, fiindcă ea îi unește pe oameni, îi apropie forțat, eliminând dintre ei inhibițiile de înțelegere

sau – cum am spune noi azi – barierele ridicate de inițiere”. ■ Corin Braga notează în *Norman Manea, stil și traumă* că „proza lui Norman Manea este o virtuoaasă mostră de ritualizare estetică a evaziunii. Stilul este imploziv, aluvionar, se delectează în ocoluri și perifraze mentale, nu numește niciodată direct, nu lămurește nimic definitiv, într-o dorință presantă de a amâna cât mai mult livrarea sensului, de a împiedica înțelegerea. Scriitura nu reacționează la imperativele clarității și inteligibilității, fiindcă autorul preferă arhitecturii geometrice formele organice”. ■ Și Matei Călinescu face o serie de *Reflecții despre Întoarcerea huliganului*, articol concentrat în special pe aspecte ce țin de biografia scriitorului. ■ Leon Volovici semnează esul *Singur ca Norman Manea*. ■ Irina Petraș îi creionează un portret acestuia în *Tușe la un portret de Hidalgo*. □ Revista publică o *Biobibliografie Norman Manea*. ■ George State semnează studiul *Afinități: Celan – Manea*. ■ Călin Teuțișan, în *Exercițiul de autenticitate*, analizează romanul *Întoarcerea huliganului*, pe care îl consideră a fi „însurubarea unor gesturi interioare formulate cu maturitatea (cicatrizată) a eternului exilat. Norman Manea construiește în romanul său autobiografic un profil al sinelui ca «personaj», sieși subiect și obiect de discurs. Harta lui interioară se articulează narativ prin ceea ce s-ar putea numi o memorie semivoluntară. Între persoană și persona, construcția identitară a ființei din cartea lui Manea este, mai înainte de orice, fluctuantă, problematizantă. Și prin aceasta, profund și autentic umană. Sunt impresionante, mereu, asemenea documente ale gestei individuale. *Întoarcerea huliganului* e, fără îndoială, un *bildungsroman* (oricât de desuet ar suna termenul, el acoperă realități scripturale indeniabile. Sunt mereu uluit, mărturisesc, atunci când constat marile adevăruri simple ascunse nu foarte ermetic îndărătul unor clișee, fie ele de teorie literară)”. □ Cu titlul *Momente Mynheer* sun reproduse o serie de fragmente din romanul *Impostorul*, aflat în pregătire, cu un comentariu de Marta Petreu. ■ În *Dosar: Antologie Tiuk!* este publicat *Foc la bocanci* (fragment) de Alexandru Vakulovski. □ În aceeași rubrică, Laura Francisca Marcu semnează mini-prozele reunite sub titlul *Contrabandiștii*. □ Cosmin Mașca publică un fragment intitulat *Bob*. □ George Mureșan semnează *Contrasensul vieții* (fragmente). ■ Cristian Robu-Corcan este prezent în *Dosar* cu *Unchiul Antonin* (fragmente). □ Tot aici Mihai Mateiu scrie *Frica* (fragment). □ Mitoș Micleușanu publică *Lupul și oaia (fabulă nerezolvată)*. □ Mario Emanuel Teodoru semnează *God is a loser* (fragment). □ Pavel Păduraru scrie *Cadavrobora* (fragment). □ Mihnea Blidariu publică *Copiii cenzurii își iubesc mama* (fragment). ■ Se anunță că în data de 20 iunie a avut loc o nouă conferință a Uniunii Scriitorilor cu tema *Uniunea Scriitorilor – un an cu o nouă echipă*. ■ Este anunțată hotărârea USR de a înființa „o revistă literară a tinerilor scriitori”, organizând, în acest scop, un concurs de proiecte.

● [„**Contemporanul. Ideea europeană**”, nr. 7 (652)] Editorialul lui Nicolae Breban din rubrica *Modele* este intitulat *Ora bilanțului*. Fragmentul face parte din volumul *Sensul vieții. Memorii IV*, „în curs de apariție la Ed. Polirom”. ■ În *Cărți* Boris Marian semnează *O surpriză în peisajul literar românesc*, prezentare

a volumului *O istorie condensată a literaturii române (1880-2000)* de Henri Zalis (Ed. Bibliotheca, Târgoviște): „După *Istoriile* lui Rotaru, apoi Zăciu și colectivul, recent Alex Ștefănescu, cărți scrise la nivele diferite de percepție și abordare, după studiile lui Nicolae Manolescu, ca și în vâltoarea unor dezbateri în publicistică, cartea despre care scriem aici, incită, evident, la discuții, sperăm, constructive. Ce vor încerca să conteste unii – de ce lipsesc alte nume, de ce istoria este «condensată»? Apoi, o decepție vor avea naționaliștii-extremiști care văd în contribuția unor apropiați ai legionarismului culmea literaturii, numai că preamăresc românismul pur și ortodox. Ultima dezamăgire o vor avea nostalgicii realismului-socialist, dar aceștia sunt deja puțini, în 15 ani lumea s-a mai deșteptat. De ce *O istorie condensată*? Pentru că, explică autorul, într-un dialog cu alte culturi este necesar să te exprimi cât mai concentrat și cu anumite concepte moderne, europene, fără vechii ditirambi și protocronisme inventate *ad-hoc*. [...] Tranșant în unele locuri, generos în altele, textul autorului respiră sinceritatea netrucată, lipsa oricăror complexe. Iar motive pentru complexe sunt destule într-o istorie. Dispute politice, porniri extremiste, confuzii de valori, aceste capcane pot deruta pe oricine care se aventurează în istorie, nu numai la noi ci oriunde. Se mai degajă din textul istoricului o mare dragoste pentru literele românești, pe care o remarcăm și în articolele din România literară ale lui Zigu Ornea. Existența unor elemente biografice ale scriitorilor, pe care unii esteți le ignoră, e interpusă în descifrarea unor interese din opera acestora. Este o metodă contestată de unii, dar și aceasta dovedește un interes total, pasionat al lui Henri Zalis pentru ceea ce se întâmplă în evoluția literaturii în ultimul veac și ceva. Așteptăm cu negrăită curiozitate al doilea volum care, suntem convinși, ne va interesa, ca și pe orice iubitor de literatură. Stilul alert, expresivitatea, curajul judecății de valoare ne îndreptățesc la această așteptare”. ■ Marin Mincu semnează partea a doua din textul *Între „dezinformare” și calomniere*, continuând discuția asupra activității lui Marian Papahagi în Italia. Marin Mincu afirmă: „În final, vreau să spun că, prin modesta mea participare la incitanta dezbatere a «Observatorului cultural», n-am ținut deloc să-mi «etalez meritele» ci, pur și simplu, am ilustrat concret cum pot fi difuzate mai eficient valorile literaturii române într-o țară cu mari modele literare precum Italia. Aprecieră că așa «identifica mizele culturale ale României cu mizele personale», mi se pare o falsificare grosolană, făcută în mod tendențios. Dacă faptul de a publica patru volume de/ despre Eminescu, o antologie masivă a poeziilor lui Lucian Blaga, *Elegiile* lui Nichita Stănescu, o antologie bilingvă (în colaborare cu Marco Cugno) a avangardei românești și una a poeziei române postbelice (tot cu Marco Cugno), înseamnă o astfel de «identificare», atunci sunt de acord și îi invit pe toți «replicanții» mei să repete și ei experiența mea și eventual să obțină aceleași rezultate, adică să publice tot atâtea titluri ale scriitorilor români. Până atunci, în loc să dezinformeze și să calomnieze cu atâta zel, aceștia ar trebui să se pună pe treabă căci pariul rămâne încă deschis”. □ În *Lecturi* Rodica Marian scrie despre *Gândirea eminesciană*. □ În *Restanțele*

criticEi Irina Petraș oferă detalii despre lansarea ce urmează să aibă loc la sfârșitul anului, la Cluj, a volumului *Nuvele norvegiene.ro*, „versiunea românească Sanda Tomescu-Baciu, cuvânt înainte Leif Arne Ulland, ambasadorul Norvegiei în România, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005”. □ Despre lirica lui Nichifor Crainic scrie Henri Zalis în articolul *De la tânguire înfricoșată la infestare fascistă* din rubrica *Cărți*. ■ În *3000 de semne* Aura Christi se ocupă de romanul *Un an în paradis* de Liliana Corobca (C.R., 2005): „Autoarea scrie cu dezinvoltură și răceală (uneori, izbutit trucată) despre experiența traficului de carne vie, în vizorul ei aflându-se, de astă dată, o lume terifică, în care totul e de vânzare – o lume din bolgiile căreia Dumnezeu este izgonit, candoarea e mutilată, valorile sunt sufocate de ororile decăderii, regele suprem adulat fiind, înainte de toate, banul, banul și iarăși banul. [...] Un roman puternic. Un tur de forță acest *Un an în Paradis*, în care lumile se amestecă, se suprapun, valorile se îmbulzesc, se dau peste cap, totul devine amețitor – terifiant, existența se labirintizează până în punctul în care accesarea spre normalitate devine un scop, iar moartea, uneori-adeșori, un instrument care conduce – în siajul lui Osip Mandelstam – spre triumful conștiinței în esență nepătate”. □ Selecție lirică Eugen Evu. □ Marian Victor Buciu semnează un portret literar Hortensia Papadat-Bengescu. □ Tot în rubrica *Restanțele criticEi* Irina Petraș se ocupă și de volumul Diane Adamek, *Eseuri creole* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2005). □ În *Eseu* Bogdan Mihai Dascălu semnează un text de istorie literară despre Costache Negruzzi. □ În *Poeme* este reprodușă *Elegia a zecea* de Rainer Maria Rilke, în traducerea lui Nicolae Breban, volum „în curs de apariție la editura Ideea Europeană”. □ Tot în rubrica *Eseu* Andi Bălu se ocupă de *Byron și narațiunea în versuri*. □ În *Proză*, cu titlul *Farmacistul de la Auschwitz*, este produs un „fragment de roman” de Dieter Schlesak. □ În *Texte fundamentale* este prezentă o selecție lirică Bertolt Brecht, „traducere din limba germană de Ana Mureșanu”. □ În *Traduceri* sunt publicate câteva poezii de Paolo Ruffilli, „traducere de Daniela Giurculescu”. ■ Sunt anunțate premiile revistei „Convorbiri literare”: „Relativ recent a avut loc, la Iași, a X-a ediție a manifestărilor Zilele revistei «Convorbiri literare». La manifestări au participat peste 60 de scriitori, poeți, critici, personalități ale lumii culturale românești și internaționale. Cu acest prilej au fost decernate și Premiile anuale ale revistei «Convorbiri literare». Secțiunea REVISTE: Revistei «Contemporanul. Ideea europeană», la 125 de ani de existență. Revistei «Viața Românească», la centenar. Premiul pentru Edituri: Ex Ponto, la împlinirea a 10 ani de la înființare. Premiul pentru Debut: Bogdan Crețu. Premiul pentru Traducere: Ion Miloș. Premii pentru Eseu: Ovidiu Hurduzeu, Ioan Pinteș, Andrei Brezianu. Premii pentru Critică: Mirela Roznoveanu, Emilian Marcu, Nicolae Leahu. Premii pentru Poezie: Vlad Scutelnicu, Adi Cristi, Paul Aretzu, George Vulturescu. Premii pentru Proză: Doina Ruști, George Bălăiță. Premiul de Excelență: Gabriel Dimisianu. Pentru Opera Omnia: Constantin Ciopraga”. ■ Sunt anunțate premiile „Poesis”: „La Satu Mare s-au desfășurat Zilele Culturale «Poesis» – ediția a XVI-a. Au avut loc colocvii despre poezie,

lansări de carte și reviste, expoziția de fotografie – Mihai Cucu: *Portrete de scriitori contemporani*, recitaluri de poezie. În catedrala «Adormirea Maicii Domnului» s-au acordat Premiile literare anuale «Frontiera Poesis» pentru: Opera Magna: Nicolae Balotă (Paris), Augustin Buzura, Matei Călinescu (SUA); Marele Premiu pentru Poezie «Frontiera Poesis 2006»: Dinu Flămând (Franța), Premiul cultural al orașului Satu Mare: poetul George Elliott Clarke (Canada); Pentru traduceri: Joaquin Garrigos Bueno (Spania) și Janina Ianoși; Premiile speciale ale juriului «Poesis 2006»: Ion Miloș (Suedia), Gaál Áron (Ungaria), Arcadie Suceveanu (R. Moldova); Premiul pentru colecții de poezie: Editurile Brumar (Timișoara), Princeps Edit (Iași). Premiul pentru reviste: «Contemporanul». Au fost prezenți 70 de scriitori din țară și din Franța, Italia, Canada, Iordania, Irak, Ungaria, R. Moldova, Ucraina. Din partea Uniunii Scriitorilor din România a fost prezent Varujan Vosganian – vicepreședinte; Arcadie Suceveanu – vicepreședinte al U.S. din Moldova”. □ În *Texte fundamentale* este publicat textul *Știința istorică și mitologia tradițională* de Gilbert Durand, „traducere de Janina Ianoși, în curs de apariție la Editura Ideea Europeană”. □ Tot în rubrica *Traduceri* este prezentă o selecție de texte literare semnate de Franz Schlachter, reunite sub titlul *Potența adevărată e tulbure prin natura ei*, „traducere din limba germană de Diana Iliescu”.

● [**„Convorbiri literare”, nr. 7 (127)**] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează prima parte a studiului *Obiectul și subiectul transdisciplinar*, analiză a volumului lui Basarab Nicolescu, *Noi, particula și lumea*, ediția a II-a, publicată în 2002, folosit ca argument pentru a susține filosofia lui Lucian Blaga. ■ Cu titlul *Nimic nu este mai specific omului decât transformarea lui, pentru puțină vreme, în supraom*, Gh. Simion publică un interviu cu Mihai Zamfir. Se discută despre „pledoaria sa pentru poezie”, subiect despre care Mihai Zamfir afirmă: „Poezia ne însoțește, așa spune, cu o discreție uluitoare, cronologic vorbind. Cu alte cuvinte, celebra afirmație, de fapt un loc comun, cum că poezia nu are vârstă, trebuie tradusă astfel: poezia este, dintre toate artele verbale, cea mai puțin supusă contextualizării personale și sociale, ea există în afara contextualizărilor. În așa fel, încât probabil fiecare om își acumulează o rezervă personală de poezie, un fel de bagaj de referință, comoară ascunsă, comoară ascunsă la care face tot timpul apel. E interesant faptul că această comoară nu se schimbă foarte mult de-a lungul vieții. Descoperim poezia la o anumită vârstă și cu ea rămânem. Apelul continuu la rezerva poetică personală face ca poezia să nu fie condiționată strict de ce ni s-a întâmplat în momentul când o evocăm sau când o citim din nou: ea există ca entitate indestructibilă la trecerea timpului. Marea poezie din toate timpurile este contemporană sieși”. Discuția glisează apoi spre traducerile sale din portugheză, pentru a trece apoi la detalii despre scrisul său și despre situarea acestuia, de către Gh. Grigurcu, în „treimea stelară a eseului academic, împreună cu Eugen Negrici și Livius Ciocârlie”: „Cred că, din toate trăsăturile pe care le menționați aici, urgența ar fi cea de la care plec aproape întotdeauna: scriu despre ceea ce mi se

pare mai urgent. Și nu urgent din punct de vedere social, deși socialul contează și el, ci de o urgență interioară, cred că ceea ce trebuie spus nu poate rămâne la nivelul unei reflecții strict personale, ci trebuie comunicat. Aceasta mi se pare trăsătura fundamentală a scrisului meu actual și vă pot spune și de ce. Pentru că timp de 30 de ani nu am avut voie să scriu ce voiam. Timp de 30 de ani, nu pot să spun că am făcut vreo concesie, fiindcă tot ceea ce am scris aș putea rescrie și iscăli perfect, fără să schimb nici o virgulă, dar mă refer la ceea ce n-am scris pentru că n-am putut scrie, pentru că n-am avut voie să scriu. Și-atunci, începând de prin anii 1990 deci, de 16 ani, regimul urgenței mă domină”. ■ În *Cvadratura cercului*, Irina Mavrodin semnează *Laudatio pentru Mircea Handoca*, considerații pe marginea volumului acestuia, *Mircea Eliade. O biografie ilustrată* (Dacia, 2004): „Cu această superbă idee de a oferi cititorilor lui Mircea Eliade biografia acestuia în imagini, Mircea Handoca ne face să asistăm la construirea – *prin ceea ce ochiul poate vedea* – unui destin, prin voință și dincolo de voința celui Căruia acest destin îi aparține. Regăsim ceva din fizionomia (determinarea pură, dincolo de contingent) și din frumoasa privire uimită a copilului de doi ani, în chipul bărbatului de șaptezeci de ani: prin alăturarea seriei de fotografii care unește fotografiile cronologic extreme, posedăm parcă, palpăm o linie puternică de viață, ce merge către ceva important care o transcende, un DESTIN, pe care, după ce l-am regăsit limpede desenat, parcă am vrea să-l căutăm cu lăcomie și în părinți, în bunici și străbunici, în linii colaterale”. □ Elvira Sorohan analizează romanele lui G. Călinescu în *La Călinescu lucrurile vorbesc*, apreciind că „în toate romanele lui Călinescu, de o expresivitate aparte este această conjuncție subtilă între lucruri și ființele umane cu gusturi estetice diverse. Selectate într-o antologie, astfel de pagini se constituie într-un descriptiv anticariat de hârtie care conține mai ales mobile de stil rafinat”. □ Gh. Grigurcu reunește o serie de panseuri sub titlul *A crede în imposibil*. □ Constantin Ciopraga scrie despre *Grete Tartler – poezie și melos*. □ Ileana Alexandrescu dedică o analiză *Eseisticii lui Octavian Paler – Structură a mitului personal*. ■ Ioan Holban semnează prima parte a studiului *Cărțile „vechi” ale lui Nicolae Breban*, discutând aici romanele din anii '60-'80. □ Mircea A. Diaconu continuă selecția *Traian Chelariu (21.VII, 1906 – 4.XI.1966). Poveste cu iconari (II)*, redând câteva file din *Jurnalul* autorului, din anul 1933. □ În *Poezie* semnează versuri Marius Marian Șolea, Mariana Zavati-Gardner, Gabriela Petrache, Mariana Nistorescu, Ella Negru, Livia Ciupav. □ În *Proză* Cornel Cotuțiu publică povestirea *Tulburat*, iar Vasile Baghiu semnează cea de-a doua parte din *Două zile din Jurnalul vienez*. □ Cristian Livescu, în *Cronica literară. Critica poeziei*, scrie despre *Nicholas Catanoy sau poezia „babeliană”*, prezentare a monografiei *Nicholas Catanoy sau avatarii unui pelerin* de Ion Cristofor (Napoca Star, 2005). □ Constantin Dram, în *Critica prozei*, prezintă romanul *Ce va fi... va fi* de Simona Kiselevski (Ed. SemnE, 2006). □ În *Critica criticii*, Dan Mănuță scrie despre *Viața teatrală din Moldova românească*, prezentare a volumului lui Emil Coșeru, *Dramaturgia românească pe scena Teatrului*

Național din Iași, de la origini până în 1916 (Ed. Princeps Edit, Iași, 2005). ■ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru publică *Despre „gloria inertială”* (Nichita, între Gicu și Alex (II)), analiză a receptării critice și a reevaluării poeziei lui Nichita Stănescu prin prisma lui Cristian Tudor Popescu, C. Ciopraga, V. Spiridon ș.a.: „Posteritatea lui Nichita Stănescu, spuneam, nu e scutită de convulsii. Să credem oare că generaționiștii frustrați, contaminați de febra revizuirilor, travestiți azi în viteji și inclemenți procurori, voind alte clasamente, alungă un nume-emblemă? Posibil. Gloria lui Nichita a supărat pe mulți. Până și inevitabilul epigonism a deranjat. Irepetabilul poet manifesta o grație ingenuă, un freamăt angelic și căuta neostoit poezia pulsatorie; voia, prin modulații antinomice, să «prindă» tensiunea sinelui căutător, pornit în căutarea necuvintelor. Să fixeze, orgolios, chiar tensiunea semantică. Acest Midas ploieștean a stănescizat universul nostru. Lumea, după Nichita, ni se dezvăluie altcumva. Chiar otrăvită de răutatea care nu obosește, ea cheamă – prin ochiul stănescian – frăgezimea aurorală. Și, mai cu seamă, liantul prieteniei. Fiindcă «poetul îngerilor» a fost Prietenul tuturor poezilor. Iar aici clasamentele nu contau. Importantă era legitimația de poet. Erai (sau nu) poet *pur-și-simplu*. Deci: într-o vreme care îi întunecă posteritatea, ce fac prietenii de altădată? Pun întrebarea fiindcă se aude că prin alte părți breslașii scrisului au uitat de Nichita. Ignoră ziua lui, furați de atâtea treburi care îi împresoară, trudind la palida și veșteda lor gloriolă. Alții însă îl citesc și îl cinstesc pe poetul *Necuvintelor* în vreme ce noii inchizitori nu oboresc în a-l considera o fosilă a epocii comuniste”. □ În *Proză*, Vasile Spiridon semnează *Taumaturgia textului*, prezentarea romanului *Bătrânul și Marta* de Adrian Alui Gheorghe, apărut într-o nouă ediție la editura Paralela 45. ■ Bogdan Crețu, în *Critică, eseu*, semnează partea a doua a articolului *Istoria literară ca divertisment*, prezentare a *Istoriei române contemporane. 1941-2001* de Alex Ștefănescu (Ed. Mașina de Scris, 2005): „Citind *Istoria* lui Alex Ștefănescu, devine limpede pe cine pariază autorul, care îi sunt preferințele și, mai ales, care este literatura pentru care nu are organ. Valorile pentru care el consideră că merită să lupte sunt în special cele ale generației ‘60, iar pledoaria tacită pentru aceasta tinde către exclusivism. Cel puțin asta se înțelege din minimalizarea programatică a optzeciștilor, care, dacă ar fi să ne luăm doar după tentativa aceasta de istorie, ar fi o firavă și ridicolă mostră de gâlceavă stârnită, mai curând din invidie sau din motive de strategie de afirmare, decât din alte pricini, pe la începutul deceniului al nouălea. Acest compartiment din distorsionata sinteză este, orice pretexte de apărare ar invoca autorul, un compromis iremediabil, căci istoria literaturii nu ține de mofturi, ci de date precise, onest manipulate, iar a eradica din eșalonul valoric un segment oricum numai invizibil nu poate trece, la o adică, drept poliță plătită din necunoscute cauze sau, la fel de grav, drept miopie care îl poate descalifica pe orice cercetător. În afară de Mircea Cărtărescu, Matei Vișniec sau Marta Petreu, poate înțelege neofitul, nimic nu merită luat în considerație din anii ‘80”. □ În *Ex libris. Apariții neașteptate*, Liviu Grăsoiu semnează *Și totuși edițiile*

apar..., prezentare a volumelor îngrijite de Constantin Mohanu, *Anton Pann. Între spiritul balcanic și mirajul Europei și Opere* de Victor Eftimiu, volumul al XIX-lea. ■ În *Cerneala simpatică* Antonio Patraș semnează *Comedia iluziilor pierdute*, prezentare a romanului lui Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin timp înaintea coborârii extratereștrilor printre noi*, republicat la Polirom, în 2005: „Romanul nu e, cum ar putea să se înțeleagă din titlu, o parodie *science-fiction*. Pe Teodorovici nu-l interesează fenomenele inexplicabile. Spirit cartezian, prozatorul găsește necuviincios să se înfioare în fața supranaturalului, a necunoscutului, refuză să creadă în miracole și nu manifestă niciun fel de curiozitate în legătură cu aspectele misterioase și impenetrabile ale universului. Nu vrea nici să șocheze prin crudități de limbaj, prin imagini căutat violente ori scabroase. Se oprește însă cu răbdare asupra celor mai comune aspecte ale existenței, în intenția de a dezvălui mecanismul care transformă omul într-o ființă absurdă, fără libertate”. □ Dan Bogdan Hanu, în *Evoluție cu tensiune variabilă*, prezintă volumul de versuri *Fereastra de dincolo* de Gelu Măgureanu (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, se ocupă de volumul de versuri al lui Marius Irimia, *Amor Fati*, apărut la editura Junimea. □ În *Istorie literară* Ion Hadârcă publică partea a doua a studiului *Constantin Stere și Nicolae Iorga: Antinomiile idealului convergent*. □ Constantin Parascan semnează partea a zecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ În *Literatură universală* sunt reproduse o serie de versuri de James Fenton, „prezentare și traducere de Olimpia Iacob”. □ Ion Papuc semnează a doua parte a studiului dedicat lui Mihail Fărcășanu, *Un elev român al lui Carl Schmitt*. □ Sorina Comoroșan scrie despre *Ernesto Sábato sau filosoful militant*. □ În *Actualitatea franceză* Simona Modreanu publică un text despre *Avangarda de la Moinești*, prezentare a activității Asociației culturale și literare „Tristan Tzara”, condusă, la Moinești, de Vasile Robciuc. □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Contraforturi I. Contribuții de istorie literară și bibliologie* de Emil Vasilescu (Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2004); *Din umbra munților (Neamul ursoienilor)*, vol. I de Gheorghe Mocanu (Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2006); *Ceea ce luăm cu noi* de Nina Ceranu (Ed. Eubeea, Timișoara, 2005); *Steme din lauri. Rătăcirii în ispită și Aprinderea de vise* de Stan V. Cristea (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005); *Viețile sufletului* de Liliana Ardelean (Ed. Eubeea, Timișoara, 2006); *Imn pentru copiii pământului* de Cristina Anca Ciubotaru (Ed. Opera Magna, Iași, 2005), *Baladă de vise* de Alexandra Ilona Iftode (Ed. Vasiliana '98, Iași, 2006). □ Constantin Coroiu, în *O evocare*, scrie despre lansarea monografiei dedicate de Mirela Marin, în volumul *Antiutopia și utopia valorii* lui Dumitru Radu Popescu, eveniment ce a avut loc la Huși, în 2004. □ În *Convorbiri polemice* Daniel Corbu semnează o replică la articolul *Cum m-a pus Daniel Corbu „să plagiez”...!?* de Adrian Alui Gheorghe, publicat în numărul 6 (126)/2006 al revistei „Convorbiri literare”. □ Vasile Diacon, în *Varia*, scrie despre *Oameni de litere ieșeni în vizorul securității*. □ Sunt redată o serie de „imagini de la Zilele Revistei «Convorbiri literare», ediția

a X-a, 11-13 mai 2006”, realizate de Mihai Cucu și comentate de Bogdan Ulmu. □ Vasile Ulmu semnează un articol omagial intitulat „*Viața Românească*” după un secol.

● [„*Cuvântul*”, nr. 7 (349)] În *Proză* Mihai Iovănel scrie despre „*Gunoitul absolut*”, text axat pe analiza orașului în proza lui Eugen Barbu. ■ Ovidiu Verdeș, în *Trei „frățiori” și un „tătic*”, prezintă romanul lui Radu Aldulescu, *Amantul colivăresei* (C.R., 2006). „Reeditat după zece ani, romanul care l-a impus pe Radu Aldulescu drept unul dintre cei mai originali prozatori contemporani ridică la rang de topos «zona cea mai sumbră a mahalalei bucureștene (...), geografia primară a zonelor căzute în ruină, aflate la pragul cel mai de jos al sărăciei.» [...] Prin subiect, *Amantul colivăresei* amintește de *Moromeții*: în ambele cazuri, destrămarea familiei pornește de la conflictul între un tată și fiii săi. Este însă un *Moromeții* «răsturnat» deoarece, departe de a fi păstrătorul tradiției, tată este aici «omul nou» al comunismului. [...] Roman total, realist, parabolic și, fără îndoială, oedipian, *Amantul colivăresei* pendulează imprevizibil între persoana a III-a epică și persoana I autobiografică făcându-ne să ne întrebăm cine este, în fond, povestitorul”. □ În *Cronici* Paul Cernat scrie despre *O estetică a trivialului*, prezentare a volumului de estetică și teorie literară *Trivialul* de Radu Voinescu (Ed. Libra, 2004). □ La ancheta acestui număr, intitulată *Vă place cum arată Bucureștiul?*, răspund Angela Marinescu, Alexandru Dabija, Cătălin Avramescu, Andrei Pleșu, Alex. Cistelecan și Radu Paraschivescu. □ În *Conferințele Cuvântul* este reprodus eseuul lui Mircea Muthu intitulat *Este România o țară balcanică? Mentalitate, identitate și alteritate sud-est europeană*. □ Rodica Ilie semnează eseuul *Orașul în avangarda românească*. ■ Cu titlul „*Ca și fericirea obligatorie, minciuna obligatorie e o povară*”, Laura Albușescu publică un interviu cu Matei Călinescu. Discuția pleacă de la percepția sa asupra Bucureștiului, oprindu-se apoi asupra volumului *Un fel de jurnal* și a meditației autorului cu privire la conceptul de minciună literară. În ceea ce privește „relația dintre adevăr, autenticitate și sinceritate în scris”, Matei Călinescu afirmă: „Problema minciunii în scris este iarăși o problemă foarte interesantă și complicată. De pildă, în scrisul autobiografic, sinceritatea se simte. Un cititor inteligent își poate da seama dacă rezonanța textului este una sinceră sau una nesinceră sau – chiar – una sincer nesinceră. De multe ori, scriitorul se autoadulează, se eroizează sau, la cealaltă extremă, se pedepsește pe sine. Foarte rare sunt cazurile de autenticitate. E vorba aici de un adevăr al convingerilor, nu de un adevăr material. [...] Cred că, în scris, sinceritatea autentică poate fi detectată chiar și în cazul în care există anumite omisiuni, anumite discreții, care au la bază jena sau dorința de a proteja intimitatea altora sau alte motive nobile”. Se trece apoi la discutarea situației create de Dosariadă, acesta susținând că „poate doar timpul ne va ajuta să depășim această situație de incertitudine, care nu face altceva decât să prelungească atmosfera paranoidă a societății comuniste și a denunțului, denunțului fraudulos, a falsificării permanente și a unei minciuni de tip diabolic, a unei minciuni care vrea să

desființeze adevărul pur și simplu”. Vorbind despre volumul său, *Cinci fețe ale modernității*, Matei Călinescu notează: „[...] în *Cinci fețe ale modernității* nu mă refer la România, pentru că ceea ce am numit eu «cronologia modernității» este anterioară problematicii modernității la noi (ca, de altfel, și în alte țări europene mai mici, mai ales din estul Europei). Problematika modernității – așa cum am încercat s-o discut în cartea mea – începe, evident, încă din Evul Mediu. Este o «ceartă între antici și moderni» care se continuă în perioada clasicismului european, în Franța, dar și în Anglia. Or, pe vremea aceea, în România, nu se discutau asemenea lucruri. Atunci se punea problema trecerii de la limba slavonă la limba vernaculară, se punea problema scrisului, a alfabetului etc. Sigur că toate acestea au fost, în felul lor, încercări de modernizare, dar e vorba de o modernizare tardivă”. Interviuul se încheie cu detalii despre prima conferință Cuvântul, din 2004, susținută chiar de Matei Călinescu, tema fiind legată de „identitatea duală” a lui Eugen Ionescu: „Prima conferință «Cuvântul» pe care am avut privilegiul să o susțin era, de fapt, începutul unui studiu mai amplu despre Eugen Ionescu. Am ajuns să scriu această carte la rugămintea lui Basarab Nicolescu, pentru colecția «Les Roumains de Paris» pe care o coordonează la mica editură pariziană «Oxus». După ce a apărut lucrarea în Franța, am început să lucrez și la o versiune extinsă în limba română, care va apărea curând la editura Junimea din Iași”.

● **[„Dilemateca”, nr. 3]** Editorialul, semnat de Mircea Vasilescu, este intitulat *Kant în șlapi*. □ *Dilemateca vă recomandă* cuprinde o serie de note de lectură despre Rilke, Țvetaieva, Pasternak, *Roman epistolar 1926*, traducere de Janina Ianoși (Ed. Ideea Europeană, 2006); Mircea Martin, *Singura critică* (C.R., 2006); Yasunari Kawabata, *Frumoasele adormite* (Humanitas); Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului* (Humanitas, 2006); Jonathan Franzen, *How To Be Alone*. ■ Se anunță, într-o notă, premiarea lui Florin Lăzărescu în Austria, în cadrul primei ediții a „Eastern European Literature Award”, unde a câștigat locul al II-lea cu romanul *Trimisul nostru special* (Polirom, 2005). □ În *Înfo* se dau detalii despre *O licitație cu Shakespeare*, ce a inclus prima ediție *in folio* a pieselor lui Shakespeare, eveniment ce a avut loc la Londra, în luna iulie. □ În *Pădurea norvegiană și naționalismul japonez*, se discută pe scurt un interviu acordat de Haruki Murakami cotidianului de limbă engleză care apare la Hong-Kong, „South China Morning Post”, pe teme politice. □ În *Procesul pentru defăimarea islamului se amână* este discutat cazul scriitoarei și jurnalistei italiene Oriana Falacci. ■ Dosarul acestui număr, alcătuit de Marius Chivu, este intitulat *Literatura de consum, literatura de vacanță*. Acesta precizează: „Deși la noi pare un fenomen relativ recent, literatura de consum, originală sau în traducere naturalizată, apare cu adevărat după 1870, odată cu dezvoltarea presei și a editurilor. În mai puțin de două decenii, circuitul cărților populare era deja consolidat: exista cerere și ofertă, se semnau contracte, se plăteau drepturi de autor. Romanele de mistere, în foileton, care amestecau crimele și senzaționalul funebru cu pornografia, sau romanele de aventuri și cu haiduci, acestea erau cărțile care aduceau profit

editorilor epocii. N.D. Popescu, Panait Macri, Ilie Ighel Deleanu, Demetru Georgian, Ioan Pop-Florentin, Theodor Stoenescu, C.D. Aricescu, Baronzi, Bujoreanu sunt primii autori români de literatură de consum. Bibliografiile rețin, din perioada 1831-1918, peste 300 de titluri românești și 1.700 de traduceri”. Se trece apoi la discutarea „Literaturii democrației”, despre care afirmă că „dacă în anii ‘50, comuniștii au făcut alfabetizare proletcultistă prin forme hibride și, mai ales, ideologizate ale cărții de consum, prestigiul culturii ca formă de rezistență a făcut că, după 1989, cultura de masă să fie privită cu mefiență, iar acum, când mecanismele pieței culturale s-au reglat, cartea de consum, în traducere, repurtează din nou, după un sfert de secol, marile succese comerciale”. Se trece apoi la analiza poziției lui G. Călinescu și a altor critici din epocă față de literatura de consum. □ Tot aici sunt incluse și o serie de recomandări ale editorilor de carte, printre aceștia numărându-se Ioana Pârvulescu, Bogdan-Alexandru Stănescu, Livia Szász. □ În *Lecturi*, Nora Iuga semnează *Poezia română schimbă tricoul cu poezia germană*, o dare de seamă asupra Marelui Festival de Poezie Berlin 2006 unde au participat, printre alții, și Teodor Dună, Adela Greceanu, Claudiu Komartin, Elena Vlădăreanu. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Ron Winkler, în traducerea Norei Iuga. ■ În *Recenzii. Literatură română*, Sanda Cordoș prezintă *Poeme de trecere* de Doina Ioanid (Ed. Vinea, 2005): „Întrebuințând poemul în proză și un limbaj de o simplitate elegantă, care traduce o veritabilă forță și adâncime interioară, scriind despre dragoste, fragilitate, spaimă și moarte, Doina Ioanid dă în *Poeme de trecere* o carte remarcabilă”. □ Luminița Corneanu, în *Modernismul bine temperat*, scrie despre romanul *Concert la Carnegie Hall* de Constantin Virgil Negoită (Ed. Paralela 45, 2005). ■ Alexandru Matei, în *Cum se compostează proza*, prezintă *Perforatorii* de Augustin Cupșa (C.R., 2006): „Augustin Cupșa perforează habitudini de lectură, comoditatea gândirii, locuri comune, perforează mimesisul și semnificația diegesisului. Știe cum s-o facă, cu atât mai mult cu cât, psihiatru fiind, știe ce înseamnă să ai mîntea perforată, știe cât de mult așteaptă vectorii de sens ai conștiinței să rupă rîndurile în deschiderea operată de forajele literare propuse. La jumătatea drumului între supraréalism, absurd și micro-realism, falsa autobiografie a naratorului și a celor doi prieteni ai lui – Robert și Ta – fascinează ades, exagerează pe alocuri, pentru a propune în ultimul capitol (cel «poietic») o meditație scăpărătoare asupra de ce-urilor provocate cititorului de-a lungul lecturii”. □ În *Sărăcuții copii al Mar(t)ei*, Florina Pîrjol analizează romanul Corei Flavian, *Marta sau etiologia inconturnabilului eșec* (Polirom, 2006). □ În *Recenzii. Literaturi străine*, Dan Goanță scrie *Despre istorie cu cinism*, prezentare a romanului *Catrafuse* de Richard Wagner (Polirom, 2006). □ Tot aici Andrei Gorzo prezintă *Banii* de Martin Amis (Polirom, 2006). □ Claudiu Constantinescu se ocupă de *O pasăre rară* de Julian Barnes (Nemira, 2006), în timp ce Elisabeta Lăsconi prezintă *Ultima iubire la Țarigrad. Îndreptar de ghicit* de Milorad Pavić (Ed. Paralela 45, 2006). ■ În *Audiobook*, Matei Florian scrie despre CD-ul lui

Mircea Dinescu, *35 de poezii în lectura autorului* (Ed. Humanitas multimedia, 2006). □ În *Cartea de Noapte* Răzvan Petrescu prezintă *Însemnările de taină ale lui A.S. Pușkin 1836-1837* (Ed. Allfa, 2006). □ Sunt publicate o serie de micro-cataloage ale editurilor Univers Enciclopedic, Polirom, Teora, All, Litera, Editura Trei, Editura Corint, cu note de prezentare ale volumelor tipărite. ■ Este reluată ancheta din numărul precedent, realizată de Marius Chivu, *Tabieturi și metehne de scriitor*, la ea răspunzând Adriana Bittel, Ruxandra Cesereanu, Gheorghe Crăciun („Acum îmi arunc degetele ambelor mâini peste claviatura computerului și parcă bat cuie în aer, înfig cuvintele în sticlă, fac totul ca să fug de consistența lucrurilor din jur. Am devenit abstract, pulverulent, resemnat (dacă trebuie, trebuie, chiar și așa, în postura aceasta de pianist cu mâini de lemn!), îmi abandonez corpul într-o părăsire nemeritată. Spațiul dinaintea tastaturii trebuie să fie rece, curat, alunecos, pe cât posibil închis la culoare. Îmi sprijin coatele de această suprafață și dau din mâini, mi le mișc din *poignet* (pe vremuri am fost handbalist). Ce melancolie musculară și ce miracol ca totul să se întâmple așa, fără mine! Nu mi-am pierdut încă sintaxa, sunt tot mai miop, propozițiile mele par iremediabil contaminate de o energie electrică, străină, perversă, somnambulică. Mă las curențat de aceste stări depersonalizatoare. Mă las formatat de ele. Cred că aș putea fi un bun administrator al oricărui pupitru de comandă care generează cuvinte. Dincolo de toate acestea, plăcerea vidă.”), Adela Greceanu, Florina Ilis („Ar fi de spus câteva lucruri care privesc exercițiul sau practica scrisului, de pildă, faptul că m-am obișnuit, chiar de la primele texte, să scriu direct pe calculator (nu am acasă niciun manuscris!), eventualele corecturi le fac tot pe textul inițial. Ar mai fi de spus faptul că în momentul în care încep lucrul la un nou roman am deja în cap întreaga carte, de la început până la ultima scenă. De aceea, atunci când mă așez la scris nu fac decât să transcriu din minte ceea ce a fost creat anterior într-o zonă greu de localizat a minții mele. Mă opresc din scris doar pentru a face cercetări sau documentări suplimentare legate de viața «secretă» și «nevăzută» a personajelor mele. Ar mai fi de spus faptul că lucrez numai pe lumină și, în special, dimineța, lucru care nu știu dacă are vreo legătură cu soarele sau cu liniștea din jurul meu, cu faptul că dimineța până la amiază nu văd pe nimeni și, uneori, dacă nu sună telefonul, nu ajung să articulez niciun cuvânt cu voce tare. Ar mai fi de spus și că, înțelegând scrisul ca pe ceva la fel de intim ca actul de a face dragoste, nu-mi prea place să vorbesc cu voce tare despre creație.”), Gelu Ionescu, Ioan Lăcustă („Cu cărțile altora lângă mine, știuți sau neștiuți, mă simt puternic. Mă întărește solidaritatea cărților, gândul că nu sunt singur, unic, că vin dintr-o tradiție literară, dintr-o lume de cărți, în care, încetul cu încetul, mă pierd și eu. Mă mir, adeseori, cum de nu își dau seama scriitorii români câtă putere le vine din cărțile celorlalți și cum, în loc de a binecuvânta această putere, o spurcă cu dușmănie, ranchiune și alte mizerii. Știu când mi-au «ieșit» o pagină, un paragraf, o frază sau chiar un cuvânt. Dar despre așa ceva chiar că nu îmi place să mă confesez. Este prinsoarea mea secretă cu criticii. Țin prea mult la critici și

cred prea mult în ei pentru a-i face părtași, fie și în joacă, la o astfel de mărturisire indecentă.”), Ioan T. Morar, Radu Paraschivescu, Dan Stanciu. ■ În *Profil. Teoria, practica și vocația*, Mircea Vasilescu discută cu Radu Paraschivescu despre postura de traducător. „Marea bucurie vine din împătımire și din conștiința faptului că ești, în felul tău, un creator. Lângă ea se așază mulțumirea interioară a celui care știe că a devenit vocea în limba română a unui scriitor de anvergură intercontinentală. Despre frustrări, tristeți și dezamăgiri am vorbit deja: muncă multă și grea pe bani puțini, lipsa recunoașterii, anonim sau cvasianonim. Și să nu uit la acest ultim capitol, mâhnirea, presupusă sau reală, a celor care traduc fiindcă vor să uite că n-au ajuns scriitori”. ■ Cu titlul „*Visul meu acum e să trăiesc cu cărți și animale*”, Marius Chivu semnează un interviu cu Andrei Codrescu, cu ocazia apariției recente, la editura Polirom, a volumului *Scrisorile din New Orleans*. Acesta discută despre modul în care sunt receptate volumele sale în România, apreciind: „Cititorii mei români au fost buni. Cronicile publicate în România au fost deștepte și mi-au plasat scrisul în contexte cunoscute mie – dar cam invizibile în State –, dar și neașteptate. Am citit cu plăcere infantilă cronici despre ce și cum scriu, aceeași plăcere infantilă cu care citeam în copilărie și în tinerețe recenzii despre poeți în gazetele timpului. Criticii tineri care au recunoscut avânturile mele romantice și nepoliticoase mi-au prins grozav de bine, au fost ca un pluton de sprijin care apare în momentul critic pe deal. Momentul critic însemna, pentru mine, o plictiseală enormă datorată criticii americane contemporane. Și nu numai în ceea ce mă privește, dar în general”. Se trece apoi la polemicele intelectualilor din România, se discută despre relațiile sale cu scriitorii și artiștii din străinătate (Norman Manea, Herta Müller, Andrei Șerban, Alexander Bălănescu, Matei Vișniec, Gabriela Melinescu), pentru a se concentra apoi pe experiența adaptării sale la America anilor ‘60. Referitor la eticheta de „scriitor politic”, Andrei Codrescu comentează: „Am fost critic al unor forme de capitalism care degradează mediul și oprimă oamenii, dar am fost entuziasmat de democrație și de capitalism cu conștiință (care exista). Am scris o mulțime de eseuri politice și vorbesc liber în poezie și în ficțiune despre idei politice. Mă face asta scriitor politic? Da și nu. N-am fost niciodată chemat să scriu cuvântări pentru un politician”. Se discută despre poezie, dar și despre trecerea la proză, subiect despre care scriitorul mărturisește: „Am scris dintotdeauna proză – jurnal, schițe, scrisori. Am început să scriu un roman la 20 de ani, dar am avut nevoie de cinci ani că să-mi dau seama despre ce era vorba – l-am abandonat. Îmi place formula romanului fiindcă-i o pivniță: pot pune înăuntru tot felul de lucruri pentru care nu-i loc în casă”. Ultima parte a interviului este dedicată crizei poeziei din Statele Unite, relației dintre reportaj și poezie, dar și unor detalii de ordin biografic. Este reprodus poemul *Căutăm evreu*, dedicat Lidiei Vianu. □ În *Cărți de plastic*, Ioana Bot critică, sub titlul *Un roman brebanian*, romanul Floricăi Bud, *Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi* (Dacia, 2005). □ În *Documente*, Gabriel Liiceanu scrie despre *Un seminar despre presocratici în 1948 sau Ce se poate face când*

comunismul vine la putere. □ Cu titlul *Aventurile unor români în străinătate* sunt publicate fragmente din volumul lui Sorin Stoica, *Aberații de bun-simț*, în curs de apariție la editura Polirom.

● [„*Vatra*”, nr. 7 (424)] În *Tolle lege* Adrian Popescu semnează poezia *Cosași cu celulare*. □ Editorialul lui Alexandru Vlad este un eseu intitulat *Artistul*. □ În *Carmen saeculare* sunt publicate versuri semnate de Ioan Milea. ■ În *Romanele anului* răspunde la întrebările revistei Varujan Vosganian. În primul rând acesta dă detalii despre romanul său aflat încă în lucru, *Cartea șoaptelor*, ce „se referă la lumea văzută cu ochii mei de copil, de pe vremea când lucrurile importante se spuneau în șoaptă. Romanul are eroi, cel puțin așa îmi păreau mie atunci, printre bătrânii copilăriei mele, mai ales bunicii mei, Garabet Vosganian și Setrak Melichian, dar, cum se va vedea, nu numai ei. [...] Acțiunea se întinde pe perioada 1890-1967 și, în ciuda tuturor locurilor pe care le am amintit, ea se desfășoară mai ales în România, vorbind despre oameni și situații care până acum au rămas necunoscute cititorului român. *Cartea șoaptelor* povestește despre istoria unui secol zbuciumat, despre un popor, cel armean, răătăcitor prin acest secol și despre bunicii mei care din lecția acestui secol au înțeles mai ales cât e de greu să mori în același pământ în care te-ai născut. Despre locul pe care îl ocupă în cadrul tabloului general al romanului românesc, acesta afirmă: „Din cauză că nu am mai publicat roman nu se poate vorbi despre un loc anume al meu în romanul românesc. Iar romanul pe care îl scriu acum cu greu ar putea fi pus între canoane. Am mai publicat proză, un volum de nuvele, *Statuia Comandorului*, în 1994, volumul care a fost bine primit, a și luat premiul Asociației Scriitorilor din București pentru cea mai bună carte de proză a anului. M-au încurajat Nicolae Breban și Ștefan Agopian, ei susținând că, deși de atunci am publicat doar poezie, proza e un tărâm care îmi este prielnic. De altfel Agopian va fi lectorul de carte pentru acest roman care va apărea, probabil, la Editura Polirom”. Despre starea romanului românesc de azi, Varujan Vosganian notează: „Romanul românesc trece printr-o perioadă bună. Atât prin contribuția unor scriitori consacrați, cât și prin cea a unor tineri. Interesant este că avem tot mai mulți romancieri dintre poeți (Nichita Danilov, Gabriel Chivu, Adrian Alui Gheorghe). Iar Nicolae Breban, un romancier autentic iată, traduce acum, minunat, din Rilke. După o perioadă în care, ducând povara de a fi liberi, s-au spus multe lucruri, culegând roade necoapte, iată că vremurile se coc din nou pentru scris. Este reprodus un amplu fragment din romanul său, *Cartea șoaptelor*. □ În rubrica *Pur și simplu* sunt prezente o serie de panseuri semnată de Livius Ciocârlie. □ În *Scanner* Alex. Cistelean semnează *Boieri, oieri și managerii lor*, o analiză a volumului lui Sorin Adam Matei, *Boierii minții*. □ O serie de însemnări pe teme culturale sunt prezente în textul *Peternitatea* de Alexandru Mușina, din rubrica *Paralele inegale*. ■ În *Cronică literară* Nicoleta Cliveț semnează *Despre feminitate, fără feminism*, prezentare a volumului de versuri *Într-un pat sub cearșaful alb* de Andra Rotaru (Ed. Vinea, 2005). Despre acest debut se afirmă că „este o rescriere

poetică a biografiei pictoriței de origine mexicană Frida Khalo, căreia Andra Rotaru îi împrumută vocea și experiențele pentru a scrie, în mare parte, despre sine. [...] Debutul Andrei Rotaru este mai mult decât o promisiune a poeziei tinere, a celei feminine îndeosebi. Apariția ei amintește de cea a Doinei Ioanid, acum cinci-șase ani, lucru care ne face să sperăm într-o evoluție cel puțin asemănătoare.

□ Sanda Cordoș, în *Viața unei femei*, scrie despre volumul Laviniei Betea, *Am făcut Jilava în pantofi de vară. Convorbiri cu Ioana Berindei*, apărut în anul 2006, la editura Compania.

□ Andrei Terian prezintă cele trei micro monografii ale lui Andrei Bodiū dedicate lui Mircea Cărtărescu (în 2000), George Coșbuc (în 2002) și Ion Barbu (în 2005). Acesta apreciază că „[...] Andrei Bodiū și a construit deja un stil propriu, în care investigația demarează cu o teză – simplă, clară, și, uneori, novatoare – ce urmează a fi consolidată apoi printr-o avalanșă de analize pe text. Partea bună e că ștufa de critic a lui Andrei Bodiū se observă cu ochiul liber pe fiecare pagină, mai ales că nu vorbim aici de vreun glosator mărunț, ci de un interpret care umblă pe cai mari și se ia la trântă cu ăi bătrâni și hârșii. Partea proastă e că e un asemenea guevarism rămâne uneori la stadiul de simplu bovarism, de vreme ce nu e susținut constant de o demonstrație pe măsura ambițiilor”. □ În *Conspecte* Alexandru Matei semnează *Poezia Spice girls*, comentând volume precum *Mandala* de Oana Cătălina Ninu, Andra Rotaru – *Într-un pat sub cearșaful alb* și Livia Roșca – *Ruj pe icoane*.

□ Un articol omagial îi dedică Petru M. Ardelean lui Gheorghe Grigurcu, în *La aniversară*, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani.

□ Un amplu spațiu al acestui număr este dedicat relației profesorului Keith Hitchins cu istoria românilor. În cadrul acestui dosar apare și un text semnat de Virgil Nemoianu, intitulat *Keith Hitchins din Illinois*. Tot aici este reprodus un text al acestui istoric pe tema *Petru Comarnescu în anii '60 : America revizitată*, „traducere Nicoleta Sălcudeanu”. Este reprodusă și o selecție de corespondență din anii 60 între Keith Hitchins și Petru Comarnescu.

□ În *Talmeș-balmeș* este prezentat numărul 852 din 4-10 iulie al „Revistei 22”, cu precizarea că acest număr găzduiește câteva din lucrările prezentate în cadrul unui simpozion internațional dedicat *Rolului religiilor în noua construcție europeană*.

□ Tot aici este prezentată revista „Idea”, condusă de Timotei Nădășan.

□ Este prezentat numărul 83 (1-7 iulie) al „Suplimentului de Cultură”, dedicat discuției despre manele.

□ Prezentare a numărului 3 al revistei trimestriale a Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, „Studii”.

□ Prezentarea numărului 2/ 2006 a revistei „Versu(s)(m)”, revistă de literatură.

□ În *Ce scriu ungerii* este prezentat numărul 6/2006 iar revistei „Látó”.

• [„Caiete Critice”, nr. 6-7 (224-225), Iun. – Iul.] În *Cronici literare Caiete Critice*, Antonio Patraș scrie despre *Jurnalul criticului*, prezentarea *Jurnalului parizian* de Eugen Simion: „*Timpul trăirii, timpul mărturisirii* nu este un jurnal de existență, de tip maiorescian, o cronică a vieții intime și a evenimentelor mărunte, cotidiene, în maniera lui Amiel ori Stendhal (*histoire de ma vie jour par jour*), ci un text destinat publicării și marcat, ca atare, de anumite constrângeri străine

exigențelor specifice genului. Exeget și teoretician avizat al literaturii confesive, cu contribuții fundamentale în domeniu (v. *Întoarcerea autorului, Ficțiunea jurnalului intim, Genurile biograficului*), Eugen Simion știe foarte bine prin ce trădează poetica spontaneității și ține să inventarieze cele mai semnificative «abateri» ale propriului jurnal. [...] Deși subliniază mereu că nu frecvența notațiilor e importantă, ci conținutul acestora, nu faptele și impresiile în sine, cât semnificația lor, autorul *Jurnalului parizian* nu ezită să consemneze tot felul de lucruri banale, insignifiante, nu fără a atrage atenția, aproape de fiecare dată, asupra futilității unei asemenea îndeletniciri. Dar textul tocmai prin astfel de «breșe» respiră, ca să zic așa, autenticitate, montajul foarte abil al fragmentelor evită monotonia pe care ar genera-o simpla adăugare de reflecții. În lumea ideilor nimeni nu poate să stea o veșnicie. [...] *Timpul trăirii, timpul mărturisirii* – un jurnal «de idei»? Da, dar de idei trăite, asumate existențial sau respinse, în măsura adecvării lor la realitate. Orgoliul intelectualului ce și-a consemnat experiența pariziană e acela de a putea spune, ca și Malraux altădată: «Nimic din ceea ce mi se întâmplă numai mie nu are însemnătate». În urma lecturii se conturează, iată, nu biografia unui individ oarecare, ci o «structură de existență» *sui-generis*: personajul *Jurnalului parizian* rămâne un om viu, trăind, după o vorbă a lui Eliade, printre cărți și vise. Și dacă «viața noastră se scurge în pauza dintre două fragmente», timpul mărturisirii poate justifica deșertăciunea tuturor clipelor fără memorie și a rătăcirilor noastre prin lume. □ Lucian Chișu analizează romanul lui Mircea Cavadia, *Gaura de vierme. The Worm Hole*, apărut la Editura Muzeul Național al Literaturii Române. □ În *Dosar Caiete Critice* este transcrisă *Stenograma Consfătuirii cu scriitorii din R.P.R. – 14-21 iulie 1955*. ■ În *Convorbiri Caiete Critice*, Șerban Axinte publică un interviu cu Constantin Ciopraga. Discuția începe cu opinia acestuia despre rolul criticii în peisajul literar actual: „Dacă din prezentul fierbinte privim spre trecut și viitor, se înțelege că prezentul – o placă turnantă – trebuie cunoscut cât mai riguros. Urmăresc, de câțiva ani, în special evoluția poeziei. Am publicat, acum doi ani, un volum, *Partituri și voci (Poeți ai acestui timp)*. E gata de tipar un alt volum. Rolul criticii, în context actual, e de a frâna veleitarismul și, mai ales, de a selecta și stimula valorile promițătoare”. După o serie de detalii de ordin biografic, C. Ciopraga revine la rolul criticului, susținând că acesta e „mai degrabă un analist, un diagnostician tentat de complexul genetic, de structuri și note particularizante; istoricul literar, cultivând precumpănitor sinteza, vizează încadrarea într-o categorie estetică, într-o familie de spirite ori într-un curent, scoțând în relief parametrii durabili. Topirea dimensiunilor respective într-un tot duce, finalmente, la concluzii de reținut, memorabile. Să ne referim, bunăoară, la unele opere argheziene ori rebreniene întâmpinate divers. Receptorii vin, desigur, cu opțiunile lor subiective”. Despre trăsăturile dominante ale ultimelor trei decenii din literatura română, acesta atrage atenția asupra faptului că „în poezie, unii onirici flancați de fantasmă, coexistă cu alții care, neeludând visul, privesc timpul la modul aproape senzual, în datele lui subiective, altele decât cele ale

timpului astral. Intră în cauză un suflu de autentică noblețe gânditoare, comun multora, un lirism vizionar cu deschideri spre universal; spiritul postmodern are partea lui. Proza de greutate, adecvată profunzimilor, sensibilă la obsesii și enigme de tot felul, făcând din neprevăzutul Eului un reper de diferențiere a personalității, implică mirajul filmării de aproape, din unghiuri nenumărate, punctând nu numai acel obișnuit *de ce*, ci și semnificativul *pentru că...*”. Iritat de „excesele abstracționiste”, criticul găsește, în schimb, literaturii actuale calități precum „racordarea la specificul nostru și, totodată, ampla deschidere spre universal”. De asemenea, sunt „de menționat dezbaterile de ordin moral, nelipsite, și modernitatea procedeelelor de comunicare”. Se discută apoi despre conceptul de „clasamente literare”, despre industria cărții din România, dar și despre diferența dintre cronică de întâmpinare și lucrarea de sinteză. Vorbind despre „anarhismul cultural” al „generațiilor în curs de afirmare”, C. Ciopraga explică acest fenomen ca fiind „o frondă, explicabilă psihologic ca mod de defulare”. În opinia sa nu este necesară doar o revizuire a literaturii române, ci și „aprofundarea hermeneutică, polisemantică, intertextuală, în lumina metodelor și instrumentelor de investigație complementare. Unele valori se cer reconsiderate periodic, altminteri ecoul lor pălește”. □ În *Comentarii Caiete Critice*, Felix Nicolau scrie despre *Bietul Ioanide și absurdul stereotipiei intelectuale*. □ Crișu Dascălu discută despre *Cultura și reprovincializarea României*. □ Grigore Traian Pop îi dedică un amplu articol lui Mihail Sadoveanu, în *Creanga de aur și duhul masonic*. ■ În *Negru pe alb* Andrei Grigor semnează *Patologia receptării*, polemică la adresa lui Alexandru George și a articolului publicat de acesta în revista „Litere” din Târgoviște, cu titlul *O revenire* în care apreciază studiul *Marin Preda și mitul omului nou* de George Geacăr (C.R., 2004), considerat de autor a fi o simplă „broșură” cu caracter ofensator. ■ În *Lecturi*, Florin Faifer semnează *Nostalghia...*, prezentare eseistică a romanului lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirom, 2006). □ Cristina Balinte, în *Un mare naiv*, prezintă volumul *Drumul străinătății* de Paul Miron (C.R., 2006). ■ Cu ocazia comemorării a zece ani de la moarte, este reprodus un al doilea fragment din volumul *Ioanid Romanescu în apărarea poeziei (monografie)* de Vasile Bardan, „în curs de apariție la Ed. Princeps Edit – Iași, ediția a II-a”. □ În *Literatură subiectivă* Nicolae Iliescu scrie *Cântul următor*. □ În *Artă și spectacole*, Andrei Milca publică *Truman Capote – un autor „cu sânge rece”*.

● [**„Viața Românească”, nr. 6-7, Iun. – Iul.**] În convorbirea cu Constantin Aslam și Marin Diaconu, Mihai Șora vorbește despre „Școala de la Pătiniș”. □ Mihai Cimpoi semnează un studiu intitulat *Eminescu și Leopardi*. □ Nicolae-Mihail Barbu scrie despre *Publicistica – Între formula jurnalistică și modelul cultural*, „fragmente din lucrarea *Publicistica lui Mircea Eliade*”. □ Theodor Codreanu se ocupă de *Sadoveanu și tragi-comedia ideologiei proletcultiste*. □ Nicolae Florescu face o serie de *Însemnări pe marginea „cazului” Ion Caraion*, cu precizarea că aceasta este o „intervenție radiofonică, parțial revăzută, din emisiunea «Diaspora literară», difuzată în 27 mai 2002, emisiune consacrată

«cazului» Ion Caraion, la care au mai participat Valentin Caraion, Mariana Sipoș, Geo Șerban și Ion Solacolu. ■ Daniela Sitar-Tăut, în *Homo Eroticus/ Homo Politicus: Nicolae Breban – Pândă și seducție*, analizează, în paralel, volumul *Pândă și seducție*, publicat în 1991, și romanul *Don Juan*: „Prin cele două romane donjuanești Nicolae Breban este creatorul autohton care a intuit cel mai pregnant chintesența seducătorului, ca hermeneut al feminității și parazit sentimental, îmbinând persuasiv și complementar teoretizarea arhetipului în numeroasele interviuri sau în volumul memorialistic, cu abilitatea practică a estetizării lui narrative. Don Juanii brebanieni sunt cuceritori bicefali, ce simbiotizează strategiile ispitirii la nivel politic, un macrosistem manipulator, dar și în plan erotic, o fațetă plurimorfă a micro-sistemului umanității”. □ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Dan Verona. ■ Ancheta „Vieții românești” din acest număr este intitulată „*Ce loc ocupă azi scriitorul în conștiința publică?*”. ■ În *Între revoluție și evoluție*, Gheorghe Grigurcu răspunde: „Prin fibra sa intimă, scriitorul e un spirit independent, cântitor, dispus a întoarce lucrurile pe-o față și pe alta, «ingovernabil» cum zicea, cu nuanță, într-un anumit context, Șerban Cioculescu. Relațiile sale cu conducerea Cetății n-au fost prea adesea pe placul acesteia, din Antichitate până-n ceasul de față și e de presupus că vor fi așa cât timp vor ființa pe lumea aceasta scriitori. Din care motiv au existat și există fricțiuni, conflicte latente ori brutale care l-au făcut pe scriptor să adopte diverse posturi, pe o scară amplă ale cărei extreme sunt adaptarea slugarnică și revolta incendiară. S-a remarcat nu o dată că în regimul comunist omul de litere, supus presiunii ideologice, a fost adus în situația de-a cumula o sumă de «specializări», întrucât în domeniile cu pricina exprimarea era și mai anevoioasă, încercând a ține într-un fel locul filosofului, istoricului, sociologului, politologului etc. A fost nevoit a juca rolul unui «de toate pentru toți». Servitutea ideologică pe care se străduia, în cazurile de bună conștiință, s-o fenteze l-a modelat în acest fel specific. S-a angajat într-o luptă cu puterea a cărei armă de temut era cenzura, luptă în care a recurs la o strategie mai complexă. Principalul său inamic era, evident, această putere abuzivă, irațională, de alură kafkiană, întrupată în statul totalitar. Dar cum se prezintă starea omului care comite literatură în prezent? Căror adversități trebuie să le facă față, într-un climat în care, cel puțin în linii generale, libertatea cuvântului a devenit funcțională? [...] Să nu pierdem însă din vedere un fapt esențial. Scriitorul epocii «de tranziție» (termen al unei noi limbi de lemn) are de înfruntat un baraj încă extrem de rezistent, cel al inerției. Epoca precedentă e încă departe de-a fi capitulat sub raportul mentalităților, prejudecăților, poncifelor care i-au asigurat nu doar un profil viciat de compromisuri de tot soiul, ci și o trenă de cariere frecvent încă în curs. Publicul nu știe ce să creadă atunci când i se oferă vechile table de valori neschimbate nici cu o iotă, considerații mucegăite asupra unor autori care într-un chip sau altul au fost instituționalizați, îmbrățișați «de sus», câteodată în virtutea unor merite reale, alteori prin frapantă exagerare ori prin tendențiozitate propagandistică. [...] Tergiversarea extrem de necesarelor

revizuirii are ca substrat avantajarea noilor oportuniști, adesea în amuzantă convență cu cei vechi. Personalitățile insubordonabile, rele cu o ofertă inconformistă, mânuind un imprudent discurs critic, se văd nu o dată reprimare, marginalizate, fie printr-un refuz dur, fie pe căi mai «subtile», prin indirectitățile unor muștrări de ordin pasămite general, sau ale plasării în «minor». Iar iacă e să vorbim despre condițiile materiale ale existenței scriitorilor noștri actuali, ei bine, simetria se menține. Adaptabilii, versații conjuncturii, fripturiștii de ieri și de azi au mai totdeauna un standard de viață incomparabil superior «pălmașilor» ogorului literar, străini de «grupurile de interese». Revoluția din decembrie n-a coincis, regretabil, și cu o revoluție a moravurilor. Din acest din urmă unghi, nu ne rămâne decât să așteptăm, răbdători, o evoluție. □ Cornel Ungureanu oferă un răspuns scurt în *Trecem în galaxia imaginii*. ■ Theodor Codreanu scrie despre *Degradarea profesionalismului*, text în care afirmă că „aflat în criză de public și de succes, scriitorul român se supune comandamentelor literaturii de consum, convins că drumul noului profesionalism nu are alternativă. Dacă literatura de tip Pavel Coruț încă mai exploata subiecte «naționaliste», «nouăzeciștii» și «douămiiștii» dau lovitura prin pornografie și scatologie, convinși că e ultimul strigăt în materie de «nonconformism». Scriitura lor a reușit să-i fascineze pe membrii juriilor la premiile Uniunii Scriitorilor, deveniți generoși cu aplauzele. Puțini, însă, își pun întrebarea dacă nu cumva ceea ce pare «nonconformist» nu e, în realitate, pragul cel mai de jos al conformismului”. ■ Pentru Florin Mihăilescu, răspunsul este legat de *Redarea adevăratei demnități*: „Condiția scriitorului român de azi trebuie cu hotărâre schimbată. Iar într-o societate utilitară cum este actualmente a noastră un asemenea scop nu poate fi atins decât tot pe o cale corespunzătoare. Să-i punem așadar pe «magnații» noștri să se onoreze, subscriind la dezvoltarea culturii, printr-o reglementare legislativă, iar nu după bunul lor plac. Este dreaptă, este morală, este corectă o asemenea soluție? Nu avem nici o ezitare spre a răspunde afirmativ, căci dacă nu dă cine are, atunci cine să dea? Impozitarea marilor averi în beneficiul spiritului creator ar trebui acceptată cu satisfacție nu numai de oamenii de artă, dar și de înșiși susținătorii lor, dacă sunt de acord și ei că a contribui la înflorirea artei conferă gestului un titlu de noblețe. Nu filantropia constituie cheia problemei, ci o responsabilitate legală obligatorie, care să-l scoată pe scriitor din zona unei absolut penibile cerșetorii și să-i redea adevărata demnitate. Dar vai, cine să se ocupe astăzi de această necesară (și urgentă) reglementare, când oamenii noștri politici, parlamentarii și marii învârtitori ai afacerilor cât mai profitabile au cu totul alte priorități pe agenda lor întotdeauna mult prea încărcată? Scriitorul și artistul, intelectualul în genere trebuie să mai aștepte, să mai rabde. Până când? Poate până vom ieși din tranziție. Și până atunci, vorba poetului, «iar rămâne totul o tristă utopie». Dar timpul trece, multe oportunități se pierd și e păcat, e mare păcat, e cel mai mare păcat!”. ■ Ancheta se încheie cu răspunsul lui Caius Traian Dragomir, *Transferul de prestigiu*, în care acesta afirmă: „Dacă este vorba să socotim semnificația pentru public a profilului scriitorului actual în

registru cel mai normal, și nu neapărat grandios, trebuie să spunem că el are o pondere proporțională cu doza de specific și, implicit, de originalitate, a personalității sale. Presupun că în vremea din urmă numărul scriitorilor a crescut cam în maniera în care a crescut numărul șomerilor, iar în viitor el va scădea așa cum scade proporția de tineri care candidează la admiterea în facultățile grele. Este însă evident că tinerii aduc deja o contribuție consistentă, prin destul de multe vârfuri, la fondul de texte prin care literatura română va continua să existe frumos, demn sau năucitor; sunt însă convins că factorii pe care i-am enumerat ca definind șansa scriitorului de a fi perceput ca un actor major al scenei politico-istorice rămân neschimbați. Întreaga problemă pusă aici, de noi, în discuție se învâрте, până la urmă în jurul personalității umane și al culturii – cultură a scriitorului și cultură a națiunii sale. Homer a trăit în Grecia, iar Hugo și Sartre în Franța. Maiorescu, Alecsandri, Eminescu și-au dus viețile într-o epocă aleasă a românismului”. ■ Diana Câmpan semnează, în „*O scară a valorilor*” – Zoe Dumitrescu-Bușulenga, un articol omagial. ■ Mihai Zamfir îi dedică, în *O viață întreagă*, un articol omagial lui Constantin Ciopraga, cu ocazia împlinirii vârstei de 90 de ani. ■ Cornel Ungureanu semnează *Emil Brumarul sau despre coborârea în Infern*, fragment extras din volumul al II-lea al *Geografiei literare a României, azi*. ■ Ioan Lăcustă publică *Minunile lui Kerim*, „fragment dintr-un roman aflat în lucru la Editura Curtea Veche”. □ Sunt reproduse o serie de poezii semnate de Gheorghe Istrate și Octavian Soviany. □ Marin Mincu scrie fragmentul de proză *Intermezzo. La spitalul Fundeni*. □ Victoria Milescu semnează o selecție lirică. □ Cu titlul *Poarta de la Puntea Suspinelor*, Radu Ulmeanu publică un „fragment din romanul *Chermeza sinucigașilor*, în curs de apariție”. □ Este reproducă o amplă selecție intitulată *Din poezia religioasă a lumii*. ■ În „*Viața Românească*” – *Triptic aniversar*, Florin Mihăilescu scrie despre *Valorile unei reviste*, afirmând că „valorile fundamentale ale «Vieții Românești», atâtea câte sunt, s-au impus și se impun și azi ca realități de fond, aparținând «peste mode și timp» domeniului manifestărilor substanțiale, reprezentând adică niște contribuții solide și durabile la evoluția culturii și creativității noastre artistice. Chiar dacă revista n-a fost neapărat un factor militant al înnoirii literare, în cuprinsul ei au văzut lumina tiparului multe opere remarcabile și memorabile, de la Caragiale și Goga până la Marin Preda sau Ana Blandiana și Cezar Baltag. Totodată, pe măsura renunțării la anumite reticențe, legate de primele opțiuni ideologice ale celor doi mari patroni spirituali ai publicației, Stere și Ibrăileanu, diversitatea stilistică a scrierilor literare s-a accentuat, iar după al doilea război mondial s-a confruntat cu singurul criteriu de admitere care a mai funcționat, cu putere discreționară, apartenența, cel puțin teoretică, la «realismul socialist», abandonat și acesta treptat și tacit, începând cu deceniul al șaptelea al secolului trecut, un criteriu însă care se aplica întregii prese literare românești, ca și întregii creații artistice din anii îndelungați și întunecați ai regimului comunist”. ■ Ștefania Micu scrie despre *O retrospectivă istorică*, o prezentare a volumului al II-lea al lucrării *Un secol de istorie* de Marin

Diaconu, „o culegere-antologie de articole-program și de editoriale retrospective, inserate cronologic, de la apariția revistei, în martie 1906, și până în prezent. Era, fără îndoială, necesară o astfel de retrospectivă, pentru a reevalua, dacă se poate spune astfel, din unghiul zilelor noastre, fenomenul cultural complex și de durată pe care spiritul acestei reviste a reușit să-l imprime și să-l mențină, uneori cu mari eforturi”. □ Magda Maftai face *Câteva considerații pe marginea centenarului revistei „Viața Românească”*, sărbătorit în martie 2006. □ În *Cronica literară*, Florin Mihăilescu scrie despre *Estetica sau conștiința criticii*, prezentare a volumului lui Mircea Muthu, *Studii de estetică românească* (Ed. Limes, 2005). ■ Constantin Cubleşan se ocupă de *Încheierea ediției tezaur Liviu Rebreanu*, prezentând seria de *Opere fundamentale*, apărută sub egida Academiei Române, cele 23 de volume fiind îngrijite de Niculae Gheran. ■ Diana Câmpian, în *Absențe, prezențe, declarații de iubire...* prezintă volumul lui Gabriel Liiceanu, *Declarația de iubire* (Humanitas, 2004). □ Henri Zalis, în *Viața și semnele ei compensatorii – factori cooperanți*, semnează o recenzie la volumul lui Vasile Andru, *Viață și semn* (Ed. Herald, 2005). ■ Marina Cap-Bun, în *Moartea la Tomis*, scrie despre romanul lui Marin Mincu, *Moartea la Tomis. Jurnalul lui Ovidiu* (Polirom, 2005): „Cu explicite valențe poetice, el este un omagiu adus culturii române, mai precis rădăcinilor ei traco-getice. Inserarea în acest presupus jurnal ovidian a cântecelor ceremoniale de înmormântare cristalizate în oralitatea românească, dublată de rafinate explicații teoretice, spre a fi astfel livrate spațiului cultural italian, pentru care această carte a fost inițial concepută, aduce enorme servicii de imagine culturii românești, cu atât mai utile în pragul integrării în Uniunea Europeană. Căci dacă vom continua să asimilăm, fără să ne difuzăm simultan propria noastră paradigmă culturală, vor fi șterși încetul cu încetul de pe harta spirituală europeană”. ■ În *Comentarii critice* Gheorghe Glodeanu semnaleză apariția lui Ștefan Bănulescu în colecția „*Opere Fundamentale*”. Cele două volume a apărut sub egida Academiei Române și a Fundației Naționale pentru Știință și Artă, în colecția „*Opere fundamentale*” coordonată de academicianul Eugen Simion (Ed. Univers Enciclopedic, 2005). □ Ion Buzăși prezintă volumul *Poezia religioasă românească. Eseu monografic* de Maria-Daniela Pânăzan (Ed. Reîntregirea, 2006). □ Florentin Popescu scrie despre *Recuperări necesare* referindu-se la publicarea volumului lui Alexandru Mironescu, *Calea în adevărul vieții* (Ed. Elion, 2005). □ Mara Magda Maftai semnează o recenzie a trilogiei Alinei Cârâc, ce cuprinde romanele *Scrisori din lumi paralele Culoarea sângelui și Să nu...!*, apărute la editura Artemis. □ În *Breviar editorial* sunt prezentate pe scurt *Re-lecturi stănesciene* de Marcel Lucaciu (Ed. Limes, 2004), *De la tradiție la postmodernism* de Constantin Cubleşan (Ed. Decebal, Drobeta Turnu-Severin, 2005), volumul de versuri *Mersul în vârful peniței* de Paul Sân-Petru (Ed. Cronica, Iași, 2005), *Științele suave* de Ioan Suci (Societatea Scriitorilor Militari, București, 2005), *Jurnalul de noapte* de Laura Mara (Ed. Paralela 45, 2005), volumul de povestiri *Strigoii Ocșorului* de Marcel Petrișor (Ed. Vreamea XXI,

București 2005). □ În *Revista Revistelor* Victoria Milescu prezintă: numărul 5/2006 al revistei „Contemporanul”, număr aniversar la 125 de ani de la apariție; numărul 24 al revistei „Cultura”; numărul 4 din „Convorbiri literare”, fiind remarcat interviul realizat de Cassian Maria Spiridon cu Gheorghe Grigurcu; numărul 3 al revistei „Familia”, cu un comentariu asupra rubricii *Galerie cu poeme*; numărul 4-5 al revistei „Steaua”, fiind menționat dialogul lui Mircea Cărtărescu cu studenții Facultății de Litere din Cluj.

AUGUST

2 august

• [„Luceafărul”, nr. 30-31 (754)] În *Acolade* Marius Tupan scrie despre *Recrutarea liderilor*: „Autorii cu mari ambiții despotice, mai mult sau mai puțin încrezători în forțele lor creatoare, simt nevoia să recurgă la numeroase strategii: fie pentru a-și asigura influența asupra unor indivizi sau grupuri, fie pentru a controla cu eficiență viața literară. Mesagerii recrutați în acest sens vor fi stimulați să le facă jocurile, ca inițiatorii să rămână în prim-plan, temuți, respectați. Investiția în lideri pare a fi cel mai inspirat demers. Valoarea în sine devansează orice artificiu, oricât de savant s-ar arăta. Cine urmărește cu atenție ivirea unor debutanți hărăziți va observa cât de rapid vor fi adoptați de unii comentatori, nu neapărat pentru a le recunoaște talentul, ci, îndeosebi, pentru a le direcționa prestația, potrivit unei spuneri simple, verificată în timp: unirea face puterea. [...] Se zice adesea că maestri în menținerea unor rețele subterane erau Geo Bogza și Paul Georgescu, care au viciat viața culturală, și așa destul de irespirabilă în comunism. Îndeletnicirile lor, însușite în urma unor experiențe dezonorante, au stimulat multe și diverse practici, manifestate de-a lungul deceniilor. Patronul, în multe cazuri, Eugen Barbu își îndemna acoliții să pătrundă în sistemele de putere, pentru a încerca să le influențeze liderii și, eventual, pentru a le dezvălui planurile ofensive. Cum tinerii veniți pe scena literară erau ușor de manipulat, apelurile se adresau lor, în primul rând, fiindcă n-aveau vreo biografie încărcată și nu se gândeau prea mult la consecințe. [...] Politicul a influențat dintotdeauna culturalul, iar războaiele creatorilor trebuie citite și sub această grilă. În orice sector s-ar exercita, puterea corupe, astfel că metodele de a o obține sunt variate, uneori, greu de depistat”. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla semnează o recenzie la *Dublul, un roman* de Ara Șeptilici (Ed. Paralela 45, 2006): „Jocul «în oglindă» cu dublurile dintre personaje și dintre instanțele narrative, multiplicarea discursurilor, apelul la ingenioase mecanisme autoreferențiale și intertextuale și, nu în ultimul rând, calofilia stilistică (originală tocmai prin absența ei

programatică din actualitatea prozastică de la noi) fac din romanul Arei Șeptilici un reușit experiment literar, modern și tradițional, totodată, numai bun de luat ca exemplu pentru potențialitățile inepuizabile ale poveștilor de totdeauna, ale Poveștii, în genere”. □ În aceeași rubrică Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul lui Viorel Savin, *Evanghelia eretică* (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). □ Valentin Tașcu se ocupă de volumul de versuri *Figuri de stil* de Ileana Roman (Ed. Brumar, 2006). □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru semnează *Scrisul ca șansă a mântuirii*, analiză a volumului de versuri *Prințul captiv* de Arthur Porumboiu (Ed. Ex Ponto, Constanța, 2006). □ Alexandru George, în *Opinii*, alcătuiește un articol de istorie literară intitulat *O încercare de critică autoritară*, analiză a influenței regimului antonescian asupra culturii din România, cu trimiteri în special la E. Lovinescu. □ În *Cărți de luat acasă* Gabriel Rusu semnează textul *Un cercetător literar notabil*, prezentarea monografiei *Gellu Naum*, semnată de Vasile Spiridon și publicată în colecția „Canon” a editurii Aula. ■ În *Stop cadru* Gabriela Gheorghisor analizează volumul Norei Iuga, *Fetița cu o mie de riduri* (C.R., 2005): „Intenția fundamentală a poetei, în acest volum, este aceea de transgresare a «pustiului cărnii», a senzualității răzvrățite și neputincioase într-un transcendent al scriiturii purificatoare și mântuitoare: «ea însăși era un morman de zăpadă, nu-și simțea trupul, își simțea numele, și-l lua în palme, sufla peste el și-i spunea: fă-te vultur, puile, fă-te vultur și papă tot ce-i mai bun de pe stârvurile astea. [...] și am văzut-o la brațul lui Dumnezeu împărțind bezele în uralele preacredincioșilor. Asta poftise ea din toată boala trupului ei.» (76). Principiul esențial care guvernează traseul subteran al poemului-roman nu este, așadar, cel al recuperării trecutului, ci acela al constituirii unui sens al prezentului, plecând de la încercarea de reconciliere, prin scris, a celor două experiențe existențiale aflate într-o tulburătoare interdependență: durerea și dorința”. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Ficțiunea ca autodistrugere*. □ Este publicată o amplă selecție lirică semnată de Claudiu Komartin, Miruna Vlada, Adrian Frățilă, Nicolai Tăicuțu, Florentin Palaghia, Alexandru Sfârlea. □ În *Cerneală proaspătă* Marian Ilea semnează textul *Rodica e băiat bun*. ■ Este anunțată apariția ediției *Opera Magna* de Nichita Stănescu, la editura Semne, fiind reprodus și un citat din studiul introductiv semnat de Alexandru Condeescu. ■ Octavian Soviany, în *Eseu*, construiește un amplu text pe teme de estetică intitulat *Joc și comunicare*: „În literatura experimentalistă a optzeciștilor, etica proximității guvernează raportul dintre instanța scripturală și instanța lectorială, iar cititorul este ridicat la rangul unui partener care a devenit absolut necesar pentru buna funcționare a jocului textual. Așa se face că poeții cotidianului sunt preocupați de restabilirea funcției comunicative a discursului poetic: Simona Popescu pleda pentru transparența și tranzitivitatea acestuia, pentru Călin Vlasie eul poetic se definește ca o instanță psihică ce se caracterizează esențialmente printr-o maximă disponibilitate pentru actul comunicării, în timp ce Florin Iaru se arată preocupat, pe fondul unei «crize» a poeziei, de descoperirea unor noi canale de comunicare cu cititorul.

[...] Odată cu textualiștii, spiritul ludic se înscrie în registrul unei tehnologii care urmărește performanța lingvistică, iar jocul își ia drept cadru o lume fără temeieri ultime, unde funcționează o paradoxală «rigoare neriguroasă». El se leagă de existența «omului tehnic» care – așa cum arăta Gianni Vattimo – «este și o lăsare în voia jocului multiplicității și al aparențelor, dar această multiplicitate nefundată e ordonată ca o varietate de limbaje formale dotate cu niște gramatici ale lor, precise, jocul se cheamă astfel nu pentru că ar fi neesențial sau arbitrar, ci pentru că e condus de niște reguli care, la bază, sunt gratuite, nefundate». [...] Prin această viziune asupra textului ca experiment ontologic, textualiștii i-au infuzat actului textual o mare încărcătură de dramatism, au ridicat la extrem miza acestuia, plasându-se în mod asumat și voit în afara «literaturii», spre deosebire de poezii cotidianului, mai relaxați, mai predispuși spre farsă și parodie, dar și mai «iubitori de literatură», de vreme ce dinamitează granițele dintre genuri și specii, dintre poetic și prozaic, dar rămân mereu între granițele tradiției literare”. □ În *Istorie și geografie*, cu titlul *Pete întunecate pe fundal luminos*, este publicat un fragment din capitolul 7, *Confuzia de pe Prut. 1711*, din romanul lui David Markiș, *Evreul lui Petru cel Mare sau cronică din viața oamenilor trecători (1689-1738)*. □ În *Literatura lumii* este inserat un text de Vasiliu Șukșin, *Tușe la un portret. Unele considerații concrete al lui N.N. Kneazev, omul și cetățeanul*. □ În aceeași rubrică este publicată o selecție lirică Klairi Anghelidou, „traducere și prezentare de Elena Lazăr”. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, prezintă romanul lui Pascal Bruckner, *Care dintre noi doi l-a născocit pe celălalt?* (Ed. Trei, 2006). □ În aceeași rubrică, Serenela Ghițeanu scrie despre volumul *Nuvela sub ecstasy* de Frédéric Beigbeder (Ed. Pandora M, 2005). □ Ion Crețu, în *Mapamond*, semnează a doua parte a articolului *America vs România – prin literatură*, discutând în special despre Harold Bloom. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Viața anterioară* de Charles Baudelaire. □ Alina Boboc scrie *Despre cenzură în teatru*, cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Richard al III-lea se interzice*, pusă în scenă la Teatrul Bulandra. □ Se dau detalii despre organizarea Concursului Național de Creație Literară „V. Voiculescu”. □ În *Reacții* Leo Butnaru comentează un text semnat de Mihail Grănescu, publicat în numărul din mai al revistei „Conexiuni”, în care acesta afirmă: „Adrian Păunescu a pompat piața română cu toate gloriile brigăzilor artistice de dincolo de Prut etichetate drept «cei mai mari poeți români» – unii contrafăcuți: Leonida Lari, Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Leo Butnaru, Aura Cristi. O adevărată «ruletă moldovenească» (dacă e să folosesc o expresie a lui Andrei Valachi) sufocând creația autohtonă și plasând în funcțiile cheie din țară numai persoane născute în spațiul ex-sovietic. Mironov și Păunescu au *moldoghenizat* cultura și Senatul. «Frații noștri» ne-au colonizat nai ceva ca-n visul lui Stalin din 1947. Fără nicio reciprocitate. Pot spune că rușii sunt mult mai receptivi la valorile noastre originale autohtone decât «frații noștri»; «podul de flori» a acționat, vreme de un deceniu, într-o singură direcție”. □ În *Fonturi în fronturi*,

Liviu Grăsoiu publică un eseu intitulat *Absențe*, un comentariu pe marginea publicisticii literare din ultimii ani. Acesta comentează: „Parcă n-ar mai interesa pe nimeni ce s-a petrecut în urmă, nu cu secole (căci nu prea este cazul la noi), ci cu decenii. Răsfoind întâmplător câteva numere din «România literară» a anilor 1968-1969, am fost surprins de prezența masivă a documentelor ținând de istoria literaturii române. În acei ani, când se strecuraseră câteva raze de lumină pentru nație și ai săi intelectuali, o lume întreagă putea fi redescoperită. O lume uitată, evitată, ignorată, pedepsită diabolic de regimul comunist impus de sovietici. Se publicau, în fiecare număr, acte, corespondență, amintiri, texte inedite ale interbelicilor despre care generațiile tinere nu știau mai nimic. Și o făcea nu doar «România literară» (aflată poate în punctul maxim al istoriei sale...), ci devenise, această preocupare pentru istoria literară, o permanență a revistelor și redacțiilor ce se respectau. Se întâmpla asta și la Cluj («Steaua» condusă de Aurel Rău a intrat deja în legendă), și la Craiova, și la Iași, și la Bacău, și la Timișoara, și la Pitești, adică oriunde exista o responsabilitate asumată față de ceea ce fusese literatura română sau se întâmplase scriitorului din trecutul mai mult ori mai puțin îndepărtat. De acolo, din acele articole (uneori cam sumare, ce-i drept) scrise în febra descoperirii adevărilor dureroase și sub supravegherea (nu trebuie uitat niciodată) cenzurii ușor debusolate, s-au născut monografiile și edițiile din anii '60-'70, cu toate păcatele și defectele lor, dar și cu aplaudate (și atunci, și acum) virtuți. Lipsa paginilor destinate istoriei literare nu se justifică, material existând, după cum o dovedesc timidele încercări vizibile mai ales pe plan local. Altfel, eforturile sporadice ale «Vieții Românești» și noua rubrică a Ioanei Diaconescu din «România literară» se pierd în elogierea scrierilor unor autori excesiv mediatizați”.

3 august

• [„Cultura”, nr. 33 (85)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Greața*: „[...] trebuie să spun că despre mine au scris foarte mulți oameni de mare calitate, dar și numeroși idioți. De asemenea, sunt personaj în destule jurnale în care mi s-au pus în gură fel de fel de lucruri pe care nu le-am rostit sau gândit. Ca să nu mai vorbesc de insanitățile celor 56 de turnători pe care i-am descoperit în dosarul meu de urmărire. Răspund însă doar de ceea ce am scris și semnat eu cu mâna mea. Și, dacă toată lumea umblă prin dosarele mele, de la înființarea CNSAS-ului până astăzi – știm și cine-i pilotează! –, ar fi fost vremea să producă și un text semnat de mine. Altfel, toate mizeriile spuse de Ioan T. Morar, băiat de mingi la Divertis și, mai nou, la Institutul Cultural Român, sunt banale calomnii despre care va trebui să se pronunțe Justiția. Realitatea arată că ICR-ul i-a plătit din timp ineptiile expediindu-l la New York în calitate de «prozatorul lunii». La urma urmei, putea să-l trimită și ca dansator de step, fiindcă este la fel de bun ca și publicația la care scrie, un fel de Glina a gazetăriei postdecembriste. De fapt, și ca turnător este submediocru, iar faptul că mă văd obligat să-i scriu

numele, adică să-l fac să existe, îmi produce senzația pe care o am când calc din întâmplare pe stradă o gumă de mestecat sau altceva. Cum stă cu adevărul și cu documentarea se poate vedea din precizările ce urmează: 1. Fundația Culturală Română nu mi-a fost «dată» deoarece înainte nu exista; așa cum se știe, am înființat-o chiar eu și, în ciuda opoziției «presei democratice», i-am asigurat prestigiul pe care nimeni nu i l-a putut contesta. Fundația nu a numit niciodată oameni la Centrele culturale din străinătate, neavând acest drept. Le-a furnizat doar cărți și publicații, materiale documentare, programe și echipe culturale în limitele unui buget mizerabil, de zece ori mai mic decât al actualului Institut. [...] 2. Nici Institutul Cultural Român nu exista înainte, spre a-mi fi dat ca sinecură, l-am construit și pe acesta, ca pe o instituție publică de care țara avea mare nevoie: dovadă că succesorii mei au ce distruge. În calitate de președinte al ICR nu am avut timp să trimit pe cineva la Institutele din străinătate deoarece am fost primul destituit de «revoluția portocalie», în 17 ianuarie 2005. Dar, firește, sunt cu totul de acord să se verifice dosarele celor aflați la post în străinătate, inclusiv ale actualei conduceri a ICR, ceea ce nu cred că se va întâmpla. 3. Preopinientul meu declara că nu a fost informator, nu a semnat vreun angajament etc., și sunt aproape dispus să-l cred: *ex nihilo nihil*. Și azi este doar turnător voluntar în presă, căci cine ar avea nevoie de o asemenea alcătuire? 4. Cât despre echipa de la Cultura, revista care, spre bucuria mea, a început să deranjeze, fiindcă are o altă opinie despre valori, demnitate, democrație și nu numai, mă simt obligat să spun că sunt onorat să lucrez cu asemenea talente incontestabile care, se știe, au fost fugărite pur și simplu de la ICR, cum nu s-a întâmplat nici măcar pe vremea multimitatului proletcultism. Le sunt de asemenea recunoscător că au avut tăria să luăm împreună de la capăt o publicație care se dovedește a fi foarte necesară. 5. Despre relația cu colonelul Ilie Merce, precum și despre istoria fostei mele case din Cluj am povestit pe larg în cartea mea, *Tentația risipirii*, și nu mai am de adăugat decât că, după acest PS datorat lui Ioan T. Morar, mă voi spală bine pe mâini, voi șterge cu spirt tastele computerului și cred că voi face și un duș. □ În *Revista revistelor*, C. Stănescu scrie despre un articol al lui Alex Ștefănescu, dedicat poetei debutante Loredana Cristea și volumului acesteia, *Ciorapii mei negri de plasă*, apărut în revista „România literară”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*, semnează *Jurnal american (II)*. □ În *Cultura Literară. Texte și Contexte*, Constantin Coroiu publică un eseu ce pleacă de la volumul *Vocație și destin* ce cuprinde „600 de fișe-portret pentru un tablou spiritual-istoric al Vrancei”, realizat de publiciștii Valeriu Anghel și Alexandru Deșliu. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion îi dedică un portret literar lui Ioan Șerb, în *Un memorandist întârziat*. ■ Andrei Terian, în *Celălalt Crăciun*, prezintă *Trupul știa mai mult. Fals jurnal la „Pupa russa”* de Gheorghe Crăciun (Ed. Paralela 45, 2006): „[...] noul volum al lui Gheorghe Crăciun e o entitate autonomă, a cărei lectură nu presupune neapărat parcurgerea romanului invocat în titlu. De altfel, avertismentul autorului trebuie citit în cheie dublă. «Fals jurnal

la Pupa russa», adică o construcție independentă, cu nimic aservită romanului. Ceea ce e pe deplin adevărat: volumul de față – o confirmă paginile sale și o recunoaște spre final diaristul însuși – «nu a fost nicio clipă un jurnal de creație, ci un colac de salvare a cărui importanță nu reușesc nici acum [...] s-o înțeleg cu adevărat». Cu alte cuvinte, «Trupul știe mai mult» nu ne descrie istoria apocrifă a romanului, ci preistoria sa. Astfel încât cele două cărți nu se completează, ci mai degrabă se anulează: când vorbește romanul, jurnalul tace”. □ În *Cultura Literară* Mihai Iovănel îi dedică un portret literar lui Cornel Regman. □ Rodica Grigore scrie despre romanul lui Klaus Mann, *Mefisto* (Ed. Leda, 2006). □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran semnează textul memorialistic *Fata cu ochi albaștri*. □ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri* Mihai Iovănel semnează *Cu cine nu trebuie confundat Andrei Pleșu*, comentariu la un text al lui Solomon Marcus apărut în numărul 130 din „Dilema Veche”.

• [„Dilema Veche”, nr. 30 (132)] Șerban Foarță publică a treia poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Florin Dumitrescu semnează eseu *Ce produs e Eminescu*. □ Matei Călinescu scrie *Ca atunci: o amintire cu M.* □ Alex. Leo Șerban în „Periferia culturală europeană”, *pana providențială, rockul prezidențial și alte dulci mizilicuri* prezintă numărul 86 al „Suplimentului de cultură”, dedicat Festivalului „Petrița – Periferie Culturală Europeană”.

• [„Observator cultural”, nr. [31] 332 (47)] În *Informații. La zi* se publică un material în care se discută situația „celor mai ceruți autori români în străinătate”: „Volumele *Întâmplări din irealitatea imediată* de Max Blecher și *Orbitor* de Mircea Cărtărescu sunt cele mai solicitate de editurile din străinătate. ICR a demarat, în noiembrie 2005, programul de traducere a 20 de titluri ale unor autori români, între care și cele două de mai sus, în limbi de circulație internațională. [...] Amintim că, în afară de Max Blecher și Mircea Cărtărescu, au mai fost selectați spre a fi traduși următorii autori: Gabriela Adameșteanu, Daniel Bănuțescu, Petru Cimpoșu, Lena Constante, Gheorghe Crăciun, Filip Florian, Ioan Groșan, Florina Ilis, Mircea Ivănescu, Nicolae Manolescu, Ion Mureșan, Constantin Noica, Răzvan Petrescu, Andrei Pleșu, Ioan Es. Pop, N. Steinhardt, Stelian Tănase și Ion Vartic”. □ Ovidiu Șimonca, în *Editorial*, discută cazul prezentat în numărul din 1 august 2006 al ziarului „Cotidianul” despre colaborarea cu Securitatea a lui Dan Ciachir. □ Eugenia Bojoga, în *Actualitate*, scrie despre o *Manifestare culturală la Praga*, respectiv despre întâlnirea organizată de către Universitatea Carolină din Praga, în colaborare cu ICR, „Între două generații de traducători cehi și slovaci din literatura română”. În continuare se dau detalii despre tradiția traducerilor din românește în Cehia. □ Iulia Popovici, în *Actualitate. Repetiții deschise cu Pescărușul. Andrei Șerban, dialog cu un singur personaj* oferă detalii despre punerea în scenă a piesei lui A.P. Cehov la teatrul „Radu Stanca” din Sibiu. □ Rubrica *În dezbatere*, semnată de Ștefan Borbély, se ocupă, în *Generații fără memorie*, de „rolul memoriei și al absenței memoriei în configurarea identității culturale și naționale”. Textul a fost prezentat, în luna iunie, în cadrul dezbaterilor

organizate la Cluj de către grupul „Phantasma”, eveniment la care au participat, printre alții, și Corin Braga, Ruxandra Cesereanu și Sanda Cordoș. Concluzia sa este că „că inerția, endemică, intrinsecă, adică aceea din interiorul literaturii române a fost mai mare, la noi, decât presiunile exercitate de către partid, ideologie discreționară sau de către cenzură. Șaizeciștii au «ritualizat» autosuficient literatura română, blocând-o și la nivelul vieții literare, prin construirea unei piramide axiologice discreționare, în vârful căreia se aflau criticii de întâmpinare. Acest cadru funcțional a surdinizat, apoi, dinamismul instituțional al literaturii noastre până dincolo de Revoluție, lamentațiile contemporane pe care le auzim și azi cel mai des legându-se, în mod firesc, tot de absența – sau, mă rog, de «dispariția» – Marelui Critic de întâmpinare, care împarte coronițe premianților și îi admonestează cu severitate pe cei recalitranti”. □ Ana-Maria Popescu, în *Literatură*, scrie despre *Marketing în detrimentul valorii literare*, o recenzie la romanul *Fructul interzis* de Nedjma, „traducere din limba franceză și postfață de Valentin Protopopescu” (Ed. Trei, colecția „Eroscoop”, 2006). ■ Adina Dinițoiu, în *Critică literară. Critica de înaltă ținută* prezintă volumul lui Mircea Martin, aflat la cea de-a doua ediție, *Singura critică* (C.R., colecția „Critică & Istorie literară”, 2006): „Cartea reeditată este de două ori valoroasă, o dată pentru că în zilele noastre teoria critică românească este slab reprezentată ca atare – ea funcționând mai degrabă diseminat în studiile literare și în critică foiletonistică –, iar, pe de altă parte, pentru ținuta exemplară, pentru civilitatea tonului critic, iarăși rară în peisajul literar actual. Teoreticianul și criticul M. Martin – vorbind despre obiectivitate și subiectivitate în critică, despre imparțialitate și angajare, despre inteligență, sensibilitate și moralitate în discursul critic – dă dovadă el însuși de eleganță, inteligență echilibrată și calitatea morală indispensabile unei articulări teoretice a conceptelor menționate. Dintre problemele ridicate, valabile și foarte actuale mi se par: elitarismul vs democratismul criticii, identitatea valorică a diverselor forme ale criticii (foileton, eseu, monografie etc.), calitatea umană și morală a criticului, solidaritatea de corp a criticilor. Cei aproape 20 de ani postdecembriști și democrați nu au schimbat prea mult «năravurile» tagmei, orgoliile personale, disputele interesate, răfuielele pamfletare. Nu au curățat provincialismul luptelor pentru întâietate, adică pentru influență (cu orice preț) în opinia publică, în detrimentul clar al coeziunii intelectuale. [...] Mircea Martin impune o ținută aleasă criticii ca disciplină și actului critic în sine. Judecata sa elegantă, care discută cu civilitate, dar și cu pasiune (când e cazul) meritele și injustețiile, își găsește pandant în profilul moral al omului care o practică. Modestia, abstragerea învățate de la maeștrii francezi (dar și de la un Tudor Vianu sau un Eugen Lovinescu) îl fac să aprecieze critica, dincolo de orice partizanate, în funcționalitatea și democratismul ei, iar nu ca sursă de putere: «împotriva unor asemenea ambiții absolutiste aș afirma că singură critică acceptabilă e cea care nu se consideră pe sine singură (s.a.), vreau să zic, singura care contează»”. □ Luminița Matei Gheorghiu semnează eseu *Scrituri ale sinelui*

în literatura latină. □ Iulia Popovici în *Arte. Teatru* scrie, în *Să ne exportăm dramaturgi!*, despre evenimentul ce a avut loc la New York, sub egida ICR în colaborare cu Immigrants' Theatre, și unde au fost invitați Gianina Cărbunariu, Bogdan Georgescu și Vera Ion. □ În *Revista presei* sunt prezentate, printre altele, numărul pe iunie al revistei „Le magazine littéraire” ce conține un dosar intitulat „Cultura contra barbariei”, dedicat lui George Steiner, precum și numărul 2175 (13-19 iulie 2006) al săptămânalului francez „Le Nouvel Observateur” unde este publicat „un interviu, ilustrat generos cu fotografii color, cu prodigiosul scriitor francez J.M.G. Le Clézio, câștigătorul unui Premiu Renaudot în 1963 pentru romanul *Proces-verbal*”. □ Suplimentul acestui număr îi este dedicat lui Sigmund Freud. Semnează studii și articole Ion Vianu, Valentin Protopopescu, Andreea Răsuceanu, Dorin-Liviu Bîțfoi, Dan Niculescu și Vasile Dem. Zamfirescu.

4 august

• [„România literară”, nr. 31] Pe prima pagină este publicată tableta „*Pensia lui Eminescu*” de N. Manolescu, cu trimitere la articolul omonim publicat de Felix Aderca în 1931, în ziarul „Adevărul”. □ În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu semnează eseul politic *Bebeluși și turnători*. □ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș se ocupă de *Consilierii Securității* o discuție pe marginea unui material din „Adevărul literar și artistic” în care Augustin Buzura este identificat în postura de colaborator al Securității. În finalul articolului este inserată o notă a lui N. Manolescu în care acesta afirmă: „[...] cred că nu e firesc să-l judecăm pe un scriitor de renume, și morală, de care s-a bucurat Augustin Buzura, după spusele altora, uitând spusele proprii, din atâtea cărți, din *Blocnotes* în special, cu caracter net anticomunist, deloc pe placul oficialității”. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Reverii și depresii*, Tudorel Urian prezintă volumul de debut al poetei Livia Roșca, *Ruj pe icoane* (C.R., 2006), „alcătuit cinematic, din mai multe secvențe ilustrative pentru devenirea unei femei”. „La ora debutului, Livia Roșca este deja un nume cunoscut în contingentul poezilor generației 2000. *Ruj pe icoane*, mica sa biografie lirică (*Bildungslirism*, îi spune Al. Cistelean) îi confirmă indiscutabilul talent și demonstrează că resursele de înnoire ale poeziei tinere sunt departe de a se fi epuizat”. □ În aceeași rubrică, Ioan Holban semnează *Realitatea și fantasmale*, recenzie a romanului *Mașă și extraterestrul* de Nichita Danilov (Polirom, 2005), prezentarea concentrându-se pe relatarea subiectului. □ Tot aici, Cosmin Ciotloș comentează, sub titlul *Old Boys. Generația regăsită* volumul de versuri *Izolare* de Mircea Popovici (Ed. Alfa, 2005), în timp ce în *Generația evitată* se ocupă de *Dilecta* de Octavian Soviany (C.R., 2006), afirmând că autorul se folosește „de un context cultural pentru a aplica în voie schemele precise ale poeziei sale. Ținta pare să fie crearea nu a unei lumi, cât a unui tip de sensibilitate. Faptul că el pozează când în Casanova, când în Cristobal Colon, nu trebuie să ne inducă în eroare. Cum nici numeroasele *concettisme* din unele poeme nu trebuie să ne facă să-l credem un artizan baroc. Și nici, cu certitudine, un decadent”. În opinia

sa, „riscul cel mare al oricărui autor care a ajuns la momentul în care poate scrie bine despre (aproape) orice îl pândește și pe Octavian Soviany. Atât de îndrăgostit de cuvinte încât refuză să le citeze, ferindu-se de intertextul specific congenerilor săi, el cade în periculoasa tentație de a cita atitudini, de a pastșa măști”. □ În *Literatură* Gheorghe Grigurcu semnează poeziile *Nud, Venus, Mitologie blocată, Stai, Despre real, Există zile, Consilii date ție însuși, Estivală, Balada podurilor, Când lumina, Cunoscutul și necunoscutul, O zi între altele, Fii tu însuși, Morală, În local*. ■ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Bătălia pentru Eugen Ionescu* este publicat un text al lui Lucian Raicu, din decembrie 1996, în care se dau detalii despre relația Eugen Ionescu – Marc Fumaroli. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Rugăciune laică*. ■ În *Lecturi*, Mihai Mandache alcătuieste o scurtă prezentare nefavorabilă a romanului lui Cezar Pricop, *Patria de carton* (Ed. Paralela 45, 2005): „E greu de spus dacă Cezar Pricop are o agendă politică sau dacă, pur și simplu, nu rezistă tentației de a așterne pe hârtie orice produs al imaginației sale. Oricare ar fi motivația scriitorului, cel care are de suferit este cititorul, pus în fața unei povești foarte asemănătoare cu scenariile fanteziste pe care le debitează pensionarii amatori de politică la întâlnirile lor din parcuri”. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache scrie *De citit la cald*, eseu despre *Cronicile optimistului* de G. Călinescu, volum apărut la E.P.L., în 1964. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache publică *Nirvana*, recenzie a volumului de versuri *Amazon* de Ștefan Manasia (Ed. Vinea, 2005): „Ceea ce atrage imediat atenția în versurile sale este ceremonialul cu care vizi-onarismul înfășoară și desfoliază realul. Cadrul este cu totul obișnuit, fără urmă de pitoresc, lumea traversată fiind una apropiată până la familiaritate. [...] Amazonul din titlul volumului nu este un element de decor suprarealist ori un ingredient exotic care, adăugat la cele autohtone și regionale, să dea o sinteză simbolic-geografică. Îmi pare metafora centrală, structurantă, cuprinzând în meandrele și adâncimile ei căutările autorului și sugestiile poeziei sale. Este «cursul negru al sângelui», «cerneala neagră, strălucitoare și oribilă» cu care poetul își transcrie experiențele lăuntrice, iluminările, pornind de la cele mai banale scene de viață pentru a le transcende spectaculos. [...] Poetul clujean se află la ani-lumină de violența lexicală a fracturiștilor și de atitudinea lor protestatară, detașându-se de propriul eu și transformându-se din subiect în obiect al poeziei pe care o scrie. [...] Un volum de mare forță al unui poet tânăr, puțin cunoscut încă, dar adevărat”. □ În *Eseu*, Horia Gârbea semnează *Agresiuni, încăierări și arme*, abordând „stările conflictuale” dintre personajele literaturii române. ■ Necrolog Szász János. ■ În *Istorie literară*, Ion Simuș semnează *Inconformismul subiectiv*, analiză a volumului I de *Scrieri alese. Poezie* (Ed. Prometeu, Chișinău, 1999) și, în același timp, un portret literar al scriitorului: „Îmi închipui formula poetică a lui Nicolae Esinencu la intersecția a trei modalități înrudite: Geo Dumitrescu, Marin Sorescu și Mircea Dinescu. Are câte ceva din calitățile și defectele fiecăruia: predispoziția epică de la cel dintâi, ironia,

colocvialitatea și regia textului de la cel de-al doilea, atenția la public și spiritul polemic specifice celui din urmă. Cu toții au în comun specularea ludică a anecdotului. În combustia internă a poeziei basarabene, în prefacerile ei radicale de după 1970, Nicolae Esinencu contribuie decisiv la desolemnizarea lirismului”.

□ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează *Chefalii*. ■ În *Scrisori inedite*, Mircea Handoca publică o serie de fragmente de corespondență, reunite sub titlul *Către Mircea Eliade*, semnate de Giuseppe Tucci, Raymond Queneau și Jaroslav Pelikan. Acestea sunt însoțite de note de prezentare ale celor trei autori, precum și de detalii privind relațiile acestora cu Mircea Eliade. ■ Radu Ciobanu, în *Literatură. Lecturi*, comentează volumul Diane Câmpan, *Singurătăți suprapuse, Studii de literatură comparată* (Ed. Imago, 2004): „Toate aceste fețe ale singurătății sunt devoalate de Diana Câmpan prin ample incursiuni în marile repere literare ale modernității. Operele capitale ale lui Camus, Thomas Mann, Marcel Blecher, Dostoievski, Kafka, Zamiatin, Huxley, Orwell, Ray Bradbury [...] sunt explorate cu subtilitate și pasiune în detaliile cele mai relevante pentru tema în discuție. [...] Diana Câmpan nu este o stilistă, dar cultivă o expresie fluentă, elegantă și clară, care conferă lecturii acea capacitate de delectare [...] Adevărata importanță a acestui eseu, care face din el o lucrare de referință în domeniu, stă însă în pertinența analizelor prin care sunt sistematizate și validate mai vechi opinii, fiind totodată propuse semnificații și puncte de vedere insolite în problematica mereu actuală a singurătății ca motiv cultural”.

□ Ioana Pârvulescu, în *Cronica Optimistei*, publică eseuul *Alfabetul doctorului Voiculescu*, Toate leacurile la îndemână, volum medical semnat de Vasile Voiculescu în 1935, publicat în colecția „Cartea satului” de către Fundația Culturală Regală „Principele Carol”.

□ În *Meridiane. Avangardă editorial* este publicat un fragment din romanul *Castele de carton* de Almudena Grandes, în curs de apariție în colecția „Raftul Denisei”, la editura Humanitas, prezentare și traducere de Cornelia Rădulescu.

□ În *Cronica traducerilor*, Elisabeta Lăsoni prezintă două romane: *Pedro Páramo* de Juan Rulfo (Ed. RAO, 2006, traducere de Ileana Scipione, în colecția „Opere XX”) și *Delir* de Laura Restrepo (Humanitas, traducere de Gabriela Ionescu).

□ În *Meridiane* este publicată o notă-biobibliografică despre scriitorul german Jens Rehn.

□ Notă despre subiectul romanului *Petits crimes contre le humanités* de Pierre Christin, publicat la Ed. Métailié.

□ Succintă prezentare a ultimului roman al lui Anne Tyler, *Digging to America*.

□ Cu titlul *Cărțile copilăriei* este anunțată publicarea volumului *Les Vertes lectures*, la Ed. Flammarion, sub semnătura lui Michel Tournier.

□ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*.

□ Calendar literar pentru perioada 21-27 august.

□ Cronicar, în *Ochiul magic*, semnalează un articol apărut în numărul 7-12 al „Jurnalului literar”, semnat Aristarc, în care acesta „vine cu propuneri concrete privitoare la atât de necesara schimbare a canonului literar”.

■ În nota *Eliade, o parte a literaturii române*, se face trimitere la recenzia lui Cătălin Avramescu, publicată în numărul din 25-31 iulie al revistei „22”, în care acesta se ocupă de *Jurnalul portughez* al lui Mircea

Eliade, publicat recent la Humanitas. „Problema notei noastre nu este recenzia în sine, ci o afirmație a autorului ei conform căreia «Eliade (este) o parte a culturii americane», nu a celei românești, dacă îi exceptăm «opera sa de tinerețe»: «Aproape toate operele sale științifice au fost publicate fie în engleză, fie în franceză, pentru un public cu totul altul decât cel românesc. Nici subiectul lor nu este românesc.» Desigur. Dar Eliade și-a scris exclusiv în românește opera literară, nu doar cea din țară (totuși, considerabilă cantitativ și aceasta, incluzând romane, între care o capodoperă, și volume de eseuri, unele excepționale), dar și cea din exil (câteva nuvele foarte valoroase, care nu merită disprețul cam de neliterat al lui Avramescu). Prin acestea, Eliade este o parte a literaturii române. Și dacă ne amintim câte din ideile operei sale științifice se află *in nuce* în ficțiunile lui ori în eseuri, nu putem să nu fim mirați de ușurința de mână cu care Cătălin Avramescu îl exilează încă o dată pe Eliade”.

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [31] 87] Se anunță că Florin Lăzărescu se regăsește printre finaliștii concursului de scenarii de la „Anonimul”. □ Florin Lăzărescu, în rubrica *Trimisul nostru special*, semnează un eseu intitulat *Etica scriitorului față de personajele sale*. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, publică un text fără titlu. □ Luminița Marcu, în *O carte agreabilă cu un final ratat*, scrie o recenzie la romanul lui Dan Miron, *Scândurica* (Polirom, 2006). □ Notă de prezentare a volumului lui Alexandru Paleologu, *Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu*, ediția a III-a (C.R.). □ Notă de prezentare a romanului *Antichrista* de Amélie Nothomb, „traducere din limba franceză de Bogdan Ghiu” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi (Cap. XXXV)*. □ Note de prezentare ale romanelor *Agenția de detectivi nr. 1* de Alexander McCall Smith, „traducere din limba engleză și note de Viorica Boitor” și *Scările Levantului* de Amin Maalouf, „traducere din limba franceză de Daniel Nicolescu” (Polirom). □ Cu titlul „*Regizorii care dau rateu după rateu montează în continuare*”, Oana Stoica consemnează un interviu cu Antoaneta Zaharia. Pe lângă multiple detalii legate de activitatea sa artistică, aceasta vorbește și despre romanul său, *Garsonieră în centru*. □ Dosarul acestui număr, realizat de Elena Vlădăreanu, este intitulat *Amintiri despre marile iubiri*. □ Șerban Foarță semnează aici poemul *Le grand Amour*. ■ Nora Iuga publică o confesiune intitulată *M-am îndrăgostit doar de poeți*. ■ Angela Marinescu semnează *Patru posibilități de a citi marea iubire*. ■ Octavian Soviany scrie, la rândul său, despre *Le grand amour*. ■ Vasile Ernu publică textul *Câteva amintiri despre iubovi*. □ Se dau noi detalii despre concursul de debut „Ioan Petru Culianu”, organizat de editura Polirom, pentru volume de studii și eseuri. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei creionează un portret literar Raymond Carver.

5 august

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [31] (830)] În *Conu' Alecu și prietenii săi* Toader Paleologu semnează *Înceiere (II): Cherchez la femme*, fragment

dedicat lui Alice Voinescu. □ Christian Crăciun, în *La școala tiranilor*, scrie despre *Jurnal 1939-1945* de Pierre Drieu La Rochelle, apărut la editura Runa, grupul editorial Corint. □ În *Cronica literară* Bogdan-Alexandru Stănescu scrie *Despre tainele sevrăjului*, prezentare a volumului de versuri *Sevrăj* de Rita Chirian (Ed. Vinea, 2006). □ Teodor Vârgolici, în *Contribuții de istorie literară*, prezintă volumul *Printre cărți și manuscrise* de Simona Cioculescu (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ Este reprodus un fragment din romanul *Drumul scurt spre casă* de Cătălin Dorian Florescu, „carte în curs de apariție la editura Polirom (colecția Fiction Ltd.)”. Textul este precedat de o prezentare bio-bibliografică. □ În *Cybercritica* Robert Lazu semnează a doua parte din *Constelația imaginilor*, analiză a creației poetice a lui Andrei Codrescu. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu publică prima parte a eseului *Codul lui Nabokov*. ■ Cu subtitlul *În avanpremieră, un nou roman de Radu Aldulescu* este reprodus un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

10 august

• [„Cultura”, nr. 34 (86)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Direcția Presei – varianta postrevoluționară*: „Oricât ar părea de nefiresc, nu sufăr pentru că, de la Revoluție încoace mai ales, sunt înjurat cu obstinație, ci pentru că sunt înjurat de proști. Nu mă refer la Mircea Mihăieș, care este doar lichea. Înainte de Revoluție, nu a scos nici din greșeală un sunet care să aducă, dacă nu a curaj, măcar a bun-simț. Vreau să spun că nu l-a văzut nimeni. Astăzi, a rămas tot nimeni, dar cu N mare, pentru că a mai îmbătrânit, iar neputința și uscăciunea intelectuală i-au sporit otrava. Atâta doar că, se știe, este otravă bine remunerată: patria își cinstește ticăloșii. În mod normal, n-ar merita să-mi pierd vremea cu asemenea indivizi, însă crisparea din textele pe care le produc, setea lor de a mă distruge mă pune pe gânduri. Din păcate, este sezonul lor, al paraziților care-și caută tot timpul un câine să-i treacă strada. Unii i-au găsit pe legionari, alții pe proletcultiști, cei mai mulți, mai săraci cu duhul, se mulțumesc a fi băieți de trupă, răscolesc asemenea câinilor comunitari toate gunoaiile, în speranța că doar-doar găsesc ceva cu care să te termine. Te urmăresc mereu, cu tenacitate și atacă în haită. Asta știu și atâta pot, numai în acest fel au sentimentul că există...”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu menționează un articol semnat de Grațian Cormoș, apărut în numărul 39 al revistei „Tribuna”, *În contra prejudecăților domnului L.A.*, comentariu pe marginea „ironiilor deplasate” ale lui Laszlo Alexandru față de Edgar Papu. □ În *Cultura Literară*, Pop Simion semnează eseu *Hanibal*. ■ În *Cultura Literară. Texte și Contexte*, Constantin Coroiu scrie, în *Mic tratat de „pedagogia curajului”*, vorbind despre jurnalul lui Dumitru Țepeneag, *Un român la Paris*, apărut în a treia ediție, definitivă, la editura Cartea Românească: „Personalitate puternică, de o remarcabilă rectitudine nonconformistă, [...] Țepeneag nu se minte mai înainte de toate pe sine, nici când trece prin momente extrem de dificile, nici când are motive de (relativă) bucurie

și satisfacție. Mi s-a părut, de pildă, mult mai tare, mai rezistent la dezamăgiri și la șocul dezrădăcinării decât, să zicem, chiar prietenul sau Nicolae Breban (pe care îl analizează fără menajamente). Cine a citit și memorialistica acestuia din urmă se poate convinge. Nu face nicio clipă literatură sau filosofie, ci notează în caietele personale ceea ce trăiește, observă, simte și gândește într-un moment sau altul. Dacă ar fi renunțat, măcar în această ediție definitivă a jurnalului, la conspectele de lectură, neinteresante pentru cititor, cum îi reproșează pe bună dreptate Eugen Simion, lectura cărții ar câștiga în tensiune. Asemenea pagini încarcă inutil textul și-i atenuază impactul asupra cititorului. Pe scurt, am parcurs această «cărămidă» de aproape 550 de pagini, cronică unei experiențe singulare, cu sentimente contradictorii, în special față de istoria perioadelor în care a fost scrisă: nostalgie, revoltă, dezgust față de multe dintre tipurile și moravurile vremii, admirație pentru autorul ei, un scriitor și un intelectual despre care numai că nu este original nu se poate spune. Cel mai important, mai imprezvizibil și, totodată, cel mai consecvent și, nici vorba, cel mai memorabil personaj al lui Dumitru Țepeneag este Țepeneag însuși”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*, semnează *Jurnal american (III)*. □ Andrei Terian, în *Biografismul Hi-Q*, prezintă volumul de versuri al Ritei Chirian, *Sevraj* (Ed. Vinea, 2006). □ Rodica Grigore scrie despre *Erotism și estetism* în romanul occidental, pornind de la volumul *Roman et censure* (1996) de Maurice Couturier. □ Raluca Dună, în „*Un veșnic preludiu la Viață*” semnează o prezentare a volumului de versuri *Propilog* de Anca Pedvis. □ În *Istoria lumii, repovestită* Dana Ionescu scrie despre *Povestea jidovului rătăcitor*, „romanul scriitorului-conte pe numele sau complet Jean-Bruno-Wladimir-François-de-Paul-Lefevre-d’Ormesson”. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran semnează prima parte a textul memorialistic *La porțile Orientului*. ■ În *Cultura Interogației*, Simona Chițan consemnează un interviu cu Octavian Paler. După o serie de detalii de ordin biografic, acesta trece la discutarea tematicii volumelor sale, discută despre varii aspecte sociale și politice. Referitor la criticarea campaniei TVR „Mari Români”, Octavian Paler răspunde: „Campania «Mari Români» mi se pare o ineptie. Cum să compari ceva ce nu e de comparat? Cum s-o compari pe Ioana D’Arc cu Voltaire că să vezi care a fost cel mai mare francez? Cum s-o compari pe prințesa Diana cu Shakespeare? Cum să-l compari pe Goethe cu fotbalistul Beckenbauer? Criteriile nu trebuie amestecate, unul este un personaj care a făcut istorie în istorie, altul se bucură de o notorietate provizorie bazată pe alte considerații. [...] În România, unde confuziile sunt atât de grave, să ai o asemenea inițiativă este un pericol foarte mare. Să oferi unui popor care nu e dispus să ia nimic în serios ocazia de a face bășcălie de unii care au avut un rol în istoria noastră este trist și păgubitor. Am văzut pe burtieră de la televizor – atât cât am suportat să mă uit la această ineptie televizată – trecut Bulă lângă Constantin Brâncoveanu și Avram Iancu. L-am văzut trecut alături și pe Gigi Becali. Asta m-a revoltat cel mai tare”. □ În *Cultura Literară*, Grigore Smeu scrie despre *Destinul esteticului în derizoriul tradiției*.

● **[„Dilema Veche”, nr. 31 (133)]** În editorialul său, intitulat *Zelul demascator*, Andrei Pleșu discută despre problema colaborării cu Securitatea: „În fond, aveam nevoie de adevăr, oricât de penibil sau de dureros ar fi fost el, aveam nevoie de o limpezire definitivă a apelor, ca să nu eșuăm în echivoc, toxină și șantaj. Numai că, foarte des, «demascările» cu care ne-am confruntat au adăugat eventualelor limpeziri un nesănătos halou de confuzie. Mai întâi, ele au fost întrucâtva dirijate de «bunavoința» deținătorilor de arhive. Apoi, dincolo de mici frisoane de presă, efectul lor a fost practic nul. Nimeni nu a fost cu adevărat compromis în urma publicității lor, nimeni nu și-a pierdut poziția publică sau tupeul. În sfârșit, lipsa criteriilor clare, caracterul impulsiv și oarecum arbitrar al procedurilor «demascatoare», o inconsistentă pripă judiciară (cu corolarul unei pernicioase evacuări a nuanțelor), toate acestea au provocat, în final, o devălmășie insalubră. Adrian Păunescu a putut apărea ca victimă și Ștefan Augustin Doinaș ca agresor, Vadim Tudor a fost inocentat, în vreme ce Noica a devenit suspect, Paleologu s-a consacrat ca defect, dar Ristea Priboi a scăpat basma curată. Exemplele se pot înmulți. Firește, nu se pune problema să trecem cu vederea transgresiunile «oamenilor de bine» și să nu condamnăm decât pe cei dinainte condamnați de propria lor ticăloșie. Trebuie să umblăm însă prin hârtii și prin destine cu maximă finețe, cu discernământ, cântărind farmaceutic contexte, caractere, rezultante esențiale de ansamblu, și nu doar accesorii episodice, de detaliu. [...] Această tentativă de compensare sau de camuflaj e, psihanalitic vorbind, explicabilă, dar a contribuit enorm la pierderea încrederii publice în acuratețea cercetărilor și la diminuarea interesului general pentru continuarea lor. Fapt e că nu se mai distinge între cel racolat și cel care recolează, între fostul pușcăriaș, devenit informator, și torționarul de profesie, între colaboratorul de circumstanță și delatorul retribuit. Nicolski și Drăghici au scăpat, Pleșiță e vedetă de televiziune, foștii directori de închisoare, caralii și anchetatorii își mănâncă pensia liniștiți sau fac afaceri bănoase. Publicului i se servesc, în schimb, picanterii «scandaloase» cu Noica. Sau cu Buzura. O nouă specie de activiști se cheltuie zgomotos, cu o voioșie stahanovistă, în beneficiul purității absolute și găsesc numeroase suflete sensibile care să vibreze, exoftalmic, dinaintea zelului lor”. □ Șerban Foarță publică a patra poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Se ridică blestemul clasei asudatoare*. □ În *La centru și la margine*, Radu Cosașu scrie despre *Un român original la 1942*, discutând despre volumul lui Petre Solomon, *Am să povestesc cândva aceste zile* (Ed. Vinea, 2006).

● **[„Observator cultural”, nr. [32] 333 (36)]** În *Informații*. *La zi se anunță încheierea workshop-ului de dramaturgie susținut de Saviana Stănescu la teatrul Desant, pe tema „reimaginării contemporane a poveștii Antigonei”*. □ Se dau detalii despre organizarea standului României la Târgul de Carte de la Frankfurt de către Asociația Editorilor din România (AER). □ Sunt anunțate subvențiile acordate de Administrația Fondului Cultural Național pentru reviste, printre acestea numărându-se „Convorbiri literare”, „Poezia” și „Arca”. □ Carmen Mușat,

în *Literatură*, scrie despre *Infidelitatea poeziei sau exerciții de supraviețuire*, prezentare a volumului de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R., 2006): „Inteligent și imaginativ, pe cât de nonconformist ca atitudine, pe atât de «așezat» ca formulă lirică, Robert Șerban își confirmă și în volumul recent apărut la Editura Cartea Românească vocația poetică. *Cinema la mine-acasă* este o colecție de gesturi și stări, în care ironia (niciodată caustică) se îngemănează cu tandrețea, într-un discurs laconic, dens și percutant. Fără să caute, cu orice preț, «originalitatea» întemeiată pe lipsa de lecturi, Robert Șerban scrie cu dezinvoltură la (despre) intersecția vieții cu cărțile. Scrisă «în cunoștință de cauză», poezia sa este, în mod programatic, «ceea ce rămâne din viață/ după ce o trăiești», urmă concretă așadar a trecerii, dar și autoportret infidel, dincolo de care transpare intermitent silueta fragilă a unui eu empiric rătăcit în realitatea cotidiană”. ■ În aceeași rubrică, Bianca Burța-Cernat prezintă *O poveste palpitană cu „rolanzi” și securiști*, recenzie a romanului lui Petru Cimpoeșu, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (Humanitas, colecția „Proza”, 2006): „Neispită de alambicările textualiste, literatura lui Petru Cimpoeșu mizează de la început pe semnificație, pe relevanță general-umană a narațiunii, pe observația psihologică mai mult decât pe experimentele în plan formal atât de îndrăgite în deceniul nouă. Ceea ce o face să distoneze cu spiritual ludic, *soft*, relativizant al generației ‘80. Din aerul timpului scriitorul a cules, firească, doar ce se adecva structurii sale: cultivarea consecventă a autenticității, plăcerea de a cerceta spații felurite ale cotidianului derizoriu, de a mitologiza banalul fără să-l mistifice, asumarea ironiei ca regulă de viață. Iluzia textului care se are pe sine ca referință și ca scop i-a fost și îi este cu desăvârșire străină. [...] Epica stufoasă din *Christina Domestica* se dezvoltă în jurul unei ipoteze ficționale născute în marginea realității istorice: o insulă din Pacific (inexistentă pe vreă hartă a lumii) ce reproduce în mic imaginea României ceaușiste și postceaușiste, cu regimul politic autoritar perpetuat și în primii ani după Revoluție, cu economia falimentară, cu sărăcia, lenea, inerția, mentalitățile românești binecunoscute (accentuate grotesc, parodic), cu adopțiunile ilegale, cu simulacrele de anchete judiciare și, mai presus de toate acestea, cu fobia supravegherii continue de către forțe oculte, cu obsesia securiștilor infiltrați peste tot. Insula se cheamă Roland și a fost achiziționată sau obținută pe la sfârșitul anilor ‘60 de guvernul român de la S.U.A. prin mijloace incerte. [...] *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* imaginează enorm, monstruos și stimulează imaginația. Totodată, în condițiile în care știrile de senzație ale zilei au în vizor «povești» cu (foști) securiști, iar suspiciunea ca fobie socială generalizată e încă activă, romanul lui Petru Cimpoeșu își ține cititorii conectați la realitatea fierbinte. Nu e un roman de povestit; e un roman de citit neapărat!”.

■ Delia Ungureanu scrie despre *Ana Blandiana în zodia lucidității imperturbabile*, prezentare a volumului *Poeme 1964-2004* (Humanitas, 2005). În acest context este discutată, în realitate, întreaga serie de autor tipărită de editură: „Până în prezent, seria include șapte titluri, unele noi, altele – reformulări ale unor titluri

mai vechi și care, considerate în ansamblu, recompun un destin literar proteic, încercat în poezie, proză și eseu. Alături de poeme noi, precum *Refluxul sensurilor* (2004), stau poemele unei întregi activități literare: *Poeme 1964-2004*. Romanul-poem *Sertarul cu aplauze* (2004), după modelul mărturisit al lui Gogol, adaugă acestei serii o scriitură de graniță, la interferența dintre autobiografie și memorii, iar scrierile de proză *Cele patru anotimpuri* și *Proiecte de trecut* sunt unite sub un singur titlu, *Orașul topit și alte povestiri fantastice* (2004). Cărțile de eseuri *A fi sau a privi* (2005) și *O silabisire a lumii* (2006) reiau, împreună cu unele piese noi, mai vechi apariții editoriale. Ultima carte din această serie de autor – *Spaima de literatură* (2006) – configurează, printr-o colecție de articole din periodice și interviuri acordate între 1980-2005, arta poetică a Anei Blandiana, dar, în același timp, mărturia unui destin literar care nu încetează să se (re)scrie. [...] Articolele teoretice ale Anei Blandiana indică un inevitabil final al poeziei: tăcerea pe care o impune victoria îngerului. Dacă, pentru Blaga, orice carte e o boală învinsă, pentru Ana Blandiana, ea e semnul nașterii spaimii de literatură. Această vine din sublimarea unei obsesii a creatorului, pe care a purtat-o îndelung, încât a devenit parte a propriului corp. Paradoxul face că, prin scris, îi vine și mântuirea, iar poezia, așezată în centrul lumii, are forța de a o regenera integral. O altă imagine a Anei Blandiana recompun interviurile: o prezență discretă, care are oroare de exhibiționism și care își permite să trăiască în spațiul scrisului, cunoaște, după '89, o reconversie a privirii înspre istoria imediată. Contactul cu aceasta îi diminuează optimismul anterior și îi modifică traiectoria literară, determinând-o să facă din poezie atât mijloc de salvare a lumii, cât și de autoprotecție în fața nebuniei din jur. Implicarea, mai intensă, după '89, în viața publică o readuce în fața unei obsesii mai vechi, de care părea că se eliberase: timpul ireversibil și neiertător al istoriei, care roade, pe dinăuntru, lumea armonios echilibrată, unde binele se confundă cu frumosul. Dar, dincolo de acest sentiment de dezamăgire, rămâne conștiința unui destin literar asumat și trăit cu seninătate și maximă luciditate”. □ În *Critică literară*, Igor Mocanu semnează *Critificiune sau exerciții de luciditate?*, recenzie a volumului lui Mircea A. Diaconu, *La sud de Dumnezeu. Exerciții de luciditate* (Ed. Paralela 45, 2005): „Mircea A. Diaconu nu se sperie de numărul mare de cărți analizate pentru că acesta caută în fiecare autor trăsătura definitorie, esența, am putea spune. În această privință tânărul critic nu se mai deosebește prea mult de criticii vechi. Și aceștia au încercat să ajungă la rădăcina faptelor de literatură, fie că era vorba de un personaj literar sau de metoda de abordare propriu-zisă. În critica veche toate personajele se regăsesc, ajung să fie ele însele, toți autorii realizează dimensiunea operei lor. În cazul lui Mircea A. Diaconu, arghezianul deziderat: *să pipăi și să urlu «este!»* funcționează perfect. De aici și o evidentă alură de proză confesivă în *Exerciții de luciditate*. Uneori crezi că ai în față cel mai pur text de criticificiune”. □ Ovidiu Șimonca publică, sub titlul „*Drogurile sunt altă formă de revoltă*”, un interviu cu Andra Matzal, traducătoarea romanului *Trainspotting* de Irvine Welsh, apărut la editura Polirom.

□ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* scrie despre Jeff VanderMeer, cu ocazia vizitei scriitorului în România. ■ În *Revista presei* Arina Petrovici menționează o serie de *Interviuri pe alese*: cel cu Simona Sora, realizat de Adriana Babeți, intitulat *Șanse și pericole pentru literatura tânără*, apărut în revista „Orizont” (nr. 7 [1486], anul XVIII); în același număr al revistei este remarcat și dialogul dintre Iolanda Malamen și Eugen Bunaru, intitulat *Niciun dialog cu un scriitor nu poate eșua*. Din „Idei în dialog” (nr. 7 [22], anul III) este reținut interviul lui Mihail Neamțu cu Sorin Antohi: *Despre secularizare, teologie și boicotul istoriei*. În revista „Euphorion” (nr. 5-6, anul XVII), cu tema „Jurnalul”, interviul numărului este intitulat *Memoria individului este ca o arcă a lui Noe, «bolnavă» de trecutul ei*, conținând un dialog între Andrei Terian și Eugen Simion. În opinia acestuia din urmă, „jurnalul n-a devenit după 1990 un gen canonic, dar a câștigat teren. Cele mai bune cărți apărute sunt, de fapt, de natură confesivă. Jurnalul și-a schimbat într-o oarecare măsură statutul estetic, dar riscă să și-l piardă din pricina asaltului unei subiectivități mitocănești. O veritabilă explozie de «puneri la punct», injurii, defulări...”. □ Suplimentul revistei reia *Texte de teatru nou*, ajungând aici la partea a cincea, și încearcă să se concentreze asupra altor tipologii dramatice, în cazul de față asupra „textelor produse pe scene mari”, în speță *Discipolii* de Visky András, în traducerea lui Paul Drumaru, premiera având loc în octombrie 2005 la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj, în regia lui Tompa Gábor.

11 august

• [„**Revista 22**”, nr. [32] (857)] S. Damian, în *Cei blânzi cu inima de piatră*, semnează un eseu pe teme de literatură universală.

• [„**România literară**”, nr. 32] Pe prima pagină este publicată tableta semnată de N. Manolescu, *Vara la Câmpulung Muscel*. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Critica anilor '80*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Mircea Martin, *Singura critică* (C.R., 2006): „[...] o radiografie a criticii literare românești din deceniul nouă al secolului XX. Volumul conține o pledoarie pentru rostul criticii literare în epocă, (implicit, o deontologie a profesiei de critic literar), câteva analize aplicate celor mai reprezentativi critici ai vremii și, nu în ultimul rând, un soi de autoportret al criticului Mircea Martin, prin intermediul confesiunilor din interviurile ocazionale. Pline de învățăminte sunt și astăzi reflecțiile profesorului în legătură cu tipurile de exprimare a judecății de valoare, conștiința operei literare, poziția pe care trebuie să se situeze criticul în raport cu opera și cu dezideratele ideologice ale timpului. Citite acum pentru prima oară, multe dintre afirmații pot surprinde prin curajul lor. Ele trebuie să fi stârnit multe discuții printre cei care aveau ochi de văzut și urechi de auzit. Trimiterile politice camuflă într-un raționament pur literar, în aparență, sar, încă o dată, în ochi. [...] Astăzi, când se vorbește tot mai insistent de criza literaturii, nimeni nu mai pare preocupat de destinul criticii literare. Critica literară a ajuns un dialog aproape personalizat între critic și autorul

supus analizei și nimeni, cu excepția acestora, nu dă semne că ar mai intra în rezonanță. De aceea, o carte precum *Singura critică*, menită să descrie tipurile de gândire și sistemele critice ale comentatorilor literari, aplicată la peisajul literar actual, ar părea o încercare utopică, inutilă, lipsită de vreo finalitate practică”. ■ În aceeași rubrică, Dana Pârvan-Jenaru scrie, în *Subteranele literaturii*, despre ediția a II-a a volumului *Cealaltă față a prozei* de Mihai Zamfir (C.R., 2006), ce „satisfacă pe deplin curiozitatea provocată de titlu, evadarea din conservatorismul estetic realizându-se într-un mod inteligent, echilibrat, original, ineditul interpretării fiind susținut de ideea unei memorii generice a literaturii, al unui sindrom al descendenței, idee ce se va concretiza la doar un an după apariția primei ediții a cărții lui Mihai Zamfir într-o altă scriere de referință – *Melancolia descendenței. O perspectivă fenomenologică asupra memoriei generice a literaturii* a Monicăi Spiridon”. □ Tot aici, Cosmin Ciotloș comentează volumul de debut al Ritei Chirian, *Sevraj* (Ed. Vinea, 2006) ce „frapează prin ceva ce s-ar putea numi sociabilitatea discursului. Sau/ și, mai tehnic spus, compatibilitatea limbajului. Întâi, deoarece fără a apela la un arsenal vetust și fără a-și pierde tranzitivitatea, poemele de aici nu-și violentează nicicum cititorul, ci doar îl fac atent. Chiar atunci când nu conțin povești, există în ele o plăcere sinceră și neîntreruptă a ritualului narativ, care construiește, politicos, parteneriate. Punți de comunicare solide, independente de subiect și imune la eventualele variații de intensitate. O predispoziție *light*, de povestaș, care nu are nimic în comun cu umorile avangardiste”. ■ În *Traducere liberă*, acesta se ocupă de volumul de versuri *biographia Litteraria* de Radu Vancu (Ed. Vinea, 2006), concluzionând că „evident, Radu Vancu e un autor cerebral. În secțiune, poemele lui sunt stratificate minuțios, geologic, intersectându-se și depărtându-se după normele unei memorii afective nemaipomenite. La fel de evident, cititorul Radu Vancu e unul pasional, care-și legitimează lecturile ca întâmplări gata-trăite. Altminteri, *biographia litteraria* ar fi fost o admirabilă carte de poezie”. □ În *Literatură*, Leo Butnaru semnează poeziile *Oul orfic, Cândva, Mai mult, Plus, Poeme și poeți ținându-se de mână, Eremitul nordului, Conclamatum est, Ea și coperta a IV-a, Către literatura țării*. ■ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir publică ultima parte din *Documentul pierdut și regăsit*, un eseu despre *Jurnalul portughez* al lui Mircea Eliade, publicat de curând. De asemenea, comentează și pe marginea volumului lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006), fiind convins că această monografie „va deveni un obligatoriu manual-complement nu doar pentru scrierile din cele două volume, ci și pentru biografia generală a marelui nostru filozof și literat. Prea multe enormități au fost debitate în ultimii ani pe seama lui Mircea Eliade pentru ca studiul lui Sorin Alexandrescu să nu-și găsească locul meritat, adică pe acela de referință fundamentală”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Elegie*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache scrie eseu *Poveste pentru Cella*. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă antologia *Ocolul României în 80 de poeme cu un jurnal*

de bord de Ion Mircea (Ed. Fundației Pro, 2005): „Calitățile principale ale antologiei sunt efortul comprehensiv ce o însufletește și stilul elevat, rafinat-intelectual al autorului. Ion Mircea se diferențiază net de «comentatorii» cu stil abrupt, găfâit, interjecțional și vag agramat, construindu-și minuțios frazele și dublând desfășurătorul liric printr-un adevărat ceremonial critic. Referințele culturale și paralelele cu diverse experimente științifice abundă, dar ele nu distonează în ansamblul antologiei, făcând corp comun cu felul în care autorul înțelege poezia și literatura. De la o anumită înălțime filozofică, într-o perspectivă religioasă și sub forme de expresie curățate de zgura realității și a limbajului comun”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte* Gh. Grigurcu prezintă, într-o primă parte a studiului *Blaga în amurg*, volumul lui Zenovie Cârlușea, *Lucian Blaga. Studii. Articole. Comunicări. Evocări & interviuri* (Ed. Măiaștra, 2006). „Cercetător laborios al lui Lucian Blaga (este autorul unui masiv volum, Lucian Blaga. *Dinamica antinomiilor imaginare*, [Ed. Media Concept, 2005]), Zenovie Cârlușea ne oferă acum un «supliment» al trudei d-sale, ce-și propune a aprofunda câteva aspecte ale subiectului ca și nepuizabil căruia i s-a consacrat. Imaginea marelui creator se recompune astfel încă o dată din precizii și detalii convergente, din noi date care-i întăresc liniile generale, le clarifică în perspectiva istoriei literare mereu nesățioasă de informații și nuanțări, mai cu seamă când e vorba de nume cu caracter fundamental. Un capitol sensibil cu deosebire, încă insuficient elucidat, al existenței lui Blaga, e cel final, stigmatizat de marginalizarea sa din partea regimului comunist.” ■ În *Istorie literară*, Ion Simuț scrie despre *O farsă politică*, analiză a romanului *Spune-mi Gioni!* de Aureliu Busuioc (Ed. Prut Internațional, Chișinău, 2003), volum în care autorul realizează, ca și în operele precedente, „o scriitură transparentă, cursivă, plăcută, dar nu mai puțin înșelătoare prin ambiguitățile ei. Poți să crezi că romanul este expresia unui nostalgic al comunismului. Dar acesta este, indubitabil, mesajul din autobiografia encavedistului, încărcată de eroism senzațional, evoluție spectaculoasă, militantism revoluționar și intransigență comunistă. Umorul din subtext ne dezvăluie cealaltă lectură posibilă, la nivelul ironic sau chiar violent satiric. Encavedistul nostru e, în fond, un incult, un impotent și un sadic. Cu aceste elemente de șarjă, romanul ne apare ca o farsă comică, o confesiune ce trebuie citită în contrasensul declarat de personaj. Dacă și-ar fi asumat riscul de a mai scrie după 1990 romane cu comuniști și securiști, mă gândesc că așa ar fi scris la noi Francisc Munteanu sau Titus Popovici: cu mult epic senzațional, cu mult umor și, desigur, cu un joc subtil al ambiguităților ideologice. Romanele lui Aureliu Busuioc trebuie citite ca farse politice”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează *Chefali (2)*. ■ În *Inedit* este reprodușă, cu titlul *Iluzia libertății*, o „impresionantă confesiune a Zoei Dumitrescu-Bușulenga, înregistrată la Mănăstirea Văratec, în ziua de 3 august 2003”, axată în special pe teme religioase. □ În *Cultură. Interviurile României literare*, Grigore Ilisei discută cu Liviu Leonte pe subiecte legate de învățământ. Acesta se referă, printre altele, și la edițiile critice, susținând că „edițiile critice începute trebuie continuate și

completate. Asta-i datoria noastră față de clasici. Iar față de contemporani, se impune să începem odată și să ne asumăm obligațiile pe care le are fiecare parte. Editorul să muncească și să facă o muncă nu totdeauna apreciată la valoarea ei, iar instituțiile respective, de stat sau private, au datoria să înțeleagă ceea ce înainte, totuși, s-a mai înțeles, că o asemenea carte, o ediție, nu este rentabilă la modul imediat. Se poate face bugetul editurii cu cărți vandabile rapid și acoperi cheltuielile pentru edițiile critice. În toată lumea se subvenționează astfel de proiecte”.

□ Ioan Lăcustă, în *Pradă cotidianului*, comentează volumul de publicistică *Oglinda de cerneală* de Ioan Adam (Ed. Adam, 2005). ■ În *Lecturi*, Lucia Simona Dinescu scrie despre *Florina Ilis și lumea virtualității*, prezentare a romanului *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*, apreciind că „parabola Florinei Ilis este verosimilă, anticipând dilemele filosofice, etice și sociale cu care este posibil să se confrunte omenirea în viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat. [...] Pasajele de meditație asupra problematicii identității nu sunt însă sterile în roman, ci dimpotrivă, dau un suflu tematic nou imaginarului literar. Deși tema postmodernă a identității instabile și schimbate pare deja epuizată în literatura occidentală, scriitoarea reușește să o trateze cu verosimilitate și cu o distanță meditativă și simultan ludică. Mai mult, știe să plaseze cuvântul potrivit la locul potrivit, să pună punct (nu virgulă, de data aceasta) unei direcții anume pentru ca să reia aceeași direcție într-un topos neașteptat, sub alte veșminte, să strunească polifonia și să elibereze fraza de redundanțe. Nu divaghează în surplus, reușind astfel să nu obosească sau să plictisească cititorul. Ba chiar uzează de rețeta unui roman detectivist, în vederea menținerii suspansului, construind în jurul intrigii un adevărat ceremonial al gândurilor și al confesiunilor protagoniștilor. Are o imaginație curată și descâlcită, un algoritm bine stabilit în minte și o scriitură care respectă impecabil «programul». Romanul *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*, [este] scris într-o culoare nelocală, fără lamentații penibile despre dezumanizare, fără nostalgii inutile, într-un limbaj global însă puternic particularizat [...]”.

□ Ioana Pârvulescu semnează *Cronica Pesimistei: În căutarea titlului pierdut*. „Un titlu frumos poate face carieră independent de carte și, pe de altă parte, e justificat să se rostească și despre titluri replica Julietei referitoare la nume: «Ce e într-un nume?»». Ce e într-un titlu? O carte, oricum i-ai spune, tot cu ce e între coperti rămâne. Până la urmă, totuși, cartea este cea care impune un titlu, fie el și neinspirat. Rămâne însă pentru mine un mister: cum se face că cele mai bune cărți din literatura universală au și cele mai frumoase titluri?”

□ În *Teatru*, Marina Constantinescu publică un amplu material intitulat *Festivalul de la Avignon – o istorie în mișcare* -.

□ În *Meridiane. Interviuurile României literare*, Rodica Binder publică, cu titlul *Vămuiala unui „geamantan literar”*, un interviu, precedat de o prezentare, cu Richard Wagner, scriitor german de origine română, emigrat în 1987.

□ În *Cronica traducerilor*, Florina Pîrjol scrie *Frivolitatea bine temperată*, articol ce conține prezentarea a două romane de Truman Capote, amândouă publicate la Polirom, *Alte glasuri, alte încăperi* și *O vară la răsărite*.

□ În

Corespondență din Stockholm, Gabriela Melinescu scrie *Numai Tu ești Tu*, referindu-se la câteva aniversări: Gabriel Dimisianu (70 de ani), Adriana Bittel (60 de ani) și Mircea Cărtărescu (50 de ani). □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ Cronicar, în *Ochiul magic*, semnalează un articol din „Dilema veche” (nr. 132), *Obscenități absorbante* de Dragoș Bucurenci, unde acesta „abordează problema limbajului erotic autohton în traduceri din literaturile străine”. □ În *Alte căi, mai încurcate* se semnalează faptul că revista „Pro-Saeculum” își continuă, în numerele 5-6, „nonșalant, în linie dreaptă, excursul prin fragmentele de jurnal ale lui Eugen Barbu. Selecții minimale din frazele lungi și resentimentare ale autorului romanului *Groapa*, cumulând frustrări inimaginabile, denunțuri de necitit sau prietenii tulburi de necreditat; bucăți antologate (în redacție?) cu o minuție care ne dă frisoane și cu o consecvență de tabloid”.

• [„Suplimentul de Cultură”, nr. [32] 88] Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu publică o recenzie a romanului *Trei zile cu mama* de François Weyergans, „traducere din limba franceză de Dan Radu Stănescu” (Polirom, 2006). □ Notă de prezentare a romanului *Ești un animal, Viskovitz* de Alessandro Boffa, „traducere din limba italiană și note de Alexandra-Maria Cheșcu (Polirom)”. □ Șerban Foartă semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XXXVI*). □ Notă de prezentare a romanului *Drumul scurt spre casă* de Cătălin Dorian Florescu, „traducere din limba germană de Mariana Bărbulescu, prefață de Marius Chivu” (Polirom). □ În *Lecturi întrerupte*, Doris Mironescu semnează *Conjurația imbecililor*, comentariu pe marginea „lucrărilor eminescologice” semnate de Nae Georgescu. □ Notă de prezentare a romanului *Posibilitatea unei insule* de Michel Houellebecq, „traducere din limba franceză și note de Emanoil Marcu” (Polirom). ■ Constantin Vică publică un interviu cu Robert Șerban. Pe lângă detalii de ordin biografic, acesta vorbește și despre nouăzecism în poezia românească, afirmând: „Faci parte dintr-un grup, o mișcare, o generație dacă te revendici sau, și mai mult, semnezi ceva, un program, o declarație, un protest. Eu n-am pus nici măcar degetul. Cred că generaționismele sunt, în contextul actual, niște bancuri făcute sau acceptate de scriitori bântuiți de tot felul de frici. Una dintre ele: frica de a rămâne pe dinafară, de a nu fi pe-o listă. Nu am astfel de spaime”. □ Dosarul acestui număr, realizat de Andrei Udișteanu este dedicat presei umoristice românești. ■ Oana Stoica, în *Spectacolul săptămânii*, semnează o avâncronică dramatică a piesei *Pescărușul* de A.P. Cehov, pusă în scenă de către Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu, în regia lui Andrei Șerban. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei realizează un portret literar Iris Murdoch.

12 august

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [32] (831)] Horia-Roman Patapievici semnează *Prostia și reaua-credință, transformate în delict de interpretare*, text în care se referă la reacția provocată de articolul său, publicat în numărul 1-2/2002

al revistei „Flacăra”, intitulat *Inactualitatea lui Eminescu în anul Caragiale*: „Fusesem întrebat de George Arion ce cred despre Anul Caragiale, care tocmai debutase: m-am gândit să fac, în oglinda entuziasmului unanim pentru Caragiale, bilanțul anului Eminescu, care fusese deja festivistic marcat și ratat, în 2000. Reluând idei pe care le exprimasem într-un interviu din «România liberă» în ianuarie 2000 («Ce ar trebui făcut în anul Eminescu ca poetul să nu fie nici minimalizat, nici fals lăudat?»), mi-am conceput articolul ca pe o elegie. Elegia era inspirată de constatarea că în epoca noastră postmodernă, dispusă să încurajeze în special relativismul celor cu talent modest și aspirațiile înghesuite ale artiștilor care fac cu ochiul culturii de masă, geniul celor care s-au măsurat în trecut cu absolutul era condamnat să intre în inactualitate. [...] La puțin timp după publicarea textului din «Flacăra», am fost citat de o înaltă față academică, cu indignare, cu afirmația că Eminescu ar fi cadavrul din debaraua culturii române și că ar trebui să scăpăm cât mai repede de el. M-am gândit că grotescul răstălmăcirii și evidenta ei rea-credință pot ține loc de replică. M-am înșelat: aberația s-a bucurat de credit și s-a răspândit. [...] M-am hotărât să semnez răstălmăcirea din patru motive. Întâi de toate, pentru că această răstălmăcire nu este doar o interpretare eronată (sunt atâtea!). Este un fals care violează cu intenție adevărul și care poartă prin lume, cu numele meu. O ineptie care transformă poziția mea față de Eminescu în contrariul ei. În al doilea rând, pentru că falsul s-a impus (a fost preluat de «Gardianul», «Cronica Română», «Cultura», «Pro Saeculum», «Evenimentul» (Cotidian regional de informații și publicitate), «Oglinda Literară», «Pagini Românești», «Români în Germania. Revista Media» etc. și nimănui nu-i mai trece prin minte să confrunte ceea ce mi se atribuie cu textul meu original. [...] În al treilea rând, pentru că unii dintre cei care postează articole și comentarii pe Internet au atins cota de injurie și defăimare de la care începe răspunderea penală. [...] În al patrulea rând, pentru că răstălmăcirea aruncă o umbră asupra Institutului Cultural Român, unde, de când mă aflu la conducerea lui, am îmbrățișat principiul neutralității – potrivit căruia ideile, gusturile mele și filozofia pe care o îmbrățișez nu trebuie să se regăsească în programele acestei instituții”. ■ Editorialul lui Marius Vasileanu, intitulat *Jocul de oglinzi*, este din nou dedicat dosarelor CNSAS: „În ceea ce privește demersul nostru din numerele anterioare ale «Adevărului literar și artistic» (vezi, 828/22.07 și 829/29.07 a.c.), prin care am publicat pagini despre câteva persoane, însemnați oameni de cultură, care au «beneficiat» de ceea ce în limbajul Securității se numește «contactare», aș vrea să fac câteva precizări. (1) Cea mai importantă este aceea că nu credem să se poată pune semnul egal între relațiile unor ofițeri de informații comuniști și vorbele reale ale celor «contactați». (2) Simțul nuanței ne îndeamnă la a discerne între răspunderea celor care au turnat, dar (nu) au avut dosar de rețea, și cei care au fost doar «contactați» (cu alte cuvinte, căutați, intimidați și manipulați), dar au avut dosar de urmărire – și care au fost, este clar, una dintre ultimele verigi ale întregului «lanț» de care vorbeam mai sus. A condamna *en gros* pe toată lumea

nu este decât o altă formă de automanipula e, un alt joc de oglinzi (3) în fine, să sperăm că cercetarea științifică reală și detașată va lua locul hei-rupismului. Iată motivul pentru care nu putem fi de acord cu cei care vorbesc negativ despre acele persoane tinere – cercetători acreditați – care au și pregătirea necesară, dar și detașarea vârstei pentru a da o altă dimensiune și CNSAS, și jocului de oglinzi de astăzi”. □ În *Cronica literară* Claudiu Komartin semnează *Demonul oportunistului*, prezentare a romanului *Mefisto. Romanul unei cariere* de Klaus Mann, traducere de Radu-Mihai Alexe, apărut la editura Leda. ■ Este preluat și reprodus articolul lui Horia-Roman Patapievici, *Inactualitatea lui Eminescu în anul Caragiale*, publicat inițial în numărul 1-2/2002 al revistei „Facăra”. Acesta afirmă aici: „Cred că la acest început de an Caragiale (1852-2002), încă înainte de a cădea iar în euforia actualității lumii lui Caragiale, ar fi momentul să facem bilanțul anului Eminescu (1850-2000). Dacă e sigur că actualitatea lui Caragiale ca valoare națională va fi confirmată la o sută cincizeci de ani de la naștere (rezultat previzibil al profetismului zeflemelei, într-o țară a tuturor batjocurilor), ce s-a văzut în «anul Eminescu» e că Eminescu a devenit stindardul academismului – estetic, cultural, instituțional, etnic. Ceva vetust, prost plasat, iremediabil înțepenit i-a caracterizat pe toți admiratorii săi care au produs texte, luări de poziție ori oratorii oficiale cu ocazia unei aniversări care, mă tem, s-a transformat într-o comemorare”. □ Bogdan Crețu, în *Jocul serios de-a joaca*, prezintă volumul de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R., 2006). ■ Cu titlul *Eu cred că lumea alunecă spre rău și pentru că oamenii s-au îndepărtat de literatură*, Marius Vasileanu publică un interviu cu Radu Aldulescu. Despre imaginea sa de exponent al „realismului dur”, Radu Aldulescu afirmă: „Realism dur mi se pare mult spus, exagerat, mai cu seamă dacă ne raportăm la lealitatea acestor vremuri, așa cum se vede cu ochiul liber, eventual redată sub formă de știri de presă, iar asta e doar o mică parte față de ce ar putea lua în posesie literatura. Am oroare altminteri de tipul de scriitor autenticist care aș putea să par, dar n-am decât să îmi asum și acest risc. Exponent remarcabil – mulțumesc mult. Bineînțeles că ai în vedere cărțile mele, ce s-o fi scris despre ele, dar aș lua totodată în calcul statutul social și material al scriitorului care sunt, deși îndeobște am rețineri să vorbesc despre astfel de lucruri. Ele țin la o adică de experiența aceea de care mă întreb, în sfârșit, acele zone ale socialului inclasificabile, cum foarte exact le numești, au una și aceeași cauză și consecința – sărăcia lucie în care trăiește peste optzeci la sută din populația României. [...] Scriitorul moare practic dincolo de acea ruptură și rămâne omul. Adică scriitorul, care o fi fost cândva sau o fi încercat să fie, dar care n-a putut fiindcă e de fapt om, prea supus omenescului ca să mai fie și scriitor, culmea, chiar acel scriitor aplecat în scrisul său asupra omenescului... Se întâmplă asta, cred, mai ales cu scriitorul român și-n general cu intelectualul, despre care cel dintâi și principalul lucru pe care-l pot spune este că a girat practic regimul comunist. Girat încă nu-i destul spus: l-a construit cu cărămida trupului său, după cum foarte exact s-a exprimat un mare poet național.

Sunt lucruri pe care le-am mai spus în articole și în interviuri, iar în două cazuri din trei, ca să zic așa, am fost fie refuzat, fie cenzurat de redacții. Am o concepție despre ce trebuie să se întâmple cu scrisul și cu scriitorul, neîmpărtășită îndeobște de confrăți și pe care am redat-o amănunțit într-unul din romanele mele – *Istoria eroilor unui ținut de verdeață și răcoare*”. Se trece apoi la discutarea romanului *Amantul Colivăresei*, recent publicat la editura Cartea Românească, despre care autorul afirmă că este „un roman conceput ca o poveste din «epoca de aur» (sintagma aparține unei figuri marcante a culturii și spiritualității românești, pomenită și azi doar în termeni elogioși, așa încât desfid pe oricine ar spune că am fi stat la mâna unui cizmar cu patru clase) adunată în jurul copilăriei, tinereții și formării personajului central, ce poate la o adică să dea seama despre un destin colectiv al celor cu o anume viziune asupra epocii, pe care i-a prins revoluția din decembrie în jurul vârstei de 35 de ani. Finalul romanului e simbolic, deschis prin episodul demolării Bucureștiului interbelic, pe locul căruia avea să apară cât de curând Centrul Civic și Bulevardul Victoria Socialismului (nume-simbol și blestem), zone alcătuite din construcții solide, aflate și azi la mare preț (în pofida aurei sinistre-oribile), concepute să dureze, să înfrunte timpul poate la fel ca mentalitățile-sechele lăsate de sistemul care le-a secretat; suntem totuși o națiune traumatizată”. Se trece apoi la ultimul său roman, *Proorocii Ierusalimului*: „Subiectul *Proorocilor* se vrea o metaforă a României postdecembriste, punând în practică ceea ce s-a numit în acești ultimi ani intrarea și integrarea în Europa. Tema e într-adevăr delicată și mai actuală decât la vremea când scriam (am terminat cartea în 2001)”. Ultima parte a interviului este dedicată discuției despre preferințele sale din literatura română și din cea universală, încheind cu modul în care el vede încadrarea sa posibilă într-o anumită generație literară: „Am fost și probabil că sunt încă socotit ca făcând parte din generația literară numită nouăzecistă. Criticul generației respective, Dan Silviu Boerescu m-a pus acolo, cu acordul meu entuziast, desigur, iar asta se întâmpla când el încă-și făcea de lucru în literatură la fel de entuziast ca mine. Între timp s-a mutat peste drum, ca să zic așa, a lăsat baltă literatura pentru niște funcții și un salariu atractiv. Permite-mi să mai divaghez nițel spunând că mi se pare sugestivă și simptomatică această orientare sau reorientare a celor care s-au vrut la un moment dat trup și suflet legați de literatură. Ca și în alte domenii de altfel, se întâmplă ceva ca o perversiune, pe care personal o văd ca un dat al acestor vremuri. [...] Cea mai valoroasă parte a literaturii române cred că se întâmplă în acești ultimi șaisprezece ani, dar în mod paradoxal aceasta-i totodată și cea mai vitregită literatură. Nu există azi autori și probabil nu vor exista multă vreme de aici încolo, care să aspire barem la o câtime din statutul de scriitor național al unor Adrian Păunescu, Nichita Stănescu sau Marin Preda... Cu o vorbă proastă aş spune că ei fac legea încă dimpreună cu criticii generației lor, pentru care compromisiunile epocii devin din ce în ce mai neînsemnate, până la a dispărea definitiv”. În opinia sa, „nouăzecismul a însemnat așadar un fenomen literar de o complexitate năucitoare, fără

precedent, aproape imposibil de cuprins în toată amploarea lui. În viziunea critică a unei istorii literare, cum e și normal, în toată această desfășurare de forțe există și o sumedenie de cărți și autori care nu înseamnă nimic; anormal e să te prelevi de acest aspect ca să spui (mulți chiar o spun și o susțin sus și tare) că n-a apărut nimic semnificativ de la revoluție încoace, că punctul forte al literaturii române se află în ce s-a scris până-n revoluție; e același lucru cu a spune că cenzura ideologică și dictatura au priit literaturii; să confunzi, cum s-ar spune, marfa cu ambalajul; dictatura a priit într-adevăr scriitorilor cumpărându-i *en gros* și *en detail*; oricum, dincolo de orice fel de nuanțări, la care bineînțeles că subscriu, per total era un mare privilegiu atunci să te numești scriitor... Când a început să se vorbească de nouăzecism, însuși conceptul de generație literară, cum fusese el perceput până în revoluție, devenise inoperant, în pofida apariției mai târziu a unei generații douămiiste”. ■ Cu subtitlul *Un nou roman de Radu Aldulescu* este publicat un nou fragment din *Mirii nemuririi*. □ În *Cybercritica* Robert Lazu scrie despre *Profesorul Tolkien și dragonii*. □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu publică partea a doua a eseului *Codul lui Nabokov*. ■ În *Sufletul dezgolit al romancierului* Serenela Ghițeanu prezintă romanul lui Dan Stanca, *Mut*, apărut la editura Cartea Românească. „Viziunea de tip decadent asupra lumii o întâlnim și în romanul *Mut*: prezentul este perceput ca maximă decădere, societatea e cangrenată de corupție, sexualitatea e maculantă, deșănțată, și sterilă iar, în contrapondere, există nostalgia față de o spiritualitate creștină de iconă, inaccesibilă, dar visată cu ardoare. [...] Meditație asupra trecutului, meditație asupra prezentului, *Mut* este mai cu seamă «portretul unui artist la maturitate», confesiunea unui scriitor care își expune sufletul dezgolit («*mon coeur mis à nu*»), fără să facă apel la pactul obișnuit cu ficționalitatea, ci răsturnându-l. Se livrează pe sine *tel quel*, impresionând prin personalitate, prin stil, dar și prin intensitatea trăirilor descrise”. □ În *Grădina cu întâmplări* Vianu Mureșan semnează eseu *Erosul literaturii*.

17 august

• [„*Cultura*”, nr. 35 (87)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Licheliada – etapa municipală*. ■ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu discută despre un material apărut în „Mișcarea literară” (nr.1/2006), respectiv prefața lui Olivier Clément la traducerea franceză a jurnalului lui N. Steinhardt, apărut sub titlul *Journal de la félicité* (Arcantère: Unesco). Este remarcat și numărul 7/2006 al revistei „Apostrof” ce dedică o amplă secțiune a revistei lui Norman Manea. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*, semnează *Jurnal american (IV)*. □ În aceeași rubrică, Nicoleta Sălcudeanu scrie eseu *Noua poliție politică*. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică prima parte a portretului literar dedicat lui Eugen Barbu. □ Teodora Dumitru semnează *Zdrențe. Proprietăți și parametri – eseu despre proza lui Samuel Beckett*. □ Elena Ciufu semnează o recenzie a romanului *Trois* de Julian Barnes (Nemira, 2006).

□ Dana Ionescu prezintă romanul *Teoria norilor* de Stéphane Audeguy (Nemira, 2006). □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Niculae Gheran semnează a doua parte a textului memorialistic *La porțile Orientului*. ■ În *Cultura. Ars Combinatoria*, Cornelia Maria Savu scrie, în *Literatura, în zile și nopți* despre cea de-a cincea ediție a Festivalului Internațional „Zile și Nopți de Literatură”, organizat de Uniunea Scriitorilor din România la Mangalia, Neptun, Constanța și București, în perioada 15-19 septembrie: „Aprig discutat (și disputat!), festivalul acesta a reușit să-și facă loc între cele mai importante reuniuni de gen care marchează viața culturală românească la început de toamnă. Și a mai reușit, încet, dar sigur, să-l împie pe scriitorul român să-și precizeze statutul, între alegerea «turnului de fildeș», ca loc predilect al existenței sale de creator izolat de larva cetății, și alegerea implicării directe în agora, față-n față cu publicul și cu lupta pe cont propriu pentru relevanță socială, pe care, altfel, nimeni nu i-o oferă pe tavă. [...] La ediția din 2006, tema colocviului va fi una «arzătoare» – «Șansa literaturilor „mici”. Ce și cum se traduce? Ce și cum se promovează în domeniul literaturii?». Tradiționalului Premiu Ovidius, oferit unei personalități literare de notorietate, i se vor adăuga Premiul pentru traducerea unei opere literare românești într-o limbă străină și Premiul pentru editarea, publicarea și promovarea literaturii române în lume, acordat unei edituri din străinătate. Scriitorii participanți la festival vor petrece o zi la Salonul de Carte Ovidius din Constanța. «Zile și Nopți de Literatură» din acest an vor reuni 55 de scriitori din țări cu care Uniunea Scriitorilor din România are parteneriate tradiționale: Marea Britanie, S.U.A., Irlanda, Franța, Belgia, Suedia, Tunisia, Spania, Portugalia, Rusia, Bulgaria, Ungaria, Israel, Slovenia, Serbia și Muntenegru, Republica Moldova, Germania, Grecia, Austria, dar și din țări care sunt prezente în premieră la eveniment, Egipt și Cipru”. ■ Cătălin Sturza, în *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, semnează *Tinerii, bătrânii, blazarea și periajul*, comentariu pe marginea anchetei *Bătrânii literați cu iz proaspăt și tinerii cu parfüm fleșcăit* este titlul unei anchete din ediția din 10 august a ziarului „Cotidianul”: „Miza articolului este destul de provocatoare, și nu lipsită de potențial. Citind, ar trebui să aflăm dacă unii bătrâni reușesc să scrie – și după două duzini de cărți publicate – tinerește și dacă scrisul tinerilor nu îmbătrânește, uneori, încă din ziua debutului. Cu alte cuvinte, să vedem dacă povestea cu tinerii înnoitori și revoluționari, în spatele cărora aruncăm toate speranțele noastre de a vedea răsturnate soclurile bătrânilor, nu e doar o fabulă de adormit copiii. [...] Unele frânturi de citate merită, totuși, reproduse. «La Nora, tinerețea vine din curiozitate, la Brumaru – din inventivitate și nesaț, iar la Angela – din revoltă», scrie, maxim-elogiativ, Claudiu Komartin. «La polul opus, dar în aceleași tranșee ale tinereții veșnice, îl văd pe Nicolae Manolescu, care a reușit să păstreze de ani buni aceeași mină tinerească, care vine, cred, dintr-un optimism principial», se exaltă și Bogdan-Alexandru Stănescu. «Într-o situație foarte diferită este Mircea Cărtărescu, un scriitor care știe să dezvolte premisele debutului sau și care, cu fiecare volum publicat, acoperă o zonă nouă», se rotește, ca un balerin

gata să-și ia zborul, Răzvan Țupa. «Tinerețea spiritului lor (a profesorilor Paul Cornea și Solomon Marcus, n. m.) nu e forțată, demonstrativă, artificială, ci firească. Mereu curioși, informați, deschiși, activi, creativi și critici, acești oameni și profesori sunt niște păsări rare. La vârsta lor, alții și-au pus de mult opera-n cui și trăiesc din amintirea a ce au fost», se înclină, reverențios, Paul Cernat. [...] Aruncând o privire scurtă asupra celor de mai sus, nu aflăm absolut nimic despre tinerii care se nasc cu părul alb sau despre matusalemii care au gustat ambrozia tinereții. Aflăm, în schimb, că tinerii sunt dornici, de când lumea, să se afirme, și pentru asta își dau cu stângu-n dreptu' – păcatele tinereții, deh! – făcând plecăciuni până la pământ în față figurilor tutelare ale lumii literare, în vreme ce bătrânii sunt atât de blazați și de nepăsători, încât nici că le pasă de reverențele tinerilor». ■ Dosarul din rubrica *Cultura Controversei* este dedicat *Jurnalului portughez* al lui Mircea Eliade. Mihai Iovănel semnează aici *Ce rămâne dintr-o viață*: „Ce rămâne dintr-o viață, dincolo de numărul de obiecte, de vise, de idei, de pagini produse de cel care a trăit-o, este povestea acelei vieți. Povestea vieții lui Eliade ar fi putut să sune în nenumărate feluri ale exemplarului; înzestrările lui excepționale, articulate pe scheletul unui ego mobilizat de o mare ambiție, impecabil orientată strategic, ar fi putut-o scrie. Și de fapt chiar au scris-o. Dar, din păcate, nu povestea asta rămâne, în primul rând, în urmă lui Eliade. Eliade va rămâne (nu știu pentru cât timp) o figură de manual a iresponsabilității (responsabile!) a intelectualului în ceea ce a fost secolul 20. Amploarea destinului său ne poate ajuta să înțelegem, fie și prin faptul că și-a bătut joc de ele, câteva cuvintele mari (dar nu neadevărate): moralitate, responsabilitate etc., etc. Puține alte vieți pot juca acest rol. Pentru că biografia lui Eliade, printre atâtea calități infame sau admirabile pe care le-a colecționat, a avut-o și pe aceea a unei complexități nelipsite de măreție”. ■ Cristina Balinte, în *Pe mâna perdantă a istoriei*, susține: „Departate de a fi o descriere de locuri și fapte, scrierea diaristică este în primul rând mărturia chinurilor lăuntrice ale unui eu hiperdimensionat căruia spațiile mici nu îi priesc. «Un jurnal de criză, nu de existență», îl definește nuanțat Mihai Zamfir, «Apocalipsa după Mircea Eliade», îl numește mai radical Sorin Alexandrescu, sesizând totodată și parcurgerea etapelor unui eventual traseu inițiativ, presupunând obligatoriu suferința coborârii în Infern și mântuitoarea epifanie. [...] Trăitor fiind în Istorie, scriitorul român a parcurs etape care în parte au reprezentat experiențe: cumulative. Unele dintre ele s-au dovedit în timp fericite (istoric al religiilor reputat, carieră universitară etc.); altele mai nefericite, dar, cu bunăvoință, posibil explicabile contextual, l-au împins către zona celor blamabili pentru prost-gustul unor alegeri. În parcursul existențial ca devenire, «Jurnalul portughez» este fișa de observație a unui segment din proces. O binevenită lămurire asupra modului în care tentația tinerească de a accelera pe calea lui «a fi mai mult decât un om» se dizolvă matur în cumpănitul «a fi măcar un om»». ■ Andrei Terian, în *Mircea Eliade, prizonierul metafizicii*, afirmă: „Așteptată de câțiva ani buni, apariția «Jurnalului portughez» al lui Mircea Eliade reprezintă

un eveniment cultural de prim ordin. Ea are nu numai darul de a revela o perioadă mai puțin cunoscută a activității savantului și prozatorului român, ci și acela de a face mai transparentă coerența personalității sale. Deși nu este, în principiu, decât o piesă dintr-un imens *puzzle*, «Jurnalul» reprezintă una din piesele centrale ale acestui ansamblu, una fără de care desenul integral al vieții și operei lui Eliade ar fi mult mai greu de intuit. Din acest punct de vedere, e de salutat inițiativa îngrijitorilor ediției de a adăuga «Jurnalului» și un ciclu de texte pe care diplomatul le-a scris în timpul șederii sale în Portugalia. Astfel, pe lângă «Jurnalul portughez» (care adună notații din perioada 21 aprilie 1941 – 5 septembrie 1945, acoperind cu aproximație întreaga etapă lusitană a lui Eliade), ediția de față mai cuprinde volumele «Salazar și revoluția în Portugalia» (1942) și «Os Romenos, Latinos do Oriente» (1943), drama «Oameni și pietre» (1944), nuvela «Un om mare» (1945), o duzină de articole și interviuri apărute în reviste portugheze, rapoarte diplomatice, corespondență și alte însemnări de o importanță mai redusă. Toate acestea furnizează însă un cadru biografic, cultural și politic indispensabil pentru înțelegerea adecvată a ideilor și experiențelor autorului. [...] Eliade rămâne un caz paradoxal, care alătură două fețe greu de reconciliat: pe de o parte, un intelectual de o consecvență remarcabilă, probabil printre puținii oameni ai secolului trecut care au mai încercat să reunească toate planurile existenței într-un sistem coerent, într-o viziune integrală a universului; pe de altă parte, un exemplu de cecitate politică gravă, care, urmărindu-și până la capăt propriile idiosincrazii metafizice, a ignorat «semnele» mult mai palpabile pe care i le furniza experiența imediată. Fie că ne place sau nu, autorul «Jurnalului portughez» a purtat tot timpul în sine ambele identități. Astfel încât, mai mult decât un prizonier al istoriei, Eliade a fost un prizonier al metafizicii”.

● **[„Observator cultural”, nr. [33] 334 (43)]** În *Informații*. *La zi se anunță un „recital de poezie pe fond de jazz la Muzeul Literaturii Române [...] intitulat Hydromelul de joi, susținut de Cosmin Perța și Teodor Dună în cadrul proiectului «Serile de poezie și muzică – poezii orașului București»”*. □ Cu ocazia împlinirii vârstei de 86 de ani, lui Virgil Ierunca îi este dedicată o succintă prezentare bio-bibliografică. □ Notă despre premiera Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova la Festivalul Shakespeare de la Gdansk. ■ Editorialul, semnat de Ovidiu Șimonca, este intitulat *Așa vă place Buzura?* și abordează publicarea, în „Adevărul literar și artistic”, la jumătatea lunii iulie, a unor fragmente din dosarul de la CNSAS al scriitorului. „Cazul a fost preluat de Cotidianul și de Academia Cașavencu, prin Ioan T. Morar și Ștefan Agopian. În România literară, Mircea Mihăieș a scris un text în care sugera că Augustin Buzura ar fi fost un fel de «consilier al Securității». Textul lui Mihăieș a apărut însoțit de o notă a redacției revistei România literară în care ni se explică faptul că nu trebuie să atribuim frazele lui Ilie Merce că fiind «emanația» lui Augustin Buzura. Între timp, Andrei Pleșu, în Dilema veche, le dă și el peste mână domnilor Ioan T. Morar și Mircea Mihăieș, pe care «i-ar fi luat condeiu pe dinainte»”. Se trece apoi la discutarea

volumului *Tentația risipirii*, apărut la Fundația Culturală Română în 2003, „un volum mort ca mărturie, [ce] nu este deloc o confesiune completă, dar a ajuns să fie folosit drept scut justificativ. Cu un trecut amputat prin omisiuni, Augustin Buzura sare la beregata celor care se întreabă, nedumeriți, ce-a căutat prozatorul în compania lui Ilie Merce, de unde nevoia de taifas cu omul Securității. Ilie Merce a fost un slujitor al Securității de care Augustin Buzura nu s-a disociat”. Se citează și articolul publicat de A. Buzura în revista „Cultura”, numărul din 10 august, intitulat *Direcția presei – varianta postrevoluționară*. ■ D. Țepeneag, în *Șotron. Puțini am fost, și mai puțini am rămas...* glosează pe aceeași temă a colaborării cu Securitatea. □ Vasile Ernu publică o serie de însemnări de călătorie în *Nu vă temeți, tovarăși, Stalin s-a privatizat! Însemnări după o călătorie la Moscova în vara anului 2006*. □ Paul Cernat, în *Literatură. Infantilisme bovazante și necrofilie livrescă*, semnează o recenzie negativă a romanului *Semnul lunii* de Ilinca Bernea (C.R., colecția „Proza”, 2006): „Uitând că valoarea literară nu e nici masculină, nici feminină, ci androgenă, iar spiritul critic nu e apanajul falocrațiilor, autoarea lasă impresia că folosește feminismul că pe un alibi. Trădată de limbaj și de propriile naivități, Ilinca Bernea trece rareori dincolo de literatură. Cel mai adesea rămâne dincoace de ea”. ■ În aceeași rubrică, Mirela Roznoveanu se ocupă, în *Un meta-postmodern?*, de volumul de versuri al lui Claudiu Komartin, *Cercul domestic* (C.R., colecția „Poezie”, 2005), ce „continuă linia discursului confesiv, protestatar și tragic din *Păpușarul și alte insomnii* (Editura Vinea, 2003). Ceea ce mi se pare puternic în acest al doilea volum al lui Claudiu Komartin este dezvoltarea sinelui la o intensitate care este a poetului și a poeziei adevărate. Poetul se distinge prin spectrul mijloacelor lirice folosite, de la expresionism și suprarealism la *language poetry*, toate mixate cu elemente ale unei furii ce ține de isteria și negativismul delirant al poeziei subterane (aceasta la nivel tematic, nu însă și estetic), acea poezie care nu a fost și nici nu vrea să fie codificată sau acceptată și care este contestare pură. Convocând numeroase mijloace estetice, de la acelea ale avangardei românești la cele ale poeziei din spațiul anglo-saxon, discursul liric pare a fi unul postmodern, al unei tranziții spre un altceva deocamdată neformat. [...] Vulnerabilitate și *spleen*, acompaniate de sentimentul pre-timpuriu al înfrângerii, romantismul tragic, expresionismul elementelor în descompunere și suprarealismul vizionar, de tip mesianic, se potențează în actele de frondă boemă, în descrierea și transgresarea spaimei, în delirul halucinant. Eliberarea de frică este o temă recurentă în ciclul *Reziduuri, reverii*, reluată și de celelalte grupaje ale cărții. Frica pare dominantă unei lumi incapabile de demnitate și adevăr, un adevărat «circ domestic» al acrobațiilor neputinței. Frica produce o gramatică întortocheată și un discurs pe măsură pe care poezia lui Komartin le încalcă deliberat”. ■ În *Internațional*, Iulia Dondorici scrie despre *Un roman pe jumătate reușit*, prezentare a volumului lui Cătălin Dorian Florescu, *Der blinde Masseur* (Pendo Verlag, Zürich, 2006): „Talentul lui Cătălin Dorian Florescu se vede în fragmentele care descriu orașele mici, de provincie, viața lipsită de

speranță a locuitorilor lor, un fel de locuri în care «nu s-a întâmplat nimic». Un suflu de autenticitate, care lipsește în cea mai mare parte a romanului, se simte și atunci când naratorul rememorează existența lui și a părinților în Elveția, fuga din România, căutarea unei noi patrii, chiar dacă și aici se simt unele clișee. Lipsa de sentimentalism, simplitatea narațiunii – caracteristicile prozei lui Florescu, scoase în evidență de Mircea Mihăieș în prefața la ediția românească a volumului de debut – sunt de remarcat în aceste excelente pasaje de roman. Efecte deosebite, de o frumusețe literară aparte, obține autorul și dintr-o suprapunere de perspective care, iarăși, este caracteristică prozei sale: privirea trează aruncată realității înconjurătoare, ancorate în spațiul și timpul prezent, peste care se suprapune amintirea, visul, fragmente de povești populare, superstiții, imagini arhaice, de o prospețime aparte, care transformă și uneori transfigurează realitatea imediată”.

□ Alex. Cistelean, în *Polemici*, semnează un amplu articol intitulat *Spectrul ciorii vopsite* în care discută poziția față de „stânga intelectuală” a lui Alex Leo Șerban. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction* scrie despre revista „Anticipația”. ■ În *Opinii*, Bianca Burța-Cernat semnează articolul *Prețul succesului în epoca de aur*, referindu-se tot la cazul colaborării cu Securitatea a lui Augustin Buzura, precum și la volumul acestuia, *Tentația risipirii*, susținând că „[...] anumite pasaje echivoce din *Tentația risipirii* mi-au devenit mai clare. De pildă, am înțeles că Augustin Buzura nu e tocmai – cum am crezut cu naivitate mai multă vreme – un proscris al sistemului comunist (de altfel, soarta proscrisilor autentici ai regimurilor totalitare s-a intersectat de obicei cu pușcăria, când nu cu altceva mai rău). I se publică romanele în tiraje mari, intră în manualele școlare, participă la numeroase colocvii în străinătate, îi vizitează (ca și alți confrăți) nestingherit pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca, are deseori ocazia să stea de vorbă cu persoane influente cărora li se plânge de viața plină de lipsuri a bietului scriitor român (și de propriile-i neajunsuri materiale) și cu care are un schimb constructiv de idei despre orânduirea socialistă, e invitat, ca reprezentant al scriitorilor, la diferite dineuri oficiale unde participă diplomați străini. E bine văzut nu doar la Uniunea Scriitorilor, ci și mai sus... Sunt amănunte strecurate în chiar paginile confesive ale scriitorului, riscând să se «crisipească» printre o sumedenie de lamentații. [...] Îmi pare definitiv pentru structura morală a lui Augustin Buzura stratagema prin care «forța» acceptul cenzorilor (aflați, firește, sub umbrela Securității): amenință că, în cazul în care apariția cărții va fi împiedicată, va trimite manuscrisul în Occident. «În realitate însă nu l-aș fi trimis niciodată: aș fi scris altul cu care aș fi încercat iarăși marea cu degetul și așa mai departe». O plecare definitivă din țară nu i-a părut convenabilă. Cum succesul «dincolo» nu părea o garanție sigură, risca să ajungă, din scriitorul cu poziție socială consolidată de aici, «un medic oarecare undeva în Vest, ori un redactor obscur la vreun post românesc de radio». [...] Din păcate, exprimarea în șarade e definitivă pentru stilul multora dintre scriitorii curajoși ai epocii. În apărarea acestui stil a scris Augustin Buzura *Tentația risipirii*. Unde, repet, nu am găsit

un răspuns convingător la nedumeririle deșteptate de publicarea rapoartelor lui Ilie Merce. Și unde am regăsit, la a două lectură, mult retorism și patetice bătăi cu pumnul în piept. Adevărul, atâta cât e, trebuie citit printre rânduri, pentru că scriitorul preferă să rămână în continuare esopic”. ■ Argumentul suplimentului este semnat de Doina Ioanid care, în *Scrierea creatoare. Fals manual de întrebuințare*, afirmă: „Scrierea creatoare nu este o invenție românească, nu este un moft practicat de câțiva scriitori, de regulă universitari, nu este o «chestie» insipidă, rezervată unor specialiști, nu este o cochetărie, nu este o școală de unde ies scriitori pe bandă rulantă, nu este o simplă temă de supliment într-o revista culturală pe timp de vară. Scrierea creatoare este doar una dintre nenumăratele încercări de exprimare personală, un exercițiu de exprimare de sine, de confruntare cu propria limbă și cu propria interioritate. Să reușești să exprimi bine ceea ce simți și gândești nu este o practică derizorie. Să construiești un text, o ficțiune, să-i surprinzi structura, asta nu e puțin lucru. În orice caz, nu-i o frivolitate, ci o modalitate de a ajunge la tine și la lume mai ușor. Asta dacă mă întrebați pe mine. Dar care este statutul scrierii creatoare? La ce folosește ea? Cui? Care sunt metodele și cu ce succes au fost ele aplicate? La toate aceste întrebări vor încerca să răspundă mai pe larg câțiva scriitori care s-au și «dedat» unor astfel de practici, cu rezultate mai mult sau mai puțin vizibile, concretizate uneori în cărți, volume individuale sau colective. Mărturiile despre experiențele lor și ale ucenicilor lor într-ale scrisului se vor regăsi în paginile acestui supliment, în încercarea de-a închea cât de cât o imagine a sus-numitei «îndeletniciri» ce refuză cu îndărătnicie să se lase prinsă într-o simplă definiție”. □ Caius Dobrescu semnează un eseu intitulat *Umilirea universitară a scriitorului*. □ Romanița Constantinescu discută, în *Ești ceea ce scrii*, despre *creative writing*. ■ Ruxandra Cesereanu, în *Submarinul scufundat și inundat*, oferă detalii despre atelierul de *creative writing* organizat, în 2002-2033, în cadrul „Phantasma – Centrul de cercetare al imaginarului de la Cluj”. ■ Gheorghe Crăciun semnează, din postura de profesor, o confesiune, pe această temă în *De-a literatura*. □ Luiza Palanciuc abordează același subiect în eseu *Scrierea creatoare: limitele democratizării*.

18 august

● [„Dilema Veche”, nr. 32 (134)] Andrei Pleșu semnează editorialul *Cuvântul magic*, pe tema desecretizării dosarelor de la CNSAS: „S-a deschis cutia Pandorei. Ceea ce trebuia să se întâmple imediat după decembrie ‘89 se întâmplă acum, în împrejurări tulburi. În primul rând, e târziu. Vinovații au avut timp să se așeze, să facă avere și carieră, să se integreze în «normalitatea» zilnică, să-și spele păcatele sau să le facă uitate. Ei înșiși par să fi uitat, uneori, de penumbrele biografiei proprii. Trecutul e un vis urât, din ce în ce mai palid. În al doilea rând, instituția căreia îi revine misiunea deconspirării (CNSAS) are o autoritate șubredă, e înecatâ în cantitate, instabilă etic și politic, incapabilă să obțină, în colegiul ei, o balanță credibilă a voturilor. În al treilea rând, motivațiile care au declanșat procesul

desecretizării arhivelor sunt confuze: plutesc primejdios între arbitrar și impur. Criteriile sunt aproximative, legea e lacunară sau echivocă (începând cu sintagma «poliție politică», de natură să încurajeze interpretări baroce și dezincriminări sfruntate)». □ Șerban Foarță publică cea de-a cincea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Două vise pe săptămână*. ■ Mirela Bănică prezintă romanul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS*: „Printre cei ce își dispută ceea ce denumim generic «memoria comunismului» a mai apărut un jucător ce propune o nouă abordare: Vasile Ernu și a sa carte intitulată simplu *Născut în URSS*, Editura Polirom, 2006. Împărțită între tăcerea dureroasă a Memorialului de la Sighet, analiza ludică și fără pretenții a cărților «roz» ale comunismului sau abuzurile de memorie asociate deschiderii progresive a arhivelor Securității, memoria comunismului este o memorie în «bucăți», caleidoscopică. În fostele societăți est-europene, fiecare individ aparținea, la rândul său, unei multitudini de grupuri. [...] Pentru cei de dincolo de Prut, pionierii și uteciștii din România lui Ceaușescu, condensatoarele de nostalgie sunt internatele, căminele studențești, practica agricolă sau taberele gratuite de la Costinești. Nici «noul val» al tinerilor romancieri nu este străin de ele. Oare de ce? Mai pot oare tinerii de astăzi să înțeleagă acest lucru? Teribila «ruptură generațională», pe care o trăim în ultima vreme, își are rădăcinile și în tendința unora de a immortaliza trecutul pentru a memorializa mai bine prezentul, după cum spune Pierre Nora. Iar «memorializarea» trecutului se produce uneori cu riscul de a irita pe cei din jur (a se vedea și unele comentarii inflamate la adresa acestei cărți, chiar la limita decenței). Nu a fost încă inventată o metodă universal acceptată care să-i mulțumească pe toți cei care sunt preocupați de memoria comunismului». □ Radu Cosașu scrie *Neprihănire și întinare*, tot pe tema desecretizării dosarelor de colaborare cu Securitatea de către CNSAS.

● [„**Revista 22**”, nr. [33] (858)] Gabriel Purghel scrie *Despre convivialitatea francofonă în România*. □ Petre Iancu comentează pe marginea cazului Günter Grass, în *Dosarul Grass și CNSAS*.

● [„**Bucureștiul cultural**”, nr. 12] Paul Cernat, în *Un sceptic în fata iluziilor (post)moderne*, prezintă volumul lui Livius Ciocârlie, *Pornind de la Valéry* (Humanitas, 2006). ■ În cea de-a patra parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Sanda Cordoș și Marius Chivu. □ Sanda Cordoș susține că „textele programatice ale acestei generații literare (de la care se cuvine plecat, ca de la o carte de identitate) se găsesc în revistele proprii («Fracturi», «Echinoc»), pe site-urile care se fac și se refac (constant la www.liternet), ca și în revistele care îi găzduiesc și susțin: «Vatra» (pe lângă seria de interviuri realizate de Mihai Vakulovski și pe lângă rubrica *Ușa deschisă*, ar fi de semnalat nr. 11-12 din 2002, care cartografiază o hartă generaționistă, cu grupările de până la acea dată), «Orizont» (în special convorbirile purtate de Eugen Bunaru), «Timpul», «Adevărul literar și artistic» (seria veche), «Cultura» (serie nouă) etc. Nu cred, de altfel, că generația ar fi

obstrucționată, dimpotrivă (dovadă și ancheta de acum, nu?), îmi pare că mediul literar îi este mai curând favorabil”. În opinia sa „asistăm la o trecere de la o marginalitate a inadaptaților esteți la un *underground* veritabil, social, o margine a declasatilor. Nu știu dacă mai e necesar să adaug că, valorificând oricare dintre aceste periferii (sau diferențe?), se poate realiza literatura. În vederea noii autenticități, literatura (re) încearcă alianțe noi și interesante: cu reportajul, limbajul trupelor muzicale, sociologia etc. Este de observat, de altfel, la unele dintre aceste noi grupuri, o anume înverșunare (prezența mereu în avangardă) contra calității de artă a literaturii și în favoarea ei ca limbaj subversiv, dinamitar. Riscul care poate să apară în acest caz este nașterea unei literaturi de o zi, care reține furia sau plăcerea de acum, însă e posibil să-și piardă vocea până poimăine”. ■ Marius Chivu, în *Unii sunt doar tineri, alții sunt și tineri și scriitori*, susține că „atunci când zicem tânăr scriitor e vorba, în general, de câte puțin din toate: vârstă până/ imediat după 30 de ani, cu prezență și atitudine publice dezinhibate, cenaclis, proaspăt debutat sau aflat la primele cărți, cu o valoare încă incertă, în curs de confirmare sau chiar recunoscută deja, anticalofil și minimalist, blazat dar ironic și *self-confident*, vanitos, dezinvolt și energic, ușor superficial, în fine, un melanj simpatic sau, dimpotrivă, nesuferit de entuziasm, naivitate, teribilism, aroganță, proștețime, superficialitate s.c.l... E însă vorba și de o inerție întreținută de un anume spirit al literaturii și al valorii. T.O. Bobe, Dan Lungu, Robert Șerban, Ioana Nicolaie, Paul Cernat, Sanda Cordoș, Iulian Tănase, Răzvan Rădulescu ș.a. nu mai sunt tocmai tineri, dar poți paria pe ei, ei sunt tinerii profesioniști, cu o nouă viziune și chiar cu o anume experiență a literaturii, cu cărți bune și foarte bune, care au deja un public al lor. Țin la această nuanță: unii sunt doar tineri, alții sunt și tineri, sunt și scriitori”. Pentru Marius Chivu „generațiile mai vechi sunt, în acest moment, ușor dezavantajate. Câmpul cultural actual s-a deschis enorm în ultimii ani, îi privilegiază pe tineri poate mai mult decât oricând, iar câștigurile de imagine sunt uriașe. Dacă mai există șicanări editoriale, cronici negative, întâzieri pe traseele carierei, asta ține de dinamica și capriciile câmpului cultural, nu de vârsta celor implicați. Lista scurtă a editurilor care au colecții de debutanți spune totul: Aula, Brumar, Cartea Românească, Humanitas, Paralela 45, Polirom, Vinea; alte edituri publică debutanți în afară colecției”. ■ Alex Goldiș, în *Cronica literară în stradă*, prezintă volumul lui C. Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni* (Polirom, 2006): „Păstrarea cititorului în relieful criticului e un «mecanism» pe care C. Rogozanu l-a învățat de la Manolescu, ale cărui *Temele* și elogiază de altfel. Faptul că studiile critice elaborate pot fi repovestite nu face decât să dovedească, încă o dată, că limbajul tranzitiv e înrudit cu limbajul intim al cititorului ingenuu. *Agresiuni, digresiuni* poate fi privit ca un volum de critică biografistă, după o formula aplicată scriiturii *Temelor*”. □ Cu titlul *Moartea personajului favorit*, Stelian Tănase publică un fragment „dintr-un roman aflat în lucru”.

● [„România literară”, nr. 33] Pe prima pagină este publicată tableta semnată de N. Manolescu, *Jocul ielelor, ieri și azi*, o scurtă analiză a piesei lui Camil

Petrescu. □ Cronicar, în *Ochi magic*, publică o notă de prezentare a numărului din vară al revistei „Lettre Internationales”, fiind semnalat un interviu cu Günter Grass, precum și dialogul dintre Ion Vianu și Matei Călinescu despre „avangarda într-o perioadă de pluralism stilistic”. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Ovidiu și protoromânii*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Marin Mincu, *Moartea la Tomis. Jurnalul lui Ovidiu* (Polirom, 2005), „roman distins cu Premiul Național pentru Roman – Bergamo, 1998”: „Ca și alte cărți de ficțiune scrise de critici literari (unele dintre romanele lui Alexandru George, de exemplu), *Moartea la Tomis. Jurnalul lui Ovidiu* de Marin Mincu suferă de ceea ce s-ar putea numi un exces de inteligență. Ideea care stă la baza romanului este seducătoare, din punct de vedere teoretic proiectul este impecabil, dar rezultatul final lasă de dorit. Cel puțin în ce mă privește, nu pot să-mi ascund o oarecare dezamăgire după citirea acestui roman al lui Marin Mincu, despre care cred că este mult sub valoarea studiilor sale critice și chiar a romanului *Intermezzo*. Cum, însă, aceeași carte l-a încântat pe Umberto Eco («M-am simțit atras deopotrivă atât de elegia poetului disperat, cât și de epopeea geților care l-au iubit. Și, chiar dacă Ovidiu n-ar fi existat niciodată, această carte a lui Marin Mincu m-ar ferma în aceeași măsură»), este dreptul fiecărui cititor să judece cartea așa cum crede de cuviință”. ■ În aceeași rubrică, cu titlul *Lungul drum al nostagiei*, Marius Chivu publică un „fragment din prefața volumului apărut la Polirom” *Drumul scurt către casă* de Cătălin Dorian Florescu, „un *road novel* care înaintează fără grabă, desfășurându-se cu privirea, înregistrând chipuri, gesturi, amănunte și vorbe, lăsându-se la cheremul plăcut al necunoscutului călătoriei printre locuri și oameni dintr-o lume nici pe deplin străină, nici destul de familiară. Cătălin Dorian Florescu este tipul de scriitor curios, care știe să surprindă în vorbe detaliile semnificative și are acea răbdare și generozitate a înțelegerii, chiar a duioșiei pentru omul umil cu poveștile lui de viață și pentru lucrul mărunț dar în care întreaga umanitate stă pitită. Bine echilibrată între dramatic, patetic și ludic, senzuală, reflexivă și tensionantă prin amănările și întoarcerile sale, căci *flash*-urile mai mult decât temperează emoția apropierei de destinație cresc tensiunea incertei regăsiri, iată o minunată carte deopotrivă despre angoase și vise, despre prietenie, dragoste și solitudine, despre călătoria înspre sine înfruntând propriile capricii ale memoriei și ale sufletului. Cele mai periculoase dintre toate”. ■ Cosmin Ciotloș, în *Insula retrocedată*, se ocupă de romanul lui Petru Cimpoeșu, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (Humanitas, 2006), narațiune ce „se dovedește, din orice unghi am privi-o, un multiplu succes latent. E o carte, într-un fel, administrată de Cimpoeșu în parteneriat cu cititorul, ca o insulă luxuriantă, a tuturor posibilităților. Probabil va plăcea pe bună dreptate publicului, care va confunda un timp formula, pentru a sfârși prin a se amuza sincer de propriile spaime și predicții apocaliptice. Și mai probabil îi va încânta pe criticii literari, care vor urma exact același algoritm. Adică: vor confunda un timp formula narativă, pentru a sfârși prin a se amuza sincer de propriile predicții apocaliptice privind romanul contemporan”. □ În

Literatură, Tatiana Rădulescu semnează poeziile *Dor de Bacovia*, *Nevindecat de real*, *Lama (cea) dintre cuvinte*, *Bacovia-n toți și în toate dor de Bacovia*, *Poezia scrijelată cu briceagul*, *Sacade amare (latinătate amară)*, *Înscrișuri pe piele*, *În alergarea tălpilor de argint*, *Peceți rupând cu ardoare*, *Braț tatuat*, *Audodafeu*.

■ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris*. *Optimist, pesimist* este publicat un eseu al lui Lucian Raicu, din decembrie 1996, despre cartea lui Alain Finkelkraut, *L'humanité perdue*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Blues pentru Absurdica*. ■ Mihai Mandache critică, în *Lecturi. Prea de tot!*, volumul lui Adrian Gavrilesu, *Noii precupeți. Intelectualii publici din România de după 1989* (Ed. Compania, 2006), susținând că acest volum „s-ar vrea un studiu științific despre intelectualii publici de după 1989. Bibliografia consistentă, precum și zecile de note din finalul fiecărui capitol încurajează această impresie. Volumul începe cu un istoric al noțiunii de intelectual în cultura occidentală, din care reiese o romantică opoziție între trecutul glorios și prezentul decăzut. Figura lui Émile Zola apare ca o sinteză a calităților pe care se presupune că le avea intelectualul la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX: independență, intransigență față de puterea politică, curajul de a susține cauze nepopulare. Prin contrast, intelectualii contemporani sunt prezentați ca niște negustori a căror unică preocupare este de a-și transforma calificările și experiența în marfă vandabilă pe piața audio-vizuală. [...] În ciuda disprețului pe care îl afișează față de intelectualii publici, Adrian Gavrilesu nu ezită să folosească exact tacticile pe care le atribuie acestora: argumentație superficială, explicații simpliste, predilecție pentru senzațional, eliminarea nuanțelor în favoarea tușelor caricaturale. În plus, autorul are o suficiență deloc... intelectuală. *Noii precupeți* are, până la urmă, mai mult aerul unui articol de tabloid decât al unui studiu științific”. □ În *Evocare*, cu titlul *Un jurnalist de altădată*, Gabriel Dimisianu îi dedică un portret lui Mircea Grigorescu. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Forța bunului simț*, volumul *Arpegii critice. Explorări în critica și eseistica actuale (2000-2005)* (Ed. Timpul, Iași, 2005): „Un cronicar autentic este și Bogdan Crețu, chiar dacă debutul său editorial, dublu, îl arată disputat între formula criticii academice și aceea a foiletoanelor consacrate noilor apariții editoriale. [...] E interesant, ba chiar simptomatic, că tânărul autor resimte cel dintâi această «scindare», nu numai sub raportul activităților sale curente, ci și sub acela al specificului lor, cu mizele diferite și conceptele puse în joc. În mai multe rânduri, pe parcursul acestui desfășurător de cronici dispuse în ordinea cronologică a scrierii lor, el abordează problema fragmentarismului/ sintezei, pe care o percepe în întreaga ei dificultate. [...] Bogdan Crețu are o foarte bună priză asupra operelor comentate (în sumarul volumului de față apar cronici numai la cărți de critică, eseu și memorialistică), privindu-le deopotrivă în litera și în contextul lor, nici timorat, strivit de respect, dar nici cu impertinența specifică vârstei. Analizează scriitori consacrați (Al. Paleologu, Constantin Țoiu, Ileana Mălăncioiu, Nicolae Manolescu) și, de

asemenea, debutanți (Antonio Patraș, Dragoș Varga-Santai), nu-i evită pe cei dificili, la propriu (Marin Mincu, Cristian Bădiliță), execută câteva reverențe la adresa unor autori din dulcele târg al Ieșilor (Mihai Ursachi, Elvira Sorohan) și are, pe tot parcursul volumului, respirația calmă a criticului echilibrat. Bunul simț, în diferitele sale accepțiuni, îl caracterizează. Fără excese, obiectiv și exprimându-și într-o manieră nesofisticată punctele de vedere avansate și argumentate, Bogdan Crețu se impune ca o voce credibilă. Or, credibilitatea cronicarului literar este condiția cea mai importantă a reușitei lui, atuul cel mai important, pe termen lung”. □ În aceeași rubrică, la *Semn de carte* Gh. Grigurcu prezintă, în partea a doua a studiului *Blaga în amurg*, volumul lui Zenovie Cărlugea, *Lucian Blaga. Studii. Articole. Comunicări. Evocări & interviuri* (Ed. Măiastra, 2006). □ Ion Simuț, tot în rubrica dedicată criticii literare, discută despre *Civismul basarabean*, analiză a ediției a III-a a volumului de versuri *Nimic nu-i zero* de Ion Vatamanu (Ed. Litera Internațional, „Biblioteca școlarului”, București-Chișinău, 2004). Despre acesta, Ion Simuț susține că „este mult mai convingător în poezia angajată din anii ‘90, cu o versificație de tribună politică, decât în poezia abstractă din anii ‘80, de meditație într-un limbaj precar. Discursivă și într-o ipostază, și în cealaltă, poezia suferă de verbozitate, lirism exterior, limbaj insuficient elaborat și grandilocvență a ideilor. Dacă ar fi să rezum pentru cunoscătorii din România evoluția lui Ion Vatamanu, aș spune, oricât ar părea de ciudat, că e un Grigore Hagiu metamorfozat brusc în Adrian Păunescu. Palid în poezia de meditație, când prea sentimental, când prea abstract, Ion Vatamanu rezistă, cât mai rezistă, paradoxal, în poezia conjuncturală, patriotică, vaticinară – document al unei epoci recente de aspirații politice basarabene. Partea păunesciană, de civism militant, din creația poetică a lui Ion Vatamanu va mai rezona încă o vreme în memoria unora. Schimbările culturale ale mileniului III și integrarea în literatura română fac din poezia lui Ion Vatamanu o victimă sigură a unei posterități oricât de puțin severe”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează *Magna Carta Apud Domine 1215 (variantă)*. ■ În *Interviu*, Marian Ilea publică un amplu dialog *Cu Nicolae Breban și Augustin Buzura despre roman*. După o serie de detalii de ordin biografic, se trece la modul de captare al materialului din care ulterior se va naște un roman. Referitor la acest subiect Nicolae Breban susține că „există scriitori care reflectă [...] existența, modificând-o într-un fel sau altul, sau care, dacă vreți, într-o formă mai înaltă, transfigurează datele realului. Dar există o a doua categorie, la care mă înscriu eu și din care mi-am ales maestrul, care constatând ce se întâmplă-n jurul lor în realitate, sunt nemulțumiți de ce li se oferă, fac ceea ce se numește *tabula rasa*, adică dau la o parte de pe masa realității toate obiectele și ființele pe care le cunosc și proiectează pe această masă... a realului, propriile lor fantasme”, în timp ce Buzura afirmă că „toate subiectele romanului, de când există roman, sunt cam aceleași, temele sunt cam aceleași, dar fiecare dă culoarea epocii, culoarea filosofiei în care crede; iar restul... aceste mici amănunte pe care le vezi construiesc un personaj, poți să-l construiești în multe feluri, și adăugând aceste

amănunte, și mergând de la tipurile temperamentale”. Amândoi vorbesc despre sentimentul pe care îl încearcă scriitorul o dată ce a terminat o carte, dar și despre cenzura de tip comunist pusă în balanță cu „cenzura de tip economic”. În această problemă A. Buzura subliniază că „cenzurile astea sunt de multe feluri și depinde foarte mult și de notorietatea omului, dacă e un om care a dovedit că vinde cartea, ți-o publică oricât ai scrie. Mai greu este pentru cei care încep și care sunt necunoscuți, și aici depinde de felul și de inteligența editorului, dar mai mult decât de acesta, depinde de ceea ce sunt astăzi aceste sisteme fantastice de promovare”. Interviu se încheie cu opinia celor doi scriitori despre Maramureș. □ Lidia Lazu, în *Literatură. Puncte de vedere* aduce discuție situația mormântului lui Lucian Blaga în vecinătatea căruia a fost construită o sală de sport. □ Tot aici, Ștefan Cazimir publică tableta *TCC*. ■ În *Lecturi. Măști și farse*, Geo Vasile scrie despre romanul de debut al lui Mihnea Rudoiu, *À toi cuando tu non estas* (Humanitas, 2005). „Evocarea anilor de formare și educație sentimentală, deși făcută cu aplomb și în răspăr, se alimentează simultan din prea multe surse pentru ca fluxul epic să mai poată fi dozat și stăpânit. Impresia generală este cea a unui colaj de texte aleatorii prinse prin anemice cârlige într-un spectacol semantic ostentativ și uneori flamboiant. Este o risipă de cultură generală, enciclopedism și inserturi plurilingve care sporesc senzația de nefiresc și compozit. Între personajele cu nume strănii, imposibil de reținut sau pronunțat, colegul de cameră al protagonistului întrupează incontinența verbală, flectăreala, dar și inventivitatea inepuizabilă ce ține loc de poveste, de acea epică *story*, foarte în vogă în romanul euro-american actual. Cartea lui Mihnea Rudoiu este o suită de însăilări și înnădituri amintind de rețete și proceduri tip telefonul fără fir, dada barochist sau măști din *commedia dell'arte*. [...] Stilistic vorbind, autorul dă bune probe de oralitate indignată, vocabularul liberalizat, slobod la gură, fiind la mare cinste. [...] Punând pe seama grabei aprecieri eronate tip pictura suprarealistă a lui Modigliani, sau scăpări de corectură [...], nu putem ignora faptul că în spatele cărții cu titlu voit *melo*, *À toi, cuando tu no estas* (melanj între Joe Dassin și spaniolul Rafael, cu a sa Laura), se ascunde un comedialograf și un stilist în siajul unor Foarță și Șlapac, dar și un posibil poet tragic cu viziunea despre lume a lui Urmez sau Ionesco”. □ În *Cultură*, Ion Buzași publică un amplu articol comemorativ dedicat lui Samuil Micu, la 200 de ani de la moarte. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Pesimistei*, eseu *Fața ascunsă a firescului*. □ În *Teatru*, Marina Constantinescu publică partea a doua a prezentării *Festivalului de la Avignon*. □ În *Meridiane. Avangardă editorială* este reprodus, cu titlul *O cină cu doctorul Azad*, un fragment din romanul *Brick Lane* de Monica Ali, „în curs de apariție la editura Curtea Veche, colecția Byblos”, traducere de Ondine Cristina Dascălița. □ În *Cartea străină*, Muguraș Constantinescu comentează volumul lui Gérard Genette, *Bardadrac*. □ Succintă prezentare bio-bibliografică a scriitoarei suedeze Susanna Alakoski. □ Se anunță *Debutul triumfal al lui Vargas Llosa ca actor* în premiera piesei *Odiseu și Penelopa*, „adaptare realizată de Vargas Llosa după originalul

clasic al lui Homer” ce a avut loc în cadrul celui de-al LII-lea Festival de Teatru Clasic de la Mérida (Spania). □ Într-o notă intitulată *Eça de Quieroz despre România* se amintește de un text, publicat postum, din *Scrisori din Anglia*, unde acesta vorbește despre România. □ Notă bio-bibliografică dedicată scriitorului ceh Patrik Ourednik. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ Cronicar, în *Ochiul magic*, discută, în *O plăcere de dialog*, despre cronica literară de după 1990, menționând interviul luat de cronicarul revistei „Dilema” Adrianei Babeți, publicat în numărul 7 al revistei „Orizont”. □ În *Dilemateca de vară* se dau detalii despre dosarul numărului 3 al revistei „Dilema”, intitulat „Literatura de consum, literatura de vacanță”. □ Este amintită ancheta realizată de revista clujeană „Verso”, în numărul 4/2006, pe tema „Lumea a treia a scriitorilor”, anchetă la care participă Luca Pițu, precum și interviul lui Ion Mureșan cu poetul Ioan Colcer. □ În *Răstălmăcire și rea-credință* se discută despre articolul lui H.-R. Patapievici, *Prostia și reaua-credință transformate în delict de interpretare*, apărut în numărul din august al revistei „Idei în dialog”. Acesta „ia poziție față de răstălmăcirile de care a avut parte un articol pe care l-a semnat în revista «Flacăra» (nr 1-2, 2002), articol al cărui titlu era *Inactualitatea lui Eminescu în Anul Caragiale*”.

• **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [33] 89]** Radu Pavel Gheo semnează un eseu intitulat *Mizerabilismul tinerei generații*, discutând aici, pe de o parte, despre caracteristicile colecției „Ego. Proză” de la editura Polirom și, pe de altă parte, despre curentul mizerabilist din literatura română contemporană: „Există în proza românească de după 1990 o tendință care ar putea fi caracterizată drept «mizerabilistă». Dar ea: 1) nu este predominantă și 2) se vedea deja nu doar în textele autorilor lansați de Polirom, ci și în volume de proză apărute mult mai devreme, chiar imediat după 1990, cum sunt cele ale lui Daniel Bănuțescu sau Radu Aldulescu. Și cam toate sunt cărți bune și foarte bune. (...) E iarăși adevărat că romanele tinerilor – și mai puțin tinerilor – autori de după 1990 sunt uneori șocante prin limbaj și imagini. Izbesc prin duritate și, uneori, prin cinism. Dar dacă asta li se reproșează autorilor mizerabiliști, atunci ținta e aleasă greșit. Nu e vorba numai despre faptul că judecata estetică e înlocuită de una morală convențională. Orbirea e mult mai serioasă. (...) Alți oameni de litere trăiesc în turnul de fildeș încă dinainte de 1989. Prizonieri ai unei concepții legate de ceea ce «e permis să se scrie» și «nu e permis să se scrie», nu văd că pe tineri îi mână în luptă altceva decât pe mulți scriitori prerevoluționari adică, vorba unui rezistent estetic, „S-avem și noi d-o berică, tov. secretar!”. Iar dacă lumea romanelor «mizerabiliste» (uf!), în care oamenii violează, înjură, scuipă și vomită după beție, pare insuportabilă, asta e. E lumea în care trăim. Nu-i învinovați pe scriitori pentru că nu vor să înfrumusețeze realitatea, ci se mulțumesc să o oglindească. Căci la construirea acestei realități urâte au contribuit adesea, cu tăcerea și rezistența prin cultură, cei care aplaudau ieri cu palme late în timp ce-și șopteau «subversiv» câte un banc cu Ceaușescu. Acolo, în proza contemporană a tinerilor, e descrisă lumea

pe care le-au pregătit-o părinții lor. Într-adevăr, un păcat există și nu unul estetic, ci chiar moral. Dar vinovați de el nu sunt tinerii «mizerabiliști», ci alții. Cei care privesc în oglinda romanelor lor și nu mai recunosc nimic”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Doris Mironescu, în *Un elvețian în căutarea comunismului pierdut*, publică o recenzie a romanului lui Cătălin Dorian Florescu, *Drumul scurt spre casă*, „traducere de Mariana Bărbulescu, prefață de Marius Chivu” (Polirom, colecția „Fiction Ltd”, 2006): „Florescu convinge ca romancier prin știința sa de a evidenția semnificația unui eveniment fără să insiste asupra ei, iar acolo unde episodul poate câștiga prin ambiguitatea semnificației, îl lasă în voia lui. Așa se întâmplă cu figura simbolică a ultimei rude rămasă în țară a lui Ovidiu, unchiul Vlad, care trage să moară pe tot parcursul cărții, redus fiind la stadiul de legumă, de corp inert, cu un deget lipsă de la picior. O agonie neconștientă de sine sau, dimpotrivă, o încăpățănare de a rămâne în viață, în ciuda împrejurărilor? În orice caz, ambele sensuri sunt proiectate, simbolic, la scara întregii țări și a întregului Est. Întoarcerea acasă echivalează cu reluarea legăturilor cu această lume paradoxală, cu încercarea de a o înțelege și de a o iubi. «Drumul scurt spre casă» nu este cel de pe autostradă: e un drum interior pe care Cătălin Dorian Florescu reușește să-l ducă până la capăt cu onestitate și farmec”. ■ Notă de prezentare a volumului lui Ioan Petru Culianu, *Studii românești I. Fantasmеle nihilismului. Secretele doctorului Eliade*, „traduceri de Corina Popescu și Dan Petrescu” (Polirom). ■ Notă de prezentare a romanului de debut al Mariei Manolescu, *Halterofilul din Vitan*, „prefață de Luminița Marcu” (Polirom, colecția „Ego. Proză”): „Romanul de debut al Mariei Manolescu excelează prin scriitură, prin crearea unei atmosfere de periferie surprinzător de bine conturată. Personajele pitorești – femei care visează cariere de stripteuse sau foști muncitori deveniți proprietari de baruri –, precum și situațiile suprarealiste create de autoare aduc cărții o doză consistentă de umor fin, ironie. Dincolo de stratul de suprafață, există un fond moralist, un fond în care se țese o metafizică a textului și în care descoperim acele «iluzii» prin intermediul cărora o carte își construiește atuurile pentru a se întipări în memoria noastră”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XXXVII*). □ Notă de prezentare a romanului *Ministerul groazei* de Graham Greene, „traducere și note de Petre Solomon” (Polirom). ■ Notă de prezentare a romanului *Luminița, mon amour* de Cezar-Paul Bădescu (Polirom, colecția „Ego. Proză”) despre care Paul Cernat afirmă în prefață: „Ne aflăm în fața unei noi autoficțiuni made in C.P.-B. Biografist și autenticist radical, autorului nostru nu-i place să inventeze (deși atunci când o face, o face al naibii de bine – vezi fantezia «americânească» din finalul precedentului volum, cu aventurile penisului tăiat al lui John Wayne Bobitt...). El tinde, în mod deliberat, spre un grad zero al ficționalității, împotriva oricărei literaturizări fandosite, pariind pe firescul integral și pe franchețea asumării până la capăt a penibilului. Roman de dragoste și de familie, roman psihedelic al nevrozelor lumii de azi, roman «religios» ș.a.m.d., cartea răstoarnă totul într-o

extrem de crudă autoparodie existențială. Proză operată pe viu, surprinzătoare și captivantă, *Lumiņa, mon amour* este și o teribil demitizantă lecție de viață”. □ Notă de prezentare a romanului *Oameni buni și oameni de bine* de Iris Murdoch, „traducere de Anca-Gabriela Sârbu” (Polirom).

19 august

• [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [33] (832)] În *Cronica literară* Christian Crăciun scrie despre *Lectura veselă*, prezentare a volumului lui Valeriu Gherghel, *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la Sfântul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice* (Polirom, 2005). □ Stela Gheție prezintă romanul *La nuit des calligraphes* de Yasmine Ghata. ■ Dosarul acestui număr este dedicat cazului Günter Grass. Semnează articole pe această temă Romulus Căplescu și Magda Crișan. □ Adrian Papahagi publică un articol intitulat *Revenirea lui Eminescu la Ipotești*. ■ Cu subtitlul *Un nou roman de Radu Aldulescu* este reprodus un nou fragment din *Mirii nemuririi*. □ În *Grădina cu întâmplări* Vianu Mureșan semnează eseu *Cărți la closet*.

24 august

• [„**Cultura**”, nr. 36 (88)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Predici în pustiu*, eseu ce pleacă de la o discuție cu Nicolae Breban, pe tema memorialisticii. „Există o paranoică nevoie de victime, de linșaje exact ca în vremea Anei Pauker și Teohari Georgescu. Pentru că nulitățile nu există decât prin victimele pe care le atacă. În ceea ce mă privește, cunoștințele solide de psihiatrie m-au ajutat să nu-mi pierd umorul în marea clinică în care, din păcate, ne aflăm. M-am obișnuit cu atacurile, mai ales că detractorii de astăzi sunt mult sub cei ce-mi consacrau mese rotunde demascatoare în publicațiile de partid și nu numai. «I-am citit» de mult și nu e vina mea că textele lor, foarte modeste, primitive, îmi amintesc de un vechi proverb african: dacă mori îți mai rămâne o șansă, dacă ești prost, nu-ți mai rămâne niciuna. Sigur, reforma morală este absolut necesară, dar ce calități, ce competență și cât de curat este gândul, ba chiar și dosarul reformatorilor de azi? Este, de aceea, foarte important să vedem și cine sunt cei ce ne judecă. Pentru că nu puțini dintre enoriașii dreptății și curățeniei morale s-au dovedit, în cele din urmă, a fi foarte murdari. [...] Nu cred în scenariile care se vântură prin târg, dar, pare tot mai adevărat zvonul că ni s-au ales drumurile cele mai greșite cu puțință și călăuze pe măsura lor. [...] Ne merităm, cred, soarta, așa cum odinioară ne-am meritat teroarea și turnătorii, așa cum astăzi ne merităm talibanii și mizeria morală revărsată peste noi toți”. ■ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu analizează interviul acordat de Radu Aldulescu lui Marius Vasileanu în „Adevărul literar și artistic” (nr. 831/2006). „Scriitor eminent și probabil cel mai atroce «realist» dintre prozatorii de azi, Radu Aldulescu, în pofida marelui sau talent ce explodează în toate romanele de până acum, e un marginal, prin vocație!, și intens marginalizat de o lume literară ce funcționează în mare măsură după

alte criterii decât recunoașterea talentului și prețuirea meritului: incapabil să se lase «uns» de vreun ordin călugăresc al grupurilor de prestigiu care consacră prin atribuire, și nu prin recunoaștere, e foarte probabil că va continua să-și trăiască până la capăt statutul asumat de marginal”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*, semnează *Jurnal american (V)*. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafele*, Mircea Iorgulescu scrie despre *Cartea franceză*. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică a doua parte a portretului literar dedicat lui Eugen Barbu. ■ În *Cultura Literară*, Andrei Terian semnează *În apărarea lui Eliade*, recenzie a volumului lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006): „Eșecul demonstrației lui Sorin Alexandrescu mi se pare pe deplin caracteristic pentru toți apărătorii lui Eliade care au sărit să scoată piatra aruncată de Lavastine & Co. Căci, deși a scris o carte proastă, rău intenționată și rău informată, mă tem că franțuzoica are dreptate într-un punct esențial: nu numai că Eliade nu și-a retractat, dar el nici măcar nu și-a abandonat simpatiile legionare după ce a părăsit România. De aceea, cred că două lucruri ar sluji în momentul de față cauza lui Eliade. Mai întâi, să ne reamintim că, oricât de eronate și de nocive ar fi, opțiunile politice ale autorului român nu îi anulează acestuia calitățile de savant, scriitor, memorialist și, în parte, chiar de publicist. Faptul că a aderat la extrema dreaptă nu îl transformă pe Eliade într-un impostor – iată un truism care tinde adesea să se uite în focul polemicilor care animă tabloidele culturale de la noi ori de aiurea. În al doilea rând, mi se pare cu mult mai util că, în loc să fie negat, legionarismul lui Eliade să fie explicat. [...] La urmă urmei, mai mult decât de o falsă grațiere, Eliade are nevoie de o apărare corectă. În privința orientărilor sale politice, acesta e cel mai bun lucru care i se poate întâmpla”. □ Teodora Dumitru îi dedică un nou text lui Samuel Beckett. □ Mircea Constantinescu publică eseu „*Dincolo de limite sau Explicațiile lui Salman Rushdie*”. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran scrie un text memorialistic despre Alexandru Zub, intitulat *Un Om întreg*. □ *Dosarul Cultura* conține un interviu semnat de Angela Martin cu scriitorul suedez Kjell Espmark, publicat cu titlul *Călătorii dincolo de drumurile bătute*. □ Teodora Dumitru, în *O aproximare a himerei*, prezintă romanul acestuia, *Uitarea*, apărut, în traducerea Angelei Martin, la Editura Institutului Cultural Român, în 2006. □ Cornelia Maria Savu semnează *Nobel, în fata ușii (între)deschise*, pe tema Premiului Nobel pentru literatură.

● [„**Observator cultural**”, nr. [34] 335 (39)] În *Șotron. De la țapul ispășitor la vinovăția colectivă*, D. Țepeneag publică o serie de însemnări pe teme politice, sociale și culturale. ■ Cristian Cercel, în *Actualitate*, discută despre *Cazul Günter Grass: rădăcinile răului și ale binelui*, pe marginea acuzațiilor că scriitorul ar fi făcut parte din Waffen SS. □ Gheorghe Crăciun, în *Opinii*, semnează eseu *Tema pentru un „mare roman”*. În opinia sa, „dincolo de normalitatea de piață (dincolo deci de satisfacătoarea relație cerere-ofertă) a spațiului cultural autohton, senzația mea e aceea că ne aflăm în față unui fenomen care privilegiază două tendințe

contrare: elitismul snob și provincialismul narcisist. Fiecare dintre acestea își are categoria sa de public. Dacă snobismul îi oferă «consumatorului» de cultură iluzia accederii la un câmp de valori «ezoterice», pe măsura fețelor subțiri care le susțin și le promovează, provincialismul (de grup, de zonă geografică sau chiar de generație) implică atât autoinstituirea și automulțumirea într-o poziție câștigată, cât și frustrarea resemnată și resentimentară. [...] chiar dacă normalitatea pieței culturale autohtone e aproape o certitudine și consumul de fapte artistice și mediatice e în creștere, interesul public față de fenomenul cultural autentic e în scădere. Lucrurile prea complicate și prea dificile sunt privite cu suspiciune. Începând chiar din școală, educația estetică a indivizilor e în grea suferință. [...] Dar poate că întrebarea esențială e alta: e posibil ca literatura, artele vizuale, teatrul, muzica etc. să ajungă la recunoaștere și performanță externă, în afara unor strategii specifice, urmărite cu consecvență și responsabilitate, dincolo de interesele de grup, ghidate doar de unicul criteriu al valorii?”. □ În *Literatură*, Bianca Burța-Cernat scrie despre *Cora Flavian sau etiologia inconturnabilului eșec literar*, o recenzie a romanului *Marta sau etiologia inconturnabilului eșec (proiect de telenovelă sud-est europeană)*, „prefață de Daniel Cristea-Enache”, colecția „Ego. Proză” (Polirom, 2006). □ În aceeași rubrică, Anda Cadariu semnează recenzia *Geometria unei psihoze* pe marginea romanului *Tihna* de Attila Bartis, „traducere din limba maghiară de Anamaria Pop” (Ed. Paralela 45, colecția „Ficțiune fără frontiere”, 2006). □ Pe același subiect scrie și Iulia Popovici în *Ficțiune contra autoficțiune*. □ Igor Mocanu, în *Sigur că da. România e vagă*, prezintă romanul lui Constantin Virgil Negoită, *Concert la Carnegie Hall* (Ed. Paralela 45, colecția „Biblioteca românească”, 2006). □ Bogdan Crețu, în *Internațional*, scrie despre *Proza austriacă venită „pe fluviu în jos”*, o prezentare a volumului semnat de Johannes Gelich și Ovidiu Nimigean, *Stromabwärts/ Pe fluviu în jos. Neue Prosa aus Österreich/ Proza nouă din Austria* (Wieser Verlag, Klagenfurt, 2005). □ Monica Joița semnează o amplă prezentare a Bienalei de Teatru de la Veneția, cu observația că „ultimele ediții au demonstrat autosuficiență, inadecvare la limbajele moderne, un fel de schizofrenie”. □ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru*, scrie despre *Sfârșitul unei epoci romantice*. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere din „Saturday Guardian”, suplimentul literar al „The Guardian”, nr. 347/2006 al revistei „Le lire”, „La rentrée littéraire”, numărul din iulie-august 2006 al revistei „Le magazine littéraire”, precum și numărul din 3 august al săptămânalului „Le point”.

25 august

- [„Dilema Veche”, nr. 33 (135)] Andrei Pleșu își scrie editorialul *Pe marginea Dosariadei*. □ Șerban Foarță publică a șasea poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseul *Cum ne vedem pe noi înșine – un an după* –. □ În *La centru și la margine* sunt oferite detalii despre Suplimentul „Sunday Review of Books”. □ Radu Cosașu semnează *O vastă pilulă*.

• [„Revista 22”, nr. [34] (859)]

• [„Bucureștiul cultural”, nr. 13] Bianca Burța-Cernat, în *Câteva ciorne și un debut literar prematur*, prezintă volumul lui Andrei Mocuța, *Povestiri din adânci tinereți* (C.R., 2006): „Povestirile lui Andrei Mocuța sunt niște ciorne nu chiar neinteresante, din care s-ar fi putut scoate mai mult, configurând un șantier aflat încă într-un stadiu incipient. Mai sunt destui pași până la maturizare. Dar semne benefice se arată. Așteptăm confirmări”. ■ Paul Cernat, în textul său intitulat *În căutarea Estului pierdut*, semnează o recenzie a romanului lui Cătălin Dorian Florescu, *Drumul scurt spre casă* (Polirom, 2006): „Decupată, cu mână sigură, în scene cinematografice, narațiunea se încheagă din spoturi reci, neliniștitoare, ambigue care se clarifică pe parcurs. Amintiri despre vagabonzi, scene de familie din momentul plecării în străinătate, atmosfera estivală – meticulos reconstituită – a litoralului românesc din Epoca Ceaușescu. [...] O proză «behaviouristă», fără nimic tezist, cu sclipiri ironice și nervuri de tristețe nostalgică. O scriitură hiperrealistă cu precizie de ceas elvețian, dar cu efecte subliminale de umbră și lumină, decupând semnificația detaliilor fără a pierde din vedere direcția de mers a poveștii. Aparenta răceală narativă se încarcă, pe nesimțite, de o poezie a destinelor mărunte, aparent banale, fără speranță, nu lipsite de subtext tragic: interioritatea lor transpare din gesturi, din priviri, din comportamentele și relatările lor gâfâite, masochist-sarcastice. Întreg romanul trăiește prin această tehnică a înstrăinării, prin efectele de apropiere-îndepărtare între lumi și oameni care nu se recunosc și nu se întâlnesc decât efemer și parțial. [...] Amintind de *Jocul cu moartea* al lui Zaharia Stancu, dar într-o impecabilă croială nemțească, romanul – un *road novel* transfrontalier, într-adevăr! – ar putea fi oricând ecranizat”. ■ În cea de-a cincea parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, răspunde la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Nicoleta Sălcudeanu. Aceasta, în „*Tinerii scriitori sunt foarte bine îngrijiți, chiar răsfățați*”, afirmă că „se iese din categoria «scriitorului tânăr» îmbătrânind sau, eufemistic, înaintând pur și simplu în vârstă. Relevanța conceptului e nulă, în măsura în care nu e vorba de vreun concept, ci de simplul fapt de a exista. Dacă ținem cont mai degrabă de faptul că persoana e scriitor, pe lângă calitatea de viețuitor pur și simplu, există diferite grade: debutant, mai puțin debutant, tot mai puțin debutant. Sau viceversa. În fond, scriitorul e un continuu debutant, așadar confruntând un început perpetuu. În rest, de la un capăt la altul al existenței sale, tot scriitor se numește. Asta numai în cazul în care dobândește și reușește să păstreze calitatea de scriitor, care nu-i pe viață, ca pensia. [...] A fi scriitor tânăr, biologic vorbind, nu e o calitate și o garanție a talentului. Toate instituțiile care îi sprijină, și chiar o fac! (edituri, publicații, televiziuni, instituții, fundații, comitete și comiții) o fac prin discriminare pozitivă, tocmai exaltând virtutea biologică. Mă întreb de ce editurile, revistele, instituțiile culturale nu ar încuraja debuturile de vârstă a doua, a treia etc, dacă ele sunt meritorii?! – colecții, serii care să se numească «adulții furioși», «lupii în etate»... N-o spun cu ironie, ci

foarte-foarte serios”. ■ Oana Pughineanu în *Textul ca refuz al sacrului*, prezintă romanul lui Dumitru Țepeneag, *Hotel Europa* (Ed. Corint, 2006), aflat la cea de-a doua ediție. În opinia sa „inventarierea tehnicilor, convențiilor românești pe care naratorul le-ar putea folosi, e jucată într-un soi de psihodramă, înșirând parcă moduri de a repune în scenă trauma de a scrie un roman. La fel ca în cura psihanalitică, important este să ajungi la dexteritatea de a interpreta toate rolurile, până extragi concluzia că anxietatea nu are nici un referent. Dar asta nu calmează pe nimeni, ci, dimpotrivă, adâncește angoasa, iar finalul romanului *Hotel Europa* aduce în scenă tocmai invazia ideii sinistre a unei omeniri «colonie penitenciară», sclavă a necunoscutului. Dumitru Țepeneag își asumă acest risc, fiind narator și personaj, producător al textului literar și critic, ocupând, practic, rând pe rând, toate pozițiile, încercând toate strategiile de abordare a scrierii. Ironia și autoironia care străbat acest roman sunt paravanul unei neîncrederi fundamentale și fatale pentru un scriitor: nu că lumea ar fi doar o poveste, ci lumea e o poveste imposibil de spus sau, cu alte cuvinte, o poveste care nu există”.

● **[„România literară”, nr. 34]** Pe prima pagină este publicată tableta semnată de N. Manolescu, *Romane uitate*, fiind menționați aici Ion Călugăru și Jean Bart. □ În *Actualitatea*, Gabriel Chifu inserează un amplu editorial despre *Vara 2006, teme românești*, în cadrul acestuia discutând și *Despre vizibilitatea publică a scriitorilor români*. În opinia sa, „vizibilitatea publică a scriitorilor români de astăzi este la o cotă foarte scăzută. [...] Sigur, există și cazuri fericite, de scriitori adevărați care se dovedesc niște admirabili promotori ai persoanei lor, niște gestionari pricepuți ai gloriei personale. Dar celor mai mulți le lipsește această însușire: nu sunt capabili să-și administreze prezența publică. Cineva trebuie să le vină în ajutor, atrăgând atenția asupra oamenilor de vocație din literatura noastră. Uniunea Scriitorilor are în plan un asemenea proiect, prin care să crească vizibilitatea publică a scriitorilor de azi. Însă va fi dificil să reușească proiectul cu pricina, fiind o acțiune «împotriva curentului». Dar instituția care-i reprezintă pe scriitori are datoria să încerce”. ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Fața ascunsă a comunismului*, Tudorel Urian prezintă volumul *Noi și Securitatea. Viața privată și publică în perioada comunistă, așa cum reiese din Tehnica Operativă* de Carmen Chivu și Mihai Albu (Ed. Paralela 45, 2006), ce „este o carte din care cei cu mintea clară pot înțelege ceva din complicatul mecanism de funcționare al principalului aparat de represiune al regimului comunist. Înainte de a împărți responsabilitățile și de a sancționa culpele trebuie să înțelegem fenomenul”. ■ În *Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu se ocupă de volumul de versuri al Martei Petreu, *Scara lui Iacob* (C.R., 2006), apreciind că „acest volum ilustrează radicalizarea atitudinii lirice, conținând poeme în care contestarea ordinii lumii ajunge la paroxism. Protestul este atât de îndrăzneț și de energic încât face parcă să se zguduie eșafodajul însuși al ideii de divinitate. Teoretic, ar trebui ca o asemenea dezlănțuire de energie negatoare să aibă un mare ecou în sufletul cititorului. Și totuși, nu se întâmplă așa. [...] Volumul *Scara lui Iacob*, ridicat în slăvi (fără

umor) de Nicolae Breban și Norman Manea, în scurte prezentări tipărite pe ultima copertă, este, într-adevăr, un strigăt, dar nu unul emis de o ființă umană, ci unul produs de un sintetizator. Calitatea sa tehnică impune respect”. ■ Cosmin Ciotloș, în *Contractul asocial*, se ocupă de volumul de istorie literară al Simonei Cioculescu, *Printre cărți și manuscrise* (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ În *Literatură*, Radu Cange semnează *Elegiile negre – Apocalipsa nebunilor* –. □ Mihai Zamfir, în *Plecând de la cărți*, discută, în *Pe marginea prăpastiei*, despre Emil Ivănescu, scriitor puțin cunoscut, ce s-a sinucis în 1943. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Izvoarașul ăsta latră*. ■ Ilie Constantin, în *Profil. Autoritatea în critică*, îi dedică un portret literar lui Șerban Cioculescu. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Urma vânătorii*, volumele Angelei Marinescu, *Întâmplări derizorii de sfârșit și Limbajul dispariției*, ambele publicate la editura Vinea, în 2006. „La Angela Marinescu, originalitatea nu este o recuzită, o scenografie, o poză convenabilă, ci un dat constitutiv al omului și al poetului, care ajung să facă una. Socialmente, scriitoarea calcă în toate străchinile posibile, tulburând tihna burghezului cumsecade și jocurile de la bursa literară. Excluză mai mereu de la împărțirea «prăzii» materiale ori simbolice, marginală prin vocație, ea reușește totuși să influențeze subteran și la vedere evoluția liricii noastre, marcând-o deopotrivă prin volume de raftul întâi și prin atragerea în orbita proprie a noilor generații de poeți. [...] *Întâmplări derizorii de sfârșit și Limbajul dispariției* sunt definitorii pentru stilul abrupt, tăios și pentru necruțatoarea autenticitate a poetei. Diferența dintre cele două titluri fiind dată, în primul rând, de maniera de abordare și expunere a unor fantasmе personale ce capătă formă, volum și expresie verbală. În primul volum, poemele sunt de mică întindere, autoarea concentrând, condensând, mizând pe lapidaritate vizionară. În al doilea, poemul crește semnificativ, se «umflă» prozastic și dramatic, ieșind dintr-un *sui generis* dicteu automat. Fluxul este continuu, iar lirica apare mai tulbure, la propriu și la figurat, fără filtre artistice și o autocenzură, dacă nu morală, măcar stilistică. [...] Unele versuri de o frumusețe stranie și altele (cele dinspre final) de un gust îndoielnic stau alături, Angela Marinescu schimbând din mers centrul «discuției» și urmărind, cu o aceeași forță halucinatorie, conturul schimbător al imaginației sale. Dacă poezia ultimelor decenii prezintă, deasupra gulerașului de dantelă, o mușcătură pe gâtul alb și subțire, e limpede că nu vampirii poartă, de această dată, întreaga vină”. ■ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu analizează cartea a III-a a *Memoriei ca zestre, 1985-2005* a Ninei Cassian (Institutul Cultural Român, 2005), volum autobiografic în care „textele sunt redactate în America, consemnând ceea ce ar fi «o existență alternantă și șovăielnică, marcată de drame și de surprinzătoare izbutiri» [...]”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează *Magna Carta Apud Domine 1215 (variantă 2)*. ■ În *Critica edițiilor*, Mircea Handoca se ocupă de *Istoria unor pagini lipsă. „Jurnalul portughez” al lui Mircea Eliade*. ■ În *Literatura română și comunismul*, Al. Săndulescu publică prima parte a prezentării dedicate volumului Anei

Selejan, *Trădarea intelectualilor. Reeducare și prigoană* (C.R., 2005): „Ne aflăm în fața unei minuțioase istorii a ideologizării culturii și, în special, a literaturii române din perioada 1944-1948, a influenței tot mai mari a directivelor P.C.R. prin politrucii săi cei mai înverșunați, care au exercitat o adevărată teroare pentru impunerea dogmatismului critic, a realismului socialist și pentru eliminarea sau denaturarea celor mai înalte valori ale literaturii române clasice și ale celei interbelice. Ana Selejan a consultat peste 40 de periodice care s-au implicat în dezbaterile culturale. Vasta materie este foarte bine sistematizată, autoarea lucrează cu documentele pe masă, nu o dată lăsându-le să vorbească singure. Comentariul ne apare ca al unui ghid extrem de informat, abținându-se în genere de la atitudini polemice și afirmându-și opinia personală în spiritul obiectivității numai atunci când consideră strict necesar. Ana Selejan alcătuiește și ne oferă o amplă antologie de articole integrale sau fragmentare profund semnificative”. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseu *Secretele meseriei*. □ În *Literatură. Eseu*, Cristina Chevereșan publică, cu titlul *Generația-electroșoc*, un amplu fragment din volumul *Apocalipse vesele și triste*, volum aflat în curs de apariție la editura Cartea Românească, în care face o trecere în revistă a generației 2000 în literatura română. □ În *Ochiul magic*, Cronicar publică o notiță despre numărul 347 al revistei „Lire”. □ În *Meridiane* este publicat un fragment din romanul *Șase nopți pe Acropole* de Yorgos Seferis, prezentare și traducere de Claudiu Sfirșchi-Lăudat. □ Cu ocazia viitoarei apariții, la editura Polirom, a unei „ediții întregite a poemelor lui Borges” este publicată o selecție lirică din opera acestuia, în versiune românească semnată de Andrei Ionescu. □ În *Avanpremieră editorială* este reprodus un fragment din romanul *Sâmbătă* de Ian McEwan, în curs de apariție la editura Polirom, prezentare și traducere de Dan Croitoru. □ În *Meridiane* Rodica Binder publică *Günter Grass rupe tăcerea*, amplu articol despre scandalul legat de apartenența scriitorului la SS. □ În *Literatură. Post-restant*, Constanța Buzeu publică o serie de poezii semnate de Filip Köllö. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar semnaleză articolul *Filiera franceză* de Adrian Popescu, reprodus în numerele 7-8/2006, ale revistei „Steaua” în care acesta discută despre apariția, la Paris, în „Le Journal des poètes”, „a unei selecții din poezia echinoxistă”. □ Este anunțată apariția albumului, sub egida Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, *Lectorul de imagini. Vandalism arhitectural* în București, alcătuit de Bujor Nedelcovici.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [34] 90]** În *Știrile săptămânii* se anunță decizia Fundației Nobel de a nu retrage premiul acordat lui Günter Grass ca urmare a confesiunii acestuia de a fi făcut parte din Waffen SS. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ C. Rogozanu publică o recenzie a volumului lui Adrian Gavrilescu, *Noii precupeți. Intelectualii publici din România de după 1989* (Ed. Compania, 2006). ■ Notă de prezentare a volumului *După-amiaza de sâmbătă* de Valeriu Cristea, ediția a III-a, îngrijită de Doina Cristea, despre care Nicolae Manolescu afirmă, în postfață: „*După-amiaza*

de sâmbătă este un caleidoscop de sugestive întâmplări, figuri umane, gesturi, locuri și obiecte, învăluite ca într-o ceață luminoasă de impresiile în care se scaldă. Valeriu Cristea nu e doar un evocator al vieții sufletești, ci și un interpret al ei, un psiholog adică, de o adâncime și de o forță a observației cărora le găsesc cu greu termen de comparație la cei mai de seamă romancieri actuali”. □ Notă de prezentare a volumului lui Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, colecția „Collegium. Litere”). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXXVIII). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, îi dedică lui eseul lui Stendhal. ■ Cu titlul „*Arta nu e interzisă nimănui, dar nu e dată nici porcilor*”, Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Florin Iaru. Acesta dă detalii despre romanul și despre volumul său de versuri, aflate în lucru, volume ce urmează să apară la editura Cartea Românească. Despre ceea ce alții scriu despre el, Florin Iaru afirmă: „Laudele nu mă interesează, pentru că în general vin de la prieteni și prietenii nu spun adevărul. Iar despre părțile mai puțin plăcute, mi-aș dori să-l cunosc pe cel care le-a scris, să știu care sunt lecturile care stau în spatele unei discuții. Apoi, nu poți să plăci la toată lumea. [...] Cei mai buni critici sunt scriitorii. Nu sunt buni în sensul de a scrie bine critică literară, dar au o cunoaștere genuină a obiectului, ei reacționează primii”. În același context, vorbește și despre greșelile criticilor literari: „Cred că cei mai mulți nu au instinct. I-aș da unui critic un text despre care să nu știe nimic, să vezi că se va opri și nu va mai înainta, pentru că va încerca să aplice niște criterii, care mi se par străine de modul de a scrie. [...] Cred că și criticii literari au avut plăcerea de a citi și scrie, dar când devine o obligație... părăsești zona a ceea ce-ți place, pentru a intra în marea zonă în care trebuie să-ți dai cu părerea. Străbați munți de proză și râuri de poezie... Prin 1980-1981, existau anumite cronici de întâmpinare, în registrele binevoitoare ale noii literaturi de atunci. Simțeau că criticul nu crede în ceea ce spune, dar că îi face un serviciu poetului, prozatorului sau dramaturgului, pentru a-i da un sprijin în fața cenzurii. [...] Ceea ce mă deranjează nu este absența unei critici de întâmpinare, ci o anumită lene în gândire. A devenit o meserie făcută fără plăcere. Simt că cel care scrie are ceva de plătit sau de răsplătit. Ține de retorică. [...] Sunt tehnici foarte simple de a construi un discurs critic”. Despre „lucrurile serioase care se pot transforma în tabuuri ale scrisului”, acesta mărturisește: „Trebuie să ai mereu în cap până unde poți să mergi. Nu sunt un om religios, dar e bine să ai un lucru despre care să spui «e imposibil de trecut». Din experiența mea, știu că scriitorii sunt bârfitori, că te calcă în picioare cum ai ieșit pe ușă, că își încalcă principiile, că fac orice pentru a atinge celebritatea. Sunt multe pe care le fac scriitorii pentru a avea o identitate clară în mijlocul acestei lumi care este foarte îngrămădită. Trebuie însă să ai în cap că asta nu trebuie făcut, că există câteva lucruri pe care nu ai voie să le greșești”. □ Dosarul acestui număr, realizat de Oana Stoica, este dedicat teatrului contemporan. □ Gianina Cărbunariu scrie aici despre *Regizorul dramaturg*.

26 august

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [34] (833)] Adrian Majuru scrie despre volumul de povestiri *Zeul perisabil* de Nicolae Merișanu, „volum în curs de apariție la editura Paralela 45”. □ În *Cronica literară* Claudiu Komartin prezintă romanul lui Michel Houellebecq, *Extinderea domeniului luptei* (Polirom, 2005). □ Bogdan Crețu se ocupă de volumul de debut al Andrei Rotaru, *Într-un pat sub cearșaful alb* (Ed. Vinea, 2005). În opinia sa „spre deosebire de mulți dintre congenerii săi, poeta nu mizează pe denaturarea realității, nici pe confesiunea directă, autentică, ci își compune, ca într-un celebru tablou al lui Ensor, un soi de autoportret din măști. De fapt, e o strategie curajoasă aceasta: pentru a vorbi despre sine, pentru a da în vileag tarele proprii feminității, autoarea nu procedează ca alte poetese douămiiste (Elena Vlădăreanu bunăoară), care își scot la mezat intimitatea, accentuând chiar amănuntele triviale, ce știrbesc feminitatea, coborând-o în biologicul insipid, în loc să o susțină. Andra Rotaru își identifică vocea lirică, suavă, cu aceea a unei artiste de prim rang, pe care suferința a învățat-o să depășească limitele ideologice ale suprarealismului: pictorița mexicană Frida Kahlo, adusă, relativ recent, în atenția publicului de un reușit film”. ■ Valentina Chiriță, în *Biografia imposibilă*, prezintă volumul de versuri *arta scalpării* de t.d. khasis (Ed. Vinea, 2005): „Poeziei biografiste a lui Khasis îi este definitoriu «corpul fără organe» (Deleuze – Guattari) și recompunerea lui prin fragmente care nu aparțin aceluiași *puzzle*. Memoria afectivă adună pe parcursul cărții, în jurul unor noduri narrative-semice (apropierea de moarte sau chiar moartea apropiatilor, decepția sentimentală, povestea fratelui schizofrenic) instantanee care nu-și doresc coerență și nici completitudine, ci deraierea continuă. [...] Khasis deconspiră regia ritualurilor și nu cruță mai nimic, nici falsa milă și îngăduință a iubirii care i se refuză (sms-urile Laurei, vocile tânguitoare), nici obligațiile sociale venite din obișnuința milenară a înțelesului muncii, nici propriile pusee confesive ale dorinței sale pe care le ironizează înverșunat”. □ În *Grădina cu întâmplări* Vianu Mureșan semnează eseu *Omagiu frumuseții străine*, dedicat lui Ion Caraion. □ Paul Sandu, în *Templul de aur*, și Monica Deaconu, în *Despre libertate*, prezintă romanul lui Yukio Mishima, *Templul de aur*, apărut la editura Humanitas. □ Adrian Papahagi scrie despre volumul Mirei Mocan, *I pensieri del cuore. Per la semantica del provenzale „cossirar”* (Bagatto Libri, Roma, 2004). □ În *Lumea în răspăr* Romulus Căplescu semnează „*Un tsunami editorial*”, comentariu pe marginea volumului de memorii al lui Günther Grass, *Desfoind ceapa*, apărut la editura germană Steidl. ■ Cu *subtitlul Un nou roman de Radu Aldulescu* este reprodus un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

31 august

• [„Cultura”, nr. 37 (89)] Editorialul lui Augustin Buzura, tot pe tema Dosariadei, este intitulat *Cruciada de vară*. ■ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu semnalează un text semnat de Mircea Martin și Gabriel Dimisianu, dedicat lui

Ion Ianoși și apărut în numărul 6/2006 al revistei „Contemporanul”: „Portretul schițat aici de doi dintre criticii de marcă ai literaturii române, Gabriel Dimisianu și Mircea Martin, surprinde câteva dintre trăsăturile definitorii ale unui mare intelectual și cărturar român reprezentativ pentru felul în care a izbutit să-și păstreze echilibrul, demnitatea și onestitatea intelectuală în condițiile unei epoci dificile pe care noile generații n-au avut cum să le cunoască și să le trăiască: Ion Ianoși. Iar cine le-a cunoscut prin simplul accident biografic și închide ochii ignorând în chip agresiv beneficiile imense pe care cultura română le-a avut din partea unor cărturari ca Ion Ianoși – aceia le-au cunoscut și trăit degeaba”.

□ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake* publică prima parte din studiul dedicat lui I.D. Sârbu, „*Scrisori către Bunul Dumnezeu*”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu îi dedică lui Gabriel Liiceanu eseul *Lupta cu toate sunetele ei*. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică a treia parte a portretului literar dedicat lui Eugen Barbu. ■ În *Cultura Literară*, Andrei Terian semnează *Poeme de amor*, analiză a volumului de versuri *Scara lui Iacob* de Marta Petreu: „O caracterizare exactă a «Scării lui Iacob» făcea Matei Călinescu într-un articol publicat în «Observator cultural» (nr. 327): «Cartea Martei Petreu nu e, cum se întâmplă adesea, o simplă grupare de poeme diverse, ci un edificiu care trebuie contemplat din mai multe unghiuri, citit de la început la sfârșit ca un singur poem, recitit de la sfârșit la început, și abia apoi vizitat cu atenție pentru detalii, pentru poemele luate individual. Scări, porți, ferestre, tainițe subterane, grădini în anotimpuri schimbătoare, cu vegetația lor, cu zăpezile lor, cu nopțile lor peste care plutește când o luna metalică, când un „soare de beznă”...» Într-adevăr, deși mascat de o scriitură aparent netedă și mată, volumul Martei Petreu mustește de aluzii și subînțeleșuri, ca un sistem complicat de vase comunicante. [...] Așadar, sub paravanul «psalmilor», Marta Petreu ambalează o serie subversivă de «poeme de amor». O erezie? Probabil. Dar una susținută de un talent remarcabil și de o tehnică exemplară, pe care puțini poeți contemporani ai iubirii sunt capabili să o stăpânească. O blasfemie? Nu neapărat. Ni se repetă adesea că trăirea religioasă e culmea sentimentului erotic. De ce n-ar fi și invers?».

□ Valentina Chiriță, în *Cine poate fi oricine*, semnează o recenzie a romanului *Omul zar* de George Cockroft (Ed. Trei, 2005). □ Elena Ciufu prezintă *Zâtul* de Tatiana Tolstaia, volum apărut la editura Curtea Veche. □ Dana Ionescu scrie despre romanul *Alte glasuri, alte încăperi* de Truman Capote, reeditat de curând în traducerea lui Mircea Ivănescu. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran semnează prima parte a textului *Despre morți, numai de bine*, în care sunt inserate și o serie de fragmente de corespondență cu Mircea Zăciu. □ *Cultura Controversei* conține dosarul intitulat *În căutarea valorilor naționale – topuri cu mici și mari români*, dezbateră fiind coordonată de Cătălin Sturza și Teodora Dumitru. □ Costi Rogozanu semnează aici articolul *Educația ipocriziei*. □ Ion Bogdan Lefter scrie despre *O operațiune tipic mediatică...*: „«Mari Români» e o operațiune tipic mediatică, în care mai important decât mesajul e mediul care-l transmite.

N-avem de-a face cu o anchetă națională, realizată prin sondarea sistematică a opiniilor populației, ci de o «provocare» lansată de un anumit post de televiziune. Nu întâmplător – cel public. Așa a pornit proiectul-etalon, formulat de BBC, companie cu același statut ca și TVR-ul nostru. N-ar fi – deci – vorba despre o campanie comercială, ci despre una care decurge din responsabilitățile posturilor finanțate de stat, din banii contribuabililor și care au – în consecință – o misiune comunitară specială. Totuși, tematica «patriotică» a proiectului e scenarizată după modelele *entertainment*-ului mediatic, din categoria emisiunilor-concurs, ceea ce alterează iremediabil pretenția inițială de «seriozitate». □ Elena Vlădăreanu semnează *Cine nu poate să doarmă din cauza valorilor naționale?*: „Nu înțeleg în ruptul capului de ce problema se pune astfel: finalitatea acestor programe. Oare ce ar trebui să răspund? «Scopul lor este să popularizeze marii oameni ai poporului român printre micii oameni ai aceluiași popor». Sau: «să educe mulțimile». Sau: «să radiografieze nivelul cultural al românilor». [...] Dar cine are nevoie de o «clasificare corectă a valorilor naționale»? – e întrebarea mea. Oare nu o să putem dormi dacă nu ne spune cineva că X e cel mai mare român al tuturor timpurilor, căruia îi urmează Y, o ierarhie de la care nu ai voie să te abați? La o dezbatere prilejuită de «Mari Români», Cristian Tudor Popescu propunea ca soluție «votul cenzitar». Adică să se adune elitele și să voteze, că se pricepe mai bine. Bun, dar cine formează elita? – e o altă întrebare. Nu știu dacă i-ar conveni cuiva să trăiască într-o țară în care alții decid pentru ei ce e bun și rău, cine e deștept și cine nu. Ar fi horror!”

● **[„Observator cultural”, nr. [35] 336 (47)]** În *Informații*. La zi se anunță lansarea, la librăria Cărturești, a romanului *Călătoria lui Voltaire* de Kjell Espmark, versiunea în limba română fiind semnată de Angela Martin. □ Notiță despre organizarea unei noi conferințe a revistei „Cuvântul”, cu tema „E. Lovinescu și posteritatea lui critică”, eveniment la care urmează să vorbească Nicolae Manolescu și E. Simion. □ Se anunță că în cadrul „serilor de poezie și muzică – Poezii orașului București de la Muzeul Național al Literaturii Române, va avea loc o seară dedicată poetului Ion Stratan”. □ Se dau detalii despre cea de-a XVI-a ediție a decernării Premiului Internațional al Uniunii Latine pentru Literaturi Romanice, acordat anul acesta scriitorului haitian Frankétienne. ■ Carmen Mușat semnează editorialul *Nevoia de mărturisire*, discutând pe marginea cazului Günter Grass. Aceasta consideră că „putem discuta la infinit despre resorturile care-i împing pe oameni și, în special, pe intelectuali să sară în barca istoriei, angajându-se la extrema stângă sau la cea dreaptă. Oportunism sau inconștiență, convingere sinceră sau naivitate, cinism sau orbire, oricare ar fi explicația opțiunilor discutabile ale scriitorilor, cred că e preferabil ca aceștia să aibă – mai devreme sau mai târziu – forța interioară și onestitatea de a se confrunta cu propriul lor trecut, cu ipostazele mai puțin onorabile ale istoriei personale. Și, cum dincolo de persoane se află opere și, uneori, atitudini, dezbaterea e preferabilă oricând unei execuții publice rituale”. ■ În *Actualitate*, Mihai Neagu Basarab

scrie despre Günter Grass și „gândirea strategică”, apreciind că „amploarea scandalului provocat de declarațiile lui Grass este ilustrată și de faptul că nu s-a considerat suficientă publicarea unor articole elaborate de profesioniști, care relatează, de pildă, despre «gândirea strategică» a romancierului, ci s-au difuzat prin ziare și reviste opiniile cititorilor, împărțiți și ei în partizani ai lui Grass și oameni revoltați de discrepanța între etapele vieții acestuia. [...] În general, revolta împotriva lui Grass aparține celor care nu l-au citit, nu-și mai amintesc cum scrie, sau nu l-au înțeles nici în stare de nevinovăție. Cei care au priceput arta lui, chiar fără s-o guste, sunt mai circumspecți, mai civilizați, fie și numai printr-o exprimare mai voalată, ca expresie a distincției și culturii superioare”.

□ În *Șotron. Ce-i de făcut*, D. Țepeneag publică o serie de însemnări pe teme politice, sociale și culturale, referindu-se, printre altele, și la cazul lui Günter Grass. □ Paul Cernat, în *Literatură* scrie despre două „*Evangeliste debutante*”, comentând volumele de versuri ale Liviei Roșca (*Ruj pe icoane*, C.R., 2006) și Violetei Ion (*marta*, C.R. 2006), amândouă poetele aflându-se la debut. □ Carmen Andras semnează *Elitele intelectuale ale societăților comuniste. Eseu asupra devenirii lor*. □ Revista publică, alături de alte texte omagiale, un necrolog dedicat filologului Mihai Nichita. □ Larisa Tibenko, în *Internațional*, inițiază, o *Anchetă asupra literaturii contemporane din Ucraina*. □ În *Info Internațional* se anunță nominalizarea lui E.L. Doctorow și a lui Stephen King la Premiile Quill Book. □ În aceeași rubrică se dau detalii despre un articol apărut în numărul din 23 august al publicației „*Neue Zürcher Zeitung*”, semnat de Felix Philipp Ingold, în care se analizează variile ipoteze privind paternitatea romanului *Pe Donul liniștit*, precum și presupusa impostură a lui Mihail Șolohov. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică scrie *Care-i treaba cu SF-ul?*, amintind, printre altele, și de romanul lui Costi Gurgu, *Rețetarium*. ■ În *Revista presei* se discută *Cazul Günter Grass în presa internațională*. Sunt analizate pozițiile exprimate de José Saramago (într-un interviu acordat cotidianului spaniol „*El País*”), Mario Vargas Llosa (în aceeași publicație), Salman Rushdie fiind, de asemenea, redat fragmente pe această temă din „*Le Soir*”, „*La Stampa*”, „*Washington Post*”, „*Der Tagesspiegel*”, „*Magyar Hírlap*”, „*The Economist*”. □ Suplimentul acestui număr este dedicat lui Jean-Claude Guillebaud și lui Michel Riffaterre. □ Luiza Palanciuc publică un dialog cu Daniel Delas, intitulat *Michel Riffaterre: între rigoare și eficacitate*.

[AUGUST]

• [„**Apostrof**”, nr. 8 (195)] În *Avangardistul perpetuu*, Diana Felecan analizează volumul lui Dumitru Țepeneag, *Cuvântul nisiparniță* (Univers, colecția „*Ithaca*”, „*Scriitori români din exil*”, 1994): „*Cuvântul nisiparniță* este cartea unei tragice mărturisiri. Dar și aceea a mirării aproape infantile în fața descoperirii sensului unui cuvânt (pentru că, intrat într-o nouă limbă, individul renaște). Și atunci totul se preschimbă ca-ntr-un joc. Autorul își va asuma acum calitatea de

magister ludi: el se miră scriptic, și cititorul odată cu el, de lucrul mâinilor sale, realizat cu alte unelte decât cele obișnuite”. □ În *Cronica literară*, Irina Petraș scrie despre *Un ornisc scriitor candriu*, o prezentare a articolelor din presa literară ale lui Dan C. Mihăilescu. □ În aceeași rubrică, Ștefan Borbély semnează un amplu material despre *Antologiile avangardei*. □ Sunt publicate o serie de *Poeme* de Ștefan Bolea. ■ În *Conversații cu...* Dora Pavel semnează, cu titlul „*Tortura care te salvează*”, un interviu cu Aura Christi, text ce este axat în special pe elemente de ordin biografic. Despre dubla postură de poetă și romancieră ce o caracterizează, aceasta afirmă: „Poetul se hrănește din romancier, din eseist; și viceversa. E o relație de complicitate nelipsită de spaime, rateuri, nostalgii, enorme îndoieli. Poezia – spuneam și în alte dăți asta – e o tornadă, o ardere extrem de intensă, scurtă, o nebunie închisă într-un sistem bine gândit, în urma căreia te alegi cu ferocea nostalgie după zeul de care ai fost locuit; e un dor de fapt în magma căruia renaști, iar pe urmă îl readuci în casa sufletului tău; proza, în schimb, e o ardere de durată, la foc bine cântărit, proza impune ritmicitate susținută, nervi tari, un psihic monstruos de puternic; e un drum lung, sinuos, împânzit de capcane, un drum fără de care nu aș fi rămas eu însămi. Cine mai are divina nebunie de a recunoaște zeul care se reîntoarce la tine? Cine mai este interesat de asemenea lucruri? În realitate, visam să devin un poet; în România, unde există poezie de un nivel înalt, foarte înalt, nu e ușor deloc să ajungi un bun poet. Or, după ce am devenit – sper! – poet, eu m-am trezit – într-o totală perplexitate destinală – azvârlită cu brutalitate în mari (ca dimensiune) construcții, în teme majore, ca, bunăoară, relația maestru-ucenic”. □ Sunt reproduse poeziile *Poezii naționale* și *Utopia* de Andrei Fischhof. ■ Cu titlul *Irina* este reprodus un poem de Claudiu Komartin. □ Gelu Ionescu scrie despre *Eginald Schlattner și mânușile sale roșii*, un comentariu despre cel de-al doilea roman al lui E. Schlattner intitulat *Mânușile roșii*. ■ În *Dosar: Antologie Tiuk!* este publicat *Totul aproape tot despre tati* (fragment) de Alexandru Vakulovski. ■ Dumitru Crudu semnează *Vali Denisov: Spre mare*. □ Iulian Ciocan scrie *Școala*. □ Este reprodus poemul *Caligrafie* de Ioana Scoruș. ■ Edgar Reichmann semnează un text *In memoriam Georgeta Horodincă*, inițial publicat în revista „Le Monde”, pe 6 iulie 2006. □ Magda Cârneli semnează *Jurnal spiritual (pe sărite)*. □ Sunt publicate câteva *Poeme* de Mihai Ignat. ■ În *Cu ochiul liber* Paul Aretzu scrie despre *Poezia Constanței Buzea*, în speță despre volumul *Netrăite* (Ed. Vinea, 2004) ce „propune o altfel de lirică, ascensională, transcendentă, urmând un traseu de inițiere duhovnicească, o scară filocalică, mergând încet spre regăsirea de sine, spre asceza gândurilor și spre contemplație. Poeta își dorește o ființare nematiculată de propria naștere, respinge povara trupului, își asumă o virtualitate incertă, (retro)proiectivă. [...] Constanța Buzea scrie o poezie cu mare încărcătură spirituală, însumând meditații despre ființă, elegii pe tema morții, recuperări ale simbolisticii cutumiare și ale tradițiilor religioase, atitudini devoționale, toate urzite cu delicatețe într-un scenariu inițiativ, al trecerii și al iluminării, cu o

finalitate psihanodică, de înălțare a sufletului”. □ Cu titlul *În jurul lui Cristian Popescu* Ioana Drăgan extrage un fragment „din volumul în pregătire *Ex-libris de scriitori*”. □ În *Biblioteci în aer liber* sunt publicate o serie de *Poeme* de Ida Börjel, „traducere din limba suedeză și prezentare de Dan Shafran”.

● **[„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 8 (653)]** În *Modele* Nicolae Breban semnează *Cohorta anti-comuniștilor*, fragment din volumul *Sensul vieții. Memorii IV*, „în curs de apariție la editura Polirom”. □ În *Restanțele criticEi* Irina Petraș prezintă volumul *Manual de tristeți folositoare* de Ion Noja (Ed. Colocvii, Cluj-Napoca, 2006). Aceasta scrie și despre volumul de poeme *Prag de lume* de Mircea Vaida-Voevod (Ed. Multi Press Internațional, 2005), precum și despre volumul lui Ion Istrate *Primul Occident. Începuturile poeziei și teatrului în cultura română* (Ed. Paralela 45, 2001). □ Tot în *Restanțele CriticEi* este discutat și volumul *Variante de sens la problema existenței de la Søren Kierkegaard și F.M. Dostoievski la existențialismul secolului XX. O incursiune comparativă cu plecarea de la teoria stadiilor* de Mihaela Sârbu (Ed. Casa Cărții de Știință, 2002). ■ Ștefan Borbély scrie despre *Marin Mincu – un precursor teoretic al optzecismului*. Acesta apreciază: „Critica noastră literară se află, pe moment, într-o perioadă a reevaluărilor diacronice. Parcurgând presa culturală de la noi, se poate ajunge cu ușurință la percepția simplificatoare potrivit căreia literații noștri se împart în două categorii atunci când vine vorba de raportarea lor la exercițiul critic: unii deplâng indirect destrămarea sistemului cultural centralist de dinainte de 1990, când cununa gloriei era distribuită de câteva personalități exponențiale (Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Laurențiu Ulici etc.), care ocupau poziții de putere discreționare în presa noastră literară, pe când alții încearcă să înțeleagă evoluția culturii noastre din perioada de după 1965 ca pe un joc plurivoc și liber al formelor stilistice alternative. [...] Nu s-a observat până acum faptul că dintre toți criticii noștri foarte importanți, Marin Mincu e cel mai angajat în istorie, în provocările cotidianului; nu însă prin crusta superficială a vieții sale, ci prin substanța însăși a operei, prin formula culturală pe care a adoptat-o. De regulă, criticii noștri majori au «fugit» de cotidian, de istorie, optând pentru hermeneutici atemporalizante, esențializante, univoce. În epoca totalitarismului, această retractilitate își avea motivele sale, lesne de înțeles. Marin Mincu evoluează în sens invers, de-hermetizant: pentru el, «textualismul» e o formă de angajare în concret, alături de poezie, pe care o cultivă de asemenea ca un căzut «pradă realului»”. □ În *Lecturi* Viorel Dinescu semnează *Galeria oglinzilor concave*, prezentare a volumului lui Theodor Codreanu, *Caragiale – abisal*. □ Cu titlul *O zi din viața... Irinei Petraș*, este reprodus un fragment dintr-un dialog realizat de Aura Christi. □ În *Lecturi* Daniela Petroșel scrie despre *Specificul parodiei soresciene*. □ În *3000 de semne* Aura Christi îi dedică un succint text lui Vladimir Nabokov, în *Un apologet al pornografiei*. □ Cu titlul *Din arhivele securității... Cercul proscrisiilor* este reprodus în fragment din volumul lui Ionel Necula, *Ion Petrovici*, „în curs de apariție la editura Ideea Europeană”. ■ Mihai Cimpoi semnează un dialog cu Brenda

Walker în care aceasta vorbește despre volumul aflat în pregătire, o traducere din poezia și proza lui Bacovia în limba engleză. Traducătoarea mărturisește: „Mi s-a părut fascinant să traduci poeți atât de diverși, precum Eminescu, Blaga și Bacovia. Am descoperit că-l pot traduce pe Eminescu fiindcă în adâncul sufletului meu sunt o romantică și am o dezvoltată sensibilitate muzicală. Am decis totuși ca, în scopul de a face textul mai atrăgător inclusiv pentru tinerii români aflați în străinătate, să păstrez exprimarea modernă, mai degrabă decât să încerc a imita limbajul lui Shelley sau Keats. M-am simțit legată de filosofia lui Blaga deoarece, copil fiind, m-am regăsit adesea în vecinătatea adevărului ultim din gândurile mele doar pentru a descoperi cum, exact în momentul revelator, acesta se risipea dispărând parcă în spatele unui vâl. Aceasta, împreună cu nenumărate alte lucruri, m-au ajutat în înțelegerea și justa apreciere a poetului, cu toate că găsirea echivalențelor potrivite pentru cuvinte vechi sau rar folosite, a reprezentat o reală provocare”. Vorbind despre lirica tradusă, aceasta afirmă: „Prima oară când l-am citit pe Bacovia, mi-a adus aminte de Tennyson, cel care, de asemenea, scria în simboluri (*Mariana of the Moated Grange*), ale cărui poeme erau și ale sale credințe. E adevărat că povestirea vine în prelungirea tematicii sale obișnuite în care Justiția se află în contrast cu o viață trăită numai pentru plăcerile ei, dar mesajul (inițial voalat și, în cele din urmă, căpătând coerență) este nevoia unui punct de echilibru”. ■ Ovidiu Morar semnează un portret literar Norman Manea. □ Selecție lirică Anca Pedvis. ■ Ion Ianoși, în *Vizor*, publică *Rostirea, masca, viul*, o analiză a prozei Aurei Christi, postfață la romanul acesteia, *Marile jocuri*, în curs de apariție. □ În *Proză* este reprodus un fragment din romanul *Femeile nopții* de Madeleine Davidsohn, „în curs de apariție la editura Libra”. □ Bogdan Mihai Dascălu publică un fragment intitulat pe *Când Viena era beci*, despre Ienăchiță Văcărescu. □ În *Teatru* este reprodus un fragment din „drama în trei acte” *Umbrele Ferrarei* de Corneliu Șenchea. ■ În *Polemice* Lucia Dărămuș scrie despre *Prestigiul traducătorului*, o prezentare a mesei rotunde cu tema „Traducerea literară, vocație, prestigiu, recunoaștere”, eveniment ce a avut loc la Cluj, cu concursul Institutului Cervantes București, a Ministerului Culturii din Spania, a Asociației traducătorilor din Spania și a Uniunii Scriitorilor din România, filiala Cluj, moderator al evenimentului fiind Irina Petraș. □ În *Bref* apare o notiță despre premiul primit de revista „Contemporanul” la Iași, din partea revistei „Convorbiri literare” și a lui Cassian Maria Spiridon. De asemenea este menționat și un premiu la Satu Mare din partea revistei „Poesis” și a lui George Vulturescu. Se anunță premiera lui Nicolae Breban, la Galați, în cadrul „Zilelor Antares”. □ Tot aici se dau detalii despre Târgul de carte de la București, precizându-se că acesta „are un titlu neinspirat, Bookfest, care prejudiciază, cel puțin la modul comercial, vechiul titlu, Bookarest, intrat în conștiința mass-mediei și a publicului”.

● [**„Convorbiri literare”, nr. 8 (128)**] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează cea de-a doua parte a studiului *Obiectul și subiectul transdisciplinar*,

analiză a volumului lui Basarab Nicolescu, *Noi, particula și lumea*, ediția a II-a, publicată în 2002, folosit ca argument pentru a susține filosofia lui Lucian Blaga.

■ Cu titlul „*Vă rugăm să ne spuneți adevărul*”. Cu Umberto Eco despre Islam, internet, noul său roman și rolul intelectualului în societate este reprodus un interviu preluat din revista „Die Welt”.

□ În *Cvadratura cercului*, Irina Mavrodin scrie despre Eugène van Itterbeek și „*Poemul în sine*”.

□ Maria Carpov, în *Lecturi complementare*, semnează *Traductologie avant la lettre*, discuție despre textul lui Alexandru Odobescu, *Condițiunile unei bune traduceri*.

□ Gheorghe Grigurcu scrie un nou episod din *Fișele unui memorialist*.

□ Constantin Ciopraga publică un portret literar intitulat *Un fantezist himeric – Radu Stanca*.

■ Mircea Coloșenco semnează prima parte a studiului *Ion Barbu – Clasic al spiritualității*.

■ Ioan Holban publică partea a doua a studiului *Cărțile „vechi” ale lui Nicolae Breban*, analiză a romanelor lui Breban din anii ’60-’80.

■ În *Inedit. Sertarul cu scrisori*, Florin Faifer publică, alături de un comentariu, o scrisoare de la Adrian Marino.

□ Ion Buzași reproduce un *Epistolar inedit Al.I. Odobescu către G. Bariț*.

□ Mircea A. Diaconu continuă selecția *Traian Chelariu (21.VII, 1906 – 4.XI.1966). Poveste cu iconari (III)*, redând câteva file din *Jurnalul* autorului, din anul 1933.

□ În *Poezie* semnează versuri Aurel Ștefanachi, Ion Hurjuși și Filip Köllö.

□ În *Proză*, cu titlul *Ziua când a venit șobolanul*, Cătălin Mihuleac publică un fragment de roman, iar Augustin Cupșa semnează, în *Proză scurtă, Fata colonelului și Oamenii își întindeau mâinile*.

□ Andrei Mocuța scrie *Francisc (Fragment)*, extras din „volumul de proză scurtă *Povestiri din adânci tinereți*, în curs de apariție la editura Cartea Românească”.

□ Tot aici Silviu Sanie publică povestirea *Între brad și salcie*.

■ În *Cronica literară. Critica Poeziei* Cristian Livescu semnează prima parte a studiului *Christian Schenk, „traficantul” de imagini*.

□ În *Critica prozei* Constantin Dram se ocupă de romanul lui Dumitru Vacariu, *Fiul meu, parabola apocalipsei roșii* (Ed. Alfa, Iași, 2006).

□ Dan Mănucă, în *Critica criticii*, semnează *Ediții noi de poezie veche*, prezentare a reeditării volumului lui Ioan Cantacuzino, *Poézii noo, alcătuite dă I... C....*, „ediție critică, studiu introductiv, note, variante, glosar și bibliografie de Ion Nuță” (Tipografia Moldova, Iași, 2005).

□ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru scrie despre volumul *Nichita Stănescu*, republicat în colecția „Recitiri” a editurii Prut Internațional, semnat de Alex Ștefănescu.

□ În *Addenda* este reprodusă o „convorbire consemnată de Mihai Cimpoi, la Chișinău, în 25 septembrie 1976” cu Nichita Stănescu.

□ În *Proză* Vasile Spiridon semnează *Carcasa poporului*, prezentare a romanului *Insula Matriochka* de Gellu Dorian (Ed. Paralela 45, 2005).

□ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu scrie *Între etic și estetic. Talk-show critic moderat de Al. Cistelean*, prezentare a volumului *15 dialoguri critice* (Ed. Aula, Brașov, 2005), în care sunt adunate „interviurile pe care le-a realizat în ultimii 15 ani pentru revista «Vatra»”. Ca parteneri de dialog sunt menționați Ion Negoitescu, Mircea Zăciu, Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Mircea Martin, Mircea Iorgulescu, Dan Culcer, Ion Pop, Adrian Marino, Lucian Raicu, Gheorghe Grigurcu, Pavel Chihaia, Virgil

Nemoianu, H.-R. Patapievici, Gabriel Dimisianu. □ În *Ex libris. Apariții neașteptate* Liviu Grăsoiu semnează *Redescoperirea unei promisiuni*, prezentare a volumului I. Trivale, *Studii literare* (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ În *Cerneala simpatică* Antonio Patraș publică o prezentare a monografiei dedicate lui Ion D. Sârbu de Daniel Cristea-Enache, în *Un om din Est* (Ed. Curtea Veche, 2006). □ George Popa scrie despre volumul de versuri al lui Dimitrie Costea, *Visând de-a lungul anilor* (Ed. Universitas XXI, Iași, 2005), în *Poezia ca pasiune intelectuală*. ■ Dragoș Varga-Santai, în *Memoriile intertextuale ale lui Radu Vancu*, discută despre volumul său de versuri *biographia litteraria* (Ed. Vinea, 2006): „Paradoxal, în ciuda impresiei de *deja-vu*, poezia lui Radu Vancu nu seamănă cu nimic din ce se scrie în prezent în literatura română. Față de cele subliniate îi debutul acestor pagini, aș adăuga ceea ce mi se pare a constitui secretul acestei poezii, și anume concilierea a două tipuri de artist: este un virtuoz de tipul lui Malmsteen, în solo-urile sale de chitară, încercău a forța cu toate mijloacele limitele tehnice ale artei dar are în același timp rafinamentele demoniac-senzuale ale unui Steve Vai, exercitând o atracție comparabilă cu a unor veritabile concerte rock din anii ‘80-’90. Și probabil că nu ar fi rău ca poezia să aducă puțin cu muzica acelor vremuri: nu partide de *wrestling* purtate cu sălile goale între un neoexpressionist și un post-postmodernist, sau între exponenți diferitelor generații poetice, ci contactul direct cu publicul, seducerea lui printr-o poezie «frumoasă» în sens tradițional, frumusețe posibilă, o dovedește cu asupra de măsură Radu Vancu, chiar și în interiorul unui paradis borgesian”. ■ În *Debuturi* Gellu Dorian scrie despre volumul de versuri *Sevraj* de Rita Chirian. Acesta apreciază că „nu multe sunt poetele ultimei generații care, deși, ducând o viață trepidantă sau presupus aventurieră, cu o paletă a extravaganțelor existențiale destul de generoasă, să se manifeste atât de discret, fără zgomot în rândul generației sale, așa cum a făcut și încă face Rita Chirian, talentată cât toate colegile sale de poezie la un loc. Dezinvoltă în discursul poetic, temperat de un patetism de foarte bună calitate, dozat cu un fals elegiac tipic poezilor moldoveni, Rita Chirian, născută Chiribuță, la Botoșani, în 1982, vine din urmă fără niciun complex, devansând deja unele locuri ce păreau consolidate în arealul ocupat zgomotos-insurgent de ultima generație din care, biologic, face parte, însă din punct de vedere creativ venind din miezul altor teme poetice, ignorând minimalismul în folosul unui biografism tipic generației optzeci sau lăsând în umbră autenticismul de import promovat de unii poeți douămiiști de altfel foarte talentați”. □ Constantin Parascan semnează partea a unsprezecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ George Roca, în *Boz, ultimul astru*, semnează un articol comemorativ Lucian Boz. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, publică prima parte din *De la Caragiale Belinezul citire*, prezentare a „romanului documentar” *Mitică și Nenea Iancu la Berlin sau Caragiale în exil* de Bogdan Bădulescu și Olga Rusu (Ed. Princeps Edit, Iași, 2006). □ În *Literatură universală* sunt reproduse două poezii de Keith Douglas, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”, iar Zdravka Evtimova

publică povestirea *Sânge de cârțiță*. □ În *Cronica sofistului* Anton Adămuț scrie eseul *Camil Petrescu între Quidditate și Antinomia metodei (I) (Semnalare de caz)*. □ Mircea Platon, în *Despăgubiri literare*, se ocupă de *Virgil Nemoianu și triumful imperfecțiunii*, insistând în special asupra volumului *The Triumph of Imperfection: The Silver Age of Sociocultural Moderation in Europe, 1815-1848* (Columbia, South Carolina University, University of South Carolina Press, 2006). □ Mircea Ghițulescu, în *Arte. Theatrum Mundi*, scrie despre *Histrionismul lui Eminescu*, discuție privind volumul al VIII-lea de *Opere*, ediția Petru Creția, apărut în 1988, ce „înregistrează mai multe schițe de comedii, fie în versuri, fie în proză, scrise în anii 1868-1876”. □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Lumi narative (II)* de Constantin Dram (Ed. Tipul, Iași, 2005); *55 de poeme* de Octavian Doclin (Ed. Modus P.H., Reșița, 2005); *Convertibilitatea vorbirii și alte reliefuli* de Călin Cocora (Ed. Princeps Edit, Iași, 2006); *O aventură de zile mari* de Ion Țăranu (Ed. Baștina-RADOG, Chișinău, 2005); *Căderea după Cioran* de Ionel Necula (Ed. Fundației Culturale Ideea Europeană, 2005); *Dinspre soare răsare* de Octavian Mareș (Ed. Vicovia, Bacău, 2005); *Poezii* de Lucreția Terchilă (Ed. Brumar, 2005). □ Se dau detalii despre Concursul Național de Poezie „Nicolae Labiș”, ediția a XXXVIII-a, Suceava-Mălini, 1-8 octombrie 2006. □ Nicolae Crețu, în *Mai „avangardist” la București*, rememorează atmosfera Colocviului Avangarda Românească/ Centenarele începutului de secol: Cugler, Voronca, Roll (23-26 mai 2006). □ Maria Hatmanu, în *Varia*, semnează o *Evocare – Claudiu Paradais*. □ Anișoara Sandovici scrie despre *Etica gândirii lui Lucian Blaga*. □ Sunt redată o serie de „imagini de la Zilele Revistei «Convorbiri literare», ediția a X-a, 11-13 mai 2006”, realizate de Mihai Cucu și comentate de Bogdan Ulmu. □ În *Curier de ambe sexe* sunt publicate versuri semnate de Traian Manta.

● **[„Cuvântul”, nr. 8 (350)]** Editorialul lui Mircea Martin, intitulat *Memorie și ratare*, este dedicat Memorialului Sighet și Școlii de vară de la Sighet. □ Gabriel H. Decuble analizează lirica bacoviană în textul *Poetul care trebuia să uite*. □ Andrei Terian discută despre poezia lui Mircea Ivănescu în articolul *Dar sunt și poezii adevărate*, apreciind că „[...] această vecinătate ilicită între amintire și ficțiune e una dintre temele favorite ale poemelor lui Mircea Ivănescu. Rememorarea implică o ficționalizare inevitabilă – aceasta e una dintre legile definitorii ale poeziei ivănesciene, unde realul nu reprezintă decât un caz aparte al irealului. [...] Prin urmare, e drept că, așa cum au remarcat majoritatea comentatorilor lui Mircea Ivănescu, autorul își extrage materia din alte texte, că livrescul covârșește adesea referentul palpabil, că, indiferent ce și cum ar spune, poetul rămâne un captiv al literaturii ș.a.m.d. Toate aceste afirmații sunt perfect justificate. Dar sunt și poezii adevărate”. ■ Ovidiu Verdeș semnează un articol în care se ocupă de *Mnemotehnica lui Paul Goma*: „O astfel de literatură refuză să facă o distincție între ficțiune și istorie, între mărturia subiectivă și rechizitoriu. Sensul pe care îl conferă ea memoriei ține, mai degrabă, de singularul «memoriu» decât de

«memorii». Receptarea lui Goma arată însă că o asemenea miză rămâne contradictorie atâta vreme cât, prin convenția genului, «nu prea știm câtă ficțiune și câtă realitate cuprind aceste cărți» (Marta Petreu). Unii se întrebă de ce a ales Goma literatura pentru a-și relata experiența carcerală, când avea la dispoziție formele referențiale ale memorialisticii de gen? Nu a comis el astfel o dublă mistificare, dând imaginarului cauțiunea realului și «literaturizând» o experiență tragică, aflată la limita explicabilului? Un posibil răspuns oferă *Gherla* (1976), roman ce gravitează în jurul «loviturilor» încasate de Goma chiar în ajunul eliberării din închisoare. Textul este, deopotrivă, un manifest care îi cheamă pe foștii deținuți politici să-și publice scrierile. [...] Sunt, oare, asemenea artificii «literaturizarea» unei experiențe care putea fi comunicată direct, în manieră mai simplă? Cei care judecă astfel ar trebui să reflecteze dacă experiența închisorii, lipsită în sine de «epic», de reperele spațio-temporale obișnuite, se pretează unei povestiri «liniare»». ■ Mihai Iovănel, în *Oameni și substantive: uitarea ca aducere aminte*, scrie despre volumul lui Alexandru George, *Oameni și umbre, glasuri, tăceri* (Polirom, 2003): „O literatură a memoriei, cartea reconstituie, în formatul mimat al unor însemnări – *amintiri* – desfășurate după o cronologie foarte personală (compusă, prin derogarea de la logica sensului unic al timpului, dintr-o curgere inversă a evenimentelor, dinspre prezent către trecut, din fragmente și lungi expuneri, din elipse, anticipări și reveniri, din accente falsificate, din direcții false, din evenimente și personaje abandonate sau reluate cu o răbdare aproape didactică), perioada deceniilor al doilea și al treilea ale secolului XX – a războiului, așadar, și a anilor de dinainte și de după această primă conflagrație mondială a veacului trecut”. □ Gheorghe Crăciun semnează un amplu eseu intitulat *Uitarea vie*. □ În *Literatură universală* Radu Paraschivescu publică esul *Cum își poate scrie uitarea Memoriile*. □ În *Conferințele Cuvântul* iulie 2006, pe tema *Care este patrimoniul nostru moral și simbolic?*, este reprodușă comunicarea lui Mircea Martin, *O decădere a simbolicului*.

● [„Dilemateca”, nr. 4] În editorialul său, intitulat *Dreptul la replică*, Mircea Vasilescu notează: „Dreptul la replică este o dovadă de relații umane și intelectuale bazate pe norme de conduită clare, este un exemplu viu al posibilității pluralismului, dar și – într-adevăr – o regulă profesională fără de care presa nu poate funcționa onorabil. Numai că dreptul la replică este posibil când se referă la fapte și situații ce pot fi susținute și/ sau demonstrate prin argumente, prin probe, prin dovezi. Or, cronicarul sau recenzentul nu face decât să exprime niște opinii; se mișcă pe un teritoriu instabil, în zona interpretabilului și a nuanțelor. Despre aceeași carte (fie ea un roman, un eseu, un studiu de istorie, de sociologie sau de estetică) se pot emite opinii diferite sau chiar opuse. În bine sau în rău, cronicarul/ recenzentul poate ajunge cu interpretarea dincolo de «ce a vrut să spună autorul». [...] Dacă «Dilemateca» a reușit până acum ceva este formarea unei echipe de recenzenți de excepție, competenți în domeniile lor, care nu scriu «pentru a se pune în valoare pe ei înșiși», ci pentru a le oferi cititorilor câteva

repere de lectură. Iar eventualii autori nemulțumiți ar trebui să-și amintească de adagiul acela vechi: cărțile își au soarta lor...”. ■ În *Info*, Matei Martin semnează un articol intitulat *Grass Günter, soldat, Waffen SS*. □ În *Recenzii. Literatură română*, Sanda Cordoș prezintă romanul lui Marius Robescu, *Trunchiul și așchia* (Ed. Muzeului Literaturii Române, 2006). ■ În *Arta sufocării*, Paul Cernat scrie despre *Dublul, un roman* de Ara Șeptilici (Ed. Paralela 45, 2006). „De o densitate impresionantă, scrierea Arei Șeptilici e un obiect prețios și rar. Nu un roman *romanesque*, ci un poem cu sertare, alcătuit din detalii, umbre, rupturi și tăceri enigmatice. Lectura celor circa 170 de pagini nu e dintre cele mai ușoare. Autoarea practică – nu fără afectarea unei prospețimi «adolescentine» și a unor mici crudități de limbaj – o literatură a epuizării în registru meta-infantil sau sentimental-fanat, asemeni ipostazelor Cristinei, distilând într-un recipient personal esența poetică a prozei lui Radu Petrescu. Ceea ce datează nu e componenta retro, ci experimentalismul minimalist, ocultarea poveștii prin proliferarea amănuntelor. În Ara Șeptilici, artista hiperrafinată sfârșește prin a sufoca o prozatoare fragilă”. □ În *Recenzii. Literaturi străine*, Andrei Gorzo scrie despre *Copiii nimănui*, recenzie a romanului *Să nu mă părăsești* de Kazuo Ishiguro (Polirom, 2006). □ Elisabeta Lăsconi prezintă *O pisică un bărbat și două femei* de Junichiro Tanizaki (Nemira, colecția „Babel”, 2006). ■ Dosarul, alcătuit de Mircea Vasilescu, este intitulat *Călători, turiști, personaje, scriitori. Fals jurnal de vacanță*. □ Simona Sora semnează aici un articol despre Nicolas Bouvier. ■ În *Eseu*, Alexander Baumgarten scrie despre *Ghidul nesimțitului* de Radu Paraschivescu (Humanitas, 2006). □ Sunt publicate o serie de micro cataloage ale editurilor Nemira, editura Paralela 45, editura Curtea Veche, editura Egmont, editura Tritonic, Editura Corint, Editura Trei și ICR, cu note de prezentare ale volumelor tipărite. □ În *Altfel despre Altceva. Decupaje*, Alexandru Călinescu înserează, în *Unde (mai) citim?*, două fragmente literare: unul din *Ulise* de James Joyce, „traducere de Mircea Ivănescu” (București, 1984), celălalt din *Schimb de dame* de David Lodge, „traducere de Virgil Stanciu” (Univers, 1999). ■ Ancheta acestui număr, realizată de Marius Chivu, este intitulată *Lecturi și stări*, la ea participând T.O. Bobe, Emil Brumaru, Ioan Es. Pop, Emilian Galaicu-Păun, Nora Iuga, Angela Marinescu, Dan C. Mihăilescu, Ioana Nicolaie, Răzvan Petrescu, Lucian Dan Teodorovici. În argument, se afirmă: „Lectura poate induce stări, dar le poate ea și influența pe ale noastre? Nu putem citi cu adevărat la nervi, dar oare există lecturi care ne pot calma? Să ni-l amintim pe Antoine Roquentin, personajul lui Sartre, care umblă în buzunar cu un exemplar din *Eugénie Grandet* din care citește atunci când e plictisit sau când îl apucă Greața. Cu toții avem cărțile noastre care ne binedispun, cu care ne adâncim melancolia sau pe care obișnuim să le ținem pe noptieră pentru a citi câteva pagini înaintea somnului. Dar ce anume citesc scriitorii când sunt nervoși? Ce carte scot din bibliotecă când sunt veseli? Există lecturi de alungat plictiseala? Cu ce carte își împlânzesc tristețile? Ce citesc ei fără obligații profesionale, din pura plăcere a lecturii? Ce citesc noaptea, înainte

de culcare? Dar dimineața, după trezire? Iată câteva din lecturile personale și secrete pe care scriitorii le-au împărtășit cu noi, cititorii lor!”. ■ Emil Brumaru mărturisește: „Când începi să citești din plăcere, ești pierdut! Ai trăit o viață și iată! ea se subție, dispare cu tot ce are mai concret: zațul iubirilor tale mirosind brutal a transpirație de subsuoară... cearceafurile mototolite în fuga armonioasă a amorului matinal... Încarcerarea în pagină e definitivă. [...] Copil, adolescent, matur, mă cufundam inocent în lecturi interminabile. Nu le bănuiam pericolul mortal. Cu timpul, mi-am dat seama de «vampirismul» feroce al cărților. Încă o clipă și deveneam, pe hârtie, în hârtie, fraza făcută din litere înmănușate în cuvinte... Mă dizolvam în singurătatea, nu a mea, ci a lui Robinson Crusoe! Când începi să citești din plăcere, ești pierdut! Rugați-vă pentru sufletul meu...”.

■ Angela Marinescu susține: „Cel mai mult și mai mult îmi place să citesc poezie. Citesc poezie în draci, citesc poezie până amețesc! Poezia face parte din lucrurile esențiale în viață, precum apa sau lumina. Poezia e pentru mine carne și eu sunt o carnivoră. Am repulsie față de cei care mănâncă verdețuri. Așadar, citesc poezie indiferent de starea momentului. Dar mai citesc și eseistică, și filozofie și, de fapt, orice lectură care mă interesează, mă remontează. Ultima dată când am citit proză a fost acum vreo șapte luni când am citit *Vechi maeștri* a lui Thomas Bernhard. Cartea e atât de radicală și mi-a făcut atât de mult bine încât de atunci n-am mai simțit nevoia să citesc altă carte de proză. De plăcere mai citesc reviste culturale. Aproape zilnic. Însă dimineața, primul impuls este să calc în picioare toate cărțile lumii și apoi să mă uit în tavan”.

■ Lucian Dan Teodorovici încheie: „Cât privește pura plăcere a lecturii, trebuie mai întâi să mărturisesc că o vreme mi s-a părut c-am pierdut-o definitiv. Din fericire, nu s-a întâmplat asta. În ultimul timp, citesc îi recitesc cu fervoare, am redescoperit plăcerea lecturii dincolo de obligații. Citesc scriitori mari pe care i-am descoperit cândva, dar ale căror scrieri nu le-am epuizat, descopăr scriitori mari care-mi provoacă invidii decente și uimiri... Și îi citesc pe aceștia numai seara, nu și dimineața. Cred că dimineața n-am mai citit de vreo zece ani. Uite, tocmai îmi dau seama că, din plăcere, eu citesc de obicei la oboseală. Nici neapărat când sunt trist, nici când sunt vesel, nici când sunt nervos... Ci când sunt obosit, seara, înainte de culcare. O oră sau două, uneori mai mult dacă o carte mă prinde într-atât încât să nu mă mai gândesc la oboseala care va veni”. □ În *Crai de Cartea-Veche*, Ștefan Agopian semnează *O evocare*, text dedicat lui Geo Dumitrescu. ■ Cu titlul „*Un scriitor important este un masochist incurabil*” Marius Chivu semnează un interviu cu Gheorghe Crăciun. După o scurtă prezentare a romanului *Pupa russa* (Humanitas, 2004), dialogul debutează cu întrebarea „ce fel de scriitor sunteți?»: „Cred că sunt un scriitor normal, în sensul tare al cuvântului. Nu sunt un scriitor hedonist, de duminică. Asta nu înseamnă că pentru mine literatura e o ocupație care pune plăcerea între paranteze. Cred că un scriitor adevărat este un masochist incurabil. Luându-și în serios menirea, el suferă și se bucură, în același timp. Cât despre monstrozitatea ascunsă în fiecare dintre noi, dar mai ales în ființa scriitorului, aici ar fi de luat

în considerare implicațiile etimologice ale termenului. Tot ceea ce se dă pe față și se arată în toată goliciunea manifestărilor sale, bune sau rele, e într-un fel sau altul monstruos (îngrozitor, inacceptabil, dar și – pentru vechii latini, cel puțin – uimitor, magic). [...] Grija de a-ți confecționa o imagine publică, «de defilare», e un semn că vrei să te minți, că ești dispus să renunți la o parte din autenticul tău și că, de fapt, nici nu-ți pasă prea mult de precaritățile, complexele și crizele tale interioare. Pentru că tot am dat cele două exemple, aș îndrăzni să spun că în orice scriitor adevărat se ascunde atât un Hamlet cât și o Doamnă Bovary. Și din «suferința» monstruoasă a scriitorului se naște o nouă viață. Și scriitorul e un arivist ratat. Și e firesc ca această condiție de îns care-și «plantează negi pe figură» (vezi opinia lui Rimbaud despre rostul poetului) sau de *performer* care-și taie negii cu lama – cum mi s-a întâmplat să afirm eu la un moment dat – să se hrănească în bună măsură din «maleficul și negativitatea socială a vieții». Răul din tine este răul cunoașterii negative. Scrii și vrei să-l elimini. Modernitatea literară e, printre altele, construită pe o propoziție fundamentală în care n-am încetat nici acum să cred: «Eul e ceva demn de a fi urât». De aici apare probabil monstruo-zitatea celui care scrie”. Scriitorul discută apoi despre propriile sale cărți, dar și despre opțiunea de a abandona definitiv poezia: „În ce privește poezia, ce să zic? Am debutat că poet, dar pentru ce voiam eu de la literatură poezia mi s-a părut prea constrângătoare și am abandonat-o. Uneori mici intuiții, anumite stări de curentare interioară mă fac să revin la poezie. Asta mi se întâmplă de câteva ori pe an. Nu mă consider însă un «poliliterator» (scuză-mă pentru barbarism!). Nu cred că voi scrie vreodată teatru. Aș vrea să scriu scenarii de film, dar îmi lipsește capacitatea de a simplifica lucrurile. Cred că mi-ar plăcea să descriu sau să povestesc filme care nu există, gândite de mine ca filme, dar niciodată puse în operă”. Privind lipsa sa de preocupare pentru epic în proză, autorul mărturisește: „Oricât de mult aș vrea să cred altceva, epicul mi se pare frivol. Epicul rezumat la faptic e pentru un prozator o invitație la automutilare. Nu pot să spun că nu-mi place epicul, dar nu suport scheletele epice la vedere. Mie îmi place densitatea scrisului, carnalitatea lui. Știu că sunt un prozator cu o imaginație narativă destul de redusă. Fac eforturi să-mi depășesc acest handicap, însă descopăr că aptitudinile mele converg spre narațiunea descriptivă, spre un tip de discurs romanesc care permite subiectivizarea, analiza, oprirea în loc, adâncirea faptelor povestite prin detalii semnificative. Așa că supraviețuiesc cum pot, multiplicat în personajele mele, acestea suferind ca și mine de viciul miopiei existențiale și nereușind – poate cu excepția Leontinei, personajul principal din *Pupa russa* – să-și transforme viața într-o poveste”. Se trece apoi la analiza „relației scriitorului cu propriul corp”, se discută despre preferințele sale literare, despre pasiunile sale din afara sferei literaturii, interviul încheindu-se cu poezia *Vară târzie*. □ În *Cărți de plastic*, Ioana Bot sub titlul *Periuța de dinți și biciul*, semnează o recenzie negativă la volumul *Dicționarul Echinox. Perspectivă analitică*, coordonat de Horea Poenar. □ În *Fragmente* este reprodușă o bucată din romanul *Evgheniții*

de Constanța Vintilă-Ghițulescu, roman de debut aflat în curs de apariție la Humanitas.

● [„Vatra”, nr. 8 (425)] În *Tolle lege* Nicolae Coandă semnează poemul *Casanova în Craiova*. □ Editorialul lui Alexandru Vlad este intitulat *Mea culpa*. □ În *Carmen saeculare* sunt publicate o serie de poezii semnate de Valeriu Mircea Popa. □ Tot un eseu semnează și Alexandru Mușina în *Paralele inegale*, intitulat *Și scrisul se învață, nu-i așa?* □ În *Cronica literară* Alexandru Matei publică „*Gândirea recentă*”: *răspunsuri fără întrebări*, o prezentare a volumului lui Traian Ungureanu, *Războiul timpurilor. Declin occidental și asediu islamic*. ■ Sanda Cordoș, în *Un (alt) roman împotriva memoriei*, prezintă romanul lui Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* (Polirom, 2005): „Romanul este o construcție complexă, de tip *puzzle*, al cărei mecanism de amplasare și a cărei imagine de ansamblu nu se încheagă decât abia în final (ca la un *puzzle* veritabil, după ce așezi ultima piesă), ceea ce determină – ca în cazul unui roman polițist ce a lăsat multe indicii invizibile într-un prim traseu – relectura. Lăsând la o parte disponerea subtilă, corespondențele între fragmente, strategiile ce țin de remarcabila inteligență narativă a prozatorului, romanul are, în general, două planuri. Primul dintre ele este o narațiune la persoana I, adresată unui interlocutor neștiut (despre care s-ar putea crede că e, generic, cititorul), a cărui identitate e deconspirată abia în ultimele pagini ale cărții. [...] În totul, *Trimisul nostru special* este un roman bun, al unui prozator înzestrat, căruia nu i-ar prisosi un plus de răbdare cu cărțile sale. □ Nicoleta Sălcudeanu scrie despre volumul lui Daniel Cristea-Enache, *București Far West. Secvențe de literatură română* (Albatros, 2005). □ În *Eveniment* Ion Ilie Mileșan semnează *În sfârșit, integrala Rebreanu!*, o prezentare a ediției critice Liviu Rebreanu, coordonată de Nicolae Gheran. ■ Un eseu pe tema valorii literare în timp este publicat de Constantin Pricop în rubrica *Asterisc*, cu titlul *Valori de ieri. Valori de azi. Valori de mâine?* Acesta afirmă: „Avem două serii semnificative de personaje de ieri care apar pe scena actualității. Pe de o parte autorii de beletristică. Pe de alta criticii. În fața noii realități s-au manifestat câteva tipuri de reacții. Unii au trecut dintr-o eră în alta pur și simplu ca dintr-un vagon în altul. Adaptarea a vizat nu o dată doar diferențele de confort produse de avatarurile istoriei. Acești autori dau dovadă mai degrabă de inerție, spre deosebire de alții, mult mai puțini, cu o structură mobilă, care trăiesc acum în alt ritm, după alte valori. În sfârșit există o a treia categorie de autori, ilustrată deși cu mai puține nume, ale căror opere pot fi atractive și pentru cititorii de astăzi, cum au fost atractive pentru cititorii de ieri. Important e să nu-i confundăm pe aceștia din ultima categorie, cu autorii care s-au impus în virtutea prestigiilor de altădată – perpetuate prin manuale, diferite lucrări de sinteză ș.a.m.d. Și ar mai fi de înțeles că scriitorii de ieri care interesează și astăzi au devenit, de fapt, alți scriitori care ne atrag atenția în mare măsură pentru alte caracteristici ale scrisului lor decât cele care i-au impus sub comunism. [...] Atunci când citim și astăzi cărți apărute pe vremea comunismului, nu mai citim, de fapt aceleași cărți.

Epoca de astăzi le transformă, iar critica ar trebui să le restabilească noul context. În ceea ce privește inerțiile criticii, ale criticii de ieri, pentru a le înțelege trebuie să trecem de la sociologie la psihologie și la probleme de etică profesională. Nu ne referim aici la faptul că un critic extrem de mobil în tinerețea lui poate să fie astăzi perfect anchilozat. Problema este alta. Un critic, atunci când a fost de bună credință, și-a dedicat energiile epocii în care a trăit și a scris, a căutat să-i descopere structurile, să promoveze scriitorii pe care i-a apreciat ș.a.m.d. Astăzi, acea epocă dispărând, este pus în situația de a recunoaște că mare parte din viață și-a investit-o într-un fals, că viața literară de atunci era, de fapt, o minciună, iar strădaniile sale n-au făcut decât să consolideze acea epocă. Poate el recunoaște, fără reținere, o asemănare realitate? Își poate el nega mare parte din convingerile de ieri, pentru a le pune în lumină pe cele ale lumii prezente? Este o întrebare la care nu putem da cu multă ușurință un răspuns – dar de care trebuie să ținem cont atunci când încercăm să delimităm cu luciditate ceea ce au fost valorile de ieri de valorile de azi. Și, poate, de valorile de mâine”. □ O selecție lirică Aura Christi este prezentă în rubrica *Triptic*. Tot aici mai semnează versuri Vasile Baghiu și Michael Astner. ■ Ancheta acestui număr, realizată de Iulian Boldea, este intitulată *Civilizația polemicii la români*. În *Polemica și civilizația ei* se afirmă: „Spiritul polemic a reprezentat, în cultura românească, un vector de incontestabilă importanță, al asumării, înainte de toate, a unei identități proprii în confruntare cu *altceva*. În același timp, rolul polemicii a fost, întotdeauna, salutar: demascarea imposturii, revitalizarea unor idei, noțiuni sau instituții, disociere benefică a contrariilor, repunere în discuție a unor concepte sau teme cu contur perimat. [...] Civilizația polemicii decurge tocmai din respectarea normelor elementare de existență ale acestui gen de discurs: circumscrierea adevărului, asumarea nuanțată a ideilor expuse, legitimarea obiectivității, în strictă concordanță cu repudierea efluviilor afective prea marcate, un anume cod al onoarei ce se cuvine a fi urmat, rigoarea logică argumentației și, nu în ultimul rând, o turnură etică subiacentă ce trebuie să însoțească mereu dialogul polemic. Trebuie să recunoaștem că puține dintre dezbaterile polemice de astăzi se încadrează în aceste tipare mai curând ideale. Majoritatea controverselor eșuează în irelevanța portretului caricatural or în formulări acide, lipsite de consistență și de valoare etică ori gnoseologică”. Întrebările anchetei sunt: „1. Există o tradiție a spiritului polemic (și a polemicii) în cultura românească? 2. Care ar fi, în opinia dumneavoastră, definiția spiritului polemic și care ar fi trăsăturile dominante ale discursului polemic? Se manifestă discursul polemic, astăzi, în limitele acestei definiții? 3. Care sunt polemiștii cu adevărat reprezentativi ai culturii românești, după dvs., și care sunt ideile/ temele care au solicitat cele mai consistente polemici/ dezbateri? 4. Există, acum, o civilizație a polemicii la români?”. ■ Gheorghe Grigurcu răspunde la întrebări în *Suportul etic*. În opinia sa „istoria literară ne oferă aspectele unei «tradiții» suficient de consistente a spiritului polemic indigen, începând cu Junimea și chiar mai înainte, cu altminteri fugoasa generație pașoptistă. S-ar putea scrie cu succes

un studiu asupra evoluției polemicii la români, polemismul fiind, avem impresia, un dat al psihologiei noastre etnice, sarea și piperul spiritului nostru critic (încredul, cârtitor, sarcastic, pitoresc cât încape). Acesta apreciază că „polemica se cuvine ar fi o înfruntare de idei și atitudini neapărat într-un stil al civilității. Un duel și nu o ciomăgeală. Din care pricină produsele pamfletare atât de inflorescente pe meridianul nostru, mă tem că nu aparțin polemicii, răspunzând unei mentalități inferior-agresive, suburbane. Nu i-aș putea considera în ruptul capului polemiști pe autor precum Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu și Corneliu Vadim Tudor. Acolo unde nu există seriozitatea argumentelor, o ținută rațională convingătoare și o decență expresivă prin care autorul se respectă în primul rând pe sine însuși, oricât de vehemente ar fi susținerile sale, n-ar putea fi vorba de o polemică propriu-zisă. E o dejecție temperamentală și atât. [...] Dacă în cazul diatribelor triviale avem a face cu ciomegele mânuite de niște indivizi cu apucături de valeți, în cazul publicisticii postideologice mai «elevate» asistăm la un meci de box în care se aplică lovituri sub centură. Și încă o latură deplorabilă a disputelor noastre actuale. Un polemism diletant, aleatoriu, practicat de către un tânăr ce nu-și asumă o orientare fermă în peisajul literar, contrazicându-se lovind, în dreapta și-n stânga oarecum la întâmplare pentru a-și face o faimă de «curajos»”. Despre cei mai importanți polemiști din cultura română acesta afirmă: „Toți criticii noștri de seamă au fost și polemiști, fie la nivelul manifest, fie măcar la acel subiacent al susținerii unor idei și valori, de la Titu Maiorescu și C. Dobrogeanu-Gherea la Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, de la E. Lovinescu și Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu la I. Negoitescu, Cornel Regman, Alexandru George, Nicolae Manolescu. [...] La ora de față, subiectul cel mai însemnat al dezbaterilor în câmpul literar îl constituie, evident, revenirea la normalitate a acestuia prin promovarea revizuirilor, prin integrarea literaturii exilului și a celei «de sertar», prin refacerea unei demnități a scrisului și a scriitorului, în contextul unei cetăți ce se vrea democratică. Nu întâmplător un asemenea subiect major se vede bruiat de numeroasele reacții ale defetismului ce recurge la tabuizarea trecutului, inclusiv a scării de valori, atât de deficitare prin forța lucrurilor, din perioada comunistă, potrivit unui impuls retrograd ce rimează atât cu național-comunismul cât și cu dogmatismul regimului totalitar. ■ Mircea Anghelescu răspunde la întrebări în textul său intitulat *Cultura dialogului*. Acesta afirmă că „da, cred că există o tradiție a spiritului polemic în cultura românească și în general în spiritul public românesc; dar aș separa spiritul polemic de polemica propriu-zisă din întrebarea Dv. și m-aș limita doar la ultima. Ea este implicită culturii noastre încă de la începuturile sale și de aceea face parte din tradițiile scrisului nostru: să ne amintim de lucrările polemice (cu caracter religios sau istoric, desigur, dar nu mai puțin literare) ale lui Petru Movilă, Miron Costin, Cantemir ș.a., apoi de caracterul polemic al unor cronici și chiar de motivația lor polemică: Radu Popescu își scrie letopisețul în mai multe etape, ca răspuns la cel al adversarilor Cantacuzini”. Despre spiritul polemic acesta notează: „Mie mi se

pare că definirea spiritului polemic este mai degrabă de resortul psihologului decât al istoricului literar. Principala trăsătură a discursului polemic ar trebui să fie, cred, aceea de a căuta, înțelege și discuta – în spirit oricât de polemic – ideile și argumentele cu care polemizează. Evident, cred că puțină texte polemice din domeniul culturii și al literaturii se manifestă, astăzi, așa și cauza nu este neapărat într-o carență a competitorilor, ci în dorința de a câștiga cât mai ușor adeziunea cititorului; din păcate, ea se câștigă cel mai ușor prin efecte pirotehnice sau prin acte de autoritate pentru că puțin cititori au cultura (sau măcar cultura polemicii) ca să poată urmări o discuție între profesioniști ai subiectului. În opinia sa „polemiști reductibili a avut «Viața românească», Ibrăileanu în primul rând (în pofida unui anumit pedantism), Al. Philippide, Ralea; Călinescu a fost și el un mare polemist, maestru – ca și Maiorescu – în sesizarea punctului slab al adversarului și ridiculizarea lui. Toți au fost oameni de idei, nu de «talent»”. ■ Irina Petraș, în *Polemicele trândave*, afirmă: „Am spus-o un diverse ocazii – discuțiile aprinse, amplele dezbateri, polemici, anchete pe teme de literatură a ultimei jumătăți de secol și a începutului de mileniu, de pildă, sunt cât se poate de utile păstrării unui climat de interes pentru un teritoriul categoric amenințat – lectura tradițională. Cu toate acestea, mi-e greu să găsesc argumente pentru a fi de acord până la capăt că «orice dezbateri, oricât de violente și *unfair* ar fi, oricât de *ad personam* sau, dimpotrivă, de argumentată ar fi, contribuie în mod sigur (s.m.) la ceva, prin aceea că ceea ce se află numai în purtătorii individual este pus la mijloc, prin faptul că se «comunizează» conținuturi, resentimente, reacții, idei, argumente, violențe verbale. Asta face bine spațiului public, este ca o ședință de terapie colectivă în care niciunul nu conduce, toți suntem pe canapeaua psihanalistului și polemizăm...» (vezi interviul cu Patapievică din «Dilema», 2002). Cu atât mai puțin pot crede că un *Conducător* (majusculă și sublinierea îmi aparțin și sunt intenționate!) al disputei e ceea ce ne lipsește, adică unul care să ne arate *Calea*. Problema e tocmai că suntem toți pe canapeaua cu pricina și nu dăm semne că am avea de gând să-i părăsim degrabă confortul. Polemicile de la noi sunt, cele mai multe, tolănite, trândave, cu o doză de langoare/ lingoare care le face inutilizabile. Oțărârea e *pe loc*. Ea se afundă, se împotmolește, nu face pasul înainte. [...] Nu-mi plac polemicile decât dacă sunt *cordiale*. Țin la dreptul meu de ființă vie de a mă răzgândi, prin urmare – deși încăpățanată și gata să-mi susțin aprins părerile –, nu mă arunc în bătălii de partea vreunei tabere, dar sunt dispusă să-mi ajustez poziția funcție de un argument sau altul. [...] Dintre polemiștii români, îmi plac singuraticii. Cei care vorbesc în numele unui eu care gândește și formulează memorabil cele gândite în singurătate, neînrolat, nepartinic. Care își domolesc cu *stil* violența și agresivitatea, chiar și în pragul pamfletului aflându-se. Care păstrează un zâmbet neangajat pe buze și nu știu ce e *înverșunarea*. Care exclud, așadar, din polemică exact valența războinică [...] ori o satisfac cu un radical al seninătății și al relativității. ■ Cornel Moraru răspunde la întrebările anchetei în *Confuzia cu spiritul pamfletar*. După părerea sa „există, nu începe îndoială, o

lungă tradiție a spiritului polemic și a polemicii în cultura noastră. Nașterea și mai ales construcția culturii române moderne sunt, în mare parte, rezultatul manifestării spiritului polemic în sens larg, ca dispută de idei și expunere de proiecte distincte de creație. Fiecare publicație și grupare culturală (literară) importantă și-a impus programul propriu sub forma dezbaterii și a afirmării ofensive, adeseori în termeni polemici. Privind în urmă, polemica a fost principala armă de luptă și acțiune culturală, îndeosebi în epocile de climat literar deschis și de manifestare neîngrădită a dreptului la libera expresie. Sub dictaturi s-a practicat mai mult cenzura și mai puțin sau aproape deloc polemica adevărată. Efectul se vede cu ochiul liber. Numai spiritul polemic autentic e consubstanțial actului creator de cultură. Formele coercitive de control, precum și degradarea atitudinii critice (polemice) normale în atacul imund, de tip reactiv și totalitar, nu sunt deloc productive. Se ajunsese, în ultimul deceniu de dictatură, la un fel de entropie spirituală în spațiul cultural public. Se aflau, atunci, în pericol însăși tendința elementară de diferențiere fără de care nu poate fi conceput fenomenul artistic viu. În opinia sa „îi rămâne polemistului sarcina de a le descoperi punctele slabe ale platoșei pentru a-și împlânta spada cu folos în carnea neapărată. Ca să le descopere, trebuie, însă cum spuneam de la început, stăpânire de sine, răceală și arta detașării. A te năpusti asupra unor scriitori mari, nu pentru a-i slăbi în amănunte și aspecte, ci pentru a-i tăgădui global cu singura armă a vehemenței verbale, e ca și cum te-ai izbi cu capul de ziduri pentru a le încerca rezistența. Polemica nu e arma spiritelor totalitare, ce-și subestimează adversarii, nu e, cu alte cuvinte, o măciucă, ci o armă suplă, o lamă logică, care nu bâjbâie dezordonat pe toată suprafața trupului apărat de platoșă, ci caută doar micul spațiu de inaderență a zalelor; respectând sau neținând seamă de rest, se împlântă numai acolo într-o lovitură definitivă. Deși de esență tot critică, spiritul pamfletar nu pornește din rațiune, ci din sentiment; de substanță afectivă, nu se adresează inteligenței ci emotivității; nu vrea să convingă ci să miște. Pornind dintr-o stare sufletească de exaltare, nu cunoaște argumentarea logică, verosimilitatea, nuanța; ignorând spiritul de fineță, procedează prin afirmații masive, globale, fără respectul adevărului și al propriei sale demnități; pentru a provoca o distrugere materială sau numai o panică morală, aruncă cu orice-i vine la îndemână”. □ Mai semnează aici răspunsuri pe aceeași temă Maria Vodă Căpușan, în *Dialogul controversii*, Liviu Antonesei – *Mai degrabă, o istorie a pamfletului*, Cornel Munteanu – *Un metronom al maturizării spiritului public*. ■ Ovidiu Pecican își organizează răspunsurile în *Elanul descoperitor și constructiv*. În opinia sa, „din nefericire, cu rarissime excepții, polemicile noastre au – chiar și când excelează la nivelul expresivității – o mireasmă de grajd, mititei și latrină, eliberându-și cu greu partea de soare, de noblete. Nevoia de a învinge pare metodic și recurent mai importantă decât prioritatea onoarei și a loialității. Trebuie că de vină este puțină școală temeinică ce subîntinde, în foarte multe cazuri, carierele publice românești, ca și originile plebei ale familiilor din care provenim. Nu în ultimul rând, și eforturile

tenace ale statului socialist de a ne aplatiza, aduce la un numitor comun, de a denigra boierimea (și boieria!), burghezia și intelectualitatea continuă să întrețină confuzia între opțiunea pentru stânga ideologică și politică, să zicem, și grobianism, lipsa de maniere, absența nobleței interioare și a sentimentului onoarei. Pe scurt: între spiritul polemic și instinctul violenței nemediate se află distanța dintre un gentilom care se duelează și un golan agresiv de pe maidan. ■ În opinia lui Lucian Vasiliu *Încrâncenarea nu e polemică*: „Din păcate, polemica actuală e un soi de rășcoală, hârjoană, bășcălie, de la vlădică la opincă. Puține voci (în scris, la radio sau la TV, în parlament sau un consiliile locale, în școala primară sau un universități), puțin lideri de opinie merită sintagma, formula «civilizație a polemicii».

■ Marian Victor Buciu scrie despre *Polemica literară, de la regenerare la reformă*. Mai degrabă decât un răspuns la întrebările anchetei, acesta este un studiu ce face istoria polemicii în România. Se discută despre *Etnologia antipolemicii* la E. Lovinescu, despre *Principii și criterii* la Titu Maiorescu, despre *Etică și polemică* la Tudor Vianu și despre regenerarea polemicii. Acesta afirmă că „participăm sau doar asistăm, astăzi, la un polemism pluralist debilitar, timorat și furibund. El vine greoi, după polemismul dirijat monoideologic. În literatura eliberată de cenzura politică, prind corp disputele estetice, etice, ori est-etice. Avem și un scandal, necesar sau voit cu orice preț, intergeneraționist. Se cere, fie cu clemență, fie cu vehemență fără măsură, o dreaptă măsură a compromisurilor și compromiterilor. Unii evaluatori, sobri sau sumbri, lucrează la un fel de ierarhie a relor literare din vremea totalitară. A relor de pe când nu se adunau doar cei care se asemănau, dar și aceia care simulau asemănarea – în scopul de a genera (și degenera) chiar scopuri. După părerea sa este necesară o reformă a polemicii, în acest sens susținând că „forma, stilul, modul în care «se poartă», sunt neproductive sau contraproductive. Nimic nu se pierde, cu condiția ca totul să se transforme. Se pierde totul, dacă reformarea este oprită sau simulată și nu stimulată. Dacă *forma* eronată prin deturnare este *formolizată*. Dar cum să fie polemica literară? E destul ca să fie adecvată în totul, de la subiect la jucătorii în gând și limbaj. Adecvată, adică întezită la foc potrivit. Pentru a fierbe sau coace substanța și expresia într-un mod temeinic și nu ale topi sau pârjoli. S-ar reduce astfel polemicile fără motivație artistică, disimulată în chip ideologic sau în chipuri personale mai mult sau mai puțin (in)decent înfățișate. N-ar mai fi atâta năvală spre virtualizarea, în afara oricărei virtuți, a subiectului și a forțelor confruntate. Și n-ar dominat de-crearea superfluă și abuzivă de tactici, strategii și stratageme. În sfârșit, s-a redeschide școala pentru reînvățarea celor uzuale și verificate”.

□ Mai răspund la întrebări Ciprian Șiulea, Vasile Spiridon și Dumitru-Mircea Buda.

□ În cadrul aceluiași dosar sunt publicate *Dialoguri despre Dante*, o polemică dintre Laszlo Alexandru și Ovidiu Pecican.

□ În *Epica Magna* este reprodus un fragment de proză intitulat *Cantata profana*, semnat de Kocsis Francisko.

■ În *Cu cărțile pe masă* Adela Greceanu prezintă volumul lui Claudiu Komartin, *Cercul domestic* (C.R., 2005): „În volumul *Cercul domestic*, Claudiu Komartin a

învățat să-și transforme furia în tensiune poetică. Provocarea extremelor este mixată acum cu o luciditate constantă. Cel care scrie se urmărește pe sine cu pasiune rece în toate situațiile. [...] Poemele din ciclul care dă titlul volumului, *Cercul domestic*, sunt scrise aproape alb și nu au titluri, deși titlul se alege cumva singur pentru că dintre acestea opt poeme, unele au un centru câte un personaj memorabil: tatăl, andreea, emil, mama, cerșetorul. Sunt poeme care transcriu aproape sec realitatea i-mediată, *circul domestic*, terminându-se uneori cu o «poantă» care aruncă textul într-o realitate paralelă, într-o i-realitate imediată. □ Veronica Buta prezintă romanul de debut al Danielei Rațiu, *Ochelari de damă*, apărut la editura Brumar, în 2005. □ În *Talmes-balmeș* este prezentat numărul 36/2006 al revistei „Echinox”, acesta fiind dedicat aproape în întregime Facultății de litere din Cluj și Universității „Babeș-Bolyai”. □ Se discută, într-o notiță, despre comentariul Ioanei Bot, din numărul 2/2006 al revistei „Dilemateca”, cu privire la ancheta revistei „Vatra”, apărută în numărul 11-12/2004 și intitulată „Înapoi la lirism”. □ Prezentarea numărului 54, din august 2006. al mensualului de cultură gălățean „Dunărea de Jos”. □ Notă despre conținutul numărului 4-5-6/2006 al revistei „Arca”, „ce conține istoria publicației arădene de la începuturi până azi”. □ Este remarcat articolul lui Ștefan Bordei, din numărul 8, din august 2006, al revistei „Contemporanul. Ideea Europeană”, intitulat *Marin Mincu – un precursor teoretic al optzecismului*. □ Prezentare a revistei „Vitrăliu” din Bacău, „periodic al Centrului internațional George Apostu”. De asemenea, este trecut în revistă cuprinsul numerelor 1-2 din aprilie 2006 și 3-4 din iunie 2006. □ În *Ce scriu ungerii* este prezentată revista lunară „Realitatea”/ „Válóság”, editată la Miercurea Ciuc, redactor-șef fiind Murgu Pál.

● [„**Contrafort**”, nr. 7-8 (141-142), Iul. – Aug.] În *Actualitatea* este publicat un *Flash cultural* în care se regăsesc detalii despre primul simpozion internațional de studii românești din Cehia, despre cea de-a doua ediție a atelierului de creație „Creative Writing Râșca 2006”, precum și despre scandalul Günter Grass. ■ *Cronica literară* semnată de Grigore Chiper se ocupă de *Poezie și critică*, incluzând o prezentare a volumului lui Petre Stoica, *Pipa lui Magritte*, apărut în 2005, la editura Brumar: „Lirismul său nu cultivă peste tot frumusețea absolută și neutralitatea stilistică. Există și versuri în care poetul e veninos în aprecieri și tăios la frază. Aceste versuri nu au altă funcție decât de a schimba, când și când, tonalitatea melancolică și retractilă a volumului. *Pipa lui Magritte* nu dezmente, se oferă cu dăruire lecturii, conține o poezie de zile mari. E un volum la care se poate reveni ori de câte ori ai nevoie de un text pentru o antologie a sufletului”. Cea de-a doua recenzie este dedicată volumului de eseuri al lui Alexandru Mușina, *Supraviețuirea prin ficțiune* (Ed. Aula, Brașov, 2005). □ Mircea A. Diaconu scrie despre *Rita Chirian. Epopeea rupturilor*, prezentare a volumului *Sevraj*, apărut în 2006: „Rita Chirian explorează pe cont propriu, acreditând ideea unei experiențe poetice suficient de mature pentru a rezista prin ea însăși. Interesant de văzut ce va face ea nu cu spaimele explorate aici, ci cu replica cinică din final, care nu

mai permite nici răzvrătirea rebelă, nici indiferența rece. Cine știe cum va arăta – mai condensat ori, dimpotrivă, mai arborescent – discursul poetic de aici încolo... În orice caz, se poate bănuși că Rita Chirian va continua să radiografieze, poate mai puțin sedusă de clamarea unor detalii patetic-ornamentale, neantul interior”. ■ În *Fragmente critice*, Vitalie Ciobanu semnează *Sfâșietoarea iluzie a realității (Jurnal II) de Mircea Cărtărescu*: „În momente de sterilitate literară, de pustiire sufletească și de criză a raporturilor sale cu lumea, dominantă e senzația de vid, teama în fața a ceea ce încă nu ai rostit, nu ai modelat în cuvinte, și deci nu ai luat în stăpânire. La Berlin, în camera albă, spațioasă a apartamentului său, cu tavanul foarte înalt și ferestrele cât un perete – un loc al convalescenței, amintind de spațiul neoclasic în care ajunge, în final, astronautul lui Kubrick din *Odiseea spațială 2001* –, Mircea lucrează la *Orbitor 2* – partea centrală, «corpul» ambițioasei sale trilogii românești, înregistrând și alte borne importante pe traseul acestor ani (*Postmodernismul românesc, Jurnal I, Pururi tânăr, înfășurat în pixeli* etc.). Scrisul înaintază lent, anevoios, fără știința a ce va urma, ca într-o aventură cu ochii legați. [...] Mircea Cărtărescu reabilitează prin jurnalul său orgoliul scriitorului român, demnitatea vocației sale. Îi redă libertatea (nobilă) de a nu mai fi obligat să răspundă unor comandamente sociale sau «patriotice», de a nu mai trebui să «reprezinte», să «ilustreze», să vorbească în numele celorlalți, ci îl justifică să exprime doar ceea ce crede el că merită a fi pus pe hârtie, declarat în fața conștiinței, inclus în economia talentului, căci nimic nu se compară cu această povară. Nimănuși nu i-ar veni în gând să-i ceară lui Kafka (unul dintre precursorii-diarșiști și referenții constanți ai lui Cărtărescu) să-și onoreze... evreitatea sau, știu eu, identitatea central-europeană! Ajunge că întruchipează, într-un mod răscolitor, condiția umană. Mircea are curajul să publice un jurnal al suferințelor sale de creator de lumi paralele, un «dosar» al angoaselor sublimite. Criticile, ironiile răutăcioase, deversările de ură și invidie, cu care au fost întâmpinate adesea *Jurnalul I și II*, cele două volume de *Orbitor* și alte cărți ale sale trădează umilința, degradarea scriitorului român în anii comunismului – și umilința l-a desfigurat, l-a umplut de resentimente. Cărtărescu își permite să clădească de la mare înălțime și trebuie să i se recunoască acest drept. Între timp, a demonstrat că este și unul dintre cei mai buni diagnosticieni ai fenomenului socio-politic românesc, la care se raportează cu o onestitate recunoscută și subînțeleasă, conferind articolelor sale o forță de persuasiune inegalabilă și o credibilitate garantată prin ceea ce are el mai de preț: opera sa literară”. ■ În *Lecturi pre limbul meu*, Igor Mocanu semnează *Canonul, digresiunea, tarotul și agresiunea*, analiză a volumului *Canonul și tarotul* de Carmen Mușat, ce reunește textele scrise între 2000 și 2005 și publicate în revistele „Observator cultural” și în „Revista 22”. Acestea „propun, prin tematica abordată, o rediscutare a problemelor unei Români culturale în plină tranziție, obținându-și în același timp, din aceeași tematică, un criteriu de selecție și distribuție a textelor în capitole corespunzătoare. În *Oglinda spartă*, sunt plasate acele texte care (încă re)pun în discuție

modul de a se raporta la cultură al celor două mari instanțe directoare ale unei civilizații: statul vs. activiștii culturali. Unul este anul care pare să tranșeze chestiunile, propunând un reper cvazirevolut: anul '89. Două par să fie izotopiile din care își revendică sorgintea taberele respective: înainte de '89 vs. post '89. Următoarele capitole ramifică binomul stat vs. activiști culturali. O permutare a discuției la obiect se produce în capitolul imediat următor *Oglinzii sparte*, și anume *Politică și delicatose. Despre mass-media – în Vulnerabilitățile celei de-a patra puteri*. Urmează apoi vorbitorul de la sine – *Învățământ și tranziție*. Ultimul capitol mută discuția în anul antecurent, 2005, și se numește comod: *Puncte de vedere*". □ În *Poezie*, Andrei Țurcanu scrie *Poeme pentru „Contrafort”*. ■ *Interviul revistei*, intitulat *Despre vârstele creației și „zborul frânt” al Basarabiei*, este un dialog realizat de Vasile Gârneț cu Vladimir Beșleagă. Acesta discută despre romanul său, *Zbor frânt*, considerat a fi „cel mai bun roman al literaturii basarabene”, concluzionând: „[...] Da, o carte care are ecou în timp. Dar critica rămâne să dezvăluie și cele mai ascunse aspecte ale «mesajului» ei... dar poate că nici nu e nevoie să o facă? Oricum, printre cei care în ultimii ani s-au aplecat cu multă înțelegere și pătrundere asupra cărții au fost dnii profesori Alexandru Burlacu, Ion Simuț, criticii literari Simion Bărbulescu, Nicolae Bârna...”. Se trece apoi la discutarea ultimului său volum de proză, *Hoții din (de) apartamente* și a volumului de poeme *Țipătul lăstunului*. Despre literatura cu caracter autobiografic, Vladimir Beșleagă afirmă: „Cartea vine ca un monument al memoriei noastre, ca o amintire celor care vin după noi că am fost, am trăit și ne-am zbatut, am visat și sperat la vremi mai bune... Încolo, dacă nu e vie memoria, viața încetează a mai fi viață, ci e doar vegetare stearpă... Scriitorul, iar prin el Cartea, este Martorul existenței noastre... De aici marea responsabilitate, sfânta datorie a oricărui dintre cei care scriu, să fixeze și să afirme adevărul, Marele Adevăr al existenței noastre, oricât de inconvenabil și crud ar fi acesta...”. Așteptările sale față de „literatura tânără” sunt sintetizate în următoarea manieră: „[...] aș dori ca literatura lor «să aibă o componentă etică mai accentuată». Da, «pentru a fi un reazem pentru cititor și societate»... Nu, nu apreciez «delirul estetic, postmodern» și nici «creația pură». Dar dacă iubești cu adevărat ceva/ pe cineva, îl înțelegi și-i ierți scăderile, rateurile. Acum la noi se scrie mult, se publică la fel de mult. Și se scrie bine, dincolo de experimentele care ele domină realitatea literară. Deficiențele pe care le-ai remarcat cu bună dreptate în întrebarea ta țin, vreau să cred, de fazele vârstei – de tinerețe. Să-i vedem cum vor evolua autorii de astăzi? Se vor distanța de clișeele/ imitațiile inerente vârstei, dar și impuse de o anume modă? Sau vor bate pasul pe loc, autopastișându-se?... Ce aștept de la literatura tânără? Eforturi de titanism aștept! Să nu se complacă tinerii autori în a scrie poeziele ușoare, nuveluțe călduțe și nici româneșe hiperpostmoderniste, ci să sape adânc în ființa noastră națională, ca să ne dumerim odată și odată ce suntem noi pe această lume și pe acest pământ, de ce suntem așa cum suntem și cât timp ne vor mai călări alții și ne vor scrie istoria, după ce că tot ei ne-o și ... fac! A ciripi

și a doini de jale este o pierdere de vreme și de energii, a te lua la întrecere cu cele mai sofisticate modele literare ale lumii e un lucru de laudă, dar pentru bieții de noi un lux prea mare... Fii modern, fii postmodern, fii și răspostmodern, dar citindu-te să simți cum colcăie în scrisul tău durerea noastră a tuturor... Aș dori să văd un nou Caragiale, dar unul al zilelor noastre! Să văd un nou Eminescu, dar al zilelor noastre! Multe aș vrea și aș aștepta de la literatura noastră tânără, dar nu e cum vreau eu, ci așa cum este ea. Și ea e una excelentă, numai că puțini se avântă să meargă în profunzime...”. □ Este transcris textul conferinței lui Michał Paweł Markowski, *Cioran – între plictiseală și melancolie*, conferință susținută la Chișinău cu ocazia lansării, în 2005, de către Editura Paralela 45, a volumului acestuia, *Vâltoarea neagră*. □ În *Amintiri din epoca Brejnev*, Iulian Ciocan scrie povestirea *Sosirea lui Grișa Furdii*. □ În *Studii*, Iulian Băicuș semnează prima parte din analiza intitulată *Despre mitocritică, mitanaliză, arhetipuri și alți demoni critici (I)*. □ În *Farmecul arhivelor*, Vlad Bolocan se ocupă de *Prezențe românești în ziarul Universității de Stat din Chișinău, 1952-1956*. □ În *Corespondență din Danemarca*, Vitalie Morar semnează însemnările de călătorie *Insula Marstrand. Jurnal (nordic) de spiritualitate românească*. ■ Vasile Gârneț, în *Revista revistelor*, prezintă numărul 4-6 al revistei „Familia”, dedicat temei „Valori ale literaturii basarabene”; în numărul 134/18 august 2006 din „Dilema veche” se remarcă atât discutarea „Dosariadei”, din perspectiva lui Andrei Pleșu, cât și detaliile oferite de Magdalena Boiangiu despre scandalul Günther Grass; sunt semnalate, de asemenea, două interviuri: Florin Iaru, intervievat de Elena Vlădăreanu, în „Suplimentul de cultură”, nr. 90/19-25 august 2006 și cel cu Andrei Codrescu, intervievat de Marius Chivu, în „Dilemateca”, nr. 3/2006. □ În *Meridian* este reprodus textul lui Reza Baraheni, *Turnul Babel – binecuvântare sau blestem?*, însoțit de o notă bio-bibliografică. ■ Suplimentul „Contrafort studentesc”, nr. 2, din august 2006, debutează cu eseu lui Alexandru Cosmescu, *Revolte și nihilisme*. □ Hose Pablo publică poemul *Awfully Human*. ■ Este continuată dezbaterea „Repere culturale și existențiale ale noii generații”, lansată în primul număr al suplimentului. Răspund Igor Mocanu, Tatiana Corcebaș și Albert Leahu. Se discută despre „cărțile, filmele, piesele de teatru, genul de arte vizuale” agreate de tineri, despre ceea ce ei caută în „produsele culturale”, „plăcere estetică”, „rețete de fericire”, învățăminte morale, sugestii de creație”, se vorbește despre „interesul publicului basarabean pentru cultură”. ■ Igor Mocanu susține: Mulți ar citi, privi această întrebare cu scepticism. S-ar întreba în primul rând dacă există așa ceva, adică interesul publicului basarabean. Da, există. De câte ori am intrat în librăriile de la Chișinău, sau în bibliotecile din același oraș, am găsit un spațiu ocupat pe, cel puțin, un sfert”. □ Tatiana Corcebaș afirmă: „Publicul basarabean suferă, din păcate, de anemie culturală. Asta o văd în fiecare zi, chiar în cercul meu de cunoscuți. Deocamdată, cred că lecturile (mai mult sau mai puțin calitative) în rândul tinerilor se mai clatină din când în când, spre deosebire de teatru, operă care, spre regret, le stau sub ghetă”, vorbind despre „dezbaterile critice demne

de interes în Republica Moldova”. ■ Igor Mocanu revine cu următoarele precizări: „Aș fi foarte fericit să știu că există dezbateri critice pur și simplu, nu neapărat interesante. Dezbaterile e o formă superioară de comunicare. Trebuie să existe cel puțin doi indivizi antrenați în comunicare. Să aibă păreri diferite. Să respecte maxima calității, cantității, relevanței, și tot ce știți de la pragmatică. Întrebarea mea e dacă ceea ce se întâmplă la ora actuală la noi, respectă aceste elemente elementar (sic!) pragmatice? Eu am impresia că nu facem decât să ne complăcem în lungi și cocoloșitoare monologuri, în care repetăm la infinit aceleași idei care, cu puțin noroc, le-am fi fost spunând și în cele două-trei cărți scoase la Editura Lu’ Cutare. Acest vid se explică prin faptul că trăim într-o cultură de gașcă. Cum poți să exprimi o judecată critică despre un text execrabil scris de cineva când acest cineva îți este prieten în viața de zi cu zi, sau e prietenul șefului tău care te poate concedia, sau e chiar șeful tău? De cele mai multe ori confundăm viața literară cu cea empirică, literatura cu trocul, omul cu opera. În cultura actuală, grupările de intelectuali sunt defecte de singular. Lucru fatal”. □ Tatiana Corcebaș revine asupra subiectului: „Așa cum am spus mai sus, trăim o perioadă de anemie intelectuală. Presa găzduiește un spațiu de cerșit culturii, din moment ce interesul se îndreaptă mereu spre domeniul politic, spre imperfecțiunile acestuia și viciile politicianilor. Statul de asemenea nu încurajează destul acest lucru. În țările civilizate, dezbaterile de interes cultural au în spate o bază financiară, lumea de acolo știe să valorifice arta și cultura. O explicație ar fi că mass-media aleargă după scandaluri și alte subiecte picante, văzând în subiectele culturale o linie de orizont greu de atins, sau, mai degrabă, de platitudine, neglijând importanța lor în cultivarea gustului estetic. Prin asta se explică de ce societatea orbăcește, iar talentele se sting în beznă sau pleacă spre țarmuri și țări mult mai luminoase”. □ Albert Leahu susține: „Pentru a avea parte de dezbateri critice demne de interes pe diferite teme de cultură, artă și societate ar trebui să existe oameni lucizi (avem puțini), care să poată dezbate la televiziunea «publică» și la radio. Dar, așa cum acolo oamenii pregătiți nu au acces, vocea lor nu se aude decât foarte puțin. Apoi există și acea categorie de «intelectuali» care nu disting între o dezbatere și scandal și care nu știu să se legitimizeze decât prin mari adunări, neapărat «naționale», nu însă și printr-o activitate intelectuală onestă, cu adevărat responsabilă pentru destinul comunității din care fac parte”. ■ Hermann Zaharov semnează manifestul literar intitulat *HZ*: „Programul estetic al grupului hz anunță revenirea umanului în poezie, dar nu într-o accepție idealistă, ci în cea a «umanului brut», aproape fizic, nu «umanism» ci «umanie», termen care nu a prins la criticii literari ai vremii, din care cauză pe nedrept a fost trecut cu vederea. Considerați de critici drept «postdouămiști», reprezentanții acestei grupări literare făceau o poezie în care erau vizibile trimiteri la procedeele literare și estetice proprii minimalismului, *pop art*-ului, imagismului, generației beat, fracturismului. Totuși poezia lor purta un caracter de profundă autenticitate, fiind o poezie adresată și mulțimii, și fiecărui om în parte, fiind indiscretă și în același timp intimistă,

o poezie simplă, aproape orală. Mulți critici susțin că perioada de apogeu a grupului hz coincide cu anii 2007–2012, după care el intră în declin, luând o formă clasicizantă, lăsând în urma sa niște nume de remarcate în literatura română contemporană”. □ Alexandru Cosmescu scrie un micro eseu intitulat *Pledoaria mea pentru Simona Popescu*. □ Constanța Popa prezintă romanul *Karlik* de Pavel Păduraru (Ed. Pontica, 2006).

● [„Steaua”, nr. 7-8 (693-694), Iul. – Aug.] Editorialul lui Adrian Popescu este intitulat „Filierea franceză” și se concentrează asupra numărului 1 al revistei „Le journal des poètes”, ce cuprinde o selecție de poezie românească, realizată de Horia Bădescu. ■ Silvia Mitricioaiei îi dedică un articol omagial lui Norman Manea, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani. ■ Tot despre Norman Manea scrie și Mihai Elisei, în *Față cu cenzura*, apreciind că „Norman Manea este un scriitor incomod. Scrisul său resuscitează memoria, ca formă de avertisment și de salvare, într-o lume predispusă să uite și să repete greșelile trecutului. Pe de altă parte, cărțile sale problematizează fecund existențialul și se constituie în vibrații ale unor oglinzi vii, adevărate teste de sinceritate atât pentru cititor, cât și pentru autor. Căci nu numai cititorului este invitat să-și scruteze conștiința, ci și scriitorul însuși, în raport cu modul lui de viață în situații limită. Din această perspectivă trebuie privită cartea sa *Despre clovni: dictatorul și artistul*, publicată la editura Biblioteca Apostrof din Cluj, în 1997. □ Ștefan Manasia îi dedică un articol lui Mircea Ivănescu, în *Elevul preferat al domnului Goethe*, cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani. ■ În *Centrul de Cercetare a Imaginarului Cluj. Phantasma* este continuată discuția cu Mircea Cărtărescu, sub titlul *Mircea Cărtărescu despre holarhie, metaforă, fractali. O introspecție*. Participă Ștefan Bordei, Corin Braga, Ruxandra Cesereanu, Sanda Cordoș, Anca Hațiegan, Laura Pavel, Horea Poenar, Doru Pop, Vlad Roman, Călin Teuțișan, Mihaela Ursa, Cornel Vâlcu. Discuția este centrată în special în jurul unor idei și teorii estetice, subiectele fiind legate de conceptul holonului și al holarhiei. Se vorbește despre metafora asimptotică, despre teoria fractalilor, despre atractorii textuali, despre hermeneutică versus mantică, despre logica onirică, despre anarhetip. Analizând funcția jurnalului, Mircea Cărtărescu afirmă: „Am spus de foarte multe ori, și nimeni nu m-a crezut, că jurnalul e lucru fundamental la care scriu. Lucrez la el de la 17 ani, mai precis de pe 17 septembrie 1973, deci de 33 de ani, și e probabil singurul text pe care am să-l continui până la sfârșit, chiar dacă altfel o să mă las de scris. [...] Am început să-mi notez lucrurile esențiale după fiecare lectură pe care o făceam, așa că jurnalul a început să devină unul adevărat, un jurnal de scriitor, dar și un jurnal de experiențe existențiale și onirice. Am publicat primele două volume, care cuprind porțiuni de exact 7 ani fiecare, pentru că, după părerea mea, ei reprezintă cei 14 ani în care am scris jurnal expresiv, literar. Nu le-am publicat ca să arăt, cum scria un critic, câte traduceri și câte premii am luat, ci pentru că bucățile astea de consemnare mi s-au părut expresive, adică am avut sentimentul că ele, literar, spun ceva cititorului. Un alt reproș al criticii a fost că

nu am aderență la social și politic. Lucrul acesta a fost foarte important pentru mine: de atunci am început să citesc ziare, ca să văd și eu ce e cu politicul ăsta de care se tot vorbește...”. Discuția continuă cu opiniile despre baroc și postmodernism, Mircea Cărtărescu susținând, în privința barocului, că el nu folosește acest termen: „[...] Știu că mulți critici l-au folosit în privința romanelor mele, dar eu nu-l folosesc, în schimb de multe ori mi-am arătat atașamentul față de un termen înrudit: *manierismul*. La noi, firește, cuvântul este peiorativ. Se înțelege prin el inautenticul, autorepetarea, sterilitatea etc. Mie mi se pare însă unul dintre cele mai nobile curente artistice care au frământat Europa, și unul dintre cele mai curat europene. [...] În privința *Levantului*: aș fi vrut să am manuscrisul cărții la mine, acum, ca să vi-l pot arăta. Este o carte bătută la mașină. [...] Nu mă întrebați cum, pur și simplu a curs și s-a făcut singură. Pe măsură ce scriam, citeam capitolele la cenaclul lui Crohmălniceanu, și reacția publicului m-a încurajat foarte tare. Altfel poate că n-aș fi dus povestea până la capăt. După ce-am terminat-o, mi-am spus că niciodată n-am să mai scriu ceva de felul ăsta. Ca să rămână singură și izolată. N-am avut nicio clipă speranța că ea se va publica vreodată. Era în 1988 și, dacă nu venea în revoluția, nici astăzi n-ar fi ieșit, de fapt cine știe unde eram acum fiecare dintre noi...”. În cadrul acestui fragment de discuție, Laura Pavel afirmă: „V-ați declarat deja suspiciunea față de postmodernism, suspiciune de înțeles tot mai mult astăzi, când zilele de glorie ale amalgamului teoretic și ideologic postmodern au apus, în fine, în urma unor polemici notorii. Ați devenit suspicios sau, mă rog, mult mai reținut, înțeleg, și față de versiunea academică a postmodernismului, și anume poststructuralismul, fapt explicabil din cauza politizării lui accentuate, și, adesea, din cauza imposturii, a lipsei de fundament (logic, ontologic) a mai multor teorii postmoderne... [...] Deci ce credeți despre eventuală revigorare, să nu-i spun chiar – forțată – resuscitare, a acestui ism, *textualismul* atât de uzat în și de poeticile optzeciste? Sau acest *ism*, e limpede, și-a trăit traiul până la capăt?”. Mircea Cărtărescu răspunde: „Generația noastră a avut doi versanți. Unul textualist și unul *beatnik*. [...] Optzecismul s-a născut dintr-un fel de pact între două generații sau două promoții diferite, parte din care a câștigat toată lumea. Pentru că, dacă Gheorghe Iova a rămas un fanatic pur și dur al textualismului până astăzi, în schimb Nedelciu și Crăciun și-au catifelat din ce în ce mai mult textualismul inițial prin sugestii împrumutate din cealaltă parte. Iar mulți poeți optzeciști beatnici și ginsbergieni și-au făcut mai complexă textura prin împrumuturi textuale. Asta a fost șansa generației noastre, un fel de sinteză de intelectualism și antiintelectualism, de atitudini scripturale foarte diferite, opuse chiar. Și cred că abia după aceea s-au văzut că optzeciștii au rămas puternic cantonați în anii ‘80 în acest motiv, și că tot ce au scris după anii ‘80 nu se mai poate încadra, în general, în optzecism. Pentru că, după aceea această sinteză atât de reușită s-a produs, cei mai buni autori au părăsit-o și s-au îndreptat către altceva, către un gen de literatură mult mai înclinat către ficțiune și către povestire. Așa a apărut scrierile *ficționare* ale anilor ‘90: Nedelciu, Crăciun,

Cușnarencu, Groșan, Agopian...”. Se revine apoi la o discuție mai amănunțită asupra volumului *Levantul*, despre care Mircea Cărtărescu susține: „*Levantul* l-am scris cu o mare plăcere, cu o altă senzație de putere încheieturi. A fost cartea la care am lucrat cu cea mai mare bucurie, nici nu pot să vă spun că am «lucrat»”. Discuția se încheie cu revenirea la jurnal, despre care Corin Braga întreabă: „Care este însă adevărul, cum trebuie receptat *Jurnalul* tău? După mine, cel care își povestește trăirile în jurnal este autentic, delirant de sincer, sau cu o sinceritate care ajunge în delir, și nu este cazul să fie suspicionat de invenție sau mimare. Atât doar că el este doar unul dintre eurile lui Mircea Cărtărescu, o față dintr-o personalitate cu mult mai multe fațete. Cred chiar că acest eu care se simte persecutat, care își expune angoasele și paranoile, este un eu benefic în economia globală a personalității. El este cel care, ca o supapă, îți permite să-ți decomprimi neliniștile și să mergi mai departe, să îți îți trează creativitatea. [...] Eul nevrotic din jurnal este supapa prin care se ventilează tensiunile prea obosite ale imaginii de sine. Nu știi dacă e chiar așa, e o ipoteză, poate că nu nici nu ar trebui să te întreb așa ceva, dar asta e soarta comentatorului, să facă interpretări, pentru ca pe urmă autorul să poată spune ce prost este comentatorul...”. Mircea Cărtărescu încheie interviul fără a răspunde însă la întrebarea lui Corin Braga. □ Selecția lirică Riri Sylvia Manor. ■ Alex Goldiș semnează o primă parte a unui studiu intitulat *Estuar Adrian Marino. Europa. Sistemul ideologic a lui Adrian Marino*. □ Rodica Frențiu scrie despre *Adrian Marino și comparatismul militant în Japonia*. ■ Mihai Lisei, în *Elogiu vieții*, semnează un articol comemorativ dedicat lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga. ■ Monica Gheț scrie un necrolog Iordan Chimet. □ Este publicată o amplă selecție lirică din simboțiștii francezi. □ În rubrica organizată în jurul *Centenarului Beckett*, Cristina Vidruțiu scrie articolul *Principiul vidului aproximat*, vorbind despre „teatrul sibilinic” al lui Samuel Beckett, în timp ce Maria Juca prezintă piesa *Așteptându-l pe Godot*, pusă în scenă de Silviu Purcărete la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. □ Tot aici, Ruxandra Cesereanu semnează o succintă cronică dramatică a aceeași piese, pusă în scenă de Tompa Gabor, la Teatrul din Sfântul Gheorghe. ■ Dumitru Micu, în *Romanul prin excelență*, publică studiul *O panoramă a romanului românesc din perioada interbelică*, concentrându-se în special asupra romanului *Sfârșit de veac în București* de Ion Marin Sadoveanu. □ Henri Zalis scrie despre *Polivalența lui F. Aderca*. ■ În *Rebelii*, Ioana Nicolaie semnează *Două istorii și o explicație*, eseu dedicat postmodernismului. În opinia sa „postmodernismul a încercat o *simplificare* a acestei arte prin renunțarea la gravitate și revenirea la ludic, prin raportarea ironică și recuperarea unor modele poetice anterioare, prin aglutinarea genurilor literare, prin *interacțiunea* cu potențialul cititor. [...] În cultura noastră, s-a vorbit în ultimii 20 de ani și despre «coborârea poeziei în stradă». Sintagma se referea la smulgerea artei cu pricina de pe pedestal și la așezarea ei pe trotuarul plebeu. Optzeciștii rebeli, cititori de literatură americană și amatori de exprimare directă, eliberată de «împodobirea» specifică poeziei anterioare, au început să scrie, printre

altele, și foarte oral, foarte pe înțelesul tuturor. [...] În anii nouăzeci lucrurile s-au acutizat, biografismul devenind tendința dominată în poezie. Dacă până deunăzi te mai puteai juca, pe cărări pușini umblate, cu literatura de tot felul, dacă era de bine să folosești intertextul și alte rafinamente culturale, în ultimii ani pariul poetic a mers pe sărăcia exprimării, pe experiențe crude și nemediate, pe corporalitate, pe inestetism și vagi tușe de protest social. [...] Ceea ce mi se pare însă semnificativ în acest peisaj fluctuant este apariția unor forme de poezie, hibriditatea într-un grad mai mic sau mai mare cu proza. Trei dintre poeții importanți afirmați în anii '90 au publicat astfel de volume: Simona Popescu (*Xilofonul... și Juventus*), Ioan Es. Pop (*Jeudul fără ieșire*, dar și *Pantelimon 113 bis*) și Cristian Popescu (*Familia Popescu și Arta Popescu*). [...] Metisarea genurilor, construcțiile literare atipice, pot fi colaj de salvare pentru poezia momentului. [...]". Tot aici este reproducă și poezia *sau măcar două platane și un microfon* de Alexandru Vakulovski. □ Ion Brad, în *Gânduri fugare despre un coleg și cărțile lui*, îi dedică un amplu articol lui Henri Zalis. □ Ion Pop scrie despre *Poezia lui Alexandru Lungu*. □ Florin Mihăilescu, în *Contexte critice*, semnează un articol de teorie literară intitulat *Critica și paracritica*. □ Titu Popescu publică studiul *Un topos artistic originar: grădina ideală*, în care discută, printre altele, și despre romanul *Le serpent* de Mircea Eliade, publicat în 1937. ■ În *Cronica literară* Doru Pop semnează *Jurnalul ca formă de supraviețuire*, o prezentare a *Jurnalului* lui Sorin Stoica și al volumului *Un altfel de jurnal* de Matei Călinescu, ambele apărute la Polirom, în 2006. Primul dintre ele, apreciază autorul, „este dovada tangibilă a faptului că avem și în România economie de piață vânzările cu carte. Dacă în artele plastice este un adevăr indubitabil acela că artistul mort este mai bun decât unul în viață, graba cu care editorii ieșeni au publicat textele lui Stoica, scrise pe parcursul a șapte luni din 2005, este nefericită. Dacă la acesta adăugăm faptul că părinții lui Stoica au fost «cenzorii» ediției (după cum spun chiar editorii), volumul are ceva dintr-un epitaf nefericit. Mai mult, cartea este «umflată» artificial cu articole din perioada respectivă și «adăugată» cu un interviu, într-o tentativă de a contura un volum coerent ca număr de pagini. [...] Matei Călinescu scrie și el *Un fel de jurnal* (Polirom, 2005) de supraviețuire, care cuprinde perioada 1973, când a plecat ca bursier Fulbright în Statele Unite, 1981, devenind ulterior cetățean american. Călinescu își «separă» de la bun început jurnalul său de jurnalul de idei sau de lectură, propriul efort de fapt nu conține notații cotidiene. [...] Cartea este în fond un portret al exilului, în centrul său fiind ruptura schizoidală între identitatea «din țară» și noua identitate dobândită oarecum forțat. Aceasta este o poveste a transformării, a pierderii unui «eu» pentru dobândirea «altui eu». Chiar faptul că notațiile se opresc în momentul când familia obține o nouă identitate este o probă în acest sens, realizarea desprinderii de identitatea «tulbure» și dobândirea unei identități noi face ca jurnalul acesta să își piardă relevanța. ■ Ruxandra Cesereanu, în *Doi poeți*, prezintă volumul *Poeme de trecere* de Doina Ioanid și *Santinela de lut* de Cosmin Perța (Ed. Vinea, 2006). Aceasta afirmă că

„există în poezia românească tânără de astăzi două tipuri de «prestatori»: cei agresivi, impetuoși, frenetici și cei delicați, introvertiți, sfios-pufoși. În ce mă privește, eu îi prizez și pe unii, și pe alții, dacă poemele lor sunt convingătoare din punct de vedere estetic, dar și existențial vorbind. Ceea ce mă interesează întotdeauna este, de altfel, autenticitatea trăirii interioare, tăria și expresivitatea acesteia. Altfel spus, prezumția de unicitate a respectivei poezii. [...] Dacă Doina Ioanid este o poetă de interior, de surdina, Cosmin Perța este un zgomotos, un «circusant» care, însă, nu și-a uitat tăcerile dinăuntru. Dacă Doina Ioanid încearcă să le vorbească cititorilor prin cuvinte simple, Cosmin Perța manifestă un mai limpede meșteșug al cuvintelor sudate între ele, amestecate. El este bun frate cu Ștefan Manasia, care mizează pe o violență structurală, dar și pe o simplitate a construcției – efectul dorit fiind acela de ceremonie cu încetinitorul; Manasia este un poet abil în a presta poezie ritualică, incantatorie chiar”. ■ Mihaela Ursa, în *Despre robot și emoții*, prezintă volumul Florinei Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de Răsărit* (CR, 2006): „Cu ultimul său roman, *Cinci nori colorat pe cerul de a răsărit*, [...] mult mai redus ca dimensiuni, în comparație cu aparițiile anterioare, autoarea ne mai provoacă o dată. Nu numai că ne transportă din lumea românească, din amestecul acela de noutate internautică și de tradiție cu care ne obișnuise, în lumea Japoniei de astăzi, dar ne și propune să operăm, în lectură, o serie nesfârșită de jocuri de traducere. [...] Nu găsesc nimic de reproșat acestui roman, deși merită spus că, deocamdată, cel mai bun roman al Florinei Ilis rămâne *Cruciada copiilor*. Până la următorul, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit* este o încântătoare bijuterie japoneză, privită cu deliciu chiar și de către non-colecționari. □ Alex Goldiș, în *Ironii auctoriale*, prezintă romanul lui Ovidiu Pecican, *Imberia*, (C.R., 2006). □ Cristina Miloș semnează *Meridian Blaga 5*, o succintă prezentare a Festivalului Internațional „Lucian Blaga” organizat de către Societatea Culturală Lucian Blaga, la Cluj Napoca, în 2004. □ Grațian Cormoș, în *Teroriști realiști și martori vinovați*, prezintă volumul *Teatru III* de Viorel Cacoveanu. ■ O amplă analiză îi dedică Andrei Simuț volumului lui Dan Lungu, *Băieți de gașcă* (Polirom, 2005). Acesta apreciază că „prozatorul face figura aparte în cadrul noului val promovat de Polirom, despărțindu-se de formula autobiografică («literatura cu euri») și de nonconformisme mai mult sau mai puțin jucate. Unul dintre argumentele în favoarea lui Dan Lungu fusese regăsirea farmecului de a povesti și capacitatea de a extrage insolitul din situații aparent banale, într-un microunivers aparent lipsit de surprize, pândit de vidul evenimential. Prozatorul obține efecte inedite prin alăturarea unor instantanee din viața unor oameni obișnuiți, apăsați de cupola sufocantă a periferiei urbane, privați de posibilitatea de a evada. [...] Cu acest volum de povestiri, Dan Lungu pare a se apropia mai mult de discursul generației actuale, dar face un pas înapoi în raport cu standardul valoric pe care și l-a impus prin romanul *Raiul găinilor*. [...] Tributară uneori schematismului, alteori tentației deriziunii, cel mai adesea nevoii de a isca râsul cu orice preț, proza lui Dan Lungu va reuși în măsura în care va da uitării premisele sociologului și publicistului”.

□ Maria Basarab semnează articolul *Ion Bianu – preliminarii la Bibliografia Românească Veche*. ■ Cristina Vidruțiu prezintă volumul de *Scrieri alese* al lui Adrian Alui Gheorghe (Ed. Conta, 2006): „[...] Mai mult decât o perindare spectaculoasă pentru aburii unei promisiuni călduțe (abia visate) și ciozvărte de cuvinte scoase din cușca în care zărește o coamă leonină. Este însuși traseul inițierii propuse de un pedagog care împarte năvodul tuturor acelora care vor să prindă și să răstignească cuvântul. Parcursul este unul aluvionar, remodelat perpetuu prin aglomerarea de vechi construcții deja aplaudate, deja confirmate”. □ Silvia Mitricioaiei semnează *Rețetar alchimic*, prezentare a volumului *Negru pe negru* de Aurel Pantea. □ O a doua prezentare este cea a volumului de versuri *Îl văd pe Dumnezeu și nu mor. Viețile mele nesfinte* de Angela Furtună (Ed. Axxa, 2005). □ Tot Silvia Mitricioaiei se ocupă de volumul *Pe aleea cu incunabule* de Remus Valeriu Giorgioni (Ed. Marineasa, 2005). □ Justin Ceuca semnează un studiu intitulat *Dramaturgia românească cu subiect religios*. □ Este publicat în text a lui Umberto Eco, *Hipertexte deschise și povești terminate*, traducere de Roland Szekely. □ În *Debut* David Gherman publică un text intitulat – *Întoarce-te și scrie!* □ Ion Buzași, cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la naștere, semnează un portret literar cu titlul *Petre Dulfu și snoava populară românească*. □ Selecție lirică Andrei Fischof. □ Nicolae Mareș prezintă *Societatea Henrik Sienkiewicz. Un model de societate civilă*. □ Selecție lirică Marcel Mureșeanu. □ Ion Buzași scrie despre *Eminescu în privirile criticii*. □ Cristina Miloș se ocupă de romanul lui Ion Moise, *Ochiul dragonului* (Ed. Arcade, 2005). □ Constantin Buiciuc scrie despre romanul *Zbor interior* de Ion Scorobete (Ed. Antropos, Timișoara, 2006). □ Gabriela Chiciudean prezintă volumul omagial, tipărit la comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Emanoil Isopescu, *Versuri felorite din Bucovina – cântece populare și nu numai* (Ed. Biblioteca «Miorița» din Câmpulung Moldovenesc, 2005). □ Viorel Cacoveanu, în *O față a cenzurii*, dă câteva detalii privind soarta piesei sale, *Ultima dimineață de mai*, în anii ‘80. □ Adrian Țion scrie despre *Etic și estetic la I.D. Sârbu*. □ O pagină a revistei este dedicată *Cărților clujenilor în străinătate*, fiind vorba despre Marta Petreu, Ion Mureșan și Letiția Ilea.

SEPTEMBRIE

1 septembrie

• [„Dilema Veche”, nr. 34 (136)] În *Pe ce lume trăim* sunt semnalate *Câteva paradoxuri ale Dosariadei*, fiind citate câteva fragmente pe acest subiect apărute în publicații precum „Ziua”, „Evenimentul zilei”, „Cotidianul”. □ Șerban Foarță publică a șaptea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ În rubrica *Din polul opus*, Teodor Baconschi scrie despre posteritatea lui Jorge Luis Borges, în

Borges, între timp. ■ Tema săptămânii este *Ce ne place/ ce nu ne place*, referitor la România. Răspund, printre alții, Radu Cosașu, Stela Giurgeanu, Cezar Paul-Bădescu („Îmi place că aici găsesc oameni cu care pot comunica fără rest (puțini, e-adevărat, dar găsesc). Oameni cu care am un trecut comun, un *background* cultural comun, valori comune. O limbă comună, până la urmă. Oameni față de care nu trebuie să mă explic suplimentar, care îmi înțeleg până și aluziile. Lucrul acesta îmi dă un sentiment de siguranță și îmi economisește energia. Ce nu-mi place în România e că sunt multe alte lucruri care mă fac să-mi cheltuiesc energia în mod inutil.”), Dan Stanciu.

● [„**Revista 22**”, nr. [35] (860)] Miruna Troncotă, în *Ecografia și fătul monstruos*, scrie despre volumul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirom, 2006), apreciind că aceasta este „o carte despre timp și metamorfozarea acestuia în emoție și apoi în gândire. Dacă Proust ne arată că timpul pierdut există în măsură în care îl gândim și îl recuperăm, Vasile Ernu contemplă un timp ce nu există pentru că, fiind utopic, e de nerecuperat. Dar el se încapățânează să ne demonstreze contrariul. Acest fapt îl transformă într-un narator contemporan cu o utopie pe care nu o poate depăși, nici distruge, și nu-i rămâne decât să o glorifice”. □ Serenela Ghițeanu prezintă volumul lui Gabriel Liiceanu, *Despre minciună* (Humanitas, 2006): „Cartea lui Gabriel Liiceanu vine și cu o separare foarte binevenită între «tirani» și «principi», într-un moment de criză (încă unul!), în care criteriile tind să se dilueze, sporind confuzia, iar figuri de așa-ziși salvatori naționali abundă pe scenă politică. Se subînțelege nevoia unei implicări avizate a noastră în viața cetății și părăsirea ideii nocive că «politicienii sunt toți murdari» și, prin urmare, trebuie să ne dezinteresăm de politică”.

● [„**România literară**”, nr. 35] Pe prima pagină este publicată tableta semnată de N. Manolescu, *Cărți în căutarea unui autor.* ■ În *Critică literară, Lecturi la zi: Lecții de democrație*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Vladimir Tismăneanu, *Democrație și memorie* (Ed. Curtea Veche, 2006): „Fiecare articol scris de Vladimir Tismăneanu este un omagiu adus democrației de tip liberal. Citindu-le, mai ales cineva care a trăit și în decorul sumbru al «Epocii de Aur», nu se poate să nu simtă incomparabila voluptate dată de posibilitatea de a gândi și de a se exprima liber. Pare puțin lucru, dar nu este. României au astăzi marea șansă de a trăi într-o democrație de tip liberal și acest nesperat cadou al istoriei trebuie păzit ca bunul lor cel mai de preț”. □ În *Critică literară*, Mihai Mandache publică o recenzie a volumului *Focul amorului: despre dragoste și sexualitate în societatea românească: 1750-1830* de Constanța Vintilă-Ghițulescu (Humanitas, 2006). □ Răzvan Mihai Năstase scrie despre volumul de versuri *Omul cu două memorii* de Olivia Sgarbură (Ed. Brumar, Timișoara, 2006). □ În aceeași pagină Cosmin Ciotloș se ocupă de volumul lui Petre Tănăsoaica, *Sonete & contrasonete* ce reunește *Bonjour, Paris!* și *Ultimul sonet la Paris* (Ed. Ramuri, 2006), considerând că poetul, „artizan minuțios și talentat al propriei imagini, [...] intercalează literatura cu sinuoasele mișcări de oglinzi ale marketingului. Mai des și mai

asimetric decât ar trebui. De pildă, literar vorbind, secvența în care un cuvânt se citește pe sine e o indiscutabilă reușită. Ca strategie, e întotdeauna de preferat ca lectura să fie făcută de către public. [...] Chiar dacă orientarea înspre forma fixă sună inactual și chiar dacă tributul plătit regulilor genului e destul de vizibil, asistăm la inspirata înlocuire a topografiei cu atmosfera. Petre Tănăsoaica devine, dintr-un turist extaziat, un parizian așezat. Cu reflexele copilăriei, într-adevăr, cu apucături ștregărești deprinse altundeva decât pe Pont Mirabeau, exersate rar, acestea nu mai deranjează pe nimeni. De data aceasta liric și întrecându-se în nostalgii, mai puțin exploziv, se salvează de suspiciunea de a fi întâi copywriter și abia apoi poet, în primul rând regizor și-n al doilea, doar, scriitor”. □ În *Literatură* Theodor Damian publică poemul *Așa cum îngerii curg*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Un deget de votcă* este publicat un eseu al lui Lucian Raicu, datat 10 ianuarie 1997. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Cântec naiv*. ■ În *Critică literară*, Dana Pârvan-Jenaru se ocupă de *Urgența culturii*, analizând volumul lui Horia-Roman Patapievici, aflat la ediția a IV-a, *Zbor în bătaia săgeții* (Humanitas, 2006): „Scris în 1987, când autorul avea 30 de ani, și subintitulat *Eseu asupra formării*, volumul *Zbor în bătaia săgeții* al lui Horia-Roman Patapievici (ediția a IV-a), oferă o teorie a devenirii spirituale a autorului său, un produs conștient, orientat spre construirea retrospectivă a unei personalități, construire bazată pe o selecție subiectivă și, implicit, suspectă de infidelitate, sinteza mai multor jurnale ținute între anii 1974 și 1985 oferind prilejul unei autobiografii incomplete, rezultatul fiind, după spusele autorului, portretul unei inexistențe, segmentul temporal surprins fiind evacuat de datele obiective ale biografiei, pentru că cititorii se află în fața unui individ ce afirmă și vrea să dovedească faptul că mai mult a citit decât a trăit”. ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *La ospiciu*, volumul de teatru *Cine a câștigat războiul mondial al religiilor?* de Daniel Bănulescu, considerat a fi „unul dintre cei mai originali autori ai generației ‘90”. Piesa de teatru este „sincronă cu disputele, atentatele și războaiele sângeroase ce transgresează ideologia. Dat fiind că întreaga acțiune se petrece, aici, într-un ospiciu, analogia e destul de limpede. Lumea întreagă este o uriașă casă de nebuni, limbajul și comportamentul actanților fiind ieșite din matcă, deraiate, delirante. Înfruntarea violentă a dumnezeilor arată că, de fapt, nu mai există Dumnezeu, și nici cenzura transcendentă (în accepția sa luminoasă) care să corecteze rătăcirile și aberațiile omenești. Singura realitate palpabilă este aceea a limbajului, care nu mai întemeiază, ci distruge sensuri și valori. [...] puternică și greu de uitat, scrisă de un autor care pare să fi citit cu creionul în mână *Demonii* lui Dostoievski; un campionat religios-dramatic pe măsura timpurilor smintite pe care am ajuns să le trăim”. ■ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu o descrie pe Ana Blandiana ca pe *O posedată a scrisului* și comentează volumul acesteia, *Spaima de literatură* (Humanitas, 2004): „Departea de a fi o delectare, o preocupare aleatorie, ceva ce ar putea figura dar la fel de bine ar putea lipsi din traiecul d-sale biografic, scrisul

are pentru poetă forța implacabilă a unui Destin. Forță acaparantă în absolut, însă nu mai puțin neliniștitoare, întrucât asociată cu grija ființei de a-și păstra, prin misteriosul său intermediu, identitatea. [...] Mereu dominată de tema relațiilor cu lumea (emanație a unei demonii căci în spatele ei se poate decela un raport cu puterea), Ana Blandiana îi împarte pe scriitori în două categorii, în funcție de «curajul» de care ar da dovadă: cei ce pretind că în textul lor reflectă lumea și cei ce admit că abia reușesc, în producția lor, a se reflecta pe ei înșiși. [...] Dacă solitudinea abstractă a creatorului alcătuiește o față a demoniei sale, impenitentă aidoma unei desfășurări stihiale, solitudinea ființei umane răspunde într-un *ethos*. Impactul său cu mediul social e în măsură a genera un simțământ de culpă. Egoismul nu e totuna cu egolatria. De unde salutara deschidere a poetei, captivă, până la un punct, unei singurătăți structurale, către viața cetății. O deschidere cu atât mai demnă de stimă cu cât Ana Blandiana nu aparține câtuși de puțin speciei de poeți mesianici, purtători ai unei cauze publice, ci, indiscutabil, introvertiților, celor ce se regăsesc în spațiul lor lăuntric ca într-o veritabilă patrie, cum zicea Bлага. Un comandament al datoriei cetățenești i-a dirijat viața în direcția unei «completări» umaniste, dar și în cea a unui necesar corectiv istoric. [...] Eseistica Anei Blandiana e un etaj al importanței d-sale personalități populat cu propoziții pe care poezia nu le poate exprima sau le exprimă implicit, într-un climat al unor proiecții mutual eliberatoare, al vieții care transcende poezia și al poeziei care transcende viața”. ■ În *Critică literară*, Ion Simuț scrie despre *Un clasic al modernității*, glosând pe marginea eseului lui Alexandru George, *Marele Alpha*, volum aflat la ediția a II-a (C.R., 2005). În opinia sa „principalul obiectiv al cărții lui Al. George este însă înfățișarea dramei spirituale încorporate în poezia argheziană. [...] Urmărind datele carierei literare, istoricul literar spulberă «legenda debutului precoce», înlocuind-o cu constatarea că Arghezi nu-și găsește timbrul original decât în pragul vârstei de 50 de ani. [...] Al. George intuiește direcția unei interpretări a conștiinței poetice argheziene în sensul multiplicării eului. Identifică foarte bine mărcile gramaticale ale unei «detașări de sine» a poetului [...], o detașare pe care aș prefera să o numesc disociere de sine, chiar diferențiere categorică. [...] În mod cert, de la apariția cărții lui Al. George, în 1970, se scrie altfel despre Arghezi și se distribuie altfel accentele de interpretare. Fixarea deplină în conștiința critică a noutății dramei interioare și a revoluționării limbajului poetic de către Arghezi, contribuții decisive pe care le aduce acest clasic al modernității, se realizează prin alte exegeze, între care cea mai importantă este aceea a lui Nicolae Balotă din 1979. Dar, în genealogia interpretărilor, drumul, înfundat într-un orizont limitat, a fost (re)deschis de Alexandru George în 1970, care recunoaște (totuși) precursoratul lui Șerban Cioculescu, din 1946, autorul «celui mai sagace studiu» de până atunci”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează eseul *Noblețea apărării*, un comentariu pe marginea articolului lui Andrei Pleșu, *Constantin Noica a fost urmărit ca un obiectiv militar*, apărut în „Cotidianul”. ■ În *Istoria literaturii*, N. Manolescu publică un portret literar intitulat

G. Călinescu, publicist. ■ În *Literatura română și comunismul*, Al. Săndulescu înserează partea a doua a prezentării dedicate volumului Anei Selejan, *Trădarea intelectualilor. Reeducare și prigoană* (C.R., 2005), concluzionând că acesta este unul „de referință și nicio istorie a culturii și mai ales a literaturii române de după 23 aug. 1944 nu o va putea ignora. Ea se impune prin vasta informație, ca și prin interpretarea, în spiritul și respectul adevărului, totdeauna la obiect”. ■ În *Literatură*, Horia Gârbea semnează „*Amorul e un lucru foarte mare*”, articol de sinteză ce se organizează în jurul „inventarului scenelor erotice” din literatura română. Sunt amintiți Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Ion Creangă, I.L. Caragiale, Ionel Teodoreanu ș.a. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseul *De ce îl admir pe Carol I.* □ În *Meridiane* sunt publicate, în traducerea Florinei Pîrjol, două eseuri ce „fac parte din volumul lui Alain de Botton *Despre farmecul lucrurilor plictisitoare*, în curs de apariție la editura Humanitas în colecția *Cartea de pe noptieră*”. □ Tot aici este reprodus un fragment din romanul lui Andrei Codrescu, *Wakefield*, în curs de apariție la editura Polirom, în românește de Ioana Avădani. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restaurant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilescu se ocupă, în „*Scrie visul de poet...*”, de volumul *Spectacol cu Dimov* de Șerban Foarță (Ed. Vinea, 2002). □ Cronicar, în *Ochiul magic*, semnaleză apariția, în numărul 91 al „Suplimentului de cultură”, unui interviu cu Marin Mincu pe tema „generației 2000”. □ Este apreciat ultimul număr, din 15 august-14 septembrie, al revistei „Cuvântul”, tema acestuia fiind „memoria, uitarea și amintirea”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [35] 91] Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Doris Mironescu, în *Nouăzecismul, cu forță și grație*, publică o recenzie a romanului lui Radu Aldulescu, *Amantul colivăresei* (C.R., 2006): „La 12 ani după prima apariție de la Nemira, *Amantul Colivăresei* este un roman proaspăt, puternic, lipsit de orice zgură a trecerii timpului care să-l fi făcut inactual. Un roman despre viața în comunism, e drept, dar nu unul care să-și epuizeze resursele în gestul patetic al acuzării. (Nu de alta, dar prea mulți publiciști se declară în ultima vreme «plictisiți» de retorica anti-comunistă. Orice devine literatură cu timpul, e adevărat, dar literatura adevărată cu greu se transformă într-un simplu discurs ideologic!). Un roman al mediilor sociale marginale, al proletariatului în zdrențe, al clasei fără identitate de sine și fără conștiință morală. Romanul lumii pe care au creat-o ultimii 50 de ani în România și în care noi încă trăim astăzi. [...] Radu Aldulescu este un autor care știe să folosească și bâta, dar și stiletul. Opțiunea sa tematică nu înseamnă și exclusivism stilistic. Tocmai de aceea, naturalismul scrierilor sale este mai fidel și în același timp mai pur decât al tuturor colegilor de generație. Din literatura română, l-aș asemăna cu Marin Preda cel din *Întâlnirea din pământuri*, capabil să descrie bătaia cu parii dintre doi fii de țăran ca pe un balet”. □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XXXIX). ■ Cu titlul „*Eu voi fi atent la valori, dar dacă acestea nu se ivesc, nu voi avea ce sprijini...*”, Daniel D.

Marin publică un interviu cu Marin Mincu. Discuția pleacă de la existența unei „posibile generații 2000”, subiect despre care Marin Mincu afirmă: „Într-adevăr, «chestiunea tinerilor scriitori» a devenit atât de «incomodă» încât, de curând, șefii breslei s-au gândit brusc s-o «rezolve», cât ai bate din palme, inventând un «colocviu» ad-hoc, de «reconciliere», la București. Mi se pare că nu trebuie să privim situația încordată, creată la Uniunea Scriitorilor, numai din unghiul unilateral al luptei («cronologice»/ «biologice») pentru putere. În fond, generațiile de creație (conform sintagmei lui Tudor Vianu) interesează istoria literară numai dacă confirmă axiologic. Stimate tinere prieten, până la urmă, frondele trec, pe când literatura de valoare rămâne, indiferent cărei generații aparțin actanții care-au scris-o. De obicei, se rețin doar acele semnale de departajare structurală care marchează, printr-o ruptură violentă, traiectul noilor insurgenți. Termenii de «generație», «promoție», «grup», «desant», «școală literară», «cenaclu», «atelier» etc. nu mai contează astăzi, ci important este să poți să faci să avanseze literatura. [...] Dincolo de orice considerații însă, toți scriitorii autentici trebuie să-i sprijine concret pe tinerii talentați ca să se afirme și să se impună”. Se discută apoi despre conținutul antologiei *Generația 2000* (Pontica, 2004), despre care criticul detaliază: „Din punct de vedere «teritorial» – ca să zic așa – am vrut să depășesc limitele previzibile ale «perimetrului bucureștean» și – cronologic – am împins ceva mai înapoi de anul 2000 momentul coagulării unei alte sensibilități și scriituri, corespunzătoare altui orizont de așteptare. Dacă vrem să diacronizăm, cred că basarabeni Dumitru Crudu și Iulian Frunțașu au fost printre primii care-au anunțat, la noi, schimbarea de paradigmă. [...] Spre deosebire de alți critici, *sine ira et studio*, eu cred că există destui poeți în această generație – care-au debutat cam în același timp cu Claudiu Komartin – ce-și pot revendica, mai justificat decât acesta, dreptul de-a fi prezenți în ea sau pretenția de a-și vedea numele pus pe coperta cărții, așa cum propui dumneata. De aceea, am fost mirat să constat o reacție foarte nervoasă, în receptarea antologiei mele, din cauza absenței lui Claudiu Komartin. E cazul să clarific lucrurile. Nu l-am inclus pentru că *nu l-am considerat suficient de autentic ca să merite antologarea*. Omitiunea mea însă i-a folosit mult mai mult, căci, dacă-l includeam, așa cum i-am inclus și pe alții, *nu ar fi mai devenit atât de celebru*. [...] Claudiu Komartin pare ceva mai înzestrat pentru critică, dar oficiul critic cere studiu organizat și o viziune aprofundată asupra literaturii. Deocamdată, fiind foarte tânăr, el se află, încă, în căutarea înfrigurată de sine însuși. Indiferent în ce se va *proba* în continuare (poezie, critică, teatru sau proză), aștept de la el să devină *autentic* și îmi voi revizui părerea. Se înțelege de la sine că nu mi-ar plăcea deloc să mi se răstălmăcească, în mod stupid, această intervenție onestă în legătură cu «absența» lui Komartin din antologia incriminată. Normalmente, el ar putea fi recuperat, împreună cu alții, la ediția a doua. [...] E deja stabilit, prin consens critic, că antologiile sunt instrumente utile prin care se anticipează relieful unei posibile istorii a literaturii. Ba chiar acestea substituie, adeseori, mai avantajos, orice istorie literară, deoarece reactualizează

prompt receptarea unor texte. [...] De la o asemenea perspectivă sincronică am pornit eu însumi, mai târziu, în lucrarea *Poezia română actuală* (antologia comentată, în trei volume, a poeziei postbelice, apărută în 1998-1999), care a fost completată, în mod firesc, cu *Generația 2000*, tipărită acum doi ani pentru a da continuitate proiectului și mai ales pentru a-i introduce în competiție pe ultimii sosiți. Cred că se poate deduce ușor, de către oricine, că această «antologie» nu reprezintă, nicidecum, vreo tentativă ascunsă, a mea, de «înmatriculare» gregară a tinerilor scriitori”. În opinia sa, „cele mai importante linii de forță care sprijină discursul douămiist” pot fi sintetizate în următorul mod: „Sugerez, fără nici o pretenție de sistematizare, doar câteva dintre acestea: *radicalizarea discursivă* prin renunțarea la retorismul textualist sau de altă proveniență, *hypervisceralizarea percepției realului prin implicarea coparticipativă* (era să zic «utilitaristă») a celui alt, *explorarea lacaniană a subteranei* prin asumarea curajoasă a abjecției umane, *recuperarea subiectului social alienat* prin pendularea paranoică între «apocalipsă» și «integrare», *exacerbarea autenticității trăirii de gradul zero* ca terapeutică obscenă a limitei subzistenței etc. Deocamdată cred că asistăm încă la procesul lent de sedimentare și stratificare nămolosă a unui humus generațional din care sper că se vor contura, cât mai curând, direcții și tendințe poetice originale. Dar nu trebuie să ne grăbim, căci au trecut doar primii cinci ani din cei zece acordați de mine generației ultime, pentru a-și trasa și impune *dâra* proprie. Am încredere, cum am mai spus, că criticii douămiști vor ști să-i sesizeze la timp și să-i marcheze *diferența structurală*”. ■ Dosarul acestui număr conține în avanpremieră editorială, un fragment din romanul lui Andrei Codrescu, *Wakefield*, traducere de Ioana Avădani. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Italo Svevo.

2 septembrie

● [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. **[35] (834)**] Traian Coșovei semnează *Nichita Stănescu – Între ezitățile în fața poeziei și „dacă miști, mori!”*, prezentare a volumelor III și IV din *Opera Magna*, recent apărute la editura Muzeul Literaturii Române: „Studiul introductiv și reperele biografice aparțin autorului antologiei de față, criticul și istoricul literar Alexandru Condeescu. [...] Meritul indiscutabil al lui Alexandru Condeescu este acela de a se fi apropiat atât de opera, cât și de viața celui ce a fost propus la Premiul Nobel, cu o atenție de arheolog și o răbdare chirurgicală”. ■ Cu subtitlul *Un nou roman de Radu Aldulescu* este publicat un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

7 septembrie

● [„**Cultura**”, nr. **38 (90)**] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu discută pe larg numărul 95/2006 al revistei „Tribuna”, fiind remarcat un portret literar al lui Ovidiu Pecican semnat de Monica Gheț, în timp ce Petru Poantă scrie despre *Horia Bădescu în limba franceză*. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*.

Remake, publică a doua parte a studiului dedicat lui I.D. Sârbu, „*Scrisori către Bunul Dumnezeu*”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează prima parte din *La vedere și pe dedesubt*, pagini de memorialistică despre suplimentul literar „Caiete Critice”. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică prima parte a eseului despre Eugen Ionescu, *Filosoful și „farsa tragică”*. ■ În *Cultura Literară*, Andrei Terian semnează o recenzie a volumului lui Costi Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni: „Ceea ce frapează la debutul în volum al lui C. Rogozanu [...] este maniera în care circumstanțele biografice determina opiniile tânărului autor. Mai exact, în evoluția cronicarului se disting cu ușurință două faze: una, corespunzătoare colaborării la «România literară», în care, fără a contesta establishment-ul ca atare, C. Rogozanu se mulțumește să agite de pe margine pamioanele «sincronismului» ideologic; cealaltă, consecutivă «divorțului» de publicația citată, când autorul «Agresiunilor...» se lansează într-o cruciadă împotriva sistemului cultural, construindu-și cu migală o imagine romănțioasă de intelectual pur și dur”. ■ În aceeași rubrică, Bogdan Crețu scrie despre *Poezia nevrozei*, prezentare a volumului de versuri al Ruxandrei Novac, *Ecograffiti*, republicat recent: „La trei ani distanță de debut, editura Vinea îi reeditează cartea, cu titlul simplificat, *Ecograffiti*. Volumul merită cu prisosință retipărit, căci el reprezintă unul dintre cele mai reușite titluri din poezia ultimilor ani. În plus, intră în logica comportamentului discret al Ruxandrei Novac întârzierea publicării unei noi plachete. Ceea ce o plasează în avangardă valorică douămiistă este priceperea de a menține echilibrul dintre confesiunea patetică (pentru că poezia debutului de mileniu este una preponderent confesivă) și naturalețea rostirii; chiar dacă se văd urme ale posibilelor modele (Paul Celan este, poate inconștient, urmat chiar la nivel retoric), poezia nu se reduce la o simplă operație de regie, de căutare încordată a efectelor. [...] Spre deosebire de congenerii săi, Ruxandra Novac ia foarte în serios deriva în care se află generația să, situată pe muchia dintre epoci, lipsită de repere și aflată în cădere liberă într-o Românie care nu mai răzbește la lumină. Chiar dacă trădează majoritatea tendințelor din poezia tânără, chiar dacă nu sacrifică patetismul de dragul ludicului, chiar dacă are curajul de a păși în zona riscantă a unei metafizici improvizate, *Ecograffiti* marchează o dată în literatura contemporană și impune un scriitor de certă valoare. Ruxandra Novac este un autor pe care se poate, cu siguranță, conta”. ■ Alex Goldiș creează un *Portret al prozatorului în tinerețe*, recenzie a volumului *Povestiri din adânci tinereți* de Andrei Mocuța: „[...] Arma principală cu care pornește la drum tânărul prozator și care îl poate feri de primejdiile kitsch-ului este, cu siguranță, știința de a atenua. În «Povestiri din adânci tinereți», Andrei Mocuța propune o formulă de proză care poate săpa o breșă în limbajul cinic, violent, hiperexpresiv, al colegilor de generație. Îndreptat spre mișcări sau obiecte infinitezimale, interesat de ceea ce se petrece în anticamera realului, Andrei Mocuța se anunță a fi un blecherian. Punând în scenă exerciții și decantări stilistice succesive, cele patru piese ale*

volumului alcătuiesc un portret coerent al unui autor care – deși nu vă va spune deocamdată lucruri extraordinare – va fi, cu siguranță, prozator. O carte care merită citită chiar și numai din plăcerea de a urmări, în proza tână actuală, istoria eșecurilor bântuite de spectrul reușitei”. □ În *Un revoltat metafizic pentru Auschwitz*, Dana Ionescu prezintă monografia dedicată lui Benjamin Fondane de Olivier Salazar-Ferrer. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran semnează a doua parte a textului *Despre morți, numai de bine*, text despre Mircea Zăciu. □ În *Cultura Performanței* Augustin Buzura scrie *Cu Kjell Espmark „departe de lumea dezlănțuită”*. □ Tot aici, scriitorul suedez Kjell Espmark se ocupă de *Premiul Nobel pentru literatură. Năzuințe și dificultăți*, textul fiind o reproducere a conferinței ținute în Aula Academiei Române la 29 august 2006. □ Dosarul din *Cultura Controversei*, alcătuit de Cătălin Sturza și Teodora Dumitru, are ca subiect *Roblogomania sau despre mania blogurilor în România*. Răspund, printre alții, la întrebările anchetei Adrian Oțoiu și Florin Lăzărescu. ■ Cătălin Sturza, în *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, scrie despre dosarul dedicat de revista „22” Dosariadei Securității. Este amintit și numărul 336 al revistei „Observator cultural”, cu un articol al lui Paul Cernat despre poezia douămiistă.

● [**„Observator cultural”, nr. [36] 337 (44)**] În *Informații. La zi* se anunță organizarea „Zilelor Mircea Eliade” în Republica Moldova, programul fiind finanțat de ICR. □ Notă despre participarea, la festivalul Tramedautore de la Milano, a doi dramaturgi români, Gianina Cărbunariu și Radu Macrinici. „Traduse în italiană cu sprijinul ICR, *Kebab* de Gianina Cărbunariu și *Îngerul electric* de Radu Macrinici vor fi prezentate la Teatro Grassi, unul dintre cele trei sedii ale Piccolo Teatro din Milano”. □ Se anunță publicarea recentă, la editura Curtea Veche, a romanului *Mă numesc Roșu* de Orhan Pamuk, primul din seria dedicată acestui autor de către editură. Anunțul este însoțit de o prezentare bio-bibliografică a scriitorului. ■ Sunt reproduse câteva fragmente din Apelul „pentru salvarea culturii române vii” inițiat de Nicolae Breban și Aura Christi. Documentul, „semnat de peste 300 de personalități, [este] adresat președintelui României, Traian Băsescu, primului ministru, Călin Popescu Tăriceanu, ministrului Finanțelor Publice, Sebastian Vlădescu, ministrului Culturii, Adrian Iorgulescu”. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Actualitate*, scrie despre *Scriitorii și Securitatea*, o analiză a dezbaterii organizată de către Uniunea Scriitorilor pe marginea colaborării scriitorilor cu Securitatea. Se precizează că „dezbateră a fost inițiată în urma unui apel lansat de Eugen Simion (actualmente directorul Institutului Național de Științe și Arte de pe lângă Academia Română), alarmat de amploarea pe care ar putea să o capete discuțiile deloc liniștitoare despre o «dosariadă» cu eroi recrutați din lumea scriitoricească”. Autoarea notează că „Nicolae Manolescu a ținut să precizeze că scopul acestei întâlniri nu poate fi demascarea sau discutarea vinovăției vreunui membru USR. Mai mult decât atât, a lăsat să se înțeleagă că acuzațiile la adresa scriitorilor care au colaborat cu Securitatea ar fi pripite și injuste. Scriitorii informatori ar fi, de fapt, niște victime ale regimului comunist

opresiv și ar merita să beneficieze de înțelegere, de compasiune, în niciun caz de blam. [...] Cuvintele lui Nicolae Manolescu pledează, în fond, pentru păstrarea unor aparențe, pentru o imagine a nevinovăției mai degrabă decât pentru nevinovăția scriitorilor (re)cunoscuți sau nu drept colaboratori ai Securității. Discursului manolescian i-au replicat imediat Bujor Nedelcovici și Stelian Tănase. Primul, destul de pasional, consideră că a venit momentul să ne lămurim cine a colaborat cu Securitatea, despărțindu-ne astfel de «un trecut mocirlos care miroase urât». «Cred că mulți dintre scriitori au jucat rolul lui Günter Grass și puțini au recunoscut», a afirmat tranșant Bujor Nedelcovici, dând prilej de ironie președintelui USR, care l-a întrerupt spunându-i că maniera în care vorbește arată că nu s-a despărțit cu adevărat de trecut». După ce se discută poziția lui Stelian Tănase se trece la intervențiile lui Ștefan Radof, Nicolae Iliescu, Varujan Vosganian, Eugen Suciuc, Mihai Zamfir, Radu F. Alexandru și Dinu Grigorescu ce „s-au plasat în general pe linia moderată, extrem de precaută și de convențională trasată de președintele USR la începutul dezbaterii”. Autoarea concluzionează că „există primejdia să uităm că responsabili nu sunt în primul rând cei racolați, ci racolatorii! Prin urmare, nu atât dezvăluirea simplilor informatori din rândul scriitorilor ar fi un act de justiție, cât demascarea ofițerilor de Securitate care i-au ademenit”. ■ Stelian Tănase dezbate același subiect în *Arhive & Ficțiune*: „Dosariada a prins nepregătită lumea scriitorilor. Ghetoul literar a fost infestat cu informatori, fapt care a lăsat amintiri foarte grele și persistente. După 16 ani, umbrele trecutului (le credeam dispărute, duse) se ridică deodată pe ziduri și nu îi lasă pe mulți să doarmă. Pe cei care au făcut pactul cu Diavolul și au sperat să nu se afle. Dar și pe cei care au căzut victimele lor. Dorm bine doar securiștii, recrutorii, *dealer*-ii rețelelor de informatori. Ei sunt foarte mândri de opera lor, în pensiile lor substanțiale. [...] E mai mult un depozit de imaginație decât unul de istorie. Arhivele sunt o ficțiune, documentul este o versiune interesată, aparținând cuiva, instituție, persoană, care mai mult ascunde și mistifică. Prudența mă îndeamnă să nu mă las folosit, deturnat (de cei care au produs aceste documente), să merg la colecții de ziare (într-o societate liberă, presa se apropie cel mai mult, în raport cu alte surse, de adevăr), să interviuez supraviețuitori. Supraviețuitorul, martorul, dă o versiune subiectivă, de tratat cu prudență. Adesea te minte cu bună știință, îți oferă versiunea lui asupra faptelor și oamenilor, pentru a se justifica, pentru a da un dram de măreție, onoare, pentru a lasă o anumită amintire, o imagine... «Adevărul» (adevărul «obiectiv» nu există, adevărul «documentar», «istoric» este o versiune a unei povești, întâmplată sau nu) se găsește la intersecția acestor minciuni, ficțiuni, mistificări, ca parte a lor”. ■ Se dezbate pe larg cazul lui Sorin Antohi și colaborarea acestuia cu Securitatea. ■ Arina Petrovici, în *Actualitate*, cu titlul „*I-am turnat uneori, cu moartea în suflet, dar nu i-am trădat niciodată!*”, reproduce fragmente din declarația lui Sorin Antohi pe această temă. ■ Sunt publicate o serie de reacții la cazul Sorin Antohi, semnate de Dan Petrescu, Bedros Horasangian, Lucian Năstasă. □ Ovidiu

Șimonca, sub titlul „*Revista «Timpul» este în pericol să nu mai apară*”, publică un interviu cu Liviu Antonesei. Sunt discutate aspecte de ordin financiar legate de această publicație, continuitatea apariției ei fiind justificată în următorul mod: „În primul rând, e foarte vie și independentă. În al doilea, se străduie să nu lase să moară, în aceste vremuri atât de amestecate, tradiția spiritului critic. Și adesea reușește! În al treilea, nu e provincială. Deși e făcută la Iași, redactorii și colaboratorii săi sunt diseminați în toată lumea – de la Cracovia la Adelaide, de la Berlin la Los Angeles și de la București la Paris, Londra sau Amsterdam. În sfârșit, aș vrea să-mi arate cineva o altă revistă din țară care a promovat atât de mulți tineri care au confirmat, din 1993, de când am preluat-o, încoace”. ■ Norman Manea face o *Precizare*, în *Actualitate*, pe marginea atacurilor Monicăi Lovinescu, concluzionând: „Nu am fost niciodată delator, nici în țară și nici în exil. Macularea integrității mele, revoltătoare și insuportabilă, pare parte a unei consecvențe încercări de eliminare a numelui meu din cultura română”. ■ În *Memorialistică*, Bianca Burța-Cernat scrie *Sfârșit de veac, sfârșit de capitol*, discutând ultimul jurnal din seria Monicăi Lovinescu. În opinia sa „jurnalul Monicăi Lovinescu este consemnarea unor bătălii, a unui război. Tema confruntării scriitorului român cu regimul comunist domină vizibil notațiile de până în 1989 și se perpetuează și în notațiile de după. În deceniul postrevoluționar diarista, ca și personajele care continuă să o frecventeze, își păstrează logica de război. Confruntării cu structurile remanente ale comunismului i se adaugă polarizarea și atomizarea politică a lumii literare. De confuzia, partizanatele și exagerările deceniului zece se resimte și jurnalul Monicăi Lovinescu. Iluzia solidarității scriitorilor români s-a destrămat. La fel și altele. Diarista luptă cu sine, ca să-și păstreze ultimele iluzii. Însemnările din toate cele șase volume de jurnal vizează obsesiv configurarea politică a câmpului literar și ar putea oferi, cu toată subiectivitatea lor, un material suficient de consistent pentru un studiu sociologic. Jurnalul anilor 1998-2000 nu aduce mari surprize în raport cu volumele anterioare (de aceea poate că nici nu a prea fost comentat până acum). Monica Lovinescu se dovedește până la capăt egală cu sine, de o consecvență uluitoare. Simbolic întrucât încheie o serie și marchează indirect ieșirea dintr-o lume (cea comunistă, prelungită în deceniul de tranziție), acest ultim volum este important ca prilej de recapitulări, de (re)evaluări. Ale temelor pe care le abordează diarista și ale trăsăturilor din care se configurează profilul cu totul remarcabil al Monicăi Lovinescu”. □ În *Șotron. Trăiesc cu frica în sân...*, D. Țepeneag publică o serie de însemnări pe teme politice, sociale și culturale, referindu-se, printre altele, și la cazul scriitorilor acuzați de colaborare cu Securitatea. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică prezintă romanul lui Costi Gurgu, *Rețetarium* (Ed. Tritonic, 2006), „o carte în care nu urmărești neapărat ce se întâmplă, ci detaliile, scriitura. Semnul prozatorilor de prima mână. Pentru că Gurgu este un prozator român de primă mână. Și, la sfârșitul lecturii, lasă în cititor atât regretul că a sfârșit cartea, cât și dorința de a vedea o nouă carte semnată Costi Gurgu”.

8 septembrie.

● [„Dilema Veche”, nr. 35 (137)] În *Instituții și dosare* este citată opinia lui Mircea Cărtărescu despre activitatea CNSAS, fragmentul fiind preluat din numărul din 5 septembrie al „Jurnalului Național”. □ Șerban Foarță publică a opta poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Marius Chivu semnează *Cum mi-am petrecut Școala de vară – episodul 2006* –, o prezentare a cursurilor de limba română, cultură și civilizație organizate de Institutul Cultural Român la Baia Mare, în cadrul cărora a ținut o serie de prelegeri de literatură. ■ În *La zi în cultură*, Adela Greceanu scrie despre *Fotografii cu scriitori, oameni și pisici*, prezentare a expoziției de fotografie a lui Ion Cucu de la Muzeul Național al Literaturii Române. □ Radu Cosașu semnează tableta *Către fiul inexistent din Groenlanda*.

● [„Revista 22”, nr. 36] (861)] Victor Rizescu, în *Cronica edițiilor. Figuri grațios-inofensive*, scrie republicarea volumului *Viața lui C. Dobrogeanu-Gherea* de Z. Ornea, la editura Compania.

● [„Bucureștiul cultural”, nr. 14] Paul Cernat, în *Realism magic bulgakovian, într-un sat transilvan*, prezintă romanul lui Radu Țuculescu, *Poveștile mameibătrâne* (C.R., 2006): „Combinăție originală de realism magic «transilvan» și metaficțiune «rurală» foarte fin lucrată, un adevărat regal fabulatoriu plin de umor, mister, *suspense* și poezie, cartea e o surpriză, o apariție insolită, care nu seamănă prea mult cu precedentele volume ale autorului. Lucrată în filigran cu materialul clienților/ personajelor, ea poate fi savurată atât de către «cititorii de romane» (în accepția lui Albert Thibaudet) cât și de către amatorii de rafinate narative”. ■ Cu titlul *Mai mult o întâlnire între cărți decât între oameni*, Gabriela Adameșteanu publică un interviu cu Nicolae Manolescu, subiectul fiind cea de-a cincea ediție a Festivalului „Zile și Nopti de Literatură”: „Am încercat să facem mai degrabă o întâlnire între cărți decât între oameni. Am legat festivalul de apariții editoriale, de traduceri, în românește și în limbi străine, și de târguri de carte, cum ar fi cele de la Constanța și Mangalia. În al doilea rând și decurgând de aici, dezbaterele se vor referi la problema șanselor pe care literaturile mici, în sensul de limbi fără circulație, le au de a răzbi în lumea largă. Am încercat să ne coordonăm cu Institutul Cultural Român și cu politica lui de traduceri a cărții românești în străinătate. În al treilea rând, am modificat structura premiilor. Rămâne premiul cel mare, Ovidius, de 10.000 euro. Al doilea premiu este acum pentru un traducător din română într-o limbă străină. Iar al treilea este pentru o editură străină care a publicat sau va publica, sperăm noi, carte românească. Premiul pentru traducere într-o limbă străină îl va lua Alain Paruit, anul acesta, iar editura premiată este Gallimard. Am spus să începem totuși de la nivelul de sus. Sunt edituri care poate au făcut mai mult decât Gallimard pentru literatura română, dar sperăm că, stimulat așa, Gallimard să facă ce poate: ceea ce înseamnă mai mult decât toate celelalte edituri la un loc”. Despre imaginea negativă a Uniunii Scriitorilor, mai ales în fața tinerilor, acesta afirmă: „Nu cred că mai e

corectă, mai ales după Colocviul tinerilor pe care l-am făcut, cu mare dificultate. Pentru că după ce au făcut scandal că nu sunt băgați în seama de Uniune sau că Uniunea nu-i interesează, n-au știut cum să dea buzna și să vină mai mulți. Au fost discuții foarte interesante. Ne-am lămurit și noi, cei mai bătrâni, cu ce vor ei. S-au lămurit și ei că această instituție nu e făcută decât să servească literaturii și scriitorilor. Le-am oferit posibilitatea de a se reîntâlni în anii viitori, când vom organiza asemenea colocvii în filiale, ca să vină și mai mulți din alte părți, sperăm să facem la Cluj, dar n-am definitivat. Le-am oferit o revistă și până la 1 septembrie aștept proiecte pentru o revistă, lunară, cel puțin la început, care să intre în regimul obișnuit al revistelor noastre, cu alte cuvinte o mare parte din costul revistei îl suportăm noi, restul și-l aduc singuri, făcută de un tânăr cu ce echipa dorește, pe un proiect. Vedem câte proiecte vom avea și îl vom alege pe cel mai bun. Va fi o revista făcută de tineri. Nu spun că va fi numai pentru tineri. O vor face cum vor voi ei. E chiar treaba lor”. Discuția glisează apoi spre tema criticii literare și a romanului, N. Manolescu susținând că „nu se învechesc Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, evazionistii. Ei vor avea valoarea pe care au avut-o, dar și impactul pe care l-au avut. Mai mic, prin natura literaturii lor. Am citit de curând un foarte interesant articol de Mircea Horia Simionescu în «Calendele» de la Pitești, despre Radu Petrescu, în care demonstra ce finețuri de limbă și de expresivitate sunt la Radu Petrescu și câtă grosolanie e la Marin Preda. Făcea din Radu Petrescu un proustian cu niște finețuri de limbă, pe unele nici nu le percepușem la lectură, și din Preda un grosolan, un grobian; dădea cu barda, dar nimerea al naibii de bine. Problema impactului se pune în cazul romanelor care aveau o anumită actualitate înainte, care se refereau la evenimente pentru noi esențiale, iar pentru generația de astăzi dispărute în întunericul timpului”. Se discută, de asemenea, despre Rebreanu, despre Camil Petrescu, Petru Dumitriu, Eugen Barbu, Nicolae Breban, se dau detalii de ordin biografic, Nicolae Manolescu încheind cu câteva detalii despre *Istoria* sa: „Acum deja nu mai am niciun autor cu o operă foarte mare la care să nu fi făcut capitolul. Până în 90, merg cu capitole monografice mai mult sau mai puțin substanțiale, și din 90 voi avea un capitol despre literatura ultimelor două decenii, oarecum din avion. Dar cei care aparțin generațiilor vechi și care au operă în anii 80 intră, sigur. La cei apăruți după 1990 o să încerc să-mi dau seama de unde să-i apuc, nu sunt încă așezați. Sunt autori foarte talentați care au debutat după 90 și care s-au stins la a doua sau a treia carte. Sunt alții care au scris 4-5 cărți și care au dat lovitura cu a șasea. E foarte greu de spus. Trebuie să-i lași să vezi ce se întâmplă, nici n-am o idee, nici nu i-am citit, de altfel, pe unii dintre ei decât cu câte o carte-două din mai multe. Am doi-trei pe care îi știu mai bine. Vreau să văd cum arată tabloul. Nu fac dicționar de autori, fac selecție. Sunt autori de dicționar care vor rămâne în dicționar în eternitate. Nu îi bag în *Istoria literaturii*”. □ Livius Ciocârlie semnează *Fragmente de jurnal* (1978). □ Doina Papp, în *Proiecte teatrale de succes*, scrie, printre altele, și despre Conferințele Teatrului Național. □ Alex Goldiș

semnează *Discursul personal și instituțiile tranziției*, comentând aici volumul lui Carmen Mușat, *Canonul și tarotul* (Ed. Curtea Veche, 2006), în care aceasta „își publică editorialele sau diferitele articole de atitudine din 2000 până la sfârșitul lui 2005”. Autorul apreciază că „pentru Carmen Mușat, literatura nu poate fi disociată de contextul sau social și instituțional. Subiectul principal de reflecție din studiile literare era tocmai relația dintre literatură și realitate în sens larg – cu o atență focalizare asupra distorsionării acestei relații în comunism. Una dintre ideile recurente în comentariile lui Carmen Mușat e aceea că sistemul totalitar a impus un clivaj între realitate și imaginea sa. Autoarea vine, astfel, în prelungirea reflecției lui Adrian Marino, un alt literat care a renunțat în perioada postrevoluționară la comentariul literar pentru cel militant-politic”. □ Pe același subiect scrie și Caius Dobrescu în *Modelul polonez: „Deși crede în libertățile intelectuale și artistice (Un om liber, un spirit incandescent: Adam Michnik, Libertatea individuală și gândirea încolonată, Despre o anume libertate)*, d-na Mușat nu pare dispusă să accepte o teorie a ideilor și valorilor pe care, ca să spunem așa, le aduce barza. Cultura, susține, de la un capăt la celălalt, prezentul volum, presupune spontaneitate, imprevizibil, inovație surprinzătoare, dar și forme de reglare (sau dereglare) instituțională (piața însăși fiind o instituție) care funcționează după logica strictă a distribuției resurselor și recompenselor”. ■ În cea de-a șasea parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Daniel Cristea-Enache și Bianca Burța-Cernat. ■ Daniel Cristea-Enache, în „*Tinerii scriitori mi se par chiar împinși de la spate*”, afirmă: „Când vorbim despre «scriitorul tânăr» ne referim, fiecare, la elementul pe care îl considerăm definitoriu. Există scriitori care debutează editorial la 47 de ani. Mai era oare Arghezi scriitor tânăr, dată fiind vârsta lui biologică destul de coaptă? Evident, nu. Oricât am credita debutul în volum, vârsta literară nu poate răsturna cu totul vârsta propriu-zisă, cea din buletinul de identitate. A publica prima carte la o asemenea «etate» este, oricum am lua-o, o întârziere (programată sau nu), o abatere de la regulă. [...] În fine, conceptul de «scriitor tânăr» este operațional, cu condiția să nu-l absolutizăm. Perpetua tinerețe a unui Rimbaud e tot o excepție, nu se transformă într-o regulă de clasificare și valorizare. Eminescu era grav și responsabil la 25 de ani, în timp ce mulți «optzeciști» par încă infanțili, la peste 50”. Acesta susține că „dacă ne referim la avantajele și dezavantajele în câmpul socio-cultural, în planul vieții literare jalonate de instituții și respectând reguli scrise și nescrise, tinerii scriitori mi se par – cel puțin de câțiva ani încoace – mai curând încurajați, ajutați, împinși chiar de la spate, decât obstrucționați și împiedicați să se afirme. Concursuri de debut (la Cartea Românească, la Vinea, la Timpul), festivaluri de poezie, o întregă colecție de proză (la Polirom), alte colecții de debuturi (Aula, Paralela 45), premii (ale Uniunii Scriitorilor, ale diverselor asociații de scriitori, *opera prima* de la Premiile Anonimul, al României literare...), burse în țară și în străinătate, colaborări consistente la revistele culturale, la cotidiene și în presă audio-TV, cenacluri (Euridice,

de pildă), Colocviul Tinerilor Scriitori recent organizat de Uniunea Scriitorilor: sunt numai câteva dintre pârgiile prin care lumea noastră culturală a susținut creația și afirmarea tinerilor. Să punem pe listă și «Bucureștiul cultural», care este la a doua anchetă amplă referitoare la autorii afirmați după Revoluție”.

■ Pentru Bianca Burța-Cernat *Un scriitor tânăr este doar o promisiune*. În opinia sa „portretul aproximativ al scriitorului tânăr ține cont și de vârsta biologică, și de numărul de cărți publicate, și în genere de anumite virtualități pe care scrisul său le conține, ca pe niște promisiuni. Acestea urmează să fie onorate sau nu. Scriitorul tânăr are o identitate nedefinită, nefiind, repet, decât o promisiune, în niciun caz o certitudine. Scriitorul tânăr nu ne poate oferi cărți excepționale, poate da însă cărți inteligente, care să te pună pe gânduri, să te îndreptățească să aștepti mai mult de la el. E o banalitate: marea literatură a fost creată de autori despre care se spune că sunt maturi, nu tineri (indiferent de vârsta lor biologică). Un scriitor tânăr se definește (și) prin mediocritate (nu într-un sens peiorativ). Când un autor depășește nivelul simplei promisiuni, când, în sfârșit, dovedește că se ține de cuvânt, că e capabil să-și traducă potențialitățile în act, în creație, el nu mai este un scriitor tânăr (orice vârstă ar avea), ci un scriitor pur și simplu. Despre Florina Ilis, de exemplu, nu se mai poate vorbi, în ciuda vârstei, ca despre o «scriitoare tânără». Iar la Mircea Cărtărescu nimeni nu se mai referea, acum 10-15 ani, ca la un scriitor tânăr... Dacă un autor atinge o anumită vârstă (40-45 de ani) fără să fi confirmat așteptările, e ratat”. Aceasta consideră că „scriitorii tineri beneficiază în general de un climat favorabil. De aceea, «obstrucționare» îmi pare un cuvânt excesiv. Edituri mai mari sau mai mici (Polirom, Humanitas, Paralela 45, Aula) creează colecții pentru tinerii autori (deși, dacă stăm să ne gândim bine, una e pentru un autor să fie publicat în colecția «Ego. Proza» și alta e să apară în «Fiction. Ltd») și niciodată debutanții n-au fost încurajați atât de mult ca acum. Receptarea critică e poate mai favorabilă decât s-ar cuveni. Situație comică: dacă cineva cutează să formuleze niște rezerve față de cartea unui june, se poate întâmplă să-i sară în cap cerberi din varii generații”

● [„România literară”, nr. 36] Pe prima pagină este publicată o tabletă semnată de N. Manolescu, *Scriitorii și securitatea*, o trecere în revistă a întâlnirii, organizate de N. Manolescu și E. Simion, la Uniunea Scriitorilor, în data de 30 august, vizând relațiile dintre *Securitate și scriitori* „pentru a protesta contra caracterului senzațional pe care, în bună parte din cauza presei, l-a luat în ultima vreme desecretizarea dosarelor”. Acesta afirmă: „Cred că desecretizarea dosarelor era necesară. Mai cred și că secretizarea lor, cu ani în urmă, va trebui explicată de către cei care au hotărât-o, dacă dorim o deplină clarificare. Consider că s-a început cu stângul. O dată, fiindcă nu poate fi vorba de a supune desecretizării categorii (politicieni, preoți, sportivi, scriitori etc.), ci persoane, și anume pe acelea care ocupă funcții publice, fie politice, fie administrative, fie spirituale, nicidecum, la grămadă, pe toți cei care aparțin unei clase socio-profesionale. Ar fi la fel de absurd să cerem dosarele tuturor celor aproape 2500 de membri ai

USR, ca și a le cere pe ale tuturor preoților, dascălilor ș.a.m.d. A doua oară, fiindcă dosariada a început cu informatorii, nu cu ofițerii de securitate și cu nomenclaturii. Informatorii au fost, cei mai mulți, victime. Puțini dintre ei s-au dovedit și călăi. Adevărații călăi au fost liderii PCR care au ordonat și ofițerii de securitate care au executat. Cu ei trebuia să debuteze dosariada, nu cu aceia pe care liderii de partid și ofițerii de securitate i-au folosit în atingerea scopurilor lor represive. Aceasta nu înseamnă că, indiferent de forma ei, colaborarea poate fi justificată. Ea trebuie doar pusă la locul ei. Și mai trebuie îndepărtată ideea că securitatea s-a bazat, în represiunea ei, în primul și în ultimul rând, pe colaboratori. A avut alte mijloace mai eficiente. Colaboratorii au fost niște Acari Păun, legați în lanțurile compromisului, prin înfricoșare ori prin șantaj”. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: La vie en prose*, Tudorel Urian prezintă romanul lui Cezar-Paul Bădescu, *Luminița, mon amour* (Polirom, 2006), „un bulversant document de existență, dar, ca roman, un eșec. Construcția este previzibilă, lipsită de subtilitate, *clin d’oeil*-urile autorului sunt banale, iar stilul foarte direct este mai degrabă un loc comun în literatura celei mai tinere generații. Zdravăn ancorat în realitate, romanul poate stârni interesul prin povestea propriu-zisă (cu siguranță, mulți o vor percepe ca pe adevărul pur) și în mult mai mică măsură prin realizarea sa tehnică. În fond însă, contează mai puțin dacă această carte este un roman sau un volum de memorii (ne)deghizate. Dincolo de realizarea artistică discutabilă, ea reușește să capteze atenția și se citește cu real interes. Or, la urma-urmei, acesta este cel mai important lucru”. □ În *Istorie literară* Teodor Vârgolici îi dedică un articol omagial lui *Gabriel Ștrempel la 80 de ani*. □ Irina Horea semnează o notă cu detalii despre Festivalul Internațional „Zile și Nopti de Literatură” ce se va desfășura pe litoral în perioada 15-19 septembrie. □ În *Literatură*, Letiția Ilea publică *Șapte cântece pentru altădată*. □ Mihai Zamfir, în *Plecând de la cărți*, semnează prima parte din *Tristețe, multă tristețe*, comentariu pe marginea volumului *Poezia românească din exil*, antologie de Liliana Corobca (Institutul Cultural Român, 2006) ce, „cuprinzând 31 de autori și peste 400 de pagini, marchează consemnarea unei imense și necunoscute producții poetice, concomitent cu o lectură contemporană a ei. Această lectură nouă s-a realizat prin însăși selecția întreprinsă, dar și prin comentariile din *Introducere*, din prezentările închinare autorilor, ca și prin numărul de poezii reproduse din fiecare. [...] Mulți dintre poeții antologați posedă o operă variată, porniri divergente se unesc în noi forme, iar nostalgia ori regretul se pot materializa în neașteptate accente moderne. Imediat ce trecem de tematica aparentă și de nivelul referentului, întâlnim un univers și un limbaj situate cu adevărat în a doua jumătate a secolului XX. Examinarea pe larg a acestei lumi poetice îi confirmă complexitatea”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Cântecel de zi-n scădere*. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Lucruri personale*, volumul de versuri *arta scalpării* de t.s. khasis (Ed. Vinea, 2005): „T.S. Khasis debutează cu un volum, *arta scalpării*, ce extinde și mai mult

claviatura artistică a anilor 2000. Autorul este un postmodernist tipic, cu toate atuurile și dezavantajele modalității pe care o ilustrează. Biografism, prozaism, accesibilitate, tranzitivitatea dragă lui Gheorghe Crăciun, flexibilitatea sintaxei și ondulatoria de tip prozastic a scriiturii. Pe de altă parte, o figurație săracă și o minimă transfigurare, poeticitate scăzută până la limita debilității, semantism redus, univoc, fără iradiere. [...] Redutabil pe culoarul plat-biografist, intens frecventat de o parte a generației ‘80, T.S. Khasis este, deocamdată, doar notabil în ansamblul polifonic al poeziei de azi”. ■ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu se ocupă de primul volum din *Antichitatea durerii* de Ion Caraion, apărut la editura Vinea. Articolul, intitulat, *Recitindu-l pe Ion Caraion*, susține că „arghezian în fond și în expresie, Ion Caraion rămâne la primul din cei doi timpi al registrului moral din paradigmă, timpul negativ. Nu ajunge la înseninările bucolice, la înfrățezirile amintirii, la diafanitățile franciscane ale autorului *Cuvintelor potrivite*, mereu dovedindu-se traumatizat, ultragiāt, refuzat de universul în care ne e dat a vieții. E un mare producător al negației pe care o proiectează în ansamblu ca și în detalii, într-o antimetafizică absorbantă ce nu lasă nici un rest. Fantazarea cruntă, halucinația malignă, insanitatea asumată constituie reperele sale într-un proces care consumă realul, lăsând doar leștul sumbru al acestuia [...] Predominant, discursul poetului are o franchețe șocantă, e deschis răului moral pe care nu se dă în lături a-l portretiza în tușe caustice la culme. La antipodul poeziciei de sugestii, nuanțe, indirectități propuse de simbolism și conturată pe un plan suficient de amplu până-n prezent, Ion Caraion se dovedește un artizan de imagini insolite în cruzimea lor, un maestru al truculenței verbului”. ■ Ion Simuț, în *Critică literară*, prezintă, în *Oglinzile deformatoare*, ediția a II-a a romanului *Refugii* de Augustin Buzura (Ed. Corint, 2005, cu o prefață de Mircea Iorgulescu). Criticul susține că acesta „reprezintă punctul de vârf al creației epice a lui Augustin Buzura. Aici se întâlnesc toate marile direcții ale prozei sale: confesiunea revoltată, conflictul ireconciliabil cu lumea comunistă, spiritul meliorist și justițiar, obsesia adevărului, tehnica investigației analitice, căutarea unei forme de salvare de sub teroarea fricii, a eșecului sau a morții, traumele iubirii nerealizate. Romanul dobândește un bun echilibru între epic și analitic: e suficient de inventiv în narațiune, fără a exagera înspre senzațional, ca în romanele ulterioare, și nu e excesiv analitic, eseistic sau politic, cum fuseseră, în proporții diferite, romanele anterioare. *Refugii* are o mare capacitate de cuprindere a societății comuniste, în toate compartimentele ei, cu variante despre viața la țară și despre atmosfera târgului de provincie, cu mărturii despre formele invizibile ale puterii (Securitatea), dar și despre micii demoni ai puterii locale. Fără îndoială însă că nu e un simplu roman-document, limitat la reflectarea unei epoci, deși nu prea multe alte romane îi pot fi puse alături ca exemplificare a unui realism dur, în măsură să dea imaginea opresiunii și fiorul dramatic al unei societăți închise. *Refugii* este cu mult mai mult decât atât: un excelent roman existențialist despre eșec, despre psihologia ultragiātă, despre neliniștile și ororile condiției umane, căreia revolta îi deschide

o slabă speranță de salvare”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu semnează eseu *Un băiat care scrie bine*, în interiorul căruia reproduce și o schiță a lui Hemingway, intitulată *Presupun că orice trebuie să-și aducă aminte de ceva*. ■ În *Scriitori în arhivele C.N.S.A.S.*, Ioana Diaconescu discută despre *N. Steinhardt – deținutul nr. 13/1960*, „*Un element dușmănos al regimului democrat-popular*”. □ *Literatură* sunt publicate două fragmente din volumul *Saloanele de lux ale nemerniciei* de Darie Novăceanu. □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 28 august – 5 septembrie. □ Ioana Pârvulescu adună, în *Cronica Pesimistei*, o serie de notițe grupate sub titlul *Minunata lume nouă...* □ Codrin Liviu Cuțitaru, în *Cronica traducerilor*, publică o recenzie a romanului *Cercul închis* de Jonathan Coe, traducere de Radu Paraschivescu, (Polirom, 2006). □ În *Meridiane*, Dumitru Hâncu scrie, pe pagina dedicată *Anului Francofoniei*, despre *Relațiile culturale în timp de război*, punând la dispoziția cititorilor o amplă selecție de documente istorice. □ În aceeași rubrică, menționându-se *Pentru prima dată în România*, este reprodus un fragment din piesa *Reginele* de Normand Charette, prezentare și traducere de Horia Gârbea. □ Notă biografică despre „maestrul romanului polițist germanofon”, Johannes Mario Simmel. □ În *Roz și verde* se dat detalii despre istoria colecției „Bibliothèque rose”. □ Notă despre „ecranizarea liberă” a romanului *Viața și opiniile lui Tristram Shandy* de Laurence Sterne, apărut, în regia lui Michael Winterbottom, sub numele *Turnaj într-o grădină englezească*. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilescu se ocupă, în *Carte pentru niciodată*, de volumul *Ora fântânilor* de Ion Vinea (E.P.L., 1967), insistând în special pe prefața semnată de Matei Călinescu. ■ În *Actualitatea. La microscop*, Cristian Teodorescu publică eseu *Turnătorie târzie, dar de neiertat*, pe marginea subiectului colaborării unor scriitori cu Securitatea. În opinia sa „nu poți face pe luminătorul nației, dacă te-ai străduit să luminezi și Securitatea despre ceea ce făceau și ziceau alți luminători cu condeiul. Reamintesc acest lucru, deoarece la recenta dezbatere pe tema relațiilor scriitorimii cu Securitatea, s-a spus, printre altele, că acum ar fi cam târziu pentru așa ceva, în privința membrilor de rând. Nu pot fi de acord cu această idee. Scriitorul, ca persoană, are o vârstă biologică, dar cărțile cu care el încearcă să înfrunte timpul intră într-o cu totul altă competiție. El nu e un sindicalist de rând peste ale cărui turnătorii am putea trece, și cred că nici în cazul unui sindicalist oarecare nu trebuie să ne facem că plouă, fiindcă n-avem de unde ști cât rău a făcut, cu delatările lui de rând”. □ Cronicar, în *Ochiul magic*, semnaleză apariția, în numărul 7-8/2006 al revistei „Mozaicul” (Craiova) unui interviu cu Simona Popescu. „Întrebări, e drept, mozaicate, dirijate imprevizibil de la pasiuni adolescente și amiciții datând tot cam de-atunci, la moralitatea obligatorie și (s-ar părea) naturală a scriitorului. Printre ele, desigur, amintiri ale primelor cărți citite, referiri punctuale la cele recent publicate (*Lucrări în verde*, evident), afirmații tranșante despre poezie sau categoric politicoase privind oamenii”. □ În *O nouă istorie a literaturii române?* se face trimitere la numărul 7 al revistei „Vatra”,

în grupajul *Keith Hitchins și istoria românilor*, vorbindu-se despre un proiect gândit împreună cu Virgil Nemoianu, actualmente abandonat, referitor la „o istorie a literaturii române de la începuturi până în prezent, pentru un public vorbitor de limbă engleză”. ■ Într-o notă se semnalează, sub titlul *O greșeală ireparabilă*, un dosar (apărut în numărul 87/2006 al revistei „Cuvântul”) „pe tema memoriei și uitării care merită citit cu atenție și păstrat, întrucât rezumă, printre altele, o dramă a conștiinței publice românești: uitarea grotesc-surzătoare a trecutului comunist”. Sunt menționate, în acest context, „*O școală a memoriei: Școala de vară de la Sighet (10-17 iulie 2006)* de Ioana Boca, *Mnemotehnica lui Paul Goma* de Ovidiu Verdeș, *Uitarea vie* de Gheorghe Crăciun, *Uitarea care ne unește* de Smaranda Vultur, *Memorie și discurs identitar* de Alexandru Zub, *Orașul amintirii negre* de Romulus Rusan, *Nu avem voie să știm* de Filip-Lucian Iorga, *Reflecții pe marginea unui pelerinaj la Sighet* de Andrei Oișteanu, *Arhivele uitării* de Daniel Barbu, *Istorie recentă și memorie colectivă: note pe marginea lui «Decembrie 1989»* de Cătălin Augustin Stoica și John F. Ely, precum și editorialul lui Mircea Martin, *Memorie și ratare*.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [36] 92] Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. ■ Luminița Marcu publică o recenzie a romanului lui Cezar Paul-Bădescu, *Lumița, mon amour* (Polirom, 2006): „Putem vedea în cartea lui Cezar Paul-Bădescu o răfuială cu fosta soție și cu propriul ghinion, dar putem găsi mult mai mult decât atât, cred eu, în măsura în care suntem dispuși să vedem în această relație ratată ceva exponențial pentru solitudinea și angoasa vieții metropolitane contemporane. Și în măsura în care *skill*-urile literare ale autorului reușesc să pună această poveste într-un context mai larg”. □ Note de prezentare ale romanelor *Crime la Elsinore* de Horia Gârbea (C.R.) și *Evangelia după Fiul* de Norman Mailer, „traducere din limba engleză de Irina Horea” (Polirom). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XL*). ■ Dosarul acestui număr, realizat de George Onofrei și intitulat *Români mărimea XXL*, are ca subiect proiectul „Mari Români”, organizat de Televiziunea Română: „În ultimele luni au fost date publicității nu mai puțin de trei sondaje desfășurate la nivel național care au radiografiat gusturile și cunoștințele românilor în materie de personalități culturale. Barometrul de Consum Cultural al institutului de studii arondat Ministerului Culturii și Cultelor descoperea la începutul lui 2006 o preferință a cetățenilor pentru Eminescu sau Creangă, în vreme ce Shakespeare părea a fi cel mai citit autor din literatura universală. Un sondaj realizat de Biroul de Cercetări Sociale în perioada 1-7 august ni-l înfățișează pe Adrian Păunescu drept cel mai cunoscut om de cultură român. (...) «Suplimentul de cultură» va găzdui în următoarele două numere o dezbatere despre proiectul «Mari Români», ce se dorește a fi «ruptă» de campania de imagine pusă în scenă de Televiziunea Română”. □ Bogdan Ghiu semnează textul *Bingo mărimea națională*. □ Ion Bogdan Lefter scrie *Clasamentul ca joc și ca pretext pentru dezbateri*. □ Liviu Antonesei își exprimă opinia în *Iertați vorba*

proastă, dar e o tâmpenie. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Sădegh Hedāyat.

9 septembrie

● [„**Adevărul Literar și Artistic**”, nr. [36] (835)] Sorin Lavric semnează eseu *Dragomir despre Noica*, referindu-se la discuția avută cu Alexandru Dragomir, în 1999, despre Constantin Noica. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu scrie despre *Spațiile goale ale poeziei*, prezentare a volumului de versuri al lui V. Leac, *Seymour: sonată pentru cornet de hârtie*, ediția a III-a (Ed. Vinea, 2006): „Lapidaritatea pare a fi nota distinctivă a poeziei lui V. Leac, autor sensibil și totuși cerebral, anticalofil și totuși prețios, artificial și totuși autentic. O poezie care nu e dusă până la capătul rândului și care îi permite cititorului provocarea (sau bucuria) de a-i umple, în imaginație, spațiile goale. Acolo e de găsit sensul profund al acestei cărți”. □ În *Cronica literară* Claudiu Komartin prezintă romanul lui Michael Faber, *Sub piele*, apărut la editura Humanitas. ■ Este publicat *Apelul pentru salvarea culturii române vii*. ■ Cu subtitlul *Un nou roman de Radu Aldulescu* este reprodus un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

13 septembrie

● [„**Luceafărul**”, nr. 32 (755)] În *Cultura improvizației* Bogdan Ghiu comentează pe marginea modului de funcționare al Fondului Cultural Național. ■ În rubrica *Genocid cultural*, Marius Tupan semnează o *Scrisoare deschisă Ministrului Culturii, domnul Adrian Iorgulescu*, oferind detalii despre istoria și activitatea revistei „Luceafărul” și protestând împotriva hotărârii Fondului Național Cultural de a o elimina de pe lista de subvenții. Acesta notează: „Această politică de încurajare a debutanților, dar și de atragere a personalităților din provincie a creat o emulație în jurul revistei, culminând cu dublarea tirajului, cu prezența revistei în toate colțurile țării, dar și în afara hotarelor. Ne-am propus prea mult și trebuie să fim temperați? Incomodează pe cineva că noi slujim doar cultura, ci nu vreun partid politic? Dacă deranjăm, ne putem retrage. Dacă regimul de-acum când aude de cultură e gata să scoată pistolul, o poate face nestânjenit, dar măcar să fim și noi avertizați”. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla semnează o recenzie a romanului *Interior* de Constantin Fântâneru (Polirom, 2006). □ Alexandru George, în *Opinii*, scrie despre *Un model de eșec cultural*, analiză a activității lui Octav Șuluțiu. □ Versuri semnate de Mihai Teclu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *O bătrânețe a clipei*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Instituția* de Ioan Suci. □ În *Eseu* Gabriel Rusu semnează un portret literar dedicat lui Marius Tupan, cu titlul *Despre fizica și metafizica istoriei*. □ În *Literatura lumii* este reprodus poemul *Grevă* de Attilio Bertolucci, traducere de Adrian Popescu. □ Geo Vasile, în *Cartea străină*, semnează o cronică a romanului *Fructul interzis* de Nedjma (Ed. Trei, 2006). ■ Ion Crețu, în *Mapamond*, comentează pe marginea cazului Günter Grass, despre care

s-a dezvoltat recent că a făcut parte din trupele Waffen SS. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Speranța-i ceva...* de Emily Dickinson. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează o cronică dramatică a piesei lui Matei Vișniec, *Angajare de clovn*, pusă în scenă la Teatrul Municipal din Focșani. □ În *Note* Adrian Țion comentează volumul de versuri *Viața nu e destul* de Sânziana Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006).

■ Ultimele trei pagini ale revistei sunt dedicate rubricii *Genocid cultural*. Sunt publicate aici diverse reacții la activitatea recentă Fondului Cultural Național. Nicolae Manolescu comentează: „În locul unor funcționari apar niște necunoscuți în asemenea condiții, nu mă miră lipsa de criterii, cum s-a văzut, în acordarea subvențiilor din luna iulie, anul acesta. Reviste tradiționale și importante, precum «Viața Românească», «Luceafărul», «Contemporanul», «Jurnalul literar» au fost depunctate, altele, obscure, au primit sume importante. Contestațiile au fost respinse pe motiv că n-au fost depuse în termen. Deși ministrul Iorgulescu s-a lăudat că ministerul are mai mulți bani ca oricând, suma globală e mai mică decât în anul precedent. În această situație, Fondul Cultural Național riscă să se afle în mijlocul unui scandal de toată frumusețea”. ■ Fănuș Neagu comentează subiectul în *Treapta cea mai de jos a culturii*. ■ În opinia lui Nicolae Breban, exprimată într-un text preluat din cotidianul „Ziua” din 5 septembrie 2006, „problema reală în perioada post-decembristă (la domeniul culturii ne referim) e că administratorii culturii au funcționat consultându-se rareori cu creatorii Astfel, ne-am trezit în plină impostură: eram și mai suntem învățați cum să ne facem meseria de indivizi neavizați, agresivi, cu pretenții de «omul-știe-tot»; se elaborează o lege referitoare la domeniul culturii și ți se pune în față textul acesteia, iar tu te uiți în el cel puțin uimit, întrucât înțelegi că cel care a făcut legea respectivă habar n-are cum se face o carte, cum se lucrează o revistă. În consecință, nu se decontează decât costurile tiparului (o parte din acestea!), ca și când revistele, cărțile ar fi scrise de fantome! Cultura română este disprețuită de guvernarea care uită – din ignoranță, calcul meschin, răuvoitor, din nepăsare – că România modernă a fost construită inclusiv de scriitori, de oameni de cultură”. ■ Pentru Gheorghe Schwartz, „în literatură, ca și în viața politică și economică, se vede cu ochiul liber o nerăbdare nesănătoasă a tineretului, a celor ce «n-au fost contaminați de bacilii comunismului», de a înlătura generațiile trecute. «Găștizarea» folosește din plin acest avânt și câteva personaje îmbrăcate în costume de guru pogoară peste *tinerii lupi* și îi mână grav în cruciada împotriva tuturor relelor trecutului, pustiind câmpiile, otrăvind fântânile și pregătind un teren curat pentru... ei. Ipocrizia unui asemenea demers vine din modul primitiv în care se operează, dansul răcnit cu bâtele în jurul celui de pe rug, dar, mai ales, din lipsa de autoritate morală a majorității hăituiturilor și modul ținut al stigmatizării celor aleși pentru autodafe”. Alte reacții sunt semnate de Horia Gârbea și Valeria Manta-Tăicuțu. □ Pe aceeași temă Valentin Tașcu semnează esul *Obsesia disconfortului*.

14 septembrie

• [„Cultura”, nr. 39 (91)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu, în *Cum se scrie istoria*, analizează o serie de articole semnate de Daniel Cristea-Enache, Bianca Burța-Cernat, Nicolae Manolescu, publicate în „Bucureștiul cultural”, supliment al revistei „22” în care aceștia discută despre situația și despre problemele întâmpinate de tinerii scriitori din România. Tot aici este criticată recenziile, semnată de Marian Victor Buciu, ce are ca subiect romanul lui Petru Dumitriu, *Cronică de familie*, text apărut în revista „Scrisul Românesc”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake* publică a treia parte a studiului dedicat lui I.D. Sârbu, „Scrisori către Bunul Dumnezeu”. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează a doua parte din *La vedere și pe dedesubt*, pagini de memorialistică despre suplimentul literar „Caiete Critice”. □ Constantin Coroiu, în *Cultura Literară. Texte și contexte* scrie despre *Bacovia și epoca sa*. □ În *Cultura Literară. În ariergarda avangardei*, Eugen Simion publică partea a doua a eseului *Filosoful și „farsa tragică”*, discutând percepția lui Constantin Noica asupra operei lui Eugen Ionescu. □ În *Cultura Literară*, Andrei Terian semnează o recenzie a volumului lui Andrei Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, 2006). □ Și Alex Goldiș prezintă același volum, în *Primul manual românesc de hermeneutică*: „Într-un fel, «Interpretare și raționalitate» înglobează preocupări mai vechi din «Introducere în teoria lecturii», o carte devenită, între timp, manual. Dacă acolo se ocupă de interpretare într-un cadru restrâns, cu punct de plecare în teoriile școlii de la Konstanz, acest din urmă volum lărgeste mult orizontul discuției. Căci Paul Cornea privește interpretarea în lumina mutației pe care au configurat-o Heidegger sau Gadamer. În acest sens, hermeneutica nu se mai ocupă exclusiv de înțelegerea și interpretarea documentelor scrise sau a vorbirii, ci de felul de a fi în lume al subiectului. Așadar – și aici intervine pariul, dar și riscul teoriei lui Paul Cornea – autorul va încerca să elaboreze niște concepte care să cuprindă întreaga sferă de aplicație a conceptului de interpretare, atât la nivelul limbajului, cât și în domeniul relațiilor interpersonale, al științelor umane și al criticii literare”. ■ Pe marginea volumului *Ecografitti* de Ruxandra Novac (Ed. Tracus Arte, 2006), Teodora Dumitru, în *Noi. Între două căderi*, face o analiză a liricii acesteia: „În anul debutului, 2003, Ruxandra Novac a creat impresia că poate figura – alături de Domnica Drumea și eventual Denisa Piscu – într-un comando al «Lolitelor înțepate» (sintagma lansată de Cristian Tudor Popescu într-o cronică din «Adevărul literar și artistic»), care-și expun acuzator, speranțele înșelate de tranziție. Sintagma respectivă, meritorie că stil și intenție coezivă (mmm, avem un grup de fete contondente...), s-a deranjat rapid de evidența faptului că: multe lolite, puține poete. «Puține» e un termen dificil și, dacă tot am posibilitatea de a fi exactă, o folosesc: Ruxandra Novac este singura care n-a făcut abuz de lolitism și a făcut poezie. Și, când afirm acest lucru, țin să nu cad în altă inexactitate: nu vreau să spun că Ruxandra Novac este cea mai bună dintre poetele douămiiste. Vreau să spun că – deși de trei ani n-a mai publicat nimic

nou – e cea mai bună dintre poezii douămiiști”. □ Mihai Iovănel scrie despre *Călătoria lui Voltaire* de Kjell Espmark (Ed. Fundației Culturale Române, 2006). □ Rodica Grigore prezintă romanul *Frumoasele adormite* de Yasunari Kawabata, „traducere de Anca Focșeneanu” (Humanitas, 2006). ■ Cristina Balinte, în *La umbra punctului pe i*, prezintă volumul *Sub semnul depărtării*, conținând corespondența Constantin Noica – Sanda Stolojan (Humanitas, 2006): „Scenariul general al cărții, ramă care închide secvențe de existență centrate pe probleme mult mai acute decât «ieșirile» în efluvii romanțioase, nu pare a se abate formal de la schemele manierizate ale legăturilor alcătuite dintr-un procent generos de prietenie și o tușă fină, dar indispensabilă amestecului final, de sentiment: un bărbat vârstnic și o femeie cu zece ani mai tânără își scriu epistole ori de câte ori se ivește un moment de răgaz, întreținând, în pofida obstacolelor de tot felul (conjunctural-politice, ideologice, profesionale, personale), scânteile unor afinități culturale și entuziasmul apartenenței la aceeași spiritualitate românească. «Un Abélard și o Eloiză dinainte de căderea în ispită», se grăbește să avanseze prefațatorul cărții încadrarea într-o tipologie a cuplurilor celebre din literatura universală, căreia imediat îi detaliază latura diferențelor specifice: «Asemănarea se oprește însă aici, deoarece Sanda și Dinu trăiau nu în două mănăstiri vecine ca iluștrii lor predecesori, ci în două lumi separate una de alta de Cortina de Fier»”. □ În *Cultura. Ars Combinatoria* Cornelia Maria Savu dă detalii despre cea de-a cincea ediție a Festivalului Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, organizat de Uniunea Scriitorilor din Romania la Mangalia, Neptun, Constanța și București, ce începe în 15 septembrie. □ Tot aici, Ion Covaci scrie despre *Un autor năstrușnic – traducătorul*.

● [„**Observator cultural**”, nr. [37] 338 (39)] În *Informații. La zi se anunță* că „piesele *Mady-Baby.Edu* de Gianina Cărbunariu și *Îngerul electric* de Radu Macrinici vor fi prezentate la Festivalul internațional al noii dramaturgii Tramedautore, organizat de Centrul Național de Dramaturgie Contemporană din Milano, în perioada 13-24 septembrie 2006”. Se precizează că „Institutul Cultural Român a sprijinit traducerea pieselor și participarea celor doi autori români la această manifestare”. □ Se dau detalii despre organizarea celei de-a cincea ediții a „Festivalului Zile și Nopti de Literatură [ce] va aduna, între 15 și 19 septembrie, la Mangalia, Neptun și Constanța, circa 115 poeți, prozatori, traducători și editori. Vor fi prezenți atât autori români stabiliți în străinătate, precum Andrei Codrescu, Matei Călinescu, Matei Vișniec, Carmen Firan, Gabriela Melinescu, Dan Shafran, cât și autori străini. [...] Dezbaterile din cele două zile de colocviu vor avea ca temă *Șansa literaturilor «mici». Ce și cum se traduce? Ce și cum se promovează în domeniul literaturii?*”. În acest context vor fi acordate și o serie de premii. □ Notă de prezentare a Festivalului Zile și Nopti de Teatru European la Brăila, unde urmează să fie prezentate „o selecție de producții dramatice din România, Polonia, Grecia sau Turcia”. □ Editorialul semnat de Carmen Mușat este intitulat *Apetitul pentru insignifiant*, eseu pe marginea reacțiilor la colaborarea unor

scriitori români cu Securitatea. ■ În *Actualitate*, cu titlul *Dosarele securității și lumea românească*, sunt consemnate o serie de reacții la cazurile de colaborare ale unor scriitori români cu Securitatea, semnate de Nicolae Coande, Iulia Popovici și Liviu Cangeopol. □ Iulia Popovici semnează un eseu intitulat *Notă informativă despre trădări*. □ Nicolae Coande, în *Vai de capul nostru!*, comentează cazul lui Sorin Antohi. □ Liviu Cangeopol scrie *Primim la redacție. Despărțirea de disidență*, tot pe marginea cazului lui Sorin Antohi. ■ Bogdan Ghiu semnează *(Ne)cazul Vadim: „dosarul” Săptămâna, capcana arhivelor și crusta media*, apreciind că „în loc să clarifice și să limpezească, așa-numită «dosariadă» nu face decât să agite gunoaietele, mărinzind confuzia până la negru complet. [...] Sursa din care izvorăște apa vieții noastre de zi cu zi, «amonte» imediat istoric al actualității noastre imediate sunt murdare, clocotind tulbure. Înciudați, supărați parcă pe noi înșine, când mergem să ne adăpăm la izvoare le călcăm resentimentar, sinucigaș în picioare, transformându-le în baltă stătută, otrăvitoare”. ■ Rubrica *În dezbateri* se ocupă de *Actualitatea lui Eliade*: „Pornind de la ultimele trei volume Eliade, apărute de curând la Editura Humanitas – *Jurnalul portughez* (vol. 1 și 2) și *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* de Sorin Alexandrescu –, i-am invitat să vorbească despre actualitatea lui Mircea Eliade pe Matei Călinescu, Bedros Horasangian, Caius Dobrescu, Paul Cernat, Liviu Antonesei și Ovidiu Pecican”. ■ Matei Călinescu semnează *Recitind Jurnalul portughez*, analiză a volumului intitulat *Jurnalul portughez și alte scrieri* (vol. 1-2), „prefață și îngrijire de ediție: Sorin Alexandrescu. Studii introductive, note și traduceri de: Sorin Alexandrescu, Florin Țurcanu, Mihai Zamfir. Traduceri din portugheză și glosar de nume de Mihai Zamfir” (Humanitas, 2006): „Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit la relectura *Jurnalului portughez* a fost adâncimea crizei de identitate și energia care se degajă din acest text foarte viu, cu aritmii, palpitații și respirația adeseori întretăiată. E mărturia unei vitalități extraordinare, care se manifestă și în momentele de disperare sau dezorientare, și în cele de autoadmirație extatică. [...] Dintre scrierile autobiografice ale lui Eliade, *Jurnalul portughez* e fără îndoială cea mai sinceră – cu precizarea că superlativul relativ, «cea mai», e aici aplicat unui scriitor preocupat și chiar obsedat de categoria secretului, ca și de practica secretului, atât de abil folosită, între altele, în povestirile lui fantastice de după război. Dorința și totodată teama de a spune tot ce gândește e o subtemă a diaristicii eliadiene. [...] E inutil să ne întrebăm dacă strategia tăcerii și a secretului adoptată de Eliade după război a fost sau nu compatibilă cu moralitatea ideală. Evident că n-a fost, dar ea l-a ajutat să se concentreze exclusiv asupra construcției operei sale, să se dedice ei cu un ascetism al muncii intelectuale care are, prin el însuși, și un sens purificator. E un truism să spui că marii creatori nu sunt decât rareori și modele morale: în psihologia lor (uman-prea-umană) triumfă, în feluri diferite, cu implicații adesea contradictorii, principiul primatului operei, care nu trebuie confundat cu acel «primat al spiritului», adeseori invocat de Eliade. Asta nu înseamnă, desigur, că cercetătorii

operei n-au obligația – în conformitate cu deviza *amicus Plato, sed magis amica veritas* – să stabilească, nuanțat, cu răbdare, cu înțelegere și incisivitate, fără părtinire și în toate detaliile lui, adevărul istoric și biografic din mijlocul căruia, și poate împotriva căruia, s-a născut acea operă, fie ea cât de importantă. Cu atât mai mult, cu cât acea operă, dacă este vie, dacă are influență, dacă e iubită sau detestată, prețuită sau contestată, nu poate fi redusă mecanic nici la istorie, nici la biografie. Acestea n-o pot decât circumscrie, făcându-i mai perceptibile originalitatea și adevărul interior – dacă acestea există –, dincolo sau dincoace de intențiile declarate sau ascunse ale autorului”. ■ Bedros Horasgian creionează un portret intitulat *Mircea Eliade: între Fernando Pessoa și Cesaria Evora*. ■ Caius Dobrescu propune *Trei ipoteze despre actualitatea lui Mircea Eliade. Relevanța biografiei și operei pentru momentul politic și intelectual pe care îl traversăm*. Acesta îl vede pe Eliade, succesiv ca „pionierul globalizării noastre”, ca „profesorul de glorie” și ca „îmblânzitorul tomnatic al șerpilor fanatismului”, concluzia sa fiind că „dacă există, la Eliade, o reevaluare semnificativă a pasiunilor tinereții sale, ar trebui, probabil, căutată în această trecere de la căutarea disperată a sensurilor ultime prin gesturi extreme la studiul critic, analitic, al proiecțiilor simbolice, sacrale, ale disperării umane în față morții. Se poate spune că Eliade s-a eliberat, evoluând de la «trăirism», de la cultul patetic al emoțiilor vitale generate de sentimentul proximității neantului, înspre structuri cognitive tot mai elaborate, înspre o forță care nu mai este a exaltării afective, ci a echilibrului intelectual, a gândirii comprehensive. Faptul că, la maturitate, Eliade are puterea să transfere categoria pur emoțională a «experienței revelatoare a morții» într-un concept explicativ, într-un instrument al lucidității și al examenului rațional al formelor istorice ale religiozității și credinței vorbește despre o semnificativă modificare interioară. Aici, cred eu, putem sesiza adevărată actualitate a mesajului lui Mircea Eliade, care, chiar dacă nu se instituie într-o denunțare explicită a entuziasmului orb și a fanatismului agresiv, exprimă, totuși, o delimitare consecventă de aceste dispoziții inflamate ale minții. În felul cum și în faptul că Eliade a ajuns la o deplină claritate a gândirii, la o raționalitate transparentă, plasată deasupra impulsurilor, intuițiilor și pasiunilor nebuloase, există, totuși, ceva clasic, admirabil și exemplar, care ar putea influența în bine prezentul nostru intelectual”. ■ Paul Cernat, în *Jurnalul unui om mare*, comentează pe marginea aceluiși volum: „Capodoperă a acelei perioade, *Jurnal portughez* este, în felul său, o revanșă subiectivă, o dureroasă răscumpărare. Restul – aproape 700 de pagini – intră lejer în categoria documentelor adiacente, la «și alte scrieri»...”. ■ Liviu Antonesei semnează *Eliade în capcana secretului*, considerând că „în *Jurnalul portughez* nu avem de-a face cu noutăți în ce privește dimensiunea legionară a vieții și operei eliadești. Sau nu există noutăți pentru mine și pentru cei atenți la editarea operei și la evoluția exegezei. Asta înseamnă că nu avem niciun fel de noutăți? Deloc. Sunt noutăți în *Jurnal*, deși nu neapărat îmbucurătoare. Modul în care «trăiește» – e un fel de-a spune! – agonia și moartea primei sale

soții mi-a provocat o perplexitate chiar mai mare decât aderența sa la legionarism. Avem de-a face fie cu un om complet opac la suferința aproapelui, fie cu unul care suferea atât de mult încât intrase într-un fel de stupoare afectivă. Felul controlat în care Eliade și-a construit mereu viața mă face să înclin spre prima ipoteză și dacă nu citez pasajele incriminante e dintr-un fel de minimă pudoare, care m-a cuprins pe mine, în loc să-l fi cuprins pe el însuși în momentul în care își consemna «trăirile». Cred că de-abia citind acest jurnal, atât de multă vreme ascuns publicului, am înțeles mai bine ce voia să spună Cioran în articolul său *Un om fără destin*. Și înțeleg și de ce a rămas atâta vreme ascunsă o carte despre care se vorbea, dar mereu întârzia să se înfățișeze publicului, de ce Eliade însuși o trecuse la un fel de «fond S», pentru o perioadă de timp”. ■ Ovidiu Pecican, în *Ambiguitatea lusitană*, prezintă volumul lui Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia* (Humanitas, 2006): „Explicând și reconstituind cu acribie în marginea textelor eliadești, cartea lui Sorin Alexandrescu rămâne o strădanie cu o morală ambiguă. Ea încearcă să salveze dintr-un naufragiu ceea ce se poate salva, «o cezură profundă și irevocabilă» în viața eroului, fără că bilanțul să îndreptățească până la urmă eforturile. Va mai dura probabil un timp până când și la noi se va înțelege că anumite adevăruri trebuie acceptate ca atare, fără retușuri și farduri. Că Eliade în Portugalia a rămas funcționarul superior al unui stat fascist, trimis într-o țară aflată sub dictatură, unde a manifestat entuziasm pentru deținătorul puterii, este un astfel de adevăr”. ■ Același volum este comentat de Carmen Mușat în *Mircea Eliade – identitate în ruptură*: „Cartea lui Sorin Alexandrescu nu este nici o biografie și nici, cu atât mai puțin, o exegeză cu pretenții de exhaustivitate a creației lui Mircea Eliade, ci o tentativă – reușită – de reconstrucție a traseului mental străbătut de Mircea Eliade în anii petrecuți la Lisabona. Pornind de la analiza amănunțită a notațiilor din *Jurnalul portughez*, reconstituind, pe baza unei bibliografii impresionante, întregul context istoric, politic, cultural și, nu în ultimul rând, ideologic al Europei acelor ani, Sorin Alexandrescu reușește să creioneze portretul unui om viu, ale cărui simpatii legionare de tinerețe, suferințe și prefaceri interioare sunt consemnate, disecate și interpretate din dorința mărturisită în repetate rânduri de a descifra în traiectoria unei vieți însemnele destinului. Abia privite retrospectiv, micile sau marile evenimente din care este alcătuită existența unui om capătă un sens mai profund. O astfel de lectură *a posteriori* își propune și ne propune cartea lui Sorin Alexandrescu”. ■ Sorin Alexandrescu semnează un amplu articol cu titlul *Un model Mircea Eliade?* În opinia sa „momentul de a discuta acum acest statut a venit din următoarele motive. Opera lui este aproape integral publicată, excepții fiind doar ediția integrală a *Jurnalului*, care poate întârzia însă foarte mult din motive testamentare, și publicarea în curând a ultimelor volume de publicistică, cunoscută însă în linii mari. Ediția în două volume a scrierilor din Portugalia, inclusiv a *Jurnalului portughez* inedit, revelează, este adevărat, un «nou Eliade», dar, față de acesta, viitoarele publicații nu cred că ne mai pot rezerva mari surprize. Apoi, monografia lui Florin

Țurcanu, la care îndrăznesc să o adaug și pe-a mea, *Mircea Eliade, dinspre Portugalia*, cred că au demonstrat – indiferent de valoarea lor, despre care eu nu pot să mă pronunț – cel puțin faptul că este posibil să se vorbească nuanțat și obiectiv despre Eliade. [...] Noi avem ierarhii canonice, desigur, dar nu pentru ultimul secol sau numai pentru artele lui diferite. În fond, Cantemir și Eminescu întrunesc consensul pentru că aparțin unei premodernități care nu mai poate constitui astăzi o valoare de model. Clasicizarea lor îi împinge într-o evaluare istorică, nu departe de indiferență. Nu la fel îl privim pe Mircea Eliade. Dacă îi acordăm aceeași valoare exemplară, el poate încă deveni un model real în actualitate, nu ca idei – desigur, schimbătoare –, ci ca operă globală, tip de biografie, atitudini fundamentale și răsunset internațional. Ele pot avea acea valoare de model care nu înseamnă, cum spuneam la început, mimetism mărunț, ci îndemn la creativitate”. □ Gheorghe Crăciun publică prima parte a eseului *Dosare și oglinzi retrovizoare*, pe marginea cazurilor de colaborare cu Securitatea a scriitorilor români. □ Pe același subiect scrie și D. Țepeneag, în *Șotron. Nepăsător de consecințe?* □ Ruxandra Cesereanu semnează eseul *Buenos Aires mi amor. Fantasma livrescă a Americii de sud*. □ În *Info internațional* apare o notă despre Günter Grass și despre lansarea autobiografiei sale, *Beim Häuten der Zwiebel*. □ Notiță despre interviul acordat de scriitorul chinez Gao Xingjian jurnalistei Kristin Wenk, dialog publicat în numărul din 9 septembrie al publicației „Die Welt”, în care acesta admite colaborarea sa cu regimul comunist. □ Ovidiu Drăghia, în *Multimedia*, prezintă ultimele apariții de la LiterNet, printre care și romanul *Pecinginea* de Dimitrie Lupu.

15 septembrie

- [„Dilema Veche”, nr. 36 (138)] Andrei Pleșu publică un nou fragment memorialistic intitulat din *Note, stări, zile*, vorbind despre vizita la Păltiniș, în 1977. □ Șerban Foarță publică a noua poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. ■ În *La zi în cultură* Marta Petreu prezintă volumul *Un fel de jurnal (1973-1981)* de Matei Călinescu (Polirom, colecția „Egografii”, 2005): „Notele acoperă perioada 12 aprilie 1973 – 4 septembrie 1981 și încep la trei luni după ce Matei Călinescu a ajuns în Statele Unite. Scopul însemnărilor a fost, după cum ne putem da seama, unul autoterapeutic: mai exact, acela de a-și conserva identitatea, violent agresată de cantitatea de noutate pe care a presupus-o «transplantarea» în lumea americană și de grijile și eforturile de a supraviețui în această lume. Însemnările lui Matei Călinescu prind și noul univers în care se mișcă, și patria socialistă din care a plecat. Este, într-un fel, teribil să vezi că, în America fiind, autorul este urmărit de stafia României ceașiste, asupra căreia nu încetează să mediteze. *Un fel de jurnal* este o carte atipică pentru cultura română; pe de o parte, pentru că, dintr-o înaltă decență, Matei Călinescu a eliminat stridențele, detaliile pur personale și orice indiscreție privitoare la alții; pe de altă parte, pentru că lipsește din ea orice urmă de răutate. Autorul jurnalului este oricum – insomniac,

melancolic, îngrijorat, obosit, afectuos –, dar nu este niciodată rău. Într-o cultură în care răutatea ține adesea loc de inteligență, această trăsătură mi-l face pe Matei Călinescu foarte prețios și drag. În opera lui Matei Călinescu, *Un fel de jurnal* stă alături de *Amintiri în dialog* și de *Portretul lui M*, dând seamă de natura morală disciplinată, civilizată, reflexivă și afectuoasă a acestui minunat autor”. ■ Cezar Paul-Bădescu, în *La centru și la margine* prezintă, cu titlul *Parfum proaspăt*, revista „Verso”, „editată de Fundația pentru Studii Europene «Ideea Europeană» și condusă de poetul Ion Mureșan”: „Texte care ridică probleme, nu din acelea bălțite ca în multe alte reviste, cronici de carte care spun, nuanțat, lucrurilor pe nume, nu din acelea complezente, bucăți de literatură valoroasă, nu producții ale nu știu cărui veleitar, grupaje de texte care dezbat chestiuni sensibile, nu făcute doar de dragul de a pune de-o discuție, în care să ne arătăm ce deștepți suntem. [...] Și, că tot spuneam că este o revistă cu aer tineresc, deși nu e făcută de tineri (ah, prejudecățile astea!), mă mai opresc și la textul lui Ion Mureșan, care discută despre soarta revistelor declarate, la începuturile lor, drept reviste destinate tinerilor scriitori («Lucefăruș», «Amfiteatru», «Echinoc», «Contrapunct», «Apostrof» etc.). Iar Ion Mureșan observă cum au îmbătrânit toate acestea: «Parcă e un blestem, numai revistele pentru tinerii scriitori îmbătrânesc. Blestemul acesta e, de altfel, șansa lor, căci spiritul literaturii, ca și gripa aviara, izbucnește într-un alt focar, sub alt titlu.» Rezon!”. □ În *La centru și la margine*, Radu Cosașu scrie despre volumul *După-amiază de sâmbătă* (C.R., ediția a treia, 2006) semnat de Valeriu Cristea, „una din minunățiile literaturii române scrise «sub comuniști», da, sub o cenzură dură care, în 1988, nu prea a avut ce obiecta acestor frumuseți pe cât de apolitice, pe atât de sfidătoare la adresa urâtului realist și socialist. La prima suprafață, se poate spune că ceea ce autorul definește cu o perfidă candoare teoretică «roman» e o carte de amintiri ale criticului, de la originile sale până în prezentul anului 1988, tratate sub o evidentă, dar nemaîntâlnită influență Creangă – Dostoievski. E, în adânc, mult mai mult. Scrisul lui Valeriu Cristea e de o intensitate emoțională ieșită din comun, din scheme și definiții”.

● [„Revista 22”, nr. [38] (862)] Cu titlul *Cum activa Securitatea în Universitate* este reprodus un interviu, publicat inițial în „Ziarul de Iași” din 31 august 2006, convorbire realizată de Emilia Chiscop cu Viorel Barbu, rector al Universității „Al. I. Cuza”. Printre altele acesta dă detalii și despre grupul disident din Iași din care făceau parte Luca Pițu, Dan Petrescu, Tereza Culianu Petrescu, Al. Călinescu și Liviu Antonesei. □ Este redat un interviu inedit cu Ioan Petru Culianu, realizat de Emanuela Guano, la Arezzo, în primăvara anului 1990. Textul este însoțit de o analiză a Danielei Dumbravă, cu titlul *Mărturia ultimei „secvențe imprevizibile”*. □ Este publicat un supliment intitulat *București, capitala francofoniei*. Mihai Răzvan Ungureanu scrie aici despre *România în centrul politicii francofone*, iar Cristian Preda, în *Sommet-ul francofoniei va fi un test*, comentează pe marginea viitorului Sommet al Francofoniei, eveniment aflat la cea de-a XI-a ediție.

• [**„Bucureștiul cultural”, nr. 15**] Stelian Tănase, în *Perspectiva istorică*, scrie despre desecretizarea arhivelor Securității și despre posibila descoperire a unor scriitori-informatori: „Cred că trebuie să schimbăm miza discuției pe altă temă. Anume: cum rezistă o societate la ocupația străină și la dictatură. În cazul nostru, e vorba despre intelectuali, scriitori. Să spunem că reacțiile au fost extrem de diferite. Dacă ne uităm la anii 40-50, ai sovietizării societății românești, observăm că primii care au devenit colaboraționiști (cu excepția celor convinși din anii 30, Mihai Cruceanu, N.D. Cocea, Scarlat Callimachi, Matei Socor, Gheorghe Dinu, Miron Radu Paraschivescu) au fost cei care scriseră împotriva bolșevicilor, a lui Stalin, cu diferite ocazii: procesele de la Moscova, ocuparea Basarabiei, războiul ruso-finlandez, campania din Est. Mihail Sadoveanu și Zaharia Stancu ar fi două exemple, echivalenții literari ai politicienilor Gh. Tătărescu, Mihail Ralea, Ștefan Voitec & Ion Pas etc. [...] Detest orice formă de persecuție, chiar și pe cea împotriva delatorilor. Nu vreau să mă fac părtașul unei campanii declanșate împotriva «greșiiților noștri». Citesc de câțiva ani buni în arhive și, ocupându-mă de oameni însemnați politic sau cultural, descopăr cu dezamăgire că unii au fost informatori. Unele nume au greutate în istoria literaturii române postbelice. Îi găsesc cu pseudonime, nu ai cum să îi identifice pe toți, și nici nu merită, dar observ că sunt prea mulți. Remarc că alții au refuzat să colaboreze. Două nume, Ion Vinea, Nicu Steinhardt. Avem în plus victimele informatorilor. În ultimele două aspecte se află miezul problemei. Să spunem, reacția la represiune și la dictatură a fost diferită de la om la om, de la grup la grup, de la o generație la alta. Nu toată lumea a acceptat să colaboreze. Unii au înfundat pușcăriile, alții au ajuns în exil, alții au trăit la periferia societății, păstrând decenii tăcerea. Puțini au protestat, s-au opus. Alții au făcut pactul. A analiza atitudinile foarte diferite este extrem de necesar în societatea românească de azi. În acest context, dezbaterea despre «informatori» și «relațiile scriitorilor cu Securitatea» este numai un capitol”. □ În *Scriitorul lunii septembrie* Marius Chivu semnează poemul *Vântureasa de plastic*. □ Cu titlul *Reticența la schimbare și la nou*, Gabriela Adameșteanu realizează un amplu interviu cu Andreea Grecu, director la Administrația Fondului Cultural National. Acesta dă detalii despre istoria AFCN, explică modul în care funcționează comisiile de evaluare, discută despre diversele proiecte ale acestei instituții. ■ În cea de-a șaptea parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Andrei Terian și Laura Albulescu. ■ Andrei Terian semnează *De la fetuși la Feți-Frumoși*, în timp ce răspunsul Laurei Albulescu este sintetizat în *Exaltarea tinereții și gerontofilia instituțional(izat)ă*.

• [**„România literară”, nr. 37**] În *Critică literară, Lecturi la zi: Sous le ciel de Paris*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Eugen Simion, *Timpul trăirii. Timpul mărturisirii. Jurnal parizian*, ediția a V-a, text integral, prefață de Antonio Patraș (Ed. Corint, 2006), „cartea care a oferit românilor perspectiva exactă a vieții într-o democrație. Dezbaterile din presă și de la televiziune la care participă

intelectualii cei mai proeminenți, disputele intelectuale, purtate în ambianța confortabilă a cafenelei, fără teama că eventualele idei incomode ar putea atrage repercusiuni asupra celor în cauză, bogăția piețelor și a magazinelor de tot felul, naturalețea cu care pot fi comandate la orice restaurant mâncărurile cele mai fine și vinurile cele mai bune (astăzi, la noi, toate aceste revelații pot părea chestiuni banale, dar vă asigur că în urmă cu mai bine de douăzeci de ani lucrurile stăteau cu totul altfel pentru români), comorile aflate la îndemână în biblioteci, în librării și pe rafturile buchiniștilor, șansa de a putea da oricând o fugă pentru a vedea Gioconda sau tablourile lui Van Gogh, spectacolele intrate în istorie, în distribuții de vis, au fost tot atâtea porți deschise gândului către o normalitate la care, în perioada comunistă, nimeni nu avea curajul să speră”. □ În *Reacții imediate. O minte clară*, Alex. Ștefănescu se ocupă de volumul de eseuri *Înainte de a fi prea târziu* de Gina Sebastian Alcalay, publicat cu o prefață semnată de Gabriel Dimisianu (Ed. Hasefer, 2006). Se specifică faptul că o serie de eseuri au fost publicate anterior în revista „România literară” și că acestea „impresionează prin curajul cu care autoarea se pronunță în cele mai dramatice și complicate probleme ale lumii contemporane. Universul (uman) fără margini stă în degetul ei mic! Gina Sebastian Alcalay nu dorește să fie la modă, să facă paradă de erudiție sau să flateze personalități influente. Ea are un scop mai înalt: să contribuie, în stilul ei participativ, frenetic, la salvarea a ceea ce este omenesc în om, într-o perioadă în care umanitatea pare cuprinsă de o beție a vitezei (transformărilor)”. □ Semnal de carte: *Horizons et Identités Phrancophones* de Elena-Brândușa Steiciuc, volum publicat la Editura Universității din Suceava. ■ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș se ocupă de romanul lui Andrei Codrescu, *Mesi@* (Polirom, 2006), „traducere și note de Ioana Avădani”. În opinia recenzentului acesta „ar trebui tratat ca o carte străină. Ceea ce și este. E scris în engleză, apărut în Statele Unite acum mai bine de 7 ani, a avut succes într-o Americă bizară din care de altminteri se și hrănește serios. Pe de altă parte, în limba română, iată, ne aflăm deja la a doua traducere (nu doar ediție, așadar), care continuă valul de cărți publicate în ultimul timp de Codrescu. Situat simetric între *Scrisori din New Orleans* și așteptatul *Wakefield*, romanul poate beneficia acum de un context românesc mai potrivit, cu entuziasme temperate și bibliografii deja puse la punct. Pentru publicul de aici, *Mesi@* e aproape o altă carte decât fusese în 2000. Sau, cel puțin, nu pare singulară și nu vine de niciunde. Atunci, ca și acum, însă, numele de pe copertă spune mai multe decât locul apariției. Va fi, cred, din ce în ce mai greu să punem textul înaintea autorului, să nu rămânem pe loc în spațiul intermediar și protector dintre cartea străină și scriitorul român”. □ În *Literatură*, Nicolae Coande publică poeziile *De epocă*, *Un critic de treabă*, *Acum un mileniu*, *Pielea*, *CV-ul poetei*, *În arestul literaturii*, *Poet cap-de-mort*, *Piramidele mele*, *Poetul care-L va detrona*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Cuvinte esențiale* este reprodus un eseu al lui Lucian Raicu, datat decembrie 1996, construit pe marginea eseului lui Alain Finkielkraut, *Umanitatea pierdută*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumar

publică *Cântecel de spus degeaba*. □ Ion Buzași semnalează *O eroare de istorie literară* în manualul de clasa a II-a, apărut la editura Aramis (autor: Marcela Peneș), unde poezia *Primăvara* de Gheorghe Tăutu îi este atribuită, eronat, lui Vasile Alecsandri. □ În *Memorialistică*, Al. Săndulescu prezintă, cu titlul *Al doilea cerc*, volumul *Șocul amintirilor* de Dorina Al-George, apărut la editura Paralela 45, în colecția „Sapientia”, dedicat lui Sergiu Al-George. ■ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Marea conspirație*, volumul de debut al lui C. Rogozanu, *Agresiuni. Digresiuni* (Polirrom, 2006): „Chiar dacă textele sale strânse în volumul *Agresiuni, digresiuni* n-ar fi date, s-ar observa cu ușurință traseul involutiv al autorului, de la statutul de tânără speranță la cel de certă dezamăgire. [...] Tânărul autor are probleme cu construcția propriilor texte, cu argumentarea opiniilor, dar nici un fel de reținere în legătură cu formularea acestora. Exprimarea (tranzitivă, «vioaie», «hαιοasă», de tabloid citit în metrou) o ia înaintea reflecției, dacă nu o suplinește. Între cele două etape este de multe ori un decalaj vizibil. Avantajul acestei modalități de a face critică literară constă în dezinhibarea, relaxarea, firescul limbajului, saturat de locuri comune. Față de «pășăreasca» altor critici, scrisul lui C. Rogozanu e o agreabilă pauză de respirație. Însă riscurile de a comenta opere literare așa cum comentăm un meci din tribună (mestecând și scuipând semințe, mai aruncând o înjurătură către echipa adversă) sunt majore. [...] Ratarea lui C. Rogozanu mi se pare simptomatică, și cu atât mai tristă cu cât un text ca *Adolescența cu Derrida* dovedește calități rămase neexploatate. Preocupat până la obsesie de dinamica succesului, acest tânăr deloc lipsit de inteligență a ajuns să ilustreze eșecul – datorat, bineînțeles, celor mai urâte mașinațiuni, marii conspirații împotriva lui”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu creionează o *Fiziologie de critic*, analizând volumul lui Mircea A. Diaconu, *La sud de Dumnezeu. Exerciții de luciditate* (Ed. Paralela 45, 2005): „Autorul se mișcă între două contraste. Pe de-o parte solitudinea studiosă, «asceza» trudei sale livrești care însă nu are suficientă voință pentru a se împăca cu sine, pe de alta dorința aprigă a comunicării, a confirmării din exterior, a ieșirii victorioase în societate. [...] Într-o perspectivă mai largă, exegetul sucevean formulează o sumă de observații asupra fenomenului literar actual în genere. [...] Pledoaria pro-cronică a lui Mircea A. Diaconu nu constituie exclusiv o opțiune teoretică, fiind și ecoul unei practici personale susținute. Febrilitatea «provincială», deschiderea ingenuă pe care o vădește criticul în profesiile-i de credință și în însemnările confesive se manifestă de asemenea în analizele consacrate unor cărți și autori, probând «pe viu» că exegetul trăiește, vorba lui Hermann Hesse, «în timpul foiletonului». Calea pe care-o urmează e cea a depistării și încercuirii atente a unor nuclee ale creațiilor ajunse în vizorul d-sale, operație încununată de emisia câte unei observații care surprinde cu acuitate «specificul estetic» [...]”. ■ În *Decalogul așteptării*, Ion Simuț analizează „romanul eseistic” al lui Octavian Paler, *Viața pe un peron*, ajuns la ediția a III-a, și publicat cu o prefață semnată de Daniel Cristea-Enache la editurile Corint și

Albatros (2005), volum ce „exemplifică, prin excelență, cazul unui roman subversiv, ce a riscat să fie pus la un moment dat sub interdicție de regimul comunist, vizat sub acuza voalată de represiune, frică și persecuție. Sunt formele de constrângere și de anulare a libertății, pe care le răspândesc orice dictatură, imposibil a fi denunțată în mod direct și fățiș, fără a atrage efecte punitive”. În concluzie se subliniază că „dacă despre romanele tradiționale, bazate pe epic, se spune, ca un elogiu, că se citesc cu sufletul la gură, despre *Viața pe un peron*, roman eseistic, bazat pe speculația ideatică, trebuie să spun, tot ca un elogiu, că simți nevoia să-l citești cu creionul în mână”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică a doua parte din *Un băiat care scrie bine*, în interiorul căruia se regăsește continuarea schiței lui Hemingway, intitulată *Presupun că orice trebuie să-și aducă aminte de ceva*. ■ În *Anul Francofoniei* este inserat un amplu material intitulat *Eugen Ionescu la Vichy*. Nota explicativă este semnată de Dumitru Hâncu, care vine cu precizarea că „în numărul de săptămâna trecută, am schițat câteva puncte de reper pentru înțelegerea atmosferei opresive impuse de puterea ocupantă în care au trebuit să se desfășoare relațiile culturale româno-franceze în nordul Franței. În sudul acesteia, cel puțin până la invadarea sa de către armata germană, după debarcarea Alianților în nordul Africii, a existat - în pofida guvernelor colaboraționiste - ceva mai multă libertate de mișcare pentru Legația română de la Vichy și, în consecință, și pentru Secretarii ei culturali, printre care s-a numărat și Eugen Ionescu”. ■ În *Literatură. Polemici*, sub titlul *Liniștea unui maioreșcian al disocierii dintre etic și estetic*, Bujor Nedelcovici răspunde la articolul lui Gabriel Dimisianu, *Frământările unui justițiar*, publicat în „România literară”, nr. 27/2006. „Nu este prima dată când constat că într-un articol de presă analiza riguroasă bazată pe argumente logice (demonstrația rațională a probelor contrare) este înlocuită cu ironii, insulte și în special *attaque ad hominem*. Scopul articolului nu este comentarea cu onestitate și claritate a unui text, ci un pretext pentru un atac la persoană”. În continuare acesta oferă câteva „exemple edificatoare din articolul *Frământările unui justițiar*” care îi „provoacă un zâmbet și o bună dispoziție pentru a continua acest articol”. □ Este publicat un calendar literar pentru perioada 6-16 septembrie. □ În *Literatură*, Ștefan Cazimir scrie tableta *Faraonul*. □ Într-o notă este anunțat *Centanarul Senghor*. □ Ioana Pârvolescu publică, în *Cronica Pesimistei*, esul *Fan...atic*. □ Maya Belciu publică o pagină de memorialistică intitulată *O vizită la Dino Buzzati*. □ În *Arte*, Marina Constantinescu își structurează esul, intitulat *Sadovaia 302 bis*, pe marginea volumului omonim semnat de Ruxandra Cesereanu, Marta Petreu, Corin Braga, Virgil Mihaie, Ovidiu Pecican, Ion Vartic, apărut în „Biblioteca Apostrof”, în 2006. □ Dumitru Avakian îi dedică un articol omagial lui Anatol Vieru, cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la naștere. □ Este publicat un comunicat de presă intitulat *Poezie română contemporană* în care se anunță că „Uniunea Scriitorilor din România organizează lansarea volumului *Born in Utopia/ Născut în Utopia*, o antologie de poezie română contemporană, apărută la Talisman House Publishers, SUA, în 2006”. □

În *Meridiane. Avangardă editorială* este reprodus un amplu fragment din volumul *Macii bătrâneții. Sade la ospiciu* de Anne Parlange și Vincent Lestréhan, roman aflat în curs de publicare la Humanitas, colecția „Cartea de pe noptieră”, în traducerea Sabine Chișinevski. □ În *Cronica traducerilor*, Codrin Liviu Cuțitaru discută despre romanul lui Jeffrey Eugenides, *Sinuciderea fecioarelor*, „traducere și note de Mihaela Adăscăliței” (Polirom, 2005). □ În *Corespondență din Stockholm*, Gabriela Melinescu semnează *Enigma Salvador Dali*. □ Notă bio-bibliografică despre romanciera britanică Penelope Fitzgerald. □ Constanța Buzea, în *Actualitatea*, semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilescu scrie despre *Ce-ar mai citi Don Quijote*, amintind antologiile alcătuite de Darie Novăceanu, *Antología de la poesía rumana contemporánea*, *Antología poética general* și *Tristan Tzara. Los primeros poemas*. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar apreciază „cronica actualității” susținută de Lucian Dan Teodorovici în „Suplimentul de cultură”, sub titlul *Cercul nostru vă prezintă*:

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [37] 93] Elena Vlădăreanu dă detalii despre dezbaterile organizată pe 30 august la URSS, pe tema colaborării scriitorilor cu fosta Securitate: „La dezbaterile organizată la URSS au participat: Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Stelian Tănase, Bujor Nedelcovici, Varujan Vosganian, Nicolae Iliescu, Eugen Suci, Ilie Constantin, Ioana Diaconescu, Mihai Zamfir, Radu F. Alexandru, Dinu Grigorescu, Ștefan Radof. [...] Manolescu a accentuat de la începutul întâlnirii că o lege a lustrății aplicată scriitorilor foști colaboratori ai Securității ar fi inutilă din moment ce scriitorii care au funcții, demnități sunt foarte puțini. Totodată, Manolescu subliniază că, «timp de 20-25 de ani, Consiliul URSS a reprezentat, în diferitele lui alcătuirii, cel mai important for de discuție politică din România. Aici s-au spus cele mai neconvenționale lucruri, aici s-au copt memorii, disidențe». Președintele breslei scriitorilor susține: «Consiliul URSS reprezintă un titlu de onoare, care merită astăzi apărut în fața tentativelor de a-i pune pe toți scriitorii într-o singură oală. Spre onoarea lor, prin Consiliul URSS, scriitorii au jucat un rol important în momentele grele pentru breaslă». [...] Eugen Simion împărtășește opiniile lui Nicolae Manolescu, susținând însă că, indiferent de păcatele săvârșite în viața reală, nu trebuie să ignorăm valoarea operei. «Ceea ce reprezintă un scriitor este opera lui, să nu uităm asta. Să fim atenți și să nu lăsăm ca marii scriitori să fie supuși oprobiului pentru orice fleac. Poate ar trebui să punem un frâu», propune fostul președinte al Academiei Române, adăugând că «dacă ești înger pe hârtie, atunci nu poți fi porc în viața reală»”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu publică o recenzie a romanului *Posibilitatea unei insule* de Michel Houellebecq, „traducere din limba franceză și note de Emanoil Marcu”. □ Șerban Foartă scrie poemul *Un mire fără căpătâi* (*Cap. XLI*). □ Notă de prezentare a romanului *Conștiința lui Zeno* de Italo Svevo, „traducere din limba italiană și note de Constanța Tănăsescu” (Polirom). ■ Dosarul acestui număr, realizat de

George Onofrei îl continuă pe cel din numărul precedent, *Români mărimea XXL*. Semnează texte aici, printre alții, Bogdan-Alexandru Stănescu și Vasile Ernu.

16 septembrie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [37] (836)] Andrei Oișteanu scrie despre *Miza Congresului European de Istorie a Religiilor*. ■ Editorialul lui Marius Vasileanu, *Eliade, din nou acasă*, reia „cu câteva modificări, editorialul publicat în data de 6 mai a.c. În aceeași pagină”, subiectul fiind Congresul European de Istorie a Religiilor. □ În *Cronica literară* Claudiu Komartin prezintă volumul de versuri al lui Robert Șerban, *Cinema la mine-acasă* (C.R., 2006). □ Teodor Vârgolici, în *Scriitori ruși de la „cumpăna veacurilor”* prezintă volumul *Cumpăna veacurilor* de Ana-Maria Brezuleanu, apărut la editura Est-Vest. □ Cristina Rusiecki, în *Reverie de saltimbanc*, semnează *Perdeaua de bizarerii*, cronică dramatică a piesei *Pălăria florentină* de Eugène Labiche, pusă în scenă în cadrul Festivalului „Zile și Nopti de Teatru European la Brăila”. □ În cadrul interviului acordat de Andrei Oișteanu lui Marius Vasileanu, orientat în special spre istoria religiilor, acesta dă unele detalii despre volumul său, *Imaginea evreului în cultura română*, despre care afirmă: „În ceea ce privește cartea mea, având în vedere preocupările mele în domeniul etnologiei, am pornit de la imaginea evreului în cultura tradițională românească, în folclorul românesc, și inițial m-am gândit la un studiu strict pe această temă (modul în care evreul este perceput în legende, basme, colinde, cărți populare, în frescele bisericesti sau icoane). Ulterior, pe măsură ce înaintam cu cercetarea, mi-am dat seama că ar fi foarte oportun să nu mă limitez la asta, ci să analizez în ce fel s-a transferat imaginea evreului din cultura populară în cultura înaltă”. ■ Cu subtitlul *Un nou roman de Radu Aldulescu* este reprodus un nou fragment din *Mirii nemuririi*.

20 septembrie

• [„Luceafărul”, nr. 33 (756)] În *La limită* Caius Traian Dragomir semnează *Satyricon – 2006*, o aducere în actualitate a *Decameronului* lui Giovanni Boccaccio, a *Satyricon*-ului lui Petronius și a *Memoriilor* lui Giovanni Casanova. □ În *Acolade* Marius Tupan publică *Ieșirea din detenție*. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul lui Costi Rogozanu, *Agresiuni, digresiuni* (Polirom, 2006), despre care afirmă că „e mai mult decât un volum de cronici. E aproape un manifest Un manifest despre misiunea belicoasă a criticii literare, despre ascuțimea acerbă a percepției estetice, despre reinventarea prospețimii în actul lecturii. Și toate acestea au nevoie de tonul agresiv («agresivitatea este vitală și în cel mai pur târâm estetizant»), temperat de plăcerea digresiunilor mai mult sau mai puțin gratuite. În opinia autorului, există o vinovăție a confortului critic, a partizanatului ideologic sau de grup. Uneori cu riscul de a greși în verdicte sau de a fi nedrept. «Din punctul meu de vedere», afirmă C. Rogozanu în *Avertismentul* din capul volumului, «este vinovat oricine se resemnează în

matricele succesului artistic facil și comod ideologic. Fiecare critic sau scriitor ar trebui să-și aibă luptele lui, este misiunea artistului în general să ficționalizeze realități profunde, inexprimabile»". ■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Fotografii la minut din neant*, semnează recenzia romanului *Perforatorii* de Augustin Cupșa (C.R., 2006): „Straniu și original în multe privințe (chiar mergând pe formula celor cinci voci narrative existentă și în cartea Florinei Ilis, *Cinci nori portocalii pe cerul de răsărit*), romanul lui Augustin Cupșa trebuie considerat ca o mare promisiune făcută literaturii române de un tânăr care nu seamănă, din fericire, cu personajele a căror traiectorie o urmărește”. □ În *Galaxia cărților* Adrian Țion scrie despre *Actualizarea virtualelor modele*, analiză a volumului *Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé – modele pentru scriitori români contemporani* de Simona-Grazia Dima și Aurelian Titu Dumitrescu (Ed. Ministerului Administrației și Internelor, 2006). ■ Eseul lui Alexandru George din *Opinii*, intitulat *De pe alt tărâm*, rememorează propriul debut literar din 1970. □ Versuri semnate de Tatiana Rădulescu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Furunculul sufletului*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Insula* de Corneliu Barborică. □ În *Istorie literară* Lucia Negoită publică o serie de fragmente memorialistice despre Constantin Noica, reunite sub titlul *Lumina Umbrei*. □ Poezii de Carmen Focșa. □ În *Cărți de luat acasă* Gabriel Rusu scrie *În căutarea poetului rătăcitor*, prezentare a volumului *Poezia îmi stătea pe genunchi* de Dan Petrușcă (Ed. Universitas XXI, 2005). □ În *Literatura lumii* este inserat eseul lui Milan Kundera, *În căutarea prezentului pierdut!*, traducere de Jean Grosu. □ În *Mapamond* Ion Crețu scrie despre *Beigbeder – franglistul*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Pâlniile* de Christian Morgenstern. ■ Ioan Neșu, în *Confesiuni*, semnează *De ce nu scriu unii roman*: „Construind un adevărat ansamblu arhitectonic, am putea spune, care este romanul, este normal ca romancierul să nu aibă pretenția de a ști ce este dincolo de gesturile și cuvintele personajelor, pentru că el chiar are acest drept de a ști, personajele fiind creațiile lui, el le face urâte sau frumoase, deștepte sau proaste, cu caracter sau fără. Prozatorul nu este nevoit să vadă sau să ghicească ce se întâmplă în mintea lor, atâta timp cât doar de el depinde ce se întâmplă acolo. Actul de creație nu este propriu oricărui muritor, nu este suficient să vrei să scrii roman. Dacă ar fi așa, nu s-ar mai discuta azi despre așa-zisa criză a romanului, din contră, am fi contemporani cu sute de Brebani, Tupani, Țepenești sau Fănuși”. ■ În *Reacții* Mircea Constantinescu analizează cazul Günter Grass, în *Un fapt de (in)cultură europeană*. □ Un eseu pe teme de actualitate culturală românească publică Liviu Grăsoiu, în *Fonturi în fronturi*, cu titlul *Confirmări și incertitudini*. În opinia sa „a scoate la iveală doar plevușcă, mărunții turnători șantajabili, seamănă a diversiune. Rămâne de văzut cum vor mai scoate capul în lume foștii potențiali culturali, ridicați prea sus de întâmplări neîntâmplătoare. Și mai rămâne de văzut cum se vor repercuta toate asupra creației lor, mai cu seamă asupra receptării. Până atunci, să salutăm cărțile unor necompromiși, ale intelectualilor și artiștilor

obsedați doar de cultura națională, de starea ei și de raporturile cu civilizațiile statelor europene. Ei încă există”.

21 septembrie

● [„Cultura”, nr. 40 (92)] În editorialul său, intitulat *La umbra ghilotinei*, Augustin Buzura afirmă: „În numeroase articole publicate înainte de Revoluție îmi exprimam revolta față de golirea de sens a unor cuvinte esențiale – adevăr, dreptate, demnitate, libertate – folosite până la exasperare în toate împrejurările, încât era greu să le mai iei în serios ori să le utilizezi fără adaosul unor fraze ajutătoare. Pe atunci credeam că e imposibil să nu vină o vreme când acestea își vor recâștiga demnitatea, vreme care astăzi îmi pare foarte îndepărtată, greu previzibilă. Ca multe altele. Cine și-ar fi putut imagina, de exemplu, că vom ajunge să repetăm una din cele mai jalnice, dacă nu chiar cea mai jalnică perioadă a istoriei noastre, anii ‘50, adică instalarea forțată a comunismului internaționalist? Pe atunci, Partidul și Securitatea vânau cu prioritate liberali și țărăniști, căutând pete chiar și în trecutul strămoșilor strămoșilor lor. Astăzi, lucrurile s-au inversat, dar furia demascatoare este la fel de mare. Urmărind aiureala cu «marii români», cineva era de părere că, în privința culturii, a manierelor și civilizației, suntem mai aproape de Bulă decât de Eminescu, Iorga, Rebreanu sau Coandă, părere cu care nu pot fi de acord. [...] Mă emoționează grija pe care, de ani buni, mi-o poartă D. Țepeneag. Este mereu pe fază când îmi apare o carte în străinătate, când mă descoperă într-o publicație sau în vreun dicționar străin. Acum, într-un săptămânal din care s-a revărsat spre mine multă răutate și mizerie, cineva îmi atrage atenția că grija lui este departe de a se fi atenuat. «Să dea Dumnezeu să nu aflăm că Buzura sau Breban au colaborat cu Securitatea! Sau Norman Manea, pentru că el e cel mai aproape de Premiul Nobel...». Vreau să-l asigur pe Țepeneag că nu va avea această bucurie. Sunt convins că numeroșii «cercetători» – care nu știu cu ce drept mi-au frunzărit dosarele –, ar fi făcut publică chiar și o virgulă scrisă cu mâna mea pentru Securitate. Răspundem doar de ceea ce semnăm și nu de ce spun sau cred despre noi diverși gânditori de Dâmbovița. Experiența arată că nu tot ceea ce dorim se transformă în fapte, mai ales în draga noastră patrie, unde iluziile sunt luate drept realitate. În ceea ce mă privește, mi-e imposibil să cred că Breban sau Norman Manea au semnat vreun contract cu suverana absolută a României postdecembriste – Securitatea –, prin urmare, în fața Juriului Academiei Suedeze, nu ar avea acest handicap”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake publică Lucian Raicu. Filă de dicționar*. □ În *Cultura Literară. Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu semnează a treia parte din *La vedere și pe dedesubt*, pagini de memorialistică despre suplimentul literar „Caiete Critice”. □ Constantin Coroiu, în *Cultura Literară. Texte și contexte* scrie, în *Bacovia, o descriere a operei*, despre al doilea volum al *Dosarului Bacovia* de Constantin Călin (Ed. Agora, Bacău, 2004). □ Bogdan Crețu, în *Cultura literară*, semnează *Șvabul rătăcitor*, prezentare a romanului lui Richard Wagner,

Catrafuse (Polirom, 2006). □ Rodica Grigore, în *Bombay – Londra – New York. Zgomot, furie, marionete* prezintă romanul lui Salman Rushdie, *Furie* (Humanitas, 2006). ■ Dosarul acestui număr îi este dedicat lui Valeriu Cristea. □ C. Stănescu semnează aici *Amintiri din paradis*. □ Andrei Terian, în *Memoria și irepetabilul*, scrie despre volumul lui Valeriu Cristea, *După-amiaza de sâmbătă*. □ Teodora Dumitru se ocupă de același volum în *Un dicționar cu amintiri*. □ Pe aceeași temă glosează și Alex Goldiș, în *Un vampir al amintirilor*: „[...] o carte care reușește să redimensioneze, din interior, genul autobiografic. Dacă orice autobiografie debutează inevitabil cu nașterea personajului central, în ficțiunea personală a lui Valeriu Cristea nașterea nu e decât un punct convențional (ea nici nu apare în carte ca eveniment propriu-zis). Căci autobiografia de față pornește de la preistoria subiectului, încercând să recupereze ceva din existența familiei anterioare nașterii lui. Numai că autorul nu crede în fantasmе, nici nu se aventurează în presupuneri românești, ci încearcă să vizualizeze această istorie. [...] De fapt, întreaga carte a lui Valeriu Cristea respinge ficțiunea în favoarea enigmaticului realității ca atare: «concretul existențelor risipite e mai fascinant decât fantasticul cel mai fantastic», spune undeva autorul. Ideea-motor a cărții e aceea de a configura, prin coborârea vizionară în istorie, «lanțul de țâți» a căror ultimă verigă e naratorul însuși. Numai că imposibilitatea de a-l vizualiza pe acel Tată Prim se dovedește a fi primul eșec major al personajului, care va trebui să găsească, de acum, soluții alternative. În acest sens, confesiunea lui Valeriu Cristea ia naștere din «brodarea» în jurul unei imposibilități”. □ În *Cultura Spectacolului. Adevărul bufonului*, Cristina Rusiecki prezintă cea de-a doua ediție a festivalului „Zile si nopți de teatru european la Brăila”. ■ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu semnează *Șaizeci și șase de „născuți în Utopia”*, prezentare a ediției a cincea a festivalului Internațional „Zile si Nopți de Literatură”, oferind detalii despre volumul *Born in Utopia (Născut în Utopia)*, „o antologie de poezie română contemporană apărută la Talisman House Publishers, S.U.A, în 2006”. ■ Cătălin Sturza, în *Cultura. Sensuri si nonsensuri*, scrie despre *Nuanțele zgomotului și circumstanțele furiei*, amplă discuție pe marginea textului publicat de Marius Vasileanu, în „Adevărul” de miercuri, 13 septembrie, cu titlul „Scrisoare deschisă a ministrului Culturii, Adrian Iorgulescu”.

● **[„Observator cultural”, nr. [38] 339 (41)]** În *Informații. La zi se anunță* premiera piesei *Nu de gât* de Mihai Ignat, pusă în scenă la Teatru 74. □ Notă despre viitoarea lansare, la teatrul „Marin Sorescu” din Craiova, a volumelor, dedicate lui I.D. Sârbu, *Un om din Est* de Daniel Cristea-Enache, *Frumosul din Petrila adormită* de Ion Barbu și *Celălalt capăt (interviuri)* de Nicolae Coande, toate apărute în 2006 la Editura Curtea Veche. □ Se anunță că la „Institutul de Istorie Naturală din Milano, va avea loc o masă rotundă cu tema *Mircea Eliade în conștiința culturii europene* și proiecția filmului *Șarpele*, ecranizare a nuvelei cu același titlu a lui Mircea Eliade. Evenimentele se desfășoară sub genericul «Zilele Mircea Eliade», proiect organizat în parteneriat de Institutul Cultural

Român și Asociația «Românii în Italia»». □ Sunt oferite informații despre participarea României la Târgul de carte de la Madrid, standul fiind organizat de Ministerul Culturii și Cultelor. ■ Se anunță prezența, pe 21 și 22 septembrie, lui Mircea Cărtărescu, la Târgul de carte de la Göteborg, „unde va participa la două seminarii pe tema libertății de expresie, tema ediției de anul acesta a târgului”. ■ Notă despre acordarea premiului Ovidius lui Andrei Codrescu, în cadrul celei de-a V-a ediții a festivalului „Zile și Nopti de literatură”, desfășurat la Mangalia, Neptun și Constanța. Cu această ocazie editura Polirom a lansat și volumul *Wakefield*, în traducerea Ioanei Avădani. ■ Sunt reproduse fragmente din *Apelul pentru repunerea lui Paul Goma și a familiei sale în drepturile de cetățeni români*. ■ Carmen Mușat, în *Editorial*, se întreabă *De ce dispar revistele culturale?*, anunțând intenția de a se închide a publicațiilor „Cuvântul” (București) și „Timpul” (Iași), din motive financiare. Aceasta precizează că „revistele culturale din România se confruntă, în momentul de față, cu o foarte gravă problemă: aceea a difuzării. Cu rare excepții, marii difuzori de presă au față de publicațiile culturale o atitudine de superioară îngăduință, când nu e dispreț de-a dreptul. De la refuzul de a prelua astfel de publicații, pe motiv că «nu se vând» – deși un public interesat există și, în pofida previziunilor pesimiste ale difuzorilor de ocazie, acesta nu este deloc restrâns – până la nesfârșitele tergiversări ale plăților, difuzarea revistelor culturale este o aventură și, de cele mai multe ori, o experiență umilitoare. Pentru că impresia multora dintre cei care se ocupă de difuzare este că își fac o favoare preluând reviste care nu promovează vipuri efemere”. □ Arina Petrovici, în *Eveniment*, semnează *Francofonia deschide România*. □ Adina Dinițoiu face o trecere în revistă a evenimentelor dedicate celui de-al XI-lea summit al Francofoniei, în textul *Toamna, în Bucureștiul francofon*. □ D. Țepeneag, în *Șotron*, publică o serie de notații reunite sub titlul *Ego-ul și politica*. ■ În *Literatură*, Bogdan Crețu, scrie despre *Octavian Soviany: angajare ontologică și experiment baroc*, o prezentare a volumului *Scrisori din Arcadia*, „cu un argument al autorului și o postfață de Elena Vlădăreanu” (Ed. Paralela 45, colecția „Biblioteca românească – poezie”, 2005): „Octavian Soviany este un poet care nu s-a sinchisit prea mult să-și câștige un (meritat) loc mai în fruntea ierarhiei optzeciste, cu toate că rafinamentul poeziei sale l-ar fi îndreptățit întru totul. Manierist până în vârful unghiilor, încă de la volumul de debut, *Ucenicia bătrânului alchimist* (1983), el este un autor eminent livresc, poate unul dintre cei mai subtili pe care îi avem, alături de Radu Stanca, Leonid Dimov, Șerban Foarță, Emil Brumaru sau O. Nimigean. Masca pare a fi principalul tertip prin care lirica sa găsește de cuviință să-și deruleze elegantele volute. Astfel de poeți trebuie gustați intensiv, pe spații restrânse, căci virtuozitatea excesivă, deloc la îndemâna oricui, constituie unul dintre principalele moduri prin care talentul adevărat se poate manifesta. [...] Octavian Soviany revine în primul eșalon, unde îi era locul, prin două volume diferite ca tonalitate, dar apropiate ca valoare. Dacă ar fi să fac totuși o evaluare, aș spune că, în ciuda șarmului irezistibil al celei mai recente

apariții, *Scrisorile din Arcadia* se remarcă printr-un spor de autenticitate, de implicare ontologică pe care, în *Dilecta*, artificiul, virtuozitatea se străduiesc să o înlocuiască. Pe scurt, avem de a face cu două dintre cele mai remarcabile cărți de poezie din ultimii ani”. ■ În aceeași rubrică, sub titlul *Căutările tinereții*, Adina Dinițoiu prezintă *Catafazii* de Teodor Dună (Ed. Vinea, 2005): „Cu volumul *Catafazii* [...] Teodor Dună se află la al doilea său volum de poezie (primul, *trenul de treișunu februarie*, Editura Vinea, 2002, a obținut premiul «Mihai Eminescu» pentru debut, în 2003). Din capul locului, putem observa că Teodor Dună nu e un «douămiist» mizerabilist, tentat de prozaismul biografic, în bună direcție – viabilă, de altfel, în continuare (vezi Dan Sociu) – postoptzecistă, și nici un autoficționar exhibiționist (dar acesta e mai mult cazul tinerelor poete, precum Elena Vlădăreanu, Livia Roșca etc.). Teodor Dună scrie, ca și Dan Coman, o poezie neoexpresionistă, metaforică și metafizică, arătând că în poezie întoarcerea genurilor (neo)moderniste este posibilă fără mari probleme, ba chiar indicată, ca și în modă... În acest moment, pe «piața literară» a poeziei (tinere), primele două direcții indicate au o cotație mai bună, o vizibilitate mai mare în «cercul» de altfel destul de restrâns al receptării poetice”. ■ Paul Cernat, în *(E)scatologii milenariste*, scrie despre volumul Elenei Vlădăreanu, *europa. zece cântece funerare* și despre cel al lui Dan Sociu, *cântece eXcesive* (C.R., 2005): „Furia viscerală, apocaliptică și disperarea autodestructivă din poemele Elenei Vlădăreanu vin, evident, de la Angela Marinescu și de la regretata Mariana Marin (via Sylvia Plath). Nota specifică: un amestec de exhibiționism agresiv și de grandilocvență sado-masochistă, dublat de lipsa autocontrolului textual. Totuși, în *europa. zece cântece funerare* (2005) turmentarea (e)scatologică și haosul fiziologic din precedentele volume par să se fi disciplinat. Mai puțin incoerentă, mai acut biografistă, autoarea își asumă acum o poză «reprezentativă» de poetă *vates* al propriei generații [...], o generație de «copii ai mizeriei», marginalizată, mințită și ademenită cu sloganurile Europei consumiste. [...] Dacă excesul de adrenalină din poemele Elenei Vlădăreanu devine, de la un punct încolo, obositor, *cântecele eXcesive* ale «cluboptistului» Dan Sociu au meritul de a spune, în maniera lui Frank O’Hara, o poveste mizerabilistă coerentă. O scriitură supravegheată, albă, fără patetism, infuzată de un umor sec, negru și cinic. [...] Cu puține excepții, din poemele, totuși complexe, ale lui Dan Sociu lipsește tocmai poezia”. □ Pavel Chihaia, în *Memorialistică*, semnează *Printre cărți și manuscrise*, recenzie a volumului Simonei Cioculescu, apărut la editura Muzeul Literaturii Române, în 2005, ce „însumează o serie de date în legătură cu opere și evenimente, împreună cu sugestive comentarii ale vieților «particulare» și ale raporturilor, nu întotdeauna amabile, dintre scriitorii români. O contribuție majoră la întreaga evoluție a culturii noastre din ultima jumătate de secol”. □ În *Internațional*, cu titlul *Dezechilibru pe trei reazeme*, este reprodușă comunicarea prezentată la Congresul Internațional PEN 2006, desfășurat la Berlin sub titlul *Writing in the Times of “New Peacelessness”*. □ Gheorghe Crăciun publică a doua parte a esecului *Dosare*

și oglinzi retrovizoare, discuție pe marginea cazurilor de colaborare ale scriitorilor cu Securitatea. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică semnează cea de-a doua parte a materialului dedicat premiilor de gen pe 2006, referindu-se aici la premiile revistei „Locus”, la premiile Hugo ș.a. □ Suplimentul acestui număr este organizat în jurul literaturii germane contemporane, notându-se că „Literarisches Colloquium Berlin, împreună cu Goethe-Institut Bukarest și Centrul de Carte Germană, au invitat la București cinci protagoniști importanți ai literaturii germane contemporane: Marcel Beyer, Tanja Dückers, Karen Duve, Inka Parei și Julia Schoch. Datorită multiplelor teme abordate și stiluri folosite, acești autori reprezintă în mod exemplar diversitatea și bogăția creației literare germane de azi. În cadrul proiectului nostru, „Metropole editoriale – București 2006”, va prezentăm o selecție de texte, sperând astfel să va trezim interesul pentru creația autorilor invitați. Traducerile în limba română, realizate special cu această ocazie, se află, așadar, în centrul manifestării noastre”. □ Eberhard Falcke scrie *Despre situația literaturii germane*. □ Tanja Dückers semnează esul *Nici prea plin și nici prea gol*, pe marginea Târgului de carte de la Leipzig. □ Aceiași autoare îi aparține și un fragment din romanul *Der längste Tag des Jahres (Cea mai lungă zi a anului)*, apărut la Editura Aufbau, în 2006, reprodus aici cu titlul *Perna*, traducerea aparținându-i Norei Iuga. □ Cu titlul *Sporii* este reprodus un fragment din romanul lui Marcel Beyer, *Spione (Spionii)*, apărut la Editura DuMont în 2000, „traducere din limba germană de Vlad Arghir”. □ Inka Parei semnează un fragment din romanul *Die Schattenboxerin (Luptătoarea de Tai Chi Chuan)*, apărut la Editura Schöffling & Co., 1999, „traducere din limba germană de Radu-Mihai Alexe”. □ Cu titlul *Nu e un cântec de dragoste* este reprodus un fragment din romanul *Dies ist kein Liebeslied (Acesta nu este un cântec de dragoste)*, apărut la Editura Eichborn în 2002, „traducere din limba germană de Mara Wagner”.

● [„**Revista 22**”, nr. [39] (863)] Al. Călinescu semnează *În jurul unui „înscris”*, reproducere a articolului său din numărul 12 din 31 martie 1990 al revistei „Timpul”, „text unde solicitam fie restituirea unor cărți ce îmi aparțin, fie găsirea unei modalități prin care o serie de cărți ale mele să fie donate Bibliotecii Universitare din București”. □ Măriuca Stanciu schițează un portret intitulat *Moses Gaster: repere pentru un portret în mărime naturală*.

22 septembrie

● [„**Dilema Veche**”, nr. 37 (139)] Andrei Pleșu își intitulează editorialul *Mineriada de hârtie*: „Ziarele și o sumedenie de forumiști par să fi descifrat, în sfârșit, misterul răului care strică țara. S-au identificat vinovații! E vorba de elitiști trădători, de intelectuali plătiți de Soros și de oculta mondială, de ONG-uri subversive și de securiști acoperiți ai «statului paralel». [...] Comunismul, cu toate relele lui, pare să fie, după ultimele dezvăluiri, produsul «elitelor» autohtone, respectiv al actualei «societăți civile». Chestia cu «Moarte intelectualilor!» n-a avut

efectul scontat. Dar putem organiza acum o amplă operațiune de murdărire a lor. Îi putem lichida moralmente, cu rezultate spectaculoase. [...] Elitele, organizate în «grupuri de presiune» și în «rețele» subversive, elitele moralizatoare, găunoase, cu prestigii măsluite și cu operă nulă, elitele putrede sunt responsabile pentru toate nefericirile poporului. Ei, elitiștii, ei, care fac pe «judecătorii națiunii», ei trebuie să dea socoteală pentru colectivizarea agriculturii, pentru Canal și pentru Pitești, pentru arestările și deportările din anii '50, pentru tezele din iulie, pentru cenzura ideologică și pentru foametea anilor '80. Ei l-au omorât pe Gheorghe Ursu, ei l-au bătut pe Paul Goma, ei l-au arestat pe Radu Filipescu, i-au terorizat pe Doina Cornea, pe Mircea Dinescu și pe Dorin Tudoran, și au înnegrit zilele lui Dan Petrescu și ale lui Gabriel Andreescu. [...] Trăim așadar spasmodic, din mineriadă în mineriadă. Acum e vremea mineriadei de hârtie. Care va fi următoarea?». ■ Pe aceeași temă scrie și Mircea Vasilescu în *Noul antiintellectualism român*. „Pe scurt: elitele în curs de reconstrucție în România de azi sunt pline de păcătoși, nu sunt cu nimic mai prejos decât – să zicem – un fost redactor-șef la Scânteia tineretului, ori un autor de poezii dedicate partidului. Individualitățile nu mai contează, din moment ce categoria e pătată. După logica perversă utilizată masiv de propaganda comunistă, dacă un intelectual a călcat strâmb, atunci îi putem bănuși și pe alții și sfârșim prin a-i blama pe toți, la grămadă, cu perspectiva marxist-leninistă la îndemână. Cei care livrează, prin ziare și pe la televiziuni, asemenea construcții ideologice, țintesc nu atât «discreditarea societății civile», ci ponegrirea unor individualități care au știut, și înainte de 1989, și după aceea, să se respecte pe sine ca indivizi și să îi respecte și pe ceilalți, ca oameni; au știut și știu să nu cânte în corurile de toate felurile, ci să aibă voci personale și distincte; au știut, pe scurt, să-și păstreze demnitatea și umanitatea. Din toată această peltea în care dorința de senzaționalism a presei se combină cu abilitatea unora de a «strecura» subiecte pe agenda publică rezultă un fel de nou antiintellectualism.” □ Șerban Foarță publică a zecea poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Intimitate*. □ Radu Cosașu semnează *Un lăcaș al gândirii românești în acțiune*.

● [„România literară”, nr. 38] Pe prima pagină este publicată o tabletă semnată de N. Manolescu, *Despre un alt fel de colaboratori*. Trimiterea se face la „descoperirea într-un volum de documente publicat recent la Polirom (*Lotul Antonescu în ancheta Smerș, Moscova, 1944-1946. Documente din arhiva F.S.B.*) a unor referințe considerate compromițătoare la Mircea Grigorescu, secretarul general de revistă al României literare între 1971 și 1976, și la G. Ivașcu, directorul aceleiași reviste între 1971 și 1988”. ■ În *Polemici. Dogmatism pe dos*, Gabriel Dimisianu răspunde la articolul lui Bujor Nedelcovici, *Liniștea unui maioreșcian al disocierii dintre etic și estetic*, apărut în numărul 37 al revistei „România literară”. Acesta subliniază: „în fond, ce mă desparte de Bujor Nedelcovici este viziunea lui maniheică și inaderența sa la concret. Mulți oameni sunt blamabili pentru ce au făcut (sau nu au făcut) în timpul comunismului, dar

judicarea fiecăruia se cuvine să fie personalizată. Nu judecăm loturi, cum făceau comuniștii, ci indivizi. Pe bună dreptate vorbea Alex. Ștefănescu, într-un articol recent din România literară (nr. 35/2006), despre necesitatea «ierarhizării răului». «Altfel se ajunge, scria criticul, la un fel de încăierare de stradă, căreia îi cad victime și oameni nevinovați sau prea puțin vinovați, pentru a fi călcați în picioare, desfigurați». În încheiere, G. Dimisianu afirmă: „Accept de altfel, de ce nu, că opera poate fi explicată prin om, adică prin creatorul ei, că sunt de urmărit în operă elemente care trimit la figura autorului, ceea ce nu înseamnă însă că valoarea operei scade sau crește în raport de comportarea autorului în viața socială, de poziția pe care a avut-o în cutare împrejurare istorică sau de convingerile sale politice. Bujor Nedelcovici îl invocă imprudent pe Céline, cazul acestuia ilustrând tocmai contrariul tezei pe care el o susține și anume aceea că e imposibil a disocia între omul moral și opera lui. Bujor Nedelcovici o ține una și bună: «Disocierea dintre etic și estetic are un scop precis: justificarea scriitorilor care au fost compromiși politic și salvarea lor în estetic». Nu e acesta, în esență, un dogmatism pe dos? În ce mă privește, controversa cu prozatorul Bujor Nedelcovici se încheie aici. Țin seama de faptul că răbdarea bunului cititor are o limită. Nu vreau să o trec. Dacă însă partenerul meu de dialog dorește să aibă ultimul cuvânt, îl asigur că nu mă voi opune». □ Sunt anunțate „Zilele Mircea Eliade” la Cahul, eveniment ce va avea loc, în Republica Moldova, în lunile septembrie și octombrie. □ În *Actualitatea. Contrafort*, Mircea Mihăieș, într-un eseu politic despre Teodor Baconski – *Panașul de mucagai* – inserează la sfârșit și un post-scriptum în care amintește că „în revista «Luceafărul», un scriitor cu termenul de garanție expirat, pe numele său Fănuș Neagu, oferă o mostră de vulgaritate și mitocănie pe care le credeam de mult abolite, măcar din peisajul revistelor culturale. Viteaz nevoie-mare, Neagu își începe discursul cu o afirmație peremptorie, menită să ne arate pe ce înălțimi himalayce s-a cocoțat unul dintre cei mai desăvârșiți mânăuitori de tirbușoane și desfăcătoare de capace din istoria recentă: «Nu există ministru de cultură pe care să nu-l înjur»». □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Caleidoscop de cuvinte*, Tudorel Urian prezintă volumul de versuri *A șaptea dimineată a lumii* de Roxana Sicoe-Tirea (Ed. Limes, 2005): „Poezia Roxanei Sicoe-Tirea este precum imaginile formate într-un caleidoscop. Formele se schimbă la cea mai mică rotație, imaginile sunt superbe, dar ele au semnificații ambigue, greu de descris în cuvinte. Firește, este vorba de un caleidoscop care funcționează pe bază de cuvinte. Sensurile se extind și se restrâng, combinațiile sunt dintre cele mai neașteptate, *les incertitudes du langage* (limbajul, spune Jean Paulhan, reprezintă cheia tuturor problemelor care ne preocupă) se manifestă în toată splendoarea lor. [...] Cultivată și sensibilă, Roxana Sicoe-Tirea este una dintre poetele tinerei generații căreia critica ar trebui să îi acorde o mult mai aplicată atenție. Volumul ei *A șaptea dimineată a lumii* este în măsură să ofere revelații cititorului, mai ales în contextul destul de omogenizat al poeziei «Generației 2000»”. ■ În *Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu scrie despre *Eugen Ionescu și Matei Călinescu*,

o prezentare a volumului *Eugène Ionesco: teme identitare și existențiale* de Matei Călinescu (Junimea, colecția „Românii din Paris”, 2006): „Matei Călinescu analizează, din diverse unghiuri, toate piesele de teatru ale lui Eugen Ionescu, acordând spații largi celor care au intrat în conștiința întregii lumi civilizate (și, unele, în legendă): *Cântăreța cheală, Lecția, Jacques sau Supunerea, Viitorul e în ouă, Scaunele, Victimele datoriei, Amedeu sau Cum să te descotorosești, Ucigaș fără simbrie, Rinocerii, Regele moare, Jocul de-a măcelul, Pietonul aerului, Omul cu valize* etc. Este reconstituit istoricul fiecărui text (ca parte integrantă a biografiei spirituale a autorului), sunt examinate personaje și construcția dramatică (adeseori prin raportare la unele puneri în scenă semnificative), se procedează la o situare a lucrării în viața culturală a epocii, se fac trimiteri la confesiuni ale lui Eugen Ionescu și referiri la alți dramaturgi din istoria literaturii lumii. Totul – cu o impresionantă competență și o grijă (de autor profund politicoasă în relația cu cititorul) de a relativiza afirmațiile și de a lăsa loc și altor opinii, de a nu prezenta ipotezele critice, oricât de plauzibile, drept concluzii. Nimic din semnificațiile (intenționate sau involuntare) ale operei lui Eugen Ionescu nu scapă din plasa de aur a acestui profesionalism exemplar”. □ În *Ochiul magic* este publicată o notiță intitulată *Vremea întrebărilor* în care se dat detalii despre numărul 8 al revistei „Orizont”, „bogat în *de ce-uri*, venind ele din anchete, interviuri sau neliniști și curiozități”. ■ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș se ocupă de volumul de proză scurtă *Povestiri din adânci tinereți*, debut al lui Andrei Mocuța (C.R., 2006) despre care afirmă: „Fără să beneficieze de scuza primei cărți, dar și fără să aibă prea nevoie de asemenea circumstanțe atenuante, Andrei Mocuța se află în postura de a învăța devreme ceea ce altora le consumă ani buni: adâncimea. Tânăr sau nu, e îndeajuns de înțelept pentru a adăuga structurilor de rezistență ale scrisului său noi (și obligatorii) centre de greutate. *Povestiri din adânci tinereți* e deocamdată o carte care-și prezintă cu onoare autorul, dând seama despre crizele unei vârste peste care, cum-necum, acesta a sărit”. □ În *Literatură* Vasile Baghiu semnează poeziile *Unul și același lucru, Nu scriu, Pasiuni, Întâmplare, Demodat*. □ Mihai Zamfir, în *Plecând de la cărți*, publică partea a doua din *Tristețe, multă tristețe*, comentariu pe marginea volumului *Poezia românească din exil*, antologie de Liliana Corobca (Ed. Institutului Cultural Român, 2006). Acesta apreciază că „antologia de față răstoarnă judecățile gata făcute. Constatăm că în exil s-a scris o poezie de aspirație metafizică, aflată în căutarea esențelor verbale ale limbii române și situată la mare distanță de rezonanțele pășunist-patriotice. Revelația veritabilă o reprezintă versurile lui Al. Busuioceanu, de o perfecțiune atemporală, deși compuse mai ales în anii ‘50; li se adaugă poeziile lui Virgil Ierunca, Ioan I. Mirea sau Paul Miron, apărute până acum în ediții de tiraj confidențial, dar care, în contextul larg al exilului, capătă alte proporții. S-a scris în afara României și o literatură pe teme esențiale, reflex al unei sensibilități universale, dincolo de loc și de timp. Tot aici găsim în premieră și poeți complet necunoscuți, cu biografii atipice, autori ce nu fac parte nici din

exilul canonic, tradițional, și nici din ultimul val de poeți exilați; sunt autori pierduți între două lumi. Dumitru Ichim ori Alexandru Lungu marchează adevărate surprize și e păcat că numele lor, alături de ale altora din «grupul celor 31» al Liliane Corobca, nu s-au impus pînă acum atenției”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează o *Epigramă*. □ În *Lecturi*, Mihai Mandache scrie *Sipetul cu amintiri*, recenzie a romanului lui Valeriu Cristea, *După-amiaza de sâmbătă*, „ediția a III-a, cu o postfață de Nicolae Manolescu” (C.R., 2006), axată în principal pe relatarea subiectului. □ În *Istorie culturală*, Mihai Sorin Rădulescu dedică un amplu articol volumului lui Jacques Bouchard, *Nicolae Mavrocordat. Domn și cărturar al iluminismului timpuriu (1680-1730)*, „traducere din limbile franceză și neogreacă de Elena Lazăr, cu un cuvânt înainte al autorului” (Ed. Omonia, 2006). ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Calea regală*, volumul de publicistică al lui George Bălăiță, *Câinele în lesă. Opt interviuri și un appendix* (Ed. Viitorul Românesc, 2004): „Autorul volumului de față nu se numără printre scriitorii care fac favoruri cititorilor. Nu ne oferă nimic de-a gata, ci ne derutează încontinuu prin jocul suprafețelor și fosforescența detaliilor «nesemnificative». Scriitura lui minuțioasă, legată strâns, ochi cu ochi, pune în reală dificultate lectorul, solicitând o atenție trează și disponibilitatea pentru orice turnură a evenimentelor. Personajele principale ori secundare, scenele și fragmentele însele au parcă toate valențele libere. În orice moment, ele se pot răsuci și evolua în chip neașteptat, într-un aleatoriu pe spații mici făcut posibil de largul desen al fanteziei integratoare. Se poate chiar specula că prozatorul își suspendă, temporar, controlul tematic și simbolic, renunță la pre-determinarea fiecărei pagini, pentru a-i urmări pe eroi cum respiră, dacă și cât se descurcă în absența creatorului lor. [...] În filele de publicistică, actualitatea, panoramată atent, trece prin filtre succesive, pînă când autorul îi poate cristaliza elementul de generalitate. Marele spectacol postrevoluționar, înghesuiala de pe drumul Damascului, demagogia otrăvită a «profesorilor de ură» sunt privite fără emotivitatea neofitului. Moralist veritabil, scriitorul este un observator stăruitor al naturii umane, interesându-se cu seriozitate de orice defect de fabricație, rătăcire sau eroare de judecată. Câteodată, contemplația senină lasă loc maliției, George Bălăiță deschizând un ochi rău, de soacră tradițională, pentru a obține efecte comice pe măsură”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie *Bulgakov, magie, absurd*, analiză a volumului lui Ion Vartic, *Bulgakov și secretul lui Koroviev. Interpretare figurală la Maestrul și Margareta* (Ed. Biblioteca Apostrof, 2004). ■ În *Orchestrație de dubluri*, Ion Simuț analizează romanul lui Nicolae Breban, *Animale bolnave* (Polirom, 2004). „Inventiv epic (e, poate, cel mai bun roman polițist românesc), speculativ în confruntarea psihologilor, reușind să păstreze misterul crimelor și găsiindu-le motivații tulburi, dar nu mai puțin inteligente, scriitorul pune în ecuație, într-un mod vag dostoievskian, obscuritățile mistice ale crimei și visceralitatea unei ideologii a urii. Paranoia activează violențele latente. Una din invențiile brebaniene este disocierea omului dedublat

dostoievskian: contradicțiile interioare profunde pe care Dostoievski le punea într-un singur om, Nicolae Breban le distribuie în două personaje complementare. Acestea fac o dependență reciproc definitorie, organizată într-o polifonie ce rezultă dintr-o multitudine de duete ale instrumentelor. [...] Nicolae Breban lucrează consecvent cu mecanismul epic al personajelor-replică. Nu ar fi întru totul adevărat să spunem că unul este inversul celuilalt, în convingeri sau în psihologie. Dedublarea dostoievskiană este transformată într-un fel de cuplu, în care cele două personaje interdependente se află într-o varietate de relații, de la contrast și opoziție ireductibilă la complementaritate. [...] Scriitorul practică un joc estetic subtil, folosind dublurile când ca un ecou dostoievskian, când ca o parodie a dihotomiei proletcultiste dintre personajul pozitiv și personajul negativ. Repetarea obstinată a dublurilor, a personajelor-replică devine operatorul ontologic al romanului brebanian. Autorul creează personaje vii ca reacții polemice la moduri de a fi legitimate anterior fie de către clasicii romanului, fie de către textul său, dar acest mod de creație devine în același timp un procedeu, o convenție. Krinitzki, Miloia, Paul, Gașpar, Irina sunt ipoteze de umanitate, nu oameni ai unei realități reperabile. Prin ei avem confirmarea unor demoni ascunși într-o abisalitate umană neexplorată până acum în romanul românesc”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică a treia parte din *Un băiat care scrie bine*, în interiorul căruia se regăsește textul lui Ernest Hemingway, *Căldura și frigul, un poem și șapte nuvele*, „traduse din engleză de Charles Cachera și Pierre Guglielmina. Prefață de Philippe Sollers, Gallimard”. ■ În *Interviurile României Literare*, Simona Vasilache publică, cu titlul „De la studenții mei am învățat nu mai puțin decât de la profesorii mei”, un amplu interviu cu Solomon Marcus. Vorbind, printre altele, și despre literatură, acesta afirmă: „A fi poet înseamnă a fi în stare să vezi într-o frunză toate frunzele, într-un copac toți copacii lumii. Într-un fel, poetul investeste lucrurile cu o capacitate holografică, sau, dacă vrei, actualizează potențialul lor holografic, descoperă generalul din individual. În întâlnirea extremelor, am ilustrat funcționarea principiului holografic în poezia lui Eminescu, atât în ipostaza sa temporală (clipa care exprimă eternitatea), cât și în aceea spațială (localul care exprimă globalul)”. □ În *Literatură* este publicat, cu titlul *Când înfloresc rapițele*, primul capitol din partea I a romanului *Oameni provizorii* de Dan Faur, decedat în 2002. □ Tot aici este publicat fragmentul de proză *De pe pod* de Ioan Lăcustă. □ Este inserat un calendar literar pentru perioada 17-23 septembrie. □ Ioana Pârvulescu publică, în *Cronica Optimistei*, eseu *La început a fost deviza...* □ În *Meridiane. Avangardă editorială* este reprodus un fragment din romanul *Ce spune Molero* de Dinis Machado, aflat în curs de apariție la Humanitas, colecția „Cartea de pe noptieră”, în traducerea și cu o prezentare de Micaela Ghițescu. □ În *Cărți pereche. Senzaționalul, versiune retro*, Elisabeta Lăsconi face o paralelă între romanul *Numele ei era Viață* de Melania G. Mazzucco (Polirom, 2003) și *Femeia în roșu* de Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihăieș, concluzionând că „succesul de care a avut parte romanul italian în America și traducerea lui în

optsprezece limbi dovedește că oricât de insolite ar fi lumile înfățișate, talentul le face familiare și accesibile cititorilor. Și îngăduie fanteziei să zboare la o versiune italiană a romanului românesc *Femeia în roșu*, la alta care să treacă și oceanul, fiindcă are toată mașinăria narativă pregătită pentru decolare, are senzațional din belșug drept combustibil și duce suficientă materie incendiară ca să provoace un veritabil șoc literar, iar Ana Cumpănașu ori Sage să se întoarcă, pe calea ficțiunii, pentru a recuceri, ca femeie fatală, America”. □ În *Meridiane* este publicată o prezentare bio-bibliografică a „singurului scriitor de limbă arabă distins cu Premiul Nobel pentru literatură”, Naghib Mahfuz, recent decedat. □ Notă biografică dedicată lui Giorgio Bassani cu ocazia împlinirii a 90 de ani de la naștere. □ În *Literatură* sunt grupate o serie de poezii ale Laviniei Branîște sub titlul *Debutul și urmarea*. □ În *Actualitatea* este prezentat Festivalul „Zile și Nopti de Literatură” – 2006, eveniment organizat, pe litoral, de către Uniunea Scriitorilor în perioada 15-19 septembrie. ■ Sunt publicate un *Comunicat* și un *Protest* „din partea Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor”. Se anunță: „Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România a luat act de întreaga dezbatere pe tema desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate, inclusiv de opiniile exprimate de către scriitorii înșiși cu ocazia întâlnirii din 30 august a.c., de la sediul central al USR din București. Comitetul Director consideră că breasla literară n-a fost nici mai persecutată, nici mai cruțată decât altele de către fosta Securitate. Spre cinstea scriitorilor, trebuie spus că ei au dat cel mai mare număr de disidenți și, totodată, că reuniunile Consiliilor Naționale și ale Conferințelor Naționale din perioada 1968-1989 au reprezentat forumuri de contestație politică fără termen de comparație în România comunistă. Există, din nefericire, și scriitori care au colaborat cu fosta Securitate. Există și scriitori care au contribuit la cultul personalității și care au ridicat în slăvi regimul comunist. Comitetul Director este convins că aflarea adevărului este absolut necesară. Conducerea Uniunii Scriitorilor din România va solicita C.N.S.A.S. identificarea și cercetarea dosarelor membrilor ei. În același timp, Comitetul Director atrage atenția asupra faptului că nu colaboratorii sunt principalii vinovați, ci sistemul care a dat naștere represiei. Procesul real ar trebui intentat comunismului, celor care au ordonat crimele și celor care le-au pus în executare, nomenclaturiștilor și ofițerilor de Securitate, adevărații protagoniști dintr-o istorie tragică. Dosariada în curs seamănă tot mai mult cu o manipulare și riscă să se transforme într-o vânătoare de vrăjitoare și într-un război civil între generații. Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România face apel la rațiune și moderație. Este necesară o coborâre la rădăcinile răului, nicidecum o incitare la denunțuri și răfuieli. Trecutul se cuvine cunoscut, nu răzbunat”. Protestul se referă a „rezultatele sesiunii AFCN-2006 de finanțare a proiectelor de reviste și publicații”.

• **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [38] 94]** George Onofrei realizează un grupaj intitulat *Cazul „Antohi”* – de la iertare la „falimentul ideii morale”. Este dezbătut aici cazul lui Sorin Antohi și colaborarea sa cu fosta Securitate. Sunt

reproduse interviurile acordate emisiunii „Suplimentul de cultură” de către Cristian Teodorescu, șeful secției de cultură de la „Cotidianul”, precum și cel al lui Dan C. Mihăilescu. Cristian Teodorescu afirmă: „Câtă vreme mai există oameni importanți pentru cultura română, pentru așa-numita intelectualitate publică autohtonă, oameni importanți care continuă să tacă, foștii securiști îi bifează și știu că pot conta pe tăcerea lor. Dar când un om de seama lui Sorin Antohi mărturisește, ceva din siguranța de sine a acestor securiști care vin și ne spun că nu și-au făcut decât datoria se mai clatină puțin. (...) Dar, în loc să devii oripilat, în loc să devii acuzator față de cineva care mărturisește, poți să pui în balanță această mărturisire – fie ea și foarte târzie – cu tăcerea complice, cu domnul Merce și cu alții. Din punctul meu de vedere, trecutul nu mai poate fi schimbat. Îl putem privi cu îngăduință unii dintre noi. În cele din urmă rămâne un lucru legat de conștiința fiecăruia dintre noi în parte”. În opinia lui Dan C. Mihăilescu „e una vinovăția din anii ‘47-’58, când o turnătorie putea duce la moartea unui om sau la condamnare pe viață, altceva e turnătorie de la Uniunea Scriitorilor din ‘80, când scriitorul X era turnat că spune bancuri cu Ceaușescu, altceva era când la Teatrul Național te turna un coleg că vrei să rămâi în străinătate în cursul turneului respectiv și nu mai plecai din țară. S-au făcut turnătorii pe motive de gelozie, adulter. Încă trebuie să mai vedem enorm de multe dosare ca să putem da un verdict. Pentru că deocamdată nu avem decât patru-cinci studii de caz – turnătorii lui Stelian Tănase, povestirea lui Bujor Nedelcovici despre Mircea Iorgulescu, care l-a turnat o viață întreagă...”. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ C. Rogozanu semnează o recenzie a romanului lui Bret Easton Ellis, *Lunar Park*, „traducere din limba engleză și note de Teodor Fleșeru” (Polirom, 2006). □ Șerban Foarță semnează poemul *Un mire fără căpătâi* (Cap. XLII). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, semnează eseu *Țara grafomanilor*, pe tema „arhivelor intertextuale” ale literaturii. □ Elena Vlădăreanu, în *Poezie și pisici*, realizează o dare de seamă asupra Festivalului Cap a l’Est, desfășurat între 23-27 august, la Banska Stiavnica, în Slovacia. La eveniment au participat, pe lângă Elena Vlădăreanu, Simona Popescu și Răzvan Țupa. □ Pe aceeași temă scrie și Simona Popescu, în *Trifoi cu patru foi*. □ Răzvan Țupa semnează *Festival cu o mină de poezie*. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei alcătuiește un portret literar Boris Vian.

23 septembrie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [38] (837)] Este reprodus *Cuvântul de deschidere* al lui Andrei Pleșu de la Congresul European de Istorie a Religiiilor, București, 20-23 septembrie. ■ Cea de-a doua parte a editorialul lui Marius Vasileanu, *Eliade, din nou acasă*, se ocupă de prezentarea aceluiași eveniment: „Iată de ce susținem că abia acum Mircea Eliade se întoarce acasă. Fiindcă în ceea ce privește istoria religiilor, prezența sa poate fi onorată și ancorată onest numai prin cei care-i continuă opera. Iar fiindcă discipolii români – cu excepția

lui Culianu – nu au existat practic, considerăm că avem încă enorm de primit de la cei care i-au fost aproape prin colaborare, cercetare sau ca simpli audienți. Chiar dacă nu mai folosesc aceeași metodologie, chiar dacă astăzi s-au distanțat ori chiar îl contrazic uneori, continuatorii operei științifice a lui Eliade ne pot readuce acasă un simbol așa cum este el în vectorii săi esențiali. Așa cum spunea în emoționanta sa mărturie prof. Lindsay Jones, Eliade este un simbol care face parte din istoria sacră a istoriei religiilor”. ■ În *Cronica literară* Bogdan Crețu prezintă romanul lui Lucian Dan Teodorovici, *Cercul nostru vă prezintă* (Polirom, 2006): „În anumite pagini, romanul împrumută în mod fericit discursul parodiei: subiectul existențialist, care ar fi impus altora o tratare gravă, cu dese scufundări în psihicul personajelor îi prilejuiește prozatorului ieșean ocazia de a forța nota și de a înșela orizontul de așteptare al unui lector prea cuminte, tributar unor experiențe la care, spirit postmodern, autorul nu are cum să adere. Discursul clasicizat al unor opere canonizate este, astfel, subminat cu naturalețe. Scriitorul se retrage tactic din paginile cărții, lăsându-și personajul să se manifeste. Iar acesta nu face decât să observe lucid coordonatele lumii în care trăiește, dar pe care nu o acceptă: fie că pune pe seama divinității sau a destinului condiția sa de marionetă, el are, vag, certitudinea precarității sale. Numai că, lipsit de o reală vocație iconoclastă, nu se poate decide să împingă revolta până la consecințele ultime, luându-și viața. Dumnezeu ar râde, poate, și la acest act final al spectacolului”. □ Vianu Mureșan, în *Grădina cu întâmplări*, semnează eseu *Vocile fără autoritate*. □ Luiza Barcan publică un interviu cu fotografii Ion Cucu, cu ocazia expoziției „Călătoria”, organizată la Muzeul Literaturii Române.

27 septembrie

● [„Luceafărul”, nr. 34 (757)] În *Acolade* Marius Tupan scrie despre *Sfășierea balcanică*: „Pentru a ieși din dificultățile de interpretare, avem nevoie de exegeți de anvergură, buni cunoscători ai literaturii universale, sensibili la mișcarea ideilor și a curentelor, capabili să impună noi formule literare. Ne consumăm timpul în polemici sterile și supralicitări nefaste, exaltând o generație intrată de mult în desuetudine, artificioasă și gongorică, cu țărani pudrați filosofând pe marginea șanțului, cu hoți de cai din Balta Brăilei, cu imitații dostoievskiene, ignorând eforturile celor care încearcă să asigure o altă imagine unei culturi prăbușită, vremelnic, în istorii dezmembrate și dezaxate. În mare dificultate se află studiul critic și, chiar dacă există câțiva interpreți străluciți, îi ignorăm, continuând să acordăm credite debitorilor de cronici prolixе, judecătorilor partizani, glisând în funcție de mutațiile puterii. Cumetriile provinciale sunt în floare. Literatura cu miză nu-i scoasă în evidență, la mare cinste, după decenii de semidoctism filologic, fiind derizoriul, infantilismul, giumbușlucarul. În astfel de campanii, zădarnic ne vom lamenta că ne-am născut într-o limbă de restrânsă circulație, care, de altfel, va fi în curând una din limbile oficiale ale Europei și una din limbile în care se vor publica antologii și crestomații ce nu vor ține cont de granițele

intracontinentale. E de la sine înțeles că a venit vremea să constatăm că nu există culturi mari și mici, altfel spus nu geografia contează, ci istoria care atestă individualitățile, intrate în discursul intelectual al timpului, pentru a-i determina valențele”. □ În *Cronica literară* Valeria Manta-Tăicuțu semnează o recenzie a romanului *Pocher și Ringenspiel* de Grigore Traian Pop (Ed. SemnE, 2006). □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru prezintă volumul de versuri *Împușcați-i pe poeți!* de Valeriu Cușner (Ed. Ex Ponto, Constanța, 2005), în timp ce Simion Bărbulescu scrie despre romanul lui A. Calafeteanu, *O căsătorie mondenă* (Ed. Eminescu, 2006). ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a doua parte a eseului *De pe alt tărâm*, ocupându-se aici de rememorarea impactului pe care instaurarea comunismului l-a avut asupra literaturii și culturii române. □ Selecție lirică George L. Nimigeanu. ■ În *Zile și nopți de literatură* Mircea Martin publică un *Laudatio* dedicat lui Andrei Codrescu. ■ Este publicată lista scriitorilor și editorilor participanți la ediția a V-a a Festivalului Internațional „Zile și Nopți de literatură”, Mangalia/ Neptun/ Constanța, 15-19 septembrie, 2006. Se anunță acordarea Premiului „Ovidius” lui Andrei Codrescu „pentru valoarea operei literare și contribuția la afirmarea libertății de expresie și a toleranței inter-etnice, pe anul 2006”. De asemenea, se anunță acordarea Premiului pentru traduceri din literatura română, pe anul 2006, lui Alain Paruit. ■ În aceeași rubrică Viorel Tâmba publică un microinterviu cu Nicolae Manolescu, pe tema Festivalului. Discutând despre ceea ce ar putea fi îmbunătățit în viitoarele ediții, acesta afirmă: „În primul rând vom încerca să-i ținem pe scriitorii români și străini cât mai mult laolaltă. Nu știu cum vom face, dar vom căuta o soluție. În al doilea rând, vom separa festivalul de dezbateri. Vom organiza dezbaterile la săli. Cele pe care le-am avut acum la Mangalia, fiind foarte potrivite, iar Festivalul îl vom organiza la Constanța, atrăgând un public cât mai larg. La dezbateri nu e nevoie să fie participare din afară, pentru că sunt teme specializate, dar la lecturile de poezie ar fi bine să fie mulți auditori. Pentru asta o să încercăm să schimbăm data de organizare a festivalului, să reușim să prindem și turiști aliați pe litoral, dar și studenți și profesori”. □ Prezentarea acestui eveniment, semnată de Marius Tupan, se regăsește în *Trei zile pe malul mării*. □ În aceeași rubrică este publicat textul lui Ondrej Štefanko, *Șansa literaturilor „mici”... În România*. □ Lidija Dimkovska scrie despre *Traducerea literaturii române: câteva întrebări*, abordând problema traducerilor din lirica românească în limba macedoneană. ■ Gheorghe Schwartz semnează eseul *Literaturi mari (cu agent literar)/ Literaturi mici (fără agent literar)*. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară*, îi realizează un portret literar lui George Bacovia, în *Momentul literar 1944-1948. Poezia. Bacovia, ultimul*. □ În *Literatura lumii este reprodușă partea a doua a eseului* lui Milan Kundera, *În căutarea prezentului pierdut!*, traducere de Jean Grosu. □ În *Mapamond* Ion Crețu semnează un articol despre *Turcia literară și democrația*. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată poezia *Cu mâna plină de ore* de Paul Celan. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează o prezentare a Festivalului de

Teatru de la Brăila, eveniment desfășurat în perioada 9-17 septembrie. □ Se dau detalii despre organizarea Festivalului Național de poezie „George Coșbuc”, marele premiu „George Coșbuc” al Uniunii Scriitorilor din România fiind acordat poetului Ioan Negru pentru volumul *Zăpadă cu lupi* (Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2005). □ În *Genocid cultural* Alexandru Sfârlea reia discuția asupra Fondului Cultural Național în *Killerii culturii*. ■ În *Grafomania* Liviu Grăsoiu semnează *Antitalent în poezie, nociv pentru cultură*, analiză nefavorabilă a volumului de versuri al lui Adrian Iorgulescu, *Aripa Evei*, publicat la Editura Institutului Cultural Român. ■ Sunt anunțate Premiile Salonului Internațional de Carte „Ovidius” – 2006: „Marele Premiu «Ovidius»”: Prof. univ. dr. Andrei Marga pentru contribuții remarcabile la susținerea învățământului superior și a culturii românești. Premiul special se acordă: Uniunii Scriitorilor din România și Institutului Cultural Român pentru volumul *Zile și nopți în clepsidra lui Ovidiu. Imagini de la Festivalul Internațional de Literatură*, Editura Institutului Cultural Român, 2006. Premiul de Excelență: Alex. Ștefănescu – pentru *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000*, Editura Mașina de Scris, 2005; Ion Bitoleanu – pentru volumul *Șefi de partide priviți cu ochii vremii lor*, Editura Ex Ponto, 2006; Sorin Alexandrescu – pentru valorificarea culturală a personalității lui Mircea Eliade; Dan Horia Mazilu – pentru studiile sale în domeniul culturii și literaturii române vechi. Premiul pentru poezie: volumul *Alunecări* de Ștefan Avădanei, Editura Ex Ponto, 2006; volumul *Calea spre lumină*, de Emilia Dabu, Editura Ex Ponto, 2006. Premiul pentru proză: trilogia *Batalioane invizibile* de Marius Tupan, Fundația Luceafărul, 2006; volumul *Stigmatul dragonului* de Ioan Roman, Editura Ex Ponto, 2006. Premiul pentru note de călătorie, eseu: volumul *Aghion Oros. Mai aproape de cer* de Vasile Mizdrea, Editura Ex Ponto, 2006. Premiul pentru literatură satirică: volumul *Clismă cu săpun de rufe*, de Marius Enescu, Editura Muntenia, 2006. Premiul pentru contribuții la valorificarea operei eminesciene: volumul *Eminescu. Opera esențială* de Constantin Barbu, Ion Deaconescu, Octavian Lohon, Editura Universitaria și Editura Europa, 2006. Premiul pentru valorificarea moștenirii literare dobrogene: volumul *Panaît Cerna – 125 de ani de la naștere*, ediție de Olimpiu Vladimirov. Premiul special pentru valorificarea operei unor mari scriitori români: volumul Mihail Sebastian – *Jurnal II. Jurnal indirect 1926-1945*, Editura Teșu, 2006. Premiul special pentru Opera Magna: lucrării *Nichita Stănescu, vol. 3-4*. Ediție integrală cronologică, realizată de Alexandru Condeescu, Editura Muzeul Literaturii Române, 2005-2006. Premiul pentru traducere – volumul de poeme *Siameze* de Marin Codreanu, traducător: Horváth Dezideriu, Editura Muzeul Literaturii Române, 2006”. ■ Este publicat un *Protest* al Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor privind „rezultatele sesiunii AFCN-2006 de finanțare a proiectelor de revuiste și publicații”. ■ Este publicat *Comunicatul* Consiliului Director al Uniunii Scriitorilor din România pe tema desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate: „[...] Comitetul Director consideră că breasla literară n-a fost nici mai persecutată, nici mai cruțată

decât altele de către fosta Securitate. Spre cinstea scriitorilor, trebuie spus că ei au dat cel mai mare număr de disidenți și, totodată, că reuniunile Consiliilor Naționale și ale Conferințelor Naționale din perioada 1968-1989 au reprezentat forumuri de contestație politică fără termen de comparație în România comunistă. Există, din nefericire, și scriitori care au colaborat cu fosta Securitate. Există și scriitori care au contribuit la cultul personalității și care au ridicat în slăvi regimul comunist. Comitetul Director este convins că aflarea adevărului este absolut necesară. Conducerea Uniunii Scriitorilor din România va solicita C.N.S.A.S. identificarea și cercetarea dosarelor membrilor ei. În același timp, Comitetul Director atrage atenția asupra faptului că nu colaboratorii sunt principalii vinovați, ci sistemul care a dat naștere represiunii. Procesul real ar trebui intentat comunismului, celor care au ordonat crimele și celor care le-au pus în executare, nomenclaturiştilor și ofițerilor de Securitate, adevărații protagoniști dintr-o istorie tragică. Dosariada în curs seamănă tot mai mult cu o manipulare și riscă să se transforme într-o vânătoare de vrăjitoare și într-un război civil între generații. Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România face apel la rațiune și moderație. Este necesară o coborâre la rădăcinile răului, nicidecum o incitare la denunțuri și răfueli. Trecutul se cuvinte cunoscut, nu răz bunat”.

28 septembrie

• [„Cultura”, nr. 41 (93)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu scrie despre *Noii precupeți*, comentând un articol semnat de Barbu Cioculescu, apărut în numărul 8/2006 al revistei „Litere”. Tot aici este comentat un dialog dintre Alexandru Deșliu și Liviu Ioan Stoiciu, publicat în revista „Saeculum”. ■ În *Cultura Polemică*, Augustin Buzura semnează *Cum răsar arabii din cortul lui Mihăieș*, un răspuns la două articole semnate de Mircea Mihăieș, *Bursieri arabi, studenți-fantomă* și *Buzura și ai lui, cărți pe bani publici*: „Din însăilarea cu pricina, națiunea trebuie să afle că, timp de 12 ani, Editura F.C.R. și apoi a I.C.R. «a publicat cu precădere cărți scrise de membrii consiliului de conducere al instituției, după care le-a plătit acestora și drepturi de autor.» Pentru că autorul articolului nu pare să aibă nicio treabă cu școala și cu cultura este bine să știe că Editura cu pricina a tipărit sute de titluri, colecții importante dedicate culturii și civilizației românești. Pentru cele 15 cărți ale membrilor conducerii, publicate pe parcursul a 12 ani, nu merita înființată editura, deoarece toți, fără excepție, sunt personalități importante, nume de referință în cultură română. Ca atare, puteau publica oriunde în țară, ba chiar și în afară ei. Cărțile acestora aduceau relații și prestigiu instituției. [...] Daniel Cristea-Enache se află în fruntea unei foarte dotate generații de critici tineri, iar cartea lui tipărită de noi a luat toate premiile posibile. Ioan Aurel Pop, membru corespondent al Academiei, a scris, la solicitarea noastră o *Istorie* de foarte mare succes care a apărut în mai multe limbi de circulație internațională, iar în S.U.A. s-a epuizat rapid. Ioan Bolovan este un excepțional istoric, iar celălalt istoric pomenit, tânăr și valoros, Mihai

Retegan, a publicat o lucrare de mare interes care s-a vândut imediat. Cât despre subsemnatul, tot n-ar pricepe dacă i-aș spune ce și cum, dar m-ar fi interesat «să dea în vileag» ce salariu am avut eu, câți bani am încasat de la Fundație pe cărțile respective și de ce am tipărit cele trei cărți. De ce li se caută nod în papură lui Ioan Aurel Pop și lui Ioan Bolovan e simplu: actualii conducători ai Institutului vor să scape și de Centrul de Studii Transilvane de la Cluj, care a fost creat pentru cercetarea istoriei noastre în context central-european. «Transylvanian Review», revista Centrului, a intrat în bibliotecile tuturor marilor universități străine, având contribuții de referință în dialogul științific internațional. Drept care, nu-și merită, nu-i așa, locul într-o instituție creată anume pentru difuzarea culturii noastre în lume și pentru dialog internațional”. □ Valentin Protopopescu, în *Cultura politică. Psihologia cotidianului*, semnează eseu *Credința și literatura*. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară*. *Remake* publică eseu *Bâlciul deșertăciunilor*, în care notează: „Istoria literaturii române a confirmat judecată lovinesciană, care nu este una de valoare, ci de bună sintetizare a însuși specificului unor genuri literare. Există, însă, în perioada interbelică, precum și în aceea postbelică, o serie de romane «inclasabile», care contrazic și chiar răstoarnă complet această validă teorie, schimbând legile obiectivării și venind cu cele, noi, ale unui ego expansiv și arzător. Prozatorul nu-și mai propune să ofere o imagine verosimilă a lumii, să figureze în mod realist societatea, să abordeze cu calm descriptiv și analitic diferitele fațete ale realității înconjurătoare și ale universului lăuntric. El renunță, explicit și implicit, la dubla postură de imparțialitate judecătorească ori istorică și de luciditate trează a martorului ocular; și captează fluxul unei poezii interioare, fie ea lirică sau pamfletară”. Ca exemplu este dat *Ochii Maicii Domnului* de Tudor Arghezi. □ În *Cultura Literară*. *Cărți, reviste, cafenele*, Mircea Iorgulescu scrie despre Camil Petrescu, în *Enigma lui Danton*. □ În *Cultura Literară*. *Texte și contexte* este reprodus un comentariu amplu la textul conferinței lui Kjell Espmark, *Premiul Nobel pentru literatură. Năzuințe și dificultăți*, susținută de către acesta la Academia Română. □ Cristina Balinte semnează *Posibilitatea a trei zile cu particulele elementare ale domeniului luptei*, articol despre candidații la Premiul Goncourt. ■ Andrei Terian comentează, în *Cui i-e frică de poezia milenaristă?*, ancheta din „Caiete critice” (nr. 2-3/2005), precum și articolul *Poezia tânără trebuie să poarte un nume*, text apărut în revista „Observator cultural”, nr. 287/22-28 septembrie și 288/29 septembrie-5 octombrie 2005, semnate de Paul Cernat. Acesta critică „înverșunarea cu care Paul Cernat a contestat, în ultimii ani, poezia noii generații”: „Tânărul critic pune în balanță două direcții divergente, pe care le descrie succint: optzecismul (sau, mai exact, cărtărescianismul) și «milenarismul» (termen propus, din câte știu, de Daniel Cristea-Enache). Ce surprinde din capul locului este maniheismul caracterizărilor. [...] Problemele apar însă în momentul când Paul Cernat trece la confruntarea valorică între cele două formule poetice. Prima eroare pe care o face autorul este confuzia între temă și atitudine. Pentru Paul Cernat, a scrie despre o temă înseamnă automat

a adera la tema respectivă. Cărtărescu scrie despre partea «frumoasă» a lumii, deci el preferă partea «frumoasă» a lumii; milenariștii scriu despre partea «urâtă» a lumii, deci ei preferă partea «urâtă» a lumii. [...] În consecință, munca cronicarului devine din cale-afară de ușoară: odată demonstrată afilierea unui poet la o anumită formulă, treaba merge că pe roate și valorizarea curge de la sine. În comentariile asupra poeziei, Paul Cernat e un adept al metodei *lucky shot*: dacă a atins conceptul printr-o manevră norocoasă, bătălia e ca și câștigată. În ce mă privește – ca să rămânem în aceeași sferă a cătăniei –, aș compara cronică literară nu cu un atac decisiv, ci cu un epuizant război în tranșee, în care misia criticului e să se «bată» pentru specificul fiecărui text. De altfel, această «metodă» nu îmi aparține: o folosesc zeci de cronicari care au scris despre poezia milenaristă și care au comentat cărți, nu concepte. Iar în urma acestei operații s-a ajuns la un rezultat pe care Paul Cernat îl va considera, probabil, neverosimil: acela că există milenariști care scriu bine și milenariști care scriu prost, tot așa cum există optzeciști care scriu bine și optzeciști care scriu prost”. ■ Dana Ionescu, în *Poetul, acest „târător prin lucruri”*, analizează lirica lui Mircea Dinescu: „Amprente neliniștitoare pune poezia lui Mircea Dinescu deasupra materiei atât de palpabile pe care o ia în stăpânire încă din 1971, anul debutului în volum cu «Invocație nimănu». Le recunoști în realitatea istoric-existentă, așa cum arată ea în «țărișoara noastră», dacă te poți îndepărta de ea măcar puțin, astfel încât, chiar și de la o distanță mică, să poți vedea tot grotescul, toată nedreptatea și tot absurdul care au încăput într-o biografie care dirijează prezentul. Așa cum o decupează versul lui Dinescu, materia este un constant furnizor de trăiri-numai-în-istorie. Nu iartă mai nimic și, în hainele pe care i le găsește poetul, devine o nesecată sursă de experimente sufletești, adunate sub zodia negativului, dacă se poate spune astfel”. □ În *Fals tratat de vise*, Rodica Grigore analizează romanele lui Raymond Queneau. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran scrie, în *De la Aiud la Iași, de azi până ieri*, despre cea de-a XVI-a ediție a „Zilelor Rebreanu”, eveniment ce avut loc la Aiud, „manifestare interjudețeană, cu participarea unor distinsi universitari și scriitori”. □ Dosarul acestui număr, alcătuit de Cătălin Sturza și Teodora Dumitru, este intitulat *Locuri de loisir în București*. Participă la discuție, printre alții, Constantin Vică, Matei Florian, Dragoș Bucurenci, Răzvan Țupa și Anda Cadariu. ■ Cu titlul „*E greu să rămâi marginal când oamenii te tratează ca și cum ai fi în centru*”, Cătălin Sturza semnează un interviu cu Andrei Codrescu. Acesta discută despre posibilul său destin literar dacă nu ar fi emigrat în Statele Unite („Scrisesem deja poezii aici, publicasem prin revistele vremii și visam cu plăcere la placheta mea de versuri care ar fi apărut, probabil, la editura «Lucaefărului»». Colegii mei de generație erau Ioan Alexandru, Ana Blandiana și Ion Dumitru. Aveam prieteni mulți printre poeți, din când în când mergeam la București și mi-aș fi găsit un loc în generația ‘70, dacă vreți. Dar cred că, în spiritul mai radical al boemei și al avangardei românești, eu mă despărțeam deja de generația mea și aș fi putut să ajung chiar la închisoare: eram foarte orgolios

și prețuiam ideea de poet peste toate celelalte ocupații. De fapt, ne spuneam între noi că dacă ne vom apuca de scris romane nu vom mai avea ce discuta unii cu alții.”). Se trece apoi la analizarea filmului *Road Scholar*, se dau detalii despre jurnalul său virtual, *Exquisite Corpse*, pentru a ajunge mai apoi la subiectul „succesului literar în străinătate”, aspect despre care afirmă: „Trebuie să-și inventeze fiecare locul spre care țintește în literatură și limbajul în care scrie. Există scriitori români, de exemplu la New York, despre care cred că vor avea un impact în literatura americană. Mă gândesc la Carmen Firan, care a scris de ani de zile la New York, în limba română, ce-i drept; dar subiectele ei sunt ale New York-ului. Și sunt mulți alții. Generația actuală de scriitori români din America nu mai are complexe exilaților din anii Războiului Rece sau din momentele de după război, când oamenii simțeau exilul ca pe o povară, nu ca pe o sursă de inspirație. Pentru cei care vin acum, lumea e deschisă. Condițiile materiale sunt asigurate, nu trebuie să sufere lipsa limbii și a țării, pentru că se pot întoarce când vor în România”. Se trece apoi la activitatea sa profesorală din Statele Unite, cu detalii despre cursul de *creative writing*. ■ În *Cultura Cinema*, Cătălin Sturza semnează *A fost sau n-a fost Festivalul de la Neptun în 2006?*, prezentare a celei de-a cincea ediții a Festivalului și Colocviului Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, desfășurată între 15 și 19 septembrie la Neptun, Mangalia și Constanța, eveniment ce „nu a stat chiar sub semnul titlului conferinței lui Andrei Codrescu, «Miracol și catastrofă», dar pe aproape. S-a simțit organizarea, per ansamblu, riguroasă, a Uniunii, s-a simțit și intenția de a dinamiza lucrurile, de a schimba ceva. Invitații au fost amestecați, ca vârstă (nu-i rău) și ca valoare (nu-i foarte bine, mai ales când diferențele sunt catastrofale!) și, cel mai important, au reușit, datorită programului dens, să interacționeze. Dacă ne gândim, totuși, câți scriitori străini vizitează, în fiecare an, România, jumătate dintre aceștia vin, probabil, în septembrie la Festivalul de la Neptun. N-ar strica o mai mare atenție la micile detalii care pot da totul peste cap atunci când sunt trecute cu vederea pe ici, pe colo, în punctele esențiale. Citez și premiile Festivalului pentru a nu trece, la rândul meu, cu vederea un detaliu important: Premiul «Ovidius», în valoare de 10.000 de euro, i-a revenit lui Andrei Codrescu; premiul pentru traducere din limba română într-o limba străină, în valoare de 3.000 de euro, a fost câștigat de Alain Paruit (din păcate, absent); un al treilea premiu, pentru o editură din afară care a publicat carte românească, a fost câștigat de prestigioasa Editura Gallimard, reprezentată la Neptun de Jean Mattern, director pentru literaturi străine”. ■ Nora Iuga, În *Cultura*. *Eveniment* este publicat comunicatul Norei Iuga de la Festivalului și Colocviului Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, *Trecem ca fantomele prin orașele Occidentului*, ce are ca subiect difuzarea literaturii române în străinătate: „Sunteți convinși că așa-ziselor literaturi mici pătrunderea în circuitul universal le este îngreunată numai datorită limbii lor quasi-necunoscute? Traducătorii acestor literaturi defavorizate sunt puțini, iar editurile preferă să-și introducă în portofoliu titluri din literaturi care s-au afirmat ceva mai devreme în țara lor, când

locurile de parcare erau mai numeroase. [...] Dar iată, în cazul Germaniei, unde frecvența traducerilor și a aparițiilor editoriale privind literaturile est și central-europene îmi este destul de bine cunoscută, asist la o inegalitate de șanse în promovarea unor literaturi cu handicapuri și atu-uri aproximativ apropiate. Alt statut au cărțile poloneze, rusești, ungurești și altul cele românești sau bulgare. Aici acționează alte criterii. Cunoașterea, recunoașterea și aprecierea valorilor literare nu se datorează doar accesibilității limbii, ci și unei pătrunderi mai vechi și mai temeinice a acestor culturi în conștiința receptorului. Aici intervin factori politici, factori de vecinătate, paliere de civilizație mai mult sau mai puțin apropiate, tradiții culturale comune, *lobby*-uri, schimburi de interese, premii Nobel și multe alte argumente care nu reflectă întotdeauna valoarea literară în sine. [...] Editurile promit mult la început și pe urmă încep să pară ca să vadă dacă mesajul politic este destul de apăsător, dacă infernul comunist e destul de amănunțit conturat – aceleași detalii ale torturii politice, cerute până la exasperare scriitorului din Est – și dacă politicul nu e pus sub reflectorul cel mai puternic, editurile intră într-o tăcere de mormânt până când autorul uită că urma să-i apară o carte la Suhrkamp, dar n-a mai apărut pentru că în lumea mult visată, în cazul literaturilor mici, nu artistul care-și creează propriul climat interior contează, ci victima mutilată în beciurile Securității, victima care-și petrece nopți la cozi pentru o sticlă cu lapte, victima asfixiată în fața cuptorului de aragaz, pentru că vai caloriferele sunt reci, victima care-și denunță eventual în cărți și interviuri tatăl și în sfârșit dobândește astfel și șansa de a vedea America. Ce lume ciudată în care victima interesează mai mult decât creatorul de valori. Nici nu știți câtă umilință înghite un scriitor obligat să-și câștige consacrarea universală nu ca plâsmuitor de paradisuri artificiale, ci ca un biet mutilat silit să-și arate mereu hidoasele urme ale torturii”. ■ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu scrie despre *Contrabanda cu literatura mică*, tot pe tema celei de-a cincea ediții a Festivalului și Colocviului Internațional „Zile și Nopti de Literatură”: „La o repede ochire asupra a ceea ce și-au propus organizatorii și ce s-a întâmplat, în fapt, la Neptun, Mangalia, Constanța și București, ediția 2006 a «Zilelor și Noptilor de Literatură» ar putea fi definită, preluând una dintre formulările-«șoc» ale premiului Andrei Codrescu, drept un manual *sui generis* despre cum să faci «contrabandă cu literatură mică». Pentru că, oricât am ocula neplăcutele (?) etichetări «limbi mici», «literaturi mici» și am vorbi doar despre «literaturi scrise în limbi de circulație restrânsă», oricât am vorbi despre faptul că «nu există limbi mici, există doar limbi prea mari» și «mari scriitori în limbi mici», realitatea de pe «teren» ne arată că există «limbi imperiale» pentru care literaturile scrise în celelalte limbi au nevoie de «pașapoarte» cu vize ce se acordă foarte greu sau nu se acordă deloc... [...] Dacă s-ar ține cont de orizontul de așteptare al celor spre care literatura română dorește să-și trimită «mesajele» am fi scutiți de o serie de eșecuri, a afirmat Ion Pop, și nu ne-am mai afla în situația «rudelor sărace» care își doresc, disperate, să ajungă și ele la «masa bogată», după cum spunea Nora Iuga într-una dintre

cele mai discutate comunicări susținute la colocoliul festivalului. Avem o mare spaimă de neomologare. O întoarcem pe toate fețele, dar nu facem același lucru când este vorba despre ce oferim spre a fi omologat. Dacă am privi și acest capitol cu luciditate, am vedea, probabil, că «ne lipsește un pic de universalitate» (Nicolae Manolescu). [...] Oricât ar fi de tentantă, la nivelul exprimării aforistice paradoxale, contrabanda cu literatură mică are handicapuri ce se acutizează pe zi ce trece. «Faceți-va mult mai periferici decât sunteți», îndemnul purtând marca (inconfundabilă) Andrei Codrescu, laureat al Premiului «Ovidius» în 2006, e sclipitor într-o conferință și păgubos în fapt. Pentru că s-ar putea că perifericii să rămână atât de departe de centru încât să nu mai ajungă vreodată să-l penetreze, să rămână de căruță pe drum după ce și-au pierdut reperele de orientare. Pentru totdeauna”. ■ Cătălin Sturza, în *Cultura. Sensuri si nonsensuri*, se întreabă *Unde ne sunt postmodernii?*, comentând dezbaterile „Phantasma”, eveniment care au avut loc la Cluj, reproduse în numărul 7-8/2006 al revistei „Steaua” și, în speță, textul semnat de Mircea Cărtărescu.

● **[„Dilema Veche”, nr. 38 (140)]** Șerban Foarță publică a unsprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *...Printre taximetriști*. □ Ruxandra Cesereanu semnează *Maestrul și Margareta*, discutând ultima ecranizare după Mihail Bulgakov. □ Cezar Paul-Bădescu scrie un eseu intitulat *Eficiență culturală*. ■ Radu Cosașu semnează *Către Consiliul de Onoare al Uniunii Scriitorilor*, text în care se referă la articolul lui Mircea Mihăieș, apărut în numărul 35/2006 al revistei „România literară”, în care acesta preia acuzația Oanei Orlea că Radu Cosașu ar fi scris, în 1952, un articol apărut în „Scânteia Tineretului” prin care i-a „pavat acesteia drumul către închisoare”. Radu Cosașu neagă vehement, demonstrând inexistența acestui articol care ar fi apărut sub semnătura sa.

● **[„Observator cultural”, nr. [39] 340 (46)]** În *Informații*. La zi se anunță că „o conferință despre «istoria admirației reciproce» dintre Mircea Eliade și intelectualul spaniol Eugenio d’Ors a fost susținută vineri, 22 septembrie, la Institutul Cervantes, de profesorul Francisco Diez de Velasco”. □ Se anunță că „la Institutul Cultural Român «Dimitrie Cantemir» din Istanbul se va desfășura joi, 28 septembrie, o întâlnire între editori și traducători din Turcia și din România. La reuniunea organizată de ICR Istanbul vor participa și reprezentanți ai diasporei românești la Istanbul și un reprezentant al Institutului Cultural Român din București, care va prezenta Programul de Susținere a Traducerilor (TPS) lansat de ICR. Programul zilei va include două dezbateri: *Statutul traducătorilor și al traducerilor din literatura sud-est europeană în România și Perspectivele literaturii române pe piața editorială turcă*”. ■ Notă despre nominalizarea romanului lui Norman Manea, *Întoarcerea huliganului*, în Franța, la premiile Medicis și Femina. □ Se dau detalii despre apariția, la editura Cartea Românească, într-o nouă colecție, a piesei *Vitamine* de Vera Ion. □ Se anunță punerea în scenă, la Teatrul Odeon, cu ocazia celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei, a piesei

Cântăreața cheală de Eugen Ionescu. □ Ioana Ieronim, în *Actualitate*, scrie despre *Șansa literaturilor „mici”*, o trecere în revistă a temei celei de-a cincea ediții a festivalului Internațional „Zile și Nopti de literatură” ce a avut loc la Constanța, Mangalia și Neptun, în septembrie 2006. □ În *Actualitate*, cu titlul „*Literatura română nu trebuie promovată în bloc, trebuie prezentați autorii și romanele lor*”, Doina Ioanid publică un dialog cu Jean Mattern, coordonatorul colecției „Du monde entier” de la editura Gallimard. Interviuul se deschide cu afirmațiile lui Jean Mattern cu privire la semnificația premiului ce i-a fost acordat în cadrul festivalului „Zile și Nopti de literatură”, trecând apoi la detalii despre abordarea editurii Gallimard față de literatura străină, pentru a discuta apoi varii aspecte privind diseminarea literaturii române în străinătate. În opinia sa „ceea ce contează în primul rând este calitatea autorilor. Nu există aprioric literaturi care trebuie apărute. Cele mai bune instituții din lume n-ar putea face nimic fără autori buni. Nu poți apăra calitatea unei sticle goale, ci calitatea unui vin bun. Cred că românii trebuie să uite de complexe, de toate ideile preconceptuate despre francofonie, despre amicitii și inamicități, despre vechile alianțe. Cred că vă trebuie mai mult pragmatism, trebuie făcută o muncă de prezentare, trebuie contactați oamenii care se interesează de literatura străină”. Interviuul se încheie cu detalii despre romanul Gabrielei Adameșteanu, *Dimineața pierdută*: „Da, romanul Gabrielei Adameșteanu a fost excepțional primit. Este o reacție legată de tema ei, de istoria română care transpare în povestea ei. Romanul său este un fel de cronică familială, chiar dacă scriitura este foarte modernă. Complexitatea istoriei române, perioada întunecată, grea a regimului comunist, România care-și caută locul în momentul izbucnirii Primul Război Mondial se reflectă în *Dimineața pierdută*. Dar cred că a avut parte de o critică atât de bună pentru că scriitura Gabrielei Adameșteanu a impus-o, în traducerea excelentă a lui Alain Paruit, ca pe o voce originală, o voce care te emoționează. Ceea ce a contat și în acest caz a fost mai ales valoarea literară a romanului, nu atât faptul că era un roman românesc. [...]”. □ George Ardeleanu, în *Actualitate*, scrie despre „*Zilele Nicolae Steinhardt*” de la Baia Mare: *fără inhibiții, fără morgă, fără farfastăcuri*. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Literatură*, semnează o recenzie la volumul *Dublul, un roman* de Ara Șeptilici „prefață de Simona Popescu” (Ed. Paralela 45, colecția „Avanpost”, 2006): „Avem de-a face cu o carte bizară, construită derutant din fragmente de *puzzle* care, deși asemănătoare, par a aparține unor jocuri diferite: un capitol îl continuă pe altul și cu toate acestea anumite amănunte contrazic fapte povestite anterior; despre două personaje poți crede că sunt unul și același, dar traseele lor se despart la un moment dat pentru a se reunifica mai târziu; cronologia suferă bruijaje; același personaj e înglobat succesiv în două lumi complet diferite; destine paralele se adaugă destinelor de prim-plan; o poveste o include pe alta și așa mai departe. Narațiunea întortocheată se complică și mai mult prin inserturile intertextuale și autoreferențiale. Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Mircea Horia Simionescu au fost invocați ca modele pentru această scriitură lucrată, jucăușă, artistă (corespondență

pe care o aduce în discuție și prefațatoarea romanului, Simona Popescu). Tipul de construcție din *Dublul* are totodată numeroase elemente comune cu originalele edificii românești ale Alicei Botez. Cu *Iarnă fimbul* sau cu *Pădurea și trei zile (variantele scenelor)*, de pildă. Literatura ambelor autoare are un corp complex, o anatomie greu de descifrat”. □ Gheorghe Crăciun publică a treia parte a eseului *Dosare și oglinzi retrovizoare*, pe marginea cazurilor de colaborare cu Securitatea ale scriitorilor români. □ În *Internațional* este reprodus, cu titlul „*Elita politică suntem noi*”, un interviu realizat de Zsolt Gréczy cu Péter Esterházy, preluat din cotidianul maghiar *Népszabadas*. □ În *On-Line. Cărți noi la LiterNet* este inserat un fragment din recenzia semnată de Iulia Popovici la volumul *Cina zeilor*, de Katalin Thuróczy.

29 septembrie

• [„*Revista 22*”, nr. [40] (864)] Gabriela Adameșteanu semnează un text eseistic intitulat *România pre-europeană*.

• [„*România literară*”, nr. 39] Pe prima pagină este publicată o tabletă semnată de N. Manolescu, intitulată *Scriitorii și puterea*, comentând articolul lui Gabriel Andreescu din „*Ziua*” în care se discută despre excluderea lui Paul Goma din Consiliul USR. N. Manolescu precizează că „din procesele-verbale care s-au păstrat nu rezultă nici că votul ar fi fost dat de Biroul USR (singurul organ neales democratic, ci impus de conducerea PCR). De altfel, ca și îndepărtarea lui Goma din redacția României literare, asemenea lucruri se hotărau fără consultarea obștei literare ori a directorilor de publicații. Despre cenzurarea luărilor de cuvânt din Consiliu, nici vorbă nu poate fi. Doar uneori despre, vai, autocenzură. [...] Spuneam că e vorba de o campanie contra scriitorilor. În același ziar, un publicist pe care nu-l cunosc decât din articole de calibrul celui intitulat *Scriitori ai neantului românesc*, se simte și el obligat să beștelească o breaslă și o literatură despre care, cum se vede din ce scrie, are o idee incorectă și tendențioasă. Scriitorii români ai ultimei jumătăți de veac ar fi, în prejudecata publicistului, o șleahță de bețivi, pașaportari fără curajul de a se exila, critici ai nomenclaturii mărunte, niciodată și ai lui Ceaușescu ori ai Securității. [...] Poți să-i ceri însă onestitate unui publicist care afirmă ritos că titlul de «scriitor» era în anii comunismului doar «o acoperire excelentă pentru alcoolici, leneși și ratați de ambe sexe»? Evident, nu poți. Lipsa de respect, și nu față de unul ori altul, ci față de scriitorii români în general (inclusiv față de cei care au trecut prin închisori sau au fost interziși) nu reprezintă nicio acoperire pentru stupiditatea unor considerații pe cât de neadevărate, pe atât de jignitoare”. ■ În *Interviurile României Literare*, Cosmin Ciotloș publică un amplu interviu intitulat *Exquisite Corpse cu Andrei Codrescu*. În nota de prezentare, acesta precizează: „O discuție cu Andrei Codrescu este, statistic, o provocare dificilă, dacă ne gândim la numărul mare de anchete la care poetul a răspuns numai în ultimul timp sau la volumul-interviu *Miracol și Catastrofă*, rezultat dintr-un schimb de e-mailuri cu Robert Lazu. [...]

Aflat la Neptun, la Festivalul «Zile și Nopti de Literatură» și laureat al Marelui Premiu «Ovidius» - 2006, Andrei Codrescu a intrat cu dezinvoltură în micul scenariu al unui dialog voit nonconformist, destinat cititorilor”. Scriitorul răspunde la întrebări legate de biografia sa literară, de modul în care s-a integrat în ambientul liric al New York-ului, vorbește despre filonul politic din literatura sa. De asemenea, dialogând despre literatura română, acesta apreciază că „primul nucleu a fost cel opozant, al generației mele, de la Nichita Stănescu până la contemporanii mei. Erau cei care se opuneau într-un fel sau altul proletcultismului. Ana Blandiana, Ion Pop, Nicolae Preliceanu. Era o poezie de opoziție. Am trecut de la un fel de opoziție la altul. Apoi am citit sporadic literatură română, pentru că nu ajungea la mine decât pe bucăți. [...] Am fost plăcut surprins de Mircea Cărtărescu, de care m-am îndrăgostit imediat. Am mai citit mulți alții. În primul rând am devorat avangarda română. Tristan Tzara, Luca... Gherasim Luca e pentru mine cel mai mare avangardist român. Îmi place mult Fondane, chiar și în ipostaza de Fundoianu, cu poeziile lui bucolice. Ion Vinea. După aceea Voronca, pe care l-am citit în românește. Mai târziu a venit Gellu Naum. A fost o perioadă când am luat de-a valma mulți poeți și artiști români. M-am interesat de Victor Brauner. Am ajuns să citesc apoi cărți individuale, din care nu-mi formam neapărat o idee despre ceea ce se întâmpla sau ce se scria aici”. În corpusul interviului sunt inserate poemele *Un calambur postmodern și un cântec de dragoste* „rostit cu ocazia înmânării Premiului Ovidiu – 2006”, precum și poeziile *Tzara*, *Bicicleta* și *Metascăparea naibii*, transpuse în românește de Ioana Ieronim. □ În *Critică literară, Lecturi la zi: Corola de minuni a spaimei*, Tudorel Urian prezintă volumul antologic de poezie *Amnios* (antologie de poezie 1956-2006, cu un Argument al autorului, Ed. Paralela 45, 2006). Recenzentul notează că „fără a fi în mod explicit filosofică, poezia lui Ilie Constantin oferă consistente teme de meditație. Chiar dacă, prin prozodia impecabilă și grija pentru detaliile tehnice, multe dintre versuri trimit cu gândul la o vârstă clasică a poeziei, bogăția imaginarului poetic, asociațiile mereu surprinzătoare de imagini, sentimente și reflecții, aduc această poezie în plină modernitate. Daniel Cristea-Enache scriind despre poezia lui Ilie Constantin vorbea despre o combinație între Lucian Blaga și Ion Barbu. [...] Nu știu cât succes au avut poemele sale în Franța, dar, categoric, Ilie Constantin este unul dintre cei mai originali și valoroși poeți români de după cel de-al doilea război mondial”. □ Într-o notiță se anunță apariția celui de-al doilea volum din *Destinul unei reviste. „Ramuri” (1964-2005)* de Florea Firan (Scrisul Românesc, 2006). ■ În aceeași rubrică Mircea A. Diaconu scrie despre *Teatrul interogativ* al lui Matei Vișniec, o prezentare a ultimului său volum, *Omul cu o singură aripă* (Ed. Paralela 45, 2006) „La drept vorbind, pe lângă viziunea sa care implică un spațiu metaforic, încărcat melancolic și transformând angoasa în vis, aceste provocări continue constituie miezul dramaturgiei lui Vișniec. A muta teatrul de pe scenă în viață, a-i reda, astfel, demnitatea ontologică, iată miza dramaturgiei lui Matei Vișniec. [...] În fine, nu posibilele descifrări contează aici, ci provocarea

nelineiștii; nu soluțiile filozofice, adică ideologice, ci fiorul existențial. Cu Matei Vișniec teatrul devine o scenă pe care omul își reautentică ființa prin provocarea și explorarea întrebărilor”. ■ Tot aici, Cosmin Ciotloș se ocupă, în *Arhitecturi*, de două volume de versuri: *Punțile Stalinskaya* de Radu Andriescu (Ed. Brumar, 2004) și *Casa din lame de ras* de Linda Maria Baros (C.R., 2006). Despre primul afirmă: „Radu Andriescu pare genul de scriitor care, pentru a se exprima, se folosește de tot ce are la îndemână. Iar aceasta, la un prim nivel, e deja o formă de poezie. Evident, o poezie cu obiecte, nu una a obiectelor, doldora de prieteni, deși nu întotdeauna prietenoasă. Peste care se depun câteva straturi de fals lirism. [...] Maleabilă, lipsită de restricțiile formale impuse de necesitățile efectului, și de parcimonia diplomatică a discursului, poezia lui Radu Andriescu își speculează propria locvacitate. Abundentă până la exces, ea nu se cere împuținată, trunchiată, ci – paradoxal – crezută pe cuvânt, ca o mărturie. [...] Poet întâi de toate, Andriescu intuiește când și cum trebuie pus la îndoială un construct artificial, de dragul unei cărți bune”. □ În *Literatură* este publicată o selecție lirică semnată de Miron Kyropol. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Casa literaturii* este reprodus un eseu al lui Lucian Raicu, datat 12 ianuarie 1997, text despre Nathalie Sarraute. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Doamne, născoceste-mi rostul*. □ În *Lecturi*, Răzvan Mihai Năstase publică o recenzie a volumului de versuri *Călătorind în marea interioară* de Marina Dumitrescu (Ed. Vinea, 2006): „La patru ani de la debut, Marina Dumitrescu revine cu o carte care poate că nu va fi inclusă în niciun canon, nu va câștiga premii și nici nu va face vânzări uluitoare. Dar dincolo de toate acestea, ea oferă satisfacția momentană a unei poezii sincere și discrete care rupe monotonia de zi cu zi și ne atrage atenția că toate clipele de acum devin istorie cu sau fără voia noastră, prezentul de astăzi se schimbă în prezentul de ieri”. □ Ioana Pârvulescu publică, în *Cronica Pesimistei*, eseu *Cine ești tu? Cine sunt eu?* ■ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *O surpriză*, volumul de nuvele al lui Paul Diaconescu, *La Capri, la Capri...* (Albatros, 2005). „Autorul, despre care zadarnic am căutat informații în toate dicționarele noastre de scriitori, dat fiind că a debutat în 1998 (dar aceasta am aflat-o nu dintr-o scurtă prezentare făcută de editură, așa cum ar fi fost normal, ci din volumul *Lumea criticului* al lui Gabriel Dimisianu), dovedește o reală maturitate a scrisului și calități conexe în compoziția prozelor. «Șaizecist» atipic, așa cum îl înfățișează G. Dimisianu (coleg de facultate cu Paul Diaconescu), el e un debutant atât de întârziat, încât a «sărit» peste două-trei generații, sincronizându-se, *volens-nolens*, cu cei mai tineri «milenariști». [...] Nuvelele lui Paul Diaconescu, un prozator atât de puțin cunoscut, sunt o surpriză foarte plăcută. Asemenea descoperiri fac parte, în fond, din bucuriile cronicii literare”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu creează un *Tablou de epocă* în prima parte a analizei volumului memorialistic al lui Gelu Ionescu, *Covorul cu scorpionii* (Polirom, 2006): „Memorialistica lui Gelu Ionescu reflectă exact epoca pe care a parcurs-o subsemnatul. Numai cu un an mai tânăr decât mine, autorul ei o

înfățișează pe fundalul tribulațiilor unui intelectual ce-a avut parte de un destin «cu multe și radicale rupturi», coincident în cea mai mare parte cu «un timp istoric ostil și opresiv», înscris într-o «geografie» pe care la un moment dat s-a simțit obligat a o schimba. Ca și destui alții (nu și cel ce scrie prezentele rânduri). Semnificativ e faptul că decizia lui Gelu Ionescu de-a «alege libertatea» are loc în condițiile în care numeroși confrăți socoteau că ar putea supraviețui onorabil prin ceea ce s-a numit «rezistența prin cultură»". ■ În *Critică literară* Ion Simuț discută despre *Exilul brebanian*, ocupându-se de volumul al III-lea de *Memorii. Exilul, Sensul vieții* (Polirom, 2006). Criticul consideră că „*Memoriile* lui Nicolae Breban ar trebui să devină o lectură obligatorie pentru orice tânăr scriitor: sunt o lecție minunată despre vocație”. Acesta notează: „Dacă înainte de 1989 Nicolae Breban nu a trăit exilul politic, dar o cochetat cu el, mă tem că astăzi scriitorul este încercat de un fel ciudat de exil intern. E izolat, nu numai din proprie voință. E defazat în mod polemic, e rupt de ceea ce înțelegem în mod curent prin actualitatea imediată, repudiată în numele identificării cu maestrul romantismului și idealismului german. Soluția pentru ca prozatorul Nicolae Breban să se revigoreze și să reintre în actualitate stă în regăsirea propriei tinereți și maturități din *Animale bolnave*, *Bunavestire* și *Don Juan*. Scrierea memoriilor facilitează tocmai fenomenul psihologic de care scriitorul are nevoie vitală: reinventarea propriului trecut și reconectarea la el. Biografia brebaniană își conține propriul model de succes. Nu știu însă dacă el poate fi repetat”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică prima parte din *Recrutul*. ■ În *Interviu*, Simona Vasilache semnează, cu titlul „*De la studenții mei am învățat nu mai puțin decât de la profesorii mei*”, cea de-a doua parte a interviului cu Solomon Marcus. Temele abordate aici sunt legate de cercetarea științifică din România, acesta vorbește despre „memoria culturii românești”, dar și despre faptul că „textele științifice pot fi texte literare”, problemă în care Solomon Marcus susține: „Dilema în fața căreia ne aflăm este următoarea: este literaritatea o proprietate intrinsecă pe care o au anumite texte sau este ea numai o ipostază pe care acestea o pot dobândi sau abandona (suspenda)? În mod obișnuit, judecăm literaritatea în cadrul limbilor naturale, dar nu există o rațiune serioasă de a o refuza limbajului uman de orice formă, deoarece literatura este o creație umană. Limbajul științific, în orice variantă a sa, este în esență construit pe structura limbajului natural, chiar dacă uneori îi adaugă o componentă artificială. Putem spune, fără exagerare, că limbajul științific se află sub dictatura limbajului natural, care impune celui dintâi structurile sale esențiale. Lucrul acesta a fost demonstrat în mod convingător prin punerea în evidență a rolului esențial al metaforei și al metonimiei în limbajul științific, inclusiv în componenta sa artificială”. ■ În *Scrisoare deschisă*, Mircea Iorgulescu propune *Trei argumente pentru inutilitate*. Adresându-i-se lui G. Dimisianu și motivând că aceasta este o „precizare de atitudine” referitoare la polemica dintre acesta și Bujor Nedelcovici, argumentează: „Nu am de ce mă apăra și nu am cui răspunde, însă îmi tot revine în memorie de o bună bucată de timp o carte apărută către

sfârșitul ceaușismului. Un roman, a cărui acțiune se petrece la București, în amurgul veacului fanariot, și care se încheie cu o imagine de coșmar. [...] Acel roman se cheamă *Calpuzanii*, am apucat să scriu despre el, atât și așa cum se putea în acele vremi. În vechea limbă română, *calpuzan* înseamnă falsificator, falsificator de bani mai precis. Iar banii falsificați nu doar seamănă cu cei veritabili, ci li se substituie și pot să pară încă mai adevărați, un timp măcar, până li se tocește lustrul și se vede că de fapt sunt tinichea. Dacă falsuri perfecte nu există, există însă un paradox al calpuzanilor: simplul fapt de a-i lua în seamă, indiferent cum, fie acceptându-i, fie respingându-i, îi validează. Ridicarea din umeri, a inutilitate, îmi pare a fi de aceea atitudinea cea mai rezonabilă”. După această introducere, sunt oferite „trei argumente pentru a face elogiul inutilității, în situația dată, [...] extrase din volumul *Un tigru de hârtie* de Bujor Nedelcovici, Editura Allfa, 2003”. În aceste trei fragmente sunt reproduse pasaje din dosarul de securitate al lui Bujor Nedelcovici. Concluzia lui M. Iorgulescu este că „rămâne totuși curios cum a rămas neobservată cea mai extraordinară dezvăluire făcută de Bujor Nedelcovici în cartea sa. Este, bineînțeles, tot o demascare, dar e una de natură să schimbe în mod esențial istoria culturală a umanității. Citind în dosarele securității un referat editorial despre unul din romanele sale, Bujor Nedelcovici este izbit de prezența cuvântului «dialectic». Vigilența lui intelectuală intră atunci în acțiune, «mi-a reținut atenția în mod deosebit cuvintele: «dialectic» (de sorginte marxistă)...» (*Un tigru de hârtie*, p. 133). Zenon din Eleea și Platon au fost, așadar, și spre veșnica lor rușine, marxiști. Micul dezacord gramatical, probabil o contribuție involuntară a tipografiei, nu poate eclipsa valoarea acestei tardive revelații. Și se poate chiar spera că dacă Bujor Nedelcovici se va scufunda și mai mult în pestilențialele produse ale Securității, va reuși să scoată la iveală și numele de cod ale părinților dialecticii, acești marxiști nemernici.” ■ În *Teatru*, Marina Constantinescu semnează *Trecut prezent, prezent trecut*, eseu despre teatrul lui Eugen Ionescu. Pe aceeași pagină este inserată poezia *Bal* semnată de dramaturg. □ Este publicat un Calendar literar pentru perioada 24-30 septembrie. □ În *Meridiane. Cronica traducerilor*, Florina Pîrjol publică un portret literar dedicat lui Klaus Mann. □ În aceeași rubrică, Elisabeta Lăsconi scrie despre *Cărți pereche. Pictură și tatuaj*, o paralelă între romanul *Michelangelo Electric* de Sarah Hall (Humanitas, colecția „Raftul Denisei”, traducere de Sanda Aronescu) și *Prăvale-Baba* de Ionel Teodoreanu. □ Notiță despre teza de doctorat a poetei engleze Alexandra Davies, în care aceasta susține că Dylan Thomas ar fi fost dislexic. □ Se anunță decernarea Premiului Juan Rulfo pentru Literatură Latino-americană și din Caraibe eseistului și jurnalistului mexican Carlos Monsiváis. □ Cu ocazia apariției celui de-al treilea volum din trilogia *Răstignire trandafir*, *Nexus* de Henry Miller (Ed. Est, traducere de Antoaneta Ralian), este publicată o succintă prezentare bio-bibliografică a scriitorului. □ Notiță despre subiectul povestirii *Ordin de zi* de Edelf Köppen, „pusă de naziști în 1933 pe lista «produselor literare nocive și indezirabile»”. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează

rubrica *Post-restaurant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache scrie despre *Cronicarul în vremea lui*, eseu dedicat lui Felix Aderca și volumului *Contribuții critice*, ediție îngrijită de Margareta Feraru (Minerva, 1988). □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar glosează pe marginea „fragmentelor memorialistice ale lui Gheorghe Grigurcu referitoare la înmormântarea lui Camil Petrescu. (Publicate în *Tribuna*, nr.95, anul V, 16-31 august 2006)”. □ Se dau câteva detalii despre numărul din iulie al revistei „Tomis”, ce are ca subiect fotbalul. □ În *Poveste scurtă* se face o prezentare a numărului din martie-aprilie al revistei „Euphorion”: „Numărul este un popas în lumea lui Mircea Ivănescu. Poetul, traducătorul, eseistul, artistul, omul, personajul. Un popas prilejuit de împlinirea celor șaptezeci și cinci de ani. Tot numărul este consistent, sunt analize extrem de interesante, făcute de tineri, studii pe textele poetice. Sunt perspective asupra universului unui creator atât de important, vizibil prin operă, greu, ponderal, marcant pentru istoria noastră literară, pentru vigoarea și autenticitatea cuvântului, a verbului și a rezonanțelor sale și, totuși, retras departe de agitația cotidianului, a patetismelor și emfaticelor manifestațiuni ale semenilor noștri, scriitori sau nu. Misterul există și în tonul confesiv sau nu al poeziilor sale, în felul cum vorbește sau refuză să vorbească despre ființa sa, despre autobiografia sa”.

● [**„Suplimentul de Cultură”, nr. [39] 95**] George Onofrei, în *Cultura cere fonduri pe tradiție*, discută despre atitudinea Uniunii Scriitorilor din România față de „neclaritatea criteriilor aplicate la sesiunea de finanțare a revistelor și publicațiilor organizată de Administrarea Fondului Cultural Național”: „Practic, Uniunea preia argumentele apelului lansat de revista «Contemporanul» condusă de Nicolae Breban, care a inițiat un «Apel pentru salvarea culturii române vii», prin care cei peste 500 de semnatori susțin că membrii comisiei AFCN «sfidează revistele de cultură». Printre proiectele care vor primi finanțare se numără revistele «Arhitectura», «România literară» (condusă de Nicolae Manolescu), «Cuvântul» (al cărei director a fost până de curând Mircea Martin, care a plecat împreună cu întreaga redacție din fruntea publicației), «Pavilion», «Secolul 21», «Vatra», «Apostrof», «Bucureștiul Cultural», «Poezia», «Teatrul Azi», «Drama» și «Memoria». Revistele «Contemporanul», «Luceafărul», «Albina» și «Scrisul Românesc» sunt printre cele care n-au trecut de evaluare. În apelul pentru «salvarea culturii române vii», care se încheia cu formula «Ora noastră se apropie!», se cerea crearea unui departament «Cultură scrisă» în cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, «alcătuit din câteva Birouri: Cultură Scrisă, Promovarea Culturii Scrise, Lectură/ Achiziții publice), și alocarea acestui Departament a unui buget egal cu cel al Departamentului Patrimoniu Cultural Național». De asemenea, «revenirea la „sistemul” de altădată de subvenționare a culturii scrise în cadrul MCC; excluderea din competiție a publicațiilor/ editurilor obscure»”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Doris Mironescu, în „*Tinerețea ciudată*” a lui Emil Ivănescu, realizează o prezentare a volumului de scrieri *Artistul și moartea*, „ediție și postfață de Raluca Dună,

prezentări de Matei Călinescu, Alexandru George și Alexandru Vona” (Institutul Cultural Român, 2006). □ Note de prezentare ale romanelor *Căpitanul Alatriste* de Arturo Pérez-Reverte, „traducere din limba spaniolă de Mihai Cantuniari” și *Samarkand* de Amin Maalouf, „traducere din limba franceză și note de Florin Sicoe” (Polirom). ■ Notă despre acordarea premiului „Ovidius”, la cea de-a V-a ediție a Festivalului „Zile și Nopti de Literatură”, lui Andrei Codrescu. ■ Se dau detalii despre ecourile în presa franceză a romanului *Le retour du hooligan* de Norman Manea, propus pentru mai multe premii. ■ Dosarul acestui număr este realizat de Elena Vlădăreanu și are ca subiect Dosariada. ■ Dan Sociu semnează *Dosariada m-ar rezolva într-un singur fel*. Acesta afirmă: „Nu cred în legea lustrației, mi se pare profund nedemocratică și mi se pare doar o încercare a unor politicieni tineri de a scăpa de competitorii mai bătrâni. Nu cred că majoritatea românilor au fost răvășiți de «marile dezvăluiri» din ultima vreme și nici nu cred că au găsit vreun punct comun cu isteriile presei și ale intelectualilor. Dosariada nu mă rezolvă în vreun fel nici pe mine, din câte îmi dau seama acum”. ■ Cătălin Sturza scrie *De-a vrăjitoaca prin dosarele Securității*. ■ Dosarul este continuat de un grupaj, realizat de Anca Baraboi și George Onofrei, intitulat *Din nou despre dosare în „Suplimentul de cultură”*. Se dau detalii despre analiza Ruxandrei Cesereanu, *Dosariada – miza și riscul*, publicată în numărul din 11 septembrie al ziarului „Cotidianul”: „Cesereanu afirmă în text că, deocamdată, sunt «dați în vileag» doar indivizi colaterali. Am întrebat-o dacă Sorin Antohi intră în această categorie. «Evident că mă refeream și la el atunci când vorbeam despre faptul că un anumit cărturar șantajat să colaboreze nu este la fel de vinovat ca ofițerul de Securitate care l-a racolat. Miza era tocmai de a nuanța – nu doar între categoriile delatorilor care au existat în România, dar și de a tranșa pe felii de vinovație ceea ce au făcut primii responsabili în regimul comunist, adică nomenclaturii și ofițerii care au lucrat în Securitate și oamenii pe care i-au silit să colaboreze»”. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei alcătuiește un portret literar Alberto Vázquez-Figueroa.

30 septembrie

• [„Adevărul Literar și Artistic”, nr. [39] (838)] Traian T. Coșovei semnează *Poeți români în lumea nouă*, prezentare a volumului alcătuit de Ștefan Stoenescu și Gabriel Stănescu, *Timpul – rană sângerândă* (Ed. Criterion Publishing, 2009), dedicată „destinului poetic românesc dintre anii 1944-2004 în Statele Unite ale Americii și Canada”, „o antologie împotriva înstrăinării, o colecție de voci poetice pe care le redescoperim cu uimire și emoție. O carte gravă, despre întrebări dramatice, care, acum. Nu mai necesită intervenția unui traducător”. □ Claudiu Komartin, în *Natură moartă cu pinguin*, scrie despre romanul *Moartea pinguinului* de Andrei Kurkov (Ed. Curtea Veche, 2006).

[SEPTEMBRIE]

● **[„Apostrof”, nr. 9 (196)]** Comitetul director al Uniunii Scriitorilor din România semnează un Protest și un Comunicat după întâlnirea din ședința lunară ce a avut loc în data de 13 septembrie. Textul privește rezultatele AFCN-2006 de finanțare a proiectelor de reviste și publicații. ■ **Mihai Dragolea**, în *Conversații cu...*, publică, cu titlul „*Suntem o națiune tragicomică*”, un interviu cu Nicolae Manolescu. Se discută pe larg despre caracterizarea culturii române de a fi mai degrabă una „de import” decât „de export” „Cultura română se pare că este o cultură care are vocația importului, a influenței; n-a scăpat aproape nimic din ce s-a întâmplat în alte părți fără să autohtonizeze, fără să asimileze, să prelucreze, în grade mai mari sau mai mici; a reușit să fie, chiar și cu anumite întârzieri, «à la page», cum se spune, ba chiar, în secolul XX, după Primul Război Mondial, cultura română era sincronă cu, cum zice Lovinescu, cu cea occidentală. [...]”. Se trece apoi la „literatura de sertar”, despre care N. Manolescu afirmă că este aproape irelevantă, aducând ca exemple romanele lui Marin Preda, Augustin Buzura și D.R. Popescu: „Odată scrise lucrările acestea, ce să mai ții în sertar?! Ce să mai fi ținut D.R. Popescu în sertar după *F* și *Vânătoarea regală*?! Nu mai era nimic de ținut! În *F* este o lume rurală diavolească, înspăimântătoare, oribilă, cu activiști de partid care par niște demoni. Ce să mai ții în sertar după chestia asta?! Ceaușescu era liniștit, nu era vorba despre el! Nu numai numele minerilor nu se pronunțau acolo, dar nici numele lui. Deci el era liniștit, nu-l privea, dădea drumul”. Cu privire la absența cenzurii în „literatura tânără”, acesta susține: „Toată lumea poate să scrie ce vrea și eu constat că tânăra generație de prozatori, dar și de poeți a înțeles că dispariția cenzurii și libertatea înseamnă dreptul lor de a-și povesti niște experiențe de tot felul și de a spune porcării. Așa au înțeles ei! Drept pentru care a apărut o literatură scrisă de tineri, foarte diferită ca valoare, de la o carte la alta, în care fiecare tânăr de 20 de ani povestește la persoana întâi niște experiențe personale, intime, absolut îngrozitoare și uneori dezgustătoare. [...] Romancierii din generația anterioară, pe care ei îi cam «budează» acum, nu le mai plac, vorbeau cel puțin despre alții și despre probleme majore, despre tragedii sociale și umane. Cu talent, cu mai puțin talent, aveau o miză! Această literatură, în care orice fătucă îmi povestește cum s-a culcat ea prima dată și ce-a simțit...”. Ultima parte a discuției este dedicată opiniilor politice și sociale ale criticului. □ În *Cronica literară*, Irina Petraș semnează *Cristian Tudor Popescu sau lumea în trei dimensiuni*, recenzie a volumului *Trigramă Shakespeare* (Ed. Corint, 2005). □ Ștefan Borbély scrie despre *Halucinogenele în literatură*, prezentare a volumului *Literatură și extaz artificial* (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005) de Andrada Fătu-Tutoveanu. ■ Este reluată ancheta *Apostrof* „Scriitorul și trupul său”, fiind inserate aici texte semnate de Horia Gârbea, Simona Tănăsescu, Leon Volovici. □ Sunt reproduse o serie de versuri semnate de Simona-Grazia Dima. □ Magda Cărneci scrie *Jurnal spiritual (pe sărite)*. ■ În *Cu ochiul liber* Gelu Ionescu prezintă o *Monografie Eliade* de Florin Țurcanu,

„o biografie a savantului, dar și una a operei sale, ceea ce e foarte important – și cel puțin de la ea ar trebui să înceapă o altă etapă în receptarea operei, cea care ne interesează cel mai mult”. ■ În aceeași rubrică Ion Vlad scrie despre *Romanul ca meditație tragică*, o recenzie a romanului lui Eugen Uricaru, *Supunerea* (C.R., 2006): „Impresionantă ca privire narativă, ca scenariu și statuare a raporturilor umane, cartea creează într-un spațiu concentrat și voit limitat un univers imaginar tensionat, convulsivat de febra unei grave maladii. [...] Romanul lui Eugen Uricaru examinează și descompune mecanismele puterii, pentru a observa acut manifestările organismului monstruos al societății. A «salva» lumea prin privirea extrem de severă și de riguroasă a copilului predestinat – simbolic – acestei misiuni înseamnă, în cele din urmă, sublimarea în conștiință a postulatelor nesupunerii prin cunoaștere și prin experiență tragică”. ■ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 95 (16-41 august) din revista „Tribuna”, fiind menționată ancheta realizată de aceasta pe tema prostiei, la care răspund Liviu Antonesei, Cătălin Bobb, Aurel Bumbaș, Lorin Ghiman, Letiția Ilea, Lucian Maier, Oana Pughineanu, Raluca Vida, precum și numărul 78 (24-30 august) al revistei „Observator cultural”, dedicat „cazului Günter Grass”. ■ În *Nebunie și umilință*, Alex Ștefănescu alcătuiește o recenzie a romanului *Vasilii, foi volante* de Ion Vianu (Polirom, 2006): „Tehnica crochiului, care presupune descrieri rapide, episoade și figuri abia schițate, alături de analize psihologice aprofundate – de care luasem cunoștință în *Caietele lui Ozias* –, se reprezintă aici, deși acțiunea e mai așezată și mai puțin pluriliniară. Dar abundă situațiile, autorul fiind, vizibil, adeptul convingerii – parcă împărtășită cu proza sud-americană – că literatura nu prezintă interes dacă nu e «tare», excesivă, surprinzătoare. [...] Carte jucăușă și disperată, deconcertantă, în care se succedă multe tehnici ale povestirii, directe și indirecte, documente, jurnale («foile volante»), în care unghiul de vedere este mereu schimbat. Carte cu sertare, povestiri incluse: «Episcopul din Melano» și «Povestea lui Ionuț». Carte care conține o mulțime de aforisme ascunse în povestire («tinerii sunt ridicoli, bătrânii, caricaturali»; «numai o explozie de viață te poate scoate din nemulțumirea de-a fi...») și două poeme, din care unul lung, în «Povestea lui Ionuț». Mai presus de orice, *Vasilii, foi volante* este cartea umilinței (acest cuvânt va fi și ultimul al romanului). Geniul lui Vasiliu s-a frânt nu numai în fața împrejurărilor, ci și din pricina unui defect fundamental, ontic, propria lui nebulie”. □ Andrei Olosutean, în *Un filosof îndrăgostit*, prezintă volumul *Sub semnul depărtării. Corespondența Constantin Noica – Sanda Stolojan* (Humanitas, 2006), prefață de Matei Cazacu. ■ Este reproduș cu interviu luat de Eva Iova Ilenei Mălăncioiu, publicat inițial în numărul din 9 iunie 2006 al revistei „Foaia românească”, periodic din Ungaria. Ileana Mălăncioiu discută, printre altele, despre rolul poetului în societatea contemporană: „Până nu demult, poetul era confundat cu un revoluționar ori era tratat ca un ajutor de nădejde al partidului unic ori al diferitelor partide apărute după căderea comunismului precum ciupercile după ploaie. Sunt fericită că vremea aceea a fost depășită și

că îmi este îngăduit să văd lumea cu ochii mei și să gândesc, pe cont propriu, ce este dincolo de ea. Pentru că Poezia nu e doar un text, ci și un mod de existență. În ultimă instanță, ea te învață că sensul vieții poate fi chiar această căutare înfrigurată a absolutului, care nu poate fi atins niciodată”. Se discută apoi despre vizitele poetei la Budapesta și la Jula cu ocazia întâlnirilor organizate cu publicul român de aici. ■ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 7/2006 al revistei „Vatra”, dedicat istoricului american Keith Hitchins; numărul 9 al revistei „Contemporanul”, numerele 33 și 34 ale revistei „Cultura”, de unde este menționată cronică traducerilor, numărul 34 din 25 august al revistei „România literară” (cu trimitere la amplul articol al lui Mircea Handoca despre recenta publicare a *Jurnalului portughez* al lui Mircea Eliade), revista „Porto Franco” din Galați (unde apar o serie de versuri semnate de Adrian Alui Gheorghe), numărul 136 din „Dilema Veche”, precum și numărul 8 al revistei maghiare din Cluj-Napoca, „Korunk”. □ În *Biblioteci în aer liber* sunt publicate o serie de *Poeme* de Wisława Szymborska, „prezentare și traducere de Doru Cosmin Radu”. ■ În *Arhiva „A”* este inserat un amplu material intitulat *Amintiri despre Lucian Blaga*, semnat de Mihai Iubu. □ În *Avangarda rusă* este reprodus poemul *Totul încă* de Vasili Kandinski, în traducerea lui Leo Butnaru. □ Horia Bădescu, în *Conversații cu...*, publică un interviu cu Gérard Bayo, poet și critic francez.

● [**„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 9 (654)**] În *Modele* Nicolae Breban semnează *Oferta de la Cotroceni*, un fragment de memorialistică ce se referă la anul 1990, când scriitorul l-a întâlnit pe Ion Iliescu. □ În *Restanțele criticEi* Irina Petraș prezintă volumul de nuvele *Bunica se pregătește să moară* de Anton Holban, „ediție îngrijită și prefață de Marius Chivu” (Polirom, 2005). □ Tot aici scrie și despre volumul lui Mihai Dragolea, *Colecția de mirări* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2005). □ Prezentare a romanului lui Vasile Rebreanu, *Călăul cel bun* (Ed. Studia, Cluj-Napoca, 2006). □ În *Lecturi* Lucia Dărămuș prezintă volumul *Experimentul homo felix* de Diana Cozma (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006). □ În *Cărți* Viorel Dinescu scrie despre volumul de versuri *Scrisori din temnița libertății* de Dumitru Pricop (Ed. Rafet, Râmnicu-Vâlcea, 2005). □ În *Bref* apare o notă despre lansarea unei noi colecții a editurii Polirom, ce împrumută titlul „Suplimentului de Cultură”. Tot aici se dau detalii despre „Suplimentul de Cultură”: „Conceput ca un săptămânal alert care să surprindă actualitatea din mediul cultural român (și nu numai), pe o piață dominată de publicații culturale încă rigide și care nu țin pasul întotdeauna cu evenimentele la zi, «Suplimentul de cultură» este rezultatul eforturilor uneia dintre cele mai mari edituri din România – Polirom și a două cotidiane importante”. □ Tot aici Tania Radu anunță „cel mai bun debut în proză și cea mai bună traducere a anului 2005 la Polirom”: „Premiul pentru «Cel mai bun debut în proză» acordat anul acesta de USR i-a revenit lui Filip Florian pentru romanul [*Degete mici*, n.n.], apărut la Polirom în colecția «Ego. Proză». Filip Florian a mai fost recompensat pentru acest roman și cu Premiul pentru cel mai bun debut acordat în 2005 de „România literară” și

Fundația Anonimul. «Un roman excepțional, de o limpezime sofisticată, grațioasă și succulentă, sprijinit pe o scriitură dintre cele mai clasic-elegante. Nicio asperitate, nicio poticneală, aproape nimic în plus. O demonstrație pe cât de simplă, pe atât de savant căptușită cu straturi de referințe posibile. Pentru că Filip Florian este probabil cel mai reușit dozaj de imaginație ficțională și densitate culturală din câte au răzbit la debut după '89.» ■ În *Cronica literară* Henri Zalis semnează *Originalitatea în stare combinatorie*, o prezentare a volumului *Lucrări în verde sau Pledoaria mea pentru poezie* de Simona Popescu, apărut la editura Cartea Românească: „Varianta preferată, așa cum rezultă din structura cărții, ca program încorporat în cuprins, însuma texte proprii, titlurile reproduse în subsolul paginilor, poezii, traduceri, scurte epistole, inserturi din spusele altora, corespondențe cu autori clasici și contemporani. Montajul construit prin rememorări are certă originalitate. Decupajul alert, eteroclit, deconcentrează de la un punct, de acolo unde emoția se evaporă în beneficiul fragmentării, ciudățeniei, descifrării malițioase, colajul egocentric. Autoarea traversează planuri, gradează impresii. Citează mult, face estimări, punctează experiențe de lectură. Tabloul proliferază de la un nume la altul. Are amploare de vreme ce enumerările merg de la Ion Budai-Deleanu la Ion Barbu și de la Walt Whitman la Georg Trakl, nemaipomenindu-i pe Horațiu, T.S. Eliot, Homer ș.a”. □ În *3000 de semne* Aura Christi publică eseu *Tirania modei culturale*. □ Marian Victor Buciu, în *Vizor*, creionează un portret literar M. Blecher. □ Este inserat în corpul revistei un calendar literar pentru luna septembrie. □ În *Texte fundamentale* este publicată *Elegia a patra* de Rainer Maria Rilke, în traducerea lui Nicolae Breban, în curs de apariție la editura Ideea Europeană. □ George Onofrei, redactor-șef al „Suplimentului de Cultură” face o trecere în revistă a presei culturale post-decembriste. Se dau detalii, în primul rând, despre „Suplimentul de Cultură”, publicație care a început să apară în data de 13 noiembrie 2004. Se vorbește despre „Ziarul de Iași” și despre informațiile culturale oferite de acesta. Se dau, de asemenea, amănunte despre „Gazeta de Sud”. □ Dora Pavel scrie eseu *Vărul nostru, Mister Lupescu*, subiectul fiind activitatea editurii Polirom. □ Despre activitatea acestei edituri scrie și Anca Băicoianu, în *O realitate vie*. ■ În *Clubul Ideea Europeană* Aura Christi semnează un interviu cu Silviu Lupescu. Întregul interviu este concentrat pe activitatea editurii Polirom, precizându-se că „editura sprijină literatura română vie, scriitorii români vii”, prin urmare „Polirom este o editură națională”. Silviu Lupescu afirmă: „Misiunea unei edituri nu poate fi decât una social-culturală. De partea cealaltă a balanței stă *business*-ul. Eu mă simt întotdeauna undeva la mijloc, trebuind să le împac pe ambele. Orice derivă poate deveni fatală. Aș vrea să cred că am reușit să păstrez acest echilibru foarte sensibil, mai mult, că am construit o instituție. Nu am însă niciodată această certitudine și probabil nici n-o voi avea”. Despre colaborarea dintre editura Polirom și „Suplimentul de Cultură”, acesta detaliază: „[...] este un proiect al Editurii Polirom împreună cu «Ziarul de Iași» (care acordă și un foarte consistent premiu național pentru literatură) la care s-a

alăturat ulterior cel mai important cotidian regional, «Gazeta de Sud». Suplimentul s-a născut din nostalgiile noastre pentru presa studentească, dar mai ales din proiectul redactorului-șef, George Onofrei, un proiect original și extrem de necesar într-un moment când specialitatea «jurnalist cultural» este o *rara avis*, se vehicula constatarea că scriitorii tineri au puține posibilități de manifestare extra-literară. La «Suplimentul...», majoritatea colaboratorilor sunt tineri (cu certitudine sunt cu toți tineri în spirit), e «revista lor», ceea ce îmi creează o adevărată stare de euforie care mă face să depășesc notițele rău voitoare sau strâmbăturile din nas ale unor cronicărițe care confundă un magazin cultural cu revistele cam înțepenite în proiect pe care tinerii refuză să le mai «consume». ■ Tot despre editura Polirom spun câteva cuvinte și Augustin Buzura (Augustin Buzura: „Polirom este o editură foarte importantă. Poate cea mai importantă din România. Cu cărți de cea mai bună calitate, cu colecții variate, extrem de bogate. E o instituție deschisă, receptivă la tot ce e nou. O instituție națională care respectă valorile vii. Și – este important ce spun – acordă tot sprijinul literaturii române contemporane. I-aș dori tot binele acestei mari edituri; să continue așa cum a început, pentru că tinerii au nevoie de sprijin. Și nu numai ei.”), Mircea A. Diaconu („O editură care trăiește în contemporaneitate, adică acordă un loc important tinerilor, precum și scriitorilor consacrați contribuie în felul acesta decisiv la metamorfozele literaturii române, îi doresc să fie profitabilă și pentru autori și să nu uite niciodată că există datorită scriitorilor.”), Gabriel Dimisianu („Polirom-ul? E una dintre cele mai bune edituri, e în plină afirmare. Cred că e editura nr. 1 din România. O urmăresc, în special, pentru faptul că publică literatură română contemporană. A avut o serie de tineri prozatori debutanți, pe care i-a pus în valoare foarte bine. Pe lângă faptul că Polirom pune în valoare literatura română, îi face o bună promovare. Îi doresc acestei Edituri să-și continue proiectele, să le dezvolte. Îmi pare bine că o veche și prestigioasă Casă de Edituri cum e Cartea Românească e în asociere cu Editura Polirom; a fost o idee fericită asta. Astfel, Cartea Românească a redevenit vie, activă, prezentă în contextul cultural autohton.”), Alex Ștefănescu, Daniel Cristea-Enache („Editura Polirom reprezintă, pe de o parte, editura la care am publicat două cărți, *Recursul la memorie*, cu Ileana Mălăncioiu, și *Sertarul scriitorului român*, dar mai important decât asta mi se pare faptul că este vorba despre o editură de talie și de ținută, care ține larg deschise porțile pentru literatura română contemporană. Atât de larg, încât uneori mai apar la Polirom și neaveniți, dar acest program cultural al Poliromului, cu riscurile inerente, mi se pare unic pe piața editorială românească.”), Varujan Vosganian („Am colaborat și colaborez cu această editură care mi-a editat o carte de economie, iar acum urmează să publice un roman semnat de mine. Polirom este cea mai expansivă editură din ultima perioadă. Încurajează foarte mult literatura română. I-aș dori să-și păstreze poziția expansivă câștigată deja, i-aș dori să sprijine în continuare literatura română, sprijinind în același timp și Cartea Românească.”). □ În *Traduceri* este prezentă o selecție lirică Pedro

Salinas, poeziile fiind reunite sub titlul *Rațiunea iubirii*. Aceasta selecție este precedată de o prezentare bio-bibliografică, traducere și prezentare de Rodica Grigore. □ În *Bref* este prezentă o succintă prezentare a numărului 5-6/2006 al revistei „Apostrof”, precizându-se că acesta este dedicat aproape în întregime anchetei „Scriitorul și trupul său”. □ Tot aici se anunță faptul că Evgheni Evtușenko a făcut un turneu prin S.U.A., Italia, Bulgaria, fiind invitat de către editura CD Press și de către Uniunea Scriitorilor și în România, la București: „Sute de iubitori români ai poeziei ruse au participat la o întâlnire cu poetul rus, sosit în România împreună cu familia, după ce fusese la Sofia, pentru a i se decerna Premiul «Hristo Botev»». La București, în Sala Atelier a Teatrului Național, poetul a susținut un impresionant recital, secondat de actori, tot atunci fiind lansat și un volum de poeme. Evgheni Evtușenko a recitat poeme în rusă, română și engleză, fiind îndelung aplaudat”.

• [„**Contrafort**”, nr. 9 (143)] Editorialul lui Vitalie Ciobanu este intitulat *Dilemele toamnei în Basarabia (fragmente dintr-o cronică subiectivă)*. ■ În *Actualitatea*, Anastasia Dumitru scrie despre Festivalul Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, Neptun-Mangalia 2006: „Între 18 și 24 septembrie a.c., s-a desfășurat în stațiunea Neptun, la Constanța și București, Festivalul și Colocviul Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, la care au fost invitați peste 120 de scriitori din 20 de țări. Acest eveniment a fost organizat de Uniunea Scriitorilor, în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor, Institutul Cultural Român, Primăria Mangalia, Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, și Microsoft South-East Europe, cu sprijinul Arhiepiscopiei Tomisului, al Universității «Ovidius» din Constanța și al Târgului Estival de Carte din Mangalia. Dramaturgul Matei Vișniec a revenit, după 19 ani, la Constanța. Colocviul Internațional s-a desfășurat sub genericul „Eu, celălalt”, întreaga manifestare fiind pusă sub auspiciile tragicului destin creator al poetului latin Ovidius Publius Nasso. S-a discutat despre șansa literaturilor mici. La Festivalul „Zile și Nopti de Literatură” s-au acordat anul acesta trei premii. Nicolae Manolescu, președintele URSS, a declarat că Premiul pentru traducerea unor opere literare românești într-o limbă străină, în valoare de 3.000 de euro, este decernat lui Alain Paruit. Premiul pentru o editură din străinătate (3.000 de euro) a fost oferit prestigioasei Gallimard. Marele Premiu «Ovidius», în valoare de 10.000 USD, s-a acordat scriitorului Andrei Codrescu pentru valoarea operei sale și, citez din motivația juriului condus de Mircea Martin «pentru contribuția adusă la afirmarea libertății de creație și a toleranței interetnice». □ Vasile Gârneț semnalează apariția, în revista „Time-Out” (București), a unui „grupaj de texte consacrat tinerei generații de artiști din Basarabia, grupaj situat sub genericul «Fabricat în Moldova». Artiștii tineri sunt – în viziunea revistei și a consultantului pentru acest *cover story*, Vladimir Bulat – formația „Zdob și Zdub”, regizorul Igor Cobileanski, artiștii plastici Alexandrina Hristov, Roman Tolici, Pavel Brăila, scriitorii Mihai și Alexandru Vakulovski, Nicoleta Esinencu, formația de muzică

și texte «Planeta Moldova». Redactorul-șef al revistei, Anca Ioniță, face următoarea descriere a desantului cultural basarabean: «Un amestec eterogen de individualități puternice care își revendică dreptul la exprimare cu sinceritatea brută, tăioasă, care nu încearcă să menajeze niciuna din imaginile romantice pe care cele două lumi de o parte și cealaltă a Prutului le promovează una despre cealaltă. O generație care este decisă să iasă din dualitatea pe care viețuirea în două culturi ce coexistă o impune. Poate de aici curajul aproape sfidător de a spune lucrurilor direct pe nume»". □ Este anunțată reparația, în Republica Moldova, a unei noi serii a revistei „Destin Românesc”, „publicație inițiată și editată de Institutul Cultural Român, condusă înainte de prof. Alexandru Moșanu”. □ Se dau detalii despre revista „Noua Literatură” ce urmează a fi condusă de Luminița Marcu, în urma câștigării proiectului lansat de Uniunea Scriitorilor din România. □ Notă despre lansarea romanului lui Anatolie Paniș, *Ultimul tren spre România* (Editura Snagov, 2006). ■ În *Fragmente critice*, Vitalie Ciobanu scrie despre *Progeniturile Utopiei*, analiză a romanului lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirom, 2006) ce „este alimentat de la un capăt la celălalt de ambiția de a merge împotriva curentului, de a scrie altfel decât cum se consideră corect să se scrie despre comunism: adică justițiar, maniheic, fără drept de apel. Revolta sa împotriva clișeelelor nu șochează, facil, prin stridente de imagini sau asperități de limbaj, cum se întâmplă la alți iluștri reprezentanți ai promoției sale, nu: Ernu provoacă, trezește frisoane prin filtrul reverențios-empatic, așternut peste «patria» sa dispărută: Uniunea Sovietică”. În opinia sa, „*Născut în URSS* e o carte hibridă ca structură și tonalitate a discursului. Cred că acest lucru se explică prin intenția inițială care i-a stat la bază: alcătuirea unui dicționar colectiv al cotidianului sovietic. Și deoarece colegii basarabeni, pe care i-a invitat să-l acompanieze, nu i-au împărtășit entuziasmul, Vasile Ernu s-a avântat de unul singur să exploreze banalitatea vieții în comunismul anilor '60-'80. Principiul său de lucru constă în asamblarea unui puzzle din piese disparate, selectate mai degrabă după capriciul memoriei decât cu metodă – teme, obiecte de consum, fraze înaripate, eroi-comuniști, «supape» psihologice, toposuri legendare, opere de artă, domenii de activitate etc. –, cu care reconstituie un monstru preistoric. Pendulând între confesiune intimă și studiu psiho-sociologic și cultural, «colecția de fișe» a lui Vasile Ernu reușește să redea fostei temute împărății de la Răsărit o complexitate interesantă, departe de imaginea reducționist-propagandistică vândută în Occident în timpul Războiului Rece”. ■ *Cronica literară*, susținută de Grigore Chiper, se referă la *Două cărți din „serialul” Zbor frânt: Hoții din apartamente* (Prut Internațional), „un volum de proză heteroclit, indefinibil (autorul însuși nu se pronunță asupra conținuturilor incluse, lăsându-i pe comentatori să o facă)”, și *Țipătul lăstunului* (Cartier), „un volum de versuri, a cărui surpriză formală constă în renunțarea completă la titluri și marcarea cu puncte de suspensie a începutului de text, exceptând vreo câteva”, amândouă aparținându-i lui Vladimir Beșleagă. □ În aceeași rubrică, Mircea A. Diaconu scrie despre *Livia Roșca. Scurt metraje în alb-negru*, o prezentare a volumului

de versuri cu care aceasta a debutat, intitulat *Ruj pe icoane* (C.R., 2006). ■ Bogdan Crețu, în *Drama banalității*, semnează recenzia microromanului lui Lucian Dan Teodorovici, *Cu puțin timp înaintea coborârii extraterestrelor printre noi* (Polirom, 2005): „Citit azi, cu contraforții și proptelile foarte importante pe care autorul i le-a adăugat, miniromanul pare mult mai legat și, lucru deloc lipsit de interes, în perfect acord cu minimalismul prozei tinerilor douămiiști. În anii ‘60, un astfel de text nu ar fi avut nicio șansă, mai întâi, pentru că nu propune sensuri mai largi, dincolo de limitatele ocurențe ale intrigii, apoi, pentru că îi lipsește o anumită arhitectură monumentală, pentru că nu creează lumi ficționale spațioase, apte să concureze creația divină (îmi cer scuze evoluționiștilor). Periscopul său pare a fi format din lentile convergente, acoperind un spectru redus la limitele unui caz particular. În anii 2000, proza se scrie altfel, parcă mai în grabă și parcă mai de capul ei, renunțând la fidelitatea față de regulile ce țin de logica narațiunii tradiționale. Romancierul nu mai tinde, astăzi, să uzurpe locul demiurgului, ci se mulțumește să dea în vileag măruntele, trivialele daraveri ale unui individ lipsit de șarm și, de cele mai multe ori, redus, fără un orizont care să poată fi exemplar. Pedagogismul a dispărut fără urme din ficțiune și puțini mai sunt cei care îi resimt lipsa”. ■ În *Decupaje* Ghenadie Nicu scrie *De fișat, practic, totul*, comentariu eseistic pe marginea volumului lui Mircea Mihăieș, *Scutul lui Perseu. Nicolae Manolescu între oglinzi paralele* (Ed. Curtea Veche, 2003). □ În *Lecturi pre limbul meu*, Igor Mocanu semnează textul *Despre comunicare și fărădecomunicare în doi*, analiză a romanului lui Mihai Zamfir, *Se înnoptează. Se lasă ceață* (Polirom, 2006). □ În *Poezie* sunt reproduse o serie de versuri semnate de Leo Butnaru și Simona-Grazia Dima. ■ Ancheta „Contrafort” are ca temă „Cultura la țară”. La aceasta participă: Mircea V. Ciobanu, Valentina Tăzlaşuanu, Constantin Cheianu, Iulian Ciocan, Eugen Lungu, Călina Trifan, Vasile Romanciuc, Nicolae Rusu. Întrebările anchetei sunt „1. Când ați participat ultima dată la o întâlnire cu publicul/ cititorii de la țară? Ce mai spun oamenii despre scriitori? Le mai citesc cărțile, îi respectă, mai așteaptă ceva de la ei? 2. Ce «focare» de cultură (școli, biblioteci, librării, săli de spectacole și de cinema..., eventual cafenele Internet...) mai există astăzi la sat? Cine le frecventează? Mai sunt învățătorul, medicul și preotul «stâlpii luminați» ai satelor noastre, așa cum erau pe vremuri? 3. Ce se poate face pentru a opri degradarea culturală a satului basarabean?”. ■ Mircea V. Ciobanu comentează: „Omul de cultură, umil astăzi și umilit cam de când se știe, iată că ar trebui – deduc din tema propusă – să nu uite să se preocupe de națiune. Heliade Rădulescu, urmat, punctual, de toți care se cred în Basarabia literați (mă refer la îndemnul: «Scrieți băieți, scrieți!») credea că «poetul este părintele națiunii și că poezia poate totul». Ca să temperez puțin din patetismul întrebărilor, aș propune, ca generic pentru ancheta de azi, a «Contrafortului» cuvintele lui Mircea Eliade din proaspăt-editatul *Jurnal portughez*: «Tragedia vieții mele: pentru că am jucat pe cultură, pe opera de artă, pe creație – și toate acestea sunt zadarnice pe nivel metafizic și sunt absurde în momentul în care trăim».

S-a schimbat ceva de la 1942, când au fost scrise aceste cuvinte? Și ele încă veneau după o prosperă – economic și cultural – perioadă interbelică, după un salt al avangardei estetice (în sens absolut), susținut și de un progres... al «ariergardei» (din spațiul rural)”. □ Valentina Tăzlăuanu consideră că „literatura, scriitorul, au fost tradițional mai puțin prezentă/ prezent în sate și în timpuri mai faste, când se alocuau mijloace pentru acest tip de deplasări. Niște programe judicioase concepute și finanțate corespunzător ar remedia în timp această asimetrie evidentă. Dar cine să le promoveze? Și cu ce mijloace? Sistemul lecturilor publice, care în țările mai prospere este o formă eficientă de sprijin material, dar – de ce nu? – și de interes și de respect pentru scriitor, n-a prins la noi”. □ În opinia lui Eugen Lungu „satul este un loc al culturii, dar a celei agricole. În ultimul timp și asta s-a cam pierdut prin loboda cotelor neprelucrate. Dacă vedem însă de unde provin personalitățile-emblemă ale culturii românești, atunci intrăm în plin paradox: satul, nefiind un producător de cultură, este în același timp cel mai mare «furnizor» de oameni de cultură! Eminescu se naștea la Botoșani, mic târg, dar tot la Ipotești auzea cum plâng apele «clar izvorând în fântâne»; Creangă, Caragiale, Slavici, N. Grigorescu, mai încoace Enescu, Blaga și mulți, mulți alții s-au înființat din umanitatea satelor și au rămas pentru totdeauna nostalgicii unor origini ades sacralizate prin operă. Dacă arta este eternă, atunci am putea interpreta și astfel metafizica veșniciei care s-a născut la sat... Europeanul Cioran, care culpabiliza «neantul valah», reinventa în interiorul mansardei cu lăicere paradisul Rășinarilor, rurala sa baștină. Basarabia, un spațiu agrar prin definiție, și-a adunat aproape întreaga intelectualitate (scriitori, savanți, pictori, medici, pedagogi ș.a.) din fertilitatea genetică a satelor. Înainte de a preda și de a se edita pe câteva continente, Eugeniu Coșeriu făcea primii pași în știința de carte tot într-un sat moldovenesc”. □ În schimb, Vasile Romaniuc dezvoltă subiectul în următoarea manieră: „Deși particip la multe întâlniri cu cititorii, la țară, cu regret, merg mai rar – în ultimii câțiva ani am fost, cred, de vreo cinci-șase ori... Cărțile noastre nu prea ajung în sate, librării nu există, aparițiile editoriale de după ‘89 – ‘90 fiind practic necunoscute în mediul rural. Despre scriitori nu se spune nimic nou: sunt oameni care cred în continuare că aceștia pot contribui într-o mare măsură la schimbarea în bine și sunt oameni care, netrezindu-se nici până acuma «din somnul cel de moarte», continuă să-i înjure pentru că, în loc să le dea salam, le-au dat limba latină... După ce comuniștii au ajuns la putere, scriitorul a devenit, încet-încet, un fel de «persona non grata» – la țară, reprezentanții autorităților locale, pentru a fi pe placul șefilor roșii și pentru a nu-și «compromite» cariera, evită întâlnirile cu scriitorii. Circumspecția este a doua natură a unor directori de școală din provincie care, dându-și seama că ar putea fi schimbați din funcție, și-au schimbat culoarea politică, transformându-se, peste noapte, din «buni români» în «foarte buni moldoveni» – ei de asemenea nu ezită «să îndepărteze pericolul» ... Cum să fie agreată, astăzi, prezența în cutare sau cutare școală a unui scriitor, dacă, pe lângă discuțiile despre literatură, vor fi abordate, în mod

firească, teme de actualitate precum: «Limba română sau limba moldovenească?», «Istoria românilor sau istoria integrată?», «U.E. sau C.S.I.?» ș.a.m.d.”. □ Concluzia lui Nicolae Rusu este că „guvernarea actuală nu are niciun interes ca satele să prospere cultural. Cu cât omul e mai ignorant, cu atât mai ușor îl hărțuiești. Dacă opera scriitorilor noștri nu ajunge în sate, rămâne ca ei (unica soluție) să aleagă procedeul apostolicesc, el fiind în condițiile actuale unica șansă de a păstra abia pâlpâindul foc al culturii la sate, mai ales în situația în care marea majoritate a scriitorilor nu au acces la Compania „Teleradio-Moldova”, așa-zisă publică, ea fiind totalmente aservită actualei guvernări comuniste. La ultima Adunare Generală a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova fusese luată decizia de a reveni la practica de acum douăzeci de ani și de a revigora fosta ei subdiviziune cu menirea de organizare a întâlnirilor cu cititorii. Din păcate, conducerea USM nu a mai realizat această idee, rarele întâlniri cu cititorii în acest răstimp fiind rodul unor entuziaști, atât din partea câtorva autori, cât mai ales din cea a unor bibliotecari și cadre didactice. Poate noua conducere a USM, de după 3 noiembrie curent, când va avea loc ordinara Adunare Generală, va schimba ceva, cine știe...”. □ În *Studii*, Iulian Băicuș semnează partea a doua a textului *Despre mitocritică, mitanaliză, arhetipuri și alți demoni critici (II)*, subintitulat *Contribuții românești, cazul Eliade*. ■ În *Revista presei culturale* Vasile Gârneț își continuă *Lecturile infidele*: un comentariu despre Ion Simuț care „urmărește cu interes și exigență evenimentele literare din actualitatea imediată a Basarabiei (vezi cronicile sale la cărți de Vladimir Beșleagă, Nicolae Popa, Vasile Vasilache...), dar recuperează și autori – importanți în context basarabean, și nu numai – care și-au încheiat opera”, cu trimitere la articolul publicat în revista „România literară”, nr. 33 din 18 august 2006; o succintă prezentare a interviului din „Cotidianul” (22 septembrie 2006) cu Mircea Cărtărescu; se dau detalii despre numărul 3/2006 al revistei „Sud-Est cultural”; sunt remarcate interviul luat de Marius Chivu lui Gheorghe Crăciun, apărut în „Dilemateca” (nr.4/2006), precum și interviul Adrianei Babeți cu Simona Sora, apărut în „Orizont” (nr.7/2006). □ În *Meridian*, cu titlul *Günter Grass la „Cărțile lui Wickert”*, sunt publicate din interviul televizat realizat de către Ulrich Wickert cu scriitorul german, „între puținele acordate de Günter Grass după mărturisirea sa care a scandalizat atâta lume”.

● [„Convorbiri literare”, nr. 9 (129)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon scrie despre *Proza bacoviană*, portret literar dedicat lui George Bacovia cu ocazia împlinirii a 125 de ani de la naștere. □ În *Cvadratura cercului*, Irina Mavrodin scrie din nou despre Eugène van Itterbeek, în *Poetul este „Străinul”*. □ Maria Carpov, în *Lecturi complementare*, prezintă volumul *Avangarda rusă* de Livia Cotorcea (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). □ Elvira Sorohan, în *Jurnalul altui „albatros ucis”* se ocupă de *Carnetele maro* ale lui Aurel Dumitrașcu, editate de Adrian Alui Gheorghe. □ Gheorghe Grigurcu semnează *Fișele unui memorialist*. □ Constantin Ciopraga publică un portret literar

intitulat *Valeriu Matei – Poet al rezistenței*. ■ Nicolae Stroescu Stânișoară se ocupă, în studiul său, de *Viziunea lui Nicolae Steinhardt despre firea și etosul românesc*. □ Ioan Holban, în *Ce dor mi-e de-o frumoasă lume*, dedică un articol liricii lui Liviu Pendefunda. □ Mircea A. Diaconu continuă selecția *Traian Chelariu (21.VII, 1906 – 4.XI.1966). Poveste cu iconari (IV)*, redând câteva file din *Jurnalul* autorului, din anul 1933. □ În *Poezie* semnează versuri Spiridon Popescu, Viorel Dinescu, Arbatel Filotheanu, Cristina Onofre, Barbu Berceanu, Lucreția Andronic, Corina Matei-Gherman, Constanța Apetroaie. □ În *Proză* Daniel Mureșan publică o selecție de *Proză scurtă*, iar Alexandra Dabija semnează povestirea *Resemnare*. ■ În *Cronica literară. Critica Poeziei* Cristian Livescu semnează cea de-a doua parte a studiului *Christian Schenk, „traficantul” de imagini*. □ În *Critica prozei* Constantin Dram prezintă romanul lui Ioan T. Morar, *Lindenfeld* (Polirom, 2005). □ Dan Mănuacă, în *Critica criticii*, semnează *Contra seducțiilor ideologiei*, prezentare a volumului lui Constantin Pricop, *Literatura română postbelică* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru scrie despre volumul de versuri *Semnul Isar* de Theodor Damian, „cu o postfață de Vasile Andru” (Ed. Paralela 45, 2006). ■ În *Proză* Vasile Spiridon semnează *O insulă de latinitate într-un ocean american*, analiză a romanului lui Petru Cimpoieșu, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (Humanitas, 2006): „*Christina Domestica și Vânătorii de suflete* poate părea, la prima citire, un roman comercial, dar, dincolo de latura sa fantezistă și aparent superficială, dovedește o verosimilitate a ipotezelor care îl apropie de un *satyricon* parodic și grotesc. După evenimentele din 1989, insula și-a declarat independența, optând pentru monarhia constituțională condusă de un... Împărat ales pe viață în mod democratic, prin vot. Românii, care de obicei nu-și vând țara, se află în plin paradox: n-au aflat că au pierdut insula din moment ce nu știau că o avuseseră. După doi ani apăruseră primele indicii ale prezenței extratereștrilor și, din acest moment, începe și relatarea propriu-zisă din roman. [...] Întreaga tramă epică a romanului *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* conturează, prin parodiere, o satiră socio-politică despre credințe, mentalități, moravuri, aproape nimic din peisajul actualității noastre de tranziție dinspre comunism înspre Integrare nescăpând ochiului critic al lui Petru Cimpoieșu (cu o excepție notabilă: manelizarea țării). [...] Acțiunea din *Simion liftnicul* înfățișă viața cotidiană modestă și bântuită de «tranziție» dintr-un bloc din Bacău. Dacă acolo era un roman cu îngeri și moldoveni, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* este unul cu diavoli și români, cu diavoli de români. Aceasta este Povestea Marelui Roland, a lui Petru Cimpoieșu”. □ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu scrie despre volumul lui Mircea Platon, *Ortodoxia pe litere. Îndreptar de fundamentalism literar* (Ed. Christiana, 2006). □ În *Ex libris. Apariții neașteptate* Liviu Grăsoiu semnează articolul omagial *La centenarul Emil Giurgiuca*. □ Nicolae Mecu, în *Minunatele călătorii ale istoricului literar*, prezintă volumul *Semnele lui Hermes. Memorialistica de călătorie (până la 1900) între real și imaginar* de

Florin Faifer, apărut la editura Timpul. □ Livia Cotorcea se ocupă de volumul lui Radu Andriescu, *Paralelisme și influențe culturale în lirica română actuală* (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2005). □ Gheorghe Mocuța prezintă romanul lui Cătălin Lazurca, *Celebrul animal* (Polirom, 2005). □ În *Punctele de fugă ale ascezei*, Dan Bogdan Hanu scrie despre volumul de versuri *Dreptul răinii de a rămâne deschisă* de Simona-Grazia Dima (Ed. Muzeului Literaturii Române, 2003). □ În *Debuturi* Gellu Dorian se ocupă de volumul de versuri *Ruj pe icoane* de Livia Roșca, apărut la editura Cartea Românească. □ Constantin Parascan semnează partea a douăsprezecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. ■ Adrian Romila publică prima parte a studiului *Bacovia. Măști epice*. □ În *Cerneala simpatică* Antonio Patraș semnează prima parte a portretului literar *Tânărul Ibrăileanu*. □ Constantin Coroiu publică articolul comemorativ „*Cinci flori și un miliard de absențe*” – 175 de ani de la moartea lui Cârlova. ■ Mircea Coloșenco semnează cea de-a doua parte a studiului *Ion Barbu – clasic al spiritualității*. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, publică încheierea analizei intitulată *De la Caragiale Belinezul citire*. □ În *Literatură universală* sunt reproduse versuri de John Yamrus, „prezentare și traduceri de Vasile Baghiu” și Stanley Kunitz, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. □ În *Cronica sofistului* Anton Adămuț publică eseul *Camil Petrescu între Quidditate și Antinomia metodei (II) (Semnalare de caz)*. □ În *Suavul suspin* Dragoș Cojocarul scrie eseul *Shakespeare de azi pe mâine*, analiză a *Sonetului 66*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru prezintă volumul lui Taras Șevcenko, *Tinerele mele gânduri*, „ediție bilingvă, română-ucraineană, traducerea din limba ucraineană de Ion Cozmei” (Ed. Augusta, Timișoara, 2005). □ Dana Diaconu semnează un portret literar intitulat *Fernando Savater – Un adept al exercițiului de admirație*. □ În *Panoramic editorial*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Starea de cer* de Vlad Zbârciog (Ed. Poutos, Chișinău, 2005); *Melancolia pietrei* de Carmelia Leonte (Junimea, 2005); *Patima recunoștinței* de Marcel Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006); *Ieșirea din iarnă* de Radu Tătărucă (Ed. Opera Magna, Iași, 2006); *Cincizeci și patru de poeme despre curtea interioară* de Monica R. Iacob (Ed. Mirador, Arad, 2005); *Neliniștea din cuvinte* de Dan Dănilă (Ed. Galateea, 2004); *Roman cu sertare* de Cornelia Maria Savu (Ed. Vinea, 2005); *Fereastra din acoperiș* de Nicolae Coande (Fundăția Scrisul Românesc, Craiova, 2005). □ Este publicat Regulamentul Festivalului Internațional de Poezie de la Sighetu Marmației, Ediția XXXIII-a, 6-8 octombrie 2006. □ În continuarea textului din numărul precedent, *Mai „avangardist” la București*, Nicolae Crețu semnează ...și o duminică „dadaistă”, la *Moinești*, dare de seamă asupra Colocviului național Tristan Tzara – 110 de la Moinești (28 mai 2006). □ Vasile Iancu scrie despre aniversarea revistei „Argeș”, în *Gând risipit la un jubileu*. ■ Cu titlul *Solidarizare întru salvarea culturii vii* este afirmată solidarizarea revistei „Convorbiri literare” cu *Apelul pentru salvarea culturii române vii*. Tot aici, este publicat Protestul Comitetului Director al USR cu privire la rezultatele

sesiunii AGCN 2006 de finanțare a proiectelor de reviste și publicații, precum și un Comunicat al Comitetului Director alUSR în problema „desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate”.

● [„Cuvântul”, nr. 9 (351)] Editorialul lui Mircea Martin, intitulat *Scurt bilanț și bun-rămas*, anunță schimbarea echipei editoriale a revistei, începând cu următorul număr. Acesta afirmă că „diferența față de alte reviste care obișnuiesc să prezinte numere tematice a constat în faptul că am încercat să «acoperim» tema centrală prin *toate rubricile*, ceea ce a dus – uneori prin însăși provocarea forțată la care i-am supus pe colaboratorii noștri permanenți – la rezultate nelipsite de interes. *Actualitatea* n-a lipsit temelor înseși, dar o enumerare a lor nu mai încapă aici. În fine, prin rubricile fixe de așteptare și analiză a producției culturale curente, ne-am străduit să contribuim – alături de revistele «concurrente» – la un climat de cordialitate și de respect față de valori, într-un moment în care cultura noastră trece printr-o *criză* de o extremă gravitate, când reperele ei sunt suprimate de valuri succesive de confuzie, vulgaritate și indiferență, a menține o atenție trează față de *opere* și față de *valori* reprezintă un act necesar de rezistență. [...] Acesta e ultimul număr în care actuala echipă redacțională al revistei îl prezintă cititorilor săi”. ■ În *Proză*, Ovidiu Verdeș semnează Bujor Nedelcovici, *Între istorie și ficțiune*, prezentare a volumelor de *Opere*, volumele I și II (Ed. Allfa, București, 2006): „Ca mulți alți prozatori ai generației sale, scriitorul este obsedat de raporturile dintre individ și istorie. Reflecțiile sale despre roman privilegiază ficțiunea ca «o fugă din realitate» necesară pentru ca omul «să se întoarcă și să modifice realul». În spirit modernist, ficțiunea oferă șansa de a ieși de sub tirania istoriei: prin roman, scrie Nedelcovici, «pierd sentimentul că sunt jucat și câștig iluzia că mă joc de-a viața și de-a moartea». [...] O a doua constantă a poeticii lui Nedelcovici este perspectivismul narativ. Scriitorul definește literatura ca pe o «schizofrenie asumată» prin simultaneitatea ipostazelor de «obiect», «subiect» și «martor». Formula romanului ca «desen în mișcare» semnifică perspectivele multiple ale reflectorilor și adevărurile lor particulare, ireductibile la un adevăr general. Într-o relație autor-cititor care «se modifică precum reglajul unui aparat fotografic prin care ar privi amândoi», cititorul este chemat să reconstituie «ansamblul» din postura unui «martor». La rândul lui, autorul coboară în text prin «măștile» sale, personaje-scriitori Ștefan Albin, Danyel Raynal sau Iosif Rabovski, călăuzindu-l prin labirintul unui «roman în roman»”. ■ Paul Cernat, în *Romanul total à la Dumitru Țepeneag*, dedică o analiză celor trei romane ale autorului, apărute, în 2006, la editura Corint: *Hotel Europa*, *Pont des Arts* și *Maramureș*, „[...] trei toposuri simbolic-unificatoare. Un «Babel» interlop și o imagine a iluziilor est-europene cu privire la Occident; un pod «literar» spre Centrul cultural parizian; în sfârșit, un «pământ al făgăduinței» – acel «acasă» visat. Încă o dată: filigranul acestui proiect românesc este unul biografic... [...] Oricum, în trilogia sa românească, autorul *integrează* nu numai toate temele și obsesiile sale mai vechi sau mai noi (existențiale, scripturale ș.a.m.d.), ci și multe

dintre formulele de roman active și productive în ultimele decenii. O sinteză scoasă din redingota franceză a unuia dintre cei mai importanți prozatori români postbelici”. □ Oana Fotache, în *Critică, eseu*, prezintă volumul lui Paul Cornea, *Interpretare și iraționalitate* (Polirom, 2006), în timp ce Andrei Terian scrie despre *Pornind de la Valéry* de Livius Ciocârlie (Humanitas, 2006). □ În *Literatură universală* Radu Paraschivescu semnează *Raliul Ralian*, analiză a traducerii trilogiei lui Henry Miller, *Răstignirea trandafirilor*, de către Antoaneta Ralian, apărută, între 2000 și 2006, la editura EST. □ În *Istorie și critică literară* Mircea Angheliescu scrie despre *Romantismul ca triumf al imperfecțiunii*, analiză axată pe volumul lui Virgil Nemoianu, *The Triumph of Imperfection. The Silver Age of Sociocultural Moderation in Europe, 1815-1848* (University of South Carolina Press, 2005). ■ *Conferințele Cuvântul* august 2006 sunt dedicate lui E. Lovinescu și posterității sale critice. Este reprodusă aici comunicarea lui Nicolae Manolescu pe această temă, *Lovinescu și tabla de valori a modernității românești interbelice*. Acesta afirmă: „Am o lectură relativ proaspătă din Lovinescu și, la capătul ei, două lucruri mi se par absolut incontestabile în ceea ce-l privește. Primul, că Lovinescu este, poate, cel mai european dintre spiritele critice și culturale românești interbelice. Al doilea este că niciunul dintre confrății săi întru critică, nici din generația lui, nici din generațiile următoare, nu a fost mai contestat, mai urât, mai batjocorit decât el în timpul vieții. Ne-am așteptat, poate, la un maestru de ceremonii literare, așa cum îl știm cu toții, de la cenaclu, pe care l-a condus vreme de decenii, Lovinescu să fie, din punct de vedere sufletesc să spunem, mult mai rezistent decât s-a dovedit a fi. În realitate, era extrem de fragil sufletește și foarte lesne de lezat. [...] Ceea ce i s-a reproșat lui Lovinescu a fost, de la început, impresionismul – o etichetă care nu va fi niciodată dezlipită și pe care nici Lovinescu n-a vrut neapărat s-o dezlipsească; de altfel, el și-a asumat-o destul de repede. Singurul care nu l-a considerat pe tânărul Lovinescu impresionist a fost, bineînțeles, Călinescu, care l-a considerat un dogmatic”. ■ Pe același subiect, Eugen Simion scrie *Prima și a doua posteritate*: „A fost criticul pe care l-am citit, poate, cu cea mai mare atenție, și mulți ani, o bună parte din tinerețea mea critică i-am dedicat-o acestui critic pe care l-am și descoperit într-un fel, dacă nu mi-o luați în nume de rău. Pot să spun că m-a format într-o epocă în care modelele literare erau greu de aflat printre contemporani. Mai vreau să spun, deoarece sunt la masa aceasta trei critici literari care vorbesc despre Lovinescu, că ei se mai întâlnesc într-o chestiune, și anume că fiecare, în momente oarecum diferite, dar nu foarte îndepărtate unul de altul, a ținut să scrie o carte despre un critic român. Nicolae Manolescu a scris despre Maiorescu, eu am pregătit această groasă lucrare care a fost și teza mea de doctorat despre Lovinescu, am publicat-o în 1970, iar, ceva mai târziu, Mircea Martin a scris o carte despre Călinescu. Am făcut acest lucru din multe motive, dar unul cred că este comun: generația noastră încerca să aducă marile modele ale criticii românești în critica contemporană. Nu știu în ce măsură am reușit, într-o măsură, totuși, considerabilă cred că am reușit Acum

îmi dau seama că, dacă aş mai scrie despre Lovinescu, aş scrie altfel decât am sens atunci”. ■ Cu titlul „*Mai bine beat decât calculat*” Laura Albulescu publică un interviu cu Andrei Codrescu. Acesta dă detalii despre revista pe care o conduce în Statele Unite, „*Exquisite Corpse*”, vorbeşte despre poemul său, *A Petite History of Red Fascism*, publicat în revista menţionată anterior, în 1983 („[...] poemul a fost prilejuit de nedumerirea unor colegi de generaţie americani despre cum funcţiona așa-zisul comunism. Mulţi dintre ei, printre care romancierul Michael Brownstein, căruia i-am dedicat poezia, nu înţelegeau natura îngheţată şi strâmtătoarea circuitului în care societăţile est-europene se sufocau. Deghizată într-o mică prelegere, această «histoire» a vrut să expună în termenii cei mai simpli (sau simplistici) maşinăria unui sistem bazat pe inflexibilitate, teroare şi cultul personalităţii, o maşinărie chemică, nu alchimică, prin care oamenii în carne şi oase erau transformaţi în tinicheaua statuilor conducătorilor.”). În continuare, se dau detalii despre filmul său, *The Road Scholar*, precum şi despre antologia de poezie americană contemporană pe care a alcătuit-o, interviul încheindu-se cu sublinierea diferenţelor dintre receptarea cărţilor sale în Statele Unite şi receptarea lor în România: „În SUA le e frică de mine, așa că am parte de două reacţii egal de plictisitoare: ploconire şi iritare-fără-citire. Cei care mă ascultă la radio reacţionează mai viu. Cititorii sunt leneşi şi aderă la chestii care-mi sunt străine, precum realismul psihologic. Dacă mă citesc totuşi, le este ruşine să spună că au fost provocaţi. Realismul psihologic îmi produce o greaţă fizică, la fel de mare ca şi poezia la modă prin campusuri, despre nasturi, buric şi castrare. Îmi par mai interesant mie însumi când citesc ce se scrie despre volumele mele în România”.

● [„*Dilemateca*”, nr. 5] În *Altfer despre Altceva*, 3,14Teca apare o notiţă despre comentariile răutăcioase la adresa volumului lui Mircea Cărtărescu, *De ce iubim femeile*. □ Editorialul lui Mircea Vasilescu este intitulat *Cu ochii în ecran şi mâna pe mouse*. □ Dosarul acestui număr, alcătuit de Marius Chivu, este intitulat *Ce-a făcut filmul din carte? (Ce-a făcut cartea din film?)*. ■ În *Info*, Matei Florian scrie *Pro şi contra Günter Grass*. □ În *Locuri de citit*, Adina Popescu semnează *La o bere cu Philip Roth*, iar Matei Florian – *În apărarea clienţilor din barurile cu bibliotecă*. ■ În *Recenzii. Literatură română*, Sanda Cordoş realizează, în „*Ferecată într-o singurătate mănoasă cu gheare*”, o cronică a volumului Martei Petreu, *Scara lui Iacob* (C.R., 2006): „Păstrând intacte vocea (acum, inclusiv la propriu, graţie CD-ului) şi obsesiile poetei, *Scara lui Iacob* cuprinde 59 de poeme noi dispuse după un principiu al scării. Străjuită de două poeme corespondente (marcând două momente ale unei întâlniri hotărâtoare), cartea pleacă dintr-un peisaj interior, subliniat uman, se înalţă, prin vestitori şi mesageri, printr-o «rugăciune de vară», până la poemele de dialog psalmic şi, în general, de viziune despre «cerul pe unde eu am fost şi am umblat/ pe toate colinele», de unde scara coboară, pe treptele altui versant, «în împărăţia ei din afund». [...] În *Scara lui Iacob*, mânia (din care mai rămân doar arare zvâcniri) a fost înlocuită cu un dens sentiment al zădărniceii, ceea ce face ca tonului răzvrătit, luciferic de până mai

ieri să-i ia locul un timbru îndurerat de litanie. Aici, o ființă umană ce vorbește unui Dumnezeu incapabil de ocrotire sau de mântuire se încredințează, înspăimântată, morții, și tot aici se îmbină, în tot atâtea ardente sinteze ale nimicniciei, viața cu moartea, pustiul cu rodnicia, religiosul cu eroticul, fatalitatea coborârii cu dorința de a rămâne vertical. Prin toate acestea, prin construcția impecabilă a întregului, ca și prin regimul de capodoperă al câtorva poeme, *Scara lui Iacob* este o carte răvășitoare, degajând pe alocuri o tensiune insuportabilă, prin care Marta Petreu își dovedește, încă o dată, rangul de mare poetă”. ■ Adina Dinițoiu, în *Fișe pentru o biografie a exilului*, prezintă antologia *Poezia românească în exil*, „ediție și prefață de Liliana Corobca” (Ed. Institutului Cultural Român, colecția „Diaspora”, 2006): „Chiar dacă actul acesta de «justiție literară» vine mult prea târziu – canoanele estetice s-au schimbat, iar valoarea autorilor în cauză nu poate fi decât una istoricizată –, de fapt esențială nu este promovarea târzie a unor nume necunoscute la timp, ci redarea unei atmosfere generale comune – prin teme, stiluri și genuri de poezie – care ne face să vorbim de poezia exilului, pretutindeni, pe toate meridianele. [...] Dacă la nivelul formulelor poetice, poezia exilului vă rămâne cumva «în urmă», în zona (neo)modernismului – foarte aproape de marea poezie interbelică, mulți dintre exilați emigrând în tinerețe, în anii imediat postbelici – nota caracteristică e dată, ușor de ghicit, de nostalgia originilor, de dorul de țară. De lirismul melancolic, de tânjeala atât de cunoscută exilatului, redate uneori în poeme atât de puțin moderniste, atât de aproape, în schimb, de biografismul minimalist al postmodernilor”. □ În *Recenzii. Literaturi străine*, Claudiu Constantinescu recenzează romanul *Martorul* de Juan José Saer (Humanitas, colecția „Cartea de pe noptieră”, 2006). □ Marta Petreu semnează *Documente din „marea revoluției rusești”*, prezentare a volumului lui Mihail Bulgakov, *Corespondență. Jurnale* (Polirom, 2006). □ Alexandra Olivotto scrie despre *Oameni buni și oameni de bine* de Iris Murdoch (Polirom, 2006). □ Andrei Gorzo prezintă *Gertrude și Claudius* de John Updike (Ed. Paralela 45, colecția „Ficțiune fără frontiere”, 2006). □ Anca Oroveanu scrie despre volumul lui Tom Sandqvist, *DadaEast. The Romanians of Cabaret Voltaire* (The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England, 2006). □ Cristian Ghinea se ocupă, în *Eseu*, de două volume: *Peștele în apă – Memorii* de Mario Vargas Llosa (Humanitas, 2005) și *Mario Vargas Llosa în dialog cu Gabriel Liiceanu, Chipuri ale răului în lumea de astăzi* (Humanitas, 2006). ■ Ancheta realizată de Marius Chivu este intitulată *Ce ați fi vrut/putut să fiți dacă nu ați fi fost scriitor/oare?* La ea participă Radu Pavel Gheo, Florina Ilis, Doina Ioanid, Dan Lungu, Norman Manea, Mircea Mihăieș, Radu Paraschivescu, Dora Pavel, Marta Petreu, Nicolae Prelepceanu, Cristian Teodorescu. ■ Cu titlul *Sunt o „doamnă frustrată, agresivă și melancolică”*, Marius Chivu semnează un interviu cu Angela Marinescu. Discuția debutează cu amănunte privind relația scriitoarei cu literatura sa: „Mereu mă simt trădată de ceea ce întreprind. Fie că e vorba de literatură sau orice altceva. Posed o nesiguranță nevrotică fundamentală, de toată frumusețea. Nu aș vrea să

crezi însă că m-aș lăsa intimidată de oricine. Am și spirit critic și autocritic în ala măsură încât pot deveni «agresivă», la o adică, și cu mine, și cu alții. [...] Când ești foarte bolnav, vrei să evadezi, în toate sensurile. Eu am evadat în scris și la început scrisul mi-a fost aproape calofil, aproape senin, aproape naiv, dar, în subtext, cu un extaz ușor paranoic, dat de suferință, ce prevestea evoluția mea ulterioară. Mă refer, în special, la evoluția spirituală. Nu am mai reușit niciodată de atunci să pot fi atentă, la propriu. Am reținut, de-a lungul timpului, doar ceea ce mă izbea în moalele capului, atunci când citeam. Nu stil, nu frumusețe, nu seninătate, nu armonie. Când pun mâna pe creion, devin, brusc, imprezvizibilă. În fața hârtiei nu mă pot controla. Nu am suficientă informație și nici liniște interioară, iar creierul nu mi l-am putut «spăla» astfel încât să pun jos un text care să fie încadrabil, măcar valoric. Or fi textele mele anticulturale, contraculturale, subculturale?! Paranoice, prea sumbre, prea exaltate, așa cum nu-i stă bine unei «doamne». Sunt o «doamnă» frustrată, agresivă și melancolică. Cu greu îmi pot reveni după ce pun pe hârtie o asemenea frază. [...] Am scris mereu ca să uit că a trebuit să scriu pentru a mă echilibra, redresa, remonta, renunța, reveni. Am vrut să uit de scris, scriind. Cam greu, pentru câtă obstinatie am pus în ambele direcții. Totuși, mă consider unul dintre cei mai optimiști scriitori din literatura română. Mă rog, dacă mi se acordă dreptul de a aparține literaturii (române). Această expresivitate totală și întunecată țâșnește, pur și simplu, nu e contrafăcută și nici provocată artificial, ceea ce presupune existența unui optimism fundamental. Altfel, de unde expresivitate și poezie și luptă cu boala etc.?” Despre importanța receptării critice a operei sale, precum și despre relația cu cititorii, Angela Marinescu afirmă: „Eu mă simt tot timpul neglijată, neînțeleasă etc. de către ceilalți – colegi, critici literari – și, exact în același timp, mi se cam fâlfâie. Oricum, niciun premiu nu conferă valoare scrisului tău și mai degrabă îți stă pe cap. Găștile ce s-au format până să primești un premiu – primul premiu l-am primit la 55 de ani – mășăluiesc după aceleași criterii ce pot avea de-a face sau nu cu premiantul mai mult sau mai puțin fericit. Pe mine nici Premiul Nobel nu m-ar satisface, din mai multe motive pe care nu le mai înșir. Ca să se știe că nu numai unii se pot raporta la un asemenea eveniment, ci și eu, subsemnata, A.M. [...] Nu m-a satisfăcut, niciodată, nimic altceva, decât o anumită dialectică între scris și non-scris. Scrisul m-a ajutat să rezist pe marginea precară a limitei sensibilității, adică a unui sens, oricare ar fi el. Și la mine orice limită reprezintă o demarcație, o răspântie, în speță, a scrisului și a antiscrisului. Pe franțuzește spus, cu întunericul eseistic de rigoare, dar și de stânga, îmi plasez scrisul între viață și moarte. Pe marginea filiformă a limitei cu pricina mergi îngândurat, îngrijorat și plin de voluptate, deoarece totul este nesigur. Ce mai reprezintă un premiu pe lângă voluptatea de care vorbeam?!”. Se comentează filonul religios din lirica sa, trecându-se apoi la comentarea afirmației că „tânăra generație de poeți” din România a identificat-o pe Angela Marinescu ca model. Întrebată dacă se simte speriată sau amenințată de acest lucru, poeta răspunde: „Sigur că mă fletează,

sigur că mă provoacă, așa cum și eu i-am flatat și i-am provocat pe tineri (și pe alții, poate). Interacționăm în lume, nu stăm să ne uităm unii la alții ca blegii. Dar nu mă sperie, nu mă amenință, nu trăim pe un ring de box. Nu gândesc la ideea competiției în acest mod. Cunosc și lupta, dar am și sentimentul gratuității în cap. În numele lui sunt competitivă și în numele lui competiția mea nu are obiect (vizibil). Competiția mea este o noncompetiție într-un spațiu al competiției cu niște legi pe care le cunosc și tocmai de aceea vreau să le distrug. Prin non-competiția mea”. După un succint răspuns în care își exprimă poziția privind scandalul colaborării unor scriitori cu Securitatea, interviul se încheie cu câteva întrebări legate de viața sa personală, poeta vorbind despre pasiunile și despre preocupările sale extraliterare. Tot aici este reprodus poemul *Repetăm mecanic, la telefon, niște cuvinte*. □ În *Crai de Cartea-Veche*, Ștefan Agopian scrie despre *Debutul lui Ion Vinea*. □ Sunt publicate o serie de cataloage ale editurilor All, Amaltea, Litera, Nemira, Niculescu, Librăria Noi, Editura Trei, cu note de prezentare ale volumelor tipărite. □ În *Profil*, Monica Tănase semnează *Cartea și anticarul. Portret al celor care nu mai sunt*. ■ În *Cărți de plastic*, Ioana Bot scrie *De citit cu o singură mână*, prezentare a volumului de versuri *Schizosonet* de Adrian Chivu (Ed. Brumar, 2005): „Nu, nu scrie cu unghia de la mâna stângă, dar atât «poemele» sale, cât și ilustrațiile recomandă lectura, numită de licențioșii literaturii vechi, «cu o singură mână». Care nu urmărește satisfacții estetice, fi-rește. Monologul «poetic» nu riscă nimic, nici în curgerea sa nemotivată estetic (până la farmecul dureros al lui Molly Bloom calea e mult prea lungă!), nici în figurile sărace ale unui eu sărac. [...] A putea să treci de la obscenitate la artă (un salt fără plasă) înseamnă a fi scriitor; în mod evident (mai puțin pentru autorul însuși, ca și pentru editura prestigioasă care îl legitimează), Adrian Chivu nu poate așa ceva”. □ În *Lecturi*, cu titlul *O discuție despre America*, este reprodus un fragment de Geo Bogza, extras din volumul *Anii împotrivirii. Reportaje, pamflete, articole 1934-1939* (Ed. Tineretului, 1953). □ În *Documente*, Dan Stanciu semnează un text memorialistic dedicat lui Gellu Naum, „*În afara ori-cărei infiltrări a dresajului*”. Tot aici, este reprodusă o scrisoare a lui Gellu Naum către Dumitru Popescu. □ În *Reportaj*, Marius Chivu scrie despre *Piața de carte britanică*. □ Sunt publicate fragmente din romanul *Derapaj* de Ion Manolescu, „în curs de apariție la editura Polirom”.

● [„*Steaua*”, nr. 9 (695)] Adrian Popescu semnează articolul *O nouă carte despre echinoxisti*, prezentare a volumului lui Traian Vedinaș, *Echinoxismul. Dicționar sintetic și antologie*, apărut la editura Grinta. □ Mircea Popa, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moartea lui Victor Papilian, semnează o prezentare bio-bibliografică a autorului. □ Este reprodus un text al lui Victor Papilian, intitulat *Dincolo de literar și dincolo de științific*. ■ Titu Popescu, în *O laudatio postumă*, publică un portret literar dedicat lui Adrian Marino. Acesta apreciază că „opera lui Adrian Marino este consultată azi mai mult decât se recunoaște. Această operă facilitează contactul cu informația care nu este la îndemână, dar și cu interpretarea

ei cea mai autoritară. Cât a fost sacrificiu și câtă voluptate în clădirea ei? Singur autorul ne-ar fi putut-o spune. Bănuiesc că au fost amândouă egale, cu o concommitență pe măsură – evenimente rare, într-o operă teoretică. Solitudinea în care s-a retransat bune decenii este cu asupra de măsură recompensată de produsul pe care l-a dat. Sacrificială și exultantă totodată, lecția umanistă a vieții și operei lui Adrian Marino este de o măreție unică”. ■ Alex Goldiș publică partea a doua a studiului *Europa. Sistemul ideologic al lui Adrian Marino*. □ Aurel Rău semnează povestirea *Clarinetul de argint*. □ Gheorghe Schwartz publică și el o povestire intitulată *Tinerețea răului fără nume*. ■ În *Rebelii* Miruna Vlada scrie despre *Literatura română – live – în mișcare*. Aceasta afirmă: „Înțeleg prin literatură în mișcare (concept teoretizat și pus în practică de Răzvan Țupa în club A în proiectul *Poeticile „Cotidianului”*, detalii pe www.cluba.ro) o reuniune neoficială, destinsă, între autor, operă și cititor, fie el amator sau pasionat, și poate cel mai important personaj fiind *potențialul cititor*. O reuniune unde autorul, citez din proiect, «își pune în scenă propriile scrieri și pozițiile pe care le adoptă față de cea mai concretă actualitate». Și cred că acest nou concept vine să salveze literatura, nu să o discrediteze, cum par unii să susțină. [...] Am luat parte, dar am fost și inițiatorul unor astfel de mostre de literatură vie, menite să ia cunoștință de ceea ce se întâmplă pe «teren». Am citit poezie în câteva licee prestigioase din București alături de colegi de generație, dar și alături de scriitori titrați, deschiși spre tineri și spre comunicarea între generații (ca Nora Iuga, Octavian Soviany, Angela Marinescu) și am întâlnit grupuri de elevi foarte interesați ceea ce auzeau, dornici să comunice cu noi, dornici să se ne întâlnească mai des. [...]”. În finalul textului, aceasta vorbește despre experiența sa din Belgia, după câștigarea unui concurs de francofonie (Prix International de Jeunes Auteurs). Despre modul în care va supraviețui poezia, Miruna Vlada afirmă: „În acest aspect spinos al problemei nu e de recomandat să tragem cu ochiul peste granițe. Deja mediatizata moarte sau măcar agonie a poeziei occidentale materializată prin lipsa de interes ce i se acordă nu consider că este un exemplu de urmat. Fenomenul ne poate face însă conștienți de faptul că e nevoie urgentă de metode de resuscitare a poeziei, atât din partea celor care o scriu, cât și din partea celor care trebuie să o promoveze. Poezia va supraviețui prin narativitate. Nu pare o idee originală, dar e cu siguranță testată. Și fiindcă nu sunt critic literar nu voi oferi argumente la nivel conceptual al acestei «schimbări la față a Poeziei», voi spune doar că e nevoie și de o modificare la modul concret a percepției poeziei din exterior. Demetaforizarea va avea drept corespondent în plan real defetișizarea evenimentelor cu acces limitat al publicului. [...] Sper în supraviețuirea poeziei, sper în apropierea publicului de «noile cuvinte ale tribului», cred în narativitatea de armă de ultimă oră a bombardamentului liric pe care generația 2000 și-l asumă, în ciuda tuturor cârcotașilor”. □ t.s. khasis semnează *poemul date personale*. □ Mihai Barbu dă o serie de detalii despre biografia lui I.D. Sârbu, ca miner în cadrul minei Petrila. Ulterior, este produs un interviu cu Radu Pârlea, miner, ce discută despre modul în care l-a cunoscut

pe scriitorul I.D. Sârbu. □ Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naștere, Iuliu Pârvu semnează un articol omagial dedicat lui Emil Giurgiucă, cu titlul *Poetul podișului transilvan*. □ Mircea Ioan Casimcea, în *Procesul*, dă detalii despre lansarea romanului lui Ilarie Luca, *Balans conjugal*, organizat sub forma unui proces literar. □ În *Contexte critice* Florin Mihăilescu semnează *De gustibus...*, analiză a volumului *Istoria frumuseții*, îngrijită de Umberto Eco, în colaborare cu Girolamo de Michele (Ed. Rao, 2005), în românește de Oana Sălișteanu. ■ În *Cronica literară* Doru Pop prezintă volumul de versuri al Martei Petreu, *Scara lui Iacob* (C.R., 2006): „O dată cu *Scara lui Iacob*, Marta Petreu se întoarce la filonul său poetic cel mai profund, de factură mistic-senzorial, cu care s-a impus în poezia autohtonă prin *Apocalipsa după Marta* (Apostrof, 1999). Reîntoarcerea Martei Petreu nu este compusă numai din «carne» și «sânge» (cum se vedea ea în *Poeme nerușinate*, ci și din scindarea (fecundă) dintre două identități: una cotidiană, aparținând realului și mundanului și una imaginară, proiecție metaforică în sine)”. ■ Alex Goldiș, în *Copilăria bate ideologia*, prezintă volumul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirrom, 2006). Acesta afirmă că „perspectiva din care e scrisă și mizele ei principale sunt confuze încă de la început. Căci autorul nu poate să se hotărască între perspectiva subiectivă, a scrierii memorialistice, și «o arheologie a vieții de zi cu zi» din URSS, după o formulare cam prețioasă. În plus, dezideratul de a vorbi din unghiul unui *homo sovieticus* nu mi se pare decât o ficțiune. Fie că îi place sau nu, Ernu a experimentat, inevitabil, în cei 15 ani de la dispariția sistemului totalitar, o perspectivă exterioară a acestei gândiri a lui *homo sovieticus*. Prin urmare, aș fi mai circumspect față de poziția inocentă din care pretinde că ne vorbește *homuncus*-ul acestei cărți”. □ Henri Zalis semnează un eseu intitulat *Impresii de lector la Sexus de Henry Miller*. □ Un articol de teorie literară publică Teodor Vidam, cu titlul *Despre transmodernism*. □ Silvia Mitricioaiei prezintă volumul de versuri *Frigul intermediar* de Dinu Flămând (Ed. Paralela 45, 2006). □ Tot aici este prezentat și volumul *Șobolanul Bosch* de Lucian Vasiliu (Ed. Paralela 45, 2006). □ Teofil Răchițeanu semnează poezia *Dor de Teohar*. □ Mihai Lisei prezintă volumul lui Marian Barbu, *Trăind printre cărți* (Ed. Fundației Culturale «Ion D. Sârbu», Petroșani, 2005). □ Elena Butușină scrie despre volumul de proză al lui Virgil Rațiu, *Cărțile cu Alfonz* (Ed. Limes, 2005). □ Diana Câmpan, în *Citirea de sine între două sărbători*, semnează o recenzie a volumului Rodicăi Braga, *Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate* (Dacia, 2006). □ Mihai Lisei se ocupă de numărul 5-12/2005 al revistei „Caietele Tristan Tzara”. □ În *Confluente* Noretta Jucan scrie despre *Eugenio Montale – o lectură a poeziei*. □ O analiză a volumului lui Paul Ricoeur, *Despre traducere* (Polirrom, 2005) semnează Lucio Mare, în *Prostie și model de înțelegere a lumii*.

● [„**Vatra**”, nr. 9 (426)] În *Tolle lege* Constantin Abăluță semnează poezia *Rugă*. □ În rubrica *In memoriam* Alexandru Niculescu publică o serie de însemnări despre Virgil Ierunca. □ În *Carmen saeculare* sunt reproduse o serie de poezii semnate de Traian Ștef. □ Rubrica *Romanele anului* este dedicată lui Daniel

Ștefan Pocovnicu. Acesta răspunde la întrebările revistei referitoare atât la propriul său roman intitulat „*roman de cenușă*”, vorbind, în același timp, și despre starea romanului românesc de astăzi. □ În *Paralele inegale* Alexandru Mușina scrie *Din nou despre „O literatură tânără”*, discutând despre „Prefața” și „Postfața” la *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* de G. Călinescu. A. Mușina apreciază: „Demonstrația, mea de acum doi-trei ani, că literatura română e, de fapt, fascinant și promițător de *tânără* a avut un (relativ) ecou *imediat*, dar prea puțină influență asupra felului în care este interpretată literatura română (nu doar actuală). Fie și în reviste”. ■ În *Cronica literară* Rareș Moldovan semnează *Elefantul din cameră*, o prezentare a romanului Florinei Ilis, *Cruciada copiilor*: „O reușită e cam puțin pentru a da seama de succesul fulminant al *Cruciadei copiilor*, care rămâne pentru mine greu de explicat. În parte, apariția unui roman lung în peisajul unei proze de «sufly scurt» (cum bine remarca Paul Cernat) se poate să fi cântărit greu (dimensiunile *Cruciadei* sunt aproape întotdeauna pomenite admirativ în cronici; în ce mă privește, cred că romanul ar fi avut de câștigat dacă ar fi urmat o cură de slăbire). Cum greu se prea poate să fi cântărit, compensativ, și «aura» unei scriitoare semi-necunoscute din provincie, care se impune fulgerător la «centru» cu un roman care e «altceva» decât autoficțiunea dominantă (acesta poate fi un instrument inteligent de marketing literar; cum spun englezii: «Everybody loves an underdog»). În afara oricăror considerații precum cele de mai sus, chestiuni vagi, care țin mult mai mult de politica literară, *Cruciada copiilor* nu mi se pare un mare roman, nici măcar unul bun, ci unul care ar fi putut fi bun, dacă autoarea ar fi fost mult mai puțin indulgentă cu propria scriitură”. ■ Andrei Terian, în *Restitutio in fragmenta*, prezintă volumul lui Gabriel Dimisianu, *Fragmente contemporane* (Editura Institutului Cultural Român, 2004). Acesta afirmă că „*Fragmentele contemporane* reafirmă punctul forte al lui Gabriel Dimisianu: consacrat mai ales în postura de comentator al prozei, autorul își relevă și de această dată vocația și specializarea. Cu toate acestea, cronicile despre volumele recente ale «șaizeciștilor» nu mi se par întotdeauna reușite, de vreme ce, în unele situații (la *Voința de putere* sau *Recviem pentru nebuni și bestii*, de pildă), rezumatul și parafraza tind să substituie interpretarea propriu-zisă a cărților. Ce-i drept, se prea poate că această redundanță să se datoreze faptului că, scriind în numeroase rânduri despre autorii respectivi, Gabriel Dimisianu se mișcă aici pe o traiectorie dinainte trasată. În schimb, secțiunea dedicată prozei din intervalul 1945-1948 e tot ce s-a scris mai bun până acum despre perioada cu pricina: radiografia contextului, critica criticii și finețea analizelor fac din acest capitol un mic, dar dens studiu de istorie literară. □ Sanda Cordoș semnează *Cum să devii scriitor?*, o prezentare a romanului *Celebrul animal* de Cătălin Lazurca (Polirom, 2005). □ Alexandru Matei, în *Șlagăre în revenire: postmodernismul*, prezintă volumul lui Gabriel Troc, *Postmodernismul în antropologia culturală* (Polirom, 2006). □ Nicoleta Cliveț, în *Necro-scenarii*, scrie despre debutul lui Eugen Suman cu volumul de versuri *Arcuri electrice*.

Formele de sub piele (Ed. Vinea, 2006). □ Nicoleta Sălcudeanu, în *Proporția sacră*, prezintă romanul lui Dan Perșa, *Război ascuns* (Albatros, 2005), care, „ajustat, epurat de lungimi și dizarmonii, este un roman ingenios, plurivoc, iar jocul subțire de registre limitează o mulțime de posibilități, eliberează o semio-logie prosperă, deschisă spre nenumărate direcții de interpretare. În perimetrul secțiunii de aur, ar fi putut fi un substitut al lumii ca roman”. □ Claudiu Komartin, în *Hăcuiri virginale*, prezintă volumul de versuri *Mandala* de Oana Cătălina Ninu, „cel mai premiat volum de versuri din 2005” (Ed. Vinea, 2005). Acesta apreciază că „dacă vrea să fie o poetă cu adevărat bună, Oana Ninu trebuie să fie mai atentă la calitatea «înscenărilor» din poezia ei. Și se preocupe mai puțin «poza». Oricât de bine retușată și de atrăgătoare ar putea aceasta să pară la un moment dat”. □ În *Triptic* semnează versuri Rodica Draghinescu, Gabriel Stănescu și Constantin Hrehor. □ În *Epica Magna* Emilian Galaicu-Păun publică textul „*Jus vitae necisque*”, iar Virgil Rațiu scrie *Parabola Acoperișului sau Loviluția*. □ În rubrica *V-am dat teatru* este prezent un text de Gellu Dorian, *Confort Freud sau Calea spre fericire*. ■ În continuarea anchetei din numărul precedent, Marin Mincu semnează, în rubrica *În prelungiri*, un text despre „civilizația polemicii la români”. Acesta susține că „polemica e ca sarea în bucate. Fără ea, cultura nu poate avansa, sclerizându-se prematur atât la nivelul conținutului cât și la acela al formei de expresie. Aflându-ne în Europa de est și participând, chiar mimetic, la cultura occidentală, fie și cu mare întârziere, se poate susține că această «tradiție» a spiritului polemic există în spațiul românesc și ca în parcurs și noi, *in nuce*, aproximativ aceleași faze «polemice», identificabile pentru celelalte culturi din aria mediteraneeană mai întâi și apoi din sud-estul european în care ne integram. Categorical, toate culturile – reflectând evoluția sau involuția societăților istorice care le reprezintă – divulgă un determinism intrinsec, inseriabil unor etaloane semiotice recunoscutibile *a posteriori*. Ne manifestăm polemic pentru că, la origini, suntem traci și genetic am fost afiliați, succesiv, mai întâi spiritului greco-bizantin și apoi aceuia romanic/ neolatin, care înglobează fundamentele «tradiției polemice» europene. [...] A avea spirit polemic înseamnă să reacționezi concret la evenimentele imprevizibile și să poți să le amortizezi la timp efectele catastrofale. După cum se știe, la greci, *polemos* înseamnă război! În istoria de două mii de ani pe care o putem documenta (fie și lacunar), «polemos»-ul nostru a fost aproape întotdeauna perdant. N-am știut să fim suficient de pragmatici ne-am aliat, de cele mai multe ori, dintr-un nefast instinct falimentar, cu cei care-au fost învinși, pierzând rolul actanțial. De aceea, în mod eronat, ne-am ferit de protagonism, acceptând fără orgoliul să fim umiliți și furați de alții, chiar dacă aceștia nu-ți justificau întrutotul pretențiile absolute de hegemonie spirituală. Chiar dacă nu ne-a lipsit geniul creator, am preferat s-așteptăm pasivi omologarea din partea altora, omologare meritată ce-a întârziat, în mod surprinzător, să se întâmple până astăzi. [...] Nu cred că putem vorbi de o civilizație a polemicii, la noi, în perioada post decembristă. Absența exercițiului

critic autonom, pentru o perioadă de aproape jumătate de secol (*id est* comunismul), a slăbit suplețea intelectului și a tocit percutanța inteligențelor, marcând negativ ultimele intervenții polemice care, din păcate, nu cultivă aceeași efervescență dialectică de idei, instituite în etapa interbelică. În același timp, este absentă orice garanție morală în ceea ce privește etica deontologică a confruntărilor care, astfel, decad în pamfletismul imund. Se constată o entropie generalizată când orice neavenit își permite să se afle în treabă, intervenind cu ifose autoritare asupra tuturor problemelor culturale, fără să cunoască niciuna în profunzime. Lipsesc decența profesionismului și disciplina competitivă pentru a se putea constitui, astăzi, acea mentalitate relaxată care să promoveze continuitatea unei reale «civilizații a polemicii». □ În *Cu cărțile pe masă* Kocsis Francisko scrie *Despre doi poeți și cărțile lor de proză*, în speță despre Ioan Radu Văcărescu, *Un sat numit România* (Ed. Viitorul românesc, 2005) și despre Andrei Zanca, *Minuturi* (Ed. Limes, 2005). □ Alexandru Matei, în *Notă despre umanism și minimalism*, prezintă un volum semnat de Lidia Cotea, dedicat unei prozatoare franceze contemporane, Marie Redonnet. ■ În *Talmeș-balmeș* este publicat un protest al Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor din România privitor la „rezultatele sesiunii AFCN 2006 și de finanțare a proiectelor de reviste și publicații”: „Comitetul Director a constatat neclaritatea criteriilor și neconcordanța dintre criterii și notarea publicațiilor, ceea ce a dus la un clasament straniu. Unor publicații notorii, tradiționale și valoroase le-au fost preferate altele fără anvergură sau de-a binelea obscure”. ■ În aceeași rubrică este publicat un comunicat al Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor din România cu privire la dezbaterea pe tema „desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate”: „Comitetul Director consideră că breasla literară n-a fost nici mai persecutată, nici mai cruțată decât altele de către fosta Securitate. Spre cinstea scriitorilor, trebuie spus că ei au dat cel mai mare număr de disidenți și, totodată, că reuniunile Consiliilor Naționale și ale Conferințelor Naționale din perioada 1968-1989 au reprezentat forumuri de contestație politică fără termen de comparație în România comunistă. Există, din nefericire, și scriitori care au colaborat cu fosta Securitate. Există și scriitori care au contribuit la cultul personalității și care au ridicat în slăvi regimul comunist. Comitetul Director este convins că aflarea adevărului este absolut necesară. Conducerea Uniunii Scriitorilor din România va solicita C.N.S.A.S. identificarea și cercetarea dosarelor membrilor ei. În același timp, Comitetul Director atrage atenția asupra faptului că nu colaboratorii sunt principalii vinovați, ci sistemul care a dat naștere represiunii. Procesul real ar trebui intentat comunismului, celor care au ordonat crimele și celor care l-au pus în executare, nomenclaturiștilor și ofițerilor de Securitate, adevărații protagoniști dintr-o istorie tragică. Dosariada în curs seamănă tot mai mult cu o manipulare și riscă să se transforme într-o vânatoare de vrăjitoare și într-un război civil între generații. Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România face apel la rațiune și moderație. Este necesară o coborâre la rădăcinile răului, nicidecum o incitare la

denunțuri și răfuieți. Trecutul se cuvine cunoscut, nu răzbunat”. ■ Se dau detalii despre Festivalul și Colocviul internațional *Zile și nopți de literatură*: „Între 18 și 24 septembrie a.c. s-a desfășurat în stațiunea Neptun, la Constanța și București Festivalul și Colocviul Internațional «Zile și Nopți de Literatură», la care au fost invitați peste 120 de scriitori prestigioși din 20 de țări, între care trei candidați la Premiul Nobel pentru literatură – albanezul Ismail Kadare, israelianul Amos Oz și portughezul António Lobo Antunes. Eveniment organizat de Uniunea Scriitorilor, în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor, Institutul Cultural Român, Primăria Mangalia, Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni și Microsoft South-East Europe, cu sprijinul Arhiepiscopiei Tomisului, al Universității «Ovidius» din Constanța și al Târgului Estival de Carte din Mangalia, festivalul adus la masa dezbaterilor personalități culturale din întreaga lume. [...] La festivalul «Zile și Nopți de Literatură» s-au acordat anul acesta trei premii. Nicolae Manolescu, președintele URSS, a declarat ca premiul pentru traducerea unor opere literare românești într-o limbă străină, în valoare de 3.000 €, este decernat lui Alain Paruit. [...] Marele premiu «Ovidius», în valoare de 10.000 USD, s-a acordat scriitorului Andrei Codrescu, pentru valoarea operei sale și «pentru contribuția adusă la afirmarea libertății de creație și a toleranței interetnice». ■ În *Ultimele cuvinte din Cuvântul: moderație și exces, intelect și temperament* se dau detalii despre schimbarea redacției la revista „Cuvântul”. După comentarea editorialului semnat de Mircea Martin, se afirmă că „desigur, «Cuvântul» a fost, din 2004, și cu intermitențe și înainte, cel mai bun mensual cultural românesc, meritul pentru această performanță revenindu-i în ultimii ani lui Mircea Martin. Dacă, însă, criticul ar fi avut suficienți bani pentru a finanța revista, ea ar fi rezistat. Pentru că cine citește, dacă e să nu mai să nu ne mai ascundem după generalități, *Aspirina săracului?* Nimeni, dar directorul ei are bani să-i finanțeze supraviețuirea. [...] Tot în editorialul său, excelentul om de cultură care este Mircea Martin subliniază importanța proiectului său de «coeziune intelectuală, o coeziune ce nu excludea controversa și polemicile, dar reclama un cadru regularizator, de respect pentru idei și persoane, o deontologie profesională». Cred că exigența morală se banalizează în chiar momentul afișării ei militante. Iei poziție în cazuri punctuale. Nu poți lupta pentru coeziune intelectuală, pentru că prin chiar acest act te opui celor care nu luptă pentru așa ceva și lumea se împarte, iar, în cei pro-coeziune și indiferenții”. □ În *Ce scriu ungerii* este prezentat numărul 8-9 pe 2006 al revistei „Látó”. □ Tot aici este prezentat numărul 31-32 pe 2006 al revistei „Săptămâna” („A Hét”).

● [„*Caiete Critice*”, nr. 8-9 (226-227), Aug. – Sept.] În *Fragmente critice* Eugen Simion semnează *Lumea ca o carte. Provocările scriitorului de azi*, eseu susținut cu ocazia colocviului organizat de Srba Ignjatovič și Adam Puslojić pe tema „lumea ca o carte deschisă”: „Metafora este generoasă, permisivă, proliferantă, iar tema ca atare rămâne deschisă... Fără să cer alte precizii, m-am consolatat cu ideea că, de oriunde ar porni și orice temă s-ar propune, scriitorii

– atunci când se întâlnesc – ajung cam la același lucru: discută despre situația literaturii și despre statutul creatorului și modul în care creatorul se situează în lume. Așa că, acceptând să spun ceva despre provocările scriitorului de azi (provocări de două feluri: a) provocările pe care le inițiază și le determină scriitorul prin literatura lui, dar și prin atitudinea lui față de societatea în care trăiește și b) provocările societății adresate direct sau indirect scriitorului) m-am decis să prezint câteva reflecții în legătură cu tema anunțată. Atrag atenția că ele au o valoare strict subiectivă. În consecință, nu este obligatoriu să fie acceptate de toată lumea. Ele privesc experiența mea de scriitor (critic literar) și experiența mea de om care s-a născut cu puțin timp înainte de cel de al doilea război mondial, a cunoscut războiul și a trăit și a scris timp de 40 de ani într-un regim totalitar, iar după 1990 trăiește și scrie într-un regim de tranziție. O tranziție care nu-i deloc ușoară și nici nu se grăbește să se încheie”. În opinia sa „literatura și-a pierdut locul în ierarhia societății, iar scriitorul nu mai este azi o vedetă. Este un producător sau, cum spun structuraliștii, «un organizator de semne». El produce *texte* care se vând sau nu se vând. [...] Nu-i numai atât. Scriitorul trebuie să facă față unei concurențe uriașe, copleșitoare: media, internetul. [...]”. În ceea ce privește critica literară, aceasta este „ca instituție, pe cale de dispariție. Criticii-analiști, criticii de profunzimi, s-au retras în universități, în locul lor au apărut jurnaliștii culturali, animatorii culturali T.V. etc. Structuralismul și poststructuralismul au anunțat decesul autorului și au eliminat din ecuație orice amintește că textul (cartea) este scrisă de cineva, o persoană cu o stare civilă precisă”. Ultima parte a eseului este dedicată modului în care „îl judecăm pe scriitorul care a trecut printr-un regim totalitar”: „A apărut o categorie de scriitori – publiciști – analiști specializați în această problemă. Ei se reped cu precădere asupra scriitorilor buni și le găsesc multe păcate. Cel dintâi (păcatul capital) este acela, cum spune un scriitor român ce trăiește de 50 de ani la Paris, că a ales *Academia* și nu, cum s-ar fi convenit, *Temnița*. Adică: în loc să protesteze, să refuze să publice sub comunism, eventual să-și dea foc în piața publică, el, scriitorul a preferat să scrie și să publice, acceptând, astfel, pe față sau tacit, dictatura rușinoasă... Ce-i de răspuns? Am două răspunsuri: a) cel care pune problema *Temniței* și a *Academiei* n-a trăit nicio clipă într-un regim totalitar; de la Paris este ușor să dai sfaturi și să creezi scenarii; mai greu este să le trăiești; b) dacă toți scriitorii din Est ar fi ales, demni și intransigenți, închisoarea, refuzând să publice un rând într-o dictatură comunistă, ce s-ar fi întâmplat cu literatura? Dar cu cei care așteptau literatura ca o mărturie, ca o posibilitate de a ieși dintr-o istorie insuportabilă? [...] Suntem culpabili, am făcut concesii, trebuie să revizuim ce s-a publicat atunci, cu gheara cenzurii în gât? Bineînțeles. Trecând prin istoria prin care a trecut, scriitorul a făcut unele concesii. Dacă a avut curaj, s-a împotrivit chiar. Și a plătit scump. Alții au profitat într-un mod nedemn de circumstanțe, au mințit, au falsificat valorile și, implicit, literatura. Trebuie să-i judecăm pe toți drept, atenți la nuanțe, la circumstanțe, la tragediile prin care au trecut”. □ În *Cronici literare*, Răzvan Voncu scrie *Împotriva*

Limitei, o analiză a poeziei lui Adam Puslojić. □ Andrei Grigor, în *Poezie, sculptură și tăcere* semnează o analiză a volumului lui Adam Puslojić, *Tăcere lustruită* (Ed. Măiastra, Târgu-Jiu, 2006). □ În *Dosar Caiete Critice* Mariana Dan alcătuiește un amplu studiu intitulat *Clocotrismul și „mina de aur” sârbo-română*. ■ În *Convorbiri Caiete Critice*, Nicolae Bârna semnează un interviu cu Dumitru Țepeneag. Discuția debutează cu o amplă analiză a onirismului în cultura română, pentru a trece apoi la „contribuțiile eseistice pe teme teoretice”, dialogul concentrându-se, în principal, asupra ediției a III-a a *Jurnalului*, publicată recent. După o amplă analiză politică, se discută apoi „mijloacele susceptibile să favorizeze difuzarea unor valori literare românești în lume”: „Nu știu dacă pot să spun că, în ultimul timp, parcă mă simt ceva mai optimist în ce privește domeniul acesta al vieții culturale. Mentalitatea, mentalitatea «mioritică» continuă să se manifeste și aici și să ne joace feste, dar sunt și semne de înviore. De pildă, în promovarea culturii române peste graniță. Întotdeauna am spus că, oricum ai lua-o, exportarea culturii e afacerea cea mai rentabilă a unei țări mici cum e și țara noastră. Sigur, sunt riscuri să nu izbutescă, să nu găsim interes pe «piața» internațională, oferta noastră să nu ducă la nimic, mai ales că venim cu o întârziere enormă. Dar măcar vom fi încercat, urmașii noștri nu ne vor putea reproșa că am continuat și în ceasul al doisprezecelea să stăm cu brațele încrucișate. [...] Răutăți? E atât de ușor de arătat cu degetul ce nu merge în viața culturală... Nici nu știi ce să spui mai întâi! Un fenomen destul de aberant la noi e pasiunea acumulării. Nu numai acumulare de bunuri, mă rog, asta găsim peste tot în lume. Nu despre asta vreau să vorbesc. Mă gândesc la altceva: la cumulum de funcții. Iată-l, de pildă, pe președintele Uniunii Scriitorilor, pe Nicolae Manolescu. În afară de această funcție care nu e deloc ușoară, mai ales în perioada actuală a lustrației, N. Manolescu, care a depășit cu brio vârsta pensiei, e în același timp profesor universitar și director al revistei «România literară». [...] Și ce va deveni biata Uniune a Scriitorilor? La un moment dat, s-a auzit că și vicepreședintele o va părăsi. Mă rog, nu s-a întâmplat așa, trecutul lui Varujan Vosganian, zvonuri despre o eventuală colaborare a acestuia cu răposata (?) Securitate l-au determinat să renunțe a mai candida la postul de comisar european la Bruxelles. În felul ăsta, l-am păstrat printre noi, vreau să spun la București. Și nu îndrăznesc să sper că și Nicolae Manolescu... Și ar rămâne și el printre noi. Ar fi minunat!”. ■ În *Comentarii Caiete Critice*, Paul Dugneanu publică *studiul Aspecte ale fantasticului în proza lui Mircea Eliade*. □ Andrei Milca scrie despre *Romanele istorice ale lui Eugen Barbu: Principele*. □ Simona Drăgan semnează studiul *Cioran și „generația tânără”*. *O grilă de lectură oferită de Mircea Vulcănescu, ideologul „generațiilor”*. ■ Antonio Patraș discută, în *Critică și creație*, despre rolul criticului, dar și despre literatura scrisă de aceștia. În opinia sa, „literatura scrisă de critici nu poate fi judecată în sine, fără a avea în vedere relațiile care o leagă ombilical de opera autorului și de personalitatea sa. Textele acestea cu statut secundar dobândesc o însemnătate ce depășește cu mult orizontul îngust al valorii estetice. Eșecurile literare ale unui mare critic

interesează infinit mai mult decât succesul unui autor mărunț. Și textele ratate, poate chiar mai mult decât celelalte, dezvăluie adesea lucruri nebănuite despre omul din spatele operei, cu temperamentul și gusturile sale, cu dezamăgirile și dorințele sale secrete”. Sunt analizați, din această perspectivă, Titu Maiorescu, G. Călinescu, E. Lovinescu, concluzia fiind aceea că, prin urmare, „creația critică nu e [...] cu nimic inferioară, fapt care scoate din ecuație ideea sterilității criticului. Dar nu e oare Călinescu însuși o sublimă excepție? Talentul său uimitor de scriitor capabil să se manifeste cu aceeași strălucire în orice gen, de la critica și istoria literară la poezie, nuvelă, roman, teatru, publicistică, eseu, aruncă în deriziune orice tentativă de discriminare valorică. Deși, în raport cu creația sa românească, poezia și teatrul au un mai pronunțat caracter ludic, de exercițiu minor, amuzament pe care criticul și-l îngăduie în orele de răgaz, ele nu trebuie considerate inferioare în raport cu operele de anvergură. Spiritul creator îmbracă forme diferite care, numai înmănunchate, pot da măsura reală a personalității călinesciene”. □ În *Alb și Negru*, Nicolae Iliescu scrie *Tablete din „Țara lui Kiki”*, o serie de notații eseistice pe subiecte culturale și literare. □ Lucian Chișu, în „*Prințul Tom*”, îi dedică lui Gheorghe Tomozei un articol omagial, cu ocazia împlinirii a șaptezeci de ani de la naștere și a zece ani de la moarte. În corpul textului este reprodusă și poezia lui Gh. Tomozei, *Hotel Gutenberg*. □ Și Andrei Grigor scrie pe aceeași temă, în *Poetul din lacrimă*. □ În *In memoriam*, Mircea Coloșenco îi dedică un articol comemorativ lui Constantin Crișan, la zece ani de la moarte. □ În *Lecturi*, Magda Dragu semnează *Pigeon Vole de Dumitru Țepeneag. O ficțiune muzicalizată și implicațiile ei pentru Francofonie*. □ Florin Faifer, în *Măștile suferinței* semnează un eseu dedicat lui Sorin Stoica. □ Felix Nicolau publică *Ipostaze oblomoviene – sau despre lenea contemplativă ca boierie*. □ În *Știință și filosofie*, Viorel Barbu scrie despre *Romanul de succes*, în speță despre *Codul lui Da Vinci* de Dan Brown și despre „rețeta de succes” a acestui prozator.

● **[„Viața Românească”, nr. 8-9, Aug. – Sept.]** Angela Marinescu semnează un *Poem fără rețetă ce se dă cu capul de pereți*. □ Mircea Horia Simionescu publică povestirea *Joace unul și pe patru*. ■ Constantin Trandafir realizează un portret literar intitulat *G. Călinescu, polemistul*. ■ În rubrica *Jurnalul (gen literar, categorie a creației): Realitate și ficțiune* este reprodus un fragment inedit din *Jurnal 1971* de Radu Petrescu. ■ Tot aici, Mircea Ciobanu semnează *Jurnal (1982) (Inedit)*. ■ Florența Albu scrie *Febra negației*. □ Eugenia Tudor Anton publică și ea o serie de *Pagini de jurnal*. □ Sunt reproduse câteva poezii de Ion Beldeanu. ■ Ion Bălu scrie despre *Complexul balcanic în Moromeții*, cu ocazia aniversării a cincizeci de ani la apariția primului volum al romanului lui Marin Preda. □ Marian Victor Buciu, în *Prozatori în comunism*, semnează un portret literar Eugen Barbu. □ Este publicată o selecție lirică de Ioana Butnaru, aflată la debut. ■ În *Profil Vasile Andru* este reprodusă povestirea *Basarabeanca Olga și gruzinul Adarnaze*. ■ Gheorghe Crăciun îi realizează acestuia un portret literar în *Silueta transparentă a scrisului*. □ Pe aceeași temă scriu Ovidiu Moceanu în

Pelerinul român și Radu Voinescu (*Vasile Andru – un vechi succes, un mare ignorat*), Marin Mincu în *Un prozator european* („El este un adevărat prozator, chiar de la început: acel prozator european pe care noi nu îl aveam. Noi avem prozatori mari, avem prozatori de talent, avem prozatori care au biografie fabuloasă, politică sau nu știu cum; dar adevărat prozator, normal, european, nu aveam. [...] Noi avem foarte mulți prozatori, unii chiar considerați europeni, dar nu s-a văzut asta, fiindcă foarte puțini s-au confruntat cu Europa, sau să fie omologați la această Europă; ba aș putea spune că nici n-au fost deloc omologați. Din păcate. Deci spuneam că este interesant prin modul său de a gândi ca viziune, întâi de toate, actul prozei; apoi ca metodă – trebuie să ai și o metodă când scrii. Și evident și ca talent. Pentru că talentul se implică de la sine. Ești scriitor, dacă ai talent. Dacă nu ai talent, nu mai contează nicio viziune, nici construcția. Andru avea viziune, avea construcție și avea și talent. Vizibil în toate cărțile sale, apoi, într-o anumită ordine, mergând de la *O zi către sfârșitul secolului*, foarte interesantă. Mă refer și la un roman al său care, atunci când scriam eu, apărea în 1985 – *Turnul* – și iată, până la această ultimă carte, *Grădinile ascunse*, el se dovedește un scriitor care tratează probleme, obsesii, teme, fără să fie efectiv legat prea mult de partea biografică sau fără să fie prea mult legat de o anumită modă. El, Andru, este prozatorul, romancierul, în afara modelor, dar mereu actual, în afara biografismului ieftin, dar mereu viu, și acest lucru, cred, este important.”). ■ Nicolae Breban, în *Trecerea printr-un infern criptizat*, analizează volumul *Grădinile ascunse*: „E un eveniment această carte, *Grădinile ascunse*, nu numai prin faptul că e semnată de Vasile Andru, dar și pentru forma ei stilistică. O carte care este o preumblare inițiativă, o rățacire într-un infern. Un infern foarte criptizat și el, în care toată ideologia frazeologică a ceaușismului, mai ales, dar și a comunismului în general, este distrusă, este ridiculizată. Ambrozie este un fel de Diogene, e un om care caută umanitatea și-și caută propria persoană, umblând prin aceste bănuite grădini, căutând grădinile ascunse”. □ Silvia Chițimia discută despre același volum în *Lumea noastră și vânarea divinității*. ■ Al. Cistelean vorbește despre *Verva caricaturală a utopistului*: „Vasile Andru nu-i, poate, un romancier de forță – nici epică, nici caracterologică, nici analitică; dar e, în mod sigur, un romancier de suplețe, un persuasiv de subtilitate. Pe vervă și subtilitate se bazează el și în *Grădinile ascunse* (Editura Paralela 45, Pitești, 2006), roman construit prin încrucișarea formulei *fantasy* cu cea a utopiei și parabolei; roman, în bună parte, de spirit orwellian, trimitând în grotesc și caricatural proiectul unui totalitarism văzut ca spectacol absurd. Turnura parabolică devine tot mai precisă și mai consistentă, căci alături de fabula smintelii umane Vasile Andru pune și o cale de salvare. O cale pierdută, ascunsă, inaccesibilă, dar pe care unele personaje o regăsesc prin merite strict sufletești. [...] Dincolo, însă, de această aparență *fantasy* și de această vervă caricaturală în care Vasile Andru a investit multă inventivitate, *Grădinile ascunse* înfruntă un fond problematic grav, întrevăzut printr-o fabulă absurdă. Romanul pare un tablou vivace, dar păpușile puse în rol

de personaje joacă, de fapt, într-o dramă”. □ Grupajul se încheie cu articolul Ecaterinei Țarălungă, *Schimbare, metanoia sau cât de aproape este ceea ce credem că e departe*. □ Grupaj liric semnat de Grigore Scarlat. □ Nichita Danilov scrie eseu *Un simplu caz de disperare*. ■ Cu titlul „*Eu n-am pus revista „Poesis” niciodată sub tutela vreunei instituții, n-am avut «obiective» șocante, polițe de plătit*”, Grigore Scarlat publică un interviu cu George Vulturescu. Întreaga discuție este structurată în jurul revistei „Poesis” și a istoriei acesteia, precum și a rolului de coordonator al instituțiilor de cultură din județul Satu Mare al lui G. Vulturescu. Se dau, de asemenea, detalii despre Zilele culturale „Poesis”, eveniment ajuns la ediția a XVI-a: „Întâlnirea a fost de mare impact pentru intelectualii sătmăreni, pentru publicul iubitor de cultură. Iar pentru «Poesis» a fost o întâlnire de vârf. Să-i ai alături pe Nicolae Balotă, Matei Călinescu, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Dinu Flămând, Ioana Crăciunescu, soții Janina și Ion Ianoși, traducătorul Joaquín Garrigós, poetul canadian George Elliott Clarke, francezii din Marsilia – Jean Max Tixier și Yves Broussard (de la revista «Autre Sud»), iordanianul Munir Mezyed, redactorii șefi ai unor importante reviste din țară, precum Lucian Vasiliu, Ioan Pinte, Aura Christi, Cornelia Maria Savu, Ion Beldeanu, Daniel Corbu, Gellu Dorian, Vasile Spiridon, poeții din R. Moldova – Arcadie Suceveanu, Nicolae Popa, N. Spătaru, etc., etc. Cred că voi regândi aceste «întâlniri». Poate că voi pune mai mult accentul pe prezentarea de comunicări...”. ■ Ancheta „*Vieții Românești*” are în acest număr ca subiect *Literatura de consum – între blamul criticii și succesul de public*. ■ Adrian Alui Gheorghe răspunde în „*Nu literatura e de consum, cititorul e de consum...!*”: „Literatură de consum? Nu cred că vreun scriitor de pe lumea asta nu vrea să fie, în ceea ce face, «de consum». Dar ca și fructele, ca și semințele de pe lumea asta, nu toate cuvintele sunt bune de mâncat. Scriitorul trebuie să fie precum sirena care își păcălește cititorul cu cântecul ei, îl atrage în smârc și el, cititorul, este fericit în timpul acestei rătăcirii. În cazul acesta nu literatura e de consum, cititorul e de consum. Deși e plină de responsabilitate din partea scriitorului, e o relație ideală”. ■ Liviu Antonesei semnează *Adevărata poveste a lecturilor mele de plăcere*. □ Andi Bălu, în *Un prozator de „consum”*, scrie despre Stephen King. ■ Ion Bălu, în *Valențele literaturii de consum*, susține că „la început, a fost romanul polițist înainte, dar mai ales, în forme tot mai diversificate, după întâiul mare război mondial. Specia a cunoscut un asemenea succes, încât, sub impactul mediatic, prozatorii canonici s-au întors spre același tip de narațiune. [...] Literatura de consum a avut în a doua jumătate a secolului trecut și are, în continuare, și astăzi în lumea civilizată, destinația oricărui alt bun de consum: să fie... consumată! De altfel, actualele colecții de «Livre de poche», apărute după al doilea război mondial, la prețuri minime și în tiraje uriașe, erau inițial destinate unei singure lecturi; odată «consumată», cartea urma să fie aruncată «la coș». Nu s-a întâmplat așa, pentru că ulterior, în aceleași colecții, au început să fie editați și scriitorii «clasici». [...] Schimbarea de perspectivă spirituală – comenta Mircea Eliade – se manifestă

printr-o regenerare profundă a ființei noastre intime, în urma unei călătorii interioare în profunzimile propriei noastre ființe. De aceea, înainte de a arunca anatema asupra literaturii de consum, ar trebui să o citim!”. □ Nicolae Bârna susține că *Literatura zisă „de consum” e altceva*. □ Simona-Grazia Dima semnează „*Dimensiunea mică a mizei nu exclude surpriza*”. ■ Caius Traian Dragomir, în *O epocă atipică și, poate, sterilă*, susține: „Literatura de consum, literatura comercială, culminează în istorie, în mod obișnuit, odată cu literatura «bună», cu literatura înalt intelectuală, profundă ideatic, de un înalt estetism, inovatoare. Ele, cele două variante, ale exprimării literare în general, nu se concurează, ci se susțin reciproc. Una este mediul în care se formează gustul pentru cealaltă. Eugen Ionescu spunea că adevărata literatură, adevărată sub aspectul relevanței pentru epoca în care este scrisă, nu este aceea de un special gust și de o condiție spirituală aleasă, ci tocmai cea dedicată cititorului modest educat. Una reflectă, încorporează, exprimă idei și valori universale, cealaltă oferă lumii imaginea unui moment din mișcarea conștiinței în istorie. Emil Cioran a notat cândva că el citește cărțile «ca o portăreasă», identificându-se cu personajele, trăind conflictul, suferințele și bucuriile lor – iată, deci, poarta deschisă cărților pentru orice suflet, tocmai de către unul dintre intelectualii cei mai sofisticați ai secolului care a trecut. [...] Dilema literaturii comerciale nu este aceea a competiției pe care aceasta ar deschide-o împotriva artei literare adevărate, ci faptul că în lumea de azi ea este utilizată, precum «Codul Da Vinci», ca instrument de manipulare a maselor detrimentală omului unei religii, în alte cazuri defavorabilă politicii democratice sau unei etnii etc. Scopurile murdare se folosesc de marfa proastă, dar larg răspândită. În plus, literatura de nivel penibil circulă mult mai ușor în cinematografie și televiziune, scenariile fiind simplu de confecționat după textele banale, iar așteptările emoționale joase ale publicului sunt satisfăcute direct și simplu. Sunt convins totuși că manipularea prin material literar de piață așa cum vine așa și trece, nelăsând urme în conștiințele care, într-un plan profund, uman fiind, rămân întotdeauna conștiințe, chiar și la un foarte modest nivel de educație”.

■ Florin Mihăilescu, în *Ce trece și ce rămâne*, apreciază că „sunt destul de numeroase și de importante deosebiri care separă literatura de consum de literatura de valoare. Ne putem însă întreba care dintre aceste deosebiri ar trebui considerată esențială, încât de ea să depindă toate celelalte. Mai înainte de orice, se cuvine observat că existența celor două varietăți literare este direct condiționată de stratificarea publicului în ansamblul său. Un mare număr de cititori preferă o literatură ușoară, distractivă, agreabilă sau antrenantă, captivantă și deconectantă, în care accentul cade pe acțiune, pe intrigă, pe subiect, pe o imaginație narativă cât mai imprevizibilă, pe erotism și pe senzațional, o literatură altfel-zis care lucrează într-un registru al evidențelor concrete și deci al unei superficialități deliberate. Ea se bazează pe efectul imediat și pe rețetele îndelung verificate asupra unei largi categorii de public. Cum însă pretențiile sale nu depășesc aceste limite asumate și, în definitiv, destul de mediocre, rezultatul este că nici prezența

ei nu interesează prea mult, dincolo de «consumul» propriu-zis. [...] Pentru că și literatura de valoare se «consumă», figurat vorbind, dar ea hrănește spiritul și-l modelează în tiparele unui model uman și estetic superior. Ce sunt și care sunt valorile unei literaturi, cum se constată și se motivează ele revine mai presus de toate criticii să lămurească, să demonstreze și mai cu seamă să convingă. Blamul ei la adresa literaturii de consum și de succes comercial nu este totuși cazul s-o mobilizeze și, cu atât mai puțin, s-o acapareze. E de ajuns a o trata prin disconsiderare, prin ignorare și prin izolare. [...] Însă literatura de valoare nu se cuvine a ocoli nici ea succesul de public și a se rezerva cu superbie elitelor în exclusivitate. Ea poate să răspundă orizontului de așteptare cel mai general, fără a face neapărat concesii gustului comun și, ca atare, fără să abdice de la exigențele estetice oricât de înalte. Marii scriitori devin întotdeauna populari. Cea mai pretențioasă artă își face drum, treptat, dar sigur și ireversibil, către publicul cel mai cuprinzător”.

□ Constantin Trandafir notează *Alte impresii fugitive despre literatura de consum*. □ Ancheta se încheie cu textul semnat de Radu Voinescu, *O eroare conceptuală – paraliteratura*, acesta subliniind faptul că „paraliteratura se referă nu la romane de spionaj și de aventuri, nu la povestirile lui Hoffmann sau la Orwell ci la acele produse ale scrisului tratate de Eugen Negrici în cadrul «expresivității involuntare», la jurnalul intim, la jurnalele de front, la scrisori, la memorii, la reportaj, la scenariile cinematografice, adică la acele texte care nu au ca finalitate literatura ci o ating prin unele procedee, prin măiestria mai mult sau mai puțin perceptibilă a autorilor”.

□ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Eugen Bunaru și Lucian Alecsa. □ Octavian Soviany scrie eseu *Socratism și tehnologie*. □ Virgil Diaconu publică o primă parte din textul teoretic *Stilistica expresiei: expresia poetică*. □ În rubrica *Tineri scriitori („Cenaclul de marți”)* sunt prezenți Sorin Tudor Dinco, Mugur Grosu, Grigore Șoitu, Marius Pârlogea, Florin Cristian Anastasiu, Gili Mocanu, Ileana Bâja, George Vasilevici, Mircea Țuglea. □ Mara Magda Maftעי se ocupă de *Fenomenul Desperado*, implementat la noi de către Lidia Vianu prin volumul *Desperado Essay – Interviews*, publicat în 2006 la Editura Universității din București. □ Marius Marian Șolea semnează povestirea *Crimă și pace bună*. □ Sunt publicate o serie de poezii semnate de Traian Cătălin Uba și Mariana Pândaru. □ Cornel Mihai Ungureanu semnează, cu titlul *Mă consider un outsider*, un interviu cu Nicolae Coande. Acesta vorbește despre cele patru volume de poezie ale sale publicate până acum, despre ceea ce înseamnă pentru el statutul de poet, despre activitatea sa în presa din Craiova timp de cinci ani. Se trece apoi la opinia sa despre viața literară din România, despre Uniunea Scriitorilor, interviul încheindu-se cu o serie de detalii de ordin biografic. □ În *Cronica literară*, Florin Mihăilescu scrie despre *Complicațiile unei epoci*, analiză a volumului de istorie literară *Perna cu ace* de Vasile Spiridon (Ed. Timpul, 2004). ■ Simona-Grazia Dima, în *Sub semnul oximoronului*, prezintă volumul de eseuri *Intimitatea publică a poeziei. Șapte eseuri despre comportamentul liric* de Daniel Corbu (Ed. Princeps Edit, 2006). ■ Nicolae Bârna

analizează pe larg, în *Lumea în două zile sau o apocalipsă soft*, romanul *Mașa și extraterestrul* de Nichita Danilov (Polirom, 2005): „Un «mic» roman, și agreabil pe deasupra, care nu se străduiește să expună cine știe ce conflict ori complicație aventuroasă ori «mare» istorisire, dar izbutește să etaleze – așa, parcă în treacăt, fără emfază și fără opinteală, dar cu o pregnanță cu-atât mai irezistibilă, cu cât pare a fi fost oarecum «dosită» deliberat, din delicatețe – o reprezentare, esențializată (deși, nu-i așa, «esențele s-au pierdut») dar atotcuprinzătoare, a lumii, o adevărată *imago mundi*. Și, dat fiind că totul, în această carte, se petrece – și se povestește ori rememorează – în doar două zile, mai precis spus din seara unei zile și până a doua zi, la amiază, putem spune că *Mașa și extraterestrul* ar fi putut purta cu îndreptățire deplină faimosul titlu al unui memorabil roman al lui George Bălăiță, *Lumea în două zile*. [...] Nichita Danilov ni se înfățișează nu numai ca un talentat scriitor, dar și ca un spirit pios, pios în ambele sensuri (de altfel convergente) ale cuvântului, respectiv credincios (în profunzime, nu prin gesticulație ostentativ și explicit «bisericoasă») și cuprins de o afecțiune respectuoasă și compasională (față de umanitate). Fortificat, fără îndoială, (și) de acest reazem, ne-a oferit, iată, o convingătoare «apocalipsă», nu știu dacă una «de carton» (cum sună titlul unui volum de publicistică al său, apărut nu demult: *Apocalipsa de carton...*), în orice caz, desigur, una «de hârtie» (sau «pe hârtie», cum e orice operă literară...), care nu terifiază, dar pune pe gânduri”. □ Ștefania Mincu, în *Sensul încorporat și sensul spiritualizat al poeziei*, prezintă ultimul volum de versuri al lui Mihail Gălățanu, *Burta înstelată* (Ed. Vinea, 2005). □ Dan C. Badea, în *Retrospectiva ca rescriere*, prezintă antologia *Turnul Onoarei* de Ion Murgeanu (Ed. Vinea, 2004). □ Maria-Ana Tupan scrie despre volumul lui Liviu Ioan Stoiciu, *Teatrul uitat* (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005). □ În *Comentarii critice. Cartea de poezie* Constantin Trandafir prezintă volumul *Urechea Tăcerii* de Viorel Cernica (Ed. Premier, Ploiești, 2005). □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Elegii contemporane*, scrie despre volumul lui Rodian Drăgoi, *Poeme de trecere* (Ed. Deliana, 2006). □ Florentin Popescu, în *Sub semnul metaforei „cu cheie”*, prezintă *Arborele manuscris* de Dumitru Ion Dincă (Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2005). □ Ștefania Mincu recenzează volumul lui George Geacăr, *eu, zise el* (Ed. Vinea, 2005). ■ În *Comentarii critice. Cartea de proză* Andreea Răsuceanu semnează „*Zogru*” – *Între saga marqueziană și romanul de atmosferă*, recenzie a romanului *Zogru* de Doina Ruști: „Prozatoarea dovedește un condei îndelung exersat, erudiție, un simț al povestirii care lipsește autorilor contemporani și, mai presus de toate, un stil care îi poartă amprenta inconfundabilă. Cazul său este unul special pentru că Doina Ruști are ceva ce lipsește celorlalți autori contemporani, dintre care unii chiar valoroși: autoarea are curaj. Romanul amintește de la primele fraze de Márquez și inițiază o sumă de saga complicate, adevărate labirinturi narrative care fac deliciul lectorului erudit. Pe de altă parte, jocurile stilistice sofisticate trădează talentul prozatoarei, care nu caută nici o clipă să frapeze. Doina Ruști știe să povestească. Lucru rar dacă ne gândim la

moartea poveștii și la nenumăratele încercări de resuscitare a sa”. □ Ion Lazu, în *Carantina, sau de la eșec la mântuire*, scrie despre volumul de proză al lui Mircea Cârstea, *Instituția* (Ed. Pontica, 2005). ■ În *Cartea străină* Andi Bălu se ocupă de volumul *Destinul lui Marie Rogêt* de Edgar Allan Poe, apărut în traducerea lui Liviu Cotrău la editura Polirom. □ În *Miscellanea* este prezentat în detaliu de către Ion Lazu Simpozionul avangardist, eveniment ce a avut loc la București, sub egida Institutului Cultural Român. □ Prezentare bio-bibliografică a poetului Al. Robot, cu ocazia împlinirii a nouăzeci de ani de la naștere. □ În *Breviar editorial* sunt reunite o serie de note de prezentare despre: volumul de poezia *Gnosa* de Friedrich Michael (Ed. T, Iași, 2005), *Nu trageți în dinozauri. Vol. I – Pricaciu* de Marin Ioniță (Ed. Paralela 45, 2004); *Fugarul* de Constantin Stoiciu (Albatros, 2004); volumul de versuri *Altcineva* de Ioana Trică (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2005); *Poeme de trecere* de Rodian Drăgoi (Ed. Deliana, 2006). □ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 5/2006 al revistei „Cuvântul”, număr consacrat conceptelor de feminitate, feminism, misoginism; numărul 5/2006 al revistei „Timpul”; numărul 5/2006 al revistei „Litere”, publicație din Târgoviște; numărul 5 al revistei „Argeș”; numărul din mai al revistei „Tomis”, număr aniversar la 40 de ani de apariție.

OCTOMBRIE

4 octombrie

● [„Cultura”, nr. 42 (94)] Editorialul *Stele căzătoare ale Securității* este semnat de Angela Martin: „Ce urmări va avea în viață publică deconspirarea intelectualilor? Făcută în valuri, cum se întâmplă toate la noi, [...] această deconspirare pare a fi, până acum, un proces intentat intelectualității ca instrument al Securității, iar nu Securității înseși. E greu de crezut că Securitatea a inspirat vreodată unui intelectual un atașament sincer. Ea a fost creată pentru a instala cu brutalitate în România un regim totalitar: regimul comunist. A avut apoi menirea de a consolida și de a menține prin toate mijloacele acest regim la putere. A funcționat în toate epocile ca aparat represiv de stat. Cu practica și instrumentele ei de coerciție, Securitatea a impus gândirea și ideologia regimului dictatorial dejist și ceaușist. Or, ce acord real se poate stabili între îngrădirea libertății de gândire și gândirea unui intelectual? Rațiunile pentru care unii dintre intelectualii noștri – mulți, din păcate – au acceptat să presteze, chiar dacă *à contre coeur*, la Securitate, (la mai puțin brutala Securitate ceaușistă, îndeosebi) sunt multe, intime și diferite de la caz la caz. Oricum va fi fost și indiferent de numărul, lungimea, amănunțimea sau nesinceritatea notelor informative, această prestație, cu toate

conexiunile și implicațiile ei, subiacente și inerente, le-a tulburat, probabil, nu o dată, conștiința. Și, cu toate acestea, au fost intelectuali care au colaborat: au dus povara, oricât de strălucită, a unei cariere clădite pe favorurile Securității; au maculat, în schimb, au demascat, au sacrificat apropiați, prieteni sau colegi de breaslă”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu discută comentariile lui Ilie Constantin, din revista „Ramuri”, despre Al. Piru și Geo Bogza. Este semnalat și articolul de istorie literară al lui Mihai Sorin Rădulescu, din „România Literară”, despre Alexandru Mavrocordat. □ În *Cultura Memoriei. Sertar*, Nicolae Gheran îi dedică un fragment memorialistic lui Liviu Rebreanu, în *Cu prietenie și bune sentimente*. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu prezintă, în *Panorama haosului*, volumul lui I. Hangiu, *Panorama presei românești contemporane, 22 decembrie 1989 – decembrie 2005* (Ed. Historia, 2006): „«Panorama» nu e nici o lucrare lexicografică, nici un studiu axat pe o temă anume, nici o sinteză și, judecând riguros, nici chiar o panoramă, așa cum pretind I. Hangiu și editorul său, Ion Cristoiu. Ceea ce, firește, nu-i anulează utilitatea. Avem mereu nevoie de asemenea surse de informare, fie ele și, fatalmente, incomplete. [...] Noi nu putem decât să constatăm că imaginea de ansamblu a presei postdecembriste, din punct de vedere profesional, intelectual și deontologic, este mai degrabă întristătoare, «Panorama» lui I. Hangiu, deși lacunară, dovedind-o o dată în plus. Totodată ea ne prilejuiește o retrospectivă pe care n-am fi făcut-o, dacă nu ne-ar fi fost puse dinainte textele programatice ale celor 252 de publicații cuprinse în volumul la care mă refer, multe dintre acestea părând să contrazică ideile despre presă ale unor mari personalități, reproduse în deschiderea «Panoramei» și pe coperta a patra: I.L. Caragiale postula: «Cinstea și gramatică fac pe ziarist»”. □ Antonio Patraș, în *De la odiosul „eu” la nobilul „ideal”*, semnează un portret literar Garabet Ibrăileanu. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară*, prezintă volumul de versuri *Catafazii* de Teodor Dună. Acesta apreciază că „fetișizat sau anatemitizat, folosit ca armă de luptă împotriva optzecismului post-modern sau ca probă strivitoare pentru așa-zisul faliment al poeziei actuale, milenarismul constituie totuși un câștig cert al literaturii noastre. Astfel încât, la câțiva ani după lansarea tinerilor scriitori, fenomenul justifică un nou bilanț. Două trăsături mi se pare semnificative în această privință. Pe de o parte, consensul aproximativ de care s-au bucurat volumele unor autori precum Marius Ianuș, Claudiu Komartin, Ruxandra Novac, Dan Sociu, Dan Coman, Elena Vlădăreanu, Răzvan Țupa, Ștefan Manasia sau t.s. khasis. Escatologia de uz personal, freamătul delirant al organicului, metamorfozele halucinante ale corpului, spaima abisului și a dezagregării, lenta macerare a lumii – iată atractorii stranii care guvernează universul «catafaziilor». Placate pe o descriere nudă și seacă, aceste obsesii se golesc de orice urmă de patetism sau grandilocvență...”. ■ Teodora Dumitru, în *Platitudini unplugged*, scrie despre *mic manual de terorism. vers. 1.1* al lui Andrei Peniuc (Ed. Vinea, 2005): „Andrei Peniuc este, în mod sigur, autorul unui volum dublu: unul manifest, de versuri mediocre, și unul alternativ,

virtual și impecabil, de texte scoase fiindcă nu suportau probabil vecinătatea celorlalte. Pe acesta din urmă nu cred că-l vom citi prea curând, pentru că nicio editura nu va avea curaj să-l publice”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake* publică *La Porțile Orientului*, discutând despre Balta Albă ca „spațiu emblematic pentru mentalul românesc” la Mateiu Caragiale și Vasile Alecsandri. □ Dana Ionescu, în *Despre Tibetul imaginar; pour les connaisseurs*, scrie despre volumul lui Maurice Blanchot, *Cartea care vrea să fie* (Ed. Est, 2005). ■ Dosarul acestui număr este intitulat *Și a fost francofonia*, însemnări pe marginea celor „Trei zile ale Francofoniei”, eveniment ce a avut loc la București, între 27-29 septembrie. ■ Pe această temă, Cătălin Sturza înregistrează un dialog cu Matei Vișniec. În opinia sa „francofonia nu este numai o adunătură de țări în jurul ideii de Franța, de cultură franceză. Este o organizație structurată care propune schimburi interesante între membrii ei, care propune alte structuri capabile să sprijine circulația valorilor literare – traducerea, creația, întâlnirile și așa mai departe. Nu sunt greu de căutat pe un site de Internet informații despre ceea ce urmărește Francofonia. Din păcate, puțină lume știe că Francofonia înseamnă o organizație unică în felul ei care, pe lângă cultură, își propune să le sugereze oamenilor o conduită în contextul mondializării. [...] Nu degeaba Franța cere ca tot ceea ce ține de cultură să fie considerat excepție în această lume care se mercantilizează și care vinde și cumpără orice. Arta, cultura, obiectul artistic nu pot fi considerate mărfuri obișnuite, care pot fi puse pe o tețghea și cumpărate definitiv de un negustor sau de un consumator. Franța are o cu totul altă concepție despre ceea ce numim noi acum drepturi de autor, o concepție diferită de cea anglo-saxonă. Această voce a Francofoniei propune tocmai soluții de conviețuire în spiritul toleranței, al respectului față de celălalt, și proiectarea unor valori culturale mai apropiate de om. Sunt multe dimensiunile pe care Francofonia le promovează și pe care deseori le luăm în glumă. Există doar două organizații în acest moment în lume – Organizația Internațională a Francofoniei și Commonwealth-ul – care încearcă să propună soluții pentru om în contextul mondializării. Eu cred că românii care au un fond latin, francofil și care sunt atât de impregnați de cultură franceză ar putea fi mai sensibili la aceste probleme”. În cadrul discuției, Matei Vișniec detaliază și legătura dintre dramaturgia sa și cea a lui Eugen Ionescu: „Nu sunt singurul care îi datorează enorm lui Ionescu; el ne-a dat, tuturor, o formă de libertate care este cea a teatrului sau. Sigur că e destul de comod să spui că teatrul absurdului a fost inventat de Ionescu și de Beckett; teatrul absurdului, pentru Europa de Răsărit, înseamnă cu totul altceva. Pentru mine, a scrie la ora aceea teatru însemna a descrie o realitate absurdă. Într-un fel, chiar și când scriam pagini realiste, vorbind despre o realitate absurdă, ele erau pagini absurde. Noi am simțit absurdul într-un mod fizic, fiziologic; viața noastră era absurdă și a scrie despre această viață însemna a face literatură absurdă. În Occident absurdul a luat o altă dimensiune, a fost o manieră metaforică, un act livresc. De multe ori am fost calificat drept un autor apropiat de teatrul

absurdului; am fost, de fapt, un autor apropiat de absurdul unei realități. În rest, există deseori această comoditate – să zicem că, dacă într-o piesă două sau trei personaje așteaptă ceva, imediat ești taxat de beckettian. [...] Prin urmare, nu absurdul a inventat ideea de așteptare și multe dintre sintagmele, simbolurile cu care a venit în arena teatrului absurdului au fost gândite și descoperite cu mult mai devreme, de către alți dramaturgi. Teatrul absurdului este, în același timp, revoluție, dar și continuitate, iar eu m-am simțit întotdeauna aproape de această familie, dar m-am simțit aproape și de Cehov, și de Pirandello, de Harold Pinter, de teatrul realist anglo-saxon, m-am simțit aproape de teatrul realist, m-am simțit aproape de orice, numai să nu fie realism socialist”. Despre rostul evenimentelor de genul Summit-ului Francofoniei, acesta afirmă: „În primul rând, sunt prilejuri de întâlnire cu un număr foarte mare de șefi de state și de guverne. În timpul acestor reuniuni sunt posibile, de pildă, contacte altminteri dificil de planificat și greu de realizat. Dacă sunt spontane și informale, pe culoarele unui *sommet*, de pildă, sunt mult mai interesante decât cele programate înainte, cu o agendă foarte precisă și constrângătoare. În al doilea rând, e vorba de vizibilitatea acelor țări. În al treilea rând, există un fond al francofoniei care se consumă și care merge în țările în care se organizează aceste *sommet*-uri. În al patrulea rând, este vorba despre o anumită eficiență culturală, cred că s-a văzut și la București, cred că s-a văzut și în România. Această efervescentă e utilă nu doar pentru limba franceză – pentru că nu există o limbă franceză, există franceze ale Francofoniei: una e franceză din Canada, din Quebec, altă e franceza din Antile, alta e franceza din Magreb, alta e franceza din România și alta e cea de la Paris”. ■ Urmează un interviu luat de Cătălin Sturza lui Mircea Martin, în calitate de moderator al dezbaterii ce a avut loc la Teatrul Național din București, cu prilejul decernării premiului literar al Francofoniei – „Premiul celor cinci continente” scriitoarei Amanda Devi. □ Dinu Flămând semnează eseul *Impresii de la francofonie*. □ În *Cultura Spectacolului*, cu titlul „*Publicul trebuie scuturat*”, este înregistrat un dialog între Maria-Adriana Hausvater și Cristina Rusiecki pe tema celei de-a douăsprezecea ediții a Festivalului Dramaturgiei Românești de la Timișoara. □ În *Cultura interogației*, cu titlul „*Înainte de a învăța să scriu, îi dictam versuri despre ursuleți de pluș mamei mele*”, Cătălin Sturza semnează un interviu cu scriitorul israelian Amir Or. ■ În *Cultura. Ars combinatoria. Zi cu Matei, nopți cu Madox*, Cornelia Maria Savu scrie despre „O zi cu Matei Vișniec”, eveniment organizat în cadrul Summit-ului Francofoniei în România de către Muzeul Național al Literaturii Române. Acesta se remarcă „prin calitatea dialogului cu confrății dramaturgi bucureșteni, cu traducătorii și criticii de teatru, printr-o neconvențională lansare de carte purtând marca inconfundabilă Vișniec, prin vernisajul unei inedite expoziții de afișe ale spectacolelor sale din Franța și nu în cele din urmă, prin prezentarea, în Rotonda, a montării „Trei nopți cu Madox”, producție M.N.L.R. și ARCUB. În dialogul susținut în față publicului cu Matei Vișniec, Dominique Dolmieu a afirmat că este interesat, ca regizor, editor și promotor, de

«cele piese care fac din teatru o artă vie» și că nu exclude piesele angajate, «purtătoare de mesaj al Estului»». □ Mihai Iovănel, în *Cultura. Sensuri și non-sensuri*, semnează *Entertainment cu Laszlo*, semnalând două articole semnate de Laszlo Alexandru în revista „Tribuna” (nr. 96-97), în care acesta atacă atât revista „Cultura”, cât și pe semnatarii din paginile ei, C. Stănescu și Mircea Iorgulescu.

• [„**Luceafărul**”, nr. 35 (758)] În *La limită*, Caius Traian Dragomir semnează *Referențiale*, eseu despre rolul și scopul literaturii. □ În *Acolade* Marius Tupan revine la problema subvenționării revistelor de către A.F.C.N., în *Răzbunarea, arma...* ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul *Chipuri ale răului în lumea de astăzi. Mario Vargas Llosa în dialog cu Gabriel Liiceanu* (Humanitas, 2006): „Presărat cu fotografii din momentul conferinței, volumul reface aproape complet în fața noastră portretul unui mare scriitor contemporan, conștient de poziția sa în lume și de impactul scrisului său”. □ Valeria Manta-Tăicuțu semnează recenzia romanului *Seymour: sonată pentru cornet de hârtie* de Vasile Leac (Ed. Hartmann, 2006). □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru prezintă romanul *Viețile sufletului* de Liliana Ardelean. ■ În *Opinii*, Alexandru George scrie cea de-a treia parte a eseului *De pe alt tărâm*. □ Versuri de Petre Scutelnicu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Demonia obiectivă*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt prezente povestirea *Poliția din Medio-Monte cercetează* de Marian Ilea, precum și o selecție lirică de Ion Maria. ■ În *Eseu* Octavian Soviany se ocupă de *Autenticitatea în scriitură. Spre o întemeiere ontologică a literaturii*. Sunt discutate pozițiile lui Marin Mincu și ale lui Cristian Moraru, concluzia autorului fiind că „noua autenticitate, despre care au vorbit mai mult sau mai puțin explicit teoreticienii textualismului românesc, se identifică finalmente cu acel «sentiment al realului» care apare la toți experimentalistii, concretizându-se într-o «foame de real» ce se face puternic simțită, pe parcursul anilor ‘80 în luările de cuvânt ale ultimei promoții poetice. Pentru textualiști, problema esențială este acum în ce măsură realul poate deveni accesibil prin intermediul unei teorii și practici a textului sau, cu alte cuvinte, în ce măsură textualismul poate constitui o modalitate de acces la real. Un răspuns la această întrebare va încerca să găsească Bogdan Ghiu. Poemul (privit drept prototipul-limită pentru text) – consideră autorul – «face lizibil textul realului» căci, «având în vedere articularea perfectă dintre gândire și limbaj, e clar că noi nu gândim direct obiectul, ci citim realitatea în absența (din care derivă ignorarea) tocmai a obiectului (singurul) lizibil, a textului». În consecință, producerea acestuia reprezintă o trecere a realului în registrul lizibilității, elaborarea unui obiect privilegiat printre celelalte obiecte: obiectul real prin excelență, singurul care poate să fie citit cu adevărat: poemul. [...] «Poemul trebuie să fie epifania negativă a poeziei, care nu există și nu trebuie căutată nici măcar în imaginație». Autenticitatea e dată aici de coborârea actului scriptural în imanență, de refuzul emitentului de text de a se mai raporta la un cod transcendent, la o «retorică», la «poezie» ca sistem de convenții poetice. Iar textualismul se dovedește apt ca să satisfacă nu doar «foamea de real» a ultimei

promoții poetice, de vreme ce obiectul său este «realul însuși», dar și nevoia unui concept superior de autenticitate, despre care vorbesc, mai mult sau mai puțin explicit, și Marin Mincu, și Gheorghe Iova, și Bogdan Ghiu». □ Selecție lirică Eduard Palaghia. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară*, se ocupă din nou de *Momentul literar 1944-1948. Poezia*, textul din acest număr fiind intitulat *Poezia „cerchiștilor” în zodie vitregă*. □ În *Literatura lumii* este publicată o selecție lirică asiatică, fiind prezente aici nume precum Yun Sondo, Chin-ok, Chong Ch'ol ș.a., „prezentare și traducere de Marius Chelaru”. □ În *Cartea străină* Geo Vasile semnează *Realismul magic: o rețetă expirată*, recenzie a romanului *Delir* de Laura Restrepo (Humanitas, 2006). □ Ion Crețu, în *Mapamond*, face o sinteză a activității sale cu ocazia împlinirii a 11 ani de când a fost înființată rubrica în revista „Luceafărul”. □ În *Poezii în capodopere alese și traduse de Grete Tartler* este publicată *Zi de toamnă* de Rainer Maria Rilke. □ În *Thalia* Alina Boboc scrie *Teatrul polonez în România*, cronică dramatică a piesei *Pălăria florentină* de Eugène Labiche, pusă în scenă de către Compania Teatr Powszechny „Zygmunt Hübner” din Varșovia la Teatrul Odeon din București. □ În *Reacții*, V. Buzoianu comentează, în *Prin ricoșeu*, atacul lui Alex Ștefănescu, din numărul din 7 aprilie al „Ziarului financiar”, la volumul lui Ion Roșioru, *Arthur Porumboiu sau scrisul ca pavază împotriva morții* (Ed. ExPonto, Constanța, 2005).

● [„**Observator cultural**”, nr. [40] 341 (41)] În *Informații*. La zi se anunță lansarea unui nou volum de teatru, semnat de Matei Vișniec, *Omul cu o singură aripă*, la editura Paralela 45. □ Notă despre participarea României la Târgul de carte de la Frankfurt, desfășurată sub tema „Memorie și viziune”. „Organizat de Asociația Editorilor din România (AER) și finanțat de Ministerul Culturii și Cultelor, standul național ocupă 96 mp și include titluri de la 46 de edituri. Tema este preluată și de catalogul standului, care prezintă peste 120 de apariții editoriale recente semnate de autori români și care se deschide cu o prezentare a lui Mircea Vasilescu de la revista «Dilemateca»”. □ Se dau detalii despre traducerea unor dramaturgi români la Paris, printre aceștia numărându-se Matei Vișniec, Saviana Stănescu și Dumitru Crudu, volumele lor fiind publicate de către Maison d'Europe et d'Orient. □ Succintă dare de seamă privind desfășurarea colocviului Asociației de Literatură Universală și Comparată din România, eveniment organizat la Craiova, pe 29-30 septembrie. Temele propuse au fost „Standarde de evaluare în științele umane și critica literară” și „Despre canon”. Premiile au fost acordate lui Ovidiu Verdeș, pentru volumele *Metafora – un concept deschis* și *Metafora și metafizica*, apărute la editura Universității București (vol. I, II, 2004-2005) și Mihaelei Ursa pentru *Scrittoria sau ficționalizarea subiectului auctorial în discursul teoretic* (Dacia, 2005). ■ În *Polemici*, Paul Cernat scrie *Cu Andrei Terian despre Mircea Cărtărescu și inflația de „mizerabilism douămiist”*. Acesta discută articolul lui Andrei Terian, *Cui i-e frică de poezia milenaristă?*, apărut în numărul 41/2006 al revistei „Cultura”, în care combate cronică semnată de P. Cernat în „Observator cultural”, (*E)scatologii milenariste*: „Sincer vorbind, mă așteptăm

la o asemenea reacție. Dar mă așteptam și la o replică mai serioasă, mai bine argumentată. Din păcate, «apărarea Andrei Terian» nu este decât o suită de răs-tălmăciri și procese de intenție fără acoperire. Pe cât de reductabil e autorul în comentariul de proză și, mai ales, de critică a criticii, pe atât de vulnerabil e – în pofida doxei teoretice – când se apropie de domeniul volatil al poeziei «noi». [...] Obiecțiile lui Andrei Terian cu privire la opoziția «cărtărescianism vs Milenarism» (pe care, chipurile, aș afirma-o) sunt paralele cu spusele sussemnatului. Nu sunt nici atât de conservator, nici atât de incult sau de naiv încât să opun «calofilia» – «scatofiliei», valoarea poetică a panseluțelor – valențelor lirice ale căcatului (v. poemul «scatologic» al lui Dan Sociu), modul de viață «cărtărescian» celui «mizerabilist» ș.a.m.d. Nu tematica, nu urătenia și visceralitatea lumii exhibate în poemele celor doi mă deranjează, ci mediocritatea stridentă a realizării artistice. În rest – nimic de zis. Andrei Terian deplânge presupusa inflație de «cărtărescieni». [...] Nu spun că formula zisă «milenaristă» (aflu că termenul e deja brevetat de Daniel Cristea-Enache) ar fi din principiu inferioară altora. Nu există formule inferioare sau superioare, există doar poeți mai buni sau mai slabi. Spun doar că sunt «umflați cu pompa» – uneori din motive de snobism întors, alteori din oportunism mediatic – tot felul de autori minori aflați în «aerul timpului». Printre aceștia – întâmplător, Elena Vlădăreanu, Dan Sociu și alții. Dar, că de atâtea ori, *brand-ul* și gălăgia socială bat substanța poetică”. ■ În aceeași rubrică, Ioana Diaconescu, în *Câteva precizări*, corectează anumite detalii ce au apărut eronat în articolul *Scriitorii și Securitatea*, semnat de Bianca Burța-Cernat, apărut în numărul 80 din 7-13 septembrie 2006 al revistei „Observator cultural” și care privesc intervenția sa din dezbateră de la URSS ce a avut loc pe 30 august.

■ Bianca Burța-Cernat continuă polemica în *Neseriozitatea falsei dezbateri de la URSS*, răspunzând la articolul precedent al Ioanei Diaconescu: „Nu mi-am propus, scriind articolul incriminat, să realizez o descriere exhaustivă a discuțiilor de la URSS. Am vrut numai să rezum, pe cât posibil, conținutul lor și să conturez atmosfera în care s-au desfășurat. E adevărat: m-am arătat dezamăgită că întrunirea din Sala Oglinzilor, convențională și fără o finalitate precisă, nu a fost o dezbateră veritabilă, ci doar o monocordă succesiune de discursuri. M-aș fi așteptat la o confruntare cvasisportivă a punctelor de vedere, a principiilor, mi-ar fi plăcut să constat că participanții chiar sunt dispuși să dialogheze – fără rânchiună, fără idei preconcepute. Totodată am avut impresia (poate m-am înșelat!...) că în preambulul «dezbaterii» domnii Eugen Simion și Nicolae Manolescu nu au abordat tema colaborării scriitorilor cu Securitatea ca pe o problemă deschisă, controversată și controversabilă, nu au lansat o provocare la dialog, preferând să tranșeze de la bun început chestiunea, orientând discuțiile într-o anumită direcție: necesitatea solidarității de breaslă. [...] Precizez că nu cunosc personal pe niciunul dintre participanții la discuții. Nu pot fi deci învinuită de partizanat. Dacă am simțit nevoia să-i iau partea domnului Stelian Tănase este (în afară de faptul că mi s-a părut convingătoare intervenția domniei sale) pentru că, repet, era firesc

să fie contrazis *in praesentia*. De aceea am scris: «Spre sfârșit, câteva voci indignate au amendat radicalismul lui Stelian Tănase. Bineînțeles, numai după ce s-a constatat că acesta nu mai era în sală». Poate că nu e tocmai potrivit cuvântul «demascare» în legătură cu reacția doamnei Ioana Diaconescu față de o presupusă lipsa de solidaritate a lui S.T. cu breasla. Nu i-am atribuit însă domniei sale termenul, pe care l-am folosit de altfel cu sens ironic”. ■ Tot în *Polemici*, Dorin Tudoran face *O altă precizare*, de data aceasta cu privire la textul publicat de Norman Manea în numărul nr. 337 din 7-13 septembrie al revistei „Observator cultural”: „Printre altele, dl Manea afirmă: «nu am făcut niciodată vreo reclamație către Departamentul de Stat, privindu-i pe Nicolae Manolescu sau Dorin Tudoran sau oricine altcineva; nu am avut, de altfel, niciodată vreun contact, direct sau indirect, cu această instituție». [...] Mărturisesc că nu am citit încă ultimul volum al dnei Lovinescu, deci nu pot cântări contextul în care l-ar fi acuzat pe dl Manea de o reclamație scrisă împotriva mea. S-ar putea ca dna Lovinescu să fi avut în minte o altă situație. Este vorba de un articol intitulat *A Rediscovered Writer Opens Wounds of the Past (Un scriitor redescoperit deschide răni ale trecutului)*, semnat de Daniel Bell în *Committee on Intellectual Correspondence*, Issue No. 3, Winter 1998-1999. Supratitlu – *Raport din România*. [...] «Raportul» se ocupă și de dușmani imaginari ai dlui Norman Manea. O bună muștruluală i se administrează dlui Nicolae Manolescu, directorul României literare. În final, sunt luat și eu la refec: «Tot în România literară, un comentator, Dorin Tudoran, leagă „obsesia” lui Manea în legătură cu fascismul românesc de asocierea lui cu „stânga americană”, „ca membru al găștii de la New Republic”, în fapt cu „eminența cenușie”, Leon Wieseltier, și proprietarul, Martin Peretz, și își informează cititorii că lansarea lui Norman Manea în Statele Unite a fost „o operație minuțios orchestrată”. Denunțul lui Tudoran se încheie pe o notă filozofică – „Dacă nu sunt un antisemit, este meritul meu, nu al lor”». [...] Referitor la cele ce mă vizează direct, în afară afirmației, de care nu mă dezic, privind lansarea și sprijinirea dlui Manea, restul sintagmelor citate și reasamblarea lor de către dl Bell constituie o clasică operațiune de dezinformare prin reorganizarea adevărului”. ■ Norman Manea îi dă un scurt răspuns lui Dorin Tudoran, în *Intervenția domnului Tudoran*: „Intervenția domnului Dorin Tudoran pare ciudată, de vreme ce nu l-am acuzat a fi sursă (dez)informării doamnei Monica Lovinescu. Domnul Tudoran recunoaște că nu are cunoștință de nicio reclamație semnată de mine împotriva sa, ceea ce corespunde întru totul afirmației mele. Restul sunt doar insinuări și supoziții”. ■ Gabriela Adameșteanu, în *Internațional*, scrie despre Festivalul Internațional de Literatură de la Berlin: „Bovarismul scriitorului, obișnuit din comunism să aibă cititori și (de ce nu?) să fie respectat, dacă nu chiar iubit, a încetat să mă mai roadă din noaptea de 12 septembrie, la ora 21.00, atunci când am văzut în Haus der Berliner Festspiele din Berlin, în cadrul secțiunii «Kaleidoscop» a celei de a șasea ediții a Festivalului Internațional de Literatură, un amfiteatru întreg aplaudând-o în extaz pe Doris Lessing, anunțată de directorul

festivalului, Ulrich Schreiber, și prezentată de Alberto Manguel. [...] Nimic din țâfna, românească, grăbită să disprețuiască tot ce vine de pe alte continente, care și-a dat măsura în timpul Francofoniei, dovedind oricărui ochi normal cât de departe suntem de mentalitatea Europei unde intrăm. Festivalul avea o deschidere mare și spre vârste, în timpul zilei erau momente dedicate copiilor și adolescenților, firește, prin întâlniri cu scriitorii lor. Una dintre cărțile festivalului, a fost o antologie a cinci scriitori tineri din țări diferite care scriseseră toți pe aceeași temă: «Casablanca». [...] Cred că sunt al treilea scriitor de limba română care participă la acest festival, după Daniel Bănulescu și Norman Manea. În afară de lectura *Urletului*, am mai avut ocazia să fac auzită limba în care scriu și într-o prezentare a textelor propuse de mine pentru *Antologia* festivalului (ea conținea 99 de piese, destul de scurte), cu motivația alegerii lor. Am evitat poezia, chiar din cauză că mi-era greu să aleg între atât de mulți poeți români foarte buni și, dintr-un spirit de breaslă, am ales poezii ale unor prozatori: Norman Manea (*Vorbind pietrei*) și Jan Koneffke cu o poezie despre Rolf Bossert”. □ Saviana Stănescu semnează un text despre *Teatrul la New York*. □ În *Teatru. Toamna bobocilor*, Doru Mareș face o trecere în revistă a celei de-a XII-a ediții a Festivalului Dramaturgiei Românești, eveniment organizat la Timișoara. □ În *Multimedia*, Ovidiu Drăghia prezintă o serie de *Audio-book-uri de toamnă*, toate apărute la Humanitas Multimedia: Milan Kundera, *Falsul autostop*, Mihail Sebastian, *Accidentul* și *Un alt Caragiale*, „texte selectate și citite de Andrei Pleșu”. ■ Carmen Mușat îi dedică un articol în memoriam lui Virgil Ierunca, cu titlul *Radicalismul etc.* □ În *Supliment*, Alina Elena Panaitov scrie despre *Corespondența Cella Delavrancea – Philippe Lahovary*, prezentând o serie de documente inedite puse la dispoziție de Arhiva Culturală Română. □ Anexa acestui număr conține întreaga colecție de texte inedite din corespondența celor doi.

6 octombrie

- [„Dilema Veche”, nr. 39 (141)] Șerban Foarță publică a douăsprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Țara în care m-am născut*. □ Radu Cosașu semnează eseu *Despre posteritate*.

- [„Revista 22”, nr. [41] (865)] Traian Ungureanu scrie articolul comemorativ *Ce va face Dan Goanță, într-o zi, pentru țara lui*. □ Vasile Docea prezintă volumul coordonat de Ruxandra Cesereanu, *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național* (Polirom, 2006). ■ Este publicat un dosar *In memoriam Virgil Ierunca*. După o prezentare bio-bibliografică, Gabriel Liiceanu semnează eseu *Vehemența unei cauze înalte*. □ Libuše Valentová îi dedică un text omagial lui Virgil Ierunca în *Domnul acela elegant*. □ H.-R. Patapievici semnează *Martorul unei lumi*. □ Vladimir Tismăneanu scrie despre *Demnitatea spiritului*. □ Este reprodus un text al lui Virgil Ierunca, *Poznan*, extras din volumul *Românește* (Humanitas, 2005). □ Andrei Cornea semnează un eseu intitulat *Marginalii la francofonie*.

• [„România literară”, nr. 40] Numărul îi este dedicat lui Virgil Ierunca. ■ Pe prima pagină este publicată o tabletă semnată de N. Manolescu intitulată *Amintiri*, și dedicată lui Virgil Ierunca, *in memoriam*. „Activitatea literară a lui Virgil Ierunca e întinsă și originală. A fost, în anii ‘40, în România, unul din rarii oameni de stânga din convingere, nu din oportunism. [...] Am căutat, vinerea trecută când am primit știrea morții lui Virgil, o fotografie a lui pe care o am de ceva vreme. L-am revăzut exact așa cum memoria mea l-a fixat. Am trăit, privindu-i chipul grav și melancolic, un sentiment de tristețe sfâșietoare, cum nu mi s-a mai întâmplat de la moartea tatălui meu”. ■ Mircea Mihăieș semnează și el un amplu articol comemorativ intitulat *La moartea lui Virgil Ierunca*. ■ Tudorel Urian, pe aceeași pagină, *In memoriam*, publică, în „*Kierkegaard pe muzică? Nu cred!*”, un fragment de memorialistică. ■ Alex. Ștefănescu semnează *Purtător de cuvânt al celor care nu aveau voie să vorbească*. Acesta apreciază că „Virgil Ierunca spunea ceea ce noi n-aveam curajul și – ca să fim drepti – nici posibilitatea practică să spunem. A fost mereu nevoie de vocea sa, care, de la mii de kilometri distanță, făcea dreptate în viața literară din România. Decenii la rând, Virgil Ierunca și-a asumat o responsabilitate copleșitoare și echivalentă cu o permanentă frustrare pentru că nu i-a îngăduit să-și manifeste toate laturile personalității sale complexe, să-și pună în valoare, de exemplu, spiritul ludic. [...] Având o indiscutabilă experiență de poet – ceea ce înseamnă a fi fost în posesia unei tehnici de folosire subtilă a cuvintelor – și având, în același timp, o formație solidă de filosof, Virgil Ierunca se ridica de fiecare dată la altitudini spirituale greu accesibile, astfel încât realiza în rândul cititorilor (ascultătorilor) un fel de selecție naturală. Această atitudine esențial elitistă, anticomunistă i-a jignit, probabil, pe mulți activiști chiar în mai mare măsură decât ostilitatea declarată a scriitorului de la Paris față de stilul de viață comunist. [...] Sunt, într-un fel, de compătimit securiștii care au avut de-a lungul anilor sarcina să asculte și să rezume emisiunile radiofonice ale acestui om de cultură, format în perioada fastă dintre cele două războaie mondiale și preocupat o viață întreagă de studiu și reflecție”. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș se ocupă de două *Antologii sub acoperire*, *Mașinăria cu aburi* de Ioana Crăciunescu și *Negresa* de Marian Drăghici, amândouă apărute la editura Vinea, în 2005. Acesta atrage atenția asupra faptului că amândouă „sunt, din punct de vedere editorial, două volume de poezie având multe în comun. [...] pentru un cititor neprevenit (chiar dacă foarte atent), cărțile pot trece ușor drept volume cu totul noi. Adevăratul lor statut, de antologii, de selecții retrospective, nu transpare de nicăieri. Nici de pe vreo pagină de gardă, nici de pe copertele interioare. Din acest motiv, singura lectură edificatoare sub raport editorial ar implica și prezența în apropiere a edițiilor princeps. Ceea ce înseamnă un pas înapoi, urmat timid de o jumătate de pas înainte: redistribuirea unora dintre texte, rearanjarea lor dovedesc intenția unei parcurgeri, acum, emancipate de contextele istorice”. □ În *Literatură* Mircea Cau publică poemul *În cântecul orb*. ■ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir semnează eseu *O literatură „medie”*, tentativă de plasare a

literaturii române în context universal. Acesta argumentează că „literatura romană are, în mare, răspândirea pe care i-o asigură difuzarea actuală a limbii române, o limbă vorbită astăzi de peste treizeci de milioane de oameni, împrăștiați pe toate cele cinci continente. [...] Statutul de «literatură medie» apare deodată în toată ambiguitatea lui, mai degrabă incomodă. România și literatura scrisă în română nu se află nici în situația exoticei interesante, eventual spectaculoase, ce a făcut, la un moment dat, din literaturile norvegiană sau islandeză literaturi citite cu interes în toată lumea, dar nici în cea a literaturilor «imperiale» (precum engleza, spaniola sau franceza), dominante prin definiție pe piața mondială”. Mihai Zamfir concluzionează: „Nu cred însă că suntem sortiți unei eterne marginalizări. Scriitorii români se văd obligați să atingă notorietatea pe drumul cel mai lung, adică profitând de expansiunea limbii române pe care nimeni nu o prevăzuse și care este opera emigranților. [...] Mult-dorita notorietate internațională se va arăta la orizont doar dacă plecăm de la o evaluare lucidă și lipsită de patetism a situației prezente. Iar această situație afișează, pentru cine are ochi de văzut, un nou statut al românei. În condițiile expansiunii și a tot mai bune cunoașteri internaționale a limbii noastre, imaginea literaturii române ca literatură medie, pe ideala scară internațională, nu mai reprezintă acum doar o himeră”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Cântec de toamnă*. □ În *Istorie literară*, Al. Săndulescu se ocupă, în *Între amăgire și dezamăgire*, de jurnalul lui Gala Galaction, *Jurnal 1947-1952, pagini inedite cenzurate*, ediție îngrijită de Teodor Vârgolici (Ed. Vestala, 2006): „Scriitorul revine la vechile lui opinii despre comunism, pe atunci oarecum livrești, relevându-se ca un observator extrem de lucid, spunând, revoltat, lucrurilor pe nume, atitudine fundamental opusă știutului și momentului conformism. Autenticul Galaction e cel din *Jurnal*, restul a fost pură figurație, sigur, cătuși de puțin stimabilă. [...] E bine că a lăsat și aceste însemnări de taină, exprimând ultima lui voință și credință, ce ne parvin acum prin admirabila strădanie a lui Teodor Vârgolici, însemnări care, prin substanță și atitudine fermă, îl plasează pe autor de partea binelui, frumosului și adevărului, cum se știe, triadă cardinală a artistului dintotdeauna, condamnată și interzisă de comuniști – fac să i se ierte lui Gala Galaction mai toate păcatele”. □ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Un alt fel de roman, Romanul universurilor crepusculare* de Ion Vlad (Ed. Eikon, 2004). În opinia sa, principalul merit al volumului „este acela că tranșează aproape didactic falsa problemă a romanului reflexiv, construit și înțeles într-o altă paradigmă decât aceea a realismului obiectiv. Thomas Mann, Musil, Broch, Gombrowicz, Günter Grass, Malaparte, Böll și Céline (cazurile literare urmărite de profesorul clujean) sunt prozatori inanalizabili cu instrumente critice tradiționale. Optica trebuie schimbată pentru a înțelege resorturile creației lor, viziunea modernă care îi îndepărtează de modelul consacrat al *mimesis*-ului și verosimilității. Mai vechea ambiție de a figura o lume întru totul conformă celei reale, de a o reflecta pe aceasta din urmă cu o plasticitate subsumată exactității, e înlocuită la începutul secolului 20 de un proiect

post-balzacian de integrare a realității exterioare. Ochiul netulburat al romancierului realist și transparența naratorului pe care îl utilizează lasă loc unei participări ce îmbracă toate formele posibile, de la compasiunea cea mai adâncă la ironia teribilă. Evenimentele narate sunt învelite în straturi succesive de metatext, derularea întâmplărilor nemaifiind suficientă, ci reclamând o interpretare a lor”. Acesta concluzionează că „[...] totuși, analiza romanului modern ar fi impus, pe lângă rigoarea critic-teoretică, o expresie mai consistentă și mai vie”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu revine, în a doua parte a analizei *Tablou de epocă*, la volumul memorialistic al lui Gelu Ionescu, *Covorul cu scorpiuni* (Polirom, 2006): „Cu toate că se admite a fi «mai puțin polemic», Gelu Ionescu izbutește a fi de cele mai multe ori suficient de convingător și în rezervele d-sale, prin seriozitatea tranșantă, nelipsită de căldură morală, cu care atinge subiectele spinoase. O tonalitate grav-analitică, asociată cu o expresivitate fluentă, «normală», fără abateri imaginative, îl caracterizează, la un mod avantajos, pe acest cronicar modern”. □ Tot aici Gh. Grigurcu inserează un necrolog Virgil Ierunca. □ În *In Memoriam. Între tăcere și absență*, Doina Jela publică un articol cu caracter memorialistic dedicat lui Virgil Ierunca. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică a doua parte din *Recrutul*. □ În *Jurnal*, Constanța Buzea semnează *Creștetul ghețarului (pagini de probă)*. □ În *Istorie literară. Recuperări*, Nicolae Constantinescu îi dedică un articol bio-bibliografic lui Iordan Datcu. □ Calendar literar pentru perioada 29 septembrie – 6 octombrie. □ În *Actualitatea. Minuni vietnameze*, Horia Gârbea publică articolul *De la Ha Noi la Ha Long*, pe marginea vizitei delegației Uniunii Scriitorilor – din care au făcut parte Nichita Danilov, Mihail Gălățanu, Ion Mureșan și semnatarul articolului – în Vietnam. □ În *Literatură*, Constantin Coroiu scrie despre *Mircea Scarlat și posteritatea lui Creangă*. □ Ioan Lăcustă publică eseul *Gol de carte*. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseul *Simplu elogiu al cărții*. □ În *Meridiane* este reprodus un fragment din romanul *Toate zilele* de Terézia Mora, „prezentare și traducere din limba germană” de Ana Hagi Mureșan. □ Ruxandra Cesereanu îi dedică un articol omagial lui Ernesto Sábato la împlinirea vârstei de 95 de ani. □ Notă despre subiectul romanului *Îmi vei căuta chipul* de John Updike, apărut în traducere franceză în 2002, și prezentat elogios în „Le Figaro littéraire”. □ Necrolog György Faludy, poet și traducător maghiar. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache scrie *Într-un colț de țară veche*, articol dedicat volumului lui Tudor Arghezi, *Cu bastonul prin București*. □ Cristian Teodorescu, în *Actualitatea. In memoriam*, oferă detalii despre *Prieteniiile cenzurate ale lui Virgil Ierunca*. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar scrie despre *Arta omagierii*, o trecere în revistă a publicațiilor care omagiază diverși scriitori, ca, de exemplu, numărul 7/2006 al revistei „Transilvania” dedicat lui Mircea Ivănescu, la împlinirea vârstei de 75 de ani. Mai sunt amintite aici, numărul 7-8 al revistei „Scrisul românesc” (în care Monica Spiridon analizează eseurile lui Bedros Horasangian), numărul 258 al revistei „Realitatea evreiască”

(dedicat lui Toma George Maiorescu), dar și articolul lui Ștefan Ion Ghilimescu, *Eflorând o Carte fericită* din numărul 9 al revistei „Argeș”, care se ocupă de Christian Crăciun. □ Notă despre Colocviile revistei „Transilvania”, eveniment ce a avut loc la Sibiu, în zilele de 29 și 30 septembrie.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [40] 96]** În *Bursierii străini ai ICR și cărțile vechii conduceri – din nou în atenția presei* se discută despre două articole apărute în ziarul „Cotidianul” ce analizează activitatea ICR: „Mircea Mihăieș, actualul vicepreședinte al Institutului Cultural Român, a declarat în cadrul emisiunii «Suplimentul de cultură», difuzată la Radio Iași vineri, 22 septembrie, că «acestea nu sunt lucruri pe care să le fi ascuns». «Încă de la una dintre primele conferințe susținute la ICR am vorbit despre acea listă de aproape 90 de studenți care, în opinia noastră, nu aveau nici o legătură logică, dovedibilă cu Institutul Cultural Român. N-am reușit să aflăm de la funcționarii noștri nici cu se ocupau ei realmente, cum au fost selectați, care au fost procedurile prin care au devenit bursieri ai statului român, până la urmă. În orice caz, sunt lucruri pline de interes și de spectaculozitate și ele țin de o practică a amestecării foarte savante a lucrurilor utile cu cele inutile, a celor vizibile cu cele invizibile.» [...] Tot la «Suplimentul de cultură», Mircea Mihăieș a vorbit despre practica publicării la Editura ICR a cărților foștilor șefi. «Abia această practică mi se pare cu totul inadmisibilă, ca niște oameni care se află într-o poziție de decizie într-o instituție publică să beneficieze la modul belferesc de banii noștri în cele din urmă pentru a-și publica fără nici un fel de opreliște, fără nici un fel de certitudine a valorii propriile lor creații. Dacă acele cărți erau foarte valoroase – și aici nu vreau să spun că nu erau! – s-ar fi bătut editurile așa-zis comerciale pentru ele. E un lucru pe care oricum l-am privi, e urât, e un lucru care ține de un dispreț față de ceilalți, față de reguli, bunul-simț, ține loc de buna funcționare a unei instituții. Nu poți să-ți păstrezi autoritatea neștirbită față de colegi, față de cei din subordinea ta atunci când acționezi abuziv. Ceea ce publicăm noi în acest moment la Editura ICR ține de niște programe de priorități naționale – cum este acesta legat de francofonie și în cadrul căruia am editat mai multe titluri –, ține de deschiderea noastră spre culturile celelalte. Și din ce în ce mai mult ne vom îndrepta spre publicarea unei literaturi de informație, lucru care să spună ceva unui cititor străin despre cultura română.» În replică, Augustin Buzura afirmă în revista pe care o conduce: «Editura cu pricina a tipărit sute de titluri, de colecții importante dedicate culturii și civilizației românești. Pentru cele 15 cărți ale membrilor conducerii, publicate pe parcursul a 12 ani, nu merita înființată editura, deoarece toți, fără excepție, sunt personalități importante, nume de referință în cultura română. Ca atare, puteau publica oriunde în țară, ba chiar și în afara ei. Cărțile acestora aduceau relații și prestigiu instituției»”. ■ Cu ocazia încheierii Festivalului Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, ce a avut loc la Neptun, Nicolae Manolescu oferă un micro-interviu „Suplimentului de cultură”: „În primul rând, aș spune că ea a avut o organizare și o disciplină mai mare decât în anii trecuți. Spun disciplină pentru

că, în trei zile, dacă nu vin oamenii la timp, dacă stau pe la mese, dacă fac turism, se-alege praful! Or, anul acesta străinii au fost prezenți absolut peste tot, n-au întârziat un minut și chiar o bună parte dintre români. Căci aceștia, mai poeți, au mai lungit-o pe la câte o masă, o plimbare... Dar, în general, a mers șnur totul. În al doilea rând, discuțiile n-au fost doar pur teoretice, de principiu, cum s-a întâmplat în alți ani. Dat fiind că ne-am ocupat de probleme foarte concrete, am încercat să găsim și soluții concrete – problema fiind cea a traducerii în limbi străine. Am avut o serie de propuneri foarte interesante venite atât de la români, cât și de la străini – cum ar fi de la Jean Mattern, directorul pentru literaturi străine de la Gallimard. Și asta m-a bucurat foarte mult. Ar mai rămâne de văzut și ce vom pune în practică din toate aceste soluții pe care le-am identificat. Nu în ultimul rând, aș spune că legarea festivității de două târguri de carte, de prezența unor volume traduse... Noi am invitat anul acesta și autori străini care aveau traduse cărți în românește în ultima vreme. Toate acestea au dat întâlnirii o anumită coerență și acuratețe pe care nu cred că le-a avut în anii trecuți”. În problema Dosariadei, N. Manolescu afirmă: „Aș spune că solicitarea noastră, referindu-se exclusiv la scriitorii cu funcție de conducere – în instituție sau în alte instituții –, este cu un ton mai jos decât solicitarea ministrului Culturii de a verifica dosarele tuturor membrilor uniunilor de creație, ba chiar de a-i trage la răspundere pe scriitorii care au făcut cultul personalității lui Ceaușescu. Noi am încercat să fim raționali. În primul rând, cei care au făcut cultul personalității se cunosc, se știu. În istoria literaturii vor plăti într-un fel sau altul, nu este o problemă administrativă. Apoi, mie mi se pare că breasla literară are nevoie și de o recunoaștere a meritelor ei, nu neapărat să fie ținută la stâlpul infamiei, cum face un jurnalist de la un cotidian central care consideră că toți scriitorii au fost bețivi și i-au închinat ode lui Ceaușescu. Este un neadevăr. Breasla literară a dat cel mai mare număr de disidenți în regimul trecut. În al doilea rând, Consiliul Uniunii Scriitorilor a fost, vreme de aproape 30 de ani, un forum de dezbateri politică și socială fără termen de comparație. Or, de ce să nu recunoaștem și asta, că scriitorii au avut partea lor de demnitate într-o societate bazată pe represiune. De ce să arătăm cu degetul doar spre cei care au turnat la Securitate sau au făcut alte ticăloșii? Hai să vedem și ce s-a făcut bun”. O ultimă temă de discuție este alocarea fondurilor de către AFCN revistelor de cultură: „Noi datorăm respect și unor reviste care, prin numele lor, sunt adevărate instituții. Și care, poate, în acest moment, o duc mai greu sau nu sunt foarte norocoase. Dar nu poți desființa niște reviste precum «Contemporanul» sau «Viața românească» numai pentru că în ultima perioadă nu au reușit să fie la înălțime. Nu s-a întâmplat niciodată asta. Eu am făcut acum propunerea și s-a acceptat la USR să dăm de la Uniune bani acestor publicații. Nu vreau să dispară niște publicații în timpul mandatului meu numai pentru că AFCN-ul crede că știe cum stau lucrurile”. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu publică o recenzie a romanului *Conștiința lui Zeno* de Italo Svevo, „traducere

din limba italiană și note de Constanța Tănăsescu” (Polirom). ■ Notă de prezentare a romanului *Lindenfeld* de Ioan T. Morar, ediția a II-a, prefață de Marius Chivu (Polirom, colecția „Fiction Ltd”), despre care autorul mărturisește: „Am vrut să scriu o carte care să fie opera unui profesionist, nu a unui prozator neînțeles de semenii. Am avut o opțiune categorică pentru simplitatea poveștii. Nu mi-am propus să eluciderez mistere ale sufletului omenesc și să schimb concepția despre literatură a contemporanilor mei. Mi-am propus să scriu onest. Iar onestitatea e ceva care nu prea se învață, ține de structura interioară. Am vrut să iasă un roman care să povestească în mod credibil”. □ Note de prezentare ale romanelor *Sânul* de Philip Roth, „traducere din limba engleză și note de Alexandra Coliban-Petre” și *În supă miso* de Ryū Murakami, „traducere din limba japoneză și note de Florin Oprina” (Polirom). ■ Este continuat dosarul din numărul precedent, realizat de Elena Vlădăreanu, și intitulat *Dosariada prin ochii celor care nu au prins dosarele*. ■ Cosmin Ciotloș semnează *Vom fi obligați să citim cu ochii întredeschiși*. ■ Klaudiu Komartin, în *O partidă pierdută*, afirmă: „Se ignoră că au fost grade diferite de vinovăție a colaboratorilor, se ignoră că cei care au făcut răul cel mai mare – emblematic e sinistrul securist Priboi, unul dintre cei mai puternici oameni din România pe la-nceputul anilor 2000 – sunt bine mersi și în jurul lor domnește o tăcere netulburată. [...] Aici e marea dramă. Și marea diversiune. Care e gradul de vinovăție al unor rândunele sacrificate de ochii lumii, ca Mona M. sau Carol Sebastian, în raport cu bestiile de securiști care sunt înfipti și acum, cu un cinism fără margini, în lumea și-n creierele noastre? Ce om cu mintea la cap mai poate lua în serios o asemenea «operațiune», care trebuia să se întâmple acum un deceniu și jumătate? Mi-e teamă că, pentru noi, românii, partida asta e deja pierdută”. ■ Dan Lungu consideră că „*Un adevăr spus pe jumătate e o formă de minciună*”. ■ Răzvan Țupa semnează *Isteria, ultima scuză*: „De când au început dezvăluirile legate de colaborarea cu Securitatea, singurii care au avut de suferit au fost un jurnalist poate mai agresiv decât alții, dar incontestabil un bun profesionist, un politician mult mai deschis la minte decât majoritatea colegilor săi și un eseist care s-a remarcat în ultimii ani tocmai prin lipsa tarelor în abordarea istoriei recente. Cumva, tocmai oameni care după Revoluție nu par să fi profitat de colaborarea cu Securitatea cad cel mai rău. Nu au reușit să se descurce înainte, nu reușesc nici acum. [...] Tocmai celor care spălau pe față comunismul și strângeau contacte printre securiștii căzuți în dizgrație, celor care au impresia că serveau patria dându-l pe Paul Goma cu capul de pereți le e jenă de dosarele Securității”. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Ezequiel Martínez Estrada.

11 octombrie

● [„*Lucefărul*”, nr. 36 (759)] În *La limită*, Caius Traian Dragomir semnează eseul *De la Casanova la Sartre (sau despre ultimele șanse ale paraziților disperării)*. □ În *Acolade* Marius Tupan discută tot despre eliminarea revistei

„Luceafărul” dintre publicațiile subvenționate de către A.F.C.N., în *Admirabila solidarizare...* □ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul N. Steinhardt, Ioan Pinte, *Primejdia mărturisirii* (Humanitas, 2006). □ Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de poeme *Graiul vostru* de Marius Marian Șolea (Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2006). □ În *Galaxia cărților* Marius Chelaru scrie despre lirica lui Nicolai Tăicuțu, în timp ce Ion Roșioru se ocupă de volumul lui Costel Bunoaica, *Uciderea sinelui. Demoni sau zei*. ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a patra parte a eseului *De pe alt tărâm*, fragment dedicat lui Marin Preda. □ Selecție lirică Alexandru-Cristian Miloș. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Mândria sumbră*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt reproduse trei schițe de Ion Moise. □ Ana Dobre publică, în eseu, un portret literar intitulat *Miron Radu Paraschivescu par lui mème*. □ Versuri de Miron Țic. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară*, se ocupă din nou de *Momentul literar 1944-1948. Poezia*, semnând partea a doua din *Poezia „cerchiștilor” în zodie vitregă*. □ În *Literatura lumii* sunt reproduse povestirile *Centrul și periferia* și *Rit de îmblânzire a zeilor* de Paolo Ruffilli, „prezentare și traducere de Geo Vasile”. □ În *Cartea străină* Geo Vasile semnează *Ahasverus, omul căzut în istorie sau sarabanda măștilor narrative*, recenzie a romanului lui Jean d’Ormesson, *Povestea jidovului rătăcitor*, reeditat la editura Minerva. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler este prezentă cu trei însemnări pe teme de literatură universală, iar în *Poezii în capodopere* traduce *Sclipindă stea* de John Keats. □ Horia Gârbea, în *Itinerarii*, scrie despre *Scriitori români la Ha Noi*, oferind detalii despre vizita sa, a lui Nichita Danilov, Mihail Gălățanu și Ion Mureșan în Vietnam. ■ Necrolog Virgil Ierunca, semnat de Horia Gârbea. □ Eseul din *Fonturi în fronturi*, semnat de Ioan Suciu este intitulat *Reminiscențe ale propagandei de aversiune față de intelectuali*.

12 octombrie

• [„Cultura”, nr. 43 (95)] Editorialul lui Augustin Buzura este intitulat *Fanar après Fanar*: „Pentru un scriitor adevărat, important este ceea ce rămâne pe hârtie după experiențele de viață prin care a trecut. Ce omagiu mai mare poate fi pentru o carte, pentru un scriitor decât prezența pe lista de cărți interzise? Toate dictaturile, indiferent de culoare și de spațiu geografic, și-au început domniile cu asemenea liste. Atât comuniștii de după război, cât și Ceaușescu nu au făcut excepție. Au aflat, oare, acești nemulțumiți de trista noastră breaslă de arderea cărților în anii de consolidare a comunismului cu față internaționalistă? Faptul că, în «epoca de aur», o carte trebuia să treacă pe la vreo cinci cenzuri sau urmărirea dementă a scriitorilor nu spun nimic despre frica pe care o inspirau regimului aceștia? Nu datorită lor atmosfera din țară a devenit ceva mai respirabilă? Nu prin eforturile acestor «bețivi» s-a restabilit legătura cu lumea și cu propriul nostru trecut? Înainte de a-i acuza de una sau de alta ar fi trebuit să discutăm cu seriozitate și cu cărțile pe masă despre specificul comunismului românesc”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu scrie „Istoriile literare nu sunt locuri de veci”.

comentariu asupra discuției dintre Marius Vasileanu și Nicolae Manolescu, material publicat în numărul din 4 octombrie 2006 al revistei „Adevărul literar și artistic”. Este discutat și medalionul literar dedicat criticului de către Daniel Cristea-Enache: „Daniel Cristea Enache îi fixează un profil mai verosimil: «Stilul cronicarului „șazicist” se leagă de substituirea inteligentă, surprinzătoare, a elementelor, de sesizarea unor contradicții și inventarea altora, de insertia rapidă într-un text, demontarea lui sub ochii cititorului și trecerea, la fel de ușoară, spre un alt plan de discuție. Logic, hiperlogic, îi place să se joace cu logica, s-o răsucească până produce sofisme». Dintr-o atare concepție despre critica literară și stilul adecvat al ei iese și viziunea lui Nicolae Manolescu despre istoria literară pe care o scrie, una situată la mare distanță de obsesia «permanenței» valorilor și conservatorismul pe care această obsesie îl trădează. În interviul acordat lui Marius Vasileanu, N. Manolescu își explică din nou concepția și metoda de lucru la istoria lui literară, confirmând anume trăsături din portretul critic făcut de Daniel Cristea-Enache. Spunând că o istorie literară nu e un dicționar, ci o selecție care ține seama de schimbarea gustului și capriciile receptării în diferite epoci istorice, criticul ține să aibă «două idei originale în materie de istorie literară»: prima e cea care refuză istoria ce dublează «dicționarul» ca depozit de autori, iar a doua se referă la dublul «donjuanism» al receptării critice”. □ În *Cultura Memoriei*. Sertar, Nicolae Gheran publică *Dicționare și dicționare*, regăsindu-se aici și fragmente din corespondența autorului cu Aurel Sasu. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu prezintă volumul lui Liviu Leonte, *În căutarea romanului modern. Receptarea operei lui Marcel Proust în România*, publicat în limba franceză. □ Antonio Patraș, semnează ce de-a doua parte a portretului literar dedicat lui Garabet Ibrăileanu. ■ Dana Ionescu, în *Cultura Literară*, prezintă volumul lui Nichita Danilov, *Ferapont. Antologie de poezie 1980-2004*: „Primul lucru pe care îl observi după ce faci această plimbare cronologică, respectând traseul din volum, de la «Fântâni carteziene» (1980) la «Suflete la second-hand» (2000), este că gravitatea nici nu scade, nici nu se transformă. Poetul nu face exerciții de stil sau experimente. Își asumă rolul unui meditator profund histrionic, e adevărat, capabil de polifonii dintre cele mai sofisticate. Parcă toate acele întrebări dintotdeauna fără răspuns delimitează lumea poetului Nichita Danilov, departe de poezia dezlănțuită care «a coborât în stradă». Definiția dostoievskiană pe care o strecoară în preambulul din recenta antologie dezvăluie plaja de necuprins asupra căreia se apleacă acest cunoscător al «liricii măștilor», acest ne-optzecist care s-a afirmat în anii ‘80: «Ca o pânză de păianjen poezia se întinde din chilia autorului în cea a cititorului. În mrejele ei se zbate diavolul. Și bunul Dumnezeu.»”. □ În *Labirinturile Constanței*, Rodica Grigore scrie despre proza lui Carlos Fuentes. ■ Dosarul acestui număr, alcătuit de Teodora Dumitru, îi este dedicat lui Marin Sorescu. Acesta semnează un eseu intitulat *Dincoace de ridicol*: „Oricâtă carte ar fi avut, Marin Sorescu n-ar fi ajuns vreodată o reprezentantă românească a lui Greimas sau Derrida. Nici măcar dacă în loc de Craiova

«văzută din car», ar fi vizionat, de mic copil, Franța din avion și America de pe platforma stației orbitale internaționale. Nici măcar în critică sau eseistică și nici măcar propulsat de frustrarea că aspectul filosofic al poeziilor sale e subevaluat, ori că Eugen Barbu a ajuns să lucreze destul de bine pe simulatorul doxei supraetajate, deși nu decolează niciodată. N-ar fi ajuns nu fiindcă rețeaua neuronală a bulzeșteanului n-ar fi fost capabilă să constituie o piață onestă de desfacere pentru idei de import înalt calificate, și nu din alte motive, cât din cauza simțului ridicolului. Nu e niciun afront în ce spun. Nu afirm nici pe departe că Derrida sau alte capete similare sunt pasibile de ridicol, nu acum, și nu prin ce au realizat. Dar înainte, înainte de orice, când stătea cu până în aer, proiectând sute de pagini despre ceva ce aproape nici nu există – trebuie că însuși Kant a simțit tentația ridicolului. A trecut peste ea și s-a apucat de scris. Grație acestui precedent, există astăzi Derrida. Ei bine, Sorescu n-a reușit. N-a găsit nici un stimulent dincolo de pragul ridicolului și, în loc să scrie «De la grammatologie» în 1967, a scris, în 1969, «Teoria sferelor de influență». Unul din aspectele prin care diferă aceste cărți este acela că Sorescu poate să râdă într-un text, ținându-se cu mâinile de burtă și *rolling on the floor*, pe când strepezitul Derrida nu poate. Ca să ajungă un Derrida, lui Sorescu i-ar fi trebuit un deficit de (auto)ironie. Nu l-a avut”.

■ Alex Goldiș semnează *Călinescu pe invers*, discutând aici despre volumul său de cronici, *Ușor cu pianul pe scări*. ■ Cătălin Sturza scrie despre *Ce n-a spus critica literară despre „Trei dinți din față”*. În opinia sa „«Trei dinți din față» merită (re)citit pentru imaginația, ironiile și umorul lui Marin Sorescu. Prima se pierde, însă, pe un spațiu mult prea întins, iar celelalte obosesc și se uzează, la un moment dat, prin redundanțe nu foarte plăcute. Marele avantaj al romanului este acela că nu ține lecții, că nu prezintă, per ansamblu, o pildă moralizatoare. E adevărat, titlul însuși este simbolic și reia mesajele pe care le găsim în dramaturgia lui Sorescu (evadarea în sine, opresiunea mutilează dar nu distruge libertatea, speranța nu moare niciodată etc.). Mesaje camuflăte, altfel, în textura narativă, care nu deranjează prin stridență. Pentru cei care n-au răbdare, timp, nervi sau înclinații pentru critica literară, recomand piesele de teatru”.

■ Tot Teodora Dumitru semnează și *Ușor cu optzecismul pe scări*, text unde susține că „Marin Sorescu este pentru teoreticienii postmodernismului românesc o buturugă dacă nu mică, măcar constantă. Poezia lui, indiferent de schema generativă (parodia, parabola, metafora, narațiunea) și regenerativă (Sorescu n-a riscat prea mult în zona auto-pastișei), face parte din categoria valorilor care se afirmă spontan. N-a fost o poezie a cărei valoare s-a stabilizat în timp, de tipul Bacovia, ci o valoare care s-a impus, concomitent cu apariția ei. Mai în glumă, mai în serios, Sorescu ajunge să-și cultive detractorii, pentru că, dacă unii poeți suferă fiindcă sunt contestați, Sorescu suferă din cauza tratamentului opus. Critica lui Gheorghe Grigurcu, *par exemple*, nu-l desființează și nu-l supără, fiindcă îl face un poet «controversat» și îl scoate din plictisul omologării pe linie”.

■ Daniel Cristea-Enache scrie despre „*Matca*” lui Sorescu. ■ În *Cultura Polemică*, Andrei Terian

semnează *Critica „în stil liber”*. Răspunzând la articolul lui Paul Cernat, *Cu Andrei Terian despre Mircea Cărtărescu și mizerabilismul douămiist*, apărut în revista „Observatorul cultural”, acesta afirmă: „Nu cred că e inutil să lămurim puțin așa-zisa «poezie de concepte» de care mă acuză Paul Cernat. Dacă prin această sintagmă cronicarul îmi reproșează că folosesc (prea multe?) concepte pentru a comenta poezia – dar nu vom ști niciodată ce-a vrut să spună autorul, nu-i așa? –, atunci îmi accept condiția ca pe o fatalitate. În orice caz, găsesc o atare condiție preferabilă «poeziei de concept», adică obiceiului de a judeca poezia în funcție de un etalon dogmatic și, în fond, inexistent, pe care îl folosește Paul Cernat în analiza poeziei. Căci, în ce privește «mediocritatea stridentă a realizării artistice», cred că autorul e dator să aducă probe mai palpabile decât enumerarea trăsăturilor «milenariste» ale unor poezii «milenariste». Nu de altă, dar «poezia de concept» a lui Paul Cernat se învâрте într-un cerc vicios: poezia milenaristă e slabă pentru că e reprezentată de poeți milenariști, în timp ce poeții milenariști scriu prost pentru că sunt... milenariști. Ce să-i faci, nu toți sunt capabili să atingă «singurul mod rămas încă posibil» de a face poezie”. ■ În *Cultura Interogației*, cu titlul *Despre cyberpunk, hiper-realitate și nevoia de (auto)poveste*, Cătălin Sturza semnează un interviu cu Florina Ilis în care aceasta discută în principal despre subiectul tezei sale de doctorat, *Fenomenul Science Fiction în cultura postmodernă: Ficțiunea cyberpunk*, apărută în volum, în 2005, la editura Argonaut: „Am urmărit mai întâi evoluția literaturii *science fiction*, încercând să descopăr condițiile care, treptat, au dus la apariția unei conștiințe critice a genului, suficient de puternică pentru a influența interesul scriitorilor *science fiction* pentru ridicarea valorii estetice a scrisului lor. Apoi, pornind de la cei mai cunoscuți teoreticieni ai paradigmei postmoderne (J.Fr. Lyotard, Ihab Hassan, Linda Hutcheon, Brian McHale, Fredric Jameson, Baudrillard sau alții) am analizat modalitățile prin care poetica postmodernă s-a lăsat «sedusă» de anumite teme, motive și strategii narrative care veneau din direcția unor fenomene literare marginale. Pe fondul acestui «import» liber de tehnici narrative, un import «autorizat» chiar de anumite instanțe academice, unii scriitori de *science fiction* au descoperit că exploatarea ficțională a noii realități, a realității virtuale, generate de computer, ar putea reprezenta o posibilă cale de acces spre literatura de calitate”. □ În *Cultura. Ars Combinatoria*, Cornelia Maria Savu semnează o cronică dramatică la *Revizorul* lui Gogol, pusă în scenă la Teatrul de Comedie din București. □ Mihai Iovănel, în *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, comentează negativ un articol, dedicat lui t.s. khasis, în „Adevărul literar și artistic”, de către Bogdan-Alexandru Stănescu.

● [„Observator cultural”, nr. [41] 342 (40)] În *Informații*. La zi este publicată o succintă prezentare a „Zilelor Culturii Călinesciene”, eveniment ce a avut loc, între 6-9 octombrie, la Onești, „manifestare cu o lungă tradiție ajunsă la ediția a XXXVIII-a. Evenimentul a început cu o panoramă a revistelor culturale («România literară», «Vatra», «Observator cultural», «Jurnalul literar»), urmată

de lansarea ediției a doua a memoriilor Maruca Cantacuzino-Enescu intitulate *Umbre și lumini – memoriile unei prințese moldave* (Editura Aristarc, Onești). Anul acesta, evenimentul a gravitat în jurul conceptului de «generație» – discutat atât într-una din prelecțiuni, cea a lui Constantin Ciopraga, sărbătorit cu acest prilej la cei 90 de ani ai săi, cât și în colocviul intitulat *Generații și promoții post-belice* la care au participat invitați cu gusturi și vârste variate: Alex. Ștefănescu, Gabriel Dimisianu, Mihai Zamfir, Nicoleta Sălcudeanu, Cosmin Ciotloș, Petru Cimpoșu, Ioan Es. Pop, Al. Dobrescu [...] etc. A două prelecțiune, «*Complexele literaturii române*, a fost susținută de criticul literar și profesorul Mihai Zamfir – o abordare din perspectiva sociologic-literară a situației actuale a literaturii române, pornind de la «complexul» călinescian al minoratului. Manifestarea a cuprins și un recital de poezie a cărui vedetă a fost poetul Ioan Es. Pop și s-a încheiat duminică, la conacul familiei Rosetti-Tescanu de la Tescani». □ Carmen Mușat, în *Editorial*, scrie *De la „conștiința vinovată” la „conștiința împăcată”*, pe marginea Târgului de carte de la Frankfurt. □ În *Eveniment*, Sorin Alexandrescu semnează *Eliade changed my life (I)*, eseu ce are ca temă secțiunea dedicată lui Mircea Eliade la Congresul de Istoria Religiiilor ce a avut loc la București. ■ Paul Cernat, în *Memorialistică. Jurnalul unui incomod inclasabil*, semnează o recenzie la volumul lui Dumitru Țepeneag, aflat la cea de-a treia ediție, *Un român la Paris* (C.R., colecția „Jurnale și memorii”, 2006): „Fragmente din «laboratorul de creație», planuri de roman și de strategii politice disidente (elaborate de un pasionat al șahului), scrisori de protest, articole publicate și, uneori, mutilate în presa străină, extrase teoretice din autori mai mult sau mai puțin afini (de la suprarealiști și «noii romancieri» francezi la «noua critică» și la «noii filozofi» din anii ‘70) sunt absorbite în pântecul încăpător al acestor jurnale care nu sunt doar «de criză» (cum ar spune Mihai Zamfir) ci și de «încălzire» (cum spune, undeva, D. Țepeneag) pentru proiecte literare sau politice. O *Addenda* cuprinzând o discuție cu Monica Lovinescu (difuzată pe 30 noiembrie 1973 la Radio Europa Liberă sub titlul *Condiția intelectualilor în România. Între cenzură și corupție*) și un proces verbal din partea Ministerului de Interne al RSR vizând începerea urmăririi penale împotriva lui D. Țepeneag (datat 2 aprilie 1975 și reprezentând versiunea Securității privind activitatea subversivă de până atunci a scriitorului) completează acest «document» uman complex”. ■ Același subiect este abordat de către Ovidiu Șimonca în articolul *Scriitor și cetățean*: „*Un român la Paris* are numeroase divagații literare, ciorne de roman, nuvele în eboșă, dar acestea sunt niște note de subsol. Ceea ce contează este să înțelegem cum se putea rezista și de ce se putea rezista. Spuneam, la început, că citim un jurnal politic: toate temele mari ale acelor timpuri sunt în jurnal. Și toate aceste teme trec prin mintea și sufletul lui Dumitru Țepeneag, care nu suportă să se înregimenteze și să devină «onorabil» bârfind la bufetul Uniunii Scriitorilor, loc pe care îl ocolește cu obstinație și de teamă să nu fie contaminat de nimicul lumii literare”. ■ Flori Stănescu, în *Opinii*, publică *România la poarta Europei, cu Paul Goma refugiat politic*.

Despre Apelul pentru repunerea lui Paul Goma și a familiei sale în drepturile de cetățeni români. Inițiatorii acestui demers sunt Valerian Stan, Dan Culcer, O. Nimigean, Flori Stănescu, Mircea Stănescu. „Considerăm că tăcerea din jurul lui Paul Goma are efecte dezastruoase asupra conștiinței și memoriei noastre colective. De aceea, atragem atenția mass-media și autorităților statului asupra consecințelor neluării în seama a acestui Apel, semnat de nume marcante ale vieții culturale și publice din România și din străinătate, care a produs comentarii favorabile și neliniștite în multe grupuri de discuții. Perpetuarea tăcerii și a neluării deciziilor care se impun de către autoritățile române ar fi dovadă că România rămâne captivă propriului trecut”. □ În *Internațional*, Monica Joita discută despre *Prima participare românească la Festivalul de Literatură de la Mantova. Horia-Roman Patapievici și conferința sa despre Dante*. □ În aceeași rubrică, Iulia Dondorici prezintă *Târgul de Carte de la Frankfurt – un spectacol cultural și mediatic*. ■ Necrolog Oskar Pastior. □ Oltița Cântec, în *Teatru. Despre iubire. Tratat scenic* semnează o cronică dramatică la *Visul unei nopți de vară* de William Shakespeare, piesă pusă în scenă la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, în regia lui Victor Ioan Frunză. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică scrie despre *Douămiștii genului*. Sunt menționați Liviu Radu, Florin Pitea, Ana-Maria Negrilă, Don Simon, Bogdan-Tudor Bucheru, Marian Coman, Cătălin Sandu ș.a. □ Suplimentul, dedicat dezbaterilor Phantasma, este subintitulat *Generații fără memorie*, tema plecând de la un articol omonim al lui Ștefan Borbély, publicat în „Observator cultural” nr. 75 (332), din 3-9 august 2006. „Membrii Phantasma au dialogat pe tema decalajelor și diferențelor dintre generațiile culturale postbelice, mai puțin generația anilor ‘50, a înghețului absolut. Discuția universitarilor clujeni a fost bidirecționată, textul lui Ștefan Borbély permițând o multiplă deschidere, fiind străbătut de mai multe fire roșii. Participanți: Ștefan Borbély, Corin Braga, Ruxandra Cesereanu, Sanda Cordoș, Marius Lazăr, Doru Pop [...]”

13 octombrie

- [„Dilema Veche”, nr. 40 (142)] Andrei Pleșu publică un nou fragment memorialistic intitulat din *Note, stări, zile*. □ Șerban Foarță publică a treisprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Vasile Ernu semnează eseul *Cu cât vindem opium pentru popor?* □ Radu Cosașu scrie o *Informare despre gândurile mele, în timp ce Gulda cânta Mozart*.

- [„Revista 22”, nr. [42] (866)] Valentin Dumitrescu, în *Mesageri din Țara Soarelui Răsare*, semnează o cronică dramatică a adaptării, cu titlul *Kiss me Kate*, „după piesa lui Shakespeare *Îmblânzirea scorpiei*, în regia lui Hisao Takase, spectacol al renumitului Théâtre du Sygne invitat la București și Sibiu cu sprijinul Ambasadei Japoniei”. □ Sunt reproduse câteva fragmente din corespondența Virgil Ierunca – Ioan Petru Culianu. □ Ruxandra Cesereanu scrie despre *Vinovăție și sancțiuni: penală, lustrală, morală – în țarcul Dosariadei*.

• [„România literară”, nr. 41] În *Actualitatea*, Mihai Zamfir scrie despre *Generație și degenerare*, apreciind că „nesfârșita discuție despre «generațiile literare» este la noi recurentă, cu puseuri intermitente, dar dese, precum febra paludică, și are aproximativ același rezultat – epuizarea participanților, fără vreun progres perceptibil la nivelul ideii”. Plecând de aici, se dau detalii despre „Zilele G. Călinescu”, eveniment ce a avut loc la Onești. □ Pe aceeași pagină este publicată o dare de seamă intitulată *Onești – 2006*, despre cea de-a XXXVIII-a ediție a „Zilelor Culturii Călinesciene”, organizatori fiind Fundația Națională «G. Călinescu» în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din România, Centrul de Cultură «Rosetti Tescanu – George Enescu», Primăria Municipiului Onești. □ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș semnează *Lecția de optimism metodic*, amplu eseu în care amintește și de recentul conflict dintre Radu Cosașu și Uniunea Scriitorilor. □ În *Literatură. Lecturi la zi*, Tudorel Urian publică *Tragedia antică reloaded*, recenzie a romanului *Terre salée* de Irina Egly (Les Édition de Boréal, Montréal), considerând că acesta este „un roman al pasiunilor fără limite, terifiant și seducător pe care, odată lectura începută, ți-e greu să-l mai lași din mână. Combinația de tragedie antică și modernitate, limpezimea exprimării, stilul perfect egal al narațiunii (Irina Egly «filmează» totul rece, impersonal, nu sugerează verdicte morale, nu se străduiește, ca atâția alții, să-și conducă cititorii spre o teză preconcepțată), o anumită ingenuitate perversă în abordarea unor teme vechi de când lumea, dar mereu născătoare de scandal (descrierea cu multă seninătate a incestului, îi va oripila, cu siguranță, pe mulți, nu neapărat foarte pudibonzi), fac din acest roman o reușită și explică succesul său canadian. Nu ne rămâne decât să sperăm că traducerea românească, pe care eu o aștept cu mare interes, se va ridica la înălțimea originalului”. □ În aceeași pagină, la rubrica *Lecturi*, Ioan Holban scrie *Noi și scriitorii ruși*, o analiză a contribuțiilor Elenei Loghinovski la această temă, cu detalii despre volumele *Eminescu universal. Spațiul culturii ruse și Dostoievski și romanul românesc*. ■ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș se întreabă dacă *Există „jurnal public”?*, prezentând *Jurnal II* de Mihail Sebastian, „texte culese de Teșu Solomovici. Prefață de Eugen Simion” (Ed. Teșu, 2006): „Agreabile și pasionante unul câte unul, textele semnate de Mihail Sebastian ne revelează un gazetar și un critic loial judecăților sale. Cartea în ansamblu are trăsăturile unui enorm exercițiu de lectură fascinantă și minuțioasă întreprins de Teșu Solomovici. Cu un eșafodaj teoretic destul de precar, *Jurnal II* rămâne doar o variantă marginală de abordare a unei opere publicistice vaste. Pusă corect, problema nu e dacă vom descoperi aici un alt Sebastian decât acela din Jurnalul său intim, ci dacă vom da peste unul sensibil diferit de cel din cronicile sale literare”. □ În *Literatură*, Alexandru Lungu semnează poeziile *Chiromanție, Alt răstimp, Șarpe, Pe gânduri, Vârcolacii, Moartea melcului, Pârâul de lemn, Zarea deschisă, Dezrăstignire, Lilieci și Nicio rană*. □ Cu titlul *Scrisori din Paris. Citirea bună* este publicat un text al lui Lucian Raicu, din august 1997, un eseu despre lectură. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Bocet de adult*.

□ În *Lecturi. Portrete în mișcare*, Simona-Grazia Dima prezintă volumul lui Nicolae Coande, *Celălalt capăt* (Ed. Curtea Veche, 2006) ce conține „interviurile lui cu personalități culturale, interviuri apărute, la vremea lor, în paginile unui ziar craiovean”. □ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică prima parte a studiului *Caragiale în antologii școlare*. □ În *Critică literară, Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Versuri metropolitane*, volumul *Cetatea lui Bucur* de Ștefan Baciuc (Humanitas, 2006): „Ceea ce însufletește versurile din *Cetatea lui Bucur*, (despre care Cosmin Ciotloș a scris în numărul nr. 19/2006) placheta lui Ștefan Baciuc reeditată după 66 de ani, este tocmai această profuziune a amănuntelor urban-existențiale. Poetul, precoce artistic și editorial, era suficient de matur pentru ca picturile lui impresioniste să fie realizate nu numai cu grație lirică, dar și cu exactitate documentară. Împărțit pe cicluri cu titluri relevante (*Peisagii, Vin, Frișcă și tutun, Ziduri, Oameni, Duh*), sumarul apare ca o asamblare de hărți tematice. Privirea proaspătă a autorului e sprijinită pe o metodă și o ambiție de topograf. La sfârșitul lecturii, după ce am văzut orașul de aproape și i-am simțit pulsul, avem senzația contrară: că se îndepărtează în spațiu și îl putem contempla de sus. Efectul de perspectivă se datorează unui joc subtil al poetului, care alternează descrierea cu interpretarea. Nu avem în fața ochilor simple fotografii, ci tablouri veritabile: în tușele realizate cu îndemănare sunt introduse ingredientele atitudinii și filozofiei autorului. Ștefan Baciuc nu e un receptor pasiv al farmecului bucureștean, distribuit în seturi de ilustrate colorate, ci un peisagist cu personalitate, manifestă în unele versuri și discretă în altele”. □ Notiță despre Colocviile revistei „Ateneu”, „desfășurate în zilele de 4-5 octombrie și dedicate sărbătoririi a 125 de ani de la nașterea poetului George Bacovia”, eveniment ce a avut loc la Bacău. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu se ocupă de *Eugen Ionescu pe via religioasă*, cu o prezentare dedicată volumului *Măștile lui Eugen Ionescu* de Sergiu Miculescu (Ed. Pontica, 2003): „Solid documentată, cu o tonalitate sobră și o frază miezoasă, ea își propune a scoate în relief, în opoziție cu un punct de vedere al lui Gelu Ionescu, unitatea operei ionesciene, pe care fazele română și franceză n-o scindează decât aparent, dar totodată stabilește câteva «motive structurante» ale acesteia, impunând «un fond obsesional comun». Altfel zis e o concentrată monografie a «omului ionescian»”. ■ În aceeași rubrică, Ion Simuț scrie despre *Evreitatea românului Johann*, amplă analiză a romanului *Ora 25* de Constantin Virgil Gheorghiu, „prefață de Elisabeta Lăsconi” (Ed. Gramar, 2004). În opinia sa „senzațional în epică, apocaliptic în viziune, criticist în culpabilizarea ideologiilor politice, romanul *Ora 25* este foarte bine pliat pe problematica suferinței umane și pe sensibilitatea europeană, specifice perioadei imediat postbelice”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Caftane și cafteli (reluări)*. □ În *Cronica ideilor* Sorin Lavric semnează *Laudă fantasmelor*, ocupându-se de volumul *Studii românești I. Fantasmale nihilismului. Secretul doctorului Eliade* de Ioan Petru Culianu, „traducere de Corina Popescu și Dan Petrescu” (Polirom, 2006): „Senzația pe care ți-o dau interpretările lui Culianu

e una dublă: pe de o parte, textele comentate aparțin cu adevărat autorilor, dar, pe de altă parte, ceea ce reușește să scoată Culianu din ele depășește cu mult intenția conștientă a acelorași autori. Explicația ne este deja la îndemână: prin ceea ce scrie, orice scriitor spune mai puțin decât ar fi vrut să spună și mult mai mult decât s-ar fi așteptat să spună cu adevărat. Acest «mai mult» ține tocmai de elementele mitice cărora le-a dat expresie fără ca măcar să fie conștient de acest lucru”. ■ Libuše Valentová publică un interviu inedit cu Virgil Ierunca. Subtitlul este „... chiar când România se afla într-un regim totalitar, adevărata literatură se scria în țară”. Întrebat despre necesitatea distincției între literatura oficială și cea „de sertar”, acesta răspunde: „Bineînțeles, există și după revoluție o literatură liberă care uneori reia ceea ce s-a făcut bun în timpul dictaturii. Din păcate, în România n-a existat *samizdat*, spre deosebire de Cehoslovacia, unde scriitorii erau în același timp și cetățeni; în schimb, în România, puținul cât s-a rezistat împotriva regimului totalitar, s-a făcut prin literatură, prin cărțile publicate. Cred că România este singura țară din Est unde n-a existat *samizdatul*. Apăreau însă cărți care, prin ținuta lor artistică, erau oarecum rezistente împotriva regimului, dar pe plan pur și simplu estetic; de unde disputa existentă și astăzi: la noi s-a rezistat, sau nu, prin cultură? În ceea ce mă privește, am combătut întotdeauna această teză, am spus că nu neg rezistența prin cultură împotriva totalitarismului lui Ceaușescu, însă am învățat de la scriitorii cehi, polonezi și unguri că rolul intelectualului în cetate este un rol care depășește limitele culturii și ale esteticii. Niciun scriitor din România n-a luat exemplul extraordinar pe care l-au dat intelectualilor europeni scriitorii cehi care, după invadarea Cehoslovaciei de către trupele sovietice, în august ‘68, au acceptat să facă orice în viața lor particulară pentru a-și păstra puritatea”. Întrebat „despre valorile literare noi apărute după 1989, în țară sau în exil, despre numele noi care poate s-au impus, despre operele interesante care au fost publicate”, V. Ierunca opinează: „După decembrie ‘89, asistăm în sfârșit la un lucru pe care intelectualitatea românească nu-l produsese până atunci: mari scriitori, gânditori, esești sau romancieri, poeți, părăsesc literatura și devin gazetari, scriu eseuri politice. Acest lucru e foarte important, dată fiind deosebirea extraordinară care există între situația politică din România și aceea a celorlalte țări din Est. E și foarte îmbucurător că oamenii aceștia își sacrifică vocația lor de creatori și devin observatori ai fenomenului politic. Chiar fără a avea cultură politică, sunt foarte pricepuți și talentați, sunt printre cei mai buni ziariști actuali (sunt totuși cei mai buni scriitori)”. Finalul este dedicat relației dintre literatura română și cea europeană. Pentru interviu, acesta „este un subiect prea vast”. După părerea sa „ar trebui să punem accentul mai precis pe lipsa de legătură a culturii românești și a intelectualității ei actuale cu scriitorii din celelalte țări foste comuniste. Mă gândesc întâi la Praga fiindcă – spre deosebire de celelalte capitale unde există totuși zvârcoliri politice, schimbări nu seismice, dar care încețoșează oarecum relațiile în cetate – în Praga, faimoasa lumină a acestui oraș e astăzi în deplinătatea ei. Eu cred că scriitorii români sunt

vinovați tocmai pentru că privesc prea mult spre centrele clasice ale privirii, spre capitalele occidentale. Or, urgența cea mare este aceea de a îndemna pe scriitorii români să inaugureze un dialog și legături reale între București și capitalele celorlalte țări foste comuniste”. □ În *Literatură* Mirela Stănciulescu semnează *Copilul de foc*, fragment de roman precedat de o prezentare bio-bibliografică a lui Alex. Ștefănescu. □ În *Pagini regăsite*, Ștefan Cazimir publică o prezentare bio-bibliografică dedicată lui Hubert Hedriphin. □ Ioan Lăcustă îi închină un eseu, intitulat *Personaj de roman*, lui Constantin Argetoianu, văzut în postura de memorialist. □ Ioana Pârvolescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseu *Un loc gol de afiș*, unde creionează figura lui Iacob Negruzzi. □ Pavel Șușară, în *Cronica plastică*, semnează un material intitulat *Caragiale și Brâncuși*, discutând despre „relația sculptorului cu spiritul lui Caragiale”. □ Răzvan Mihai Tănase, în *Meridiane. Cronica traducerilor*, scrie despre *Povești cu final neașteptat*, recenzia a romanului *Scările Levantului* de Amin Maalouf, „traducere din limba franceză de Daniel Nicolescu” (Polirom, 2006). □ În aceeași rubrică, Codrin Liviu Cuțitaru se ocupă, în *Ingeneriile ficțiunii*, de *Lunar Park* de Bret Easton Ellis, „traducere și note de Teodor Fleșeru” (Polirom, 2006). □ În *Meridiane. Cărți pereche*, Elisabeta Lăsonci realizează, în *Răstălmăcind un rit inițiativ...*, o dublă recenzie, în care prima parte este dedicată romanului lui Yasunari Kawabata, *Frumoasele adormite* (Humanitas, 2006), iar cea de-a doua, într-o paralelă cu romanul anterior prezentat, volumului lui Gabriel García Márquez, *Povestea târfelor mele triste* (Rao, 2004). □ În *Meridiane* este publicată o notiță privind scandalul provocat de eșecul ecranizării romanului lui Michel Houellebecq, *Posibilitatea unei insule*. □ Notă despre subiectul romanului *Balada prunelor uscate* de Valeria di Napoli, autoare cunoscută sub pseudonimul de Pulsatilla. □ A.B. scrie despre *Evenimentul anului literar în Franța: un debut*, referindu-se la romanul *Binevoitoarele* de Jonathan Littell. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Scrieri libere*, de volumul lui G.M. Zamfirescu, *Mărturii în contemporaneitate*, apărut, la Fundația Pentru Literatură și Artă „Regele Carol I”, în 1938. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar scrie despre *Mormântul lui Slavici*, făcând trimitere la un interviu luat de Adrian Bucurescu, în numărul din 15 septembrie al ziarului „România liberă”, unui nepot al scriitorului. □ Este publicată o notă intitulată *Neadevăruri în legătură cu Goma*, fiind citat articolul semnat de Miruna Munteanu în numărul din 3 octombrie al ziarului „Ziua”. □ Este anunțată și analizată criza redacțională de la revista „Cuvântul”, în contextul demisiei echipei redacționale conduse de Mircea Martin și Laura Albușescu. □ În *Să-l cuprinzi în mâini pe mâine...* se discută despre numărul tematic, intitulat *Cultură și mass-media*, al revistei „Secolul 21”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [41] 97] Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Luminița Marcu publică o recenzie a romanului *Fructul interzis* de Nedjma, „traducere din limba franceză și postfață

de Valentin Protopopescu” (Ed. Trei, 2006). □ Notă de prezentare a romanului *Vedere spre curtea interioară* de Lucian P. Petrescu (C.R.). ■ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie *Ticăloși de ieri, ticăloși de azi*: „Nu am abordat până acum niciodată tema moralității scriitorilor români în comunism. Mai întâi, dintr-un sentiment de pudoare. Oamenii aceia au trecut printr-un infern, fiind prinși în menghina sistemului cu duritate, supuși unor presiuni despre care e greu să te pronunți din afară. Fie și numai condiția viețuirii într-o astfel de lume reprezenta, în unele cazuri, o presiune psihică îngrozitoare. [...] În al doilea rând, nu sunt atât de interesat de chestiunea comportamentului scriitorilor pentru că îi consider pe aceștia, să mă ierte Nicolae Manolescu, niște simpli oameni, și în nici un caz exemplare de lux ale umanității. Jaloanele mele morale nu sunt fixate nici de «cazul» Bujor Nedelcovici, nici de «cazul» Mircea Iorgulescu. Departate de a considera Uniunea Scriitorilor un fel de for etic al națiunii, mă amuz de încercările unora și altora de a transforma această adunare, onestă în scopurile ei lucrativ-sindicaliste, într-o Acropole a bunului-simț. (...) În jurul aceleiași arzătoare chestiuni a moralei scriitoricești s-a desfășurat un recent colocviu de literatură organizat cu ocazia zilelor revistei «Transilvania» din Sibiu. Tinerii (unii tineri...) acuzând bătrânii că au profitat de pe urma sistemului, fără să încerce să îl combată. Bătrânii (câțiva dintre bătrâni) susținând preeminența operei asupra reliefului moral. Ambele poziții egal de injuste, pierzându-se în serii lungi de recriminări, de fapt în tot atât de multe sofisme. Deoarece cine a fost canalie înainte de ‘89 este și acum. Cine este acum lichea, ar fi fost cu atât mai mult o lichea pe vremea pacturilor profitabile cu diavolul. Spre deosebire de nenorociții obligați să devină turnători și trăindu-și apoi viața ca niște umbre ce se știu vinovate, un ticălos împăcat cu sine din ziua de azi nu-mi stârnește nicio simpatie”. □ Note de prezentare ale romanelor *V.* de Thomas Pynchon, „traducere din limba engleză de Horia Florian Popescu” și *Piticii morții* de Jonathan Coe, „traducere din limba engleză și note de Constantin Dumitru-Pălcuș” (Polirom). ■ Cu titlul „*Eu simt un mare dezgust pentru lumea literară, cap-coadă*”, Elena Vlădăreanu consemnează un interviu cu Adrian Urmanov. Acesta dă detalii despre atelierul de scriere creativă de la Râșca, vorbește despre „posibilitatea de a învăța să scrii literatură”, apoi se oprește la calitatea sa de „călugăr-poet”: „Noi azi avem trei-patru critici, restul recunosc faptul că nu citesc literatură tânără – vezi Manolescu, vezi Alex. Ștefănescu. Iar dintre tineri, majoritatea merg în aceeași direcție: incapabili să se adapteze, se tem să-și asume riscuri, fani ai unei poezii lejere, sigure, scrisă și rescrisă de câteva decenii încoace... și mâncați de invidii, complexe, carieriști până în măduva oaselor. Știi care a fost cel mai frumos moment din cariera mea poetică? După utilitare, mă tot scoteau din minți cu faze gen asta nu-i poezie, Urmanov nu poate fi numit poet etc., etc. Și am scris articolul acela, parcă «generația tu», în care mi-am făcut valiza și-am plecat din lumea lor. Am zis că da, eu nu scriu poezie, eu nu sunt poet, ci scriu interfețe de comunicare și sunt economist. Și de-atunci, Elena, eu sunt tot mai liber și mai talentat, iar ei tot mai înrăiți și mâncați de

răutatea asta. [...] Iar cine nu mă cunoaște... e simplu – să fie ca o axiomă în ce mă privește: sunt călugăr și poet, la fel de înverșunat în amândouă. Iar fețele astea două nu se exclud în niciun fel, pentru că și Biserica, și poezia se ocupă cu viața, cu sufletul. Iar pe mine poezia m-a adus, m-a ținut și m-a legat definitiv de Biserică, așa că n-am nici un gând împotriva literaturii – nu poezia dăunează, ci mediul în care ea este scrisă”. Despre intenția sa de a scrie proză și despre soarta romanului său rămas nepublicat, acesta mărturisește: „Proza o admir sincer. Și trag cu ochiul la ea cu un soi de invidie pentru vizibilitate și pentru câte se pot face și acolo. Știu o tonă de tehnică – am vrut, n-am vrut, a trebuit să trec examenele la masterul ăla de *creative writing* din Anglia –, dar de scris... Admir proza, prozatorii îmi par niște supraoameni, dar am un dispreț total pentru procesul de scriere a prozei. Odată ce te-ai format ca poet, odată ce ajungi să numeri literele dintr-un vers ca să vezi ce mai poți scoate, să m-apuc să scriu dialoguri, descrieri, să inventez scene ca să spun ce pot spune într-un vers de patru cuvinte... Nici gând! Nici să vreau și n-aș fi capabil!”. □ Dosarul acestui număr este dedicat lui Leonard Cohen și volumului acestuia *Cartea aleanului*, apărut în traducerea lui Șerban Foarță. □ Mihaela Michailov, în *Teatru la rotisor*, semnează o cronică dramatică a piesei *Cântăreața cheală* de Eugen Ionescu, pusă în scenă la Teatrul Odeon, în regia lui Nicolas Bataille. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Kazuo Ishiguro.

18 octombrie

● [„**Lucefărul**”, nr. 37 (760)] În *La limită*, Caius Traian Dragomir semnează eseul *Maestrul, Margareta și exilul*. □ În *Acolade* Marius Tupan scrie *Teroarea nepăsării*, prezentând, în ultima parte a textului nou-apăruta revistă „Criterii literare”. ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă romanul lui Dan Miron, *Scândurica* (Polirom, 2006), volum ce „pare a miza pe minimalismul estetic atât de drag tinerilor prozatori din ultima vreme, cu precizarea că autorul nu se oprește la mizerabilismul de limbaj și de fapte. Ochiul povestitorului alunecă încet dinspre vulgarizarea culturii și a temelor grave ale existenței, foarte potrivite în jargonul licenilor post-revoluționari din roman, spre complexitatea relațiilor umane și spre problematica tragică a rătării”. ■ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Căruța cu paiețe*, scrie despre *Crime la Elsinore* de Horia Gârbea (C.R., 2006): „Romanul poate fi analizat/ citit în orice cheie, inclusiv în cea literar-canonice, inteligența diabolică a autorului întinzând capcane nu numai pentru cititorul inocent, ci și pentru criticul dispus la etichetări rapide și la lecturi superficiale. Tonul ludic, bârfa, parodia sunt simple manevre stilistice, ca și structurarea aparent clasică a romanului în 22 de părți, cu o «precizare» pe prima pagină (argument, cuvânt înainte) și un «glosar» la final (unde, în mod ironic, sunt explicate elemente lexicale aparținând vocabularului activ). [...] Chiar dacă generația actuală de scriitori și cititori detestă sintagme (simțite ca desuete) de tipul «mesaj artistic», romanul lui Horia Gârbea chiar are un mesaj de acest tip. Pentru a ajunge la el, este nevoie, în primul rând,

de o lectură integrală (ceea ce iarăși nu mai pare a fi la modă)”. □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru scrie despre *Un poet al deconvenționalizării*, prezentare a volumului *Matricea de onoare* de Alexandru Dumitru (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a cincea parte a eseului *De pe alt tărâm*. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, publică *Slăbiciunea condiției umane*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Vinde-mă!* de Gheorghe Miron. □ În *Eseu* Luca Pițu scrie *Gâlceava cu privire la ura de sine*. □ Poezii de Marian Barbu. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară*, se ocupă din nou de *Momentul literar 1944-1948. Poezia*, subiectul fragmentului de studiu din acest număr fiind *Debutul lui Constant Tonegaru*. □ În *Literatura lumii* este publicată povestirea *Zile căinoase* de Dușan Mitana, traducere de Corneliu Barborică. □ În *Mapamond* este reprodus un fragment din eseul lui José Maria Piñero, *Fascinația mitului*, „prezentare și traducere de Tudora Șandru-Mehedinți”. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler semnează *Pamuk și Misterele Istanbulului*, portret literar dedicat lui Orhan Pamuk. □ În *Poezii în capodopere* Grete Tartler semnează traducerea la *Nu tot ce-i aur strălucește* de J.R.R. Tolkien. □ În *Thalia* Alina Boboc scrie *Rafinament parizian*, cronică dramatică a piesei lui Eugen Ionescu, *La cantatrice chauve*, pusă în scenă la București în cadrul Zilelor Francofoniei, de către Teatrul La Huchette din Paris. □ Despre manifestările francofone de la București scrie și Mircea Constantinescu în *Meditații contemporane*, în eseul său *Un francofil, mulți francofoni*. □ Sunt anunțate premiile Festivalului „Vasile Voiculescu”, Festivalului Internațional de Poezie, ediția 33, Sighetu Marmăției și a Serilor de Poezie „Nichita Stănescu” de la Desești.

19 octombrie

● [„Cultura”, nr. 44 (96)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu comentează interviul cu Nicolae Manolescu, publicat de Mihai Dragolea în revista „Apostrof”. Acesta apreciază că „plecând de la observația lui G. Ibrăileanu, potrivit căreia «în istorie poporul român s-a ocupat mai mult cu importul decât cu exportul», Nicolae Manolescu distinge, pe lângă handicapul limbii de circulație, și alte cauze ale «deficitului» nostru la export: «foarte multă lume se întreba de exemplu (Lovinescu, în special!) de ce aceiași boiernași de provincie amărâți, nepricopsiți, devin celebri când scrie Gogol despre ei, sau Turgheniev, sau Tolstoi, iar când scriu Brătescu-Voinești sau Bassarabescu, chiar Sadoveanu în tinerețe – nu-i bagă nimeni în seamă. N-au anvergură? Poate că nu sunt suficient de universal. Poate că boiernașii noștri sunt niște boiernași prăpădiți de provincie din secolul al XIX-lea, în vreme ce aceia din Gogol au niște dimensiuni colosale? Avem noi vreun Don Quijote? N-avem! Avem vreun Don Juan? N-avem! Avem vreun Hamlet? Nu! Dar vreun, știu eu, Père Goriot? Avem un zgârcit și noi, că atâția alții în literatură, Hagi Tudose, al lui Delavrancea; dar, vorba lui Călinescu: «ăsta nu-i zgârcit! Zgârciții au niște motivații umane, ăsta este nebun curat!». Aici greșim noi, nu facem tipul universal. Poate să fie și această o cauză. Iar acum,

după Revoluție, o cauză – cu siguranță! – este faptul că nu ne-am hotărât să scriem cărțile despre ceea ce am trăit de fapt. Este absolut uimitor că, la aproape 20 de ani de la Revoluție, n-au apărut cărțile care să spună ce s-a întâmplat cu noi în regimul comunist, una din cele mai înspăimântătoare experiențe istorice, din punct de vedere moral, religios, uman, mental, fizic, social. Unde ne sunt cărțile? Rușii au în acest moment câteva zeci de romane excepționale și câteva sute de romane bune despre experiență sovietică. Bineînțeles că au spart piața occidentală! Sigur – e Rusia!»”. ■ În *Cultura Literară*, Cătălin Sturza, cu titlul *K-avem kefl!*, semnează un interviu cu Mihai Vakulovski, acesta vorbește despre revista „Tiuk!”, oferind amănunte și despre *Manifestul Tiuk. Anticopyright*. Se trece apoi la o discuție despre diferențele dintre revistele apărute online și cele tipărite: „«Tiuk!» (sau orice altă revistă web) poate fi accesată de oricine de oriunde și oricând, de pe vas, din Africa, din SUA și chiar din Uniunea Sovietică, iar o revista de hârtie, dacă nu există și pe un site, poate fi răsfoită doar de (foarte) puțini oameni. De aceea acum revistele hârtioase își trag site-uri și publică măcar câteva texte și pe net. Revista «Tiuk!» are pe Internet toate numerele integral, poți să te întorci oricând la orice text din orice număr. Pot să public când am chef un nou număr «Tiuk!» și, dacă nu-mi place ceva din numărul deja lansat, pot să schimb și să corectez, pot face modificări, pot schimba poze, pasaje, texte, variante, uneori primim și texte-reacții la textele de pe «Tiuk!», pe care, la fel, dacă sunt bine scrise le publicăm. [...] Altă deosebire, cel puțin deocamdată, e că, fiind făcute de plăcere și nefiind «obiecte» vandabile, cei care construiesc revistele web nu beneficiază în urma muncii lor de niciun ban, mai ales că nici anunțuri publicitare nu folosesc, până una-alta, văd că. Asta nu e de bine, dar asta e, este o deosebire clară. Nefiind plătite, revistele web nu pot fi nici controlate, nici cenzurate, e mult mai multă libertate aici, e mult mai multă viață, mult mai mult aer curat, iar mesajele sunt mult mai proaspete”. Interviul se încheie cu o enumerare ale proiectelor sale literare. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu își continuă prezentarea volumului lui Liviu Leonte, *În căutarea romanului modern. Receptarea operei lui Marcel Proust în România*, publicat în limba franceză. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie *Melancolii florale*, articol dedicat lui Dimitrie Anghel. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară*, prezintă monografia lui Matei Călinescu, *Eugène Ionesco: teme identitare și existențiale*: „Densă și captivantă, deschisă către singularitățile biografice, dar și către misterul fascinant al existenței, monografia lui Matei Călinescu demonstrează nu numai că biografismul nu este un produs expirat, ci și că acesta poate deveni, în mâinile unui cititor curios și versat, un instrument hermeneutic reductibil”. ■ Alex Goldiș semnează o recenzie la volumul lui Matei Călinescu, *Un fel de jurnal (1973-1981)* (Polirom, 2006): „Lucrul cel mai frapant, încă din primele pagini, e mefiența sau chiar disprețul autorului față de propriile însemnări. Matei Călinescu nu numai că nu crede în valoarea terapeutică a jurnalului (soluția ar fi prea simplă), dar nu crede nici în celelalte trăsături definitorii ale genului: «Nu vreau nici să mă

autoscrutez, nici să-mi pun la încercare puterea de a fi sincer (De ce? Pentru cine?), nici să salvez anumite evenimente ori impresii de uitarea inevitabilă, nici să notez idei pentru o dezvoltare ulterioară, nici să adun materiale pentru opere viitoare». Prea conștient de toate clișeele jurnalelor obișnuite, autorul încearcă din răspuțeri să le ocolească. Ceea ce teoretizează Matei Călinescu e un fel de funcționalitate minimală a jurnalului: redus cel mai adesea la statutul de «caiet», acesta pare să fie, pentru autorul sau, un «simplu mijloc de a pierde timpul» sau modalitate exemplară de «a arunca cuvinte pe hârtie». Ce înregistrează, totuși, Matei Călinescu, în aceste bruioane care nu visează la statutul de jurnal? Căci, în mod paradoxal, însemnările gravitează în jurul unei teme profunde, precum cea a exilului. Să constituie acesta un subiect atât de neînsemnat încât notațiile pe marginea lui să fie catalogate, în atâtea rânduri, drept simple «mâzgălituri»? Reformulând puțin, ne putem întreba, pe bună dreptate, dacă în acest «jurnal de exil», Matei Călinescu minimalizează jurnalul ca atare sau însuși experiența exilului? □ Nicoleta Sălcudeanu recenzează volumul lui Livius Ciocârlie, *Pornind de la Valéry* (Humanitas, 2006). □ În aceeași rubrică, Rodica Grigore scrie, *Între Mesi@ și Șeherezada*, text despre romanul lui Andrei Codrescu, *Messi@* (Polirrom, 2006) ce abordează tematica milenaristă. ■ Teodora Dumitru, în *Critici la ghici*, discută despre lirica lui Dan Coman: „Luând act de câteva recenzii critice ale volumelor lui Dan Coman, «Anul cârțiței galbene» (Vinea, 2004) și «Ghingă» (Vinea, 2005), constat că teoria adevărului falsifiabil nu este absolut eretică în raport cu poezia; poezia este o sumă de adevăruri falsifiabile prevăzute, din fabricație, cu premisa falsifiabilității lor. Prin aceste pseudo-inepții nu vreau să întemeiez – *ad Poppero* – științificitatea poeziei lui Dan Coman, ci faptul că destule dintre afirmațiile critice care au secondat-o practic o infirmă. Desigur, puteam să întrebunțez un termen mai puțin baroc și, în loc de «adevăr falsifiabil», să apelez la «divagație». Ar fi fost mai comod să insinuez că interpreții «divaghează» sau «mistifică», în loc să spun că «falsifică» un adevăr. Cuvântul e dur și lipsit de strategie, întrucât, aproape sigur, eu însămi falsific interpretând. Dar e mai potrivit decât «divagație», «mistificare» & co., fiindcă acestea sunt concurente cu ideea de «evitare» și «obscur» etc., pe când – aici e problema – criticii respectivi nu evită și nu obscurizează poezia lui Dan Coman, ci, simplu de tot, o infirmă. Chiar când îi exaltă valoarea”. □ Antonio Patraș semnează ce de-a treia parte a portretului literar dedicat lui Garabet Ibrăileanu. □ În *Scrisori de pe front*, Dinu Flămând publică un eseu despre *Scrisorile din război* ale António Lobo Antunes. □ Cătălin Sturza, în *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, scrie o notă despre Orhan Pamuk, câștigător al Premiului Nobel pentru Literatură pe 2006.

• [„**Observator cultural**”, nr. [42] 343 (46)] În *Informații. La zi* este publicată o notă despre lansarea *Dicționarului bibliografic al literaturii române*, tipărit la editura Paralela 45. „Dicționarul în două volume, realizat de Aurel Sasu, cuprinde note bio-bibliografice despre scriitori și referințe critice, fiind una dintre puținele lucrări de sinteză în domeniu pe care le are cultura română.

La lansarea de la USSR, criticul literar Mircea Martin a salutat apariția acestui dicționar și a atras atenția că «lucrările de sinteză, instrumentele de lucru sunt o absență cronică în istoria și chiar contemporaneitatea culturii române»». □ Se dau detalii despre *Cea mai tânără câștigătoare a premiului Booker Prize*, Kiran Desai. ■ Carmen Mușat, în *Editorial*, semnează articolul *A fost un premiu politic?*, pe marginea acordării Premiului Nobel pentru literatură lui Orhan Pamuk. □ În *Eveniment*, Sorin Alexandrescu semnează partea a doua din *Eliade changed my life*, eseu ce are ca temă secțiunea dedicată lui Mircea Eliade la Congresul de Istoria Religiilor ce a avut loc la București. ■ În *Literatură*, Adina Dinițoiu scrie *Simpli ascultători ai unui post radiofonic*, recenzie a volumului lui Andrei Mocuța, *Povestiri din adânci tinereți* (C.R., 2006): „Meritele prozei lui Andrei Mocuța sunt, totodată, defectele ei: știința autorului în materie de literatură, lecturile lui și, poate, modelele lui (Eliade, Cărtărescu, Salinger) sunt mult prea transparente, canavaua textului e la vedere [...]. Așa încât volumul alcătuit din cele patru proze poate fi văzut mai degrabă ca un spațiu în care Andrei Mocuța își face mâna și... educația literară, precum un novice, într-ale picturii, care începe prin a face copii după modelele ilustre”. □ Bianca Burța-Cernat, în *Fantasme decadente și un ștreang de mătase*, recenzează „romanul poetic” semnat de Cristian Robu-Corcan, *Gravură în mi bemol* (Humanitas, colecția „Proză”, 2006). □ Liviu Ornea, în *Bifurcații*, semnează un eseu intitulat *Criteriile Miclea și literatura română*. □ Caius Dobrescu, în *Polemici*, publică *Fruitele confuziei sau Despre dezavantajul de-a fi urmărit de inorogi*, comentarii pe marginea intervențiilor lui Gabriel Liiceanu și, ulterior, ale lui Sorin Lavric din „Adevărul literar și artistic” cu privire la „incompatibilitatea dlui Vladimir Tismăneanu cu funcția de președinte al comisiei însărcinate să formuleze actul oficial de condamnare a comunismului românesc”. ■ În *Internațional* se anunță acordarea Premiului Nobel pentru literatură lui Orhan Pamuk. □ Arina Petrovici scrie pe acest subiect în *Șansă politică. Valoare literară*, un portret literar dedicat scriitorului. □ Livia Szász, coordonatoarea colecției „Byblos” de la editura Curtea Veche, semnează pe această temă textul *Nobelul a plecat la Istanbul*. □ Luminița Munteanu, în *Cu Orhan Pamuk despre timp, memorie și uitare* semnează o recenzie la romanul *Mă numesc Roșu*, al cărei traducătoare este, apărut la editura Curtea Veche, în 2006. □ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru*, publică un dialog cu Ivica Buljan, pe marginea Festivalului Teatrului Lumii, organizat în Croația, la Zagreb, în luna septembrie. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică scrie despre Liviu Radu, „unul dintre puținii povestitori din literatură română contemporană”, prezentând și ultimul roman al acestuia, *Cifrele sunt reci, numerele-s calde* (Ed. Diasfera, 2006). □ Prima parte a Suplimentul acestui număr este dedicat împlinirii a 50 de ani de la revoluția din Ungaria. □ Cea de-a doua parte a Suplimentului este organizată în jurul *Proiectului DaDa la Muzeul Național al Literaturii Române*: „În cadrul Anului Francofoniei 2006, s-a desfășurat la Muzeul Național al Literaturii Române, între 2 și 10 octombrie, proiectul DaDa, nouă zile-maraton cu ateliere

de creație, *workshop* de teatru și conferințe, aducând în centrul atenției modelele franceze în literatură și artă. Finanțat cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor și al Comisariatului General pentru Francofonie, proiectul s-a adresat, în principal, copiilor și profesorilor, dar și publicului larg. Numărul de săptămâna aceasta al «Observatorului cultural» găzduiește o retrospectivă a manifestărilor din cadrul proiectului, sub forma unor mici *flash-back*-uri în imagini și impresii, și câteva dintre ideile aduse în discuție în ultimele trei zile de conferințe”. □ Ana-Maria Popescu semnează un *Jurnal de eveniment, cronologie și câteva mărturisiri*. □ Ultima parte a Suplimentului reunește o serie de „fragmente din conferințe” adunate sub titlul *Francofoniada*.

20 octombrie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 41 (143)] Șerban Foartă publică a paisprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *O oglindă perfectă*. □ Radu Cosașu scrie *Mama inexistentă despre fiul inexistent*.

• [„**Revista 22**”, nr. [43] (867)] Valentin Dumitrescu semnează o cronică dramatică a piesei lui Eugen Ionescu, *La cantatrice chauve*, pusă în scenă la Teatrul Odeon de către Théâtre de la Huchette, aflat în turneu. □ Supliment dedicat Școlii de vară de la Sighet 2006. □ Ana Blandiana prezintă evenimentul în textul *Poate fi învățată memoria?*

• [„**Bucureștiul cultural**”, nr. 16] Ioana Nicolaie scrie despre *Farmecul discret al presei culturale*, o paralelă între ceea ce se întâmplă în România în comparație cu Polonia, Germania sau Bulgaria, în câmpul publicațiilor culturale. □ Richard Wagner semnează *Arcul Carpatic. Topos, logo, ideologemă*, traducere și note de Michael Astner. ■ În cea de-a opta parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, realizată de Gabriela Adameșteanu și Cristina Spătărelu, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Ruxandra Cesereanu și Costi Rogozanu. ■ Ruxandra Cesereanu semnează *Cred de-a binelea în scriitorii români tineri*: „Cred în scriitorii români tineri și foarte tineri, cred în literatura lor vie. Mulți dintre ei nu se potrivesc cu gusturile mele, dar nu lucrul acesta contează. Le recunosc din plin dreptul de a se deosebi virulent de literatura mea și a generației mele ori a celor anterioare. Le recunosc și respect inclusiv fronda și insolența, chiar dacă uneori această conține și un procent de ridicol. [...] Întrucât cred în ei, iată motivul pentru care, la revista «Steaua» din Cluj, unde sunt redactor de mai bine de un deceniu, am inițiat rubrica Rebelii, oferită tuturor poezilor tineri români (sub 30 de ani) care au un punct de vedere asupra generației ori promoției din care fac parte și care doresc să comită arte poetice «devastatoare» (aviz amatorilor, încă mai aștept texte – până acum au răspuns Mihai Goțiu, Ștefan Manasia, Cosmin Perța, Răzvan Țupa, Claudiu Komartin, Elena Vlădăreanu, Miruna Vlada, Andra Rotaru, Rareș Moldovan, Șerban Axinte, V. Leac, Alexandru Vakulovski, Ioana Nicolaie, Oana Cătălina Ninu, Radu Vancu, Tudor Crețu)”. ■ Costi Rogozanu scrie *Împotriva anonimatului și a*

mainstream-ului. În opinia sa „există un soi de vârstă biologic-literară care poate fi recunoscută după construcția unei atitudini publice și livești, în același timp. Cu alte cuvinte, există un melanj între cruzimea avantajului biologic și cunoașterea discursului literar. Într-o lume a modelelor, a trendurilor, a aglomerației de produse (inclusiv literare), tinerețea a devenit mai ales un concept util de marketing. Există amatori de tinerețe, și snobi, dar și bine informați, care pot decide prin gustul lor dacă un scriitor merită cunoscut și recunoscut sau nu. În România, tinerețea este foarte prezentă în planurile editoriale, este foarte greu de găsit însă în cărțile propriu-zise ale autorilor tineri. Se riscă încă foarte puțin, se scrie încă dintr-un soi de inerție, scriitorii tineri nu iau decât foarte rar poza adevărată a «tinereții»”. Acesta afirmă că „scriitorii tineri au fost sprijiniți mai ales de edituri: Polirom, evident (mai nou, și prin intermediul editurii Cartea Românească), și Paralela 45. Publicațiile culturale nu prea fac bine prin felul în care filtrează noile apariții. Tinerii sunt aleși de multe ori în funcție de «afinități» – sunt preferați pentru laude cei umili, cei care și-au plătit tributul de *noncombat* către marile elite”.

● [„**România literară**”, nr. 42] În *Actualitatea*, Tudorel Urian îl prezintă pe *Disidentul cu față umană*, într-un articol despre Adam Michnik. ■ În *Critică literară*, cu titlul *Un tratat neașteptat*, Mihai Zamfir scrie despre volumul lui Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, 2006): „[...] dincolo de propunerea unei ample viziuni, perfect articulate și coerente, pe aproape șase sute de pagini – această carte reprezintă primul tratat românesc de hermeneutică. [...] Într-o epocă a facilității, a aproximării și a strălucirii jurnalistice, cum este epoca noastră, tratate ca cel de față – rod al unei trude benedictine – se impun cu forța evidenței. El arată că, și în țara noastră, marea cultură continuă să se producă, în ciuda tuturor dificultăților. Scrisă, de data aceasta, în deplină libertate interioară, fără spectrul cenzurii, bazată pe o bogată bibliografie recentă, selectată exclusiv după criteriul valorii, *Interpretare și raționalitate* mi se pare că reia, triumfător, tradiția românească interbelică, adică tradiția epocii când lărgimea de spirit și informația bogată se aliau cu exercițiul scrierii fără niciun fel de constrângere”. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș face o paralelă între volumul de versuri al Adinei Dabija, *Stare nediferențiată* (Ed. Brumar, 2006) și cel al lui Mihai Teclu, *0* (Ed. Azero, 2005): „Fără a comunica prea des între ele, volumele se raportează la noțiunea de originalitate cam de pe aceleași poziții (nu întotdeauna avantajoase, dar fără excepție constante). Vreau să spun că, la amândoi, siguranța și omogenitatea scrisului vin, în mod limpede, dintr-o raportare implicită la un model. Una – într-adevăr – deloc obedientă, aflată mereu pe picior de plecare, ceea ce nu o face însă mai puțin vizibilă. Odată matricea înțeleasă, ne rămâne să urmărim reușitele individuale și irepetabile din versuri. Mai ales că, grupate astfel, într-un binom care nu e nici unic, nici infailibil, cele două volume pot deveni, lejer, centrul unor discuții interesante. Puțin teoretice, puțin livești și speculative, dar – sunt convins – interesante”. □ În *Literatură* Gellu Dorian semnează poeziile *Gușa, Masa, Goana, Pacostea, Miezul putred, Grămada*. □ Tot aici, Răzvan Mihai Tănase publică o

recenzie la volumul de povestiri *Copiii asfaltului* (Ed. Fundației Pro, 2006). „*Copiii asfaltului* nu este în nici un caz o carte dăunătoare. Nu. Dacă Tudor Călin Zarojanu s-ar fi căznit mai puțin să ne facă să râdem la orice colț de frază, poate că ar fi rezultat un volum mai spontan și chiar digerabil. Dar nimănui nu-i place să râdă forțat și la comandă. Și când râsul acesta mai e și dureros pe deasupra, ca și cum am avea scobitori în colțul gurii, singura reacție normală e să uităm și să înlăturăm cât mai degrabă cauza”. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Poveste cu sfârșit adânc*. □ În *Critica edițiilor*, G. Pienescu publică a doua parte a studiului *Caragiale în antologii școlare*. □ În *Critică literară*, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Cele mai frumoase tâlhării*, volumul lui Eugen Istodor, *Vieșășii de pe Rahova. Din mărturiile unor condamnați pe viață* (Polirom, 2005). □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu prezintă, cu titlul *În Infernul cu prelungire*, volumul de memorii al lui Mihai Buracu, *Tăblițele de săpun de la Iștep-Ip* (Ed. M.J.M., 2003). ■ În aceeași rubrică, Ion Simuș scrie despre *Postmodernismul la lucru* discutând seria celor trei romane apărute la editura Corint, în 2006: *Hotel Europa*, „ediția a treia, prefață de Eugen Simion”, *Pont des Arts*, „ediția a doua” și *Maramureș*, „ediția a doua”. Criticul concluzionează, după o amplă analiză a tematicii și acțiunii romanelor: „ironic și auto-ironic, oniric și realist, politic și livresc, autoreferențial până la narcisism și deschis spre realitate până la reportaj și opinia jurnalistică, senzațional-polițist și insinuant-erotic, romanul lui Dumitru Țepeneag (oricare din cele trei), desfășurat spectaculos pe o vastă pânză epică, navetează dezinvolt între România și Europa. Trilogia lui Dumitru Țepeneag reprezintă turul de forță al unui romancier ce știe să profite de toate experiențele sale: de scriitor, de călător, de cetățean, de apatrid, de jurnalist, de critic al realităților sociale și al textului literar. Plăcerea literaturii nu e deplină fără critica ei. Bănuiesc că trilogia lui Dumitru Țepeneag este o lectură agreabilă și stimulatorie atât pentru cei care cred în virtuțile și valorile postmodernismului românesc, cât și pentru cei care nu cred”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Caftane și cafteli (reluări)*, o continuare a textului din numărul precedent. □ În *Cronica ideilor* Sorin Lavric semnează *Citindu-l pe Ion Ianoși*, text în care realizează mai degrabă un portret literar al lui I. Ianoși, decât o analiză a volumelor sale. Articolul este totuși legat de apariția, la Editura Academiei Române, a monografiei dedicate, în 2006, lui Constantin Noica. □ Ion Gheorghe publică, în *Literatură*, *Poeme în reportofon*. □ Tot aici, cu titlul *Fontana di Trevi*, Gabriela Adameșteanu publică un fragment din romanul *Provizorat*, „aflat în lucru”. □ În *Eseu*, Lucia Simona Dinescu scrie despre *Modele literare alternative*, apreciind că „un experiment literar poate fi considerat o deviere de la canonul stabilit până în momentul posibil al preluării experimentului respectiv în canon. Un text experimental valoros din punct de vedere literar poate să ajungă în canon, pierzându-și din forța intenției originare (de experimentare, deci de ieșire din perimetrul canonic) sau poate să intre, dacă ideea de experiment estetic primează asupra criteriului continuității, într-un canon al experimentelor, în categoria

alunecoasă a textelor bizare, neclasificabile. În ambele cazuri însă, e vorba tot de procesul canonizării. Chiar dacă autorul unui text experimental polemizează, cel mai adesea, cu ideea de canon literar, textul său, dacă trece cu brio prin filtrele axiologiei literare, tot în canon ajunge”. Concentrându-se pe „scrierile literare în noi formate și suporturi, altele decât cele tradiționale”, autoarea ajunge la concluzia că „modelul alternativ propus de cărțile electronice este un model experimental, însă unul în care alteritatea (sau diferența) își caută identitatea. Literatura electronică aduce o alternativă la literatura pe hârtie, în același timp în care continuă ideea de literaritate, însă nu o neagă și nici nu o substituie. Dacă ar nega-o, ar nega chiar principiul literarității și, astfel, s-ar nega pe sine. Orice tip de literatură alternativă, de la un moment dat, are nevoie de cel puțin un model precedent de care să se delimiteze, dar și de legitimare critică. Ca să intre într-un canon literar, chiar unul virtual, literatura alternativă are nevoie de susținere critică”.

□ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Pesimistei*, eseul *Apărătorul meu undercover*. □ În *Arte. Cronica dramatică*, Marina Constantinescu prezintă *Iubirea Fedrei* de Sarah Kane, pusă în scenă la Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad de către Mihai Măniuțiu. ■ În *Premiul Nobel – 2006*, Luminița Munteanu semnează un amplu material intitulat *Orhan Pamuk. Pe țărnul european al Istanbulului*. □ În *Meridiane*, Rodica Binder, cu titlul *Tristeți și bucurii la Frankfurt pe Main*, introduce, înainte de prezentarea efectivă a ediției din 2006 a Târgului de Carte, fragmente dintr-un interviu cu Klaus Reichert, președintele Academiei de Limbă și Poezie, despre Oskar Pastior, despre care autoarea trebuia să realizeze un medalion, plan spulberat de „subita trecere în neființă a autorului”.

□ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Popasuri. Zăbave*, de volumul apărut, în 1993, la Humanitas, *Subiect și predicat* de Virgil Ierunca. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar scrie despre un articol semnat de Bogdan Ulmu și publicat în numărul 68 al revistei „Dacia literară”, dedicat lui Mircea Grigorescu. Este criticată alegerea titlului, *Un mare gazetar*, aproape uitat, iar autorul, fost colaborator al revistei „România literară”, este acuzat de mitomanie. □ Este semnalată, cu titlul *Eliade și Drieu La Rochelle*, „o scrisoare pe care Constantin Noica o scrisese lui Tudor Vianu”, text publicat, de către Ion Vianu, în numărul din octombrie al revistei „Idei în dialog”. Se precizează că „scrisoarea este importantă nu numai ca document istoric, dar și ca mărturie umană privind relația dintre cei doi intelectuali români”. Tot aici se notează: „Cu același stil spumos și rafinat cu care ne-a obișnuit, Dan C. Mihăilescu face o lectură în paralel a *Jurnalului portughez* al lui Eliade și al *Jurnalului interbelic* al lui Drieu La Rochelle”. □ Este semnalată contribuția – „o pată nefericită de culoare” – a lui Laszlo Alexandru la revista „Tribuna” din Cluj. Descris ca „un spirit înăcrit și egolatr”, acesta este criticat pentru atacul din numărul 96 la adresa revistei „Cultura”.

• [**„Suplimentul de Cultură”, nr. [42] 98]** Pe prima pagină este publicat un articol succint, intitulat *Pamuk – câștigătorul Nobelului pentru literatură*.

■ Camelia Nicolescu dă detalii despre lansarea romanului lui Cezar Paul-Bădescu, *Luminița, mon amour*, eveniment ce a avut loc în Clubul Utopia din București: „Romanul *Luminița, mon amour* nu a fost lăsat să se răcească prea mult după ce a ieșit din tipografie. În presă a și început să se scrie despre această carte directă, «de dragoste și de familie», cum o prezintă cronicarul Paul Cernat. «Este riscant să-ți exprimi, ca autor, nemulțumiri față de felul cum îți este interpretată cartea. Lumea e tentată să zică: „Sigur, se crede un geniu neînțeleș. El e deștept și ceilalți sunt proști. Nu vrea el să ne învețe cum trebuie să-i citim cartea?», crede prozatorul. El îi asigură însă pe cei care ar putea să-l privească suspicios pentru a nu fi fost întotdeauna încântat de ce și cum s-a scris despre cartea sa: „Am alergie la ideea de geniu (ca la multe alte reziduuri romantice), nu mă cred mai deștept decât cei din jurul meu și nici nu vreau să dau lecții, firește. Nu m-am putut însă împiedica să nu observ înclinația multora de a citi literatura cum citesc presa tabloidă și, pe de altă parte, caracterul absolut rudimentar al comentariilor lor. Și e vorba despre nume destul de sonore din presa culturală de la noi”». [...] Unii i-au reproșat cărții tocmai naturalețea, faptul că replicile par mult prea reale. «Au scris că e prea multă realitate în cartea mea și, de aceea, nu mai e deloc creativitate și deci literatură», spune Paul-Bădescu. «Ar fi trebuit probabil să scriu prost dialogurile, să sune artificial, ca să-și dea și ei seama că sunt inventate sau să bag în text ceva metafore sau simboluri, ca să recunoască literatura», comentează cu puțin cinism scriitorul, constatând totodată «că mulți dintre oamenii luminați de la noi sunt, în privința concepției despre literatură, în urmă cu cel puțin un război»». ■ Florin Lăzărescu, în *Trimisul nostru special*, semnează un material despre participarea României la Târgul de carte de la Frankfurt: „Nu pot să compar cu ce s-a întâmplat în anii trecuți, dar pot spune că standul României de anul acesta mi s-a părut de bun gust, cu cărți reprezentative pentru piața editorială autohtonă, civilizată, cu nimic mai prejos decât unul occidental. Dacă se va dovedi și eficient – prin *copyright*-urile tranzacționate de editorii români – înseamnă că a fost perfect”. □ Emil Brumar, în *Hobbitul și Absurdica*, scrie un text fără titlu. ■ C. Rogozanu semnează o recenzie a volumului lui Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, 2006). □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, publică eseul *Spovedania unui învingător*, text dedicat lui Marin Preda și volumului acestuia, *Viața ca o pradă*. ■ Cu titlul „*Am considerat mereu România o rampă de lansare pentru piesele mele*” Ciprian Marinescu consemnează un interviu cu Matei Vișniec. Despre „asumarea” sa ca „dramaturg al spațiului românesc”, Matei Vișniec mărturisește: „[...] Recunoașterea mea pe plan internațional rămâne o necunoscută, un semn de întrebare, o luptă care mai trebuie dusă timp de mulți ani... În această epocă a generalizării societății de consum, totul se consumă, inclusiv autorii... Oameni care sunt astăzi în atenția lumii pot fi aruncați mâine la coșul de gunoi al globalizării. Existența pieselor mele pe plan internațional este fragilă, deși am piese traduse în aproape 25 de limbi și deși numele meu a figurat pe afiș în tot atâtea țări. [...] Am în continuare nevoie de sprijinul oamenilor

de teatru români, pentru că am considerat mereu România, de la căderea comunismului încoace, drept o rampă de lansare pentru piesele mele. Sunt numeroși regizorii, directorii de teatre și de festivaluri, precum și oamenii din sfera deciziei culturale cărora le sunt recunoscător pentru promptitudinea cu care au acceptat proiectele mele, în special cele ținând de colaborarea cu diverse instituții franceze sau de invitarea unor companii franceze în România. De fiecare dată când reușesc să lansez un proiect de acest gen, altfel spus să arunc poduri culturale între Franța și România, satisfacția mea este reală, pentru că occidentalii n-au să poată iubi niciodată România servindu-se doar din informațiile vehiculate de marile media de informare, ci venind fizic pe teritoriul României și lucrând împreună cu românii”. În opinia sa „cultura română nu a ieșit încă dintr-un anume complex de marginalizare... Discuțiile legate de «complexele micilor culturi» sunt mai vechi, ele au avut loc chiar și înainte de 1989. De ce nu sunt recunoscute valorile culturale românești în Occident? Aceasta ar fi marea întrebare pe care ne-o punem de mai bine de o sută de ani. Reflexul natural al creatorului român este de a pleca într-una din marile capitale culturale ale lumii (Paris, Londra, Berlin, New York), pentru a încerca să intre în circuitul internațional și a obține o recunoaștere internațională. Personal, nu cunosc niciun exemplu de autor român care să fi rămas la el acasă, să fi scris în limba română și să fi intrat apoi, prin traduceri, în circuitul internațional... Există deci o problemă cu «aripile»...”. În continuare, dramaturgul dă detalii și despre proiectele sale viitoare: „De ani de zile lucrez concomitent la mai multe piese, fără să mă grăbesc. Am texte «blocate» de cinci sau șase ani, de care nu sunt mulțumit și pe care le reîncep sau le reiau din când în când. Uneori însă, motivat de multiple situații favorabile (de exemplu, o comandă lansată de o companie importantă), grăbesc scrierea unei piese. Masa mea de lucru este plină de note și de pagini corectate, iar calculatorul meu este doldora de texte care așteaptă să fie plasate în arhitectura unei piese noi. Ultima mea piesă este una despre Ioana d’Arc (și, implicit, despre nașterea mitului istoric și scrierea istoriei)”. ■ Dosarul acestui număr, realizat de George Onofrei, este dedicat prezenței României la Târgul de carte de la Frankfurt, eveniment ce a avut loc între 4-8 octombrie. ■ Se dau detalii despre romanul lui Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special*, „câștigătorul locului II la Premiul pentru Literatură Est-Europeană”, cu precizarea că acesta urmează să fie publicat anul viitor, la editura Wieser, în limbile germană și română. ■ Adriana Babeți semnează, tot pe tema acestui târg, eseu *Pușcași marini și pedestrași*. ■ Lucian Dan Teodorovici scrie despre *Literatura română și capra vecinului de la Frankfurt*: „Cred că a fost cea dintâi prezență românească la Frankfurt Buchmesse în care s-a vizat, într-un mod coerent și organizat aș spune, atragerea interesului editorilor străini spre literatura română în general și spre proza românească în special. Pe lângă catalogul organizatorilor, în care proza ocupa un loc important, Editura Polirom a venit cu un catalog de prezentare a 11 cărți, sub titlul: *11 Books. Contemporary Romanian Prose*, cu o traducere în engleză aș spune impecabilă a lui Alistair Ian Blyth. Un

catalog care a fost o reușită bază de discuții cu o serie de editori străini, din țări precum Slovacia, Serbia, Rusia, Polonia, Franța și, mai cu seamă, firește, Germania. [...] Târgul de Carte de la Frankfurt a însemnat numeroase discuții, de la cele pitorești, cu rezultate mai puțin vizibile pe termen scurt, până la altele mai pragmatice, direct pe subiectul care cointeresa editorii. Au fost și surprize, bineînțeles, precum aceea, frumoasă, apărută într-o discuție cu editori japonezi, care au devenit interesați de proza românească tocmai pentru că i-a impresionat programul cu care am venit la Frankfurt. Pentru că suntem obișnuiți să ne uităm la capra vecinului și-avem o bucurie când îi găsim vreun defect prin comparație cu a noastră, merită să spun aici că japonezii remarcaseră tocmai faptul că România s-a prezentat cel mai coerent pe domeniul literar dintre țările estice ale Europei, ceea ce i-a făcut să își dorească o întâlnire cu noi”. ■ Bogdan-Alexandru Stănescu scrie *Despre pierderea inocenței și bucuria de a fi român*. ■ Anca Băicoianu semnează (*Alt*)ceva despre târgul de carte de la Frankfurt. □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei realizează un portret literar Ryū Murakami.

25 octombrie

● [„*Lucaefărul*”, nr. 38 (761)] În *La limită*, Caius Traian Dragomir semnează eseul *Charles Dickens (sau despre literatură și utopie)*. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul *Studii românești. I. fantasmеle nihilismului. Secretul doctorului Eliade* de Ioan Petru Culianu □ Valeria Manta-Tăicuțu, în *Recviem pentru o iubire blestemată*, scrie despre volumul de poeme *Norul și inima* de Sterian Vicol (Ed. Opera Magna, Iași, 2006). ■ Geo Vasile, în *Galaxia cărților*, semnează o recenzie a romanului lui Radu Aldulescu, *Proorocii Ierusalimului* (Ed. Corint, 2006): „În ciuda titlului, romanul nu are nimic sacru, ci, dimpotrivă, abundă în teme profane, uneori atât de profane încât, dacă ar exista obligația legală și pentru cărți, el ar trebui să poarte mențiunea «nerecomandat minorilor», mai ales datorită unor scene violente de sodomie, sadism, omucidere, dar și unor expresii fără perdea, tipice pentru interlopi, eventual țigani. În rest, cartea este de un realism copleșitor, cu o tipologie amintind de Dickens, Eugene Sue, Balzac și prin unanimismul sau interferența vocilor, senzațiilor și reacțiilor, de Faulkner. [...] Structură epică solidă, romanul lui Radu Aldulescu validează un talent generator de personaje și scene vivante memorabile, sarcasmul și profeția á la Savonarola caracterizând acest recent roman, tipărit în condiții sărbătorești”. ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează *În pragul unui sfârșit*, comentariu pe marginea *Istoriei literaturii române – începuturile literaturii artistice* de Șerban Cioculescu, volum apărut în 1944. □ Selecție lirică Gavril Moldovan. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Diamantul și sticla șlefuită*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Migrația mierlelor* de Florin Logreșteanu. □ În *Eseu* Maria-Ana Tupan scrie despre *Intertextul modernist și istoria ideilor*. □ Poezii de Toma Grigorie. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, prezintă *Două fețe ale evazionismului: Mircea Popovici și Mihail Crama*.

□ În *Literatura lumii* sunt publicate povestirile *Despre parlamente* de Jaroslav Hašek și *Povestea caprei* de Jiří Marek, traducere de Jean Grosu. □ Selecție lirică semnată Riri Sylvia Manor. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler publică o serie de însemnări pe teme culturale și de literatură universală. □ În *Thalia* Alina Boboc scrie *Steaua fără nume în cheie realistă*, cronică dramatică a piesei lui Mihail Sebastian, pusă în scenă la Teatrul Evreiesc de Stat de către Teatrul Karov din Tel-Aviv. □ V. Buzoianu, în *Genocid cultural*, comentează în articolul său pe marginea scoaterii revistei „Luceafărul” de pe lista subvențiilor din partea Ministerului Culturii. □ Mircea Constantinescu în *Meditații contemporane*, scrie cea de-a doua parte a eseului *Un francofil, mulți francofoni*. □ Se oferă detalii despre organizarea Festivalului „Liviu Rebreanu”. □ Este publicată lista premiilor Concursului național de poezie „Nicolae Labiș”. ■ Cu titlul *Vizibilitatea scriitorilor români contemporani*, este reprodus programul cultural al Uniunii scriitorilor, „un program cultural menit, să sporească vizibilitatea publică a scriitorilor români. Principalele componente ale acestui program sunt: 1. Organizarea unui colochiu cu tema *Valoare literară și vizibilitate publică* (Dezbaterea va fi organizată sub egida revistei „România literară”); 2. Dezbatere pe aceeași temă în revistele aflate sub egida U.S.R.; 3. Inițierea unui ciclu de întâlniri consacrate unor scriitori reprezentativi, din toate generațiile și din întreaga țară. [...] Fiecare reuniune va avea în centrul său un scriitor, selectat de un juriu numit de Comitetul Director. Acesta va fi prezentat publicului de câțiva critici și va vorbi despre literatura sa. Responsabil de proiect: Gabriel Chifu); 4. Realizarea unui parteneriat cu un post de televiziune care să preia portretele scriitorilor prezentați la Sala Oglinzilor; 5. Reuniuni literare de același format se pot desfășura și în filiale ale U.S.R. din țară (prezentări preluate de canale locale tv. și de presă); 6. Realizarea unor parteneriate cu canale de televiziune naționale, care să introducă în programele lor prezentări de scriitori români contemporani. Realizarea unor parteneriate pentru prezentări de scriitori contemporani și cu ziare importante; 7. Realizarea în parteneriat cu posturi de radio și televiziune a unor emisiuni tip «Cine știe câștigă» consacrate unor scriitori români în viață; 8. Negocierea cu oameni de afaceri pentru crearea instituției agentului literar, care să-i promoveze pe scriitorii români contemporani. 9. Realizarea unui parteneriat cu Primăria Bucureștiului pentru un proiect după modelul parizian și din alte orașe europene: editarea unor planșe cu texte antologice din scriitori contemporani și afișarea lor în metrou, în autobuze, în tramvaie și în piețele publice”. ■ În *Fonturi în fronturi*, Liviu Grăsoiu semnează *Nobili și inutili*, eseu ce pleacă de la comentarea *Dicționarului biografic al scriitorilor români* de Aurel Sasu, recent apărut la Editura Paralela 45 și lansat la Uniunea Scriitorilor: „Se întâlnesc aici visători dezinteresați, mânuitori ai verbului care și-au făcut o datorie de onoare în slujirea și dezvoltarea limbii și literaturii naționale, atunci când acestea se aflau în faza dibuirilor, confundându-se planurile până când esteticul se va putea emancipa și cunoaște ca element subordonat talentul hărăzit. Aprecierea are valabilitate și pentru ceea ce au lăsat

cronicarii, și premodernii, și pașoptiștii, și clasicii, și modernii, și avangardiștii, și cei veniți după 1960, și nonconformiștii (cu sau fără substanță) ai anilor '80 sau 2000. În ansamblu, și adesea în cazuri strict particulare, scriitorii conturează imaginea nobleței, a dezinteresului, a sacrificiului de sine, a revărsării prea-plinului sufletesc asupra masei de receptori ai frumosului, binelui și adevărului. Exemplele din alte vremuri au devenit notorii, superficialitatea morală contribuind la prestigiul creației, potențând virtuți care le-au asigurat perenitatea”.

26 octombrie

• [„Cultura”, nr. 45 (97)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu semnează *Revizuirii, recuperări...*, text ce are ca temă revizuirile literare: „Deși cerute de toată lumea și aflate la modă după Revoluția din 1989, revizuirile literare s-au vădit tot mai departe de sensul lovinescian al cuvântului. Cu excepția eroismului criticului Eugen Negrici de a reciti poezia realist-socialistă din care mai nimic nu se poate «revizui», necum recupera decât în cheia unui «canon» defunct, procesul firesc de revizuire a valorilor ultimei jumătăți a secolului trecut a fost încet-încet returnat. Ochiul criticii «revizioniste» a alunecat de la o privire, lacunară și superficială, a creației literare spre răscolirea cu voluptăți specifice altor meserii a dosarelor de cadre ale scriitorilor. Biografiile – complicate, cu accidente în derapaje regretabile ori accente dacă nu eroice, măcar onorabile în «confruntarea» cu regimul totalitar – s-au prăvălit ca o lespede asupra operelor strivite și îngropate de vii sub molozul existențial. Chiar și un critic «lovinescian» precum Gheorghe Grigurcu a pus umărul la amintita deturnare a atenției de la opere spre viața privată a scriitorilor acestor opere. «Citită» cu coada ochiului încețoșat de pulberea cotidiană a vieții, opera unor scriitori valoroși și importanți e descalificată parțial sau total. A apărut și un concept nou, «est-etică», în virtutea căruia lectură opere se vede stânjenită de imperfecțiunile morale ale scriitorului. Distanțările valorice nu se mai fac în interiorul operei – variată, aflată la niveluri estetice diferite, cu suișuri și coborâșuri inerente etc. –, ci prin continuă relație cu nota la purtare acordată scriitorului în funcție de gesturile lui civice și etice, avuabile ori amendabile [...]”. Este discutată situația lui Eugen Barbu, cea lui Marin Preda, Petru Dumitriu, Nicolae Breban, Vintilă Horia. În opinia sa „s-a mers în unele cazuri până la propunerea unei forme de «lustrație» în care opera să fie îngropată vreo 50 de ani și descoperită apoi, ca mumiile egiptene din mausoleele faraonilor. «Petele» din dosar fac, în ochii unora, opera de necitit sau, dacă e citită, cu lectura împânzită de suspiciunile ideologice și politice ale cititorului. Presiunea biografiei asupra operei e așa de mare, încât la «revizuire» capodoperelor neatrinse totuși de factorul ideologic totalitar li se găsesc în chip sfidător și abuziv noduri în papură, sintagme ori idei de sorginte comunist-dogmatică”. ■ În *Cultura Literară*, cu titlul *Caragiale la Paris, Ionesco la București*, Cătălin Sturza semnează un interviu cu Mircea Iorgulescu. Discuția debutează cu analiza unei posibile filiații între Eugen Ionescu și Caragiale. Despre

interesul său față de presa culturală românească, acesta mărturisește: „Citesc reviste pe – sau prin – Internet, dar din ce în ce mai puțin. Sunt o mulțime de lucruri pe care nu le mai înțeleg. Sunt publicații ale căror preocupări îmi sunt complet străine. Sunt autori care scriu pur și simplu fioros de prost. Sunt alții care, să reiau un «filosof» popular din secolul al XIX-lea, scriu ce știu, dar nu știu ce scriu. [...] O publicație în care mari scriitori români, ca de exemplu Bălăiță ori Breban, sunt insultați și terfeliți sistematic, n-are de ce mă interesa. Cum nu mă interesează nici mondenitățile și nici scandalurile, din care atâtea publicații cu pretenții de faruri culturale își alimentează o fama foarte îndoielnică, de parcă ar năzui să concureze tabloidele. Nu e genul meu”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake, scrie Dincolo de bine și de rău*, articol dedicat lui Nicolae Breban. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară, semnează Revolta prefabricatelor*, prezentare a romanului lui Constantin Țoiu, *Istorisirile Signorei Sissi* (C.R., 2006): „Din «Istorisirile Signorei Sisi» ar fi putut ieși câteva nuvele bune. Din păcate, a ieșit un roman mediocru, în care prefabricatele se revoltă împotriva ansamblului. Și biruiesc”. □ Alex Goldiș semnează o recenzie la volumul lui Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei* (C.R., 2006). □ Felicia Antip, în *Cultura Literară*, îi dedică un medalion lui Petre Solomon. ■ Dana Ionescu, în *O tulburare a ordinii publice*, scrie despre *Antologia poeziei românești la zid* ce „este doar una dintre cele patru componente ale mai amplului proiect «Petrila. Periferia culturală Europeană»”: „Textele variate în ton, atitudine și conținut, dar în general consensuale ca mesaj, acompaniază fără încrâncenare, afabil, un discurs fotografic ce portretizează o margine dezarmantă a lumii, artistic inepuizabilă. Formă directă de existența a poezidurilor și montura lor este amenințătoare numai pentru o lume anacronică, așa cum este, fotografiile o sugerează, Petrila. Reacțiile consemnate în volum, destinate și entuziaste, arată și ele spre o defazare față de cultura occidentală, de care cultura autohtonă suferă din vremuri imemorabile. Normalitatea unui astfel de gest, pe care Occidentul l-a cunoscut în întregul secol trecut, și subversivitatea lui deja temperată devin, în cazul Petrila, anormalitate și subminare serioasă”. □ Dosarul acestui număr are ca subiect „turismul cultural”. Răspund, printre alții, la întrebări Irina Petraș („La noi, Turismul își joacă, de bine, de rău, propriile cărți, iar Cultura are puține de spus în toată afacerea. «Turismul cultural», ca să-și merite numele, ar trebui să aibă la îndemână o hartă minuțioasă și temeinică a produselor, locurilor, gesturilor și evenimentelor culturale, pe care să o acopere apoi cu o rețea de călătorii cu sens, cu rost, cu logică. Să transforme reperele culturale – atent inventariate și responsabil puse în evidență – în parcursuri inițiatice și în afaceri rentabile, deopotrivă. Cel care le vizitează să plece îmbogățit, iar afluența să fie atât de mare, încât să aducă profit. Ei, bine, nu se întâmplă așa!”), Lucian Vasiliu, Florin Dumitrescu. □ Alex. Cistelean semnează esele *Să fim aberanți, să cerem rezonabilul*. □ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu scrie *Clasicii. Mic tratat de resuscitare*, prezentare a celei de-a douăsprezecea ediții a Festivalului de Teatru de la Arad. □

În *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, Mihai Iovănel semnaleză scrisoarea adresată de Paul Goma lui Traian Bănescu, text publicat în cotidianul „Ziua”.

● [„**Observator cultural**”, nr. [43] 344 (43)] În *Informații. La zi se anunță* organizarea „Săptămânii Mircea Eliade”, în Austria, în perioada 23-28 octombrie, de către Institutul Cultural Român: „Programul cuprinde expoziția de carte *Mircea Eliade – viața și opera*, bazată pe fondul de carte al Bibliotecii Universitare «Karl Fraz» din Graz (78 de titluri în cadrul colecției existente, alături de alte aproximativ 20 de noi titluri în limbile germană, engleză și română care au fost achiziționate cu ocazia acestui eveniment), mini-expoziția de carte Humanitas «Mircea Eliade» și o expoziție de pictură a artistului Andrei Stanca. Vor mai avea loc o dezbatere, două ateliere de analiză literară și un concurs de creativitate și interpretare a unor fragmente din opera lui Eliade, la care vor participa elevi români care studiază în regiunea Steiermark”. □ Notă despre campania inițiată de Uniunea Scriitorilor, începând cu 1 noiembrie, sub titlul „Să ne cunoaștem scriitorii”, ce este „menită să ducă la creșterea vizibilității scriitorilor români contemporani”. Se precizează că „cei prezenți la dezbateră de la începutul lunii viitoare, ce va avea loc în cadrul întâlnirilor «României literare», vor încerca să răspundă la întrebarea «De ce nu sunt scriitorii VIP-uri?». Potrivit USR, campania va cuprinde și un alt gen de întâlniri, dedicate câte unui scriitor în viață, «selectat» de către Comitetul Director”. □ Se dau detalii despre programul Translation and Publication Support, inițiat de Institutul Cultural Român „pentru a susține traducerea unor autori din limba română în limbi de circulație internațională”. □ În *Eveniment*, Arina Petrovici scrie despre *Sorin Antohi – între sferturi de adevăr și jumătăți de minciună*. ■ Sub titlul *Să fim erotici!*, în rubrica de *Literatură* este alcătuit un grupaj la care participă Antoaneta Ralian, Ruxandra Cesereanu, Bedros Horasangian, Bogdan Crețu și Paul Cernat. □ Antoaneta Ralian scrie despre *Provocarea Henry Miller*, eseu pe marginea trilogiei *Răstignirea trandafirilor*. □ Ruxandra Cesereanu semnează *The Fuck(ing) Land. Sexualitate devoratoare în proza lui Henry Miller*. □ Bedros Horasangian publică un eseu intitulat *Henry și Anais*. □ Bogdan Crețu, în *Cum îl citim pe Sade*, prezintă volumul *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei sau Școala libertinajului* (Ed. Trei, 2005). ■ Paul Cernat urmărește și el filonul erotic în literatură, în *Realul gol-goluț, fără frunză de arțar*: „Adevărul e că nu avem – precum francezii, de pildă, și civilizațiile mai bătrâne – nicio tradiție serioasă a literaturii erotice, eventual libertine, nicio tradiție serioasă a literaturii licențioase. În materie de licențiozitate, avem, bineînțeles, *Povestea poveștilor* a lui Creangă (mult timp ținută la index) remixată în anii ‘80 de Nedelciu, avem bogzianul *Poem invectivă*, avem câteva revistute de adolescenți interbelici... Iar în materie de romane «și erotice» cu interes estetic avem *Thalassa*, ceva Eliade, *Ambigen*-ul lui Octav Șuluțiu, romanele lui Bonciu, G.M. Zamfirescu, Gib Mihăescu și ale pe nedrept uitatului Felix Aderca, *Frunzele nu mai sunt aceleași* ale lui Mihail Villara-Fărcășanu și altele mai mărunte sau insignifiante. Ah, am uitat ingredientele din *Cel mai iubit dintre pământeni*... E

mult, e puțin? E oare un motiv de îngrijorare? Viitorul ne e deschis, iar literatura doar erotică înseamnă cam puțin... [...] Și, ca să trecem și pe teren autohton, putem oare să taxăm de «mizerabilism ieftin» sau «teribilism» proza neagră, dură, puternică a unui autor ca Radu Aldulescu? Nici *Pupa russa* nu e un roman «erotic» – poate unul meta-erotic, în care accentul cade pe «modelarea» identității erotice a femeii în comunism... Nici manieristul, artificiosul *Tricephalos* al Ruxandrei Cesereanu. E, apoi, o prejudecată ideea că «ingredientele *hard*» și XXX ar fi un panaceu al vânzărilor. *De ce iubim femeile* a avut succes tocmai pentru că e la antipodul unei «cărți cu porcării». Da, dar am uitat, Cărtărescu e un burghez conformist... Ce ne facem însă cu conformismul nonconformismelor de duzină? Până la urmă, mulți chemați, puțini aleși. Ce e val, ca valul trece, rămân pietrele. Selecția critică mai iartă, selecția naturală, nu. Ce s-a ales de fornicățiile textuale cu care ne îmbrobodea «nouăzecismul?» propovăduit de actualul director al revistei «Playboy» România? A rămas ceva, chiar dacă totuși un pic altceva (mă gândesc la un Daniel Bănulescu și la un alergător solitar precum Radu Aldulescu)». ■ Iulia Popovici, în *Memorialistică*, scrie despre *Harta amintirilor, între roz și negru*, prezentare a volumului coordonat de Călin-Andrei Mihăilescu, *Cum era? Cam așa... Amintiri din anii comunismului (românesc)* (Ed. Curtea Veche, 2006): „Textele pendulează de la (mini)eseuri «deconstructiviste» (Bogdan Ghiu) la mărturisirea colaborării cu poliția politică (Sorin Antohi, care-și reia aici scrisoarea publicată inițial în Cotidianul), încercări de reflecție asupra trecutului și decăderii lui în prezent (C.-A. Mihăilescu, scriind despre epoca de boemie trăită în Vamă) și, cele mai multe, fragmente memorialistice (Ioana Pârvolescu, despre coșmarul zilnicei navete profesionale, Vintilă Mihăilescu, despre Academia Petrecăreților Profesioniști și convertirea postdecembristă la construcția unei cariere a foștilor academicieni, Adriana Babeți, într-o proză memorabilă prin forța sugestiei vizuale și de atmosferă). [...]». □ Ovidiu Șimonca, cu titlul „*Sunt invadat de amintiri și nu mă pot apăra*”, publică un interviu cu Călin-Andrei Mihăilescu, organizat în principal în jurul volumului coordonat de acesta, *Cum era? Cam așa... Amintiri din anii comunismului (românesc)* (Ed. Curtea Veche, 2006). □ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru. De trei ori Raskolnikov, de trei ori Crimă și pedeapsă* semnează o cronică teatrală a dramatizării lui Yuriy Kordonskiy după romanul lui F.M. Dostoievski, puse în scenă la Teatrul Bulandra. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică discută despre *Reeditări*, în speță despre colecția „Nautilus” a editurii Nemira. □ Ovidiu Șimonca face comentarii pe marginea proiectului inițiat de Realitatea Tv, *Zece pentru România*, semnând un text intitulat *Scriitori români la Zece pentru România. Breasla scriitorilor pare încremenită și nu-și dorește să promoveze niciun tânăr scriitor*.

27 octombrie

• [„Dilema Veche”, nr. 42 (144)] Editorialul lui Andrei Pleșu, intitulat *Români de diferite dimensiuni*, are ca subiect emisiunea TV „Mari români”. □

Șerban Foarță publică a cincisprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*.

■ Vintilă Mihăilescu semnează eseu *Lungul drum al culturii către agricultură*: „[...] La ce ne mai referim de fapt astăzi când vorbim despre cultură? Nu (doar) despre conceptul academic de cultură este vorba aici, subiect al unor substanțiale prefaceri de-a lungul secolelor și «culturilor», ci despre imaginarul colectiv, despre sistemul uzual de reprezentări – și astfel de așteptări – cu care circulă acest termen în limbile și mințile oamenilor. La ce ne așteptăm deci atunci când vrem sau nu vrem «cultură», când ne bucurăm de ea, când producem, păstrăm sau consumăm «cultură» etc.? [...] Problema este cum să faci ca «banii» și «cultura» să fie în același coș? [...] În speță, problema nu se mai pune în termeni de ce este sau nu cultură, ci de ce anume faci cu aceasta? Iar răspunsul este simplu și univoc: cultura contribuie și ea la efortul comun de dezvoltare a omenirii, de la nivelul său mondial la cel local, al fiecărei colectivități în parte. Preocuparea pentru cultură se traduce astfel în acțiuni de dezvoltare culturală care, în ultimă instanță, trebuie să contribuie la cultura dezvoltării, una și universală, viitor luminos al unui sfârșit al istoriei amânat puțin pentru o ultimă revizie. În cazul României, mizele și îngrijorările dezvoltării se află mai ales în zona ruralului, cel mai extins din Europa – deci aici vor fi orientați o bună parte din bani. [...] «Cultura» va avea astfel nenumărate debușeuri, de la meșteșuguri și tot ceea ce înseamnă marketingul tradițiilor și turism rural, până la cele mai diverse manifestări cultural-identitare de natură să contribuie la coeziunea și pacea socială a colectivităților locale și regionale. Pentru cârcotași, cealaltă veste bună este că «rezistența prin cultură» a devenit liberă!...”. ■ În *La centru și la margine* M.V. semnează un articol despre revista „Echinoc”, cu titlul *Ajuns cușit os. La Cluj: „Echinoc”*, revista studenților din Universitatea «Babeș-Bolyai», nu mai e ce-a fost în anii săi de glorie. Nici n-ar mai avea cum (ah, vremurile!...). Dar apare, e consecventă și, de multe ori, interesantă și pentru «noi, ceilalți». De obicei, publică eseuri și studii pe teme diverse, cronici de cărți și alte texte în care studenții își exersează vocația scrisului. Apar multe lucruri sobre și «grele», mostre de «cultură înaltă», scrise academic, unele interesante, altele mai puțin. [...]”. Este discutat în detaliu numărul 3-6/2006 dedicat unei dezbateri privind starea de lucruri de la Universitatea din Cluj. □ În *Tema săptămânii*, Anne Schultz și Roxana Florescu scriu despre „*Brașovul ca scenă*” – a cincea ediție a Festivalului multicultural de teatru EuroArt2006. ■ Radu Cosașu semnează *O mărturie*, vorbind despre momentul invadării Cehoslovaciei în 1968: „În zilele acelei săptămâni, toți scriitorii – tineri și bătrâni, cu armata făcută sau nu, cu sau fără rădăcini mic-burgeze, comuniști și ne, poate chiar și anti – dar cine-i știa? –, talentați, genii sau nulități, decorați și suspectți, harnici și șomeri etc. – am fost mobilizați pe Stadionul Tineretului de la Șosea; acolo, sub comanda lui Laurențiu Fulga și Nicolae Tăutu, cele mai înalte grade militare din breaslă, am făcut, pe grupe, câteva exerciții de instrucție ostășească, trecându-se apoi la repartizarea celor instruiți în mânăuirea unei puști la puncte de foc și de rezistență, în caz că... Adică în caz că sovieticii ar invada Bucureștii și ar ataca, de

pildă, Casa Scriitorilor; ca sergent-major în rezervă, mi se repartizase o fereastră a Casei, cu vedere spre stradă; ani de zile, literatura fusese o armă – acum era vorba invers, să ne apărăm Uniunea și literatura cu arme adevărate”.

• [„**Revista 22**”, nr. [44] (868)] Serenela Ghițeanu semnează *O țară ca o maladie*, recenzie a romanului lui Ion Vianu, *Vasilii, foi volante* (Polirom, 2006): „Greu de categorisit, ca multe alte romane contemporane, care ies din normele în care vor să le prindă teoreticienii literari, acest roman își proclamă din titlu o (falsă) modestie: «foi volante», adică texte fără pretenția unei coerențe de construcție și poate chiar de logică. Texte, pur și simplu, pe care cititorul este liber să le îmbine și să le interpreteze. În realitate, avem de-a face, ca și în cazul altor romane contemporane, cu o deconstrucție a romanului clasic, în favoarea unui tip de roman mai captivant la lectură, pentru zilele noastre. [...] Romane despre comunism și postcomunism, romane ale deznădejzii, toate, s-au mai scris, dar recrearea acestui trecut apropiat, făcută exclusiv în registrul maladivului (de un specialist în domeniu, în treacă-t fie spus), nu s-a mai făcut până acum. Grila aceasta a maladii spiritului unei epoci, despre care ne întrebăm «cum a fost cu puțință» și-i tot inventariem sechelele, este convingătoare. Este greu să o acceptăm, azi, gândind că maladia a infestat tot organismul nostru spiritual, dar este necesar să luăm în considerare și această viziune, oricât de sumbră. Ea este cel puțin o parte din răspuns”. □ Ruxandra Cesereanu scrie despre volumul Laviniei Betea, *Am făcut Jilava în pantofi de vară. Convorbiri cu Ioana Berindei* (Ed. Compania, 2006).

• [„**Bucureștii cultural**”, nr. 17] Nicolae Prelipceanu semnează esele „Eminescu scria noaptea pentru România”. □ Paul Cernat, în „*Poezi-vitamină*” pentru noua dramaturgie, prezintă piesele, *Patru cepe degerate* de Mihai Ignat (Ed. Brumar, 2006) și *Vitamine* de Vera Ion (C.R., 2006). □ Doina Papp semnează o cronică dramatică a piesei *Menajeria de sticlă* de Tennessee Williams, pusă în scenă la Teatrul Național, în regia Cătălinei Buzoianu. □ Tot Doina Papp publică un scurt interviu cu Magda Cârneci, director adjunct ICR Paris, pe tema activității culturale a acestei instituții. ■ Lidia Vianu, în *Utopia și distopia traducerii*, prezintă antologia *Born in Utopia. An Anthology of Modern and Contemporary Poetry*, editată de Carmen Firan, Paul Doru Mugur și Edward Foster, Talisman House Publishers, Jersey City, New Jersey, 2006, volum în care au fost incluși „o sută de ani de poezie românească”: „E vorba de o antologie care subliniază din pornire o istorie intelectuală care nu și-a permis luxul de a avea mișcări literare succesive, o cronologie a evoluției de la clasicism la modernism, postmodernism și – oare avem un nume? – ceea ce se petrece azi în literatură. Se vede din această antologie starea de prezent prelungit a unei literaturi care nu are trecut, din simplul motiv că nu a cunoscut atât etape, cât influențe. [...] Parafrazele pe care le citim în acest volum aparțin unor talmăcitori de har, cum ar fi Andrei Bantaș, Dan Dușescu, Florin Bican. Stilizatorii nativi au și ei contribuția lor în a face poemul accesibil lectorului de limba engleză, chiar dacă acest lucru implică modificarea

tonului profund al versului. *Traduttore, traditore*. Inevitabil. Doi dintre acești traducători de mare valoare sunt Adam J. Sorkin și Peter Jay. Textele lor par scrise direct în engleză. Trebuie spus că nivelul tuturor traducerilor este remarcabil. Faptul că într-unele dintre ele fiorul liric se modifică e doar pe jumătate un defect. Valoarea lor stă în descoperirea unei valențe a textului românesc pe care lectură conaționalilor o ignoră, poate”. ■ În cea de-a noua parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, realizată de Gabriela Adameșteanu și Cristina Spătăreanu, răspund la întrebările formulate în numărul 8/2006 al „Bucureștiului cultural” Iulia Popovici și Bogdan Crețu. □ Iulia Popovici semnează *Un echivalent românesc pentru „emerging artist”*, în timp ce Bogdan Crețu răspunde la anchetă în „*A fi tânăr nu garantează nicidecum reușita*”. Acesta apreciază că „probabil că nu multe au fost momentele atât de favorabile impunerii unor nume tinere pe scena literaturii, pe cât este cel actual. În primul rând, se afirmă o generație care nu s-a format în comunism, care nu a trebuit să se scuture de molozul ideologic cu care școala, mediul cultural etc. Îți întinau personalitatea înainte de 1989. În al doilea rând, se manifestă în acești ultimi ani un fără de precedent interes pentru literatura noilor veniți. Sunt edituri de mare prestigiu care au colecții speciale destinate publicării lor: Polirom, cu „Ego. Proza”, editura Vinea, pentru poezie, Cartea Românească, Paralela 45, Timpul din Iași etc. Scriitorii tineri de azi nu mai sunt nevoiți să-și publice cărțile în regie proprie, la edituri dubioase, și să se ocupe ei înșiși cu distribuția volumelor, ci au intrat pe mâna unor profesioniști. Dintre toate genurile, critica cred că este încă năpăstuită, căci nicio editură nu s-a hotărât să găzduiască opurile junilor exegeți. Revistele culturale, în majoritatea lor covârșitoare, le sunt deschise: să ne gândim că, la «România literară», publicație care le lăsa unora, până nu de mult, impresia de conservatorism, colaborează săptămânal cu autori tineri și foarte tineri, precum Daniel Cristea-Enache sau Cosmin Ciotloș. Că la «Cultura» echilibrul dintre «tineri» și «bătrâni» este mai curând în favoarea primilor, că «Observatorul Cultural», «Adevărul literar și artistic», «Cuvântul», «Bucureștiul Cultural», «Orizont», «Vatra» și alte reviste provinciale și-au deschis larg paginile tinerilor scriitori”. □ Corina Bernic scrie despre *M. Blecher – uitat, recuperat, sărbătorit în Germania*, prezentare a volumului *M. Blecher Întâmplări din irealitatea imediată*, apărut în 2003, la editura Suhrkamp, în traducerea lui Ernest Wichner, postfața fiind semnată de Herta Müller. □ Georg Aeschel semnează un articol omagial intitulat *Frumoasa seninătate a deziluziei. A murit Oskar Pastior, marele poet german din România*.

● [„România literară”, nr. 43] În *Actualitatea* Gina Sebastian Alcalay semnează eseul *Despre autori și cititori*, abordând diverse aspecte ale meseriei de agent literar. ■ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș scrie „*Să ne prefacem că n-am auzit...*”, o detaliată analiză a situației generate la Congresul al XII-lea al P.C.R., în noiembrie 1979. Se pune accent pe atitudinea lui George Macovescu, în acel moment președinte al Uniunii Scriitorilor. Cu toate acestea, în *Nota redacției* se fac anumite precizări: „Momentul de oportunism politic al lui G. Macovescu la

Congresul al XII-lea al PCR, pe care Mircea Mihăieș îl judecă atât de aspru, rămâne desigur greu de uitat și de scuzat. Trebuie totuși spus că, în calitate de președinte al USR (1977-1981), G. Macovescu a reușit să apere breasla în dese împrejurări de imixtiunea conducerii de partid. În 1981, apreciindu-i rolul ingrat și riscant pe care și-l asumase, scriitorii au vrut să-l realegă. Opoziția a venit din partea lui Nicolae Ceaușescu, foarte puțin îngăduitor cu cele mai neînsemnate gesturi de insubordonare. Probabil că libertățile pe care Consiliul USR și le luase în timpul președinției lui G. Macovescu îi ajunseseră la urechi. De altfel, un grup de scriitori partinici îi ceruseră o audiență, în care au solicitat desființarea și înființarea unei Uniuni Scriitorilor Comuniști”. □ În *Critică literară*, cu titlul *Fuzzy-terapie literară*, Mihai Zamfir scrie despre romanul lui Constantin Virgil Negoită, *Concert la Carnegie Hall* (Ed. Paralela 45, 2006): „Dacă i se poate reproșa ceva lui Constantin Virgil Negoită, cu siguranță ar trebui să se vorbească de excesul de raționalitate și de inteligență abstractă care duce, inevitabil, la vestejirea epicului, inima oricărei construcții românești. În *Concert la Carnegie Hall*, Constantin Virgil Negoită sacrifică povestea, cu bună știință, precum meșterul Manole pe Ana sa, cu speranța că în felul acesta asigură trăinicia construcției. Nu spun că modernizarea arhitecturală a romanului este, în sine, blamabilă. Spun doar că autorul trebuie să acorde mai multă atenție materialelor care intră în componența construcției. Altfel, există riscul ca, în pofida măreției formei, aceasta să se prăbușească mult mai repede decât și-ar dori autorul ei”. □ Alex. Ștefănescu, în *Actualitatea*, publică un portret dedicat poetei Mira Lupeanu, intitulat *A fost odată o poetă...*, cu ocazia dispariției autoarei. □ În *Critică literară*, Cosmin Ciotloș publică o recenzie la volumul *Cum era? Cam așa... Amintiri din anii comunismului românesc*, coordonat de Călin-Andrei Mihăilescu (Ed. Curtea Veche, 2006): „În mare parte, cei 24 de autori se lasă antrenati în jocul aproape adolescentin de a compune, din povești, un scurt dicționar al acelor timpuri. Fiecărui îi revine, simbolic sau întâmplător, câte o literă care va recupera, într-un fel sau altul, mici fragmente de memorie. [...] Începând cu simplul fapt că între cele patru microromane și eboșele narative de aici drumul e lung; la fel de lung cum e acela dintre niște reconstituiri vădit sincere și umorul fin al unor reconstrucții; în sfârșit, dacă istoria personală păstrează urme (discrete, e adevărat) ale istoriei publice sau se orientează, giroscopic, după cursul cronologic al aceleia mari, cartea coordonată de Călin-Andrei Mihăilescu trage mai degrabă cu ochiul către șarmul poveștilor autonome”. □ În *Literatură* Gheorghe Mocuța semnează poeziile *călătorie. exil st. germain-des-prés la ora amiezii, adio. la point neuf, colțul meu de par(ad)is, poet devorându-și fiul, 52, poeme în metrou*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Cei ce se implică*, este publicat un text al lui Lucian Raicu, scris în februarie 1996, o prezentare a volumului *Dictionnaire des intellectuels français* (Seuil, 1996), alcătuit de Jacques Julliard și Michel Winock. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru scrie *Sonet laic*. □ În *Bacovia – 125*, Ilie Constantin îi dedică un articol poetului, în *Plumbul și sufletul*. ■ În *Critică*

literară, *Cartea românească* Daniel Cristea-Enache prezintă, cu titlul *Un roman „deflaționist”*, volumul *pe bune/ pe invers* de Adrian Schiop (Polirom, 2004): „Înțelegem cu greu un individ (și atunci, în mod logic, și un prozator) în afara codului pe care el l-a asumat și în interiorul căruia evoluează. A-l aproxima și judeca apelând la o normă unică e nu numai o eroare de adecvare, dar și un lucru perfect inutil. Căci niciodată nu-i vom vedea pe fundamentalistul ortodoxist și pe sfios-obraznicul partizan al toleranței sexuale întâlnindu-se pe străzi nu pentru a se înjura și lovi cu sete, ci pentru a se înfrăți și iubi. Epoca ștergerii diferențelor a apus. Acum suntem în cea a sublinierii lor. E cheia în care poate fi citit și romanul de debut al lui Adrian Schiop, *pe bune/ pe invers*, puțin comentat de critică și, probabil, și mai puțin rulat de un public mai larg. [...] Merită să citim cu atenție acest roman, dacă nu pentru altceva, măcar pentru a evalua tendințele din societatea românească (din *mainstream* și *underground*) analizate în el, laolaltă cu diferențele lor, bine punctate de Adrian Schiop. Apoi, ne putem «arunca» și la opțiuni individuale, care pot coincide sau nu cu cele ale tânărului prozator”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu publică, cu titlul *În Infernul cu prelungire*, a doua parte a prezentării volumului de memorii al lui Mihai Buracu, *Tăblițele de săpun de la Iștep-Ip* (Ed. M.J.M., 2003). □ În *Lovinescu – 125* Ion Simuț îi creionează acestuia un portret literar intitulat *Maturitatea criticului*. În opinia sa „maturizarea înseamnă substituirea impresionismului grațios sau sentimental-ironic, refractar la idei, cu o critică speculativă, severă în aprecieri și inventivă în construcția ideatică. Ideologizarea criticii în sensul revizuirilor, al sincronismului european, al modernismului și al liberalismului devine o contrapondere absolut necesară la impresionismul senzorial, lipsit de orizont. Inevitabil, fraza devine mai arborescentă, expresia mai abstractă, moderat neologică, mai tehnică. Intelectualizarea aduce «dogmatismul formal». Iar toate acestea împreună înseamnă maturitatea criticului, un fenomen complex, deopotrivă psihologic, estetic, intelectual, moral și stilistic, rezumabil în învățătura că nu poți schimba (sau măcar percepe) mersul înnoitor al literaturii fără să te schimbi tu însuși”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Caftane și cafteli (tot reluări)*, o continuare a textului din numărul precedent. □ În *Cronica ideilor* Sorin Lavric semnează *Dorința lui Noica*, prezentare a monografiei lui Ion Ianoși, *Constantin Noica* (Ed. Academiei Române, 2006): „Poate suna a precizare pedantă și oarecum oțioasă, dar Ion Ianoși este unul din puținii intelectuali români care l-au citit pe Noica de la un cap la altul, și unul dintre foarte rarii comentatori care s-au străduit să-i depisteze intuițiile fundamentale din care i s-a născut filozofia. Iar ediția actuală, cuprinzând îmbunătățiri, stilizări și completări punctuale, deși nu se deosebește în mod esențial de cea apărută acum opt ani, reprezintă forma finală la care a ajuns profesorul în încercarea de a descrie opera lui Noica”. ■ În *Scriitori în arhivele CNSAS*, Ioana Diaconescu publică un amplu material intitulat *Sandu Tudor și gruparea „Rugul Aprins”*, analiza propriu-zisă fiind însoțită de fotografii ale paginilor de dosar. □ În *Eseu* este reprodus un „fragment din volumul *Vinovați fără vină*, în curs de apariție la

Editura Ideea Europeană”, de Nicolae Breban. □ Este inserat un calendar literar pentru perioada 7-16 octombrie. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseul *O anume solidaritate*. ■ În *Meridiane*, Catrinel Popa scrie despre *Funcția terapeutică a poeziei*, o recenzie a antologiei *Born in Utopia. An Anthology of Modern and Contemporary Romanian Poetry* (edited by Carmen Firan and Paul Doru Mugur with Edward Foster, Talisman House Publishers, Jersey City, New Jersey, 2006): „Apariția unei antologii de poezie modernă și contemporană românească în America, dincolo de faptul că reprezintă în sine un eveniment, (cu atât mai mult cu cât avem de-a face cu o lucrare bine întocmită și frumos «ambalată»), constituie și un bun prilej de a reflecta, o dată în plus, asupra complexelor, iluziilor și șanselor culturii noastre. [...] Evident, întotdeauna e loc pentru mai bine, însă în ansamblu antologia reușește să schițeze o imagine echilibrată și nuanțată a poeziei românești din ultima sută de ani. Dintre interbelici nu puteau lipsi marii poeți moderniști (Arghezi, Blaga, Bacovia, Barbu), prezenți cu texte ce oferă o idee justă despre zonele caracteristice ale creației lor. Figurează de asemenea câțiva reprezentanți ai avangardei (Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Ilarie Voronca, Geo Bogza, Gherasim Luca, Ion Vinea, Gellu Naum ș.a.m.d.) De prisos să mai spunem că nume ca Tzara, Fondane, Paul Celan pot funcționa oricând ca un fel de *paspartu* atunci când vine vorba de a crea o breșă în mentalitatea publicului de peste hotare. Sunt prezente, de asemenea, și alte nume cu rezonanță din prima jumătate a secolului XX: Vasile Voiculescu, Emil Botta, Maria Banuș, Nina Cassian, Nicolae Labiș; reprezentanți ai Cercului Literar de la Sibiu (Ștefan Augustin Doinaș), oniriști (Leonid Dimov), poeți ai generației ‘60 (Mircea Ivănescu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Gabriela Melinescu, Constanța Buzea, Ioan Alexandru, Ileana Mălăncioiu), șaptezeciști (Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Daniela Crăsnaru, Mircea Dinescu etc.), optzeciști (Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei, Magda Cârneci, Ion Mureșan, Matei Vișniec, Mariana Marin etc.). Nu lipsesc nici Ioana Ieronim, Andrei Codrescu, Emil Brumaru, Mihai Ursachi, Denisa Comănescu, Cristian Popescu, Ruxandra Cesereanu, Daniel Bănuțescu, Simona Popescu ș.a.m.d. Ne dăm seama că, după cum afirmă și editorii antologiei în cuvântul introductiv, avem de-a face cu o diversitate de voci, dintre care unele ilustre, altele originale sau pur și simplu interesante, toate laolaltă reușind să ofere un tablou al poeziei românești, care nu păcătuiește nici într-un caz prin monotonie”. □ În *Meridiane. Avangardă editorială* este reprodus un amplu fragment din romanul lui Mario Vargas Llosa, *Rătăcirile fetei nesăbuite*, „în curs de apariție la editura Humanitas”. □ În *Meridiane* este publicată o notiță despre „scandalul iscat în jurul moștenirii lui Borges”, cu titlul *Afacerea Borges, continuare*. □ Notă despre un interviu acordat de John Le Carré ziarului mexican „Milenio”, în care acesta dă detalii despre cel mai recent roman al său, *The Missing Song*. □ Notă bio-bibliografică despre Nicole Krauss, soția romancierului Jonathan Safran Foer. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona

Vasilache se ocupă, în *Lirica recuperărilor*, de volumul de versuri *Biserica de altădată* de Ion Pillat, apărut în 1926, la Cartea Românească. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar critică textul lui Cătălin Avramescu, *O breaslă de rentieri*, din numărul din 23 octombrie al „Cotidianului”, în care acesta comentează negativ emisiunea lui Mihai Tatulici, „Zece pentru România”. □ În *Răsfoind paginile web* este remarcat articolul Florinei Pîrjol din numărul 44 al revistei „Cultura”, intitulat *Flash fiction*.

● [„**Suplimentul de Cultură**”, nr. [43] 99] Andreea Arhip anunță redeschiderea sediului Muzeului Literaturii Române din Iași. □ Emil Brumaru, în *Hobbitul și Absurdica*, semnează un text fără titlu. □ Doris Mironescu, în *Critica – formă a discreției*, prezintă „pseudo-romanul memorialistic” *După-amiaza de sâmbătă* de Valeriu Cristea, ediția a III-a, „îngrijită de Doina Cristea, postfață de Nicolae Manolescu” (C.R., 2006). □ Note de prezentare ale romanelor *Povestea unui idiot spusă de el însuși* de Félix de Azúa, „traducere din limba spaniolă și note de Ion Crețu” și *O lume pentru Julius* de Alfredo Bryce Echenique, „traducere din limba spaniolă și note de Andrei Ionescu” (Polirom). □ În *Vedetă culturală* Ana-Maria Onisei alcătuiește un portret literar Margaret Atwood.

[OCTOMBRIE]

● [„**Apostrof**”, nr. 10 (197)] Necrolog Violeta Zamfirescu. □ Mircea Popa scrie despre *Debutul lui Alexandru Vona*. ■ Pe pagina *In memoriam Virgil Ierunca*, Vladimir Tismăneanu schițează un portret intitulat *O întruchipare a spiritului liberal*, iar Sanda Cordoș semnează *Tânărul nesupus, geamănul domnului distins*. ■ În *Cronica literară*, Irina Petraș scrie *Cucul din ceas și con-viețuirile lui*, recenzie a volumului lui Mircea Mihăieș, *De veghe în oglindă* (ediția a doua, revăzută, C.R., 2005): „*De veghe în oglindă* e o carte uimitoare. Scrisă la nici 35 de ani, e deja, pripit, exercițiul maturității depline. Între roman și eseu, un jurnal printre jurnale, ezitând între convenția ascunderii ficționale și convenția dezvăluirii jurnaliere, cartea lui Mihăieș e povestea expresivă a conviețuirii singuratice, introspective și prospective, cu marii scriitori autori de jurnale. Cu «bătrânii». Căutarea lor de sine se transformă în expediție de recunoaștere a propriilor angoase și fantasme. Teza de doctorat devine experiență-șoc, inițiativă. Scufundat anume în intimitatea cea mai secretă a unor mărturii de viață și creație, se contaminatează, iese din orbirea vârstei tinere, vede cumva dincolo. [...] Mica ficțiune a jurnalului, a memoriilor, a mărturiilor are ambiția de a propune ca lume mărunță, cotidiană, nesigură de sine, prăpăstioasa viață a individului. Încântata de sine dezîncântare a egografiilor cade perfect pe deruta omului micșorat al mileniului trei. La 15 ani, câți a împlinit, veghea lui Mihăieș e o carte fierbinte și vie”. ■ Ștefan Borbély, în „*Mărunțișurile vieții...*”, îi creionează un portret Irinei Petraș. □ Sunt publicate câteva poezii semnate de Nicolae Coande. ■ Este reproduș poemul *Furtuna din corpuri* de Ovidiu Pecican. ■ În *Conversații cu...*, Marta Petreu semnează un amplu interviu cu Matei Călinescu. După o serie de detalii

de ordin biografic, cu amănunte despre fuga lui Matei Călinescu, în 1973, din România în Statele Unite, și despre tentativa acestuia de a se reîntoarce, în 2003, se trece la discuția despre „exilul și dubla cetățenie culturală”. Despre acest subiect Matei Călinescu afirmă: „Am crescut într-o perioadă de nelibertate și de teroare politică, am vrut să citim numai cărți interzise – începutul unei duplicități care avea să ia multe forme, fiind pe de-o parte o strategie de supraviețuire morală și intelectuală, pe de alta o acceptare imorală a minciunii obligatorii – și n-am putut călători în străinătate – în cazul meu, înainte de a împlini treizeci de ani. După 1963-’64, lucrurile s-au schimbat întrucâtva, dar nu pentru mult timp. Revenind la chestiunea identității, căile celor trei mari exilați au fost diferite: Cioran a ales – formă de penitență și poartă spre succes – să scrie exclusiv în limba franceză, păstrându-și identitatea românească pentru a o biciui din când în când: s-a afirmat ca un metec nihilist, ca un gânditor paradoxal și ca un mare stilist care a reușit să reînvie eleganța tăioasă și cinismul melancolic al moralisților din Franța clasică. Ionescu s-a certat cu identitatea tatălui (apropiat și el, la un moment dat, de Legiune) și a adoptat identitatea mamei, devenind un mare dramaturg francez. [...] Eliade și-a păstrat identitatea românească, a continuat să scrie literatură în românește, dar și-a concentrat eforturile pe o strălucită carieră de filosof și istoric al religiilor, adresându-se unui public internațional, în franceză sau engleză. [...] Evident, situația mea nu se poate compara cu a niciuneia dintre aceste personalități. Exilul meu a fost, *volens nolens*, acela al unui om cu formația mutilată de comunism. Deși am urât comunismul, am trăit în el pînă la aproape 40 de ani și, când am luat drumul exilului, eram un om în mare măsură obosit, forțat să începă o nouă viață”. Se trece apoi la detalierea prieteniiilor sale cu diverse personalități culturale și literare, scriitorul vorbește și despre dificultatea sa de a scrie despre Eliade („Nu atât în *Un fel de jurnal*, care acoperă, cu multe intermitențe, perioada 1973-1981, cât în cartea *Despre Ioan P. Culianu și Mircea Eliade: Amintiri, lecturi, reflecții* (2002) am exprimat, alături de admirația și de afecțiunea mea pentru Eliade, așa cum l-am cunoscut eu din 1973 și pînă la moartea lui în 1986, unele rezerve față de atitudinea adoptată de el în legătură cu propriul său trecut politic, pe care, din motive de altfel explicabile, a ales să-l ascundă. [...] Apariția recentă a *Jurnalului portughez* confirmă că perioada de criză a lui Eliade nu se limitează la anii 1936-1938, cum au afirmat unii comentatori, ci s-a prelungit pînă în 1944-1945. Am discutat mai pe larg acest jurnal într-un articol din «Observator cultural». Mă întrebi de ce cartea mea din 2002 despre Culianu și Eliade a fost bine primită. În câteva publicații (în principal în 22, unde Mircea Iorgulescu a publicat două articole și unde a apărut și o dezbatere moderată de Andrei Oișteanu), cartea a fost într-adevăr comentată favorabil.”). Ultima parte a interviului este dedicată volumului *Portretul lui M* care este „o carte de doliu, dar și, pentru mine – și poate nu numai pentru mine –, un fel de «jurnal al fericirii» și o carte de învățătură: scriind-o, în cele 40 de zile de după moartea fulgureătoare a fiului meu, am încercat să reiau încercările mele repetate

și eșuate de a înțelege enigma pe care o întrupă”. □ Este publicat poemul *Grădina de iarnă* de Philippe Samuel Naud, în traducerea Letiției Ilea. ■ În *Cu ochiul liber*, Gelu Ionescu scrie despre *Operațiunea „Nașpa”*, recenzie a romanului *Cruciada copiilor* de Florina Ilis: „Calitățile scrisului, stilului (cum se zice, adică ale coerenței narative și ale modului de structurare a textului, a discursului), invenției și spiritului de observare a realității, calitățile ficțiunii și forței ei aluzive și «metaforice» – cum autoarea singură își definește convenția cărții – au fost (totuși!) insuficiente argumente pentru ca această *Cruciadă* să fie mai scurtă cu 150 de pagini, astfel devenind, potențial, «traductibilă» și în limbi de mare circulație, cum, după părerea mea, ar merita. [...]. Hotărât, inspirația și fantezia nu au lipsit Florinei Ilis, rezultatul fiind o fericită convergență; pe lângă aventuri «senzaționale», întrerupte de diverse imagini penibile ale societății României de azi, sunt și multe scene în care comportamentul și psihologia personajelor, copii sau maturi, sunt dezvoltate cu finețe sau cu mereu surprinzătoare exactitate. [...]. Reîntoarcerea finală în «normalitate» este, cu siguranță, o înfrângere crudă prin semnificația ei: copiii străzii se întorc în mizerie, promiscuitate și delincvență – căci societatea «maturilor» nu a înțeles, nici de data asta, disperarea lor –, copiii școlii și familiilor lor, în banalitatea plicticoasă și la fel de opacă a unui convenționalism, foarte bine prins și «demascată» de Florina Ilis. Un final inevitabil”. □ Ruxandra Cesereanu scrie despre *Fabuloasele librării din Buenos Aires*. □ În *Conversații cu...*, Dora Pavel realizează un interviu cu Silviu Lupescu, editor la Polirom. □ În *Avangarda rusă* este reprodusă poezia *Duminică* de Mihail Kuzmin, traducere de Leo Butnaru. ■ În *Puncte de reper* Laura Pavel publică un studiu intitulat *Matricea identitară la D. Țepeneag*. □ Michael Finkenthal semnează prima parte din articolul *Sesto Pals în anul de grație 1958 (I)*. □ Marcel Marcian, în *Cântec pe zare*, scrie despre lirica lui Valentin Strava. ■ În *Arhiva „A”* este publicat un amplu material intitulat *Amintiri despre Lucian Blaga*, semnat de Mihai Iubu. □ În *Cu ochiul liber* Andrei Olosutean scrie despre *Noica văzut de Ianoși*, prezentare a monografiei, aflate la a doua ediție, *Constantin Noica* de Ion Ianoși, apărută la Editura Academiei Române. □ În *Tangoul fresc* Ioana Cistelean prezintă volumul de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R., 2006). □ În *Biblioteca în aer liber* sunt inserate două fragmente de proză de Philippe Jones, *Un peisaj intim* și *Stare de șoc*, „prezentare și traducere de Irina Petraș”. ■ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 5/2006 al revistei „Dilemateca”, fiind remarcat interviul luat de Marius Chivu Angelei Marinescu, precum și ancheta intitulată „Ce ați fi vrut să fiți, dacă nu ați fi fost scriitor?” la care au participat, printre alții, Radu Pavel Gheo, Doina Ioanid, Norman Manea, Dora Pavel, Cristian Teodorescu; numărul 83 al revistei „Observator cultural”, cu trimitere la interviu realizat de Ovidiu Șimonca cu Moshe Idel. Este anunțată iminenta dispariție a revistei „Cuvântul”.

● [„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 10 (655)] Este anunțată, pe prima pagină, publicarea „Apelului pentru salvarea culturii române vii”. ■ În

Modele Nicolae Breban semnează editorialul *Un nou oportunism*, referindu-se aici la atmosfera ce domnește în lumea literară românească contemporană: „Un val de vulgaritate, de un «nou oportunism», s-a abătut nu numai asupra României dar și asupra lumii literare. Nouă, «vechilor maeștri», nu ne-a rămas decât să ne retragem în «citadelele» noastre, cărțile, revistele pe care le conduceam – unii dintre noi – și îngustul cerc de prieteni care au rămas credincioși nu numai persoanei noastre, dar și felului și viziunii asupra artei pe care o aveam și o stăpâneam. Când afirmam mai sus că «nu pricep mare lucru din post-modernism» voiam să spun că regulile acestui hai să-i zicem «nou curent literar» se opun radical criteriilor pe care le aplic eu în arta romanului, criteriile, regulile pe care eu însumi le-am deprins de la maeștrii mei, români sau străini. [...] Intitulându-și «roman» unele povestiri, unele dintre ele depășind cu puțin suta de pagini și neatingând măcar statutul, tensiunea și capacitatea tipologică a unei nuvele, mulți tineri sau mai puțin tineri prozatori, de la noi sau de aiurea, ruinează de fapt prestigiul adevăratului roman și îndepărtează publicul de acest gen. Slaba, diletantă, improvizată lor capacitate epică se conjugă nefericit cu ignorarea «științei românești» și, în primul rând, cu ignorarea artei tipologice, arta grea și complicată a creării personajelor”. Se precizează că acesta este un fragment din volumul *Sensul vieții. Memorii IV*, aflat încă în lucru. □ În *Restanțele criticE* Irina Petraș prezintă volumul lui Florentin Popescu, *Necunoscutul Macedonski* (Ed. Ideea Europeană, 2005). ■ De asemenea, tot aici, apare o recenzie a romanului *Povestirile mameibătrâne* de Radu Țuculescu (C.R., 2006): „*Cruciada copiilor*, romanul Florinei Ilis, *Captivul Dorei Pavel* și *Povestirile mameibătrâne* – iată trei cărți pe care le definește, înainte de toate, forța, alături de excepționala capacitate a autorilor de a construi memorabil edificii românești deopotrivă adevărate, în sensul valabilității adânci a temelor, dar și bune, plăcute la lectură. Trei cărți – destule, zic, pentru a situa Clujul în avangarda prozei de foarte bună calitate a mileniului trei”. □ Se dau detalii despre cea de a doua ediție a festivalului Zile și Nopti de Teatru European la Brăila, eveniment ce s-a desfășurat în perioada 25 septembrie – 3 octombrie 2006. ■ Este publicat textul integral al „Apelului pentru salvarea culturii române vii”. Se precizează că acesta a fost semnat de peste 400 de oameni de cultură și scriitori din România, Israel, S.U.A., Franța, Germania, Australia, Republica Moldova, Irlanda: „Scandalul mediatic legat de gafele comise de Fondul Cultural Național a readus în actualitate câteva probleme referitoare la cultura română. Odată cu apariția Fondului Cultural Național s-a creat, de la bun început, o confuzie, de care s-a profitat... firesc în contextul în care toate guvernele care s-au perindat după ‘89 au disprețuit cultura română vie, literatura română vie, aplicând o liberalizare brutală, nenuanțată, într-un domeniu fragil, vulnerabil și esențial pentru un popor, cum e cultura, inclusiv cultura scrisă. Consecința? Dispar vechi și prestigioase edituri, se dizolvă instituții prin care s-a creat România modernă, au dispărut edițiile critice etc. România e singura țară din Estul Europei, dacă nu chiar din lume, în care privatizarea a început cu

domeniul culturii. Cum se manifestă, la modul concret, disprețul guvernanților față de cultura română vie? E vorba, în primul rând, de bugetul alocat culturii: un buget jenant, de 0,16 % din PIB. Apoi, de alte, nu puține aspecte. [...] Comisia FCN-ului, alcătuită din inși necunoscuți (cu excepția dlui Th. Kleininger și a dnei S. Sora) a funcționat fără criterii, fără principii bine stabilite, încât au fost respinse câteva reviste de importanță națională, între care «Viața românească», publicație care de curând și-a sărbătorit centenarul, «Contemporanul», publicație înființată în 1881 (relativ recent a împlinit 125 de ani), «Timpul», Revistele Academiei Române și altele, iar sumele alocate publicațiilor câștigătoare sunt ridicol de mici. Este descalificant pentru membrii comisiei FCN alcătuite din iluștri necunoscuți, care sfidează revistele de cultură – veritabile instituții ce fac parte din patrimoniul spiritual al României și care se confruntă cu grave dificultăți financiare. E un semnal grav: Ministerul Culturii ne demonstrează încă o dată că nu este interesat de sprijinirea culturii române vii, inclusiv a literaturii române vii. [...] Problema reală în perioada post-decembristă (la domeniul culturii ne referim) e că administratorii culturii au funcționat consultându-se rareori cu creatorii. Astfel, ne-am trezit în plină impostură: eram și mai suntem învățați cum să ne facem meseria de indivizi neavizați, agresivi, cu pretenții de «omul-știe-tot»; se elaborează o lege referitoare la domeniul culturii și ți se pune în față textul acesteia, iar tu te uiți în el cel puțin uimit, întrucât înțelegi că cel care a făcut legea respectivă habar n-are cum se face o carte, cum se lucrează o revistă. În consecință, nu se decontează decât costurile tiparului (o parte din acestea!), ca și când revistele, cărțile ar fi scrise de fantome! Cultura română este disprețuită de guvernanții care uită – din ignoranță, calcul meschin, răuvoitor, din nepăsare – că România modernă a fost construită inclusiv de scriitori, de oameni de cultură. [...] Atitudinea sfidătoare față de instituțiile naționale a Fondului Cultural Național a readus, spuneam, în actualitate câteva probleme stringente. Astfel, prin acest Apel solicităm: Alocarea unui buget de 3 % din PIB culturii (suma de 0,16 la sută alocată la ora actuală este jenantă; argumentul «nu există bani pentru cultură» e un neadevăr strigător la cer, vehicularea căruia este descalificantă atât pentru Guvernul țării, cât și pentru Ministerul Culturii din România); Revederea, în regim de urgență, a Legii sponsorizării, care la ora actuală e departe de a încuraja sprijinirea culturii române vii; scutirea de impozite a membrilor Uniunilor de Creație (un model, în această ordine de idei, este Irlanda); Rejudecarea în regim de urgență a dosarelor de către o Comisie a FCN aleasă în cunoștință de cauză – e o măsură radicală, temporară însă, pentru a salva acest an editorial și revuistic. (Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România a cerut răsplat acest lucru într-un Protest; și-a exprimat atitudinea față de degringolada provocată în sistemul editorial de FCN și revista «Contemporanul» într-un Comunicat de Presă); O altă măsură stringentă e desprinderea FCN de MCC; înlocuirea conducerii FCN – ce este, la ora actuală, o caricatură a proiectului lansat și discutat în presa scrisă și TV publice și private acum mai bine de un an – cu o echipă de profesioniști; coordonarea activității

între MCC, ICR, Uniunea Scriitorilor și FCN, în scopul sprijinirii, promovării (în țară și străinătate) a culturii române; Crearea în cadrul MCC a unui Departament distinct «Cultura Scrisă» (alcătuit din câteva Birouri: Cultura Scrisă, Promovarea Culturii Scrise, Lectură/ Achiziții publice) și alocarea acestui Departament a unui buget egal cu cel al Departamentului Patrimoniu Cultural Național; Revenirea la «sistemul» de altădată de subvenționare a culturii scrise în cadrul MCC; excluderea din competiție a publicațiilor/ editurilor obscure; crearea unor comisii ai căror membri, fiind bine informați în privința peisajului editorial național, să facă publice proiectele câștigătoare cel târziu pe 15 martie. (Și nu în august, septembrie sau octombrie, cum se întâmplă în ultimii ani. În contractele încheiate cu editorii de carte și reviste să se includă o clauză distinctă: executarea plăților de către MCC în timp de 10 zile de la predarea lucrărilor; anul trecut au fost înregistrate întâzieri de plată de până la cinci luni)”. □ Rubrica *Revista presei* face trimitere la același apel menționat anterior. Se precizează aici că numărul din 5 septembrie 2006 al ziarului „Cronica română” publică și el o pagină intitulată *Revoluția scriitorilor*, unde găzduiește acest apel. De asemenea este menționat faptul că ziarul „Viața noastră” din Israel a publicat, la rândul său, acest text. Se precizează că ziarul „Ziua” din 5 septembrie reproduce integral „Apelul pentru salvarea culturii române vii”, care a fost „lansat în circuitul mass-media de revista «Contemporanul» și Fundația Culturală «Ideea Europeană»”. Din „România liberă”, numărul din 6 septembrie, se reține faptul că 353 de scriitori sunt solidari cu Nicolae Breban, articolul fiind semnat de Ion Zubașcu: „Scriitorul academician Nicolae Breban a avut inițiativa să lanseze un «Apel pentru salvarea culturii române vii», memoriu semnat de alți 353 de scriitori, până acum (între care nume importante ale literaturii contemporane) și trimis președintelui Traian Băsescu, premierului Călin Popescu Tăriceanu, ministrului Culturii, Adrian Iorgulescu, și lui Sebastian Vlădescu, ministrul Finanțelor Publice. În viziunea semnatarilor, cultura română de azi, în special cea scrisă, trăiește o adevărată tragedie, România fiind considerată singura țară din lume care nu-și sprijină artiștii: «E literalmente un genocid ce se întâmplă, genocid care are ca țintă cultura vie și valorile vii, scriitorii, artiștii plastici, criticii, poeții vii», întreg apelul e scris în tușe tari, catastrofice, și e prezentat ca o chemare a întregii bresle artistice la insurecția unei... «Revoluții culturale» (parcă sună cunoscută această sintagmă, nu-i așa?). Panorama alarmantă a «politicii anticulturale, în esență antinațională» din anii de tranziție se încheie cu câteva propuneri concrete, făcute actualei guvernări: alocarea unui buget de 3% din PIB culturii (procentul de 0,16% fiind jenant); revederea, în regim de urgență, a Legii sponsorizării, considerată inefficientă; scutirea de impozite a membrilor uniunilor de creație (după modelul din Irlanda); salvarea anului editorial și revuistic, prin revizuirea urgentă a criteriilor actuale după care lucrează Fondul Cultural Național; desprinderea FNC de MCC și înlocuirea actualei conduceri a FNC «cu o echipă de profesioniști [...]». Mai sunt menționate, în acest context, „Evenimentul zilei” din 6 septembrie, „Cotidianul”

din 7 septembrie, precum și „România liberă” din 7 septembrie. ■ Paul Aretzu, în *Subterfugiile subteranei*, prezintă volumul de versuri *Șobolanul Bosch* (Ed. Paralela 45, 2006), în care Lucian Vasiliu „alcătuiește o selecție exigentă de circa 150 de pagini din poezia scrisă într-un sfert de veac (1981-2006), fiind reprezentate tematic, stilistic diferite etape ale evoluției acestuia”. □ În *Traduceri* este prezentă o selecție lirică Manuel Cortes, însoțită de o prezentare intitulată *Portret al poetului în oglinzi paralele*, ambele fiind semnate de Rodica Grigore. □ În *Texte fundamentale* este publicat textul *Reîntoarcerea lui Hermes* de Gilbert Durand, „fragment din lucrarea *Știința despre om și tradiția*, în curs de apariție la editura Ideea Europeană, traducere de Janina Ianoși”. □ În *Cronica literară* Henri Zalis semnează *Proiecții în zodia ferocității*, prezentare a romanului Dorei Pavel, *Captivul*. ■ Este publicat un Comunicat de presă semnat de revista „Contemporanul. Fundația ideea Europeană” în legătură cu situația creată de către comisia de evaluare și selecție a Fondului Cultural Național care a ales revistele ce „urmează să beneficieze de sprijinul acestei instituții publice autonome create în 2005”, precizându-se că revista „Contemporanul”, care a împlinit, în 2006, 125 de ani de la înființare, nu face parte dintre aceste publicații. ■ Tot aici este reprodus un protest pe aceeași temă, semnat Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România (APLER), din care fac parte majoritatea revistelor literare și de cultură din țară. □ În *Bref* se anunță montarea unei noi piese a lui Matei Vișniec în Marea Britanie, *Cum să explici istoria comunismului pacienților bolnavi mental*.

● [**„Contrafort”, nr. 10 (144)**] Editorialul lui Vitalie Ciobanu este intitulat *Scriitor, scriitură, lume*, un comentariu asupra „întâlnirii cu publicul cititor la care am participat în octombrie curent, invitat de Biblioteca orașenească din Florești”. □ În *Actualitatea* este publicat *Programul de lecturi publice al filialei Chișinău aUSR*. □ Notă de prezentare a antologiei de poezie modernă și contemporană românească, *Born in Utopia („Născut în Utopia”)*, editată de Carmen Firan, Paul Doru Mugur și Edward Foster și publicată la Editura Talisman din New Jersey. □ În *Cronica literară*, Mircea A. Diaconu scrie despre *Cornelia Maria Savu. Versete de plumb*, prezentare a volumului de versuri *Roman cu sertare* (Ed. Vinea, 2005). □ Grigore Chiper, în *Criza intimității*, comentează volumul de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R., 2005). ■ Margareta Curtescu semnează recenzia volumului Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (Humanitas, 2005): „În intimitatea secolului 19 este o carte rezultată dintr-o aventură literară deloc simplă: autoarea, «în calitate de martor și scrib», își propune să reconstituie «aerul timpului, atmosfera celei de-a doua jumătăți a secolului 19», să vizualizeze retrospectiv o lume, căreia manualele de istorie îi acordă spații infime, iar cele de literatură română o evocă, cum e și firesc, în dimensiuni specifice disciplinei. Relevarea momentelor necunoscute din viața unor personalități notorii ale culturii și literaturii noastre, Petre Ispirescu, Vasile Alecsandri, Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Iacob Negruzzi, Ion Luca Caragiale,

despre care le vorbești la cursuri studenților, devine, într-un moment, o tentație firească pentru un profesor de literatură, care, pe lângă toate, mai este și un inițiat în ale scrisului. Completarea informației, deja clasicizate, cu tot ce include «detaliul, instantaneul, întâmplătorul» i-a solicitat Ioanei Pârvulescu o inevitabilă și imperioasă participare afectivă. Dintr-o stare de spirit ce depășește cu mult simpla curiozitate a descins, probabil, narațiunea ce «se construiește din croșetarea documentelor», distingându-se și printr-o arhitectonică ingenioasă (cele 19 capitole despre secolul 19 sunt repartizate în părți intitulate laconic și exact: *Unde, Cine, Ce și cum, Încotro*). O succesiune de schițe, elaborate cu multă abilitate, în care sunt dezvoltate diverse detalii ce țin de intimitatea unor personaje reale, compune imaginea secolului despărțirilor și al întâlnirilor spectaculoase, al pasiunilor incendiare și al gloriilor fulminante, al idealurilor patriotice și al canoanelor de orice gen”. □ În *Decupaje*, Ghenadie Nicu semnează eseu *Funia lecturii*. □ În *Poezie* semnează versuri Călina Trifan și Vladimir Sterpu-Spătaru. □ În *Cosmograme*, Leo Butnaru scrie *Op. Nr. 1, pentru clavier și vioară*, eseu dedicat liricii bacoviene. ■ *Ancheta „Contrafort”* are ca temă „Cultura la țară”. La aceasta participă: Leo Butnaru, Serafim Saka, Grigore Chișer, Nicolae Spătaru, Vladimir Bulat, Ghenadie Nicu, Anatol Moraru, Haralambie Moraru, Margareta Curtescu, Vlad Zbârciog. Întrebările anchetei sunt formulate în următorul mod: „1. Când ați participat ultima dată la o întâlnire cu publicul/ cititorii de la țară? Ce mai spun oamenii despre scriitori? Le mai citesc cărțile, îi respectă, mai așteaptă ceva de la ei? 2. Ce «focare» de cultură (școli, biblioteci, librării, săli de spectacole și de cinema..., eventual cafenele Internet...) mai există astăzi la sat? Cine le frecventează? Mai sunt învățătorul, medicul și preotul «stâlpii luminați» ai satelor noastre, așa cum erau pe vremuri? 3. Ce se poate face pentru a opri degradarea culturală a satului basarabean?”. Leo Butnaru apreciază: „Cu părere de rău, deocamdată cultura în Moldova Estică stă sub semnul nefast al discursurilor agramate, de o cinică incultură, a guvernanților, cu tot arsenalul lor de ineptii ce țin (cu proteza dentară) de moldovenismul primitiv, de istoria integrată și ingrata soartă a bietului sătean care, deocamdată, ca și altădată, e într-o somnolență sau prostrație de cvasisclav. Iar cultura înseamnă nu atât trezire, cât deșteptare – lucidă, conștientizată, asumată, angajată (anume) întru prosperitate spirituală. Și încă ceva – umilința și obediența nu dau nicidecum cultură. Prin urmare, la cultură se ajunge și prin curaj bine centrat și ghidat de o filosofie civică pe potrivă. Trebuie să învățăm nu numai a genera cultură, ci și a combate pentru prezența ei. Inclusiv la sate”. □ Serafim Saka consideră: „Ca scriitori, am putea face un mare lucru pentru a opri degradarea culturală care se rostogolește atât de ucigător peste nenorocul nostru istoric, începând prin a nu degrada chiar noi înșine. Cum, pe ce căi? Aceleași, dintotdeauna. A nu ne lăsa duși de valul degradant, care ne pândește și ne prinde tocmai în clipa în care ne fură, fie și pe o clipă, somnul rațiunii. Visările moldovenești sunt colorate, dar se întunecă și ele câteodată și atunci nu mai visăm, vedem toate neîmplinirile lăsate de istorie, dar mai ales cele

pe care le lăsăm noi, în urma noastră”. □ Gheorghe Chiper, în schimb, notează: „Părerea mea este că plecările la țară a scriitorilor țin mai degrabă de o optică a trecutului (comunist) de culturalizare a maselor țărănești. În situația creată, acestea nu-și mai au rostul. Clișeul trebuie depășit. Întâlnirile cu cititorii de la sat seamănă, pentru mine, foarte mult cu comerțul stradal, când micul bișnițar iese în stradă pentru a se apropia la maximum de cumpărător. Acest tip de comerț nu mai este actual. Au apărut numeroase magazine, supermarketuri, care le-a luat locul. Cine are nevoie merge acolo. Era natural să se întâmple așa. Nu e diferită situația cu literatura. Omul de creație trebuie să obțină condiții pentru a scrie. Datoria lui este să pună la dispoziția cititorului opere de calitate. Scriitorul de la noi nu are de ales decât să se integreze singur în circuitul de valori românești. El trebuie să-și aleagă mentorii printre scriitorii din țară cu care să se străduiască să concureze. Pe de altă parte, cititorul, inclusiv cel de la sat, trebuie să decidă dacă are nevoie de cultură, dacă are nevoie de scriitori. Dorește el să meargă la «prăvălia» culturii? Traversăm un timp când acționează principiul «ajută-te singur». [...] Scriitorii singuri nu pot face nimic pentru a opri degradarea culturală de la sat despre care se vorbește. Ei pot pune la dispoziția cititorului opere de valoare care vor fi solicitate, într-o perspectivă temporală de lungă durată, de verigă intermediară situată între scriitor și cititor – școala menită să educe un cititor cult, adevărat. Dar acest proces e de (foarte) lungă durată”. □ În opinia lui Nicolae Spătaru, „nivelul contactelor scriitorului cu cititorii de la țară (și nu numai) a ajuns la cote alarmante. Atât oamenii de creație, cât și cărțile lor nu mai ajung în librăriile de la sate, pentru că ele nu mai există. Luminițele de cândva s-au transformat în baruri și discoteci. Din lipsă de bani, bibliotecile școlare și cele comunale nu mai pot achiziționa ultimele apariții editoriale. Și această stare de lucruri a devenit una cronică. La Adunarea generală a scriitorilor din Moldova din frigurosul decembrie 2002, Vitalie Ciobanu a propus înființarea în cadrul US a unui Departament pentru Relații Externe și Contacte cu Publicul. S-a luat act, s-a promis și... s-a uitat. Nu s-a ținut cont nici măcar de faptul că 2003, 2005 urmau a fi ani electorali, că în satele noastre mai există foarte multă lume puțin inițiată în ale politicului. Lume care își pune probabil întrebarea caragialiană Eu cu cine votez?. Împreună cu scriitorii, poate s-ar fi găsit și un răspuns. Poate. La noi, conform obiceiului locului, ideile bune mor în proiect. □ După părerea lui Anatol Moraru, „scriitorii, din păcate, nu mai sunt un subiect preferat pentru comunitatea rurală. Asta și pentru că sătenii se confruntă, nu doar sezonier, cu realități și dificultăți care îi depășesc. Apoi, unii scriitori, importanți, de altfel, și-au dezmințit vocația, apărând în fața sătenilor, adunați în casele de cultură, în calitate de membri ai alaiurilor electorale, mai și rostind discursuri mobilizatoare în favoarea unor lideri sau formațiuni politice. Compromițându-se, partidele i-au compromis automat și pe scriitorii «simpatizanți». Majoritatea sătenilor au înțeles de ceva vreme că trebuie să se descurce singuri. Cred că nu mai așteaptă nimic de la scriitori, cum nu așteaptă nimic nici de la stat. Scriitorii, îndeosebi cei care au

«nimerit» în manualele școlare, sunt respectați în mod obligator de către elevi și, la modul serios, sunt așteptați, sunt sigur, întotdeauna de aceștia. Mi se pare că o modalitate eficientă de a câștiga măcar o generație ar fi aceste întâlniri cu elevii”.

□ Această parte a anchetei este încheiată de Vlad Zbârciog, a cărui concluzie este că „citorii de la sate așteaptă de la noi nu numai cărți bune, dar și atitudine cetățenească față de problemele care frământă societatea. Mi s-a reproșat de mai multe ori faptul că unii scriitori s-au distanțat de problemele satului, ale omului de la țară. N-am avut ce să le răspund. Au dreptate, firește. Prea puțini scriitori cunosc situația deplorabilă din satele noastre. Prea puțini militează în scrierile lor, în atitudinile lor pentru democratizarea societății, pentru trezirea conștiinței de neam, pentru revigorarea culturii la sate, pentru reînscăunarea valorilor culturale ale neamului. Mulți dintre colegi nici n-au ajuns la a conștientiza un lucru simplu: că a fi scriitor în Basarabia înseamnă, întâi de toate, a trăi cu grijile, bucuriile, durerile neamului tău. Nu te poți numi scriitor, dacă nu te interesează ce griji trăiește neamul din care faci parte...”. ■ În *Dialog*, Iulian Ciocan semnează un interviu cu Aleksandr Tkacenko, președintele PEN Centrului Rus, publicat cu titlul „*Dacă în Moldova ar apărea doi-trei scriitori despre care s-ar vorbi în Occident, ei ar fi publicați și de editurile rusești*”. Acesta vorbește despre rolul PEN Club-ului din Rusia în comparație cu acela al Uniunii Scriitorilor din Rusia, dă detalii despre scandalul provocat de anumite volume ale lui Vladimir Sorokin, dialogul încheindu-se cu un comentariu privind traducerea scriitorilor basarabeni în Rusia: „[...] Dacă am găsi bani pentru editarea unei antologii a scriitorilor moldoveni în rusă – care ar include 15 prozatori și 15 poeți contemporani – noi am traduce-o și am face, cum se zicea odată, propagandă scriitoricească. Citiți, alegeți! Multe se întâmplă din neștiință. Iată o misiune posibilă pentru PEN Club, despre care trebuie să mai discutăm. Îi cunoaștem pe scriitorii valoroși din fostele republici unionale – Otar Cealadze, Iemans Ziedonis, Maris Ceakvas. Mi-au fost prieteni și i-am tradus. Au fost și la voi scriitori buni. Or, în ultimii 15-20 de ani, noi nu mai știm nimic despre aceste literaturi. Ar fi interesant să citim o asemenea antologie. E o idee la care merită să ne gândim. Problema despre care vorbim e specifică nu doar Moldovei. De altfel, în aceste zile îmi apare o carte în România. Iar în România există o literatură de calitate, care e tradusă în Europa. De ce atunci să nu fie tradusă și literatura din Moldova?”. □ În *Proză*, cu titlul *Talentul mincinosului*, este reprodus un fragment din romanul *Spațiu de visare* de Mihaela Perciun. ■ În *Revista presei culturale. Lecturi infidele* de Vasile Gârneț sunt prezentate: numărul 3/2006 al revistei „Semn”, ce are ca temă „Basarabia pitorească”; numărul 8/2006 al revistei „Vatra”, care se ocupă de „Civilizația polemicii la români”, o anchetă coordonată de Iulian Boldea, care „pune în discuție tradiția spiritului polemic și a polemicii în cultura românească, articulațiile discursului polemic și problema existenței sau inexistenței, astăzi, a unei civilizații a polemicii”. ■ În *Poligon rusesc* se anunță asasinarea Annei Politkovskaia, alături de o serie de *Ecouri* semnate de politicieni, oameni de cultură și scriitori, printre

care se numără Iuliana Latfînina și Viktor Erofeev. □ În *Semn de carte*, Vasile Gârneț anunță apariția unui *Un nou volum de versuri de Iulian Frunțașu, St. BB/St. Bosnia Blues*, versuri, ediție bilingvă, româno-engleză, Editura Cartier, Chișinău, 2006. ■ În *Evocare* se anunță dispariția lui Virgil Ierunca, textul fiind urmat de o reproducere fragmentară a interviului „acordat la Paris, în iunie 1994, de Virgil Ierunca lui Libuše Valentová”, apărut în 13 octombrie al revistei „România literară”. ■ În *Meridian* se anunță acordarea Premiului Nobel pentru literatură 2006 lui Orhan Pamuk, prezentarea bio-bibliografică fiind urmată de „fragmente dintr-un interviu acordat de Orhan Pamuk lui Adam Smith, redactor-șef al portalului Nobelprize.org”.

● [„Convorbiri literare”, nr. 10 (130)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon publică articolul comemorativ *Virgil Ierunca, tenacitatea demnității*. ■ În *Interviu* este reprodusă *Cronica unei „întâlniri admirabile”*. *Virgil Ierunca și Monica Lovinescu la Piatra Neamț*, întâlnirea fiind organizată de către Gabriel Liiceanu. ■ Cu titlul *Datoria intelectualului este să spună adevărul* este publicat un dialog între Virgil Ierunca, Monica Lovinescu și Gabriel Liiceanu. Comentariul, stabilirea textului și notele îi aparțin lui Adrian Alui Gheorghe. Plecând de la un *laudatio* al lui Gabriel Liiceanu față de rolul lui Monicăi Lovinescu și al lui Virgil Ierunca în ajutarea intelectualilor români, se discută despre tentativa de asasinat din anul 1977, precum și despre o serie de alte detalii de ordin biografic. O amplă parte a dialogului este dedicată lui Mircea Vulcănescu. Despre fenomenul totalitar și despre „vina intelectualității”, Virgil Ierunca afirmă: „Și noi avem impresia că o mare parte din intelectualitatea română autentică este foarte doritoare – direct sau indirect – să se păstreze ierarhiile care au dominat epoca ceaușistă, care au avut baza în realismul socialist... Însă acum problema se pune pe alte ierarhii. Această despărțire sentimentală – sau dacă vreți politic nemărturisită de a omologa, de a despărți net omul de operă mi s-a părut întotdeauna o metodă cel puțin dubioasă. Întâi, că n-am descoperit până acum opere care cresc singure, la nici un colț de stradă, în niciun ținut. Prin nicio literatură, prin niciun meridian n-am întâlnit opere care cresc singure. Or exista opere de artă naturale, însă noi vorbim de operele făcute de oameni. Deci între om și operă legătura mi se pare con-substanțială, mi se pare esențială, nu pot fi despărțite. Doar dacă există opere care pot trece în istoria literaturii, criticii sau observatorii politici care sunt partizanii acestei despărțiri absolute între om și operă mi se pare absolut arbitrară pentru că sub vremurile istoriei anumiți artiști, anumiți scriitori și-au schimbat identitatea ca oameni și sunt lucruri foarte grave”. Se trece apoi la discutarea unor afirmații din prefața volumului său, *Românește*, în care acesta afirma că „în timp ce unii intelectuali de marcă, români, luau drumul închisorilor, Vulcănescu și Noica și alții, alții luau drumurile spre fotoliile Academiei”. În această problemă, Monica Lovinescu afirmă că „fără a vorbi de cazurile extreme, de mare prostituție sau de mare eroism, fiindcă au fost toate nuanțele în cultura română, trebuie să spunem că s-a rezistat prin cultură în România. Și cum spunea Virgil Ierunca, am fost

printre cei care am sprijinit această rezistență prin cultură. Însă scriitorii români – *pe care nu vrem să-i învinovățim, să-i acuzăm acum* – nu s-au aflat, în afara unor foarte rare excepții, pe baricade. Și cred că plătim acum acest lucru. [...] Din punct de vedere literar, optzeciștii de pildă, s-au sincronizat la literatura occidentală și poate că din punct de vedere literar e una dintre literaturile cele mai interesante estetic din Est. A existat o confirmare continuă a relației autor-cititor, o complicitate prin «șopârle». Dar o complicitate nu înseamnă solidaritate. A mai contat și crearea, pentru apărarea culturii, de idoli. Literatura română e plină de idoli și dacă îi pui în chestiune, ca în orice literatură, provoci un sacrilegiu. Cu atât mai mult într-o literatură încercată de problemele noastre... Și iarăși noțiunea de operă, dar care nu umblă singură pe stradă, cum spunea Virgil Ierunca, este un fel de tabu din punct de vedere literar”. Despre rolul intelectualului Virgil Ierunca susține că „este să nu-și istoricizeze conștiința, să nu situeze adevărul. Intelectualul care își istoricizează conștiința păcătuiește întâi față de sine și față de celălalt. Pentru că lucrul bun și adevărul nu sunt în funcție de parametrii circumstanțiali ai istoriei. Un lucru bun se face chiar dacă vremurile sunt potrivnice lui sau chiar dacă riscurile pe care le iei sunt mari. Datoria intelectualului este să spună adevărul, să lupte pentru adevăr, atunci, mai ales, când nu este speranță. Pentru că este foarte ușor să lupți știind că undeva te așteaptă o izbăvire; este însă mult mai greu – dar mult mai adevărat – să lupți chiar și atunci când istoria te așteaptă peste o sută de ani; să lupți chiar și fără speranță dacă acele cauze pentru care lupți ți se par, față de conștiința ta și față de conștiința semenului care te ascultă, necesare. Urgente”. Este discutată, printre altele, și situația lui Paul Goma, în comparație cu cea a lui G. Călinescu și Tudor Arghezi. Discuția se încheie cu opinia lui Virgil Ierunca privind relația dintre „cultura națională și pătrunderea în occidentalism” care, din punctul său de vedere, este o falsă problemă. Referindu-se în acest caz exclusiv la traducerea lui Eminescu, acesta afirmă: „În ceea ce mă privește, dacă Eminescu nu poate fi tradus în franțuzește, mi se pare logic în ceea ce mă privește să propovăduiesc netraducerea lui Eminescu în franțuzește. De ce? Ca să nu dea, așa cum s-a dovedit cu toate eforturile conjugate ale unor mari oameni de gust și plini de har de a-l traduce, niște eșecuri. Și toți am propovăduit netraducerea lui Eminescu în franceză. În schimb mi-a fost dat să pătrund în publicații de prestigiu, să vorbesc despre România și am vorbit despre Eminescu. [...] Deci aceasta este problema: dacă Eminescu nu poate pătrunde în spațiul Occidental, ce să mai alegem din ceilalți?”. □ Elvira Sorohan scrie despre *Călinescu și artefactul epistolar*. □ Gheorghe Grigurcu semnează *Fișele unui memorialist*. ■ Mircea A. Diaconu analizează romanul *Christina Domestica și vânătorii de suflete* în *Petru Cimpoeșu sau Lumea ca spectacol*: „[...] miza acestei ultime cărți a lui Petru Cimpoeșu privește felul în care Diavolul – sau, mai degrabă, Dumnezeu (și se va vedea de ce o astfel de substituție e posibilă) – este înscris în istoria imediată. Cu toate acestea (cum să n-o recunosc?), cartea aceasta rămâne până la capăt un roman burlesc, care nu

ridică explicit cortina hohotului de râs și nici pe aceea a interpretării alegorice pentru a arăta povestea ascunsă în spatele detaliilor, ori pentru a lăsa, la vedere, o interogație metafizică pe care o consider întemeietoare. Și toate acestea se întâmplă pentru că, pare să ne spună Petru Cimpoeșu, în primul rând, povestea însăși nu mai poate exista în afara unor complicații care o fac ireductibilă la o desfășurare simplă și la vedere și, în al doilea rând, pentru că în lumea în care trăim (ca și în aceea a romanului), orice interogație metafizică nu depășește nivelul întâmplării derizorii, periferice, mediatizate cu stupefacție. Iată de ce avem de-a face aici, dincolo de o suprafața atât de spectaculoasă, cu un labirint și cu un carnaval. Suprafața spectaculoasă? Poate că suprafața aceasta ascunde ea însăși un miez. Aproape jubilat (dar jubilația este a ironiei), Petru Cimpoeșu instituie o lume în care datele de roman s.f. ori de roman magic sunt generate și susținute de factologia cea mai umil terestră. Totul, până și ideea revelației, e coborât într-un nivel domestic și căzut, încât derizoriul românilor, într-un amestec aiuritor de fabulație, obsesie și inconsistență, ține loc de ontologie. Tocmai de aceea, o lume a paradoxului și a absurdului?”. ■ Ion Miloș scrie eseu *Durerea literaturii române*, text în care se întreabă: „Care este cauza acestei stări dureroase a culturii și literaturii noastre? Să fie numai invidia? Să moară capra vecinului? Să fie dintr-o cauză și mai profundă, dintr-o trăsătură a caracterului românesc? Să fie o boală genetică? Nouă românilor ne lipsește sentimentul actului obștesc. Noi dacă nu reușim să ne impunem prin cinste și adevăr, atunci mințim”. □ Ioan Holban, în *Sângele poeziei și dezvățul de cuvânt*, scrie despre lirica lui Constantin Hrehor. □ În *Inedit. Sertarul cu scrisori* Florin Faifer creionează un portret al lui Ion Omescu, publicând fragmente de corespondență cu acesta. □ Mircea A. Diaconu continuă selecția *Traian Chelariu (21.VII, 1906 – 4.XI.1966). Poveste cu iconari (V)*, redând câteva file din *Jurnalul* autorului, din anii 1934 și 1935. □ În *Poezie* semnează versuri Andrei Zanca, Gellu Dorian, George L. Nimigeanu. □ În *Proză* Constantin Bichineț publică povestirea *Sub zodia ordonanțelor*, Madi Lussier – *Inima lui Cap-de-Fluture*, iar Emma Brad câteva *Proze Scurte*. ■ În *Cronica literară. Critica Poeziei* Cristian Livescu semnează o analiză a liricii lui Petre Stoica, în *Petre Stoica, risipitorul de miracole*. Acesta apreciază că „Petre Stoica este unul din marii maratonisti ai poeziei noastre din toate timpurile și un redutabil campion al longevității literare: în această privință, se situează pe o poziție de excepție, între volumul de debut, *Poeme* (ESPLA, 1957) și cartea sa cea mai recentă, *Pipa lui Magritte* (Ed. Brumar, 2005) așternându-se nu mai puțin de 48 de ani de activitate, susținută efectiv în spațiul românesc – 24 de volume originale (fără a socoti antologiile de autor, memorialistica și cele 15 cărți de traduceri din lirica lumii), performanță unică, în felul ei, neatinsă până acum, de la Vasile Alecsandri, să spunem (primul „rege” al poeziei, proclamat de Eminescu), până la Blaga, Arghezi și Doinaș. Asta dacă facem abstracție de un posibil rival demn de luat în calcul, poetul Alexandru Lungu (debut cu *Ora 25*, în 1946, până la *Cerneala și sângele*, Bonn, 2002, 26 volume de poeme la activ, doar 9 fiind

publicate în țară), dar majoritatea plachetelor cu o difuziune confidențială în Germania, unde a emigrat, din 1973, ca medic, și cu un impact destul de limitat în țară”. □ În *Critica prozei* Constantin Dram scrie despre volumul *Ieșirea din iarnă* de Radu Tătărucă (Ed. Opera Magna, Iași, 2006). □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru se ocupă de volumul de versuri *Gândul alb al cuvântului* de Ion Miloș (Ed. Ars Longa, Iași, 2006). ■ Vasile Spiridon, în *Proză*, semnează prima parte din „*Un volum scos din neant*”, analiză a prozei scurte a lui Ion D. Sârbu. ■ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu prezintă *DGLR – O reușită cu lacune*. În opinia sa „de un *Dicționar General al Literaturii Române* era, la început de mileniu, mare nevoie. În primul rând, pentru că un astfel de instrument, de vreme ce apare sub egida celui mai înalt for cultural și științific al țării, Academia, are menirea (și, se înțelege, căderea) de a alcătui canonul unei literaturi ajunse la maturitate și pentru că, vorba regretatului Adrian Marino, o cultură majoră nu poate fi girată decât de marile sinteze. În al doilea rând, întrucât celelalte lexicoane de un calibru apropiat (*Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, alcătuit de cercetătorii ieșeni, pe osatura continuării căruia acesta nou, coordonat de Eugen Simion, crește și *Dicționarul scriitorilor români* al clujenilor Zăciu, Sasu, Papahagi) erau, în ciuda profesionalismului lor, rămase, prin natura momentului alcătuirii și apariției, în urmă cu informația. Ca proiect, DGLR este cel mai ambițios dintre toate, căci inițiatorul său, Președintele Academiei, mărturisește intenția autorilor de a da un «dicționar integral al literaturii române, cu tot ceea ce propune el: autori, publicații, curente literare, concepte, opere anonime, instituții literare etc» (ș.a.). Ambiții mari, riscuri pe măsură... Dar era, cred, de datoria Academiei să purceadă în această lungă și anevoioasă corvoadă”. ■ Loredana Opăriuc, în *Ex libris*, scrie despre *Poeme de exil* de Virgil Ierunca (Humanitas, 2001). □ Liviu Grăsoiu, în *Apariții neașteptate*, se ocupă de volumul lui Ion Gheție, *Nodul gordian* (Ed. Universal Dalsi, 2005). □ Nicolae Mecu scrie despre volumul lui Florin Faifer, *Filtru*, apărut la editura Cronica din Iași. □ Ovidiu Morar, în partea a doua din *O istorie condensată a literaturii române*, se ocupă de volumul omonim semnat de Henri Zalis, ce acoperă perioada 1880-2000. □ Dan Bogdan Hanu, în *Confesiuni (in)cifrate*, scrie despre volumul de versuri *Proprietarul de locuri comune* de Dan Ștefan Pocovnicu (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005). □ Necrolog Violeta Zamfirescu. □ În *Debuturi* Gellu Dorian se ocupă de volumul de versuri *Marta* de Violeta Ion (C.R., 2005). □ Constantin Parascan semnează partea a treisprezecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ În *Cerneala simpatică* Antonio Patraș publică cea de-a doua parte a portretului literar *Tânărul Ibrăileanu* ■ Constantin Coroiu, în *Machiavel în haine de lucru*, dedică un articol activității de gazetar a lui G. Călinescu. ■ Gavril Istrate semnează un portret intitulat *Iorgu Iordan – omul și savantul*. □ George Stanca publică un articol biografic intitulat *Pamfil Șeicaru – vizionarism și profetie*. □ În *Convorbiri retrospective*, Liviu Papuc prezintă revista „Convorbiri literare”, într-un articol de istorie literară intitulat „*Convorbiri literare*” în

dezbateră Adunării Deputaților. □ În *Literatură universală* este publicat portretul făcut de Karl Sandburg lui Brâncuși, preluat din volumul *Slabs of the Sunburnt West*, precum și o selecție din *Poemele de dragoste ale lui Marichiko* de Kenneth Rexroth, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. Sunt inserate aici și o serie de versuri de Nikolai Karamzin, „traducere din limba rusă de Ludmila Rotăraș”. □ În *Cronica sofistului* Anton Adămuț publică eseul *Camil Petrescu între Quidditate și Antinomia metodei (III) (Semnalare de caz)*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru scrie *Despre Ka, ființa de cuvinte și miniatura poetică rusă*, prezentare a volumului lui Velimir Hlebnikov, *Ka – proză, teatru, eseuri*, „versiunea românească, prefață, tabel cronologic, note de Leo Butnaru” (Ed. Ivan Krasko, Nădlac, 2005). □ În *Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Somn de lup* de Valeriu Matei (Ed. Semne, 2006); *Bifurcația neantului* de Vasile George Puiu (Junimea, 2005); *Poem pe cord deschis* de Petre Scutelnicu (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2006); *Tăceri galbene* de Constantin Marafet (Ed. Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 2005); *Fi-voi câmpie* de Nicolai Tăicuțu (Ed. Timpul, Iași, 2006); *Bucurii înlăcrimate* de Doina Dabija (Ed. pentru literatură și artă, Chișinău, 2003); *Viața nu e destul* de Sânziana Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006); *Imperiul lupului* de Mihai Merticaru (Ed. Crigarux, Piatra Neamț, 2006); *Că poetu' nu-i ca omu'* de Nicolae Sârbu (Ed. Marineasa, Timișoara, 2005). □ Sunt anunțate premiile Concursului „Nicolae Labiș”. ■ Este publicat manifestul literar intitulat *Boierismul*, semnat de Paul Bogdan, Radu Herinean, Felix Nicolau și Marius Marian Șolea. Aceștia afirmă: „Boierismul este un manifest literar și, în același timp, o razié. A venit timpul să gândim și să scriem boierește: cu forță, vigoare, eleganță, evghenie, culoare. Noi ne propunem să cultivăm atât literaritatea, cât și literalitatea poeziei. Înțelegem să valorificăm poezia enunțiativă dar și pe cea cu încărcătură stilistică. Ceea ce ne interesează este originalitatea, repudierea rețetei, torpilarea manierei. Scrierea după rețete impuse, nici măcar inventate, a buruienit literatura română în ultimii cincisprezece ani. Noi cultivăm ruperea de ritm, viteza, realismul și transfigurarea. Ajunge cu vasalitatea față de poezia americană, vasalitate întărită de incultura lingvistică, de fonfăirea unei brume de engleză americană și de lipsa deschiderii spre alte limbi străine. Vrem să ne întoarcem la marea literatură europeană, la ordinea și la sistemul apusene și la vigoarea ontică și ontologică a personajului literaturii din est. E necesară recuperarea inspirației de natură universală, relansarea spiritului estetic – spiritul care știe să detecteze frumosul oriunde s-ar ascunde el. Avem nevoie de o artă fără artificii minore, fără încărcătură stilistică prezentă ca balast. Textul este suportul mesajului; distanța dintre semnificant și semnificat trebuie micșorată. Construcția operii să fie tensionată prin dinamismul scriiturii. [...] Boierul impune prin disprețul față de invidie și lingușire. Pentru noi, contează ideile de prietenie, fidelitate și detașare de meschinăria machiată artistic. Boierul nu este un *dandy* sau un fișos arivist. El este un agon, gata să piară luptând pentru convingerile și principiile

sale. Boierul este cel care scrie puternic, gândește liber și nu suferă de complexe. El este dezinvolt atât în salon, cât și în mahala. [...] Nu suntem neapărat integra-liști, ci susținători ai creației în formele ei cele mai dinamice și mai noi. După mimarea post-decembristă a avangardei, a venit timpul experimentului. Până acum, acesta a fost tot timpul previzibil. Arta majoră va urma în mod firesc. Nu artei funcționale a modernismului, nu stilului internațional. Nu afacerismului și lichelismului. Să facem o artă ecologică! Să fim capabili să gonim pe autostrăzi, dar să nu ne temem nici de praful ulițelor. Să asanăm aerul stătut al artei, voiajând cu velierul, balonul și avionul supersonic. Analizei mimate îi preferăm sinteza. Ne întoarcem spre originea sincretică a artei. Ne-am săturat de sonoritățile proaste de pop, rap, hip-hop și house. Vrem ca operele noastre să aibă tonalități simfonice, să fie jucăușe ca o bagatelă, inflamante ca un bolero, rebele ca un hit rock, subtile ca un jazz. Acestea sunt lucrurile pe care ni le propunem, de aici plecăm”.

• [„Cuvântul”, nr. 10. **Începând cu acest număr se anunță că este „Serie nouă”.** Formatul devine A5. Radu G. Țeposu este menționat ca „fondator al seriei noi”, redactor șef devenind Răzvan Țupa. 32 de pagini] În *Cartea străină* Cosmin Perța prezintă romanul *Tihna* de Attila Bartis (Ed. Paralela 45). □ În *Poezie Al.* Cistelean se ocupă de volumul de versuri *Ruj pe icoane* de Livia Roșca (C.R., 2006). □ În *Proză* Cosmin Ciotloș prezintă volumul lui Dan Lungu, *Băieți de gașcă* (Polirom, 2005). ■ Ancheta acestui număr este intitulată *Cultura dosarelor*. ■ Liviu Ioan Stoiciu, în *Deconspirare și lustrare*, afirmă: „Pentru mine rămâne de neînțeles de ce abia în 2006 legea deconspirării are cât de cât impact public și CNSAS dă semne că funcționează într-atât încât a ajuns să scandalizeze și lumea culturală românească, intrată în malaxorul colaboraționismului (în sfârșit!). Normal ar fi fost să fie făcută curățenie nu numai la nivel de securiști (turnători, rezidenți, agenți acoperiți), ci și la nivel de activiști, plătiți de PCR. Cu atât mai mult cu cât Securitatea era o unealtă de represiune a PCR, toți activiștii care luau salariu de la PCR intră în rândul colaboraționiștilor... [...] Dacă în 2006 s-a reușit să fie deconspirat pe ici pe colo câte un turnător celebru (mai ales, din lumea culturală, care se confundă cu societatea civilă fie și din GDS sau din elita politică bine cotate la popularitate) a început să fie pus sub semnul întrebării rostul deconspirării. Trebuie mers până la capăt cu deconspirarea (fie și în stil românesc, selectiv, cu o lege a deconspirării anume prost făcută de politicieni și în lipsa unei legi a lustrării, prin plățirea unor polițe și cu jumătăți de măsură, fără conștiință), să știm cum mai stăm, cu cine defilăm public și de ce ne merge rău, de fapt”. ■ O. Nimigean scrie despre *Cultura dosarelor: note și clarificări*: „Sintagma «fenomenul dosariadei» este peiorativă, semnificând o tardivă aflare în treabă. O resping. Ea ține de retorica manipulatorie a discursului activisto-securist. Prefer să se «răscolească» această încă timidă încercare – a cărei finalitate nu este «răscolească», să tulbure apele, ci, dimpotrivă, să le limpezească – «deconspirarea Securității». [...] Ni se va părea, sper, incredibil și dezgustător că Nicolae Manolescu, președinte de scriitori, l-a interzis pe Goma

în revistele URSS, reinstituind, în 2005 cenzura și delictul de opinie în România, dar apără turnători cu patalama CNSAS, precum fostul președinte al URSS, Eugen Uricaru. Același Nicolae Manolescu și-a dat mâna cu adversarul său «istoric» Eugen Simion, pentru a ține URSS departe de efectele deconspirării”. ■ Pentru Vasile Ernu „discursul anticomunist din perioada postcomunistă este, vorba lui Daniel Barbu, competent, dar ilegitim. «Competent», căci aparține unui trecut care am fost martori și despre care avem documente și «ilegitim» pentru că inteligența practică acest discurs doar pentru a acuza un fenomen la care a fost martor și față de care nu a luat poziție. Discursul anticomunist utilizează multe adevăruri însă sunt niște adevăruri construite pe impostură, fiindcă sunt rostite și asumate într-un timp în care nu mai poate îndeplini o funcție critică, ba, mai mult, el deturneză scopul rolului și problematica discursului critic. Astăzi în loc interogăm, noi condamnăm și denunțăm, în loc să vedem efectele vechii ideologii asupra societății actuale, noi construim o contraideologie. Ideologiei comuniste dispărute i opune o nouă ideologie, anticomunismul. E o ideologie ce nu presupune niciun risc, ci doar profit. E un discurs care are un decalaj de cel puțin 30 de ani. Marea tragedie a inteligenței române este faptul că, prin astfel de gesturi, ea se delegitimează, iar odată cu discuțiile în jurul problemei (ca de obicei, prost puse) colaboraționismului totul se reduce, de fapt, la o singură problemă esențială: incapacitatea inteligenței de a lua poziție critică față de puterea și ideologia dominantă a momentului, oricare ar fi acel moment. [...] Eu îmi termin cartea mea despre viața cotidiană sovietică (*Născut în URSS*) cu o întrebare care m-a frământat. Ce aș fi fost, cum m-aș fi comportat dacă ar fi continuat comunismul? Răspunsul meu este unul simplu: eu aș fi făcut aceleași compromisuri pe care le fac și acum. Sistemele se schimbă însă compromisurile rămân aceleași. Uneori, e bine să privim și dinspre trecut spre prezent pentru a-l înțelege și a nu repeta aceleași greșeli”. ■ Cezar Paul-Bădescu afirmă: „[...] cred că trebuie să-i cunoaștem pe toți cei care au colaborat cu Securitatea, indiferent ce sunt ei acum – printre altele, și pentru că mulți dintre ei sunt ce sunt tocmai pentru faptul că au colaborat. Totuși, cred că heurupismul la care s-a ajuns nu face decât să ne abată atenția de la categoria care ar trebui să se aplece, în primul rând, sub lumina reflectoarelor din acest punct de vedere: politicienii. Dacă un medic a colaborat cu Securitatea – asta nu prea mai are cum să ne facă rău astăzi; trecutul politicianului însă ne lovește cu fiecare decizie importantă pe care o ia, cu fiecare lege votată”. □ În *Atitudini* Horea Poenar semnează o *Meditație asupra intelectualului român*, opinia sa fiind aceea că, în ansamblu, „cultura română este viciată de stereotipii și dominată de înțelegeri ale identităților celor aflați în joc după mentalități de acceptare și de apărare. Ea este o cultură ce își refulează constant marginalitatea, o cultură aflată mereu în defensivă (chiar și atunci când cea mai bună apărare devine atacul agresiv). Spațiul cultural românesc este unul mai degrabă virtual, în care se joacă niște roluri minore. Lipsindu-i lecția fundamentală a dialogului autentic (ce implică, repet, renunțarea la identitățile bazate

pe apărare și confirmare), culturii române îi lipsește și lecția reală a valorii”. ■ Cu titlul „*Faptul că poți să minți, poți să falsifici în orice loc, în orice timp... arată puterea lumii*”, Răzvan Țupa publică un amplu interviu cu Gheorghe Iova, axat în principal pe aspectele de ordin biografic.

● [„**Dilemateca**”, nr. 6] Editorialul, semnat de Mircea Vasilescu, se intitulează *Noi și-ai noștri. La Frankfurt*, fiind dedicat Târgului de carte de la Frankfurt. ■ Matei Florian scrie despre *Un Nobel controversat: Orhan Pamuk*. □ În *Info. Bazar* se anunță că *Kiran Desai câștigă Booker Prize*. □ Matei Florian, în *Info*, semnează un articol omagial intitulat *Libertatea lui Oskar Pastior*. □ Dosarul acestui număr este concentrat pe literaturile francofone din Québec, Mauritius, Senegal și Antile. Tot aici este inserat și un interviu cu Andrei Makine. □ Alexandru Călinescu, în *Decupaje*, prezintă volumul *Viața lui Charles Bovary* de Antoine Billot (Gallimard, 2006). ■ În *Recenzii. Literatură*, Sanda Cordoș prezintă volumul lui Gheorghe Crăciun, *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)* (Ed. Paralela 45, colecția „Odiseu”, 2006): „Foarte legat de propria interioritate și obsedat de autenticitatea experienței personale, un senzitiv torturat de idei, Gheorghe Crăciun este – paradoxal – tentat de expresia generalizatoare și aforistică. Aceasta, ca și rarele notații despre textele în lucru fac din *Trupul știe mai mult* un jurnal mai curând de idei, decât unul de creație; e adevărat, un jurnal foarte dens, un document prețios despre condiția scriitorului, dar și despre viața lăuntrică a omului de astăzi care se confruntă, la marginea neurasteniei, cu precaritatea trupului său de ființă unică, foarte singură și muritoare”. □ Paul Cernat comentează „romanul liric” al lui Cristian Robu-Corcan, *Gravură în mi bemol* (Humanitas, 2006). □ Marta Petreu scrie despre romanul lui Ovidiu Pecican, *Imberia* (C.R., 2006). □ Luminița Corneanu, în *Pornind de la Valéry și ajungând în sine*, discută despre volumul lui Livius Ciocârlie, *Pornind de la Valéry* (Humanitas, 2006). □ Alexandru Matei prezintă pe scurt *Postmodernismul în antologia culturală de Gabriel Troc* (Polirom, 2006). □ Adina Dinițoiu, în *Un colocvial plin de neliniște și pasiune*, scrie despre volumul B. Fundoianu, *Imagini și cărți din Franța* (Ed. Institutului Cultural Român, 2006). □ Florina Pîrjol prezintă romanul *Trei zile cu mama* de François Weyergans (Polirom, 2006). □ Alexandra Olivotto se ocupă de *Iubire etc.* de Julian Barnes (Nemira, 2006). □ În *Cartea de noapte*, Răzvan Petrescu semnează *Love Story geriatric*, analiză a romanului lui Philip Roth, *Animal pe moarte*, „traducere și note de Irina Petraș” (Polirom, 2006). □ În *Recitiri*, Matei Călinescu discută despre *Caragiale, politolog*, analiză a farsei într-un act *Conu Leonida față cu reacțiunea*. □ În *Crai de Cartea Veche*, Ștefan Agopian scrie despre *Scrisori bănățene (o poveste de dragoste)*, analizând o serie de detalii biografice privitoare la Constantin Beldie și Cora Irineu. ■ Ancheta realizată de Marius Chivu este intitulată *Care este primul dumneavoastră cititor?* La ea participă Gabriela Adameșteanu, Mircea Cărtărescu, Livius Ciocârlie, Gheorghe Crăciun, Mircea Daneliuc, Filip Florian, Matei Florian, Șerban Foarță, Ion Manolescu, Ioan T. Morar, Cezar Paul-Bădescu, Ana Maria Sandu, Robert

Șerban. ■ Gabriela Adameșteanu mărturisește: „Începând cu *Dimineața pierdută*, primul meu cititor este Ioana Ieronim. Poezia ei are elemente narative și dramatice, ea scrie și teatru, este o persoană cu intuiție și tact. Autorul are un impuls primar de a respinge sfaturile primului/ primilor cititori: o știu și în calitatea mea de fost editor/ prim cititor, dar îmi urmăresc și reacțiile proprii la primele lecturi. Țin, în proporție de cca 60-75%, cont de ceea ce mi se spune. Sunt dependentă de primul/ primii mei cititori, fără ei mă simt nesigură și derutată, deși am «miros» critic față de text”. ■ Răspunsul lui Mircea Cărtărescu este: „Singurul cititor care are acces la textele mele imediat cum le termin este, firește, soția mea, Ioana, în discernământul căreia am deplină încredere. După ce ea le citește și discutăm în amănunt despre ele, fac modificările care se impun și știu că din acel moment le pot considera definitive. Cărțile mele ajung, prin urmare, la editor deja lucrate până la ultima virgulă: de obicei n-au nevoie propriu-zis de redactare sau de corectură”. ■ Gheorghe Crăciun, în schimb, afirmă: „Primul meu cititor sunt – cum altfel? – eu însumi. Iar cititorul meu de încredere tot așa. Nu e vorba aici nici de orgoliu, nici de complexe de superioritate. Pur și simplu așa mi se pare obligatoriu. Sufăr de o nemăsurată exigență – excesivă de multe ori – față de propriile mele încercări literare. Mi-e frică de ridicol și cred în construcția gândită să... Înfrunte timpul. Scriind, intru în competiție cu conștiința mea literară de autor-cititor, cu modelele mele de top. E adevărat însă că sunt și un autocititor dublat tot timpul de un cititor extern. Zău că nu mint: îmi respect posibilul public. N-aș putea să le ofer celorlalți ceva ce nu-mi place nici mie. De aceea și nevoia unor filtre suplimentare, a unor cititori rafinați, de primă instanță, care știu cum se face literatura”. □ În *Portrete interioare*, Ion Vianu scrie despre *O iubire platoncă: Sanda Stolojan – Constantin Noica*. ■ În *Interviu*, cu titlul „*Eu cred că personajele sunt mult mai interesante decât oamenii*”, Marius Chivu consemnează o discuție cu Nicolae Manolescu. Despre catalogarea sa drept „cel mai important critic literar” din România, din perioada de dinainte de 1989, N. Manolescu afirmă: „Aș minți dacă aș spune că nu mi-a făcut plăcere, dar de iritat nu avea de ce să mă irite exceptând, firește, cazurile în care aprecierea venea din partea unor scriitori sau colegi interesați să o facă. Numai că dinăuntru aceste lucruri se văd altfel. Am fost întrebat de mai multe ori dacă mi-am dat seama cât de important a fost momentul în care George Ivașcu m-a convins să nu fac proză, ci critică literară. Dar momentele de răscruce numai în retrospectivă capătă o anume semnificație. Atunci când le trăiești, nu-ți dai seama. Acele decizii nu le-am luat eu, iar despre rolul pe care l-am jucat nu sunt eu cel mai în măsură să vorbesc, oricât aș fi de tentat. Și nu din modestie, ci pentru că nu-mi dau seama. Vocea mea din interior este alta. Este că atunci când nu-ți recunoști propria voce înregistrată pe o bandă de magnetofon”. Se discută, apoi, despre critica de întâmpinare și despre necesitatea acesteia: „Necesitatea ei se păstrează. Nemonitorizată, piața de carte amestecă valoarea cu succesul. Editurile mizează pe vânzare, critica de întâmpinare acționează ca o frână. Sigur, nu-l pot împiedica

pe editor să publice cărți proaste care se vând, dar îi pot sugera că e bine să mai publice și cărți bune care nu vor fi neapărat succese comerciale. Canonul didactic trebuie să se sprijine pe cel critic și nu pe vânzările editurilor. Or, asta se datorează trierii pe care o face critica”. Se trece apoi la opinia sa privind necesitatea revizuirii literaturii române: „Mi-am schimbat perspectiva nu doar asupra literaturii vechi, dar, în primul rând, asupra literaturii moderne. Aici e marea schimbare. De ani de zile se vorbește de schimbarea de canon și de paradigmă. Aceste lucruri nu sunt teoretice, sunt cât se poate de practice. Îi citesc acum cu totul altfel, de pildă, pe Ion Barbu sau pe Ion Pillat. Îl redescopăr acum pe Ion Pillat ca pe un mare poet. N-am avut acest sentiment când am făcut în 1968 antologia *Poezia română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta*. La Ion Barbu îmi plăcea atunci ceea ce îmi displace acum, partea ermetică. Acum îmi place Isarlâk-ul și asta pentru că am ieșit eu însumi din zodia modernistă. Nu mă mai entuziasmează poezia malmarmăeană, bazată pe echivoc. Acum îmi plac, mai degrabă, diferențele decât similitudinile. Îmi plac tot mai tare autorii de secol XIX și tocmai pentru că ei scriu altfel. În perioada modernistă, trecutul se recupera în spirit nou”. Plecând de la eseu *Singurătatea criticului*, este discutată și relația lui N. Manolescu cu literatura nouă: „Pericolul de a pierde aderența la noua literatură există și e cu atât mai grav cu cât, deși conștient de risc, e posibil să nu-mi dau seama atunci când e cazul. Vine un moment în care, evident, se întâmplă ceva. Gusturile noastre se formează într-un anumit context cultural și e posibil că ele să nu mai fie, la un moment dat, în acord cu epoca. De aceea un critic trebuie să se păzească a spune: «Asta nu e literatură». Poți să spui că nu-ți place, că nu înțelegi, că ai vrea altceva, dar e o mare eroare, chiar o prostie, să spui că nu e literatură. [...] Eu aștept ca literatura să fie conștientă de misiunea ei – în Rusia s-au scris zeci de romane extraordinare despre comunism și despre epoca de după –, și nu mă interesează experiențele sexuale ale adolescentelor. Literatura se ocupă și de acestea și se va ocupa întotdeauna, dar mă deranjează, repet, lipsa de miză. Că am dreptate este demonstrat de faptul că acești tineri nu-și confirmă totdeauna debutul. Experiențele lor sunt limitate. Nu se uită la ce se întâmplă în jur”. Privitor la colaborarea unor scriitori români cu Securitatea și la „dosariada” ce a urmat acestor dezvăluiri, criticul afirmă: „Eu, personal, sunt convins că această Dosariadă este Mineriada 2 organizată de aceiași oameni din fosta Securitate. Mă uit pe listele denunțătorilor și mă întreb: când știm cu toții că unele dintre personalitățile de vârf ale politicii noastre au fost ofițeri – unii apar chiar în dosarul «Dunărea» – și nu ni se spune despre ei nimic, cum de apar, în schimb, Carol Sebastian, Sorin Antohi, Eugen Uricaru, care n-au nici un rol politic și nici funcții publice!? Vreau să-i văd mai întâi pe cei care au comandat și executat represii și abia apoi pe denunțători, pe turnători. Și mai vreau să văd și ce au scris ei acolo. Poate că au semnat angajamentul de frică și apoi n-au făcut nimic sau poate că au turnat fără să semneze un angajament. Nu poate fi pus totul în aceeași oală”. Interviuul se încheie cu o serie de detalii biografice, cu amănunte despre pasiunile și

hobby-urile acestuia. □ În *Cărți de plastic*, Ioana Bot semnează o recenzie negativă a romanului *Domnița de Zanzibar* de Petra Vlah (Ed. Mașina de Scris, 2006). □ Rubrica *Reportaj*, alcătuită de Marius Chivu și Matei Martin, conține materialul *Frankfurt, metropola cărții*. România este considerată „o prezență prea discretă”: „Spre deosebire de anii precedenți, standul României (organizat de Asociația Editorilor din România) a fost, de această dată, mai atrăgător și mai vizibil decât alte standuri de țară. Arhitectul Răzvan Luscov a creat un spațiu funcțional și convivial, în același timp, un soi de cafenea literară în care, pe lângă cele aproximativ 1000 de titluri ale editurilor românești, vizitatorii mai puteau vedea și imagini reprezentative din România proiectate pe două ecrane suspendate. Amplasat într-o vecinătate onorabilă, și pe același palier cu standurile Cehiei, Poloniei, Ungariei și Rusiei, standul României impresiona în primul rând prin deschidere și prin accesibilitatea sa. Altfel decât reprezentanțele altor țări (standul Rusiei, de exemplu, era construit ca un fel de fortăreață greu de pătruns), cel al României era gândit pentru a atrage cât mai mult public”. □ Nora Iuga semnează, *In memoriam, Duminică, la standul Arte, relaș*, text dedicat lui Oskar Pastior. □ În *Fragmente*, cu titlul „Adio!”, este reprodusă o bucată din Romanul *Intrarea Soarelui* de Cecilia Ștefănescu, „în curs de apariție la editura Polirom”.

• [„Vatra”, nr. 10 (427)] În *Tolle lege* Viorel Mureșan semnează poezia *Într-un cimitir ornat*. □ Necrolog Sütő András. □ În *Carmen saeculare* este prezentă o selecție lirică Marius Ianuș. □ În *Epica magna* Sabina de Rochefort semnează, cu titlul *Femeile*, un fragment din romanul în lucru *Mademoiselle Bovary în New York*. Tot aici este inserat, cu titlul *Vestitorul misterelor Bucureștilor sau ierogliceasca istorie a enigmatelor din orașul nostru*, un fragment din romanul *Cu ou și cu oțet/ Hărțuire textuală* de Dan Perșa. ■ În *Scanner* Alex. Cistelean scrie despre *Vasile Ernu, lider al luptei anticomuniste din apartamentul său*. ■ În *Ars legendi* Romulus Bucur dedică un amply un studiu lui Nicolae Steinhardt, în *Jurnalul fericirii. Libertatea opțiunii*. □ În *Cronica literară* Andrei Terian semnează *Mihai Eminescu din punct de vedere simțualist*, prezentare a volumului lui Dan C. Mihăilescu, *Perspective eminesciene*, „ediția a doua revăzută și ne-adăugită” (Humanitas, 2006). □ Sanda Cordoș prezintă romanul *Imberia* (C.R., 2006) de Ovidiu Pecican. ■ Nicoleta Sălcudeanu, în *Postmodernul grav*, scrie despre romanul *După vânzare* de Ioan Lăcustă (Ed. Curtea Veche, 2005), ce „pare că vine din tradiționalismul interbelic get-beget. Și asta nu programatic, ci temperamental. Sigur, garnisit cu mărcile autoreferențialității, ale ludicului, ale tot ceea ce ne place să numim vag și cu un soi de impresionist conceptual, postmodernist. Așadar, un tradiționalism postmodernist. Dar tonul de fond și structura tematică a organizată de *topoi* «ubi sunt», întoarcerea la origine și regretul vârstei de aur în contraponderă cu mirajul orașului tentacular trimis fără ambiguități la retorica romanului tradiționalist. [...] Nevoia construcției e neglijată în favoarea celei, mult mai stringente, de a mărturisi. Astfel implanturile privind viața literară actuală, cu aluzii transparente, autoreferențialitățile minore privind scrisul se găsesc

și ele în roman. N-ar fi fost mare pagubă de n-ar fi fost. Din contră. Sub straturile de tertipuri scriitoricești răzbat implacabil acordurile grave, sonurile joase ale mărturisirii esențiale, pline”. □ Alexandru Matei semnează *Considerații inactuale despre deznodământ și alte bagatele*, o analiză a volumului lui Lionel Ruffel, *Le Dénouement* (Verdier, 2005). □ Simona-Grazia Dima semnează eseul *Despre tinerețea literaturii*. □ În *Triptic* se regăsesc versuri de Gheorghe Mocuța, Andrei Fischof, Ion Dumbravă. ■ Dosarul acestui număr este intitulat *Călătoria și pelerinajul în realismul socialist*. Prezentarea este semnată de Nicoleta Sălcudeanu care, în *Jurnal de călătorie neterminată*, afirmă: „Ceea ce este cu adevărat important, însă, e că aceste jurnale de călătorie dezvăluie o lume, fac portretul unor noi spații, necunoscute până în acel moment și în acest fel. Chiar și abordarea ideologică a călătoririi e un ingredient prețios, un document al orbirii sau, de ce nu, al revelației și descoperirii. Cărțile acestea, în ciuda scepticismului superficial și comod, sunt piese caleidoscopice de vitraliu ce, odată recompus, alcătuiește o lume care încă mai așteaptă să fie descoperită și descifrată. Regretul nostru e că, din lista bogată de titluri pe care am avut-o la dispoziție, n-a putut fi, poate din vina noastră, comentată decât o infimă parte, iar unii autori sunt privilegiați printr-o frecvență mai apăsată (coincidențe scuzabile, sperăm). De aceea numărul acesta de revistă nu se constituie, cum am fi vrut, într-un capitol de istorie literară recentă; nu dă seamă, din păcate, decât de începutul unei călătorii încă departe de a se fi terminat”. ■ Mircea Iorgulescu semnează *Foste călătorii extraordinare*, apreciind că „numărul cărților românești de voiaj în străinătate este covârșitor mai mare în perioada comunistă decât în cea interbelică, această realitate statistică neputând fi pusă doar în seama diferenței de durată dintre cele două epoci, una de circa douăzeci de ani, alta de peste patruzeci. Pofta de a descrie călătorii pare să fie la români invers proporțională cu posibilitatea de a le face”. □ Dinu Flămând, în *Pahod na Sibir*, semnează o serie de note privind propriile sale experiențe de călătorie din anii ‘80. □ Ana Selejan, în *1946: mărturisirea sadoveniană*, analizează volumul lui Mihail Sadoveanu, *Caleidoscop. Impresii din Uniunea sovietică. Problema rurală*. □ Constantin Coroiu se ocupă de G. Călinescu și de volumul acestuia, *Am fost în China nouă* (ESPLA, 1953). □ Liviu Antonesei semnează *Cu Geo Bogza prin Măreța Uniune Sovietică*. □ Mihai Iovănel se ocupă de volumul lui Titus Popovici, *Cuba. Teritoriul liber al Americii* (Ed. Tineretului, 1962). □ Iulia Popovici, în *De la Moscova la Paris, în fotoliul criticului*, scrie despre volumul lui Valentin Silvestru, *Din fotoliul spectatorului. Însemnări dintr-o călătorie teatrală în URSS*, apărut în 1956. □ Vasile Spiridon îi dedică un articol lui Cezar Petrescu și volumului acestuia *Însemnări de călător. Reflecții de scriitor* (Ed. Cartea Rusă, 1958). □ Oana Soare, în *Patria minunilor înfățișată în grabă*, scrie despre Scarlat Callimachi, *Un călător prin URSS* (ESPLA, 1960). □ Alex Goldiș publică *A.E. Baconsky: acasă în Coreea, turist la Viena*, prezentare a volumului *Călătorii în Europa și Asia* (Editura pentru Literatură și Artă, 1960). □ Despre același volum scrie și Dorin Ștefănescu în

Pelerinaj la idoli. □ Dragoș Varga-Santai semnează *Pasărea Phoenix și Cocteil Babilon. Lecturi paralele din Ioan Grigorescu*. □ Dan Țăranu se ocupă de volumul lui Aurel Rău, *La marginea deșertului Gobi*. □ Al. Cistelean semnează un text intitulat *Arghezi la Moscova*. □ Cornel Moraru, în *Ucenic la școala lui Maxim Gorki*, prezintă volumului Ioan Grigorescu, *Scrisoare din Moscova*, apărut în 1954. □ Bogdan Crețu semnează *Un castrat de comunism: Nicolae Moraru*, o trecere în revistă a volumelor de reportaje ale acestuia. □ Iulian Boldea publică *Călătoriile unui proletcultist în lumea contrastelor*, prezentare a volumului de însemnări de *Călătorie în lumea contrastelor* de Nicolae Moraru (Ed. Tineretului, colecția „În jurul lumii”, 1958). □ Imola Antal semnează *Însemnări pe marginea unor „însemnări de călătorie”...* □ Alte texte pe același temă sunt scrise de Cristina Timar (care se ocupă de Demostene Botez), Veronica Buta (care face o analiză a volumului *Pieton în Cuba* de Pop Simion, Ed. Pentru Literatură, 1963) și Ioana Laslo (care prezintă volumul *Oameni și fapte* de George Macovescu).

■ În *Cu cărțile pe masă* Rodica Grigore semnează *Între Mesia și Șeherezada sau De la Lumea Nouă la Lumea Veche și înapoi*, o analiză a romanului *Mesi@* de Andrei Codrescu, traducere și note de Ioana Avădani (Polirom, 2006). □ Mihai Posada, în *Cartea unui poet, despre poeți și poeme*, prezintă *Ocolul României în 80 de poeme cu un jurnal de bord de Ion Mircea*, „selecție antologică, comentariu critic și Cuvânt înainte de Ion Mircea” (Ed. Fundației Pro, București, 2005). □ Ileana Jean, în *Memoria activă*, semnează un text intitulat *Cine a fost Richard Wurmbrand? Cel mai tradus scriitor român. Cu Dumnezeu în subterană – carte document*. □ Selecție lirică Ștefania Hănescu. ■ În *Talmeș-balmeș* sunt anunțate *Premiile revistei „Ateneu” pe anul 2006*: „Între 4-5 octombrie la Bacău s-au desfășurat Colocviile revistei «Ateneu» dedicate sărbătoririi a 125 de ani de la nașterea poetului George Bacovia. Colocviile s-au desfășurat sub genericul «Bacovia și postmodernismul» și la ele au participat scriitori, critici literari, jurnaliști, între care: Sergiu Adam, Radu Aldulescu, Doina Cernica, acad. Mihai Cimpoi, Theodor Codreanu, Marin Cosmescu Delasabar, Emil Nicolae, Aurel Pantea, Cassian Maria Spiridon, Valeriu Stancu, Alex Ștefănescu și redactorii Ateneului – Adrian Jicu, Marius Manta, Carmen Mihalache, Dan Perșa și Ștefan Radu. Colocviile au fost urmate de lansări de carte găzduite de Centrul de Cultură «George Apostu», Bacău. Au fost lansate *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000*, de Alex Ștefănescu și *Secolul Bacovia*, de Mihai Cimpoi. Premiile decernate de revista «Ateneu» pe anul 2006 au fost: Premiul pentru întreaga activitate – Sergiu Adam; Premiul special al juriului – Alex Ștefănescu; Premiul pentru critică și istorie literară – Vasile Spiridon; Premiul pentru poezie – Aurel Pantea; Premiul pentru proză – Radu Aldulescu; Premiul pentru promovarea valorilor culturale băcăuane – Marin Cosmescu Delasabar. Juriul a fost alcătuit din redactorii revistei «Ateneu». □ Se anunța apariția unei noi publicații teatrale, revista „SpectActor”, „editată de către Teatrul Național din Craiova «Marin Sorescu»”. ■ Se dau detalii despre Colocviile Revistei „Transilvania”: „În

intervalul 29-30 septembrie 2006, s-a desfășurat, la Sibiu, ediția a treia a Colocviilor revistei «Transilvania», dedicată criticii literare contemporane. În prima zi s-a organizat o masă rotundă pe tema *Literatura română contemporană și critică înainte de 1989*, urmată de o seară de poezii în lectura autorilor (Emil Brumaru, Ion Mureșan, Vasile Leac, Dan Coman, Dan Sociu). A doua zi masa rotundă a continuat cu tema *Literatura română contemporană și critică după 1989* și lansarea volumului *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000* de Alex Ștefănescu. [...] Discuțiile au fost deosebit de animate, uneori frizând lipsa de toleranță și nuanță, căpătând tonuri de ședință de înfierare a literaturii de dinainte de '89. Argumentele păreau că sunt preluate cu barda, din presa imediat postdecembristă, simpliste de a dreptul. [...] Dovedind o cunoaștere vagă a perioadei și o lectură (dacă ne gândim doar la jurnalul lui Zăciu) volatilă. Cu o mai temeinică documentare din partea celor mai tineri, cu seninătate din partea vârstnicilor, și lipsa tonului neo-utecist, contra productiv al primilor, s-ar putea încropi un dialog scuturat de orice parvenitism intelectual. □ Se dau detalii despre Zilele Culturii călinesciene: „Cu o constanță de metronom, Fundația Națională «G. Călinescu», în colaborare cu USR, Centrul de Cultură «Rosetti Tescanu» – George Enescu și Primăria Municipiului Onești, a organizat a XXXVIII (!) a ediție a Zilelor Culturii Călinesciene, Onești-Tescani, 6-8 octombrie 2006. Gazdele, de o gentilețe remarcabilă, dl. C.Th Ciobanu și dna. Elena Bulai, au avut grijă ca fiecare moment al evenimentului să fie deosebit”. □ În *Ce scriu unghurii* este prezentat numărul 200 din 16 octombrie 2006 al revistei „Krónika”, precum și numărul 41 din 13 octombrie 2006 al săptămânalului „Pagini brașovene”.

● **[„Viața Românească”, nr. 10; începând cu acest număr redactor-șef devine Nicolae Prelipceanu]** Este publicat Comunicatul Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor din România pe tema „desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate, precum și Protestul aceluiași Comitet Director privind „rezultatele sesiunii A.F.C.N.–2006 de finanțare a proiectelor de reviste și publicații”. „Comitetul Director consideră că breasla literară n-a fost nici mai persecutată, nici mai cruțată decât altele de către fosta Securitate. Spre cinstea scriitorilor, trebuie spus că ei au dat cel mai mare număr de disidenți și, totodată, că reuniunile Consiliilor Naționale și ale Conferințelor Naționale din perioada 1968-1989 au reprezentat forumuri de contestație politică, fără termen de comparație în România comunistă. Există, din nefericire, și scriitori care au colaborat cu fosta Securitate. Există și scriitori care au contribuit la cultul personalității și care au ridicat în slăvi regimul comunist. Comitetul Director este convins că aflarea adevărului este absolut necesară. Conducerea Uniunii Scriitorilor din România va solicita C.N.S.A.S. identificarea și cercetarea dosarelor membrilor ei. În același timp, Comitetul Director atrage atenția asupra faptului că nu colaboratorii sunt principalii vinovați, ci sistemul care a dat naștere represiunii. Procesul real ar trebui intentat comunismului, celor care au ordonat crimele și

celor care le-au pus în executare, nomenclaturiștilor și ofițerilor de Securitate, adevărații protagoniști dintr-o istorie tragică. Dosariada în curs seamănă tot mai mult cu o manipulare și riscă să se transforme într-o vânătoare de vrăjitoare și într-un război civil între generații. Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România face apel la rațiune și moderație. Este necesară o coborâre la rădăcinile răului, nicidecum o incitare la denunțuri și răfuiele. Trecutul se cuvinte cunoscut, nu răzbunat.” □ Nicolae Preliceanu semnează eseu *Să nu ne amăgim*.

■ Gheorghe Grigurcu, în *Politică versus literatură*, abordează problema colabourării scriitorilor români cu fosta Securitate: „Oare numai numiții scriitori și intelectuali sunt singurii ori măcar cei mai reprezentativi purtători ai unei conștiințe malefice? Adrian Păunescu, care s-a plâns că a constituit obiectul turnătorilor lui Doinaș, râde pe sub mustață. În al doilea rând, să nu pierdem din vedere împrejurarea că informatorii au fost, fie și cu o anume aproximație, de două feluri. Unii benevoli, care au tras de mânecă *organele* cu scopul unor promovări, al unor câștiguri suplimentare ori pur și simplu pentru a-și satisface o josnicie funciară, și alții care au fost obligați la acte de nedemnitate prin teroare. Teroare psihică și fizică. Foștii deținuți de conștiință, dar și alții ilustrează această dramatică situație, întrucât s-au văzut amenințați cu represalii, inclusiv asupra membrilor de familie, și chiar cu moartea. Nu se cuvinte oare a reflecta la ei mai curând ca la niște victime?”. ■ Ancheta acestui număr este intitulată *Corectitudine politică și literatură*.

■ Ion Bogdan Lefter răspunde la ea în textul *Un contratimp de comunicare și o strategie extrem-conservatoare*, constatând că „reacția de anatemizare a «corectitudinii politice», ca și a altor trăsături ale postmodernității, de către grupările extrem-conservatoare are o motivație – în ultimă instanță – politică: e o «luptă pentru putere», pentru menținerea unor poziții dominante. Cei în cauză neagă starea de fapt, direcția în care civilizația contemporană evoluează, fiindcă acceptarea ar presupune renunțarea la «autoritatea» care le era până nu demult recunoscută. Iar intelectualii de stângă moderată (social-democrată), de centru sau ce dreaptă moderată (liberală) care susțin ideologic filosofia democrației postmoderne trebuie contestați și anatemizați, căci, ca «purtători ai veștii», au devenit dintr-o dată «marii dușmani» ai extrem-conservatorilor, cărora le subminează pozițiile”. □ Andrei Bodiș semnează *Un teren pentru răfuiele*. □ Gabriel Chifu, în *O târzie curățare a locului*, apreciază: „În măsura în care scriitorul este o persoană socială, evident, are îndatoriri ca oricine altcineva și atunci, firește, se cuvinte să se supună codului impus de majoritate. Dar el ca scriitor/ creator de literatură, poate tocmai prin natura vocației sale, adeseori iese din cod, sare din regulă, polemizează cu ceea ce este îndeobște considerat adevăr bătut în cuie, își construiește propriul univers surprinzător, cu principii personale. Din răzvrătirea asta, din luarea în răspăr a realității date, se naște uneori capodopera și atunci scriitorul care a încălcat, între altele, și codul corectitudinii politice este salvat, este un învingător, chiar și «scăpările» sale au altă valoare, îi sunt trecute cu vederea. Alteori însă (de cele mai multe ori!), nu se ivește o mare literatură și

atunci bietul scriitor nu este decât un învins oarecare, căruia, previzibil, i se trec în cont apăsător și abaterile de la normele comunitare”. □ Mai răspund la întrebări Tudor Crețu, Horia Gârbea, Constantin Stan, Robert Șerban. □ Sunt publicate câteva poeme de Cristian Simionescu. ■ În *Eveniment*, cu titlul *Literatura care se scrie azi, în România sau în străinătate*, Marian Drăghici consemnează un interviu cu Luminița Marcu, în postura de redactor șef al revistei „Noua literatură”. Despre profilul revistei, aceasta afirmă: „«Noua literatură» înseamnă literatura care se scrie azi, în România sau în străinătate. Poate fi scrisă de autori de 20 sau de 80 de ani. Contează ce se scrie acum, în acești ani, nu contează generațiile literare, vârsta biologică, curentele, grupurile și nici măcar teoriile care proclamă moartea vreunei literaturi și începutul alteia. Acesta e sensul titlului. Nu ne interesează romanele scrise în anii ‘50 și nici gloria obținută în anii ‘60. Pentru asta există lucrări de doctorat. Pe noi ne interesează cărțile care se scriu acum, cum arată, ce conțin, ce ne propun, cine sunt autorii lor. [...] Intenția Uniunii Scriitorilor a fost să înființeze o revistă pentru tinerii scriitori și proiectul meu a respectat regula jocului. Întrebarea care complică lucrurile este: ce înseamnă «tânăr scriitor»? Care e limita de vârstă? Dacă un autor de 60 de ani scrie o carte senzațională, atunci «Noua literatură» n-o va comenta pentru că... Lucrurile trebuie nuanțate. La nivel de comentariu, «Noua literatură» nu se va limita la o anumită vârstă. Dar, în afară de comentariu, intenția revistei este să promoveze scriitorii. Prin rubrici oferite, prin interviuri, prin facilitarea unor apariții sistematice, poate și prin premii, la un moment dat. În acest sens, da, «Noua literatură» se va ocupa exclusiv de autori tineri, în general de maxim 40 de ani, de autori în care credem și care au nevoie de vizibilitate”. ■ Un grupaj îi este dedicat lui Mihai Șora, cu ocazia împlinirii vârstei de 90 de ani. Semnează texte aici Andrei Ionescu (*Clipa cu prilej a lui Mihai Șora*) și Mihai Șora (*Invitație la sistem*). ■ Cu titlul „*A fost foarte bine așa cum s-a brodit să se întâmpale*”, Anca Mateescu semnează un interviu cu Mihai Șora, concentrat în principal pe aspecte biografice. □ Grupajul se încheie cu un tabel de *Repere bibliografice și spirituale*. □ Sunt publicate *Poeme* de Mihail Gălățanu. □ Iolanda Malamen semnează un fragment de roman cu titlul *Alice în țara crimei*. □ Livius Ciocârlie publică *Jurnal*. □ Lazăr Popescu, în *Spre o estetică a frivolului*, analizează relația dintre modernism și postmodernism la nivel teoretic. □ În *Cronica literară*, Paul Aretzu semnează *Un caz de revelație bine controlată*, prezentare a volumului de versuri *Casa din lame de ras* de Linda Maria Baros (C.R., 2006). □ Gabriel Coșoveanu, în *Încă o pledoarie pentru „secundar”* scrie o recenzie la volumul lui Livius Ciocârlie, *Pornind de la Valéry* (Humanitas, 2006). □ În *Comentarii critice*, Dan Cristea face o serie de *Reflecții la poezia lui M. Ivănescu*, discuție pe marginea antologiei apărute la Polirom, în 2002, cu o prefață de Matei Călinescu. ■ Magda Mara Maftei, în *Un roman al resemnării*, prezintă *După vânzare* de Ioan Lăcustă (Ed. Curtea Veche, 2005): „*După vânzare*, un roman pe drum, cu eterna imagine a trenului românesc, care merge alene, «tot nu pornește», se defectează, rămâne

uitat prin gări; autorul a intercalat fragmente din viața lui de 55 de ani, alături de alegerea, cu o senzație creată anume de întâmplare, a unor termeni de dicționar, cuvinte, care îi defineau la momentul respectiv stările, sentimentele; concepte suprapuse peste evenimente, într-un interval temporar dat, și care au menirea de a explica, motiva și adânci ritmul celor prezentate”. ■ Andreea Răsuceanu, în *Opt autori în căutarea unui roman*, prezintă inițiativa concursului de „creative writing” a Facultății de Litere din Brașov, rezultatele fiind publicate la editura Aula, în colecția „Frontiera”. Autoarea le prezintă, cu mențiunea că acestea „sunt totuși dezamăgitoare, din varii motive”: *Ancuța de la parter* de Szilágyi Katalin, *Filo, meserie!* de Oana Tănase, *Ecoul de Cătălina Ene*, *Bolovani* de Mihail Tomulescu, *figări, electrice & alte comicări* de Anca Andriescu, *Ziua eclipsei* de Ina Crudu, *Alin și Alice* de Mihaela Bija, *Ochi de pisică* de Mihaela Murariu. □ În *Miscellanea* este publicat un necrolog Virgil Ierunca. □ Se dau detalii despre Atelierul Național de Poezie „Serile de la Bărdiceni”, eveniment aflat la ediția a X-a. □ Presentare apreciativă la adresa versurilor publicate de Lavinia Braniște în numărul 38 al revistei „România literară”: „Așteptăm poezia Laviniei Braniște acolo unde-i este locul: între copertele unui volum de debut. Cu siguranță, strălucit”. □ Cronică dramatică a spectacolului *Revizorul* de N.V. Gogol, premieră a Teatrului de Comedie. □ În *Breviar editorial* sunt prezentate volumele: *Altermundia (traduceri închipuite din lirica popoarelor imaginare)* de Alexandru Dohi (Ed. Brumar, 2006); *Ca păpădia-n zbor* de Marian Oprea (Ed. Brumar, 2006); *Sonete 2* de Adrian Munteanu (Ed. Arania, Brașov, 2006); *Memoriile unui măgar* de Contesa de Ségur (Editura Muzeului Literaturii Române, 2006), *Ce va fi... ce va fi* de Simona Kiselevski (Ed. Semne & A.S.B., 2006). □ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 1/2006 al revistei „Mișcarea literară”, publicație din Bistrița, numărul de față fiind dedicat, în mare parte, lui Nicolae Breban; numărul 39/2006 al revistei „Cultura”, fiind remarcată pagina lui Mircea Iorgulescu „despre lumea literară a anilor ‘80”; suplimentul săptămânalului „Evenimentul”, „Florența Albu. Ediție omagială”.

NOIEMBRIE

1 noiembrie

• [„Luceafărul”, nr. 39 (762)] În *Acolade* Marius Tupan scrie *Sub Albania*, text dedicat omagierii lui Ismail Kadare la Uniunea Scriitorilor din București. □ În *Cronica literară* Valeria Manta-Tăicuțu prezintă romanul *Maimuțe în haremul nopții* de Șerban Tomșa (Ed. Andreas, București, 2006). □ În *Galaxia cărților* Iordan Datcu scrie despre *Basmul românesc și tantrismul indian*, discuție privind

volumul lui Val Cordon, *Timpul în răspăr. Încercare asupra anamnezei în basm* (Ed. Saeculum, 2005). ■ În *Opinii*, Alexandru George publică partea a doua a textului *În pragul unui sfârșit*, revenind la volumele de istorie literară românească de la mijlocul anilor '40, comentariul concentrându-se în special asupra *Istoriei literaturii române – începuturile literaturii artistice* de Șerban Cioculescu. □ Versuri de Spiridon Popescu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, semnează *Invidiind văduve*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt reproduse câteva povestiri de Constantin Ardeleanu. ■ În *Convorbiri incomode* Alexandru Donos publică un amplu interviu cu scriitorul din Republica Moldova, Serafim Saka. Acesta discută despre publicarea celor două romane ale sale, *Vămile* și *Linia de plutire*, cu detalii privind problemele întâmpinate cu cenzura: „Eu, dacă este să știe și lumea, am avut *probleme* de cenzură cu aproape orice rând scos de acasă. Pe lângă că nu le conveneau ideile mele, cel mai mult le displăcea scrisul meu, felul meu de a *pune* cuvântul. Deprinși cu oralitatea scrisului moldovenesc de atunci, scrisul meu – nu zic mai bun sau mai rău, zic doar mai *elaborat* – irita până la furie. Dacă până și azi, când suntem liberi să vorbim cum putem și să scriem cum ne place, un scris mai *chitit*, ca să zic așa, nu trezește prea mare entuziasm la noi. Asta mă face să cred că scriam *altfel*, uneori chiar și *altceva* decât cereau imperativ timpurile apuse. Un scriitor, orice scriitor, trebuie să vrea să scrie nu numai ceea ce merge, dar și ce merge mai greu. Sau nu merge deloc, odată ce *«manuscrisele nu ard»*. Oricum, *altcumva*-ul meu, atunci când se încuraja și promova numai un fel de scris, era piedica pe care mi-o puneam chiar eu, cu penița mea”. Se dau multe detalii despre relația scriitorului cu editurile din Moldova, tot în contextul mai amplu al influenței cenzurii asupra literaturii în perioada comunistă. Se discută, în această circumstanță, cazul volumului lui P. Cărare, *Săgeți*, apărut în 1972. Pe această temă scriitorul comentează: „a scrie românește – cam cum o fi asta?! – era deranjant până și în accepția de atunci a celui mai mare scriitor pe care îl avea literatura moldovenească. În general, felul meu de a scrie, propozițiunea mea, pe cât era de *gustată* de un anumit cerc de cititori, pe atât era de negată, respinsă, urâtă chiar, de *get-begeții* redactori oploșiți pe la edituri. Departamentul pentru presă, criticii de tot soiul, ologii ideologi ai *cece*-ului, toți stăteau cu ochii și bâta pe biata literatură realist socialistă moldovenească, *chircind-o* definitiv. Noutatea unei cărți, în loc să-i însenineze, îi orbea definitiv și atunci atacau fără milă și discernământ”. Cazul celor două romane ale sale, menționate anterior, sunt analizate în detaliu, acesta citând din avizul semnat de redactorii editurii la care urma să apară romanul său, *Linia de plutire*: „«Poziția autorului trebuie să fie fermă, iar atitudinea sa civică – activă. Scriitorul e instanța supremă care dă verdict eroului, verdict care nu lasă nicio altă interpretare... Or, în romanul mai sus pomenit, elementele care se deslușesc sunt însingurarea, plictiseala, ostilitatea față de mediul înconjurător... Scriitorul se ocupă de viața actorilor și nu de arta lor interpretativă. Scriitorul zugrăvește conflicte necaracteristice pentru realitatea noastră. Eroii nu se regăsesc pe sine, nu-și recuperează integritatea personală,

valoarea umană, n-au dorința de a evada dintr-o existență anostă și cenușie. Anostă e viața orașului, anost e teatrul, anost e procesul de divorț. Parcă am asista la un faliment total. Nu facem recomandări de soluții, dar... Am vrea să-l vedem pe Costin luptând... Să se dezvăluie transformările profunde, structurale, de mentalitate. Să fie îmbogățită substanța psihico-morală. Subestimarea aspectului social al problemelor a sărăcit conflictul de elementul său social. Eroii trebuie antrenați în probleme... În concluzie, editura consideră că romanul trebuie revăzut esențial, ținându-se cont atât de observațiile menționate mai sus, cât și de avizul redacțional al redactorului G. Chiriță». [...] Dintr-un roman despre ratare și ratați mi se cerea să fac un roman despre «transformările profunde, structurale, de mentalitate»».

□ Grupaj liric Alexandru Cazacu. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, semnează cea de-a doua parte a studiului *Două fețe ale evazionismului: Mircea Popovici și Mihail Crama*. □ În *Literatura lumii* este publicat un fragment din romanul lui Ismail Kadare, *Palatul viselor*, „prezentare și traducere de Marius Dobrescu”. □ În *Mapamond* este publicat fragmentul de proză *A cincea zi* de Marie Cardinal, traducere de Valeria Manta-Tăicuțu. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler publică o serie de însemnări pe teme culturale și de literatură universală. □ Tot Grete Tartler traduce și poezia *Distrugere* de Kostas Karyotakis. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează o cronică dramatică a piesei *Menajeria de sticlă* de Tennessee Williams, pusă în scenă la Teatrul Național din București. ■ În *Reacții* Arthur Porumboiu scrie despre *O paradigmă amputată*, analiză a volumului lui Alex Ștefănescu, *Istoria literaturii române contemporane*: „Având pretenția de a fi continuatorul lui George Călinescu, autorul de-acum comentează cărțile și (unii) autori care s-au manifestat începând din 1941 până în 2001, deși, fac precizarea, el nu respectă anul 2000, ca an final al cărții sale, ci merge până în 2003, în cazul unor autori sosiți în ultimii ani. Nu-i o imputare, ci o simplă constatare. Ceea ce se observă încă de la început este dorința obsesivă, aproape patologică, a autorului de a fi original cu orice preț, de a polemiza când trebuie și când nu trebuie, creându-se astfel imaginea nu a unui înțelept care analizează la rece textele, ci a unui pătimaș ce urmărește să plătească polițe, uneori nu pe criterii literare, ci reacții politice sau sociale, cum vom vedea la momentul potrivit. [...] Și oricât de «pornit» aș fi, nu pot să nu-i recunosc, chiar în *Istoria* sa, numeroase calități, demonstrate în pagini memorabile, precum cele dedicate lui Marin Preda, Marin Sorescu, Nicolae Breban, Vasile Voiculescu, Ana Blandiana, Alexandru Protopopescu. Îi mai recunosc spirit acid, prezent în multe pagini, ca și documentarea bogată, implicând o muncă uriașă, dar nu-i pot ierta omisiunile intenționate, omisiuni care au adus grave prejudicii Literaturii Române Contemporane, văduvind cititorii de multe frumuseți literare”. ■ În *Confesiuni* Aurel Sasu scrie *Despre un dicționar*, comentând propriul său proiect, cel al *Dicționarului biografic al literaturii române*. Acesta afirmă că „*Dicționarul biografic* (însușind 2301 de nume) e cel mai complet [sic!], ca număr de autori, între lucrările de lexicografic literară publicate în ultimul deceniu și jumătate. El

nu și-a propus totuși să fie un inventar absolut nici al scriitorilor, nici al operelor, atâta vreme cât accesul la arhive, colecții și biblioteci (cazul autorilor din emigrație) e încă limitat, dificil, de cele mai multe ori imposibil. În țară, pe de altă parte, seriile critice s-au întrerupt ori au fost reluate în versiuni lipsite de credibilitate, sumare aglutinări de texte pentru uzul și/ sau în beneficiul unei piețe lipsite de discernământ. [...] Aducerea la zi a informației (1990-2003) a presupus un imens efort documentar nu lipsit de renunțări și insuccese, datorate în principal proastei difuzări a cărții și lipsei de comunicare între spații de rău înțeleasă autarhie culturală. E inutil să spun că verificarea și completarea acestei informații au fost făcute în biblioteci, deopotrivă pentru clasici și contemporani (răspunsurile la chestionar ale celor din urmă, în foarte multe cazuri lacunare și evazive, suportând același regim de control bibliografic)". □ În *Fonturi în fronturi*, Ioan Suciu publică eseu *Ce se citește în prezent*.

2 noiembrie

• [„Cultura”, nr. 46 (98)] Augustin Buzura, în editorialul *Rentieri și scutieri*, afirmă: „Nu cred să fie unul din numeroasele neajunsuri ale vârstei faptul că tot mai multe întâmplări de astăzi îmi amintesc de anii de început ai comunismului sovieto-român de după război. Apariția bruscă a unor nulități gălăgioase și agresive care se străduiesc să lase impresia că au descoperit adevăratul drum pe care este obligată să se angajeze țara și, firește, literatura, atacul brutal la adresa personalităților importante este azi, ca și ieri, unul din semnele prevestitoare de rău. Mișcarea imediat următoare era previzibilă: după ce și-au propus propriile creații drept modele ce trebuiau urmate, s-a trecut – pentru că rezistența întâmpinată a fost neglijabilă –, la cucerirea întregului spațiu spiritual. Se ignoră cu bună știință ce s-a întâmplat în anii de după război: multe nume importante au fost interzise și condamnate la tăcere pentru că au avut altă culoare politică decât singură admisă. [...] Revoluția culturală cu listele ei de cărți interzise, Cuvântarea lui Ceaușescu de la Mangalia, desființarea organizației de partid a Uniunii Scriitorilor, precum și nesfârșita amânare a ședințelor Consiliului ei de Conducere, noua listă, din 1988, cu cărți interzise sunt câteva momente dintr-o confruntare dură, permanentă, presărată cu numeroase tensiuni. Ele au dus, în cele din urmă, la restabilirea legăturilor cu tradiția, la câștigarea dreptului de a scrie literatură adevărată, din care să nu lipsească toate tendințele existente în lume. Sunt nevoit să-mi amintesc zilnic de acea vreme datorită metastazelor ei, a noii secte de novicovi, de o uriașă incultură și nesimțire, care neagă tot ce s-a făcut până la ei sau ponegresc breasla privind-o prin lentila obtuză a politicii momentului. [...] Așa stând lucrurile, mi se pare demn de toată admirația efortul lui Mihai Tatulici de a aduce în discuție la Realitatea TV soarta scriitorului român, trecut altminteri într-un plan secund de marii mărunți ai zilei și de aiureala permanentă provocată de aceștia. Un sondaj realizat cu acest prilej ne-a arătat ce cred scriitorii despre lumea în care trăiesc, care sunt cauzele coșmarului în

care se adâncește zi de zi țară noastră, atât de răbdătoare cu idioții și escrocii. Am descoperit din întâmplare, într-o publicație, opiniile unui participant la acea dezbatere ce simte nevoia să susțină cu seninătate o ineptie potrivit căreia breaslă scriitorilor ar fi de... rentieri. În aceeași viziune, statistică ar arată că scriitorii nu sunt o conștiință publică. [...] Prin urmare, scriitorii sunt de toate felurile, întocmai cum a spus sau a vrut să spună – de bine sau de rău – gazetarul pomenit, dar mai au ceva în plus, ceva ce el și urmașii de azi ai lui Novicov nu vor înțelege niciodată. Eu totuși sper că, după ce se va vorbi despre scriitori, să se ajungă odată și odată și la cărțile acestora! Ele se refuză calapoadelor înguste, croite de un partid sau de un grup de interese, așa cum s-a întâmplat în anii de după război. Când, de la periferiile spiritului s-au ridicat, la fel că astăzi, numeroși «judecători» nechemăți și democrați cu ziua. Anii care au trecut de la Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung ar fi fost suficienți pentru a descoperi și înțelege ce înseamnă scrisul, creația, uriașul efort de a gândi și reda hârtiei o lume după chipul și asemănarea celei existente și, totuși, foarte diferită”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu comentează articolul lui Florian Roatiș, *Pledoarile pentru filosofia românească*, apărut în revista „Idei în dialog” și dedicat Martei Petreu. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie *Libertatea de a trage cu pușca*, articol dedicat lui Geo Dumitrescu. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară*, prezintă *Geografia literaturii române, azi* de Cornel Ungureanu (Ed. Paralela 45, 2002): „În ciuda mizei sale ridicate, proiectul de geografie literară al lui Cornel Ungureanu a fost întâmpinat cu o indiferență politicoasă sau cu o ironie subțire (ori, după caz, grosieră). Motivele unor asemenea reacții nu sunt greu de înțeles, deși ele țin mai degrabă de prejudecățile comentatorilor decât de judecățile normale generate de confruntarea cu textul. Una dintre acestea vine din faptul că, prin chiar natura sa, ideea de «geografie literară» evocă o reiterare a problemei «specificului național». Și, dacă spunem «specific», atunci ne gândim musai la erbivore, ghiolbani sau fasciști – ca și cum o anumită temă ar trebui să ne ducă neapărat la o anumită ideologie... Nimic, însă, din toate acestea în cartea lui Cornel Ungureanu, care se vede nevoit să revină, în prefață noului sau volum («Banatul», precedentul fiind dedicat Munteniei), cu câteva precizări de bun-simt. Proiectul sau – se dezvinovățește criticul – nu reprezintă nici o carte «anti-globalizare», nici «un manifest împotriva postmodernismului», ci «o afirmare a policentrismului creator». De altfel, cele două volume apărute până acum dovedesc suficient de clar acest lucru: mai întâi, autorul a accentuat programatic rolul scriitorilor de alte etnii în consolidarea literaturii române; apoi, Cornel Ungureanu a pledat pentru o altă înțelegere a provinciei, văzută nu ca leagăn al mediocrității, ci ca zonă de frontieră care facilitează contactele și schimburile culturale”. □ Rodica Grigore semnează o recenzie a romanului *Uimire și cutremur* al lui Amélie Nothomb (Polirom, 2006). ■ Teodora Dumitru revine la analiza poeziei lui Dan Coman în articolul *În brațele ei*, prezentând și volumul *Ghinga* (E. Vinea, 2005): „Poezia lui Dan Coman s-a născut dintr-o conjuncție similară conjuncției dintre Munch

și Chagall. Paradigma urletului arondat de căței roz este dincolo de echivoc: mai reală decât mărcile expresionismului și ale suprarealismului este, la Dan Coman, intersecția ironică dintre ele. Expresionismul și suprarealismul reprezintă, pe axa hermeneutică, extremitățile: un produs expresionist e super-interpretabil, unul suprarealist e sub-interpretabil. Hibridul care rezultă din intersecția lor nu poate fi decât unul foarte dilematic, cu concluzii specioase privind hermeneutica lui (una dintre soluții ar fi adoptarea unui traseu normat: a se interpreta segmentele expresioniste, a nu se interpreta segmentele suprarealiste – o gimnastică destul de aiuritoare pentru cititor). [...] Frica nu-l confiscă definitiv pe Dan Coman. Spre deosebire de «paralității» poeziei române actuale, care nu pot trece dincolo de constatarea fără rest a morții (v. cazurile neoexpresioniștilor Novac, Dună, Komartin), Coman constată cât constată, apoi o izbește «scurt, peste gură».

□ În *Cultura. Afiș internațional. Rive gauche*, Dinu Flămând publică esul *Lautréamont & comp.*

● [„**Observator cultural**”, nr. [44] 345 (48)] În *Informații. La zi* se dau o serie de detalii despre proiectul Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007. □ Notiță despre tema dezbaterii ce a avut loc la Muzeul Național Cotroceni, „Eliade inedit”, la care au participat Sorin Alexandrescu, Joaquín Garrigós, Roberto Scagno și Florin Țurcanu. ■ Notă despre cererea formulată de Uniunea Scriitorilor către CNSAS cu privire la dosarele mai multor membri ai săi: „Uniunea Scriitorilor din România a decis, vineri, 27 octombrie, să depună la CNSAS o cerere privind dosarele membrilor Consiliului, ale conducerilor filialelor și revistelor USR. În august, președintele USR, Nicolae Manolescu, a anunțat la un simpozion despre Securitate și scriitori că uniunea a solicitat CNSAS să-i pună la dispoziție dosarele persoanelor din conducerea sa. La aceeași întâlnire, Varujan Vosganian, vicepreședintele USR, a susținut că este «cel mai cercetat cetățean armean», având depuse patru cereri la CNSAS pentru a-și vedea dosarul. Prin decizia luată vineri, USR vrea să afle numele persoanelor din Consiliu, conducerea filialelor și revistelor care au colaborat cu fosta Securitate”. □ Succintă dare de seamă asupra expoziției organizate la Muzeul Literaturii Române, Liter@cces – Expoziție interactivă multimedia. „Expoziția este o parte din proiectul național mult mai amplu purtând același nume – un proiect pilot de digitalizare a patrimoniului literar românesc, finanțat cu sprijinul Fondului Cultural Național.” ■ Editorialul lui Ovidiu Șimonca îi este dedicat lui Norman Manea: „Norman Manea scutură, prin *Întoarcerea huliganului*, toate complacerile noastre în neantul derizoriu, în mizele meschine și lașe. E istoria unui om care vede tot, reține tot și povestește pentru a ne trezi din amortire. Un om care nu se cruță nici pe sine, care spune, prin propria istorie, istoria noastră. N-are gând de răzbunare, nu omite, nu bravează, nu povestește ciuitit, nu-și inventează acte de curaj sau justificări. Nu vrea să pară altceva decât este: un scriitor atent la tot și la toate, în care detaliile se transformă în rafinament, în care povara istoriei prin care a trecut a căpătat expresivitate și contur literar. Norman Manea, *notre respect*”. □ În *Actualitate* se discută despre Colocviul

Național de Critică Teatrală: „Între 22 și 24 octombrie, Teatrul Național din Cluj a organizat a treia (și cea din urmă) ediție a Colocviului Național de Critică Teatrală. Temele întâlnirii de anul acesta (cu mult mai puțini participanți decât anterior) au fost „Învățământul teatral din România” și „Disputa dintre teatrul de repertoriu și teatrul alternativ”. [...]”. □ Iulia Popovici, în *Bătălia cu fantomele*, comentează pe aceeași temă. □ Aceeași autoare semnează un interviu cu m. chris. nedeea, tot pe tema Colocviului de la Cluj. □ În *Memorialistică*, Geo Șerban semnează un articol intitulat *Petre Solomon, confrate și confident al lui Paul Celan*, recenzie a volumului „*Am să povestesc cândva aceste zile...*”, *Pagini de jurnal, memorii, însemnări*, „ediție îngrijită de Yvonne Hasan” (Ed. Vinea, 2006). ■ În *Critică literară* Bianca Burța-Cernat scrie *Best of Nicolae Manolescu*, prezentare a volumului *Andersen cel crud și alte teme*, „prefață de Andrei Terian” (Ed. Corint, colecția „Scriitori Români”, 2006): „În *Andersen cel crud*, o recentă selecție din *Teme*, privim că într-o oglindă profilul distinct al criticului, eseistului, scriitorului Nicolae Manolescu. Reeditând o parte însemnată din binecunoscutele sale eseuri ludice (aproximativ un sfert), acesta face un gest semnificativ: își oferă sieși și ne oferă și nouă ocazia unei reevaluări. Lucide și nostalgice deopotrivă. O notă asupra ediției semnată de Andrei Terian, prefațatorul volumului, ne atrage atenția că din prezenta selecție au fost excluse, între altele, «temele cuprinzând puncte de vedere care au fost abandonate în mod explicit de autor». Cu alte cuvinte, autorul renunță la paginile în care nu se mai regăsește, care nu-i mai exprimă în mod esențial personalitatea. [...] Dincolo de toate obiecțiile pe care le putem aduce unor enunțuri manolesciene, eseurile din *Andersen cel crud* ne bucură prin spectacolul unei inteligențe tăioase și al unei expresii rafinate. Volumul este, în sine, o poveste în care personajele sunt cărți, o pledoarie pentru aventurile mediate de Biblioteca rostită pe tonul relaxat al lui G. Călinescu din *Cronicile mizantropului/ optimistului*. Cărțile sunt privite cu toată considerația datorată unor ființe vii, cu suflăt, dar și cu îngăduința condescendentă a seniorului care își trece în revistă, cu deplină satisfacție a posesiunii, robii favoriți. În centrul «aventurii» rămâne mereu Criticul suveran, un critic narcisist care, scriind despre cărți, scrie în primul rând despre sine, despre «temele» sale obsedante”. ■ În *Thanatofilia corporalității*, Delia Ungureanu prezintă volumul de versuri al lui Claudiu Komartin, *Cercul domestic* (C.R., 2005): „În ciuda unora dintre reproșurile criticii, versurile lui Claudiu Komartin nu sunt construite forțat, cu șarjă și butaforie. Dacă există un element de coeziune al elementelor din acest volum, atunci acela este autenticitatea trăirii, în absența oricărui cabotinism. Cele patru cicluri cuprinse în *Cercul domestic* conțin texte ce comunică «pe dedesubt», putând fi citite și în absența titlurilor, ca fragmente ale unui singur macropoem. De la *Reziduuri, reverii*, ciclul care deschide volumul, până la ieșirea din scenă cu *Supradoză. Valse triste*, *Cercul domestic* este drumul de la pulverizarea corporalității (poeziei), care atrage și criza limbajului, la construirea unei noi corporalități, sub forma unui zid așezat lucid între subiect și obiect, care ecranează până la opacizare realul exterior, orientând privirea către

înăuntru, unde cel care nu mai are curajul să spună «eu» se concentrează asupra singurului trup rămas intact, acela al morții, marele «tu» nenumit al poeziei lui Claudiu Komartin”. ■ Ion Mureșan, în *Literatură. Cartea morții* se ocupă de volumul de versuri al Martei Petreu, *Scara lui Iacob* (C.R., colecția „Poezie”, 2006): „E vorba de o carte dintr-o specie destul de rară în poezia românească – una de viziune, de poezie dublu rafinată. Dacă ar fi să gășesc titluri alternative, aș numi-o «Cartea oboselii fără sfârșit», «Cartea învinșilor», «Cartea abandonului», «Cartea socotelilor», «Cartea morții». Înainte de orice altceva, trebuie spus că *Scara lui Iacob* este cel mai bun volum al poetei. Cel puțin așa suntem noi convinși. Nu vom mai găsi aici gesticulația amplă, oarecum teatrală, interogațiile retorice, exclamațiile ultimative, recuzita verbală agresivă din celelalte cărți ale ei. Retorismul este strâns în chingi, redus la minimum și are mai mult rolul de pauză de respirație, de «gură de aer a înotătorului», de răgaz ca să-ți «tragi suflul», în fluxul poetic extrem de dens. [...] Poemele Martei Petreu vin, desigur, din specia psalmilor, unde nu caligrafierile sunt importante, ci viziunea. Dar avem de-a face cu un psalmist dezabuzat, ferecat într-o viziune necruțătoare, prins, unul care a renunțat la lamentație și nici măcar puterea de a-i fi frică nu o mai are. Până și gândul că din elementele trupului ar fi posibilă reîntruparea îi repugnă. [...] *Scara lui Iacob* e, după părerea mea, până acum, cea mai bună carte de poezie a anului și rămâne, indiscutabil, cel puțin pentru tema morții, o carte de referință în poezia românească”. □ Alina Nelega, în *Internațional*, scrie despre Dublin Theatre Festival. □ Ovidiu Drăghia, în *Cărți electronice la LiterNet*, reproduce prezentarea semnată de Mircea Sorin Rusu la piesa *Decalogul după Hess* de Alina Nelega, precum și un fragment din recenzia lui Radu-Illarion Munteanu la volumul *Diferența de a fi* de Ștefania Coșovei. □ În *Fantasy & Science Fiction*, Michael Hăulică semnează eseu *Paranoia din sertar*, pe marginea romanelor SF. ■ În *Eveniment*, se anunță că Norman Manea a câștigat Premiul Médicis Étranger. În același material sunt anunțate alte premii literare franceze acordate altor autori în acest an. ■ Carmen Mușat, în *Exilul și împărăția*, îi creionează un portret lui Norman Manea, text însoțit de o declarație acordată de scriitor, în exclusivitate, revistei „Observator cultural”. ■ Suplimentul acestui număr îi este consacrat lui Mihai Șora, la împlinirea vârstei de 90 de ani. În acest context sunt publicate o serie de analize dedicate operei filozofice și eseistice a lui Mihai Șora, portrete, precum și un interviu cu acesta. Materialele sunt semnate de Luiza Palanciuc, Sanda Șora, Liviu Antonesei, Valentin Cioveie, Aurelian Crăiuțu. □ Cea de-a doua parte a suplimentului are ca temă comemorarea Revoluției din Ungaria. Selecția textelor prezente în această secțiune în aparține Aneimaria Pop.

3 noiembrie

● [„Dilema Veche”, nr. 43 (145)] Andrei Pleșu publică un nou fragment memorialistic intitulat din *Note, stări, zile*. □ Șerban Foarță scrie a șaisprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Cezar Paul-Bădescu, în *Motive de*

optimism, abordează subiectul emisiunilor culturale televizate. □ În *La centru și la margine* M.V. dedică un articol numărului 59 a ediției române a revistei „Lettre Internationale”. „Nu există nicio altă revistă în România în care să poți găsi laolaltă autori români și străini de prima mână, eseuri, reportaje și fragmente literare excelente, așezate «cu skepsis», adică într-o logică a construcției care face ca Lettre Internationale să nu fie (ca majoritatea revistelor) o simplă «însurmare» de texte, ci un fel de edificiu publicistic din care rămâi cu o perspectivă coerentă asupra lumii de azi.” □ Radu Cosașu îi dedică un eseu lui Milan Kundera în *Kunderist vorbind*.

● [„**România literară**”, nr. 44] În *Aniversare* Tudorel Urian scrie despre *Secretul unui zâmbet*, un portret dedicat lui Mihai Șora la împlinirea vârstei de 90 de ani. ■ În *Literatură* Jordan Dăcu prezintă *Un nou Dicționar, Dicționarul biografic al literaturii române* de Aurel Sasu (Ed. Paralela 45, 2006): „Lucrarea este masivă: însumează 2301 articole, o parte, adică 1481, reproduse, cu completările de rigoare necesitate de trecerea multor ani, din DSR și semnate de 54 de colaboratori, celelalte, 820, aparținându-i lui Aurel Sasu. Articolele conțin o sinteză biografică și bibliografia celui despre care se scrie: opera, traduceri și referințe critice, informația mergând până în ianuarie 2004. Cele mai multe articole se mențin în nota informativă; altele însă fac sumare aprecieri asupra operei. [...] Aurel Sasu are motive de amărăciune în plus, care, paradoxal, s-au adunat, cu prisosință, chiar și după 1989. Amărăciuni provocate de indiferența celor care ar fi trebuit să sprijine cartea. «Dicționarul biografic – scrie el – a fost realizat fără contribuția vreunei instituții române de cultură. De la simpla corespondență cu sutele de autori, până la tehnoredactare, iconografie, cercetarea documentară, listarea întregului material (mai multe mii de pagini) și transpunerea cărții pe suport electronic, totul s-a făcut prin efort financiar propriu.» Numeroase au fost greutatea pe care cartea a trebuit să le învingă: descompletarea colectivului inițial prin decese, prin rămâneri în străinătate ori prin refuzul unora de a mai scrie; autobiografiile fictive ale unora, care și-au dat ca apărute cărți care n-au văzut lumina tiparului până când dicționarul a apărut, de aci necesitatea de a verifica totul; în fine perturbarea produsă de intrarea în colaps a editurii la care se intenționa tipărirea, Albatros. [...] Absențele sunt asumate de Aurel Sasu: «El [dicționarul] nu și-a propus totuși să fie un inventar absolut nici al scriitorilor, nici al operei lor, atâta vreme cât accesul la arhive, colecții și biblioteci (cazul autorilor din emigrație) e încă limitat, dificil, de cele mai multe ori imposibil. În țară, pe de altă parte, seriile critice s-au întrerupt ori au fost reluate în versiuni lipsite de credibilitate, sumare aglutinări de texte pentru uzul și/ sau în beneficiul unei piețe lipsite de discernământ.» □ În *Critică literară*, cu titlul *Chestiune de gust*, Cosmin Ciotloș prezintă cele două volume de memorii ale lui Mihai Gramatopol, apărute sub titlul *Gustul eternității* (Ed. Transilvania Expres, 2006). Discutând despre conținutul acestora, autorul afirmă: „Măștile unor G. Călinescu, Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Iorgu Jordan, Miron Nicolescu, Iorga, Moșil etc.

capătă câteva rictusuri bizare, nu neapărat blamabile, dar măcar neașteptate. Mai presus de acestea, însă, există insinuat în cele două volume un adevărat spectacol al gustului – în sensuri oricât de largi – greu de regăsit altundeva într-o regie similară. Să vedem, întâi, cine este acest arbitru al eleganței și al etichetelor. [...] discursul lui Mihai Gramatopol evită una câte una capcanele pamfletului. La fel cum se ferește de riscurile – de gen, am putea spune – ale megalomaniei. Să scrii despre relațiile fluctuante și nu întotdeauna oneste dintre reprezentanții elitelor intelectuale fără a da impresia de mărunte poltronerii sau de colportaj este, în definitiv, o reușită de stil. [...] Citind, în aceste rânduri, și alteceva decât pitorescul întâmplării, vom da peste o carte cu totul nouă. Pe care, într-adevăr, o putem include în bibliografia anecdotică a epocii, dar al cărei merit vine din lejeritatea cu care afișează chestiunile de gust. Și – adesea – de bun-gust”. □ În *Literatură* sunt publicate o serie de versuri semnate de Teodor Dună. □ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir glosează eseistic, în *Revoluția victorioasă*, pe marginea volumului *Însemnări de la Snagov* de Ileana Ioanid (Polirom, 2006), o culegere de documente privind Revoluția din Ungaria. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Cântecul lui Robinson Crusoe*. ■ În *Critică literară*, Dana Pârvan-Jenaru scrie o recenzie la *Ghetele fericirii* de Gabriela Melinescu (Polirom, 2006). Volumul de nuvele, „lansat de curând în cadrul festivalului «Zile și nopți de literatură», se pretează cu succes și unei lecturi independente de contextualizarea genetică, în măsura în care se dovedesc niște «povești» ce transgresează cu succes spațiul și timpul. [...] Dimensiunea metafizică a iubirii depășește orizontul ontologic deficitar al realului, căutarea «trăirii», comună tuturor prozelor din volum, stând însă sub semnul varietății, dovadă a capacității de ficționalizare remarcabile a Gabrielei Melinescu, fiecare poveste fiind un încântător unicat ce surprinde într-un fel aparte tensiunile omenesci ce iau deseori forma excesului, însă un exces în forma lui rafinată, ca replică la moderația privită ca sursă de banalități”. ■ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache comentează, în *Ficțiuni*, piesa *Evangheliștii* de Alina Mungiu-Pippidi (C.R., 2006), apreciind că, în ciuda scandalului provocat de aceasta, la apariția, în 1993 și apoi la montarea ei la Ateneul Tătărași din Iași, în 2005, piesa este „curajoasă prin premise și ingenioasă în conflictul dramatic, [...] este o ficțiune veritabilă, care dă de gândit”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu, cu titlul *Corespondența unui exilat intern*, analizează volumul lui Ion D. Sârbu, *Scrisori către bunul Dumnezeu*, „ediție îngrijită de Ion Vartic” (Biblioteca Apostrof, 1998): „Scriitura acestora are adesea o notă de urgență, o febrilitate, o precipitare care și-a găsit probabil tiparul cel mai adecvat în jurnal și în scrisori. Epistolele lui I.D. Sârbu [...] posedă o îndoită față. Adresându-se câtorva prieteni și cunoștințe, nutrindu-se din substanța proximității abordată cu o ironie suculentă, ele ilustrează o tendință de transcendere a acesteia, un recurs la instanța supremă, cea divină. Conștient că scrisorile nu i s-ar putea sustrage «cuțitului cenzurii», semnatarul le orientează către un orizont absolut: «acum e datoria bunului Dumnezeu să se schimbe în așa fel lucrurile»,

zice el cu nădejdea că aceste texte să poată fi cândva publicate. Astfel că ni se pare îndeajuns de motivat titlul rilkean sub care dl. Ion Vartic prezintă un grupaj din materia lor, *Scrisori către bunul Dumnezeu*". □ În *Istorie literară*, Ion Simuț se ocupă, în *Impasul lui Mihail Dragomirescu*, de volumul lui Adrian Tudurachi, *Destinul precar al ideilor literare. Despre instabilitatea ideilor în poetica lui Mihail Dragomirescu*, „cu o prefață de Ioana Bot” (Ed. Limes, 2006). În volumul său de debut, „Adrian Tudurachi are în vedere prioritar critica lui Mihail Dragomirescu și ambiția acestuia de a întemeia o «știință a literaturii». Vedem bine că exegetul, dovedind apetență teoretică și disponibilitate analitică, este un teoretician înzestrat al actului critic și că, deocamdată, istoria literară, nici cea de modă veche, nici cea de modă nouă, nu-l preocupă semnificativ, altfel decât tangențial”. I. Simuț concluzionează: „Cred că Adrian Tudurachi se dovedește un foarte bun teoretician al actului critic, analizat în cele mai mici detalii prin exemplul lui Mihail Dragomirescu. Pe exeget nu îl interesează sistemul estetic, ci articulațiile lui genuine. Nu ideologia critică normativă, ci producția conceptuală, adecvarea, vulnerabilitățile, instabilitățile, glisările spre echivalările metaforice ale discursului critic teoretizant. Domeniile în care se înscriu explorările lui metodice sunt subsumabile în principal esteticii și teoriei literare, dar își adjucecă și spațiile complementare din comparatism și critica ideilor literare. Aștept cu încredere ca Adrian Tudurachi să devină, în cărțile lui viitoare, și altceva decât exeget al lui Mihail Dragomirescu, și altceva decât un specialist doct al metacriticii”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Caftane și cafteli (tot reluări)*, o continuare a textului din numărul precedent. ■ În *Interviurile României literare*, cu titlul „*Dacă ar fi fost să-mi iau de la capăt viața [...], în străfundul ei ar fi fost aceeași...*”, Marius Ghica consemnează un interviu cu Mihai Șora. Acesta dă detalii din biografia sa, discută despre „redescoperirea dimensiunii religioase a omului” în epoca actuală, despre „cum înțelegem, în contextul românesc actual, conceptul de iertare”. Referindu-se la „modelele de urmat pentru ceilalți”, M. Șora îi amintește, printre alții, pe Virgil Mazilescu și Dinu Zarifopol. După ce își exprimă opinia despre „cum va arăta Europa de Măine”, acesta trece la „«complexul Nobel» în cultura română”, subiect despre care afirmă: „Dacă există, în cultura română, valori care ar (fi) merita(t) Nobelul? Răspuns prompt: fără îndoială că da. Într-adevăr, dacă doamna Jelinek a putut să-l ia, ce să spunem de Rebreanu? sau de Camil Petrescu? Ca să nu mai vorbim de poeți care l-au luat și care lui Arghezi sau lui Blaga de-abia le atingeau pulpana. Și cred că găsim și acum doi-trei prozatori români care depășesc nivelul doamnei Jelinek. Hiba, cred, eu, trebuie căutată în altă parte: dacă un român apucă să propună ceva, pe loc se găsește un altul care să propună cu totul altceva și încă doi care să-l atace pe primul și alți doi care să-l prindă la strâmtoare pe cel de-al doilea. Și alți patru care...”. În finalul interviului M. Șora dă o serie de detalii despre viitoarele sale proiecte. □ În *Proză*, Paul Diaconescu publică o serie de fragmente *Din Carnetul unui Pierde-Țară*. □ În *Eseu*, Horia Gârbea face *Cronica neagră a personajelor*

literare, subliniind că „față de eroii care trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți, cei care se sinucid sau măcar încearcă domină literatura română”. Sunt aduse în discuție personajele lui I.L. Caragiale, Anton Bacalbașa, V.I. Popa, Camil Petrescu, G. Brăescu, G. Călinescu, L. Rebreanu ș.a. □ Ion Buzași, în *Istorie literară*, publică o prezentare a lui Ilie Dăianu, cu titlul *Un biograf al lui Eminescu*. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseu *Cum ratează un scriitor adevărat*, o analiză a romanului *Lina* de Tudor Arghezi, apărut în 1942, la Cartea Românească. □ Gabriela Ursachi, în *Calendar. Septembrie-octombrie*, îi dedică un portret literar lui Ștefan Bănulescu. □ Tot aici este publicat un calendar literar ce acoperă perioada 11-29 octombrie. □ În *Meridiane. Eseu*, Alexandru Matei semnează un amplu material intitulat *Antimodernii sau „reacționarii șarmanți”*, o analiză a „impresionantului tom *Les Antimodernes* al lui Antoine Compagnon (Gallimard, 2005)”. □ Cu titlul *Vise plăcute*, este publicată o schiță din volumul *Despărțirea* de David Muradian, „traducere din limba armeană și adaptare de Madeleine Karacașian”. □ În *Meridiane* se anunță, într-o notiță, acordarea premiului „Geschwister-Scholl” ediției germane a *Jurnalului* lui Mihail Sebastian. □ Necrolog al prozatorului elen Tasos Athanasiadis. □ Notă despre biografia scriitorului catalan Manuel Vázquez Montalbán, „dispărut accidental la Bangkok” în urmă cu trei ani. □ În *Literatură. Poemul și scrisoarea*, Constanța Buzea publică o serie de poezii semnate de Simona Dăncilă, precedate de o notă de prezentare a autoarei. □ În *Actualitatea. Ochiul magic* este apreciată, în *Știința interviului*, ținuta revistei „Dilemateca”, care „a reușit să devină în doar cinci luni o revistă așteptată. Și de oamenii scrisului, și de cei pentru care lectura e una din plăcerile vieții, și de snobii (buni și aceștia!) în căutare de subiecte șic de conversație. Construită cu o alternanță bine gândită de ușor și greu, de informație și interpretare, de genuri publicistice vicioase (recenzie, anchetă, interviu, reportaj tematic, document comentat etc.), «Dilemateca» e atrăgătoare atât prin înfățișare (paginație, ilustrație, literă lizibilă, o plăcere de hârtie), cât mai ales prin conținut: alert fără stridențe și serios fără prețiozități”. □ Într-o notiță este anunțată acordarea Premiului Médicis Étranger lui Norman Manea pentru volumul *Întoarcerea huliganului*. □ Este anunțat un *Eveniment cultural la Cluj*, respectiv publicarea „Almanahului literar 2006”, intitulat *Cuvinte*, „lucrare apărută sub egida Filialei clujene a Uniunii Scriitorilor”. □ Se anunță împlinirea unui deceniu de apariție al revistei „SUD” din Bolintin Vale, ocazie cu care este publicat „un volum aniversar cuprinzând o selecție din textele apărute în perioada octombrie 1996 – octombrie 2006, ediție de Constantin Carbarău”.

• [**„Suplimentul de Cultură”, nr. [44] 100**] În nota cu titlul *Programul de traduceri al ICR: Cruciada copiilor*, în topul celor mai ofertante cărți se specifică: „Ediția în limba ebraică a volumului *Cruciada copiilor*, de Florina Ilis, a apărut recent la Editura Nymrod din Israel, fiind prima carte publicată în străinătate din cele 20 selectate de Institutul Cultural Român (ICR) spre a fi traduse în limbi de circulație internațională. Potrivit lui Mircea Mihăieș, vicepreședintele

ICR, varianta ebraică a *Cruciadei copiilor* va ajunge și în România în această lună”. □ Tot aici apare și o notă despre pregătirea Târgului de carte Gaudeamus. □ Este reprodus un fragment din editorialul lui Mircea Cărtărescu pe subiectul „Mari români”, apărut în numărul din 24 octombrie al „Jurnalului Național”. □ Dosarul acestui număr, realizat de Elena Vlădăreanu, este intitulat *Porecle, nume false, pseudonime*. Semnează texte aici Ruxandra Cesereanu, Liviu Antonesei, Luiza Vasiliu. □ Bogdan-Alexandru Stănescu dedică o analiză romanului lui Orhan Pamuk, *Mă numesc roșu*. □ Notă de prezentare a volumului lui Alexandru Paleologu, *Ipoteze de lucru*, ediția a III-a (C.R.). □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineață* Emil Brumaru reunește o serie de însemnări pe teme culturale în „*Sahalinomania*”. □ Notă de prezentare a volumului *Cartea aleanului* de Leonard Cohen, „traducere de Șerban Foarță și Cristina Chevereșan” (Polirom). □ Adriana Babeți semnează o primă parte a eseului *Scorpinorogul*, subiectul fiind Dimitrie Cantemir. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Thomas Pynchon.

8 noiembrie

● [„**Lucefărul**”, nr. 40 (763)] Stelian Tăbăraș, în *Nocturne*, scrie despre *Toamnă și cărți*, considerații asupra Târgului de carte Gaudeamus, eveniment ce urmează să aibă loc la București, dar și asupra anului literar 2006: „Unele tendințe s-au văzut însă de anul trecut: regenerarea genurilor narative, a povestirilor, a romanului de construcție. În fond, și gnoseologic această regenerare e în firea lucrurilor, de vreme ce (în special) limba română posedă vreo șase-șapte timpuri verbale trecute – însă doar trei prezenturi și un singur viitor (viitorul anterior e... viitor doar în cazuri speciale, el este un trecut de anterioritate față de un viitor real sau virtual). Revenind la situația literaturii, trebuie să mai precizăm că resuscitarea speciei numită roman istoric sau proză istorică în genere nu pare a mai avea loc în creația literară contemporană. Sunt sentimente și modalități ale evocării pe care creațiile le-au cucerit definitiv: ironia, spiritul parodic, persiflarea «purismului» literaturii istorice (nu întotdeauna binevenită). Fenomenul nu e, desigur, doar românesc. Într-o anumită fază a ei, literatura și-a «întărit oasele» la focul subiectelor istorice, multe capodopere marcând în felul acesta firul literaturii universale (de la V. Hugo, Tolstoi etc. până la cei mai «populari» contemporani – evident americani precum Dan Brown, Elizabeth Kostova ș.a)”. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romilla prezintă volumul lui Radu Paraschivescu, *Ghidul nesimțitului* (Humanitas, 2006). □ Valeria Manta-Tăicuțu se ocupă de volumul de versuri *Concubina din poeme* de Dumitru Nicolcioiu (Ed. Fundației Lucefărul, 2006). □ În *Galaxia cărților* Iordan Datcu scrie despre *Căința lui Gala Galaction*, considerații despre volumul *Jurnal 1947-1952. Pagini inedite cenzurate*, „ediție îngrijită de Teodor Vârgolici” (Ed. Vestala, București, 2006). ■ În *Opinii*, Alexandru George semnează *Întâlniri*, o evocare Dinu Pillat. □ Angela Baci publică poemul *Ghilotina*. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*,

semnează *Rănila și crusta*. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Nebunul de la etaj* de Radu Cange. ■ În *Convorbiri incomode* Alexandru Donos publică cea de-a doua parte a interviului cu scriitorul din Republica Moldova, Serafim Saka. Se continuă discuția despre cenzură în R.S.S. Moldovenească, pentru a se trece mai apoi la considerații despre tânăra generație, despre care prozatorul afirmă: „La Uniunea Scriitorilor activează de câteva luni un club literar al celor mai tineri scriitori. Am fost și eu la câteva ședințe. O plăcere să-i auzi! Au toate datele scrisului de anvergură. Sunt citați, informați, n-au complexe, câte unul are și talent, să-i tot admiri. Un club literar este întâi de toate locul unde se discută despre scris și literatură. Și dacă mai apare și câte un scriitor-doi – buni, că ceilalți apar la orice colț de stradă! – este, nu poate să nu fie o bucurie literară. Așa că, *avante*, Dumitru Crudu, botezătorul și Nicolae Popa, superbul cronicar al clubului. Dar și Vladimir Beșleagă, cel care frecventează regulat ședințele, urmărind și acum, precum urmărirea și în alte vremi, evoluția tinerelor talente de la noi”. Se trece apoi la comentarea „restaurării” noilor ediții, după depășirea cenzurii comuniste. Serafim Saka susține că „cenzura avea și ea un rol, unul formator-deformant: nu-ți permitea să te lăbărțezi, să pătrunzi cu pixul în zonele *vaginale*, atât de explorate azi de un fel de literatură. Care însă nu înseamnă libertate. Înseamnă iresponsabilitate. Și, categoric, lipsă de talent. [...] Eu nu am scris niciodată special, în ciuda sau de dragul cuiva. Așa mi-a ieșit. Ceea ce era clar pentru mine era că nu-mi plăceau atâtea și atâtea, tot timpul deranjându-mă ceva. Ca să mă clarific, mă apucam să scriu. Și ca să-ți fac ultima mărturisire, am fost și am rămas un om *descătușat*, nu mă autocenzuram când scriam. Nu am simțit constrângerile cenzurii *intern* de care unii nu se pot nici până azi debarasa. Poate de aceea am avut parte de foarte multă cenzură externă. De care, slavă Domnului, am scăpat azi cu toții”. □ Selecție lirică Liliana Grădinaru. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, publică un portret literar intitulat *Drumul unei poete: Sanda Movilă*. □ În *Literatura lumii*, cu titlul *Casă pentru Badea Mior*, sunt publicate câteva fragmente semnate de Ion Druță. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler alcătuiește o prezentare bio-bibliografică Hannah Arendt. □ În *Poezii în capodopere* semnează traducerea poeziei *Această dimineață neimportantă* de Lawrence Durrell. ■ Marius Marian Șolea, în *Program literar*, publică manifestul „boierismului”, pe care îl semnează alături de Paul Bogdan, Radu Herinean și Felix Nicolau. „A venit timpul să gândim și să scriem boierește: cu forță, vigoare, eleganță, evghenie, culoare. Noi ne propunem să cultivăm atât literaritatea, cât și literalitatea poeziei. Înțelegem să valorificăm poezia enunțiativă, dar și pe cea cu încărcătură stilistică. Ceea ce ne interesează este originalitatea, repudierea rețetei, torpilarea manierei. Scrierea după rețete impuse, nici măcar inventate, a buruienit literatura română în ultimii cincisprezece ani. Noi cultivăm ruperea de ritm, viteza, realismul și transfigurarea. Ajunge cu vasalitatea față de poezia americană, vasalitate întărită de incultura lingvistică, de fonfăirea unei brume de engleză americană și de lipsa deschiderii

spre alte limbi străine. Vrem să ne întoarcem la marea literatură europeană, la ordinea și la sistemul apusene și la vigoarea ontică și ontologică a personajului literaturii din est. [...] Arta boierească este o artă de conac, generoasă și masivă. Nu spiritul de gașcă, îngust și laș, ne reprezintă, ci reverența față de valoare, sub orice chip s-ar înfățișa ea. Boierul este un cavaler, un aristocrat. Trăsătura sa distinctivă este încrederea, remarcată și de Nicolae Steinhardt la Iisus Hristos, atunci când vorbea despre indulgență, despre faptul că dragostea și iertarea sunt dominante vocației contabile a diavolului. Boierul impune prin disprețul față de invidie și lingușire. Pentru noi contează ideile de prietenie, fidelitate și detașare de meschinăria machiată artistic. Boierul nu este un dandy sau un fișos arivist El este un agon, gata să piară luptând pentru convingerile și principiile sale. Boierul este cel care scrie puternic, gândește liber și nu suferă de complexe. El este dezinvolt atât în salon, cât și în mahala. [...] Nu artei funcționale a modernismului, nu stilului internațional. Nu afacerismului și lichelismului. Să facem o artă ecologică! Să fim capabili să gonim pe autostrăzi, dar să nu ne temem nici de praful ulițelor. Să asanăm aerul stătut al artei, voiajând cu velierul, balonul și avionul supersonic”. ■ În nota *De la consiliu adunate...* se discută poziția lui Nicolae Manolescu față de problema colaborării unor scriitori cu vechea Securitate: „Vorbindu-ne de dosariadă, a remarcat faptul că scriitorii sunt ținta unor atacuri nedemne, de toate felurile. Unele, chiar ciudate. Din această cauză, breasla trebuie să fie și mai solidară, de vreme ce creatorii sunt vizibili doar sub aspect negativ. Ei sunt considerați de unii gălăgioși dinozauri, bețivi, beneficiari de stipendii, când autorii au dat cel mai mare număr de disidenți. E nedrept ce se întâmplă cu noi când suntem asaltați, cu violență, de veleitari și amatori, de inchizitori și procurori de ocazie. Noi nu posedăm dosare, nu l-am exclus din Uniune pe Paul Goma, nu facem și n-am făcut poliție politică. În plus, cei de la C.N.S.A.S. ne judecă în afara contextului istoric și administrativ. Acuzațiile nu sunt bazate pe probe, ci, deseori, pe zvonuri. Culpabilizarea generală nu folosește nimănui. Doinaș a fost cel mai hăituit dintre noi, n-a putut rezista, a cedat, dar el rămâne unul din cei mai mari poeți ai țării Cum îl evaluăm acum? Prin faptele sale literare, desigur. [...] Dosariada e o Mineriadă subtilă, a subliniat, inspirat, Nicolae Manolescu. Cu toate aceste evenimente neplăcute, Consiliul Uniunii Scriitorilor a hotărât ca membrii lui, conducerea Uniunii, redactorii-șefi ai revistelor breslei, șefii de filiale și membrii consiliilor acestora să-și prezinte dosarele, aflate în custodia instituției binecunoscute acum”. □ Este prezentat numărul 10/2006 al revistei „Ramuri”, cu o notiță privind dialogul dintre M.V. Buciu și Dumitru Țepeneag.

9 noiembrie

• [„Cultura”, nr. 47 (99)] Augustin Buzura, în editorialul *Marginalii la o veche întrebare*, mărturisește: „Zilele trecute, un redactor al unui post de televiziune s-a interesat, printre altele, de ce scriu. Sigur, mi s-a pus de multe ori această întrebare la care am răspuns imediat și fără pretenția de a fi prea original. Căci

aproape toți cei care au scris sau mai scriu literatură au cam aceleași motivații. Din păcate însă, pe cei din generația mea, timpul ne obligă să discutăm subiectul cel mai grav, și anume, ce am înțeles din întâmplările prin care am trecut, ce ne-au spus timpul, istoria și viața aflate acum în urmă. Am traversat o lume plină de orori, de minciuni și falsuri printre care adevărul abia s-a strecurat, o lume în care trădările, loviturile pe la spate și crimele nu au fost rarități, ci dimpotrivă, iar ura și frica s-au impus ca sentimente dominante. Cât de întreg poate fi un om căruia frică și foamea i-au dictat gândurile și mișcările? Cu ani în urmă le-am trăit cu toată ființa, mai mult, le simțim și acum rănilile care, probabil, nu se vor închide niciodată. Ce am înțeles din istorie, dacă i-am descoperit multiplele ei chipuri și dacă am avut tăria să o înfruntăm, să-i punem oglindă în față, se vede din cărțile noastre. Căci numai arta este în stare să cuprindă profunzimile spiritului și ale timpului într-un anumit moment al istoriei. Prin urmare, suntem exact ceea ce am scris, avem dimensiunea cărților noastre și, oricât de interesante ar fi teoriile despre profesia și munca literară, dacă ele nu au acoperire în fapte, în cărți, nu înseamnă nimic”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu comentează ediția jubiliară a revistei „Sud” din Bolintin Vale. □ *Un roman documentar*, articolul semnat de Constantin Coroiu în *Cultura literară. Texte și contexte*, se ocupă de volumul semnat de Bogdan Bădulescu și Olga Rusu, apărut la Editura Princeps Edit din Iași, *Mitică și Nenea Iancu la Berlin*. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie despre *Cronica mizantropului* de G. Călinescu. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară*, se ocupă de volumul de versuri al lui Cosmin Perța, *Santinela de lut* (Ed. Vinea, 2006): „Cosmin Perța s-a încăpățânat, în «Santinela de lut», să scrie o poezie supărată foc și să treacă astfel cu arme și bagaje în tabăra neoexpresioniștilor. Ba încă să le mai și explice congenerilor săi cum stă treaba cu poezia «adevărată». Astfel, volumul reproduce o scrisoare adresată lui Claudiu Komartin, unde autorul își lansează tirada uzuală a terfelirii viscerelor: «Atâta vreme cât el, textul, nu își modifică glandele, câtă vreme carnea lui nu se schingiuiește în funcție de carnea ta, cât seara ți se pare că ești singur, al nimănui și că o vietate mică, malițioasă, perfectă, îți molfaie creierul, nimic nu se poate face.» Și, mai departe, cu docență: «Textul sunt eu!». [...] E, însă, prea puțin, iar impresia generală rămâne defavorabilă. În «Santinela de lut», poezia lui Cosmin Perța e prizonieră unui paradox: când scrie acceptabil, poetul e lipsit de originalitate; când e original, devine penibil. Iar din aceste variante, nu prea văd ce s-ar putea alege”. ■ În aceeași rubrică, Alex Goldiș scrie despre *O proză bastardă*, analiză a romanului lui Radu Aldulescu, *Amantul colivăresei*, republicat la editura Cartea Românească, în 2006: „E foarte greu să scrii un roman care să construiască tipologia omului primar sau a vagabondului. O doză inevitabilă de milă auctorială te împinge întotdeauna să-ți ajuți personajul mai mult decât ar fi cazul, aruncându-i, în lehamite, ba un dram de psihologie, ba o fărâmă de filozofie, care să-i justifice superior existența. Dacă s-a chinuit câteva secole bune să creeze o interioritate complexă, romancierul modern întâmpină, poate,

tot atâtea greutăți în încercarea de a se debarasa de ea acolo unde e necesar. Și totuși, există și excepții de la regulă. «Amantul Colivăresei», romanul lui Radu Aldulescu din 1994, ar putea constitui un bun exemplu în acest sens. [...] Departe de a fi desăvârșit, romanul lui Aldulescu rămâne o construcție de excepție pentru că răspunde unei dileme aparent ireconciliabile: cum poți păstra în afara platitudinii o narațiune cu personaje banale? Pe de o parte, prozatorul nu cade în capcana de a așeza mari complexități sufletești pe umerii unor eroi extrași din medii periferice. Pe de altă parte, inventează strategii ingenioase de suplinire a consistenței psihologice a subiecților săi. Din proba de foc a unei astfel de încercări, Radu Aldulescu iese, cred, cu fața curată”. □ Rodica Grigore semnează *Pe aripile muzicii*, paralelă între Alessandro Baricco și Dino Buzzati. □ Ioana Ieronim discută despre *Born in Utopia*, „antologia unui secol de poezie românească în limba engleză”, volum coordonat de Carmen Firan și Paul Doru Mugur, împreună cu Edward Foster. □ Dosarul acestui număr este intitulat *Politicile Internetului*, la întrebări răspunzând, printre alții, Adrian Oțoiu, Alex. Cistelean și Florina Ilis. □ În *Cultura Spectacolului*, cu titlul *Mai puțină comedie*, Ruxandra Anton oferă detalii despre cea de-a XVIII-a ediție a Festivalului Național de Comedie de la Galați, eveniment desfășurat între 16-25 octombrie. □ În *Cultura Media. Lasă cartea, uite cartea!*, Cătălin Sturza discută despre întâlnirea din clubul Prometheus, eveniment ce a avut loc sub egida Uniunii Scriitorilor din România, „unde s-a discutat despre un subiect aparent derizoriu: de ce nu sunt scriitorii VIP-uri?”. □ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, Mihai Iovănel semnaleză reacția lui Dan C. Mihăilescu la vestea retragerii echipei lui Mircea Martin de la revista „Cuvântul”.

● [„Observator cultural”, nr. [45] 346 (39)] În *Informații. La zi se dau detalii despre simpozionul științific internațional Formarea de centre literare în sud-estul Europei. Sibiu – un caz ilustrativ*. „Lansat la inițiativa lui Ștefan Sienerth, director al Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas (IKGS) de la Universitatea din München, simpozionul a fost organizat în parteneriat cu Catedra de Germanistică a Facultății de Litere și Arte din Sibiu.” □ Notiță despre Colocviul Național Studentesc „Lucian Blaga”. „Tot la Sibiu s-a desfășurat, între 26 și 28 octombrie, a VIII-a ediție a Colocviului Național Studentesc «Lucian Blaga», organizat de Facultatea de Litere și Arte din Sibiu și de Centrul de Cercetări Filologice și Interculturale. Colocviul a inclus 50 de comunicări și traduceri din opera lui Blaga, susținute de studenți din opt centre universitare (Alba Iulia, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Timișoara, Sibiu). Cu același prilej, a fost lansat volumul VII din Caietele «Lucian Blaga», reunind lucrările prezentate la ediția precedentă.” □ Se anunță deschiderea celei de-a doua ediții a Concursului Național de Dramaturgie. Dezbateră acestui număr este dedicată volumului lui Allan Bloom, *The Closing of the American Mind*. Semnează diverse articole Nicolae Coandă, Caius Dobrescu, Bianca Burța-Cernat ș.a. ■ În *Critică literară*, Florina Pîrjol prezintă volumul lui Mihai Zamfir,

Cealaltă față a prozei (C.R., colecția „Critică & Istorie literară”, 2006): „*Cealaltă față a prozei* are toate șansele să placă cititorului din mai multe motive: 1. e o carte despre «marginali» (sau spații literare «discriminate»), apărută într-un regim politic vitreg; or, e o reacție normală la saturația literaturii «de programă» aceea de a părăsi magistralele; 2. e o carte construită cu subtilitatea unui prozator (Mihai Zamfir activează și în această zonă) și se citește cu aceeași pasiune cu care citești un roman. De altfel, recenzenții cărții au observat această plăcere a lecturii pe care criticul o regizează abil, o strunește conștient, fără inocență, șarjând textul după ritmurile prozei beletristice (vezi teoria și mai îndrăzneată – nu lipsită de argumente însă – a lui Alex Goldiș, care asimilează studiul de față unui «policier critic», *Un policier critic*, în *Cultura*, nr. 45/2006). Mergând mai departe, am putea spune că până și expresiile calchiate din franceză, care dau un farmec rafinat discursului critic (în ocurență, subreptice, a dresa, proza ronda, amenitate, retenibil etc.), apar tot că «ticuri» ale unei voci din *off* care spune povestea palpitană a literaturii. Sensul teoretic nu e «sacrificat» și nici nu «cade pe planul al doilea», citim tot timpul o carte serioasă, pertinentă, însă o citim alert, la foc continuu”. □ Liviu Franga semnează o primă parte a articolului „*Pelerini simbolici ai geniului nostru neolatin*” (I). *Balade românești în limba latină*, o discuție pe marginea volumului *Miorița/ Mioritza. Meșterul Manole/ Artifex Manole. Toma Alimoș/ Toma Alimoș*, „traducere și postfață de Traian Diaconescu, precuvântare de G.I. Tohăneanu. Micromedaliaoane de Constantin Ciopraga și Adrian Fochit” (Ed. Ars Longa, 2004). □ În *On-Line. Carte nouă la LiterNet* este reprodus un fragment din recenzia lui Marius Chivu la *Cliquet* de Șerban Foarță. □ D. Țepeneag semnează o serie de fragmente cu caracter de jurnal în *Șotron. Cu pumnii strânși...*

10 noiembrie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 44 (146)] Andrei Pleșu își intitulează editorialul *Dreptul de a fi informat*. □ Șerban Foarță publică a șaptesprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. ■ Cezar Paul-Bădescu semnează eseuul *Cultura, handicap sau înjurătură*: „Observam cândva că, în general, atitudinea față de cultură este una plină de compasiune, ca față de un om neputincios sau, mai degrabă, de un handicapat. Raționamentul este simplu: cultura este oricum în inferioritate în fața invaziei comercialului, a divertismentului și a kitsch-ului, trebuie prin urmare s-o discriminăm pozitiv. Handicapul acesta se înregistrează peste tot în societate, dar cu atât mai mult pe micile ecrane, unde nevoia de rating impune dictatura celui mai mic numitor comun. Cum cultura ține de excelență, de «straturile elevate ale spiritului», ea nu prea își găsește locul în această configurație. [...] Ești chemat să vorbești despre starea presei culturale, dar nu trebuie să dai nume. Participi la o dezbatere despre situația cărții, dar ești împiedicat să numești editurile. Asta se întâmplă cu precădere la TVR Cultural, unde oamenii se pare că sunt cei mai speriați de propria umbră – propria umbră fiind, de fapt, cultura. Mai rămâne să

mai cenzureze și numele autorilor, și tacâmul ar fi complet. În fond, de ce să-i faci publicitate scriitorului X, ca astfel să i se vândă mai bine cărțile? Shakespeare sau Eminescu ar trebui numiți pe ocolite, prin perifraxe eufemistice sau, pur și simplu, înlocuiți cu un *beep*. Căci numele autorilor pot fi la fel de periculoase ca o înjurătură. Vi se pare un scenariu fantasmagoric? Aș zice că nu; la mintea bravilor culturali din televiziune, se poate întâmpla într-un viitor destul de apropiat”. □ Ion Manolescu scrie despre *Creangă și „acțiunea afirmativă”*.

• [„**Revista 22**”, nr. [46] (870)] Supliment aniversar dedicat lui Mihai Șora la împlinirea vârstei de 90 de ani. □ Aurelian Crăiuțu semnează *O aniversare de inimă*. □ Matei Călinescu, în *Firul ierbii și înțelepciunea*, scrie despre o întâlnire dintre Mihai Șora și Emil Cioran ce a avut loc în 1967. □ Luiza Palanciuc semnează pomul *Un Limpede Precuvântător*. □ Cu titlul *Despre bucuria de a fi*, Aurelian Crăiuțu publică un fragment de convorbire cu Mihai Șora, fragment ce „face parte dintr-o proiectată carte de convorbiri cu Mihai Șora”. □ Marius Ghica semnează un portret cu titlul *Mihai Șora sau arta de a gândi și de a trăi cu seninătate*.

• [„**România literară**”, nr. 45] În *Actualitatea*, Barbu Cioculescu semnează eseul *Meritocrația hoției*. □ Rep. scrie despre *Întâlnirea de la Prometheus*, o prezentare a primei ediții din 2006 a *Întâlnirilor „României literare”*, tema de discuție propusă fiind „De ce nu sunt scriitorii VIP-uri?”. „Pus la punct de Uniunea Scriitorilor din România și lansat oficial la Clubul Prometheus, programul «Să ne cunoaștem scriitorii!» are, la prima vedere, toate șansele înainte. Iar asta indiferent de eventuale scepticisme. Pe scurt, el propune o serie de turnee de lectură prin țară: în școli, în biblioteci, în case de cultură. O idee de un perfect bun simț, dar – din păcate – fără tradiție la noi. Anticitez un pic, dar văd deja două merite sigure: formarea unui public cititor tânăr (dacă tot avem tineri scriitori, era cazul unei echilibrări a balanței) și eliberarea de îngrozitorul clișeu didactic conform căruia nu prea există scriitori vii. Dincolo de aceste discuții, întâlnirea din Club Prometheus a fost o convingătoare versiune demo a proiectului.” □ În *Aniversare*, Mircea Mihăieș semnează *Hoinar în marea conceptelor*, articol omagial dedicat lui Mihai Șora la împlinirea vârstei de 90 de ani. □ În *Critică literară. Lecturi la zi*, cu titlul *Sinele și lumea*, Tudorel Urian prezintă volumul de versuri al lui Radu R. Șerban, *Înmiresmatele prăpăstii*, „ediție îngrijită și studiu introductiv de Monica Pillat. Note biografice de Domnica Șerban” (Ed. Paralela 45, 2006): „Structural, poezia sa descinde din Blaga și Doinaș, iar ca imaginar se situează exact la polul opus al poeziei optzeciste. Nimic nu este mai străin viziunii lui Radu R. Șerban asupra poeziei decât banalul, cenușiul cotidian, trăirea *soft*, intertextualitatea ironică, aluziile culturale transparente, coborârea limbajului poetic la nivelul străzii, viziunea în cheie minoră asupra lumii și echivalențele ei stilistice. Adică, exact elementele care conferă identitate liricii pionierilor postmodernismului românesc. [...] În anul 1985, cel al debutului său editorial, Radu R. Șerban avea puțin peste 30 de ani. Nimic din ezitățile începutului nu se simte

însă în scrisul său. Este un poet pe deplin format, cu mâna sigură și o cultură impresionantă, pe care o topește firesc în substanța unor poeme de mare forță. Pictura și poezia își dau mâna în scrisul său, așa cum foarte bine spune Monica Pillat: «... amintind în începuturile sale de formula baladescă a lui Ștefan Augustin Doinaș, poezia lui Radu R. Șerban este profund muzicală, exprimarea lirică apropiindu-se de virtuțile incantației. Arta sa exercită asupra cititorului o dublă fascinație: prin văz și prin auz». Erudit și rafinat, Radu R. Șerban a rămas, din cauza sfârșitului său prematur, la stadiul de speranță a poeziei românești. Citită astăzi, lirica sa oferă revelația unei surprinzătoare alternative la literatura optzecistă și completează tabloul poeziei românești din anii de sfârșit ai regimului comunist». □ În *Critică literară*, cu titlul *O istorie confuză a literaturii române*, Cosmin Ciotloș prezintă cele două volume intitulate *O istorie condensată a literaturii române* de Henri Zalis (Ed. Bibliotheca, 2006). „Nu discutăm absențele șocante sau la fel de șocantele erori de încadrare, dar ne întrebăm unde se regăsesc mărcile anistoricului în listele atât de limpezi ale fiecărui capitol. Nu ne cantonăm în lipsa de sistemă și de actualitate a bibliografiilor critice, însă devine evidentă preferința lui Zalis pentru citarea opiniilor deja – *horribile dictu* – istoricizate. Pe care nu le invalidează nici măcar o dată și nici măcar în treacăt. De aici înainte, indeciziile se înmulțesc și se diversifică, scăpând printre degete atât numărătorilor, cât și eventualelor anticipații. Atunci când se renunță la aceste destul de previzibile cronologii (pe la jumătatea volumului secund), *Istoria condensată* se transformă într-o sumă de note vizibil conjuncturale, peste așteptări de narative și – din nefericire – de lirice. Studiilor de caz (majoritatea inofensive și nu mai mult decât corecte) li se adaugă noi liste de autori: Bogdan I. Pascu, Martin Abramovici, Nicolae Neagu, Horia Gane, Ioan Patriciu ș.a.m.d. Apropiindu-ne de finalul ei, e din ce în ce mai dificil să găsim o coerență teoretică a cărții lui Henri Zalis. Sceptic de la început față de nemulțumirile sale privind criteriile istorice și oarecum corupt de brevilocvența publicității, dezamăgit de pierderea pe drum a antropologicului, am sperat în «condensare» ca într-o soluție de ultim moment. Însă, cel puțin aici, aceasta nu reușește să fie o marcă îndeajuns de stenică a clarității. [...] În lipsa unei viziuni teoretice bine puse la punct care să-l vertebralizeze și să-l alimenteze fără sincope, orice proiect eșuat de istorie literară se poate refugia, chiar dacă numai secvențial, în eseistică. [...] Confuzie, inadecvare, improprietate stilistică. Ce altceva ar mai fi? Lucru într-adevăr regretabil: nu cine știe ce. Am pornit discuția de la aparentele atuuri ale *Istoriei condensate* și le-am văzut prăbușindu-se, neprovocate, unul câte unul. Dacă am inversa drumul și am citi volumele de la firul ierbii, probabil rezultatul ar fi încă și mai trist. Vom avea deziluzia de a fi parcurs doar un soi de manual nerecomandabil. Un manual care nu comunică decât, poate, cu propriul autor». □ În *Literatură* Ovidiu Genaru semnează poeziile *Poezia*, *Poem*, *24 sept. 1987*, *Vor fi*, *Aproape*, *Ghișeul Poștei*, *1985*, *Bragă*, *Mortul vostru*, *Valea Oituzului*, *Frageda miremelor*, *Bodegă de cartier*. □ În aceeași pagină, cu titlul *Scrisori din Paris. Lucruri simple, altfel...*

este publicat un text al lui Lucian Raicu, din ianuarie 1997, despre ultima ediție a convorbirilor lui Eugen Ionescu cu Claude Bonnefoy, grupate în volumul *Entre la vie et le rêve* (Gallimard, 1996). □ În *Lecturi*, cu titlul *Parfum gotic*, Geo Vasile prezintă volumul lui Gheorghe Izbășescu, *Melodrama realului*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru semnează *Doamne, încălzește-mi locul*. ■ În *Critică literară*, Mircea Iorgulescu analizează, în *Radiografia fricilor*, romanul lui Augustin Buzura, *Absenții*, „o carte întemeietoare de univers artistic și totodată de destin literar. O carte cu aură mitică. La începutul anului 1970, când a apărut, a provocat un șoc. Mai întâi fiindcă a impus, dintr-o dată, un romancier de mare forță, și încă într-un moment literar dominat de o fabuloasă eflorescență a romanului românesc, nu într-unul de gol sau de anemie. [...] Dacă pentru autoritățile comuniste *Absenții* fusese o carte subînțeleas anti-comunistă, prin urmare periculoasă și de aceea extrasă din circuitul public, pentru anticomuniștii post-comuniști va fi una insuficient de protestatară, de nu «fricoasă» de-a dreptul, chiar scrisă «cu voie de la poliție», ba, de ce nu, și în «colaborare» cu «poliția». Scriitor inconfortabil pentru puterea comunistă, neîncetat hărțuit de cenzură, de activiști, de «organe», dar niciodată totuși denigrat literar și moral, Augustin Buzura va avea astfel de suportat în libertate virulența linșajului mediatic al intoleranței post-comuniste, întru nimic mai prejos ca violență și obtuzitate de violența și obtuzitatea ce însoțiseră, în presa tot mai subjugată din primii ani de după război, instalarea dictaturii de ocupație. [...] *Absenții* este o radiografie a spaimelor dintr-un timp când «evenimente neprevăzute tăbărăseră brutal peste oameni și cei care nu se adaptaseră zăceau în expectativă ori mizau pe o minune». Un roman ce triumfă însă dincolo de timpul în care a fost scris”. □ În *Polemici*, Daniel Cristea-Enache se ocupă de *Toboșarii timpurilor noi*, o amplă critică la adresa emisiunii de la Realitatea Tv, conduse de Cătălin Avramescu, „Zece pentru România”. „Hiperbola grosieră, simplificarea obtuză, generalizarea absurdă sunt operațiunile intelectuale predilecte ale acestui analist improvizat, care vorbește cu emfază despre lucruri pe care nu le stăpânește și caracterizează într-un stil de mahala scriitori pe care nu i-a citit. Adevărul e că scriitorii noștri au măcar o calitate: irită. Nu sunt citați, dar sunt citați la tot pasul. Nu sunt înțeleși, dar sunt mereu monitorizați. Nu merită interesul nostru, și totuși, din articolele țâfnoase pe care le scriem, rezultă că activitatea lor ne preocupă. Dacă se arată indiferenți la mecanismele pieței și pledează pentru turnul de fildeș, nu-i bine; dacă se implică în politica militantă, iarăși nu-i bine; dacă nu pun preț pe autopromovare, îi numim anchilozăți; dacă, dimpotrivă, caută să devină mai vizibili, le aruncăm de la înălțimea staturii noastre un hârdău cu zoaie în cap”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie despre *Litota morală*, prezentare a volumului de versuri *Încă propoziții* de Vasile Gogea (Ed. Grinta, 2006): „Vasile Gogea e, indiscutabil, una din cele mai frumoase conștiințe civice pe care le avem la ora de față. Intelectual rasat, n-a șovăit a-i îndemna la revoltă anticomunistă pe muncitorii brașoveni, faptă pentru care s-a văzut schingiuit de băieții cu ochi albaștri, și, în

confruntarea cu atât de confuză și dezamăgitoare stare de lucruri postdecembristă, a rămas pe poziția unei intransigențe și a unei demnități ireproșabile. Ceva ascetic și sacrificial există în ființa d-sale, dar fără fanatism, căci fibra-i intimă adăpostește vocația poeziei. E drept, slujirea istoriei în mers nu e străină acesteia [...], dar nu o dată practica expresiei poetice asociată politicii devine gesticulație (prea) amplă de tribun, grandilocventă exhortație. Nimic mai departe de Vasile Gogea decât o atare formulă. Căldura factice e respinsă, dezinvoltura e jugulată în numele unui program sever, al unei discipline care tinde spre concentrare, spre lapidaritatea emblematică a inscripției. Familiarul, proximitatea apar sacrificate în beneficiul tonului refrigerat, al unei distanțări, al unei înstrăinări”. ■ În *Istorie*, Ion Simuț scrie despre *Inițiativele disidenței*, analiză detaliată a volumului *Cei care au spus NU. Oponenți și disidenți în anii '70 și '80*, publicat de Centrul internațional de Studii asupra Comunismului, editor Romulus Rusan (Fundăția Academia Civică, 2005). Acesta este „transcrierea unui simpozion, desfășurat în mai 2002 la București, organizat de Fundăția Academia Civică la aniversarea unui sfert de veac de la mișcarea contestatară a lui Paul Goma. Reperul este deci ceea ce s-a întâmplat în 1977 în România ceaușistă, când protestul lui Paul Goma împotriva regimului comunist a atins punctul de vârf, iar scriitorul a fost nevoit, în decembrie 1977, să ia calea exilului parizian. Invitat și el, Paul Goma nu a participat, în virtutea reticenței față de România postcomunistă. S-a vorbit de câteva ori elogios despre contribuția sa decisivă la lupta împotriva comunismului, deși nu au fost uitate exagerările pamfletare îndreptate împotriva tuturor intelectualilor români. E un capitol distinct, ale cărui episoade dramatice se regădesc frecvent printre referințele participanților la colocviu. Ana Blandiana și Romulus Rusan, coordonatorii dezbaterii, au reușit să adune reprezentanții multor inițiative de curaj politic anticeaușist. Au așezat aceste mărturii într-o ordine cronologică, posibil a fi glosată ca o istorie a opoziției și disidenței, manifestate din 1970 până în 1989 cu unele incursiuni și în epoca anterioară”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Castane și casteli (finalul)*, o continuare a textului din numărul precedent. ■ În *Inedit*, Mircea Handoca publică, cu o serie de adnotări, prefața lui Mircea Eliade la *Noaptea de Sânziene*, cu precizarea că aceasta a fost scrisă pentru versiunea portugheză și nu a fost niciodată publicată în românește, versiunea românească de față aparținându-i lui Dan Caragea. ■ În *Polemici*, Bujor Nedelcovici semnează *Când șarpele iese în potecă...* Acesta analizează în detaliu articolul lui Mircea Iorgulescu, *Trei argumente pentru inutilitate*, publicat în numărul 39/2006 al revistei „România literară”. Bujor Nedelcovici susține: „Toate documentele la care se referă i-au fost trimise în copie de mine. Timp de doi ani am avut o corespondență intensă și am vorbit desori la telefon pentru a evita cea mai mică eroare. Am vrut să joc cu «cărțile pe masă». Dacă aș fi avut ceva împotriva lui – gelozie, invidie, ură inexplicabilă –, de ce i-aș fi trimis copii de pe paginile găsite în dosar? Am fost condus tot timpul de ideea că nu am dreptul să «ridic piatra», să nu devin la rândul meu un delator și să fac jocul Securității.

[...] Și iată că... intenția mea a eșuat. Din aceeași dorință de discreție și menajarea sensibilităților, în eseu «Un tigru de hârtie» nu am dat numele adevărat al informatorilor identificați. Mai mult, numele real pe care l-am găsit în dosar, adică Mircea Iorgulescu, l-am scris prin inițiale, dar și acestea inversate [...]”. Acesta trece apoi la „probe din dosar, martorii, mărturisirile și scrisorile primite de la CNSAS”. B. Nedelcovici concluzionează: „Nu am așteptat să-mi ceară scuze și nici iertare. Fiecare este condiționat de anumite împrejurări. Aș fi dorit o destăinuire sinceră, bărbătească, dar... Gânduri neduse până la capăt, cuvinte și fraze trunchiate. De fiecare dată îmi spuneam: «Capitolul Iorgulescu s-a încheiat.» De fiecare dată se găsea un prieten scriitor, coleg de redacție sau cunoscut care îmi amintea... Eu sunt vinovat că nu pot să tac! da! Nu pot să tac!... [...] Ce soluții ar mai putea găsi Mircea Iorgulescu? Să ceară la SIE dosarul din exil pe care nu l-am obținut și în care s-ar putea să găsească dovezi că am fost informator sau chiar ofițer de Securitate, cum a insinuat Marian Popa [...] Sau să consulte arhiva revistei «România literară» și alte ziare sau reviste în care aș fi scris articole elogioase la adresa lui Ceaușescu. Îl sfătuiesc că își va pierde timpul inutil. Nu am scris niciun articol, frază sau cuvânt în cinstea și onoarea regimului!” □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Pesimistei*, eseu *Paraskevide-katriaphobia*, prima parte fiind dedicată unei propuneri făcute revistei „România literară” cu privire la o eventuală temă pentru o viitoare dezbatere de la Clubul Prometheus: „rubrica săptămânală”. □ În *Meridiane. Cronica traducerilor*, Radu Ciobanu publică, sub titlul *Zăpezile de altădat’*, o prezentare a volumului Rilke – Țvetaieva – Pasternak, *Roman epistolar 1926*, „traducere din germană și rusă de Janina Ianoși. Adaptarea comentariilor și note de Ion Ianoși” (Ed. Ideea Europeană, 2006). □ În *Cărți pereche*, Elisabeta Lăsoni semnează *Ucenicie sau măiestrie?*, o dublă prezentare la *Femeia de la miezul nopții* de Radu Albala (Humanitas, 2006) și la *Vânătorii de câini din Loyang* de László Darvasi (Nemira, 2005): „Cu Radu Albala și László Darvasi se petrece fenomenul cel mai frumos pentru un scriitor, care amintește de rânduiești vechi: în atelierele vechilor maeștri uceniciei învățau exersând pe modele, iar când ucenicia se apropia de sfârșit, li se îngăduia să picteze și ei un colț al pânzei, nu de puține ori istoricii de artă se văd puși în încurcătură când trebuie să stabilească paternitatea unui tablou. O asemenea strategie este semn de înțelepciune și umilință, fiindcă, tot ucenicind la maeștri, prozatorii și-au făurit un stil, înșelător matein sau cu aparență borgesiană, atât de subtil încât, de la un punct încolo, îi recitești uitând de Mateiu și Borges. Semn că uceniciei și-au dobândit propria măiestrie”. □ În *Meridiane* este publicată, cu titlul *Orice cantitate, oricât de mică, adaugă ceva, spuse soarelele, și făcu pipi în mare*, o cronică despre România, de António Lobo Antunes. Traducerea și prezentarea îi aparțin Micaelei Ghițescu. □ În aceeași rubrică apare o notiță despre tema volumului *Dispărutul din Marburg* de Nutto Revelli, istoric și scriitor italian. □ În *Noutăți* sunt trecute în revistă o serie de „publicații interesând literatura română care apar în străinătate”. Sunt menționate, printre acestea, volumul de

povestiri al lui Grigore Cugler, *Apunake, o altă lume*, apărut la editura POP din Ludwigsburg (Germania), volumul colectiv îngrijit de Ramona Bordei-Boca, *Francophonie roumaine et intégration européenne*, publicat în Franța, ce conține „actele unui colocviu ținut în capitala Bourgognei în 2004”, volumul de versuri de Ion Minulescu, intitulat *Romanțe fără muzică*, tradus de Mahmud al-Hasan și apărut la Hama. □ În *Corespondență din Stockholm*, Gabriela Melinescu semnează *Prietenul prietenilor mei*, un articol omagial dedicat lui Orhan Pamuk, cu ocazia primirii de către acesta al Premiului Nobel. □ Notă bio-biografică despre scriitoarea și jurnalista irlandeză Nuala O’Faolain. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Ceasul înnorării*, de volumul *Meteorologia lecturii* de Radu Petrescu, apărut în 1982. □ În *Actualitatea. Ochiul magic*, Cronicar discută despre *Înșelarea cititorului prin titluri*, cu trimitere la un articol semnat de Cristian Teodorescu, în numărul din 2 noiembrie al „Cotidianului”, *Uniunea Scriitorilor de turnătorii*. Se precizează că „între timp, în Cotidianul, a apărut și un Drept la replică din partea Uniunii Scriitorilor din România care reclama același mod incorect de manipulare prin titluri”.

• **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [45] 101]** Cu ocazia premierii lui Norman Manea pentru romanul *Întoarcerea huliganului*, Victor Eskenasy publică un interviu cu autorul, sub titlul *Premiul Médicis Étranger este „un «brânci» spre celebritate”*. Despre această distincție, Norman Manea afirmă: „Este cel mai important premiu francez pentru literatură străină. În aceasta constă, de altfel, și importanța sa pentru mine. Am absentat din Franța în ultima vreme... Nu cred că am mai fost la Paris în ultimii zece ani. Este o revenire fastă și festivă. Premiul Médicis are o greutate și o aură importante, te lansează sau te relansează în lumea literară franceză. Este – cel puțin așa susțin editorii – un fel de «brânci» spre celebritate aici, la Paris. Tirajele se măresc aproape instantaneu și așa mai departe...”. Se discută apoi despre reacția francezilor la primirea de către Norman Manea, despre modul în care acesta a fost perceput în Statele Unite, cu precizarea că „nu există aproape nicio atenție în Statele Unite acordată premiilor din Europa, nu au absolut niciun fel de ecou sau de rezonanță în America. Singurul care este menționat și se bucură de o anumită publicitate este Premiul Nobel. Dar acesta nu mai e un premiu european, e unul mondial și de mare iradiere – fără să discutăm criteriile sau valoarea premianților acum. Este totuși premiul cel mai prestigios și despre Nobel se discută mai mult. Toate celelalte premii literare europene, și chiar Premiul Uniunii Scriitorilor din București, nu au niciun fel de semnificație”. □ Camelia Nicolescu scrie despre *Muzeele literare din România – de la epoca de aur la cea digitală*. □ În articolul *Francofonie și-o Dacie-n dar* se dau detalii despre Târgul de carte Gaudeamus 2006, eveniment ce va avea loc între 22-26 noiembrie. □ Mihaela Michailov semnează o amplă cronică dramatică a dramatizării realizate de Radu Afrim după *Inimi cicatrizate* de Max Blecher, pusă în scenă la Teatrul Național din Constanța. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*,

publică eseu *Greața de literatură*. □ Notă de prezentare a volumului *Mansarda cu portocale. Puzzle spaniol* de Luminița Marcu (Polirom). ■ Notă de prezentare a romanului *Teodosie cel Mic* de Răzvan Rădulescu (Polirom, colecția „Ego. Proză”): „Pisicâinele, Somnul protector, bufnița ce cultivă căpșuni, Minotaurul Samoil, care cultivă ciuperci, fantoma Otilia – toate aceste personaje și altele încă îl readuc în fața cititorului, spectaculos, pe prozatorul Răzvan Rădulescu, bine-cunoscut și pentru scenariile la unele dintre cele mai bine primite filme românești din ultimul timp. Romanul *Teodosie cel Mic* este unul impresionant din multe puncte de vedere, de la ineditul poveștii la gama largă de procedee narative folosite de autor. Scrisă cu un rafinament stilistic deosebit, cartea lui Răzvan Rădulescu contribuie din plin la substanța peisajului literar românesc contemporan”. ■ Luminița Marcu semnează o recenzie a volumului *Canonul și tarotul* de Carmen Mușat, volum ce reunește o parte dintre articolele sale apărute în presă de-a lungul timpului. □ În rubrica *Crepusul civil de dimineață* Emil Brumaru semnează „*E frig, Lika, e urât...*”, pe teme cehoviene. □ Adriana Babeți scrie a doua parte a eseului *Scorpinorogul*, subiectul fiind Dimitrie Cantemir. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Félix de Azúa.

15 noiembrie

● [„**Lucefărul**”, nr. 41 (764)] În *La limită* Caius Traian Dragomir semnează eseu *Kafka, Beckett sau Ionescu*, inserând aici și o serie de considerații referitoare la Laurențiu Ulici și la Marius Tupan: „Laurențiu Ulici a fost și rămâne o astfel de personalitate, datorită căreia o cultură devine o forță ce rejectează degradarea, o lumină sub incidența căreia civilizația își află sursele în cultură – a scris, a făcut astfel încât scrisul să își afle semnificațiile și sensurile pierdute, a participat intens la crearea mediului propice propagării literaturii. Nu am cum să nu remarc faptul că lipsa lui, golul lăsat de dispariția sa nu a tins, în timp, să diminueze, ci s-a mărit enorm, făcând așa încât o lume jalnică să devină și mai jalnică, dar, neîndoielnic, atât contribuțiile sale, cât și modelul său, reprezintă încă mai mult decât ceea ce ne lipsește prin absența lui și ele își vor dobândi cândva deplina forță formatoare. Scriu aceste rânduri pentru revista refondată de el și apare de la sine observația că ea constituie, în continuare, ceea ce a vrut să o facă să fie acel scriitor prin care scrisul românesc al ultimului deceniu și jumătate, cât și comunitatea scriitorilor din România, a reușit să se salveze de la o mult mai amară și mai extinsă, poate irecuperabilă, degradare. Marius Tupan este un alt om al nerenunțării, al non-abandonului creației în fața degradării paranoice a intelectului, a invadării acestuia de către vanitatea semidocăta cea mai penibilă și mai pompos-penibil-fals-aurită”. □ În *Acolade* Marius Tupan scrie despre *Arta ecologică*, discutând despre manifestul „boierismului”, prezentat în numărul anterior. În opinia sa „ambițiile grupului (care, înțelegem, se va mări) sunt și acelea să elimine balastul din operă, artificialul, minorul, de vreme ce «construcția operei (n.a. trebuie) să fie tensionată prin dinamismul scriiturii».

Slavă Domnului, există și tineri care acced spre teme cu miză, centrale, eterne, abandonând mahalalele minorului. Într-o lume atât de dezmembrată și complicată și, paradoxal, atât de manipulată, e momentul să fie eliminate «bălăcărelile de ghetou, autenticitatea smiorcăielilor». Poate nu în totalitate. Pigmentează și ele specificul național! Iar arta ecologică, la care aspiră semnatarii programului, nu se poate impune cu ușurință într-o epocă în care domină totuși vulgaritatea, divertismentul și umorul involuntar”. □ În *Cronica literară* Adrian G. Romila prezintă volumul *Interpretare și raționalitate* de Andrei Cornea (Polirom, 2006). □ Valeria Manta-Tăicuțu se ocupă de volumul *Francofonie și dialog* de Ion Cristofor (Ed. Napoca Star, 2006). □ În *Galaxia cărților* Felix Nicolau prezintă volumul de versuri *O catedrală blestemată de îngeri* de Mariana Criș (Ed. Muzeul Literaturii Române, 2003), în timp ce Liviu Zamfirescu scrie despre poeziile din volumul *Părul tău albind, păgânească tămâie* de Carmen Focșa (Ed. Amurg sentimental, București, 2005). □ În *Opinii*, Alexandru George semnează partea a doua din *Întâlniri*, text dedicat lui Radu Tudoran. □ Versuri de Mariana Filimon. □ În *Cerneală proaspătă* este reprodusă povestirea *Aiuritoare știre despre om...* de Stelian Tăbăraș. □ În *Document* este publicat, cu titlul „*M-a călăuzit bucuria de a promova valoarea*”, un interviu cu Emil Giurgiuca. Se precizează că „interviul a fost difuzat într-una dintre emisiunile «Scriitori la microfon» din decembrie 1986”, fiind consemnat de Liviu Grăsoiu. □ Selecție lirică Livia Sfârâială. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, publică cea de-a doua parte a portretului literar intitulat *Drumul unei poete: Sanda Movilă*. □ În *Literatura lumii* este reprodusă sceneta lui Václav Havel, *Confuzia sau „Treaba lui, îl privește”*, precum și un text de Ion Druță intitulat *Lumânarea Recunoștinței*. În aceeași rubrică sunt publicate câteva poezii de Vasile Romaniuc. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler semnează *De ce e important multilingvismul*. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează o cronică dramatică a piesei *Revizorul* de N.V. Gogol, pusă în scenă la Teatrul de Comedie din București. □ Anghel Gâdea, în *Creatorul în oglindă*, publică o confesiune intitulată *Singurătatea poetului*. □ Un articol omagial, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, îi dedică Adrian Țion lui Mircea Ioan Casimcea.

16 noiembrie

● [„**Cultura**”, nr. 48 (100)] Angela Martin, în editorialul său intitulat *Profitul material – o aspirație culturală?*, afirmă: „Neîncrederea postrevoluționară în instituțiile de cultură are și ea o istorie. Pe cât de clară la prima vedere, pe atât de greu de reconstituit, în pofida faptului că este recentă sau, poate, tocmai de aceea. Motivațiile ei sunt complicate, adeseori oculte sau indicibile, iar cele vizibile nu sunt toate valabile. Am auzit tot felul de afirmații – uneori poate prea apăsate – referitoare la ea, din interior, ca și din exterior: din partea unor oameni fără experiență în domeniul cultural, a unor parteneri sensibili la avantajele unui anumit stil de administrație ori, pur și simplu, a unor diletanți cu interese

întâmplătoare. [...] Pentru că profitul în cultură nu este material și nu se măsoară în bani. Este moral, iar pe termen lung, național și inestimabil. Acum depinde, desigur, ce vrem mai întâi. Vrem să ne afirmăm identitatea culturală, românească și europeană? Vrem să dedicăm cultura comerțului cu amănuntul? Vrem să ne deschidem piața produselor de import? Vrem să dezvoltăm o industrie culturală autohtonă de suveniruri? Dacă admitem că aceste instituții sunt depășite, putem lua decizia să le dezafectăm și să le oferim investitorilor pe un dolar, așa cum s-a procedat în alte domenii pentru a trece fără balast la economia de piață. «Curățenia» care se face în cultură, aruncarea «vechiturilor» la pubelă, condamnarea la uitare a «dinozaurilor» par să prefigureze prezentarea la ofertă a unui set, subțire și uniform, de mărfuri anonime destinate exportului de completare. Nu e rău că această întreprindere contează pe colaborarea sau parteneriatul unor oameni și firme din sectorul privat. Cu condiția, desigur, să nu-i pună pe conducătorii instituțiilor de stat în situații neplăcute de afaceri în grup și în conflict de interese. Și cu o altă, mai importantă: să nu se ajusteze profilul instituțiilor respective la interesele personale ale șefului sau ale grupului de amici și susținători”. □ Cu titlul „*Nu cred, sub nicio formă, că marketingul are vreun efect în ceea ce privește succesul unei cărți*”, Cătălin Sturza semnează un interviu cu Marc Levy. □ *Ultimul capitol*, articolul semnat de Constantin Coroiu în *Cultura literară. Texte și contexte*, se ocupă din nou de „romanul documentar” semnat de Bogdan Bădulescu și Olga Rusu, apărut la Editura Princeps Edit din Iași, *Mitică și Nenea Iancu la Berlin*. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, îi dedică portretul literar *Criticul unei epoci* lui E. Lovinescu. ■ Andrei Terian, în *Cultura literară*, semnează *Exercițiu de defulare*, recenzie a romanului lui Horia Gârbea, *Crime la Elsinore* (C.R., 2006): „Ca și în «Căderea Bastiliei», tema cărții de față o constituie moravurile «artistice», mai exact contrastul dintre imaginea publică și comportamentul privat al «oamenilor de cultură» (racolați, în cazul de față, nu din tagma scriitoricească, ci din lumea teatrului). Însă diferența este și ea la fel de elocventă: spre deosebire de romanul precedent, personajele nu mai încifrează aici prototipuri reale, ci se constituie din însumarea unor note caracterologice disparate”. □ În aceeași rubrică, Mihai Iovănel semnează *Fanta*, recenzie a volumului Luminiței Marcu, *Mansarda cu portocale. Puzzle spaniol* (Polirom, 2006). □ Alex Goldiș scrie despre volumul lui Dan C. Mihăilescu, *Perspective eminesciene*, republicat, în 2006, la Humanitas: „[...] gestul de a reedita această carte nu e atât de atipic precum ne-ar lasă să credem afirmațiile din prefață. Dacă volumul nu mai corespunde cu stilul lui de acum de a scrie, reeditarea e, în schimb, perfect coerentă cu intenția autorului de a publica, fără inhibiții, tot ce ține de marca Dan C. Mihăilescu. «Perspective eminesciene» nu mai e, într-adevăr, cartea criticului, dar s-a transformat, între timp, în cartea criticului devenit brand”. □ În *Cultura Spectacolului*, Ruxandra Anton semnează o cronică dramatică *la Proștii sub clar de lună* de Teodor Mazilu, pusă în scenă la Teatrul Municipal „Bacovia”. □ În *Cultura Media*, Cătălin Sturza publică *Spor la scris sau despre literatura digitală*,

guvernarea Internetului și alte bazaconii, oferind detalii despre „o expoziție multimedia permanentă, cu cărți, fotografii și fragmente audio-video, cu și de scriitori români, de la Dimitrie Cantemir la poezii generației ‘80”, organizată la Muzeul Național al Literaturii Române. □ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu scrie despre *Operatori culturali și alte vietăți*, o prezentare a celei de-a opta ediții a Galelor APLER, eveniment cea avut loc la Câmpina, „o reuniune națională a editorilor de carte și presă culturală, unde s-au dezbătut, în două «reprize» de colocvii, problemele la zi ale domeniului și s-au decernat premii pentru performanța editorială, pentru excelența scriitoricească, pentru jurnalism cultural. [...] Cum era de așteptat, discuțiile aprinse s-au focalizat în jurul temei «Fondul Cultural Național versus cultură scrisă națională?». Adică, un rechizitoriu vehement la adresa Administrației Fondului Cultural Național (AFCN), al cărui preambul l-a constituit «Apelul pentru salvarea culturii române viii», inițiat de revista „Contemporanul” și semnat, până la finalul întâlnirii de la Câmpina, de peste 700 de personalități, scriitori, universitari, jurnaliști, editori etc. din România, Israel, SUA, Franța, Germania, Australia, Republica Moldova, Grecia, Irlanda”. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, Mihai Iovănel semnează „*Generația expirată*”: *câteva propuneri*, comentariu la inițiativa publicației „Cotidianul”: „Spun din capul locului: aprob din toată inima campania recentă a «Cotidianului» numită «Generația expirată». Dacă voi strecura o obiecție sau două e doar pentru că doresc ca inițiativa de mare curaj civic a ziarului susnumit să fie optimizată. [...] Deci «Cotidianul» a trecut la listele de nominalizații pentru asanarea (purificarea) României de leprele pătatului ei trecut. Aici am o observație, în sensul că oricât de vigilent ar fi «Cotidianul» cu expirației, nu îi poate cuprinde pe toți: trebuia să renunțe la nominalizări și să lase pur și simplu la latitudinea cititorilor indicarea impurilor. Un vot e prea puțin dar să zicem, zece voturi ar fi suficiente pentru demascarea unui expirat nescos din producție”.

● **[„Observator cultural”, nr. [46] 347 (40)]** În *Informații. La zi este publicată o notiță despre evenimentul intitulat „Zilele poeziei”, organizat la Praga, unde au fost prezenți Ileana Mălăncioiu și Robert Șerban. □ D. Țepeneag semnează o serie de fragmente cu caracter de jurnal în *Șotron. Pieptul lui plin de decorații...* ■ Tema dezbaterii acestui număr este romanul lui Cezar Paul-Bădescu, *Luminița, mon amour...*: „Puține romane contemporane se bucură de un asemenea succes de public, așa încât e cum nu se poate mai legitim să ne întrebăm care e secretul acestei reușite. Aduce autorul ceva în plus față de ceilalți prozatori tineri, publicați în colecția „Ego. Proza” a Editurii Polirom sau în colecțiile similare ale celorlalte edituri, care sunt ingredientele care fac dintr-o carte cu unele merite, dar fără scilipirile capodoperei, un succes pe piața de carte românească? Parte din popularitatea romanului vine din ambiguitatea dintre viață (biografie) și literatură (ficțiune), element care constituie scheletul dur pe care se plasează istoriile cuplului, ele în sine miezul propriu-zis al cărții. Cartea e, în același timp, un bun prilej de a rediscuta concepte-cheie ale teoriei literare: autenticitatea, distincția*

între literar și non-literar ș.a. Și, în fine, un prilej de a ne întreba dacă moralitatea unui text literar e totuna cu moralitatea noastră cea de toate zilele”. ■ Florina Pîrjol comentează romanul în *Pliciul de muște al autoficțiunilor*: „Un roman bine scris altfel, profesionist, *Luminița, mon amour* reușește în câteva luni performanța de a repune, în termeni *updateți*, desigur, o problemă pe care o credeam definitiv îngropată: aceea a distincției (de ordin etic, până la urmă) dintre biografie și literatură. Și o chestionare subiacentă a definiției primite de-a gata a «literarului»: care sunt limitele literarului, din moment ce știm, de la Genette încoace, că ficțiunea nu e un criteriu suficient al literarității unui text? Ce sens mai are, însă, gestul de a autoriza ficțiunea să fie pliciul seducător al adevărului, din moment ce pudoarea, moralitatea, tabuurile sunt termeni deconstruiți și clasați? Nici unul, veți spune. Gestul de a efasa datele sau numele, de a edulcora «realul», injectându-l cu o doză rezonabilă de ficțional, e unul ipocrit, e o convenție pe care cititorul dedat la autoficțiuni o cunoaște bine. Voyeurismul se dovedește a fi o țară post-modernă de speculat cât mai mult posibil și autorul în discuție știe că, mai ales pe teren autohton, teren fără istorie, cu precedente palide, această predispoziție deloc rușinoasă e o mină de aur. Elogiul cititorului elevat, fin, care nu marșează la acest tip de lectură îmi stârnește râsul... [...] în *Luminița, mon amour* avem o autoficțiune bine făcută, ca la carte (decupajul subiectiv, travestiul nominal opțional, uneori destul de transparent, ironia construită și umorul cu accente cinice, inserția unor e-mail-uri care să dea veridicitate poveștii, narațiunea frântă de anamneze etc.), dar șubredă în acest punct, cel al atitudinii față de obiectele și faptele narate”. ■ Adina Dinițoiu se referă la același text în *O chestiune de principiu*, unde apreciază că „un lucru e sigur: cartea lui Cezar Paul-Bădescu, *Luminița, mon amour* (Polirom, 2006), se citește pe nerăsuflăte și are priză la cititori și, probabil, aceștia din urmă vor fi în măsură să judece la final. Pentru cei care se învârt în lumea literară și care-l cunosc, desigur, pe autor, ca și pe fosta soție – Luminița, în carte –, romanul e un scandal, care polarizează recepțiile, în funcție de amiciții și interese. Opiniile extreme în această controversă ne reîntorc la teoria literară și la definițiile/ condițiile de existență ale literaturii: s-a spus, pe de o parte, că *Luminița, mon amour* nu este literatură, iar, pe de alta, că am avea de-a face cu una dintre cele mai bune cărți de proză românească din 2006. Ne confruntăm, de-a valma, dintr-odată, cu întrebări vechi legate de statutul literaturii și valorile estetice. Unde oare mai situăm frontiera dintre literatură și non-ficțiune sau cât de mult îți da dreptul «știința» scrisului să faci din literatură locul unei răfuiei, al unei exhibări flagrante a intimității? Sunt câteva dintre problemele ridicate de această carte”. ■ Ovidiu Șimonca încheie dezbaterea asupra acestui roman cu *Să povestești, cu orice riscuri*, concluzia sa fiind că „*Luminița, mon amour* are meritul de a vorbi (în literatură) despre credința estropiată, credința «de la firul ierbii», despre prea puținul ajutor pe care îl dau cei din jur unor cupluri aflate în dificultate. Aproapele nu există, și absența lui face ca și cuplul să aibă mai multe depărtări decât intimități și înțelegeri. Este un roman al

măștilor care cad una după alta: în primul rând, cade cu zgomot și se sparge în mii de bucăți masca (oameni și instituții) celor care îți vor binele. Nimeni nu te poate ajuta să-ți revii! Singurul lucru care îți rămâne: să povestești, cu orice riscuri. Nu cred că Cezar Paul-Bădescu povestește eliberându-se; nu văd niciun *catharsis* în roman. El constată doar că neantul din jur ia și forma soției sale, că Luminița este absorbită de un gol devastator, iar el, autorul, n-are nicio șansă să scape. Cezar e la fel ca Luminița, tot un *loser* al vieții, doar că el mai poate, din când în când, să povestească. Este acest fapt un avantaj?”. □ În *Critică literară* Paul Cernat scrie despre *Simulări vesele și triste*, o recenzie negativă a volumului Cristinei Chevereșan, *Apocalipse vesele și triste* (C.R., colecția „Noua critică și istorie literară”, 2006). □ În *Intersecții*, Michael Finkenthal semnează eseu *Există într-adevăr o criză a spiritului?* ■ Delia Ungureanu, în *Viețuirea prin ficțiune*, prezintă volumul lui Alexandru Mușina, *Supraviețuirea prin ficțiune*, apărut la editura Aula, în 2005: „Aparent date și cu un vag aer de documente de epocă, articolele cuprinse în volum reamintesc că orizontul cultural e cel care determină, în bună măsură, valoarea unei creații. Dacă în anii ‘80, când erau redactate cronicile lui Alexandru Mușina, a avea o traducere din Eco, Céline sau din scriitorii din «lagărul socialist», precum Rasputin, Cinghiz Aitmatov sau Vasili Zemliak, era o victorie a intelectualilor, care vedeau în ele scrieri subversive, bucuria pentru o traducere valoroasă nu mai e împărtășită și de cititorul de azi, asfixiat de un val uriaș de traduceri, din care multe sunt proaste și fără consecințe culturale. Dar traducerea ca supraviețuire nu e singură miză a lui Alexandru Mușina. Dincolo de ea, traducerea ca mecanism ce reglează «anxietatea influenței» este adevărată miză a criticului-cititor. Din acest unghi, cronicile lui Alexandru Mușina sunt un exemplu, pentru criticul de azi, de principiu al selectării valorilor și, în ultima instanță, al felului în care un scriitor își alege modelele. [...] Literatura e privită de Alexandru Mușina ca «pulsatie interioară» și ca «mod de a trăi». În anii ‘80, traducerile în română și recenzarea lor erau o supraviețuire prin ficțiune. Azi, când ficțiunea se strecoară tot mai mult în existența cotidiană, când nu mai poate fi vorba de literatură ca scris pe dedesubt, Alexandru Mușina optează pentru viețuirea prin ficțiune”. □ Péter Demény, în *Opinii*, semnează un eseu intitulat *Tramvaiul Caragiale*. ■ O primă parte a unui amplu material, dedicat jurnalului lui Cioran, este inserat în rubrica *Internațional* cu titlul *Gramatica franceză (I)*, sub semnătura lui Adam Jagajewski. ■ Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Răzvan Rădulescu, realizat cu ocazia publicării romanului *Teodosie cel mic* la editura Polirom. Discuția este axată în principal pe istoria scrierii acestui roman și a etapelor publicării sale. □ Iulia Popovici, în *Arte. Teatru. O instalație pentru sufletele noastre* semnează o cronică teatrală a dramatizării realizate de către Radu Afrim după *Inimi cicatrizate* de Max Blecher, piesa fiind pusă în scenă la Teatrul Național din Constanța. □ Pe aceeași temă scrie și Radu Mareș, în *Există evenimente esențiale*. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere din „Lettre Internationales” și „Dilemateca”, este prezentat primul număr al revistei

„Au sud de l’Est. Les cultures des Balkans”, „revistă în limba franceză (editată la Paris) consacrată zonei culturale a Balcanilor”, numărul din octombrie 2006 al revistei „Magazine littéraire” care „atacă o temă spinoasă a culturii franceze actuale, propunând un dosar intitulat *Les nouveaux enjeux de la philosophie* și consacrat filozofiei franceze contemporane”.

17 noiembrie

● **[„Dilema Veche”, nr. 45 (147)]** Șerban Foarță publică a optsprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseul *Cel mai bătrân taximetrist din New Orleans*. □ Radu Cosașu semnează eseul *Evoluția unui fanatism*, dedicat lui I.L. Caragiale.

● **[„Revista 22”, nr. [47] (871)]** Valentin Dumitrescu, în *Actorul esențial. Show-ul fără frontiere* semnează o cronică dramatică a piesei *Purificare* de Sarah Kane, pusă în scenă la Teatrul Național din Cluj-Napoca, în regia lui Andrei Șerban. □ În cadrul unui interviu cu Corina Șuteu, directoarea ICR New York, realizat de Rodica Palade, se dau detalii și despre proiectul de traduceri inițiat de această instituție: „Există o bursă dedicată traducerii în limbi străine din literatură română, pe care a inițiat-o Institutul Cultural Român din București, pentru care editurile din străinătate pot să depună cereri și să publice autori români. În sesiunea din octombrie anul acesta câteva edituri americane interesate în traduceri au depus cereri pentru autori români, ca urmare a eforturilor susținute ale ICR din ultimele luni de a promova această bursă; e vorba despre New Directions, Editura Talisman, Dalkey Archives. Tot în cadrul proiectului de traduceri, am depus, împreună cu Cuny Graduated Center, sub coordonarea Savianei Stănescu, o cerere pentru traducerea unei antologii de dramaturgie română contemporană, autori de după anul 2000. Am reușit să publicăm Stelian Tănase, *Clienții lui Tanti Varvara*, și sperăm să avem publicația deja în primăvară următoare. Stelian Tănase a făcut parte din cei 20 de autori identificați de ICR ca autori prioritari pe care să-i promovăm în 2006”.

● **[„România literară”, nr. 46]** În *Actualitatea*, Elvira Sorohan semnează eseul *Retorică și politică*. ■ În *Critică literară. Lecturi la zi*, cu titlul *Sfârșit de mileniu*, Tudorel Urian, prezintă *Jurnal 1998-2000* de Monica Lovinescu (Humanitas, 2006): „La fel ca timpurile în care trăim, notațiile din acest ultim jurnal sunt făcute cu sufletul la gură. Majoritatea sunt scurte, scrupuloase, nervoase, factuale. Diarista notează cu acribie conținutul convorbirilor telefonice, al corespondenței, rezumă în câteva vorbe conversațiile pe care le poartă cu unii și cu alții. Într-un fel, tot acest jurnal este o încercare disperată de a trăi în prezent, de a nu se lăsa copleșită de nostalgia unui trecut din ce în ce mai îndepărtat și mai depopulat. Lumea s-a schimbat, prietenii vechi au murit, cu fiecare nouă dispariție se încheie un capitol de viață, cu toate bucuriile, speranțele și visele pe care le conține. Uneori, pe neașteptate, un cântec de demult, o imagine sau o vorbă o transpune, proustian, în cu totul altă lume, din alt timp. Sufletul se umple

de o strivitoare melancolie, iar stilul devine cel al unei mari prozatoare. [...] Împreună cu cele două volume de memorialistică (*La apa Vavilonului*), jurnalele Monicăi Lovinescu se constituie în cea mai completă cronică a celei de-a doua jumătăți a secolului XX. O istorie a iluziilor și a disperării, a lașității și a gesturilor sublime, a solidarității umane și a trădării, a ideilor (bune, rele) care au marcat veacul și a celor care le-au susținut. O istorie a iubirii calme pentru un suflet pereche (Virgil Ierunca) și a unor prietenii (Eliade, Ionesco, Cioran, Mihnea Berindei, Liiceanu, Manolescu, Doina Jela, Vasile Popovici, Dana Diminescu) pentru care viața merită trăită. O lecție de demnitate umană și un mod de situare în istorie care ar trebui să-i pună pe gânduri pe mulți dintre cei care gândesc astăzi binele public. Jurnalele Monicăi Lovinescu sunt un tratat esențial de istorie recentă pentru care distinsa autoare merită, odată în plus, toată recunoștința noastră”.

□ În *Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu, cu titlul *Generația inspirată*, publică o recenzie la volumul lui Marius Sala, *Portrete* (Ed. Universității din Suceava, 2006). ■ În *Literatură*, cu titlul *Căderea Elsinore-ului*, Cosmin Ciotloș prezintă romanul lui Horia Gârbea, *Crime la Elsinore* (C.R., 2006). În opinia sa, „calitatea indiscutabilă a prozatorului Horia Gârbea e mobilitatea inteligenței cu care-și administrează umorul. Iar aceasta nefiind decât accidental un umorist. Scoase din paginile cărții (și din marginile stilului), fragmentele pline de haz nu pot funcționa ca anecdote. Iar a le păstra și a le reproduce *verbatim* din memorie se arată la fel de incomod, din pricina acelorași restricții de stil. Mai apropiat, din acest punct de vedere, de Al.O. Teodoreanu cel din *Hronicul măscăriciului Vălătuc* decât de I.L. Caragiale, Gârbea nu poate pătrunde în permisivul folclor umoristic. Iată de ce orice încercare de repovestire a cărților lui cedează, fără cale de întors, locul citatului. [...] Scris cu gândul la scenă și cu ochii la cuvinte, *Crime la Elsinore* își păstrează prospețimea și galanteriile la suprafața paginii. Fără să leviteze și fără să se scufunde. O carte perfectă în felul ei, dar departe de perfecțiune în felul nostru”.

□ În aceeași rubrică, Constantin Abăluță publică prozele *Iov în funicular* și *O zi e o viață*. □ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir semnează cea de-a doua parte a eseului *Revoluția victorioasă*, construit în jurul volumului *Însemnări de la Snagov* de Ileana Ioanid (Polirom, 2006), o culegere de documente privind Revoluția din Ungaria. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru scrie *Ce caznă dulce*. □ Sunt publicate două notițe, una privitoare la Zilele Poeziei „Justin Panța”, eveniment desfășurat la Sibiu între 4-5 noiembrie, și una în care sunt anunțate Premiile Uniunii Scriitorilor Filiala Sibiu pe 2005. □ În *Literatură*, Vasile Popovici publică o recenzie la volumul de versuri *Cinema la mine-acasă* de Robert Șerban (C.R. 2006). □ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache comentează, în *O rochie strâmtă*, volumul de versuri *Catafazii* de Teodor Dună (Ed. Vinea, 2005). Se apreciază că „realizarea propriu-zisă e deficitară, textele devenind prolix și redundante, învârtindu-se în gol, în căutarea expresivității pierdute. Întâmpinat cu vădită rețineră de unii critici și cu entuziasm inerțial de alții, volumul de față nu se mai bucură de receptarea unanim elogioasă a celui

dintâi. Și mi se pare corect să fie așa: fiindcă Teodor Dună nu face decât să meargă înapoi pe propriile urme, exploatând la maximum și epuizând modalitatea expusă anterior. Expresionismul se transformă aici, dintr-un climat și un principiu fecund al poeziei, într-o rețetă de bucătărie lirică, o listă de imagini repetate obsedant și conexe în mod previzibil. Se îngână o litanie ce degajă monotonie și oboseală artistică. Vechea prospețime a unui imaginar morbid a fost pierdută. Niciun element de reală noutate, nicio rupere de ritm, nicio «rezolvare» sintactic-simbolică mai ingenioasă nu observăm în aceste lungi poeme, dorite probabil terifiante, dar alunecate, de multe ori, sub umbrela comicului involuntar». □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie *Din nou despre postbelic*, o primă parte a analizei primului volum din *Literatura română postbelică* de Constantin Pricop (Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006). Criticul consideră că „în pofida aparențelor, postbelicul nostru e un teren încă insuficient cunoscut, inclusiv sub unghi cultural. Cercetările și comentariile ce i s-au închinat abia deschid pofta altora mai dezvoltate, încercând să meargă mai în adâncul lucrurilor, să surprindă mecanismele unor procese fără precedent aflate sub emblema uneia din cele două mari «excescețe ale puterii» din veacul XX, spre a-l cita pe Michel Foucault, care le constata caracterul «maladiv». Interesant e că eseistul francez a plasat monstruoziitatea lor de partea celor asupriți. [...] O dovadă că literatura română de după ultimul război mondial reprezintă încă o mină extrem de bogată ce așteaptă a fi exploatată o constituie scrierea de largă respirație a d-lui Constantin Pricop consacrată subiectului, din care a apărut până acum un volum de «preliminariii». Ea își propune a jalona cadrul fenomenului, a-i înscrie problematica generală». ■ Ion Simuț scrie despre *Ieșirea din Istorie*, analiză detaliată a volumelor I și II ale *Noapții de Sânziene* de Mircea Eliade, publicate la Humanitas, în 2004. În opinia sa „nici Mircea Eliade, nici Ștefan Viziru, dublul său din *Noaptea de Sânziene*, nu au vrut să fie prizonieri ai Istoriei. Tot sensul existenței lor stă în această opoziție, în acest refuz al captivității labirintului. Dar dacă au vrut nu înseamnă că au și realizat această năzuință – ar fi o ipoteză de lucru. [...] Ștefan Viziru încorporează toate aspirațiile secrete ale scriitorului în privința năzuinței de a se elibera de teroarea istoriei. Filosoful sau istoricul religiilor pot fi pe deplin satisfăcuți, pentru că *Noaptea de Sânziene* este o excelentă aplicație a interpretărilor concentrate în volumul *Mituri, vise și mistere*, apărut în franceză în 1957, la puțină vreme după versiunea pariziană (din 1955) a romanului. E o cheie de lectură, perfect posibilă, o aplicație pentru cei care preferă lectura «științifică». Dar narațiunea mitică din *Noaptea de Sânziene* nu e o simplă ilustrare a unei concepții despre mituri și simboluri. Ea are o tramă, o desfășurare concretă a destinelor în social, o confruntare specifică a personajelor ca identități irepetabile. [...] Ștefan Viziru parcurge, ca un veritabil cercetător, o serie de ipoteze despre posibilitatea ieșirii din Timp: camera Sambo, pictura, spectacolul, actul creator al scriitorului, iubirea, sfințenia, fuziunea cu Natura și timpul cosmic. Ce se poate observa la o privire mai atentă a inventarierii acestor experiențe e că Eliade evită

două extreme: metafizicul (Timpul ca problemă filosofică: Ștefan Viziru se află în permanentă contradicție cu prietenul său, filosoful Petre Biriș) și religiosul (mântuirea prin Cristos și dobândirea cetățeniei raiului: Ștefan nu are o relație semnificativă cu biserica, cu Biblia sau cu ortodoxismul). Particularizarea Timpului ca Istorie întinde o capcană: translarea din filosofia lui Heidegger (metafizica Timpului, invocată la un moment dat de Biriș) înspre filosofia lui Sartre (situarea omului în istorie, soluție a cărei adoptare aduce, în mod diferit, eșecul legionarilor și eșecul lui Biriș). Acceptând un asemenea parcurs, prozatorul ar fi alunecat în existențialism. Filosoful Biriș (nu contează că e sau nu e substitutul lui Cioran) postulează că nu există salvare sau ieșire din șuvoiul Timpului care duce spre moarte. Însă Ștefan tatonează toate căile posibile”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Cesare Beccari*, cu precizarea: „La opt iunie a.c. predam la Cluj un text mai lung din opera umanistului italian – *Delicte și pedepse* –, marele cărturar jurist, contemporan cu iluminiștii francezi ai secolului XVII. Text încredințat Martei Petreu ce conduce cu atât entuziasm minunata revistă «Apostrof». Traducerea, după cum arătam mai demult în prefața clujeană, aparține răposatei prozatoare Dora Scarlat. În amintirea căreia, îmi îngădui să public și în România literară un scurt fragment din talmăcirea măiastră a *Delictelor*, și-așa depășind cu mult spațiul de tipărire al oricărei reviste”. □ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric prezintă, cu titlul *Aporiile rațiunii*, volumul dedicat *Operei filosofice a lui Tudor Vianu* de Petru Vaida (Ed. Enciclopedică București, 2004). ■ În *Document*, Dumitru Hâncu se ocupă de *Felix Aderca și autoritățile comuniste*, într-un detaliat material biografic. ■ În *Literatură*, Catrinel Popa scrie despre *Poezia lui Mircea Ivănescu*: „În legătură cu poezia lui Mircea Ivănescu s-au spus deja foarte multe lucruri, o bună parte dintre aceste afirmații dovedindu-se contradictorii: criticii din generațiile mai vechi au insistat cu precădere asupra strategiilor de corporalizare a inefabilului, ignorând adesea evidența că poezia aceasta nu conține aproape nimic înalt, obscur sau oracular; autorii generației optzeci, la rândul lor, au stăruit asupra înclinației lui Mircea Ivănescu spre (auto)ironie și narativitate, revendicându-și-l drept precursor și neglijând în mod deliberat împrejurarea că, la autorul nostru, tocmai ironia este cea care conduce adeseori, și în mod paradoxal, la intuirea unui straniu sens al fragilității. Aproape toți comentatorii au recunoscut însă – pe bună dreptate ? natura livrescă a inspirației m. ivănesciene, aportul covârșitor al memoriei culturale și rolul crucial al intertextualității. [...] Nota definitorie a poeziei lui Mircea Ivănescu trebuie căutată însă mai cu seamă în acele poeme care aduc în scenă personaje cu nume năstrușnice, sau doar divaghează, erudit și nonșalant, despre posibilitatea sau imposibilitatea facerii poeziei, despre cărți și autori faimoși, refuzând sistematic pretenția scriitorilor moderni de a accede la marile adevăruri ale ființei. O incursiune în universul acelor ironice *récits inachevés* care sunt pseudo-sonetele din ciclul *mopeteiana* (incluse în volumele *poeme*, respectiv *poesii*, ambele din 1970), poate deveni ilustrativă în acest sens. [...] Însă aspectul cel mai semnificativ, caracteristic pentru

înțelegerea modului de funcționarea a mecanismului poetic ivănescian, este recursul la o serie indefinită de puneri în abis: «răsturnările» succesive ale lui mopete ne încurajează să bănuim că scrierea are, de fapt, un statut dublu ficțional. Cu alte cuvinte, «cadru teatral» prezent în orice act ludic, deci și în ficțiune, este aici ridicat la puterea a doua, și, în consecință, relativizat”. □ În *Memorialistică* este inserat un fragment din volumul *Jurnal cu amintiri* de Margareta Șipoș, publicat aici sub titlul „*O seară burgheză*”. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseu *Întoarcerea la o cronică de film...* □ În *Arte*, Liana Tugearu publică, în *Piesa din piesă*, o cronică dramatică a premierei de la Teatrul Odeon, *Hamletmachine*, regia fiind semnată de Dragoș Golgoțiu. □ În *Teatru* este tradus în românește, de către Anca Măniuțiu, textul lui George Banu, *Uciderea pruncilor*, care analizează această temă în dramaturgia internațională. □ În *Meridiane* Magda Teodorescu reproduce un interviu cu Deirdre Madden, *Despre autenticitate*. □ Sunt publicate o serie de *Poeme* de Eugenio Montale, extrase „din antologia Eugenio Montale *Oase de sepie* în curs de apariție la Editura Paralela 45”, „traducere de Ilie Constantin”. □ În *Avanpremieră editorială* este publicat un fragment din romanul lui Salman Rushdie, *Shalimar Clovnul*, „în curs de apariție la Ed. Polirom, traducere de Dana Crăciun”. □ Elena Stoian, cu ocazia decernării Premiului Goncourt lui Jonathan Littel, îi dedică acestuia un portret literar, iar A.B. publică o recenzie a romanului *Binevoitoarele*. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Legende despre șerpi și păsări*, de volumul *Versuri Phoenix* al lui Șerban Foarță, apărut, în 1994, la Nemira. □ În *Actualitatea*. *Ochiul Magic* Alex. Ștefănescu semnează *Un ritual al uciderii în efigie*, discutând despre „generația expirată”: „Este exact ceea ce fac câțiva ziariști de la «Cotidianul» instigându-i pe cititori și pe cei care accesează site-ul ziarului să aplice ștampila «Generația expirată» pe numele și fotografia unor personalități din cultură, știință, politică, religie, sport, justiție, divertisment. [...] Pe listă figurează și oameni de valoare (ca Augustin Buzura, Eugen Simion sau Emil Constantinescu) care, din punctul meu de vedere, ar merita omagiați, nu stigmatizați. Problema este însă alta. Indiferent de valoarea lor, toți acești oameni, tocmai pentru că sunt oameni, nu pot fi tratați astfel. Este inadmisibil să fie tratați astfel. Sintagma «generația expirată» (și nu generația însăși) este monstruoasă (și va rămâne ca însemn al unui moment rușinos din istoria presei noastre) întrucât se referă înainte de toate la vârsta celor incriminați. [...] Creația valoroasă nu poate fi înăbușită de nimic (și, în plus, constituie prin ea însăși un mijloc – cel mai bun – de combatere a imposturii). Foarte grav este și faptul că ștampila infamantă este aplicată asupra personalităților (sau falselor personalități) de către oameni din mulțime, neidentificabili. [...] Culpabilizarea unor categorii, inclusiv a uneia numite «generația expirată» amintește înfricoșător atât de ura de rasă, cât și de ura de clasă”. □ În *Gazeta de perete* Daniel Cristea-Enache abordează același subiect, afirmând: „«Cotidianul» încearcă de o bună bucată de vreme să recupereze decalajul vizibil

față de alte ziare, mult mai bine plasate ca tiraje și audiență. Acest efort de auto-depășire merită apreciat, câtă vreme redactorii și colaboratorii «Cotidianului» joacă în mod cinstit, încercând să crească nivelul de calitate și atractivitate al articolelor pe care le semnează. Când însă regulile deontologiei profesionale și ale *fair-play*-ului jurnalistic sunt încălcate din dorința de senzationalism ieftin, efectul obținut este unul de bumerang. [...] Să vedem «ancheta» realizată de «Cotidianul» pe tema *Generația expirată*. Nume de politicieni, oameni de știință, de cultură, figuri din *showbiz*, din domeniul justiției sau din cel religios sunt propuse pe un fel de listă postmodernă a rușinii. [...] Ideea în sine de a croi și manipula asemenea liste respiră un aer comunist și amintește izbitor de epoca anilor '50, când nume ale culturii «vechi», «reacționare» erau terfelite prin gazetele Partidului unic. Mi se va spune că acum situația este radical diferită, fiindcă e democrație. Iar eu voi spune că numai climatul se schimbă. Procedeele – absolut descalificante pentru un intelectual – rămân aceleași. Cei care n-au apucat gazetele de perete din instituțiile României Socialiste au o consolare la îndemână: le pot citi, într-o versiune actualizată, pe site-ul ziarului «Cotidianul». Rușinea ar trebui să fie nu a celor care figurează pe aceste liste, ci a celor care le-au conceput și instrumentalizat”.

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [46] 102]** Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, semnează eseu *Memoriile doamnei G.*, discuție pe marginea volumului *Serenada zadarnică. Pagini de jurnal* de Maria Ghiolu, apărut în anii '70, în care se dau detalii despre M. Blecher. □ Notă de prezentare a romanului *Manuc* de Victoria Comnea, „prefață de Bogdan Crețu” (Polirom). □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineață* Emil Brumaru reunește o serie de însemnări pe teme culturale în *Din fișierul bravului hobbit*. ■ Notă de prezentare a romanului *Fata din casa vagon* de Ana Maria Sandu, „prefață de Mircea Cărtărescu” (Polirom, colecția „Ego. Proză”): „Un roman impresionant, spectaculos, foarte bine controlat stilistic. Narațiunea este structurată în trei părți, fiecare relatată de către o altă voce. Prima parte este romanul unei fete, Ileana, care își trăiește copilăria plină de neînțelegeri echivalente cu niște miracole. A doua parte, narată de către fiica Ilenei, Ina, reconstituie viața femeii de mai târziu, de la momentul întâlnirii viitorului soț, Ștefan, până la consolarea, datorată brutalităților acestuia, în brațele unui amant și sinuciderea ei ulterioară. În a treia parte, narațiunea îi aparține Ilenei înseși, tânără, încă la liceu, care își cunoaște, în timpul unei vacanțe la Costinești, viitorul soț. Ștefan se arată încă de pe acum un tip violent, fiind capabil însă și de gesturi de tandrețe”. ■ Se anunță introducerea, începând cu următorul număr, a unei noi rubrici, semnate de Șerban Foarță, și intitulată *Roșul ușor e rozul iluzor*, ce va include romanul acestuia, publicat în foileton. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei analizează romanul lui Torgny Lindgren, *Biblia lui Doré*.

22 noiembrie

• [„**Lucefărul**”, nr. 42 (765)] Stelian Tăbăraș, în *Nocturne*, scrie despre *Un mit nedreptățit*, pe marginea baladei *Miorița*. □ În *Galaxia cărților* Ion Roșioru comentează un *Debut poetic elocvent*, prezentând volumul lui Nicolae Peneș, *Tăcutele iubiri* (ed. Alpha, Buzău, 2005), în timp ce Alex Sfârlea se ocupă de volumul de versuri *Tratatul de liniște* de Gheorghe Vidican (Ed. Brumar, 2006). □ Valeria Manta-Tăicuțu semnează o analiză a liricii din volumul *Singurătatea nisipului* de Ștefania Oproescu (Ed. Zedax, Focșani, 2005). □ În *Opinii*, Alexandru George semnează partea a treia din *Întâlniri*, pe teme de istorie literară. □ Selecție lirică Leo Butnaru. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Urâtenia bătrâneții*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate povestirile *Șarpele* de Ioan Neșu și *Vis* de Dan Platon. ■ În *Eseu* Adrian Dinu Rachieru semnează prima parte a unui studiu dedicat lui Nichita Stănescu, cu titlul *În zarea transmodernului*. □ În *Cărți de luat acasă* Gabriel Rusu prezintă volumul de versuri *Noaptea scorpion* de Iulia Pană. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, scrie despre *Fronță și boemă după 1944*. □ În *Literatura lumii* Liliana Alexandrescu semnează un amplu material intitulat *Povestea unei prietenii: Panait Istrati și Adrianus-Michiel de Jong*. □ În *Cartea străină* Felix Nicolau semnează o primă parte a portretului literar dedicat Aglajei Veteranyi, în *Pactul autobiografic: tortură și ispășire*. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler scrie despre *Poezia anului 2006*, text dedicat poetei Claudia Emerson, câștigătoare a Premiului Pulitzer. □ În *Poezii în capodopere* traduce *Liliacul, Amantul spaniol și Vânătoare de suprafață* de Claudia Emerson. □ În *Thalia* Alina Boboc prezintă *Festivalul Național de Teatru 2006 cu participare internațională*. □ În *Genocid cultural* Alexandru Sfârlea semnează poemul *Ajungă-vă!* □ Rubrica *Fonturi în fronturi* este dedicată scrisorii deschise către Secretarul de Stat Ioan Onisei, semnată de Marius Marian Șolea, privind anumite măsuri ce ar trebui luate în domeniul culturii.

23 noiembrie

• [„**Cultura**”, nr. 49 (101)] Augustin Buzura, în editorialul său *Nepoții Căpitanului*, discută despre inițiativa ziarului „Cotidianul” de a propune topul „Generației expirate”: „Nimic nou sub soare. După Marea Revoluție din Octombrie au circulat numeroase liste cu intelectuali – scriitori, mai ales –, zvârliți pradă mâinii proletare. Naziștii au ars de asemenea cărțile lui Thomas Mann printre multe altele, iar la noi, deoarece la acest capitol n-am rămas niciodată mai prejos, securiștii și activiștii partidului comunist s-au îndeletnicit cu arderea bibliotecilor și exterminarea intelectualilor. Minirevoluția culturală din 1971 a început și ea cu listele de cărți ce trebuiau interzise, scoase din biblioteci, liste care au reapărut și în 1988. Așa stând lucrurile, mi-e imposibil să uit că am văzut cu ochii mei arzând cărți și că am figurat pe ultimele două liste de cărți interzise; mă mai urmăresc și astăzi sentimentele ce m-au încercat atunci. Prin urmare, nu-mi pot rămâne indiferente noile liste ale frustraților și ignoranților de acum,

ce își afișează cu ostentație generoase măști democratice, deși, în realitate, niciun sentiment creștinesc nu-i mână în luptă”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu discută despre rubrica „Contrafort” din revista „România literară”, precum și despre articolul Laurei Pamfil, *Noica și politica împăcării*, publicat în „Idei în dialog”. □ În *Cultura Literară* este reprodus textul lui Jean Starobinski, *Autorul și autoritatea*, „traducere din franceză de Angela Martin”. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu semnează *Comedii triste cu cântece vesele*, articol omagial dedicat piesei *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie *Istorie și metaforă*, articol despre Fănuș Neagu. □ În aceeași rubrică, Rodica Grigore semnează *Triumf, Imperfecțiune și ceva în plus*, analiză a studiului lui Virgil Nemoianu, *The Triumph of Imperfection. The Silver Age of Sociocultural Moderation in Europe*. ■ Mihai Iovănel semnează *Tot ce știați despre postmodernism și poate nu doreați să revedeți*, prezentare a romanului lui Ion Manolescu, *Derapaj*: „«Derapaj» nu este o capodoperă, deși ar fi putut fi. Frustrant. Ce îi lipsește? Marea inteligență inginerească a autorului clachează la un moment dat. Simte nevoia să își ia o pauză pentru respirație, să se relaxeze, să se ia peste picior: doar că uită să revină din acest *coffee break*. Ion Manolescu își asumă, odată cu aberațiile de sistem ale mega-ficțiunii lui, o cantitate apreciabilă de autoironie. Și este ok să procedeze așa: dacă nu ar face-o, s-ar face de răs. Numai că, asumându-și autoironia, nu își asumă și seriozitatea (sau profunzimea) necesară asumării autoironiei. Preluarea în masă a deșeurilor care au făcut gloria postmodernismului este în sine o operațiune suficient de ironică pentru a mai suportă o îngroșare suplimentară”. ■ Dosarul acestui număr, coordonat de Mihai Iovănel, este intitulat *Zodia Vânătorului: Alexandru Mușina*. ■ Ciprian Șiulea semnează aici *Revenirea la realitate*. În opinia sa „Alexandru Mușina se definește în primul rând ca poet; aici își vede rolul sau esențial în cultură și «în lume». Totuși, el are vechime și ca eseist, fiind unul din foarte puținii români (cred că ar putea fi numărați pe degetele de la o mână de pădurar cu multe accidente de muncă la activ) care au publicat înainte de 1989 eseuri nu doar onorabile, dar foarte acute despre probleme importante ale societății, adică eseuri care inevitabil aveau și o bătaie politică. Pledoaria lui din ultimii ani ‘80 împotriva postmodernismului ca evazionism și în favoarea revenirii la realitate era, în substanța ei, categoric anticomunistă, comunismul respectiv fiind și el, în sensul acesta, un fel de «postmodernism». Ele au putut apărea doar datorită unor cenzori complet robotizați sau consolați ei înșiși cu ideea că problemele fundamentale de idei deja nu mai contează, ci doar ritualistica mărunță, imbecilă, a propagandei. Mi se pare o situație clar diferită de cea a «șopârlelor» lăsate intenționat de cenzură, în virtutea funcției lor de supape”. ■ Cătălin Sturza scrie pe același subiect în *Despre chirurgul sadic, tăunul socratic și câteva sute de oglinzi*, analiză a volumului lui Mușina, *Scrisorile unui fazan* (Ed. Cartier, 2006). ■ Andrei Terian, în *Cosmoerotica*, analizează lirica lui Alexandru Mușina, apreciind că „după ce a demonstrat că știe să scrie «ca

la carte» (dovadă coregrafia barocă din «îndreptarul sentimental» care deschide volumul de debut, «Strada Castelului 104»), Mușina abandonează această tactică prudentă și se lansează într-o direcție care se anunță sută la sută perdantă. Și totuși: există în versurile citate o furie nedisimulată, o superbie ingenuă și, mai ales, o încredere de neclintit în adevărul propriilor spuse care sunt semnul unei energii creatoare autentice. Mai mult, cred că, dincolo de impresia pe care mi-a lăsat-o poemul, «O viziune intermediară» este momentul în care Alexandru Mușina (re) devine el însuși. De altfel, atitudinea pe care poetul și-o expune aici cu titlu de certitudine este nu numai embrionul gândirii care se va dezvolta în volumele sale ulterioare, dar și indiciul unei originalități indiscutabile”. □ Dumitru Pațanghel semnează, *Cultura Literară*, studiul *Retorica frumuseții în poezia lui Lucian Blaga*. □ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu publică a doua parte a articolului *Operatori culturali și alte vietăți*, o prezentare a celei de-a opta ediții a Galelor APLER, eveniment cea avut loc la Câmpina. ■ În *Cultura. Sensuri și nonsensuri*, Cătălin Sturza comentează articolul lui Rareș Moldovan, *Elefantul din cameră*, publicat în numărul 9/2006 al revistei „Vatra”, critică la adresa Florinei Ilis.

● **[„Observator cultural”, nr. [47] 348 (35)]** În *Informații*. *La zi se dau detalii despre Festivalul de dramaturgie de la Brașov, cu precizarea că „pe lângă reprezentații, festivalul încearcă să aducă în dezbatere dramaturgia contemporană. Texte de Samuel Beckett, traduse pentru prima oară în limba română, vor fi prezentate publicului într-un spectacol-lectură, care va prefața colocviul Beckett, autor tragic al unui secol tragic”*. □ Geo Șerban, în *Actualitate. Avangardei la Cluj. Noi explorări și delimitări exegetice*, prezintă volumul lui Ion Pop, *La Réhabilitation du rêve. Une anthologie de l’Avant-garde roumaine* (Editurile ICR, EST, 2006) și, alături de el, oferă detalii despre colocviul dedicat avangardei, organizat la Cluj, precum și despre antologia pe aceeași temă alcătuită de Marin Mincu. □ În *Actualitate* se anunță încheierea celei de-a XVI-a ediții a Festivalului Național de Teatru de la București. Diversele aspecte legate de acest festival sunt comentate în varii articole și eseuri: *Martorii stabilității naționale* de Sebastian-Vlad Popa, *Festivalul ideilor preconceptuate* de Iulia Popovici, *Text în festival* de Alina Nelega, *Animatorul și peșitorul* de Magdalena Boiangiu, *Cum a fost (În festival)* de Radu Afrim. □ Adina Dinițoiu, în *Literatură*, scrie despre *Eстетism și cruzime în șapte povestiri*, recenzie a volumului lui Liviu Lucaci, *Povestiri despre celălalt* (Ed. Curtea Veche, colecția „Povestași români”, 2006). □ În *Șotron*, D. Țepeneag publică o serie de însemnări reunite sub titlul *În luptă alături de Paul Goma*. ■ Bianca Burța-Cernat, în *Să râdem cu Horia Gârbea?!*, prezintă romanul acestuia, *Crime la Elsinore* (C.R., colecția „Proză”, 2006): „*Crime la Elsinore* urmează linia melodică pe care o cunoaștem din alte cărți de proză ale lui Horia Gârbea: muzică ușoară, zbanghie și monotonă, amuzantă, cu note săltărețe, niciodată acute. Tema: degradingolada românească de după 1989. Manieră de abordare: descripția caricaturală, pamfletul, adiționarea

de glume, glumițe, picanterii, la care se adaugă un pospai de aluzii livrești, intertexte cusute cu ață albă (cam putredă pe alocuri). În cartea de față mediul vizat cu vervă anecdotică este lumea teatrului, cu balcanicele ei jocuri de culise și cu un joc de scenă din ce în ce mai grotesc. [...] Pe tot parcursul romanului naratorul ne face cu ochiul în «scenele cheie», căutând să ne ia drept complici, ademenindu-ne cu glume și cu vorbe de spirit [...]. Romanul în sine e o glumă. Una demnă de paginile revistei «Urzica». Comedia de moravuri curge într-un registru lejer, minor, mizând pe anecdotă ieftină cu poantă răsuflată. Pictura de moravuri e, în *Crime la Elsinore*, caricatură”. □ Liviu Franga semnează a doua parte a articolului „*Pelerini simbolici ai geniului nostru neolatin*” (II). *Balade românești în limba latină*, o discuție pe marginea volumului *Miorița/ Mioritza. Meșterul Manole/ Artifex Manole. Toma Alimoș/ Toma Alimoș*, „traducere și post-față de Traian Diaconescu, precuvântare de G.I. Tohăneanu. *Micromedaliaoane de Constantin Ciopraga și Adrian Fochit*” (Ed. Ars Longa, 2004). ■ Cea de-a doua parte a unui amplu material, dedicat jurnalului lui Cioran, este inserat în rubrica *Internațional* cu titlul *Gramatica franceză (I)*, sub semnătura lui Adam Jagajewski. ■ Cu titlul „*Oamenii care nu sunt generoși devin goi pe dinăuntru*”, Ovidiu Șimonca publică un interviu cu Luminița Marcu, concentrat în special în jurul volumului acesteia, *Mansarda cu portocale*, dar se dau detalii și despre lansarea revistei „*Noua literatură*” („E o revista dedicată literaturii actuale; asta înseamnă literatură română actuală, scrisă în aniiăștia, dar și literatură străină, pentru că se traduce foarte mult, suntem destul de «la zi» cu traducerile. În primul număr publicăm un fragment din Chuck Palahniuk, pe care l-a tradus Rareș Moldovan de la Cluj. [...] Eu am scris un editorial în care am explicat ce vrea să fie această revistă. Am explicat că nu e o revistă care să fie în concurență cu celelalte reviste culturale. Nu e o revistă de actualitate, nu e o revistă cultural-generalistă, nu e o revistă cu știri. E o revistă care, pur și simplu, vrea să facă promovare scriitorilor români sau străini. Nu vrem să facem o revistă a unei generații, nu facem niciun fel de manifeste, nu e revista unui grup.”). Se trece apoi la literatura română contemporană, apreciați fiind Radu Pavel Gheo, Lucian Dan Teodorovici, Ana Maria Sandu, T.O. Bobe, Filip Florian, în timp ce pe Florina Ilis o consideră a fi o autoare supraevaluată. În finalul interviului, Luminița Marcu vorbește despre experiența sa ca membru al jurului Institutului Cultural Român care a ales cei 20 de autori români pentru export”. □ În *On-Line. Carte nouă la LiterNet* este reprodus un fragment din recenzie la Liviu Antonesei la volumul *Commedia dell'Arte – vol. III* de Emil Brumaru. □ Suplimentul acestui număr este dedicat Târgului de carte Gaudeamus. Un articol pe această temă este cel semnat de Michael Hăulică, *SF la Romexpo*.

24 noiembrie

• [„*Dilema Veche*”, nr. 46 (148)] Șerban Foarță publică a nouăsprezecea poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Laudă*

frizerițelor gotice. □ Radu Cosașu semnează eseu *O revoltă a fondului meu nelatin*.

● [„Revista 22”, nr. [48] (872)] Este publicat un interviu cu Vladimir Epstein, directorul executiv al Târgului Internațional Gaudeamus, pe tema ediției din 2006, alături de programul evenimentului. Despre evoluția pieței de carte din România acesta afirmă: „Departă încă de a atinge dimensiunile și conținutul altor piețe de carte din Europa, și chiar din zonă, este, după mine, evident că piața de carte din România a făcut, în ultimii ani, niște pași importanți în direcția cea bună. Semnale ale acestor evoluții avem și noi, la Târgul Gaudeamus și cred că asistăm la mult așteptată revigorare a pieței editoriale românești. Nu ne rămâne decât să sperăm că ediția din acest an a târgului va confirma aceste semnale”.

● [„Bucureștiul cultural”, nr. 18] Vasile Ernu semnează eseu *Compromisuri vechi și noi*. ■ Paul Cernat, în *România virtuală și metaficțiunea paranoică*, prezintă romanul lui Petru Cimpoeșu, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (Humanitas, colecția „Proza”, București, 2006): „Unul dintre cele mai bune române românești din acest an este, fără îndoială, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* al lui Petru Cimpoeșu. După Mircea Cărtărescu și Gheorghe Crăciun, autorul băcăuan devine astfel cel de-al treilea prozator optzecist publicat la Humanitas (poate chiar al patrulea, dacă o includem aici și pe inclasabilă criticiționara Ioana Pârvulescu, prozatoare la bază). Spre deosebire însă de cazul lui Cărtărescu și Crăciun, statutul lui Cimpoeșu (al treilea C!) a fost, până de curând, unul periferic, inclusiv în sânul generației sale. [...] Meditație histrionică asupra infinitelor posibilități ale manipulării mentale în lumea contemporană, cartea oferă un adevărat regal fabulatoriu, o împletitură de povești senzaționale și de speculații amețitoare. O metaficțiune paranoică experimentată – cu mijloace diferite – și de alți prozatori autohtoni, de la Mircea Cărtărescu la Florina Ilis și Ion Manolescu. Aflată pe cu totul alt versant decât acela al vizionarismului poetic, *Christina Domestica...* ia, cum se spune, crema în materie de vervă imaginativă și apetit epic. [...] Faptul că la jumătate de an de la apariția *Christinei Domestica...* volumul a rămas (cu una-două excepții) aproape necomentat mi se pare cel puțin bizar. Să fie oare vorba despre handicapul pe care fabulația dezlănțuită, să-i spunem trans-realistă, îl are în mod tradițional la noi față de realismul sănătos, proiectat într-o imagine identitară care să ne meargă la suflet? Dar, în definitiv, la fel ca în *Simion Liftnicul*, și în *Christina Domestica* este vorba tot despre România: e drept, o Românie virtuală, reflectată anamorfotic într-o ficțiune paranoică, abracadabranta, *brief*: neverosimilă și deci destabilizantă prin gratuitatea ei comică pentru cititorul cu picioarele pe pământ...”. ■ În cea de-a zecea parte a anchetei *Bursa scriitorilor tineri*, realizată de Gabriela Adameșteanu și Cristina Spătăreanu, răspunde la întrebările formulate în numărul 8/2006 ale „Bucureștiului cultural” Andrei Bodiș, cu răspunsul său ancheta ajungând la final. Acesta, în *O imagine autentică se construiește în timp*, afirmă: „Cred că literatura noastră trece printr-un proces de <întinerire a scriitorului tânăr>. În vremea lui Ceaușescu,

mai ales în anii 80, scriitorii tineri nu erau cei de 20-30 de ani, ci cei de vârste mature. Constat că, acum, scriitorii tineri sunt tineri cu adevărat și din punct de vedere biologic. [...] Negativ, observ că există, în multe situații, o autentică lipsă de răbdare. Unii tineri, chiar talentați, au un periculos «dor» al notorietății care-i duce la păcălirea literaturii. Mulți publică la intervale foarte scurte cărți după cărți sau, poate mai puțin penibil, dar tot pe acolo, se antologhează și reantologhează de la vârste tinere. Or, literatura nu poate fi păcălită, decât pe termene foarte scurte și cu efecte catastrofale pentru cei care practică acest «sport». O autentică imagine publică se clădește în timp și fără compromisuri. Ea nu ține seama de barierele de vârstă, ci de ceea ce faci zi de zi, fără pauză, în viața de scriitor”. În opinia sa „există scriitorii și editori care îi sprijină deschis pe tineri. Marin Mincu a mizat vreme îndelungată pe tineri. Unii au confirmat, alții nu, dar criticul a fost mereu alături de ei. Angela Marinescu este un autentic «avocat» al tinerilor, pe care nu pierde prilejul să-i aducă în față. Editura Polirom și-a făcut un autentic program din sprijinirea tinerilor. La fel, Paralela 45 a susținut și susține literatura tânără. La Editura Aula, Alexandru Mușina a publicat, recent, șase cărți de proză aparținând absolvenților singurului masterat din România centrat pe scriere creatoare și traducere literară, cel de la Facultatea de Litere a Universității «Transilvania» din Brașov. Nicolae Țone a făcut foarte multe pentru literatura tinerilor, la Editura Vinea”. □ Bianca Burța-Cernat, în *Un autor de pagini bizare*, semnează o recenzie a volumului de povestiri *Școala de mucenici* de Călin Torsan, *Școala de mucenici* (Ed. Curtea Veche, Colecția „Povestași români”, 2006). □ Este reprodușă prefața la volumul *Cenotaf* de Ioana Nicolaie, volum în curs de apariție la Editura Paralela 45, text semnat de Sanda Cordoș. □ Doina Papp semnează o amplă prezentare a Festivalului Național de Teatru.

• **[„România literară”, nr. 47]** În *Actualitatea*, Gelu Dorian semnează *Scriitorii, între anateme și vip*: „Inițiativa Uniunii Scriitorilor de-a atrage atenția românilor că scriitorii există, în situația în care amenințarea ignoranței generale pare să-și fi atins scopul, cu toate că în ultima vreme au apărut istorii ale literaturii române, fie «de azi pe mâine», fie «condensate» sau mai puțin condensate, electiv sau esențiale, și lexicoane în care aproape că au fost adunați toți scriitorii români din toate timpurile, pare, pe lângă desuetudinea ideii, o încercare disperată de-a face mai prezentă, mai interactivă breasla în contact cu cei pentru care scriem sau cu cei cărora scriitorii se adresează în mod indirect prin cărțile pe care le scriu. Gestul vine și în urma unei alte încercări a noii conduceri a USR de-a cointeresa scriitorul așezat doar la masa de scris și în fața standurilor din librării sau ale celorla de la târgurile de carte prin plata unor lecturi publice care, pe parcursul anului, nu și-au demonstrat eficiența, or prin faptul că lecturile au fost de cerc închis și mai puțin de impact de masă, or prin alegerea scriitorilor de către anumite grupuri care au mizat mai mult pe cei 200 euro decât pe atingerea grupului țintă, cum se spune în noul limbaj al «proiectelor culturale». [...] «Să ne cunoaștem scriitorii», ultima «momeală» aruncată spre «grupul țintă», nu este

o noutate pentru cei mai mulți dintre scriitori, fie ei din Capitală, unde mizele culturale sunt diverse și cu adevărat pline de tot felul de VIP-uri, fie, mai ales, din Provincie. Dacă până în decembrie 1989 «cunoașterea» scriitorului intra, de regulă, în conștiința cititorului promovată într-un program ideologic bine coordonat și cu scop precis, selecția scriitorilor care meritau să fie scoși în public fiind bine supravegheată, iar aceștia devenind după câteva întâlniri sau ieșiri în peisaj atracții sau legende ale vremii, după 1990, cu toată întretăierea dintre cei de la centru și cei de la margine și vânzoleala dintre grupări și generații, colocvii și congrese, festivaluri și concursuri, editări cu nemiluita, scriitorul a devenit aproape un loc comun, ba pentru unii, cum este Cătălin Avramescu, scriitorii nu sunt altceva decât niște trântori, leneși, sinecuriști, inși inutili care ar trebui izgoniți din rândul lumii. [...] Dar nu noi, scriitorii, trebuie să fim VIP-uri, ci cărțile noastre. Și cred că asta ar putea fi scopul principal al inițiativei USR. Altfel anatema aruncată în ultima vreme peste scriitorul român nu va putea fi înlăturată cu acțiuni de genul «Zece pentru România» sau clasamente în care cei ce le organizează ies, desigur, în *top-ten*». ■ În *Critică literară. Lecturi la zi*, cu titlul *Fustele lui Mitică*, Tudorel Urian prezintă volumul de schițe *Cum încărunește o blondă. Povestiri din secolul trecut* (Ed. Compania, 2006): „Se simte în proza Adrianei Bittel ceva din aerul literaturii desantiste: abordarea ironică, preocuparea pentru aspectele insignifiante ale vieții, redarea existențelor terne, vulnerabile, ridicole, lipsite de glorie, coborârea literaturii în banalul cotidian, tentația intertextualității. Rafinamentul scriiturii și prim planul oferit personajelor feminine fac însă ca vocea sa epică să fie inconfundabilă, perfect individualizată la nivelul generației și chiar în cadrul mai larg al literaturii române. *Cum încărunește o blondă. Povestiri din secolul trecut* este o excelentă frescă a anilor de sfârșit ai comunismului românesc (combinație de Stalin și Caragiale, cum bine s-a spus) realizată prin prisma destinului unor femei. O replică postmodernă la *Momentele și schițele* lui Caragiale în care lumea nu mai este văzută prin ochii lui Mitică și ai amicilor săi de cafeenea, ci prin cei ai unor la fel de memorabile purtătoare de fuste”. □ Într-o notiță se anunță *Relansarea revistei „Viața Românească”*. Sunt menționați, printre inițiatori, Nicolae Prelipceanu și Marian Drăghici. □ În *Literatură*, Ioan Holban scrie, în *Hermes și istoria literaturii*, despre volumul *Filtru* de Florin Faifer (Ed. Cronica, 2005): „Cu *Filtru*, Florin Faifer continuă să ridice Monumentul Scriitorului Necunoscut, la care lucrează de-o viață de om (așa cum a fost). Florin Faifer e un Hermes al istoriei literaturii, călătorește pe acolo cu mintea, cu duhul, cu închipuirea: nu mai are ce învăța, știe tot și încă ceva în plus, își croiește drumuri doar ale sale, după cum îi dă «ghies» inima, descoperă în acea lume vile luxoase, peisaje mirifice, yachturi superbe, dar și hârtoape și răcătăni: șerpuiește, cum spune, bazându-se pe o solidă stăpânire a informației istorico-literare, dar și pe un strălucitor condei de povestitor. La rigoare, se pot identifica structuri narative în textele istoricului și criticului literar; cei doi tineri critici care îi recomandă cartea, în calde și pertinente prezentări pe

coperta a patra, vorbesc, pe bună dreptate, despre «filigranul prețios al frazei» (Bogdan Crețu), ori despre un «excepțional talent portretistic» și «înclinația irepresibilă pentru evocare: autorul pune în scenă un spectacol fascinant, în care criticul devine actor și intră în dialog nu doar cu personajele operelor interpretate, ci și cu sine» (Antonio Patraș)”. □ În aceeași rubrică, în *Abordările ipotetice*, Cosmin Ciotloș prezintă romanul *Tavanul ipotetic* de Valentin Ursianu (C.R., 2006). □ Într-o notiță este anunțat evenimentul dedicat comemorării lui Z. Ornea la Muzeul Literaturii Române din București. □ Tot aici sunt reproduse o serie de poezii de Gheorghe Azap: *Viața asta...*, *Mi-a plecat privighetoarea*, *Se balansează lumea pe o osie năucă*, *Când rășfoiți vreo carte*, *Pui mâna pe condei...*, *Apatie*, *Redă-mi, o, Doamne, satul, înapoi!* □ Cu titlul *O evidență luminoasă* este reprodusă o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, datată 27 ianuarie 1997, eseu despre vis. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru scrie *Cânticel cu-nvățăminte*. ■ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache comentează, în *Pata de sânge*, volumul de eseuri și publicistică al Ilenei Mălăncioiu, *Crimă și moralitate*, „ediția a II-a, revăzută și adăugită” (Polirom, 2006). „Cu ce ochi și cu ce sentimente parcurgem publicistica de la începuturile anilor ‘90, aceea proaspăt eliberată de hățurile cenzurii și lovind, cu furie idealistă sau oportunistă, în gardurile împrejmuitoare? Părerea generală este că perioada respectivă și presa care o exprimă fidel respirau precipitat și gândeau necritic; că judecata calmă și comentariul echilibrat, nuanțat s-au impus mai târziu. [...] Măcar pentru cititorii mai tineri, însă, recursul la o istorie apropiată merită făcut, din simplu motiv că aproape tot ceea ce se întâmplă în prezent își are rădăcinile în intervalul imediat postrevoluționar. [...] Această perioadă e focalizată în *Crimă și moralitate*, volumul de eseuri și publicistică al Ilenei Mălăncioiu, aflat la a doua ediție. Cu toate că primul text inserat este din 8 mai 1990, iar ultimul (dacă excludem *Addenda*) din primăvara lui 1993, majoritatea paginilor sunt centrate pe blestematele probleme insolubile ale deturnării și confiscării Revoluției, în zilele fierbinți ale acesteia și, apoi, în prima jumătate a primului an de libertate. Extensia și progresia faptelor sunt mereu subliniate de autoare, a cărei viziune poetică organicistă comunică, subteran și la vedere, cu o reflecție socio-politică vizând întregul, iar nu fragmentul. Altfel spus, Ileana Mălăncioiu nu se lasă păcălită de varii discursuri și sintagme seducătoare, ci caută să elibereze de sub cimentul lor niște adevăruri primare bine îngropate.” □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu scrie *Din nou despre postbelic*, o a doua parte a analizei primului volum din *Literatura română postbelică* de Constantin Pricop (Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006). ■ Ion Simuț scrie despre *Teroarea semnificației*, o continuare a analizei detaliate a volumelor I și II ale *Noapții de Sânziene* de Mircea Eliade, publicate la Humanitas, în 2004. În opinia sa „deși Mircea Eliade neagă că ar fi scris romanul *Noaptea de Sânziene* «pentru a ilustra o anumită concepție simbolică», narațiunea mitică tocmai asta este – o ilustrare a unei concepții simbolice. Terorizat continuu de semne, Ștefan Viziru trăiește neliniștea de a nu trece pe lângă ele sau de a-i scăpa

semnificația lor. Interpretarea e un act inițiativ. Lumea există pentru a o interpreta, în sensul salvării în eternitate sau în sensul apocalipsului. Ceea ce înseamnă capacitatea de a ghici urmarea, ieșind din prizonieratul prezentului, adică al istoriei. Totul stă în interpretarea semnelor, inclusiv ieșirea din Istorie”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Cesare Beccari (II)*, cu subtitlul *Cap. XL Idei false de utilitate*. □ În *Cronica ideilor*, Sorin Lavric semnează *Portret de autor*, prezentare a volumului de eseuri *Tot pentru libertate* de Alexandru George (Albatros, 2003). În opinia sa, „Alexandru George e omul la care polemica nu e decât expresia pe care o ia tensiunea inițială a unei gândiri monologale. Ca orice intelectual autentic, gândirea sa este una de tip monologal, și abia apoi una care să îmbrace forma dialogului. Și tot așa, ca orice intelectual autentic, Alexandru George știe să fie mereu împotriva mentalității dominante, intuind prea bine că un intelectual e cel care poate spune «nu» acolo unde oportunismul majorității spune «da». Nu supușenie aducătoare de foloase, ci dârzenie mergând până la opoziția publică. Din acest motiv, Alexandru George are convingerile formate de la bun început, iar atunci când intră în dialog o face pentru a-și exercita polemica și nu pentru a-și modifica ideile. Faptul că reacționează polemic acoperindu-și adversarii cu crusta vitriolantă a unor verdicte cinice nu este decât rezultatul exterior al unui proces interior de gândire perpetuă. Aici nu e vorba de o hibă de structură interioară, ci de o virtute pe care nu o au decât cei care și-au petrecut toată viața în singurătatea tăcută a camerei de lucru. Iar Alexandru George face parte din această categorie”. □ În *Actualitatea* Virgil Nemoianu publică un amplu articol politic intitulat *Schimbări americane*. □ În *Literatură* sunt reproduse o serie de poezii semnate de Cristian Gava și Ioan Hada. □ Secțiunea *Calendar* este dedicată, de către Gabriela Ursachi, lunii *Noiembrie*, aceasta notând aici cele mai însemnate evenimente literare românești petrecute de-a lungul timpului. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Pesimistei*, eseul *În brațele lui Morfeu*. La sfârșit este reprodus, cu mulțumiri, textul *Cinci limerickuri paraskevidekatriaphobe* de Șerban Foarță. □ În *Arte* este publicat textul, „prezentat în cadrul Conferințelor Festivalului Național de Teatru”, *Teatru și sculptură* de Monique Borie, traducere de Anca Mănișiu. □ În *Meridiane. Cronica traducerilor*, Codrin Liviu Cuțitaru scrie despre *Umoriști și lucrurile complicate*, o prezentare a seriei *Wilt* de Tom Sharpe, primele două volume fiind publicate în colecția Biblioteca Polirom în 2005 și 2006, „traducere și note de Radu Pavel Gheo”. □ Pe aceeași pagină se publică, împreună cu o notă bio-bibliografică, poezie vietnameză contemporană de Húu Thinh. □ Elisabeta Lăsconi, în *Cărți pereche*, scrie despre *Ficțiunea, la genul feminin*, dedicând două prezentări în paralel romanelor *Castele de carton* de Almudena Grandes și *Pasiunea* de Jeanette Winterson, ambele apărute la Humanitas, în 2006. □ Gabriela Melinescu, în *Corespondență din Stockholm*, scrie *Africa orbitoare*, o prezentare a expoziției *Africa Remix*, deschisă la Muzeul Modern din Stockholm. □ În *Meridiane* sunt publicate o serie de notițe, prima fiind despre Colocviul Cioran de la Udine, organizat de Carla Marcato și

Alexandru Niculescu, profesor emerit la Universitatea din Udine. Din România a participat Livius Ciocârlie, „cu o lucrare despre comunicare și expresie la Cioran”. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restaurant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Cura de rai*, de volumul *Minunile Sfântului Sisoie* de George Topîrceanu (Junimea, 1972). □ În *Actualitatea. Ochiul Magic* se publică o dare de seamă asupra omagierii, la U.S.R., a lui Constantin Țoiu. □ În *Intelectualii față cu ei înșiși* este criticată din nou emisiunea „10 pentru România” de la Realitatea TV. □ Notiță despre împlinirea a doi ani de existență a revistei „Idei în dialog”. „La întâlnirea aniversară de la clubul Prometheus din 9 noiembrie 2006, H.-R. Patapievici și redactorul șef George Arun, alături de Stelian Tănase, Alex. Ștefănescu și Sorin Dumitrescu, au punctat împlinirile și neîmplinirile revistei, trăgând în final aceeași concluzie: *Idei în dialog* rămâne o revistă sobră al cărei principal merit este aducerea unui climat de dialog într-o societate în care monologurile și invectivele se află la mare căutare”.

● [„Suplimentul de Cultură”, nr. [47] 103] În *Pe scurt* se anunță lansarea, la Institutul Cultural Român, a volumelor 2 și 3 ale integralei poetice Emil Brumaru. ■ Camelia Nicolescu semnează o prezentare a lansării romanului lui Ion Manolescu, *Derapaj*, la Librăria Cărturești. Sunt redată aici și fragmente din declarațiile autorului la acest eveniment, precum și de la emisiunea „Suplimentul de cultură”: „Întrebat unde s-ar plasa în contextul literar de acum, autorul a spus că îi vine foarte greu să găsească «afinități prozastice cu cineva în momentul de față. Romanul *Derapaj* este o carte unică, atât prin aspect, cât și prin modul în care este structurată acțiunea. Dacă ar fi să optez pentru niște modele, ele ar fi, în orice caz, modele externe». ■ Cu titlul „*Mi s-a imprimat un fel de necesitate de a asculta povești și apoi de a le spune*”, R. Chiruță publică un interviu cu Răzvan Rădulescu. După o serie de detalii biografice, legate în special de apropierea sa de literatură, acesta vorbește despre scenariile scrise de el, despre colaborarea cu diverși alți scenariști și regizori, interviul concentrându-se în principal pe acest aspect. ■ În *Printre rânduri*, Doris Mironescu semnează *În căutarea Pif-ului pierdut*, recenzie a romanului lui Ion Manolescu, *Derapaj*: „Citind romanul de mistere al lui Ion Manolescu, intitulat *Derapaj*, te simți realmente contaminat de pofta de ficțiune a autorului. Tot felul de minuni căpтуșesc Bucureștiul contemporan, de la apartamentele blocurilor din Balta Albă până la – mai ales – Facultatea de Litere. Cititorul se simte îndemnat, la rândul său, să plonjeze în ficțiune, să-și reprezinte lumea din jur ca și cum ar face parte dintr-o poveste. N-a durat mult până când am început și eu să-mi imaginez mistere localizate în spații aulice mai apropiate. O ușă mereu închisă din fundul sălii de seminar, care se scutură periodic din cauza curentului, ar putea ascunde monștri preistorici înlănțuiți sub tomurile ediției Perpessicius. Amfiteatrele conțin trape secrete pentru neștiutori, ca într-un roman gotic, iar busturile de bronz clipesc din ochii înspăimântător de vii, precum tot atâtea ipostaze ale statuii Comandorului...”. □ Notă de prezentare a romanului *Catilinarele* de Amélie Nothomb, „traducere din limba franceză de Maria Zarna”

(Polirom). □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineață* Emil Brumaru semnează *Sfredelul și raiski*, eseu dedicat lui Goncearov. □ Notă de prezentare a volumului de povestiri *Idolul Cicladelor* de Julio Cortázar, „traducere din limba spaniolă și note de Tudora Șandru-Mehedinți (Polirom). □ Notă de prezentare a volumului de versuri *Dicționar de vise* de V. Leac (C.R.). □ În *Palindroman* Șerban Foarță semnează prima parte din *Roșul ușor e rozul iluzor*. □ Adriana Babeți, în *Secretul Adrianei*, scrie un text dedicat lui Mihai Șora. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei semnează un portret literar Milorad Pavić.

29 noiembrie

● [„**Lucaefărul**”, nr. 43 (766)] În *Acolade* Marius Tupan scrie *Cultura, încotro?*, text în care deplânge din nou situația culturii românești și lipsa de ajutor din partea Ministerului Culturii în această problemă. □ În *Galaxia cărților* Valentin Tașcu semnează o analiză a trilogiei românești a lui Marius Tupan, *Batalioane invizibile* (I. *Craterul*, II. *Rizoma*, III. *Asteroidul*), apreciind că „trilogia lui Marius Tupan nu poate fi povestită, dar poate fi repovestită de fiecare cititor, oriunde s-ar afla el. Nu se lasă nici citită, ci se vrea descoperită, din aproape în aproape, urmărită cu atenție, fapt deloc facil. Iar acest act de posesie a unei cărți, în multiple lecturi și perspective dau valoarea decisivă a unei construcții monumentale”. □ Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri *Măști de opal* de Maria Pal (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006). □ În *Opinii*, Alexandru George publică *Reflexii despre viitor*, articol de istorie literară ce se concentrează în special asupra volumului lui Ion Biberi, tipărit în 1945, *Lumea de mâine*. □ Poezii de Florea Burtan. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Antidot al morții*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Viața cu Sedra* de Corneliu Barborică. ■ În *Eseu* Adrian Dinu Rachieru semnează partea a doua a studiului dedicat lui Nichita Stănescu, cu titlul *În zarea transmodernului*. ■ Necrolog Lucian Raicu. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, scrie despre *Doi ermetizanți: Ion Frunzetti, Barbu Brezianu*. □ În *Literatura lumii* este reprodus un prim fragment din romanul lui Mario Vargas Llosa, *Rătăcirile fetei nesăbuite*, „prezentare și traducere de Luminița Voina-Răuț”. □ În *Cartea străină* Felix Nicolau semnează cea de-a doua parte a portretului literar dedicat Aglajei Veteranyi, în *Pactul autobiografic: tortură și ispășire*. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler scrie din nou despre *Poezia anului 2006*, cu trimitere la Anne Pierson White, laureată a Premiului „Walt Whitman”. □ În *Poezii în capodopere* este publicată traducerea poeziei *La început* de Anne Pierson White. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează cronică dramatică a piesei *Vine barza!!!* de André Roussin, pusă în scenă la Teatrul de Comedie.

30 noiembrie

● [„**Cultura**”, nr. 50 (102)] Augustin Buzura, în editorialul său *Cruciații neputinței*, continuă discuția despre inițiativa ziarului „Cotidianul” de a propune

topul „Generației expirate”: „Criteriile celor ce au alcătuit cele șapte liste se vede că au avut la bază vârsta, incultura și propriile refulări. La știință (!) conduce în clasament, până la ora când scriu acest text, Eugen Simion, fostul președinte al Academiei Române și unul din marii noștri critici din toate timpurile. [...] Dar nu cei ce ar merita cu adevărat sunt nemulțumiți, ci marea gălăgie o fac cei fără operă, veleitarii și frustrații. Iar numărul exemplurilor de acest fel ar putea continua cu marea majoritate a celor aflați pe liste. Istoria ne dovedește că orice domeniu al creației poate oferi surprize: nu știm niciodată în ce serton uitat se află o carte mare, un portativ memorabil, o șansă dată cunoașterii. [...] Autorii listelor pomenite sunt mult mai jos decât participanții la mineriadele de tristă amintire, fiindcă acei bieți oameni erau ațâțați, mințiți, foloseau bâta convinși că fac bine, că își salvează țara. Autorii listelor știu foarte bine ce urmăresc și ce vor, nu au candorile și ignoranța minerilor în ale patriotismului, ci orbirea foștilor legionari, a comuniștilor de după război, a neputincioșilor din toate timpurile. În ceea ce mă privește, nu-mi produc decât milă. Pe cei din generația mea și-au exersat zeci de ani talentul distructiv și puțină imaginație toate nulitățile – roșii, negre, verzi – dar n-au reușit decât să-i dovedească forța și valoarea. Niște bieți alcătuitori de liste nu ne-au fost și nu ne pot fi adversari”. □ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu semnalează interviul acordat de Alex Ștefănescu lui Marius Vasileanu în numărul din 22 noiembrie al „Adevărului literar și artistic”. „Selecția autorilor și a citatelor reproduse aparține cu siguranță criticului, căci numai el putea socoti cu atâta acribie cele 1000 de pagini scrise despre opera să capitală. Dacă psihanalizăm puțin acest semnificativ capitol al referințelor critice putem descoperi o vagă dar surprinzătoare înclinație sado-masochistă a lui Alex Ștefănescu: cu o plăcere de care puțini sunt în stare, criticul reproduce bărbătește și câteva din cele mai «urâte» lucruri scrise despre el și *Istoria*... lui, acelea pornite din «ura întunecată» evocată de critic în interviul din suplimentul Adevărului”. □ În *Cultura Eveniment*, Cătălin Sturza îl interviuează pe Mihai Iovănel cu privire la impresia sa despre cea de-a XIII-a ediție a Târgului Internațional Gaudeamus, Carte de învățătură. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu scrie despre *Exerciții de memorie*, articol ce are ca subiect „memoriile, jurnalele (intime sau publice), volumele de interviuri avându-i ca autori sau interlocutori îndeosebi pe scriitorii importanți care au trăit și au scris atât în deceniile anterioare căderii regimului comunist, cât și după răsturnarea acestuia”. În opinia sa acestea „au fost cărțile care s-au situat în prim-planul vieții (și pieței) literare românești postdecembriste. Este vorba de scriitori ca Marin Preda, Eugen Barbu, Augustin Buzura, Constantin Țoiu, Nina Cassian, Ov. S. Crohmălniceanu, Adrian Marino, Nicolae Breban, Alexandru Paleologu, Octavian Paler, Petre Pandrea, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Ana Blandiana, Dumitru Țepeneag, Eugen Simion, Gabriel Dimisianu, Gelu Ionescu, Constantin Ciopraga, Mircea Zăciu, Nicolae Balotă, Monica Lovinescu, Irina Mavrodin, Irina Petraș, Teodor Baconschi”. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie despre volumul *Omul profilat pe cer*

de Ion Caraion. □ Andrei Terian, în *Cultura literară*, semnează *O „estetică arbitrară”*, articol dedicat comentării romanului lui Constantin Fântâneru, *Interior*, în colecția „Fiction Canon” a editurii Polirom. ■ Mihai Iovănel publică *Poveste în ilegalitate*, prezentare a romanului lui Răzvan Rădulescu, *Teodosie cel mic* (Polirom, 2006): „De la «Închide ochii și vei vedea Orașul» a lui Iordan Chimet, literatura română nu mai închiriasse spațiul unui locatar asemănător. O carte care locuiește în ilegalitate în mitologia literaturii pentru copii – cu tot ce presupune cuvântul «ilegalitate»: buletin fals, activități subversive etc. Nu-i vorbă că un copil nu le-ar putea duce la capăt fără leziuni majore. Doar că *targetul* suportă o rocadă a populațiilor conlocuitoare: nu e vorba deci de cărți pentru copii pe care le-ar putea citi și cei mari, ci (mai plauzibil) de cărți pentru cei mari ce pot fi distribuite și în *Hobbiton*”. □ Felicia Antip semnează un portret intitulat *Un gazetar: Ioan Drăgan*. ■ Alex Goldiș, în *Nebunie în doi*, scrie o recenzie a romanului lui Cezar Paul-Bădescu, *Luminița, mon amour* (Polirom, 2006), apreciind că acesta „e una dintre cele mai bune cărți ale anului, un excelent roman despre dragoste, nebunie și divorț – toate, plasate, într-o dinamică nuanțată și susținute de o construcție narativă care consacră un autor matur. Chiar mergând pe filiera biografică și acceptând că experiențele lui Cezar Paul-Bădescu au trecut nemediat în ficțiune (deși, după cum am văzut, nu e cazul), nu văd de ce am citi «Luminița, mon amour» ca pe o plătire de polițe și nu ca pe o întunecată declarație de dragoste”. ■ În *Cultura Controversei*, dosarul alcătuit de Mihai Iovănel poartă titlul de *Estetica, la bursă*. Întrebările anchetei sunt: „În ce măsură cuvântul «estetic» (inclusiv în contextele în care apare – valoare estetică) mai are <(i) o semnificație <(ii) o valoare <(iii) o actualitate? Este un simplu *placebo* plimbat de criticii literari și de artă prin textele lor, că să pară că au obiectul muncii? În ce măsură utilizarea lui este contaminată de cuvinte (semnificații) provenite aparent din alte zone (e.g. politică, etică, socială, comercială etc.)? Care sunt rutinele semantice declanșate în contexte practice de utilizarea cuvântului «estetic»?”. ■ Ion Pop, în *Un fel de extemporal*, apreciază: „Valorizarea non-esteticului și devalorizarea frumosului în sens tradițional sunt procese deja înregistrate, statutul operei de artă în epoca reproductibilității tehnice, industriale, apare profund schimbat, numita «subordonare filozofică a artei» e și ea în curs, apoi hiperrealismul, minimalismul, invazia kitschului etc., etc., apelul la *happening*, punerile în scenă sugerând perisabilitatea artei, efemeritatea gestului creator spontan, subsumată mizei pe o anume autenticitate a trăirii în clipă etc., etc. sunt aspecte și fenomene estetice integrate ritmului vieții contemporane, în care ceea ce s-a numit «eteronimia artei», interferențele cu viață socială, cu religia, cu sexualitatea, cu psihologia, cu munca, alte «contaminări» posibile etc. sunt recunoscute ca absolut firești, nu doar ca factori generatori, ci și ca «realități» interferente. Până la ce metamorfoze ale viziunii despre condiția estetică a unui anumit obiect se va ajuge n-o pot spune nici unii dintre cei mai renumiți cercetători ai creației plastice, literare sau muzicale, cu atât mai mult cu cât «postmodernitatea» artistică se arată

destul de laxă în privința reperelor îndelung stabilizate de o întreagă istorie”.

■ Sanda Cordoș scrie despre *Mansarde, fundații și balcoane*. În opinia sa, „în literatură, mai mult decât în oricare altă artă, esteticul nu este contaminat, ci este necesar împletit cu celelalte valori ale umanului. Dar numai atunci când esteticul este fundamentul, literatura va transmite valorile psihologice, politice, sociale, morale, geografice (chiar) pe care scriitorul le are în vedere. Participarea la actualitate are alte resurse, nu renunțarea la estetic. Dar aceasta e, deja, o altă chestiune. E balconul mansardei cu vedere spre stradă”.

□ Cristina Balinte răspunde la întrebări în textul *Estetic – cool de consum*. „Literatura scrisă bine nu are cum să nu placă, stilul, imaginile, structura vor fi punctate întotdeauna conștient sau inconștient, fie de profesioniști, fie de amatori. Cu toate acestea, astăzi, nu valoarea estetică este criteriul cel mai important. În cultura de consum (folosesc sintagma fără intenții peiorative), unde figurează ca parte și literatura, se vorbește despre manifestările *performer*-ului lipsit de ambiții de instaurare ca Autor, despre publicul-consumator (expert sau nu, distincția nu mai contează din moment ce mediile de exprimare a opiniilor s-au diversificat și dezinstituționalizat, astfel încât evaluări se pot face atât în tomuri academice sau universitare, în publicații de specialitate, cât și pe blog-uri, ori pe forum-uri Internet), despre mesajul transmis dincolo de valorile înalte. Acesta din urmă este în fond, elementul care deține supremația, deoarece în funcție de asimilarea lui depinde realizarea, de această dată, nu a unui contract cu Arta, ci în primul rând a unui contract de comunicare.”

□ Alexandru Matei semnează *Personaj de televiziune plus editura puternică egal vedetă*.

■ Paul Cernat scrie despre *Esteticul forever*: „Va fi expirat oare valoarea estetică în lumea noastră consumistă, parohializată, cartelată, suspicios-relativistă, unde capacitatea de socializare și de promovare instituțională a autorilor pare să bată tot? La prima vedere, da: un moft care nu mai rentează, care, în ciuda declarațiilor demagogice, nu mai interesează pe nimeni (sau aproape), care miroase a hoit... La a doua vedere însă, perspectivele apar ceva mai optimiste. E drept: pe termen mediu și lung. Valoarea estetică (dar și lipsa ei) se impune până la urmă dincolo de context, ca o evidență, majorității receptorilor avizați, uneori și celor dotați doar cu bunăvoință. Ea poate fi cel mult descrisă, nu și demonstrată, nu e o rețetă sau o teoremă...”

■ Mihai Iovănel, în *Esteticul pe înțelesul copiilor*, afirmă: „Orice judecată exersată asupra literaturii nu poate fi produsă altfel decât în regim estetic. Cuvântul «estetic» arată din capul locului tipul de vocabular pe care îl folosim, tipul de ficțiune pe care vocabularul acesta o identifică și în legătură cu care face conversație. [...] Relevanța din capul locului a calității estetice a unei astfel de ficțiuni nu eludează setul de valori extra-estetice pe care un text le poate încorpora. Romanul «1984» poate fi citit ca un tratat de etică, ca o punere în chestiune a unor valori umane țări, a pesimismului în fața unui eventual viitor postuman. Nu e suficient că atunci când discutăm «1984» să folosim concepte din zona eticului, uitând cuvinte obositoare precum «estetic»? Ei bine, nu este! Pentru că tocmai un cuvânt precum estetic dă cheia motivului

pentru care ne mobilizăm resursele de glosatori pe marginea lui «1984». Esteticul identifică acel ceva care a pus în dispozitiv valorile vehiculate de român; esteticul identifica însuși dispozitivul și totodată faptul de a pune în dispozitiv. [...] De fapt, vocabularul nostru este în impas, nu conceptul. O arată foarte bine cronicile literare care se scriu pe la noi. Imaginea asupra literaturii pe care o implicitează aceste cronici trimite la o mare plictiseală. Se pare că e suficient să cunoști cuvinte precum autoficțiune sau postmodernism, să te pricepi să manevrezi un narator sau un eu poetic până la ușa și înapoi (cu mici complicații, pentru diversitate), să ai suficient fard pentru a te machia suprealist sau neoexpresionist etc. – pentru a fi «unul dintre cei mai importanți scriitori contemporani»/ «unul dintre liderii de necontestat ai ultimei generații»/ «autorul uneia dintre cele mai bune cărți pe care am citit-o în ultima vreme». Critica noastră nu și-a conștientizat, din prostie sau nepricepere, imensele posibilități pe care le are la dispoziție. În loc să se ocupe de viață, se ocupă de cadavre (tropi, iambi, dactili). Critica noastră (și am aici o dedicație specială pentru critica tânără) lasă impresia că lucrează la arhive. Scrie direct pentru arhive. Nu își pune aproape niciodată întrebarea «care dracului e legătura dintre toate acestea și viața mea?». Ar fi timpul să înceapă să și-o pună”.

■ Andrei Terian scrie *Împotriva esteticului*: „Să va spun un mic secret: esteticul nu există. Nu există nimic în discursul literar, bunăoară, care să poată fi înregistrat drept un «specific» al acestuia. Nici literaritatea, nici ficționalitatea ori altele *ejusdem farinae* nu pot fi considerate trăsături proprii literaturii: ele caracterizează, în grade diferite, toate tipurile de discurs existente într-o colectivitate umană. Totuși, literatura există. Și pentru ca această existență să fie justificată cumva, ni s-a spus o poveste despre un fel de «esență» a ei – care, repet, nu există. Povestea a avut, totuși, o parte bună: aceea că a împiedicat, în anumite epoci, aservirea literaturii de către alte practici discursive (discipline, doctrine, ideologii etc.). Dar și o parte proastă, de vreme ce prețul pe care literatura a trebuit să-l plătească în schimbul libertății a fost o limitare considerabilă a sferei sale de acțiune”.

□ În *Cultura spectacolului. Adevărul bufonului*, Cristina Rusiecki semnează o cronică dramatică la *Oblomov* de Goncharov, pusă în scenă la Teatrul „Bulandra”, în regia lui Alexandru Tocilescu. □ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu publică, în *Fedra & Kane, fișă clinic-politică*, o cronică dramatică a piesei *Iubirea Fedrei* de Sarah Kane, „premieră a Teatrului Clasic «Ioan Slavici» din Arad, într-o montare purtând semnătura lui Mihai Măniuțiu”.

● [„**Observator cultural**”, nr. [48] 349 (48)] În *Informații*. La zi se anunță un turneu al Teatrului German din Timișoara, în perioada 27 noiembrie-1 decembrie, la București, Brașov, Târgu-Mureș și Sibiu, cu spectacolul *Chip de foc*, de Marius von Mayenburg, în regia lui Radu Alexandru Nica. □ Se dau detalii despre „Zilele Mircea Eliade la Praga”, eveniment ce a avut loc pe 28-29 noiembrie, „proiect organizat de Institutul Cultural Român, în parteneriat cu Secția de Limba și Literatură Română a Institutului de Studii Romanice – Facultatea de Litere a Universității Caroline și Asociația Cehia-România. Programul a cuprins colocviul

Mircea Eliade în context european și lansările cărților *Jurnalul portughez*, editată de Sorin Alexandrescu, *V tieni lalie* – șapte povestiri fantastice ale scriitorului român, traduse în limba slovacă de Jana Palenikova și *Pameti/ Memorii*, traducere în limba cehă de Jiří Našinec. Au participat Sorin Alexandrescu, Roberto Scagno de la Universitatea Padova, specialiști în istoria religiilor de la Universitatea Comenius din Bratislava, traducători și publiciști cehi, studenți, doctoranzi și absolvenți ai Secției de limbă și literatură de la Universitatea Caroline din Praga”.

■ Necrolog Lucian Raicu. ■ Editorialul semnat de Carmen Mușat se intitulează *Noua literatură – o certitudine* și are în prim plan ultima ediție a Târgului de carte Gaudeamus, precum și lansarea revistei „Noua literatură”: „Într-o formulă grafică elegantă și cu o echipa redacțională a cărei medie de vârstă nu depășește 25 de ani, «Noua literatură» «nu vrea să fie o revista polemică, nici nu-și propune să impună manifeste ale tinerei generații, nici să coaguleze vreun grup exclusivist și nici măcar să concureze celelalte reviste de cultură existente. Programul ei este unul singur: să surprindă, pe cât posibil, diversitatea literaturii care se scrie azi. Să facă cunoscuți scriitorii români interesanți și cu potențial internațional». Un program ambițios și câtuși de puțin comod sau lipsit de riscuri, un program necesar, având în vedere nevoia orientării literaturii și scriitorilor români către un dialog în *praesentia* cu literatura și autorii străini contemporani. Cred că echipa coordonată de Luminița Marcu – din care fac parte, în ordine alfabetică, Ruxandra Ana, Bogdan Boureanu, Ana Chirițoiu, Gruia Dragomir, Elena Drăghici, Mihaela Michailov, Igor Mocanu, Mihaela Șchiopu și Ionela Stanciu – are toate șansele să ducă la îndeplinire un astfel de proiect, cu condiția ca Uniunea Scriitorilor să susțină până la capăt demersul lor lipsit de orice *parti pris*. [...]”.

□ Doina Ioanid, în *Actualitate*, semnează articolul *Dacă e noiembrie, e Gaudeamus. Traduceri, reeditări, cărți de referință, ghiduri practice și mai puțină literatură română*. □ Pe aceeași temă scrie și Ana-Maria Popescu, în *O hală însuflețită de cărți*. □ Rubrica *Actualitate* se ocupă de *Doi scriitori francezi la Gaudeamus*: romanciera Lorette Nobécourt și criticul, eseistul și romancierul Michel Crépu. □ Adina Dinițoiu consemnează, sub titlul *Ce trebuie reinventat în literatura franceză?*, un interviu cu Michel Crépu. □ Aceeași autoare o interviează și pe Lorette Nobécourt, în „*Fac schimb de corespondență cu cititorii mei*”. □ Dorica Boltașu, în *Despre legitimitate – Conferință Internațională la Litere* oferă detalii despre cea de-a treia Conferință Internațională a Catedrei de Teoria Literaturii a Universității București. ■ În *Bijuterii discrete și rigori hedoniste*, Paul Cernat prezintă volumul lui Alex Leo Șerban, *Dietetica lui Robinson* (Ed. Curtea Veche, colecția „Actual”, 2006), apreciată ca „o carte-exercițiu de autodefinire pe care poți să o citești în (dez)ordinea preferată, să o deschizi unde ai chef și să iei din ea ceea ce-ți place: paginile brilante despre cursurile lui Nabokov, despre *Alice în Țara Minunilor* sau imersiunile în universul lui Gellu Naum, eseurile «virtualiste» – dansând dezinvolt prin filozofia postmodernă – despre estetica dispariției, terorism, asasinarea lui JFK ș.a., cele despre finețurile lui Roland Barthes sau

despre hermeneutica serialului Dallas și a... găinii, despre «sexurechea lui Mozart» și «flatulențele de geniu» ale lui Evgheni Sokolov (descrise și comentate de Serge Gainsbourg). [...] Acizii turnați peste dinozaurii *kitsch*-ului mediatic autohton, glosele pe marginea amintirilor «deghizate» ale lui Ov. S. Crohmălniceanu și ale jurnalului... suprarealist de fidel realității politice al lui Dumitru Țepeneag, medalioanele despre Proust & Co, Duras, Don deLillo, Gertrude Stein, Jonathan Franzen, Andrei Codrescu, Șerban Foarță și Urmuz, despre Michel Onfray și Jean-François Revel, incursiunile în zone gingașe, scandaloase sau pur și simplu caraghioase ale politicului și ideologicului actual (lista e departe de a se fi încheiat!) completează opțiunile și antioptiunile din care se compune, arcimboldesc, autoportretul autorului”. ■ În *Critică literară* Catrinel Popa semnează *În căutarea paradisului pierdut...*, prezentare a volumului lui Matei Călinescu, *Eugène Ionesco: teme identitare și existențiale* (Junimea, colecția „Români din Paris”, 2006): „Consistentul studiu al lui Matei Călinescu, *Eugène Ionesco: teme identitare și existențiale*, propune, dacă nu o viziune cu totul nouă asupra unuia dintre cele mai interesante «cazuri» literare din secolul al XX-lea, în mod cert una cu mult mai complexă și mai nuanțată decât majoritatea contribuțiilor în domeniu. Reprezentând o versiune lărgită și revăzută a volumului *Ionesco. Recherches identitaires*, apărut în traducerea franceză a Simonei Modreanu, la editura pariziană Oxus, cartea oferă cititorului român de astăzi nu numai prilejul de a înțelege mai bine o opera și o biografie spirituală plasate, ambele, sub semnul excepționalului, dar și de a reflecta, o dată în plus, asupra complexelor, iluziilor și șanselor culturii noastre”. □ În *Intersecții*, Michael Finkenthal semnează eseu *Despre existențialismele interbelice*, un comentariu pe marginea unui proiect propus Fundației Culturale Române, în 2002. ■ Florina Pîrjol, în *Despre bătrânețe, moarte și alți demoni autobiografici*, semnează o recenzie la volumul lui Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei* (Humanitas, 2005): „La granița dintre eseu și autobiografie – o graniță care, dacă nu există, ar trebui acum inventată –, cartea lui Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei*, îmbină comentariul rafinat, inteligent, cu pagini dintr-un jurnal estetizant, dublat de o radiografie interioară, destul de aproape uneori de cel al lui Radu Petrescu. Suplimentar față de exemplara delicată a târgovișteanului, autorul acestui jurnal despre (ideea de) bătrânețe și moarte are un umor (puțin cochet, aș zice, nu lipsit de farmec însă) și o autoironie care-i asigură, nu mă îndoiesc, nu numai un loc confortabil în canonul de dată recentă, ci și mulți, foarte mulți cititori tineri”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction. La spartul târgului...* face o trecere în revistă a producțiilor editoriale de gen prezente la Târgul de carte Gaudeamus. □ În *On-Line. Carte nouă la LiterNet* este reprodus un fragment din recenzia lui Liviu Antonesei la *Cartea lui Theophil Magus sau 40 de povești despre om* de Leonard Oprea. ■ Suplimentul acestui număr îi este consacrat lui Mircea Nedelciu. ■ Aici sunt publicate o serie de texte inedite grupate sub titlul *Texte recuperate*. ■ Carmen Mușat îi dedică lui Mircea Nedelciu

o *Schiță pentru un portret*. ■ Este reprodus un text al lui M. Nedelciu, cu titlul *Proza cea mai scurtă a lui Robbe Grillet dar și a lui C. Stan*. ■ Apar o serie de *Poezii și poze inedite*, precum și câteva fragmente de corespondență: *Scrisoare de la Emil Brumaru către Mircea Nedelciu, Scrisoare de la Gheorghe Crăciun și Alexandru Mușina către Mircea Nedelciu, Scrisoare de la Gheorghe Crăciun către Mircea Nedelciu*. ■ Alte texte publicate aici și semnate de M. Nedelciu sunt: *Europa fuga, fuga! (L'Europe vite!), Inamicii publici – I Vitelloni, Inamicii publici – Prietenii (ajutoarele)*.

[NOIEMBRIE]

● [„**Apostrof**”, nr. 11 (198)] Este reprodus Comunicatul Uniunii Scriitorilor din România cu privire la activitatea curentă a Uniunii. ■ În *Să ne cunoaștem scriitorii. Conversații cu...*, Marta Petreu semnează un interviu cu Norman Manea cu ocazia primirii de către scriitor a Premiului Médicis Étranger 2006 pentru romanul *Întoarcerea huliganului*, situație pe care o și comentează în prima parte a dialogului. Vorbind despre destinul acestui roman, prozatorul afirmă: „Am scris greu, am găsit anevoie structura cărții. A ieșit, cum știi, un hibrid, memorii, ficțiune romanescă, jurnal de călătorie. Părțile cooperează în a compune un portret (așa a și fost subintitulată cartea în germană – «un autoportret»). Voiam să recuperez de sub lespeda memoriei colective, plină de clișee, un destin individual, să scrutez conjunctura «personalizată» a unui secol saturat de orori, dar voiam, mai ales, să fac clar refuzul «victimizării» și al manipulării ei publice, astăzi. Am plătit, firește, un preț deloc minor în timpul scrierii și ulterior, prin lunga și uneori tensionată elaborare a cărții, printr-un anumit blocaj care a urmat, prin pierderea unor prieteni, unii lezați pentru că nu au fost evocați în carte, alții incapabili să perceapă afecțiunea cu care i-am descris chiar când nu ignoram unele prea ome-nești defecte”. Acesta trece apoi la detalii despre ceremonia de premiere și discută despre reacția scriitorilor români din Paris: „Dintre scriitorii români de la Paris, am fost căutat de Matei Vișniec și Edgar Reichmann; cu ei m-am și văzut. Cam asta a fost tot, dinspre colonia românească. Nu este o surpriză. Mi s-a întâmplat la fel, cam totdeauna și peste tot”. □ Sunt reproduse o serie de versuri din volumul *27 de poeme naive dar descriptive* de Ramona Dumitrean. ■ Lukács József publică un amplu portret literar intitulat „*Lăsați cuvintele să vină la mine*”, în memoriam Sütő András. ■ Rubrica *Puncte de reper* este dedicat *Generației '27* și se deschide cu un fragment confesiv semnat de Ion Vianu, despre Eugen Ionescu. ■ Laura Pamfil semnează un studiu intitulat *Despărțirea de Hegel. Noica și procesul Weltanschauung*. ■ În interiorul rubricii este inserat și un *Dosar* Emil Cioran. ■ Nicolae Balotă îi dedică un eseu intitulat *Cuvânt-înainte*, precum și studiul *Destinul ironic al lui Cioran*. □ Constantin Zaharia scrie despre *Imagini ale orașului. Parisul văzut de Cioran*. ■ În *Cronica literară*, Irina Petraș prezintă colecția „Biblioteca tânărului scriitor”, lansată de Filiala Uniunii Scriitorilor din Cluj-Napoca. Sunt menționate și comentate aici *Proze de după-amiază* (Ed.

Limes, 2006) de Laura Husti-Răduleț, *Destinul precar al ideilor literare: Despre instabilitatea valorilor în poetica lui Mihail Dragomirescu* (Ed. Limes, 2006) de Adrian Tudurachi, *Plictiseală. Ratare. Prostie: Biobibliografie selectivă* (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006) de Oana Pughineanu, *Femei în infernul concentraționar din România (1945-1989)* (Ed. Casa Cărții de Știință, 2006) de Grațian Cormoș. □ În *Rafinamentul senectuții*, Ștefan Borbély prezintă volumul lui Livius Ciocârlie, *Bătrânețe și moarte în mileniul trei* (Humanitas, 2005). □ În *Avangarda rusă* este reprodusă poezia *Petersburg* de Mstislav Dobujinski, traducere de Leo Butnaru. ■ În *Conversații cu...*, Dora Pavel semnează un interviu cu Marius Chivu concentrat în întregime în jurul revistei „Dilemateca”: „[...] recenziile și cronicile din «Dilemateca» se adresează potențialilor cititori, și nu scriitorilor sau celorlalți critici literari interesați de canoane, succese de breaslă, receptarea profesionistă. Este însă o falsă impresie că nivelul recenziilor ar fi scăzut. Mai accesibil, da, însă nu mai scăzut. Recenziile noastre sunt foarte concentrate pentru că sunt bine scrise. E foarte greu să scrii scurt și convingător. Nu ne întindem la discursuri critice, vrem ca cititorul să nu piardă prea mult timp cu recenziile și să îi lăsăm cât mai mult timp pentru cititul cărților”. Vorbind despre implicarea în „polemicile cultural-ideologice”, acesta susține: „La «Dilemateca» nu ne interesează certurile dintre scriitori, generații și curente, și nici falsele mize cultural-ideologice. Ne interesează cărțile care merită, sau nu, citite și autorii, traducătorii, editorii buni pe care să-i prezentăm cititorilor. Ne adresăm aceluși cititor care nu are timp și nici interes pentru falsele «războaie» care apar, în general, în revistele culturale. Am încercat să lăsăm deoparte ceea ce ne interesează pe noi, pe cei din interiorul lumii literare, și să ne preocupăm mai mult de cititor”. ■ În *Să ne cunoaștem scriitorii. Cu ochiul liber* Nicolae Bârna scrie despre *Romanul analitic și senzațional*, prezentare a romanelor *Agata murind* (Ed. Dacia, 2003) și *Captivul* (Polirom, 2006) de Dora Pavel: „Biruința romanescă a Dorei Pavel nu e reducibilă însă la o însușire anume, la o notă dominantă, la o poziție teoretică [...], la o «patentă» tehnică ușor recognoscibilă și vizibil reiterată, ci ține de alcătuirea particulară, fericită, a unei sinteze de factură individuală, inaparent sofisticată. Nu psihologism «ieftin» și fastidios, dar nici exces de transpunere literară a psihanalizei ori a altor metode psihoterapeutice, nu «joc gratuit» sau experiment agresiv, dar nici roman «naiv», nu parabolă artificioasă sau alegorie univocă (și grosieră), dar nici realism plat, nu realism de tip «documentar», dar nici recurs dezinvolt la fabulos ori fantastic, nu textualism, dar nici dezinteres pentru ingineria limbii (și pentru caracterul supravegheat «poematic» al textului prozastic). Câte ceva totuși din toate acestea, și din altele încă, într-o modulare și dozare caracteristică. Termenii – reputați a fi obscuranțiști și vagi, dar cât de utili, iată! – de «talent» ori «iscușință inspirată» ar putea s-o «explice»”. □ În *Cronica teatrală* Ion M. Tomuș scrie despre *Regele Lear, un spectacol de Tompa Gábor*. ■ Este publicat Programul USR pentru promovarea literaturii române contemporane: „Uniunea Scriitorilor lansează programul *Să ne cunoaștem scriitorii*, merit

să sporească vizibilitatea publică a scriitorilor români. Iată o schiță a evenimentelor apropiate din cadrul acestui program național de promovare a literaturii române contemporane: 1. Miercuri, 1 noiembrie, [...] în cadrul Întâlnirilor «României literare», are loc dezbateră „De ce nu sunt scriitorii VIP-uri?”. Manifestarea reprezintă lansarea oficială a acestei campanii. 2. Dezbateri pe tema *Vizibilitatea publică, între notorietate și valoare* în cele 28 de reviste de cultură aflate sub egida USR sau rubrici sub genericul *Să ne cunoaștem scriitorii*. 3. Inițierea unui ciclu de întâlniri consacrate unor scriitori reprezentativi, din toate generațiile și din întreaga țară. [...] Fiecare reuniune va avea în centrul său un scriitor, selectat de Comitetul Director. Acesta va fi prezentat publicului de câțiva critici, va citi din literatura sa și va vorbi despre ea, va răspunde întrebărilor publicului. Prima reuniune, programată în prima jumătate a lunii noiembrie, va fi consacrată prozatorului Constantin Țoiu. 4. Realizarea unui parteneriat cu postul TVR Cultural, care să preia portretele scriitorilor prezenți la Sala Oglinzilor. 5. Reuniuni literare de același format se pot desfășura și în filiale ale USR din țară (prezentări preluate de canalele locale TV și de presă). 6. Realizarea unor parteneriate cu canale de televiziune naționale, care să introducă în programele lor prezentări de scriitori contemporani. 7. Realizarea în parteneriat cu posturi de radio și televiziune a unor emisiuni tip *Cine știe câștigă* consacrate unor scriitori români în viață. 8. Crearea unei agenții de impresariat literar a Uniunii Scriitorilor. 9. Realizarea unui parteneriat cu Primăria Bucureștiului pentru un proiect după modelul parizian și din alte orașe europene: editarea unor planșe cu texte antologice din scriitori contemporani și afișarea lor în metrou, în autobuze, în tramvaie și în piețele publice. 10. Alte proiecte culturale (premiu, lecturi publice, prezentări, lansări și donații de carte etc.) se vor desfășura în tot cursul anului. 11. În parteneriat cu Ministerul Culturii și Cultelor, formarea unor echipe de scriitori reprezentativi care să se deplaseze în orașe și în comune pentru lecturi și întâlniri cu publicul. 12. În parteneriat cu Institutul Cultural Român, realizarea unor caravane literare care să se deplaseze în comunitățile românești de peste hotare, pentru lecturi, dialoguri și donații de carte”. ■ Sunt publicate Premiile Concursului Național de poezie „Nicolae Labiș”: „Juriul celei de-a XXXVIII-a ediții a Concursului național de poezie «Nicolae Labiș» (Marcel Mureșeanu – președinte, Adrian Popescu, Adrian Dinu Rachieru, George Vulturescu, Vasile Spiridon, Mircea Coloșenco, Gina Puică, L.D. Clement, Victor T. Rusu, Roman Istrati, Alexandru Băisanu – membri) a acordat următoarele premii: ● Marele Premiu «Nicolae Labiș» și premiul revistei «Convorbiri literare»: Irina Roxana Georgescu (Medgidia). ● Premiul «Mircea Streinul» și premiul revistei Poesis: Carmen Păduraru (Brașov). ● Premiul «Vasile Gherasim» și premiul revistei «Steaua»: Ionuț Radu (Mioveni). ● Premiul «T. Robeanu» și premiul revistei «Ateneu»: Daniel Stuparu (București). ● Premiul «Mihai Horodnic» și premiul revistei «Orașul» (Cluj): Petre Andrei Fluerașu (București). ● Premiul «George Sidorovici» și premiul cotidianului «Crai Nou» (Suceava): Monica Rizea (Sfântu

Gheorghe). ● Premiul «Traian Chelariu» și premiul revistei «Tribuna»: Gabriela Ivașcu (Ștefănești, Argeș). ● Premiul «Constantin Berariu» și premiul «Nordlitera» (Suceava): Casandra Ioan (Aiud). ● Premiul «Neculai Roșca» și premiul Editurii Remus (Cluj): Andreea Velea (Suceava)”.

● **[„Contemporanul. Ideea europeană”, nr. 11 (656)]** Despre „ideea de vinovăție” scrie Nicolae Breban în editorialul său, *Vinovat fără vină*, din rubrica *Modele*. Se precizează că acesta este un „fragment din volumul *Vinovați fără vină*, în curs de apariție la editura Ideea Europeană”. □ În *Restanțele criticEi* Irina Petraș prezintă volumele lui Mihai Măniuțiu, *Povestiri cu umbre și Il Rauco suon. Poeme și prozopoeme*, ambele apărute la Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006. □ Este reluat și republicat „Apelul pentru salvarea culturii române vii”, text ce fusese deja publicat în numărul anterior, de data aceasta numărul de semnături ajungând la 633. □ Din nou, în *Revista preseii*, se discută despre publicațiile care fie reproduc acest apel, fie comentează pe marginea lui. Sunt enumerate, printre acestea, numărul 80 pe luna septembrie al revistei „Observator cultural”, ziarul „Azi” din 9-10 septembrie, „Adevărul literar” din 9 septembrie, „Graiul Maramureșului” din luna septembrie, „Gardianul” din 10 septembrie. ■ Este publicat un Protest al Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor din România, pe aceeași temă: „Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România a examinat rezultatele sesiunii AFCN-2006 de finanțare a proiectelor de reviste și publicații. Comitetul Director a constatat neclaritatea criteriilor și neconcordanța dintre criteriile și notarea publicațiilor, ceea ce a dus la un clasament straniu. Unor publicații notorii, tradiționale și valoroase le-au fost preferate altele fără anvergură sau de-a binelea obscure. Sumele alocate sunt mai mici decât oricând, în ciuda declarațiilor euforice ale Ministrului Culturii și Cultelor privind fondurile de care ar dispune. Aceste sume derizorii au fost repartizate într-o manieră care scapă logicii, astfel încât reviste mai slab notate primesc subvenții mai mari decât reviste mult mai bine notate și asta potrivit evaluării comisiei înseși. Juriul de experți nu oferă nicio garanție în privința competenței în materie de publicații literare. Rezultatele au fost comunicate nepermis de târziu față de termenul anunțat de AFCN, iar finanțarea începe să curgă abia din septembrie, lăsând opt luni neacoperite. La crearea AFCN, Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România a sperat că Ministerul Culturii și Cultelor înțelege în fine necesitatea susținerii culturii scrise. Din păcate, incompetența și maniera birocratică în care funcționează AFCN transformă un demers ce se anunța benefic într-o improvizație și într-un hazard care, în loc să ajute publicațiile culturale, le răpește practic orice șansă de existență normală”. ■ Tot aici este publicat Comunicatul Comitetului director al Uniunii Scriitorilor din România pe tema de desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate: „Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România a luat act de întreaga dezbatere pe tema desecretizării dosarelor și a colaborării cu fosta Securitate, inclusiv de opiniile exprimate de către scriitorii înșiși cu ocazia întâlnirii din 30 august a.c., de la

sediul central al URSS din București. Comitetul Director consideră că breasla literară n-a fost nici mai persecutată, nici mai cruțată decât altele de către fosta Securitate. Spre cinstea scriitorilor, trebuie spus că ei au dat cel mai mare număr de disidenți și, totodată, că reuniunile Consiliilor Naționale și ale Conferințelor Naționale din perioada 1968-1989 au reprezentat forumuri de contestație politică fără termen de comparație în România comunistă. Există, din nefericire, și scriitori care au colaborat cu fosta Securitate. Există și scriitori care au contribuit la cultul personalității și care au ridicat în slăvi regimul comunist. Comitetul Director este convins că aflarea adevărului este absolut necesară. Conducerea Uniunii Scriitorilor din România va solicita C.N.S.A.S. identificarea și cercetarea dosarelor membrilor ei. În același timp, Comitetul Director atrage atenția asupra faptului că nu colaboratorii sunt principalii vinovați, ci sistemul care a dat naștere represiei. Procesul real ar trebui intentat comunismului, celor care au ordonat crimele și celor care le-au pus în executare, nomenclaturiștilor și ofițerilor de Securitate, adevărații protagoniști dintr-o istorie tragică. Dosariada în curs seamănă tot mai mult cu o manipulare și riscă să se transforme într-o vânătoare de vrăjitoare și într-un război civil între generații. Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România face apel la rațiune și moderație. Este necesară o coborâre la rădăcinile răului, nicidecum o incitare la denunțuri și răfuieți. Trecutul se cuvine cunoscut, nu răzbnut”. ■ În *Eseu* Paul Aretzu scrie despre *Arhetipalitate și renaștere*, prezentare a volumului de versuri *Netrăitele* de Constanța Buzea (Ed. Vineia, 2004) ce „[...] propune o altfel de lirică, ascensională, transcendentă, urmând un traseu de inițiere duhovnicească, o scară filocalică, mergând încet spre regăsirea de sine, spre asceza gândurilor și spre contemplație. Poeta își dorește o ființare nemaculată de propria naștere, respinge povara trupului, își asumă o virtualitate incertă, (retro)proiectivă. [...] Constanța Buzea scrie o poezie cu mare încărcătură spirituală, însumând meditații despre ființă, elegii pe tema morții, recuperări ale simbolistică cutumiare și ale tradițiilor religioase, atitudini devoționale, toate urzite cu delicatețe într-un scenariu inițiativ, al trecerii și al iluminării, cu o finalitate psihanodică, de înălțare a sufletului”. ■ În *Cronica literară* Henri Zalis semnează *În căutarea unui refugiu*, cronică literară a romanului *Insula Matriochka* de Gellu Dorian: „Alina, unica naratoare – ca atare definită în viziunea ei scenică – pune în lumină din chiar afara obsesională a narcisismului (ca agent discursiv) judecăți despre ce i se întâmplă pe linie personală în sistemul opresiv ceaușist. Stări intime se propun în cadrul fizionomiei schițate fără un minimum de clarificări psihologice. Ar părea că provincia, provincialismul, mărginirea preocupărilor îi monopolizează eroinei forțele, planurile. Ciocnirea gravă este altundeva, în climatul irespirabil, în absența libertății. Coalizate, asemenea impedimente speră să triumfe, închid femei și bărbați într-o Matriochka mai mare, înlăuntrul căreia se înghesuie, orwellian, sumedenie de păpuși mai mici, traumatizate, fals nepăsătoare. [...] Să validezi asemenea lansări în imaginarul cel mai ieftin nu mi se pare act de spiritualitate. Este, din contra, o

slăbiciune, venită din instincte scoase facil la suprafață. Mă întreb de ce editura «Paralela 45» nu a avut un cuvânt de spus”. ■ În acest număr este publicată o primă parte a anchetei intitulată „La ce bun cultura română vie în tranziție”. Aici, Liviu Antonesei semnează textul *Apelul pune degetul pe rană*: „Poate că Apelul pentru salvarea culturii vii nu este un text perfect – asta mi-au spus unii care l-au semnat sau nu l-au semnat poate că nu cuprinde toate problemele cu care se confruntă cultura noastră vie – ba chiar și cea de patrimoniu! – după Revoluție (ca să nu cobor în trecut până înaintea războiului mondial) sau, poate, dorește să rezolve prea multe revendicări legitime dintr-o dată. Se prea poate! Ceea ce este însă sigur este faptul că acest document pune degetul pe rană sau, ca să folosesc o metaforă mai cazonă, că sunt acum la modă, nimerește drept la țintă”. ■ Liviu Ioan Stoiciu scrie despre *Impostura politicilor culturale de la noi*. ■ Gellu Dorian, în *Un pas până la generalizarea crizei*, afirmă: „Personal nu-mi mai fac nicio iluzie în repararea greșelilor. Cei de acolo, de la AFCN, sunt foarte convingși de valoarea și importanța lor, și mai ales de ineluctabilitatea lor, de deciziile lor, așa cum, am văzut, sunt convingși de importanța lor, așa cum sunt unii noi directori numiți la Institutele Culturale Române, care s-au baricadat în spatele unor grile de programe și proiecte coordonate în stil cointerestat, preferențial, în spatele unor curatori, pasămite, care decid cine merită, să zicem, să ajungă, pe banul contribuabilului român care nici măcar nu este informat cum trebuie despre aceste acțiuni, parcă ascunse sau ezoterice, la New York, la Paris, Madrid, Veneția, Viena sau Roma și cine nu. Ceea ce face să se instaleze o lehamite care scoate din joc pe foarte mulți factori, mai mici sau mai mari, dar importanți în imaginea de ansamblu a unei culturi naționale, identitară într-o iminentă globalizare, care nu se poate limita la doar câteva nume de moment, fie ele și de elită. Pasul decisiv până la intrarea într-o criză a culturii române, astfel, nu este deloc departe, ci e chiar următorul”. ■ Ion Pop, în *O întrebare pe două tonuri*, notează „La ce bun, așadar, cultura, în vremuri de tranziție? – După cum se vede, întrebarea poate fi pusă pe tonuri diferite, cu sens absolut opus. Retorică, pentru unii care mai cred în rostul înalt al cultivării spiritului, pentru cei care n-au uitat că numai cine are carte are și parte, ea este pentru alții, tot mai mulți, un răspuns implicit negativ, arogant și disprețuitor. Aceștia din urmă nu le pasă că agramatismul, trivialitatea, prostul gust se extind pe zi ce trece, că marile repere spirituale sunt supuse unei stări de asediu permanente, riscând să transforme un popor într-o biată populație care caută mai degrabă soluții de supraviețuire biologică. Între timp, bibliotecile de pe tot întinsul țării sunt prost aprovizionate, începând cu cele școlare. Scade, o dată cu numărul lor, obișnuința lecturii, prețuirea pentru dascălul de limba și literatura română, și sporește, în schimb, indiferența, dacă nu chiar disprețul pentru actul de creație culturală”. ■ Pentru Constantin M. Popa *Cultura română vie e un bun de patrimoniu*: „Oricum, cultura adevărată (rolul ei modelator – condiție *sine qua non* a libertății – nu mai trebuie demonstrat) în alianța cu buna credință își va menține respirația vitală. Dar, lipsa de moralitate, preeminența

intereselor economice și de putere întunecă orizonturile spirituale, orice miopie, în acest domeniu, fiind vinovată. Se încalcă ideea pluralismului, etica participării, determinările alternativei. Cei care tratează cultura cu reaua credință inapt birocratică se drapează în stofe sumbre, fie că amenință, recompensează ori se răz-bună. Cultura română vie este un bun de patrimoniu (ori, după unii, un rău ne-cesar). Supusă meschinilor contestări, e singura în măsură să dea seama despre absurdul, complexitatea și, în ultimă instanță, despre miracolul timpului nostru, capabil totuși să întrețină candoarea înțeleaptă a celor ce mai cred în dreptul irecuzabil de a crea”. ■ Marian Victor Buciu semnează *De ce co(n)semnez un apel procultural*. ■ Adrian Mihalache scrie și el despre *Cultura vie*, în timp ce Adrian-Paul Iliescu semnează *Între tranziție și tradiție*: „Modernizarea spirituală nu pare să justifice niciun fel de cheltuieli publice – nu putem intra în Europa cu echipamentele vetuste presărate de-a lungul paralelei 45, dar putem intra fără reviste culturale, fără dezbateri de idei sau analize ale mentalităților, fără traduceri de calitate și fără fonduri pentru cercetare. La urma urmei, suntem chemați în Europa pentru a-i culege căpșunile și a-i apăra granițele de terorism, nu și pentru a contribui la viața ei spirituală, ceva pentru revenirea la normalitate, încă se mai poate salva demnitatea culturii române vii. Încă mai sper că nu ne vom contamina cu toții de complexul «și noi suntem frivoli».” □ În *Eseu* Boris Marian semnează un portret Victor Brauner. □ În *Avanpremieră* este publicat un fragment din volumul *Banchetul de litere* de Aura Christi ce conține „dialoguri cu Ana Blandiana, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Ion Ianoși, Gabriela Melinescu, Irina Petraș, Dumitru Radu Popa, Alex Ștefănescu, Ion Vianu”. Se precizează că acesta urmează să apară la editura Ideea Europeană. ■ în *Clubul Ideea Europeană*, cu titlul „*Am luptat să facem din spațiul literar un spațiu atractiv muzeistic*”, Mireille Astrid Popa semnează un interviu cu Dan Alexandru Condeescu, despre Muzeul Literaturii Române. Acesta afirmă: „Noi am luptat ca să facem din spațiul literar un spațiu atractiv-muzeistic, expunând obiecte din universul scriitorului, pentru că ne-am întors expozițional și la biografie, pe când structuralismul excludea autorul din text. Atunci, obiectele, universul creației din punct de vedere al creatorului au redevenit interesante. A face din texte obiecte de expunere nu este foarte ușor, de aceea ne și ajutăm de scenografie, de teatru-poem, de muzică, de artă plastică, de jazz. În felul acesta, încercăm să facem ca vizitatorul nostru, adică cititorul obișnuit, să pătrundă și în universul «concret» al scriitorului și al literaturii române, nu numai în cel «abstract» al textului propriu-zis”. După o discuție dedicată problemelor întâmpinate de casele memoriale și un dialog despre o serie de detalii privind împlinirile din planul personal și cel profesional, Dan Al. Condeescu oferă o serie de detalii despre participarea sa la Cenaclul „Euridice”. De asemenea se discută despre pagina web lansată de către Muzeul Literaturii Române, pagină ce conține informații despre 1800 de autori contemporani. Vorbind despre „statutul scriitorului român astăzi”, acesta susține că „ar trebui să fie unul normal într-o lume normală, dar ea e «ieșită din țâțâni» pe la

noi. Scriitorul român de astăzi simte o frustrare, explicabilă «istoric» și social. Rolul său în totalitarism a fost un rol mai important în societate decât acum. Pentru că în lipsa presei, a televiziunii, cartea era singurul «spațiu mental» mai liber, capabil de un dialog cu publicul, unde cititorul putea să evadeze în imaginar. [...] Statutul scriitorului se află sub norme normale. Puterea noastră politică nu știu în ce măsură a citit o carte sau mai multe cărți și acest lucru duce la ignorarea oamenilor de artă, a scriitorilor”. Ca personalitate ce i-a marcat existența, Condeescu vorbește despre Nichita Stănescu. Despre problema de actualitate din acest moment, deconspirarea dosarelor fostei Securități, acesta afirmă: „Mi se pare un lucru normal. Anormală e isteria care ne-a cuprins în jurul acestui subiect. Găsesc anormală isteria, dar e bine să se știe adevărul. Să vedem în ce măsură cineva a purtat o mască – asta ar fi trist – ca noi să-l știm un om de curaj, iar el să-și toarne colegii. Nu-mi place totuși să-mi judec astfel semenii. N-am avut nici curiozitatea să mă uit în dosarul meu”. Se trece apoi la discuția despre „boema literară din România”: „În România, sub comunism, boema însemna și o formă de frondă la adresa sistemului, îți dădea oarecum iluzia unei libertăți, atâta câtă era ea. Odată intrați în regimul normalității unei societăți democratice boema își pierde sensul subversiv, politic. Scriitorul e obligat să lucreze, să-și promoveze cărțile, să intre în sistem editorial. Boema de azi tinde să se diminueze. Are farmecul ei într-o lume normală, însă riscă să anuleze puterile creatoare”. □ În *Eseu Mihai Dascălu semnează Aproape de lumea dezlănțuită*, prezentare a romanului *Cercul închis* de J. Coe (Polirom, 2006), traducere de Radu Paraschivescu. ■ În *Clubul Ideea Europeană* este inserat un dialog între Gabriela Simion și Sántha Attila, cu titlul „*Acolo unde responsabilitatea te face fericit*”. Acesta discută despre apartenența sa, ca poet maghiar din România, la comunitatea română și la cea maghiară, despre conceptul de literatură transilvană ca „literatură care înglobează celelalte literaturi, maghiară, germană și română”. În acest sens, mărturisește: „Eu nu prea cred în «chestiunea transilvană» în domeniul literaturii, cu toate că există unele similitudini în scrierile scriitorilor transilvăneni, fie ei români, maghiari sau germani (ultimii la timpul trecut). Tot așa cum Ana are pere, scriitorul are scrieri, care ori sunt bune, ori nu. Fiecare scriitor bun este o lume aparte, care nu poate fi comparată decât cu sine însuși. Pe de altă parte însă se poate vedea o diferență între modul în care se scrie literatură în limba maghiară în Ungaria și în România, între modul în care se scrie literatură în limba română la București și în Transilvania. Problema e că aceste diferențe regionale nu se intersectează neapărat – cu toate că la literatura maghiară din Transilvania se simte aplecarea spre bizar și hilar (caracteristică pregnantă a literaturii române), iar la literatura română din Ardeal din contră, o aplecare mai gravă asupra lucrurilor (caracteristic mai curând germanilor și ungarilor). Dar faptul că Transilvania nu există, nu înseamnă că nu ar trebui inventată: pentru că ar trebui să existe un loc în care culturile să se intersecteze, să interacționeze cu adevărat. Un loc unde măcar să ne citim reciproc”. Se trece apoi la detalierea diferențelor despre modul

în care este „manageriată” literatura din Ungaria față de cea din România, acesta susținând că „diferențele din domeniul managementului literar vin mai mult din faptul că Ungaria era mai deschisă spre Occident, și implicit mai pregătită să aplice modelele apusene ale promovării producției literare”. Discuția trece apoi la temele predilecte ale liricii sale, vorbește despre preferințele literare și despre proiectele sale editoriale. □ În *Lecturi* Ionel Necula scrie despre *Un debut întârziat: Christian Crăciun*, recenzie a volumului *Intrări în labirint* (Ed. Fundației Culturale Libra, 2005). □ În acest număr este inserat un calendar literar pe luna noiembrie. □ În *Poemul lunii* Virgil Diaconu publică *Orașul de fier*. □ Se anunță o serie de burse de creație literară pentru tinerii scriitori, ediția a doua: „Uniunea Scriitorilor din România și Societatea pentru Gestiunea Colectivă a Drepturilor de Autor COPYRO inițiază a doua ediție a concursului de burse de creație literară pentru tinerii scriitori în vârstă de maximum 35 de ani, indiferent dacă au mai publicat sau nu cărți, dacă sunt sau nu membri ai U.S.R.”. □ Tot aici este anunțat un concurs de volume în manuscris, ediția a doua: „Uniunea Scriitorilor din România și Editura Cartea Românească lansează a doua ediție a concursului de volume în manuscris la care pot participa tinerii scriitori în vârstă de maximum 35 de ani, indiferent dacă au mai publicat sau nu cărți, dacă sunt sau nu membri ai U.S.R. Un juriu desemnat de Comitetul Director al U.S.R. va selecta câte un volum de proză, poezie, dramaturgie, critică și istorie literară și eseu care vor fi publicate de Editura Cartea Românească”. □ Se dau detalii despre bursele de la Neptun, burse de creație literară acordate de către Uniunea scriitorilor din România. ■ Într-o notă este publicat rezultatul concursului de proiecte pentru „revista literară a tinerilor scriitori”: „Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor din România a luat în discuție proiectele depuse pentru concursul «Revista literară a tinerilor scriitori». Dintre cele cinci proiecte prezentate, au fost selectate cele inițiate de Dan Mircea Cipariu și Robert Șerban respectiv de Luminița Marcu și Mihaela Șchiopu. Dintre cele două proiecte a fost ales prin vot cel realizat de Luminița Marcu și Mihaela Șchiopu. Comitetul Director va stabili împreună cu echipa câștigătoare modalitățile concrete de realizare”. □ În *Bref* se anunță lansarea, la Timișoara, a volumului *Omul cu o singură aripă* de Matei Vișniec, tot aici fiind inserată și o succintă prezentare bio-bibliografică a autorului. □ Cu titlul *De 5 x proză germană* se anunță că la Institutul cultural român a avut loc o întâlnire cu tinerii autor germani: „Goethe-Institut Bukarest împreună cu Literarisches Colloquium Berlin și Centrul de Carte Germană a invitat la București cinci protagoniști importanți ai literaturii germane contemporane, ale căror opere reprezintă în mod exemplar diversitatea și bogăția creației literare germane din zilele noastre, Tanja Dückers, Karen Duve, Marcel Beyer, Inka Parei și Julia Schoch au citit din romanele lor și au intrat în finalul serii în dialog cu publicul. Fragmente din textele lor au fost citite și în traducere română”.

● [„Convorbiri literare”, nr. 11 (131)] În *Atitudini* Cassian Maria Spiridon semnează un articol comemorativ intitulat *Marea înfățișare a lui Mihai Ursachi*.

□ Cu titlul *Gravitatea o aveam de la natură, ironia am căpătat-o* Ana Melinte publică un dialog cu poetul Nicolae Turtureanu, cu ocazia împlinirii vârstei de 65 de ani. ■ Sorin Alexandrescu semnează studiul *Ușile lui Mircea Eliade*, „prelecțiune la Societatea culturală Junimea, Iași, 25 octombrie 2006”. □ Un eseu despre etica traducerii, *Într-un fel de limbă străină*, scrie Irina Mavrodin în *Cvadratura cerului*. ■ Elvira Sorohan se ocupă de romanul lui G. Călinescu, în *Este Bietul Ioanide un roman ironic?* □ Gheorghe Grigurcu semnează *Fișele unui memorialist*. ■ Constantin Ciopraga publică o serie de notații despre lirica lui Petre Stoica, în *Petre Stoica – Între Realia și Eul Închis*. □ Ioan Holban face o trecere în revistă a romanelor lui Dumitru Vacariu, în *Parabola orbilor*. □ În *Inedit* sunt reproduse o serie de versuri semnate de Aurel Dumitrașcu. □ Florin Faifer, în *Sertarul cu scrisori*, publică și comentează o scrisoare a lui Arșavir Acterian. □ În *Poezie* semnează versuri Victoria Milescu, Veronica Balaj, Irina Roxana Georgescu. □ În *Proză* Eugen Uricaru publică un fragment cu titlul *Tăcerea*, iar Doina Ruști scrie *Lângă biserica Sf. Silvestru*. □ În *Cronica literară. Critica Poeziei* Cristian Livescu alcătuiește *Breviar I*, dedicat liricii lui Mihai Merticaru, Nicolae Sârbu, Leonard Ciureanu și Veronica Răuțu. □ În *Critica prozei* Constantin Dram scrie despre romanul lui Constantin Blănaru, *Ucenicul vinului*. □ În *Critica criticii* Dan Mănuță se ocupă de *Literatura aromânească*, în *Din nou despre regionalism* într-un text bio-bibliografic Hristu Căndroveanu. □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru prezintă volumul de versuri *Patima recunoștinței* de Marcel Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006). ■ Vasile Spiridon, în *Proză*, semnează cea de-a doua parte din „*Un volum scos din neant*”, analiză a nuvelisticii lui Ion D. Sârbu. ■ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu publică prima parte a portretului lui Daniel Cristea-Enache, intitulat *Cronicarul de cursă lungă*: „A-l mai nominaliza astăzi pe Daniel Cristea-Enache printre tinerii critici poate părea un gest tendențios, căci numele său a depășit de mult și decisiv stadiul promisiunilor a căror concretizare este de așteptat. Pe fundalul retragerii în alte sfere a criticilor titrați ai generației ‘60, autorul *Concertului de deschidere* s-a instaurat în *pole position*, fără ca cineva să-i mai poată contesta, cu argumente viabile, statutul câștigat. Chiar dacă a mai publicat și cărți de interviuri, ba chiar și o serioasă monografie dedicată lui I.D. Sârbu, Daniel Cristea-Enache rămâne, în primul rând, un cronicar literar de cursă lungă, dacă nu cel mai bun (aici pariul mi se pare condamnat la improvizație), oricum, cel mai autoritar, cel mai titrat. [...] Chiar dacă anumite simpatii, adeziuni, mărturisite chiar, nu pot fi trecute cu vederea, el și-a impus o anumită echidistanță față de operele pe care le analizează, judecându-le fără o părtinire care să falsifice verdictul. Rare sunt cazurile în care nu reușește să își țină sub papuc aversiunile, dar și atunci textul nu denigrează, ci se păstrează în limitele decente ale pamfletului ce-și extrage esențele din deșirarea unui discurs fragil, întru totul contestabil; cu alte cuvinte, în pofida unei perceptibile încrâncenări, nici în astfel de cazuri nu prea ai cum să nu-i dai dreptate criticului”. □ În *Ex libris. Apariții neașteptate*

Liviu Grăsoiu scrie despre *Un original dicționar afectiv*, referindu-se la volumul *Reliefuri dispărute* de Victor Stoleru (Ed. Arefeana, București, 2006). □ În *Starea poeziei* Adrian Alui Gheorghe atrage atenția asupra a *Treisprezece cărți: Când înfloresc țigăncile a doua oară* de Ion Enache (Ed. Cronica, Iași, 2005), *Iani... (Ocheanul cu vitralii)* de Sorin Gârjan (Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2003), *Spirt. Muzeul întâmplărilor de ceară* de Lucian Vasilescu (Nemira, 2000), *55 de poeme* de Christian W. Schenk (Ed. Conta, Piatra-Neamț, 2006), *Formloser Antrag auf Schnee* de Thomas Kramer (Lyrikedition 2005, Buch & Media GmbH, Berlin, Germany), *Careul cu raci* de Nicolae Popa (Ed. Cartier, Chișinău, 2003), *Portret în picături de rouă* de Gheorghe Ene (Ed. Casa Corpului Didactic „I.Gh. Dumitrașcu”, Buzău, 2004), *Greieriada (actu ' ntâi)* de Radu Verman (Ed. Convorbiri literare, Iași, 2006), *Ceremonia clipei* de Gheorghe Mihai Bârlea (Ed. Echim, Sighetu Marmației, 2006), *Obsesii comune* de Dimitrie Grama (Ed. Timpul, Iași, 2006), *Viața. Manual de utilizare* de Georgiana Brânzei (Ed. Princeps Edit, Iași, 2006), *Formatul magic* de Viorel Lică (Ed. Brumar, Timișoara, 2006), *Bonjour, Paris! Ultimul sonet la Paris și Mă numesc Petre* de Petre Tănăsoaica (Ed. Ramuri, Craiova, 2006). □ Antonio Patraș, în *Cerneala simpatică*, prezintă volumul lui Beniamin Sângerozan, *Între cuvinte* (Ed. Opera Magna, 2006). □ Petre Fluerașu scrie despre romanul *Ratarea unui setter* de Cătălin Mihuleac (Polirom, 2004). □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, prezintă volumul de versuri *A șaptea dimineață a lumii* de Roxana Sicoe-Tirea, apărut în 2005. ■ În *Istorie literară* Grațiela Benga publică studiul *Mircea Eliade și „Antaios”*, vizând articolele publicate de Eliade în această revistă. □ Constantin Parascan semnează partea a paisprezecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, face un comentariu pe marginea volumului lui Constantin Cubleșan. *M. Eminescu, Ciclul schillerian* (Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2006). □ În *Literatură universală* sunt reproduse versuri de Louise Glück, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. ■ În *Cartea de religie* Constantin Mihai scrie despre *Mircea Eliade: Sacrul și reprezentările sale – o perspectivă a antropologiei simbolice*. □ În *Cartea străină* Marius Chelaru semnează o prezentare bio-bibliografică José Ángel Valente. □ Daniel Dragomirescu scrie despre *Orhan Pamuk sau aspirația europeană a Turciei*. □ În *Panoramic editorial. Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: *Cetatea gânditoare* de Nicolae Busuioc (Ed. Cronica, Iași, 2005), *Bârfitor la colț de univers...* de Calistrat Costin (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2006), *Aceste zile...* de Dionisie Duma (Ed. Arhip Art, Sibiu, 2005), *Decameron basarabean* de Ion Iachim (Ed. Artpress-Augusta, Timișoara, 2005), *Matricea de onoare* de Alexandru Dumitru (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005), *Îngerul combinator* de Mircea Bujor (Ed. Casa Scriitorilor, Bacău, 2005), *Copiii soldatului* de Ioan Alecu Iacobuță (Casa de editură Venus, Iași, 2006), *Frate cu meridiane și paralele* de Florentin Smarandache (Ed. Offset color, Râmnicu Vâlcea, 2004), *Atocmiri* de Violeta Savu (Ed. Studion, Bacău, 2006). ■ Constantin Coroiu, în *Imposibila*

demolare, discută despre soarta criticii de întâmpinare în perioada de după 1989. În opinia sa, „copleșită de gazetăria explozivă, de memorialistica de doi bani a cohortelor de pescuitori în ape tulburi, de poveștile care mai de care mai senzaționale și mai suprarealiste, cu fete violate la morgă, cu găini ce nășteau pui vii, cu morți care se trezeau, înviau pe ultimul drum sau chiar se întorceau de la cimitir acasă, critica literară devenise un gen desuet, cu iz... comunist. Încercând să-și salveze domeniul (profesia!) nu puțini critici au găsit de cuviință că trebuie să adere la spiritul nou, revoluționar. Au abandonat posibila deviză – *mergeți cu valoarea, ca să nu rătăciți!* – și s-au opintit în canon pentru a-l demola [...] Eșecul acțiunii din «deceniul gol» (1990-2000), cum l-a definit Octavian Paler, prin care s-a urmărit – iar unii, de o consecvență bovină, încă mai urmăresc – transformarea literaturii române a celei de-a doua jumătăți a secolului trecut într-un «morman de fiare vechi» s-a adăugat la o mare deziluzie, convertită într-un sentiment de culpabilitate neîmpărtășit, dar lesne de intuit: absența glorioasei «literaturi de sertar» atât de patetizată, de mediatizată, îndeosebi de niște propagandiști de la anumite posturi de radio din afară, dar și de unii literatori din interior”.

• [„Cuvântul”, nr. 11] În *Editorial/ Contraeditorial* Cosmin Perța scrie despre *Sindromul lui Pinocchio*, aducând în discuție Concursul de Proiecte pentru „Revista Tinerilor Scriitori”: „N-ar fi fost nimic că a fost un concurs cu final anunțat, n-ar fi iarăși nimic că au existat și există preferințe, vorbim doar de oameni și de mecanisme sociale străvechi, însă toate ar putea fi făcute măcar cu minimă decență pentru ochiul public. Însă, când câștigătorul, deja cunoscut dinainte, ia concursul doar cu o cerere, în detrimentul unor proiecte mai ample, la care măcar s-a muncit, la care nici măcar juriul minimal, anunțat cu câteva zile înainte de termen, nu este nici până la sfârșit complet, când domnul Manolescu se plânge că nu are bani pentru reviste și dă cu piciorul unor finanțări externe pentru o revistă care urma să apară sub egida USR, atunci apare sindromul Pinocchio din copilărie care îți spune că, până la urmă, personajul respectiv, nu poate fi, cel puțin în percepția ta, unul exemplar”. ■ În *Roman românesc. Mușchii prozei tinere* Alex Goldiș prezintă romanul Mariei Manolescu, *Halterofilul din Vitan* (Polirom, 2006): „Odată cu literatura emancipată verbal din ultimii ani, s-a reactivat în critica românească, pentru prima oară după «conținutismul» frenetic al anilor ‘50, prejudecata tematismului. Scriitorii care apelează la subiecte tari au riscat să fie receptați doar prin ceea ce spun, nu și prin tehnica de expresie. Un exemplu simptomatic pentru introducerea în aceeași oală stilistică a unor scriitori de tip diferit e o afirmație a lui Doris Mironescu, un critic care vede romanul de debut *Halterofilul din Vitan*, al Mariei Manolescu, drept un «epigon involuntar» al mizerabilismului lui Aldulescu. [...] Ar mai fi un lucru care dă originalitatea romanului: senzația că, deși se străduiește din răspuțeri să fie tragică, deși ar avea, în principiu, toate datele de a accede la un nivel superior, lumea din *Halterofilul din Vitan* ratează, la mustață, această posibilitate. Jucând viclean, la două capete, autoarea refuză, programatic, să construiască mai mult decât niște

drame «făsâite». E, la urma urmelor, atitudinea memorabilă a «fundului tragic» pe care ni-l întoarce un personaj cheie. O spun cu toată convingerea, Maria Manolescu este, la prima ei carte, o prozatoare adevărată, despre care vom mai auzi cu siguranță”. ■ Al. Cistelean, în *Liderul minimaliștilor români*, scrie despre volumul de versuri *cântece eXcesive* de Dan Sociu (C.R., 2005). „Un minimalist autentic (iar minimaliștii de alt fel nici nu există și nici nu se pot închipui) nu se va lăsa înșelat – ba nici măcar ispitit – de niciun soi de entuziasm fie el imaginativ, afectiv, sau, pur și simplu, scriptural. El ține cu rigoare nemiloasă de scriitura grefierască, într-un proiect poetic ce instituie redundanța brută cu realul; nu similitudinile cu acesta, ci, pur și simplu, identitatea dintre poem și real. [...] Numai că Sociu e un minimalist trădător: în plină tiradă de fleacuri și în plină perioadă a lehamitei (lehamitea vorbește, de regulă, la minimalistul român, în perioadele clasice, ample și autoadmirative), el deschide câte o perspectivă infernală, azvârlind, ca din întâmplare, versuri de o angoasă atroce și definitivă. Astfel de versuri, aruncate nonșalant, fără panică suplimentară, apar asemenea găurilor negre pe expansivitatea blazată a sporovăielii. [...] Dincolo de această imprevizibilitate (adică, spontaneitate) a angoasei, Sociu mai trădează minimalismul și prin melancolia scriiturii, prin replierile în umor și recăderile în nostalgie. Nu mai puțin, într-un fel, prin melodramatismul jucat până la a părea autentic. Dar șef al minimaliștilor nu poate fi, desigur, decât cineva care nu-i chiar minimalist”. □ Florina Pîrjol, în *Carte străină*, analizează romanul lui John Dos Passos, *Manhattan Transfer* (Ed. Leda, Grupul Editorial Corint, 2006). ■ Dosarul acestui număr are ca temă *Politizarea culturală. Despre Contaminări și efecte* discută Irina Petraș, Horea Poenar, Octavian Soviany, Nicolae Manolescu, Cosmin Ciotloș, Vasile Dâncu, Nicolae Bârna. Întrebările anchetei sunt următoarele: „1. În ce fel considerați că funcționează relația dintre mediul politic și lumea intelectuală din România? 2. După părerea dumneavoastră, în ce fel se influențează politica și mediul intelectual astăzi? 3. Ce modele de relație funcțională între politic și mediul intelectual pot fi menționate atunci când nu ne mai raportăm strict la contemporaneitate? 4. În opinia dumneavoastră care sunt problemele principale în dialogul dintre mediul intelectual și lumea politică în România? Dar în lume?”. ■ Irina Petraș afirmă: „Arta și politica se pot înrudi doar prin apelul la cuvântul care minte frumos. Cu diferența uriașă că scriitorul/ intelectualul adevărat (discuția despre ce înseamnă adevărat o amânăm pentru altă dată) minte pentru a tenta fețe mai bune ale lumii, iar politicianul minte ca să câștige alegerile și să se poată chivernisi, la putere fiind. Politicul se joacă la nivelul vorbelor unse cu toate unsoarele. Acolo unde nu se cere drum scurt de la vorbă la faptă. Pe de altă parte, nu văd cum ar putea lipsi politica din viața societății atâta vreme cât pune o oarecare și mereu schimbătoare ordine în haosul intereselor meschine. Asigură o rotație, o reciclare, un surogat de rânduială. Trebuie să fii naiv să crezi în posibilitatea unei orânduiri care să chiar țină seamă de ce cred gânditorii de meserie”. ■ În schimb, Octavian Soviany exclude comunicarea dintre mediul

cultural și cel politic: „Nu cred că funcționează vreo relație între mediul politic și intelectualii din România. Politicienii se prefac a fi interesați de cultură, iar intelectualii, interesați de politică, dar e un fals dialog. Datorită literaturii care s-a scris sub comunism există o reținere pentru a face literatură cu subtext politic însă lumea e mai subtilă acum. Tehnica e mai subtilă. Televiziunea, presa, literatura se implică totuși într-un program de spălare a creierelor, care servește, indirect, și politic. Un puternic exemplu este exaltarea valorilor consumismului și atitudinea defetistă în fața lor: trebuie să le acceptăm, nu avem ce face, acesta este noul val. Însă, nu este așa”. ■ În opinia lui Nicolae Manolescu „interferențele dintre politică și mediul cultural sunt astăzi rare și, atunci când apar, sunt mai ales, de natură administrativă. Dar așa cred că este normal. Nu e bine ca politicul să exercite presiune asupra culturalului. Dar cred că în toată lumea democratică lucrurile stau la fel. [...] Problemele principale în dialogul dintre mediul intelectual și lumea politică apar atunci când este vorba despre bani. Nu sunt niciodată destui bani pentru cultură. Omul politic este din ce în ce mai puțin interesat de ceea ce se întâmplă în cultură. De partea cealaltă, exista prostul obicei de a cere bani de la stat dar, în realitate, de multe ori, nu se poate fără acele subvenții”. ■ Despre rolul criticii scrie Radu Aldulescu în *Creatori, comentatori, promotori*, text prezent în rubrica *Atitudini*: „Critica ar fi, probabil, conștiința de sine a unei literaturi. Ea acționează la fel ca spiritul critic al creatorului, în lipsa căruia creație nu se poate încheia. Spiritul critic și creativitatea merg, altminteri, mână-n mână, potențându-se și, totodată, diminuându-se reciproc... Inflația de cărți și autori de după Revoluție, năucitoare, de o diversitate valorică de neconceput altădată a repus, practic, literatura în drepturi, conferindu-i statul firesc de libertate individuală, în pofida unor neajunsuri – haos și confuzie a valorilor, impunerea unor valori răsturnate, înlocuirea cenzurii ideologice de altădată cu o cenzură economică atroce și, peste toate acestea, senzația aceea de dezintegrare și intrare în derivă, datorată, printre altele, poate, în primul rând, prestației criticii literare. [...] A comenta literatura este în ultimă instanță o profesie, care cere unele aptitudini, care cere multă trudă și, totodată, se uită extrem de ușor, dacă nu e practică cu oarecare consecvență. [...] *Scrisul literaturii e, în primul rând, consecința unei vocații, iar vocația implică în mod misterios conceptul iubirii*”.

● [„**Dilemateca**”, nr. 7] Mircea Vasilescu semnează editorialul *Scriitori și „VIP”-uri*, comentând ediția dedicată scriitorilor în emisiunea „Zece pentru România”: „Dincolo de contextul media total nefavorabil, o parte din «vină» o poartă scriitorii înșiși: puțini sunt cei dispuși să comunice cu un public mai larg, să iasă din cercurile «pur» literare; și mai puțini sunt cei care știu să comunice eficient pentru categorii de public nu tocmai «la zi» cu lecturile, dar dornici să citească și să cunoască. Pe de altă parte, de multe ori scriitorii s-au «certat» în văzul lumii pentru chestiuni care ținau mai degrabă de treburile interne ale breslei, în loc să fie preocupați ca «ideea de scriitor» să aibă o prezență demnă și consistentă în societate. În punctul în care ne aflăm, probabil că nu se mai poate

face mare lucru fără programe de promovare, fără campanii de vizibilitate, fără agenți literari și oameni de PR care să lucreze profesionist”. ■ Matei Florian, în *Info*, scrie despre *Norman Manea în așteptarea Premiului Nobel*. Pe lângă o serie de detalii de ordin biografic, sunt reproduse aici fragmente din interviurile acordate de prozator publicațiilor franceze. ■ În *Info*, Filip Florian semnează un *CV (Carte de Vizită)*, făcându-și o autocaracterizare de scriitor. ■ În *Revista Revistelor*, Simona Sora prezintă revista „Cuvântul”, apărută într-o nouă formă sub conducerea lui Răzvan Țupa: „Nu știu dacă o întinerire bruscă și-a dorit editorul revistei «Cuvântul». Rezultatul este însă o pre-puberizare arțăgoasă și comică. Să vă dau doar trei repere de un imens comic involuntar. În editorial, după câteva considerațiuni lemnoase despre «fascinația debutului continuu», Răzvan Țupa scrie: «De la înființarea sa, în 1995, revista „Cuvântul” și-a asumat un rol special: o ierarhizare a valorilor în contextul unei adevărate avalanșe de producții culturale». Trec peste legătura frauduloasă cu revista lui Țeposu doar că să-l trimit pe poetul Țupa la dicționare: revista «Cuvântul» a (re)apărut în 30 ianuarie 1990. Vorba unui amic – «am lucrat cinci ani la „Cuvântul” și nu era încă înființat»”. Se trece apoi la numărul 10 al revistei „Orizont”, dedicat conferinței lui Vladimir Tismăneanu. Este comentată rubrica „Scrisoare din Paris” a lui Lucian Raicu, din „România literară”. □ Dosarul acestui număr este dedicat benzilor desenate. □ În *Meridiane*, Cezar Paul-Bădescu semnează eseu *Balkanismul, în sens pozitiv*. □ În *Recenzii. Literatură*, Sanda Cordoș prezintă volumul lui Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, colecția „Collegium”, seria „Litere”, 2006). ■ Paul Cernat semnează o recenzie la romanul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirom, 2006): „*Născut în URSS* este cartea-manifest a unei identități în răspăr. Chiar dacă autorul ei nu va mai publica nimic (ceea ce nu cred!) el poate sta liniștit. Punctul ochit – memoria colectivă – a fost bine lovit, iar mesajul deja asimilat. Deși (îmi șoptește un drăcușor) e mai reconfortant să scrii în numele URSS-ului pierdut decât să scrii – ca (încă) tânăr român din România – în numele comunismului autohton...”. □ Andrei Gorzo, în *Viața cărților*, scrie despre Vladimir Nabokov, *Cursuri de literatură rusă* (Ed. Thalia, 2006). □ Alexandra Olivotto prezintă *Piticii morții* de Jonathan Coe (Polirom, 2006). □ Adina Dinițoiu prezintă *Poèmes/ Poeme* de Jacques Prévert, volum apărut în colecția bilingvă de poezie „Gemini” (Ed. Paralela 45, 2006), cu o critică negativă la adresa traducătorului, Gabriel Pârvan. □ Iulia Alexa scrie despre romanul *Cosmetica dușmanului* de Amélie Nothomb (Polirom, 2006). □ În *Recitiri*, Matei Călinescu semnează prima parte a studiului *Confesiunile Sfântului Augustin și problema timpului*. □ În *Crai de Cartea Veche*, Ștefan Agopian se ocupă de volumul de versuri *Quasi* de D. Iacobescu (Ed. Cultura Națională, 1930). ■ Ancheta realizată de Marius Chivu este intitulată *Ce necazuri, nemulțumiri sau regrete v-a adus literatura?*, fiind inserată aici prima parte. La ea participă George Bălăiță. T.O. Bobe, Emil Brumaru, Radu Cosașu, Nichita Danilov, Bogdan Ghiu, Adela Greceanu, Răzvan Petrescu, Marta Petreu, Elena Vlădăreanu. ■ George Bălăiță

afirmă: „Destul de târziu am știut că nimic nu este mai important pentru mine decât scrisul, arta prozei, cartea. De atunci și până astăzi, oricât aș aduna, scădea, înmulți și împărți, chestia asta mi-a adus mai degrabă neliniște, încurcături, păreri de rău, lovituri sub centură. Greu de suportat, între altele, par a fi dependența de imaginar, lăcomia de virtual, nepăsarea față de cotidian. Dacă ar fi, cum se spune, să iau viața de la început, tot asta aș alege. Ori de câte ori s-ar repeta. Iar de mi s-ar face hatârul să-mi aleg locul și timpul, eu m-aș opri în Egiptul cel mai vechi. Convins că aș putea parcurge drumul imposibil de la cărătorii de piatră din Valea Regilor, până la rulourile de papyrus și cernelurile scribului”. ■ Nichita Danilov mărturisește: „Ce trist spectacol să vezi un cârd de critici făcând sluj, din motive oarecum obscure, la curtea unui poet. Slugărnicia, mimetismul, alinierea, lipsa de discernământ, obtuzitatea, reaua-credință sunt lucruri care n-au cum să te deprime. Din păcate, de cele mai multe ori receptarea unei opere ține de hazard. Eticheta pe care ți-o pune un critic literar se transformă deseori într-un «stigmat» etern...”. ■ Pentru Marta Petreu „momentul creației este și clipa cea mai înfricoșătoare, și clipa cea mai înaltă la care este purtat un om (folosesc dinadins diateza pasivă). Să fii instrumentul prin care substanța umană haotică va căpăta și grai, și formă... Asta este marea taină: acesta este și chinul, și răsplata care nu se văd. Pe care le știu numai aceia care le-au trăit. Față de această clipă, tot restul – de la succesul maxim de receptare la eșecul total, de la premii și televiziune la injurii și procese de intenție –, tot restul aproape că nu mai contează. Sigur, ca autor te mai miri câteodată de PATIMA pe care o stârnești, o patimă de natura maniilor obsesionale... sau trebuie să te scuturi și de insulte, și de laudele cu neînțelegere. Câteodată însă te bucuri de unele comentarii calme și cu înțelegere, care îți mai atenuază din singurătatea aceea feroce, A FACERII. Când ai bafta unui asemenea comentariu-cu-înțelegere, știi că autorul lui a trăit, adică a suportat, o experiență inițiativă similară cu a ta...”. ■ Elena Vlădăreanu mărturisește: „Hm, critica literară nu mi-a adus nici necazuri, dar nici bucurii. De fapt, hai să mă explic, că așa e frumos. Atunci când mă laudă un critic, mă umflu și eu în pene și mă bucur. Starea nu mă ține prea mult, câteva minute. Când mă critică, sunt foarte atentă. Dacă articolul e scris bine și cu argumente bune, de obicei reușește să mă convingă. Nu sunt o cultivatoare de frustrări și resentimente, nici a cultului complotului universal, care se practică din plin pe la noi. Să explic și aici: niciodată nu m-am trezit gândindu-mă «Mda, sigur asta are ceva cu mine!» sau «Redactorul-șef l-a pus să scrie așa, știu eu» etc. Ce mă enervează acum la critici: în juriile competițiilor importante, de la juriile pentru premii până la comisiile care stabilesc ce cărți se traduc, sunt aceiași oameni. Aceiași și aceiași oameni. Aceștia vor da câștig de cauză preferințelor personale, cum e și normal. Poate ar fi necesară o schimbare de peisaj din când în când”. ■ În *Interviu*, Marius Chivu consemnează, cu titlul „*Sunt un cal de curse cu obstacole, când nu sunt, eventual, un cal de circ*”, un dialog cu Șerban Foarță. După o discuție a parcursului său literar, Șerban Foarță explică eticheta de „frivolă” pusă liricii sale, precum și

caracterizarea acesteia ca fiind „antimetafizică”. În ceea ce privește receptarea poeziei sale, mărturisește: „Odată, întâlnindu-l în premieră pe un critic ce mă anulase, acesta afirmând *ore rotundo* că se bucură să mă cunoască, i-am replicat că-mi pare foarte rău că nu puteam să mă ridic la nivelul exigenței lui. Ceea ce era, în fond, adevărat –, având eu sub mine, în penibilul moment al întâlnirii, un scaun de pe care nu mă mai ridicasem (la nivelul înălțimii sale). Despre posteritate, ce să spun? E un fenomen incontrollabil, capricios și, uneori, consolator în felul unei dulci minciuni pioase”. Despre dificultățile meseriei de scriitor, Șerban Foartă scrie: „Regretele se manifestă, îndeobște, în cazul unui scriitor, față de ceea ce a scris din inerție, din complezență sau oportunism. Sunt nu puține paginile care te fac (sau te pot face) să roșești. Iar ceea ce ai scris e de neșters. *Quod scripsi, scripsi*. Punct. Palinodiile au gustul, nu o dată, al lacrimii de crocodil (din care nu-mi voi fi dorit să gust). Profesia noastră de cuvântători (în ultimă instanță, doar scriitorul, el, cuvântă realmente, ca și, cu unele excepții, filosoful) o face mai discreditabilă, se pare, decât oricare alta”. Ultima parte a interviului este dedicată pasiunilor muzicale ale autorului. □ În *Călătorii*, Ruxandra Cesereanu semnează *Povestea cimitirelor mele*. □ În *Sub lupă*, Dana Grigorcea analizează *Piața de carte germană*. □ În *Documente*, cu titlul *Un destin asumat*, Rodica Pandele publică o selecție dintr-un manuscris inedit de *Însemnări* de N. Bagdasar. □ În *Fragmente* este reprodușă o bucată din romanul lui Dan Lungu, *Sunt o babă comunistă*, „în curs de apariție la editura Polirom”.

• [„Steaua”, nr. 10-11 (696-697), Oct. – Nov.] Daniel Iftene prezintă volumele de eseuri *A fi sau a privi*, *O silabisire a lumii* și *Spaima de literatură* de Ana Blandiana: „Străduința de a regăsi identitatea prin scriitură stă sub semnul încăpățănate încercări de a înțelege moartea, care poate fi observată pe fiecare dintre cele 700 de pagini ale volumelor. Pentru că, dacă «poezia nu este atât un mod de a supraviețui, cât unul de a muri, un fel de a muri fără încetare, secundă de secundă, până când nu mai poți înceta vreodată să mori», acceptarea acestui istovitor ciclu de morți și de renașteri se justifică prin șansele repetate de a găsi secretul înfrângerii timpului, prin scriitură. □ Eugen S. Cucerzan semnează un studiu intitulat *Mihai Eminescu și idealul roman*. □ Valentin Chifor se ocupă de *Teatrul lui Blaga într-o „lectură” inedită*, analiză a volumelor dedicate dramaturgiei blagiene de către Doina Modola. □ Aurel Rău semnează povestirea *Toderică*. □ Diana Iruș, în *Românesc și ființare*, analizează „sentimentul românesc al ființei” la Lucian Blaga. ■ În *Rebelii* Rareș Moldovan scrie despre *Teroarea autenticității, politica generației*. Acesta notează că „desfășurarea distincției autentic-livresc în limbajul în care literatura e discutată astăzi (deopotrivă de scriitori și critici) e adesea construită pe alegoria «critică» a viului, mai precis pe distincția dintre viu și mort. Poezia autentică e poezia vie. [...] Poezia livrescă e poezia moartă. Și invers. Modul simplist în care atributele acestea se acumulează strategic, «firesc», se legitimează unele pe altele – viu, trăit, adevărat, autentic nu e nimic altceva decât simptomul manifestării unui astfel de «jargon al autenticității», pentru care,

poate, o remarcă a lui Adorno nu e totuși prea dură: «Ipocrizia devine astfel un *a priori*, și limbajul cotidian e vorbit aici și acum ca și cum ar fi unul sacru». □ În aceeași rubrică sunt publicate două poezii semnate de Șerban Axinte. □ Iuliu Pârvu semnează un portret intitulat *Radu Stanca – un modernist clasic*. □ Un mini portret literar face Horia Bădescu în *Anatomia criticului*, text despre Ioan Adam. □ Selecție lirică Grigore Scarlat. □ Florin Ștefan Morar publică studiul *Modernitatea timpurie și revoluția științifică*. □ Mihai Lisei, în *Exil și francofonie*, prezintă două volume semnate de Ioan Cristofor. Primul dintre acestea, *Românitățe și exil*, „reunește interviurile realizate de Ion Cristofor, după 1989”, cel de al doilea volum, *Dialog și francofonie*, „fructifică experiența omului de cultură Ion Cristofor în spațiul generos al francofoniei”. □ Ion Brad prezintă volumul lui Henri Zalis, *O istorie condensată a literaturii române. 1880-2000*, apărută la editura Bibliotheca din Târgoviște. Acesta apreciază că „unul dintre meritele esențiale ale cărții lui H. Zalis este acela că, în efortul de a judeca obiectiv și sever. El nu bagatelizează nimic pe criteriile ideologice și politice, nu vede, ca alții, o «Siberie spiritului» în perioada dramatică 1945-1989, nu batjocorește numele și opera unor scriitori, chiar dacă nu-i plac. □ Ruxandra Cesereanu publică prima parte din *Atelier de Creative Writing. Seria a doua*. Aceasta dă detalii despre evenimentul organizat în cadrul „Phantasma. Centrul de Cercetare al Imaginarului”, concentrat pe poezia onirică. □ Gabriel Moldovan semnează un interviu cu Mircea Petean. După o serie de detalii biografice și după o discuție privind volumele autorului, se vorbește pe larg despre prietenia sa cu Mircea Zăciu, despre activitatea sa editorială și despre planurile pe care le are pe viitor editura Limes. □ În rubrica *Centenar Helga Tepperberg* semnează *Dino Buzzati sau „Burghezul vrăjit”*. □ În *Elogiu anticomunismului* Doru Pop semnează un portret dedicat lui Virgil Ierunca, prilejuit de trecerea în neființă a acestuia. □ Tot un text omagial dedicat lui Virgil Ierunca semnează și Mihai Lisei, în *O mărturie pentru procesul comunismului*. □ Doina Modola publică un articol omagial Paul Miron. □ În *Contexte critice* Florin Mihăilescu semnează *Un spirit liber*, portret literar Benjamin Fundoianu. □ În *Cronica literară* Ovidiu Pecican se ocupă de volumul lui Alexandru Vlad, *Vara mai nepăsător ca iarna* (Ed. Tribuna, 2005). □ Doru Pop prezintă romanul lui Mihai Zamfir, *Se înnoptează. Se lasă ceața* (Polirom, 2006). ■ Alex Goldiș, în *Un reportaj metafizic*, prezintă romanul lui Florin Lăzărescu, *Trimisul nostru special* (Polirom, 2005), apreciind că „în primul rând, *Trimisul nostru special* e un roman foarte plăcut la citit, ceea ce nu se poate spune despre multe dintre romanele românești apărute în ultima perioadă. Fără să te alazeze cu vreo scriitură complicată sau tezistă, compus din capitole scurte și anecdotice, *Trimisul nostru special* se citește, cum se spune, dintr-o răsufare. [...] Cea mai mare reușită a romanului mi se pare aceea de a nu lăsa să se întrevadă, aproape niciodată, cusăturile dintre cele două lumi. Tematizarea mediaticului are acest efect atât la Ilis, cât și la Lăzărescu: prin plasarea întâmplărilor într-o ramă mediatică, le poți postula atât realitatea, cât și irealitatea. Dacă reportajul își decupează realitatea

ca obiect, natura lui de fabricat are rolul de a proiecta acest real pe un ecran neverosimil. O excelentă metaforă a acestei ambiguități e aceea «monstrului cu o mie de ochi» alcătuit din blitzuri și camere TV. [...] De altfel, imaginea nu e unică în roman: ea apare în momente de maximă tensiune din viața personajelor, atunci când se realizează transferul dintre existența reală și cea virtuală. Sub lumina orbitoare a blitzului au loc toate revelațiile psihologice ale oamenilor lui Lăzărescu”. ■ O discuție pe tema *Ce este cosmodernitatea?* este organizată în cadrul „Dezbatărilor Phantasma”, la această participând Corin Braga, Ruxandra Cesereanu, Sanda Cordoș, Anca Hațiegan, Marius Jucan, Basarab Nicolescu, Doru Pop, Vlad Roman, Nicolae Turcan, Mihaela Ursa. Dezbaterea se deschide cu textul lui Basarab Nicolescu, *De la postmodernitate la cosmodernitate, o perspectivă transdisciplinară*. □ Luminița Urs prezintă volumul de versuri *Viața nu e destul* de Sânziana Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj, 2006). □ Elena Butușină scrie despre volumul *Emisferele de Magdeburg* de Arcadie Suceveanu (Ed. Prut Internațional, Chișinău, 2005), precum și despre volumul *Despărțirea de cultură* de Ioan Lascu (Ed. Ramuri, Craiova, 2005). □ Cu titlul *Manuscrisul* este publicat un fragment din romanul *Miorița* de Emil Rațiu. □ În cadrul unui jurnal de călătorie, intitulat *Pe Marmara cu Dacia berlină*, text semnat de Adrian Țion, este inserată și o prezentare bio-bibliografică Orhan Pamuk. □ În *Unghiuri și antinomii* Adrian Dohotaru semnează studiul *Provocările contraculturii anilor '60 din SUA*. □ Adrian Țion semnează o recenzie a romanului *Ochiului dragonului* de Ion Moise. □ Elena Butușină, în rubrica *Mătușa Julia și condeierul*, semnează o serie de note și notițe de prezentare dedicate unor volume apărute recent: Vladimir Brânduș, *Eseuri numite de autor și panseluțe* (Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2006), Constantin Buiciuc, *Fântâni și flori* (Ed. Marineasa, Timișoara, 2006), Gheorghe Mihai Bârlea, *Ceremonia clipei* (Ed. Echim, Sighetul Marmației, 2006), Sorin Mitu, *După 20 de ani* (Ed. Argonaut, Cluj, 2005), Dan Stoia, *Cetatea cu pânze* (Ed. Limes, 2006), Maria Pal, *Măști de opal* (Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006), Luminița Suse, *Duminica inimii* (Ed. Limes, 2006), Adrian Țion, *Zeul video* (Ed. Tinivar, Cluj-Napoca, 2005), Valentin Marica, *Schitul numelui* (Ed. Ansid, Tg. Mureș, 2005) Adrian Georgescu, *Unul și el însuși* (Ed. Sieben Publishing, București 2006), Gheorghe Pârja, *Singurătatea sonoră* (Ed. Limes, 2005), Hanna Bota, *Tabla de șah* (Ed. Limes, 2006) Marius Olaru, *Iarna tropicală* (Ed. Limes, 2005). □ Un articol comemorativ publică Viorel Cacoveanu, cu titlul *10 ani fără Valentin Silvestru*.

DECEMBRIE

1 decembrie

• [„Dilema Veche”, nr. 47 (149)] În *Cărțile*, Lucian Mândruță semnează un eseu despre *Târgul de carte*. □ Șerban Foarță publică a douăzecea poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *Revizionismul în artă*. □ Vasile Ernu semnează textul *Eu nu sunt domnul Șarik, ci cetățeanul Poligraf Poligrafovici Șarikov*. □ Nora Iuga publică eseu *De ce scade politețea în sondaje*.

• [„Revista 22”, nr. [49] (873)] Este publicat un grupaj *In memoriam Lucian Raicu (1934-2006)*. □ Norman Manea și Daniel Ilea semnează aici câteva considerații asupra personalității lui Lucian Raicu. □ Este reprodus un fragment din Lucian Raicu, *Scene, fragmente, reflecții. O antologie* (Editura Fundației Culturale Române, 2000).

• [„România literară”, nr. 48] Numărul îi este dedicat, *in memoriam*, lui Lucian Raicu. ■ Matei Călinescu, semnează, *In Memoriam, Ultima despărțire*, articol cu tentă memorialistică dedicat lui Lucian Raicu. ■ În *Actualitatea. Contrafort*, Mircea Mihăieș se ocupă, în *Lauda calomnioasă*, de o serie de atacuri la adresa articolelor sale, menționând, printre altele, și „o notă a domnului C. Stănescu, din săptămânalul «Cultura»”: „Remarcând «exercițiul de admirație» consacrat d-lui Mihai Șora în paginile României literare, dl C. Stănescu nu se poate opri să insinueze că rarissimele mele laude nu s-ar produce în mod natural, ci ar fi rezultatul unor calcule meschine. Cu alte cuvinte, scriu «de bine» doar atunci când pot stoarce din elogiul un avantaj”. M. Mihăieș mai precizează că „n-aș fi scris aceste rânduri dacă insinuările cu iz de calomnie s-ar fi referit exclusiv la mine. Sunt obișnuit, ba chiar sunt tăbăcit de acest tratament. Așa că, vorba unui înainte-mergător, «nu ține». Ele îl vizează, însă, și încă destul de grobian, pe Vladimir Tismăneanu”. □ În *Critică literară. Lecturi la zi*, cu titlul *Clasicii decerebrării*, Tudorel Urian prezintă volumul *Fie-ne tranziția ușoară. Perle românești* de Radu Paraschivescu (Humanitas, 2006): „După savurosul său *Ghid al nesimțitului* în care a descris *in extenso* fețele și modalitățile de exprimare ale mitocăniei anonime în anii tranziției, Radu Paraschivescu întregeste tabloul cu o inestimabilă colecție de perle din lumea celor care prea des cuvântă în presa scrisă și audiovizualul vremii noastre. [...] Pe lângă această consistentă antologie de perle ale vedetelor tranziției, cartea lui Radu Paraschivescu aduce sub lupă și câteva dintre textele unor melodii la modă (din decență și respect față de cititori nu voi exemplifica), dar și un scurt capitol, *Așa da*, cu expresii de reținut pentru inteligența și expresivitatea lor”. □ În *Literatură. Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu publică o recenzie a studiului monografic al lui Daniel Cristea-Enache, *Un om din Est* (Ed. Curtea Veche, 2006), dedicat lui Ion D. Sârbu. ■ În aceeași pagină, Cosmin Ciotloș prezintă, în *Născut în 1971*, romanul lui Vasile Ernu, *Născut în URSS* (Polirom, 2006): „Privite de la o distanță corectă, fragmentele care compun volumul și care sunt mici narațiuni tematizate, scurte revelații

ingenuu-antropologice, pun în lumină o marcă stilistică și mentalitară a lui Ernu. Cel puțin în ceea ce-l privește pe lectorul român. [...] Minima ipocrizie a maturității nu alterează, în paginile cărții, naivitățile copilăriei deja trăite. A te naște în Uniunea Sovietică înseamnă, într-un fel, a rămâne acolo. De la începutul vieții și până pe coperta volumului ori pe pagina de internet. Cetățenia nu se poate pierde nici măcar prin infidelitate. De aceea e mai puțin important dacă vocea lipsită de fluctuații a lui Ernu e asumată sau numai exersată, dacă faptul că se ferește de îndemânoasa diatribă e voit sau întâmplător. Discursul său nu se dublează în nici un moment, ceea ce e îndeajuns pentru a fi remarcabil, fiindcă pericolul e suficient de mare. [...] În sens larg, *Născut în URSS* are trăsăturile unui eseu, pe care memorialistica și detectivismul nu-l răstoarnă de pe poziții. Citim în el o intenție categorică și bine gândită a reconstituirii, o raportare precisă, dar nu mai puțin elegantă la o porțiune de istorie inaccesibilă, un simț al observației care se întretaie cu acela al umorului. Și cu toate acestea, Ernu pare a nu dori să convingă sau să convertească pe cineva. Rămânem la fel de anti-/ filocomuniști, dar terminăm cartea ceva mai împăcați. Ceea ce primim e învățătura simplă a *zoom*-ului, care ne scoate din orice provincie. Chiar și din provincia călduță a literei”. □ În *Literatură* sunt publicate o serie de poezii de Mariana Codruț. □ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie prima parte a eseului intitulat *Cartea la kilogram*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Isuse, tu ești om cum sunt și eu*. □ Marian Victor Buciu, în *Literatură*, se ocupă de *Romancierul Marin Sorescu*, analizând romanele *Trei dinți din față*, *Viziunea viziunii*, roman *într-o doară* și *Japița*. □ Iordan Datcu publică un portret al lui Constantin Molhanu. □ Răzvan Mihai Năstase, în *Subtil și ironic*, prezintă volumul *Dietetica lui Robinson* de Alex. Leo Șerban, apărut la editura Curtea Veche. ■ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache comentează, în *O scrisoare fetiș*, volumul de eseuri, aflat la ediția a II-a, *Anti-Caragiale* de Gelu Negrea (C.R., 2002): „Pentru cei blazați, sastisiți de literatură și de critica ei, ca și pentru fanaticii unei metode ori robii ultimei mode, această carte surprinzătoare, neverosimilă în context, poate funcționa ca un medicament. Nu numai că autorul ei (despre care nu știu mai nimic și pe care editura nu-l prezintă, cum ar fi fost normal, măcar minimal) scrie excelent, dar lectura pe care o face *Scrisorii pierdute* este personală într-un mod care cucerește. Nu mă joc cu vorbele și nu am entuziasme pasagere. Acest eseu cu totul remarcabil, aflat la a doua ediție, dar trecut neobservat de critica noastră de întâmpinare, ar fi meritat, categoric, o altă receptare. Nu e însă nici prima, nici ultima dată când volume importante sunt ignorate senin, în timp ce rebuturi și gogoși editoriale sunt ridicate în slăvi. Marketing-ul, promovarea, PR-ul editorial, reclama pe care un autor știe să și-o facă au devenit elemente decisive în traiectoria unei cărți”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu publică o prezentare a volumului de versuri, în *Prezența scriptică*, *Noaptea enotului* de Mariana Filimon (Ed. Paralela 45, 2006): „La antipodul poeziilor certitudinii triumfale, ai energiei proclamative, ai manifestului incendiar,

Mariana Filimon exprimă nesiguranța, ezitarea, torpoarea. Cătuși de puțin securizant, lirismul d-sale lasă ființa descoperită în fața vicisitudinilor, vulnerabilă, neînstare a-și articula decât confesiunea, discreta lamentație. Mărturia pe care ne-o oferă e a unei șovăiri, a unei timidități, a unui simțământ de irealizare”. □ În *Cultură*, Ion Simuț împărtășește o serie de *Impresii de la Târgul Gaudeamus*, concluzionând: „Bătălia pentru reprezentarea simbolică a rangului editurilor se poartă, din câte se observă, nu numai pe mărimea spațiului ocupat, ci și pe înălțarea de la podea. Geografia puterilor editoriale e, prin urmare, nu numai o problemă de topografie plană, ci și de relief. Editurile noastre țin să-și etaleze mușchii. E consecința luptei de piață și a luptei de imagine. Cultura se transformă uneori într-o competiție de culturism. Scriitorul român, insuficient onorat ca autor, actor și regizor al pieței editoriale, a cam devenit spectator sau cel mult figurant în spectacolul dat de editori. Cine e de vină? Să zicem că Piața – un dușman fantomatic al scriitorului român și un aliat concret al editorului”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Fel de fel*. ■ Un amplu dosar îi este dedicat lui Lucian Raicu, *in memoriam*. Semnează aici Ileana Mălăncioiu (*Critica – formă de viață*), Nicolae Breban (*Visul nostru estetic*), Alex. Ștefănescu (*Criticul care a văzut idei*), Gabriel Dimisianu (*Scriind și citind*), Ilie Constantin (*Mirarea fertilă*), Livius Ciocârlie (*La capătul unei neprețuite prietenii*), George Bălăiță (*Lumea ca teatru*). □ Ștefan Cazimir, în *Însemnare*, publică un mic eseu intitulat *Et in fanfara ego!* □ Este inserat un calendar literar pentru perioada 30 octombrie – 10 noiembrie. □ Ioana Pârvolescu semnează, în *Cronica Optimistei*, *Să ne bucurăm! Să ne bucurăm?*, prezentare a Târgului de carte Gaudeamus. □ În *Meridiane* Albert Kovács dedică o amplă analiză volumului *Avangarda rusă* de Livia Cotorcea (Ed. Universității „Al. I. Cuza”, 2005). □ În aceeași rubrică, sub titlul *Tadeusz Różewicz – 85* este inserată o selecție poetică, precedată de o prezentare bio-bibliografică a autorului. □ Notă bio-bibliografică despre scriitorul american Edmund White. □ Notă bio-bibliografică despre Christophe Bataille. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Anti-alchimicii*, de volumul *Aur sterp* de Alexandru Philippide, apărut în 1922 în colecția „Viața Românească”.

● [„**Suplimentul de Cultură**”, nr. [48] 104] Editorialul lui George Onofrei, intitulat *Câte ceva (puțin) despre cărți*, este dedicat Târgului de carte Gaudeamus. ■ Necrolog Lucian Raicu. □ Tot despre Târgul de carte Gaudeamus 2006 scrie și Florentina Ciuverca, în *Cartea nu se predă, se vinde*: „Nou pentru Gaudeamus este și faptul că editurile au pus la bătaie cărți lansate recent sau păstrate dinadins pentru târg. Numai Polirom a adus 200 de titluri noi față de ultimul eveniment de acest gen, «Bookfest». Printre noutăți se numără *Cartea aleanului* de Leonard Cohen, *Jeg* de Irvine Welsh, volumele lui Andrei Gheorghe sau al Luminiței Marcu și o colecție nouă, *Tradiția creștină*. Humanitas mizează pe colecția «Râsul lumii», cu ultimul titlu *Fie-ne tranziția ușoară* de Radu Paraschivescu, și pe cartea lui Andrei Pleșu, *Despre bucurii în Est și în Vest și alte eseuri*,

lansată vineri. Nobelul lui Orhan Pamuk e pus la înaintare de Editura Curtea Veche, iar Rao se bazează pe *1001 albume de ascultat într-o viață*". □ Marius Babias scrie *Despre limbajul rezistenței*, analiză a povestirii *Bartleby* de Herman Melville. ■ Cu titlul „*Trebuie să dai cu pumnul în masă ca să și se recunoască meritele în România*”, Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Ion Manolescu. Discuția debutează cu detalii despre romanul său, *Derapaj*, căruia autorul îi găsește următoarele calități: „Cursivitate, mult dialog, acțiune palpitantă, erotism picant, detectivistică, informații despre cum să minți eficient, o hartă a literaturii române, o radiografie dură a tranziției, o biografie și mai dură a învățământului românesc, răpirea celui mai mare scriitor român în viață (nici eu nu mai știu ce s-a întâmplat cu el!). Numărul de pagini nu e un impediment decât pentru cei care vor să se lege de ceva (și asta, după cum bine știm, e ocupația criticii literare). Un roman pasionant rămâne un roman pasionant, indiferent cât de mult se întinde. Cine spune că obosește fie e ipocrit, fie nu are stofă de cititor de literatură; în al doilea caz, nu calcă prin librării. E ca la un meci de fotbal în care joacă echipa favorită: nu închizi televizorul doar pentru că partida a intrat în prelungiri sau a ajuns la 11 metri”. Ion Manolescu trece apoi la detalii privind modul în care a început să scrie acest roman, vorbește despre „povestirea lui Alexandru Robe, publicată deja din 1998”, pentru a trece apoi la romanul său, *Alexandru*, și la aplicarea teoriei fractalilor în literatură. Interviul se încheie cu o serie de amănunte de ordin biografic. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, semnează eseu *Olimpiada de specific național*. □ Bogdan-Alexandru Stănescu semnează o recenzie a romanului lui Italo Calvino, *Dacă într-o noapte de iarnă un călător*, „traducere din limba italiană de Anca Giurescu” (Polirom, 2006). □ Notă de prezentare a antologiei de poezie română *Colonia râsa-plânsa* de Ion Barbu (Polirom). □ Notă de prezentare a romanului *Jeg* de Irvine Welsh, „traducere din limba engleză, note și postfață de Carmen Toader” (Polirom). □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineață* Emil Brumaru scrie *Marea fandoseală*, text dedicat, de asemenea, lui Goncharov, ca și cel din numărul precedent. □ Note de prezentare ale romanelor *Shalimar clovnul* de Salman Rushdie, „traducere din limba engleză și note de Dana Crăciun, postfață de Anca Băicoianu” și *Sâmbătă* de Ian McEwan, „traducere din limba engleză și note de Dan Croitoru” (Polirom). □ În *Palindroman* Șerban Foarță publică un nou fragment din *Roșul ușor e rozul iluzor*. ■ Notiță despre premiera lui Andrei Ionescu pentru traducerea volumului *Poezii* de Jorge Luis Borges, de către Asociația Scriitorilor din București. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei analizează romanul lui Alfredo Bryce Echenique, *O lume pentru Julius*, „traducere din spaniolă și note de Andrei Ionescu” (Polirom, 2006). □ Florin Lăzărescu, în *Trimisul nostru special*, semnează *Gaudeamus se întoarce!*, impresii de la Târgul de carte Gaudeamus 2006.

6 decembrie

• [„Luceafărul”, nr. 44 (767)] În *Vizor* Bogdan Ghiu semnează *Critica? Care critică?*, reproducând răspunsul său la ancheta realizată de „Dilemateca”, la începutul lunii octombrie, pe tema criticii literare: „Critica literară nu mai poate azi mare lucru. Apare, chiar, ca o biată reminiscență, de multe ori pentru criticii literari înșiși, care nu par a-și mai înțelege prea clar rostul. Și aceasta nu din vina ei, din vina multora. Sub comunism, întreaga literatură română a trăit sub cupola criticii literare. Critica literară însemna *contra-puterea*. Ea transforma textele literare în instrumente de luptă. Prin critica literară, literatura «primă» s-a putut bate, atât cât a făcut-o, cu puterea (direct nu știu dacă ar fi putut s-o facă, dacă se poate, în general, face fără ca literatura să-și piardă «sufletul», să se deformeze ca act specific). În situația de declasare sau, mai exact, de «înghițire» în care se află astăzi literatura, care, în marea alienantă de «comunicare» tehnologic reificată, a uitat că este însăși paradigma primă a comunicării (literatura trăiește în – și se hrănește din – uitarea de sine), critica literară ar trebui să continue să fie același instrument comunicațional de luptă: releu de amplificare, capabil să asigure «redundanța» mesajului în contra «zgomotului» din sistem (care se compune, de fapt, din celelalte mesaje), generozitate, plăcere și voință de împărtășire. [...] Depășind însă amabilitățile de salon, critica literară actuală mi se pare mică: incultă, nepasionată, auto-marginalizată, lipsită de curiozitate, de deschidere, de spirit de aventură; plată și a-teoretică, incapabilă de comparativism și de interdisciplinaritate. [...] Incapabilă să mai scrie literatura română și să mai identifice adevăratele bătălii politico-culturale ale epocii, critica noastră literară nu este pregătită pentru «spațiul literar global». Nu aștept absolut nimic de la critica literară, care s-a obișnuit să gândească, leneș, în termeni mediatici de «mari români», nereușind să treacă cu numărul valorilor dincolo de cifra 3”. □ În *Galaxia cărților* Valeria Manta-Tăicuțu prezintă volumul de eseuri *Bolile spiritului critic* de Magda Ursache (Ed. Libertas, Ploiești, 2006). □ În *Opinii*, Alexandru George publică partea a doua din *Reflexii despre viitor*, articol de istorie literară ce se concentrează în special asupra volumului lui Ion Biberi, tipărit în 1945, *Lumea de mâine*. □ Poezii de Anghel Gădea. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *O baie de copilărie*. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate câteva povestiri semnate de Ioana Bogdan. ■ În *Eseu* Radu Cernătescu semnează studiul *Retușuri la fotografia Crailor de Curtea Veche*. □ Selecție lirică Gabriela Teodora Vătafu. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, scrie despre *Una sută poeme*, într-un studiu dedicat lui Tudor Arghezi. □ În *Literatura lumii* este reprodus un al doilea fragment din romanul lui Mario Vargas Llosa, *Rătăcirile fetei nesăbuite*, „prezentare și traducere de Luminița Voina-Răuț”. □ Tot aici sunt publicate poeziile de Goethe, Lenau, Conrad Ferdinand Meyer și Rilke, traducere de Alexandru Mălăescu. □ În *Cartea străină* Felix Nicolau semnează *Extreme, extremități, extremism*, analiză a romanului *Viconteles tăiat în două* de Italo Calvino. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler scrie din nou despre

Poezia anului 2006, prezentând Premiul canadian Griffin, Premiile universitare și de colegii americane și Premiul Lenore Marshall. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează cronică dramatică a piesei lui Molière, *Burghedul gentilom*, pusă în scenă la Teatrul Național din București. ■ În *Reacții* Maria Ionică scrie despre *Un alt obsedant deceniu?!*, discutând cazul lui Marin Sorescu în dosarele CNSAS. ■ Se anunță lansarea programului „Scriitorul și criticii săi” la Uniunea Scriitorilor: „Întâlnirea a fost consacrată unui clasic în viață, prozatorul Constantin Țoiu și a fost moderată de poetul și romancierul Gabriel Chifu, secretar al USR și director al programului. Dl. Chifu a relevat în introducere părțile programului inițiat de USR, unul dintre cele mai importante ale Uniunii și a subliniat că societatea românească are nevoie de scriitori și de literatura lor, de cultură în genere, iar rolul Uniunii este să-i convingă pe membrii acestei societăți, spre folosul lor, de beneficiile lecturii, de întoarcerea la cărți. Domnul Nicolae Manolescu, președintele USR, a rostit un scurt cuvânt introductiv despre rolul scriitorului în lume, întrebându-se retoric cum ar putea fi concepută fiecare dintre marile civilizații ale lumii fără scriitorii săi. În continuare, prozatorul Constantin Țoiu și opera sa au fost prezentați cu competență și căldură de trei critici literari din generații diferite: Eugen Negrici, Alex Ștefănescu și Luminița Marcu”. Se mai precizează că „în luna decembrie, tot în Sala Oglinzilor de la sediul USR, manifestarea «Scriitorul și criticii săi» va prilejui o întâlnire cu poeta Ana Blandiana”. ■ Este anunțat debutul rubricii săptămânale „Să ne cunoaștem scriitorii” în „Jurnalul Național”. ■ Sunt anunțate Premiile Asociației Scriitorilor din București: „în ziua de 16 noiembrie 2006, Juriul compus din Eugen Simion, Alexandru Condeescu, Dan Cristea, Tudorel Urian și Radu Voinescu a decis să acorde Premiile Asociației Scriitorilor din București pentru cărțile apărute în anul 2005 următorilor autori și volume: Poezie – Cornelia Maria Savu *Roman cu sertare*, Ed. Vinea; Teatru: Lucia Verona – *Călătoarea și Shakespeare*, Ed. Palimpsest; Proză: Ioan Lăcustă – *După vânzare*, Ed. Curtea Veche; Critică și istorie literară: Barbu Cioculescu – *De la Mateiu citire...*, Ed. Bibliotheca; Traduceri din literatura universală: Andrei Ionescu – *Poezii de Jorge Luis Borges*, Ed. Polirom; Literatură pentru copii și tineret: Florica Bud – *Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi*, Ed. Dacia; Debut: Andra Rotaru – *Într-un pat sub cearceaful alb*, Ed. Vinea, poezie; Tudor Lavric – *Draculalând*, roman, Ed. Dominor”. ■ În *Fonturi în fronturi* Florea Burtan scrie despre *Demolări literare, scrisul și stimularea lecturii*, un text critic la adresa ministrului Culturii care a decis să nu se mai organizeze Festivalului Național de Literatură „Marin Preda”, eveniment ce avea loc în Teleorman.

7 decembrie

- [„Cultura”, nr. 51 (103)] Editorialul, semnat de Cristina Rusiecki, sărbătorește *Un an de „Cultura” nouă*: „[...] dacă revista «Cultura» se diferențiază de alte publicații de gen, o face prin marele spațiu pe care îl acordă universului Internet pe care a încercat să-l investigheze, în hățișul de fațete încă neexplorat,

prin dezbaterile inițiate de Cătălin Sturza. Redacția a înțeles că cititorii aceia, semnatarii protestului după desființarea revistei la ICR, utilizatori tot mai conectați la Net, fie din nevoie, fie din rațiuni de serviciu, fie din pasiune, cei care citesc și revista noastră tot pe Internet, trebuie păstrați și onorați cu articole care îi interesează în mod direct. Dezbateri despre «Robloggomania» (în traducere liberă, «Mania blog-urilor în România»), «Politicile Internetului», «Teatrul și multimedia», «Teatrul și Internetul», artă alternativă etc. au fost capetele de afiș ale multora dintre edițiile noastre. Dosarele lui Sturza propun nume de artiști, esești, filosofi ai web-ului preocupați de zona culturii alternative care abordează subiectul dintr-o perspectiva dublă: pe de o parte deschis, jucăuș, din interior, pe de altă parte, conceptual, detașat și serios, din exterior. Lor li se adaugă privirea teoretică din articolele lui Bogdan Ghiu sau Valentin Protopopescu. Sărbătorim un an din noua serie a revistei «Cultura» și chiar sub rândurile despre universul rece al Internet-ului, efuziunile nu-și au rostul. Privită dinăuntru, totuși, redacția noastră se deosebește de altele prin calitatea și limpezimea atmosferei, atât de departe de isteriile sau de defilarea de orgolii și vanități fie ostentate, fie bine disimulate de la alte reviste. Trebuie să recunosc, atmosfera de la noi nu ar fi fost așa fără o anume școală a decenței, a toleranței și a bunului-simț natural, fără false sau răsuflate rafinamente, impuse de Augustin Buzura, Angela Martin și Nina Pruteanu. Mai multe despre ei, însă, la sărbătorirea a 200 de numere din noua revista «Cultura».

□ În *Revista Revistelor*, C. Stănescu semnalează un articol semnat de Mircea Popa, despre Gh. Grigurcu, din numărul 2/2006 al revistei „Mișcarea Literară”. Sunt discutate pe larg și textele din aceeași revistă dedicate „Colocviilor de la Beclean”, semnate de Radu Mareș, Ion Mureșan, Laszlo Alexandru în care apare, ca figură centrală, tot Gh. Grigurcu. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu publică partea a doua din *Exerciții de memorie*, o serie de notații pe teme literare. □ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, scrie *Note despre specificul național*, articol de istorie literară ce pleacă de la Școala Ardeleană și ajunge la Tudor Vianu. ■ Necrolog Lucian Raicu. ■ În *Proba impusă a realului*, Alex Goldiș semnează o prezentare a volumului de versuri *arta scalpării* de t.s. khasis. În opinia sa „Volumul *arta scalpării* rămâne reprezentativ pentru metoda «realistă» a poeziei românești, care impune, cred, și un cod diferit de lectură. Forța unui asemenea lirism nu provine din stridența imaginilor, ci din suprapunerea lor prin alternarea punctelor de vedere. Dacă vom căuta scenă cu scenă, s-ar putea să nu găsim, într-adevăr, altceva decât prozaism. Dacă practicăm, însă, o lectură în relief, vom da peste un realism foarte dens, stratificat, care suplinește cu brio fantasmaticul poeziei abstracte”. ■ Dosarul din *Cultura Controversei* continuă tema numărului precedent. ■ O amplă analiză semnează aici Teodora Dumitru, în *Introducere la o discuție despre estetic*. În opinia sa „în cazul textelor pretins științifice (și nu numai: ideologiile – religioase, politice etc. – odată dezafectate, se pot colora și ele estetic), mirajul estetic vine din constatarea aiuristicii spectaculoase, raportate

la nivelul adevărilor asupra cărora se convine astăzi. Valoarea estetică este trena unei inexactități flagrante, a unui decalaj, a unui neadevăr colosal, ambalat astfel încât, în interiorul schemei care îl livrează, să sune verosimil. În afară schemei însă, verosimilitatea se degradează și devine monopol estetic. Fascinația pentru minciunile colosale și coerente premerge decretarea unei valori estetice. Din perspectiva unei atari valorizări, eu pot să deleg, retrospectiv, calități exclusiv estetice unor texte scrise cu intenții non-estetice. Pot să afirm chiar că, în acord cu standardele actuale, Paracelsus este un literat mai prizabil decât Ronsard și poate chiar decât Mircea Cărtărescu. [...] Actualmente, scriitorul digerează mai puțină filosofie și mai multă știință, în diferite versiuni de popularizare, livrând o estetică impersonală, a creierului maximizat și izolat de restul angrenajului corporal, lingvistic, social. [...] Știința poate subtitra literatura cu un succes egal cu cel al teoriilor filosofice. Obiecțiile încep din momentul în care mai mult de un autor încearcă să exploateze literar o sursă științifică. Dacă «durata internă» și «memoria subiectivă» reprezintă niște teorii suficient de precise și suficient de vagi pentru a evita impresia că indivizii care le convertesc în literatură se plagiază cu stil, despre sursa «atractorii stranii» nu se poate spune același lucru. Conceptele științifice – chiar și cele încă nefixate în paradigmă – sunt suficient de «scurte», de precise și de ne-vagi astfel încât primul scriitor care le introduce (cu talent) în parametrii unui text literar le și epuizează. Atractorii stranii impresionează, pe segmentul românesc, la Cărtărescul anilor '90, dar peste 10 ani, la Ion Manolescu, obțin cel mult un sunet tinichelizat. [...] Criteriile de implementare literară a TOTULUI converg însă – și e natural să fie așa – mai degrabă cu ideea de eficiență (eficientizarea informației, știrism, didacticism) decât cu estetica. Un alergător de cursă lungă este, de regulă, mai puțin preocupat de armonia gesturilor sale și mai mult de metrica pașilor și a respirației. Nu exclud posibilitatea unei estetici în acest caz, dar nu mă pot mobiliza în căutarea ei atâta vreme cât, după cursa de fond în jurul Totului, autorul în persoană este prea fatigat + plictisit pentru a o mai avea în vedere”. ■ Tot aici, Lucia Simona Dinescu semnează *Aesthetically incorrect*. Aceasta apreciază că „«semnificația», «valoarea» și «actualitatea» esteticului sunt noțiuni variabile, care trebuie urmărite în perspectiva istoric-contextuală, în funcție de diferitele paradigme instanțiate la un moment dat. În acest sens, «judecata estetică» nu mai poate fi concepută ca un principiu universal, absolut și imutabil. Accepțiile esteticului se schimbă în funcție de numeroși factori existențiali și culturali și tocmai această schimbare face ca esteticul să ia diferite înfățișări și să-și genereze permanent actualitatea. De la «frumosul» în sine sau, mai bine zis, ideea de frumos a Antichității până la estetica «urâtului» din etapele modernității, teoriile esteticului au evoluat (unii ar spune au involuat) pe axa noțiunilor de reprezentare și a lărgirii categoriilor estetice. În această evoluție se remarcă și interesul față de esteticul extra-artistic și de estetica cotidianului. Postmodernitatea aduce o nouă mutație în viziunea asupra esteticului, odată cu formulările simulacriului și ale stereorealității”. □ În cadrul aceluiași dosar, Marius

Miheș scrie despre *Rutine și ruine*. □ Bogdan Duca, în *Esteticul politicii și bunăstarea comodității*, comentează „dimensiunea estetică a politicii”. ■ Răspunsurile lui Adrian Schiop sunt sintetizate în *Ce imagine aș lua cu mine după moarte*. Acesta mărturisește: „Distincția asta etic-estetic se suspendă și când vorbesc de oameni mișto, oameni frumoși. Am 33 de ani, iar de la vârsta asta lucrurile se văd altfel. După 30, am început să mă gândesc la oamenii frumoși ca la cei care sunt capabili să se gândească la ceilalți, care iubesc dezinteresat și fac chestii din inimă pentru ceilalți, în fine, genul serios, empatic, compasiv și responsabil. Oamenii aștia, mă gândesc, au și șansa să ajungă senini, tocmai pt că și-au depășit egocentrismul fundamental și nu se gândesc doar la ei. Însă eu nu sunt un om mișto – sunt incapabil să iubesc dezinteresat, sunt incapabil de altruism; vreau doar să fiu iubit, vreau doar să mi se dea, dar sunt incapabil să dau din inimă, să las de la mine și să sacrific. Nu-mi iubesc rudele, prietenii, doar pretind c-o fac, iar iubiții mi-i iubesc egoist, așteptând să-mi dea. Nu sunt un om mișto și mi-e teamă că o să mor așa, închis în propriile egocentrisme, tânjind după iubire, dar incapabil s-o ofer cu adevărat. Nu pot să-mi găsesc imaginile frumoase, alea care să mă susțină, fiindcă, de fapt, sunt lipsit de generozitate; asta mă face nefericit, dar nu pot să acuz pe nimeni, vina e a mea”. □ Dana Ionescu semnează textul *Paloarea esteticului*. ■ Alex Goldiș, în *Nu aruncați esteticul pe geam*, afirmă: „O discuție asupra esteticului are un mare dezavantaj: cum încerci să spui ceva, cum îți ridici în cap o întreagă bibliografie, care îți paralizează, instantaneu, orice aport de originalitate. Pe de altă parte, avantajul e că, odată depășit acest blocaj, odată ce îți dai seama că tema însăși e prea complexă pentru a-ți mai căuta un unghi nou de abordare, câștigi o nouă libertate. «Esteticul» e unul dintre acele subiecte atât de presate de bibliografie, încât, în mod paradoxal, te descurci mai bine fără. [...] Mi se pare evident, apoi, faptul că esteticul își asumă valori sociale străine de natura lui. Așa cum remarcă undeva Sanda Cordoș, romanele din anii ‘70 încep să preia funcția ziarului cotidian – în măsura în care majoritatea publicațiilor erau afectate de lipsa de referențialitate specifică limbii de lemn. La fel, popularitatea, marele prestigiu social al poezilor, dar și al criticilor, proveneau din aceeași misiune publică, de a lupta indirect, prin mijloacele esteticului, contra regimului totalitar. Prin urmare, e greu de spus cu toată gura că am fi avut o reală autonomie a esteticului în afara sistemului capitalist care îl legitimează, de fapt. De aici venea și hiperbolizarea mizei esteticului, dar și a misiei scriitorului în societate – care a început să se văicărească, după ‘90, când a început să fie nevoit să-și câștige un profit (intelectual și social) doar pe baza valorii operei sale. De aceea, cred că ne aflăm într-o perioadă fastă a esteticului, în care el nu mai e caricaturizat grotesc, nici împovărat cu bătălii care nu sunt ale lui, ci e liber să-și asume împletirea – în dozajul pe care și-l dorește, nici mai mult, nici mai puțin – cu socialul, political, eticul sau comercialul. Un aviz pentru scriitori și pentru critici: canonul estetic intră de abia acum pe un fâgaș (*horribile dictu*) care permite manifestări normale. Nu aruncați, așadar, esteticul pe geam,

ci bucurați-vă de el”. □ În *Cultura. Ars combinatoria*, Cornelia Maria Savu scrie despre memoriile lui Mihai Gramatopol, apărute în volum sub titlul *Gustul eternității*, tipărite recent la editura Transilvania Expres. □ Dana Ionescu, în *Cultura. Eveniment*, semnează *Despre legitimitate, de la București*, prezentare a celei de-a treia conferințe internaționale a Catedrei de Teoria Literaturii a Facultății de Litere, Universitatea din București, *Legitimitate și legitimare în cultură și societate/ Legitimizing Cultures, Cultures of Legitimacy*.

● [„**Observator cultural**”, nr. [49] 350 (47)] În *Informații*. La zi se anunță organizarea, la Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” din București, a unui simpozion Giovanni Papini, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moarte. □ Se anunță o serie de avanpremiere la Teatrul Tineretului Metropolis, printre care *Trilogia răului* de Mihai Măniuțiu și *No One* de Carmen Vioreanu. □ Se dau detalii despre spectacolul Cătălinei Buzoianu, cu *Richard al III-lea se interzice* de Matei Vișniec, ce a primit Marele Premiu la Festivalul de la Brașov. ■ Editorialul semnat de Carmen Mușat, intitulat *Un Javert pentru neliniștea noastră*, se ocupă de polemica declanșată între Mircea Mihăieș și Radu Cosașu, discutând despre „înverșunarea cu care Mircea Mihăieș cere – imperativ! – excluderea lui Radu Cosașu din Uniunea Scriitorilor și retragerea «îndemnizației de merit», în anul de grație 2006, pentru vina de a fi scris, în anii ‘50, articole «lozincarde, agresive, de răfuială ideologică tipică» [...]”. □ În *Actualitate* este publicată scrisoarea de demisie a lui Radu Portocală din funcția de director al ICR – Paris. □ În *Reacții la București* sunt grupate fragmente de declarații pe această temă semnate de H.-R. Patapievici și Teodor Baconski. ■ Cu titlul *Lucian Raicu, un „gânditor al esențelor”*, revista realizează un grupaj de articole dedicate, *in memoriam*, criticului literar. ■ Gabriela Adameșteanu creionează un portret literar al acestuia, în *Fascinantul Lucian Raicu*. ■ Tot aici, Livius Ciocârlie scrie despre *Critica discretă*. ■ Norman Manea îl portretează în *Criticul condiției umane*. ■ Paul Cernat semnează *O cale de acces spre Lucian Raicu*. □ În *Eveniment. Sărbătorile privirii. Despre o necesară reabilitare a spiritului, dincolo de sfera artelor*, Lucian Raicu prezintă volumul semnat de Maria Pillat-Brateș, *Pictură și reverie*, „ediție îngrijită de Maria Pillat-Brateș și de Doina Uricariu” (Ed. Universal Publishers, 2006). ■ În rubrica de *Literatură*, Adina Dinițoiu semnează *Match Point*, prezentare a romanului lui Mircea Nedelciu, *Tratament fabulatoriu*, „cuvânt înainte de Sanda Cordoș” (Ed. Compania, colecția „Contemporani”, 2006): „Romanul este celebru mai ales prin Prefața lui, atât de controversată în momentul apariției cărții (1986, la Cartea Românească), explicitată ulterior de Mircea Nedelciu însuși, la ediția a doua a romanului, publicată la Editura All, în 1996 (Avertisment la ediția a II-a – 1996). Iată că, la 20 de ani de la ediția princeps, Editura Compania publică o a treia ediție, în seria de autor Mircea Nedelciu (începută cu romanul inedit *Zodia scafandrului* și continuată cu reeditarea volumului antologic de *Proză scurtă* și a romanului *Zmeura de câmpie*). [...] *Tratament fabulatoriu* este, dincolo de medii sociale extrem de bine

surprinse, dincolo de alegoria falansterului, un roman cu suspans, un *match point* pentru un virtuoz: un autor sobru explorează și... «explodează» în imaginar, așa cum Luca, personajul, se caută în proiecție, în viitor, îngropând o iubire și descoperind (oare?) alta: „Va reuși atunci să «facă punctul»?». ■ Cu titlul *Moartea pisicânelui Gavril*, Bianca Burța-Cernat scrie o recenzie a romanului lui Răzvan Rădulescu, *Teodosie cel Mic* (Polirom, colecția „Ego. Proza”, 2006): „«Un joc secund, mai pur», o complicată ficțiune destinată inițiaților este romanul lui Răzvan Rădulescu, *Teodosie cel Mic*. Înțelegerea cărții trece obligatoriu prin redescoperirea lecturii proaspete, genuine, entuziaste, traseu simetric celui parcurs de autor în tentativa sa de recuperare ficțională a copilăriei și a resurselor ei fabulatorii. Însă recuperarea se face din perspectiva omului matur, excesiv de lucid, copleșit de teroarea realului și obsedat până la nevroză de imposibilitatea întoarcerii, de ireversibilitatea evenimentelor. Tema copilăriei pierdute se leagă de altfel foarte strâns de tema morții, omniprezentă și în scenariile de film și în proza lui Răzvan Rădulescu (în *Închipuita viață a lui Raul Rizoiu*, *Viața lui Iosif Baligă*, *Viața și faptele lui Ilie Cazane*). Nelinıştile, deziluziile, spaimile sunt în întregime ale adultului. [...] Răzvan Rădulescu ne-a dat o carte rară, construită – cu acribie și ingeniozitate – pe o obsesie autentică. *Teodosie cel Mic* este de departe cea mai bună carte românească de proză apărută anul acesta și, neîndoielnic, unul dintre titlurile de vârf de după ‘89. Ar putea sta foarte bine pe același raft cu *Orbitor*. E, de asemenea, un produs de export, de valoarea căruia nu știu dacă ne dăm cu adevărat seama...”. ■ Bogdan Crețu scrie despre „*Avangarda prudentă*”, prezentare a volumului lui Marin Mincu, *Avangarda literară românească (De la Urmuz la Paul Celan)*. Studiu introductiv, antologie și note bibliografice de Marin Mincu. Traducerea textelor din limba franceză de Ștefania Mincu (Ed. Pontica, 2006), apreciind că „reeditarea acestei monumentale (la propriu, dar și la figurat) opere critice, în condiții grafice de excepție, cu reproduceri ale unor coperte de reviste ori volume, cu grafică semnată de cei mai titrați artiști plastici avangardiști ar trebui să devină un eveniment, să redeschidă o discuție care, la noi, s-a încheiat pripit. Dar deocamdată, din câte cunosc, chiar aceasta este cea dintâi întâmpinare a noii ediții. Mai e nevoie, poate, de o sedimentare a informației, a teoriilor, a punctelor de vedere, în rândul criticilor; reacțiile nu au, în mod normal, cum să nu urmeze”. ■ Igor Mocanu, în *O aventură în irealitatea imediată*, scrie despre volumul lui Ion Pop, *La Réhabilitation du rêve. Une anthologie de l'Avant-garde roumaine* (Editurile ICR, EST, 2006): „*La Réhabilitation du rêve* nu mai este o antologie doar pentru români. Prin haina lingvistică și ținuta editorială, această antologie pare să-și fi plasat adresantul în mod centrifug la Paris. Trebuie spus că antologia de față se prezintă în condiții grafice excepționale. De-a curmezișul copertei poate fi admirată reproducerea unei lucrări din 1930, purtând semnătura lui Perahim, intitulată *Paradă*, cu mențiunea „collection particulière”. [...] Imediat după un studiu semnat de criticul Ion Pop, antologia avansează pentru lectură, într-o formulă oarecum clasicizată, cu o secțiune de „Documents. Manifestes.

Textes programmatiques”. Această secțiune debutează cu o serie de manifeste care au marcat începutul mișcării de avangardă de la noi. Textele lui Ion Vinea din «Cuvântul liber» și «Contemporanul» sau cele ale lui Ilarie Voronca din «75HP» și «Punct» dau tonul. [...] A doua parte a antologiei încorporează, cu unele excepții, selecții beletristice ale autorilor din prima parte. Între paranteze fie spus, fiecare autor antologat beneficiază de o scurtă (și foarte utilă) fișă bio-bibliografică și de un medalion pictorial cu portretul autorului în cauză, portrete semnate, în cea mai mare parte, de Perahim, M.-H. Maxy, Marcel Iancu, Victor Brauner și Silvan”. ■ În *Istorie literară* Șerban Axinte semnează *DBLR, între realizări și promisiuni neonorate*, prezentare a *Dicționarului biografic al literaturii române* (2 vol.) de Aurel Sasu (Ed. Paralela 45, colecția „Marile dicționare”, 2006): „DBLR s-a dorit a fi continuarea proiectelor *Dicționarul Scriitorilor Români* și *Dicționarului Esențial al Scriitorilor Români* (ambele coordonate de Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu). De fapt, o reluare și dezvoltare pe linie bio-bibliografică. Se impunea o aducere la zi mai ales a sintezei DSR, «rămasă cu înregistrarea informației la anul 1989». Autorul justifică apariția acestui dicționar și «graba de a aduce la bun sfârșit într-un timp record (doi ani) un proiect atât de complex» cu ajutorul mai multor argumente. [...] nu putem să nu salutăm apariția Dicționarului Biografic al Literaturii Române, o operă a cărei utilitate se va dovedi în timp, după ce se va constata cum a răspuns nenumăratelor întrebări rămase neelucidate până astăzi de istoriografia literară românească și în ce măsură a evitat multele dificultăți care stau în fața unei asemenea lucrări”.

■ Delia Ungureanu, în *Studii culturale*, semnează *Specularitatea actului critic*, recenzie a volumului *Scriitopia sau Ficționalizarea subiectului auctorial în discursul teoretic* de Mihaela Ursa (Dacia, 2005): „Conceput inițial ca analiză imagologică a fantasmelor imaginarului critic (contemporan) sub titlul *Critopia sau Unde a plecat cititorul*, studiul Mihaelei Ursa se extinde la un paratext mai generos – *Scriitopia* – care vizează nu doar analiza curentelor criticii și teoriei americane de după structuralism, ci și pe cele care precedă structuralismul (New Criticism). Acest studiu de caz realizat diacronic este integrat de autoare într-un «sistem» de critică deschis, ce vizează recompunerea și regândirea actului critic ca pe un act de ficționalizare a subiectului auctorial. Refuzând adoptarea unei metode critice închise, care, inevitabil, trunchiază textul și lasă neatinsse multe zone de indeterminare, Mihaela Ursa optează pentru înțelegerea actului critic ca rețea intersubiectivă între doi poli-subiect, unde figura autorului se supune ficționalizării discursive inerente actului critic. Astfel, actul critic este înțeles de autoare ca act de creație și de comunicare, centrându-se pe relația pe care textul critic o configurează între un eu și un altul. Înțelegerea actului critic ca relație este împrumutată de la Jean Starobinski și reprezintă osatura principală a studiului Mihaelei Ursa”. □ În *Info editorial* sunt publicate o serie de note de prezentare ale unor volume precum Witold Gombrowicz, *Posedații*, „traducere din limba polonă și prefață de Constantin Geambașu” (Ed. Paralela 45, colecția „Ficțiune

fără frontiere”, 2006), Nicolae Breban, *Vinovați fără vină* (Ed. Ideea Europeană, 2006), Mircea Horia Simionescu, *Rătăcirile unui caligraf* (*Mircea Horia Simionescu în dialog cu Mihai Stan*) (Ed. Bibliotheca, colecția „Istoria literară”, 2006), António Lobo Antunes, *Bună seara lucrurilor de pe-aici*, „traducere din portugheză și note de Micaela Ghițescu” (Humanitas, colecția „Raftul Denisei”, 2006). □ În *Polemici. Primum la redacție* este reprodusă scrisoarea deschisă a lui Michael Shafir către D. Țepeneag. Acesta comentează articolul lui D. Țepeneag, *În luptă alături de Paul Goma*, pe marginea criticilor pe care M. Shafir le-a făcut la adresa acestuia. □ Péter Demény semnează eseu *Momente permanente*, avându-l din nou ca subiect pe Caragiale. □ Cu titlul *Avanpremieră editorială. 1939. Cenzura la lucru* este publicat un fragment din volumul lui Ioan Lăcustă, *Cenzura veghează* (Ed. Curtea Veche, „colecția „Istorie și politică”, 2006). □ Miruna Runcan, în *Arte*, scrie o primă parte a articolului *Teatru. 1957 – Schimbarea la față. Explorare arheologică la semicentenarul întâlnirii dintre teatrul și filmul românesc*. □ În *On-Line. Carte nouă la LiterNet* este reprodus un fragment din recenzie semnată de Andrei Crețulescu la volumul *Trenul către București pleacă de la linia 3* de Augustin Cupșa. □ În *Revista presei* sunt prezentate ultimele numere din „Literaturen”, „Lire”, „Le Nouvel Observateur”, „Le magazine littéraire”.

● [**„România literară”, nr. 49**] În *Actualitatea* Gabriel Chifu semnează *Fără armătură interioară*, material în care oferă detalii despre programul Uniunii Scriitorilor, intitulat „Să ne cunoaștem scriitorii”. În opinia sa, acesta este „menit să promoveze literatura contemporană, să sporească vizibilitatea publică a scriitorilor români de astăzi și să stimuleze lectura. De la ce am plecat? De la observația, evidentă pentru oricine, că lumea românească a acestor ani, pe lângă atâtea suferințe, cunoaște încă una (poate mai gravă decât toate, fiindcă ea provoacă, în lanț, alte și alte infirmități colective ori personale), și anume – pierderea reperelor valorice. Ca mișcare vizibilă cu ochiul liber, se constată o deplasare spre centrul scenei publice a unui alai de impostori care ocupă zgomotos locul, în vreme ce aceia care ar putea constitui adevăratele modele sunt împinși (sunt de căutat și de găsit) undeva la periferia atenției publice”. □ În *Literatură. Lecturi la zi*, cu titlul *Ultimul cerchist de la Sibiu*, Tudorel Urian prezintă volumul *Cartea prietenilor mei* de Deliu Petroiu (Editura Universității de Vest, Timișoara, 2006), „o suită de evocări – în care zâmbetul se unește cu lacrima – ale colegilor săi de generație, împreună cu care a fondat faimosul Cerc literar de la Sibiu. Deliu Petroiu s-a aflat chiar în nucleul Cercului, făcând parte din grupul care l-a vizitat pe Eugen Lovinescu în anul 1943. Alături de el, din acel grup au mai făcut parte I. Negoitescu, Radu Stanca, Ștefan Augustin Doinaș, Cornel Regman, Eugen Todoran și I.D. Sârbu. Citind această listă de nume și judecând din perspectiva istoriei literare ne putem imagina Cercul literar de la Sibiu ca pe un teritoriu abstract în care câteva figuri emblematice din cărțile de istorie a literaturii române poartă bătălii grele pentru a impune o nouă viziune estetică. Din punctul de vedere

al lui Deliu Petroiu lucrurile stau puțin altfel. Pentru el Cercul este un grup de tineri legați printr-o strânsă prietenie generată de viziuni foarte apropiate despre literatură, cultură, politică, viață în general, care se amuzau copios sau se indignau, cu frenezia specifică vârstei, de tot ce nu rima cu sistemul lor de valori. Cercul literar de la Sibiu înseamnă pentru el în primul rând o stare de spirit legată de o vârstă, tinerețea, la care totul pare posibil, viitorul se întrezărește optimist, disputele literare, glumele, farsele, meciurile de fotbal, iubirile par date pentru totdeauna”. □ În *Literatură. Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu scrie despre *O nouă revistă*, respectiv *Noua literatură*, condusă de Luminița Marcu. Acesta apreciază că „primul număr atacă fără complexe, cu un curaj calm și surâzător, teme încărcate cu dinamită. Într-un articol de un spectaculos bun-simț (în general, în lumea noastră, bunul-simț a ajuns spectaculos, dar această descoperire a făcut-o mai demult Alexandru Paleologu), scris cu nerv, în stilul ei rafinat-ofensiv, Simona Popescu ridiculizează irevocabil clasificarea mecanică a scriitorilor în tineri și bătrâni. [...] Există și ceva enervant în revista «Noua literatură» și anume excesul de alintături prin care li se atrage mereu atenția cititorilor că este vorba de o revistă a tinerilor dezinhibați, care preferă stilul familiar celui solemn. Cert este că «Noua literatură» există și că evoluția ei merită urmărită cu atenție. Rămâne de văzut dacă se poate spune ceva asemănător și despre noua literatură”. ■ În aceeași pagină Cosmin Ciotloș prezintă, în *Patul nupțial* romanul lui Radu Aldulescu, *Mirii nemuririi* (C.R., 2006): „Radu Aldulescu a mai scris un roman de excepție: *Mirii nemuririi*. Poate că acest titlu, mai degrabă nefericit, nu va avea norocul de a se impune cu repeziciunea și claritatea *Amantului colivăresei*, dar va pune la îndoială câteva dintre reflexele critice imediate. Se întâmplă, în fond, cu aproape toți autorii atenți la stil ca etichetele să se fixeze rapid și să îmbătrânească la fel de rapid. Se întâmplă, iarăși, ca aceste etichete să aibă un aer preponderent sociologic, antropologic sau – mai grav – antropometric. Citiți, dacă nu credeți, primele recenzii privind *Craii de Curtea Veche*. În cazul lui Aldulescu, lucrurile stau încă și mai complicat. Se invocă un anume statut primar, abrutizat, pe jumătate animalic și întru totul marginal al personajelor sale; de aici și până la analogia cu naratorul, rămâne o distanță infimă, dar cât se poate de legitimă”. □ Nicolae Sinești semnează poeziile *Poem inevitabil*, *Sfinția SA*, *-Soarele-* și *Baladă*. □ În *Literatură* sunt reproduse poeziile lui Daniel Corbu, *Noi vești despre pasărea oarbă Dali*, *Cartea trupului*, *Eonul marelui desant*, *O mie de biberoane în flăcări*, *Colbul* și *Lección de abis*. □ Cu titlul *Dicționarul intelectualilor francezi* este publicată o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, datată 9 februarie 1997, în care se comentează lucrarea semnată de Julliard – Winock. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru scrie *Cântec*. ■ Răzvan Mihai Năstase, în *Literatură*, scrie despre *Derapaje controlate*, o recenzie a romanului lui Ion Manolescu, *Derapaj* (Polirom, 2006), caracterizat drept „o carte care vine de nicăieri, căreia nu i se pot găsi în nici un fel strămoși pe plaiurile dâmbovițene, care este cel mai nero-mânesc produs literar publicat în limba română”, iar concluzia este că „*Derapaj*

este o carte pe care cu greu o lași din mână, a cărei tonalitate te va însoți multă vreme după ce îi vei fi închis copertele. Un roman care pare să înghită totul din jur, să nu ierte și să nu lase nimic neschimbat, nezdruncinat din temelii. O carte care încearcă să spele trecutul murdar și cumplit al comunismului (în asta stă de fapt miza...) înlocuindu-l cu un prezent poate tot la fel de murdar dar pe care măcar avem opțiunea de a-l construi singuri, pe care nu ni-l bagă nimeni pe gât. Protagonistul romanului derapează, nu se mai poate opri, trece de momentul în care nu mai există cale de întoarcere. Tocmai de aceea ne e atât de simpatic. Și tocmai de aceea nu vrem să fim ca el". ■ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache semnează, în *O scrisoare fetiș*, cea de-a doua parte a analizei la volumul de eseuri, aflat la ediția a II-a, *Anti-Caragiale* de Gelu Negrea (C.R., 2002), apreciind că „*Anti-Caragiale* rămâne o carte cu majusculă, ocupând un loc distinct într-o exegeză atât de întinsă. Mai trebuie lămurite două-trei lucruri. Cine este Gelu Negrea? De ce, scriind astfel, nu-l cunoaște nimeni?”. □ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu publică, în *Paradisul totalității*, o prezentare a volumului de versuri *Când noaptea e mai lungă în om ca noaptea*, „prefață de Andrei Zanca” (Ed. Criterion Publishing, 2006): „Tiparul în care se încadrează lirica lui Miron Kiropol îl putem socoti, în accepție foarte lejeră, ca fiind unul legat de autorul *Iuminărilor*. E un vârtej de asociații, o curgere vizionară, cu aspectul de „rug în flăcări” (cuvântul lui Gide privitor la Rimbaud), sub egida unei forțe obscure, care, cu toate că dirijată de-o vădită inteligență a punerii în pagină, își păstrează arzătorul suflu original. Deși, sau tocmai pentru că e la mijloc zbuciumul unui caz individual, Kiropol aspiră la o evadare din sine, la o absolutorie ieșire în cosmos, impuls ce funcționează precum o nostalgie a obârșiilor. ■ În aceeași pagină, Ion Simuț prezintă, în *Cinemateca propriei vieți*, romanul *Tache de catifea* de Ștefan Agopian, „ediție definitivă, prefață de Eugen Negrici” (Polirom, 2004): „Ștefan Agopian modelează cu artistică voluptate beatitudinea oblomovilor de Curtea Veche de a nu face nimic, decât de a privi și a vorbi. Rezultă o senzualitate maladivă a percepției, ce dematerializează obiectele și șterge contururile. Idealismul visător și apatia sunt însemnele râvnitei nobleți. Ridicolul îi acoperă pe cei trei crai agopieni (în capitolul șase), pentru că ei pun în locul luptei așteptarea, visarea și ospățul. Un *quihotism* balcanic exprimă mai bine starea celor care amână la nesfârșit acțiunea, ca în romanele lui Paul Georgescu. Tache, boier de Lăpai, și Piticul traversează zile în șir câmpia spre București, venind dinspre Oltenia, pentru a ajunge revoluția lui Tudor, zăbovesc la hanuri și se întind la chefuri și la vorbă. Expediția lor «eroică» eșuează lamentabil, pentru că au pierdut trenul Istoriei și al faptei. Profesiunea lor e așteptarea, amânarea, lentoarea exasperantă, expectativă (maladie pe care Eugen Negrici, cel mai mare admirator al lui Ștefan Agopian, o numește „adiaforie”) – ceea ce nu-i scapă de nefericirea de a deveni victime ale crimei diabolice. Mamona cel Tânăr urzește implacabil. Tache de catifea își derulează cu satisfacție filmul propriei vieți, punând la reconstituire toată paleta posibilă de culori, senzații, sentimente și ritmuri”. □ În

Prepeleac, C. Țoiu publică *O fotografie demodată*. □ În *Memorialistică*, Al. Săndulescu semnează, cu titlul *O saga a marilor familii*, o analiză detaliată a volumului *Amintirile unei prințese moldave* de Maria Cantacuzino-Enescu ce „se află acum la a doua ediție revăzută, îngrijită de harnicul cercetător și poet de la Onești C.Th. Ciobanu, tălmăcirea din limba franceză datorându-i-se Elenei Bulai”. ■ În *Polemici*, Mircea Iorgulescu continuă dialogul acid cu Bujor Nedelcovici, în *Ficțiuni maligne cu martir imaginar*: „De câțiva ani buni, vreo patru sau cinci, Securitatea i-a devenit cel mai prețios ajutor în fabricarea unei imaginare biografii de martir, victimă și totodată erou. Începută îndată după decembrie 1989 și devenită absorbantă, această campanie l-a făcut de altfel să abandoneze treptat literatura de ficțiune în profitul autobiografismului autovvalorizant. Pentru a-și consolida închipuitul statut de martir, Bujor Nedelcovici extrage din dosarul său de Securitate zece citate în care sunt evocat și le prezintă ca probe irefutabile ale colaborării mele cu fosta poliție secretă în urmărirea și supravegherea lui. [...] O remarcabilă și uneori halucinantă asemănare există între ficțiunile Securității și ficțiunile lui Bujor Nedelcovici. Diferența e de motivație și scop. [...] Bujor Nedelcovici inventează însă pentru a-și construi și impune public o imagine de martir, de victimă și de erou. El are nevoie de un postament pentru monumentul pe care năzuiește să și-l înalțe. Existența unui «prieten» care să-l fi «turnat» este prin urmare obligatorie”. ■ În *Literatură. Inedit* sunt publicate o serie de poeme de Aurel Dumitrașcu: (*După prima bătaie în zid urmează a doua bătaie în zid*), (*În mărciniș este o bilă de aur și seamănă cu privirile tale*), (*Tatăl nostru bătătorit de sudalme și mirosind a ambrozie...*), (*Seara plutind mulți tăuni și aroma mlădițelor netăiate...*), (*tobias a dorit mereu dragostea fizică...*). ■ În *Publicistica eminesciană în limba sârbă*, D. Stoianovici scrie despre *Traduceri eșuate*, o variantă prescurtată a textului din numărul 4/2006 al revistei „Temišvarski zbornik”, „o amplă recenzie critică la traduceri în limba sârbă din publicistica eminesciană incluse în volumul Mihai Eminescu, *Opere alese* (Ediție bilingvă, româno-sârbă, coordonatori Ioan Flora și Octavia Nedelcu, Prefața Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Editura Elion, București, 2000)”. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Pesimistei*, eseu *Nu ești niciodată destul de prudent cu ziariștii*. □ În *Meridiane. Avangardă editorială*, este reprodus un amplu fragment din romanul *Istoria iubirii* de Nicole Krauss, „prezentare și traducere de Antoaneta Ralian”, aflat în curs de apariție la editura Humanitas, colecția „Raftul Denisei”. □ Alexandru Matei, în *Curajul ideologiei*, analizează eseu *Le Dénouement* (Verdier, 2005). ■ În *Correspondență din Suedia*, Gabriela Melinescu scrie *Îndoirea lumii*, prezentare a unui eveniment organizat de către Institutul Cultural Român din Stockholm, dedicat sărbătorii lui Nichita Stănescu și pictorului Ion Alin Gheorghiu. □ Într-o notă se dau detalii despre interviul acordat de către José Saramago ziarului „Le Monde” cu ocazia apariției în Franța a romanului său, *Lucidité*. □ În *Poemul și scrisoarea*, Constanța Buzea publică o selecție lirică semnată de Liviu Cristian Tănase, precedată de o

notă de prezentare. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Privind peste umăr cu grijă*, de volumul de *Memorii* al lui E. Lovinescu, apărut în 1930. □ În *Actualitatea. Ochiul Magic*, Cronicar prezintă, într-o notă, Târgul Gaudeamus, eveniment care s-a încheiat de curând. □ Este semnalată o cronică negativă a Biancăi Burța-Cernat la romanul lui Horia Gârbea, *Crime la Elsinore*, apărut în numărul 384 al „Observatorului cultural”. □ Semnalarea apariției unui volum intitulat *Criss cross. Essays in Romanian and Comparative Literature* de Marina Cap-Bun la editura Verlag Barbu Rădulescu din Germania.

8 decembrie

• **[„Dilema Veche”, nr. 48 (150)]** Andrei Pleșu publică un nou fragment memorialistic intitulat *Note, stări, zile*. □ Șerban Foarță scrie cea de-a douăzeci și una poezie intitulată *Mic tratat de chiciologie*. ■ Cezar Paul-Bădescu, în *Scriitorul, eterna victimă*, discută despre opinia exprimată de Ion Simuț în numărul 10/2006 al revistei „Familia”: „Cine este vinovat pentru faptul că astăzi reputația scriitorului a scăzut și nu mai este la cotele din vremurile de glorie ale epocii comuniste? Ion Simuț [...] nu are nicio îndoială: jurnalistul. [...] Imediat după 1989, a prevalat – este de părere Simuț – criteriul politic de promovare a scriitorilor. În primul rând, au fost scoși în față scriitorii care se opuseseră regimului comunist. Când e să dea exemple, pentru a nu supăra pe nimeni (deși, conform demonstrației, situația e trecută la capitolul «așa nu»), comentatorul opinează că pe bună dreptate nume ca Mircea Dinescu, Ana Blandiana, Monica Lovinescu sau Virgil Ierunca au început să fie pe buzele tuturor. Apoi, Ion Simuț ne informează că a existat o perioadă în care scriitorii au fost validați ținându-se cont dacă au fost sau nu membri ai partidului comunist (perioadă care a început cu întrebarea lui Dumitru Mazilu «Ce-ați făcut în ultimii cinci ani?»). Deși nu știm să fi existat o astfel de perioadă, editorialistul ne demonstrează absurditatea acestui criteriu prin invocarea exemplului lui Paul Goma, el însuși membru de partid. O altă filă în cartea istoriei siluirii scriitorului de către jurnaliști și politică este – în opinia lui Ion Simuț – cea a aderării scriitorilor la diferite partide. [...] Concluzia? «Că în această ceață, răspândită abundent de publiciști invidioși pe prestigiul scriitorului, are de pierdut nu numai scriitorul, făcut rând pe rând oportunist, propagandist, securist, rentier, ci are de pierdut și literatura.» Din fericire, nu toți scriitorii au fost oportuniști (de altfel, nimeni nu a afirmat asta), au mai rămas destui oameni onorabili. Pe de altă parte, interesant raționamentul «te iei de mine, te iei de literatură, deci de valorile spirituale ale acestei patrii».

• **[„Revista 22”, nr. [50] (874)]** Alexandru Călinescu prezintă volumul lui Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, 2006): „Într-o perioadă în care sunt în vogă studiile «culturale» și «de gen», cartea lui Paul Cornea ne (re) aduce într-o zonă unde funcționează alte repere și alt sistem de valori. Coerența demersului său este obținută și datorită priceperii cu care leagă preistoria și istoria hermeneuticii de dilemele reflecției teoretice moderne. *Interpretare și*

raționalitate e o carte cu bătaie lungă, o sinteză exemplară, un ghid sigur și care se impune ca o referință de neocolit. Cartea merită salutată așa cum trebuie: drept un eveniment”. □ Vasile Popovici semnează un articol omagial intitulat *Lucian Raicu, ultimul refugiu*. □ Suplimentul acestui număr poartă titlul de *Burse pentru tineri traducători străini*. □ Tania Radu dă detalii despre Translation & Publication Support Programme. □ Rodica Palade publică un interviu cu Florin Bican, în *Un program care va urni literatura noastră pe un traseu universal*. Acesta oferă amănunte despre programul destinat traducerilor în cadrul Institutului Cultural Român și, în principal, despre cursurile pentru traducători organizate de această instituție. □ Luminița Marcu scrie despre *Întâlnirea cu traducătorii – cel mai interesant eveniment cultural al unei toamne bogate*, o prezentare a întâlnirii cu cei zece traducători invitați de Institutul Cultural Român. □ Pe aceeași temă scrie și Paul Cernat, în *O experiență reconfortantă*. □ În continuare sunt redate mărturiile ale traducătorilor străini invitați la acest eveniment: Maria Luisa Lombardo (Italia), Jeanie Han (S.U.A.), Carolina Martins Ferreira (Portugalia), Jirina Vyorková (Cehia), Petra Mendlová (Cehia), Lenka Mikešová (Cehia), Szymon Wcisło (Polonia), Alexis Santi (S.U.A.), Anita Natascia Bernacchia (Italia), Marina Gessner (Croatia).

● **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [49] 105]** Dosarul acestui număr este dedicat Târgului de carte Gaudeamus 2006, cu precizarea că „la Romexpo, între 22 și 26 noiembrie, s-a desfășurat a XIII-a ediție a Târgului de Carte Gaudeamus, reunind edituri românești și străine, instituții de învățământ, asociații profesionale, agenții de difuzare de carte și instituții de presă. Nu s-au atins nici anul acesta cei 100.000 de vizitatori pe care și i-ar fi dorit organizatorul târgului, Societatea Română de Radiodifuziune. Cei care s-au ocupat de calcule au stabilit că cifra corectă ar fi undeva în jurul a 92.000”. ■ Răzvan Țupa face o trecere în revistă a evenimentului în *Închiși cu politicienii în labirintul de cărți*. □ R. Chiruță semnează „*Editura ”Dacia – lider de piață cu „Gaudeamus Logan”*”. □ Pe aceeași temă scrie și Florentina Ciuverca, în *S-a lăsat pozată! Prima Miss Lectura...* ■ Se anunță că „doi dintre colaboratorii «fondatori» ai «Suplimentului de cultură», Luminița Marcu și Răzvan Țupa, se află din această toamnă la cârma a două publicații culturale lunare – «Noua literatură» și «Cuvântul». [...] Luminița Marcu, împreună cu graficianul Mihaela Șchiopu, a câștigat concursul de proiecte inițiat de Uniunea Scriitorilor din România pentru realizarea unei reviste lunare dedicate tinerilor scriitori. Astfel s-a născut «Noua literatură», mensual lansat la Târgul de Carte Gaudeamus. Revista are 32 de pagini (coperta color). Dețin rubrici permanente Cezar Paul-Bădescu, T.O. Bobe, Adrian Buz, Vasile Ernu, Radu Pavel Gheo, Ion Manolescu, Maria Manolescu, Simona Popescu, Costi Rogozanu, Ana Maria Sandu, Robert Șerban, Lucian Dan Teodorovici. [...] Răzvan Țupa a preluat acum două luni conducerea revistei «Cuvântul», după ce Mircea Martin și echipa sa au părăsit publicația. În mod evident, mulți au exclamat: „Cum să stea tânărul Țupa pe scaunul profesorului Martin?». Numerele 10 și 11 ale publicației de

anul acesta au apărut într-o nouă formulă și au continuat și conferințele revistei. Alături de colaboratorii publicației din «noul val» – Alexandru Matei, Mihaela Michailov, Adriana Gheorghe, Linda Maria Baros – au rămas Ion Vianu și Matei Călinescu”. □ Doris Mironescu, în *Lecturi întrerupte*, scrie despre poezia lui Vasile Leac. □ C. Rogozanu semnează o recenzie a volumului *Rolurile și rolul lui A.E. Baconsky în cultura română* de Crina Bud (Ed. Paralela 45, colecția „Deschideri”, 2006). □ În rubrica *Crepusulul civil de dimineață* Emil Brumaru semnează eseu *Modalitățile lecturii*. □ Notă despre volumul lui Dumitru Crudu, *Steaua fără... Mihail Sebastian* (C.R., colecția „Teatru”). □ Notă de prezentare a volumului de eseuri *Scrieri corsare* de Pier Paolo Pasolini, „traducere de Oana Boșca-Mălin și Corina Anton, prefață la ediția în limba română de Piero Spila” (Polirom). □ În *Palindroman* Șerban Foartă publică un nou fragment din *Roșul ușor e rozul iluzor*. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei analizează volumul *Idolul Cicladelor* de Julio Cortázar, „traducere din limba spaniolă și note de Tudora Șandru-Mehedinți” (Polirom, 2006).

13 decembrie

● [„Luceafărul”, nr. 45 (768)] În *Galaxia cărților*, Liviu Grăsoiu prezintă volumul *Studii și eseuri de literatură universală* de Ovidiu Drimba, publicat la editura Saeculum I.O., de către I. Opreșan. □ În aceeași rubrică Valeria Manta-Tăicuțu semnează o recenzie a romanului *Caravana* de Daniel Drăgan (Ed. Arania, 2005). □ În *Opinii*, Alexandru George scrie despre *O importantă vocație secundară*, articol de istorie literară ce are ca temă activitatea gazetărească a scriitorilor. □ Versuri de Ion Mărgineanu. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Cuvinte care cad ușor..* □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Prospețel (o parte din poveste)* de Grișa Gherghei. ■ În *Eseu* Radu Cernătescu semnează partea a doua a studiului *Retușuri la fotografia Crailor de Curtea Veche*. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, publică partea a doua a studiului *Una sută poeme*, dedicat lui Tudor Arghezi. □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Flagrant delict* de Roman Ráz, traducere de Jean Grosu. □ În *Cartea străină* Felix Nicolau discută despre romanul lui John Kennedy Toole, *Conjurația imbecililor*, în *Un Falstaff postmodern*. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler publică partea a patra a sintezei *Poezia anului 2006*, textul din acestui număr fiind consacrat lui Oskar Pastior. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează cronică dramatică a piesei lui A.P. Cehov, *Livada de vișini*, pus în scenă de către Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov, aflat în turneu în cadrul Festivalului Național de Teatru de la București. ■ Notiță despre comemorarea, la Uniunea Scriitorilor din București, a cincizeci de ani de la moartea lui Nicolae Labiș. ■ Sunt anunțate premiile Festivalului Național de Proză „Liviu Rebreanu”: „I. Secțiunea volume publicate Marele Premiu «Liviu Rebreanu» acordat de Uniunea Scriitorilor din România: Ioan Pinteș — *Mic jurnal discontinuu* (Editura Eikon, Cluj-Napoca). Premiile Centrului pentru cultură a

județului Bistrița-Năsăud; Virgil Rațiu – *Cartea persoanelor* (Editura Limes, Cluj-Napoca); Cornel Udrea – *Românul brusc* (Editura Grinta, Cluj-Napoca); Iolanda Malamen – *Alice în țara crimei* (Editura Charmides); Grigore Traian Pop – *Poker și lingspiel* (Editura Semne, București). Premiul special al juriului: Editurilor Tibiscus din Uzdin și Libertea din Pancevo pentru promovarea literaturii românești originale. Premiul de debut: Ioan Crișan – *La stânga* (Editura Arhipart, Sibiu). ■ Este anunțată organizarea Zilelor Mircea Eliade la Paris și Lille: „în perioada de 12-14 decembrie 2006 se desfășoară la Paris și Lille ultimul proiect din seria celor intitulate «Zilele Mircea Eliade în comunitățile românești de pretutindeni». Proiectul, organizat de Institutul Cultural Român, prin Direcția Români din Afara Țării, în parteneriat cu Asociația Passages din Lille, vizează punerea în discuție a unor elemente ce configurează identitatea și spațiul culturii române în context european, prin intermediul personalității și operei lui Mircea Eliade. Programul cuprinde seria de conferințe «Mircea Eliade et la droite européenne» și «Mircea Eliade, Écrivain et memorialiste». [...] Vor susține prelegeri domnii prof. univ. dr. Sorin Alexandrescu, lector univ. drd. Angelo Mitchievici, la Paris urmând să participe și filosoful francez Claude Karnoouh. Proiectul se înscrie în categoria proiectelor desemnate câștigătoare de comisia de jurizare în cadrul concursului pentru organizarea «Zilelor Mircea Eliade în comunitățile românești de pretutindeni», din luna iunie 2006”. □ În *Fonturi în fronturi* Mariana Criș scrie despre *Dansul macabru al „Dosariadei”*: „De 16 ani sunt persoane cărora le place să joace rolul martirilor. Să joace fals într-o piesă, care s-a scris cu sânge și cu moarte în prolog. Este adevărat că, dacă vrem să mergem înainte, trebuie să nu uităm trecutul. Însă, după cum văd, acest trecut este «descoperit» cu o anume falsitate, care nu face altceva decât să ne buimăcească și mai mult. Cred că vina cea mai mare o poartă CNSAS, care, dorind mereu să iasă în față, trimite pe la diverse redacții tot felul de extrase din dosare. Sau, cum s-a văzut, nici aceste dosare nu sunt întocmai cum au zăcut la Securitate. S-au sustras file, s-au pus altele noi, nimeni neștiind cine a făcut această «fraudă» morală. Este inadmisibil într-o țară, care vrând, nevrând intră peste o lună în Uniunea Europeană. Cine sunt autorii morali ai acestui furt, care are implicații mai mari decât faptul că economia națională a fost devastată, imediat după decembrie ‘89? Este o întrebare la care, în toată această vânzoleală a Dosariadei, nu știu dacă se va găsi ceva să ne răspundă”.

14 decembrie

• [„Cultura”, nr. 52 (104)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu se referă la *Marginalitatea fertilă*, comentariu pe marginea „Carnetelor de la Beclean” (nr. 6, Clubul Saeculum, Beclean 2006) ce „preiau intervențiile criticilor, scriitorilor și publiciștilor veniți din toate centrele culturale ale țării sa-l evoce pe Adrian Marino”. □ Mihai Iovănel, în *Cultura Literară*, semnează o recenzie negativă a romanului *Evgheniții* de Constanța Vintilă-Ghițulescu (Humanitas, 2006). □ În

Cultura Literară. Texte și contexte, Constantin Coroiu publică partea a treia din *Exerciții de memorie*, o serie de note pe teme literare. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, semnează o analiză a nuvelei *Adolescent* de Ioan Groșan. Acesta apreciază că „în proza lui Ioan Groșan sunt alternate încă de la debut două modalități de construcție narativă: una textualistă și alta realistă. Prima este specifică postmodernismului literar și parcurge realitatea ca pe o carte deschisă. Totul s-a scris deja, diferitele epoci, curente și școli au epuizat repertoriul tematic, astfel că originalitatea absolută nu mai este, în a doua jumătate a secolului 20, posibilă în creația literară. Obligat să-și recunoască acest epigonism involuntar, autorul postmodern și-l asumă. Se raportează fără complexe, dar și fără mari pretenții novatoare, la tradiția culturală constituită, sedimentată și o actualizează prin citat și parafrază textuală, prin parodie și pasișă. Lumea lui este o uriașă Bibliotecă. «Stăm pe o carte. Asta e», se spune în povestirea «Insula» a lui Ioan Groșan – iar scriitorul postmodern nu face altceva decât să-i răsfășoare filele”.

■ În aceeași rubrică, Andrei Terian semnează cu *Porsche-ul în gard*, prezentare a romanului *Derapaj* de Ion Manolescu: „«Derapaj» este o apariție de ținută occidentală: 650 de pagini, *hardcover*, cu o copertă de artă, asemănătoare celor din seriile *cyberpunk* nord-americane. E un produs de lux, cu un conținut surprinzător de accesibil: un soi de Porsche al prozei românești, pe care ai ocazia să-l duci acasă la un preț convenabil. Eu, dacă l-aș vedea la un vecin, l-aș achiziționa pe loc. Numărul de pagini aproape că nu contează: cartea își ține publicul cu sufletul la gură, e scrisă accesibil, are mult dialog. În plus, combinația de proză detectivistică (urmăriri senzaționale; erotică picantă; comploturi conspiraționiste; răpirea «celui mai mare scriitor român în viață») și roman cult (recuperarea trecutului identitar ceaușist; istoria socio-politică a tranziției; o istorie printre rânduri a literaturii române) îi va satisface atât pe cititorii dornici de consum comercial, cât și pe cei iubitori de subtilități estetice”.

■ Pe aceeași temă scrie și Alex Goldiș în *Sandu de la Litere*, o recenzie negativă a romanului lui Ion Manolescu, considerat „un roman eclectic, o construcție neglijentă și superficială, un eșec în stil mare”.

■ Nicoleta Sălcudeanu semnează o recenzie negativă a volumului lui Bujor Nedelcovici, *Un tigru de hârtie. Eu, Nică și Securitatea* (Ed. Alfa, 2003): „Dacă «eseul» ar fi fost doar materializarea unei simple, prea omește fanfaronade scriitoricești sau a unui vag și benign sentiment paranoic pe care toți cei trăiți în regimul trecut îl avem în diverse doze, încă ar fi fost, poate, de înțeles. Prin delațiune gratuită e mai rău decât atât. Mult mai rău. E vorba despre ce poate face un om cu iubirile lui, cu prietenii și neprietenii lui”.

□ Dosarul din *Cultura Controversei* este intitulat *Cinci întrebări scrise și tot atâtea răspunsuri orale*. Întrebările anchetei sunt: „A avut parte noua realitate de după ‘90 de o convenție artistică pe măsură, altfel spus și-a inventat realitatea un tip de realism *up-to-date*? Care sunt liniile de forță ale acestuia (sau acestora, în cazul în care considerați că sunt mai multe)? Vă propunem un scenariu SF: România este ștersă în urma unei invazii extraterestre, calamități etc, de pe hartă.

Poate fi recreată România intervalului 1990-2006 din baza lucrărilor artistice ale acestei perioade? Cum ar arăta în mare această imagine? Cât de apropiată/ îndepărtată de realitate ar fi ea? Care ar fi ideologiile care își taie partea leului în structurarea percepției asupra realității post '90? Ca inductor/ conductor de realitate, poate ficțiunea artistică să concureze culoarele media? Merită realitatea curentă-trivială atenția creatorului de dispozitive artistice? Sau prioritare sunt proiectele (utopice sau nu) care o depășesc? Sau secvențele trecutului, față de care avem încă prea multe afaceri neîncheiate dpdv al încorporării lui artistice pentru a-l arunca la coș?”. La discuție participă Călin Torsan, Ciprian Voicilă și Cosmin Manolache. Cosmin Manolache apreciază că „[...] mergând în descendența optzeciștilor, cronologic vorbind, au fost nouăzeciștii, care oricum au avut un soi de pliere la realitatea *hard*. Au fost antologiile lui Dan Silviu Boerescu, a cărui intenție pe care o bănuiesc eu era aceea de a grupa cele mai bune proze ale anilor respectivi. Era «Chef cu femeii urâte», prin '94-'95, '95-'96... Și a scos câteva antologii, plus că au fost și antologii de grup care fixau într-un fel zona în care se înscriau grupurile respective. Mai ales aștia de la Litere. A fost o antologie, «Ficțiuni», în care erau Ion Manolescu, Ara Șeptilici și încă doi sau trei colegi de-ai lor. Apoi «Tablou de familie» cu Răzvan Rădulescu, Cezar Paul-Bădescu, T.O. Bobe, Svetlana Cârștean și Gherguț, «Ferestre-98» cu Mitchievici, Ianuș... Astea fixează un anumit tip de orientare a grupului literar sau a cenaclului”. În opinia lui Ciprian Voicilă „chestia cu noua realitate de după '90 care își caută și își găsește sau nu o expresie artistică pe mine mă trimite cu gândul la un organism. Literatura e văzută ca un organism, o chestie foarte omogenă, dincolo de diferențele definitorii pentru fiecare scriitor în parte”. Călin Torsan apreciază: „Foarte interesant este că noi vorbim despre o literatură care ajunge la noi în urma unui soi de control care se instituie în programul de editare. Poate părea teorie a conspirației ce facem noi acum, dar vorbim despre cărți care ajung pe tarabă. De ce ajung? Pentru că unul preamărește feminismul, sunt cărți gen «Noaptea care a zguduit America», despre 11 septembrie. Deci există o tendință a editorilor, a celor care controlează financiar toată chestia, în urma căreia apar anumite cărți pe care ei le inoculează încet, încet. Tu ai impresia că ai o libertate de alegere, dar de fapt apar cam aceleași idei și, fără să vrei, îți formezi un mod de gândire comun cu al altora”. □ Următorul dialog din dosar, intitulat „*Sunt obsedat de realitate, chiar dacă știi că e foarte greu să o cuprind*”, se desfășoară între Corneliu Porumboiu și Cătălin Sturza, fiind abordate subiecte cinematografice. ■ Răspunsul lui Bogdan Ghiu este sintetizat în textul cu titlul „*Scriitorul ar trebui să devină monstruos, să înspăimânte, să sperie, să îngrijoreze*”: „Rolurile s-au inversat, dar literatura încă nu este conștientă de această «repoziționare»: literatura este cea care trebuie, acum, să «restabilească adevărul» și, mai ales, să restabilească încrederea în adevăr și în posibilitățile omului de a-l descoperi, de a-l exprima eficient și de a-l transmite. Presa a discreditat noțiunea de adevăr, dovedind cât este acesta de manipulabil. Literatura trebuie să refacă adevărul. E

datoria ei etică. [...] Scriitorul român trebuie să (re)începe, dacă a știut vreodată, să intervină în «realitate». Din poziția exclusului, de acum, are mai multe șanse ca niciodată, dat fiind că nu mai este inclus în «sistem». Nu scriitorul propune acum imaginea dominantă despre realitate. Dar poate «strica» jocurile. Poate că scriitorul ar trebui să reîncepe să devină monstruos, să înspăimânte, să sperie, să îngrijoreze. Oricum, este condamnat să deprindă arta exceselor de tot felul. Nu poate face altceva decât să debordeze realitatea, dar nu din afară, ci din chiar «sânul» acesteia, exhibând-i tendințele, repet, monstruoase, care o pot (auto) distruge. Literatura trebuie să nu mai caute consensul, altfel pierde pe mâna ei. Trebuie să devină, generic, o literatură horror: vizionar nefantastică”. ■ Iulia Popovici răspunde în „*Jocurile se fac acum, dar se joacă mâine*”: „România produselor artistice ale ultimilor 16 ani arată cam așa: «mizerabilistă» (termenul nu mi se pare foarte inspirat, dar are deja o istorie referențială în spate), excesiv interesată de identitatea sexuală a cetățenilor ei, cu o numeroasă populație adolescentină revoltată – de regulă, împotriva propriilor părinți –, proaspăt ieșită dintr-un regim dictatorial condus de imbecili cu minți infantile pe care majoritatea par să-l regrete pentru hazul lui generalizat; din cauză că post-dictatura nu e la fel de interesantă și antrenantă, populația acestei țări distopice depune în masă eforturi să emigreze, aparent ca să poată reproduce la scară mică dimensiunea tragi-comică a României de acasă. Sigur că o astfel de imagine ar fi una (ușor) dezechilibrată: după o vreme, și în absența unui discurs (cu formă și fondul sau) al realismului, acest impuls de echilibrare și-a pierdut rațiunea inițială, odată cu dispariția celui alt braț al balanței”. ■ Răspunsul Florinei Ilis apare sub titlul „*La ce ne folosește astăzi să știm cum se construia socialismul pe șantiere și care era menirea omului nou?*”: „Cred că literatura și, în general, orice formă de artă, de la arta fotografică până la arta teatrală și cinematografică, și-a revenit destul de greu de pe urmă schimbărilor de proporții petrecute, după 1989, în societatea românească. Să nu uităm că orice manifestare artistică sau literară se petrecea înainte de 1989 sub o formă instituționalizată, totul fiind strict organizat și coordonat de către Stat, artiștii și scriitorii nu erau obligați să se gândească unde își vor expune lucrările sau unde își vor publica cărțile. Pentru a evita aceste neplăceri (cu care au de luptat astăzi toți artiștii) nu era nevoie decât ca imaginația lor creatoare să nu tulbure zonele strict autorizate de către cenzura comunistă. Apoi totul mergea de la sine. După 1990, scriitorii activi înainte de revoluție, obsedați încă de trecutul lor, s-au trezit brusc în fața unei realități pe care nu mai știau s-o descrie. Practic, nu avem niciun roman în anii imediat următori ai revoluției care să descrie acea perioadă. Astfel, literatura publicată după 1989, dar scrisă de scriitorii activi înainte de această dată, s-a orientat tot spre trecutul comunist, având doar vagi incursiuni în prezent, în timp ce literatura tinerilor a evoluat spre un tip de ficțiune autobiografică, cu puternice accente erotice, semn că revoluția sexuală a ajuns și în România. [...] Adevărata menire a literaturii nu e aceea de a reproduce realitatea, ci de a o produce. Și, din acest punct de vedere, orice

literatură bună este subversivă față de realitate și, implicit, politică, în raport cu societatea din care se inspiră. [...] Nu cred că scriitorul își alege subiectele, scriind în mod programatic doar despre anumite teme care să merite atenția sa. În ceea ce mă privește, nu eu îmi aleg temele despre care urmează să scriu, ci ele mă aleg pe mine. Când am scris «Coborârea de pe cruce», un roman început la puțini ani după revoluție, deși aș fi avut ocazia să descriu mai în profunzime mediul în care evolua tânărul pictor Theo, tema centrală care mi s-a impus a fost aceea a luptei creatorului cu himerele creației sale și nu realitatea socială a vremii. Asta nu înseamnă că realitatea care apărea acolo, încadrând, într-un plan secund, conflictul interior al artistului, nu era importantă. Doar că nu era esențială pentru intențiile mele. Cu «Chemarea lui Matei», cel de-al doilea roman al meu, m-am apropiat oarecum mai mult de realitatea lumii, care, însă, în raport cu conflictele interioare ale personajului, rămânea tot într-un plan secund. Abia în «Cruciada copiilor» realitatea ajunge în planul principal, în timp ce personajele care o populează se mișcă pe această mare scenă a lumii, neputând s-o ignore. Dar era firesc să se întâmple așa, din moment ce tema centrală a romanului era lumea însăși. Eu consider că orice proiect care ia naștere în mintea unui scriitor este prioritar, indiferent de tema abordată”.

● **[„Observator cultural”, nr. [50] 351 (42)]** În *Informații*. La zi este publicată o notiță despre „o masă rotundă pe marginea operei și angajării politice a lui Mircea Eliade”, eveniment ce a avut loc la ICR Paris. În acest context este menționată conferința susținută de Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade et la droite européenne/ Mircea Eliade și dreapta europeană*. □ Se anunță acordarea premiului francofoniei din partea Asociației „Prix Saint-Exupéry – Valeurs jeunesse”, pentru colecția de carte pentru copii „Bufnița” și pentru o ediție bilingvă din Ion Creangă, editurii Paralela 45. ■ În *Actualitate* Ovidiu Șimonca discută despre *Radu Cosașu versus Mircea Mihăieș în ședința publică la USR*. Textul este o succintă dare de seamă asupra întrunirii Colegiului de Onoare al Uniunii Scriitorilor din 19 decembrie. ■ În *Istorie literară* Geo Șerban scrie articolul comemorativ *Nicolae Labiș – jumătate de secol de la plecarea poetului spre eternitate*. □ În aceeași rubrică, Radu Cosașu semnează un fragment intitulat *Un eretic*, dedicat lui N. Labiș. □ În *Teorie literară*, Florina Pîrjol semnează *Autoficțiuni de împlânzit iubita*, recenzie a volumului lui Philippe Vilain *Défense de narcisses* (Éditions Bernard Grasset, Paris, 2005). □ Se anunță aniversarea a 200 de numere a revistei „Arca” cu numărul triplu 10-11-12/2006: „eleganță grafică, echilibrată, cu destule lucruri interesante de citit. Inegală ca orice produs al unei (adunări de) subiectivități, revista se distinge prin aspectul nefestivist care împiedică multe alte producții similare să respire firescul bunului-gust («provincialismul» de care se tot apară unii și alții n-are nimic de-a face cu faptul că ele apar la București sau aiurea). Deși e editată de Consiliul Județean Arad, «sub egida Uniunii Scriitorilor din România», «Arca» nu pare, la prima vedere, un tribut, fie el și subtil, plătit vreuncea din cele două instituții”. □ Letiția Câmpan, în *Istorie*,

semnează *Antidot la ignoranță*, prezentare a volumului Ruxandrei Cesereanu, *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național* (Polirom, colecția „Plural M”, 2006). □ În *Polemici*, D. Țepeneag semnează *Scrisoare fără post scriptum*, un răspuns la scrisoarea lui Michael Shafir din numărul precedent. ■ În *Eseu. O literată în fața oglinzii*, Bianca Burța-Cernat recenzează volumul Luminiței Marcu, *Mansarda cu portocale. Puzzle spaniol* (Polirom, 2006): „Cartea Luminiței Marcu este limpede, nesofisticată, egală cu sine, fără adâncimi, fără intenții speculative, fără mari intuiții morale. Cu toate acestea, nu e o carte pe care să o ignori. Poate și datorită entuziasmului pe care îl emană fiecare pagină. E entuziasmul unui personaj inteligent, încă neofit, dar care vrea să învețe, să descopere cărți, oameni, țări, culturi, aspiră să știe cât mai multe, pentru că *savoir c'est pouvoir*. Eseurile despre Kogălniceanu, Mihai Tican Rumano, Adrian Marino, Mihail Ralea și despre memorabilele întâlniri ale acestora cu Spania dezvăluie tocmai bucuria candidă a apropierii de istoria literară”). □ Miruna Runcan, în *Arte*, scrie partea a doua a articolului *Teatru. 1957 – Schimbarea la față. Explorare arheologică la semicentenarul întâlnirii dintre teatrul și filmul românesc*. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction. 2006 internațional* face o trecere în revistă a celor mai importante evenimente, premii și apariții editoriale în genul SF din 2006.

15 decembrie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 49 (151)] Șerban Foarță publică cea de-a douăzeci și doua poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Radu Cosașu semnează un articol omagial intitulat *Cu Lucian Raicu*.

• [„**România literară**”, nr. 50] În *Actualitatea*, Petru Popescu comentează, în cadrul eseului *A fi scriitor român și în engleză*, volumul lui H.-R Patapievici, *Zbor în bătaia săgeții*: „Cartea, un jurnal în care Patapievici mărturisește cum și-a păstrat integritatea sufletească sub comunism, e pasionantă. Autorul explică chiar din rândul doi al primei pagini că prietenii și prietenia l-au ajutat să se salveze moral și, pur și simplu, să funcționeze, fără să devină corupt ori abrutizat de comunism. Cel mai fascinant personaj al cărții e Patapievici însuși. El scrie într-un stil de mărturisire directă atât de plin de urgență, încât, dacă evocă idei, ori oameni, ori locuri, le dă viață gâfâitor. Uneori, parcă îl citești pe Sfântul Augustin dezbătând relația cu Dumnezeu. Alteori, parcă citești o revoltă de generație. Peste tot, firescul, naturalul și spontanul sunt și tonul scrierii, și adevărata valoare umană recomandată de autor. [...] Hazardez o teorie: dacă Patapievici scria *Zborul* la Paris ori Londra, ar fi avut la început mai mulți fani englezi ori francezi, și mai puțini în România. Există, încă, convingerea că, dacă scrii în altă limbă, nu mai aparții literaturii române, pur și simplu. Dar oare nu e timpul să gândim mai modern, și cu mai multă independență? O literatură nu e definită numai de o limbă maternă, și ar trebui definită de toți cei care se nasc în ea, oricât de departe se vor duce în spațiul artistic, pentru că performanța lor adaugă

literaturii române un element foarte nou, dar mult necesar: aventura”. □ Într-o notiță sunt anunțate Premiile „Ramuri” 2006, festivitate ce a avut loc la Craiova, pe 8 decembrie. □ Se anunță lansarea volumului *100 de poeme* de Gabriel Chifu, „volum antologic apărut la editura Ramuri”, la Calafat, în data de 9 decembrie. □ Sunt anunțate Premiile Filialei Arad a UR: Premiul «Opera Omnia» lui Ondrej Stefanko; Premiul pentru poezie lui Ioan Moldovan pentru volumul *Celălalt pește*, Ed. Paralela 45; Premiul pentru proză lui Gh. Schwartz pentru romanul *Axa lumii*, Ed. Polirom; Premiul special pentru debut: t.s. khasis, pentru volumul de versuri *arta scalpării*, Ed. Vinea”. □ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș scrie despre *Trădarea jurnaliștilor*, eseu despre superficialitatea presei actuale, inclusiv a celei culturale: „E o fatalitate din care nu vom ieși vreodată. Ea decurge din nivelul intelectual în curs de prăbușire al societății românești, din infantilizarea culturală și imbecilizarea galopantă pe care le vedem petrecându-se chiar sub ochii noștri. Am putut verifica, de-a lungul anilor, felul în care sunt pregătiți să-ți recepteze cititorii scrierile. Articolele așa-zicând «serioase», documentate la sânge, atent scrise, oportune din punct de vedere cultural, publicate de mine, au avut rareori parte de receptarea la care mă așteptam. În schimb, exagerările polemice, nedreptățile crase, jignirile, ba chiar răzbunările prostești la care m-am dat s-au bucurat aproape instantaneu de valuri de comentarii”. ■ În *Literatură. Lecturi la zi*, cu titlul *Totul despre Ceaușescu*, Tudorel Urian prezintă volumul lui Ion Ianoși, *Eu – și El. Însemnări subiective despre Ceaușescu* (Ed. Ideea Europeană, 2006): „De mare profit pentru înțelegerea specificității regimului comunist din România este cartea profesorului Ion Ianoși *Eu – și El. Însemnări subiective despre Ceaușescu*. Este cartea unui gânditor de stânga, adept al marxismului și om care a servit regimul comunist din țara noastră într-una din perioadele sale cele mai tulburi (între 1955 și 1965). Într-un fel, această carte este o replică românească la faimosul op al lui François Furet, *Sfârșitul unei iluzii*. O analiză rece a unui om care a văzut degradarea până la crimă a idealurilor tinereții sale. El contabilizează erorile făcute de Gheorghe Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu, compară tipurile de dictaturi pe care le-au instaurat, îi psihanalizează pe cei doi dictatori comuniști și nu ezită, atunci când este cazul, să se avânte chiar pe teritoriul fascinant al istoriei contrafactice. [...] *Eu – și El. Însemnări subiective despre Ceaușescu* este o carte inteligentă, scrisă cu har, care are un merit incontestabil: acela că prin întrebările puse sau sugerate oferă piste de gândire menite să aducă lumină în istoria destul de contorsionată a comunismului românesc. Ea poate fi citită cu profit de toți cei capabili să judece cu mintea liberă, indiferent dacă astăzi sunt adepții valorilor de stânga sau ai celor de dreapta. Apariția unei asemenea cărți, de neconceput în anii comunismului, ne reamintește, o dată în plus, că a trăi într-o democrație este o mare șansă”. □ În *Eseu*, Horia Gârbea semnează *Scrisori, depeșe, telegrame*, abordând modul de reflectare al acestui tip de comunicare în literatura română. ■ În *Literatură*, Cosmin Ciotloș publică o dublă recenzie sub titlul *Cercul poezilor în curs de apariție*, comentând două volume

de versuri ale unor autori din grupul literar ieșean Club 8. Fertil, *Jucăria mortului* de Constantin Acosmei, volum aflat la cea de-a treia ediție, apărut cu o postfață de O. Nimigean (Ed. Vinea, 2006) și *Epistole... și alte poeme* de Gabriel H. Decuble (Ed. T, 2001). Despre primul afirmă: „La 11 ani de la prima publicare, *Jucăria mortului* rămâne o foarte bună carte de poezie. Firește, scepticii nu sunt lipsiți de argumente: distanța în timp încurajează și stimulează rezervele, discreția și zgârcenia autorului premerg unele dintre semnele de întrebare, formulările memorabile provoacă suspiciuni legate de termenul de valabilitate. Pe scurt, Constantin Acosmei poate fi privit – cu maliție – ca un autor de butade, pline de haz și potrivite excelent, ca o specie de *copywriter* fără simbricie. Chiar dacă lucrurile ar sta așa, tot n-ar fi de neglijat. L-aș citi în continuare cu plăcere și complicitate. [...] Cu riscul de a coborî poezia în retorică și inefabilul în canon, cred că *Jucăria mortului* capătă, de la an la an, trăsăturile unui volum obligatoriu. Un exercițiu de democrație și de libertate a cuvintelor. Necesari deopotrivă tinerilor poeți și criticilor experimentați, jurnaliștilor sătui de limba de lemn și top-modelelor care vor să-nvețe, cum-necum, grația. În sfârșit, o spun așteptând, necesari lui Acosmei însuși”, în timp ce despre cea de-a doua susține: „Personal, văd în volumul lui Gabriel H. Decuble (*Epistole...și alte poeme*) o reușită. În limitele pe care autorul și le-a impus, în limitele multora dintre așteptările noastre și chiar un pic dincolo de ele. Sunt puține cărțile asamblate și concepute în timp real cu o asemenea inteligență. Cu alte cuvinte, acele cărți care te provoacă și care să te conving să treci peste nemulțumirile impresioniste ale primei parcurgeri; încăpățanate și chiar prin asta fermecătoare; consecvente, dar nu monocorde. După o copertă avangardistă, publicitară și aproape farmaceutică («Conține: poezie pură 92,8 %; poezie cu tendință 7,19 %; hârtie 0,01 %»), urmează pagini întregi de poeme cu prozodie latină, intercalând alte poeme comentate în paranteză de o mână neștiută și câteva senzualități epigramatice surprinzătoare”. ■ În *Literatură* este publicată o selecție de versuri semnată de Gheorghe Grigurcu. □ În *Plecând de la cărți*, Mihai Zamfir scrie a doua parte a eseului intitulat *Cartea la kilogram*. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică *Laudă de tine și de mine*. □ În *Lecturi*, Elvira Sorohan scrie, în *O Spanie spirituală*, despre *Mansarda cu portocale*. *Puzzle spaniol* de Luminița Marcu (Polirrom, 2006): „Fragmentarea volumului în impresii de călătorie, cronici asupra cărților despre Spania, interviuri cu scriitori și ziariști spanioli, eseuri despre scriitori de limbă spaniolă etc., justifică inspirat un subtitlu care trimite la imaginea întregului reconstituit din 32 bucăți de Spanie, spaniolă și hispanism. Eseurile despre câțiva scriitori de limbă spaniolă, din America de Sud, par să fie simplu completeive. [...]”. ■ În *Cartea Românească*, Daniel Cristea-Enache semnează, în *Un hacker intelectual*, o recenzie a volumului lui Alexandru Mușina, *Scrisorile unui fazan (Epistolarul de la Olănești)* (Ed. Cartier, Chișinău, 2006) ce „reunește scrisorile deschise trimise de fostul «optzecist» colegului său de disidență [Al. Cistelean, n.n.], precum și unui destinatar la fel de apropiat, criticul Virgil Podoabă. Un poet și doi critici,

așadar, un poet care a scris câteva cărți de eseuri și care știe să facă din spațiul lax al epistolei un teren ideal de exprimare. Este drept că acest epistolar e unul, așa zicând, unilateral. Criticii nu-i răspund poetului, după cum regretatul Lucian Raicu n-a răspuns niciuneia dintre scrisorile înflăcărâte (strânse și ele, ulterior, într-un volum) ale lui Emil Brumaru. Dar această aparentă non-comunicare servește devoalării emitentului, ca și retoricii sale ușor plângărețe, de om neînțeles și singur, «fazan» captiv într-o colivie provincială. Dacă ar fi avut *feed-back*, scrisorile lui Alexandru Mușina ar fi fost parte a unui întreg, iar autorul lor – unul dintre conlocutori. Astfel însă, i se dă prilejul de a ocupa prim-planul și de a merge pe propriile urme, vorbind numai despre subiectele care-l interesează și adâncind temele pe care le consideră importante. În opinia criticului, „postmodernismul ot România» constituie o țintă predilectă a acestui veritabil *hacker* intelectual, Socrate de Brașov sau Pascal de Olănești care are curajul de a vorbi despre propria ratare. Și aceasta în condițiile în care atâția colegi de breaslă preferă să se îmbete cu apă rece. Spre finalul volumului, e avansată și o soluție pentru sclifosita retardare autohtonă, în care complexele de inferioritate și cele de superioritate se îngemănează”. ■ În aceeași rubrică. Al. Săndulescu comentează, în *Marin Preda, îndrăgostit*, volumul *Marin Preda. Scrisori către Aurora*, „un volum cuprinzând numai o sută și ceva de pagini, unul plin de substanță, de o poezie frustă a dragostei scriitorului pentru tână și frumoasa poetă și, în același timp, unul de semnificative mărturisiri literare, care se înscriu în istoria, devenită fabuloasă, a Moromeților. Trebuie să-i fim recunoscători Aurorei Cornu că a păstrat peste ani acest pachet de scrisori și că l-a dat la lumină, ele accentuând conturul unei psihologii de mare creator, poate una dintre cele mai torturate, mai bătute de contradicții din literatura română postbelică”. ■ Ion Simuț scrie despre romanul lui George Bălăiță, *Lumea în două zile*, aflat la ediția a VII-a, apărut, cu o prefață semnată de Ileana Mălăncioiu, la Polirom, în 2004. Acesta apreciază că, deși este vorba despre un „roman scris în plin comunism, trece de trei decenii și nu a căpătat nici un rid, nu are nici o pagină vetustă, în timp ce numeroase alte creații literare la fel de vechi sau mai noi au căzut iremediabil în desuetudine. A acumulat șapte ediții în acest interval și nu am un exemplu comparabil de valoare și succes. Care ar fi explicația, pe lângă virtuozitatea scriiturii și construcția narativă impecabilă? Romanul evită în egală măsură să se implice în problemele politice (al căror fundal îl invocă ironic prin citatele extrase din presa momentului) și să se refugieze evazionist într-o poveste de tip fantastic. Sunt două greșeli destul de frecvente în interpretarea acestei cărți: plasarea ei în categoria romanului preocupat de obsedantul deceniu și exagerarea în direcția fantasticului. Care ar fi, după părerea mea, tema fundamentală a acestui roman? Deconstrucția unui mit: acela despre capacitatea premoniției și legitimitatea ei. Sau: interogația asupra acestui har al prevederii viitorului: cine îl poate deține și în ce împrejurări?”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu publică *Originea*. ■ Mircea A. Diaconu semnează studiul *I.L. Caragiale – d’ale hermeneuticii*. ■ În *Scriitori în arhiva CNSAS* sunt

reunite și comentate o serie de documente sub titlul *Deținut politic sub trei dictaturi: Radu Gyr*. □ Este publicat un *Calendar literar* pentru perioada 11-19 noiembrie. □ În *Cultură* Iordan Datcu scrie despre *Un cercetător francez al tradițiilor românești*, articol dedicat etnologului și antropologului Jean Cuisenier. □ Ioana Pârvulescu semnează, în *Cronica Optimistei*, eseu *Gânduri dintr-o dimineată cu ceață*. □ În *Cartea străină*, Dana Diaconu analizează *Marea în ruine* de David Torres, roman apărut la Barcelona, în 2005. □ În *Meridiane. Cronica traducerilor*, Mircea Lăzăroniu scrie despre *Un autor dizolvant: Drieu La Rochelle*, prezentând în principal romanul acestuia, *Focuri vii*, publicat la editura Corint în 2005. □ În *Frânturi lusitane*, Virgil Mihaiu face o trecere în revistă, sub titlul *Culturalmente tot mai vizibili*, a vieții culturale portugheze, semnalând și diverse evenimente culturale românești în acest spațiu. □ Cu titlul *Comemorare Jack London* este publicată o notiță bio-bibliografică despre autor. □ Semnalare a „romanului italian cel mai bine vândut în secolul XX”, *Du-te unde te cheamă inima* de Susanna Tamaro. □ Este anunțată publicarea, în Cehia, a romanului apărut la Gallimard, în 1984, lui Milan Kundera, *Insuportabila ușurățate a ființei*. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Prin anticariate*, Simona Vasilache se ocupă, în *Anti-alchimicii*, de volumul de versuri *Plantații* de Constant Tonegaru, apărut, în 1945, la Fundația Regală pentru Literatură și Artă.

- **[„Suplimentul de Cultură”, nr. [50] 106]** Casiana Ioniță semnează *Allen Ginsberg, 50 de ani după Howl. Vârsta mijlocie a unui poem revoluționar*.
- În *Lecturi întrerupte* Doris Mironescu scrie un articol comemorativ dedicat lui Lucian Raicu, cu titlul *Pornind de la o frază a lui Lucian Raicu*. □ Luminița Marcu publică o recenzie la volumul *Apocalipse vesele și triste* de Cristina Chevereșan (C.R., colecția „Noua critică & Istorie literară”, 2006). □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineată* Emil Brumaru semnează un text confesiv intitulat *Locurile dragi*. □ În *Palindroman* Șerban Foarță inserează un nou fragment din *Roșul ușor e rozul iluzor*.

20 decembrie

- **[„Luceafărul”, nr. 46 (769)]** În *Galaxia cărților* Ion Roșioru prezintă placheta de versuri *Cu o pereche de aripi noi* de Carmen Veronica Steiciuc (Ed. Augusta, Timișoara, 2005), precum și volumul de „proză poetică” *Buncărul desfătărilor* de Marta Bărbulescu (Ed. Premier, Ploiești, 2006), în timp ce Valeria Manta-Tăicuțu semnează o recenzie a volumului de versuri *Incunabul* de Lia Ceran (Junimea, 2006). ■ În *Cronica literară* Adrian G. Romila semnează o recenzie a romanului lui Gellu Dorian, *Insula Matriochka* (Ed. Paralela 45, 2005), ce „[...] mizează iarăși la pariul jocului de voci. Avem, mai întâi, un protocolar argument, intitulat *De veghe în jungla de cărți*, unde autorul își face bilanțul epic, precizându-și intenția mai veche de a ilustra trecutul comunist: «...am deschis o serie de romane în care am tratat problema securității infiltrate în cele mai intime

structuri ale familiei, dezumanizând individul, falsificându-l, creând adevărate drame». Desigur, argumentul putea lipsi, pentru că e ușor patetic să vorbești explicit despre tine, despre proiectele tale și despre «jungla de cărți» care te condiționează în capul unei ficțiuni (asta în cazul în care argumentul nu face parte tot din gama aceleiași strategii narative a alternării autorului cu naratorul). Oare nu toți scriitorii deja consacrați rătăcesc iremediabil în «jungla de cărți», a lor și a celorlalți? Se mai îndoiește cineva? Dar în sfârșit, romanul poate fi luat ca atare, fără această voită încadrare într-o tradiție personală. [...] Roman *poetic* despre legitimitatea rememorării și a povestirii, străbătut, totodată, de o fermă vână realistă de sub care transpare fin și problematica existențială, *Insula Matriochka* dovedește încă o dată că poezii se numără, adesea, printre cei mai buni prozatori”. □ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a doua parte din *O importantă vocație secundară*, text de istorie literară ce are ca temă activitatea gazetărească a scriitorilor. □ Poezii de Dumitru Ion Dincă. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Mentalitate funcționărească*. □ În *Cerneală proaspătă* este publicată povestirea *Demiurgul necunoscut* de Emil Rațiu. ■ În *Eseu Gelu Negrea* scrie despre *Femeile lui Caragiale*, analiză a personajelor feminine din piesele sale. □ Selecție lirică Daniela Șontică. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, publică partea a treia a studiului *Una sută poeme*, dedicat lui Tudor Arghezi. □ În *Literatura lumii* este reprodusă povestirea *Un câștig bun* de Ivan Franko, „prezentare și traducere din ucraineană de Corneliu Irod”. □ În *Cartea străină* Felix Nicolau semnează *Infernul japonez*, prezentare a romanului *Roșu ucigaș* de Jeroen Brouwers. □ În *Planeta literelor* Grete Tartler publică partea a cincea a sintezei *Poezia anului 2006*, prezentare a Premiului Joseph Breitbach, acordat lui Wulf Kristen, a Premiului „Caselor literaturii” (Preis des Literaturhäuser), acordat lui Uwe Kolbe, precum și a Premiului Erich Fried, acordat lui Marcel Beyer. □ În *Thalia* Alina Boboc semnează o dare de seamă cu titlul *Teatrul Național din București la sfârșit de an*. □ Sunt anunțate Premiile „Revistei Caligraf”. □ Este publicată o dare de seamă asupra ultimei întâlniri din 2006 a Comitetului Director și Consiliului Uniunii Scriitorilor din România.

21 decembrie

• [„Cultura”, nr. 53 (105)] În *Revista Revistelor*, C. Stănescu prezintă revista „Noua literatură”, condusă de Luminița Marcu: „«Există o literatură nouă, care să o dea la o parte pe cea veche? Nu știu încă să răspund la cea de-a doua parte a întrebării. Dar ce știu cu siguranță e că există o literatură nouă. Literatura care se scrie acum»: sub semnul acestei întrebări aproape retorice, dar a cărei jumătate din urmă e departe de a bandaja rănille abia deschise de câțiva tineri «rasiști» în carnea generației marilor «expirați»», debutează noua revistă a tinerilor înființată printr-un concurs de proiecte de nouă Uniune a Scriitorilor. Editorialul Luminiței Marcu, destul de prudent, e de un calm aparent, foarte oportun la început de drum. Iată: echipa insolită care intră pe bicicletă în solemnă, grava, fanata casă Monteoru

ca să facă revista nu vrea «să știe nimic despre scandalurile și polemicile care agită viața culturală mare». Noua revistă nu lovește cu manifeste anarhiste capul tombaterelor și edecurilor. Ideea ei de bază este doar «să ofere spațiu scriitorilor activi de astăzi». Revista, insistă editorialul primului număr, «nu vrea să fie o revistă polemică, nici nu-și propune să impună manifeste ale tinerei generații», nici să «coaguleze vreun grup exclusivist». Și, în fine, culmea cumișteniei, «nici măcar să concureze celelalte reviste de cultură» nu-și propune. Ce-și propune revista «nici» este «să surprindă diversitatea literaturii care se scrie azi». Să facă cunoscuți «scriitorii români interesați și cu potențial internațional», căci 2007, anul integrării, bate la ușă”. □ În *Cultura Politică*, Bogdan Suceavă scrie despre *Breviarul bucuriilor curente*: „[...] aștept din partea unui demers artistic, fie el scriere sau film sau teatru, să se ridice deasupra momentului, să se înalțe până la idee, să tindă către reprezentativitate și generalizare, să identifice și să exprime un principiu care poate ajunge să spună mai multe despre realitate decât realitatea însăși. Dacă în fața unei lucrări de artă ni se pare că nu s-a întâmplat asta, înseamnă că suntem din nou martorii unei noi manifestări de gândire neclară, din seria tuturor acelor manifestări tulburi care îngroașă până la refuz letopisețul aburelilor contemporane născute în atmosfera de șantier neterminat care și-așa domină spiritualitatea românească de când n-a fost să fie facerea ei și până astăzi”. □ În *Cultura Literară. Texte și contexte*, Constantin Coroiu semnează un text cu caracter memorialistic despre Mihai Beniuc și Ioan Alexandru. ■ Daniel Cristea-Enache, în *Cultura Literară. Remake*, îi dedică lui Adrian Păunescu *Râul, ramul...*, într-o analiză a volumului din 1971 al poetului, *Istoria unei secunde*. □ O prezentare a volumului-album *Scrisori printre gratii* (Ed. Universal Dalsi, 2004) de Iordan Chimet face Felicia Antip, în *Elogiul prieteniei*. ■ Alex Goldiș, în *The Making of Simona Popescu*, prezintă volumul acesteia, *Lucrări în verde sau pledoaria mea pentru poezie* (C.R., 2006): „Pentru a reuși să transforme un curs de poezie într-un subiect poetic, autoarea are nevoie de un scenariu al naibii de puternic, de o poveste autentică și bine articulată. Mai ales că poeta s-a remarcat, prin cele două volume de la începutul anilor ‘90, tocmai printr-un program autenticist, prin «desenul clar al versurilor» sau prin «imaginația care nu aruncă umbră» (Nicolae Manolescu). Plasarea teoretică incomodă e denunțată încă din primele pagini ale volumului – și nu oricum, ci, fapt semnificativ, sub forma unei conversații cu un amic. [...] Manifest teoretic-didactic care glisează, subtil, în poezie, epopee intertextuale despre ceilalți, dar mai ales despre sine, «Lucrări în verde» este un proiect (da, un proiect!) despre care – oricât de clișeizată ar fi această formulă – trebuie să spun că e deopotrivă artistic și existențial. Căci a doua răsturnare importantă a regulilor jocului, în oglindă cu cea despre care vorbeam la început, aici intervine: chiar dacă poeta face, ficțional, pe profa, ea reușește, propriu-zis, prin dezinvoltură și inteligență, să creeze – dincolo de seminarul imaginat – discipoli, din cititorii concreți”. □ Cristina Balinte scrie despre *Romanul unei biografii*, recenzie a romanului *Macii bătrâneții*. *Sade la*

ospiciu de Anne Parlange și Vincent Lestréhan „traducere de Sabina Chișinevski” (Humanitas, 2006). □ Dana Ionescu, în *Povestirile unui dandy*, prezintă romanul lui Radu Albala, *Femeia de la miezul nopții* (Humanitas, 2006). □ Iolanda Malamen, în *Cultura vizuală*, semnează o prezentare intitulată *22 de scriitori împreună*, dedicată expoziției de la galeria „Dialog” în care au fost expuse picturi, sculpturi și desene ale unor scriitori.

● [„**Observator cultural**”, nr. [52-53] 352-353 (51)] În *Informații*. La zi este publicată o notă despre Premiile de excelență în literatură ale Uniunii Naționale a Patronatului Român: „La categoria debut, a câștigat Augustin Cupșa, pentru întreaga activitate literară a fost recompensată Gabriela Adameșteanu, iar premiul Opera Omnia i-a revenit lui Petre Stoica. Juriul, format din Eugen Negrici (președinte), Luminița Marcu și Gabriel Chifu, a luat decizia finală în baza următoarelor nominalizări: la premiul de excelență pentru debut în literatură – Augustin Cupșa, Maria Manolescu, Ana Maria Sandu; la premiul de excelență pentru activitate literară – Gabriela Adameșteanu, Gabriela Melinescu, Adrian Popescu; la premiul de excelență pentru Opera Omnia – Constantin Ciopraga, Petre Stoica, Constantin Țoiu”. □ Notă despre întâlnirea organizată, la clubul Ota din București, cu scriitorul Răzvan Rădulescu, cu ocazia lansării romanului acestuia, *Teodosie cel mic*, la Polirom. ■ În *Actualitate* Ovidiu Șimonca dă detalii despre „*Stingerea amicală a diferendului*” între Radu Cosașu și Mircea Mihăieș, o dare de seamă asupra ședinței din 19 decembrie ce a avut loc la sediul Uniunii Scriitorilor. □ În aceeași rubrică este publicat, cu titlul „*Criteriile din România nu coincid cu cele din Occident*”, de către Cristina Hermeziu un interviu cu Magda Cârneci, în calitate de director adjunct al Institutului Cultural Român – Paris. Discuția este centrată în jurul activității acestei instituții la Paris, asupra vizibilității ICR-ului în presă, trecându-se apoi la diverse aspecte din viața politică. □ Mirel Horodi semnează un articol omagial intitulat *150 de ani de la nașterea lui Moses Gaster*. ■ Rubrica de literatură este consacrată romanului *Fata din casa vagon* de Ana Maria Sandu, recent apărut în colecția „Ego. Proza” a editurii Polirom. ■ Bianca Burța-Cernat semnează o recenzie pe această temă intitulată *Fantasme, nevroze, „ape adânci”*: „O poezie stranie, angoasantă înconjoară romanul Anei Maria Sandu ca un halou. Un roman cu contururi fluide, înșelătoare, în armonie cu fluiditatea fantasmelor care bântuie mentalul chinuit al personajelor. Temerară coborâre în subteranele măloase ale sufletului, *Fata din casa vagon* este o partitură remarcabilă în care se întâlnesc condeii de poetă al Anei Maria Sandu și reala sa vocație pentru ficțiunea psihologizantă”. ■ Pe aceeași temă scrie și Ana-Maria Popescu în *Imagini chagalliene cu infuzie de tristețe*: „Se potrivește acestui volum mai degrabă metafora plantei agățătoare din *Volubilis* de Simona Popescu, despre scriitorul care-și selectează tema de care se prinde și din care se hrănește, conviețuind simbiotic, dar fiecare ducându-și viața separat. [...] Secvențele epice sunt mici unități de percepție de la care se dezvoltă imagini dominante, cadrele principale, alternând cu *flash-back*-uri, se derulează filmic prin față cititorului. De

altfel, construcția romanului și fragmente consistente din text trădează cultura cinematografică a autoarei și pasiunea acesteia pentru film: povestea este întreruptă de stop-cadre și gros-planuri asupra personajelor și scenelor semnificative. [...] Tot așa, lumea din romanul *Fata din casa vagon* te absoarbe și rămâi cu impresia că ai văzut cel mai frumos film din lume. Și cu gustul amar al tristeții unui destin traumatizant”. ■ O a treia recenzie dedicată acestui roman este *Casa cu femei* de Adina Dinițoiu: „Ca tipar stilistic și ca teme/ obsesii literare, Cecilia Ștefănescu (în *Legături primejdioase*, dar și în romanul în curs de apariție, *Intrarea Soarelui*, din care a fost publicat recent un fragment în *Dilemateca*) și Ana Maria Sandu sunt spirite afine: le apropie discursul autoficțional, sensibilitatea feminină exacerbată (și explorarea sexualității feminine, a «prieteniei amoroase» dintre două femei), «coborârea» în copilărie, din dublă perspectivă (adult și copil), dar și *côté*-ul artistic, accentele poetice și estete, care favorizează lirismul și minimalizează cumva trama epică. [...] Ana Maria Sandu execută, cu acest roman, un salt de la scriitura biografist-minimalistă la dizolvarea biograficului în ficțiune, în imaginar și – atenție! – în construcție. Dacă e adevărat că *Fata din casa vagon* e o proză poetică, aluvionară, fără înaintare epică, în schimb construcția (imagerie și perspective) e de-a dreptul savantă, sofisticată și chiar cu surprize, în capitolul final. [...] Plutește, de altfel, un soi de indecizie în roman, care se simte și în vocile succesive ale Inei, între biografism și dizolvarea în ficțiune, pe care Ana Maria Sandu va trebui s-o tranșeze”. □ Nelly Graur scrie despre *Zitul: o satiră topită într-un text fabulos*, recenzie a romanului Tatianeii Tolstaia, apărut în traducerea Luanei Schidu la editura Curtea Veche, în colecția „Byblos”, în 2006. □ În *Critică literară* Paul Cernat semnează o recenzie intitulată *Despre A.E. Baconsky*, cu dus-întors, prezentare a volumului *Rolurile și rolul lui A.E. Baconsky în cultura română* de Crina Bud (Ed. Paralela 45, colecția „Deschideri”, 2006): „Monografia Crinei Bud despre «rolurile și rolul lui A.E. Baconsky în cultura română» este, fără îndoială, o lucrare necesară dedicată uneia dintre cele mai reprezentative, mai fascinante și mai sinuoase personalități scriitoricești din anii comunismului autohton. Nu e vorba doar de (încă) un semn al creșterii interesului tinerilor pentru istoria literară, fapt îmbucurător în sine. [...] Pe de altă parte, recuperarea critică a unui scriitor intrat, din cauza estetismului sau ieșit din modă, într-un relativ con de umbră este mai mult decât avenită. Căci Baconsky nu a fost doar un personaj spectaculos («dandy-ul comunist» între entuziasmul utopic și dezamăgirea antiutopică), ci și autorul unor cărți de primă mărime, profunde și inovatoare, un umanist european de aleasă și vastă cultură. [...] Serioasă, avizată, stimabilă ca teza de doctorat, cartea rămâne – ca monografie critică – o promisiune insuficient onorată. Ar fi de dorit că autoarea să revină cândva asupra subiectului Baconsky, cu o lectură altfel întocmită, mai decantată stilistic și mai matură. Implicarea avizată, spiritul nuanțat și dăruirea exegetică a Crinei Bud ne îndreptățesc să sperăm la mai mult”. ■ Ovidiu Șimonca semnează un interviu luat Ruxandrei Cesereanu sub titlul „*Mi-am descoperit senzualitatea*

la 30 de ani”, orientat în special înspre detalii de ordin biografic, mai ales legate de anul 1989. Despre primele sale volume de versuri, aceasta afirmă: „Erau volume scrise între 1985 și 1989. Eu le propusesem Editurii Dacia din Cluj, înainte de căderea lui Ceaușescu. Mi s-a spus că sunt prea periculoase, prea dure, că nu pot să apară; foloseam o serie de cuvinte: cuțit, sânge, viol, pe care editura nu le-a acceptat. Și nici eu n-am vrut să-mi mutilez poeziile, eliminându-mi acele cuvinte. Și editura mi-a cerut proză. Le-am dus volumul de proză – acela era un microroman kafkian – cu o parabolă totalitară. A fost considerat mai puțin periculos pentru că era plasat într-o atmosfera atemporală, nu era precizat unde se întâmplă, când se întâmplă. Mi s-au băgat și niște fraze cu «bombe care explo-dau», cu «soldați care erau îmbrăcați în uniforme kaki». Oricum, voi regreta toată viața că am debutat înainte de 1989”. Vorbește apoi despre temele dominante din poezia sa, violența și moartea: „Poezia mea este o poezie violentă. De ce este o poezie violentă? Vreau să fiu foarte onestă cu mine însămi. Mă gândesc că singurul lucru prin care poți să le arăți că ești autentică este să te uiți în oglindă și să scoți din tine nu doar ce ai bun și frumos, ci și răul. Pentru autenticitate, violența este certificatul meu, este esențială. Și mai trebuie să-mi recunosc nevrozele. Eu nu vreau ca nevrozele mele să treacă de la mine la cititori, ca păpușile voodoo. Dar îmi doresc ca cititorii mei să se exorcizeze odată cu mine. Când vorbesc despre «poetul ca bestie», am în vedere că poetul trebuie să-și exteriorizeze răul dinlăuntru și să nu cosmetizeze nimic. Poetul nu trebuie să se așeze după paravane, să-și fardeze traumele. Violența trebuie să fie autentică. [...]”. Se trece apoi la discuția despre erotismul din proză, cu referiri la *Nebulon* și *Tricephalos*. Interviu se încheie cu alte amănunte de ordin biografic, cu detalii despre viitoarele sale planuri literare și despre rolul acesteia în Comisia Tismăneanu, ca expert. În opinia sa „acest Raport asumat la nivelul autorităților, asumat de președintele Băsescu, este un moment istoric. Raportul nu are un caracter punitiv și justițiar: are un caracter informațional și explicativ, este un dicționar ideologic explicativ, astfel încât românii să înțeleagă de ce și ideologia comunistă era rea, nu doar închisorile și lagărele”. □ Michael Hăulică, în *Fantasy & Science Fiction. 2006 românesc* face o trecere în revistă acelor mai importante evenimente, premii și apariții editoriale în genul SF, în România, în 2006, cea mai apreciată editură fiind Nemira. □ Ana-Maria Popescu semnează o sinteză intitulată *Cărți de Crăciun. Noua lume a poveștii*. □ Tot despre literatura pentru copii scrie și Florina Pîrjol în *Ce mai citesc copiii*. □ În acest număr al Suplimentului sunt publicate o serie de *Texte de teatru nou*: *Rape* de Bogdan Georgescu, *Red Bull* de Vera Ion și *Coborâți* de Selma Dragoș.

• [„România literară”, nr. 51-52] În *Actualitatea*, Reporter face o prezentare a evenimentului dedicat Premiului Cartea Anului de către „România literară”, reproducând, cu această ocazie, și prezentarea Ioanei Pârvulescu la volumul lui Florin Țurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*. □ Într-o notă, sunt trecute în revistă o serie de Ședințe la Uniunea Scriitorilor. □ În *Contrafort*, Mircea Mihăieș

scrie despre *Laurii ofiliți*, eseul despre „«top»-uri, nominalizări și premii”: „Am nutrit multă vreme iluzia că, odată intrată în atenția *mass-media*-ei, cultura va cunoaște o epocă de înflorire fără precedent. M-am înșelat profund. Statistic și cantitativ, emisiunile dedicate culturii arată acceptabil. În ce privește eficiența, aceasta tinde spre zero. E, desigur, și vina realizatorilor. Nu poți convinge decât pe cei deja convingși de valoarea unei opere de artă dacă rămâi la formula adormitoare a mesei rotunde și a discursului citit – cu sau fără har – de pe prompter. Cultura ar putea fi promovată eficient adoptând modelul filmelor documentar-militante din seria «Mari români». Altminteri, dacă *anchor-man*-ul unei emisiuni culturale nu are carisma și competența unei veritabile vedete, efortul e inutil. [...] E limpede, pe de altă parte, că nu trebuie abandonate aceste redute cucerite cu atâta greutate. E bine că s-a creat reflexul, dar e încă mai important ce facem cu el. Revistele literare și paginile culturale ale ziarelor se străduie să țină aprinsă torța pâlpâindă a interesului pentru cultură. Adeseori, o face inadecvat, ca să nu spun contraproductiv. Ca unul aparținând unei generații care mai degrabă a contestat decât a fost contestată, îmi permit să spun că inițiativa de a pune în stare de adversitate două entități pur abstracte – «Generația expirată» versus «Generația așteptată» – e sociologic naivă și estetic prostească”. □ În *Literatură. Reacții imediate*, Alex. Ștefănescu se ocupă de *Nicolae Breban, critic literar*, comentând volumul acestuia, *Spiritul românesc în fața unei dictaturi*, ediția a III-a, prefată de Ovidiu Pecican (Ed. Ideea Europeană, 2006): „Recitit azi, eseul impresionează prin clarviziune și prin patetismul sobru cu care este descrisă-explicată, cititorilor din lumea occidentală, situația din România. În afară de ideile propriu-zise (care și-au găsit și își vor mai găsi, fără îndoială, numeroși comentatori), merită examinate cu atenție pasajele în care Nicolae Breban face considerații asupra literaturii române din epocă. Eseistul, care a trăit dintotdeauna pentru literatură, tratează literatura ca pe esența spiritului românesc, ceea ce nu este chiar o exagerare sau, dacă este, este una productivă. Reacțiile literaturii la dictatura comunistă sunt considerate de el reacții ale spiritului românesc”. □ Într-o notiță sunt anunțate Premiile Uniunii Naționale a Patronatului Român, „compus din Eugen Negrici (președinte), Luminița Marcu, Gabriel Chifu”. „Premiul de excelență pentru debut în literatură: Augustin Cupșa; Premiul de excelență pentru activitate literară: Gabriela Adameșteanu; Premiul de excelență pentru Opera Omnia: Petre Stoica”. ■ În *Literatură*, Cosmin Ciotloș publică, sub titlul *Moartea domnului Piscăine*, o recenzie a romanului *Teodosie cel Mic* de Răzvan Rădulescu (Polirom, 2006), operă ce „poate părea, la foiletare, un scenariu extins de *cartoon*. Un desen animat derulându-se pe mai bine de 400 de pagini, conținându-și propriile momente alternative de îmblânzire și de incitare. Istoricitizat, însă flagrant anistoric, împânzit de personaje infantile, dar și de urzeli mai mult decât adulte, ludic și în același timp ceremonios, e destul de dificil să-i recompunem genealogia. De aici și tentația constantă de a-l încadra în tipare venite cumva din afara literaturii”. Se apreciază că „într-o anumită măsură voluntar, asumat și în ton cu stilul său,

Răzvan Rădulescu ne oferă un *reality-novel* ambalat în regulile când molatice, când colorate ale filmelor de animație. Pe de altă parte, nu e exclus ca descriptivismul abundent și lentoarea obositoare a unor pasaje să provină dintr-o evitare inconștientă a deprinderilor de scenarist. *Teodosie cel Mic* rămâne, fără dubii, o carte concepută inteligent și susținută metodic, care lasă însă impresia de a nu-și fi dat, sieși, tot ce putea. Și nici cititorilor”. □ În *Literatură* Dumitru Velea semnează poeziile *Un an pentru o stelă*, *Despre visul lui Cyrus*, *Asemeni cămilei*, *Și nici măcar nu știi*, *Vis cu cai*, *Cu ochii spre cer*, *Nouă drumuri*, *Locul pietrelor de hotar sau osuarul ceresc*, *Capul din burduf*. □ Tot aici, cu titlul *Necruțarea de sine* este reprodusă o *Scrisoare din Paris* a lui Lucian Raicu, eseu datat februarie '97. □ În *Cerșetorul de cafea*, Emil Brumaru publică poezia *Bat fluturii monetă calpă-n aer*. □ În *Document*, Vasile Iancu publică *Un memento cu Ion Creangă și Cornel Regman*, cu trimitere la un text semnat de acesta în 24 decembrie 1989, cu ocazia apropierii comemorării a 117 ani de la moartea lui Ion Creangă. □ În *Literatură*, Daniel Cristea-Enachescrie, cu titlul *Africa de sub frunte*, un „fragment dintr-un studiu”, consacrat lui Geo Dumitrescu. ■ În *Semn de carte*, Gh. Grigurcu se ocupă de *Protocronismul proteic*, comentând volumul lui S. Damian, *Trepte în sus, trepte în jos* (C.R., 2006). În eseuul său, „S. Damian începe prin a lua în discuție două cărți din «repertoriul de bază» al fenomenului: *Delirul* de Marin Preda și *Podul de gheață* de D.R. Popescu. Semnificativ, e vorba de doi mari favoriți ai puterii comuniste, investiți cu înalte funcții și demnități. [...] Atât Marin Preda cât și D.R. Popescu se lasă mânați de pornirea protocronistă de a-și înzestra «personajul pozitiv» cu o superioritate absolută, cu expresia unui apogeu care este realizarea unicității. În subtext, dacă nu și-n stângacele explicații ale celor doi autori, se găsește «proclamarea concepției că România, o țară mică, posedă o ascendență în interpretarea existenței și a morții. Fiind persecutată de forțe străine și victima unui complot, reeditat neîntrerupt în noi versiuni, ea răspunde cu calm, afirmă necesitatea închiderii, a izolării și a autoîncrederii, hrănite de mitologia străbună». Cu alte cuvinte un ecou al discursului oficial, grandoman, izolaționist, xenofob, agresiv, mizând pe o himerică «independență» care se străduia să disimuleze alunecarea regresivă tot mai învederată a dictatorului spre negurile staliniste. [...] Însă protocronismul nu se oprește la atari texte am zice «clasice» prin relativ elementara lor factură. El se prelungește în texturi amestecate, în speculații pretențioase, într-o atmosferă tulbură în care e mai greu să-i întrezărim punctele originare și să-i dibuim resorturile. Un insidios proteism ajunge a-i masca obârșiile și funcționalitatea. Nu mai e vorba, să recunoaștem, de gestul cu insertie istorică al susținerii unui despot și al eșafodajului său propagandistic, ci de un fel de protocronism gratuit, de un protocronism în sine, devenit reflex. Mai curând decât un mesaj tendențios, e mărturia unei conștiințe într-un anume fel configurate, al unei mentalități cu un set de reacții intrinseci. După cum ne demonstrează S. Damian, destul de convingător măcar pentru a antama o discuție, este cazul lui Gabriel Liiceanu. [...] Există o severă

incongruență între cele două ipostaze ale lui Gabriel Liiceanu, pe de o parte gânditorul care se erijează în reprezentant al unei noi generații filosofice, succesor legitim al lui Noica, pe de alta nihilistul, negatorul valorilor fundamentale ale unui Occident socotit ca fiind steril sub unghiul gândirii. O incompatibilitate între «criza de substanță» a relațiilor d-sale cu gândirea consacrată și alura așa-zicând constructivă, îndrumătoare, autoritară ce și-o arogă. Ia naștere în felul acesta o imagine compozită a lui Gabriel Liiceanu, conținând, și neizbutind a le împăca, atât repulsia (de-a dreptul repulsia, așa cum am văzut!) produsă de cele mai semnificative nume ale filosofiei Occidentului, cât și ambiția de mentor, de cenzor suprem, excomunicator, de ins care afurisește ceea ce nu-i place, a idoma unui profet așezat pe un postament de vid. Ambelor trăsături nu ni se pare neverosimil a li se decela sâmburele postideologic: refuzul visceral al Apusului și tonul ritos al monopolului de opinie, reziduul dogmatic”. □ În *Prepeleac*, C. Țoiu scrie *Păstora recomandă: piftie de cocoș bătrân*. ■ În *Literatură*, cu titlul *Frații serafimi*, Gabriela Melinescu semnează un fragment memorialistic dedicat lui Lucian Raicu. □ Adrian Popescu publică poezia *Umbria mea ninsă, așteptând Crăciunul*. ■ Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moarte, Ilie Constantin semnează *Spiritul adâncurilor*, o analiză a poeziei lui Nicolae Labiș, în timp ce Alex. Ștefănescu îi dedică o prezentare bio-bibliografică. □ Ioan Lăcustă înserează, în rubrica *Istorie*, un amplu material documentar intitulat *1939. Cenzura între politică și fotbal*. ■ În *Avanpremieră editorială* sunt publicate, „din volumul în curs de apariție la Ed. Cartea Românească” o serie de poezii ale lui Marius Ianuș: *Ce-mi doresc de ziua mea/ plus un duș împreună, Copiii cuminți nu mint niciodată, Cel bun, cel rău, cel urât, Home alone 30*. □ În *Literatură* este reprodus un *Horoscop literar de Ioana Pârvulescu*. ■ În *Interviurile României literare*, Simona Vasilache discută cu Radu Paraschivescu: „*Marele pariu e să am câtă popularitate, atâta valoare*”. Vorbind despre propria sa condiție de scriitor, acesta afirmă: „Am publicat câteva cărți, am tradus (adică rescris) masiv și cotizez săptămânal cu șapte-opt articole prin diverse jurnale. Constat, cum spuneam adineauri, că am ajuns un scriitor pândit de primejdia risipirii. Dan C. Mihăilescu a avut bunăntatea să mă facă atent asupra acestui lucru și, recunosc, a avut dreptate. Îmi aparțin într-o măsură tot mai mică. Abandonez planurile pe termen lung ca să fac loc priorităților. Imediatului. Am o carte începută acum trei ani și scrisă pe jumătate, pe care nu pot s-o continui din cauza angajamentelor zilnice. Am început să gândesc totul în funcție de criterii administrative: număr de semne, termen de predare, font de scriere etc. Chiar și interviul acesta intră sub aceeași cupolă. Dar mă scutur și zic: sunt scriitor, nimic altceva”. Apoi se discută despre succes, despre anii de formare ca scriitor, despre sport și plăcerea cititului, încheind cu modul în care va arăta „România anului 2010 văzută din bibliotecă”: „În primul rând, cred că biblioteca va rezista cu grația căpoasă cu care a făcut-o și până acum. Cartea vorbită, adică *audiobook*-ul, se va transforma din curiozitate în deprindere. Blogurile vor crește exploziv, dar fără să pericliteze statutul cărții pe

suport de hârtie. Cu toate *bloggoslovelile*, nimic nu poate înlocui, din fericire, mirosul paginii abia ieșite de sub tipar. Probabil că în 2010 o să trăim mai iute și o să apăsăm pe mai multe butoane decât în ziua de azi. Probabil că istoria o să evacueze câțiva poluanți ai vieții publice și o să aducă alții în loc. Probabil că un japonez o să inventeze între timp aparatul de aer condiționat la purtător. Iar pe mine, probabil că o să mă găsiți tot la Humanitas. De unde o să vă urez ani mulți și senini, așa cum o fac și la finalul acestui interviu”. ■ În *Ancheta României literare* este intitulată *Ce a însemnat 2006 în biografia dumneavoastră?*. Primul răspuns îi aparține lui George Bălăiță: „Trist și, se pare, iremediabil, este că am pierdut un prieten pe care o vreme contam până la capăt. Mai vesel ar fi că am câștigat în schimb doi dușmani redutabili. Mi s-a impus în anul tocmai pe ducă un soi de sentință, definitivă și irevocabilă, după un lung, obositor proces cu lumea și cu mine însumi: nimic nu este în cele din urmă destul de important încât să nu poți renunța și să rezisti mai departe ca și cum n-ar fi fost”. □ Adriana Bittel mărturisește: „A fost un an foarte bun, în primul rând fiindcă n-am pățit nimic rău. Apoi fiindcă am călătorit pe unde n-aș fi crezut niciodată că voi ajunge: în Mexic (acum mi se pare că am visat). Și în al treilea rând (sunt rânduri mult mai multe decât numărul de semne convenit), am citit în 2006 niște cărți extraordinare, care mi-au dat gustul intens al vieții și o asemenea admirație-recunoștință-obsesie pentru autorii lor, încât n-o pot asemăna, din câte îmi mai aduc aminte, decât cu îndrăgostirea. Ar fi nedrept să nu mulțumesc celor care mi-au mijlocit întâlnirile cu Tatiana Tolstaia, Orhan Pamuk, Milorad Pavić, Yasunari Kawabata, ca să dau doar câteva exemple. Dacă aș avea cu ce, aș da câte un Mare Premiu traducătoarelor Luana Schidu, Luminița Munteanu, Mariana Ștefănescu și Ancă Focșeneanu, pentru performanțele lor (toți sunt autori foarte marcați stilistic, deci greu de transpus). Și nu i-aș uita nici pe redactorii a căror muncă anonimă pe text e atât de importantă: Livia Szász de la «Curtea Veche», Cristina Argintaru de la «Paralela 45», Ioana Pârvulescu de la «Humanitas». A mai fost 2006 un an bun fiindcă am simțit zilnic fraternitatea prietenilor mei din lumea literară (toți prietenii mei sunt din lumea literară fiindcă avem mereu despre ce vorbi)”. ■ Constanța Buzea apreciază că „semnul că 2006 va fi fost pentru mine un an excelent este că am putut trece în contul lui încă un lucru de făcut. Un lucru nou, din lucruri vechi. Și mai este excelent, că mi-am imaginat linii de strategie și de stil, pentru a-mi plasa, iarăși, la loc luminos plăcerea de a supraviețui prin scris. Nu mi-am abandonat textul poetic ci doar i-am amânat publicarea manuscrisului aproape gata, în ideea că, lăsat de-o parte un timp, el se va desăvârși stând, aproape de la sine. Și când îi va veni sorocul, pornirea lui se va face cu dor, dinspre cititor spre text, și în egală măsură dinspre poet spre propriul text, într-o reîntâlnire memorabilă. [...] În 2006 m-am înhămat, pe riscul meu, la o neodihnă nouă, în condițiile unei nesănătăți care-și spune cuvântul și îmi impune infinite restricții. Să controlez, deci, dacă nu cumva din geamantanul meu cu hârtii vechi pot fi extrase câteva cărți uimitoare. Pe de altă parte, eu cred într-o redresare spre normalitate a lumii

acesteia. Cred în destinul bun, fie el și după dispariția hulitei noastre generații, al cărților noastre. *Creștetul ghețarului (pagini de probă)* nu mai îngăduie amânare. Sunt și eu foarte interesată să aflu dacă trecerea mea prin lume a fost, este și va fi fără vreun rost adevărat. Merită să încerc. Și Doamne ajută!” □ Următorul răspuns consemnat este cel al lui Gabriel Chifu. ■ Barbu Cioculescu consemnează: „În ultimii ani ai copilăriei și apoi în cei dintâi ai adolescenței m-am înfruptat, în acei ani 1936-1939, din climatul normalității într-o societate ce nu ducea lipsă de drame – de tragedii chiar – dar nu cunoștea stresul. Ca unul care am săltat pe acele pașiști, trăgând puternic în nări aerul balsamic al normalității, cu dulcile sale pale de vânt scaldându-mi fruntea, sunt dator a vă spune că de-a lungul anului 2006 mi-a revenit în miros, auz, văz acea boare, cu inefabilele ei semne de prezență. Vestind nu o stacojie întoarcere a Scumpului trecut – precum la divinul Mateiu –, ci cu aceeași fragranță cu care, scufundând prăjiturica în ceai, simpaticul Marcel retrăia pierdutul timp. □ Mai răspund la anchetă Cosmin Ciotloș, Andrei Codrescu, Marina Constantinescu, Daniel Cristea-Enache, Gabriel Dimisianu, Sorin Lavric, Dan C. Mihăilescu, Ioana Pârvulescu, Antoaneta Ralian, Alex. Ștefănescu, Cristian Teodorescu, Tudorel Urian, Simona Vasilache, Mihai Zamfir. □ În *Pagini de probă*, Constanța Buzea publică, sub titlul *Creștetul ghețarului*, o serie de însemnări de jurnal datate ianuarie 1971. □ În *Literatură*, Ștefan Cazimir semnează eseu *D-ale plastrografilor*. □ Gh. Istrate scrie, *In memoriam*, o prezentare bio-bibliografică despre Ioan Comșa. □ În *Istorie literară* sunt reproduse câteva documente *Din arhiva Emil Giurgiuca*, cu ocazia împlinirii a o sută de ani de la naștere. □ În *Cronica dramatică: Șoaptele măștilor*, Marina Constantinescu prezintă piesa *O, ce zile frumoase!* de Samuel Beckett, pusă în scenă la Kleines theater-Kammerspiele Landshut, în regia lui Sven Grunert. □ În *Meridiane* sunt reproduse *Basmele moderne Jumătate din viață*, *Depozitul de speranță*, *Tragedia șoarecelui din computer* și *Fericirea* de Wolf Wucherpfennig, „prezentare și traducere de Anca-Stanca Tabarași”, precedate de o amplă prezentare. □ În aceeași rubrică, Muguraș Constantinescu prezintă în detaliu, în *Alice, Peter Pan și Albă-ca-Zăpada*, cea de-a 22-a ediție a Salonului de la Montreuil. □ Tot aici, cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la moartea lui Rainer Maria Rilke, este inserat un grupaj poetic în traducerea Ioanei Pârvulescu. □ Notă despre subiectul celui de-al doilea roman, intitulat *Așteptând-o pe Ludmila*, aparținând scriitorului englez DBC Pierre. □ Notiță despre romanul lui Charles Ficat, *Furia lui Achile*, „o rescriere a epopeii homerice”. □ În *Literatură*, Constanța Buzea semnează rubrica *Post-restant*. □ În *Meridiane. Din Occident Express* sunt reproduse o serie de maxime și cugetări semnate de diverși scriitori. □ Este inserat un *Calendar literar* pentru perioada 20 noiembrie – 31 decembrie. □ În *Actualitatea. Ochiul Magic*, Cronicar prezintă, într-o notă, numărul 200 al revistei „Arca”. „Poetul Vasile Dan, redactorul șef, evocă în editorialul său împrejurările în care, acum aproape 17 ani, a apărut revista, «după absența unei astfel de instituții a culturii scrise în Arad aproape cinci decenii». O secțiune a numărului aniversar

este consacrată prezentării actualei echipe redacționale (Vasile Dan, Romulus Bucur, Ioan Matiuț, Carmen Neamțu, Onisim Colta, Petru M. Ardelean, Lucia Cuciureanu, Gheorghe Mocuța, Gheorghe Schwartz, Ondrej Stefanko, Horia Ungureanu), precum și sumarului integral al publicației pe anii 1990-2006.” □ În *Voci din public*, Ion C. Ștefan semnează „*De ce nu sunt scriitorii VIP-uri?*”.

22 decembrie

• [„**Dilema Veche**”, nr. 50 (152)] Șerban Foarță publică cea de-a douăzeci și treia poezie intitulată *Mic tratat de chichiologie*. □ Andrei Codrescu scrie eseu *La volan cu traducerile lui Stanley Lombardo din Homer*.

• [„**Suplimentul de Cultură**”, nr. [51] 107] Cu titlul „*Nu am scris această piesă ca să zdruncin ierarhiile culturale*” Elena Vlădăreanu publică un interviu cu Dumitru Crudu. Acesta discută despre montările făcute după piesele sale, despre influența teatrului în general în evoluția sa, pentru a ajunge mai apoi la categorisirea sa drept „poet fracturist”, aspect despre care Dumitru Crudu afirmă: „Volumul de poezie pooooooovate este un experiment. L-am scris pentru a demonstra că metoda fracturistă poate fi viabilă. Punctul de plecare al poeziilor despre care vorbesc este deci unul teoretic. Ca să vă dați seama despre ce vorbesc, am să vă amintesc una dintre ideile fracturiste, cea legată de raportul dintre obiectul descris și cel care-l descrie: Important nu este să povestești că afară plouă, pentru că și ieri a plouat și alaltăieri și acum o sută de ani, pentru că plouă și în Germania, Rusia, Norvegia sau Mongolia, pentru că și acolo sunt poeți care vorbesc despre ploaie, și atunci apare o întrebare firească: ce pot să aduc eu nou descriind ploaia? Ideea mea este că poți spune ceva nou doar deplasând accentele de pe descrierea obiectului, în cazul de față ploaia, pe reacțiile pe care ți le poate provoca acest fenomen. După mine, descrierea ploii nu poate avea vreo valoare în sine, sunt relevante doar reacțiile pe care ți le declanșează. Numai aceste reacții sunt unice și irepetabile. [...] Poți aduce ceva nou atunci când vei scruta toate aceste lucruri din perspectiva reacțiilor tale spontane. Nu e relevantă descrierea unui accident rutier, reproducerea acestuia amănunt cu amănunt, ci doar surprinderea reacțiilor pe care le poți avea în acel moment. Rezumând, aș putea spune că obiectul poate avea vreo valoare doar în măsura în care va naște în mine anumite reacții”. În încercarea de a explica modul în care fracturismul se aplică în teatru, acesta detaliază: „Echivalentul fracturismului în teatru ar fi revenirea la social. Spunea undeva Alexandru Mușina că e timpul să ne solidarizăm cu publicul pentru care scriem. Și eu sunt de acord. A venit vremea unui teatru social: problemele spectatorilor/ cititorilor și ale celui care scrie sau face regie ar trebui să se întâlnească, să fie comune, să fie aceleași. Până acum, am trăit mereu cu senzația că cei doi, creatorul și consumatorul, aparțin unor lumi diferite între care nu există vase comunicante. E fals. E o prejudecată modernă că cel care scrie ar trebui să-și disprețuiască publicul, vorba lui A.M. Nu. Eu consider că anume asta vrea să facă fracturismul în teatru: să se solidarizeze cu publicul și

să ia atitudine față de ceea ce se întâmplă în societate. Din acest punct de vedere, eu cred că a cam trecut vremea *Exercițiilor de stil* ale lui Queneau și influențelor uriașe pe care acesta le-a avut asupra literaturii române și a venit vremea unui teatru reactiv. Cam așa ar arăta, simplificat mult, fracturismul în teatru”. În ceea ce privește legătura dintre teatru și poezie în cazul său, Dumitru Crudu mărturisește: „Poezia mă tentează, fără doar și poate. Multe dintre personajele din teatrul meu sunt poeți. Chiar și poetul Dumitru Crudu e un personaj în piesele mele. Foarte rar mai scriu poezie direct pe foaie, dar de poezie nu am scăpat. Sunt clipe în care «scriu» poezie în gând, mergând cu autobuzul sau stând la coadă în magazin. Cred că voi reveni la un moment dat la poezie, dar pentru asta ar trebui să se mai producă un șoc cum fusese pe timpuri cel de la Brașov. În orice clipă m-aș putea așeza la masa de scris și să mă ridic de acolo având gata un nou manuscris, nu vreau să fac asta însă pentru că nu vreau să fiu pur și simplu un tip care ține cu orice preț să fie prezent în fiecare an la târgurile de carte cu un nou volum. Eu cred că poezia adevărată se scrie dintr-o necesitate. Eu am scris-o atât timp cât simțeam o nevoie imperioasă de-a spune ceva despre mine și despre lumea în care trăiam. Acum simt că nu am ce să spun în poezie. Dar poate peste un an sau doi voi avea. Cine știe. Totodată, vreau să spun că nu aș fi ajuns niciodată dramaturg, dacă nu aș fi fost mai întâi poet. Și eu cred, la fel ca nu știu ce scriitor de dinaintea mea, că esența literaturii este poezia. Deci e și esența teatrului. Din acest punct de vedere, nu am abandonat nici pentru o clipă poezia”. Se discută, de asemenea, și despre ultima sa piesă, *Steaua fără... Mihail Sebastian*: „În textul meu am căutat să radiografiez și să combin scrierea celebrei piese cu cea a jurnalului pentru a-l descoperi, în cele din urmă, pe omul Sebastian”. ■ În *Printre rânduri* Doris Mironescu semnează *Micul Teodosie și nenea Autorul*, recenzie a romanului *Teodosie cel Mic* de Răzvan Rădulescu (Polirom, colecția „Ego. Proză”, 2006): „Pe lângă această poveste pentru copii îmbătrâniți fără veste, cumva juxtapuse ei, se mai află o serie întreagă de detalii care te trezesc la «realitate», te obligă să iei act de existența textului literar ca atare. Ochiul tău face naveta între poveste și «textul literar», pe de o parte adormit de liniștitoarele scene de basm, pe de alta treaz, vigilent, stârnit de o sumă întreagă de amănunte care te scot din poveste, te obligă s-o reîncadrezi, s-o reconsideri. [...] *Teodosie cel Mic* spune o poveste în singurul mod posibil la începutul mileniului trei: ironic, postmodern, cu pusee de naivitate sabotate de către deconstructorul nemilos al poveștii. Cititorul trebuie să intre bine antrenat în text, altfel riscă să piardă cel puțin una dintre pistele posibile ale lecturii. Cartea lui Răzvan Rădulescu este una întru totul delectabilă, însă nu și odihnitoare...”. □ În rubrica *Crepusculul civil de dimineață* Emil Brumaru semnează partea a doua a textului confesiv intitulat *Locurile dragi*. □ Notă de prezentare a romanului *Biblia de neon* de John Kennedy Toole, „traducere din limba engleză de Cristian Neagoe” (Polirom). □ Notă de prezentare a volumului *Mecanisme ale propagandei în discursul de informare. Presa românească în perioada 1985-1995* de Luminița Roșca (Polirom, colecția „Media. Studii și

eseuri”). □ În *Palindroman* Șerban Foarță publică un nou fragment din *Roșul ușor e rozul iluzor*. □ În *Supliment de lectură* Ana-Maria Onisei prezintă romanul *Podurile din Madison County* de James Waller.

27 decembrie

● [„**Luceafărul**”, nr. 47-48 (770-771)] În *Galaxia cărților* Constantin Cubleşan prezintă monografia *Max Blecher și noua estetică a romanului românesc interbelic* de Gheorghe Glodeanu. Acesta apreciază că „sinteza monografică asupra creației lui Max Blecher pe care o realizează Gheorghe Glodeanu este, fără îndoială, cea mai atentă și mai pătrunzătoare radiografiere a scrierilor acestuia, identificând cu precizie de diagnostician *simptomele* unui exercițiu literar novator, în proximitatea experienței avangardei, dar indicând și un culoar liber de glisare insolită dinspre proza psihanalitică. Bun cunoscător al romanului (literaturii) interbelic, criticul are capacitatea de a-l relaționa pe Max Blecher într-un larg context ideatic, cu mișcarea literară înnoitoare a timpului său, totul însă din perspectiva unei lecturi actuale, mult mai deschisă interpretărilor de nuanțe, având ochiul familiarizat cu experiențele postmoderniste și simțind, de-acum, nevoia stabilirii unei grile funcționale de ordonare și de valorificare a experimentelor, indiferent cât de insolite sau de extravagante”. □ Valeria Manta-Tăicuțu scrie despre volumul de versuri *Fratele meu, Dumnezeu* de Florian Silișteanu (Ed. Semne, 2006). □ În aceeași rubrică Simion Bărbulescu scrie despre volumele de versuri *Când înfloresc țigăncile a doua oară* și *Absalom* de Ion Enache, iar Ion Roșioru se ocupă de romanul *Olimpul profan* de Vitale Elade (Ed. Marineasa, Timișoara, 2004). □ În *Opinii*, Alexandru George semnează cea de-a treia parte din *O importantă vocație secundară*, text de istorie literară ce are ca temă activitatea gazetărească a scriitorilor. □ Gheorghe Grigurcu, în *Memorii*, scrie *Aștri săngeroși, canibali*. □ Selecție lirică Valeria Manta-Tăicuțu, Puiu Bălulescu, Marin Ifrim, Horia Mocanu. □ În *Cerneală proaspătă* sunt publicate povestirile *Călcând vântos în străchinile lumii* de Ion Roșioru, *A fost numai o clipă* de Mircea Șerbănescu, fragmente din volumul *La străduțe* de Valeria Sitaru, *Inelul cu piatră albă* de Ileana Toma, *Iov în funicular* de Constantin Abăluță. ■ Constantin Hrehor, în „*Clar de aur*”, îi dedică un articol comemorativ lui Nicolae Labiș. ■ În *Eseu* este publicat un articol al lui Petru Poantă ce are ca temă *Publicistica lui G. Coșbuc*. ■ În aceeași rubrică Octavian Soviany scrie despre „*Noua epistemă*” și *textualismul*. Sunt analizați în acest context autori precum Gheorghe Crăciun și Gheorghe Iova, iar trimiterele la critica literară se fac către Marin Mincu, Ioan Buduca, Liviu Antonesei și Cristian Moraru. ■ Ana Selejan, în *Istorie literară. Momentul literar 1944-1948. Poezia*, îi consacră un portret literar lui *Sașa Pană, marele convertit*. □ În *Mapamond* Gheorghe Barbă publică un articol omagial intitulat *Mihail Sinelnikov la 60 de ani*. □ În *Literatura lumii* este inserată o selecție lirică de poezie coreeană, precum și una din creația poetului belgian Robert Stallaerts, prezentările și traducерile aparținându-i lui

Marius Chelaru. □ Luca Pițu, în *Întrebări*, publică un dialog imaginar intitulat *Are Euromânia viitor de aur?* ■ Necrolog Ion Rotaru. □ În *Dreptul la replică* Gelu Negrea aduce *Câteva precizări* la textul semnat de Alexandru George în rubrica *Opinii*, din numărul 45 (768) al revistei „Luceafărul”, cu privire la volumul său, *Anti-Caragiale* (C.R., 2001). □ În *Cartea străină* Felix Nicolau semnează o prezentare a romanului *Romanul Oxfordului* de Javier Mariás (Ed. Univers, 2006). □ În *Planeta literelor* Grete Tartler publică partea a șasea a sintezei *Poezia anului 2006*, fiind discutată aici și prezența unor poete din România incluse în spectacolul „Poezia e femeie: 10 poete din România”, eveniment ce a avut loc la Patras, în Grecia. □ Este reprodus poemul *Aici jos în turn* de Clemens von Brentano. ■ Este publicat integral *Apelul pentru salvarea culturii române vii*, având ca obiect „scandalul mediatic legat de gafele comise de Fondul Cultural Național”, cu precizarea că au fost strânse „754 semnături din România, Israel, SUA, Franța, Germania, Australia, R. Moldova, Grecia, Irlanda etc.”. Prin acest text se solicită: „Alocarea unui buget de 3% din PIB culturii (suma de 0,16 la sută alocată la ora actuală este jenantă; argumentul «nu există bani pentru cultură» e un neadevăr, vehicularea căruia este descalificantă atât pentru Guvernul țării, cât și pentru Ministerul Culturii din România); Revizuirea Legii sponsorizării care, la ora actuală, e departe de a încuraja sprijinirea culturii române vii; scutirea de impozite a membrilor Uniunilor de Creație (un model, în această ordine de idei, este Irlanda); Rejudecarea în regim de urgență a dosarelor de către o Comisie a FCN aleasă în cunoștință de cauză – e o măsură radicală, temporară însă, pentru a salva acest an editorial. (Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România a cerut răspicat acest lucru într-un Protest; și-a exprimat atitudinea față de degringolada provocată în sistemul editorial de FCN și revista «Contemporanul» într-un Comunicat de Presă); O altă măsură stringentă e desprinderea FCN de MCC; înlocuirea conducerii FCN – ce este, la ora actuală, o caricatură a proiectului lansat și discutat în presa scrisă și TV publice și private acum mai bine de un an – cu o echipă de profesioniști; coordonarea activității între MCC, ICR, Uniunea Scriitorilor și FCN, în scopul sprijinirii, promovării (în țară și în străinătate) a culturii române; Crearea în cadrul MCC a unui Departament distinct «Cultura Scrisă» (alcătuit din câteva Birouri: Cultura Scrisă, Promovarea Culturii Scrise, Lectură/ Achiziții publice) și alocarea acestui Departament a unui buget egal cu cel al Departamentului Patrimoniu Cultural Național; Subvenționarea culturii scrise în cadrul MCC, prin Departamentul Cultura Scrisă; excluderea din competiție a publicațiilor/ editurilor obscure; crearea unor comisii ai căror membri, bine informați în privința peisajului editorial național, să facă publice proiectele câștigătoare cel târziu pe 15 martie. (Și nu în august, septembrie sau octombrie, cum se întâmplă în ultimii ani. În contractele încheiate cu editorii de carte și reviste să se includă o clauză distinctă: executarea plăților de către MCC timp de 10 zile de la predarea lucrărilor; anul trecut au fost înregistrate întârzieri de plată de până la cinci luni)”.

[DECEMBRIE]

• [„Apostrof”, nr. 12 (199)] Marta Petreu realizează o retrospectivă a *Anului literar 2006*, discutând despre romanul *Întoarcerea huliganului* de Norman Manea: „ANUL 2006 este unul fast pentru literatura română. Una dintre cărțile ei, romanul *Întoarcerea huliganului* – care are deja o impresionantă carieră internațională, fiind tradus în engleză, germană, italiană, spaniolă, olandeză, fiind comentat ca o carte de raftul întâi a literaturii românești pătrunse în circuit universal, fiind premiat (de pildă, în Italia) și nominalizat în clasamentele celor mai prestigioase publicații (de pildă, în Spania) – a câștigat un premiu care atinge și creierul/ inima românilor. Și anume, la sfârșitul lunii octombrie, *Întoarcerea huliganului* a câștigat cel mai prestigios premiu francez pentru o carte străină: Médicis Étranger. Iar acum, la sfârșitul lunii noiembrie, în clasamentul primelor douăzeci de cărți al revistei «Lire», *Întoarcerea huliganului* a ieșit pe locul al șaptelea”. □ În *Teatrul azi* Roxana Croitoru semnează un amplu material despre *Un Festival Național de Teatru cu deschidere europeană*, vorbind despre ediția a XVI-a, desfășurată între 14-15 noiembrie. □ S. Damian scrie eseu *Franz Kafka – Zbor aproape de pământ*. ■ În *Cronica literară*, Irina Petraș face comentarii despre *Dicționarul biografic sau Despre singurătate*, lucrarea lui Aurel Sasu apărută în două volume la editura Paralela 45, în 2006: „Conține informații la zi despre 2.301 scriitori, de la începuturile literaturii române până în prezent. Presa mai reține precizarea că e prima dată în cultura română când volumele unei lucrări de asemenea anvergură apar simultan. [...] Câți dintre cei incluși în dicționar vor rezista în timp? se întreba cineva, fără să-și dea seama că ilustra o trăsătură specific românească – incapacitatea de a privi în față, nu pieziș, părțile întregului care suntem. Ce importanță are? Deocamdată, să ne bucurăm că există oameni care nu se intimidează nici de greutate și nici de absența sprijinului din partea semenilor. Și să visăm reuniuni de energii naționale care să rotunjească Arhiva”. ■ Necrolog Lucian Raicu. ■ În *Cu ochiul liber. Ionescu/ Ionesco*, Gelu Ionescu prezintă volumul lui Matei Călinescu, *Eugène Ionesco: teme identitare și existențiale* (Junimea, 2006): „Ceea ce însă reprezintă ideile esențiale (urmărite cu o atenție impresionantă chiar și pentru un familiar al operei ionesciene, în totalitatea ei) sunt identificarea și analizarea consecințelor identității românești asupra operei de mai târziu, explicit în jurnale sau în alte scrieri autobiografice, implicit în opera teatrală. Matei Călinescu desfășoară o vastă confruntare între texte memorialistice și ecourile lor în teatru, identificând trecerea de la unele la altele și astfel ajungând la analize pe care nu știu să le mai fi făcut cineva, decât, sporadic, Jacqart. Analiza întregii opere, mai cu seamă a celei dramatice, este deci bazată pe «intertextualitatea» ei internă, cea care urmărește migrarea «motivelor» sau a «miturilor personale», cum le numește Matei Călinescu, de la jurnale sau nuvele către scenă. Așadar, o vastă și surprinzătoare rețea de interpretări, care sunt, în marea lor majoritate, elocvente și, cred, de o impresionantă adâncime”. □ Sunt publicate o serie de *Poeme* de Riri Sylvia Manor. □ În *Să ne cunoaștem*

scriitorii. *Cu ochiul liber* Doru Pop semnează o recenzie la volumul lui Corin Braga, *De la arhetip la anarhetip* (Polirom, 2006). □ În aceeași rubrică, Andrei Olosutean prezintă volumul de versuri *Memoriile Șoahului* de Tristan Janco, apărut în colecția „Biblioteca Apostrof” în traducerea Letiției Ilea. □ Michael Finkenthal semnează partea a doua din articolul *Sesto Pals în anul de grație 1958 (II)*. ■ *Dosar Avangarda* este dedicat proiectului organizat de Călin Stegorean, eveniment ce s-a desfășurat la Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, începând cu data de 8 noiembrie. ■ În acest context, Ovidiu Morar scrie despre *Imaginea poetică suprarealistă*. ■ Farkas János semnează *Tristan Tzara în Ungaria. Octombrie 1956*. ■ Paul Cernat se ocupă de *Avangarda maghiară în „Contemporanul”*. □ În *Avangarda rusă* sunt reproduse poeziile *Orașul* de Elena Guro și *Canțonetă* de Aleksandr Tufanov, traducerea fiind realizată de Leo Butnaru. ■ Este reluată ancheta „Apostrof”, „Scriitorul și trupul său”, fiind inserat aici un text semnat de Dumitru Cerna, *Suntem șantajabili*. □ În *Conversații cu...*, Horia Bădescu publică un interviu cu Jean-Luc Wauthier. □ În *Biblioteci în aer liber* sunt reproduse o serie de *Poeme* de Paul Celan, preluate din volumul *Von Schwelle zu Schwelle (Din prag în prag, 1955)*, traducerea în limba română fiind realizată de George State și o serie de *Poeme* în limba germană de Marin Sorescu, traduse de Rolf-Frieder Marmont. ■ Se dau detalii despre *Lansarea programului „Scriitorul și criticii săi” la Uniunea Scriitorilor*: „Miercuri, 15 noiembrie, la sediul USR a avut loc lansarea seriei de manifestări lunare «Scriitorul și criticii săi», parte a programului «Să ne cunoaștem scriitorii», inițiat de Uniune în acest an. Întâlnirea a fost consacrată unui clasic în viață, prozatorul Constantin Țoiu, și a fost moderată de poetul și romancierul Gabriel Chifu, secretar al USR și director al programului. Dl Chifu a relevat în introducere părțile programului inițiat de USR, unul dintre cele mai importante ale Uniunii, și a subliniat că societatea românească are nevoie de scriitori și de literatura lor, de cultură în genere, iar rolul Uniunii este să-i convingă pe membrii acestei societăți, spre folosul lor, de beneficiile lecturii, de întoarcerea la cărți. Domnul Nicolae Manolescu, președintele USR, a rostit un scurt cuvânt introductiv despre rolul scriitorului în lume, întrebându-se retoric cum ar putea fi concepută fiecare dintre marile civilizații ale lumii fără scriitorii săi. În continuare, prozatorul Constantin Țoiu și opera sa au fost prezentați cu competență și căldură de trei critici literari din generații diferite: Eugen Negrici, Alex Ștefănescu și Luminița Marcu. Autorul *Galeriei cu viță sălbatică* a citit, la rândul său, câteva pagini din creația proprie. [...] În luna decembrie, tot în Sala Oglinzilor de la sediul USR, manifestarea «Scriitorul și criticii săi» va prilejui o întâlnire cu poeta Ana Blandiana. Fiecare manifestare va fi precedată de un interviu de o oră la Radio France International, iar TVR Cultural va dedica un documentar de 30 de minute autorului omagiat”.

● [„**Contemporanul. Ideea europeană**”, nr. 12 (657)] În *Modele* Nicolae Breban scrie despre *O boală a spiritului*, eseu dedicat conceptului de ipocrizie. □ În *Restanțele criticEi* Irina Petraș prezintă romanul *La Belle Roumanie* de

Dumitru Țepeneag (Ed. Paralela 45, 2004). □ Tot aici este prezentată și placheta de versuri *Santinela de lut* de Cosmin Perța (Ed. Vinea, 2006). □ În *Lecturi* Ovidiu Morar semnează articolul *Norman Manea și excentricitatea*. □ Marian Victor Buciu în, *Un psiholog creditabil*, îi dedică un amplu articolul lui Mihail Sadoveanu. □ Selecție lirică Liviu Antonesei. □ În *Cărți* Viorel Dinescu prezintă volumul de proză *Detectivul orb* de Teodor Parapiru. □ Aura Christi, în *3000 de semne*, scrie eseu *Oamenii pot deveni zei*. ■ În *Polemice* este reprodus un text semnat de Mariana Gorczyca, *Să (des)facem totul...*, apărut inițial în numărul 1-2/2006 al revistei „Vatra”, în care aceasta discută despre modul în care se alcătuieste discursul critic în anii comunismului în publicațiile literare. Sunt analizate aici reviste precum „Vatra”, „Steaua” și „Flacăra”. ■ În *Cronica literară* Geo Vasile semnează *Personaje sub acoperire...*, prezentare a romanului lui Petru Cimpoeșu, *Christina Domestica și Vânătorii de suflete* (Humanitas, 2006), text ce „mustește de aluzii, umor, satiră și spirit parodic. Efectul comic se strunește cu greu să nu devină hohot sub pojghița scriiturii ce arborează gravitatea și, cum vom vedea mai departe, o năucitoare bibliografie științifică, dar mai ales fantastică, de la Efectul Comoroșan și Experimentul Philadelphia, până la Invenția lui Morel sau Efectul Biefeld-Brown. [...] Conștient că poveștile nu sunt altceva decât niște «simulări mentale», Petru Cimpoeșu reușește să-și prindă cititorul în vortexul celor câteva sute de subcapitole (o pagină, cel mult trei), amuzându-l neconținut și totodată punându-l pe gânduri”. □ Ionel Necula, în *Cărți*, semnează articolul *Apostol Gurău într-o reeditare*, discutând romanul acestuia, *Defonia*, apărut în 1981, la editura Cartea Românească. □ În *Modele* Petru Poantă publică *Repere în mișcare*, un studiu dedicat Cercului literar de la Sibiu. □ Henri Zalis scrie despre *Cioran, autor și personaj*. Sunt discutate aici volumul lui Marian Victor Buciu, *E.M. Cioran. Despărțirea continuă a Autorului cel rău (Eseu despre un onto-retorica Textului cioranian)*, precum și volumul lui Ionel Necula, *Căderea după Cioran*. ■ Este continuată partea a doua a anchetei *La ce bun cultura română vie în tranziție*. În acest context Virgil Diaconu scrie despre *Împiedicările literaturii române*. În opinia sa „scriitorul este determinat să-și editeze cărțile atunci când reușește să strângă destui bani sau să se descurce în hățișul sponsorizării, adică din joi în Paște. Cum aceasta este situația generală, înțelegem că literatura română depinde de buzunarul aproape gol al scriitorului sau de dragostea nemărturisită a sponsorilor pentru cultură! Ajutorul financiar pe care statul îl acordă culturii scrise este sporadic, transparent atunci când lucrurile nu se mai pot îndrepta, neprofesionist, nesemnificativ din punctul de vedere al cuantumului bănesc”. ■ Paul Aretzu semnează *Lumea artistică are obligația să amendeze societatea bolnavă*: „În mod firesc, orice cultură este vie, chiar dacă poporul care a produs-o dispare. Ea se află în potențialitate permanentă, fiind o infrastructură resurgentă, acționând paradigmatic pe coordonatele sintaxei geografice sau temporale. Deci cultura moartă este un nonsens. Cultura poate fi însă obstrucționată, descurajată, stopată. Factorii malefici sunt prostia,

violența, imoralitatea, autoritarismul, obtuzitatea, disprețul. [...] Cultura vie este cea creditată axiologic, activă într-un sistem de ierarhii. Ori, în istorie, ca și în cultură, nu există anchiloze, încremeniri, ci o continuă evoluție/ tranziție, o mobilitate capabilă să creeze structuri expresive, adică generative, dând timpului dimensiune umană. Literatura română sparge tiparele/ imponderabilele limbii nu prin traducere ci prin apostazie, Tristan Tzara, Eugen Ionescu extrapolându-se în sistemul de valori universale. Limbile vechi, culturale, ebraica, greaca, latina rezonează în semantica limbilor moderne. [...] După experiența umilitoare a unei jumătăți de veac de comunism, intelectualitatea/ lumea artistică are obligația să fie solidară, să amendeze societatea românească bolnavă, să pretindă, în locul surogatelor cotidiene, al imposturii, cultura vie, autentică, roditoare, care vine din arhetipalitate și care este semnul cel mai sigur al normalității. Altfel, fiecare popor își are cultura pe care o merită”. ■ Lucia Dărămuș scrie despre *Tranziție, cultură și prozelitism*: „Literatura română contemporană, din orice punct ar fi privită, este vie, foarte vie. Se scrie și se citește poezie, se scrie și se citește proză, critică literară... Datorită stilurilor abordate, bogăția creației literare lasă în urmă multe alte domenii de la noi, ca de exemplu cercetarea medicală care nu există, de fapt. Că se află în tranziție cultura, și când spui cultură spui implicit literatură, asta da, e drept. [...] O criză a ideilor, a scrisului nu există, deși cultura, așa cum se prezintă ea momentan, este în doliu, făcându-i-se, dacă nu parastasul, cel puțin pregătirea premergătoare înmormântării. Să fie însăși sistemul cultural de vină? Să fie factorul politic vinovat, economia sau societatea? De vină nu-i nimeni și-s vinovați toți deopotrivă”. ■ În *Eseu* Paul Aretzu semnează *Istoria unei mântuiri amânate*, o prezentare a volumului antologiei *Aries* de Cassian Maria Spiridon (Junimea, 2004): „Autorul nu scrie poeme, ci un sistem poetic. Aventura lirică a lui Cassian Maria Spiridon, ca meditație asupra existenței tragice, nu are un sfârșit, o soluție. Ea rămâne închisă în sine, insolubilă. Privită în ansamblu, creația sa este copleșitoare, vizionară, profetică, alcătuiind un univers insolit, de o mare expresivitate, coborând în infernul abisalităților, în lumea umbrelor, așa cum n-a mai făcut-o nimeni în lirica românească. Va avea forța să se desprindă din tenebre și să continue traseul dantesc?”. □ În *Cronica literară* sunt inserate fragmente din discursul lui Vladimir Nabokov despre Dostoievski. Se precizează că acestea fac parte din cursul său ținut în perioada 1941-1958 în diferite universități americane. Traducere de Adriana Liciu. □ În *Proză* este publicată povestirea de debut *Fiul deșertului* de Roxana Zahanagiu. □ În *Antologia Conte* Pedro Salinas semnează *Rațiunea iubirii*. Poemul este precedat de o prezentare bio-bibliografică, ambele fiind semnate de Rodica Grigore. □ În aceeași rubrică este publicat un fragment din romanul *Toate zilele* de Terézia Mora, „prezentare și traducere de Ana Mureșan”. □ În *Bref* se dau detalii despre emisiunea „10 pentru România”, realizată de către Realitatea TV și dedicată scriitorilor. ■ Tot aici se anunță că editura Paralela 45 a lansat *Dicționarul biografic al literaturii române*, „care oferă informații la zi despre 2301 scriitori de la începuturile literaturii române până în

prezent, fiind cea mai amplă lucrare de lexicografie literară publicată în cultura română. Lansarea cărții a avut loc la Biblioteca Centrală Universitară «Lucian Blaga» din Cluj, Sala de conferințe Ion Mușlea, în prezența autorului, Aurel Sasu, a criticului literar Irina Petraș, a prof. univ. Mircea Muthu, a prof. univ. Ștefan Borbély și a directorului editorial, Lucian Pricop”. □ Se anunță apariția, la editura Compania, a volumului *Cum încărunește o blondă. Povestiri din secolul trecut* de Adriana Bittel. □ Este remarcată, de asemenea, apariția, la aceeași la aceeași editură, a volumului *Viața lui C. Stere* de Z. Ornea, „cu un cuvânt înainte de Mircea Anghelescu”. □ Este anunțată ecranizarea, de către regizorul Radu Gabrea, a romanului *Cocoșul decapitat* de Eginald Schlattner.

● [„Convorbiri literare”, nr. 12 (132)] Gheorghe Grigurcu semnează *Fișele unui memorialist*. □ Mircea A. Diaconu, în *Retorica parodiei și vârstele literaturii române*, prezintă studiul *Retorica parodiei* de Daniela Petroșel (Ed. Fundației Culturale Ideea Europeană, 2006). ■ Ioan Holban publică o primă parte a studiului dedicat lui Eugen Barbu, în *Lihtisul și Melanholia*. □ Florin Faifer, în *Sertarul cu scrisori*, continuă comentarea și publicarea corespondenței cu Arșavir Acterian. □ În *Poezie* Ion Miloș semnează *La rădăcinile sufletului – Zece eseuri lirice*. Tot aici mai scriu versuri Andrei Pupeză, Violeta Ion, Marius Irimia. □ În *Proză* este publicat fragmentul de nuvelă *Mesaj de peste ocean* de Vasile Iancu, iar Cătălin Mihuleac semnează un „fragment din romanul în curs de apariție” *Ziua când a descălecat șobolanul*. Ion Lazăr publică povestirea *Olarul*. □ În *Cronica literară. Critica Poeziei* Cristian Livescu scrie *Breviar II*, dedicat liricii lui Ion Gheorghe Pricop. ■ În *Critica prozei* Constantin Dram discută despre volumul lui Andrei Mocuța, *Povestiri din adânci tinereți* (C.R., 2006), „volum demn de a fi remarcat de la bun început prin conținutul realmente surprinzător, prin sensibilitatea receptării unor experiențe limită, prin puritatea trăirilor acumulate și redate artistic, prin felul în care scriitorul știe să asocieze experiențe culturale cu acele proprii. Astfel, un foarte tânăr povestitor reușește să convingă de la bun început, într-un volum care face parte din seria de volume premiate la Concursul de manuscrise organizat de Uniunea Scriitorilor pe 2005”. ■ Dan Mănuică, în *Critica criticii*, semnează prima parte din *Eliade Lusitanul*, comentarii pe marginea volumelor *Mircea Eliade dinspre Portugalia* de Sorin Alexandrescu (Humanitas, 2006) și *Mircea Eliade. Nodurile și semnele prozei de Eugen Simion* (Junimea, 2006): „Volumul lui Eugen Simion se dovedește a fi cea mai importantă contribuție de până acum referitoare la proza de ficțiune a lui Mircea Eliade și, totodată, un substanțial capitol dintr-o posibilă monografie. O monografie tradițională, despre care mă întreb cine, totuși, ar putea să o scrie, pentru a cuprinde cele două domenii sacrosancte: «biografia» și «opera», îndoiala mea pleacă de la dificultatea, dacă nu de la neputința, unui singur om de a cuprinde o bogăție și o diversitate de probleme care impun cunoștințe solide referitoare nu numai la literatura noastră și la aceea universală, dar și la istoria religiilor, la istoria politicii și a ideologiilor europene din prima jumătate a secolului trecut, la istoria mentalităților, a

imagnarului colectiv ș.a.m.d.”. □ În *Comentarii critice. Poezie* Adrian Dinu Rachieru prezintă ultimele plachete de versuri ale lui Vlad Neagoe, *Arcane Majore, Zvonuri și tăceri, Tăcerea celui mai înalt Cuvânt, Limite și orizonturi*, toate apărute la Editura Nouă, București, 2006. ■ În *Proză* Vasile Spiridon prezintă romanul lui Horia Gârbea, *Crime la Elsinore* (C.R., 2006): „«Repertoriul» de aici surprinde moravurile breslei de resort cu ajutorul contrastului realizat între imaginea publică dorită de personaje și comportamentul real din colectivitatea restrânsă. Înaltul respect pe care, încă din start, autorul mărturisește a-l avea față de instituțiile publice, administrative și de cultură, față de «noblețea dâmbovițeană» și față de amalgamul ei de «lecturi pospăite, snobism și inteligență nativă soră cu prostia» conține, în mod evident, o doză de ironie. Ceea ce se va întâmpla de-a lungul romanului duce la concluzia că largul caracter de masă al artei, liberalizarea gustului și sincronizarea cu arta apuseană a mișcării artistice românești postdecembriste nu reprezintă decât, pentru a folosi o vorbă a lui Șerban Foarță, o mare chiciureală”. ■ În *Critică, eseu* Bogdan Crețu publică partea a doua a portretului lui Daniel Cristea-Enache, intitulat *Cronicarul de cursă lungă*. ■ În *Ex libris. Apariții neașteptate* Liviu Grăsoiu semnalează publicarea volumului *Istoria literaturii române moderne. Începuturile literaturii artistice* de Șerban Cioculescu la editura Bibliotheca din Târgoviște (2006). □ În *Exerciții de descriere* Irina Petraș analizează ciclul romanesc al Aurei Christi, *Vulturii de noapte* care este, în opinia sa, „un *bildungsroman* ambițios, cu mari secvențe excelente despre complicata relație maestru/ discipol; despre nevoia de autonomie la fel de acută ca aceea de apartenență – tânărul fiind hărțuit deopotrivă de chemări tulburi ale ființei sale neterminate și de nevoia de a păși pe urme sigure; despre artă ca *modus vivendi*, despre auroral și crepuscular, despre murititudine și cuvintele ei, despre legăturile de sânge și de gând, mereu imponderabile. Pe fundalul unei intrigi strănse, palpitate, pe care cititorul o va putea descoperi cu încântarea iubitorului de povești, marile jocuri ale Aurei Christi sunt, încă o dată, copleșitoare”. □ Livia Cotorcea comentează volumul Ilincăi Ilian Țăranu, *Romanele lui Julio Cortázar și literatura europeană* (Ed. Universul, Chișinău, 2005). □ Daniela Petroșel, în *De la filosofie... la gastronomie*, discută volumul Martei Petreu, *Filosofii paralele* (Ed. Limes, 2005). □ Ilie Dan semnalează apariția, cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la naștere, a două volume de poezii inedite de Nicolae Labiș, *Doină întârziată și Dincolo de fruntariile poeziei*, amândouă îngrijite de Nicolae Cârlan. □ În *Starea poeziei* Adrian Alui Gheorghe semnează *Non-stop poetic*, adunând laolaltă o serie de comentarii asupra unor volume precum *Proprietarul de locuri comune* de Daniel Ștefan Pocovnicu (Ed. Casa Scriitorilor, 2005), *Carte de vizită* de Vasile Muste (Ed. Grinta, Baia Mare, 2003), *Convertibilitatea vorbirii și alte reliefuri* de Călin Cocora (Ed. Princeps Edit, Iași, 2006), *Libertatea guoaielor* de Bogdan George Rădulescu (Ed. Ars Longa, 2006), *Invitație otrăvită* de Marian-Nicolae Tomi (Ed. Grinta, Baia Mare, 2006), *O noapte cu Dumnezeu* de Vasile Chira (Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2005), *Imperiul*

lupului de Mihai Merticaru (Ed. Crigarux, Piatra Neamț, 2006), *Conserva de fluturi* (Ed. Premier, Ploiești, 2004) de Florin Dochia. □ Gellu Dorian, în *Debuturi*, prezintă volumul de versuri *Cântece din lumea a doua* de Andreea-Cristina Novac. ■ Antonio Patraș, în *Cerneala simpatică. Istorie literară* semnează prima parte a studiului *Pentru o morală a grației*, dedicat figurii lui Garabet Ibrăileanu. ■ Liliana Scărlătescu semnează articolul *Relații intertextuale în poezia lui Nichita Stănescu*. □ Constantin Parascan publică partea a cincisprezecea a studiului *Istoria Junimii postbelice*. □ Constantin Coroiu scrie eseu „*Salonul nr. 6 e pretutindeni*” dedicat volumului al V-lea din ediția de *Opere* de A.P. Cehov, îngrijit de Simona Bălănescu. □ Liviu Papuc, în *Convorbiri retrospective*, semnează un articol de istorie literară intitulat *Ioan M. Melik sau simțul practic la Junimea*. □ În *Literatură universală* sunt publicate câteva poezii de Marge Piercy, „prezentare și traduceri de Olimpia Iacob”. □ În *Panoramic editorial. Vitrina cărților*, rubrică îngrijită de Emilian Marcu, sunt prezente o serie de semnale de carte: antologia *Adânc pe adânc sacerdoțiul liric*, „postfață de Cornel Ungureanu” (Ed. Brumar, Timișoara, 2006); *Caligramele destinului* de Ion Gheorghe Pricop (Ed. Timpul, Iași, 2006); *Romanul, încotro?* de Petre Isachi (Ed. Psyhelp, Bacău, 2006); *Aerul din cântecul pierdut* de George L. Nimigeanu (Ed. Ardealul, 2006); *Aventuri pe Bega, pe Dâmbovița și la Suceava* de Leonard Gavrilu (Ed. Moldopress, Pașcani, 2006); *Ucenicul vinului* de Constantin Blănaru (Ed. Mușatinii, Suceava, 2006); *Când moare o epocă* de Dan Ciachir (Ed. Paideia, 2005); *Buncărul desfătărilor* de Marta Bărbulescu (Ed. Premier, Ploiești, 2006); *Șoaptele luminii* de Speranța Miron (Ed. Pas Aura Mundi, Galați). ■ Sunt anunțate Premiile U.S.R. Filiala Iași: „Vineri, 8 decembrie 2006, orele 19.30, Filiala Iași, a Uniunii Scriitorilor din România și-a desemnat laureații anului 2005. Juriul, alcătuit din: Constantin Pricop (președinte), Dan Mănuță, Constantin Dram, Vasile Spiridon, Cristian Livescu (membri) a decis acordarea următoarelor premii, pe secțiuni, după cum urmează: Premiul pentru Poezie, (nominalizați: Emil Nicolae, Angela Furtună, Constantin Hrehor, Lucian Alecsa): Emil Nicolae pentru volumul: *Paranoima*, Ed. Crigarux, 2005; Premiul pentru Proză (nominalizați: Dan Lungu, Gellu Dorian, Magda Ursache, Aurel Ștefanachi); Dan Lungu pentru volumul *Băieți de gașcă*, Ed. Polirom, 2005; Gellu Dorian pentru volumul *Insula Matriochka*, Ed. Paralela 45, 2005; Premiul pentru critică și istorie literară (nominalizați: Dragoș Cojocaru, Constantin Popa, Mircea A. Diaconu – premiat pe anul 2004); Dragoș Cojocaru pentru volumul *Natura în Divina Comedie*, Ed. Universității «Al. I. Cuza», 2005; Premiu I pentru Eseu și publicistică (nominalizați: Cassian Maria Spiridon, Constantin Coroiu): Cassian Maria Spiridon pentru volumul *Eminescu, azi*. Ed. Junimea, 2005; Premiul; Secțiunii «Literatură pentru copii» (nominalizați: Maria Baciuc, Ion Țăranu): Maria Baciuc pentru volumul *Copilărie de lux*, Ed. Albu Provident, 2005; Premiul pentru ediții critice, memorialistică, teatru (nominalizați: Adrian Alui Gheorghe, Aurel Andrei: Adrian Alui Gheorghe pentru ediția Aurel Dumitrașcu, *Carnete maro IV*, Editura Timpul, 21X15 Debut

proză: Elena Cardaş – Premiul «Traian Olteanu» pentru romanul *Înainte de cuvinte*, Ed. Eminescu, 2005. Debut poezie: Viorel Grigoriu – Premiul «Mihai Ursachi» pentru volumul *Reguli de plutire*. Debut critică și istorie literară: Ilinca Țăranu pentru volumul *Influența romanului hispano-american asupra romanului european*. Cu aceeași ocazie, Comitetul Filialei Iași a U.S.R. a acordat Premiul «Opera Omnia» academicianului Constantin Ciopraga și trei Premii de Excelență: Petru Ursache, Cezar Ivănescu și Aurel Ștefanachi”.

● **[„Cuvântul”, nr. 12]** În *Editorial/ Contraeditorial* Răzvan Țupa semnează *Poze de politicieni cu târg în spate*, comentând pe marginea modului de organizare al Târgului de Carte Gaudeamus. □ Ovidiu Pecican, în *Saga romanului*, se ocupă de revenirea genului românesc în moda literară românească a ultimilor ani: „Foamea de narațiuni de mare întindere – de regate și imperii ale prozei de ficțiune – a renăscut, după circa un deceniu de interes centrat mai cu seamă asupra literaturii nonfictive, a memorialisticii de tot felul. În plus, cel care vrea astăzi să se edifice rapid și exhaustiv cu privire la destinul acestui gen în patria carpatică are la dispoziție un dicționar-cărămidă unde poate găsi totul: firul epic pe scurt, autori și titluri de carte. [...] Desigur, există o serie de vârfuri, de ieri și de azi... Dar aici este vorba despre ansamblu, despre mulțimile de aspiranți la noblețea titlaturii de romancieri români. Ceea ce mulțumește spiritele dornice de exhaustiv îi va dezamăgi pe cei care caută strălucirea genului prin reprezentanții lui autohtoni. Într-adevăr, câți dintre cei ale căror narațiuni au depășit, să zicem, o sută douăzeci de pagini standard merită ca numele să li se rețină într-o asemenea listă de excelență? Cu doar câțiva ani în urmă, o revistă lansă o amplă anchetă asupra romanului românesc, reținând clasamentul primilor zece maeștri. Nu demult, alt magazin cultural se interesa de marile nume de romancieri din literatura universală a secolului trecut, dând seamă tot de întâii zece votați. [...] Cum se poate scăpa de îmbăcseala unui imaginar redundant, fără să imiți modelele aflate pe valul modei, iată o întrebare la care ar merita să mediteze și practicienii, și teoreticienii acestei arte. Deocamdată este evident numai că, în clasamentul celor 50 de romancieri interesanți, făcut pe la începutul acestui an de o revistă de limbă franceză, nu se zărește niciun contemporan de pe la noi”. ■ Alex Goldiș, în *Un Macondo second-hand*, prezintă romanul lui Radu Țuculescu, *Povestirile mameibătrâne* (C.R., 2006): „În ciuda efortului de a accepta pactul ficțional, cititorul se vede deja proiectat în afară de un narator stângaci, care nu reușește să construiască un cadru credibil pentru poveștile mameibătrâne. Singurul «fir roșu» al povestirilor rămâne dorința unui «domn Radu», scriitor de la oraș, de a le transcrie, încă din primele pasaje ale romanului, pe «domnul Radu» îl ia arta poetică pe dinainte, avertizându-ne că poveștile mameibătrâne «se desfac ca un evantai» sau că are de gând să se lase prins în ele «ca într-o plasă de păianjen». [...] Atunci când nu relatează marquezian, Radu Țuculescu creează scene (doar) simpatice, cu pălăvrăgeli pitorești, în care pastişează idilic viața sătenilor din Petra. *Povestirile mameibătrâne* se citesc, pe alocuri, cu plăcerea cu care ascuți «bârfele» bătrânilor

de la țară. Părțile originale sunt însă prea puține și nu reușesc să legitimizeze o construcție romanescă matură”. □ Al. Cistelean, în *Poezie*, prezintă volumul de versuri al Violetei Ion, *Marta* (C.R., 2006). □ În *Carte străină* Florina Pirjol semnează o recenzie a romanului *Hotelul alb* de D.M. Thomas, „traducere de Mircea Ivănescu” (Humanitas, 2006). ■ Ancheta acestui număr are ca temă *Premiile culturale. Atestări și controverse*. La întrebările revistei, care sunt – „1. Care considerați că sunt, la ora actuală cele mai respectate premii culturale din România? De ce? 2. Care credeți că ar putea să fie elementele pe baza cărora se poate vorbi despre reputația unui premiu cultural? 3. Ce vă mulțumește și ce nu în ceea ce privește felul în care funcționează instituția premiilor culturale în România? 4. Care considerați că este situația premiilor culturale, în prezent în România? Sunt prea puține? Prea multe? Câtă credibilitate au? 5. Ce criterii ar trebui să fie respectate în alegerea unui juriu pentru premii culturale și cum pot fi evitate favoritismele? 6. Cât de important este un premiu? Poate el să modifice imaginea și postura socială a unui autor? 7. Cum vă explicați creșterea numărului de campanii mediatice al căror scop este stabilirea unui clasament sau a unei liste de «Cei mai mari...», «Cei mai importanți...» sau «Cei mai promițători...» în cultură?”, răspund, printre alții, Mihai Tatulici și Gellu Dorian. În opinia acestuia din urmă „[...] ar trebui ca un premiu să impună un nume de autor, o carte, o piesă de teatru Or, nu prea se întâmplă așa, a uneori, chiar invers, ca un nume să impună un premiu. Și, așa cum am spus mai sus, asta din cauză că regula nescrisă fiind, cei ce acordă premiul, de a doua zi după decernare, nu se mai ocupă de promovarea insistentă a numelui respectiv. Miza, astfel dispare într-un neant ce stă deasupra și în mințile celor mulți, timp de un an până ce premiul se face iarăși simțit prin scoaterea în arena pustie a altui nume. Asta e! Clasamentele nu au nicio relevanță. Ele astâmpără doar orgolii, vanități sau mângâie paranoia unora care vor ca, în timpul vieții, să se afle printre primii trei sau primii zece. Uitați-vă la un ultim clasament al primilor zece scriitori români selectați, nu știu după ce criterii, pentru ca unul dintre ei să fie indus, pe criterii de profesie, între primii zece români, asta la un post de televiziune, și veți vedea că am dreptate atunci când afirm că astfel de clasamente mângâie vanități evidente. Cel puțin un nume de acolo nu ar putea fi indus nici măcar printre primii 200 de scriitori români în viață, darămite al șaselea. Nu, acestea nu au nicio relevanță și nu impun nici valori, nici situații statistice de moment. Adevăratele evaluări se fac *in illo tempore!*”. ■ În *Atitudini* Radu Aldulescu semnează eseul *Scriitorul sub vremuri și deasupra lor*, comentariu pe marginea unei discuții cu C. Stănescu în care Radu Aldulescu încerca să-l convingă pe acesta „cât de mult rău a făcut comunismul literaturii și scriitorului în general”. Acesta afirmă: „Mi-e greu să cred până la capăt că vremurile l-au apăsă pe scriitorul român până la a-i distruge opera. Poate că asta e valabil cel mult la nivel de expresie. Ca și cum ai spune despre cineva că l-a distrus alcoolul, când, de fapt, predispoziția spre viciul respectiv e vinovată și, nicidecum, alegerea, o criză a spiritului care stă la baza celorlalte crize:

economică, politică, culturală... Constrângerea însă, cum am spus, este nu doar generatoarea crizei, ci și supapa spiritului care produce o deschidere benefică lumii din jurul creatorului. Nu-i deloc o naivitate să vezi în literaturi și-n artă, în general, o cale de salvare a ființei prin devenire întru spirit. În pofida haosului și năucelii de boală mortală a vremurilor actuale, personal, nu-mi pot permite să nu cred că scriitorul de azi n-ar fi apt să afirme și să impună un spirit înnoitor care ar schimba nu numai fața unei literaturi, ci și datele sociopolitice ale unei națiuni. E de ajuns ca scriitorul să-și afle menirea de a se afla deasupra vremurilor”.

■ Daniel D. Marin semnează un amplu interviu cu Mihai Șora. După o serie de detalii de ordin biografic și de comentarii asupra volumelor sale de filozofie, M. Șora dă detalii despre prietenia sa cu Eugen Ionescu: „Dacă pe Noica, de exemplu, îl vedeam foarte rar, cu Ionescu eram aproape vecin la un moment dat, îl vedeam în fiecare zi. Marea prietenie a fost cu el. Cum să se explice!? El era un anxios, iar eu eram un echilibrat, deci, într-un fel, eram sprijinul lui, eram adultul în raport cu el (deși era mai mare ca mine). Era un angoasat, așadar eram complementari. Ne potriveam extraordinar de bine, exact cum se cuplează negativul cu pozitivul, ne potriveam pentru că eram totalmente opuși”. ■ Este anunțat modul de organizare al Premiilor „Cuvântul” pentru anul 2006, eveniment ce va avea loc în luna ianuarie 2007: „Continuând o tradiție ce există încă de la apariția primului număr al revistei, publicația «Cuvântul» va acorda în prima jumătate a lunii ianuarie 2007 premii pentru activitate culturală. Distincțiile vor fi înmânate personalităților care, prin activitatea lor, au marcat din punct de vedere cultural anul ce tocmai se încheie. [...] De-a lungul celor 15 ani de existență a acestor premii, printre cei ale căror realizări au fost recunoscute cu ocazia fiecărei festivități s-au numărat personalități de marcă, precum Alexandru Paleologu, Mariana Nicolesco, Marcel Iureș, Stelian Tănase, Alexandra Nechita și mulți alții”.

● [„Steaua”, nr. 12 (698)] Sunt publicate două poeme semnate de Mario Luzi, în traducerea lui Aurel Rău. □ În articolul lui Claudiu Groza, *Nicolae Labiș. Redescoperirea*, sunt prezentate două volume semnate de Mircea Coloșenco, *Bibliografia Nicolae Labiș* (Ed. Libra, 2005) și *Antologia Nicolae Labiș. Opera poetică* (Ed. Cartier, 2005). □ Cu titlul *La început rămâne, întotdeauna, forma* este reprodus un fragment de text extras din volumul *Poezia cu unghii de onix* de Ioana Bot, în curs de publicare la editura Casa Cărții de Știință. □ Ioana Macrea-Toma semnează un studiu intitulat *Liberalizarea și «poporul de statui»*. *Mize identificare în epoca «valorificării moștenirii literare»*. □ Ovidiu Pecican, în *Urbanism liric*, prezintă *Antologia poeziei românești la zid* de Ion Barbu, volum apărut la editura Polirom, în 2006. □ Despre același volum scrie și Eliza Vasiliu, în *Zugrăvirea în cuvinte de poezie*. □ Selecție lirică Ioan Milea. □ Este publicată a doua parte a Atelierului de Creative Writing organizat de Ruxandra Cesereanu, un experiment poetic pe temă dată. ■ În *Rebelii* este publicat *Manifestul iepurist*, semnat de V. Leac, precum și poezia *lumea nouă (altă amintire pentru tatăl meu)* de Radu Vancu. □ În *Contexte critice* Florin Mihăilescu îi dedică un text lui Mario Vargas

Llosa, cu titlul *Creație și adevăr*. □ Sunt publicate două poezii semnate de Valeriu Cușner. □ În *Cronica literară* Doru Pop prezintă volumele lui Liviu Malița, *Viața teatrală în și după comunism și Cenzura în teatru. Documente 1948-1989* (Ed. Efes, 2006). ■ Mihaela Ursa prezintă volumului Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (Polirom, 2006). ■ Adrian Dohotaru, în *Un mărturisitor ascuns în debara*, scrie despre volumul *Debara* de Fred Nădăban (Ed. Limes, 2006). □ Magda Diaconu semnează textul *Ludic și sacralitate la Cristian Bădiliță*. □ Cristina Miloș, în rubrica *Mătușa Julia și condeierul*, publică o serie de note de prezentare ale unor volume apărute recent: *Altarul inimii* de Olimpia Brencea Deșliu (Ed. Zenit, Cluj, 2005), *Scrisori despre Liviu Rebreanu* de Ionel Popa (Ed. Ardealul, Târgu Mureș, 2006), romanul lui Liviu Oltean, *Beți dintru acesta toți* (Ed. Eikon, 2005), *Isus din podul bisericii* de Melania Cuc (Ed. Limes, 2006), *Jurnalul stărilor lirice* de Iuliu Pârvu (Ed. Limes, 2005), *Întâmplările literare* de Andrei Moldovan (Ed. Limes, 2005), volumul de versuri *Undeva... peste curcubeu* de Ana Zegrean (Ed. Supergraf, Cluj, 2005), volumul de versuri *Trenul de vise* de Lucreția Bucur (Ed. George Coșbuc, Bistrița), *Defăimarea liniștii* de Echim Vancea (Ed. Limes, 2006), *Melodrama realului* de Gheorghe Izbășescu (Ed. Limes, 2006), volumul de versuri *Ochiul apelor* de Silvia Zaharia (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj, 2006). □ Constantina Buleu, în *Fantazări necesare*, prezintă volumul de versuri *Viața nu e destul* de Sânziana Mureșeanu (Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006). □ Ștefan Damian semnează *Români și premiul Nobel pentru literatură*, text în care se oferă detalii despre activitatea traducătorului Ion Neculce, fost atașat cultural român la Paris, care a încercat să propună și candidați români la premiul Nobel pentru literatură. De asemenea, se discută și despre activitatea istoricului și criticului literar Bazil Munteanu, care a propus forurilor de decizie suedeze numele lui Tudor Arghezi și al lui Lucian Blaga. □ Andrada Fătu Tutoveanu scrie despre *Feminitate și feminism în romanele Isabellei Allende*. □ Ion Buzași semnează *Mihai Eminescu. Ciclul schillerian*, o prezentare ediției Mihai Eminescu ce reunește opera poetică, realizată de Constantin Cubleșan. □ Constantina Buleu se ocupă de *Identitatea culturală – obsesia criticului ca Ianus bifrons*, o prezentare a volumului *Eminescu în privirile criticii* de Constantin Cubleșan (Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2005). □ Prezentare a volumului *Dialogul cu ferestre spre nord* de Gheorghe Pârja (Ed. Limes, 2005). □ Recenzia volumului *Patima recunoștinței* de Marcel Mureșeanu (E. Casa de Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006). □ Rodica Marian prezintă volumul *Scrieri din singurătate* de Persida Rugu. □ Silvia Mitricioaiei, în *Două generații exemplare*, prezintă volumul *Anotimpul din colivie*, „volum antologic bilingv” de Nicolae Băciuț (Ed. Nico, 2006).

● [„Caiete Critice”, nr. 10-12 (228-230), Oct. – Nov. – Dec.] În *Fragmente critice*, Eugen Simion semnează articolul *Eugen Ionescu – un spirit religios*. ■ În *Cronici literare*, Răzvan Voncu scrie despre *Efigia istoricului literar*, prezentare a volumului *Medalioane de istorie literară (1999-2001)* de Z. Ornea,

„ediție îngrijită de Tiberiu Avramescu” (Ed. Hasefer, 2004): „[...] pe lângă pasiune, tenacitate și devotament pentru cultura română, Zigu Ornea a pus în pagină și o mare modestie. Cărturarul nu dă niciodată lecții și refuză discursul emfatic. Totuși, știe să sugereze foarte exact liniile directoare ale perspectivei sale istorico-literare. O perspectivă, subliniez, fermă, neschimbată, în componentele ei fundamentale, din anii ‘60 și până în clipa în care ne-a părăsit”. □ În *Dosar*, Bogdan Mihai Dascălu semnează *Dantele și epoleți*, o amplă analiză a *Jurnalului berlinez* al Marthei Bibescu. ■ În *Convorbiri Caiete Critice*, Nicolae Iliescu realizează un amplu interviu cu Liviu Ioan Stoiciu. După o serie de detalii de ordin biografic, discutând aici și despre rolul poeziei în viața autorului, se trece la conceptul de literatură și la sensul acesteia, despre care mărturisește: „Literatura are rol terapeutic, datorită ei mai sunt în viață (am făcut caz mai sus de supraviețuirea mea legată de scris și de citit) – fără ea, m-aș fi sinucis demult, n-aș fi avut efectiv ce să fac în particular cu mine însumi. Că ea a fost și pentru mine un salt de la un eșec la altul? Că n-am avut succes cu cărțile mele la marele (tot mai mic la număr) public? Nu are nicio importanță, atâta timp cât literatura originală m-a susținut moral. [...] Neratați sunt profitorii literaturii (mediocri, au cultul progresului și al pragmatismului), scriitori de succes (de piață și de critică) sau editori de succes, directori de instituții-cheie, scriitori cu funcții (corecți politici neapărat, care aparțin elitelor oportuniste postcomuniste, bursiere în fel și chip) sau cu pielea schimbată în oameni de afaceri. Cine are putere literară și bani-grămadă are influență și succes. [...] E semnificativ ce se întâmplă și la Uniunea Scriitorilor: dacă ai funcție (în conducerea operativă remunerată a US sau a filialelor US, sau a revistelor US), ai și cotă literară ridicată, ești mare, pe val, considerat reprezentativ (inclusiv pentru străinătate). După ce rămâi fără funcție, dispari brusc din relieful literar înalt, opera ta proslăvită nu mai e citită, nu ți se mai dă credit moral...”. Dialogul continuă cu opiniile sale atât despre Uniunea Scriitorilor, cât și despre revista „Viața Românească”: „[...] Uniunea Scriitorilor a avut și are o anume trecere estetică («est-etică», mai exact, demisionară) specifică și autoritate duplicitară (și înainte și după Decembrie 1989). [...] Colaboraționismul scriitorilor cu PCR și Securitatea a existat la nivel particular, dar mai ales instituțional (de la conducerea operativă a US la conducerea filialelor, a revistelor și editurii US), toți cei ce au avut o funcție au plătit tributul, inevitabil (chiar dacă nu o recunosc). Pe de altă parte, la nivel individual și de breaslă, scriitorii au supraviețuit cum au putut în fața agresiunii ideologice, mulți au cedat și s-au compromis, puțini au protestat (și s-au trezit cu dosar), în majoritate «s-au strecurat» (mă rog, «au rezistat prin cultură»). [...] De ce scriitorul român colaboraționist nu se autocul-pabilizează, ci sfidează? Istoria literară trebuie să consemneze adevărul despre viața secretă a operei și a scriitorului român care a scris și a publicat sub regimul comunist... Se tot bate toba azi că valoarea estetică a operei contează, nu compromisurile condamnable ale scriitorului (om și el sub vremi) cu dictatura comunistă – urmarea? După 17 ani de la Revoluție, scriitorul român și-a pierdut cu

totul autoritatea morală și credibilitatea (calitățile de caracter) în fața marelui public, nu mai e un reper, e doar un meseriaș de rând, care n-are decât să-și ducă mai departe crucea, umilit de propria condiție. [...] Dinspre revista «Viața Românească» – care a împlinit anul acesta 100 de ani de apariție (doar în timpul celor două războaie mondiale i-a fost cenzurată apariția), ce părere să am? Fără ea literatura română din ultimul secol (e martoră a evenimentelor lui literare, ideologice) ar fi de neconceput, e una din puținele reviste de limbă română care a avut destin, rezistând la toate încercările patologiei noastre culturale, conjuncturale. După Revoluție a reușit să se impună ca o revistă nealinată, deschisă tuturor scriitorilor, nu numai acelor din elita «liberală» dominantă, resentimentară a literaturii române (elită exclusivistă, atotprezentă în celelalte reviste ale US). [...] Fără doar și poate, «Viața Românească» e o revistă de patrimoniu, care ar trebui să ocupe locul de onoare pe care îl merită – nu să trăiască de azi pe mâine (cu salarii penibile bugetare pentru cei cinci salariați ai săi, trei redactori, un secretar și un corector, și fără bani asigurați prin buget pentru producția editorială), în pericol să-și înceteze apariția începând cu 2007...”. Se discută apoi relațiile dintre scriitori, „apartenența lor la diverse grupuri de presiune” și modul în care aceste elemente „pot influența mersul literaturii”. Următoarea parte a discuției este dedicată „cazului Paul Goma” și a căderii autorului în dizgrație din cauza publicării operei acestuia. Următoarea întrebare este legată de posibila influențare a unui scriitor de către politică, opinia lui Liviu Ioan Stoiciu fiind aceea că „scriitorul adevărat, dacă se respectă, n-are ce să caute în politica militantă, cu disciplină de partid care te depersonalizează – e părerea mea. Grav e că scriitorii români nemembri de partid, dar adepți ai corectitudinii politice, au devenit ideologi, îndeosebi în rândul criticilor «liberali» (de la N. Manolescu la Ion Bogdan Lefter, abandonând critica literară). Ce mi se pare de-a dreptul sinucigaș e că scriitorii importanți sunt obedienți față de grupurile oligarhice (care calcă pe cadavre, coordonate de foști securiști sau mafiști), acceptând să le fie mercenari, sponsorizați la redacția sau fundația pe care o conduc sau colaborând pe bani grei la publicații ale unor trusturi conduse de patroni cu procese penale în curs, compromițătoare”. Interviuul se încheie cu câteva întrebări de ordin general, se discută despre hobby-urile autorului, despre prietenii și dușmăniile sale, fiind enumerați în această ultimă categorie Alex Ștefănescu, Elena Ștefoi, George Gibescu, Petre Got, dar și Elena Vlădăreanu. □ George C. Basiliade semnează prima parte a studiului *O legendă adevărată: Păstoriul Teodoreanu (I)*. □ În *Comentarii*, Magda Crăciun analizează *Meșterul Manole – dramă a soarelui negru*, pe marginea piesei publicate de Lucian Blaga în 1927, cu mențiunea că „această interpretare a fost prezentată în cadrul Festivalului Lucian Blaga, mai 2006”. □ Antonio Patraș, în *G. Călinescu. Poezie și adevăr* se apleacă asupra creației poetice a acestuia, precizând că această parte a operei sale a fost „stigmatizată în genere ca inautentică și superficială”. □ În *Lecturi*, Cristina Necula dă detalii despre *Adevărul ontologic al ființei din trilogia luminii*, analiză a celor

trei volume de versuri semnate de Călin Colhon, *De ce, Doamne?, Zbatere de aripi și Creșteau în mine dimineți*, publicate la editura Amurg Sentimental, în 2006. □ În *Literatură străină* Felix Nicolau scrie despre *Tortura și ispășirea biografică*, prezentare a romanului *De ce fierbe copilul în mămăligă* de Aglaja Veteranyi (Polirom, 2002). □ Lucian Chișu semnează un articol omagial intitulat *Biblioteca lui Marin Sorescu*. □ În corpul textului este inserată poezia lui M. Sorescu, *Biblioteca*. □ Dinu Pătulea publică *Marin Sorescu – schiță de portret*. □ Pe aceeași temă scrie și Simona Antofi, în *Despre actualitatea poeziei lui Marin Sorescu*. □ Christian W. Schenk publică un scurt text memorialistic, cu titlul *Un gol lăsat de-un clopot*. □ În *Portrete europene* este reprodus un text semnat de Erri de Luca, *Printr-o carte un scriitor este oaspete în casa altora*, în care acesta îl portretizează pe Panait Istrati, cu mențiunea că „textul de față, inedit, reprezintă contribuția sa la Colocviul italo-român Panait Istrati, organizat la Roma, în anul 2005”. □ Paula Liliana Angelescu semnează *Panait Istrati ou du récit romanesque vers l'Autre*. □ Gisèle Vanhese scrie despre *Rătăcirea în labirint. Prima căutare inițiată a lui Panait Istrati*. □ Virgil Tănase, în *Carnet parizian*, publică *Menuet la Balul Crucii Roșii*.

● [„**Contrafort**”, nr. 11-12 (145-146), Nov. – Dec.] Editorialul lui Vitalie Ciobanu, pe teme politice, este intitulat *În derivă, la marginea Europei (fragmente dintr-o cronică subiectivă)*. □ Constanța Popa, în „*Sincronizare*” – un cuvânt în vogă, face o trecere în revistă a Festivalului Național de Teatru, Chișinău 2006. ■ În *Fragmente critice*, Vitalie Ciobanu semnează *Lindenfeld – ficțiuni de închiariat*, recenzie a romanului lui Ioan T. Morar, *Lindenfeld*, „prefață de Marius Chivu. Ediția a II-a” (Polirom, 2006): „Buna primire din partea criticii și succesul la public au determinat editura să scoată o nouă ediție a romanului, în condiții poligrafice de excepție – premiul vandabilității! Ideea autorului transpare ingenios din desenul de pe supracoperta volumului reeditat: o fereastră tăiată în peretele unei camere, prin care se vede un superb peisaj de țară, la început de toamnă, ocrotit de un cer albastru, surâzător. Dar dacă scrutezi mai atent desenul, vei descoperi că «peisajul»... se scurge în dâre prelungi, de nuanța lanului de afară, peste marginea de jos a ferestrei, iar în colț, în interiorul odăii, vei zări o cutie de vopsea și o perie murdară de aceeași culoare, galben-vernii. Ni se propune așadar o iluzie optică, lucrată dibaci de un meșter zugrav, căci lumea idilică de dincolo de geam e o mistificare. [...] Ioan T. Morar își propune mai mult decât o istorie liniară, oricât de spectaculoasă, cea a «resuscitării» unui sat-fantomă. Romanul său, construit pe principiul inserturilor secvențiale, are relief, are adâncime. E garnisit cu povești, obiceiuri, moravuri bănățene de altădată, care eclozează, periodic, în prezentul scriiturii, compun un fundal istoric și psihologic vitamini-zant, fără a părea redundante. De pildă, mesajele vechilor locuitori din Lindenfeld scrise verișorilor lor din Germania, pe care niciodată n-aveau să-i vadă la chip. Scrisori scurte, hieratice, comunicând evenimente esențiale ale vieții: nașterea, căsătoria, moartea unor rude, sau fapte ieșite din comun, precum apariția primului

automobil în sat. Parcă simți, citindu-le, freamătul acelei umanități naive și profund emoționante din documentarele de la începutul secolului”. □ În *Cronica literară*, Grigore Chiper semnează *Leul lui Hemingway*, prezentare a romanului lui Ioan Mânăscuță, *Marea Vânătoare* (Ed. Princeps, Chișinău, 2005). □ În aceeași rubrică, Mircea A. Diaconu scrie despre *Letiția Ilea. Poezia stării de fapt*, recenzie a celui de-al treilea volum de versuri al acestuia, *O persoană serioasă* (Ed. Limes, 2004): „În prefața de-acum, Ion Pop își amintește cum, la debutul Letiției Ilea, susținuse că poeta ar «face figură de tânăr furios», că apoi vorbise despre programul ei «autenticist». E, cred, o bună fixare a genului proxim. Altfel, am putea spune că lirismul Letiției Ilea e, fundamental, eufemistic. Împotriva direcției tonului, totul e spus altfel; masca e mai importantă decât chipul. În fond, avem de-a face cu lirismul acestei transmutări dinspre chip spre mască, dinspre subiectul concret spre o stranie. Nu știu cum se va fi ipostaziat poeta în volumul de debut și n-am de ce să nu-i dau dreptate lui Ion Pop, însă, în volumul de-acum, tânărul furios își resoarbe furiile într-o retractilitate sceptică, a cărei dezabuzare e mai degrabă semnul unei acceptări decât al unei revolte. Nu-i vorbă, postura aceasta nu-i deloc a seninătății, din moment ce maschează o neputință a înregimentării sociale. Discursul poetic se situează, astfel, între orgoliul unicității și vinovăția ei, între vanitatea propriului eu și umilința neputinței orgolios-frustrante (însemnând deopotrivă îngăduirea celorlalți). Bacovia nu era tocmai un furios; or, undeva în descendența lui se situează – la mare distanță – Letiția Ilea”. ■ În *Aleea cu miracole* Bogdan Crețu semnează recenzia romanului *Băiușii* de Filip Florian & Matei Florian (Polirom, 2006): „Scris la patru mâini, romanul mai tergiversează, pe alocuri, din cauza reciclării unor texte mai vechi ale autorilor, poeme, în cazul lui Matei, nuvele, în cel al lui Filip, care nu reușesc să confere textului dorita notă de autenticitate, ci doar să-i adauge niște «burți» cam inutile. Ar mai fi și excesul stilistic în care uneori ei alunecă, din prea marea dorință de a conferi ficțiunii un iz mitic, plin de candoare. Inedită la început, structura dialogică a romanului devine previzibilă în cele din urmă, căci cei doi autori reiau aceleași evenimente din unghiuri diferite, le nuanțează, își răspund, se aprobă sau se contrazic. Dar, la urma urmelor, scopul a fost atins: acea lume mirifică a fost acreditată, iar narațiunea astfel rezultată impune o lectură participativă, plină de empatie. *Băiușii* este, fără doar și poate, o carte frumoasă (termenul nu e deloc nepotrivit aici), care, dincolo de nostalgia firească a evocării, transmite și bucuria energică a ancorării într-un spațiu al miracolelor trăite pe o alee devenită, pentru autori, un spațiu amniotic din care s-a dezvoltat viața lor de mai târziu”. □ În *Decupaje*, Ghenadie Nicu semnează *Scriptorul în căutarea Instanței*, prezentare a volumului de versuri *Pe banchizele din cer*, cea de-a patra carte a Călinei Trifan apărută la Cartier, în 2004, în colecția „Pe linia întâi”. ■ În *Lecturi pre limbul meu*, „*Corpul mi se adună în cap*”, Igor Mocanu comentează volumul lui Gheorghe Crăciun, *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)* (Ed. Paralela 45, colecția Odiseu, 2006): „Ce fel de jurnal mai este

și acesta? Nu se numește simplu și clasic Jurnal, are un titlu interminabil ca în tratatele vechi de știință ocultă, nu este un jurnal pur și simplu, ci unul de bord al unui roman de același autor, și care pe deasupra, avertizează fără emfază că este un «fals jurnal». [...] Deschizi cartea și ce vezi? Că are și cuprins, că sub același titlu stau legate trei pachete diaristice: Caietul negru – cel mai întins, Caietul verde – mai modest, și Caietul maro – prâslea. Toate trei caietele debutază cu meditații despre scris, cum îi stă bine unui jurnal de scriitor. Pe parcurs însă, temele de meditație se transformă în probleme recurente, problemele în obsesii, obsesiile în «cataplasme» provizorii, cataplasmele în recul în raport cu viața de zi cu zi, viața de zi cu zi în teme de meditație, și uite așa se perindă textul într-un rostogol diaristic ce rimează cu sine însuși, care nu poate să nu te ducă socio-critic cu gândul la cum arată în genere jurnalul ținut de un '80-ist. Într-un jurnal postmodern, cel care face jurnal (vocea din spatele rândurilor adică), este cel puțin opus, incompatibil, când nu se urăște, cu cel care este în viața de zi cu zi. [...] Un jurnal, dacă e autentic, nu poate favoriza speculații critice. Ce să critici? Că autorul nu a simțit corect cutare problemă, că nu a întreprins corect cutare notație? Literatura diaristică este în schimb un fertil teren pentru abordările teoretico-literare. În acest sens, *Falsul jurnal...* se joacă pe mai multe fronturi". □ Selecție lirică semnată de Diana Iepure. ■ În *Laurii literaturii*, Vasile Gârneț scrie despre *Premiul Médicis Étranger pentru Norman Manea; Premiul Goncourt 2006 – Jonathan Littell*. După o scurtă prezentare bio-bibliografică, este reprodus un fragment dintr-un interviu acordat de Norman Manea lui Victor Eskenasy pentru „Suplimentul de cultură” (4-10 noiembrie 2006). □ Este publicată ultima parte a studiului lui Iulian Băicuș, *Despre mitocritică, mitanaliză, arhetipuri și alți demoni critici (III)*. □ În *Meridian polonez* Larisa Turea publică analiza *Witkacy, Schulz, Gombrowicz: Sfidarea limitelor*. □ În *Blow-up*, cu titlul *Matei Vișniec: Este destinul meu să alerg între două limbi și două culturi*, este reprodus un citat din interviul acordat de dramaturg lui Dan Bocea, publicat în „Adevărul literar și artistic” din noiembrie 2006. ■ În *Dezbaterea* continuată în Suplimentul revistei și intitulată „Repere culturale și existențiale ale noii generații”, sunt publicate răspunsurile lui Marcel Gherman și Iulia Țurcanu (studentă, anul II la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică, Film, secția Comunicare Audiovizuală, scenaristică și critică de film, București). Marcel Gherman apreciază că „arta și cultura sunt de o importanță vitală pentru cei care aleg să nu trăiască în ignoranță, să nu se lase purtați de val, cei care nu doresc să accepte lucrurile după cum li se oferă. Cultura menține individualitatea. Dacă viața e o luptă, atunci cunoașterea este arma prin care rămânem cei care dorim să fim. Cel mai important lucru este principiul moral, să fii o persoană onestă, restul se reduce la a găsi cunoașterea și forța pentru a menține acest principiu moral. Prin moralitate nu am în vedere accepția ipocrită a onora, ci sensul ei original, respectul și compasiunea, respectul pentru libertatea de autodeterminare a fiecăruia. Cultura poate oferi un sens rațional al moralității, demonstrând că, în

analiză ultimă, libertatea de alegere persistă în orice circumstanțe”. Pe tema dezbaterilor culturale, acesta afirmă: „Aceste dezbateri au loc în special în jurul celor câteva publicații de cultură. «Selecția nenaturală» de la Televiziunea și Radioul Național nu permite exprimarea opiniilor intelectualilor veritabili și privilegiază persoane, de regulă, incompetente. Cu excepția Antenei C, stațiile de radio locale au alte priorități. Pretinsa dispută dintre «tradiționaliști» și «post-moderniști» nu poate fi considerată o polemică culturală, ci a fost tentativa unor persoane care își «compensează» lipsa de cultură prin aroganță și limbaj injurios de a se răfui cu intelectualii onești și a-și perpetua autoritatea erodată de timp”. De asemenea, relația cu generațiile anterioare este exprimată în următorii termeni: „Totuși, trebuie să distingem între adevărații exponenți ai generației anterioare și cei care au fost ei înșiși «sistemul». Cei care și-au construit o carieră pactizând cu forțele care au ruinat această țară, trădându-și propriile neamuri, cei care apoi au cochetat cu toate regimurile și au ajuns să fie extrem de prosperi, în timp ce restul populației trăiește în condiții atât de dificile. Ei au compromis mișcarea națională, marginalizându-i pe toți cei care ar fi putut realiza o schimbare reală și au condus la actuala situație deplorabilă a țării. Ei ar fi trebuit, cel puțin, să-și asume responsabilitatea pentru eșecul lor. Dar nu, ei se autoproclamă «sfintii» și poartă masca onestității. Jos măștile! Cel mai trist este că pentru publicul larg neinformați ei mai pot să apară ca persoane oneste. Ei trag din urma lor o armată întreagă de linguiștori care nu au făcut chiar nimic în întreaga lor existență. Este revoltătoare ura lor față de tineri, față de vitalitatea tinerilor, lipsa lor de frică și de inhibare. Tinerii au devenit o categorie ingrată. Să îi disciplinezi pe tinerii pentru care nu ai ridicat un deget ca să îi crești? Noua generație urmează a fi transformată în una de servitori. Nesupunerea este vitală pentru viitorul nostru”.

□ În *Amintiri din epoca Brejnev*, Iulian Ciocan publică povestirea *Macaraua*.

• [„*Vatra*”, nr. 11-12 (428-429), Nov. – Dec.] În *Tolle lege* Claudiu Komartin semnează poezia *Asta am devenit*. □ Editorialul lui Alexandru Vlad este intitulat *Lupta cu sistemul*. □ În *Carmen saeculare* sunt publicate versuri de Viorel Mureșan. □ În *Lección de proză* semnează o serie de fragmente Gabriela Adameșteanu, sub titlul *Portretul artistei la bătrânețe*. □ Rubrica *Romanele anului* este dedicată lui Tudor Crețu și romanului la care acesta lucrează, *Lovituri*. □ În *Ars legendi* Aurel Pantea scrie despre *Nașterea realului poetic*. ■ În *Cronica literară* Rareș Moldovan semnează *Toate poveștile adevărate*, prezentare a romanului *Christina Domestica și vânătorii de suflete* de Petru Cimpoeșu. Acesta precizează că „deși lumea ficțională e privită de Cimpoeșu printr-o lentilă aparent bonomă, *Christina domestica* e o istorie crudă, în care victimele dispar fără țipăt și fără urmă (de la primul soldat căzut victimă «extratereștrilor» până la plecarea aproape beckettiană din final a lui Pablo și a maiorului Smith, aproape convinși că sunt de fapt Ceaușescu și Maurer). Este istoria tragi-comică unei istorii recente devoratoare, eufemizată pe de o parte printr-o scriitură egală, îngăduitoare, culminând pe de alta cu o caricatură a manipulării hiperbolice, absolute”. □ Nicoleta

Sălcudeanu, în *Posibilitatea unui roman*, prezintă *Necăsătoriții* de Tudor Lavric (Polirom, 2006). ■ Alexandru Matei, în *Denegarea*, scrie despre romanul lui Cezar Paul-Bădescu, *Luminița, mon amour* (Polirom, 2006): „Romanul lui Cezar Paul-Bădescu *Luminița, mon amour* este lizibil, dar se citește, uneori, cu greutate. E o carte pe care, altminteri, nu-ți vine s-o lași din mână sau, dacă-ți vine, asta nu se întâmplă în niciun caz de plictiseală. În linia autoficționalistă cu care ne-a obișnuit încă de pe vremea când personajul principal al autoficțiunilor lui – când noi nici nu știam că era vorba despre autoficțiuni – era Dănuț, transformat apoi, în 2004, în Daniel Abagiu și a ajuns, iată, la zi, ca Cezar, romanul bio-grafiază fără fasoane și fără tabuuri, ca și fără prejudecăți și fără pudoare. Însă, de data aceasta, cu multă umoare. [...] *Luminița, mon amour* este un roman căruia îi reușește cel mai bine miza autoterapeutică, asta din perspectiva cititorului, desigur. Iar cele câteva pagini cu adevărat frumoase din roman sunt cele despre nebunii de la spitalul 9, cu care eroul se întreține așteptându-și consoarta să iasă de la psihoterapie”. □ Andrei Terian, în *Înainte și după teorie*, prezintă volumul *Luminile lui Argus. O morfologie a poeziei vizionare* de Cătălin Ghiță, „cuvânt înainte de Eugen Negrici” (Ed. Paralela 45, 2005). □ În *Conspecte* Marius Nica semnează *Remember sau despre cum nu moare un dandy*, o analiză a nuvelei *Remember* de Mateiu Caragiale. □ În *Triptic* publică versuri Alexandru Lungu, Zeno Ghițulescu, Michael Friedrich. □ Dosarul acestui număr este intitulat *Arta în biserică*. □ În *Biblioteca Babel* este publicat un fragment semnat de Jorge Luis Borges, *Historia universal de la Infamia*, „traducere din limba spaniolă de Abraham Yossef”. □ Aceeași rubrică oferă și o selecție lirică intitulată *Poezia poloneză de azi*. □ Liana Cozea scrie despre *Un jurnal care n-ar fi trebuit să apară*, o analiză a jurnalului semnat de Ioana Em. Petrescu, *Molestarea fluturilor interzisă. Scrisori americane 1981-1983*, „ediție alcătuită, postfață și note de Ioana Bot” (Ed. Didactică și Pedagogică, 1998). ■ În *Crispări* Liviu Ioan Stoiciu semnează *Vasele comunicante ale literaturii*, un răspuns la un text publicat de C. Stănescu în revista „Cultura”, extras din intitulat *Lista lui Stoiciu*. Acesta menționează reacțiile agresive ale poetului Petre Stoica și ale lui Adrian Alui Gheorghe cauzate de textul lui C. Stănescu. Într-un dialog cu Laurian Stănescu, Liviu Ioan Stoiciu dă o serie de lămuriri pe această temă, vorbind despre ceea ce înseamnă „imaginea criticului” și afirmând că, în opinia sa, „criticul trebuie să aibă tupeu, să aibă certitudini... Fiind cu știință de carte, criticul (critica literară o meserie, dacă nu e chiar o știință umanistă; criticul are sau nu are și el talent, cum are sau nu are talent scriitorul) poate să și ceară mai acătării valoarea, chiar dacă dă adesea verdicte «din burtă» (nu «din cap»; n-are legătură cu faptul că literatura trece prin burtă). În timp, criticul își formează un stil, o grilă de apreciere critică, devine o autoritate morală. [...] În timp ce creatorul-scriitor original e bântuit de nebunie (având comportament ieșit din comun, irațional, nu numai la nivel lexical; e instabil, neliniștit), criticul se consideră «sănătos la cap», rece, rațional, calculat, calm, stăpân pe propriile unelte critice. [...] Scriitorul trebuie

să-și asume această condiție: să fie judecat de cititori-critici. [...] Azi e valabilă rețeta succesului la nivelul cititorului, al literaturii de consum, care în istoria literaturii nu va însemna nimic sau nu va însemna mare lucru. Aici se desparte cititorul de critic, literatura de consum, de succes, n-are decât acoperire estetică de suprafață, nu de profunzime. Criticul poate salva o literatură originală făcând distincția netă între literatura de consum, de succes trecător și aceea autentică a «îndemnului divin», care dă sens și care e inaccesibilă cititorului de rând”. □ În *Epica magna* Adela Greceanu semnează un fragment intitulat *Mireasa cu șosete roșii*, în timp ce Mircea Pora publică *Imobilul (Către o Înaltă Funcție)*. □ În *Copii legalizate* sunt reunite o serie de scrisori sub titlul *Trei luni din viața lui Aron Cotruș*. □ În *Atelier de literatură* semnează proză Ovidiu Stanomir. □ Selecție lirică de Ioan Hada, Minerva Chira, Iancu Grama, Marian Barbu, Lucia Dărămuș. □ În *Teme în prelungiri* Dumitru Mircea Buda publică *Un scriitor prin Bulgaria proletară*, prezentare a volumului *Itinerar bulgar* de A.E. Baconsky, apărut în 1954. □ Eugenia Enache semnează *Luca Pițu, o scriitură liberă*. □ Veronica Buta, în *Tratat despre jeg*, prezintă romanul lui Gheorghe Miron, *Râma* (Ed. Brumar, Timișoara, 2005). □ Mihai Posada scrie despre volumul de versuri al lui Dan Dănilă, *Calendar poetic* (Ed. Brumar, 2006). □ Sabina Fânar, în *O Șeherezada hermetică și istoria corpurilor ei*, analizează volumul de versuri al Angelei Furtună, *Îl văd pe Dumnezeu și nu mor (Viețile mele nesfinte – Elegiile estului sălbatic. Îl văd pe Dumnezeu și nu mor (Alte vieți))* (Ed. Axa, Botoșani, 2006). □ În *Nevralgii* Marcel Marcian semnează *Cititor de poezie*, un portret literar dedicat poetului Ion Mureșan. □ În *Poezii* publică versuri Diana Iepure și Carmelia Leonte. □ Virgil Diaconu semnează eseul *Eminescu – geniul fără cărți*. ■ În *Talmes-balmeș* este prezentat evenimentul Zilele și nopțile revistei „Familia”, într-o amplă trecere în revistă a întâlnirii care a avut loc la Oradea, fiind vorba de ediția a XVI-a, din 12-14 octombrie 2006. Au participat, printre alții, Ana Blandiana, Andrei Bodi, Ștefan Borbély, Romulus Bucur, Leo Butnaru, Minerva Chira, Al. Cistelecan, Alex. Cistelecan, Dan Coman, Claudiu Komartin, Ștefan Manasia, Virgil Podoabă, Nicolae Prelipceanu, Liviu Ioan Stoiciu. Se discută apoi despre tema propusă, „Ce (mai) poate spune poezia română de astăzi Europei?”. Se afirmă că „spre deosebire de alte manifestări de acest gen, care se petrec în cercul strict al invitaților, aici scriitorii au ieșit în fața unui public mai mult sau mai puțin interesat de literatură, ceea ce a schimbat, într-un fel, și calitatea comunicării ideilor. [...] «Familia» este, acum, și datorită redactorului său șef, poetul Ioan Moldovan, un reper cultural și colegial ardelean. □ În *Ce scriu ungerii* este analizat pe larg interviul acordat de Gálfalvi György, magazinului „Reportaj Transilvan”, numărul 42 din 19 octombrie 2006: „Subiectul este cel căzut ca un fulger în lumea literară maghiară: trecutul de colaboraționist al unuia dintre cei mai mari poeți transilvăneni, Szilágyi Domokos, cel care a bulversat întreaga lirică prin forța și noutatea limbajului, prin sugestivitatea și cromatica sa. Tot aici se menționează că și revista „Helikon”

discută același subiect în numărul 18 din 2006. În același context este menționat și numărul 10 din octombrie 2006 al revistei „Látó”.

● [„**Viața Românească**”, nr. 11-12, Nov. – Dec.] Nicolae Prelipceanu semnează editorialul *Scriitori și colaboratori*: „De câțiva ani, scriitorii sunt și ei suspectați de colaborare la scară ce masă, ca să folosesc o expresie din alte vremuri, cu Securitatea. Un confrate din presă chiar a pus un titlu stupefiant: «Uniunea Scriitorilor de Turnătorii». N-am crezut niciodată că membrii Uniunii Scriitorilor erau niște uși de biserică, mulți mai degrabă stâlpi ai cârciumilor. N-am crezut nici că toți au rezistat cu demnitate provocărilor și șantajelor Securității, am cunoscut destui care te trăgeau de limbă, în mod evident spre a avea ce să raporteze mai apoi ofițerului de legătură. Dar de aici până la ceea ce scrie amicul Cristian Teodorescu, în «Cotidianul», e cale destul de lungă. [...] Scandalos este, însă, faptul că mai toți aceia care se îndârjesc împotriva scriitorilor, acuzându-i în masă de colaborare cu regimul trecut, nici nu se gândesc la cât de neînsemnați erau acești colaboratori față de criminalii patentăți, aceia care, până mai ieri, și poate chiar și azi, stau în organisme de conducere ale statului român și nimeni nu se concentrează asupra lor. [...] Cât despre colaborarea unor scriitori cu regimul comunist, cea publică e, probabil, mult mai gravă, și e mai ales vizibilă, rămasă în cărți și publicații. Aici nu trebuie făcută nici un fel de deconspirare, ci doar un efort de memorie sau, mai bine, o cercetare prin colecțiile publicațiilor și aparițiile editoriale ale anilor 50, 60, 70, 80, și totul e clar, nu mai e nevoie de nici un CNSAS. Această colaborare era mult mai gravă decât o înșăilare de informații despre ce spune cutare coleg la cârciumă, pentru că ea încerca să legitimizeze un regim nelegitim, manipula conștiințe, mai ales pe acelea fragile, ale copiilor și adolescenților, contribuind la ampla operație de spălare a creierelor pe care comunismul a întreprins-o până în ultima clipă a existenței sale”.

■ Ancheta acestui număr este intitulată *Colaboraționism și literatură*. ■ Al. George răspunde în textul său, intitulat *Colaboraționism?*, făcând o paralelă cu colaboraționismul francez. În opinia sa, „eliminând calitatea de colaboraționiști în cazul tinerilor, putem glosa pe tema unui fenomen echivalent: atitudinea lor, în condițiile în care nu numai că presupusa amenințare cu pistolul dispăruse, dar liberalizarea produsă eruptiv pe la mijlocul anilor 60 răsturnase scara de valori anterioară și adusese la lumină, o dată cu mari nedreptăți sau eliminați, repere mult mai credibile a ceea ce era cu adevărat literatura română”.

■ Gheorghe Grigurcu scrie despre *O față a „democrației originale”*: „Alături de exponenții cei mai compromiși ai erei Ceaușescu (simptomatic, un E. Simion continuă a-i elogia pe un A. Păunescu sau pe un D.R. Popescu), acoliții, relativ primeniți, ai noii autorități au cultivat și continuă a cultiva «apolitismul» și «echidistanța», paravane ale unei atitudini pe de o parte de strânsă apropiere de conservatori, pe de altă parte de ostilitate față de militantismul democratic. Ipocrizia care-i împiedică a-și declara față-adeziunea e un simptom al pierderii de teren. Cu toate acestea ea e în măsură a induce în opinia publică descurajarea, dezorientarea,

apatia, pe liniile de forță ale comunismului ce încerca pe toate căile a dezamorsa opoziția, a crea o colectivitate de obedienți. Cu câtă astuțioasă grijă se silesc neocolaboraționiștii, onorați, la rândul lor, cu cele mai înalte funcții și remunerați cu generozitate, a produce impresia desprinderii de factorul politic, care nu e în realitate decât o mască menită a ascunde alte manevre politice! Țelul principal al diversiunii îl reprezintă combaterea posturii critice ferme, evitarea sancționării abaterilor flagrante de la comandamentele eticii. În vederea atingerii sale e montată o filozofie dilematică”. □ Dumitru Radu Popa își intitulează răspunsul *Curat murdar...* □ Mihai Zamfir, în *Collabo*, discută în special pe marginea termenului de „colaboraționist”. ■ Dan Lungu, în *Literatură și colaboraționism*, apreciază: „Pentru a nuanța lucrurile, aș spune că scriitorul trebuie văzut deopotrivă ca autor de literatură, ca membru al breslei și ca un cetățean pur și simplu. Dacă prima calitate poate ridica în principal chestiunea «compromisului estetic», celelalte două pot pune problema colaboraționismului cu sistemul de cenzura sau cu Securitatea. Nu cred că statutul de scriitor, oricât de valoroasă i-ar fi opera, îl poate ridica deasupra judecății cetățenilor obișnuiți. Talentul nu absolvă pe nimeni de vreo vină”. ■ Vitalie Ciobanu scrie despre *Scriitorul român și „etiologia” răului*: „[...] chiar dacă șansele redempțiunii în acest moment nu se întrevăd sau ni se par precare, trebuie să vorbim despre rău, să-i analizăm «etiologia», pentru a-i putea expurga efectele. A fi un sanitar al spiritului e misiunea urgentă și niciodată încheiată a scriitorului autentic”. ■ Dan Culcer semnează *Colaboraționisme și rezistențe*, concluzionând că „reanalizarea situațiilor din unghiul presiunilor mai mari sau mai mici care s-au exercitat asupra scriitorilor de cei care îi aveau sub control și la mână, ar merita să fie făcută, nu pentru a condamna la neiertare, în condițiile anacronismului perpetuu care se vrea impus în analiza faptelor sociale din comunismul real, nu pentru a înțelege sau scuza magnanim cedările ci pentru a aprecia rezistențele, în acest spațiu, la justa lor valoare”. ■ George Banu scrie despre *Propagarea răului sau cazul Handke*, „traducere din franceză de Margareta Batcu”. ■ În *Eveniment*, cu titlul „*Luați vitamine, adică citiți, e în folosul vostru...*”, este publicat un interviu cu Gabriel Chifu. Acesta dă detalii despre programul inițiat de Uniunea Scriitorilor, „Să ne cunoaștem scriitorii”: „De la ce pornește acest program? De la o stare de fapt care ne sare în ochi imediat: lumea românească a momentului cunoaște un proces accelerat de pierdere a reperelor valorice. Cu un soi de frenezie iresponsabilă, valorile, cele care ar putea constitui adevăratele modele, sunt împinse spre marginea atenției publice și în acest timp centrul scenei publice este ocupat de o puzderie halucinantă de impostori. Cota de vizibilitate publică a scriitorilor români este alarmant de scăzută, se citește puțin și anapoda și a început să prindă rădăcini o idee cu totul nocivă: că merge și fără cărți, fără lecturi, e mai simplu, mai comod și chiar mai plăcut. Uniunea Scriitorilor are datoria să reacționeze atrăgând atenția că o viață fără cărți este o viață care a pierdut ceva important, iar niște oameni care nu citesc sunt, deși nu-și dau seama, niște inși grav sărăciți”.

□ Dan Arsene publică un text omagial, *Sunetul lui a fi sau la desprăfuit de cărți cu Mihai Șora*. □ În *Imagini ale orașului* Constantin Zaharia publică prima parte a studiului *Parisul văzut de Cioran*. □ Este reprodus poemul *Fără de care ar fi în zadar* de Lucian Vasilescu. ■ Gabriel Stănescu realizează un interviu cu Nicholas Catanoy, poet canadian de origine română. Pe lângă o serie de detalii privind activitatea sa literară, acesta vorbește despre „scriitorii ai exilului” cunoscuți la Paris, precum Ionel Jianu, Ștefan Lupașcu, cunoscuți personal, dar și despre Dumitru Țepeneag, Virgil Tănase, Georges Astalos, Eugen Ionescu, Sanda Stolojan, Matei Vișniec, Basarab Nicolescu, Ioan Mirea, L.M. Arcade cu care a întreținut o vie corespondență. Oferă multe detalii despre Vintilă Horia și despre acordarea (fără decernare) a Premiului Goncourt pentru romanul *Dieu est né en exil*. Se trece apoi la amintirile sale despre întâlnirile cu Mircea Eliade și Emil Cioran pentru a reveni, în ultima parte a interviului la activitatea sa literară, în speță la romanul *Indian Summer*, în mare parte autobiografic. □ Este publicată o selecție lirică semnată de Andrei Bodiș. □ Mircea Horia Simionescu semnează *Un eșec punctual*. ■ Nicolae Breban, cu titlul *Întârzierea în posibil*, publică un fragment din volumul *Sensul vieții. Memorii IV*, „în curs de apariție la Polirom”. □ Gilles Losseroy scrie despre *Matei Vișniec sau experiența vampirică*. ■ Ioan Groșan scrie *Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu. Ada. De nicăieri. De oriunde*. □ Sunt publicate *Poeme* de Violeta Ion. ■ Rubrica *In memoriam* îi este dedicată lui Virgil Ierunca. Semnează texte aici Livius Ciocârlie (*Să nu fie uitat*), Alexandru Călinescu (*Două cuvinte despre Virgil Ierunca*), Liviu Ioan Stoiciu (*Virgil Ierunca, reperul meu moral*), Nicolae Prelipceanu (*Pagini regăsite*). □ Mihaela Albu semnează poezia *Rugăciune*. ■ Victor Ivanovici publică un studiu intitulat *Borges și ontologia traducerii (Traductologia ca „Traductosofie”)*. ■ Sunt reproduse o selecție de fragmente din *Jurnalul* lui Mircea Ciobanu. □ Sunt publicate o serie de versuri semnate de Vasile Petre Fatî, precum și un fragment de proză intitulat *Culoarea roz a domnișoarelor*. ■ Dan Cristea, în *Un suflet bun și un poet admirabil*, îi creionează un portret literar lui Vasile Petre Fatî. ■ Despre același autor scrie și Traian T. Coșovei în „*Domnul Kafka bate la ușă*”, analizând cele cinci volume de versuri ale acestuia. □ Marian Drăghici, cu titlul *Amor Fatî*, publică un fragment din postfața la antologia *Zidul și pălăria* (Ed. Vinea, 2005). ■ În *Cronica literară*, Ștefan Borbély publică recenzia la cel de-al doilea volum din *Literatura română în postceașism* de Dan C. Mihăilescu (Polirom, 2006): „[...] volumul de acum pare mai bonom, mai decomplexat decât cel precedent, poate și pentru faptul că Dan C. Mihăilescu este mai dispus, aici, să prezinte un jurnal indirect de tip conservator, boieros, pentru a-și marca atât participarea, entuziasmul și savoarea, cât și detașările. Precaut, cuvântul introductiv al culegerii (*Mania lirismului și narațiunea ca penitență*) ne explică, din start, «cu cine stăm de vorbă»; altfel spus, cu un autor atras de subiecte, de atmosferă și de mesaj, de politică, de ideologie, dar mefient față de obscurizările formale, de construcțiile narrative trudnice, sofisticate, sau

de tehnică. Cartea caută să recupereze romanul postdecembrist ca directețe idea-tică, aruncând din nacelă tot ce e balast artificial, retoric, sau ostentație formală complicată”. ■ Gabriel Coșoveanu, în *Unul dintre înțelepți: Trupul*, semnează o recenzie a volumului *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la „Pupa russa”* (1993-2000) de Gheorghe Crăciun (Ed. Paralela 45, 2006): „Recenta carte a lui Gheorghe Crăciun e un tur de forță scripturală impresionant, centrat pe maladiile spiritului, care s-ar instala fără rost în registrul tragic dacă nu ar fi la mijloc o minte total străină de ideea de autocompătimitate, de vocația epatării sau de revanșă (în sensul visului de tranzvazare). O decență nativă moderează brutal histrionismul, dar și tresăririle pro domo sau patetismul. *Trupul știe mai mult* e o apariție excepțională, despre care cred că va intra în toate bibliografiile care au de-a face cu analiticul”.

■ Alexandru Matei, în *Poezia patriarhică*, prezintă volumul de versuri al lui Teodor Dună, *Catafazii* (Ed. Vinea, 2005): „Titlul e parte a unei retorici ample, deoarece *Catafaziile* nu este conceput ca o colecție de *single*-uri, ci ca o simfonie. În fond, catafaziile egal «vorbire interioară, independentă de gândire», adică un continuum, adevăr, în registru psihanalitic, de «scos la sens» prin metoda deja amintită. Asta face ca, într-adevăr, volumul să apară unitar, bine lucrat, cu recurențe calculate, cu un anume ritm de creștere: un organism disciplinat, a cărui geometrie exprimă distanța dintre scriptor și înlăuntrul scriiturii – dintre mâna care scrie și carnea mâinii care scrie”. □ În *Comentarii critice*, Florin Mihăilescu semnează *Cum se câștigă încrederea*, prezentare a volumului lui Nicolae Mecu, *Între fapte și sens* (Ed. Enciclopedică, 2004). □ Paul Aretzu, în *Poezia ca spovedanie continuă*, scrie despre antologia *Antumele I, II* de Aurelian Titu Dumitrescu (Ed. Vinea, 2006). □ Nichita Danilov semnează *Cu Emil Iordache, conversând despre Esenin*. □ Ion Buzași scrie despre *Anul 2006 și aniversarea Școlii Ardelene*.

■ Necrolog Lucian Raicu. ■ În *Miscellanea* se anunță relansarea revistei „Viața Românească”, precum și schimbarea conducerii, redactor șef devenind Nicolae Prelipceanu. „O reparație morală nu se poate face peste noapte. Nu e lifting, e resetare. Și presupune, întâi, motivarea colaboratorilor. VR este prima publicație de gen care a introdus, la români, plata drepturilor de autor, a profesionalizat ocupația scrisului. Sigur, la bugetul dat azi nu poate fi vorba de sume de bani semnificative, ci doar simbolice. De notat că nu colaborările amicalmente propuse, cât acelea solicitate de redacție, vor avea prioritate în spațiul revistei. Valoarea primează la VR, chiar cu riscul reducerii numărului standard de pagini, dacă este cazul! Cronici specializate, de sociologie, istorie, filozofie, religie, plastică, muzică, film, dans își așteaptă titularii, de preferință nume noi, în curs de afirmare-consacrare. [...] Aportul unor colaboratori din străinătate, din Statele Unite și țări din Europa, ca și secvențe cu traduceri la zi din alte literaturi, vor imprima paginilor revistei respirația «globalizantă» pe care *ab initio* au avut-o”. ■ Este semnalat articolul semnat de Cornelia Maria Savu în numărul 46 al revistei „Cultura”, pe tema festivalului „Zile și nopți de literatură”. ■ Notă comemorativă dedicată lui Zigu Ornea, la cinci ani de la moarte. ■ Notă comemorativă, semnată

de Boris Marian, dedicată lui Sașa Pană, cu ocazia împlinirii a douăzeci și cinci de ani de la moarte. □ Ion Murgeanu prezintă volumul *Jurnal cu Anselmus* de Ștefan Ioanid (Ed. Paideia). □ În *Revista Revistelor* sunt prezentate numărul 9-10/2006 al revistei „Mozaic”, publicație ce apare la Craiova; numărul 10/2006 al revistei „Apostrof”, dedicat lui Virgil Ierunca; numărul 10/2006 al revistei „Convorbiri literare”, dedicat de asemenea lui Virgil Ierunca; numărul 10/2006 al revistei „Tomis”; numărul 10/2006 al revistei „Bucovina literară”. □ În *Breviar editorial* sunt prezentate volumele: *Origini* de Constantin Virgil Negoită (Ed. Criterion Publishing, 2006); *Cinci poeme dramatice (teatru apocaliptic)* de Octavian Soviany (Ed. Palimpsest, 2005), *Poezia românească în exil*, volum alcătuit de Liliana Corobca (Institutul Cultural Român, 2006).

Indice de nume

A

- Abăluță, Constantin 154, 210, 212, 226,
234, 272, 287, 292, 294, 547, 772,
891, 973
- Abăluță, Gabriela 210
- Abe, Kobo 237
- Abramovici, Martin 879
- Ackroyd, Peter 510
- Acosmei, Constantin 958
- Acterian, Arșavir 922, 979
- Adam, Ioan 130, 631, 930
- Adam, Olivier 124
- Adam, Sergiu 519, 856
- Adamek, Diana 167, 449, 539, 594
- Adameșteanu, Gabriela 5, 16, 17, 19,
36, 52, 73, 86, 112, 121, 125, 137,
151, 196, 209, 220, 225, 237, 243,
245, 263, 291, 311, 313, 320, 332,
381, 410, 415, 431, 457, 459, 460,
461, 462, 486, 487, 496, 529, 542,
544, 545, 546, 549, 556, 585, 617,
700, 717, 745, 746, 792, 816, 818,
830, 851, 852, 900, 941, 963, 966,
991
- Adămuț, Anton 668, 764, 848
- Adăscăliței, Mihaela 721
- Aderca, F. 329, 619, 686, 751, 826,
893
- Adorno, Theodor W. 930
- Aescht, Georg 339, 340, 381, 830
- Afanasiev-Soloviov, Ivan 321
- Afrim, Radu 889, 898
- Agopian, Ștefan 5, 6, 62, 90, 121, 151,
155, 196, 198, 202, 209, 220, 228,
245, 320, 331, 332, 374, 386, 435,
436, 529, 604, 639, 671, 686, 770,
851, 927, 946
- Ahmatova, Anna 332, 574
- Aighi, Ghenadi 219
- Airinei, Irina 522
- Aitmatov, Cinghiz 889
- Alakoski, Susanna 648
- Albala, Radu 121, 320, 327, 882, 963
- Albu, Florența 290, 779, 860
- Albu, Georgiana 458
- Albu, Mihaela 996
- Albu, Mihai 61, 655
- Albulescu, Laura 74, 160, 162, 207, 254,
417, 429, 431, 526, 589, 599, 717,
767, 809
- Aldulescu, Radu 169, 204, 223, 300,
310, 408, 437, 438, 460, 487, 502,
577, 591, 599, 623, 634, 636, 649,
651, 659, 693, 695, 708, 722, 822,
827, 856, 875, 876, 924, 926, 945,
983
- Alecsa, Lucian 277, 501, 522, 783, 981
- Alecsandri, Vasile 8, 303, 385, 610, 719,
787, 840, 846
- Alexa, Iulia 434, 927
- Alexandrescu, Ileana 596
- Alexandrescu, Liliana 896
- Alexandrescu, Sorin 18, 70, 137, 201,
212, 228, 235, 482, 485, 527, 554,
583, 629, 638, 652, 712, 714, 738,
804, 815, 865, 911, 922, 951, 955,
979
- Alexandrescu, Vlad 137
- Alexandru, Ioan 71, 176, 187, 289, 493,
520, 741, 833, 962
- Alexandru, Matei 343

Alexandru, Radu F. 698, 721
 Alexandru, Șerban 110
 Alexe, Radu-Mihai 634, 728
 Alexi, Nicolae 321
 Al-George, Dorina 585, 719
 Al-George, Sergiu 719
 Al-Hasan, Mahmud 883
 Ali, Monica 542, 648
 Alighieri, Dante 168, 277, 299, 302, 437, 678
 Alimășteanu, Alexandru 116
 Allende, Isabel 413, 542, 985
 Almosnino, George 272
 Al-Sanea, Rajaa 134
 Al-Sudani, Thamer 257
 Alui Gheorghe, Adrian 62, 71, 73, 74, 110, 365, 428, 441, 454, 519, 522, 524, 538, 540, 597, 598, 604, 689, 755, 762, 781, 844, 923, 980, 981, 992
 Amariței, Ștefan 158
 Amichai, Yehuda 190
 Amiel, Henri-Frédéric 605
 Amiredjibi, Ciabua 163
 Amironoaie, Ioan 428
 Amis, Martin 110, 565, 601
 Ammar Khodja, Soumya 385
 Amoran, Claudiu Lucian 78
 Amuzescu, Anca 39
 Amzăr, Dumitru Cristian 318
 Ana, Ruxandra 911
 Anania, Valeriu 233, 368
 Anastasescu, Andrei 490
 Anastasiu, Florin Cristian 783
 Anca, Sorin 73
 Andahazi, Federico 47
 Andersen, Hans Christian 34
 Anderson, Porter 334
 Andras, Carmen 662
 Andreescu, Gabriel 746
 Andreeva, Tatiana 551
 Andrei, Aurel 981
 Andriescu, Alexandru 427
 Andriescu, Anca 193, 458, 860
 Andriescu, Miruna 444
 Andriescu, Radu 590, 748, 764
 Andrieș, Alexandru 22
 Andronic, Lucreția 763
 Andru, Vasile 82, 143, 292, 294, 295, 298, 301, 355, 371, 452, 454, 611, 763, 779, 780
 Angelescu, Paula Liliana 988
 Anghel, Dimitrie 813
 Anghel, Monica 53, 113, 383
 Anghel, Paul 180, 384
 Anghel, Remus 23
 Anghel, Valeriu 456, 616
 Anghelescu, Mircea 76, 114, 171, 230, 239, 276, 451, 498, 675, 766, 979
 Anghelescu, Victoria 568
 Anghelidou, Klairi 614
 Antal Imola 856
 Antim, Alexandru 369
 Antip, Felicia 825, 908, 962
 Antofi, Simona 159, 988
 Antohi, Sorin 23, 323, 338, 436, 466, 510, 528, 543, 628, 698, 712, 734, 735, 752, 827, 853
 Anton, Corina 214, 950
 Anton, Ruxandra 876, 886
 Antonescu, Georgeta 167
 Antonescu, Teohari 72
 Antonesei, Liviu 112, 122, 132, 148, 161, 220, 304, 356, 395, 415, 466, 538, 546, 582, 677, 699, 707, 712, 713, 716, 754, 781, 855, 867, 872, 899, 912, 918, 973, 977
 Apetroaie, Constanța 524, 763
 Apollinaire, Guillaume 108, 406, 543
 Aramă, Angela 302, 516
 Arany János 365
 Arbasino, Alberto 396
 Arcu, Constantin 169, 287, 455
 Ardelean, Liliana 598, 789
 Ardelean, Petru M. 605, 971
 Ardeleanu, Ana 467
 Ardeleanu, Constantin 861
 Ardeleanu, George 504, 589, 745

- Ardeleanu, Mihai 74
 Arendt, Hannah 353, 873
 Aretzu, Paul 26, 77, 189, 195, 210, 218,
 256, 331, 429, 594, 663, 840, 859,
 917, 977, 978, 997
 Argatu, Calinic 277
 Argetoianu, Constantin 809
 Arghezi, Barutu T. 448
 Arghezi, Mitzura 355
 Arghezi, Tudor 31, 46, 47, 69, 84, 98,
 108, 150, 159, 187, 211, 284, 285,
 327, 329, 343, 347, 355, 370, 377,
 399, 409, 415, 424, 434, 442, 448,
 468, 479, 489, 552, 692, 702, 740,
 796, 833, 845, 846, 870, 871, 936,
 950, 961, 985
 Arghir, Vlad 728
 Arghiroopoulos, Panayiotis 329
 Argint, Iulia 308
 Argintaru, Cristina 969
 Arhip, Andreea 834
 Arhip, Ion 224
 Arif, Iftikhar 566
 Arion, George 531, 633
 Armenescu, Elena 222
 Aron, Raymond 116
 Aronescu, Sanda 393, 750
 Arsene, Dan 996
 Arun, George 905
 Asachi, Gheorghe 290
 Ash, John 523
 Aslam, Constantin 182, 607
 Astaloş, Georges 996
 Astner, Michael 354, 511, 555, 674, 816
 Athanasiadis, Tasos 871
 Attias, Jean-Christophe 582
 Atwood, Margaret 834
 Aub, Max 126
 Audeguy, Stéphane 637
 Auden, Wystan Hugh 406
 Audi, Paul 81
 Austen, Jane 124
 Auster, Paul 418
 Avakian, Dumitru 720
 Avădanei, Ştefan 738
 Avădani, Ioana 208, 693, 695, 718, 726,
 856
 Avramescu, Cătălin 43, 191, 213, 236,
 319, 354, 390, 529, 583, 599, 621,
 622, 834, 880, 902
 Avramescu, Marcel 36, 353
 Avramescu, Mihail 113
 Avramescu, Tiberiu 986
 Axinte, Şerban 107, 249, 404, 431, 571,
 606, 816, 930, 943
 Ayghi, Ghennadi 368
 Azaña Díaz, Manuel 126
 Azap, Gheorghe 903
- B**
- Baban, Ioan 524
 Babel, Isaac Immanuelovici 145
 Babeţi, Adriana 4, 5, 62, 93, 222, 408,
 529, 587, 628, 649, 733, 762, 821,
 827, 872, 884, 906
 Babias, Marius 935
 Baboş, Costel 69, 109, 337, 450
 Bacalbaşa, Anton 871
 Bacchin, Severino 468
 Bachelard, Gaston 168, 338
 Baci, Angela 872
 Baci, Maria 981
 Baci, Raluca 325
 Baci, Ştefan 392, 589, 807
 Baconschi, Teodor 65, 121, 137, 221,
 436, 553, 689, 730, 907, 941
 Baconsky, Anatol E. 25, 184, 385, 855,
 950, 964, 993
 Baconsky, Leon 164
 Bacovia, George 31, 46, 201, 300, 391,
 427, 432, 434, 468, 519, 532, 535,
 536, 539, 665, 710, 724, 737, 762,
 764, 802, 807, 831, 833, 856, 989
 Badea, Dan C. 784
 Badea-Gheracostea, Cătălin 39
 Baetica, Ioana 76, 245, 286, 336, 415,

- 416, 437, 582
Baghiu, Vasile 374, 519, 589, 596, 674,
731, 764
Bailey, Paul 212, 435, 564
Bakin, Dmitri 134
Balacciu Matei, Jana 239
Balaj, Veronica 275, 450, 922
Balan, Mihaela 444, 445
Balász Imre Jozséf 153, 536
Balcanaş, Iulia 325
Balinte, Cristina 13, 47, 101, 119, 195,
211, 218, 234, 334, 374, 581, 607,
638, 711, 740, 909, 962
Balogh József 290, 310, 316
Balotă, Bianca 44
Balotă, Nicolae 40, 204, 418, 457, 475,
489, 595, 692, 781, 907, 913
Baltag, Cezar 33, 63, 291, 292, 610
Baltag, Gheorghe 534
Baltazar, Loredana 546
Balzac, Honoré de 31, 373, 508, 566,
822
Bancea, Melania 289
Bandrabur, Ionel 381
Bantaş, Andrei 409, 468, 829
Bantoş, Ana 516
Banu, Constantin 139, 548
Banu, George 261, 490, 894, 995
Banuş, Maria 833
Banville, John 4
Baraboi, Anca 752
Baraheni, Reza 682
Baranga, Aurel 312
Barbă, Gheorghe 541, 552, 973
Barborică, Corneliu 9, 42, 320, 419, 723,
812, 906
Barborică, Corneliu 309
Barbu, Constantin 738
Barbu, Daniel 707, 850
Barbu, Eugen 25, 26, 114, 156, 161, 228,
231, 266, 327, 333, 343, 347, 357,
396, 398, 421, 424, 549, 578, 599,
612, 632, 636, 652, 660, 675, 701,
778, 779, 802, 824, 907, 979
Barbu, Ion 4, 31, 108, 171, 178, 233, 341,
525, 605, 666, 747, 756, 764, 833,
853
Barbu, Ion 5, 470, 491, 502, 549, 725,
935, 984
Barbu, Loredana 449
Barbu, Marian 287, 408, 772, 812, 993
Barbu, Mihai 771
Barbu, Nicolae-Mihail 607
Barbu, Petre 6, 24, 110, 305, 333, 438,
460
Barbu, Viorel 716, 779
Barcan, Luiza 3, 736
Bardan, Vasile 162, 272, 358, 422, 607
Barfuss, Lukas 374
Baricco, Alessandro 151, 876
Bariţ, George 193, 290, 666
Barker, Nicola 129
Barna, Horia 9
Barnes, Julian 236, 254, 601, 636, 851
Baronzi, George 601
Baros, Linda Maria 198, 264, 321, 322,
748, 859, 950
Barrett Browning, Elisabeth 574
Bart, Jean 655
Barthes, Roland 149, 222, 911
Bartis Attila 653, 849
Bartl, Carmen 525
Basarab, Maria 689
Basarab, Mihai Neagu 661
Bashevis-Singer, Isaac 27
Basiliade, George C. 987
Bassani, Giorgio 734
Bassarabescu, Ioan A. 812
Baştovoi, Ştefan 348
Bataille, Christophe 934
Bataille, Georges 27, 33, 119
Batali, Luminiţa 570
Batcu, Margareta 995
Batzaria, Nicolae 195
Baudelaire, Charles 31, 108, 406, 614,
723
Baudrillard, Jean 336, 803
Baumgarten, Alexander 670

Bayo, Gérard 755
 Băciuț, Nicolae 180, 348, 985
 Bădărău, George 160
 Bădescu, Cezar-Paul 417, 650, 704
 Bădescu, Horia 684, 695, 755, 930, 976
 Bădiliță, Cristian 39, 323, 419, 647, 985
 Bădiță, Dumitru 555
 Bădulescu, Bogdan 667, 875, 886
 Băicoianu, Anca 74, 125, 126, 161, 281,
 430, 756, 822, 935
 Băiculescu, Florin 571
 Băicuș, Iulian 682, 762, 990
 Băieșu, Ion 112, 223, 312
 Băisanu, Alexandru 915
 Băjenaru, Grigore 11
 Bălan, Robert 148, 394, 491, 510
 Bălăiță, George 28, 114, 153, 190, 292,
 295, 395, 429, 515, 539, 594, 732,
 784, 825, 927, 934, 959, 969
 Bălănescu, Simona 981
 Bălănescu, Sorana 57
 Bălu, Andi 455, 594, 781, 785
 Bălu, Ion 11, 176, 451, 452, 779, 781
 Bălulescu, Lavinia 78
 Bălulescu, Puiu 973
 Băluță-Skultéty, Mariana 582
 Bănescu, C.V. 391
 Bănescu, Laurențiu 571
 Bănică, Mirel 643
 Bănulescu, Daniel 62, 119, 237, 245,
 332, 457, 487, 617, 649, 691, 793,
 827, 833
 Bănulescu, Ștefan 10, 69, 292, 439, 536,
 611, 871
 Bărbulescu, Mariana 632, 650
 Bărbulescu, Marta 256, 277, 524, 960,
 981
 Bărbulescu, Simion 681, 737, 973
 Bătinaș, Claudia 278
 Bâja, Ileana 783
 Bârgău, Valeriu 10, 275
 Bârlădeanu, Lucreția 442
 Bârlea, Gheorghe Mihai 923, 931
 Bârna, Nicolae 64, 112, 162, 298, 681,
 778, 782, 783, 914, 925
 Bârsilă, Mircea 228
 Beckett, Samuel 11, 39, 42, 58, 148, 220,
 222, 334, 369, 384, 386, 503, 553,
 636, 652, 686, 787, 898, 970
 Beigbeder, Frédéric 614
 Bejenaru, Matei 264
 Belciu, Maya 405, 720
 Beldeanu, Ion 222, 240, 368, 532, 567,
 779, 781
 Beldie, Constantin 132, 222, 239, 851
 Beligan, Anamaria 396
 Bell, Daniel 792
 Bellow, Saul 591
 Bellu, Petre 172
 Ben Ami 39
 Ben Jelloun, Tahar 267
 Benbassa, Esther 582
 Benda, Julien 36
 Benedek, Jolán 336
 Benedetti, Mario 73
 Benga, GrațIELA 347, 354, 370, 377, 923
 Beniuc, Mihai 164, 243, 962
 Benjamin, Walter 406
 Benno, Stefano 168
 Beram, Elena 95
 Bercea, Maria 1, 350
 Berceanu, Barbu 235, 763
 Bergmann, Miron 107
 Berindei, Cosmina 125, 531
 Berindei, Dan 45
 Berindei, Ioana 373, 383, 487, 605, 829
 Berindei, Mihnea 891
 Berman, Antoine 151
 Bernacchia, Anita Natascia 949
 Bernea, Ilinca 339, 555, 571, 640
 Bernhard, Thomas 81
 Bernic, Corina 830
 Bertolucci, Attilio 222, 708
 Besson, Philippe 235
 Beșleagă, Vladimir 70, 305, 445, 588,
 681, 759, 762, 873
 Betea, Lavinia 373, 384, 487, 605, 829
 Bey, Hakim 445

Beyer, Marcel 728, 921, 961
 Bianu, Ion 689
 Biberi, Ion 906, 936
 Bibescu, Martha 318, 986
 Bica, Răzvan 388
 Bican, Florin 829, 949
 Bichineț, Constantin 846
 Bicleanu, Dima 336
 Bieńczyk, Marek 410, 527
 Bija, Mihaela 193, 439, 458, 860
 Bikov, Dmitri 314
 Billot, Antoine 851
 Binder, Rodica 14, 46, 235, 339, 393,
 499, 527, 541, 554, 631, 657, 819
 Bioy Casares, Adolfo 47
 Bitoleanu, Ion 738
 Bittel, Adriana 9, 464, 465, 602, 632,
 902, 969, 979
 Bîțfoi, Dorin-Liviu 36, 244, 619
 Blaga, Iulia 330
 Blaga, Laurențiu 112
 Blaga, Lucian 31, 32, 184, 189, 295,
 318, 329, 340, 363, 407, 426, 446,
 475, 519, 532, 537, 568, 581, 593,
 595, 627, 630, 647, 648, 665, 666,
 668, 692, 747, 755, 761, 833, 836,
 846, 870, 876, 878, 898, 929, 985,
 987
 Blake, William 61, 159
 Blanchot, Maurice 503, 787
 Blandiana, Ana 69, 73, 75, 76, 86, 89,
 93, 114, 121, 137, 151, 162, 198,
 209, 213, 220, 273, 289, 396, 478,
 507, 541, 554, 584, 610, 626, 627,
 691, 692, 741, 747, 816, 833, 862,
 881, 907, 919, 929, 937, 948, 976,
 993
 Blănaru, Constantin 922, 981
 Blănaru, Ioana 571
 Blecher, Max 84, 177, 187, 195, 237,
 245, 258, 332, 391, 418, 457, 536,
 537, 539, 617, 621, 756, 830, 883,
 889, 895, 973
 Bleoca, Liviu 152, 306
 Blidariu, Mihnea 592
 Blier, Bertrand 240
 Bloom, Allan 876
 Bloom, Harold 92, 614
 Bloy, Léon 539
 Blua, Gérard 539
 Bly, Robert 502
 Blyth, Alistair Ian 821
 Bobb, Cătălin 754
 Bobe, T.O. 5, 413, 417, 435, 477, 541,
 576, 644, 670, 899, 927, 949, 953
 Boboc, Alina 27, 43, 78, 112, 130, 190,
 210, 240, 309, 346, 372, 386, 397,
 409, 468, 480, 494, 502, 541, 552,
 567, 614, 709, 737, 790, 812, 823,
 862, 885, 896, 906, 937, 950, 961
 Bobu, Dragoș 511
 Boca, Ioana 707
 Boccaccio, Giovanni 722
 Bocea, Dan 990
 Bocșan-Decusară, Crina 331
 Bodi, Andrei 341, 525, 605, 858, 900,
 993, 996
 Bodnaru, Adrian 342
 Bodrug, Iurie 64
 Boerescu, Dan Silviu 296, 635, 953
 Boffa, Alessandro 577, 632
 Bogdan, George Radu 266
 Bogdan, Ioana 936
 Bogdan, Mihai 356
 Bogdan, Paul 848, 873
 Bogza, Geo 24, 49, 375, 424, 440, 612,
 770, 786, 833, 855
 Boia, Lucian 30, 79, 501
 Boianțiu, Magdalena 1, 50, 134, 144,
 198, 252, 409, 432, 457, 682, 898
 Boitor, Viorica 622
 Bojoga, Eugenia 64, 442, 617
 Bök, Christian 527
 Boldea, Iulian 168, 171, 178, 180, 181,
 273, 439, 452, 536, 674, 843, 856
 Bolea, Ștefan 663
 Böll, Heinrich 483, 795
 Bolocan, Vlad 682

Boltașu, Dorica 201, 556, 911
 Bomh er, Noemi 160
 Bonciu, Horia 826
 Bonnefoy, Claude 880
 Booth, Wayne C. 427
 Borb ely, Ștefan 21, 49, 59, 61, 103, 151,
 171, 172, 187, 229, 247, 261, 270,
 305, 324, 356, 435, 451, 470, 482,
 515, 530, 536, 539, 591, 617, 663,
 664, 753, 805, 834, 914, 979, 993,
 996
 Bordage, Pierre 134
 Bordaș, Liviu 407
 Bordei, Ștefan 679, 684
 Bordeianu, Leo 524
 Bordei-Boca, Ramona 883
 Borges, Jorge Luis 47, 101, 109, 168,
 194, 238, 316, 343, 347, 354, 370,
 377, 465, 511, 564, 657, 689, 833,
 882, 935, 937, 992
 Borie, Monique 904
 B rjel, Ida 664
 Borlovan, Nicolae 531
 Borovoi, Konstantin 314
 Borradori, Giovanna 544
 Borza, Cosmin 194, 285
 Borzin, Aurica 306
 Bossert, Rolf 380, 793
 Bossert, Werner 380
 Boșca-M lin, Oana 214, 950
 Bot, Ioana 64, 154, 170, 171, 172, 285,
 515, 529, 564, 603, 672, 679, 770,
 854, 870, 984, 992
 Bota, Hanna 931
 Botez, Adrian 189, 419, 429, 454, 455
 Botez, Alice 154, 431, 746
 Botez, Cristian 210
 Botez, Demostene 257, 856
 Botez, Monica 220
 Botha, Raul 448, 532
 Botnaru, Vasile 443
 Botta, Emil 432, 833
 Bouchard, Jacques 732
 Boulouque, Cl mence 461
 Boureanu, Bogdan 911
 Boutière, Jean 426
 Bouvier, Nicolas 670
 Boyers, Robert 152, 271
 Boz, Lucian 667
 Bozintan, Octav 336
 Brad, Emma 846
 Brad, Ion 687, 930
 Bradbury, Ray 494, 621
 Bradea, Ioana 5, 6, 62, 63, 76, 245, 303,
 330, 437, 468
 Braga, Corin 21, 25, 89, 199, 201, 221,
 229, 246, 247, 270, 353, 378, 442,
 443, 446, 470, 480, 565, 570, 592,
 618, 684, 686, 720, 805, 931, 976
 Braga, Rodica 772
 Braniște, Lavinia 11, 734, 860
 Brassens, George 30
 Brateș, Mirela 80
 Bratu, Daniel 22
 Brauner, Victor 747, 919
 Br dișteanu, Elena 341
 Brăescu, Gheorghe 871
 Brăgaru, Carmen 134
 Brăileanu, Răzvan 1, 391
 Brătan, Andreea 519
 Brătan, Laurențiu 340
 Brătescu-Voinești, Alexandru 812
 Br nduș, Vladimir 931
 Br nzei, Georgiana 923
 Breban, Nicolae 21, 27, 41, 45, 48, 61,
 63, 82, 91, 135, 153, 156, 157,
 169, 187, 272, 280, 319, 359, 363,
 393, 417, 420, 423, 424, 425, 428,
 463, 511, 512, 513, 537, 580, 592,
 594, 596, 604, 608, 624, 647, 651,
 656, 664, 665, 666, 697, 701, 709,
 724, 732, 733, 749, 751, 755, 756,
 780, 781, 824, 825, 833, 837, 839,
 860, 862, 907, 916, 919, 934, 944,
 966, 976, 996
 Brebenel, Cristian George 158
 Brecht, Bertolt 271, 473, 594
 Brendea Deșliu, Olimpia 985

Brentano, Clemens 27
 Breslașu, Marcel 96
 Brezianu, Andrei 73, 301, 429, 523, 594
 Brezianu, Barbu 410, 906
 Brezuleanu, Ana-Maria 418, 722
 Brie, Stela 474
 Brînceanu, Roxana 19, 39, 203
 Broch, Hermann 483, 795
 Brodsky, Iosif Aleksandrovici 125, 126
 Brontë, Anne 510
 Brontë, Charlotte 510
 Brontë, Emily 510
 Broussard, Yves 781
 Brouwers, Jeroen 961
 Brown, Dan 4, 257, 258, 395, 447, 779, 872
 Brown, Sandra 208, 447
 Browning, Robert 480
 Brownstein, Michael 767
 Bruckner, Pascal 614
 Brumaru, Emil 4, 5, 6, 7, 10, 21, 24, 28, 31, 40, 44, 57, 69, 75, 80, 90, 94, 108, 109, 110, 114, 128, 132, 146, 149, 205, 207, 218, 220, 226, 231, 233, 237, 253, 254, 255, 265, 267, 271, 302, 303, 304, 308, 311, 316, 327, 329, 341, 343, 346, 352, 354, 369, 375, 377, 382, 384, 392, 393, 405, 406, 415, 417, 418, 449, 464, 465, 474, 476, 489, 491, 497, 498, 500, 508, 510, 528, 540, 542, 543, 548, 549, 559, 560, 564, 573, 576, 587, 589, 610, 620, 622, 629, 632, 637, 646, 650, 656, 657, 670, 671, 691, 693, 704, 707, 718, 721, 726, 732, 735, 748, 751, 795, 798, 806, 809, 818, 820, 831, 833, 834, 857, 869, 872, 880, 884, 891, 895, 899, 903, 905, 906, 913, 927, 933, 935, 945, 950, 958, 959, 960, 967, 972
 Brunea-Fox, Filip 208
 Bruno, Giordano 65, 443
 Bucheru, Bogdan-Tudor 39, 805
 Buchiu, Marius 64
 Büchner, Georg 142, 187
 Buciu, Marian Victor 59, 154, 176, 273, 353, 356, 420, 424, 451, 575, 594, 678, 710, 756, 779, 874, 919, 933, 977
 Bucșa, Petre 531
 Bucur, Cornelia 500
 Bucur, Lucreția 985
 Bucur, Maria 36
 Bucur, Marin 235
 Bucur, Octavian 164
 Bucur, Romulus 273, 437, 854, 971, 993
 Bucurenci, Dragoș 632
 Bucurescu, Adrian 189, 809
 Bud, Crina 950, 964
 Bud, Florica 603, 937
 Buda, Dumitru-Mircea 180, 678, 993
 Budai-Deleanu, Ion 167, 418, 756
 Budak, Mile 3
 Budeanu, Irina 77
 Buduca, Ioan 973
 Buga, Nazaria 489
 Buga, Vasile 550
 Bugariu, Voicu 384
 Buiciuc, Constantin 168, 450, 689, 931
 Buiciuc, Mircea Aurel 63, 151, 481
 Bujor, Mircea 923
 Bujoreanu, Ioan M. 601
 Bulai, Elena 857, 947
 Bulat, Vladimir 64, 306, 758, 841
 Buleu, Constantina 168, 247, 450, 531, 985
 Bulgakov, Mihail 63, 353, 378, 418, 570, 732, 744, 768
 Buljan, Ivica 815
 Bumbaș, Aurel 754
 Bunaru, Eugen 252, 534, 628, 643, 783
 Bunoaica, Costel 800
 Buracu, Mihai 818, 832
 Burcea, Carmen 254
 Burileanu, Bogdan 264
 Burlacu, Alexandru 681
 Burtan, Florea 501, 906, 937
 Burța-Cernat, Bianca 17, 51, 107, 112,

- 122, 139, 213, 248, 313, 335, 400,
411, 470, 495, 542, 546, 555, 582,
585, 626, 641, 653, 654, 697, 699,
702, 703, 710, 745, 791, 815, 866,
876, 898, 901, 942, 948, 956, 963
- Busch, Wilhelm 240
- Busuioc, Aureliu 274, 302, 445, 516,
570, 630
- Busuioc, Nicolae 923
- Busuiocanu, Alexandru 499, 731
- Buta, Veronica 180, 289, 441, 679, 856,
993
- Butnaru, Ioana 779
- Butnaru, Leo 42, 43, 67, 79, 190, 251,
291, 302, 303, 306, 321, 368, 442,
468, 480, 494, 495, 501, 503, 516,
541, 575, 614, 629, 755, 760, 836,
841, 848, 896, 914, 976, 993
- Butnaru, Val 62
- Buttafuoco, Pietrangelo 329
- Butulescu, Valeriu 228
- Butușină, Elena 531, 772, 931
- Buz, Adrian 949
- Buzași, Ion 45, 168, 175, 182, 189, 300,
328, 611, 648, 666, 689, 719, 871,
985, 997
- Buzea, Constanța 9, 11, 30, 62, 81, 96,
114, 116, 134, 151, 207, 219, 236,
254, 264, 267, 317, 329, 343, 353,
373, 384, 406, 417, 465, 476, 490,
500, 510, 549, 564, 575, 589, 621,
632, 649, 657, 663, 693, 706, 721,
750, 796, 809, 819, 833, 871, 883,
894, 905, 917, 934, 947, 960, 969,
970
- Buzinschi, Corneliu 80
- Buzoianu, V. 790, 823
- Buzura, Augustin 12, 21, 30, 135, 222,
241, 244, 280, 319, 330, 368, 408,
436, 448, 457, 463, 489, 497, 552,
579, 595, 615, 619, 623, 625, 636,
639, 640, 641, 647, 648, 651, 659,
697, 705, 724, 739, 753, 757, 781,
797, 800, 863, 874, 880, 894, 896,
906, 907, 919, 938
- Buzzati, Dino 720, 876, 930
- Byatt, A.G. 475
- Byron, George Gordon 594
- ## C
- Caba, Olga 176
- Caballero, Ernesto 56
- Cabre, Jaume 311
- Cachera, Charles 733
- Cacoveanu, Viorel 183, 454, 688, 689,
931
- Cadariu, Anda 653, 741
- Calaferte, Louis 581
- Calafeteanu, A. 737
- Caldecott, Steven 318
- Callimachi, Scarlat 717, 855
- Caloianu, Silvia 277
- Calotescu-Neicu, A.C. 316
- Calvino, Italo 935, 936
- Camilleri, Andrea 417
- Campatelli, Maria 168
- Campo, Cristina (v. Guerini, Vittoria)
329
- Camus, Albert 366, 621
- Camus, Michel 44
- Cange, Radu 187, 239, 656, 873
- Cangeopol, Liviu 712
- Cantacuzino, Ioan 666
- Cantacuzino-Enescu, Maruca 804, 947
- Cantemir, Dimitrie 28, 29, 164, 207, 408,
675, 715, 872, 884, 887
- Cantieni, Monica 575
- Cantuniari, Ileana 7
- Cantuniari, Mihai 2, 330, 347, 354, 370,
377, 383, 399, 409, 433, 442, 752
- Cap-Bun, Marina 611, 948
- Capote, Truman 207, 235, 236, 395, 406,
418, 553, 607, 631, 660
- Capșa, Liviu 550
- Caragea, Dan 881
- Caragea, Mioara 83, 347, 354, 370, 377,
562

Carageani, Gheorghe 86, 254
 Caragiale, Ion Luca 20, 29, 36, 115, 121,
 133, 145, 168, 186, 245, 290, 342,
 361, 396, 440, 469, 499, 610, 633,
 634, 649, 682, 693, 761, 786, 807,
 809, 818, 824, 840, 851, 871, 890,
 891, 897, 902, 944, 959, 961
 Caragiale, Mateiu Ion 46, 62, 112, 130,
 145, 190, 195, 233, 255, 349, 490,
 552, 584, 787, 992
 Caraion, Ion 607, 608, 659, 705, 908
 Caraion, Valentin 608
 Caraman, Ștefan 89, 117, 276, 312
 Carandino, Nicolae 80
 Carbarău, Constantin 871
 Cardaș, Elena 239, 982
 Cardinal, Marie 862
 Carey, Peter 564
 Carmel, Shaul 157, 277
 Carmen Sylva 277, 428
 Carpentier, Alejo 136, 224, 426
 Carpov, Maria 70, 666, 762
 Carroll, Lewis 349
 Cartland, Barbara 208
 Cartoian, Nicolae 342
 Carver, Raymond 576, 622
 Casanova, Giovanni 722
 Casares, Adolfo Bioy 347, 354, 370, 377
 Casciari, Hernán 219
 Casimcea, Mircea Ioan 346, 468, 772,
 885
 Cassian, Nina 293, 384, 656, 833, 907
 Casuta, Andrei 19
 Catalan, Gabriel 181, 289
 Catanoy, Nicholas 596, 996
 Catullus, Gaius Valerius 11
 Cau, Mircea 794
 Cavadia, Mircea 606
 Cavalcanti, Guido 168
 Cavazzoni, Ermanno 334
 Cazacu, Alexandru 27, 862
 Cazacu, Matei 509, 754
 Cazan, Eugen 272, 358
 Cazimir, Ștefan 81, 392, 499, 589, 648,
 720, 809, 934, 970
 Căliman, Călin 61, 162, 272, 358, 424
 Călin, Constantin 724
 Călin, Vera 414
 Călinescu, Alexandru 33, 110, 130, 146,
 255, 268, 568, 670, 716, 728, 851,
 948, 996
 Călinescu, G. 63, 82, 98, 115, 117, 134,
 156, 171, 175, 176, 177, 193, 211,
 216, 261, 279, 296, 316, 323, 350,
 353, 369, 490, 492, 552, 562, 572,
 596, 601, 620, 676, 693, 766, 773,
 779, 802, 806, 812, 845, 847, 855,
 862, 866, 868, 871, 875, 922, 987
 Călinescu, Matei 60, 91, 140, 189, 198,
 288, 314, 330, 388, 405, 457, 481,
 489, 496, 504, 574, 588, 589, 592,
 595, 599, 600, 617, 645, 660, 687,
 706, 711, 712, 715, 716, 730, 731,
 752, 781, 813, 814, 834, 835, 851,
 859, 878, 912, 927, 932, 950, 975
 Călugăru, Ion 655
 Căpălescu, Romulus 3, 42, 58, 467, 480,
 493, 501, 540, 550, 565, 577, 623,
 636, 651, 659
 Cărare, Petru 861
 Cărbunariu, Gianina 128, 238, 244, 312,
 619, 658, 697, 711
 Cărtărescu, Mircea 5, 20, 30, 40, 43, 47,
 60, 62, 73, 84, 87, 121, 151, 152,
 153, 158, 161, 167, 187, 190, 196,
 198, 199, 201, 202, 203, 209, 216,
 220, 224, 227, 230, 231, 232, 236,
 237, 242, 244, 245, 246, 254, 258,
 259, 285, 289, 304, 305, 306, 307,
 332, 341, 342, 347, 355, 357, 361,
 370, 377, 386, 397, 410, 416, 417,
 446, 447, 452, 457, 467, 469, 490,
 534, 545, 551, 553, 556, 557, 560,
 564, 597, 605, 612, 617, 632, 637,
 680, 684, 685, 686, 700, 703, 726,
 744, 747, 762, 767, 790, 803, 815,
 827, 833, 851, 852, 872, 895, 900,
 939

Câmpan, Diana 183, 300, 610, 611, 621, 772
 Câmpan, Letiția 410, 570, 955
 Căndroveanu, Hristu 190, 519, 922
 Cântec, Oltița 108, 124, 339, 805
 Cârâc, Alina 611
 Cârlan, Nicolae 980
 Cârlova, Vasile 764
 Cârlușea, Zenovie 630, 647
 Cârneli, Magda 6, 10, 25, 61, 152, 242, 252, 253, 271, 275, 276, 356, 456, 663, 753, 829, 833, 963
 Cârstea, Mircea 454, 555, 785
 Cârstean, Svetlana 953
 Ceakvas, Maris 843
 Cealadze, Otari 843
 Ceampuru, Stelian 73
 Ceaușescu, Gheorghe 392
 Cehov, Anton Pavlovici 7, 34, 41, 381, 550, 585, 617, 632, 788, 950, 981
 Celan, Paul 55, 245, 248, 592, 696, 737, 833, 866, 942, 976
 Céline, Louis-Ferdinand 204, 408, 420, 483, 730, 795, 889
 Cepraga, D. 86
 Ceran, Lia 960
 Ceranu, Nina 598
 Cercel, Cristian 36, 247, 339, 381, 555, 652
 Cerchează, Doina 578
 Cerna, Dumitru 532, 976
 Cerna, Panait 738
 Cernat, Paul 13, 14, 17, 20, 24, 27, 33, 36, 62, 66, 74, 75, 88, 104, 110, 112, 125, 126, 144, 161, 179, 200, 227, 229, 240, 262, 279, 282, 283, 284, 289, 290, 304, 305, 307, 319, 323, 369, 375, 378, 381, 389, 395, 415, 431, 434, 458, 482, 484, 486, 502, 504, 524, 525, 527, 528, 544, 545, 557, 569, 583, 584, 585, 586, 599, 638, 640, 643, 644, 650, 654, 662, 670, 697, 700, 712, 713, 727, 740, 741, 765, 773, 790, 803, 804, 820, 826, 829, 851, 889, 900, 909, 911, 927, 941, 949, 964, 976
 Cernătescu, Radu 936, 950
 Cernica, Doina 856
 Cernica, Niadi-Corina 315
 Cernica, Viorel 784
 Cernov, Leonid 321
 Cernuda, Luis 307
 Cervantes, Miguel de 61, 437
 Ceserani, Remo 21
 Cesereanu, Ruxandra 14, 59, 61, 88, 89, 95, 104, 110, 125, 164, 167, 176, 184, 199, 226, 229, 247, 255, 270, 282, 285, 301, 308, 378, 410, 411, 417, 446, 449, 462, 463, 470, 530, 538, 549, 553, 565, 570, 576, 585, 591, 602, 618, 642, 684, 686, 687, 715, 720, 744, 752, 793, 796, 805, 816, 826, 827, 829, 833, 836, 872, 929, 930, 931, 956, 964, 984
 Ceuca, Justin 539, 689
 Charette, Normand 706
 Cheianu, Constantin 64, 516, 760
 Chelariu, Traian 519, 574, 596, 666, 763, 846
 Chelaru, Marius 160, 277, 368, 387, 408, 494, 522, 523, 566, 579, 764, 790, 800, 848, 923, 974
 Chelba, Marcel 154
 Chelcea, Liviu 23, 41, 57
 Chelu, Marin 396
 Cheșcu, Alexandra-Maria 632
 Chetrari, Ana 444, 445
 Chetraru, Viviana 481
 Chevereșan, Cristina 404, 411, 657, 872, 889, 960
 Chevillard, Eric 338
 Chichere, Ion 78
 Chiciudean, Gabriela 689
 Chifor, Valentin 929
 Chifu, Gabriel 29, 62, 77, 290, 295, 437, 490, 494, 655, 823, 858, 937, 944, 957, 963, 966, 970, 976, 995
 Chihaia, Pavel 159, 280, 404, 468, 489,

- 666, 727
Chimet, Jordan 11, 327, 420, 458, 465,
468, 485, 524, 552, 554, 577, 686,
908, 962
Chin-ok 790
Chioaru, Dumitru 62, 387, 439
Chiper, Gheorghe 168, 442, 842
Chiper, Grigore 64, 66, 67, 302, 303,
306, 516, 679, 759, 840, 841, 989
Chiper, Tita 44, 80, 84
Chira, Minerva 275, 465, 537, 993
Chira, Vasile 980
Chirian, Rita 623, 624, 629, 667, 679,
680
Chirilă, Mona 153
Chirilov, Mihai 221, 354
Chiriță, Valentina 540, 659, 660
Chirițoiu, Ana 911
Chiruță, R. 147, 406, 905, 949
Chiscop, Emilia 4, 5, 57, 90, 128, 477,
549, 590, 716
Chișinevski, Sabina Ana 329, 721, 963
Chișu, Lucian 257, 606, 779, 988
Chișan, Simona 624
Chișimia, Silvia 780
Chiva, Ionuț 6, 63, 209, 286, 329, 416,
420, 468
Chivu, Adrian 236, 508, 770
Chivu, Carmen 577, 591, 655
Chivu, Gabriel 515, 604
Chivu, Marius 1, 2, 20, 41, 102, 109,
112, 137, 196, 237, 256, 258, 300,
303, 321, 327, 344, 350, 432, 436,
463, 465, 474, 488, 502, 517, 529,
538, 564, 600, 602, 603, 632, 643,
644, 645, 650, 670, 671, 682, 700,
717, 755, 762, 767, 768, 770, 799,
836, 851, 852, 854, 877, 914, 927,
928, 988
Chöng Ch'öl 790
Choquard, Françoise 27
Christi, Aura 61, 64, 153, 154, 225, 271,
273, 295, 361, 362, 420, 423, 424,
429, 512, 513, 537, 560, 594, 614,
663, 664, 665, 674, 697, 756, 781,
919, 977, 980
Christin, Pierre 621
Ciachir, Dan 326, 327, 617, 981
Cimpoeșu, Petru 168, 237, 245, 332,
457, 502, 503, 617, 626, 645, 763,
804, 845, 846, 900, 977, 991
Cimpoi, Mihai 64, 73, 162, 277, 300,
302, 332, 451, 468, 494, 513, 516,
521, 532, 570, 607, 664, 666, 856
Ciobanu, C. Th. 857, 947
Ciobanu, Mircea 202, 294, 439, 454,
760, 779, 996
Ciobanu, Petre 92
Ciobanu, Radu 134, 621, 882
Ciobanu, Vitalie 64, 67, 70, 301, 302,
304, 305, 441, 515, 516, 518, 519,
571, 680, 758, 759, 840, 842, 988,
995
Ciobotea, Radu 488
Ciocan, Iulian 64, 66, 305, 443, 519,
663, 682, 760, 843, 991
Ciocârlie, Alexandra 11, 181, 317
Ciocârlie, Livius 27, 33, 75, 76, 102,
109, 143, 145, 170, 198, 210, 237,
289, 305, 435, 439, 558, 587, 595,
604, 643, 701, 766, 814, 851, 859,
905, 912, 914, 934, 941, 996
Ciocoi, Gheorghe 73
Cioculescu, Barbu 42, 44, 62, 93, 112,
130, 132, 148, 187, 190, 203, 233,
252, 255, 320, 327, 335, 346, 378,
465, 507, 559, 619, 739, 878, 937,
970
Cioculescu, Simona 29, 207, 214, 372,
417, 464, 550, 623, 656, 727
Cioculescu, Șerban 29, 58, 98, 608, 656,
675, 692, 822, 861, 868, 980
Ciodaru-Courriol, Florica 550
Ciopraga, Constantin 71, 275, 290, 365,
396, 415, 426, 428, 429, 494, 513,
519, 594, 596, 597, 606, 607, 610,
666, 762, 804, 877, 899, 907, 922,
963, 982

- Cioran, Emil 4, 19, 46, 63, 70, 73, 85,
113, 117, 121, 126, 152, 157, 162,
170, 235, 242, 271, 275, 296, 298,
306, 385, 409, 410, 426, 485, 493,
506, 514, 526, 538, 547, 571, 572,
668, 682, 714, 761, 778, 782, 835,
878, 889, 891, 893, 899, 904, 905,
913, 977, 996
- Ciornâi, Sașa 575
- Cioroianu, Adrian 1, 214, 225, 304, 305,
374, 432, 463
- Ciotloș, Cosmin 218, 233, 265, 315, 325,
327, 341, 351, 382, 392, 404, 415,
465, 475, 488, 497, 499, 508, 547,
560, 573, 587, 619, 629, 645, 656,
690, 718, 731, 746, 748, 794, 799,
804, 806, 807, 817, 830, 831, 849,
868, 879, 891, 903, 925, 932, 945,
957, 966, 970
- Cioveie, Valentin 867
- Cipariu, Dan Mircea 388, 411, 430, 441,
921
- Cipariu, Timotei 396, 475
- Cistelecan, Al. 61, 93, 102, 109, 112,
121, 168, 179, 181, 237, 251, 260,
279, 287, 387, 430, 439, 440, 454,
465, 471, 489, 515, 522, 529, 534,
574, 576, 585, 599, 619, 666, 780,
849, 856, 925, 958, 983, 993
- Cistelecan, Alex. 170, 289, 387, 414,
415, 438, 441, 571, 604, 641, 825,
854, 876, 993
- Cistelecan, Ioana 404, 411, 441, 836
- Ciubotaru, Adrian 70, 516
- Ciubotaru, Cristina Anca 598
- Ciucescu, Doru 160
- Ciufu, Elena 373, 636, 660
- Ciupav, Livia 387, 596
- Ciureanu, Leonard 429, 922
- Ciurtin, Eugen 137, 354, 390
- Ciutacu, Vasile Ioan 332
- Ciuverca, Florentina 934, 949
- Cixous, Hélène 548
- Cizek, Eugen 401, 469
- Clark, Polly 589
- Clarke, George Elliott 457, 595, 781
- Claudel, Paul 176
- Clement, L.D. 915
- Clément, Olivier 636
- Clerc, Thomas 412
- Cliveț, Nicoleta 169, 288, 437, 604, 773
- Coande, Nicolae 114, 673, 712, 718,
725, 764, 783, 807, 834, 876
- Coccea, N.D. 489, 717
- Cochinescu, Ioan-Mihai 356, 357
- Cockroft, George 660
- Cocom Pech, Jorge Miguel 450
- Cocora, Călin 668, 980
- Cocora, Ion 285
- Cocteau, Jean 552, 567, 580
- Codoban, Aurel 374
- Codorcea, Livia 502, 503
- Codreanu, Marin 346, 454, 738
- Codreanu, Theodor 167, 185, 187, 300,
367, 368, 573, 607, 609, 664, 856
- Codrescu, Andrei 2, 14, 32, 49, 85, 102,
113, 120, 137, 156, 195, 208, 218,
221, 232, 238, 256, 308, 310, 321,
334, 348, 350, 363, 374, 384, 386,
398, 407, 409, 419, 435, 456, 467,
468, 481, 499, 502, 529, 540, 541,
553, 568, 574, 581, 591, 603, 623,
625, 643, 653, 682, 693, 695, 711,
718, 726, 729, 737, 741, 742, 743,
744, 746, 747, 752, 758, 767, 776,
793, 814, 816, 833, 856, 890, 899,
912, 932, 970, 971
- Codrin, Șerban 77, 320, 523, 566
- Codru, Anatol 516, 571
- Codruț, Mariana 123, 209, 305, 306,
442, 933
- Coe, Jonathan 41, 706, 810, 920, 927
- Coelho, Paulo 6, 78, 258, 395, 447, 467
- Cogălniceanu, Maria 345, 509
- Cohen, Leonard 6, 355, 811, 872, 934
- Cojocaru, Dan 523
- Cojocaru, Dragoș 73, 159, 160, 277, 368,
429, 764, 981

Cojocaru, Eugen 531
 Cojocaru, Vasile 523
 Colcer, Ioan 649
 Colceriu, Ramona 180
 Colfescu, Silvia 570
 Colhon, Călin 988
 Coliban-Petre, Alexandra 799
 Coloșenco, Mircea 71, 277, 368, 427,
 519, 666, 764, 779, 915, 984
 Colta, Onisim 971
 Columban, Monica 285
 Coman, Dan 72, 82, 98, 166, 325, 437,
 448, 491, 492, 727, 786, 814, 857,
 864, 865, 993
 Coman, Marian 39, 805
 Comarnescu, Petru 404, 605
 Comănescu, Denisa 4, 5, 295, 391, 412,
 413, 529, 833
 Comănescu, Iulian 33
 Comnea, Victoria 895
 Comoroșan, Sorina 598
 Compagnon, Antoine 871
 Comșa, Ioan 970
 Condeescu, Alexandru 62, 63, 245, 555,
 613, 695, 738, 919, 920, 937
 Condrea Derer, Doina 81, 86
 Constandache, G.G. 61
 Constandache, Marian 522
 Constant, Benjamin 508
 Constante, Lena 237, 245, 332, 457, 527,
 617
 Constantin, Cătălin D. 84, 243
 Constantin, Ilie 114, 226, 235, 392, 549,
 574, 575, 656, 721, 747, 786, 831,
 894, 934, 968
 Constantinescu, Claudiu 529, 601, 768
 Constantinescu, Magdalena 534
 Constantinescu, Marina 9, 11, 29, 45, 81,
 96, 219, 254, 343, 465, 548, 631,
 648, 720, 750, 819, 970
 Constantinescu, Mircea 78, 93, 309, 386,
 652, 723, 812, 823
 Constantinescu, Muguraș 151, 648, 970
 Constantinescu, Pompiliu 98, 392, 416
 Constantinescu, Romanița 642
 Contesa de Ségur 860
 Corbea-Hoișie, Andrei 252, 525, 564
 Corbeanu, Nicolae 358
 Corbu, Daniel 73, 189, 278, 522, 524,
 598, 781, 783, 945
 Corbu, George 450
 Corcan, Diana 385
 Corcebaș, Tatiana 682, 683
 Cordoș, Sanda 17, 151, 170, 177, 199,
 247, 282, 283, 288, 434, 435, 438,
 439, 470, 529, 530, 566, 591, 601,
 605, 618, 643, 644, 670, 673, 684,
 767, 773, 805, 834, 851, 854, 901,
 909, 927, 931, 940, 941
 Cordun, Val 861
 Coren, Giles 81
 Cormoș, Grațian 265, 285, 287, 441,
 450, 534, 572, 623, 688, 914
 Corn, Sebastian A. 39
 Cornea, Ana 58
 Cornea, Andrei 9, 43, 79, 85, 137, 191,
 195, 289, 303, 305, 347, 370, 377,
 388, 485, 525, 710, 793, 885
 Cornea, Doina 321
 Cornea, Paul 245, 284, 490, 531, 638,
 658, 710, 766, 817, 820, 927, 948,
 985
 Corneanu, Luminița 434, 601, 851
 Cornu, Aurora 415, 959
 Corobca, Liliana 6, 24, 69, 110, 302,
 334, 450, 499, 594, 704, 731, 732,
 768, 998
 Coroiu, Constantin 82, 98, 136, 193, 211,
 224, 243, 276, 277, 334, 368, 374,
 428, 522, 553, 567, 580, 598, 616,
 623, 710, 724, 764, 786, 796, 801,
 813, 847, 855, 875, 886, 897, 907,
 923, 938, 952, 962, 981
 Cortázar, Julio 501, 541, 906, 950, 980
 Cortés-Castañeda, Manuel 285, 840
 Coruț, Pavel 208, 553, 609
 Cosașu, Radu 1, 3, 50, 102, 121, 143,
 144, 145, 146, 192, 198, 220, 222,

253, 256, 258, 259, 260, 263, 265,
 271, 305, 311, 318, 350, 356, 375,
 386, 388, 395, 417, 432, 434, 457,
 460, 468, 481, 503, 527, 529, 541,
 573, 581, 625, 643, 653, 690, 700,
 716, 729, 744, 793, 805, 806, 816,
 828, 868, 890, 900, 927, 941, 955,
 956, 963
 Cosma, Cristian 324, 325
 Cosmescu Delasabar, Marin 856
 Cosmescu, Alexandru 70, 444, 445, 682,
 684
 Cossery, Albert 311
 Costache, Adrian 79, 94, 112, 130, 190,
 222, 310, 332, 397, 480
 Costea, Corina 190
 Costea, Dimitrie 667
 Costea, Gabriel 449
 Costin, Calistrat 112, 419, 923
 Costin, Miron 207, 675
 Costinaș, Cosmin 572
 Coșbuc, George 32, 81, 168, 290, 525,
 605, 973
 Coșeriu, Eugeniu 761
 Coșeru, Emil 596
 Coșoveanu, Gabriel 123, 162, 859, 997
 Coșovei, Ștefania 210, 300, 867
 Coșovei, Traian T. 129, 188, 300, 318,
 396, 551, 695, 752, 833, 996
 Cotea, Lidia 775
 Cotorcea, Livia 160, 495, 762, 764, 934,
 980
 Cotrău, Liviu 96, 785
 Cotruș, Aron 300, 993
 Cotruș, Ovidiu 204
 Cotuțiu, Cornel 531, 596
 Courier, Jean-Louis 335
 Couto, Mia 311
 Couturier, Maurice 624
 Covaci, Ion 711
 Covaci, Miruna 544
 Covor, Tatiana 287
 Cozan, Dorin 158
 Cozea, Liana 168, 512, 539, 548, 992
 Cozma, Diana 539, 755
 Cozmei, Ion 43, 764
 Cozmin, Marta 96
 Crainic, Nichifor 12, 176, 498, 594
 Crama, Mihail 822, 862
 Craveri, Benedetta 321
 Crăciun, Arinda 482
 Crăciun, Christian 4, 42, 90, 210, 308,
 355, 418, 549, 577, 623, 651, 797,
 921
 Crăciun, Corneliu 541
 Crăciun, Dana 894, 935
 Crăciun, Gheorghe 2, 14, 20, 34, 51, 62,
 65, 74, 75, 76, 84, 106, 121, 143,
 151, 152, 169, 180, 198, 209, 210,
 228, 237, 242, 243, 245, 281, 298,
 318, 336, 395, 419, 420, 430, 435,
 437, 457, 460, 484, 503, 532, 533,
 557, 558, 569, 586, 587, 602, 616,
 617, 642, 652, 669, 671, 685, 705,
 707, 715, 727, 746, 762, 779, 851,
 852, 900, 913, 973, 989, 997
 Crăciun, Magda 987
 Crăciun, Mihaela 492
 Crăciunescu, Ioana 226, 781, 794
 Crăciunescu, Pompiliu 548
 Crăiutu, Aurelian 501, 540, 867, 878
 Crăsnaru, Daniela 833
 Creangă, Ion 14, 29, 33, 144, 204, 245,
 349, 365, 417, 426, 469, 693, 707,
 716, 761, 796, 826, 878, 955, 967
 Crépu, Michel 911
 Crețan, Constantin 69, 547
 Creția, Petru 331, 483, 524, 668
 Crețu, Bogdan 4, 6, 13, 31, 58, 71, 100,
 110, 148, 158, 211, 221, 238, 248,
 255, 276, 318, 323, 345, 347, 354,
 367, 370, 377, 384, 399, 407, 409,
 428, 429, 433, 440, 442, 466, 492,
 495, 521, 540, 553, 565, 590, 594,
 597, 634, 646, 647, 653, 659, 666,
 696, 708, 724, 726, 736, 760, 763,
 826, 830, 847, 856, 895, 903, 922,
 942, 980, 989

- Crețu, Ion 9, 27, 43, 78, 92, 130, 190, 222, 239, 257, 309, 332, 386, 397, 408, 420, 468, 480, 494, 541, 552, 566, 579, 614, 708, 723, 737, 790, 834
- Crețu, Nicolae 73, 160, 368, 428, 522, 668, 764
- Crețu, Tudor 58, 404, 411, 431, 439, 466, 816, 859, 991
- Crețulescu, Andrei 944
- Crevedia, Nicolae 316
- Crisbășan, Cristian 225
- Cristea Grigorescu, Oana 469
- Cristea, Dan 62, 130, 181, 859, 937, 996
- Cristea, Doina 657, 834
- Cristea, Loredana 531, 572, 616
- Cristea, Mihaela 30, 31, 46, 82
- Cristea, Stan V. 598
- Cristea, Tudor 383, 455
- Cristea, Valeriu 91, 193, 235, 359, 657, 658, 716, 725, 732, 834
- Cristea-Enache, Daniel 10, 12, 13, 20, 28, 31, 44, 46, 62, 80, 82, 94, 97, 102, 109, 112, 114, 117, 132, 134, 142, 150, 162, 172, 193, 194, 205, 211, 218, 223, 231, 233, 237, 238, 243, 253, 265, 267, 305, 314, 316, 327, 330, 333, 341, 346, 347, 352, 354, 357, 360, 362, 369, 373, 376, 382, 387, 388, 392, 398, 404, 405, 409, 411, 415, 416, 431, 433, 436, 441, 464, 465, 470, 474, 479, 489, 491, 492, 498, 509, 548, 549, 552, 560, 561, 567, 573, 580, 588, 616, 620, 624, 629, 636, 646, 652, 653, 656, 660, 667, 673, 691, 695, 702, 704, 710, 719, 724, 725, 732, 739, 740, 747, 748, 757, 787, 791, 795, 801, 802, 807, 813, 818, 825, 830, 832, 864, 869, 875, 880, 886, 891, 894, 897, 903, 907, 922, 932, 933, 938, 946, 952, 958, 962, 967, 970, 980
- Cristescu, Maria Luiza 149
- Cristi, Adi 429, 594
- Cristian, Liviu 142, 232
- Cristofor, Ion 596, 885, 930
- Cristoiu, Ion 786
- Criș, Mariana 8, 77, 885, 951
- Crișan, Constantin 779
- Crișan, Ioan 951
- Crișan, Magda 550, 651
- Crohmalniceanu, Ovid. S. 2, 131, 175, 259, 284, 292, 328, 350, 386, 401, 560, 685, 907, 912
- Croitoru, Dan 657, 935
- Croitoru, Roxana 975
- Cross, William C. 523
- Cruceanu, Mihai 717
- Crudu, Dumitru 166, 303, 389, 663, 694, 790, 873, 950, 971, 972
- Crudu, Ina 193, 458, 860
- Csávossy György 539
- Csejka, Gerhardt 339, 380, 381
- Cubleșan, Constantin 8, 62, 166, 168, 184, 187, 273, 282, 385, 448, 478, 522, 530, 611, 923, 973, 985
- Cubleșan, Victor 164, 184
- Cuc, Melania 531, 985
- Cucerzan, Eugen S. 929
- Cuciureanu, Lucia 971
- Cuciureanu, Ștefan 429
- Cucu, Mihai 599, 668
- Cudalb, Ileana 396
- Cugler, Grigore 324, 883
- Cugno, Marco 86, 591, 593
- Cuisenier, Jean 960
- Culcer, Dan 168, 666, 805, 995
- Culcer, Rodica 76
- Culianu Petrescu, Tereza 716
- Culianu, Ioan Petru 6, 42, 124, 195, 404, 466, 650, 716, 736, 805, 807, 808, 822, 835
- Cummings, Edward Estlin 277
- Cunningham, Michael 78
- Cunqueiro, Álvaro 341
- Cupșa, Augustin 78, 181, 287, 411, 455, 493, 494, 555, 573, 582, 601, 666,

723, 944, 963, 966
Curtean, Mihai 71, 522
Curtescu, Margareta 70, 302, 303, 840,
841
Curticăpeanu, Doina 130
Cusin, Fraga 384, 493
Cușnarencu, George 382, 686
Cușner, Valeriu 425, 467, 737, 985
Cușnir, Elena 302
Cuțitaru, Codrin Liviu 96, 110, 207, 255,
499, 706, 721, 809, 904

D

D'Ormesson, Jean 417, 624, 800
D'Ors, Eugenio 744
Dabija, Adina 817
Dabija, Alexandra 763
Dabija, Alexandru 599
Dabija, Doina 848
Dabija, Nicolae 614
Dabu, Emilia 738
Dachy, Marc 47
Damaschin, Dan 416, 539
Damian, Mircea 172
Damian, S. 628, 967, 975
Damian, Ștefan 287, 532, 985
Damian, Theodor 160, 298, 502, 532,
691, 763
Dan, Ilie 980
Dan, Mariana 187, 778
Dan, Sergiu Pavel 158
Dan, Vasile 150, 970, 971
Dáné Tibor 539
Daneliuc, Mircea 347, 370, 377, 851
Danilov, Nichita 6, 92, 107, 110, 169,
204, 220, 236, 238, 248, 249, 255,
266, 280, 367, 437, 450, 454, 537,
580, 604, 619, 781, 784, 796, 800,
801, 927, 928, 997
Dantzig, Charles 347
Darvasi László 882
Darwish, Mahmoud 160
Dascălița, Ondine Cristina 648

Dascălu, Bogdan Mihai 521, 594, 665,
920, 986
Dascălu, Crișu 422, 607
Datcu, Iordan 9, 27, 392, 548, 589, 796,
860, 868, 872, 933, 960
David, Corina 180
David, Dan 228
David, Mihaela 61
David, Robert 39
Davideanu, Ion 10
Davidescu, Nicolae 321
Davidsohn, Madeleine 512, 665
Davies, Alexandra 750
Davis, Dick 368
Dăianu, Ilie 871
Dămăcuș, Iulian 77
Dănceanu, Liviu 251
Dăncilă, Simona 871
Dănilă, Dan 764
Dărămuș, Lucia 215, 531, 665, 755, 978,
993
Dâncu, Vasile 925
DBC Pierre 970
De Azúa, Félix 834, 884
De Botton, Alain 693
De Certeau, Michel 337
De Cervantes, Miguel 62, 63, 187
De Goulaine, Robert 210
De Jong, Adrianus-Michiël 896
De Luca, Erri 29, 988
De Michele, Girolamo 772
De Montbrial, Thierry 162
De Moor, Margriet 542
De Prada, Juan Manuel 473
De Quierós, Eça 46, 649
De Rochefort, Sabina 854
De Rougemont, Denis 21
De Toledo, Camille 250
De Vasconcelos, Jose Carlos 78
Deaconescu, Ion 738
Deaconu, Monica 659
Debenedetti, Antonio 312
Decei, Lia 426
Decuble, Gabriel H. 74, 110, 255, 281,

- 368, 527, 668, 958
Defoe, Daniel 66
Degan, Dan 181
Del Fabbro, Fulvio 551
Delamarina, Victor Vlad 117
Delaney, Joseph 331
Delas, Daniel 662
Delavrancea, Cella 257, 793
Deleanu, Iulia 239, 582
DeLillo, Don 493, 912
Delouze, Marc 538
Demény Péter 313, 569, 889, 944
Demeter András 379
Demetrius, Lucia 95, 107, 116, 221, 312
Denițoiu, Adina 34
Densusianu, Aron 171
Densusianu, Ovid 171, 393
Depărățeanu, Alexandru 135
Derrida, Jacques 544
Des Forêts, Louis-René 51
Desai, Kiran 815, 851
Descartes, René 369
Descola, Philippe 129
Deșliu, Alexandru 239, 408, 455, 456, 616, 739
Deutsch, Cristina 164
Devi, Amanda 788
Di Napoli, Valeria 809
Diac, Florin 300
Diacon, Vasile 598
Diaconescu, Ioana 62, 80, 206, 353, 465, 548, 615, 706, 721, 791, 792, 832
Diaconescu, Mihail 180, 531
Diaconescu, Paul 11, 748, 870
Diaconescu, Paula 189
Diaconescu, Traian 124, 877, 899
Diaconu, Alina 465
Diaconu, Dana 764, 960
Diaconu, Florica 562
Diaconu, Ion 393
Diaconu, Magda 985
Diaconu, Marin 82, 133, 187, 294, 299, 451, 562, 575, 607, 611
Diaconu, Mihai 182
Diaconu, Mircea A. 62, 65, 70, 74, 143, 158, 170, 172, 177, 235, 275, 302, 305, 306, 346, 354, 366, 369, 376, 398, 409, 433, 439, 441, 442, 464, 497, 512, 516, 519, 522, 586, 596, 627, 666, 679, 719, 747, 757, 759, 763, 840, 845, 846, 959, 979, 981, 989
Diaconu, Virgil 188, 295, 454, 531, 783, 921, 977, 993
Dianu, Viorel 130, 396, 455
Dică, Cristian 524
Dickens, Charles 142, 822
Dickinson, Emily 523, 709
Diculescu, Iuliu 340
Diculescu, Vladimir 45
Diego, Eliseo 514
Diez de Velasco, Francisco 744
Dima, Al. 257
Dima, Simona-Grazia 149, 187, 188, 252, 300, 420, 425, 448, 452, 454, 464, 498, 514, 532, 723, 753, 760, 764, 782, 783, 807, 855
Diminescu, Dana 891
Dimisianu, Gabriel 9, 42, 70, 80, 82, 91, 107, 116, 148, 181, 182, 217, 221, 239, 251, 279, 280, 285, 301, 346, 354, 369, 376, 396, 398, 409, 416, 423, 429, 433, 441, 465, 489, 513, 515, 547, 555, 594, 632, 646, 659, 660, 667, 718, 720, 729, 730, 748, 749, 757, 773, 804, 907, 934, 970
Dimitriu, Daniel 130
Dimitriu, Ștefan 254, 490, 552
Dimkovska, Lidija 298, 737
Dimov, Leonid 108, 190, 194, 357, 405, 726, 833
Dincă, Ana Amelia 9, 78
Dincă, Dumitru Ion 73, 130, 222, 256, 784, 961
Dinco, Sorin Tudor 783
Dinescu, Lucia Simona 563, 631, 818, 939
Dinescu, Mircea 1, 14, 32, 33, 49, 85,

101, 120, 136, 177, 195, 221, 256,
 258, 292, 310, 321, 332, 360, 382,
 383, 392, 554, 602, 620, 729, 741,
 833, 948
 Dinescu, Viorel 154, 273, 361, 425, 512,
 664, 755, 763, 977
 Dinițoiu, Adina 87, 108, 123, 144, 200,
 226, 248, 262, 324, 337, 401, 471,
 484, 497, 542, 558, 618, 726, 727,
 768, 815, 851, 888, 898, 911, 927,
 941, 964
 Dinu, Gheorghe 717
 Dinulescu, Ioana 160
 Dinulescu, Luca 388, 411, 565
 Dinulescu, Th. Denis 252
 Dinu-Marcel, Petre 287
 Dinutz, Mircea 239, 408, 419, 455
 Dinuț, Titu 480
 Diradurian, Gabriel 456
 Djavann, Chahdortt 219
 Döblin, Alfred 589
 Doboș, Andrei 387, 440
 Dobre, Ana 42, 78, 309, 346, 501, 800
 Dobrescu, Al. 76, 804
 Dobrescu, Caius 71, 72, 484, 487, 558,
 642, 702, 712, 713, 815, 876
 Dobrescu, Marius 148, 343, 468, 862
 Dobrescu-Bernea, Ilinca 181
 Dobrin, Marius 124
 Dobrinu, Dorin 229
 Dobrogeanu-Gherea, Constantin 98, 300,
 353, 675, 700
 Dobrotă, Ana 346
 Dobujinski, Valerianovici Mstislav 914
 Docea, Vasile 793
 Dochia, Florin 981
 Doclin, Octavian 276, 331, 429, 497, 668
 Doctorow, E.L. 662
 Doda, Francisc 159
 Dodu, Dragoș 53, 113, 383
 Dogaru, Irina 109, 511
 Dohi, Alexandru 860
 Dohotaru, Adrian 321, 931, 985
 Doina, Jela 61, 210, 214, 225, 254, 343,
 463, 796, 891
 Doinaș, Ștefan Augustin 81, 206, 239,
 547, 625, 833, 846, 858, 874, 878,
 879, 944
 Dolfi, Valentin 128
 Dolmieu, Dominique 788
 Domínguez, Carlos María 581
 Dondorici, Iulia 249, 473, 640, 805
 Donos, Alexandru 861, 873
 Dopcea, Marian 523
 Dorian, Emil 504, 505
 Dorian, Gellu 6, 62, 71, 72, 74, 75, 110,
 159, 220, 277, 368, 428, 439, 450,
 522, 541, 598, 666, 667, 764, 774,
 781, 817, 846, 847, 901, 917, 918,
 923, 960, 981, 983
 Dorian, Margareta 504
 Dorneanu, Sabina 556
 Dos Passos, John 11, 925
 Dosoței 207
 Dostoievski, Feodor Mihailovici 31, 57,
 64, 192, 235, 537, 621, 664, 691,
 716, 733, 827, 978
 Dotoli, Giovanni 322
 Douglas, Keith 667
 Draghincescu, Rodica 774
 Dragolea, Mihai 169, 356, 539, 753, 755,
 812
 Dragomir, Alexandru 708
 Dragomir, Caius Traian 7, 129, 164, 182,
 186, 189, 290, 299, 346, 395, 408,
 429, 452, 454, 467, 577, 609, 722,
 782, 789, 799, 811, 822, 884
 Dragomir, Gruia 911
 Dragomir, Lucia 398
 Dragomirescu, Daniel 275, 524, 923
 Dragomirescu, Mihail 870, 914
 Dragoș, Selma 965
 Dragu, Magda 779
 Dragu, Miron 95
 Dragu, Toma 489
 Dram, Constantin 71, 158, 276, 366,
 427, 519, 596, 666, 668, 763, 847,
 922, 979, 981

Drăgan, Daniel 950
 Drăgan, Ioan 908
 Drăgan, Ioana 74, 538, 664
 Drăgan, Mihai 158
 Drăgan, Sebastian 368
 Drăgan, Simona 20, 119, 195, 243, 778
 Drăghescu, George 73, 531
 Drăghia, Ovidiu 124, 312, 715, 793, 867
 Drăghici, Elena 911
 Drăghici, Marian 182, 278, 794, 859, 902, 996
 Drăgoi, Rodian 406, 429, 784, 785
 Dreichlinger, Veronika 346
 Drieu La Rochelle, Pierre 623, 819, 960
 Drimba, Ovidiu 531, 950
 Drogoreanu, Emilia 252
 Drumaru, Paul 628
 Drumea, Domnica 710
 Druță, Ion 588, 873, 885
 Duarte i Montserrat, Carles 239
 Duca, Bogdan 940
 Dückers, Tanja 34, 728, 921
 Duda, Virgil 150, 342, 346, 354, 369, 376
 Duffosé, Christophe 527
 Dugneanu, Paul 358, 422, 778
 Dulfu, Petre 689
 Dulgheru, Elena 3
 Dulgheru, Petru 330
 Duma, Dana 424
 Duma, Dionisie 455, 523, 923
 Dumbravă, Daniela 716
 Dumbravă, Ion 855
 Dumitrașcu, Aurel 71, 110, 189, 519, 762, 922, 947, 981
 Dumitrean, Ramona 913
 Dumitrescu, Aurelian Titu 455, 532, 723, 997
 Dumitrescu, Florin 199, 220, 554, 617, 825
 Dumitrescu, Geo 243, 620, 671, 864, 967
 Dumitrescu, Marina 233, 748
 Dumitrescu, Sorin 478, 905
 Dumitrescu, Valentin 1, 43, 131, 257, 319, 340, 473, 805, 816, 890
 Dumitrescu-Bușulenga, Zoe 300, 357, 387, 392, 396, 405, 409, 427, 430, 523, 610, 630, 686, 947
 Dumitriu, Anton 63
 Dumitriu, Dana 431
 Dumitriu, Geta 384, 529
 Dumitriu, Petru 163, 228, 271, 359, 382, 422, 701, 710, 824
 Dumitru Denciu, Ioan 455
 Dumitru, Alexandru 812, 923
 Dumitru, Anastasia 758
 Dumitru, Andreea 120
 Dumitru, Ion 741
 Dumitru, Mircea 361
 Dumitru, Teodora 12, 13, 47, 98, 117, 212, 224, 333, 568, 636, 652, 660, 697, 710, 725, 741, 786, 801, 802, 814, 864, 938
 Dumitru-Pălcuș, Constantin 810
 Dună, Raluca 77, 139, 194, 481, 624, 751
 Dună, Teodor 77, 82, 97, 98, 166, 265, 458, 482, 601, 639, 727, 786, 865, 869, 891, 892, 997
 Dunăreanu, Ovidiu 228, 353, 385, 397, 429, 523
 Dur, Ion 47
 Durand, Gilbert 530, 595, 840
 Durang, Christopher 501
 Duras, Marguerite 390, 430, 912
 Durrell, Lawrence 873
 Duțescu, Dan 829
 Duve, Karen 728, 921

E

Echenique, Alfredo Bryce 834, 935
 Eco, Umberto 250, 287, 289, 645, 666, 689, 772, 889
 Ecovoiu, Alexandru 6, 75, 110, 226, 255, 280, 391
 Eduard, Sebastian 226
 Eftime, Anca 469

- Eftimiu, Victor 598
 Egli, Irina 806
 Egyed Emese 153
 Egyed Péter 153
 Elade, Vitale 973
 Eleftheriou, Manos 130
 Eliade, Mircea 7, 12, 19, 37, 44, 53, 54,
 58, 73, 85, 111, 112, 113, 126,
 129, 131, 133, 137, 145, 182, 183,
 187, 191, 199, 211, 213, 221, 235,
 236, 272, 275, 296, 298, 300, 304,
 306, 318, 329, 343, 347, 354, 356,
 362, 366, 370, 374, 377, 383, 384,
 386, 390, 391, 416, 427, 451, 457,
 482, 485, 493, 494, 506, 514, 532,
 533, 537, 553, 554, 560, 572, 577,
 583, 584, 586, 587, 596, 606, 607,
 621, 622, 629, 638, 639, 652, 656,
 687, 697, 712, 713, 714, 715, 722,
 725, 730, 735, 736, 738, 744, 753,
 755, 760, 762, 778, 781, 804, 807,
 815, 819, 826, 835, 865, 881, 891,
 892, 903, 910, 911, 922, 923, 951,
 955, 965, 979, 996
 Elin, Nicolai 551
 Eliot, Thomas Stearns 756
 Elisei, Mihai 684
 Ellis, Bret Easton 735, 809
 Elvin, Boris 27, 80
 Ely, John F. 707
 Elytis, Odysseas 317
 Emerson, Claudia 896
 Eminescu, Mihai 12, 13, 14, 20, 22, 27,
 31, 33, 36, 45, 55, 71, 72, 76, 85,
 86, 97, 101, 108, 119, 158, 159,
 162, 166, 180, 182, 187, 198, 242,
 245, 274, 275, 285, 299, 365, 369,
 408, 427, 463, 478, 492, 498, 520,
 522, 523, 548, 573, 574, 593, 607,
 610, 617, 633, 634, 649, 651, 665,
 668, 682, 689, 702, 707, 715, 724,
 733, 738, 761, 840, 845, 846, 854,
 871, 878, 923, 929, 947, 985
 Emmanuel, François 363
 Enache, Eugenia 993
 Enache, Ion 923, 973
 Ene, Cătălina 193, 458, 860
 Ene, Gheorghe 923
 Enescu, Marius 738
 Enescu, Theodor 275
 Enică, Cătălin 512
 Enquist, Per Olov 235
 Enright, D.J. 112
 Ensler, Eve 549
 Eretescu, Constantin 294
 Ernu, Vasile 410, 458, 466, 476, 502,
 503, 510, 511, 527, 528, 543, 544,
 607, 622, 640, 643, 690, 722, 759,
 772, 805, 850, 854, 900, 927, 932,
 933, 949
 Erofeev, Viktor 542, 844
 Erval, François 254
 Eschil 278
 Esenin, Serghei 189
 Esinencu, Nicolae 71, 620, 621
 Esinencu, Nicoleta 109, 203, 302, 516,
 571, 572, 758
 Eskenasy, Victor 883, 990
 Espmark, Kjell 652, 661, 697, 711, 740
 Esterházy Péter 209, 415, 746
 Etienne, Frank 312
 Eugenides, Jeffrey 207, 721
 Evans, Owen 473
 Everac, Paul 312
 Evtimova, Zdravka 667
 Evtuşenko, Evgheni 490, 550, 552, 758
 Evu, Eugen 594
 Ezekerra, Iñaki 126
- F**
- Faber, Michael 708
 Fabian, Romulus 168
 Facina, Anica 160, 519
 Faifer, Florin 71, 158, 277, 366, 367,
 428, 589, 607, 666, 764, 779, 846,
 847, 902, 922, 979
 Fais, Michael 257

Faiter, Ion 523
 Falacci, Oriana 600
 Falcke, Eberhard 728
 Faludy György 796
 Famos, Luisa 523
 Fanache, V. 164
 Fante, John 550
 Fargues, Nicolas 230
 Farkas János 976
 Farkas Jenő 515
 Farkas Wellmann Endre 138
 Fati, Vasile Petre 272, 996
 Fauchereau, Serge 162
 Faulkner, William 299, 822
 Faur, Dan 733
 Fava, Andrés 18
 Favarger, Alain 460
 Fărcășanu, Mihail 523, 598
 Fătu Tutoveanu, Andrada 531, 985
 Fânaru, Sabina 993
 Fântâneru, Constantin 187, 498, 509,
 708, 908
 Fedorovski, Vladimir 228
 Fejes, Denisa 343
 Felea, Alina 472
 Felea, Victor 184
 Felecan, Diana 662
 Fenton, James 598
 Feraru, Margareta 751
 Feticu, Mira 112, 336
 Ficat, Charles 970
 Fielding, Helen 479
 Filat, Ioana 208
 Filimon, Alexandru 489
 Filimon, Mariana 9, 474, 885, 933, 934
 Filimon, Nicolae 69
 Filip, Gheorghe 210
 Fillon, Alexandre 125
 Filotheanu, Arbatel 763
 Finkenthal, Michael 35, 74, 124, 140,
 161, 202, 214, 338, 378, 389, 390,
 412, 458, 471, 536, 836, 889, 912,
 976
 Finkielkraut, Alain 646, 718
 Firan, Carmen 5, 99, 537, 587, 711, 742,
 829, 833, 840, 876
 Firan, Florea 747
 Firănescu, Mădălina 12
 Firescu, Daniela 490
 Firică, Ștefan 252
 Fischof, Andrei 427, 663, 689, 855
 Fitzgerald, Francis Scott 549
 Fitzgerald, Penelope 721
 Flaubert, Gustave 220, 437
 Flavian, Cora 549, 560, 578, 601, 653
 Flămând, Dinu 116, 149, 181, 265, 266,
 348, 349, 457, 489, 547, 595, 772,
 781, 788, 814, 855, 865
 Fleșeriu, Marilena 578
 Fleșeru, Teodor 735, 809
 Flora, Ioan 78, 149, 318, 419, 503, 947
 Florea, Diana 88
 Florescu, Cătălin Dorian 5, 213, 249,
 529, 623, 632, 640, 641, 645, 650,
 654
 Florescu, Nicolae 245, 290, 396, 451,
 607
 Florescu, Roxana 828
 Florescu, Vali 406, 550, 570
 Florian, Filip 5, 19, 24, 34, 41, 146, 208,
 226, 233, 237, 245, 262, 267, 304,
 305, 309, 330, 332, 337, 347, 354,
 370, 377, 395, 399, 409, 417, 433,
 437, 442, 457, 458, 460, 468, 477,
 486, 510, 525, 617, 755, 756, 851,
 899, 927, 989
 Florian, Matei 146, 208, 233, 262, 267,
 309, 337, 432, 433, 434, 458, 460,
 468, 486, 525, 527, 530, 601, 741,
 767, 851, 927, 989
 Florică, Dan 189
 Floricel, Ion 92
 Fluerașu, Petre Andrei 915, 923
 Fo, Dario 190
 Foarfă, Cristina 527
 Foarță, Șerban 2, 5, 6, 7, 14, 21, 22, 24,
 28, 31, 32, 41, 49, 57, 62, 63, 69,
 85, 90, 94, 95, 102, 109, 120, 128,

- 132, 137, 146, 195, 207, 208, 217,
220, 221, 231, 236, 238, 254, 256,
258, 266, 308, 310, 321, 330, 334,
343, 350, 354, 374, 384, 386, 394,
398, 406, 409, 418, 425, 434, 449,
466, 468, 476, 481, 490, 491, 497,
500, 502, 511, 519, 529, 541, 549,
553, 559, 563, 565, 568, 576, 581,
589, 617, 622, 625, 632, 643, 648,
650, 653, 658, 689, 693, 700, 707,
715, 721, 726, 729, 735, 744, 793,
805, 811, 816, 828, 851, 867, 872,
877, 890, 894, 895, 899, 904, 906,
912, 928, 929, 932, 935, 948, 950,
956, 960, 971, 973, 980
- Fochit, Adrian 877, 899
Focșa, Carmen 723, 885
Focșeneanu, Anca 711, 969
Fondane, Benjamin 510, 697, 747, 833
Fontu, Claudia 265
Foster, Edward 829, 833, 840, 876
Fotache, Oana 48, 89, 766
Foucault, Michel 892
France, Anatole 115
Franga, Liviu 124, 401, 469, 544, 570,
582, 877, 899
Frankétienne 661
Franko, Ivan 961
Franz, Carlos 465
Franzen, Jonathan 207, 600, 912
Frățilă, Adrian 613
Frățilă, Augustin 298
Frențiu, Rodica 250, 541, 686
Freud, Sigmund 374, 403, 619
Frey, James 130
Friedrich, Michael 992
Friel, Brian 219, 241
Frisch, Max 501
Frost, Robert 552
Frostenson, Katarina 56
Fruntașu, Iulian 694, 844
Frunză, Victor Ioan 805
Frunzetti, Ion 906
Fuentes, Carlos 801
- Fulga, Laurențiu 439, 828
Fulger, Mihai 74, 124, 142, 203, 243,
334
Fumaroli, Marc 566, 620
Fumurescu, Alin 3
Fundoianu, Benjamin 177, 374, 412,
747, 851, 930
Furnica, Gabriel 455
Furtună, Angela 101, 149, 316, 317, 689,
981, 993
- G**
- Gaál Áron 457, 595
Gabanyi, Anneli Ute 13
Gabrea, Florin 151
Gainsbourg, Serge 311, 912
Galaction, Gala 153, 333, 416, 489, 795,
872
Galaicu-Păun, Emilian 70, 168, 516,
670, 774
Gálfalvi György 993
Galin, Aleksandr 43
Gallego Urrutia, Aria Teresa 260
Gană, George 77, 158, 239
Gane, Horia 879
Ganga, Ioan 287
Garaz, Oleg 307, 449
García Jambrina, Luis 473, 581
García Márquez, Gabriel 148, 277, 490,
784
Garrido Ramos, Luisa Fernanda 260
Garrigós Bueno, Joaquín 3, 241, 391,
457, 595, 781, 865
Gary, Romain 81, 510
Gasparini, Juan 564
Gaster, Moses 728, 963
Gatti, Claudio 91
Gava, Cristian 219, 904
Gavril, Gabriela 5, 226
Gavrilescu, Adrian 569, 586, 646, 657
Gavriliu, Leonard 160, 981
Gavriliuțiu, Alain 10, 19, 57, 69, 213,
214, 332, 531

Găbudean Rivalet, Jean 396
 Gălățanu, Mihail 294, 305, 315, 392,
 555, 784, 796, 800, 859
 Gădea, Anghel 92, 257, 372, 885, 936
 Gârbea, Horia 7, 10, 48, 62, 71, 74, 84,
 112, 119, 136, 225, 244, 265, 312,
 327, 354, 366, 381, 387, 406, 437,
 454, 468, 499, 508, 515, 575, 620,
 693, 706, 707, 709, 753, 796, 800,
 811, 859, 870, 886, 891, 898, 948,
 957, 980
 Gârjan, Sorin 923
 Gârneț, Vasile 64, 66, 70, 302, 303, 304,
 305, 347, 354, 370, 377, 435, 442,
 445, 516, 517, 570, 681, 682, 758,
 762, 843, 844, 990
 Geacăr, Diana 57, 72, 75, 119, 488
 Geacăr, George 210, 607, 784
 Geacăr, Ioana 346
 Geambașu, Constantin 50, 329, 943
 Geană, Bogdan 467
 Gelich, Johannes 653
 Genaru, Ovidiu 879
 Genette, Gérard 648, 888
 George, Alexandru 6, 8, 26, 78, 111, 112,
 118, 130, 190, 210, 222, 239, 256,
 280, 296, 309, 320, 327, 328, 332,
 371, 372, 385, 396, 408, 419, 467,
 480, 481, 483, 493, 541, 546, 550,
 566, 578, 580, 607, 613, 645, 669,
 675, 692, 708, 723, 737, 752, 789,
 800, 812, 822, 861, 872, 885, 896,
 904, 906, 936, 950, 961, 973, 974,
 994
 George, Cătălina 20, 124, 139, 379, 395,
 483
 Georgescu, Adrian 474, 931
 Georgescu, Alice 124, 252
 Georgescu, Bogdan 203, 619, 965
 Georgescu, Irina Roxana 915, 922
 Georgescu, Liviu 62, 77, 181, 218, 294,
 366, 439
 Georgescu, N. 182
 Georgescu, Nae 632
 Georgescu, Paul 80, 202, 424, 439, 612,
 946
 Georgian, Demetru 601
 Germain, Sylvie 277
 Gessner, Marina 949
 Ghata, Yasmine 651
 Gheo, Radu Pavel 4, 109, 148, 197, 219,
 308, 311, 435, 438, 489, 502, 549,
 583, 589, 649, 768, 836, 899, 904,
 949
 Gheorghe, Adriana 225, 950
 Gheorghe, Alexandru 408
 Gheorghe, Andrei 934
 Gheorghe, Cătălin 264
 Gheorghe, Ion 114, 228, 520, 818
 Gheorghe, Mircea 5, 71
 Gheorghisor, Gabriela 613
 Gheorghiu, Bogdan 39
 Gheorghiu, Constantin Virgil 807
 Gheorghiu, Dana 210
 Gheorghiu, Mihai Dinu 362, 387
 Gheorghiu, Tașcu 233
 Gheorghiu, Val 341
 Gheran, Nicolae 9, 13, 48, 62, 84, 136,
 148, 172, 195, 224, 271, 334, 347,
 349, 356, 374, 568, 581, 611, 617,
 624, 637, 652, 660, 673, 697, 741,
 786, 801
 Gherghei, Grișa 950
 Gherghel, Valeriu 94, 109, 110, 146, 255,
 304, 323, 357, 449, 651
 Gherghinoiu, Constantin 455
 Gherguț, Sorin 166, 388, 413, 953
 Gherman, David 689
 Gherman, Marcel 990
 Gherman, Silviu 5, 582
 Gheț, Monica 686, 695
 Gheție, Ion 847
 Gheție, Stela 3, 4, 58, 110, 129, 210,
 221, 238, 385, 396, 492, 501, 540,
 591, 651
 Ghica, Ada 387
 Ghica, Ion 151, 303
 Ghica, Marius 870, 878

- Ghidoveanu, Cristina 39
 Ghighiu, Matei 339
 Ghilimescu, Ștefan Ion 26, 549, 797
 Ghiman, Lorin 754
 Ghinea, Cristian 1, 50, 198, 432, 768
 Ghiniță, Constantin 160
 Ghiolu, Maria 895
 Ghiță, Cătălin 6, 59, 61, 75, 159, 538, 992
 Ghițeanu, Serenela 94, 274, 276, 550, 614, 636, 690, 829
 Ghițescu, Micaela 78, 101, 584, 733, 882, 944
 Ghițulescu, Constanța 62, 63
 Ghițulescu, Mircea 62, 429, 668
 Ghițulescu, Zeno 531, 992
 Ghiu, Bogdan 27, 33, 78, 91, 128, 129, 201, 251, 370, 396, 480, 493, 525, 536, 622, 707, 708, 712, 789, 790, 827, 927, 936, 938, 953
 Ghiu, Mădălina 250, 260
 Ghosh, Sankha 579
 Giacometti, Alberto 492
 Gibescu, George 987
 Gibson, William 346
 Gide, André 508, 946
 Ginsberg, Allen 960
 Giorgioni, Remus Valeriu 449, 689
 Giurculescu, Daniela 594
 Giurescu, Anca 935
 Giurgeanu, Stela 1, 85, 198, 432, 437, 690
 Giurgiu, Anca 531
 Giurgiu, Eugen 449
 Giurgiuca, Emil 763, 772, 885, 970
 Glikberg, Aleksandr vezi Ciornâi, Sașa
 Glodeanu, Gheorghe 182, 187, 300, 368, 451, 539, 611, 973
 Głowacki, Janusz 112, 130
 Glück, Louise 923
 Goanță, Dan 601
 Goanță, Ștefan 287
 Gocea, Vasile 342
 Gociu, Simion 368
 Goethe, Johann Wolfgang von 281, 299, 386, 624, 936
 Goetz, Adrian 501
 Goga, Octavian 13, 159, 328, 383, 448, 532, 537, 610
 Gogea, Vasile 880, 881
 Gogol, Nikolai Vasilievici 627, 803, 812, 860, 885
 Goia, Vistian 450
 Goldfaden, Avram 134
 Goldiș, Alex 83, 167, 180, 223, 229, 286, 441, 450, 482, 531, 534, 572, 644, 686, 688, 696, 701, 710, 725, 771, 772, 802, 813, 825, 855, 875, 877, 886, 908, 924, 930, 938, 940, 952, 962, 982
 Goldoni, Carlo 148, 354, 395, 494
 Golea, Claudia 57, 76, 245, 286, 390, 417, 555
 Goma, Paul 100, 135, 198, 236, 280, 294, 304, 323, 363, 364, 367, 386, 387, 412, 527, 668, 669, 707, 726, 729, 746, 799, 804, 805, 809, 826, 845, 849, 874, 881, 898, 944, 948, 987
 Gombrowicz, Witold Marian 38, 230, 483, 795, 943, 990
 Goncarov, Ivan Aleksandrovici 906, 910, 935
 Gorczyca, Mariana 181, 201, 532, 534, 977
 Gorzo, Andrei 254, 343, 529, 601, 670, 768, 927
 Gosu, Armand 1
 Goșman, Ioana 44
 Got, Petre 182, 187, 291, 450, 987
 Goțiu, Mihai 816
 Graciov, Maria 294
 Grama, Dimitrie 519, 923
 Grama, Iancu 993
 Grama, Vasile 524
 Gramatopol, Mihai 868, 869, 941
 Gran, Iegor 324
 Grandes, Almudena 621, 904

- Grass, Günter 146, 483, 643, 645, 651,
652, 657, 659, 661, 662, 670, 679,
682, 698, 708, 715, 723, 754, 762,
767, 795
- Grati, Aliona 303
- Graur, Nelly 313, 324, 964
- Graydon, Saul 396
- Grădinaru, Dan 114
- Grădinaru, Liliana 130, 873
- Grănescu, Mihail 614
- Grănescu, Adrian 64, 168, 181, 539
- Grăsoiu, Liviu 9, 72, 158, 185, 190, 299,
309, 409, 428, 502, 597, 615, 667,
723, 738, 763, 823, 847, 885, 923,
950, 980
- Greceanu, Adela 35, 372, 429, 458, 482,
547, 601, 602, 678, 700, 927, 993
- Grecu, Andreea 89, 457
- Grecu, Ignatie 454
- Gréczy Zsolt 746
- Greenblatt, Stephen 496
- Greene, Graham 7, 63, 254, 343, 650
- Griffith, Nicola 203
- Grigor, Andrei 162, 224, 607, 778, 779
- Grigorcea, Dana 929
- Grigore, Cătălin 513
- Grigore, Magda 427
- Grigore, Rodica 42, 83, 148, 156, 224,
274, 285, 348, 384, 424, 514, 553,
617, 624, 711, 725, 741, 758, 801,
814, 840, 856, 864, 876, 897, 978
- Grigorescu, Dinu 698, 721
- Grigorescu, Ioan 856
- Grigorescu, Mircea 646, 729, 819
- Grigorie, Toma 309, 822
- Grigoriu, Iulian 427
- Grigoriu, Viorel 428, 982
- Grigurcu, Gheorghe 2, 6, 9, 10, 27, 28,
42, 44, 70, 77, 80, 92, 93, 94, 95,
96, 101, 112, 115, 118, 130, 133,
150, 152, 157, 164, 185, 186, 190,
195, 206, 210, 218, 222, 226, 234,
239, 253, 256, 257, 259, 261, 265,
272, 275, 279, 280, 294, 295, 296,
309, 316, 320, 328, 332, 341, 342,
346, 352, 363, 364, 365, 366, 371,
377, 378, 383, 385, 386, 392, 396,
405, 408, 416, 419, 427, 439, 449,
451, 453, 464, 475, 480, 489, 494,
498, 509, 519, 520, 541, 548, 550,
561, 566, 568, 574, 578, 581, 588,
595, 596, 605, 608, 612, 613, 620,
630, 647, 656, 666, 674, 691, 705,
708, 719, 723, 732, 748, 751, 762,
789, 796, 800, 802, 807, 812, 818,
822, 824, 832, 845, 858, 861, 869,
872, 880, 892, 896, 903, 906, 922,
933, 936, 938, 946, 950, 958, 961,
967, 973, 979, 994
- Grișkovet, Evgheni 148, 241
- Grossman, Vasili 500
- Grosu, Jean 723, 737, 823, 950
- Grosu, Mugur 783
- Groșan, Ioan 6, 138, 146, 237, 245, 295,
318, 332, 351, 366, 408, 457, 525,
617, 686, 952, 996
- Groza, Claudiu 984
- Gruenwald, Ioana 434
- Guano, Emanuela 716
- Guerini, Vittoria (v. Campo, Cristina) 329
- Guga, Romulus 168
- Guglielmina, Pierre 733
- Guillebaud, Jean-Claude 662
- Gulea, Dan 252
- Guran, Petre 39
- Gurău, Apostol 301, 977
- Gurghianu, Aurel 184
- Gurgu, Costi 662, 699
- Gurian, Sorana 52
- Guro, Elena 976
- Guturow, Jacek 230
- Guțan, Ilie 99
- Gyr, Radu 176, 212, 960

H

- Ha Jin 540
- Habermas, Jürgen 544

Habias, Nina 523
 Hada, Ioan 904, 993
 Hadârcă, Ion 302, 523, 598
 Hafiz 321
 Hagiu Mureșan, Ana 796
 Hagiu, Grigore 647
 Hall, Sarah 393, 750
 Han, Jeanie 949
 Handke, Peter 434, 499, 504, 541
 Handoca, Mircea 58, 131, 383, 416, 451,
 510, 537, 596, 621, 656, 755, 881
 Hanganu, Laurențiu 101
 Hangiu, I. 786
 Hanu, Dan Bogdan 42, 72, 159, 277,
 367, 387, 428, 522, 598, 764, 847
 Hare, David 340
 Harms, Daniil 548, 564
 Hasan, Yvonne 866
 Hasdeu, Bogdan Petriceicu 80, 149, 245,
 331, 582
 Hasdeu, Iulia 159, 418
 Hašek, Jaroslav 823
 Hassan, Ihab 803
 Haș, Petru M. 9
 Hatmanu, Maria 668
 Hațiegan, Anca 229, 246, 282, 439, 585,
 684, 931
 Hausvater, Maria-Adriana 788
 Havel, Václav 885
 Havriliuc, Nicolae 329
 Hălmăgean, Alexandru 287
 Hănescu, Ștefania 856
 Hăulică, Cristina 109, 343, 511
 Hăulică, Michael 19, 39, 56, 89, 124,
 203, 215, 232, 245, 251, 314, 324,
 337, 379, 389, 413, 459, 473, 483,
 506, 544, 557, 571, 583, 628, 641,
 662, 699, 728, 805, 815, 827, 867,
 899, 912, 956, 965
 Hâncu, Alexandru 106
 Hâncu, Dumitru 116, 706, 720, 893
 Hedāyat, Sādegh 708
 Hedriphin, Hubert 809
 Hein, Jakob 34
 Heine, Heinrich 369
 Heitmann, Klaus 162
 Heliade-Rădulescu, Ion 159, 290, 760
 Heller, Franz André 254
 Hemingway, Ernest 151, 236, 706, 720,
 733
 Henighan, Stephen 210
 Hensel, Klaus 381
 Herescu, N.I. 334
 Herghelegiu, Teo 510
 Herinean, Radu 848, 873
 Hermeziu, Cristina 963
 Hesse, Hermann 43, 194, 272, 408, 719
 Hinkel, Laure 102
 Hitchins, Keith 707
 Hlebnikov, Velimir 848
 Hobana, Ion 39
 Hodjak, Franz 61, 89, 339, 340, 381,
 397, 449
 Hoffmann, Ernst Theodor Amadeus 783
 Hogaș, Calistrat 112
 Holban, Anton 69, 95, 187, 300, 755
 Holban, Ioan 71, 158, 254, 275, 366,
 427, 519, 596, 619, 666, 763, 806,
 846, 902, 922, 979
 Homer 299, 610, 649, 756
 Hondru, Angela 237
 Horasangian, Bedros 228, 460, 558, 698,
 712, 713, 796, 826
 Horatius Flaccus, Quintus 756
 Horea, Ion 508
 Horea, Irina 212, 515, 704, 707
 Horia, Vintilă 301, 824, 996
 Hornby, Nick 43, 92, 112
 Horodi, Mirel 963
 Horodincă, Georgeta 60, 134, 151, 401,
 541, 548, 561, 567, 663
 Horváth Dezideriu 738
 Horváth Sándor 58
 Hossu-Longin, Lucia 61, 102
 Hotăran, Silviu 13
 Houellebecq, Michel 13, 53, 73, 221,
 238, 308, 632, 659, 721, 809
 Hrehor, Constantin 254, 405, 451, 774,

846, 973, 981
 Hrib, Bogdan 39
 Hristov, Horia 302, 442, 516, 570
 Hubali, Cristian 64
 Hugo, Victor 610, 872
 Huiban, Adina 228
 Hurduzeu, Ovidiu 228, 366, 429, 594
 Hurezeanu, Emil 227
 Hurjuî, Ion 666
 Hurubă, Dumitru 385
 Husar, Al. 301
 Husti-Răduleţ, Laura 914
 Hutcheon, Linda 551, 803
 Húu, Thinh 904
 Huxley, Aldous 98, 621
 Huysmans, Joris-Karl 543
 Huzum, Virgil 239, 455

I

Iachim, Ion 923
 Iacob, Ioan 287
 Iacob, Monica R. 764
 Iacob, Olimpia 159, 277, 368, 598, 667,
 764, 848, 923, 981
 Iacob, Valentin 154
 Iacobescu, D. 927
 Iacobuţă, Ioan Alecu 923
 Iamandi, Iulian 39
 Iancu, Bogdan 166, 215
 Iancu, Petre 50, 643
 Iancu, Vasile 73, 74, 160, 278, 426, 524,
 764, 967, 979
 Ianoşi, Ion 93, 118, 138, 140, 141, 142,
 143, 152, 159, 192, 193, 194, 201,
 202, 211, 213, 233, 271, 274, 361,
 362, 363, 384, 513, 660, 665, 781,
 818, 832, 836, 882, 919, 957
 Ianoşi, Janina 159, 219, 274, 310, 363,
 457, 595, 600, 781, 840, 882
 Ianov, Ioan 32
 Ianuş, Marius 4, 82, 97, 114, 166, 212,
 223, 224, 312, 326, 375, 441, 786,
 854, 953, 968

Iaru, Florin 226, 246, 395, 545, 613, 658,
 682
 Ibrăileanu, Garabet 97, 98, 171, 182,
 216, 291, 451, 549, 610, 676, 764,
 786, 801, 812, 814, 847, 981
 Ibsen, Henrik 241, 398
 Ichim, Dumitru 732
 Idel, Moshe 137, 356, 836
 Iepure, Diana 210, 990, 993
 Ieronim, Ioana 13, 25, 36, 56, 220, 241,
 585, 745, 747, 833, 852, 876
 Ierunca, Virgil 38, 228, 489, 493, 639,
 641, 666, 675, 731, 772, 793, 794,
 796, 800, 805, 808, 819, 834, 844,
 845, 847, 860, 891, 930, 948, 996,
 998
 Ifrim, Marin 973
 Iftene, Daniel 929
 Iftode, Alexandra Ilona 598
 Ighel Deleanu, Ilie 601
 Ignat, Dumitru 456
 Ignat, Mihai 3, 33, 170, 216, 260, 367,
 402, 403, 410, 663, 725, 829
 Ignjatovič, Srba 776
 Ilea, Daniel 932
 Ilea, Ion Th. 257
 Ilea, Letiţia 61, 62, 121, 151, 209, 264,
 265, 357, 416, 449, 538, 539, 689,
 704, 754, 836, 976, 989
 Ilea, Marian 613, 647, 789
 Ilia, Tăranu, Ilinca 70, 303, 980
 Ilica, Carolina 573, 574
 Ilie, Emanuela 524
 Ilie, Rodica 599
 Iliescu, Adrian-Paul 12, 43, 64, 79, 82,
 118, 119, 142, 194, 211, 223, 241,
 272, 361, 396, 425, 513, 919
 Iliescu, Diana 595
 Iliescu, Nicolae 421, 422, 607, 698, 721,
 779, 986
 Ilin, Stancu 80
 Ilis, Florina 6, 21, 24, 27, 33, 40, 49, 69,
 75, 76, 110, 166, 170, 194, 210,
 219, 226, 237, 245, 246, 250, 251,

- 255, 267, 270, 271, 278, 286, 287,
305, 313, 332, 333, 346, 354, 356,
369, 376, 381, 390, 394, 399, 400,
409, 417, 433, 437, 441, 457, 467,
473, 474, 538, 539, 541, 602, 617,
631, 688, 703, 723, 768, 773, 803,
836, 837, 871, 876, 898, 899, 900,
930, 954
- Ilisei, Grigore 427, 428, 630
- Ingold, Felix Philipp 662
- Ioan, Augustin 13
- Ioan, Casandra 916
- Ioan-Franc, Valeriu 162
- Ioanid, Doina 17, 24, 224, 305, 324, 325,
388, 461, 488, 601, 605, 642, 687,
688, 745, 768, 836, 911
- Ioanid, Ileana 869, 891
- Ioanid, Ion 527
- Ioanid, Ștefan 998
- Ion, Gheorghică Aurelian 199, 220
- Ion, Vera 3, 96, 118, 203, 232, 257, 312,
481, 619, 744, 829, 965
- Ion, Violeta 181, 555, 576, 662, 847,
979, 983, 996
- Jonathan X. Uranus vezi Avramescu,
Marcel
- Ionescu, Alin 5
- Ionescu, Alina 362
- Ionescu, Alina-Alexandra 61
- Ionescu, Andrei 109, 343, 391, 426, 502,
511, 525, 657, 834, 859, 935, 937
- Ionescu, Dan 112
- Ionescu, Dana 74, 82, 117, 212, 224,
278, 350, 374, 525, 568, 624, 637,
660, 697, 741, 787, 801, 825, 940,
941, 963
- Ionescu, Diana 99
- Ionescu, Eugen 43, 60, 73, 79, 92, 113,
121, 187, 191, 243, 296, 298, 306,
339, 426, 506, 514, 548, 567, 572,
600, 620, 648, 696, 710, 720, 730,
731, 745, 750, 782, 787, 807, 811,
812, 813, 816, 824, 835, 880, 891,
912, 913, 975, 978, 984, 985, 996
- Ionescu, Gabriela 621
- Ionescu, Gelu 152, 356, 469, 491, 496,
535, 537, 542, 572, 602, 663, 748,
749, 753, 796, 807, 836, 907, 975
- Ionescu, Nae 12, 50, 124, 391, 498
- Ionescu, Tudor 363
- Ionescu-Nișcov, Traian 10, 23
- Ionică, Cristina 14
- Ionică, Maria 937
- Ioniță, Anca 759
- Ioniță, Casiana 236, 476, 960
- Ioniță, Marin 282, 785
- Iordache, Emil 57, 73, 157, 189, 368,
997
- Iordache, Ileana 509
- Iordan, Iorgu 847, 868
- Iorga, Filip-Lucian 183, 707
- Iorga, Nicolae 12, 82, 97, 98, 110, 177,
265, 329, 464, 523, 548, 562, 598,
724, 868
- Iorgulescu, Adrian 21, 90, 198, 708, 738
- Iorgulescu, Mircea 2, 12, 13, 30, 45, 46,
62, 80, 82, 96, 114, 117, 134, 193,
242, 333, 347, 352, 465, 489, 553,
567, 574, 652, 660, 666, 696, 705,
710, 724, 735, 740, 749, 750, 789,
810, 824, 835, 855, 860, 880, 881,
882, 947
- Iosif Fischman, Mira 29
- Iosif, Marius 534
- Iosifescu, Silvian 430
- Iova, Eva 754
- Iova, Gheorghe 24, 242, 273, 397, 419,
685, 790, 851, 973
- Iovănel, Mihai 12, 13, 20, 31, 47, 74, 82,
99, 112, 136, 160, 162, 215, 243,
278, 333, 369, 525, 581, 599, 617,
638, 669, 711, 789, 803, 826, 855,
876, 886, 887, 897, 907, 908, 909,
951
- Iovian, Ion Tudor 547, 548
- Irimia, Dumitru 522
- Irimia, Marius 598, 979
- Irimia, Mihaela 430, 496

Irineu, Cora 851
 Irod, Corneliu 9, 239, 386, 480, 961
 Irod, Maria 77, 408
 Iruc, Diana 929
 Isachi, Petre 160, 981
 Isanos, Magda 188
 Ishiguro, Kazuo 406, 475, 570, 670, 811
 Isopescu, Emanoil 689
 Ispas, Lucia 451
 Ispirescu, Petre 840
 Istodor, Eugen 304, 305, 311, 347, 354,
 370, 376, 377, 393, 818
 Istrate, Alexandru 515
 Istrate, Dorel 468
 Istrate, Gavril 427, 847
 Istrate, Gheorghe 610, 970
 Istrate, Ion 62, 63, 270, 539, 664
 Istrati, Panait 117, 254, 345, 346, 481,
 514, 577, 896, 988
 Istrati, Roman 915
 Itu, Mircea 451
 Iubu, Mihai 537, 755, 836
 Iuga, Nora 23, 24, 25, 27, 33, 34, 35, 46,
 61, 75, 76, 96, 108, 113, 114, 124,
 136, 137, 148, 157, 206, 224, 226,
 228, 235, 278, 305, 306, 340, 343,
 379, 381, 397, 406, 419, 420, 429,
 435, 442, 450, 458, 482, 488, 500,
 525, 526, 586, 601, 613, 622, 670,
 728, 742, 743, 771, 854, 932
 Ivan, Dorin 371
 Ivan, Loredana 430
 Ivanov, Leonte 57
 Ivanovici, Victor 248, 260, 996
 Ivasiuc, Alexandru 210
 Ivașcu, Gabriela 387, 916
 Ivașcu, George 423, 424, 529, 553, 729,
 852
 Ivănescu, Cezar 55, 522, 982
 Ivănescu, Emil 481, 497, 656, 751
 Ivănescu, Mircea 33, 40, 98, 231, 237,
 245, 292, 294, 332, 405, 406, 457,
 574, 617, 660, 668, 670, 684, 751,
 796, 833, 859, 893, 983

Iwasaki, Fernando 391
 Izbășescu, Gheorghe 276, 880, 985

J

Jacobson, Howard 444
 Jagajewski, Adam 889, 899
 Jalbă, Victor 4
 Jameson, Fredric 803
 Janco, Tristan 158, 357, 448, 976
 Jancsik Pál 539
 Janowska-Lascăr, Radka 73
 Jarabah, Rael 408
 Jauffret, Regis 160
 Jauniaux, Jean 33
 Jay, Peter 830
 Jean, Ileana 856
 Jeanrenaud, Magda 233, 525, 542
 Jelinek, Elfriede 237, 267, 479, 870
 Jelinek, Henriette 368
 Jerome, Jerome K. 426
 Jianu, Ionel 996
 Jicu, Adrian 251, 856
 Joița, Monica 406, 653, 805
 Jones, Lindsay 736
 Jones, Philippe 514, 836
 Joyce, James 98, 160, 369, 437, 475, 670
 Juca, Maria 686
 Jucan, Marius 199, 931
 Jucan, Noretta 772
 Judt, Tony 9, 27, 43, 93
 Julliard, Jacques 113, 831, 945
 Jurcan, Alexandru 539
 Jurebie, Anton 26, 110, 419

K

Kadare, Ismail 148, 321, 355, 468, 776,
 860, 862
 Kadriu, Ibrahim 189
 Kafka, Franz 38, 70, 94, 194, 621, 680,
 884, 975
 Kane, Sarah 819, 890, 910
 Kapuciński, Ryszard 353

- Karacaşian, Madeleine 871
 Karamzin, Nikolai 848
 Karnoouh, Claude 951
 Karyotakis, Kostas 92, 468, 862
 Kataev, Vladimir 551
 Kater, Fritz 110
 Kavafis, Konstantinos 514
 Kawabata, Yasunari 600, 711, 809, 969
 Kaysen, Susanna 541
 Kazantzakis, Nikos 338
 Keats, John 665, 800
 Kehlmann, Daniel 329
 Kenereş, Adina 276
 Kennedy, A.L. 151
 Kertész Imre 226, 365, 506
 Kessler, Simona 434
 Khasis, T.S. 6, 159, 212, 393, 524, 555,
 568, 659, 704, 705, 771, 786, 803,
 938, 957
 Khatun, Habba 494
 King, Stephen 662, 781
 Kiropol, Miron 366, 427, 519, 523, 539,
 946
 Kiselevski, Simona 596, 860
 Kissiov, Roman 494
 Klabund 222
 Klässner, Bärbel 89
 Kleininger, Th. 838
 Klima, Ivan 564
 Kocsis, Francisko 168, 387, 439, 678,
 775
 Kogălniceanu, Mihail 44, 58, 337, 338,
 956
 Kolbe, Uwe 961
 Köllö, Filip 134, 657, 666
 Komartin, Claudiu 4, 5, 6, 7, 24, 69, 77,
 82, 97, 101, 119, 166, 168, 169,
 170, 212, 223, 264, 285, 286, 323,
 333, 334, 348, 384, 385, 433, 458,
 463, 482, 493, 530, 550, 577, 590,
 601, 613, 634, 637, 640, 659, 663,
 678, 694, 708, 722, 752, 774, 786,
 799, 816, 865, 866, 867, 875, 991,
 993
 Könzei Csilla 153
 Koneffke, Jan 482, 793
 Konenkov, Dmitri 314
 Köppen, Edelf 750
 Kordonsky, Yuri 187
 Kostova, Elizabeth 406, 872
 Kovács Albert 934
 Král, Petr 510, 547
 Kramer, Thomas 923
 Krauss, Nicole 833, 947
 Kretzl, Reinhard 442
 Kristeva, Julia 90, 556
 Krucinih, Aleksei 42
 Krüger, Michael 428
 Krupenski, Henriette 149
 Kuciuk, Ardian-Christian 299, 437
 Kundera, Milan 63, 187, 369, 372, 723,
 737, 793, 868, 960
 Kunitz, Stanley 764
 Kunkel, Benjamin 219
 Kurkov, Andrei 151, 481, 576, 752
 Kuzmin, Mihail 836
 Kyropol, Miron 94, 748
- L**
- La Fontaine, Jean de 130, 490
 La Rochefoucauld, François de 508
 Labiche, Eugène 722, 790
 Labiş, Nicolae 195, 300, 309, 579, 833,
 950, 955, 968, 973, 980, 984
 Labo, Nora 444
 LaBute, Neil 324, 413
 Lacan, Jacques 170
 Laignel-Lavastine, Alexandra 113, 506,
 652
 Lalleshwari 494
 Lari, Leonida 134, 393, 614
 Laschen, Gregor 380
 Lascu, Ioan 321, 493, 931
 Laslo, Ioana 856
 Laszlo, Alexandru 178, 290, 323, 387,
 405, 623, 678, 789, 819, 938
 Latînina, Iuliana 844

Latzina, Anemone 381
 Lațcu, Horațiu Ioan 148
 Lauer, Kathrin 475
 Laurențiu, Dan 254
 Lavric, Sorin 9, 80, 133, 161, 191, 235,
 333, 353, 393, 465, 475, 509, 562,
 574, 590, 708, 807, 815, 818, 832,
 893, 904, 970
 Lavric, Tudor 146, 243, 331, 347, 351,
 354, 370, 377, 396, 525, 937, 992
 Lawrence, D.H. 416
 Lazăr, Elena 27, 130, 254, 257, 317, 614,
 732
 Lazăr, Ion 979
 Lazăr, Marius 57, 805
 Lazu, Ion 92, 298, 454, 455, 785
 Lazu, Lidia 648
 Lazu, Robert 3, 23, 42, 91, 218, 221,
 318, 395, 398, 407, 418, 434, 467,
 591, 623, 636, 746
 Lazurca, Cătălin 384, 395, 448, 510,
 555, 764, 773
 Lăcustă, Ioan 9, 44, 110, 113, 164, 224,
 243, 272, 304, 334, 336, 346, 349,
 354, 358, 369, 374, 376, 382, 481,
 510, 589, 602, 610, 631, 733, 796,
 809, 854, 859, 937, 944, 968
 Lăsconi, Elisabeta 601, 621, 670, 733,
 750, 807, 809, 882, 904
 Lăzărescu, Florin 4, 5, 6, 17, 18, 21, 24,
 31, 32, 41, 110, 117, 128, 229,
 255, 268, 304, 306, 311, 330, 502,
 510, 518, 542, 555, 564, 588, 600,
 622, 673, 697, 820, 821, 930, 931,
 935
 Lăzăroniu, Mircea 960
 Le Carré, John 11, 833
 Le Clézio, J.M.G. 619
 Lê, Linda 117, 254
 Leac, Vasile 448, 555, 708, 789, 816,
 857, 906, 950, 984
 Leahu, Albert 682, 683
 Leahu, Nicolae 70, 429, 594
 Lefter, Ion Bogdan 5, 14, 20, 24, 38, 107,
 152, 153, 192, 209, 220, 226, 251,
 268, 272, 273, 280, 305, 334, 387,
 416, 447, 490, 496, 564, 660, 707,
 858, 987
 Lefter, Ion Iancu 158
 Lehmann, Hans-Thies 403
 Lem, Stanislaw 308, 324, 329
 Lenau, Nikolaus 936
 Leon, Virgil 58
 Leonte, Carmelia 189, 320, 764, 993
 Leonte, Liviu 630, 801, 813
 Leopardi, Giacomo 607
 Lepenies, Wolf 554
 Lesnea, George 333
 Lessing, Doris 542, 792
 Lestréhan, Vincent 721, 963
 Leuwens, Daniel 324, 325
 Levin, Hanoch 466
 Levy, Marc 480, 886
 Li Tai Pe 299
 Lică, Viorel 455, 923
 Liciu, Adriana 978
 Liiceanu, Gabriel 18, 19, 38, 50, 52, 82,
 85, 86, 87, 103, 116, 141, 143,
 148, 157, 182, 195, 196, 231, 275,
 304, 306, 307, 318, 319, 321, 326,
 404, 412, 413, 437, 447, 463, 467,
 475, 479, 494, 495, 510, 529, 559,
 603, 611, 660, 690, 768, 789, 793,
 815, 844, 891, 967, 968
 Lindgren, Torgny 895
 Lisei, Mihai 168, 686, 772, 930
 Littell, Jonathan 809, 894, 990
 Livescu, Cristian 70, 71, 74, 130, 158,
 275, 366, 427, 451, 519, 596, 666,
 763, 846, 922, 979, 981
 Lixandru, George 189, 277, 301
 Lobo Antunes, António 776, 814, 882,
 944
 Lodge, David 10, 221, 500, 590, 670
 Loghinovski, Elena 11, 806
 Logreșteanu, Florin 257, 468, 822
 Lohon, Octavian 738
 Lombardo, Maria Luisa 949

London, Jack 960
 Losseroy, Gilles 996
 Lotoțki, Dan 534
 Lovinescu, E. 82, 97, 98, 139, 171, 175,
 216, 279, 333, 343, 357, 392, 405,
 416, 470, 492, 584, 613, 618, 661,
 675, 678, 753, 766, 767, 779, 812,
 832, 886, 907, 944, 948
 Lovinescu, Horia 312
 Lovinescu, Monica 38, 90, 305, 306,
 357, 489, 509, 537, 554, 641, 666,
 675, 699, 792, 804, 844, 890, 891,
 948
 Lovinescu, Vasile 256
 Luca, George 455
 Luca, Gherasim 358, 373, 747, 833
 Luca, Ilarie 772
 Lucaci, Liviu 898
 Lucaciu, Marcel 187, 611
 Luce, William 241
 Lukács József 58, 539, 913
 Lungu, Adrian 73
 Lungu, Alexandru 95, 114, 687, 732,
 806, 846, 992
 Lungu, Arina 77
 Lungu, Dan 5, 6, 13, 59, 62, 69, 75, 110,
 114, 117, 121, 137, 151, 197, 209,
 219, 338, 438, 477, 529, 644, 688,
 768, 799, 849, 929, 981, 995
 Lungu, Eugen 305, 516, 760, 761
 Lungu, Florian 74
 Lungu, Liviu 523
 Lupan, Radu 7
 Lupașcu, Silviu 439
 Lupașcu, Ștefan 996
 Lupeanu, Mira 831
 Lupescu, Silviu 86, 304, 517, 756
 Lupu, Dimitrie 715
 Lussier, Madi 846
 Luță, Victoria 14
 Luzi, Mario 257, 984
 Lyotard, Jean-François 803

M

M. Chris. Nedeea, vezi Nedea, Marinel
 Cristian
 Maalouf, Amin 7, 622, 752, 809
 Mac Linscott, Ricketts 451
 Macedonski, Alexandru 8, 159, 245, 290,
 354, 451, 837
 Machado, Dinis 733
 Machin, Olga 14
 Macovescu, George 830, 831, 856
 Macovicuic, Vasile 154
 Macrea-Toma, Ioana 166, 439, 512, 984
 Macri, Mariana 36
 Macri, Panait 601
 Macrinici, Olga 444, 445
 Macrinici, Radu 62, 481, 534, 697, 711
 Madden, Deirdre 894
 Madritsch Marin, Florica 233
 Maftei, Ionel 73
 Maftei, Mara Magda 188, 300, 454, 455,
 611, 783, 859
 Maggiani, Maurizio 81
 Magheru, Darie 190
 Mahfuz, Naghib 734
 Maier, Lucian 754
 Mailer, Norman 58, 707
 Maiorescu, Titu 20, 47, 69, 82, 94, 97,
 98, 135, 159, 212, 303, 329, 428,
 541, 550, 566, 578, 580, 610, 675,
 676, 678, 766, 779, 840
 Maiorescu, Toma George 797
 Majuru, Adrian 88, 91, 389, 659
 Makine, Andrei 851
 Malamen, Iolanda 96, 148, 149, 318,
 359, 395, 437, 454, 628, 859, 951,
 963
 Malamud, Bernard 425
 Malaparte, Curzio 483, 795
 Malea Stroe, Mihaela 190
 Malihhabadi, Josh 566
 Malița, Liviu 985
 Malița, Mircea 50
 Mallarmé, Stéphane 723

Malraux, André 145, 146, 351, 366, 392, 549, 606
 Manasia, Ștefan 4, 6, 128, 166, 325, 491, 524, 620, 684, 688, 786, 816, 993
 Mandache, Mihai 509, 573, 620, 646, 690, 732
 Manda, Nicolae 457
 Mandelstam, Osip 594
 Manea, Norman 5, 6, 21, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 61, 84, 125, 126, 127, 135, 152, 194, 215, 223, 226, 228, 232, 244, 246, 254, 255, 271, 388, 389, 410, 460, 491, 492, 513, 514, 568, 585, 589, 591, 592, 603, 636, 656, 665, 684, 699, 724, 744, 752, 768, 792, 793, 836, 865, 867, 871, 883, 913, 927, 932, 941, 975, 977, 990
 Manet, Edoardo 549
 Manguel, Alberto 793
 Maniu, Adrian 184
 Mann, Klaus 617, 634, 750
 Mann, Thomas 30, 98, 192, 305, 378, 437, 443, 482, 483, 496, 537, 539, 621, 795, 896
 Manolache, Cosmin 40, 41, 149, 527, 953
 Manolache, Petre 372
 Manolescu, Anca 85, 137
 Manolescu, Andrei 1, 432
 Manolescu, Florin 32, 172, 179, 324
 Manolescu, Ion 17, 27, 33, 62, 75, 161, 229, 282, 283, 284, 285, 304, 305, 307, 458, 527, 563, 770, 851, 878, 897, 939, 952, 953
 Manolescu, Maria 571, 650, 924, 925, 963
 Manolescu, Nicolae 9, 13, 17, 33, 40, 54, 65, 89, 91, 128, 151, 156, 158, 171, 172, 175, 176, 177, 178, 179, 212, 216, 235, 237, 239, 245, 260, 273, 290, 292, 296, 308, 321, 330, 332, 346, 371, 387, 396, 398, 399, 406, 416, 420, 421, 424, 441, 454, 457, 487, 492, 493, 496, 508, 512, 515, 547, 555, 568, 572, 576, 578, 586, 593, 617, 619, 628, 637, 644, 646, 655, 657, 661, 664, 675, 690, 692, 697, 698, 700, 701, 703, 709, 710, 721, 729, 732, 737, 744, 746, 751, 753, 758, 760, 766, 776, 778, 791, 792, 794, 797, 798, 801, 810, 812, 834, 849, 850, 852, 853, 865, 866, 874, 891, 900, 905, 924, 925, 926, 935, 937, 945, 949, 962, 976, 987
 Manor, Riri Sylvia 686, 823, 975
 Manta, Marius 856
 Manta, Traian 668
 Manta-Tăicuțu, Valeria 7, 26, 73, 78, 92, 111, 129, 189, 210, 222, 239, 257, 287, 320, 332, 385, 396, 408, 419, 454, 455, 467, 480, 493, 501, 541, 550, 566, 578, 613, 709, 723, 737, 784, 789, 800, 811, 822, 860, 862, 872, 885, 896, 906, 936, 950, 960, 973
 Manu, Sanda 321
 Mara, Laura 611
 Marafet, Constantin 848
 Mărai Sándor 126
 Maravis, Iana 119
 Marcato, Carla 904
 Marchidan, Alexandru 468
 Marcian, Marcel 836, 993
 Marcu, Emanoil 63, 119, 632, 721
 Marcu, Emilian 71, 73, 160, 254, 277, 332, 368, 429, 524, 594, 598, 668, 764, 848, 923, 981
 Marcu, Laura Francisca 592
 Marcu, Luminița 4, 5, 20, 38, 41, 90, 102, 109, 220, 236, 237, 249, 267, 308, 344, 383, 384, 387, 420, 436, 465, 504, 510, 549, 570, 583, 622, 650, 707, 759, 809, 859, 884, 886, 899, 911, 921, 934, 937, 945, 949, 956, 958, 960, 961, 963, 966, 976
 Marcu, Marius Nicolae 369
 Marcu-Pandrea, Nadia 254

- Marcus, Solomon 51, 75, 108, 223, 226, 246, 251, 254, 255, 281, 465, 562, 572, 617, 638, 733, 749
- Mare, Lucio 772
- Marek, Jiří 823
- Mareş, Doru 56, 108, 215, 793
- Mareş, Nicolae 187, 353, 689
- Mareş, Octavian 668
- Mareş, Radu 320, 889, 938
- Marga, Andrei 738
- Maria, Ion 239, 441, 789
- Marian, Boris 154, 300, 360, 387, 412, 592, 919, 998
- Marian, Maria 350
- Marian, Rodica 166, 593, 985
- Marías, Javier 974
- Marica, Valentin 931
- Marin, Daniel D. 694, 984
- Marin, Laura 107
- Marin, Mariana 228, 289, 293, 727, 833
- Marin, Mirela 598
- Marineasa, Viorel 242, 498
- Marinescu, Angela 33, 134, 164, 165, 285, 298, 301, 315, 325, 371, 372, 435, 488, 589, 599, 622, 656, 670, 671, 727, 768, 769, 771, 779, 836, 901, 907
- Marinescu, Ciprian 820
- Marino, Adrian 38, 43, 71, 100, 151, 152, 163, 167, 219, 223, 238, 246, 247, 299, 305, 531, 568, 666, 686, 702, 770, 771, 847, 907, 951, 956
- Marivaux, Pierre de 261
- Markiş, David 541, 614
- Markó Béla 393
- Markowski, Michał Paweł 410, 526, 682
- Marmont, Rolf-Frieder 976
- Marmontel, Jean-François 568
- Maroga, Mădălina 480
- Márquez, Gabriel García 194, 535, 809
- Martin, Angela 12, 32, 652, 661, 785, 885, 897, 938
- Martin, Aurel 530
- Martin, Matei 1, 432, 434, 517, 670, 854
- Martin, Mircea 13, 19, 33, 34, 40, 50, 74, 76, 77, 102, 109, 114, 160, 192, 228, 237, 250, 272, 278, 291, 292, 378, 436, 486, 500, 513, 524, 531, 567, 568, 600, 618, 628, 659, 660, 666, 668, 669, 707, 737, 751, 758, 765, 766, 776, 788, 809, 815, 876, 949
- Martin, Mirela 72
- Martinescu, Pericle 9, 10, 317, 416
- Martinescu, Victor Valeriu 317, 328
- Martínez Estrada, Ezequiel 799
- Martínez, Tomás Eloy 137, 254
- Martins Ferreira, Carolina 949
- Maşca, Cosmin 592
- Mateescu, Anca 859
- Mateescu, Constantin 475
- Matei Gheorghiu, Luminiţa 618
- Matei, Alexandru 5, 15, 35, 53, 87, 123, 144, 199, 322, 335, 336, 387, 416, 502, 564, 601, 605, 673, 773, 775, 851, 855, 871, 909, 947, 950, 992, 997
- Matei, Horia C. 579
- Matei, Oana 9
- Matei, Sorin Adam 157, 556, 604
- Matei, Valeriu 763, 848
- Matei-Gherman, Corina 275, 763
- Mateiu, Mihai 592
- Mateş, Doru 314
- Matiuţ, Ioan 287, 971
- Mattéi, Jean-François 458, 503
- Mattern, Jean 745
- Matzal, Andra 491, 627
- Maugham, Somerset 468
- Mavrodin, Irina 70, 96, 157, 275, 365, 427, 519, 525, 526, 596, 666, 762, 907, 922
- Mazilescu, Virgil 27, 73, 160, 318, 833, 870
- Mazilu, Dan Horia 738
- Mazilu, Teodor 256, 312, 886
- Mazzoni, Bruno 86
- Mazzucco, Melania G. 457, 733

Măduța, Sabina 189
 Măgureanu, Gelu 598
 Mălăescu, Alexandru 936
 Mălăncioiu, Ileana 33, 46, 117, 134, 293,
 294, 417, 431, 432, 436, 646, 754,
 757, 833, 887, 903, 907, 934, 959
 Mălureanu, Radu 23
 Mămăligă, Leonid 996
 Mănăilă, Diana 519
 Măniuțiu, Anca 894, 904
 Măniuțiu, Mihai 375, 916, 941
 Mănucă, Dan 71, 158, 366, 415, 428,
 454, 520, 596, 666, 763, 922, 979,
 981
 Mărchidan, Alexandru 409
 Mărculescu, Nicoleta 527
 Mărculescu, Sorin 62, 63, 291, 308, 525
 Mărgineanu, Ion 950
 Mânăscuț, Ioan 989
 Mândruț, Stelian 464
 Mărzescu, Ioana 164
 McCall Smith, Alexander 622
 McCarthy, Cormac 501
 McCullers, Carson 91, 426
 McEwan, Ian 148, 494, 527, 657, 935
 McHale, Brian 803
 McInerney, Jay 353
 Mecu, Nicolae 331, 428, 763, 847, 997
 Medrea, Doina 370
 Melik, Ioan M. 981
 Melinescu, Gabriela 33, 43, 55, 56, 57,
 77, 81, 96, 208, 232, 273, 384,
 404, 414, 475, 514, 535, 603, 632,
 711, 721, 833, 869, 883, 904, 919,
 947, 963, 968
 Melinte, Ana 922
 Melville, Herman 935
 Mendlová, Petra 949
 Meneghello, Luigi 312
 Merișanu, Nicolae 659
 Merlino, Mario 260
 Merticaru, Mihai 73, 848, 922, 981
 Metzeltin, Mihail 162
 Meyer, Conrad Ferdinand 936
 Mezdrea, Dora 347, 377
 Mezyed, Munir 408, 781
 Michael, Friedrich 785
 Michailov, Mihaela 4, 7, 14, 41, 58, 109,
 142, 260, 345, 395, 407, 466, 571,
 589, 811, 883, 911, 950
 Michnik, Adam 817
 Mickiewicz, Adam 50
 Micle, Veronica 498
 Micleușanu, Mitoș 592
 Micu, Alina 181
 Micu, Dumitru 69, 172, 176, 179, 285,
 409, 567, 686
 Micu, Samuil 648
 Micu, Ștefania 610
 Miculescu, Sergiu 807
 Miéville, China 215
 Mihai, Constantin 923
 Mihai, Nicolae 519
 Mihail, Ciprian 219
 Mihaiu, Virgil 116, 164, 167, 168, 184,
 270, 287, 303, 519, 570, 720, 960
 Mihalache, Adrian 33, 61, 62, 334, 425,
 919
 Mihalache, Carmen 856
 Mihalache, Ștefania 210, 430
 Mihalcea, Adrian 501
 Mihalcea, Alexandra 455
 Mihali, Ciprian 197, 336, 525, 544
 Mihăescu, Gib I. 177, 826
 Mihăieș, Mircea 6, 9, 20, 27, 30, 43, 62,
 65, 79, 93, 113, 118, 119, 138,
 140, 141, 142, 143, 152, 160, 192,
 194, 203, 211, 213, 216, 260, 276,
 347, 355, 362, 370, 377, 387, 404,
 408, 435, 440, 586, 587, 619, 623,
 639, 641, 730, 733, 739, 744, 760,
 768, 794, 797, 806, 830, 831, 834,
 871, 878, 932, 941, 955, 957, 963,
 965
 Mihăilă, Ecaterina 189
 Mihăilă, Ruxandra 245
 Mihăilescu, Călin-Andrei 827, 831
 Mihăilescu, Cătălin 75

- Mihăilescu, Dan C. 20, 30, 36, 62, 73, 75, 85, 90, 92, 102, 103, 105, 109, 112, 122, 123, 135, 136, 143, 172, 195, 196, 208, 217, 220, 225, 226, 233, 236, 240, 247, 275, 276, 278, 280, 285, 290, 306, 329, 330, 335, 336, 346, 354, 368, 369, 376, 395, 398, 402, 409, 428, 433, 436, 439, 440, 441, 447, 468, 480, 487, 491, 492, 493, 521, 663, 670, 735, 819, 854, 876, 886, 968, 970, 996
- Mihăilescu, Florin 167, 184, 187, 285, 299, 332, 451, 453, 530, 609, 610, 611, 687, 772, 782, 783, 930, 984, 997
- Mihăilescu, Vintilă 41, 49, 85, 311, 827, 828
- Miheț, Marius 136, 940
- Mihu, Achim 407
- Mihu, Dan 181, 555, 576
- Mihuleac, Cătălin 666, 923, 979
- Mikešová, Lenka 949
- Milca, Andrei 162, 163, 164, 357, 421, 607, 778
- Milea, Ada 4, 5
- Milea, Ioan 62, 63, 270, 604, 984
- Milescu, Victoria 187, 300, 610, 612, 922
- Mileșan, Ion Ilie 673
- Miller, Anne 320
- Miller, Henry 750, 766, 772, 826
- Miller-Lachmann, Lyn 160
- Miłosz, Czesław 125
- Miloș, Alexandru-Cristian 257, 800
- Miloș, Cristina 688, 689, 985
- Miloș, Ion 55, 429, 457, 594, 595, 846, 847, 979
- Mincu, Marin 63, 64, 96, 105, 114, 115, 130, 153, 158, 166, 187, 192, 267, 272, 295, 296, 334, 350, 359, 360, 396, 397, 419, 425, 428, 452, 454, 486, 498, 499, 512, 520, 551, 555, 593, 610, 611, 645, 647, 664, 679, 693, 694, 774, 780, 789, 790, 898, 901, 942, 973
- Mincu, Ștefania 453, 555, 784, 942
- Minculescu, Mihai 9, 265, 417, 541
- Mingot-Tauran, Françoise 167
- Minulescu, Ion 883
- Mir Dard, Khwaja 566
- Mircea, Ion 6, 33, 347, 370, 377, 568, 630, 856
- Mircea, Magda 570
- Mirea, Ioan I. 731, 996
- Miroiu, Mihaela 252, 388, 491, 555, 572
- Miroiu, Mihai 455
- Miron, Dan 466, 622, 811
- Miron, Gheorghe 812, 993
- Miron, Paul 475, 532, 607, 731, 930
- Miron, Speranța 981
- Mironescu, Alexandru 611
- Mironescu, Doris 4, 5, 21, 40, 128, 146, 208, 220, 236, 254, 260, 308, 329, 343, 344, 354, 384, 393, 406, 411, 418, 466, 476, 491, 500, 511, 549, 564, 589, 632, 650, 658, 693, 735, 751, 810, 820, 834, 883, 895, 905, 924, 935, 950, 960, 972
- Mironov, Alexandru 614
- Mishima, Yukio 659
- Mitana, Duăan 812
- Mitchievici, Angelo 17, 27, 33, 62, 75, 161, 229, 282, 283, 285, 304, 305, 307, 322, 458, 527, 951, 953
- Mititelu, Laurențiu 409
- Mititelu, Valeriu 301, 454, 455
- Mitricioaiei, Silvia 684, 689, 772, 985
- Mitroi, Ștefan 339
- Mitru, Constantin 71
- Mitru, Maia 71
- Mitu, Mihai 329, 331
- Mitu, Sorin 474, 931
- Miu, Constantin 523
- Miu, Florea 42, 392
- Mizdrea, Vasile 738
- Moca, Adriana 32, 118, 334
- Mocan, Mira 168, 659
- Mocanu, Gheorghe 598

Mocanu, Gili 783
Mocanu, Horia 973
Mocanu, Igor 337, 389, 390, 413, 627,
653, 680, 682, 683, 760, 911, 942,
989
Moceanu, Ovidiu 779
Mocuța, Andrei 555, 654, 666, 696, 731,
815, 979
Mocuța, Gheorghe 314, 764, 831, 855,
971
Mocuța, Lucian 181
Modola, Doina 62, 63, 270, 539, 929,
930
Modorcea, Grid 187
Modreanu, Cristina 127, 226, 246, 268
Modreanu, Simona 73, 160, 277, 368,
523, 598, 912
Moise, Ion 188, 689, 800, 931
Moise, Sorin 565
Molcsan, Gabriella 530
Moldovan, Andrei 985
Moldovan, Gabriel 930
Moldovan, Gavril 822
Moldovan, Ioan 6, 158, 168, 290, 294,
320, 387, 522, 957, 993
Moldovan, Rareș 404, 773, 816, 898,
899, 929, 991
Moldoveanu, Maria 162
Molhanu, Constantin 933
Molière 108, 937
Molnos Lajos 282
Monmany, Mercedes 126
Monoran, Ion 159
Monsiváis, Carlos 750
Montaigne, Michel de 299
Montale, Eugenio 320, 530, 772, 894
Moore, Michael 19
Mora, Terézia 796, 978
Morar, Florin Ștefan 930
Morar, Ioan T. 5, 6, 69, 110, 255, 260,
391, 437, 476, 477, 478, 511, 603,
615, 616, 639, 763, 799, 851, 988
Morar, Ovidiu 367, 425, 665, 847, 976,
977
Morar, Vasile 277
Morar, Vitalie 682
Morariu, Vlad 264
Moraru, Anatol 841, 842
Moraru, Cornel 130, 168, 174, 179, 289,
439, 551, 676, 856
Moraru, Cristian 789, 973
Moraru, Haralambie 841
Moraru, Mihai 253
Moraru, Nicolae 547, 856
Morgenstern, Christian 210, 420, 723
Mörrike, Eduard 346
Moroșanu, Roxana 40, 149, 527
Morrison, Madison 159
Morrison, Toni 480
Moscu, Marin 73
Mosora, Anca Maria 1, 19, 24, 27, 33,
47, 51, 52, 69, 75, 76, 138, 195,
531
Moșandrei, Mihai 28
Moșanu, Alexandru 759
Motzan, Peter 213
Movilă, Petru 675
Movilă, Sanda 873, 885
Movileanu, Dan 429
Mrožek, Sławomir 73, 384
Mucică, Delia 23
Mudure, Mihaela 125
Mugur, Florin 24
Mugur, Paul Doru 99, 829, 833, 840, 876
Müller, Herta 24, 102, 220, 339, 340,
343, 381, 603, 830
Mungiu-Pippidi, Alina 5, 21, 65, 90, 101,
109, 120, 127, 128, 211, 249, 301,
305, 312, 373, 375, 388, 436, 504,
869
Muñoz Molina, Antonio 125
Munteanu, Adrian 271, 860
Munteanu, Aurel-Dragoș 70, 289, 427
Munteanu, Bazil 985
Munteanu, Cornel 454, 677
Munteanu, Dan 13, 224
Munteanu, Dumitru 188
Munteanu, Francisc 630

- Munteanu, Luminița 815, 819, 969
Munteanu, Miruna 809
Munteanu, Radu-Illarion 867
Munteanu, Romul 158, 239, 266, 363
Muradian, David 871
Murakami, Haruki 43, 90, 154, 500, 576,
600
Murakami, Ryū 799, 822
Murariu, Mihaela 193, 458, 860
Murdoch, Iris 632, 651, 768
Mureșan, Ana 978
Mureșan, Daniel 763
Mureșan, Dumitru 62, 523
Mureșan, George 56, 592
Mureșan, Ion 121, 137, 151, 155, 209,
228, 237, 245, 285, 289, 318, 332,
369, 375, 441, 449, 457, 465, 534,
538, 545, 571, 617, 649, 689, 716,
796, 800, 833, 857, 867, 938, 993
Mureșan, Marcel 130
Mureșan, Sânziana 190
Mureșan, Vianu 539, 636, 651, 659, 736
Mureșan, Viorel 854, 991
Mureșanu Hagi, Ana 156
Mureșanu, Camil 164
Mureșanu-Hagi, Ana 237, 594
Mureșeanu, Marcel 168, 285, 689, 764,
915, 922, 985
Mureșeanu, Sânziana 709, 848, 931, 985
Murgeanu, Daniel 73
Murgeanu, Ion 80, 542, 784, 998
Murgu Pál 679
Muscalu, Ion 524
Musil, Robert 303, 483, 795
Muste, Vasile 980
Mușat, Carmen 5, 14, 15, 20, 34, 50, 53,
84, 85, 102, 103, 112, 120, 125,
127, 145, 198, 224, 226, 228, 241,
254, 262, 305, 343, 376, 387, 395,
400, 460, 483, 494, 504, 557, 625,
661, 680, 702, 711, 714, 726, 793,
804, 815, 867, 884, 911, 912, 941
Mușina, Alexandru 40, 63, 170, 193,
205, 228, 242, 282, 289, 309, 382,
387, 438, 452, 470, 486, 517, 545,
551, 568, 604, 673, 679, 773, 889,
897, 898, 901, 913, 958, 959, 971
Muthu, Mircea 152, 153, 201, 227, 271,
446, 448, 539, 599, 611, 979
- N
- Nabokov, Vladimir 38, 63, 66, 347, 369,
370, 377, 399, 409, 442, 623, 636,
664, 911, 927, 978
Nadeau, Maurice 162, 254
Naghi, Despina 346
Naghui, Iosif 312
Nagy András 215
Nagy Imola 180
Nagy, Raluca 23, 57, 58
Najmías, Daniel 391, 502
Nandriș-Cudla, Anița 240, 371
Napoli, Gabrielle 461
Našinec, Jiří 911
Naud, Philippe Samuel 836
Naum, Gellu 33, 77, 160, 166, 195, 228,
358, 386, 613, 747, 770, 833, 911
Nădăban, Fred 985
Nădășan, Timotei 605
Nădejde, Ioan 171
Năstasă, Lucian 698
Năstase, Gabriel I. 189
Năstase, Răzvan Mihai 509, 573, 588,
690, 748, 933, 945
Neacșu, Paula 162
Neagoe, Cristian 237, 972
Neagoe, Vlad 980
Neagu, Fănuș 112, 169, 319, 330, 359,
439, 451, 675, 709, 730, 897
Neagu, Gheorghe 189, 454
Neagu, Nicolae 26, 287, 879
Neamțu, Carmen 971
Neamțu, Mihail 436, 628
Nechit, Irina 257, 315, 442, 587
Necula, Cristina 987
Necula, Ionel 63, 154, 361, 455, 512,
664, 668, 921, 977

Neculce, Ion 469, 985
 Nedea, Marinel Cristian 866
 Nedelciu, Mircea 2, 6, 65, 113, 245, 273,
 382, 408, 434, 460, 542, 555, 587,
 685, 733, 826, 912, 913, 941
 Nedelcovici, Bujor 94, 240, 274, 276,
 352, 456, 547, 550, 657, 698, 720,
 721, 729, 730, 735, 749, 750, 765,
 810, 881, 882, 947, 952
 Nedelcu, Octavia 947
 Nedjma 618, 708, 809
 Negoescu, Tudor 427
 Negoii, Cristian 61
 Negoia, Constantin Virgil 102, 142, 210,
 274, 294, 295, 437, 454, 601, 653,
 831, 998
 Negoia, Lucia 723
 Negoiescu, Ion 20, 48, 136, 180, 224,
 404, 489, 492, 572, 666, 675, 944
 Negrea, Gelu 933, 946, 961, 974
 Negrici, Eugen 68, 69, 130, 181, 226,
 228, 566, 595, 783, 824, 937, 946,
 963, 966, 976, 992
 Negrila, Ana-Maria 39, 805
 Negru, Ella 596
 Negru, Ioan 539, 738
 Negruzzi, Costache 29, 58, 594
 Negruzzi, Iacob 303, 428, 809, 840
 Nelega, Alina 89, 108, 264, 312, 402,
 403, 867, 898
 Nemes, Mihail 33, 281
 Nemoianu, Virgil 228, 434, 489, 605,
 667, 668, 707, 766, 897, 904
 Nerval, Gérard de 451
 Neşu, Ioan 27, 372, 723, 896
 Neşu, Mariana 207
 Neumann, Victor 252
 Nica, Marius 992
 Nichifor, Victor 488
 Nichita, Mihai 662
 Nicoară, Adriana 57
 Nicolae, Cosana 25, 32
 Nicolae, Emil 428, 856, 981
 Nicolai, Raluca 439
 Nicolaie, Ioana 24, 35, 75, 243, 247,
 435, 541, 564, 644, 670, 686, 816,
 901
 Nicolas, Alain 460
 Nicolau, Felix 422, 607, 779, 848, 873,
 885, 896, 906, 936, 950, 961, 974,
 988
 Nicolau, Valentin 487
 Nicolcioiu, Dumitru 408, 872
 Nicolescu, Basarab 44, 162, 199, 251, 275,
 530, 548, 595, 600, 666, 931, 996
 Nicolescu, Camelia 820, 883, 905
 Nicolescu, Daniel 7, 622, 809
 Nicu, Ghenadie 516, 760, 841, 989
 Niculescu, Alexandru 772, 905
 Niculescu, Dan 619
 Nicuşan Micu, Constantin 180
 Niffoi, Salvatore 510
 Nimigean, Ovidiu 148, 236, 349, 653,
 726, 805, 849, 958
 Nimigeanu, George L. 428, 737, 846,
 981
 Ninu, Oana Cătălina 47, 57, 75, 166,
 252, 264, 308, 325, 523, 605, 774,
 816
 Nistor, Cornel 289
 Nistor, Eugeniu 309, 387
 Nistor, Ion 107
 Nistorescu, Cornel 323
 Nistorescu, Mariana 596
 Nişcov, Viorica 331
 Niţă, Adrian 212
 Niţă, Dodo 314
 Nobécourt, Lorette 911
 Noica, Constantin 7, 19, 39, 47, 48, 52,
 119, 141, 154, 161, 181, 191, 212,
 237, 245, 318, 323, 332, 353, 384,
 432, 437, 457, 485, 509, 562, 577,
 590, 617, 625, 692, 708, 710, 711,
 723, 754, 818, 819, 832, 836, 844,
 852, 897, 913, 968, 984
 Noja, Ion 664
 Noorani, Noor-Ud-Din 494
 Nosov, Nikolai 81, 142

Nothomb, Amélie 408, 511, 622, 864,
905, 927
Novac, Andreea-Cristina 125, 409, 981
Novac, Andrei 501
Novac, Ruxandra 35, 82, 97, 308, 435,
696, 710, 786, 865
Novăceanu, Darie 706, 721
Novicov, Mihai 547, 864
Nuşfelean, Olimpiu 112, 425, 536
Nuţă, Ion 666
Nyiri, Anca 550

O

O'Faolain, Nuala 883
O'Hara, Frank 590, 727
Oancea, Ileana 342
Oates, Joyce Carol 589
Odobescu, Alexandru 7, 666
Oişteanu, Andrei 1, 6, 33, 59, 63, 64, 69,
99, 102, 137, 308, 318, 319, 332,
386, 387, 404, 450, 545, 707, 722,
835
Olaru Nenati, Lucia 42
Olaru, Marius 474, 931
Olăraşu, Dinu 534
Olăreanu, Costache 280, 439, 479, 483,
509, 745
Olinescu, Marcel 469
Olivotto, Alexandra 11, 45, 207, 768,
851, 927
Olos, Ana 368
Olosutean, Andrei 754, 836, 976
Oltean, Liviu 985
Olteanu, Daniel 440
Omescu, Ion 846
Oncescu, Florin 336
Oncioiu, Anamaria 222
Onea, Octavian 455
Onetti, Juan Carlos 401
Onfray, Michel 912
Onisei, Ana-Maria 4, 5, 21, 41, 58, 90,
127, 128, 148, 221, 238, 255, 308,
330, 343, 355, 384, 395, 407, 418,

478, 501, 549, 577, 622, 632, 695,
708, 735, 752, 799, 811, 822, 834,
872, 884, 895, 906, 935, 950, 973
Onofre, Cristina 763
Onofrei, George 4, 57, 103, 207, 236,
406, 491, 500, 510, 707, 722, 734,
751, 752, 756, 757, 821, 934
Opăriuc, Loredana 847
Oprea, Evelina 439
Oprea, Leonard 912
Oprea, Marian 860
Oprea, Marius 31, 463
Oprea, Nicolae 62, 300
Oprea, Niculina 188, 422, 455
Oprea, Ovidiu 450
Oprea, Ştefan 524
Oprescu, Florin 429
Oprina, Florin 799
Oprina, Iuliana 500
Oprişan, Ionel 80, 299, 300, 331, 418,
501, 950
Oprîţă, Mircea 515, 561
Oproescu, Ştefania 896
Or, Amir 788
Orăşanu, N.T. 223
Orbán János Denes 365
Ordine, Nuccio 214
Oriol, Judith 322
Orlea, Oana 87, 744
Ornea, Liviu 51, 108, 815
Ornea, Zigu 239, 353, 593, 700, 903,
979, 985, 986, 997
Oroveanu, Anca 137, 768
Orwell, George 94, 621, 783
Ostap, Constantin 73
Oţoiu, Adrian 138, 697, 876
Ourednik, Patrik 649
Ovidius Naso, Publius 758
Oz, Amos 776

P

Pa Kin 81
Pablo, Hose 682

Pachia Tatomirescu, Ion 92, 112, 130,
 210, 222, 239, 257, 309, 320, 332,
 346, 372, 385, 397, 408, 420
 Page, Martin 564
 Paglia, Camille 541, 552
 Pal, Adela 42
 Pal, Maria 906, 931
 Palada, Mirel 39
 Palade, Rodica 1, 391, 412, 559, 584,
 890, 949
 Palade, Silvia 228
 Palaghia, Eduard-Filip 130, 790
 Palaghia, Florentin 346, 613
 Palahniuk, Chuck 221, 255, 354, 899
 Palanciuc, Luiza 505, 582, 642, 662,
 867, 878
 Palenikova, Jana 911
 Paleologu, Alexandru 64, 183, 189, 192,
 207, 262, 332, 378, 546, 622, 625,
 646, 872, 907, 945, 984
 Paleologu, Theodor 39, 42, 58, 110, 238,
 331, 345, 467, 492, 501, 565, 591,
 622
 Paleologu-Matta, Svetlana 42, 70, 157,
 427
 Paler, Octavian 62, 239, 335, 509, 553,
 567, 596, 624, 719, 907, 924
 Pals, Sesto 389, 390, 836, 976
 Pamfil, Laura 897, 913
 Pamfilie, Ligia 180
 Pamuk, Orhan 697, 812, 814, 815, 819,
 844, 851, 872, 883, 923, 931, 935,
 969
 Panaite, Cristian 571
 Panaitov, Alina Elena 793
 Pană, Liviu 346
 Pană, Sașa 392, 973, 998
 Pandelescu, Eduard 39
 Pandelescu, Rodica 929
 Pandrea, Petre 253, 333, 348, 907
 Paniș, Anatolie 759
 Pann, Anton 315, 353, 562, 598
 Pantea, Aurel 168, 287, 346, 354, 369,
 377, 387, 439, 529, 689, 856, 991
 Papadat-Bengescu, Hortensia 44, 151,
 245, 430, 431, 538, 594
 Papadima, Liviu 490, 564
 Papahagi, Adrian 39, 65, 90, 110, 129,
 221, 255, 317, 396, 478, 485, 501,
 540, 651, 659, 847
 Papahagi, Marian 2, 91, 100, 323, 512,
 593, 943
 Papilian, Victor 770
 Papini, Giovanni 323, 941
 Papiu, Mircea 73
 Papp, Doina 124, 241, 320, 381, 415,
 487, 585, 701, 829, 901
 Papu, Edgar 265, 275, 520, 568, 623
 Papuc, Ion 73, 159, 476, 523, 598
 Papuc, Liviu 72, 159, 277, 368, 387,
 428, 523, 667, 764, 847, 923, 981
 Paradais, Claudiu 668
 Parapiru, Teodor 977
 Parascan, Constantin 72, 159, 277, 368,
 428, 523, 598, 667, 764, 847, 923,
 981
 Paraschiv, Vasile 304
 Paraschivescu, Miron Radu 309, 321,
 717, 800
 Paraschivescu, Radu 41, 61, 219, 369,
 431, 475, 505, 525, 552, 559, 599,
 600, 603, 669, 670, 706, 766, 768,
 872, 920, 932, 934, 968
 Pardău, Platon 341
 Pardo, Jesús 473
 Parei, Inka 728, 921
 Parlange, Anne 721, 963
 Paruit, Alain 459, 700, 737, 742, 745,
 758, 776
 Pas, Ion 577, 717
 Pascal, Ana-Maria 285
 Pascu, Bogdan I. 879
 Pasolini, Pier Paolo 950
 Pasternak, Boris 159, 163, 219, 271, 274,
 363, 600, 882
 Pastior, Oskar 339, 340, 380, 434, 458,
 475, 805, 819, 830, 851, 854, 950
 Patapievici, Horia-Roman 16, 21, 22, 30,

- 60, 62, 63, 73, 75, 79, 157, 203,
217, 243, 245, 251, 256, 307, 365,
436, 466, 479, 487, 489, 516, 556,
632, 634, 649, 667, 676, 691, 793,
805, 905, 941, 956
- Patraș, Antonio 13, 100, 136, 159, 276,
349, 367, 388, 428, 466, 521, 598,
605, 647, 667, 717, 764, 778, 786,
801, 814, 847, 903, 923, 981, 987
- Patrășconiu, Cristian 20
- Patrice, Laurent 460
- Patriche, Monica 549
- Patriciu, Ioan 879
- Pațanghel, Dumitru 898
- Paul-Bădescu, Cezar 1, 49, 102, 409,
432, 468, 527, 554, 690, 707, 716,
744, 820, 850, 851, 867, 877, 887,
888, 889, 908, 927, 948, 949, 953,
992
- Paulhan, Jean 730
- Pavel, Dora 356, 434, 450, 469, 527,
535, 553, 663, 756, 768, 836, 837,
840, 914
- Pavel, Laura 247, 536, 684, 685, 836
- Pavel, Toma 228, 323, 472, 473
- Pavić, Milorad 503, 601, 906, 969
- Paz, Octavio 274
- Păduraru, Carmen 915
- Păduraru, Pavel 555, 592, 684
- Pănăzan, Maria-Daniela 611
- Pătulea, Dinu 272, 358, 988
- Păun, Paul 358
- Păunescu, Adrian 79, 228, 292, 520, 614,
625, 635, 647, 675, 707, 858, 962,
994
- Pândaru, Mariana 783
- Pârja, Gheorghe 210, 931, 985
- Pârlogea, Marius 783
- Pârvan, Gabriel 927
- Pârvan-Jenaru, Dana 629, 691, 869
- Pârvescu, Petruț 190, 278, 532
- Pârvu, Iuliu 772, 930, 985
- Pârvolescu, Ioana 9, 11, 20, 29, 42, 45,
62, 75, 80, 83, 96, 102, 116, 129,
134, 172, 196, 198, 207, 217, 235,
254, 303, 305, 317, 329, 343, 347,
350, 355, 370, 377, 383, 399, 409,
416, 418, 433, 435, 442, 465, 475,
490, 499, 510, 519, 529, 548, 564,
601, 621, 631, 648, 657, 693, 706,
720, 733, 748, 796, 809, 819, 827,
833, 840, 841, 871, 882, 894, 900,
904, 934, 947, 960, 965, 968, 969,
970
- Peca, Ștefan 57, 312, 379, 402
- Pecican, Ovidiu 40, 59, 61, 88, 95, 96,
116, 124, 125, 152, 167, 229, 282,
285, 377, 400, 441, 449, 465, 531,
534, 536, 570, 571, 677, 678, 688,
695, 712, 714, 720, 834, 851, 854,
930, 966, 982, 984
- Pedvis, Anca 64, 424, 624, 665
- Pelikan, Jaroslav 621
- Peltz, Tia 548
- Pendefunda, Liviu 763
- Penelea Filitti, Georgeta 44, 45
- Penescu, Răzvan 85
- Peneș, Nicolae 896
- Peniuc, Andrei 166, 348, 786
- Pennac, Daniel 308
- Perciun, Mihaela 843
- Perdivară, Bogdan 63, 209, 329, 433
- Pérez-Reverte, Arturo 317, 330, 347,
354, 370, 377, 399, 409, 433, 442,
752
- Perian, Gheorghe 153, 333
- Perissinotto, Alessandro 81
- Perpessicius 98, 450
- Peșă, Dan 346, 354, 369, 376, 523, 774,
854, 856
- Peșă, Cosmin 166, 448, 508, 639, 687,
688, 816, 849, 875, 924, 977
- Peruga, Joan 579
- Pessoa, Fernando 83, 567
- Pestana dos Santos, Artur Carlos
Maurício 549
- Petcu, Ioana 444
- Petcu, Marian 542

- Petean, Mircea 300, 930
 Peter, Ioan 314, 402, 403
 Petőfi Sándor 365
 Petrache, Gabriela 596
 Petrarca, Francesco 299
 Petraș, Ioan 367
 Petraș, Irina 58, 59, 60, 61, 64, 125, 153,
 154, 175, 251, 270, 273, 285, 355,
 361, 424, 425, 446, 486, 512, 513,
 514, 537, 592, 594, 663, 664, 665,
 676, 753, 755, 825, 834, 836, 837,
 851, 907, 913, 916, 919, 925, 975,
 976, 979, 980
 Petre, Liviu 531
 Petre, Zoe 53, 137
 Petrescu, Camil 139, 144, 145, 245, 265,
 417, 427, 457, 519, 645, 668, 693,
 701, 740, 751, 764, 848, 870, 871
 Petrescu, Cezar 43, 44, 195, 258, 374,
 855
 Petrescu, Corina 33
 Petrescu, Dan 52, 66, 92, 487, 583, 650,
 698, 716, 807
 Petrescu, Ioana 124
 Petrescu, Ioana Em. 64, 154, 170, 305,
 531, 992
 Petrescu, Liviu 568
 Petrescu, Lucian P. 810
 Petrescu, Olivia N. 287, 450
 Petrescu, Radu 7, 133, 195, 198, 294,
 451, 483, 670, 701, 745, 779, 883,
 912
 Petrescu, Răzvan 34, 237, 245, 332, 435,
 457, 602, 617, 670, 851, 927
 Petrescu, Ruxandra 432
 Petreu, Marta 5, 58, 61, 63, 64, 121, 151,
 153, 161, 172, 188, 209, 220, 270,
 285, 315, 333, 355, 378, 396, 418,
 425, 435, 446, 449, 504, 507, 539,
 545, 546, 565, 570, 592, 597, 655,
 660, 669, 689, 715, 720, 767, 768,
 772, 834, 851, 864, 867, 893, 913,
 927, 928, 975, 980
 Petrian, Iuliana 578
 Petrică, Ion 525
 Petrino, Dimitrie 277
 Petrișor, Marcel 611
 Petrof, Corina 250
 Petroiu, Deliu 944, 945
 Petronius Arbiter, Gaius 722
 Petroșel, Daniela 361, 664, 979, 980
 Petrovici, Arina 542, 570, 628, 698, 726,
 815, 826
 Petrovici, Ion 361, 548, 664
 Petrușcă, Dan 723
 Philippide, Al. 257, 676
 Philippide, Alexandru A. 934
 Piatkowski, Adelina 570
 Pienescu, G. 132, 205, 315, 328, 353,
 383, 415, 489, 548, 589, 807, 818
 Piercy, Marge 981
 Pierson White, Anne 906
 Pillat, Dinu 119, 465, 872
 Pillat, Ion 116, 184, 834, 853
 Pillat, Monica 252, 878, 879
 Pillat-Brateș, Maria 941
 Piñero, José Maria 812
 Pinteș, Ioan 429, 450, 509, 594, 781,
 800, 950
 Pinter, Harold 42, 58, 187, 254, 788
 Pintescu, Alexandru 158, 524
 Pintilei, Gabriel 203, 571
 Pirandello, Luigi 221, 788
 Piru, Al. 176, 187, 371, 786
 Piscu, Denisa 710
 Pișcu, Daniel 509
 Pitea, Florin 39, 805
 Pitea, Maria Silvia 571
 Pitol, Sergio 30
 Pituș, Gheorghe 290
 Pițu, Anișoara 368
 Pițu, Luca 92, 298, 320, 425, 649, 716,
 812, 974, 993
 Pîrjol, Florina 87, 96, 123, 143, 201,
 329, 336, 401, 484, 542, 601, 631,
 693, 750, 834, 851, 876, 888, 912,
 925, 955, 965, 983
 Plath, Sylvia 34, 46, 494, 727

- Platon, Dan 896
 Platon, Mircea 73, 137, 159, 366, 368,
 436, 668, 763
 Plaut, Titus Maccius 317
 Plăeșu, Dan 361
 Pleijel, Agneta 56
 Plenzdorf, Ulrich 490
 Pleșu, Andrei 1, 14, 19, 44, 49, 50, 61,
 84, 96, 102, 103, 119, 120, 128,
 136, 137, 141, 162, 192, 198, 207,
 226, 237, 238, 239, 245, 256, 307,
 321, 331, 332, 334, 346, 350, 374,
 398, 409, 443, 456, 457, 463, 464,
 478, 479, 481, 502, 554, 559, 568,
 599, 617, 625, 639, 642, 653, 682,
 692, 715, 728, 735, 793, 805, 827,
 867, 877, 934, 948
 Pleșu, Catrinel 353
 Ploae-Hanganu, Mariana 397
 Ploscaru, Dorin 158, 170, 254
 Plutarh 570
 Poantă, Petru 64, 130, 164, 184, 695,
 973, 977
 Pocovnicu, Daniel Ștefan 773, 847, 980
 Podoabă, Virgil 76, 168, 203, 204, 231,
 289, 387, 439, 440, 531, 958, 993
 Poe, Edgar Allan 96, 785
 Poenar, Horea 247, 387, 672, 684, 850,
 925
 Politkovskaia, Anna 843
 Ponos, Tihomir 3
 Pons, Marcel 591
 Pop Bica, Ioan 531
 Pop Giuvara, Antoaneta 8
 Pop, Adriana 61
 Pop, Anamaria 138, 252, 653, 867
 Pop, Augustin 62, 63, 270
 Pop, Doru 61, 89, 123, 167, 229, 247,
 285, 450, 684, 687, 772, 805, 930,
 931, 976, 985
 Pop, Grigore Traian 163, 607, 737, 951
 Pop, Ioan Es. 5, 7, 62, 110, 142, 237,
 245, 285, 332, 375, 435, 457, 480,
 487, 617, 670, 687, 804
 Pop, Ion 31, 33, 47, 62, 204, 212, 282,
 291, 448, 486, 535, 666, 687, 743,
 747, 898, 908, 918, 942, 989
 Pop, Mihaela 362
 Pop, Mihai 125
 Pop, Simion 623, 856
 Popa, Catrinel 833, 893, 912
 Popa, Constantin M. 152, 389, 918, 981
 Popa, Constanța 444, 445, 459, 515, 557,
 684, 988
 Popa, Dumitru Radu 70, 71, 143, 194,
 294, 382, 439, 919, 995
 Popa, George 519, 667
 Popa, Ionel 285, 985
 Popa, Marian 69, 156, 172, 331, 364,
 521, 566, 882
 Popa, Mircea 48, 49, 62, 63, 81, 130,
 270, 290, 539, 770, 938
 Popa, Mireille Astrid 919
 Popa, Nicolae 210, 288, 443, 450, 516,
 762, 781, 873, 923
 Popa, Paulina 158, 522
 Popa, Sebastian-Vlad 898
 Popa, Sorin 235
 Popa, Valeriu Mircea 382, 673
 Popa, Victor Ion 235, 329, 871
 Popescu, Simona 833
 Popescu, Adela 80, 382, 574
 Popescu, Adina 1, 258, 432, 434, 469,
 767
 Popescu, Adrian 33, 69, 77, 153, 164,
 176, 183, 184, 222, 282, 290, 294,
 446, 531, 535, 539, 604, 657, 684,
 708, 770, 915, 963, 968
 Popescu, Ana-Maria 34, 214, 263, 324,
 400, 414, 495, 542, 618, 816, 911,
 963, 965
 Popescu, Andrei 566
 Popescu, Bogdan 13, 162, 163
 Popescu, Corina 650, 807
 Popescu, Cristian 300, 436, 487, 588,
 664, 687, 833
 Popescu, Cristian Tiberiu 513
 Popescu, Cristian Tudor 13, 128, 136,

- 161, 220, 239, 319, 360, 597, 661, 710, 753
- Popescu, Dumitru Radu 135, 184, 228, 280, 292, 294, 312, 319, 598, 753, 770, 967, 994
- Popescu, Florentin 455, 611, 784, 837
- Popescu, Grațîela 541
- Popescu, Horia Florian 63, 576, 810
- Popescu, Lazăr 566, 859
- Popescu, Liliana 391
- Popescu, Marian 62
- Popescu, Marilena 575
- Popescu, N.D. 601
- Popescu, Nicolae Breb 10
- Popescu, Petru 956
- Popescu, Radu 675
- Popescu, Simona 5, 61, 121, 151, 209, 225, 228, 245, 394, 417, 418, 429, 430, 490, 491, 503, 551, 613, 687, 706, 735, 745, 746, 756, 945, 949, 962, 963
- Popescu, Spiridon 222, 371, 429, 763, 861
- Popescu, Titu 448, 687, 770
- Popescu-Brădiceni, Ion 368
- Popescu-Marin, Magdalena 27
- Pop-Florentin, Ioan 601
- Pop-Giuvara, Antoaneta 550
- Popișteanu, Ioan 317
- Popovici, Iaromira 1, 28, 258, 432
- Popovici, Iulia 14, 16, 35, 39, 52, 56, 123, 138, 142, 143, 203, 229, 252, 260, 312, 324, 377, 379, 402, 413, 458, 462, 473, 506, 571, 617, 619, 653, 712, 746, 815, 827, 830, 855, 866, 889, 898, 954
- Popovici, Mircea 318, 619, 822, 862
- Popovici, Mugur 30
- Popovici, Titus 228, 630, 855
- Popovici, Vasile 374, 401, 891, 949
- Pora, Mircea 169, 993
- Porumboiu, Arthur 112, 321, 523, 613, 790, 862
- Posada, Mihai 856, 993
- Postolache, Ion Larian 408, 455
- Postu, Maria 519
- Postu, Marin 515
- Potcoavă, Alexandru 75, 404
- Potlog, Andrei 61, 362, 423
- Poulet, Georges 573
- Pound, Ezra 420
- Powers, Richard 267
- Precup, Teodora 181
- Preda, Adrian 61, 362
- Preda, Cristian 381, 716
- Preda, Ecaterina 82
- Preda, Marin 25, 26, 68, 114, 145, 160, 174, 257, 266, 295, 296, 309, 352, 353, 372, 385, 415, 439, 467, 469, 511, 581, 584, 607, 610, 635, 693, 701, 753, 779, 800, 820, 824, 862, 907, 959, 967
- Preda, Sorin 2
- Prelipceanu, Nicolae 164, 182, 184, 269, 294, 318, 396, 536, 747, 768, 829, 858, 902, 993, 994, 996, 997
- Prepeliță, Mihai 295
- Presniakov, Oleg 238
- Presniakov, Vladimir 238
- Prévert, Jacques 927
- Pricop, Cezar 620
- Pricop, Constantin 42, 112, 566, 673, 763, 892, 903, 981
- Pricop, Dumitru 755
- Pricop, Ion Gheorghe 158, 366, 979, 981
- Pricop, Lucian 979
- Prigor, Maura 277
- Proca, Vasile 158
- Prokopenko, Iuri 551
- Protopopescu, Alexandru 862
- Protopopescu, Dragoș 476
- Protopopescu, Valentin 192, 251, 252, 430, 504, 552, 567, 580, 618, 619, 740, 810, 938
- Proust, Marcel 96, 98, 120, 144, 145, 265, 275, 327, 365, 366, 373, 427, 481, 508, 519, 552, 690, 801, 813, 912

Pughineanu, Oana 58, 123, 536, 655,
754, 914
Puică, Gina 915
Puiu, Enache 523
Puiu, Vasile George 848
Pulsatilla vezi Di Napoli, Valeria
Pupeză, Andrei 979
Purcaru, Codruța 532
Purghel, Gabriel 643
Puslojić, Adam 187, 494, 566, 776, 778
Pușcașu, Vasile 278
Pușkin, Aleksandr Sergeevici 11, 274,
442, 602
Pynchon, Thomas 384, 529, 810, 872

Q

Queneau, Raymond 621, 741, 972

R

Rabelais, François 115, 299
Raboni, Giovanni 317
Rachieru, Adrian Dinu 27, 71, 154, 158,
169, 210, 257, 276, 277, 367, 428,
480, 520, 597, 666, 763, 847, 896,
906, 915, 922, 980
Racine, Jean 11
RácZ József 278
Rad, Doina 539
Rad, Ilie 265
Radof, Ștefan 698, 721
Radu, Claudia Maria 61, 425
Radu, Doru Cosmin 755
Radu, Dumitru 365
Radu, George 266, 499
Radu, Ilie 450
Radu, Ionuț 387, 915
Radu, Liviu 39, 805, 815
Radu, Maria 254
Radu, Oana 57, 456
Radu, Ștefan 856
Radu, Tania 1, 5, 24, 79, 112, 210, 240,
275, 308, 330, 340, 390, 491, 755,

949
Radu, Traian 355
Raicu, Lucian 91, 351, 368, 392, 405,
415, 474, 489, 498, 548, 568, 573,
581, 620, 646, 666, 691, 718, 724,
748, 806, 831, 880, 903, 906, 911,
927, 932, 934, 938, 941, 945, 949,
956, 959, 960, 967, 968, 975, 997
Ralea, Mihai 187, 300, 428, 676, 717,
956
Ralian, Antoaneta 161, 235, 236, 317,
409, 418, 426, 430, 526, 553, 750,
766, 826, 947, 970
Rancea, Beatrice 379
Ranetti, George 47
Rasputin, Valentin Grigorievici 889
Rațiu, Dan-Eugen 271
Rațiu, Daniela 679
Rațiu, Emil 222, 449, 541, 931, 961
Rațiu, Iuliu 62
Rațiu, Virgil 772, 774, 951
Ráz, Roman 950
Razmos, Florian 52
Răchițeanu, Teofil 440, 772
Rădoi, Ecaterina 228
Rădulescu, Bogdan George 980
Rădulescu, Cornelia 621
Rădulescu, Mihai Sorin 149, 265, 342,
732, 786
Rădulescu, Răzvan 438, 530, 644, 884,
889, 905, 908, 942, 953, 963, 966,
967, 972
Rădulescu, Tatiana 361, 646, 723
Rădulescu-Motru, Constantin 27
Răduță, Viorica 210
Răileanu, Radu 187
Răsuceanu, Andreea 619, 784, 860
Rău, Aurel 164, 166, 184, 332, 448, 451,
615, 771, 856, 929, 984
Răuțu, Veronica 922
Rebreanu, Liviu 9, 64, 81, 98, 101, 136,
148, 172, 195, 245, 265, 271, 273,
343, 347, 349, 356, 374, 568, 581,
584, 611, 673, 693, 701, 724, 755,

- 786, 870, 871
 Rebreanu, Vasile 530
 Redonnet, Marie 775
 Regina Maria a României 94, 132, 548
 Regman, Cornel 227, 617, 675, 944, 967
 Rehn, Jens 621
 Reich Ranicki, Marcel 156
 Reichert, Klaus 819
 Reichmann, Edgar 334, 456, 663, 913
 Rendell, Ruth 475, 589
 Reniță, Ion 307
 Rennie, Bryan 451
 Renzi, Lorenzo 86
 Rérolle, Raphaëlle 460
 Restrepo, Laura 621, 790
 Reumaux, Patrick 510
 Revel, Jean-François 374, 410, 464, 489, 912
 Revelli, Nutto 882
 Rexroth, Kenneth 848
 Rezuș, Petru 368
 Rhinehart, Luke 9
 Ribeiro, Bernardim 207
 Ricoeur, Paul 369, 772
 Riffaterre, Michel 505, 662
 Rifka, Fuad 408
 Rilke, Rainer Maria 159, 176, 219, 271, 274, 310, 331, 363, 393, 428, 439, 451, 512, 537, 594, 600, 604, 756, 790, 882, 936, 970
 Rimbaud, Arthur 120, 374, 401, 406, 672, 702, 723, 946
 Ristea, Ana-Lucia 162
 Rizea, Monica 915
 Rizescu, Victor 700
 Roatiș, Florian 864
 Robbe-Grillet, Alain 523
 Robciuc, Vasile 598
 Robescu, Marius 318, 320, 393, 670
 Robot, Alexandru 785
 Robu, Cornel 273
 Robu-Corcan, Cristian 547, 548, 592, 815, 851
 Roca, George 667
 Roccatagliata Ceccardi, Ceccardo 287
 Rocquet, Claude Henri 494
 Rodenbach, Georges 166
 Rodica Zane 74
 Rodríguez Castela, Alfonso Daniel 397
 Rogozanu, Costi 4, 5, 7, 38, 41, 57, 263, 267, 344, 354, 395, 418, 495, 496, 502, 510, 545, 581, 583, 589, 644, 657, 660, 696, 719, 722, 735, 816, 820, 949, 950
 Roman, Ileana 578, 613
 Roman, Ioan 738
 Roman, Vlad 247, 285, 286, 684, 931
 Romanciuc, Vasile 442, 760
 Romanescu, Ioanid 358, 607
 Romaniuc, Vasile 761, 885
 Romeo, Felix 126
 Romila, Adrian G. 7, 42, 77, 92, 111, 129, 189, 222, 238, 256, 309, 320, 331, 346, 371, 396, 419, 480, 493, 501, 540, 566, 578, 612, 708, 722, 764, 789, 800, 811, 822, 872, 885, 960
 Romoșan, Petru 13, 32, 47, 82, 96, 117, 135, 193, 212, 223, 243, 333, 347, 373
 Ronsard, Pierre de 939
 Roske, Octavian 541
 Rosse, Marie-Clotilde 153
 Rost Zoltán 14
 Roșca, Angelina 303
 Roșca, Livia 260, 308, 404, 409, 440, 555, 605, 619, 662, 727, 759, 764, 849
 Roșca, Luminița 972
 Roșca, Sorin 366
 Roșioru, Ion 8, 77, 222, 239, 256, 371, 396, 408, 467, 523, 551, 578, 613, 737, 789, 790, 800, 812, 896, 960, 973
 Roșioru, Mădălin 264
 Rotaru, Andra 57, 75, 212, 216, 217, 347, 354, 370, 377, 409, 488, 551, 604, 605, 659, 816, 937

- Rotaru, Ion 69, 172, 371, 593, 974
 Rotaru, Nicolae 239, 519
 Rotăraș, Ludmila 848
 Rotescu, Eugenia Anca 89, 108, 232,
 252, 264
 Roth, Joseph 126
 Roth, Philip 384, 457, 493, 767, 799, 851
 Rotund, Nicolae 523
 Rousset, Jean 145
 Roussin, André 906
 Roventă, Oana 550
 Roveredo, Pino 81
 Rowling, J.K. 66, 395
 Różewicz, Tadeusz 934
 Roznoveanu, Mirela 143, 160, 295, 429,
 594, 640
 Rubio, Lourdes 126
 Rückert, Friedrich 257
 Rudel, Tilla 406
 Rudoiu, Mihnea 19, 69, 313, 531, 648
 Ruffel, Lionel 855, 947
 Ruffilli, Paolo 594, 800
 Rufus, Milan 42
 Rugu, Persida 985
 Ruja, Alexandru 249, 300
 Rulfo, Juan 621
 Runcan, Miruna 103, 402, 403, 944, 956
 Runcanu, Marcel Constantin 366
 Rupnik, Marko Ivan 369
 Rusan, Romulus 33, 584, 707, 881
 Ruscu, Marian 455
 Rushdie, Salman 330, 354, 652, 662,
 725, 894, 935
 Rusiecki, Cristina 3, 4, 12, 42, 58, 91,
 148, 238, 243, 318, 331, 346, 374,
 492, 501, 550, 722, 725, 788, 910,
 937
 Rusu, Ana Maria 418
 Rusu, Aurélie 167
 Rusu, Gabriel 455, 493, 578, 613, 708,
 723, 896
 Rusu, Mircea Sorin 867
 Rusu, Nicolae 302, 519, 760, 762
 Rusu, Olga 71, 667, 875, 886
 Rusu, Romanița 167
 Rusu, Valeriu 73, 167
 Rusu, Victor T. 915
 Ruști, Doina 146, 210, 220, 341, 366,
 383, 384, 408, 429, 437, 525, 594,
 784, 922
- S**
- Saba, Umberto 116
 Sábato, Ernesto 167, 598, 796
 Sade, Donatien Alphonse François,
 Marquis de 3, 195, 826
 Sadoveanu, Ion Marin 213, 686
 Sadoveanu, Izabela 431
 Sadoveanu, Mihail 64, 82, 98, 149, 157,
 190, 327, 366, 426, 607, 717, 812,
 855, 977
 Saer, Juan José 768
 Safran Foer, Jonathan 833
 Sahlean, Adrian B. 523
 Sainte-Beuve, Charles-Augustin de 366,
 508
 Saint-Exupéry, Antoine de 358
 Saint-Simon, Henri de 415
 Saka, Serafim 841, 861, 873
 Sala, Marius 891
 Saladrigas, Robert 126
 Salazar-Ferrer, Olivier 697
 Salinas, Pedro 758, 978
 Salinger, Jerome David 479, 815
 Sánchez-Piñol, Albert 92
 Sanda, George 188
 Sandburg, Karl 848
 Sandovici, Anișoara 668
 Sandqvist, Tom 768
 Sandu, Ana Maria 14, 252, 503, 851,
 895, 899, 949, 963, 964
 Sandu, Cătălin 39, 805
 Sandu, Paul 466, 659
 Sanie, Silviu 666
 Sansal, Boualem 151
 Sántha Attila 365, 368, 441, 920
 Santi, Alexis 949

Saramago, José 41, 109, 130, 347, 354,
 370, 377, 662, 947
 Sarchizian, Aida 162
 Sarraute, Nathalie 748
 Sartre, Jean-Paul 610, 670, 893
 Sasu, Adrian 100, 801
 Sasu, Aurel 62, 63, 270, 524, 814, 823,
 847, 862, 868, 943, 975, 979
 Sava, Nicolae 190
 Savater, Fernando 764
 Savin, Viorel 474, 613
 Savitescu, Alex 5, 21, 268
 Savu, Cornelia Maria 12, 136, 159, 195,
 212, 243, 252, 637, 652, 711, 725,
 743, 764, 781, 788, 803, 825, 840,
 887, 898, 910, 937, 941, 997
 Savu, Violeta 923
 Sălcudeanu, Nicoleta 112, 138, 168, 179,
 289, 333, 340, 341, 347, 370, 377,
 425, 439, 474, 581, 586, 605, 636,
 654, 673, 774, 804, 814, 854, 855,
 952, 992
 Sălișteanu, Oana 772
 Săndulescu, Al. 10, 95, 116, 207, 317,
 331, 383, 416, 548, 656, 693, 719,
 795, 947, 959
 Săndulescu, Mircea 143, 294, 301, 355
 Săsărman, Gheorghe 169
 Săteanu, C. 428
 Săvoiu, Adrian 28
 Săvulescu-Voudouris, Monica 425, 487
 Sâmpetreatan, Viorel 467
 Sângerozan, Beniamin 923
 Sân-Petru, Paul 309, 429, 611
 Sârbu, Anca-Gabriela 651
 Sârbu, Cristina 61, 424
 Sârbu, Ion Desideriu 32, 470, 480, 510,
 660, 667, 689, 696, 710, 725, 771,
 772, 847, 869, 922, 932, 944
 Sârbu, Laura 309
 Sârbu, Mihaela 664
 Sârbu, Nicolae 448, 848, 922
 Scagno, Roberto 865, 911
 Scarlat, Dora 893
 Scarlat, Grigore 294, 781, 930
 Scarlat, Mircea 180, 318, 796
 Scărlătescu, Liliana 277, 981
 Schenk, Christian W. 666, 763, 923, 988
 Schenkel, Dragoș 388
 Schidu, Luana 335, 347, 354, 370, 377,
 399, 409, 442, 465, 964, 969
 Schiel, Cristina 439
 Schifirneț, Constantin 27
 Schimmelpfennig, Roland 108
 Schiop, Adrian 209, 215, 225, 326, 329,
 468, 510, 832, 940
 Schlachter, Franz 595
 Schlattner, Eginald 124, 169, 339, 663,
 979
 Schlesak, Dieter 168, 213, 381, 532, 534,
 594
 Schmitt, Eric-Emmanuel 131, 136
 Schnitzler, Arthur 372
 Schoch, Julia 728, 921
 Schreiber, Ulrich 793
 Schultz, Anne 828
 Schulz, Bruno 990
 Schwartz, Gheorghe 169, 239, 280, 346,
 369, 377, 462, 497, 538, 566, 574,
 578, 709, 737, 771, 957, 971
 Scipione, Ileana 47, 167, 347, 354, 370,
 377, 401, 473, 581, 621
 Scoradeț, Victor 61, 456
 Scorobete, Ion 689
 Scorsese, Martin 207
 Scoruș, Ioana 663
 Scridon, Gavril 180
 Scupham, Peter 277
 Scurati, Antonio 81
 Scurtu, Lucian 320, 531
 Scurtu, Nicolae 235
 Scutaru-Milaș, Rodica 531
 Scutelnicu, Petre 541, 789, 848
 Scutelnicu, Vlad 429, 532, 594
 Sebald, W.G. 151
 Sebastian Alcalay, Gina 329, 718, 830
 Sebastian, Carol 853
 Sebastian, Mihail 11, 37, 52, 54, 55, 64,

- 102, 126, 144, 177, 187, 299, 329,
357, 457, 480, 505, 538, 545, 567,
738, 793, 806, 823, 871, 972
- Seferis, Yorgos 657
- Selejan, Ana 220, 549, 657, 693, 737,
790, 800, 812, 822, 855, 862, 873,
885, 896, 906, 936, 950, 961, 973
- Semen, Marie-Louise 544
- Semenko, Mihail 321
- Semprun, Jorge 542
- Senghor, Léopold Sédar 343, 720
- Sepehri, Sohrab 408
- Servien, Pius 398
- Sfânta Birgitta din Vadstena 56
- Sfârâială, Livia 885
- Sfârlea, Alexandru 27, 92, 320, 386, 396,
420, 480, 541, 613, 738, 896
- Sfirshi-Lăudat, Claudiu 657
- Sgarbură, Olivia 690
- Shafir, Michael 387, 944, 956
- Shafran, Dan 664, 711
- Shakespeare, William 7, 31, 299, 309,
334, 368, 389, 398, 407, 437, 502,
511, 600, 624, 707, 764, 805, 878
- Sharpe, Tom 407, 549, 904
- Shelley, Percy Bysshe 665
- Shepard, Sam 318
- Shonagon, Sei 299
- Shusterman, Richard 285
- Sicoe, Florin 134, 423, 752
- Sicoe-Tirea, Roxana 539, 730, 923
- Sienerth, Stefan 339, 876
- Sigarev, Vasili Vladimirovici 58
- Siliato, Maria Grazia 566
- Silișteanu, Florian 973
- Silvestru, Valentin 158, 855, 931
- Siméon, Jean-Pierre 181
- Similaru, Lavinia 473
- Simion, Eugen 8, 13, 20, 21, 22, 25, 31,
46, 69, 82, 91, 95, 97, 100, 101,
116, 133, 135, 156, 162, 163, 182,
183, 188, 193, 212, 224, 243, 255,
266, 271, 276, 291, 295, 300, 312,
333, 347, 348, 350, 357, 359, 366,
420, 422, 451, 553, 567, 580, 605,
606, 611, 616, 624, 628, 636, 652,
660, 661, 664, 696, 697, 703, 710,
717, 721, 766, 776, 791, 806, 818,
847, 850, 894, 907, 937, 979, 985,
994
- Simion, Gabriela 920
- Simion, Gheorghe 393, 595
- Simionescu, Cristian 33, 522, 859
- Simionescu, Mircea Horia 65, 82, 133,
198, 231, 280, 311, 483, 484, 701,
745, 779, 944, 996
- Simionescu, Paul 235
- Simitopol, Anca 1
- Simmel, Johannes Mario 706
- Simon, Don 805
- Simonescu, Dan 45
- Simuț, Andrei 688
- Simuț, Ion 5, 10, 29, 44, 66, 67, 69, 80,
95, 115, 133, 139, 150, 151, 158,
206, 218, 234, 253, 266, 317, 320,
328, 342, 352, 383, 392, 405, 416,
464, 475, 489, 499, 509, 516, 537,
548, 562, 571, 588, 620, 630, 647,
681, 692, 705, 719, 732, 749, 762,
807, 818, 832, 870, 881, 892, 903,
934, 946, 948, 959
- Sinclair, Upton 317
- Sinelnikov, Mihail 973
- Sinești, Nicolae 945
- Singer, Alexandru 362
- Sion, Gheorghe 82
- Sipoș, Mariana 367, 608
- Sitar-Tăut, Daniela 608
- Sitaru, Valeria 973
- Slama-Cazacu, Tatiana 300, 451
- Slavici, Ioan 69, 168, 579, 761, 809
- Slăvoiu, Vlad 324
- Slevogt, Ester 324
- Smarandache, Florentin 923
- Smântânescu, Dan 235
- Smeu, Grigore 624
- Smith, Adam 844
- Soare, Oana 162, 163, 164, 271, 422,

- 855
- Sociu, Dan 4, 6, 24, 26, 69, 75, 82, 87, 88, 97, 149, 233, 237, 286, 346, 354, 370, 376, 377, 399, 407, 409, 415, 417, 433, 441, 491, 493, 510, 516, 590, 727, 752, 786, 791, 857, 925
- Socor, Matei 717
- Solacolu, Ion 608
- Soljenișin, Aleksandr Isaievici 108, 254, 393, 510, 564
- Sollers, Philippe 733
- Söllner, Werner 339, 381
- Solomon, Adrian 330
- Solomon, Dumitru 312
- Solomon, Petre 245, 625, 650, 825, 866
- Solomovici, Teșu 357, 806
- Solsona, Ramon 332
- Sombart, Nicolaus 393
- Sonea, Ciprian 357
- Sonnevi, Göran 56
- Sora, Simona 1, 3, 50, 104, 198, 200, 258, 259, 305, 409, 432, 434, 517, 546, 628, 670, 762, 838, 927
- Sorescu, Marin 151, 222, 292, 359, 361, 391, 424, 520, 620, 801, 802, 833, 862, 933, 937, 976, 988
- Sorescu, Roxana 224, 388
- Sorianu, Vlad 287
- Sorin, Raphaël 96
- Sorkin, Adam J. 61, 830
- Sorohan, Elvira 28, 510, 596, 647, 762, 845, 890, 922, 958
- Sorokin, Vladimir 308, 343, 478, 577, 843
- Soviany, Octavian 24, 27, 42, 129, 186, 190, 272, 278, 309, 347, 354, 370, 371, 377, 385, 396, 406, 407, 417, 419, 454, 455, 476, 491, 502, 503, 524, 542, 543, 545, 550, 574, 610, 613, 619, 620, 622, 726, 771, 783, 789, 925, 973
- Spăriosu, Mihai 455
- Spătaru, Dumitru 254
- Spătaru, Nicolae 64, 519, 781, 841, 842
- Spătăreanu, Cristina 112, 585, 816, 830, 900
- Spânu, Petruța 33
- Spengler, Tilman 542
- Spila, Piero 950
- Spiridon, Cassian Maria 70, 157, 187, 274, 290, 332, 361, 363, 396, 424, 426, 451, 515, 519, 522, 595, 612, 665, 762, 844, 856, 921, 978, 981
- Spiridon, Monica 51, 107, 173, 201, 214, 338, 350, 379, 531, 629, 796
- Spiridon, Vasile 71, 74, 77, 158, 160, 178, 276, 300, 367, 428, 454, 521, 522, 597, 613, 666, 678, 763, 781, 783, 847, 855, 856, 915, 922, 980, 981
- Spiridonică, Vasile 235
- Sragher, Peter 260, 261
- Stahl, Henriette Yvonne 52, 187
- Stallaerts, Robert 973
- Stamatu, Horia 227
- Stan, Adriana 441, 534, 572
- Stan, Constantin 62, 280, 388, 404, 411, 859
- Stan, Costi 437
- Stan, Elena 62, 63, 270
- Stan, Emil 385
- Stan, Mădălin 524
- Stan, Mihai 944
- Stan, Valerian 805
- Stanca, Dan 43, 44, 82, 90, 169, 225, 340, 487, 636
- Stanca, George 847
- Stanca, Radu 575, 666, 726, 930, 944
- Stanciu, Dan 1, 432, 465, 560, 603, 690, 770
- Stanciu, Ionela 911
- Stanciu, Lucreția 157, 426
- Stanciu, Măriuca 728
- Stanciu, Virgil 89, 187, 188, 670
- Stancu, Costel 8
- Stancu, Valeriu 856
- Stancu, Zaharia 228, 654, 717

- Stangl, Thomas 442
- Stanomir, Ioan 17, 27, 33, 62, 75, 229, 282, 283, 304, 305, 307, 458, 481, 527, 583
- Stanomir, Ovidiu 993
- Starobinski, Jean 897, 943
- State, George 356, 592, 976
- Statello, Salvatore 532
- Stănescu, Laurian 454, 992
- Stănciulescu, Mirela 809
- Stănescu, Amelia 287, 523
- Stănescu, Bogdan-Alexandru 3, 5, 23, 42, 58, 77, 105, 109, 110, 128, 200, 210, 254, 260, 317, 343, 345, 384, 406, 461, 466, 500, 555, 576, 601, 623, 632, 637, 721, 722, 798, 803, 822, 872, 935
- Stănescu, C. 13, 32, 48, 82, 96, 114, 116, 134, 192, 211, 223, 241, 333, 347, 372, 552, 567, 580, 616, 623, 636, 651, 659, 695, 710, 725, 739, 786, 789, 800, 812, 824, 864, 875, 897, 907, 932, 938, 951, 961, 983, 992
- Stănescu, Dan Radu 632
- Stănescu, Emil 408
- Stănescu, Flori 804, 805
- Stănescu, Gabriel 291, 301, 451, 453, 510, 752, 774, 996
- Stănescu, Mircea 805
- Stănescu, Nichita 56, 62, 63, 68, 97, 174, 213, 217, 223, 249, 259, 273, 289, 292, 296, 318, 358, 368, 383, 405, 419, 428, 463, 511, 514, 520, 551, 580, 593, 597, 613, 635, 666, 695, 738, 747, 833, 896, 906, 920, 947, 981
- Stănescu, Saviana 241, 402, 403, 625, 790, 793, 890
- Stăniloai, Dumitru 176
- Stănișor, Mihaela-Gențiana 136
- Stătescu, Dumitru 39
- Stefanko, Ondrej 400, 409, 737, 957, 971
- Šteger, Aleš 500
- Stegerean, Călin 976
- Steiciuc, Carmen Veronica 429, 960
- Steiciuc, Elena-Brândușa 87, 151, 718
- Stein, Gertrude 912
- Steiner, George 89, 619
- Steinhardt, Nicolae 4, 52, 80, 119, 182, 237, 245, 332, 341, 437, 457, 501, 504, 582, 589, 617, 636, 706, 717, 745, 763, 800, 854, 874
- Stendhal 508, 605, 658
- Stere, Constantin 164, 182, 291, 451, 497, 523, 584, 598, 610
- Sterian, Jean-Lorin 39
- Sterian, Margareta 11
- Sterne, Laurence 115, 455, 706
- Sterom, Victor 188
- Sterpu-Spătaru, Vladimir 841
- Stevenson, Robert Louis 309
- Stewart, Ellen 108
- Stift, Linda 442
- Stoenescu, Alex Mihai 20
- Stoenescu, George Virgil 188
- Stoenescu, Ștefan 143, 291, 292, 293, 752
- Stoenescu, Theodor 601
- Stoia, Dan 931
- Stoian, Elena 894
- Stoianovici, D. 947
- Stoica, Candid 266
- Stoica, Cătălin Augustin 707
- Stoica, Ion 28
- Stoica, Oana 7, 128, 148, 221, 354, 384, 407, 418, 478, 622, 632, 658
- Stoica, Petre 6, 69, 91, 114, 164, 190, 226, 246, 347, 354, 370, 377, 409, 417, 491, 561, 562, 679, 846, 922, 963, 966, 992
- Stoica, Sorin 6, 13, 14, 31, 40, 41, 44, 46, 149, 169, 218, 220, 229, 258, 279, 289, 305, 317, 434, 463, 468, 525, 527, 565, 604, 687, 779
- Stoica, Valeriu 382, 499
- Stoica-Mujea, Oana 23
- Stoicescu, Passionaria 50
- Stoiciu, Constantin 785

- Stoiciu, Liviu Ioan 74, 82, 154, 168, 181, 182, 190, 273, 289, 294, 298, 347, 370, 377, 392, 399, 409, 433, 437, 442, 454, 455, 522, 739, 784, 849, 918, 986, 987, 992, 993, 996
- Stoleru, Victor 923
- Stolojan, Sanda 509, 711, 754, 996
- Strat, Cătălin 61
- Stratan, Ion 149, 189, 300, 661
- Stratilesco, Tereza 589
- Strava, Valentin 836
- Strătescu, Ion V. 287, 455
- Strâmbeanu, Nicolae 19, 562
- Streinu, Vladimir 98, 509, 675
- Strindberg, August 56
- Stroescu Stănișoară, Nicolae 70, 365, 763
- Stuparu, Daniel 915
- Sturza, Cătălin 122, 181, 200, 209, 243, 469, 568, 637, 660, 697, 725, 741, 742, 744, 752, 787, 788, 802, 803, 813, 814, 824, 876, 886, 897, 898, 907, 938, 953
- Suceavă, Bogdan 5, 32, 138, 194, 330, 388, 437, 438, 582, 962
- Suceveanu, Arcadie 27, 43, 67, 79, 298, 302, 306, 457, 595, 781, 931
- Suciu, Dafina 440
- Suciu, Eugen 551, 698, 721
- Suciu, Ioan 9, 79, 131, 332, 347, 420, 455, 494, 552, 579, 611, 708, 800, 863
- Suciu, Titus 501
- Sue, Eugene 822
- Sultus, Djulieta 444, 445
- Suman, Eugen 289, 325, 773
- Sur, Daniel 532
- Suse, Luminița 931
- Süskind, Patrick 78
- Sütő András 854, 913
- Svevo, Italo 695, 721, 798
- Swedenborg, Emanuel 56
- Szabolcs Szonda 252
- Szász János 620
- Szász Livia 601, 815, 969
- Szekely, Roland 689
- Szilágyi Domokos 993
- Szilágyi István 153
- Szilágyi Katalin 193, 458, 525, 860
- Szocs Géza 137
- Szócs István 539
- Szymborska, Wis³awa 541, 755

Ș

- Șah, Bulleh 566
- Șandru, Mircea Florin 210, 480, 578
- Șandru-Mehedinți, Tudora 137, 148, 277, 473, 501, 511, 535, 541, 812, 906, 950
- Șarambei, Nicolae 164
- Șchiopu, Mihaela 322, 911, 921
- Șeicaru, Pamfil 847
- Șenchea, Corneliu 424, 665
- Șepețean-Vasilii, Delia 222
- Șepilici, Ara 573, 612, 613, 670, 745, 953
- Șerb, Ioan 393, 422, 548, 616
- Șerban, Alex. Leo 1, 3, 5, 19, 21, 50, 226, 237, 238, 258, 311, 350, 409, 432, 434, 541, 617, 641, 911, 933
- Șerban, Domnica 878
- Șerban, Geo 175, 247, 313, 401, 414, 608, 866, 898, 955
- Șerban, Radu R. 404, 878, 879
- Șerban, Robert 5, 33, 104, 128, 220, 341, 342, 396, 406, 415, 425, 435, 503, 518, 529, 626, 632, 634, 644, 722, 836, 840, 852, 859, 887, 891, 921, 949
- Șerbănescu, Eugen 312
- Șerbănescu, Mircea 973
- Șevcenko, Taras 764
- Șimonca, Ovidiu 17, 18, 34, 38, 50, 52, 53, 55, 82, 89, 96, 102, 116, 138, 140, 141, 142, 143, 195, 202, 226, 230, 241, 244, 250, 262, 267, 271, 313, 321, 398, 412, 458, 462, 496,

- 505, 556, 582, 617, 627, 639, 699,
804, 827, 836, 865, 888, 889, 899,
955, 963, 964
- Șincai, Ana 319
- Șipoș, Margareta 219, 406, 465, 894
- Șișmanian, Ara Alexandru 455, 474, 531
- Șiulea, Ciprian 678, 897
- Șlapac, Florin 523, 648
- Șleahțițchi, Maria 168, 519
- Șoitu, Grigore 783
- Șolea, Marius Marian 78, 332, 596, 783,
800, 848, 873, 896
- Șolohov, Mihail 163, 662
- Șontică, Daniela 961
- Șopteran, Ruxandra-Lucia 181
- Șora, Mihai 50, 148, 182, 192, 225, 239,
290, 332, 396, 399, 409, 434, 442,
546, 607, 859, 867, 868, 870, 878,
906, 932, 984, 996
- Șorobetea, Aurel 184
- Ștef, Traian 772
- Ștefan, Ion C. 971
- Ștefan, Mircea 287, 532
- Ștefanachi, Aurel 666, 981, 982
- Ștefănescu Bogdan, Ioana 112
- Ștefănescu Delavrancea, Barbu 195, 812
- Ștefănescu, Alex 2, 9, 20, 25, 29, 30, 43,
68, 69, 75, 80, 82, 83, 94, 114,
131, 134, 153, 154, 155, 156, 158,
164, 172, 176, 179, 192, 204, 217,
225, 226, 227, 228, 233, 247, 251,
252, 254, 257, 261, 262, 265, 279,
280, 288, 290, 305, 310, 312, 313,
315, 321, 322, 323, 326, 330, 341,
347, 351, 355, 356, 358, 359, 364,
370, 377, 381, 382, 392, 397, 398,
399, 402, 404, 409, 418, 420, 423,
433, 442, 446, 463, 465, 474, 487,
507, 521, 538, 547, 559, 572, 580,
587, 589, 593, 597, 616, 655, 666,
718, 730, 738, 754, 757, 790, 794,
804, 809, 810, 831, 856, 857, 862,
891, 894, 905, 907, 919, 932, 934,
937, 945, 966, 968, 970, 976, 987
- Ștefănescu, Alexandru 61, 362, 425
- Ștefănescu, Cecilia 5, 102, 121, 137,
151, 209, 213, 245, 249, 267, 272,
311, 321, 330, 340, 391, 410, 481,
510, 854, 964
- Ștefănescu, Crisula 448
- Ștefănescu, Dorin 179, 855
- Ștefănescu, Mariana 525, 969
- Ștefoi, Elena 987
- Știr, Victor 168
- Ștrempel, Gabriel 704
- Șukșin, Vasili 9, 239, 386, 480, 614
- Șulea, Ciprian 569
- Șuluțiu, Octav 11, 52, 708, 826
- Șușară, Pavel 195, 325, 809
- Șuteu, Corina 57, 456
- T**
- Tabarași, Anca-Stanca 970
- Tabucchi, Antonio 126
- Taine, Hyppolite Adolphe 508
- Talpalaru, Valentin 73, 287
- Tamaro, Susanna 960
- Tan, Amy 208
- Tanasoglu, Dionisie 516, 571
- Tanco, Teodor 539
- Tanizaki, Junichiro 670
- Tarantino, Angela 86
- Tartler, Grete 27, 43, 61, 78, 92, 112,
130, 190, 210, 222, 240, 257, 309,
321, 332, 346, 372, 381, 386, 397,
409, 420, 468, 480, 494, 502, 541,
552, 567, 574, 579, 596, 614, 709,
723, 737, 790, 800, 812, 823, 862,
873, 885, 896, 906, 936, 950, 961,
974
- Tastet, Samuel 324, 325, 335, 506
- Tașcu, Valentin 62, 63, 270, 298, 332,
346, 467, 480, 501, 515, 550, 566,
613, 709, 906
- Tatulici, Mihai 983
- Tăbăraș, Stelian 7, 25, 45, 77, 78, 328,
346, 396, 408, 487, 512, 872, 885,

- 896
- Tăicuțu, Nicolai 277, 613, 800, 848
- Tănase, Iulian 465, 529, 644
- Tănase, Liviu Cristian 947
- Tănase, Monica 770
- Tănase, Oana 42, 193, 458, 525, 860
- Tănase, Răzvan Mihai 809, 817
- Tănase, Stelian 6, 33, 48, 237, 245, 305, 332, 336, 457, 509, 617, 644, 698, 717, 721, 735, 791, 792, 890, 905, 984
- Tănase, Virgil 988, 996
- Tănăsescu, Constanța 721, 799
- Tănăsescu, Manuela 29, 245
- Tănăsescu, Simona 753
- Tănăsoaica, Petre 690, 691, 923
- Tărățeanu, Vasile 298
- Tătărucă, Radu 764, 847
- Tăutu, Gheorghe 347, 719
- Tăutu, Nicolae 828
- Tăzläuanu, Valentina 70, 252, 302, 306, 519, 760, 761
- Tămna, Viorel 737
- Teclu, Mihai 708, 817
- Tei, Daniel 72
- Tennyson, Alfred 665
- Teodoreanu, Ionel 195, 693, 750
- Teodoreanu, Păstorel 891, 987
- Teodorescu, Alexandru 832
- Teodorescu, Cristian 2, 6, 9, 11, 20, 24, 30, 114, 131, 134, 207, 226, 236, 269, 337, 338, 382, 386, 417, 435, 450, 460, 706, 735, 768, 796, 836, 883, 970, 994
- Teodorescu, Magda 894
- Teodorescu, Virgil 358
- Teodorovici, Lucian Dan 4, 5, 6, 12, 13, 21, 41, 79, 117, 132, 222, 236, 249, 250, 267, 304, 305, 311, 393, 435, 436, 437, 438, 477, 510, 580, 598, 670, 671, 721, 736, 760, 821, 899, 949
- Teodoru, Mario Emanuel 592
- Teodosiu, Lucian 275
- Tepperberg, Helga 930
- Terchilă, Lucreția 668
- Terian, Andrei 12, 13, 31, 40, 47, 74, 82, 98, 99, 112, 117, 135, 170, 193, 212, 223, 243, 280, 288, 333, 348, 366, 373, 402, 404, 438, 503, 524, 553, 567, 580, 605, 616, 624, 628, 638, 652, 660, 668, 696, 710, 717, 725, 740, 766, 773, 786, 790, 791, 802, 803, 813, 825, 854, 864, 866, 875, 886, 897, 908, 910, 952, 992
- Teuțișan, Călin 6, 31, 76, 172, 247, 470, 536, 539, 592, 684
- Themelis, Nikos 254
- Thibaudet, Albert 700
- Thoma, Friedgard 4, 46, 136
- Thomas, D.M. 579, 983
- Thomas, Dylan 750
- Thonka Beáta 153
- Thuróczy Katalin 252, 497, 506, 746
- Tibenko, Larisa 662
- Tican Rumano, Mihai 504, 956
- Tihan, Teodor 164, 184, 450
- Timar, Cristina 856
- Timofte, Doru 190
- Tinu, Tamara 465
- Tismăneanu, Vladimir 4, 6, 192, 321, 479, 534, 690, 793, 834, 927, 932
- Titel, Sorin 13, 69, 218, 219, 234, 554
- Titieni, Livia 167
- Tixier, Jean Max 781
- Tkacenko, Aleksandr Vladislavovici 843
- Toader, Carmen 935
- Tocilescu, Alex 57, 128
- Todoran, Eugen 944
- Tohăneanu, G.I. 877, 899
- Tolcea, Marcel 476
- Tolkien, J.R.R. 23, 91, 318, 434, 636, 812
- Tolstaia, Tatiana 335, 406, 465, 529, 660, 964, 969
- Tolstoi, Lev Nikolaevici 145, 192, 812, 872
- Toma, Florin 69, 80, 117, 139, 140, 450

Toma, Gabriela 561
 Toma, Ileana 973
 Toma, Stela 475
 Tomescu, Daniela 420, 425
 Tomescu, Iuliana 154, 576
 Tomescu-Baciu, Sanda 539, 594
 Tomi, Marian-Nicolae 30, 980
 Tomozei, Gheorghe 351, 448, 779
 Tompa, Andrea 402, 403
 Tomşa, Constantin 70
 Tomşa, Ion Şerban 440, 860
 Tomulescu, Mihail 193, 458, 525, 860
 Tomuleţ, Virgil 314
 Tomuş, Ion M. 914
 Tomuş, Mircea 83
 Tonegaru, Constant 206, 812, 960
 Toole, John Kennedy 96, 422, 479, 950, 972
 Topală, Cornelia 83
 Topîrceanu, George 235, 252, 584, 905
 Toplean, Adela 407
 Topoliceanu, Harieta 410
 Topor, Rodica 404
 Torres, David 960
 Torsan, Călin 40, 149, 527, 901, 953
 Totok, William 252, 387
 Tournier, Michel 621
 Toussaint, Jean-Phillipe 523
 Traian, Ilie 502
 Trakl, Georg 91, 756
 Trandafir, Constantin 372, 455, 779, 783, 784
 Trapiello, Andrés 308
 Tretiakov, Serghei Mihailovici 321
 Trică, Ioana 785
 Trifan, Călina 760, 841, 989
 Trifu, Nicolae Dorel 27
 Trişcaş, Mihail 4
 Trivale, Ion 428, 667
 Troc, Gabriel 394, 407, 773, 851
 Troia, Luana 524
 Troncotă, Miruna 690
 Trost, Dan 358
 Trotzig, Birgitta 56
 Tucci, Giuseppe 621
 Tudor, Corneliu Vadim 5, 79, 161, 412, 625, 675
 Tudor, Ruxandra 1
 Tudor, Sandu vezi Teodorescu, Alexandru
 Tudoran, Dorin 244, 334, 404, 420, 589, 729, 792
 Tudoran, Radu 24, 885
 Tudor-Anton, Eugenia 80, 779
 Tudoroiu, Theodor 465
 Tudorovici, Doina 272
 Tudose Pricină, Ecaterina 494
 Tudurachi, Adrian 170, 870, 914
 Tufanov, Aleksandr 976
 Tugearu, Ioan 321
 Tugearu, Liana 894
 Tupan, Maria-Ana 298, 332, 451, 784, 822
 Tupan, Marius 7, 25, 42, 77, 91, 111, 129, 130, 156, 169, 189, 206, 222, 239, 256, 309, 320, 331, 370, 372, 374, 385, 386, 396, 408, 419, 540, 550, 565, 577, 612, 708, 722, 736, 737, 738, 789, 799, 811, 860, 884, 906
 Turcan, Nicolae 199, 931
 Turcea, Daniel 254, 833
 Turcescu, Robert 479
 Turconi, Diana 24, 241
 Turcuş, Claudiu 194
 Turea, Larisa 990
 Tureac, Constantin 309
 Turgheniev, Ivan Sergheevici 812
 Turtureanu, Nicolae 427, 922
 Turturică, Constantin 245, 267, 310
 Turturică, Dan 215
 Tyler, Anne 621
 Tzara, Tristan 353, 357, 358, 514, 721, 747, 833, 976, 978
 Tzone, Nicolae 95, 154, 186, 356

Ț

- Țărălungă, Anca 287
 Țărălungă, Ecaterina 781
 Țărălungă, Eugenia 301, 425, 455
 Țăranu, Dan 439, 856
 Țăranu, Ilinca 982
 Țăranu, Ion 668, 981
 Țârlea, Cătălin 423
 Țene, Ionuț 61
 Țepelea, Ioan 396, 450, 573
 Țepeneag, Dumitru 18, 51, 59, 60, 62, 89, 124, 135, 162, 169, 194, 202, 230, 241, 250, 263, 280, 311, 324, 330, 338, 342, 412, 485, 589, 623, 624, 640, 652, 655, 662, 699, 715, 724, 726, 765, 778, 779, 804, 818, 874, 877, 887, 898, 907, 912, 944, 956, 977, 996
 Țeposu, Radu G. 74, 158, 180, 181, 273, 296, 471, 472, 927
 Țic, Miron 800
 Țichindeleanu, Ovidiu 543
 Țincu, Bucur 418
 Țion, Adrian 168, 188, 287, 532, 689, 709, 723, 885, 931
 Țoiu, Constantin 11, 29, 44, 72, 80, 95, 114, 116, 133, 136, 151, 206, 218, 234, 254, 266, 280, 317, 319, 328, 342, 352, 383, 391, 392, 405, 416, 435, 436, 437, 464, 470, 475, 490, 499, 509, 548, 562, 574, 589, 621, 630, 646, 647, 656, 692, 706, 720, 733, 749, 796, 807, 818, 825, 832, 870, 881, 893, 904, 905, 907, 915, 934, 937, 947, 959, 963, 968, 976
 Țone, Nicolae 14, 389, 390, 523, 901
 Țopa, Efimia 285
 Țopa, Tudor 483
 Țuculescu, Radu 248, 339, 531, 700, 837, 982
 Țuglea, Mircea 783
 Țugui, Pavel 163, 271, 357
 Țupa, Răzvan 4, 5, 14, 22, 24, 33, 69, 82, 87, 103, 105, 166, 205, 215, 237, 264, 286, 325, 336, 337, 348, 374, 411, 433, 503, 555, 638, 735, 741, 771, 786, 799, 816, 851, 927, 949, 982
 Țurcanu, Andrei 302, 681
 Țurcanu, Florin 53, 111, 112, 113, 133, 137, 191, 199, 213, 221, 222, 236, 275, 304, 383, 416, 451, 523, 554, 584, 712, 715, 753, 865, 965
 Țurlea, Petre 464
 Țvetaieva, Marina 159, 219, 271, 274, 310, 363, 600, 882

U

- Uba, Traian Cătălin 783
 Udișteanu, Andrei 549, 632
 Udrea, Cornel 951
 Uhland, Ludwig 190
 Ulici, Aurelia 544
 Ulici, Laurențiu 7, 91, 179, 318, 454, 544, 574, 578, 664, 884
 Ulmeanu, Radu 187, 610
 Ulmu, Bogdan 251, 277, 599, 668, 819
 Ulmu, Vasile 599
 un cristian Vezi Cosma, Cristian
 Unamuno, Miguel de 504
 Ungureanu, Andrei 66, 110, 305
 Ungureanu, Cornel 8, 13, 32, 33, 59, 60, 85, 113, 157, 179, 251, 279, 280, 346, 354, 369, 376, 395, 398, 409, 415, 433, 441, 448, 451, 454, 486, 507, 525, 609, 610, 864, 981
 Ungureanu, Cornel Mihai 158, 531, 573, 783
 Ungureanu, Delia 228, 583, 626, 866, 889, 943
 Ungureanu, Horia 971
 Ungureanu, Mihai Răzvan 716
 Ungureanu, Tanty 198
 Ungureanu, Traian 64, 519, 673, 793
 Updike, John 501, 540, 768, 796
 Urechia, Vasile Alceu 392

- Urian, Tudorel 9, 13, 28, 32, 43, 80, 94, 112, 113, 131, 148, 204, 216, 225, 232, 252, 264, 280, 314, 326, 340, 345, 351, 382, 391, 395, 404, 473, 488, 497, 507, 546, 547, 559, 572, 586, 619, 628, 645, 655, 690, 704, 717, 730, 747, 794, 806, 817, 868, 878, 890, 902, 932, 937, 944, 957, 970
- Uricariu, Doina 941
- Uricaru, Eugen 147, 204, 346, 427, 437, 536, 754, 850, 853, 922
- Urmanov, Adrian 97, 166, 209, 243, 348, 448, 488, 810
- Urmuz 198, 244, 302, 648, 912, 942
- Urs, Luminița 931
- Ursa, Mihaela 106, 199, 247, 438, 449, 530, 539, 684, 688, 790, 931, 943, 985
- Ursache, Magda 299, 309, 936, 981
- Ursache, Petru 982
- Ursachi, Gabriela 46, 149, 252, 353, 416, 497, 589, 871, 904
- Ursachi, Mihai 149, 255, 345, 442, 501, 519, 524, 647, 833, 921
- Ursianu, Valentin 260, 555, 903
- Ursu, Andrei 485
- Ursu, Horia Nicola 39
- Ursu, Liliana 61, 351
- Urșianu, Valentin 308
- Urușciuc, Ion 444
- V**
- Vacariu, Dumitru 519, 666, 922
- Vafopoulos, Gheorghios 27
- Vaida, Petru 187, 416, 893
- Vaida-Voevod, Mircea 530, 664
- Vajdová, Libuša 219
- Vakulovski, Alexandru 6, 450, 530, 555, 583, 592, 663, 687, 758, 816
- Vakulovski, Mihai 56, 583, 643, 758, 813
- Valachi, Andrei 614
- Valente, José Ángel 923
- Valentová, Libuše 70, 81, 564, 793, 808, 844
- Valer, Maria 426
- Valéry, Paul 587, 643
- Vallejo, César 78
- Vallejo, Fernando 312
- Valota, Bianca 86
- Van Itterbeek, Eugène 410, 527, 666, 762
- Vancea, Echim 985
- Vancu, Radu 40, 402, 564, 565, 571, 629, 667, 816, 984
- VanderMeer, Jeff 628
- Vanhese, Gisèle 988
- Vantsias, Nikita 329
- Vara, Vicenția 70
- Vargas Llosa, Mario 96, 347, 354, 370, 377, 490, 648, 662, 768, 789, 833, 906, 936, 985
- Varga-Santai, Dragoș 6, 387, 402, 647, 667, 856
- Varodi, Iuliana 440
- Vartic, Andrei 277
- Vartic, Ion 115, 133, 237, 245, 315, 418, 457, 570, 617, 720, 732, 869, 870
- Vartic, Mariana 270, 539
- Varvari, Valeriu 532
- Vasilache, Simona 10, 28, 44, 80, 94, 114, 133, 149, 205, 219, 233, 253, 266, 316, 328, 341, 353, 392, 415, 464, 490, 498, 509, 548, 560, 573, 587, 620, 629, 733, 749, 751, 796, 809, 819, 834, 883, 894, 905, 934, 948, 960, 968, 970
- Vasilache, Vasile 516, 571, 762
- Vasile, Cristian 153
- Vasile, Geo 9, 28, 43, 78, 92, 112, 130, 190, 233, 257, 321, 328, 332, 355, 371, 372, 392, 408, 420, 468, 480, 508, 541, 551, 566, 579, 614, 648, 708, 790, 800, 822, 880, 977
- Vasileanu, Marius 3, 39, 148, 395, 478, 479, 492, 577, 590, 633, 634, 651, 722, 725, 735, 801, 907

Vasilescu, Emil 598
 Vasilescu, Kiki 437
 Vasilescu, Lucian 62, 923, 996
 Vasilescu, Mihai 386
 Vasilescu, Mircea 1, 49, 50, 198, 226,
 257, 258, 409, 432, 481, 490, 517,
 600, 603, 669, 670, 729, 767, 790,
 851, 926
 Vasilescu, Raluca 577, 591
 Vasilescu, Simona 693, 706, 721
 Vasilievici, George 455, 555, 783
 Vasiliu, Lucian 254, 290, 294, 366, 396,
 522, 536, 678, 772, 781, 825, 840
 Vasiliu, Luiza 5, 128, 511, 872
 Vasiliu-Scraba, Isabela 64, 301
 Vatamaniuc, Dimitrie 212, 347, 355,
 370, 377, 399, 409, 434, 442
 Vatamanu, Ion 647
 Vattimo, Gianni 614
 Vaum, Ecaterina 110
 Vázquez-Figueroa, Alberto 752
 Vázquez Montalbán, Manuel 871
 Văcărescu, Ienăchiță 665
 Văcărescu, Ioan Radu 277, 387, 775
 Văcărescu, Mișu Ion 195
 Vătafu, Gabriela Teodora 420, 936
 Vâlcan, Ciprian 287
 Vâlcu, Cornel 247, 684
 Vâlsan, Mihai 256
 Vârgolici, Teodor 23, 58, 110, 148, 221,
 255, 331, 345, 355, 396, 416, 418,
 478, 489, 501, 549, 577, 623, 704,
 722, 795, 872
 Vârlan, Mihaela 287, 531
 Vedinaș, Traian 770
 Velea, Andreea 916
 Velea, Dumitru 967
 Velea, Stan 357
 Velho Da Costa, Maria 312
 Venn, Couze 570
 Verdery, Katherine 504
 Verdeș, Ovidiu 74, 75, 76, 160, 279, 368,
 468, 525, 599, 668, 707, 765, 790
 Vergilius Maro, Publius 181, 299
 Verissimo, Luis Fernando 101
 Verlaine, Paul 108, 119, 723
 Verman, Radu 368, 522, 923
 Verne, Jules 108
 Verona, Dan 608
 Verona, Lucia 576, 937
 Veteranyi, Aglaja 896, 906, 988
 Veza, Ioan 387
 Vian, Boris 537, 735
 Vianu, Ion 110, 198, 252, 282, 319, 356,
 387, 396, 415, 424, 462, 463, 476,
 529, 539, 619, 645, 754, 819, 829,
 852, 913, 919, 950
 Vianu, Lidia 188, 475, 510, 603, 783,
 829
 Vianu, Ștefan 137
 Vianu, Tudor 46, 166, 187, 198, 216,
 317, 572, 618, 678, 694, 819, 868,
 893, 938
 Vică, Constantin 3, 5, 22, 109, 146, 200,
 220, 257, 375, 476, 510, 632, 741
 Vicol, Sterian 822
 Vida Gábor 399, 409
 Vida Marinescu, Ștefan 301
 Vida, Radu 287
 Vida, Raluca 754
 Vidal, Gore 393
 Vidam, Teodor 772
 Vidican, Gheorghe 896
 Vidruțiu, Cristina 686, 689
 Vieille, Laurence 210
 Vieru, Anatol 720
 Vieru, Grigore 67, 69, 228, 614
 Vieru, Ioan 415
 Vieru, Mihai 404
 Vieru, Sorin 192, 361
 Vighi, Daniel 242, 260, 280, 339
 Vilain, Philippe 955
 Vila-Matas, Enrique 312
 Vilikovsky, Pavel 309
 Villain, Jean-Claude 322
 Villara-Fărcășanu, Mihail 826
 Villon, François 81, 120, 299, 420
 Vinea, Ion 706, 717, 747, 770, 833, 943

- Vinicius, Paul 318, 347, 370, 377, 429
Vintilă, Petru 235
Vintilă-Ghițulescu, Constanța 375, 503,
673, 690, 951
Vioreanu, Carmen 203, 941
Visky András 29, 153, 287, 628
Vișniec, Matei 4, 32, 91, 197, 215, 220,
225, 238, 276, 301, 312, 331, 345,
397, 409, 468, 585, 597, 603, 614,
709, 711, 747, 748, 758, 787, 788,
790, 820, 833, 840, 913, 921, 941,
990, 996
Vlad, Alexandru 45, 63, 168, 287, 437,
441, 465, 534, 571, 604, 673, 930,
991
Vlad, Ion 99, 164, 187, 271, 347, 356,
482, 483, 754, 795
Vlad, Sasha 465
Vlada, Miruna 24, 63, 166, 325, 326,
613, 771, 816
Vladimirov, Olimpiu 738
Vlah, Petra 854
Vlahuță, Alexandru 290, 395
Vlasie, Călin 551, 613
Vlașin, Doru 371
Vlașin, Gelu 5
Vlădăreanu, Elena 5, 20, 24, 28, 35, 36,
61, 69, 77, 82, 97, 103, 105, 121,
148, 166, 200, 208, 225, 237, 240,
269, 286, 288, 305, 308, 314, 315,
330, 345, 417, 429, 448, 458, 482,
491, 500, 510, 576, 601, 622, 658,
659, 661, 682, 721, 726, 727, 735,
752, 786, 791, 799, 810, 816, 872,
927, 928, 935, 971, 987
Vlădescu, Andreea 248, 582
Voaideş, Ioan 531
Vodă Căpușan, Maria 677
Voia, Vasile 448
Voica, Adrian 367
Voicilă, Ciprian 14, 40, 41, 149, 210,
331, 467, 527, 953
Voicu, Smaranda 99, 119, 212
Voiculescu, Claudia 130, 132
Voiculescu, Nina 397
Voiculescu, Vasile 184, 203, 388, 485,
584, 621, 833, 862
Voina-Răuț, Luminița 96, 347, 354, 370,
377, 564, 906, 936
Voinescu, Alice 623
Voinescu, Radu 300, 453, 454, 599, 780,
783, 937
Voiosu, Theodor 187, 494
Volkoff, Vladimir 329
Volovici, Leon 83, 342, 592, 753
Volpi, Jorge 465
Voltaire 267, 369, 508, 624, 711
Von Brentano, Clemens 974
Von Eichendorff, Joseph 372
Von Mayenburg, Marius 910
Vona, Alexandru 315, 546, 752, 834
Vona, Ion 315
Voncu, Răzvan 162, 422, 777, 985
Vonnegut, Kurt 58, 128
Vopenka, Martin 81
Vornicu, Mihai 331
Voronca, Ilarie 747, 833, 943
Vosganian, Varujan 244, 254, 294, 515,
595, 604, 698, 721, 757, 778, 865
Vraciu, Marina 57, 157
Vrublevschi, Nicolae 393
Vukadinović, Milijurko 422
Vulcan, Iosif 290
Vulcănescu, Elena 275
Vulcănescu, Mircea 69, 133, 187, 418,
778, 844
Vulpescu, Romulus 81, 212, 245
Vultur, Smaranda 1, 93, 463, 707
Vulturescu, George 62, 429, 522, 539,
594, 665, 781, 915
Vyoráľková, Jirina 949
- W**
- Wagner, Mara 728
Wagner, Richard 339, 354, 381, 511,
527, 528, 555, 601, 631, 724, 816
Walker, Brenda 317, 665

Waller, James 973
 Waters, Sarah 475
 Wauthier, Jean-Luc 976
 Wcisło, Szymon 949
 Weimer, Adriana 27
 Wellek, René 177
 Welsh, Irvine 491, 579, 627, 934, 935
 Wenk, Kristin 715
 Weyergans, François 851
 White, Edmund 934
 Whitman, Walt 114, 579, 756
 Wichner, Ernest 380, 381, 458, 482, 830
 Wickert, Ulrich 762
 Wieseltier, Leon 792
 Wilde, Oscar 543
 Williams, Tennessee 591, 829, 862
 Wilson, Jeanette 267
 Wilson, Michael Henry 207
 Winkler, Ron 500, 601
 Winock, Michel 831, 945
 Winterbottom, Michael 706
 Winterson, Jeanette 904
 Witkiewicz, Stanisław Ignacy 214, 990
 Witta, Michèle 591
 Wittstock, Erwin 339
 Wittstock, Joachim 235, 339, 381, 409
 Wodehouse, P.G. 418
 Wolf, Christa 207
 Wolf, Siegfried 541
 Woolf, Virginia 475
 Wucherpennig, Wolf 970
 Wulf, Kristen 961
 Wunenburger, Jean-Jacques 21, 25
 Wurmbrand, Richard 856

X

Xingjian, Gao 542, 715

Y

Yamaç, Ziya 81
 Yamrus, John 764
 Yossef, Abraham 992

Yourcenar, Marguerite 430
 Yun Sondo 790

Z

Zaciu, Mircea 63, 100, 163, 489, 531,
 593, 660, 666, 697, 847, 857, 907,
 930, 943
 Zahanagiu, Roxana 978
 Zaharescu, Florin 530
 Zaharia, Antoaneta 466, 622
 Zaharia, Constantin 913, 996
 Zaharia, Florina 158
 Zaharia, Silvia 985
 Zaharov, Hermann 683
 Zalis, Henri 61, 154, 166, 186, 275, 294,
 335, 361, 367, 396, 420, 425, 593,
 594, 611, 686, 687, 756, 772, 840,
 847, 879, 917, 930, 977
 Zamfir, Mihai 10, 11, 46, 94, 132, 187,
 192, 204, 233, 265, 327, 382, 405,
 413, 464, 465, 466, 476, 489, 497,
 508, 554, 560, 584, 587, 595, 610,
 629, 638, 656, 698, 704, 712, 721,
 731, 760, 794, 795, 804, 806, 817,
 825, 831, 869, 876, 877, 891, 930,
 933, 958, 970, 995
 Zamfirescu, Dan 132
 Zamfirescu, Florin 226
 Zamfirescu, George Mihail 210, 241,
 809, 826
 Zamfirescu, Ion 366
 Zamfirescu, Liviu 885
 Zamfirescu, Vasile Dem. 289, 619
 Zamfirescu, Violeta 834, 847
 Zamiatin, Evgheni 82, 94, 621
 Zanca, Andrei 71, 152, 168, 170, 381,
 428, 508, 524, 534, 539, 775, 846,
 946
 Zanca, Radu 534
 Zane, Rodica 430, 469
 Zara, Beatrice 42
 Zarna, Maria 905
 Zarojanu, Tudor Călin 110, 437, 818

Zavati-Gardner, Mariana 596
Zăgreanu, Ion Radu 531
Zbârciog, Vlad 764, 841, 843
Zeca, Daniela 454
Zegrea, Ilie Tudor 160
Zegrean, Ana 985
Zemliak, Vasil 889
Zemlianski, Valeri 551
Zeron, Jose Luis 391

Ziedonis, Iemans 843
Zilber, Belu 360
Zilieru, Horia 160, 278, 392
Zografi, Vlad 121, 151, 209, 312, 571
Zola, Émile 646
Zub, Alexandru 33, 45, 652, 707
Zubaşcu, Ion 839
Zvera, Ion 97
Zweig, Stefan 126

